Anötö ndê Yom Lêŋsêm Wakuc

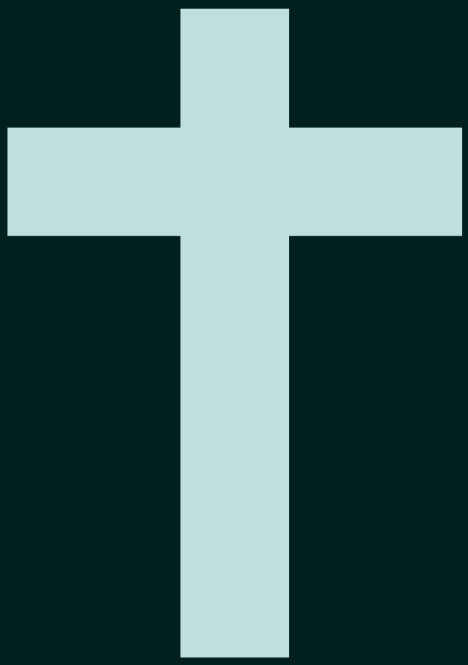

The New Testament in the Bukawa language of Papua New Guinea

Anötö ndê Yom Lêŋsêm Wakuc

The New Testament in the Bukawa language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini

copyright © 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bukawa

Translation by: Lutheran Bible Translators Australia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
545e5ca3-1e95-59e4-8380-93951e023cf7

Contents

FRT 1
MATYU 2
MAK 45
LUK 72
JON 116
APOSEL 150
ROM 193
1 KORIN 214
2 KORIN 236
GALESIA 251
EPESAS 259
PILIPAI 266
KOLOSI 272
1 TESALONIKA 277
2 TESALONIKA 282
1 TIMOTI 285
2 TIMOTI 292
TAITUS 296
PILEMON 299
HIBRU 301
JEMS 318
1 PITA 324
2 PITA 331
1 JON 335
2 JON 341
3 JON 342
JUD 343
REVELESEN 345
Read the New Testament . . . 367
Yom Ŋatô Ŋahu 373

Anötö ndê Yom Lêŋsêm Wakuc
The New Testament in the Bukawa language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini

Lutheran Bible Translators Australia
197 Archer Street, Adelaide
South Australia 5006

Anötö ndê Yom Lêŋsêm Wakuc

The New Testament in the Bukawa language
in the Huon Gulf area of Morobe Province,
Papua New Guinea
Translation by Lutheran Bible Translators Australia
© 2000 Lutheran Bible Translators Australia
Print publisher, 2000 by Lutheran Bible Translators Australia
Web version
2012, Wycliffe Bible Translators
www.Wycliffe.org
http://pngscriptures.org
www.ScriptureEarth.org
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
http:// creativecommons.org/ licenses/ by-nc-nd/3.0

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Lutheran Bible Translators Australia Inc.* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong *Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license.* Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long *http://tokplesbaibel.org.* Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long *http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode.*

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Matyu
ndê ŋawaê ŋayham
Yom whê ŋawaê ŋayham dindec sa-ŋga

Matyu iŋ Yisu ndê ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, ma iŋ ndê ŋaê daŋ bu Liwai (Mak 2:14). Têŋ ŋamata-ŋga iŋ kôm gweleŋ whiŋ gavman Rom-ŋga ma kôc mone takis-ŋga yêc lau Israel-ŋga. Ma tiŋambu Yisu kêgalêm iŋ sa ti ndê ŋgacsêŋom daŋ.

Matyu iŋ ŋgac Israel-ŋga, ma iŋ to ŋawaê ŋayham dindec gic iŋ dau ndê lau Israel-ŋga ŋawaê. Iŋ to tu bu whê sa bu Mesaya naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ têŋ lau Israel-ŋga, naŋ Yisu dau. Matyu kôc yom daêsam yêc lau Israel si buku dabuŋ (naŋ dasam bu Yom Lêŋsêm Akwa) bu puc yom naŋ iŋ to pi Yisu, naŋ dôŋ, ma bu tôc asê bu yom hoŋ naŋ propet akwa-kwa sêto pi Mesaya dau, naŋ ŋandô sa pi Yisu. Ma Matyu to yom daêsam pi yom naŋ Yisu sôm ma kêdôhôŋ têŋ lau, ma pi gêŋ naŋ iŋ kôm.

Ŋawaê ŋayham dindec gic waê lau Israel-ŋga tawasê dom, magoc gic waê lau nom-ŋga hoŋ. Ŋahu bu Matyu to yom daêsam pi †Anötö ndê gôliŋ (kingdom), ma whê sa bu Anötö tac whiŋ bu lau hoŋ sêsôc iŋ ndê gôliŋ ŋapu, ma sêti iŋ ndê balêkoc. Tôm yom naŋ Yisu sôm têŋ lau Israel-ŋga, ma Matyu to yêc 4:17, naŋ yêc bocdec bu:

Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. Bocdinaŋ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac siŋ.

Yisu ndê apai ŋadênaŋ (Luk 3:22-38)

1 Yisu †Kilisi ndê apai si ŋadênaŋ dindec. Iŋ sa akêŋ Dawid ndê, ma Dawid sa akêŋ Abraham ndê.
2 Abraham ndê atu iŋ Aisak. Ma Aisak ndê atu iŋ Jakob. Jakob ndê atui †Juda ti iŋ ndê asidôwai. 3 Juda gêm Tama ma iŋlu sêkwê balê lu asê, naŋ Peres lu Sera. Peres ndê atu iŋ Hesron, ma Hesron ndê atu iŋ Ram. 4 Ram ndê atu iŋ Aminadab. Aminadab ndê atu iŋ Nason, ma Nason ndê atu iŋ Salmon. 5 Salmon gêm Rahab, ma iŋlu sêkwê Boas asê. Boas gêm Rut, ma iŋlu sêkwê Obed asê. Ma Obed iŋ Jessi damba. 6 Ma Jessi ndê atu iŋ Kiŋ Dawid.

Dawid gêm Betsiba, naŋ muŋŋga ti Uria ndê awhê, ma Dawid lu Betsiba sêkwê Solomon asê. 7 Solomon ndê atu iŋ Rehoboam. Ma Rehoboam ndê atu iŋ Abaisa. Abaisa ndê atu iŋ Asa. 8 Asa ndê atu Yehosapat, ma Yehosapat ndê atu iŋ Yehoram. Yehoram ndê atu iŋ Usiah. 9 Usiah ndê atu Yotam, ma Yotam ndê atu Ahas. Ahas ndê atu iŋ Hesekaya. 10 Hesekaya ndê atu iŋ Manase, ma Manase ndê atu Amon. Amon ndê atu iŋ Josaya. 11 Ma Josaya ndê atui, naŋ Yekonaya ti ndê asii. Têŋ Josaya ndê têm lau Babilon-ŋga sêŋgaho lau †Israelŋga su, ma sêkôc ŋac sa si sêndöc gameŋ apa Babilon-ŋga gitôm lau gapocwalô-ŋga.

12 Têŋ ndoc lau Israel-ŋga sêmbo gameŋ Babilon-ŋga, naŋ Yekonaya kwê Sealtial asê. Tiŋambu lau Israelŋga sêmbu akêŋ gameŋ Babilon-ŋga sêmeŋ, ma Sealtial kwê Serubabel asê. 13 Serubabel ndê atu iŋ Abiud, ma Abiud ndê atu Eliakim. Eliakim ndê atu iŋ Aso. 14 Ma Aso ndê atu Sadok. Sadok ndê atu iŋ Akim, ma Akim ndê atu iŋ Eliud. 15 Eliud ndê atu iŋ Eleasa, ma Eleasa ndê atu Matan. Matan ndê atu iŋ Jakob, 16 ma Jakob ndê atu iŋ Josep. Josep gêm Maria naŋ kôc Yisu, ŋgac naŋ sêsam bu Kilisi.

17 Bocdinaŋ, têŋ Abraham ndê têm ma meŋ têŋ Kiŋ Dawid ndê têm, Yisu ndê apaŋgaci 14 sêmbo. Ma têŋ Dawid ndê têm ma meŋ têŋ ndoc lau Israel-ŋga sêndöc Babilon, naŋ iŋ ndê apai 14 tiyham sêmbo. Ma têŋ ndoc lau Israel-ŋga sêndöc Babilon, e meŋ têŋ ndoc Maria kôc Kilisi, naŋ apai 14 tiyham sêmbo.

Yisu ndê dinda kôc iŋ

18 Yisu Kilisi dinda kôc iŋ ŋamiŋ dau dec. Ŋac sêhê iŋ dinda Maria têŋ Josep su, magoc iŋlu sêmbo sêwhiŋ dau dom, ma sêlic bu Maria daê. Iŋ daê akêŋ Ŋalau Dabuŋ ndê. 19 Josep, naŋ sêmasaŋ yom bu nem Maria, naŋ ŋgac gitêŋ, ma bu kôm iŋ maya sa dom, dec gauc gêm bu hu iŋ siŋ gelec.

20 Iŋ kôc gauc dinaŋ su, goc Pômdau ndê aŋela daŋ hoc dau asê têŋ iŋ ŋa mbê, ma sôm, “Josep, Dawid ndê apaŋgac, töc daôm

dom bu kôc Maria sa ti am nem awhê, bu Ŋalau Dabuŋ dau kêŋ balêkoc naŋ mbo iŋ ŋatac ŋalôm. 21 Maria oc kôc balê daŋ, ma am oc sam iŋ ndê ŋaê bu †Yisu, ŋahu bu iŋ oc nem iŋ ndê lau si yêc ŋac si sac ŋagêyô.”

22 Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê ma bocdinaŋ Pômdau ndê yom naŋ propet Aisaya hoc asê muŋ su, naŋ ŋandô sa. Iŋ hoc yom dau asê bocdec bu:

23 Alic su naŋ. Awhê akiŋ daŋ oc daê e
kôc balêkoc ŋgac daŋ, ma ŋac oc sêsam
iŋ ndê ŋaê bu Imanuel. *[Ais 7:14]*

(Ŋaê ‘Imanuel’ dau ŋahu bu ‘Anötö mbo whiŋ yac.’)

24 Têŋ ndoc Josep tapo sa, naŋ iŋ kôm gitôm Pômdau ndê aŋela gic atu iŋ, ma kôc Maria sa meŋ mbo iŋ ndê andu ti iŋ ndê awhê. 25 Iŋlu sêmbo sêwhiŋ dandi, magoc Josep gic ahê Maria mbo e gitôm iŋ kôc balêkoc dau su. Ma iŋ sam iŋ ndê ŋaê bu Yisu.

2

Lau tigauc sêŋsalê Yisu

1 Yisu dinda kôc iŋ yêc malac Betlehem yêc gameŋ Judia-ŋga, têŋ têm Kiŋ †Herod gêm gôliŋ mbo. Tiŋambu lau apa ŋatô sêhôc asê Jerusalem. Ŋac lau tigauc tu sêŋyalê tata-ŋga, ma sêmeŋ akêŋ gameŋ ac pi-ŋga. 2 Sêhôc asê ma sêndac, “Balêkoc naŋ bu ti lau Israel si kiŋ, naŋ dinda kôc iŋ yêc nde? Yac alic tata wakuc daŋ pô yac mba gameŋ dec kêŋ puc yac bu iŋ hôc asê su. Ma yac ameŋ bu atoc iŋ sa ti apôŋ haŋduc têŋ iŋ.”

3 Ŋac si yom dinaŋ kôm Kiŋ Herod sö ma gauc gêm yom daêsam. Ma lau Jerusalem-ŋga hoŋ boc-dinaŋ. 4 Goc Herod kêgalêm lau Israel si †dabuŋsiga atu-tu ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu, naŋ sa sêpitigeŋ, ma ndac ŋac, “Mac nem †Mesaya dinda oc kôc iŋ yêc malac bocke?” 5 Ma sêô iŋ ndê yom ma sêsôm, “Iŋ dinda oc kôc iŋ yêc malac Betlehem yêc gameŋ Judia-ŋga. Propet akwa daŋ to yom pi iŋ muŋ su bocdec bu:

6 O malac Betlehem yêc gameŋ naŋ †Juda
ndê toŋ sêwêkaiŋ. Malac atu-tu hoŋ
naŋ sêyêc Juda ndê gameŋ, naŋ ŋadaŋ
hôc gêlêc am su dom, ŋahu bu gôliŋwaga
naŋ oc sa yêc am, naŋ oc ti ŋgac atu tu
yob aneŋ lau Israel-ŋga.” *[Mai 5:2]*

7 Herod ŋgô yom hoŋ dinaŋ su, ma kêŋ ŋac sêsa si. Goc iŋ gic lau tigauc dinaŋ sa tiyham gelec, ma kip yom sa yêc ŋac, bu bêc bocke tata dau meŋ hôc asê ma ŋac sêlic. Ŋac sic miŋ yom hoŋ têŋ iŋ su, 8 ma iŋ kêkiŋ ŋac bu sêtêŋ malac Betlehem sêndi, ma sôm têŋ ŋac, “Andi aŋsalê balêkoc dau, ma têŋ ndoc mac atap iŋ sa, naŋ goc ambu ameŋ akêŋ ŋawaê têŋ aö bu aö dauŋ waloc, ma watoc iŋ sa.”

9 Lau dinaŋ sêŋgô Herod ndê yom su, ma sêsa si. Ma tata naŋ sêlic su yêc ŋac si gameŋ ac pi-ŋga, naŋ wê ŋac gi e kalhac andu naŋ balêkoc yêc, naŋ ŋahô solop. 10 Ŋac sêlic tata dau dec kôm ŋac atac ŋayham atu. 11 Sêsôc andu dau si, ma sêlic balêkoc lu dinda Maria. Ma sêpôŋ haduc têŋ balêkoc dau ma sêtoc iŋ sa. Goc ŋac sêkac si talhi sa, ma sêkêŋ si awalauŋ naŋ ŋaôli atu-tu têŋ iŋ kaiŋ gitôm gol, ma a ŋakwi ŋamalu ti gêŋ ŋamalu ŋayham. 12 Têŋ ndoc dinaŋ Anötö kêŋ puc ŋac ŋa mbê bu sêmbu sêtêŋ Herod sêndi dom. Bocdinaŋ sêlhö sêsa seŋ daŋ dau-ŋga daŋ, ma sêmbu sêtêŋ ŋac si gameŋ si.

Josep lu Maria ma Yisu sêsip Isip si

13 Têŋ têm lau tigauc dinaŋ sêhu ŋac siŋ su, Pômdau ndê aŋela daŋ suŋ mbê têŋ Josep ma sôm, “Herod kêsalê balê dau bu ndic iŋ ndu. Bocdinaŋ tisa, ma kôc balê lu dinda sa ma asip Isip andi. Ambo dinaŋ e tôm aö wakêŋ puc mac.” 14 Josep ŋgô aŋela ndê yom su, goc tisa têŋ ôbwêc dinaŋ ma kôc balê lu dinda sa, ma sêsip Isip si. 15 Ma ŋac sêmbo gameŋ dinaŋ, e Herod mbac ndu su. Ma ŋalêŋ dau dinaŋ dec Pômdau ndê yom naŋ propet daŋ hoc asê muŋ su, naŋ ŋandô sa. Yom dau bocdec bu:

Aö kagalêm aneŋ atuŋgac sa akêŋ gameŋ
Isip-ŋga meŋ. *[Hos 11:1]*

Herod gic balêkoc dedec ndu

16 Têŋ ndoc Josep kôc Maria lu Yisu sa sêsip Isip si, naŋ Herod hôŋ lau tigauc bu sêkêŋ ŋawaê têŋ iŋ pi balê dau. Magoc ŋac sêmeŋ dom, dec iŋ kêyalê bu ŋac sêŋsau iŋ, ma iŋ tac ŋandê atu. Goc kêkiŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga sêtêŋ Betlehem si, ma sic balêkoc ŋgac dedec hoŋ ndu yêc malac Betlehem, ma yêc gameŋ ŋamakê-ŋga whiŋ. Iŋ tap ŋawaê sa su yêc lau tigauc, pi bêc naŋ

tata hôc asê ŋac-ŋga, ma bocdinaŋ ŋac sic balêkoc ŋgac dedec e gi tap ŋac naŋ si yala tilu, naŋ hoŋ ndu. 17 Ma tu dinaŋ-ŋga yom naŋ propet Jeremaya to, naŋ ŋandô sa. Iŋ to yom bocdec bu:

18 Lau sêtaŋ daŋgibo atu yêc malac Rama.* Rakel ndê lau wakuc sêtaŋ ŋac si balêkoc naŋ siŋga su. Ma lau daŋ sêtôm bu sênem malô ŋac dom. *[Jer 31:15]*

Josep kôc Yisu lu dinda sêmbu sêmeŋ

19 Tiŋambu Herod mbac ndu, ma yêc Isip, Pômdau ndê aŋela hoc dau asê têŋ Josep ŋa mbê, 20 ma sôm têŋ iŋ, “Tisa ma kôc balê lu dinda sa, ma ambu atêŋ gameŋ Israel-ŋga andi. Lau naŋ sêkôm bu sêndic balê dau ndu, naŋ hoŋ sêmbac ndu su.” 21 Goc Josep tisa, kôc balê lu dinda sa, ma ŋac sêmbu sêtêŋ Israel si. 22 Tigeŋ Josep ŋgô bu Akelaus gêm gôliŋ gameŋ Judia-ŋga ô damba Herod su, dec töc dau bu mbu têŋ gameŋ Judia-ŋga ndi. Ma Pômdau kêŋ puc iŋ ŋa mbê bu têŋ gameŋ Galili-ŋga ndi. 23 Goc ŋac sêtêŋ Galili si, ma sêndöc malac daŋ ŋaê Nasaret. Ma bocdinaŋ yom naŋ propet akwa-kwa sêto muŋ su, naŋ ŋandô sa pi Yisu. Ŋac sêto yom yêc bocdec bu, “Lau oc sêsam iŋ bu ŋgac Nasaret-ŋga.”

3

Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga kêmasaŋ Yisu ndê seŋ

(Mak 1:2-8; Luk 3:2-17)

1 Tiŋambu Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga hôc asê gameŋ Judia-ŋga, ma gêm mêtê mbo gameŋ sawa. 2 Iŋ sôm têŋ lau, “Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. Bocdinaŋ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac siŋ.” 3 Gêŋ dau kêkuc yom naŋ propet Aisaya hoc asê muŋ su bocdec bu:

Ŋamalac daŋ ta yom mbo gameŋ sawa, bocdec bu, ‘Amasaŋ Pômdau ndê seŋ tisolop. Amasaŋ nem ŋalôm bu akôc iŋ sa.’ *[Ais 40:3]*

4 Jon sôc ŋakwê naŋ sêmasaŋ ŋa kamel ŋamliclhu, ma kic piŋkap yêc iŋ ŋampêbalê. Ma iŋ gêŋ gêŋ bambaliŋ gitôm wakô ma lêp.

5 Lau daêsam sêsa sêtêŋ Jon si. Ŋac lau akêŋ malac atu Jerusalem ma malac hoŋ yêc gameŋ Judia-ŋga, ma lau naŋ sêndöc Bu Jordan ŋamakê. 6 Ŋac sêhoc si sac asê têŋ Jon, ma iŋ kêku ŋac yêc Bu Jordan. 7 Ma lau †Palêsai ti lau †Sadiusi daêsam sêsa sêtêŋ gameŋ naŋ Jon kêku lau mbo, naŋ si. Têŋ ndoc Jon gêlic ŋac iŋ sôm ŋac bocdec bu, “Mac mboc ŋatui mac! Tu sake-ŋga mac alhö ameŋ? Mac akôc gauc pi Anötö ndê tac ŋandê naŋ lau propet sêkêŋ puc yac bu oc meŋ sa, dec gauc gêm bu ameŋ ma aliŋ saŋgu ŋambwa, a? 8 Aŋgô! Akôm mêtê ŋayham naŋ tôc asê bu mac am daôm kwi yomandô. 9 Ma asôm têŋ daôm dom bu, ‘Abraham apai yac, ma tu dinaŋ-ŋga Anötö oc kôc yac sa.’ Aö wasôm têŋ mac bu Anötö gitôm bu nem hoc hoŋ dindec kwi sêti Abraham ndê atui sêô mac. 10 A hoŋ naŋ sem ŋandô ŋayham dom, naŋ kwahic dec Anötö kêŋ ki ŋamata têŋ ŋawakac, ma iŋ oc lêŋ su ma tuc pi ya ndi.

11 “Aö wasôm têŋ mac hoŋ bu ŋgac daŋ oc meŋ êŋkuc aö, naŋ ndê ŋaclai hôc gêlêc aneŋ su. Aö ŋgac ŋambwa, gitôm dom bu wati iŋ ndê ŋgac akiŋ tu wakeŋ iŋ ndê atapa-ŋga. Aö dec kaku mac ŋa bu ŋambwa, naŋ tôc asê bu mac am daôm kwi su. Tigeŋ iŋ ŋgac dau oc êŋku mac ŋa Ŋalau Dabuŋ ti ya. 12 Iŋ meŋ bu êŋsahê lau, gitôm ŋgac naŋ whê wit ŋandô ti ŋapa kôc, goc gic ŋandô sa sôc andu gêŋ ŋandô-ŋga gi, ma tuc ŋapa sip ya naŋ sa ŋapaŋ, naŋ gi.”

Jon kêku Yisu

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)

13 Têŋ dinaŋ Yisu meŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga ma hôc asê Jon yêc Bu Jordan. Iŋ tac whiŋ bu Jon êŋku iŋ. 14 Magoc Jon gic yao dau têŋ iŋ ma sôm, “Am bu êmku aö, oc ŋayham. Bocke dec am sôm bu aö waŋku am?” 15 Tigeŋ Yisu ô Jon ndê yom ma sôm, “Am tec dom. Kwahic dec am êmku aö, bu taŋkuc lêŋ solop naŋ Anötö kêmasaŋ gwanaŋ su.” Yisu sôm su ma Jon gôlôc bu êŋku iŋ. 16 Yisu gêliŋ saŋgu su ma pi akêŋ bu meŋ. Ma undambê kac sa, ma iŋ gêlic Anötö ndê Ŋalau sip meŋ gitôm balusi ma sac iŋ ŋahô. 17 Ma awha daŋ sa akêŋ undambê, naŋ sôm bu, “Aö Atuŋgac atac

* **2:18:** Rama - malac sauŋ daŋ naŋ yêc kêpiŋ Jerusalem.

whiŋ-ŋga dau dindec. Aö gatisambuc iŋ ŋandô.”

4

Sadaŋ kêtôm Yisu (Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

1 Tiŋambu Ŋalau Dabuŋ wê Yisu sa gameŋ sawa gi, bu †Sadaŋ êntôm iŋ. 2 Yisu gêŋ gêŋ daŋ dom tôm acsalô 40 ma ôbwêc 40, ma tiŋambu gêŋ yô iŋ ŋandô. 3 Ma têŋ di-naŋ Sadaŋ hôc asê iŋ ma sôm têŋ iŋ, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinaŋ sôm têŋ hoc dindec bu sênem dau kwi ti gêŋ daneŋ-ŋga.” 4 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, *‘Gêŋ daneŋ-ŋga ŋambwa kêŋ lau sêndöc tali dom. Ŋac daŋga wambu yom hoŋ naŋ Anötö sôm, dec ŋac oc sêndöc tali.’* ”

5 Goc Sadaŋ kôc iŋ sa pi malac dabuŋ Jerusalem gi, ma kêŋ iŋ kalhac †lôm dabuŋ ŋapoc lôlôc. 6 Ma sôm têŋ iŋ, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinaŋ pwê sip ndi. Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, *‘Pômdau oc êŋkiŋ ndê aŋela bu sêyob am, ma sêpê am sa lôlôc bu am tiŋ gahim pi hoc daŋ dom.’* ” 7 Magoc Yisu sôm têŋ iŋ, “Mba! Sêto yom daŋ tiyham yêc bocdec bu, *‘Êmsahê Pômdau am nem Anötö dom.’* ”

8 Goc Sadaŋ kôc iŋ sa, ma lu sêpi lôc baliŋ daŋ si. Ma gameŋ hoŋ naŋ kiŋ nom-ŋga sem gôliŋ, ma kiŋ dau si awa ti gêŋ ŋayham-ŋayham hoŋ, naŋ Sadaŋ tôc têŋ Yisu. 9 Ma sôm, “Am bu pôŋ hamduc têŋ aö ma nem akiŋ aö, goc wakêŋ gêŋ hoŋ dec sip am amam.” 10 Magoc Yisu sôm têŋ iŋ, “Mba, Sadaŋ! Am kôc daôm sa ndi! Sêto yom yêc bocdec bu, *‘Pôŋ hamduc têŋ Pômdau am nem Anötö, ma nem akiŋ iŋ tawasê.’* ” 11 Têŋ dinaŋ Sadaŋ hu iŋ siŋ, ma aŋela sêmeŋ ma sem akiŋ iŋ.

Yisu gic hu ndê gweleŋ

12 Tiŋambu †Herod kêkiŋ ndê lau siŋ-ŋga si ma sêkôc Jon dôŋ, ma sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô. Ma têŋ ndoc Yisu ŋgô ŋawaê, goc iŋ mbu têŋ gameŋ Galili-ŋga gi. 13 Iŋ gi ndöc malac Nasaret dom, magoc iŋ gi ndöc Kapenaom, malac naŋ yêc kêpiŋ Bugictoŋ Galili-ŋga. Muŋ-ŋga andô †Jakob ndê atu lu, Sebulun lu Naptali sêwêkaiŋ nom yêc gameŋ dinaŋ. 14 Ŋalêŋ dinaŋ yom naŋ propet Aisaya to muŋ su, naŋ ŋandô sa. Yom dau bocdec bu:

15-16 Ŋawê atu daŋ meŋ pô lau naŋ sêndöc
Sebulun lu Naptali si gameŋ naŋ yêc
kêpiŋ bugictoŋ, ma yêc Bu Jordan
ŋamakê. Gameŋ Galili-ŋga dinaŋ sêsam
bu lau apa si gameŋ, ma lau naŋ sêndöc
dinaŋ, naŋ sêmbo tôm lau naŋ ŋasec atu
kôm ŋac ahuc, ma tôm lau naŋ sêmpiŋ
bu sêmbac ndu. Magoc kwahic dec sêlic
ŋawê atu su. *[Ais 9:1-2]*

17 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu gic hu ndê gweleŋ nem mêtê lau-ŋga, ma iŋ hoc yom asê têŋ lau bocdec bu, “Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. Bocdinaŋ anem daôm kwi, ma ahu mêtê sac siŋ.”

Yisu mbwêc lau hale tu sêŋkuc iŋ-ŋga (Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)

18 Têŋ bêc daŋ Yisu kêsêlêŋ mbo Bugictoŋ Galili-ŋga ŋamakê. Ma iŋ gêlic Saimon naŋ ndê ŋaê daŋ Pita, lu asi Andru. Iŋlu sêkêŋ wasaŋ sêmbo, bu iŋlu ŋgac sêkôc i-ŋga lu. 19 Goc Yisu sôm têŋ iŋlu, “Amlu ameŋ aŋkuc aö, ma aö wakêŋ amlu ahê ŋamalac sêmeŋ sêŋkuc aö, tôm naŋ kwahic dec amlu ahê i.” 20 Ma ŋagahô iŋlu sêtec si wasaŋ yêc, ma sêŋkuc iŋ.

21 Sêŋsêlêŋ si, ma Yisu gêlic Sebedi ndê atu lu, naŋ Jems lu Jon. Sêndöc waŋ sêwhiŋ damba Sebedi, ma sêpô si wasaŋ kic sêmbo. Yisu mbwêc iŋlu bu sêmeŋ sêŋkuc iŋ, 22 ma ŋagahô iŋlu sêhu damba ti waŋ siŋ, ma sêŋkuc Yisu.

Yisu gêm lau gêmbac sa

23 Dinaŋ su, goc Yisu kêsêlêŋ golom-golom malac yêc gameŋ Galili-ŋga. Iŋ kêdôhôŋ lau mbo †lôm wê-ŋga, ma gêm mêtê ŋawaê ŋayham pi Anötö ndê gôliŋ. Ma iŋ kôm lau ti gêmbac tidau-tidau hoŋ ŋayham sa. 24 Ŋawaê pi gêŋ dau gêm gameŋ Siria-ŋga hoŋ ahuc, ma tu dinaŋ-ŋga lau sêkôc ŋac si lau gêmbac hoŋ sêtêŋ Yisu si, ma iŋ kôm ŋac ŋayham sa. Lau naŋ sêhôc ŋandê atu, lau ti ŋalau sac, lau bôliŋ, ma lau deŋdeŋ ti mboloctê, lau ti ŋawapac hoŋ dinaŋ iŋ gêm ŋac sa. 25 Ma lau daêsam sêsa si ma sêŋkuc iŋ. Ŋatô sêmeŋ akêŋ gameŋ

Galili-ŋga, ma ŋatô akêŋ gameŋ Dekapolis-ŋga.* Ma ŋatô sêmeŋ akêŋ malac Jerusalem ma malac hoŋ yêc gameŋ Judia-ŋga, ma ŋatô sêmeŋ akêŋ Bu Jordan ŋadaŋga.

5

Yisu gêm mêtê mbo lôc (Luk 6:20-23)

1 Têŋ bêc daŋ Yisu gêlic bu lau daêsam sêŋkuc iŋ, goc pi lôc daŋ gi. Iŋ ndöc sic, ma iŋ ndê †sêŋomi sêtigasuc iŋ. 2 Ma iŋ gic hu kêdôhôŋ ŋac ma sôm,

3 “Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ sêŋgwiniŋ dau yêc iŋ aŋgô-ŋga. Iŋ gêlic ŋayham bu kôc ŋac sa sêmbo iŋ ndê gôliŋ ŋapu.

4 Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ sêndöc ti ŋalôm ŋawapac. Iŋ oc kôm ŋac si ŋalôm timalô.

5 Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau ti lêŋ malô ma yom malô. Bu ŋac oc sêwêkaiŋ gameŋ nom-ŋga sambob.

6 Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ atac whiŋ ndu andô bu sêsa lêŋ gitêŋ eŋ. Iŋ oc nem ŋac sa sêti lau gitêŋ ŋandô.

7 Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ tawalô lau. Iŋ oc tawalô ŋac.

8 Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau ti ŋalôm ŋawasi. Ŋac oc sêlic Anötö.

9 Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ sêŋsalê lêŋ tu sêmbo ti yom malô-ŋga. Iŋ oc sam ŋac bu iŋ dau atui awhê ma ŋgac.

10 Anötö ndê mwasiŋ gic waê lau naŋ sêtap kisa sa tu sêsa Anötö ndê lêŋ gitêŋ-ŋga. Iŋ gêlic ŋayham bu kôc ŋac sa sêmbo iŋ ndê gôliŋ ŋapu.

11 “Têŋ ndoc lau sêkêŋ kisa mac ma sêpu mac ti sêŋgôliŋ yom sac daêsam pi mac tu mac aŋkuc aö-ŋga, naŋ ahêgo daôm dom. Bu Anötö oc êmwasiŋ mac. 12 Atac ŋayham ma atisambuc, bu Anötö oc kêŋ ŋaôli ŋayham têŋ mac yêc undambê. Ma gauc nem bu ŋalêŋ tigeŋ, lau sêkêŋ kisa Anötö ndê lau propet naŋ sêmbo muŋ su.”

Anötö ndê lau sêtôm gwêc so ma sêtôm ŋawê

13 Ma Yisu sôm, “Dakêŋ gwêc so sip gêŋ daneŋ-ŋga bu dakôm gêŋ dau ŋayham. Ma mac ambo lau nom-ŋga ŋalôm atôm gwêc so. Tigeŋ gwêc so bu ŋamakic niŋga, oc dakôm ŋamakic sa tiyham ŋalêŋ nde? Iŋ tisac su, ma tambaliŋ siŋ niŋga, ma lau sêkwê dôŋ.

14 “Ma mac ambo nom atôm ŋawê bu pô gameŋ. Malac daŋ bu yêc lôc, oc tôm dom bu siŋ dau kwi. 15 Ma têŋ ndoc datuŋ lam asê, oc taŋgatöc ŋa suc ahuc dom. Taŋkiŋ sa bu ŋawê pô gameŋ hoŋ. 16 Bocdinaŋ, akôm mêtê ŋayham yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, naŋ gitôm mac nem ŋawê bu pô gameŋ. Ma lau oc sêlic mac nem mêtê ŋayham, ma sêmpiŋ Damam undambê-ŋga.”

Yisu sôm yom pi yomsu ma propet si yom

17 “Gauc nem dom bu aö gameŋ tu waseŋ Anötö ndê yom naŋ Moses ti lau propet sêto yêc, naŋ su-ŋga. Aö gameŋ tu waseŋ su-ŋga dom, tigeŋ tu wakôm yom dau ŋandô sa-ŋga. 18 Yomandô, aö wasôm têŋ mac bu undambê ti nom bu niŋga, magoc yom ŋalhô sauŋ daŋ oc niŋga yêc yomsu dom e aö dauŋ wandic dabiŋ gêŋ hoŋ. 19 Asa naŋ kêgilì yomsu naŋ hêganôŋ gêŋ sauŋ andô daŋ, me kêdôhôŋ lau ŋatô bu sêkôm bocdinaŋ, naŋ ti ŋamalac waêmba yêc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. Magoc asa naŋ daŋga wambu Anötö ndê yomsu, ma kêdôhôŋ lau ŋatô bu sêkôm bocdinaŋ, naŋ ti ŋamalac tiwaê yêc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. 20 Aŋgô! Lau Palêsai ti †kêdôhôŋ-waga yomsu-ŋga sêŋsahê ŋaŋga bu sêti lau gitêŋ, tigeŋ aö wasôm têŋ mac, bu mac bu ati lau gitêŋ ahôc gêlêc ŋac dom, dec oc tôm dom bu mac ambo Anötö ndê gôliŋ ŋapu.”

Yomsu dandic ŋamalac ndu-ŋga ŋahu

21 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Mac aŋyalê yom naŋ Anötö kêŋ têŋ abaŋi bocdec bu, ‘*Ndic ŋamalac ndu dom.*’ Ma ‘Asa naŋ bu ndic ŋamalac ndu, naŋ oc tap ŋagêyô sa.’ 22 Tigeŋ kwahic dec aö wasôm têŋ mac, bu asa naŋ tac ŋandê têŋ ŋamalac daŋ, naŋ oc tap ŋagêyô sa gitôm iŋ naŋ gic ŋamalac ndu. Ma mac nem ŋagôliŋ daŋ sôm bu lau atu-tu sêmatôc ŋamalac naŋ sam ndê asidôwa bu

* **4:25:** Dekapolis - ŋaê dinaŋ danem kwi bu ‘malac amaŋlu.’ Malac amaŋlu dinaŋ sêyêc Bugictoŋ Galili-ŋga ŋagameŋ têŋ ac pi-ŋga.

ŋamalac gauc mbasi-ŋga. Magoc aö wasôm têŋ mac, bu asa naŋ sôm yom kaiŋ dinaŋ, naŋ gitôm bu tap ŋagêyô lambwam-ŋga sa.
23 “Bocdinaŋ têŋ ndoc am bu lic om
ma bu kêŋ nem da têŋ Anötö, ma bu
gauc nem yom daŋ yêc amlu ŋamalac daŋ
ŋasawa, 24 naŋ goc hu nem da siŋ yêc
alta ŋamakê ma sa ndi tap ŋamalac dau sa.
Gêŋ ŋamata-ŋga amlu amasaŋ yom naŋ yêc
amlu ŋasawa, goc mbu ndi ma kêŋ nem da
têŋ Anötö.
25 “Ma am nem tôp bu yêc ŋamalac daŋ,
ma iŋ bu wê am têŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga
ndi, naŋ êmasaŋ yom têŋ iŋ ŋagahô, têŋ
ndoc amlu aŋsêlêŋ ambo seŋ. Ma bocdinaŋ
ŋgac dau oc kêŋ am têŋ ŋgac êmatôc yom-
ŋga dom. Bu mba, mboe ŋgac êmatôc yom-
ŋga oc kêŋ am têŋ ŋgac yob gapocwalô-
ŋga, ma iŋ êmbaliŋ am sôc gapoc-walô ndi.
26 Aö wasôm yom ŋandô têŋ am, am oc ndöc
gapocwalô ŋapaŋ e am ndic nem tôp hoŋ
pacndê.”

Yomsu mockaiŋ-ŋga ŋahu

27 “Ma mac aŋyalê yom naŋ Moses to
bocdec bu, ‘*Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom.*’
28 Tigeŋ kwahic dec aö wasôm têŋ mac, ŋgac
daŋ bu tahê awhê daŋ e ŋalôm ŋagalac, naŋ
gitôm iŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga têŋ iŋ su,
yêc iŋ ndê ŋalôm.
29 “Am tanôm daŋga bu hê am têŋ sac,
goc kip tanôm dinaŋ sa ma êmbaliŋ niŋga.
Am tanôm daŋ bu niŋga, naŋ hôc gêlêc am
tanôm lu yêc ma hê am bu kôm sac, ma
tiŋambu Anötö kêŋ am sip ya lambwam-ŋga
ti ŋamlic sambuc ndi. 30 Ma amam daŋga
bu tim am, goc tim kic ma êmbaliŋ niŋga.
Amam daŋ bu niŋga, naŋ hôc gêlêc am mbo
ti amam lu-lu ma kôm sac su, ma tiŋambu
sip ya lambwam-ŋga ti ŋamlic sambuc ndi.”

Awhê lu ŋgac sêhu dau siŋ dom

31 “Ma Moses to yom daŋ bocdec bu,
‘*Ŋgac daŋ naŋ gauc gêm bu hu nawhê siŋ,
naŋ kêŋ bapia sêhu dau siŋ-ŋga têŋ nawhê,
goc hu iŋ siŋ.*’ 32 Tigeŋ aö wasôm têŋ
mac, bu yom tigeŋ yêc bu ŋgac hu iŋ nawhê
siŋ, naŋ awhê dau kôm mêtê mockaiŋ-ŋga
whiŋ ŋgac daŋ. Ŋgac daŋ bu hu nawhê siŋ
ŋambwa, naŋ kôm iŋ ti awhê mockaiŋ-ŋga.
Ma ŋgac wakuc daŋ bu nem awhê dau, naŋ
kôm mêtê mockaiŋ-ŋga* whiŋ.”

Dasôm yom tidôŋ goc dakôm ŋandô sa

33 “Mac aŋyalê yom daŋ tiyham naŋ
Anötö kêŋ têŋ abaŋi bocdec bu, ‘*Yom bocke
naŋ mac amatiŋ tidôŋ, naŋ akôm popoc
dom,*’ ma ‘*Yom naŋ mac bu apuc dôŋ bu
yomandô yêc Pômdau aŋgô-ŋga, naŋ akôm
ŋandô sa.*’ 34-35 Magoc aö wasôm têŋ mac,
bu asôm yom daŋ tu apuc nem yom dôŋ-
ŋga dom. Asôm yom pi undambê me pi
nom tu bu apuc nem yom dôŋ-ŋga dom,
ŋahu bu Anötö iŋ undambê ti nom ŋadau.
Ma asôm yom pi Jerusalem dom, bu Anötö
kêyaliŋ malac dau sa ti iŋ ndê kiŋ atu ndê
malac. 36 Ma asôm yom pi nem ŋagôlôŋ
dom, bu mac atôm dom bu akôm nem
kêclauŋ daŋ tisêp me tiyec. 37 Asa bu lôc
bu kôm gêŋ daŋ, naŋ sôm ‘Aêc, aö wakôm,’
ma bu kôm dom goc sôm, ‘Mba, aö wakôm
dom.’ Yom ŋatô bocke naŋ mac asôm
tu apuc yom dau dôŋ-ŋga, naŋ meŋ akêŋ
Sadaŋ ndê.”

Daô sac naŋ sêkôm têŋ yac, naŋ dom

38 “Ma mac aŋyalê yom naŋ Moses to
bocdec bu, ‘*Ŋamalac daŋ bu ndic am tanôm
tisac, naŋ ndic iŋ ndê ô. Ma asa naŋ tuc
nem ŋalhôm daŋ dulu, naŋ tuc iŋ ndê dulu ô.*’
39 Tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu akôm mêtê
sac ô mêtê sac naŋ lau sêkôm têŋ mac, naŋ
dom. Daŋ bu tap am sip alim andô daŋga,
naŋ kêŋ daŋga bu iŋ ndic whiŋ. 40 Ma ŋgac
daŋ bu wê am têŋ lau sêmatôc yom-ŋga, ma
iŋ tac whiŋ bu am nemlhi iŋ ŋa am nem gêŋ
sauŋ daŋ, goc kêŋ nem gêŋ atu têŋ iŋ whiŋ.
41 Ma lau †Rom-ŋga si ŋgac siŋ-ŋga daŋ bu
kac yom am bu hoŋ iŋ ndê wapa seŋ ŋasawa
apê, goc hoŋ wapa dau êmsêlêŋ seŋ ŋasawa
baliŋ whiŋ iŋ ndi. 42 Êmgamiŋ nem gêŋ têŋ
lau naŋ sêteŋ gêŋ têŋ am, naŋ dom, ma daŋ

* **5:32:** Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec. Ŋgac daŋ bu hu ndê nawhê siŋ ŋambwa, ma awhê dau bu mbo tawasê, dec lau ŋatô oc gauc nem bu iŋ nakweŋ hu iŋ siŋ tu iŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga whiŋ ŋgac daŋ, ma bocdinaŋ ŋac oc sêlic iŋ tôm awhê mockaiŋ-ŋga. Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec. Têŋ ndoc awhê dinaŋ nakweŋ hu iŋ siŋ, goc iŋ oc nem ŋgac wakuc. Tigeŋ Anötö gêlic bu iŋ nakweŋ hu iŋ siŋ ŋambwa, dec iŋlu si yom sênem dau-ŋga gacgeŋ yêc. Bocdinaŋ awhê dau lu nakweŋ wakuc sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga.

bu ndac am bu nem iŋ sa ŋa gêŋ daŋ, naŋ puc dômwêm iŋ dom.”

Atac whiŋ nem ŋacyo
(Luk 6:27-36)

43 “Ma mac aŋyalê yom naŋ Moses to bocdec bu, ‘*Atac whiŋ nem lau meŋpaŋ amŋga,*’ ma yom naŋ lau sêsôm bocdec bu, ‘Atac tec nem ŋacyo.’ 44 Tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu atac whiŋ nem ŋacyo, ma ateŋ mbec tu lau naŋ sêkêŋ kisa mac-ŋga. 45 Mac bu akôm boc-dinaŋ, goc Damam undambêŋga oc sam mac bu iŋ atui awhê ma ŋgac. Iŋ dau kêŋ ndê ac pi pô lau sac ti lau ŋayham, ma kêŋ u gic lau gitêŋ ti lau naŋ sêsa lêŋ giso. 46 Lau sac ma lau naŋ sêkôc takis-ŋga atac whiŋ lau naŋ atac whiŋ ŋac, ma sêtec lau naŋ sêtec ŋac. Mac bu aŋkuc ŋac si mêtê, dec tu sake-ŋga Anötö oc lic mac ŋayham? 47 Lau sambuc sêtoc dau si asidôwai sa, magoc sêtec lau ŋatô. Bocdinaŋ mac bu atoc nem asidôwai tawasê sa, dec tu sake-ŋga Anötö oc lic mac ŋayham hôc gêlêc lau sambuc? 48 Akôc gauc pi yom hoŋ dinaŋ, ma akôm mêtê solop eŋ, tôm Damam undambê-ŋga ndê mêtê.”

6

Yom pi sakiŋ gitêŋ ŋatô

1 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Ayob daôm bu akôm nem sakiŋ anem akiŋ Anötö-ŋga tu bu lau sêlic e sêmpiŋ mac-ŋga dom. Mac bu akôm tu bu lau sêmpiŋ mac-ŋga, oc atap nem ŋaôli daŋ sa yêc Damam undambê-ŋga dom.”

Mêtê dakêŋ gêŋ têŋ lau-ŋga

2 “Bocdinaŋ têŋ ndoc am bu nem lau ŋalôm sawa sa, naŋ goc sêc gêŋ dau ahuc. Ndic dahuc taŋ bu kêŋ puc lau dom. †Lau sêtim yom lau-ŋga naŋ sêtoc dau sa, naŋ sêkôm bocdinaŋ yêc lôm wê-ŋga ti malac lôm, bu lau sêlic e sêmpiŋ ŋac. Yomandô aö wasôm têŋ mac bu lau si sêmpiŋ ŋac, dinaŋ ti ŋac si ŋaôli sambuc naŋ sêkôc sa su. 3 Tigeŋ têŋ ndoc am bu kêŋ gêŋ têŋ lau ŋalôm sawa, naŋ siŋ ma kêŋ gelec têŋ ŋac, ma yob bu lau daŋ sêŋgô ŋayom dom. 4 Bocdinaŋ am nem mêtê kôm yác lau-ŋga oc yêc siŋ dau. Ma Damam naŋ gêlic gêŋ naŋ yêc siŋ, naŋ oc kêŋ ŋaôli têŋ am.”

Mêtê dateŋ mbec-ŋga
(Luk 11:2-4, 9-13)

5 “Ma têŋ ndoc am bu teŋ mbec, naŋ teŋ tôm lau sêtim yom lau-ŋga dom. Ŋac atac whiŋ bu sêteŋ mbec sêlhac lôm wê-ŋga ti seŋ ŋamakê, tu bu lau sêlic ma sêmpiŋ ŋac-ŋga. Yomandô aö wasôm têŋ mac bu lau si sêmpiŋ ŋac, dinaŋ ti ŋac si ŋaôli sambuc naŋ sêkôc sa su. 6 Têŋ têm am bu teŋ mbec, naŋ goc sôc nem andu ŋalôm ma sêc gatam ahuc, ma teŋ mbec têŋ Damam yêc malam naŋ lau daŋ sêlic dom. Ma Damam naŋ kêyalê gêŋ naŋ yêc siŋ dau, naŋ oc kêŋ ŋaôli têŋ am.

7 “Ma têŋ têm mac bu ateŋ mbec, naŋ ateŋ mbec baliŋ tôm lau sambuc dom. Ŋac gauc gêm bu mbec dau oc ŋandô sa tu ŋac si yom ŋalhô daêsam-ŋga. 8 Aŋkuc ŋac si gêbôm dom, bu Damam kêyalê gwanaŋ su, gêŋ naŋ mac apônda.

9 Bocdinaŋ ateŋ mbec bocdec bu:
Damaŋ, am naŋ mbo undambê. Am nem ŋaê lau sênem dabuŋ maŋ.
10 Mweŋ ti lau hoŋ si Pômdau. Kêŋ lau daŋga wambu nem yom ŋapep yêc nom, gitôm yêc undambê.
11 Kêŋ yac mba gö têŋ ac dindec.
12 Suc yac mba sac ŋatôp kwi, tôm yac asuc lau naŋ sêkôm sac têŋ yac, naŋ si sac ŋatôp kwi.
13 Yob yac têŋ lêtôm bu tap yac sa dom, ma têŋ ŋgac sac Sadaŋ bu kôm yac ŋayom dom.
14 Mac bu asuc lau naŋ sêkôm sac têŋ mac, naŋ si sac kwi, goc Damam undambê-ŋga oc suc mac nem kwi bocdinaŋ.
15 Magoc mac bu asuc lau si sac kwi dom, dec Damam oc suc mac nem kwi dom bocdinaŋ.”

Mêtê dahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu danem akiŋ Anötö-ŋga

16 “Ma têŋ têm mac bu ahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu anem akiŋ Anötö-ŋga, naŋ akôm aŋôm andô masiŋ-masiŋ tôm lau sêtim yom lau-ŋga sêkôm, naŋ dom. Lau dinaŋ sêkôm aŋgô andô tisac, bu lau sêlic ma sêŋyalê bu ŋac sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ ma tu dinaŋ-ŋga sêmpiŋ ŋac. Yomandô aö wasôm têŋ mac bu lau si sêmpiŋ ŋac, dinaŋ ti ŋac si ŋaôli sambuc naŋ sêkôc sa su. 17 Bocdinaŋ têŋ

têm mac ahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu anem akiŋ Anötö-ŋga, naŋ aliŋ bu ma amasaŋ daôm ŋapep. 18 Ma ŋalêŋ dinaŋ lau daŋ oc sêŋyalê dom bu mac ahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ. Tigeŋ mac nem Damam naŋ mbo siŋ dau, naŋ kêyalê gêŋ hoŋ naŋ yêc siŋ dau, ma bocdinaŋ oc kêŋ nem ŋaôli têŋ mac.”

Taŋsalê awa ŋandô undambê-ŋga (Luk 12:33-34)

19 Ma Yisu sôm, “Andic nem awa ti wapa sa lhac nom dom, bu sop oc neŋ, ma u oc nôm gêŋ dau tibalê, ma lau kaŋ oc sênem kaŋ sa. 20 Apo gêŋ undambê-ŋga sa ti nem awa ŋandô, ma sop ti u oc seŋ su dom, ma gitôm dom bu lau kaŋ sêsôc sêndi bu sênem kaŋ. 21 Aö gasôm yom dinaŋ, ŋahu bu gameŋ bocke naŋ mac nem awa yêc, naŋ mac nem ŋalôm ti gauc oc sap dôŋ ŋapaŋ.”

Ŋamalac si tandô gitôm ya ŋawê (Luk 11:33-36)

22 “Ŋamalac si tandô gitôm ya ŋawê naŋ tôc seŋ têŋ ŋac. Bocdinaŋ mac nem tanôm bu wê mac asa lêŋ ŋayham, goc mac nem ŋamlic ŋagêŋ hoŋ oc yêc ŋawê ŋalôm eŋ. 23 Magoc tanôm bu wê mac asa lêŋ sac-ŋga, goc mac gacgeŋ ambo ŋasec ŋalôm. Bocdinaŋ mac bu gauc nem bu ambo ŋawê ŋalôm, magoc asa lêŋ ŋasec-ŋga, naŋ dec ŋasec gêm mac ahuc sambuc.”

Danem akiŋ ŋadau lu dom

24 “Ŋamalac daŋ gitôm dom bu nem akiŋ ŋadau lu, bu iŋ oc tec daŋ, ma atac whiŋ daŋ, me sap daŋ dôŋ ma pu daŋ. Ma mac bocdinaŋ, gitôm dom bu mac atoc Anötö ma awa nom-ŋga lu-lu sa ti mac nem ŋadau.”

Dahêgo dauŋ dom (Luk 12:22-32)

25 “Tu dinaŋ-ŋga dec ahêgo daôm dom tu gêŋ aneŋ-ŋga ti anôm-ŋga, me tu ŋakwê asôc-ŋga. Anötö kêŋ mac ambo tamli, ma gêŋ dinaŋ iŋ gêŋ atu. Gêŋ daneŋ-ŋga iŋ gêŋ atu dom. Ma Anötö kêŋ mac nem ŋamlic ŋagêŋ hoŋ, ma gêŋ dinaŋ iŋ gêŋ atu. Ŋakwê asôc-ŋga iŋ gêŋ atu dom.

26 “Akôc gauc pi mbac. Ŋac sêsô gêŋ dom, sêhoŋ gêŋ ŋandô ma sic sa sôc andu gêŋ ŋandô-ŋga dom. Tigeŋ Damam undambê-ŋga gôlôm ŋac. Ma iŋ tac whiŋ mac ŋamalac hôc gêlêc mbac hoŋ su. 27 Ma mac nem asa bu hêgo dau, dec oc tôm bu ndic têku ndê têm mbo tali-ŋga?

28 “Tu sake-ŋga mac nem ŋalôm ŋawapac tu ŋakwê asôc-ŋga? Akôc gauc pi ŋaola ŋayham naŋ sêpo sêlhac kwaŋ ŋalôm, naŋ sêkôm gweleŋ ti sêmasaŋ ŋakwê dom. 29 Tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu Kiŋ Solomon iŋ sôc ŋakwê ŋayham andô, magoc iŋ ndê gôlôŋ ti ŋawasi hôc gêlêc ŋaola dinaŋ daŋ su dom. 30 O mac lau naŋ akêŋ whiŋ gwalec, aŋgô! Kwaŋ ti ŋaola nom-ŋg a sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêŋ ya neŋ su. Magoc Anötö kêŋ gêŋ dau ti ŋadalô ŋayham, ma yob ŋapep. Ma bocdinaŋ aŋyalê bu yom ŋandô, iŋ oc yob mac, ma kêŋ ŋakwê têŋ mac whiŋ. 31 Bocdinaŋ ahêgo daôm dom ma asôm bu ‘Daneŋ sake?’ me ‘Danôm sake?’ me ‘Dasôc ŋakwê bocke?’ lec dom. 32 Lau sambuc naŋ sêŋyalê Anötö dom, naŋ sêhêgo dau tu gêŋ hoŋ dinaŋ-ŋga, tigeŋ Damam undambê-ŋga kêyalê su bu mac apônda gêŋ hoŋ dinaŋ. 33 Gêŋ ŋamata-ŋga akôm ŋaŋga bu atap malam sa yêc Anötö ndê gôliŋ ŋapu, ma bu asa iŋ ndê lêŋ gitêŋ. Ma iŋ oc yob mac tu gêŋ nom-ŋga-ŋga whiŋ.

34 “Bocdinaŋ ambo ti nem ŋalôm ŋawapac tu gêŋ laŋsê-ŋga dom. Ahu siŋ yêc e laŋsê dau hôc asê. Ŋawapac bêc tigeŋ-ŋga naŋ gitôm bêc tigeŋ dinaŋ.”

7

Dapu lau ŋambwa dom (Luk 6:37-42)

1 Ma Yisu sôm, “Alic lau sac ŋambwa tu ŋac si lêŋ ti sakiŋ-ŋga dom, dec Anötö oc lic mac sac tu nem-ŋga dom. 2 Bu Anötö oc êŋsahê mac tôm mac aŋsahê lau, ma nem dôhôŋ mac nem lêŋ ti sakiŋ tôm dôhôŋ naŋ mac am dôhôŋ lau si.

3 “Tu sake-ŋga am hêgo daôm tu gêŋ golop sauŋ naŋ yêc nem asidôwa tandô, tigeŋ gêŋ golop atu naŋ yêc am daôm tanôm, naŋ gêlic apu? 4 Ma bocke am sôm têŋ nem asidôwa, ‘Aö bu wakôc gêŋ golop naŋ yêc am tanôm, naŋ sa.’ Tigeŋ gêŋ golop atu pôc daôm nem tanôm ahuc? 5 Am ŋgac tim yom lau-ŋga! Kôc gêŋ golop atu sa yêc daôm tanôm muŋ e tanôm ŋawa sa, naŋ goc kôc gêŋ golop sauŋ dinaŋ sa yêc nem asidôwa tandô.”

Dayob Anötö ndê gêŋ dabuŋ ŋapep

6 “Akêŋ gêŋ dabuŋ têŋ giam dom, b u oc
sêkac dau kwi ma sêseŋ mac. Ma ambaliŋ
nem gôlôŋ ŋayham têŋ bôc dom, bu oc sêkwê
popoc.”

Anötö iŋ ŋadau bu kêŋ gêŋ têŋ yac-ŋga

7 “Ateŋ gêŋ têŋ Anötö, dec oc akôc ŋandô,
aŋsalê iŋ ti ndê lêŋ, ma oc atap sa, ma bu
amati gatam oc lêc su têŋ mac. 8 Bu Anötö
kêŋ gêŋ têŋ lau hoŋ naŋ sêndac iŋ, ma lau
hoŋ naŋ sêŋsalê iŋ ti ndê lêŋ, naŋ oc sêtap
sa, ma ŋac naŋ sêmati gatam naŋ oc lêc su
têŋ ŋac.

9 “Mac dambai aŋgô! Nem balê daŋ bu
teŋ gö têŋ am, dec am oc kêŋ hoc têŋ iŋ,
a? 10 Ma bu teŋ i oc kêŋ mboc sac têŋ iŋ,
a? 11 Mba! Mac lau sac, tigeŋ atoc nem
balêkoc sa ŋa gêŋ ŋayham. Magoc Damam
naŋ mbo undambê iŋ gitêŋ eŋ, ma oc kêŋ
gêŋ ŋayham-ŋayham eŋ têŋ lau naŋ sêteŋ iŋ.
12 Akôm mêtê ŋayham têŋ lau hoŋ, gitôm
mêtê ŋayham naŋ mac atac whiŋ bu sêkôm
têŋ mac. Yom hoŋ naŋ Moses ti lau propet
sêto, naŋ hêganôŋ yac dakôm mêtê ŋayham
bocdinaŋ.”

Yom seŋ lu-ŋga

13 “Aŋsahê ŋaŋga bu atap gameŋ andöc
tamli ŋapaŋ-ŋga sa, magoc aŋyalê bu gatam
gameŋ dinaŋ-ŋga iŋ gatam sauŋ. Bu gameŋ
andiŋam-ŋga dê yêc, ma seŋ têŋ gameŋ dau
iŋ seŋ atu, ma ŋagatam atu bocdinaŋ. Lau
daêsam sêsa seŋ atu dinaŋ, ma oc sêsôc
gatam atu dau. 14 Magoc gameŋ dandöc
taŋli ŋapaŋ-ŋ ga ŋagatam iŋ gatam sauŋ, ma
seŋ têŋ gameŋ dinaŋ iŋ seŋ atu dom, ma
lau daêsam oc sêtap sa dom.”

Yom pi propet tasaŋ

15 “Ayob daôm tu propet tasaŋ-ŋga. Ŋac
sêtôm giam pôm naŋ sêmpaŋ dau ahuc ŋa
domba ŋamlic, tu bu sêti gasuc domba-
ŋga ma sêseŋ ŋac su. Ŋalêŋ tigeŋ propet
tasaŋ oc sêtêŋ mac sêloc tu sêŋsau mac-ŋga.
16 Aŋsahê ŋac si lêŋ dec tôm bu mac aŋyalê
bu ŋac lau tasaŋ. Ŋalêŋ tigeŋ, yac dalic
a ŋandô ma taŋyalê a dau bu ŋayham me
sac. Oc tôm dom bu dahiŋ ŋandô ŋayham
yêc a sac. 17 Yomandô! A ŋayham sem
ŋandô ŋayham, ma a sac sem ŋandô sac. 18 A
ŋayham daŋ gitôm dom bu nem ŋandô sac,
ma a sac gitôm dom bu nem ŋandô ŋayham.
19 Ma a hoŋ naŋ sem ŋandô sac, naŋ oc
sêlêŋ su ma sêtuc pi ya ndi, ma ya neŋ su.
20 Bocdinaŋ aŋsahê propet si lêŋ, ma aŋyalê
ŋac bu propet ŋayham me sac.”

Pômdau kêyalê iŋ ndê lau su

21 “Lau daêsam sêsam aö bu, ‘Pômdau,’
tigeŋ ŋac hoŋ oc sêtap gameŋ undambê-
ŋga sa dom. Mba! Lau naŋ daŋga wambu
Damaŋ undambê-ŋga ŋapep, ma sêkôm
mêtê tôm iŋ atac whiŋ, naŋ oc sêtap un-
dambê sa. 22 Têŋ Anötö ndê bêc êmatôc lau-
ŋga, naŋ lau tasaŋ daêsam oc sêsôm têŋ aö
bu, ‘Pômdau, Pômdau! Yac ahoc yom asê
atôm propet, ma atiŋ ŋalau sac su ma akôm
gêŋ dalô daêsam am am aŋôm. Bocdinaŋ
kôc yac sa.’ 23 Tigeŋ aö wasôm têŋ ŋac bu,
‘Aö kayalê mac dom sambuc mac lau sac.
Alhö su yêc aö!’ ”

Yom gôliŋ pi ŋgac lu naŋ sêkwê andu (Luk 6:46-49)

24 “Lau naŋ sêŋgô aneŋ yom ma sêkôm
ŋandô sa, naŋ sêtôm ŋgac tigauc naŋ kwê
ndê andu kalhac nom ŋaŋga ma kêŋ hoc
kêgapiŋ alhö dôŋ. 25 Têŋ ndoc u gic e bu
hêc, ma mbu puc ŋadinda hôc pi andu dau,
naŋ andu dau ku sa dom bu hoc kêgapiŋ
dôŋ. 26 Magoc lau naŋ sêŋgô aneŋ yom
ma sêkôm ŋandô sa dom, naŋ sêtôm ŋgac
gauc mba naŋ kwê ndê andu kalhac nom
babalê. 27 Ma u gic ti bu hêc, ma mbu puc
ŋadinda hôc pi andu dau, goc ku sa ma tisac
sambuc.”

28 Yisu gic bata ndê yom dinaŋ, ma lau
hoŋ sêhêdaê tu iŋ ndê yom-ŋga. 29 Ŋahu
bu yom naŋ iŋ kêdôhôŋ têŋ ŋac naŋ
yom ti ŋaclai, hôc gêlêc lau Israel-ŋga si
kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga si yom hoŋ su.

8

Yisu kôm ŋgac ti gêmbac leprasi ŋayham sa (Mak 1:40-45; Luk 5:12-14)

1 Yisu sip akêŋ lôc meŋ, ma lau daêsam
sêŋkuc iŋ. 2 Ma ŋgac daŋ ti gêmbac †leprasi
têŋ iŋ gi, goc pôŋ haduc ma sôm, “Pômdau.
Am bu tac whiŋ dec gitôm bu am oc kôm
aö ŋamlic ŋawasi sa.” 3 Yisu kêmatôc amba
sa gi ma kêmasec iŋ, ma sôm, “Aö atac whiŋ,
dec wasôm têŋ am bu ŋamlic ŋawasi sa.” Ma

ŋagahô eŋ gêmbac hu iŋ siŋ, ma iŋ ŋamlic ŋayham sa. 4 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Am ŋgô! Gêŋ naŋ kwahic dec hôc asê am, naŋ sôm asê têŋ lau daŋ dom. Tigeŋ têŋ †dabuŋsiga ndi, tôc daôm têŋ iŋ bu lic bu am nem ŋamlic ŋawasi sa su. Ma kêŋ da tôm yomsu naŋ Moses kêŋ têŋ yac. Ma ŋalêŋ dinaŋ lau hoŋ oc sêŋyalê bu am ŋamlic ŋayham sa.”

Ŋgac bata siŋ-ŋga daŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga (Luk 7:1-10)

5 Tiŋambu Yisu sôc malac Kapenaom gi. Ma ŋgac bata Rom-ŋga daŋ, naŋ gêm gôliŋ lau siŋ-ŋga 100, naŋ têŋ iŋ gi ma ndac iŋ bu nem iŋ sa. 6 Iŋ sôm, “Pômdau, aneŋ ŋgac akiŋ daŋ ndöc bôliŋ. Iŋ yêc andu ŋapaŋ ma kêsahê ŋandê atu.” 7 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Aö oc waloc ma wakôm iŋ ŋayham sa.” 8 Tigeŋ ŋgac bata dau ô yom ma sôm, “Pômdau, am ŋgac atu ma aö ŋgac apa, dec mayaŋ dauŋ bu am sôc aneŋ andu. Tigeŋ aö kayalê su bu am ŋgac ti ŋaclai atu, ma bocdinaŋ dec am bu ndic atu yom, goc aneŋ ŋgac akiŋ oc ŋayham sa. 9 Bu aö dauŋ daŋaŋ wambu lau naŋ si ŋaclai hôc gêlêc aö neŋ, ma aneŋ lau siŋ-ŋga daŋga wambu aö. Aö bu wasôm têŋ daŋ, ‘Am ndi!’ goc iŋ oc ndi. Ma bu wasôm têŋ daŋ, ‘Am mweŋ,’ goc iŋ oc meŋ. Ma bu wasôm têŋ aneŋ ŋgac akiŋ bu kôm gêŋ daŋ, goc iŋ oc kôm.”

10 Yisu ŋgô ŋgac bata ndê yom ma hêdaê, ma sôm têŋ lau naŋ sêŋkuc iŋ bu, “Yomandô wasôm têŋ mac, bu yêc lau Israel hoŋ aö gatap ŋac si daŋ naŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga gitôm ŋgac Rom-ŋga dindec, naŋ sa dom. 11 Aŋgô! Lau daêsam naŋ lau Israel dom, naŋ oc sêmeŋ akêŋ nom ŋabatiŋ hoŋ, ma sêtap mwasiŋ atu sa yêc undambê sêwhiŋ Abraham, Aisak ma Jakob. 12 Tigeŋ lau Israel daêsam naŋ gauc gêm bu sic waê bu sêndöc undambê, naŋ Anötö oc êmasuc ŋac su sêndöc gameŋ ŋasec-ŋga, ma sêtaŋ ti lhö êŋsiŋ pi dau.”

13 Yisu sôm yom dinaŋ têŋ lau hoŋ su, goc sôm têŋ ŋgac bata, “Am lhö mbu ndi. Aö oc wakôm am nem ŋgac akiŋ dinaŋ ŋayham sa, tôm am kêŋ whiŋ.” Ma têŋ ndoc dau dinaŋ gêmbac hu ŋgac akiŋ dau siŋ, ma iŋ ŋayham sa.

Yisu kôm lau daêsam ŋayham sa (Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

14 Tiŋambu Yisu têŋ Pita ndê andu gi ma gêlic Pita lawawê gêmbac lic ŋandê atu ma yêc. 15 Yisu têŋ iŋ gi ma kêmasec iŋ amba, goc gêmbac hu iŋ siŋ. Ma iŋ tisa, ma ndê gêŋ daneŋ-ŋga ma kêŋ têŋ Yisu.

16 Têŋ telha dinaŋ ac gi sip su, g oc lau malac-ŋga sêkôc lau daêsam naŋ ŋalau sac sêmbo ŋac si ŋalôm, naŋ sa sêtêŋ Yisu si. Ma iŋ gic atu yom, goc ŋalau sac sêhu lau dau siŋ, ma iŋ kôm lau gêmbac hoŋ ŋayham sa.

17 Ŋalêŋ dau dinaŋ yom naŋ propet Aisaya sôm su naŋ dec ŋandô sa. Muŋ-ŋga iŋ to yom pi Mesaya bocdec bu:

Iŋ hôc yac neŋ ŋawapac tu nem yac sa-ŋga.
[Ais 53:4]

Lêŋ taŋkuc Yisu-ŋga (Luk 9:57-62)

18 Têŋ bêc daŋ Yisu gêlic lau daêsam sêŋgihi iŋ ahuc, goc sôm têŋ ndê †ŋgacsêŋomi bu sêlom bugictoŋ ma sêpi daŋga sêndi. 19 S êmasaŋ dau sêmbo ma kêdôhôŋ-waga yomsu-ŋga daŋ meŋ ma sôm têŋ iŋ, “Kêdôhôŋwaga, aö bu waŋkuc am, wawhiŋ am watêŋ gameŋ bocke naŋ am oc ndi.” 20 Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocsuŋ yêc, ma mbac lôlôc-ŋga si ŋaic yêc, tigeŋ †Ŋamalac ndê Atu dau ndê mala yêc bêc-ŋga mba.”

21 Ma sêŋom daŋ sôm têŋ iŋ, “P ômdau, aö bu waŋkuc am, magoc gêŋ ŋamata-ŋga aö wandi wambo wawhiŋ aneŋ lau e aŋsuhuŋ damaŋ su naŋ.” 22 Tigeŋ Yisu sôm, “Mba! Am bu gauc nem bu êmkuc aö, naŋ gêŋ ŋamata-ŋga. Tec lau batê sêŋsuhuŋ lau batê.”

Yisu kôm bu ŋampoŋ timalô (Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

23 Yisu sôm yom dinaŋ su, goc pi waŋ daŋ gi. Ma iŋ ndê ŋgac-sêŋomi sêŋkuc iŋ ma sêpi waŋ sêwhiŋ. 24 Sêlac si, ma mbu puc atu ma gêli bu ŋampoŋ sa gic sip waŋ, e kêpiŋ bu waŋ pac. Tigeŋ Yisu yêc bêc yêc waŋ. 25 Dec sêtêŋ iŋ si, sêuŋ iŋ sa ma sêsôm, “Pômdau, nem yac sa, bu yac oc dapac dandiŋaŋ.” 26 Magoc Yisu sôm têŋ ŋac, “O mac lau naŋ akêŋ whiŋ gwalec. Tu sake-ŋga mac atöc daôm?” Goc iŋ tisa ma sôm yom ŋaŋga têŋ mbu ti bu ŋampoŋ, ma gameŋ ŋaŋeŋ sa. 27 Ma ŋac hoŋ sêhêdaê ma sêsôm têŋ dandi,

“Ei! Iŋ ŋgac kaiŋ bocke? Bu gêŋ hoŋ sêsôc iŋ ndê yom ŋapu, ma mbu ti bu sêwhiŋ.”

Yisu soc ŋalau sac su yêc ŋgac lu (Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

28 Ŋac sêhôc asê bugictoŋ ŋadaŋga ma sêsôc lau Gadala-ŋga si gameŋ si. Ma yêc dindê ŋgac lu sêsa akêŋ ôm sêhô-ŋga ma sêtêŋ Yisu si. Iŋlu ŋgac lu naŋ ŋalau sac sêmbo iŋlu ŋalôm, ma sêkôm iŋlu sêti ŋgac pôm. Ma bocdinaŋ lau hoŋ sêtöc iŋlu ma sêmbo ahê iŋlu, ma iŋlu sêndöc ôm sêhô-ŋga ŋapaŋ. 29 Têŋ ndoc iŋlu sêhôc asê Yisu, naŋ ŋalau sac naŋ sêmbo iŋlu ŋalôm, naŋ sêmbwêc bocdec bu, “O Anötö ndê Atu! Am bu kôm sake têŋ yac? Têm bu Anötö êmatôc yac-ŋga yêc dôŋ yêc. Ma bocke am kwahic dec mweŋ bu kôm yac ŋayom?”

30 Bôc toŋ atu daŋ seŋ gêŋ sêmbo ahê gameŋ naŋ ŋac sêlhac. 31 Goc ŋalau sac sêteŋ Yisu bu, “Am bu soc yac su, naŋ kêŋ yac asip bôc ŋalôm.” 32 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Andi!” Goc sêhu ŋgac lu dinaŋ siŋ ma sêsôc bôc ŋalôm si. Ma bôc hoŋ sênti sêsip salic sac, sêsip bugictoŋ ŋalôm si, ma bu kô ŋac sêmbac ndu. 33 Lau sêyob bôc-ŋga sêlic gêŋ dau, goc sêlhö sêsa malac si, ma sic miŋ têŋ lau malac-ŋga pi gêŋ hoŋ dinaŋ, ma pi gêŋ naŋ Yisu kôm têŋ ŋgac lu ti ŋalau sac. 34 Ma lau malac-ŋga hoŋ sêsa sêtêŋ Yisu si, ma têŋ ndoc sêlic iŋ, naŋ sêteŋ iŋ bu hu ŋac si gameŋ siŋ.

9

Yisu kôm ŋgac bôliŋ daŋ ŋayham sa (Mak 2:3-12; Luk 5:17-26)

1 Goc Yisu pi waŋ gi ma gic bugictoŋ kic, ma têŋ iŋ ndê malac Kapenaom gi. 2 Ma lau gameŋ dinaŋ-ŋga sêmbalaŋ ŋgac bôliŋ daŋ yêc sac daŋ ma sêtêŋ Yisu si. Iŋ gêlic bu ŋac sêkêŋ whiŋ iŋ, dec sôm têŋ ŋgac bôliŋ dau, “Aneŋ balê, atac ŋayham sa. Kwahic dec aö oc wasuc am nem sac kwi.”

3 Kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ŋatô s êŋgô Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têŋ dandi, “Ŋgac dê ndê yom sac sambuc! Anötö tigeŋ gitôm bu suc sac kwi.” 4 Yisu kêyalê ŋac si gauc, goc ndac ŋac, “Tu sake-ŋga mac gauc gêm yom sac yêc nem ŋalôm? 5 Mac akêŋ whiŋ dom bu aneŋ ŋaclai yêc bu wasôm têŋ ŋgac dau bu, ‘Aö wasuc am nem sac kwi.’ Bocdinaŋ aö wasôm têŋ iŋ bu, ‘Tisa ma êmsêlêŋ.’ 6 Ma têŋ ndoc mac alic bu aneŋ yom dinaŋ ŋandô sa, goc aŋyalê bu Anötö kêŋ ŋaclai têŋ Ŋamalac ndê Atu yêc nom, bu suc ŋamalac si sac kwi whiŋ.” Goc Yisu sôm têŋ ŋgac bôliŋ bu, “Tisa ma hôc nem mbô sa, ma lhö têŋ nem andu ndi!” 7 Goc ŋgac dau tisa ma kölhö têŋ ndê andu gi. 8 Ma lau daêsam naŋ sêlic gêŋ dau sêhêdaê ŋandô, ma sêmpiŋ Anötö naŋ kêŋ ŋaclai bocdinaŋ têŋ ŋamalac.

Yisu kêgalêm Matyu bu êŋkuc iŋ (Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

9 Yisu kêsêlêŋ gi ma gêlic ŋgac daŋ ŋaê Matyu naŋ ndöc ndê mala kôc takis-ŋga. Ma iŋ sôm têŋ iŋ, “Êmkuc aö!” Goc Matyu tisa ma kêkuc iŋ.

10 Tiŋambu Yisu gêŋ gêŋ ndöc Matyu ndê andu ŋalôm, ma lau daêsam sêmeŋ ma seŋ gêŋ sêndöc sêwhiŋ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi. Ŋac lau sêkôc takis-ŋga ti lau ŋatô naŋ lau Palêsai sêsam ŋac bu lau sac. 11 Ma lau Palêsai ŋatô sêlic gêŋ dinaŋ, goc sêndac iŋ ndê ŋgacsêŋomi bocdec bu, “Tu sake-ŋga mac nem kêdôhôŋwaga gêŋ gêŋ ndöc whiŋ lau sac dindê?” 12 Yisu ŋgô ŋac si yom dau ma sôm, “Lau naŋ sêlic dau bu gêmbac mba, naŋ oc sêŋsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêŋsalê dokta. 13 Gauc nem Anötö ndê yom naŋ propet akwa daŋ to yêc bocdec bu, *‘Gêŋ atu naŋ aö atac whiŋ, naŋ bu mac tamwalô lau, hôc gêlêc domba hoŋ naŋ mac bu andic ndu ma akêŋ ti da, naŋ su.’* Andi ma akôc gauc pi yom dau e aŋyalê ŋahu ŋapep. Bu aö gameŋ bu waŋgalêm lau naŋ sêlic dau bu lau gitêŋ, naŋ sa dom. Aö gameŋ bu waŋgalêm lau sac sa, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.”

Yao gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga (Mak 2:18-20; Luk 5:33-35)

14 Ma Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê sêŋomi ŋatô sêtêŋ Yisu si ma sêndac iŋ bu, “Bocke dec yac ti lau Palêsai akêŋ bêc ŋatô bu aneŋ gêŋ dom tu gauc nem Anötö-ŋga, tigeŋ am nem ŋgacsêŋomi seŋ gêŋ tôm bêc hoŋ?” 15 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Ŋgac nem awhê-ŋga daŋ bu êŋgalêm lau sa sêmbo sêwhiŋ iŋ tu sêneŋ mwasiŋ nem awhê-ŋga, dec oc tôm dom bu sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ ma sêndöc ti

ŋalôm ŋawapac têŋ ndoc ŋgac dau mbo whiŋ ŋac. Mba! Ma bocdinaŋ aneŋ ŋgacsêŋomi sêmbo sêwhiŋ aö ti atac ŋayham, ma sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ dom. Tigeŋ ndoc oc meŋ naŋ lau oc sêkôc aö su yêc ŋac, ma têŋ têm dinaŋ ŋac oc ŋalôm ŋawapac ma sêŋkuc lêŋ dahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ-ŋga."

Yisu ndê yom gitôm gêŋ wakuc (Mak 2:21-22; Luk 5:36-39)

16 Ma Yisu sôm, "Yac dasi po wakuc pi ŋakwê akwa naŋ kic, naŋ dom. Bu po wakuc oc hôc ŋakwê akwa kic e tisac sambuc. 17 Ma têŋ ndoc lau sêmasaŋ wain wakuc, naŋ sêkêc sip bôc ŋamlic wain-ŋga akwa dom. Mba! Ŋac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ŋamlic akwa kôc. Ma wain oc wê niŋga, ma ŋamlic dau oc tisac. Bocdinaŋ lau sêkêc wain wakuc sip bôc ŋamlic wakuc, ma lu-lu oc sêyêc ŋayham."

Yisu kôm awhê lu ŋayham sa (Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

18 Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma ŋgac bata daŋ meŋ pôŋ haduc têŋ iŋ ma sôm, "Aneŋ atuŋwê kwahic dec mbac ndu su, magoc am bu mweŋ ma kêŋ amam sac iŋ, dec iŋ oc mbo tali tiyham." 19 Goc Yisu tisa ma iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi sêwhiŋ ŋgac dau si.

20 Sêŋsêlêŋ sêmbo, ma awhê daŋ tigasuc iŋ kalhac iŋ dômbwê ma kêmasec iŋ ndê ŋakwê ŋadali. Awhê dau hôc ŋawapac gêm dac-ŋga ŋapaŋ gitôm yala 12 su, dec 21 gauc gêm yêc dau bu, "Aö bu wamasec iŋ ndê ŋakwê ŋambwa, dec oc kôm aö ŋayham sa tiyham." 22 Yisu kac dau kwi e gêlic iŋ, goc sôm, "Aneŋ bawhê, atac pa su. Am ŋayham sa tiyham tu am nem kêŋ whiŋ aö-ŋga." Ma têŋ ndoc dau dinaŋ awhê dau ŋayham sa.

23 Ma tiŋambu Yisu gi e hôc asê ŋgac bata dau ndê andu, ma gêlic bu lau toŋ atu sêmbo. Ŋatô sêyu gasuc ma ŋatô sêtaŋ ti ŋanta atu. 24 Goc sôm, "Alhö su, bu bawhê dau mbac ndu dom. Iŋ yêc bêc naŋ yêc." Magoc ŋac sêmbwac iŋ. 25 Dec Yisu sôm bu sêsoc ŋac sêsa sêndi, goc sôc gi kêm bawhê sip amba, ma iŋ tisa. 26 Ma yom dau ŋawaê tiapa sambuc yêc gameŋ dinaŋ.

Yisu kôm ŋgac tapec lu ŋayham sa

27 Dinaŋ su, goc Yisu kêsêlêŋ gi. Ma ŋgac tapec lu sêŋkuc iŋ ma sêmbwêc, "O †Dawid ndê Atu, tamwalô alu!" 28 Magoc Yisu kêsêlêŋ gi sôc andu daŋ, dec ŋgac lu dinaŋ sêtêŋ iŋ si, ma iŋ ndac, "Amlu akêŋ whiŋ bu aneŋ ŋaclai yêc bu wakôm amlu ŋayham sa, me mba?" Ma iŋlu sêsôm, "Aêc, Pômdau!" 29 Goc Yisu kêmasec iŋlu tandô, ma sôm bu, "Tu amlu akêŋ whiŋ aö-ŋga, dec gêŋ naŋ amlu andac, naŋ oc ŋandô sa." 30 Ma iŋlu tandô po asê. Goc Yisu gic yao iŋlu bu sêsôm gêŋ dau ŋayom asê têŋ lau daŋ dom. 31 Magoc iŋlu sêsa si, ma sêkôm iŋ ndê waê sa e tiapa gêm gameŋ dinaŋ ahuc.

Yisu kôm ŋgac awha mba sôm yom asê

32 Ŋac sêsa si ma lau ŋatô sêtêŋ Yisu sêmeŋ. Ŋac sêkôc ŋgac daŋ, naŋ ŋalau sac kôm iŋ awha mba. 33 Yisu soc ŋalau sac sa awê gi su, goc awha mba dau sôm yom asê. Lau daêsam dinaŋ sêseŋ amba ma sêsôm bu, "Yac dalic gêŋ daŋ bocdec yêc Israel dom andô." 34 Magoc lau Palêsai sêsôm bu, "Iŋ kôc ŋaclai yêc ŋalau sac si ŋadau Sadaŋ, dec tiŋ ŋalau sac su."

Yisu tawalô lau

35 Ma Yisu kêsêlêŋ golom-golom malac atu ti sauŋ. Iŋ kêdôhôŋ lau mbo lôm wê-ŋga, ma hoc ŋawaê ŋayham pi Anötö ndê gôliŋ asê. Ma iŋ kôm lau ti gêmbac tidau-tidau hoŋ ŋayham sa.

36 Magoc têŋ ndoc iŋ gêlic lau daêsam naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ tawalô ŋac. Ŋahu bu iŋ gêlic ŋac sêtôm domba naŋ si ŋgac yob ŋac-ŋga mba, dec giam pôm sêtê ŋac saliŋ-saliŋ ŋapaŋ. 37 Goc iŋ sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi, "Gêŋ ŋandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic ŋandô sa-ŋga daêsam dom. 38 Bocdinaŋ ateŋ mbec têŋ ôm ŋadau bu êŋkiŋ lau gweleŋ-ŋga sêsôc iŋ ndê ôm ma sêndic gêŋ ŋandô sa."

10

Yisu kêyaliŋ †aposel 12 sa (Mak 3:16-19; Luk 6:12-16)

1 Yisu ta iŋ ndê ŋgac-sêŋomi 12 sêtêŋ iŋ si, ma kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêsoc ŋalau sac su yêc lau, ma bu sêkôm gêmbac hoŋ ŋayham sa. 2 Aposel 12 dau si ŋaê bocdec. Ŋgac ŋamata-ŋga iŋ Saimon naŋ sêsam bu Pita, lu iŋ asi Andru, ma Sebedi ndê atu lu Jems lu Jon, 3 P ilip ma Batolomeas, Tomas ma ŋgac

kôc takis-ŋga Matyu, ma Alpayas ndê atu Jems, Tadaus, 4 Saimon naŋ sêsam bu ‘Ŋgac †Selot,’ ma Judas Iskeriot naŋ tiŋambu hoc Yisu asê.

Yisu kêkiŋ aposel 12 sêsa si bu sênem mêtê lau
(Mak 6:7-11; Luk 9:1-5)

5 Yisu kêkiŋ lau 12 dinaŋ sêsa si bu sênem mêtê, ma gic yomsu ŋac bocdec bu, “Asôc lau apa ti lau †Samaria-ŋga si malac daŋ dom, 6 tigeŋ gêŋ ŋamata-ŋga atêŋ domba Israel-ŋga naŋ siŋga su, naŋ andi. 7 Anem mêtê ma asôm têŋ lau bu Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. 8 Akôm lau gêmbac ŋayham sa, ma akôm lau ti gêmbac leprasi ŋamlic ŋawasi sa. Auŋ lau batê sêtisa, ma asoc ŋalau sac su yêc lau. Anötö kêŋ ŋaclai têŋ mac ŋaôli mba, ma bocdinaŋ anem lau sa ŋambwa. 9-10 Ma têŋ ndoc mac aŋsêlêŋ andi, naŋ gauc nem wapa seŋ-ŋga dom. Aŋsêlêŋ amam sawa, akôc mone dom, ampwic talhi dom, akôc ŋakwê aô daôm-ŋga ti atapa dom, ma ahôc tôc dom. Ŋalêŋ solop bu lau sêlôm lau naŋ sem gweleŋ mêtê-ŋga ma sêpuc ŋac dôŋ ŋa gêŋ dinaŋ, naŋ ti ŋac si ŋaôli ô gweleŋ.

11 “Malac bocke mac bu asôc andi, naŋ aŋsalê ŋamalac ŋayham naŋ toc Anötö sa ŋapep, bu ambo awhiŋ iŋ e mac ahu malac dau siŋ. 12 Têŋ ndoc mac api iŋ ndê andu andi, naŋ anem mbec iŋ ndê lau ŋa mbec yom malô-ŋga. 13 Ma ŋac lau dau bu lau gitêŋ, goc yom malô oc yêc ŋac. Ma ŋac bu lau gitêŋ dom, goc mac nem mbec yom malô-ŋga oc gacgeŋ yêc mac-ŋga. 14 Ma lau malac daŋ bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc ahu malac me andu dinaŋ siŋ ma atoŋ kop su yêc gahim. 15 Aö wasôm têŋ mac bu têŋ Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga, lau malac dinaŋ-ŋga oc sêtap ŋagêyô sac sambuc sa, hôc gêlêc ŋagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ lau Sodom ti Gomora-ŋga têŋ têm ŋambu-ŋga, naŋ su.”

Yisu ndê lau oc sêtap kisa sa
(Mak 13:11-13; Luk 21:12-17)

16 “A ŋgô su naŋ! Aö waŋkiŋ mac asa andi, atôm domba naŋ sêsip giam pôm si gameŋ. Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep ma akôm nem gweleŋ, ma akôm mêtê ŋayham eŋ e lau daŋ gitôm dom bu sêpu mac. 17 Ayob daôm têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ aö dom, bu ŋac oc sêkêŋ mac atêŋ lau sêmatôc yom-ŋga andi, ma sêhi mac ŋa sö yêc ŋac si lôm wê-ŋga. 18 Tu mac aŋkuc aö-ŋga dec ŋac oc sêkêŋ mac alhac gôliŋwaga ti kiŋ si aŋgô-ŋga. Ndoc dinaŋ ti mac nem ndoc bu awhê aneŋ yom sa têŋ lau atu-tu dinaŋ, ma têŋ lau akêŋ gameŋ hoŋ, naŋ whiŋ. 19 Ma têŋ ndoc sêkôc mac dôŋ, naŋ ahêgo daôm dom tu yom asôm-ŋga. Anötö oc nem mac sa tu asôm yom-ŋga. 20 Ma yom naŋ mac bu asôm, naŋ mac nem yom dom. Damam undambê-ŋga oc kêŋ iŋ ndê Ŋalau puc mac dôŋ, ma hôc nem awham sa.

21 “Têŋ ndoc ŋawapac-ŋga dinaŋ, lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom oc sêhoc si asidôwai sêkêŋ whiŋ aö-ŋga asê bu sêndic ŋac ndu, ma dambai oc sêkôm têŋ atui boc-dinaŋ. Balêkoc oc sêli dau sa têŋ damba ti dindai, ma sêkêŋ ŋac sêtêŋ lau bu sêndic ŋac ndu. 22 Ma lau sambob oc atac tec mac tu aö-ŋga. Magoc asa naŋ bu lhac ŋaŋga ma hu aö siŋ dom, naŋ oc tap Anötö ndê mwasiŋ nem iŋ si-ŋga sa. 23 Ma lau bu sêkêŋ kisa mac, goc ahu ŋac si malac siŋ ma atêŋ malac daŋ andi. Yom ŋandô aö wasôm têŋ mac! Mac nem gweleŋ anem mêtê ŋawaê ŋayham-ŋga yêc malac Israel-ŋga hoŋ oc pacndê dom, e Ŋamalac ndê Atu meŋ sa tiawê.”

Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhôc ŋawapac gitôm iŋ dau
(Luk 6:40)

24 “Kwapuc daŋ oc hôc gêlêc gwalam akwa naŋ kêdôhôŋ iŋ, naŋ dom. Ma ŋgac akiŋ oc hôc gêlêc iŋ ndê ŋadau dom. 25 Kwapuc bu tôm ndê gwalam akwa ma ŋgac akiŋ bu tôm ndê ŋadau, goc tôm. Lau sêpu gôlôwac ŋadau aö ma sêsam aö bu †Belsebal, ma bocdinaŋ ŋac oc sêkôm têŋ ŋadau ndê lau mac, hôc gêlêc su.”

Atöc lau nom-ŋga dom
(Luk 12:2-7)

26 “Magoc atöc daôm tu lau naŋ sêkêŋ kisa mac-ŋga dom. Ŋahu bu gêŋ hoŋ naŋ lau sem ahuc, me yêc siŋ dau, naŋ oc meŋ sa tiawê. 27 Yom naŋ aö gasôm têŋ mac têŋ ôbwêc, naŋ asôm asê têŋ acsalô, ma yom naŋ aö gac yom sec têŋ mac, naŋ asôm tiatu alhac malac lôm. 28 Atöc lau naŋ bu sêndic mac ndu-ŋga dom, bu ŋac gitôm dom bu

sêseŋ mac gatôm su whiŋ. Atöc lau dom, magoc atöc Anötö ma asôc iŋ ŋapu. Bu mba, goc iŋ gitôm bu kêŋ mac ŋamlic ti gatôm lu-lu sêsip lambwam sêndi e sêniŋga gacgeŋ.

29 “Akôc gauc pi mbac kecsoc naŋ lau sêlic
bu gêŋ ŋambwa. Tigeŋ Anötö gêlic gêŋ sauŋ
dinaŋ bu gêŋ ŋambwa dom, ma iŋ bu lôc
dom, dec daŋ oc niŋga dom. 30-31 Bocdinaŋ
ahêgo daôm dom, bu Anötö tac whiŋ mac
hôc gêlêc mbac kecsoc daêsam su. Iŋ kêyalê
mac e pi sa, gitôm iŋ sê mac nem kêclauŋ
hoŋ sa timala.”

Dasêc Yisu ahuc dom (Luk 12:8-9)

32 “Asa naŋ sôm asê yêc ŋamalac aŋgô-ŋga
bu iŋ kêŋ whiŋ aö, naŋ aö wasôm iŋ ndê
ŋaê asê yêc Damaŋ undambê-ŋga aŋgô-ŋga.
33 Tigeŋ asa naŋ sêc iŋ ndê kêŋ whiŋ aö-
ŋga ahuc yêc ŋamalac aŋgô-ŋga, naŋ wasêc
iŋ ahuc yêc Damaŋ aŋgô-ŋga bocdinaŋ.”

Taŋkuc Yisu ti dahôc ŋawapac (Luk 12:49-53; 14:26-27; 9:48)

34 “Gauc nem bu aö gameŋ bu wahê
wamba lau dom. Mba! Tu aö-ŋga dec lau oc
sêwhê dau kôc ma sêkêŋ kisa dau. 35 Tu aö-
ŋga dec damba lu atuŋgac oc sêkêŋ kisa dau,
ma dinda lu atuwê, ma lawawê akwa lu
lawawê wakuc oc sêkêŋ kisa dau bocdinaŋ.
36 Ŋgac daŋ oc tap iŋ ndê ŋacyo sa yêc iŋ dau
ndê lau.

37 “Asa naŋ tac whiŋ damba me dinda
me atuŋgac me atuwê hôc gêlêc iŋ ndê atac
whiŋ aö su, naŋ oc tôm dom bu ti aneŋ daŋ.
38 Ma asa naŋ tec bu hôc iŋ ndê a gicso dau*
ma êŋkuc aö, naŋ tôm dom bu ti aneŋ daŋ
bocdinaŋ. 39 Lau naŋ takwê gêŋ nom-ŋga
ŋapaŋ tu puc ŋac si ŋamlic dôŋ-ŋga, naŋ oc
sêniŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom-ŋga
siŋ tu aö-ŋga, naŋ oc mbo tali ŋapaŋ.

40 “Lau naŋ sêkôc mac sa, naŋ gitôm sêkôc
aö dauŋ sa, ma ŋac naŋ sêkôc aö sa, naŋ
sêkôc Anötö naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ sa.
41 Asa naŋ toc aneŋ propet daŋ sa, ma kôc
iŋ sa tu iŋ ti propet gêm aö aŋôŋ-ŋga, naŋ
Anötö oc kêŋ ŋagêyô ŋayham têŋ iŋ gitôm iŋ
kêŋ têŋ propet dau. Ma asa naŋ toc ŋamalac
gitêŋ daŋ sa, ma kôc iŋ sa tu aneŋ ŋaê-
ŋga, naŋ Anötö oc kêŋ ŋagêyô ŋayham têŋ iŋ
gitôm iŋ kêŋ têŋ ŋgac gitêŋ dau. 42 Ma asa
naŋ kôm gêŋ sauŋ bocke bu nem lau naŋ
sêŋkuc aö, naŋ sa, tôm iŋ kêŋ bu ŋalhuc têŋ
ŋac sênôm, naŋ Anötö oc êŋlhiŋ iŋ siŋ dom.
Iŋ oc kêŋ ŋagêyô ŋayham têŋ iŋ yomandô.”

11

1 Yom hoŋ dinaŋ Yisu sôm têŋ iŋ ndê
ŋgacsêŋomi 12 tu êndôhôŋ ŋac-ŋga. Iŋ gic
bata yom dau, goc kêsêlêŋ golom-golom
malac naŋ sêyêc gameŋ Galili-ŋga dinaŋ,
ma gêm mêtê ti kêdôhôŋ lau.

Yisu sôm yom pi Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga (Luk 7:18-35)

2 Têŋ ndoc dinaŋ Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga
ndöc gapocwalô, ma iŋ ŋgô ŋawaê pi gêŋ
hoŋ naŋ Kilisi kôm. Bocdinaŋ iŋ kêkiŋ iŋ
ndê sêŋomi ŋatô sêtêŋ Yisu si, 3 ma sêndac
iŋ bocdec bu, “Anötö gic bata têŋ yac bu oc
êŋkiŋ Mesaya. Am daôm dinaŋ, me yac oc
akêŋ bataŋ ŋgac daŋ tiyham?” 4 Yisu ô yom
ma sôm, “Ambu andi ma asôm yom têŋ Jon
pi mêtê naŋ mac aŋgô aö gahoc asê, ma pi
gêŋ naŋ mac alic aö gakôm. 5 Lau tapec sêlic
gameŋ tiyham, lau bôliŋ sêŋsêlêŋ tiyham,
lau ti gêmbac leprasi ŋamlic ŋawasi sa, lau
daŋgasuŋ bic sêŋgô yom, lau batê sêtisa, ma
lau ŋalôm sawa sêŋgô ŋawaê ŋayham. 6 A
ŋgô! Lau naŋ atac lu-lu tu aö-ŋga dom, naŋ
oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa.”

7 Jon ndê sêŋomi sêsa si, ma Yisu sôm yom
pi Jon têŋ lau toŋ atu naŋ sêmbo sêwhiŋ iŋ.
Iŋ ndac ŋac bocdec bu, “Têŋ ndoc mac asa
atêŋ Jon yêc gameŋ sawa a, dec gauc gêm
bu atap ŋamalac kaiŋ bocke sa? Mac bu
alic ŋgac gauc babalê gitôm gakoc naŋ mbu
kêwic, a? 8 Mac asa a bu alic ŋgac daŋ naŋ
sôc ŋakwê ŋayham, a? Mba! Lau naŋ sêsôc
ŋakwê ŋayham, naŋ sêmbo gameŋ ŋayham
gitôm kiŋ si andu. 9 Bocdinaŋ aö wandac
mac, mac asa a bu alic sake? Bu alic propet
daŋ? Yomandô! Iŋ propet daŋ, ma iŋ hôc
gêlêc propet hoŋ su. 10 Propet akwa daŋ to
yom naŋ Anötö sôm têŋ Mesaya bocdec bu,
*‘Aö waŋkiŋ aneŋ ŋgac aheŋ-ŋga muŋ am, bu
êmasaŋ am nem seŋ.’* Y om pi ŋgac aheŋ-ŋga

* **10:38:** Yisu ndê yom pi a gicso dau, naŋ ŋahu bu tamasaŋ dauŋ tôm bêc hoŋ bu dahôc ŋandê ti ŋawapac tu iŋ-ŋga e tôm dambac ndu tôm iŋ dau mbac ndu.

dau hêganôŋ Jon solop. 11 Yêc ŋamalac nom-
ŋga, daŋ hôc gêlêc Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga su
dom. Tigeŋ aö wasôm yom ŋandô têŋ mac,
bu lau hoŋ naŋ sêmbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu,
lau tiwaê, ma lau waêmba boc-dinaŋ, naŋ
hoŋ sêhôc gêlêc Jon su yêc Anötö aŋgô-ŋga.
12-13 "Muŋ-ŋga, Moses ti propet akwa-
kwa sêhoc yom asê gwanaŋ pi Anötö ndê
gôliŋ. Ma ŋac si yom ŋandô sa dom, e Jon
meŋ ma gêm mêtê bu Anötö ndê gôliŋ meŋ
kêpiŋ. Têŋ ndoc Jon gic hu yom dau e meŋ
têŋ kwahic dec, Anötö ndê gôliŋ kêsôwec
gi tiatu, ma lau daêsam sêkôm mwasac bu
sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. 14 Anötö gic
bata bu êŋkiŋ propet daŋ muŋ Mesaya, naŋ
gitôm propet Elaija. Ma aö wasôm têŋ mac
bu yomandô, Jon iŋ propet dau dinaŋ. Mac
akêŋ whiŋ yom dinaŋ, me mba? 15 Mac bu
daŋamsuŋ yêc, naŋ aŋgô aneŋ yom!
16 "Lau têm dindec-ŋga ŋac lau kaiŋ
bocke? Ŋac sêtôm balêkoc naŋ sêkôc whê
sêmbo malac lôm, naŋ sêtucdiŋ ŋac si silip
ŋatô ma sêsôm, 17 'Têŋ ndoc naŋ yac ac oŋ
bu datê wê, naŋ mac atec. Ma têŋ ndoc yac
am wê daŋgibo-ŋga, naŋ mac atec bu ataŋ
awhiŋ.' 18 Ma lau têm dindec-ŋga bocdinaŋ.
Jon meŋ ma gêŋ gêŋ ti nôm gêŋ ŋayham dom,
ma sêsôm bu ŋalau sac mbo iŋ ndê ŋalôm.
19 Ma Ŋamalac ndê Atu meŋ nôm ti gêŋ gêŋ
ŋayham, tigeŋ sêsôm bu iŋ ŋgac gêŋ gêŋ ti
nôm wain ŋawahô-ŋga, ma bu iŋ hê silip têŋ
lau sac ti lau sêkôc takis-ŋ ga. Bocdinaŋ,
mac lau têm dindec-ŋga atôm balêkoc naŋ
sêkôm tô aŋiŋ ŋapaŋ. Tigeŋ Anötö ndê gauc
hôc gêlêc gêŋ hoŋ, ma iŋ ndê lau sêŋyalê bu
iŋ ndê lêŋ iŋ lêŋ solop."

Yisu sôm yom pi lau naŋ sem dau kwi dom
(Luk 10:13-15)

20 Têŋ dinaŋ Yisu gic hu pu lau naŋ
sêndöc malac ŋatô. Ŋahu bu iŋ k ôm gêŋ dalô
daêsam yêc ŋac aŋgô-ŋga, tigeŋ ŋac sem si
ŋalôm kwi dom. 21 Iŋ sôm, "Oyaê mac lau
Korasin ti lau Betsaida-ŋga. Mac ac waê
bu atap Anötö ndê atac ŋandê sa. Lau apa
naŋ sêndöc Taya ma Saidon, naŋ bu sêlic
gêŋ dalô naŋ aö gakôm yêc mac aŋôm-ŋga,
dec oc tôm sênem dau kwi wandêc su, ma
sêndöc ti sêtaŋ si sac. 22 Tigeŋ mac akôm
dom, dec wasôm têŋ mac bu têŋ ndoc Anötö
êmatôc lau-ŋga, naŋ iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac
sambuc têŋ mac, hôc gêlêc ŋagêyô naŋ iŋ oc
kêŋ têŋ lau Taya ti Saidon-ŋga, naŋ su.
23 "Ma mac lau Kapenaom-ŋga. Mac gauc
gêm bu Anötö oc kôc mac sa andöc un-
dambê, a? Aö wasôm mba! Iŋ oc êmasuc
mac su asip lambwam andi. Lau Sodom bu
sêlic gêŋ dalô gitôm mac alic su, dec oc tôm
sêhu si sac siŋ ma sêndöc ŋayham e kwahic
dec. 24 Aö wasôm têŋ mac bu Anötö oc kêŋ
ŋagêyô sac têŋ mac, hôc gêlêc ŋagêyô naŋ iŋ
oc kêŋ têŋ lau Sodom-ŋga."

Yisu kêpiŋ Damba
(Luk 10:21-22)

25 T êŋ ndoc dinaŋ Yisu teŋ mbec ma
sôm, "O Damaŋ, undambê ti nom ŋadau. Aö
wampiŋ am bu am tôc nem yom ŋa-ŋandô
asê têŋ lau naŋ sêŋgwiniŋ dau, ma siŋ kwi
têŋ lau naŋ gauc gêm bu ŋac lau tigauc ma
sêŋyalê gêŋ hoŋ. 26 Aêc, Damaŋ, am kôm
bocdinaŋ kêkuc am daôm nem atac whiŋ."
27 Goc Yisu sôm, "Damaŋ kêŋ gêŋ hoŋ
sip aö amaŋ. Lau daŋ sêŋyalê Atu dom,
Damba tawasê kêyalê iŋ. Ma lau daŋ
sêŋyalê Damba dom, tigeŋ iŋ ndê Atu kêyalê
iŋ, ma lau naŋ Atu dau atac whiŋ bu tôc iŋ
asê têŋ ŋac, naŋ sêŋyalê Damba."

Yisu gêm malô lau kwapac

28 "Mac lau hoŋ naŋ ahôc ŋawapac ma
kwampac, naŋ atêŋ aö ameŋ, ma aö wakêŋ
mac asê awham su. 29 Ameŋ ma akôm aö
neŋ gweleŋ awhiŋ aö, ma aö oc wandôhôŋ
mac. Aö ŋgac malô ma gatoc dauŋ sa dom,
ma mac oc atap malam aŋwhaŋ daôm-ŋga
sa yêc aö. 30 Ŋahu bu gweleŋ naŋ mac akôm
awhiŋ aö, naŋ ŋadehe dom, ma aö wakêŋ
mac ahôc ŋawapac atu dom."

12

Yisu iŋ Pômdau bêc Sabat-ŋga
(Mak 2:23–3:6; Luk 6:1-11)

1 Têŋ têm dinaŋ ŋabêc †Sabat-ŋga daŋ,
naŋ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ sêmbo
lôcwha naŋ gic ôm wit-ŋga daŋ kic. Ma gêŋ
yô ŋgacsêŋomi, dec sêkôc wit ŋandô ma seŋ.
2 Lau Palêsai ŋatô sêlic, goc sêsôm têŋ iŋ,
"Lic su naŋ. Am nem ŋgacsêŋomi sêkôc wit
ŋandô ma yomsu gic yao bu dakôm gweleŋ
kaiŋ dinaŋ têŋ bêc Sabat-ŋga dom." 3 Goc

Yisu ô ŋac si yom ma sôm, “Gauc nem yom naŋ sêto yêc, pi gêŋ naŋ Kiŋ Dawid ti ndê lau sêkôm têŋ ndoc gêŋ yô ŋac. Mac asam su, me? 4 Dawid sôc Anötö ndê andu gi, ma kôc bolom dabuŋ naŋ lau sêkêŋ ti da, naŋ Moses kêŋ yao bu dabuŋsiga tawasê sêneŋ, ma lau bambaliŋ sêneŋ dom. Ma Dawid ti ndê lau seŋ, magoc lau daŋ sêŋgôliŋ yom pi Dawid ma sêsôm bu iŋ kêgilì yomsu lec dom.

5 “Ma gêŋ daŋ tiyham, naŋ mac asam su yêc Moses ndê yomsu. Têŋ bêc Sabat-ŋga hoŋ dabuŋsiga sêkôm gweleŋ yêc lôm dabuŋ, ma gweleŋ dinaŋ kêgilì yomsu Sabat-ŋga. Magoc lau sêŋgôliŋ yom pi ŋac dom.

6 “A ö wasôm têŋ mac, bu gweleŋ naŋ aö gameŋ tu wakôm-ŋga, naŋ hôc gêlêc sakiŋ lôm dabuŋ-ŋga hoŋ su. 7 Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec, *‘Gêŋ atu naŋ aö atac whiŋ, naŋ hôc gêlêc mac nem da hoŋ su, naŋ bu mac tamwalô lau.’* Mac aŋyalê yom dau ŋahu dom. Mac bu aŋyalê, dec gitôm dom bu mac aŋgôliŋ yom pi lau naŋ sêkôm gêŋ so daŋ dom. 8 Bu Ŋamalac ndê Atu iŋ gêŋ hoŋ ŋadau, ma iŋ Pômdau bêc Sabat-ŋga whiŋ.”

Yisu kôm ŋgac amba balê ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

9 Yisu kêsêlêŋ gi, ma sôc ŋac si lôm wê-ŋga gi. 10 Ma yêc dinaŋ, ŋgac amba tibalê daŋ ndöc. Lau Palêsai sêŋsalê yom tu sêŋgôliŋ pi Yisu-ŋga, goc sêndac iŋ, “Yac bu dakôm ŋamalac daŋ ŋamlic ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga, oc taŋgilì yomsu Sabat-ŋga, me mba?” 11 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Mac nem domba daŋ, bu peŋ sip sê ŋalôm têŋ bêc Sabat-ŋga, naŋ mac oc akôm sake? Mac oc akôc sa. 12 Aêc! Ma ŋamalac sêhôc gêlêc domba su! Bocdinaŋ yac bu dakôm ŋayham ma danem lau sa têŋ bêc Sabat-ŋga, oc daso yomsu Sabat-ŋga dom.” 13 Goc Yisu sôm têŋ ŋgac dau, “Êmatôc amam!” Ma iŋ kêmatôc amba, ma amba dau ŋayham sa tiyham, gitôm iŋ amba daŋga. 14 Tigeŋ lau Palêsai sêsa si ma sem yomgalôm pi lêŋ sêndic Yisu ndu-ŋga.

Yisu iŋ Anötö ndê Ŋgac Akiŋ

15 Yisu kêyalê lau Palêsai si gauc, goc hu gameŋ dinaŋ siŋ. Lau daêsam sêŋkuc iŋ, ma iŋ kôm ŋac si gêmbac hoŋ ŋayham sa. 16 Tigeŋ iŋ gic yao bu sêsôm iŋ ŋahu asê dom. 17 Ŋalêŋ dinaŋ yom naŋ propet Aisaya sôm pi Mesaya muŋ su, naŋ ŋandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

18 Alic aneŋ ŋgac akiŋ dindec, naŋ aö kayaliŋ iŋ sa. Aö atac whiŋ iŋ kêlêc, ma aneŋ ŋalôm tisambuc iŋ. Wakêŋ aneŋ Ŋalau nem iŋ ahuc, ma iŋ oc hoc yom gitêŋ matôc-ŋga asê têŋ lau akêŋ gameŋ nom-ŋga hoŋ.
19 Iŋ oc sôm yom tac ŋandê-ŋga me mbwêc ŋaŋga dom. Ma lau daŋ oc sêŋgô iŋ whasuŋ yêc malac lôm dom.
20 Gakoc timdec iŋ oc pôŋ dulu dom, ma ya ŋawê naŋ tisauŋ, naŋ iŋ oc yu ndu dom.* Ma iŋ oc kôm bocdinaŋ e nditôm iŋ ndê yom gitêŋ matôc-ŋga nem nom sambuc ahuc.
21 Ma lau akêŋ gameŋ nom-ŋga hoŋ oc sêkêŋ bata bu Anötö nem ŋac si tu iŋ ndê ŋaê-ŋga. *[Ais 42:1-4]*

Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mak 3:23-27; Luk 11:14-22)

22 Têŋ têm dinaŋ lau sêwê ŋgac daŋ naŋ ŋalau sac kôm iŋ tandô t ipec ma awha mba, naŋ sêtêŋ Yisu sêmeŋ. Yisu soc ŋalau sac dinaŋ su, goc kôm ŋgac dau ŋayham sa, ma iŋ gêlic gameŋ ma sôm yom asê. 23 Lau hoŋ sêhêdaê tu Yisu-ŋga, ma sêsôm, “Mboe †Dawid ndê Atu iŋ ŋgac dau dec, me?” 24 Tigeŋ lau Palêsai sêŋgô ŋawaê, dec sêpu Yisu ma sêsôm, “Iŋ kôc ŋaclai yêc ŋalau sac si ŋadau †Belsebal, dec iŋ soc ŋalau sac su.” 25 Yisu kêyalê ŋac si gauc, ma sôm, “Lau gameŋ daŋ, me malac daŋ, me gôlôwac daŋ, bu sêwhê dau kôc, dec ŋac oc sêlhac ŋaŋga dom, ma ŋac si ŋacyo oc sêku ŋac dulu. 26 Ma Sadaŋ boc-dinaŋ. Iŋ bu soc dau ndê ŋalau sac su, dec iŋ kêŋ kisa dau, ma iŋ ndê ŋaclai oc niŋga.

27 “Mac asôm bu aö gakôc ŋaclai yêc Belsebal, dec gasoc ŋalau sac su. Ma bocke? Mac nem sêŋomi naŋ sêsoc ŋalau sac sêwhiŋ, naŋ mac aŋgôliŋ yom dau pi ŋac whiŋ, a? Ŋac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac!

* **12:20:** Yom pi gakoc timdec ma ya ŋawê naŋ mbac, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋaŋga dom.

28 Tigeŋ aö gasoc ŋalau sac ŋa Ŋalau Dabuŋ
ndê ŋaclai, dec aŋyalê bu Anötö ndê ŋaclai
bu nem gôliŋ gêŋ hoŋ, naŋ hôc asê mac su.
29 "Ŋgac daŋ oc sôc ŋgac ti licwalô atu daŋ
ndê andu ma êŋgaho iŋ ndê wapa su ŋalêŋ
bocke? Gêŋ ŋamata-ŋga iŋ sô ŋgac dau dôŋ,
goc kôc iŋ ndê wapa su. Ma Sadaŋ iŋ gitôm
ŋgac ti licwalô atu.
30 "Asa naŋ kalhac whiŋ aö dom, naŋ ti
aneŋ ŋacyo. Ma asa naŋ gic lau sa sêtêŋ aö
sêmeŋ dom, naŋ soc ŋac su yêc aö. 31 Tu
dinaŋ-ŋga aö wasôm têŋ mac bu ŋamalac
naŋ kac ndê ŋalôm kwi ma hu ndê sac siŋ,
naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac ti yom sac-
sac hoŋ kwi. Tigeŋ yom sac naŋ ŋamalac
daŋ bu sôm pi Ŋalau Dabuŋ, naŋ Anötö oc
suc kwi dom.† 32 Asa naŋ bu sôm yom sac
pi Ŋamalac ndê Atu, tigeŋ tiŋambu kac ndê
ŋalôm kwi, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi.
Magoc asa naŋ bu sôm yom sac pi Ŋalau
Dabuŋ, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi têŋ
têm dindec-ŋga dom, ma têŋ têm ŋambu-ŋga
dom bocdinaŋ."

Lau si mêtê whê ŋac sa bu ŋayham me sac (Luk 6:43-45)

33 Ma Yisu sôm, "A ŋayham sem ŋandô
ŋayham. Ma a sac sem ŋandô sac. Dalic
a ŋandô, dec taŋyalê a bu ŋayham me sac.
34 Mac lau sac atôm mboc ŋatui! Mac atôm
bu asôm yom ŋayham daŋ dom! Bu lau
sêsôm yom kêkuc gauc ti mêtê naŋ hôc ŋac
si ŋalôm ahuc. 35 Gauc ti mêtê ŋayham hôc
lau ŋayham si ŋalôm ahuc, dec sêsôm yom
ŋayham. Ma gauc ti mêtê sac hôc lau sac
si ŋalôm ahuc, dec sêsôm yom sac. 36 Aö
wasôm yom ŋandô têŋ mac. Tiŋambu Anötö
oc êmatôc lau pi yom sac ti yom ŋambwa hoŋ
naŋ ŋac sêsôm. 37 Lau naŋ si yom ŋayham,
naŋ iŋ oc sam ŋac bu lau gitêŋ, magoc ŋac
naŋ si yom sac, naŋ oc sêtap iŋ ndê matôc
sa."

Lau sêndac Yisu bu kôm gêŋ dalô (Luk 11:29-32)

38 Goc lau Palêsai ti kêdôhôŋ-waga yomsu-
ŋga ŋatô sêsôm têŋ Yisu, "Kêdôhôŋwaga, yac
bu alic am kôm gêŋ dalô atu bu whê nem
ŋahu sa." 39 Ma Yisu sôm, "Mac lau têm
dindec-ŋga, mac lau sac naŋ apuc dômwêm
Anötö, ma asa nem lêŋ bambaliŋ gitôm lau
mockaiŋ-ŋga. Mac andac bu alic gêŋ dalô,
magoc Anötö oc kêŋ gêŋ dalô tigeŋ têŋ mac
alic, tôm gêŋ dalô naŋ iŋ kôm pi propet
Jona. 40 Jona mbo i atu ŋalôm gitôm acsalô
tö ti ôbwêc tö. Ma bocdinaŋ Ŋamalac ndê
Atu oc yêc nom ŋalôm nditôm acsalô tö ti
ôbwêc tö. 41 Têŋ ndoc Jona gêm mêtê lau
Ninewa, naŋ sêkac si ŋalôm kwi. Ma ŋgac
naŋ hôc gêlêc Jona su dec mbo, tigeŋ mac
am daôm kwi dom. Tu dinaŋ-ŋga têŋ bêc
matôc-ŋga, lau Ninewa oc sêtisa akêŋ lau
batê sêwhiŋ mac lau têm dindec-ŋga, ma
ŋac oc sêhoc mac nem sac asê. 42 Muŋŋga,
Kwin Siba-ŋga‡ kêsêlêŋ seŋ baliŋ bu ŋgô
Kiŋ Solomon ndê yom ti gauc atu. Ma
kwahic dec ŋgac naŋ hôc gêlêc Solomon
su, naŋ mbo dec. Magoc mac akêŋ daŋam
iŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga, têŋ bêc matôc-ŋga,
Kwin dau oc tisa whiŋ mac lau têm dindec-
ŋga, ma hoc mac nem sac asê."

Ŋalau sac sêŋsalê mala naŋ yêc ŋambwa (Luk 11:24-26)

43 "Têŋ ndoc ŋalau sac daŋ sa yêc ŋamalac
daŋ, naŋ gitôm iŋ kêgihi mbo gameŋ sawa
ma kêsalê mala êŋwhaŋ dau-ŋga. Tigeŋ têŋ
ndoc iŋ tap sa dom, 44 naŋ iŋ oc sôm têŋ
dau, 'Aö wambu wandi wasôc andu naŋ aö
gahu siŋ su.' Ma iŋ oc mbu ndi ma tap
sa bu ŋamalac dau ndê ŋalôm yêc ŋambwa,
gitôm andu naŋ sêmasaŋ ŋawasi sa. 45 Dec
iŋ oc sa ndi, wê ŋ alau 7 naŋ sac sambuc
sêhôc gêlêc iŋ su, naŋ sêmeŋ, ma hoŋ sêsôc
ŋamalac dau ndê ŋalôm sêndi, ma sêmbo
dinaŋ. Bocdinaŋ ŋawapac naŋ tap ŋamalac
dau sa, naŋ hôc gêlêc ŋawapac ŋamata-ŋga-
ŋga su. Ma ŋalêŋ tigeŋ mac lau sac têm
dindec-ŋga, oc atap ŋawapac atu sa têŋ têm
ŋambu-ŋga."

Yisu dinda ti asii (Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

46 Lau daêsam sêmbo andu daŋ sêwhiŋ
Yisu têŋ ndoc iŋ sôm yom dinaŋ mbo, ma iŋ
dinda ti asii sêmeŋ sêlhac awê, ma bu sêsôm

† **12:31:** Lau Palêsai sêsôm bu Yisu kôc ŋaclai yêc Sadaŋ ndê ma soc ŋalau sac su, ma Yisu tôc asê bu yom dau gitôm yom sac sambuc naŋ sêsôm pi Ŋalau Dabuŋ. ‡ **12:42:** Matyu to yom pi Kwin akêŋ gameŋ ŋapu-ŋga (South). Yom dau hêganôŋ Kwin Siba-ŋga, naŋ ndê miŋ sêto yêc 1 Kiŋ 10:1-13. Kwahic dec dasam gameŋ Siba-ŋga bu 'Arabia.'

yom têŋ iŋ. 47 Goc ŋamalac daŋ kêŋ ŋawaê
têŋ iŋ ma sôm, “Am dinam ti asimi sêlhac
awê ma bu sêsôm yom têŋ am.” 48 Magoc
Yisu ô yom ma sôm, “Aneŋ dinaŋ asa, ma
asiŋi ŋac lau asa?” 49 Goc iŋ tôc amba têŋ
ndê ŋgacsêŋomi, ma sôm, “Aö dinaŋ ti asiŋi
dau dindec. 50 Bu lau naŋ daŋga wambu
Damaŋ undambê-ŋga ndê yom, naŋ ŋac aö
asiŋi ti lhuŋwêi ma dinaŋi.”

13

Yom gôliŋ pi ŋgac kêbalip wit ŋawhê (Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

1 Têŋ bêc dinaŋ Yisu hu andu siŋ ma sa
gi ndöc Bugicton Galili-ŋga ŋamakê. 2 Ma
lau daêsam sêkac sa sêŋgihi iŋ ahuc e ŋasawa
mbasi. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ pi gi ndöc waŋ
daŋ naŋ poc kêpiŋ baö. Ma lau hoŋ dinaŋ
sêlhac baö. 3 Goc Yisu sôm yom gôliŋ daêsam
têŋ ŋac. Iŋ sôm yom gôliŋ daŋ bocdec bu,
“Ŋgac daŋ sa gi bu êmbalip wit ŋawhê yêc
iŋ ndê ôm. 4 Ma têŋ ndoc iŋ kêbalip gêŋ
dau, naŋ ŋatô sêpeŋ sêsip seŋ, dec mbac
sêmeŋ ma seŋ su. 5 Ma ŋawhê ŋatô sêpeŋ
sêsip gameŋ hoc-hoc, naŋ nom ŋagec sac
hoc ŋahô ŋambwa. Ŋawhê dau sêsip nom
ŋalôm gacgeŋ si dom, dec sêpo sêpi sêmeŋ
ŋagahô. 6 Magoc tiŋambu ac pec ŋagatôm ma
gêm bôliŋ. Ŋahu bu nom ŋayham mba tu
ŋawakac sip ndi-ŋga. 7 Ma wit ŋawhê ŋatô
sêpeŋ sêsip kwaŋ ti ŋakwa ŋalôm, magoc têŋ
ndoc sêpo sêpi sêmeŋ, naŋ kwaŋ pi whiŋ e
yaŋ ndu. 8 Ma ŋatô sêpeŋ sêsip nom ŋayham
ma sêpo sêpi ŋayham e sem ŋandô. Ŋatô
sem ŋandô 30, ma ŋatô sem 60 ma ŋatô sem
ŋandô 100. 9 Asa bu daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô
aneŋ yom.”

Yom gôliŋ ŋahu (Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

10 Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêtigasuc
iŋ ma sêndac, “Tu sake-ŋga am sôm yom têŋ
lau ŋa yom gôliŋ?” 11 Ma iŋ ô yom ma sôm,
“Anötö ndê gôliŋ ŋalêŋ ŋahu sip ŋalôm gi. Iŋ
kêyaliŋ mac sa bu aŋyalê ŋahu dau, magoc
lau naŋ sêkêŋ whiŋ aö dom, naŋ oc tôm
dom bu sêŋyalê. 12 Asa naŋ kôc Anötö ndê
yom sa sip ndê ŋalôm e tidôŋ, naŋ Anötö
oc kêŋ gauc têŋ iŋ êŋlêc, e iŋ êŋyalê yom
dau timala eŋ. Magoc asa naŋ yom dau
tidôŋ iŋ dom, naŋ Anötö oc kôc gêŋ hoŋ
su yêc iŋ. 13 Tu dinaŋ-ŋga aö wasôm yom
têŋ lau ŋa yom gôliŋ. Ŋac sêlic gêŋ ŋapaŋ,
tigeŋ ŋac si gauc sa dom, ma ŋac sêŋgô yom
ŋapaŋ, tigeŋ ŋac sêŋyalê ŋahu dom. 14 Yom
naŋ propet Aisaya hoc asê muŋ su, naŋ dec
ŋandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

> Ŋac sêŋgô aneŋ yom ŋapaŋ, magoc
> sêŋyalê ŋahu dom. Ma sêlic gêŋ naŋ aö
> gakôm naŋ ŋapaŋ, tigeŋ ŋac si gauc sa
> dom.
> 15 Lau dau si ŋalôm ŋadandi. Ŋac si
> daŋgasuŋ hôc ahuc, ma ŋac sêpôc si
> tandô ahuc. Bu bocdinaŋ dom, dec oc
> tôm bu tandô sêlic ma daŋgasuŋ sêŋgô,
> ma sêŋyalê aö tidôŋ yêc ŋac si ŋalôm
> e sênem dau kwi, ma aö wakôm ŋac
> ŋayham sa.” *[Ais 6:9-10]*

16 Ma Yisu sôm têŋ ŋgacsêŋomi, “Aö
wampiŋ mac nem tanôm ti daŋamsuŋ, bu
mac alic gêŋ atu-tu naŋ aö gakôm, ti aŋgô
aneŋ yom. 17 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac
bu propet ti lau gitêŋ daêsam naŋ sêmbo
muŋ su, naŋ sêkêŋ bata bu sêlic gêŋ naŋ
mac alic su, magoc sêlic dom. Ma sêkêŋ
bata bu sêŋgô yom naŋ mac aŋgô su, tigeŋ
sêŋgô dom.”

Yisu whê yom gôliŋ wit ŋawhê-ŋga ŋahu sa (Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

18 Ma Yisu sôm, “Dec akêŋ daŋam ma
wawhê yom gôliŋ ŋgac kêbalip wit ŋawhê-
ŋga sa. 19 Yom pi ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip seŋ,
naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô yom pi Anötö
ndê gôliŋ, magoc sêŋyalê ŋahu dom. Bocdi-
naŋ Sadaŋ dau meŋ kêgaho yom dau su yêc
ŋac si ŋalôm. 20 Ma yom pi ŋawhê naŋ sêpeŋ
sêsip gameŋ hoc-hoc, naŋ hêganôŋ lau naŋ
sêŋgô Anötö ndê yom, ma sêkôc sa ŋagahô
ma ti atac ŋayham. 21 Magoc tôm ŋawhê di-
naŋ ŋawakac sip gi dom, naŋ yom dau tidôŋ
yêc lau dinaŋ si ŋalôm dom. Sêlhac ŋasawa
sauŋ, tigeŋ têŋ ndoc sêtap ŋawapac sa me
lau sêkêŋ kisa ŋac tu Anötö ndê yom-ŋga,
naŋ sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ ŋagahô eŋ. 22 Ma
yom pi ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip kwaŋ ti ŋakwa
ŋalôm, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô Anötö
ndê yom, magoc yom dau gêm ŋandô yêc
ŋac si ŋalôm dom. Ŋahu bu ŋac sêhêgo dau pi
gêŋ nom-ŋga ŋapaŋ, ma sêsa lêŋ atac whiŋ
mone-ŋga e gêŋ kaiŋ dinaŋ kôm Anötö ndê

yom ahuc. 23 Ma yom pi ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip nom ŋayham ma sem ŋandô 30, me 60, me 100, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô yom ma sêŋyalê ŋahu, ma sem ŋandô daêsam."

Yom gôliŋ pi wahô

24 Yisu sôm yom gôliŋ daŋ tiyham bocdec bu, "Aö bu wawhê Anötö ndê gôliŋ sa ŋalêŋ bocdec. Ŋgac daŋ kêbalip wit ŋawhê ŋayham sip ndê ôm. 25 Magoc têŋ ndoc lau sêyêc bêc, naŋ iŋ ndê ŋacyo meŋ, ma kêbalip wahô ŋawhê sip ôm dau whiŋ wit ŋawhê ŋayham, goc kölhö gi. 26 Tiŋambu wit ŋawhê po pi meŋ, ma têŋ ndoc ŋandô sa, naŋ lau sêlic bu wahô pi meŋ whiŋ. 27 Goc ôm ŋadau ndê lau akiŋ sêtêŋ iŋ si ma sêsôm, 'Ŋadau, yac alic bu am kêbalip ŋawhê ŋayham sip nem ôm. Magoc wahô dec meŋ akêŋ nde?' 28 Ma iŋ ô yom ma sôm, 'Ŋacyo daŋ kôm gêŋ dau.' Ma sêndac iŋ, 'Am tac whiŋ bu yac asa andi ayê wahô dau sa, me?' 29 Ma iŋ sôm, 'Mba! Bu mboe mac ayê wahô ma apuc wit sa whiŋ. 30 Atec lu-lu sêlhac sêwhiŋ dau ma sêtiatu e ndoc sêndic gêŋ ŋandô sa-ŋga. Têŋ dinaŋ aö oc wasôm têŋ lau sêndic gêŋ ŋandô sa-ŋga bu sêndic wahô sa muŋ, goc sêkic dôŋ ma sêkêŋ pi ya ndi. Ma tiŋambu sêndic wit ŋandô sa pi aneŋ andu gêŋ ŋandô-ŋga.' "

Yom gôliŋ pi gêŋ ŋawhê sauŋ (Mak 4:31-32; Luk 13:18-19)

31 Ma iŋ sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ŋac bocdec, "Anötö ndê gôliŋ gitôm a soc ŋawhê, naŋ ŋgac daŋ sô sip iŋ ndê ôm. 32 Ŋawhê dau iŋ gêŋ sauŋ-têc, tigeŋ tiŋambu oc po pi meŋ e ti a atu hôc gêlêc gêŋ ôm-ŋga hoŋ, ma mbac lôlôc-ŋga oc sêmeŋ sêhê si ŋaic yêc ŋasaŋgac."

Yom gôliŋ pi yist (Luk 13:20-21)

33 Ma iŋ sôm yom gôliŋ daŋ tiyham bocdec, "Anötö ndê gôliŋ gitôm yist, naŋ awhê daŋ kêŋ sip plawa lôŋ atu daŋ ma kêgaluŋ e kôm plawa hoŋ suŋ."

Yisu sôm yom gôliŋ daêsam (Mak 4:33-34)

34 Yom hoŋ naŋ Yisu sôm têŋ lau toŋ atu dinaŋ, naŋ iŋ sôm ŋa yom gôliŋ ŋambwa. Ma iŋ sôm yom ŋalêŋ daŋ dom. 35 Ma bocdinaŋ propet ndê yom bocdec ŋandô sa:

Aö wasôm aneŋ yom ŋa yom gôliŋ, ma gêŋ naŋ yêc siŋ dau têŋ têm Anötö kêŋ undambê ti nom e meŋ, naŋ kwahic dec wasôm asê. *[BW 78:2]*

Yom gôliŋ wahô-ŋga ŋahu

36 Goc Yisu hu lau hoŋ siŋ ma sôc andu gi. Ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ iŋ si ma sêndac, "Gitôm bu am whê yom gôliŋ wahô-ŋga ŋahu sa têŋ yac?" 37 Ma Yisu sôm, "Ŋgac naŋ kêbalip ŋawhê ŋayham, naŋ Ŋamalac ndê Atu. 38 Ma iŋ ndê ôm, naŋ nom sambuc lec. Yom pi ŋawhê ŋayham hêganôŋ lau naŋ sêmbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu, ma wahô hêganôŋ ŋalau sac si ŋadau ndê lau. 39 Ma ŋacyo naŋ kêbalip wahô ŋawhê, naŋ Sadaŋ dau. Ndoc sêndic gêŋ ŋandô sa-ŋga, naŋ tôm bêc ŋambu-ŋga, ma lau sêndic gêŋ ŋandô sa-ŋga, naŋ Anötö ndê aŋela. 40 Têŋ bêc ŋambu-ŋga, lau sac oc sêsip ya atu ŋalôm sêndi, ŋalêŋ tigeŋ tôm wahô naŋ lau sic sa ma sêkêŋ pi ya gi. 41 Ŋamalac ndê Atu oc êŋkiŋ ndê aŋela, ma ŋac oc sêkôc gêŋ lêtôm-ŋga ti lau hoŋ naŋ sêkôm sac, naŋ su yêc Anötö ndê lau. 42 Ma ŋac oc sêmbaliŋ ŋac sêsip ya atu ŋalôm sêndi, ma ŋac oc sêtaŋ atu ti lhô êŋsiŋ pi dau. 43 Têŋ dinaŋ lau gitêŋ si ŋawasi ti ŋawê oc pô gameŋ gitôm ac, yêc ŋac si Damba ndê gameŋ undambê-ŋga. Mac bu daŋamsuŋ yêc, naŋ aŋgô aneŋ yom."

Yom gôliŋ lu pi Anötö ndê gôliŋ

44 "Anötö ndê gôliŋ ŋamwasiŋ gitôm awa ŋayham andô daŋ naŋ yêc siŋ dau yêc nom daŋ ŋalôm. Ŋamalac naŋ tap awa dau sa, naŋ oc siŋ kwi tiyham, ma lhö ndi ti atac ŋayham atu ma kêŋ ndê gêŋ hoŋ têŋ lau sênemlhi, goc nemlhi nom dinaŋ bu kôc awa dau sa.

45-46 "Ma Anötö ndê gôliŋ ŋamwasiŋ gitôm yac ŋapa ŋaôli atu. Ŋgac tidulu gêŋ-ŋga naŋ kêsalê yac ŋapa ŋayham tu êmasaŋ gôlôŋ-ŋga, naŋ bu tap yac ŋapa ŋayham andô dau sa, dec iŋ oc lhö ndi ma kêŋ ndê gêŋ hoŋ têŋ lau sênemlhi, goc nemlhi yac ŋayham dau."

Yom gôliŋ pi wasaŋ

47-48 "M a yom gôliŋ daŋ tiyham. Ŋalêŋ naŋ Anötö kêgalêm lau sa bu s êmbo iŋ ndê gôliŋ ŋapu, naŋ gitôm wasaŋ naŋ lau sêkêŋ sip gwêc, ma i tidau-tidau sêsip wasaŋ dau si e meŋhu. Goc lau sêhê sa pi baö gi. Ma

sêndöc sic ma sêŋyaliŋ i ŋayham-ŋayham sa sip dalu, ma i sac-sac, naŋ sêmbaliŋ siŋga.
49 Ma ŋalêŋ tigeŋ têŋ bêc ŋambu-ŋga, aŋela oc sêmeŋ ma sêwhê lau sac ti lau gitêŋ kôc.
50 Ŋac oc sêmbaliŋ lau sac sêsip ya atu ŋalôm sêndi, ma ŋac oc sêtaŋ ti lhô êŋsiŋ pi dau."

Awa akwa ma awa wakuc

51 Yisu gic bata yom dinaŋ, goc ndac iŋ ndê ŋgacsêŋomi, "Mac aŋyalê aneŋ yom hoŋ dindec ŋahu, me mba?" Ma sêlôc, "Aêc."
52 Goc iŋ sôm têŋ ŋac, "Kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga naŋ sêŋyalê Anötö ndê gôliŋ ŋahu tidôŋ whiŋ, naŋ sêtôm bu sêwhê yom akwa sa têŋ lau, ma yom wakuc whiŋ. Ma bocdinaŋ ŋac sêtôm andu ŋadau daŋ naŋ gic awa daêsam sa, dec tôc awa akwa ti awa wakuc asê têŋ lau."

Yisu ndê lau sêkôc iŋ sa dom
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Yisu sôm yom gôliŋ hoŋ dinaŋ pacndê, goc hu gameŋ dinaŋ siŋ.
54 Iŋ mbu têŋ iŋ ndê malachu gi, ma kêdôhôŋ lau mbo ŋac si lôm wê-ŋga. Dec ŋac sêhêdaê ma sêndac dandi, "Ei! Gauc ŋayham ti ŋaclai bu kôm gêŋ dalô atu-tu, naŋ ŋgac dec tap sa yêc nde?
55 Iŋ k apenta ndê atu! Iŋ dinda iŋ Maria, ma iŋ asii Jems, Josep, Saimon, ma Judas.
56 Ma iŋ ndê lhuwêi sêmbo sêwhiŋ yac. Bocdinaŋ gêŋ hoŋ dindec iŋ kôc sa yêc nde?"
57 Ma ŋac atac lu-lu tu iŋ-ŋga. Magoc Yisu sôm têŋ ŋac, "Lau hoŋ sêtoc propet daŋ sa, tigeŋ yêc propet dau ndê malachu, iŋ dau ndê lau sêtoc iŋ sa dom."
58 Ma tu ŋac sêkêŋ whiŋ iŋ dom-ŋga, dec iŋ kôm gêŋ dalô atu-tu daêsam yêc ŋac si gameŋ dom.

14

Herod Antipas ŋgô ŋawaê pi Yisu
(Mak 6:14-16; Luk 9:7-9)

1 Têŋ ndoc dinaŋ †Herod, naŋ gêm gôliŋ gameŋ Galili-ŋga, naŋ ŋgô ŋawaê pi Yisu.
2 Ma iŋ sôm têŋ iŋ ndê lau akiŋ bu, "Ŋgac dê mboe Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga iŋ kôc ŋaclai bu kôm gêŋ dalô atu-tu dinaŋ."

Herod gic Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndu ŋamiŋ
(Mak 6:17-29)

3-4 Muŋ-ŋga, Herod gêm iŋ ndê asi Pilip ndê awhê Herodias ti ndê awhê, dec Jon sôm têŋ iŋ, "Am kôm gêŋ so sambuc."
Tu dinaŋ-ŋga Herod kêkiŋ ndê lau bu sêkôc Jon dôŋ ma sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô.
5 Herod tac whiŋ bu ndic Jon ndu, tigeŋ iŋ töc lau daêsam naŋ sêlic Jon bu propet daŋ.
6 Têŋ ndoc daŋ sêndê mwasiŋ tu Herod ndê bêc dinda kôc iŋ-ŋga, ma Herodias atuwê tê wê yêc mwasiŋ dau ŋalôm. Herod gêlic ma tac ŋayham atu,
7 dec iŋ kêmatiŋ yom têŋ iŋ ma sôm, "Yomandô aö wasôm têŋ am. Gêŋ bocke am bu tac whiŋ naŋ sôm, ma aö oc wakêŋ têŋ am."
8 Goc bawhê dau sa gi gêlic dinda Herodias. Iŋ dinda tec Jon, dec sôm têŋ bawhê bu ndac Herod bocdec bu, "Aö tac whiŋ bu am tim Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê kachu kic, ma kêŋ iŋ ndê ŋagôlôŋ sip pele daŋ ma kêŋ têŋ aö, bu walic pi tanôŋ bu iŋ mbac ndu ŋandô."
9 Têŋ ndoc Herod ŋgô yom dinaŋ, iŋ ndê ŋalôm ŋawapac atu. Tigeŋ tu iŋ kêmatiŋ yom yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, dec iŋ sôm têŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêkôm tôm bawhê dau teŋ.
10 Iŋ kêkiŋ ŋac sêsôc gapoc-walô si, ma sêtim Jon ndê kachu kic.
11 Ma sêkêŋ ŋagôlôŋ sip pele daŋ, ma sêkôc sêmeŋ ma sêkêŋ têŋ bawhê. Goc bawhê dau kôc sa gi kêŋ têŋ dinda gêlic.
12 Tiŋambu Jon ndê sêŋomi sêmeŋ sêkôc iŋ ŋamlaŋ sa ma si sêŋsuhuŋ. Goc sêtêŋ Yisu si ma sic miŋ têŋ iŋ.

Yisu gôlôm lau 5,000
(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

13 Têŋ ndoc Yisu ŋgô ŋawaê pi Jon, naŋ iŋ pi waŋ daŋ gi bu pi bugictoŋ ŋadaŋga, ma lhö têŋ gameŋ sawa daŋ ndi ma mbo tawasê. Magoc lau malac-ŋga sêŋgô ŋawaê bu iŋ pi waŋ dau gi, ma daêsam sêwê sêmbo baö ma sêŋkuc iŋ.
14 Têŋ ndoc Yisu sôc baö gi, naŋ gêlic lau daêsam dinaŋ ma tawalô ŋac. Ma iŋ kôm ŋac si gêmbac ŋayham sa.
15 Têŋ telha, kêpiŋ bu ac ndi sip, goc ŋgacsêŋomi sêtêŋ iŋ sêmeŋ ma sêsôm, "Gameŋ dec gameŋ sawa, ma ac gi su. Kêŋ lau sêlhö sêtêŋ malac sêndi bu sênemlhi si gêŋ sêneŋ-ŋga."
16 Magoc Yisu sôm, "Mba! Oc tôm bu sêneŋ gêŋ yêc dec. Mac daôm akêŋ gêŋ têŋ ŋac sêneŋ."
17 Ma sêsôm, "Yac oc akôm ŋalêŋ nde, bu yac mba bolom

amaŋdaŋ ma i lu solop dec yêc.” 18 Goc iŋ
sôm, “Akôc gêŋ dau sa ameŋ.” 19 Ma iŋ sôm
têŋ lau bu sêndöc sic sêndöc kwaŋ. Iŋ kôc
bolom amaŋdaŋ ma i lu, tatac undambê
goc gêm mbec ma pô bolom kôc-kôc. Ma
iŋ kêŋ têŋ ŋgacsêŋomi, ma sic sam têŋ lau.
20 Ŋac hoŋ seŋ gitôm, ma ŋgac-sêŋomi sic gêŋ
ŋadêlê sa sip gatop 12 e meŋhu. 21 Lau naŋ
seŋ gêŋ dau, naŋ si launŋgac ŋanamba gitôm
5,000. Ma lauwhê ti balêkoc daêsam sêmbo
sêwhiŋ.

Yisu kêsêlêŋ mbo bu ŋahô
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)

22 Dinaŋ su, goc Yisu kêkiŋ ndê
ŋgacsêŋomi sêpi waŋ bu sêmuŋ iŋ sêmbu sêpi
bugictoŋ ŋadaŋga sêndi. Ma iŋ dau gacgeŋ
mbo, bu kêŋ lau sêlhö sêndi. 23 Sêlhö si su,
goc iŋ pi lôc tawasê gi bu teŋ mbec. Ŋasec
sa, ma iŋ tawasê mbo. 24 Magoc waŋ dau
sa awê tibaliŋ gi su, ma mbu ŋadinda gêli bu
sa e gic sip waŋ.

25 Têŋ ôbwêc lôm, Yisu kêsêlêŋ mbo
bu ŋahô têŋ ŋac gi. 26 Magoc têŋ ndoc
ŋgacsêŋomi sêlic iŋ kêsêlêŋ mbo bu ŋahô,
naŋ sêtöc dau ti sêmbwêc, ma sêsôm, “Êê!
Ŋalau daŋ!” 27 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Atöc
daôm dom! Ŋalôm pêŋ dôŋ, bu aö dauŋ
dec.” 28 Goc Pita sôm, “Pômdau, bu am daôm
dinaŋ, naŋ goc sôm aö waŋsêlêŋ wambo
bu ŋahô watêŋ am waloc.” 29 Ma Yisu
sôm, “Mweŋ!” Goc Pita sip yêc waŋ, ma
kêsêlêŋ mbo bu ŋahô têŋ iŋ gi. 30 Magoc
mbu ŋadinda kôm iŋ töc dau atu ma iŋ kwê
bu soloŋ tigeŋ. Goc iŋ mbwêc, “Pômdau,
nem aö sa!” 31 Ŋagahô Yisu kêmatôc amba
gi, hê iŋ sa ma sôm, “O am ŋgac kêŋ whiŋ
babalê-ŋga. Bocke ma am atac lu-lu tu
aneŋ ŋaclai-ŋga?” 32 Goc iŋlu sêpi waŋ si, ma
mbu timalô. 33 Ma ŋgacsêŋomi naŋ sêndöc
waŋ sêpôŋ haduc ma sêmpiŋ iŋ ma sêsôm,
“Yomandô, am Anötö ndê Atu!”

Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret
(Mak 6:53-56; Jon 6:22-25)

34 Sêlac waŋ si e sêsôc baö yêc malac
Genesaret. 35 Ma têŋ ndoc lau malac-ŋga
sêlic bu Yisu meŋ, naŋ sêkêŋ ŋawaê têŋ
gameŋ ŋamakê-ŋga hoŋ, ma lau sêkôc si lau
gêmbac hoŋ sa sêtêŋ iŋ sêmeŋ. 36 Ŋac sêteŋ
bu sêmasec iŋ ndê ŋakwê ŋadali ŋambwa, ma
lau hoŋ naŋ sêmasec iŋ, naŋ ŋayham sa.

15

Gêŋ naŋ kôm ŋamalac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga
(Mak 7:1-23)

1 Têŋ dinaŋ lau Palêsai ti kêdôhôŋwaga
yomsu-ŋga ŋatô sêmeŋ akêŋ Jerusalem
sêtêŋ Yisu si, ma sêndac iŋ, 2 “Tu sake-ŋga
am nem ŋgacsêŋomi sêkôm ŋagôliŋ naŋ lau
andô sic dulu têŋ yac, naŋ popoc? Têŋ ndoc
sêneŋ gêŋ, naŋ sêŋgwasiŋ amba muŋ su
dom.” 3 Ma Yisu ô ŋac si yom bocdec bu,
“Ma bocke? Tu sake-ŋga mac atoc lau andô
si ŋagôliŋ sa ma akôm Anötö ndê yomsu
popoc? 4 Anötö dau sôm, *‘Toc damam lu
dinam sa,’* ma iŋ sôm tiyham bu, *‘Asa naŋ
sôm yom sac pi iŋ damba me dinda, naŋ oc
sêndic iŋ ndu.’* 5 Tigeŋ mac aŋkuc yomsu
dau dom. Ŋgac daŋ ndê awa me gêŋ bu yêc
bu nem damba lu dinda sa, magoc iŋ sôm
têŋ iŋlu, ‘Oc tôm dom bu wanem amlu sa,
bu gêŋ dindec aö wakêŋ ti da têŋ Anötö,’
6 goc mac alic ŋayham bu iŋ toc damba sa
dom. Bocdinaŋ mac aseŋ Anötö ndê yom
naŋ sôm bu atoc damam lu dinam sa, naŋ
popoc, tu bu aŋkuc lau andô si ŋagôliŋ.
7 Mac lau atim yom lau-ŋga! Yom naŋ
propet Aisaya hoc asê muŋ su, naŋ hêganôŋ
mac solop. Iŋ sôm bu, 8 *‘Lau dindec sêtoc aö
sa ŋa whasuŋ ŋambwa, tigeŋ ŋac si ŋalôm yêc
daŋ dau-ŋga. 9 Ŋac sem akiŋ aö ŋandô dom,
ma yom naŋ sêndôhôŋ têŋ lau, naŋ ŋamalac si
yomsu ŋambwa.’* ”

10 Goc Yisu ta lau hoŋ ma sôm, “Aŋgô
ma aŋyalê ŋapep. 11 Gêŋ daneŋ-ŋga naŋ
sip ŋamalac whasuŋ, naŋ kôm ŋac ŋadômbwi
sa yêc Anötö aŋgô-ŋga dom. Tigeŋ yom
naŋ sa akêŋ ŋamalac whasuŋ, naŋ kôm
ŋac ŋadômbwi sa.” 12 Têŋ dinaŋ Yisu ndê
ŋgacsêŋomi sêtigasuc iŋ ma sêsôm têŋ iŋ,
“Lau Palêsai sêŋgô am nem yom dinaŋ, dec
kôm ŋac sêlic sac. Am kêyalê, me mba?”
13-14 Goc iŋ sôm têŋ ŋac, “Ahêgo daôm tu
ŋac-ŋga dom! Atec ŋac. Lau hoŋ naŋ
daŋga wambu Damaŋ undambê-ŋga ndê
yom dom, naŋ sêtôm wahô naŋ iŋ oc puc
sa ti ŋawakac. Ŋac bu sêtôc seŋ têŋ lau ŋatô,

magoc ŋac tandô pec. Ma ŋgac tapec daŋ bu wê tapec daŋ, iŋlu lu-lu oc sêpeŋ sêsip sê."

15 Dec Pita sôm, "Gitôm bu am whê yom gôliŋ dinaŋ ŋahu sa têŋ yac?" 16 Goc Yisu ndac, "Ma bocke? Têŋ nde mac oc aŋyalê? 17 Alic! Gêŋ naŋ sip ŋamalac whasuŋ, naŋ sip iŋ ŋatac ŋalôm gi, ma tiŋambu sa meŋ tiyham. 18 Tigeŋ yom sac naŋ sa ŋamalac whasuŋ, naŋ sa akêŋ iŋ ndê ŋalôm, ma sac naŋ yêc ŋamalac ŋalôm, dec kôm iŋ ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. 19 Gauc sac, mêtê sêndic ŋamalac ndu-ŋga, mêtê mockaiŋ-ŋga naŋ lau naŋ sem dau sa su, ma lau naŋ sem dau sa su dom, naŋ sêkôm, mêtê sênem kaŋ gêŋ-ŋga, yom tasaŋ, ma yom sêpu lauŋga, 20 naŋ yêc ŋamalac ŋalôm, naŋ kôm ŋac ŋadômbwi sa. Tigeŋ yac bu taŋgwasiŋ amaŋ dom ma daneŋ gêŋ, dec oc kôm yac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga dom."

Awhê Kanan-ŋga kêŋ whiŋ ŋaŋga (Mak 7:24-30)

21 Yisu hu malac dinaŋ siŋ, ma iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ malac Taya ma Saidon ŋagameŋ ŋamakê-ŋga si. 22 Ma awhê Kananŋga daŋ, naŋ ndöc gameŋ dinaŋ, naŋ têŋ iŋ meŋ ma mbwêc, "O Pômdau, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö. Ŋalau sac kêŋ ŋawapac atu têŋ aö atuŋwê, ma kôm iŋ tisac." 23 Yisu gêm dôŋ ma ô yom daŋ dom, goc ŋgacsêŋomi sêtigasuc iŋ ma sêsôm, "Kêŋ iŋ lhö ndi, bu iŋ kêkuc yac ma mbwêc yom ŋapaŋ." 24 Ma iŋ sôm, "Awhê dau iŋ awhê Israel-ŋga dom. Anötö kêkiŋ aö bu wanem lau Israel-ŋga sa, bu ŋac sêtôm domba naŋ siŋga su."

25 Têŋ dinaŋ awhê dau meŋ pôŋ haduc têŋ iŋ ma ndac tiyham, "Pômdau, nem aö sa." 26 Ma Yisu sôm, "Solop dom bu dakôc balêkoc si gêŋ daneŋ-ŋga su ma tambaliŋ têŋ giam sêneŋ." 27 Magoc awhê dau ô yom ma sôm, "Aêc Pômdau, tigeŋ giam naŋ sêndöc ŋadau ndê tebo ŋapu, naŋ seŋ gêŋ ŋapopoc naŋ peŋ yêc tebo." 28 Yisu ŋgô yom dinaŋ ma sôm, "O awhê, am kêŋ whiŋ ŋaŋga. Aö oc wakôm tôm am ndac." Ma têŋ acgatu ŋasawa dau dinaŋ, awhê dau ndê atuwê ŋayham sa.

Yisu gôlôm lau 4,000 (Mak 8:1-10)

29 Yisu kölhö gi ma kêsêlêŋ whiŋ ndê ŋgacsêŋomi mbo Bugictoŋ Galili-ŋga ŋamakê. Goc iŋ pi lôc daŋ gi ma ndöc sic. 30 Ma lau daêsam sêwê sêtêŋ iŋ sêmeŋ. Ŋac sêkôc lau gahi sac, lau tapec, l au bôliŋ, awha mba, ti lau gêmbac daêsam, ma sêkêŋ ŋac sêyêc Yisu aŋgô-ŋga. Ma iŋ kôm ŋac hoŋ ŋayham sa. 31 Têŋ ndoc lau sêlic awha mba sêsôm yom asê, ma lau gahi sac ti lau bôliŋ sêŋsêlêŋ tiyham, ma tapec si tandô ŋawa sa, naŋ sêhêdaê ŋandô. Ma sêmpiŋ Anötö Israel-ŋga.

32 Yisu ta iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêmeŋ, goc sôm têŋ ŋac, "Aö taŋwalô lau dindec, bu sêmbo sêwhiŋ aö gitôm bêc tö su. Ŋac si gêŋ daneŋ-ŋga pacndê, ma aö gatec bu wakêŋ ŋac sêlhö sêndi ti gêŋ yô ŋac, mbo ŋac tagôlô yêc seŋ." 33 Magoc ŋgac-sêŋomi sêsôm, "Bocke? Gameŋ dec gameŋ sawa, ma danemlhi bolom yêc nde, bu dakêŋ têŋ ŋac sêneŋ?" 34 Ma Yisu ndac, "Mac nem bolom hiŋga ndöc?" Ma sêsôm, "Bolom 7 ma i mwambwa ŋatô." 35 Goc Yisu sôm têŋ lau bu sêndöc sic. 36 Dec iŋ k ôc bolom 7 ma i sa ma gêm daŋge, p ô kôc-kôc, ma kêŋ têŋ ŋgacsêŋomi, ma ŋac sic sam têŋ lau. 37 Ŋac hoŋ seŋ e gitôm, ma tiŋambu ŋgacsêŋomi sic gêŋ ŋadêlê sa sip gatop 7 e meŋhu. 38 Lau daêsam seŋ gêŋ dinaŋ e gitôm. Ŋac si lauŋgac ŋanamba gitôm 4,000, ma lauwhê ti balêkoc sêmbo sêwhiŋ.

39 Tiŋambu Yisu kêŋ lau hoŋ sêlhö si, goc iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi sêpi waŋ daŋ ma sêtêŋ malac Magadan ŋagameŋ si.

16

Lau Palêsai sêndac gêŋ dalô (Mak 8:11-13)

1 Lau Palêsai ti lau Sadiusi ŋatô sêtêŋ Yisu sêmeŋ bu sêŋsahê iŋ. Ŋac sêndac iŋ bu kôm gêŋ dalô bu tôc asê bu iŋ kôc ŋaclai yêc Anötö ndê. 2 Dec iŋ sôm, "Mac bu alic umboŋ tikoc, goc mac asôm bu 'Ac oc pi ŋayham.' 3 Ma mac bu alic umboŋ tiyec, goc mac asôm, 'U oc ndic.' Mac alic gêŋ dalô umboŋ-ŋga dinaŋ, ma aŋyalê ŋahu. Ma bocke dec mac aŋyalê gêŋ dalô daêsam naŋ aö gakôm têŋ ŋasawa dindec, naŋ ŋahu dom? 4 Mac lau sac naŋ apuc dômwêm Anötö, ma

asa nem lêŋ bambaliŋ gitôm lau mockaiŋ-ŋga. Mac aŋsalê gêŋ dalô, tigeŋ Anötö oc kêŋ gêŋ dalô tigeŋ têŋ mac alic, gitôm gêŋ dalô naŋ iŋ kôm pi Jona." Yisu sôm yom dinaŋ su, goc hu ŋac siŋ ma kölhö gi.

Yisu puc lau Palêsai ti lau Sadiusi si giso asê (Mak 8:14-21)

5 Têŋ ndoc Yisu ti ŋgacsêŋomi sêmbu akêŋ bugicton ŋadaŋga sêmeŋ, naŋ ŋgacsêŋomi sêkôc bolom dom, sêŋlhiŋ dau siŋ. 6 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, "Ayob daôm ŋapep tu lau Palêsai ti lau Sadiusi si yist." 7 Goc ŋac sem yomgalôm sêwhiŋ dandi ma sêsôm, "Iŋ sôm yom dinaŋ ŋahu bu yac dakôc bolom dom." 8 Magoc Yisu kêyalê ŋac si yom dau, dec sôm, "O mac lau naŋ akêŋ whiŋ gwalec! Tu sake-ŋga mac am yomgalôm awhiŋ daôm, ma gauc gêm bu aö gasôm yom pi yist, ŋahu bu mac nem bolom mba? 9 Bocke mac nem gauc sa pi gêŋ hoŋ naŋ aö gakôm, naŋ dom? Gauc nem bolom amaŋdaŋ naŋ gakêŋ têŋ lau 5,000 seŋ. Tiŋambu mac ahoŋ ŋadêlê sa sip gatop hiŋga? 10 Ma têŋ ndoc lau 4,000 seŋ bolom amaŋdaŋ ŋandôlu, naŋ ŋadêlê sip gatop hiŋga? 11 Aö gasôm yom pi bolom kaiŋ dinaŋ dom, ma bocke dec mac aŋyalê aneŋ yom ŋahu dom? Ayob daôm ŋapep pi lau Sadiusi ti lau Palêsai si yist." 12 Têŋ dinaŋ ŋac si gauc sa. Ma sêŋyalê bu iŋ ndê yom hêganôŋ yist bolom-ŋga dom. Sêŋyalê bu iŋ kêŋ puc ŋac bu sêyob dau pi yom naŋ lau Sadiusi ti lau Palêsai sêndôhôŋ têŋ lau.

Pita hoc Yisu ŋahu asê (Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

13 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhôc asê gameŋ naŋ sêsam bu Sisaria Pilipai, ma iŋ ndac ŋac, "Lau sêsôm sake pi Ŋamalac ndê Atu? Sêsôm bu iŋ asa?" 14 Ma sêsôm, "Lau ŋatô sêsôm bu am Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, ma ŋatô sêsôm bu am Elaija, ma ŋatô sêsôm bu am Jeremaya me propet akwa-kwa si daŋ."

15 Goc Yisu ndac ŋac, "Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?" 16 Ma Saimon Pita ô yom ma sôm, "Am Mesaya, Anötö Tali Ŋadau ndê Atu am." 17 Dec Yisu sôm, "O Saimon, Jona ndê atu, aö awhaŋ hôc am, bu ŋamalac daŋ hoc yom dau asê têŋ am dom. Damaŋ undambê-ŋga kêŋ gauc dinaŋ têŋ am. 18 Aö wasôm têŋ am, bu am Pita, ma aö wandic aneŋ gôlôwac dabuŋ sa sêlhac hoc dau ŋahô.* Ma ŋaclai lambwam-ŋga gitôm dom bu ku ŋac dulu. 19 Ma aö wakêŋ ki têŋ am bu yob gatam lau sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu-ŋga. Ma gêŋ bocke naŋ am bu êmbwala su yêc nom, naŋ wambwala su yêc undambê. Ma gêŋ bocke naŋ am bu sô dôŋ yêc nom, naŋ wasô dôŋ yêc undambê bocdinaŋ." 20 Yisu sôm yom dinaŋ su, goc gic yao iŋ ndê ŋgacsêŋomi ti ŋaŋga, bu sêsôm asê têŋ lau bu iŋ Mesaya dau dom.

Yisu sôm gwanaŋ bu iŋ oc hôc ŋandê (Mak 8:31-33; Luk 9:22)

21 Têŋ têm dinaŋ Yisu gic hu sôm yom têŋ ndê ŋgacsêŋomi, pi gêŋ naŋ oc hôc asê iŋ. Iŋ whê sa bu iŋ gic waê bu têŋ Jerusalem ndi, ma lau bata Israel-ŋga ti dabuŋsiga atu-tu, ma kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga oc sêkêŋ ŋawapac daêsam têŋ iŋ e lau sêndic iŋ ndu. Ma têŋ bêc titö-ŋga Anötö oc uŋ iŋ sa mbo tali tiyham. 22 Goc Pita kôc iŋ sa ŋasawa sauŋ gi, ma sôm iŋ bocdec bu, "Pômdau, mba! Tu Anötö-ŋga, oc mba! Gêŋ dinaŋ oc tap am sa dom andô!" 23 Yisu kac dau kwi ma sôm têŋ Pita, "Sadaŋ, kôc daôm sa lhö su! Am gauc gêm bu lhac aö ahuc, a? Am kêyalê Anötö ndê lêŋ dom, am bu êmkuc ŋamalac si gauc ŋambwa."

Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhôc ŋawapac (Mak 8:34–9:1; Luk 9:23-27)

24 Goc iŋ sôm têŋ iŋ ndê ŋgac-sêŋomi, "Asa naŋ tac whiŋ bu êŋkuc aö, naŋ êŋgwiniŋ dau ma hôc ndê a gicso dau sa, ma êŋkuc aö. 25 Bu asa naŋ tac whiŋ bu sap gêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ oc niŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom-ŋga siŋ tu êŋkuc aö-ŋga, naŋ oc niŋga dom. 26 Ŋamalac daŋ bu po gêŋ nom-ŋga hoŋ sa, magoc iŋ dau gatu bu niŋga, dec gêŋ nom-ŋga hoŋ di-naŋ oc tôm dom bu nem iŋ sa. Gêŋ ŋayham bocke yêc, naŋ gitôm bu dakêŋ têŋ Anötö ô yac neŋ gatuŋ? 27 Tiŋambu Ŋamalac ndê Atu

* **16:18:** Yêc Yom Grik Pita ndê ŋaê sêsam bu 'Petros,' ma hoc sêsam bu 'petra.' Lau ŋatô gauc gêm bu Yisu ndê yom pi hoc naŋ iŋ ndê gôlôwac dabuŋ oc sêlhac ŋahô, naŋ hêganôŋ yom naŋ Pita hoc asê pi Yisu. Bu Pita hoc yom asê ma sôm bu Yisu iŋ Mesaya, Anötö Atu, ma yom dau ti gôlôwac dabuŋ hoŋ si yom sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋahu.

oc mbu meŋ ti Damba ndê ŋaclai ti ŋawasi undambê-ŋga, ma whiŋ aŋela hoŋ. Têŋ dinaŋ iŋ oc kêŋ ŋagêyô têŋ ŋamalac hoŋ tôm ndi, êŋkuc mêtê naŋ ŋac sêkôm. 28 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac! Lau ŋatô naŋ sêlhac dec, naŋ oc gacgeŋ sêmbo tali e sêlic Ŋamalac ndê Atu meŋ ti ndê ŋaclai nem gôliŋ-ŋga."

17

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ŋawasi (Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

1 Bêc 6 giŋga su, goc Yisu kôc Pita, ma Jems lu asi Jon sêwhiŋ iŋ, ma ŋac tawasê sêpi lôc baliŋ daŋ si. 2 Yêc dindê sêlic Yisu ndê ŋamlic kaiŋ daŋ sa. Iŋ aŋgô andô ŋawê sa gitôm ac pô gameŋ, ma iŋ ndê ŋakwê ŋawasi sêp sambuc. 3 Ma sêlic Moses lu Elaija sêhoc dau asê ma iŋlu sem yomgalôm sêwhiŋ Yisu. 4 Goc Pita sôm têŋ Yisu, "Pômdau, ŋayham kêlêc bu dambo dec. Am bu tac whiŋ, goc aö wakwê bac tö bu mac ambo-ŋga, am nem bac daŋ, Moses ndê daŋ, ma Elaija ndê bac daŋ." 5 Iŋ sôm yom dau mbo, ma dao ti ŋawê atu daŋ sip meŋ ma kêgatöc ŋac ahuc. Ma awha daŋ sa yêc dao ŋalôm, naŋ sôm, "Aö neŋ atuŋgac dau dindec. Aö gatisambuc iŋ, ma atac whiŋ iŋ ndu andô. Aŋgô iŋ ndê yom maŋ!" 6 Têŋ ndoc ŋgac-sêŋomi tö sêŋgô awha dinaŋ, naŋ sêtöc dau ŋalêŋ sac, ma sêhu dau aŋgô andô sip nom. 7 Magoc Yisu têŋ ŋac gi, kêmasec ŋac ma sôm, "Atisa ma atöc daôm dom." 8 Ma sêhôc tandô sa ma sêlic bu Yisu tawasê mbo.

Gêndac pi Elaija (Mak 9:11-13)

9 Tiŋambu ŋac sêsip akêŋ lôc dau sêmeŋ, ma Yisu kêŋ yao ŋac bocdec bu, "Andic miŋ pi gêŋ naŋ mac alic naŋ dom, e Ŋamalac ndê Atu tisa akêŋ lau batê-ŋga." 10 Ma ŋgacsêŋomi tö dinaŋ sêndac iŋ bocdec bu, "Lau †Skraib naŋ sêndôhôŋ yomsu, naŋ sêsôm bu Elaija oc meŋ hôc asê muŋ, ma tiŋambu Mesaya oc meŋ. Yom dau ŋahu bocke?" 11 Goc Yisu ô yom ma sôm, "Elaija gic waê bu meŋ ma êmasaŋ gêŋ hoŋ tisolop. 12 Ma aö wasôm têŋ mac, bu Elaija meŋ su, tigeŋ lau sêŋyalê iŋ dom. Ma sêkôm mêtê sac têŋ iŋ tôm ŋac atac whiŋ. Ma ŋalêŋ tigeŋ Ŋamalac ndê Atu oc sip ŋac si amba, ma sêkêŋ ŋandê atu têŋ iŋ." 13 Têŋ dinaŋ ŋac si gauc sa bu Yisu ndê yom pi Elaija hêganôŋ Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga.

Yisu soc ŋalau sac su yêc balê daŋ (Mak 9:14-29; Luk 9:37-43)

14 Têŋ têm ŋac sêmbu sêmeŋ, naŋ sêtap lau toŋ atu sa, ma ŋgac daŋ têŋ Yisu gi ma pôŋ haduc. 15 Ma iŋ sôm, "Pômdau, tamwalô aneŋ balê ma nem iŋ sa. Iŋ hôc ŋawapac atu daŋ, ma ndoc daêsam kôm iŋ titoŋ e peŋ sip ya me bu. 16 Aö gakôc iŋ gatêŋ nem ŋgac-sêŋomi ga, magoc ŋac sêtôm dom bu sêkôm iŋ ŋayham sa." 17 Ma Yisu sôm, "O mac lau sac! Aö gambo gawhiŋ mac ŋasawa hic baliŋ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêŋ daŋ? Aö wambo wawhiŋ mac tu wanem mac sa-ŋga ŋapaŋ dom! Mac nem akêŋ whiŋ mbasi. Akôc balê dau sa ameŋ." 18 Goc Yisu hec yom ŋalau sac naŋ mbo balê dau ŋalôm, ma soc iŋ sa awê gi, ma ŋagahô eŋ balê dau ŋayham sa.

19 Tiŋambu ŋgacsêŋomi sêtêŋ Yisu si, ma sêndac iŋ gelec, "Tu sake-ŋga yac atôm dom bu aseŋ ŋalau sac dinaŋ su?" 20 Ma iŋ ô yom ma sôm, "Mac atôm dom, bu mac akêŋ whiŋ Anötö ndê ŋaclai gitôm dom. Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu mac nem akêŋ whiŋ bu nditôm gêŋ sauŋ andô daŋ, tôm soc ŋamatu sauŋ, dec oc tôm bu mac asôm têŋ lôc daŋ bu puc dau sa ma têŋ gameŋ wakuc ndi, goc lôc dau oc ndi. Akêŋ whiŋ, ma mac oc atôm bu akôm gêŋ hoŋ. [21 Yac bu dasoc ŋalau sac kaiŋ dinaŋ su, goc gêŋ ŋamata-ŋga dahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu gauc nem Anötö-ŋga, ma dateŋ mbec ŋaŋga.]"

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu ma tisa tiyham (Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

22 Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêkac dau sa yêc gameŋ Galili-ŋga, ma iŋ sôm têŋ ŋac, "Tiŋambu oc sêkêŋ Ŋamalac ndê Atu sip lau ŋatô amba. 23 Ŋac oc sêndic iŋ ndu, magoc têŋ bêc titö-ŋga Anötö oc uŋ iŋ sa mbo tali tiyham." Yisu ndê yom dinaŋ kôm ŋgacsêŋomi si ŋalôm ŋawapac ŋandô.

Takis Lôm Dabuŋ-ŋga

24 Tiŋambu Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi sêhôc asê malac Kapenaom, ma lau naŋ sêkôc

takis lôm dabuŋ-ŋga,* naŋ sêtêŋ Pita si ma
sêndac iŋ bocdec bu, “Bocke? Mac nem
kêdôhôŋwaga oc kêŋ mone nemlhi takis lôm
dabuŋ-ŋga, me mba?” 25 Ma Pita sôm,
“Heceŋ, iŋ oc nemlhi.”

Têŋ ndoc Pita sôc andu gi, naŋ iŋ gic miŋ
yom dau têŋ Yisu dom, magoc Yisu dau
ndac iŋ, “Saimon, am gauc gêm sake? Kiŋ
nom-ŋga sêkôc takis yêc lau asa? Sêkôc yêc
ŋac dau si atui, me sêkôc yêc lau ŋatô?”
26 Goc Pita ô yom ma sôm, “Ŋac sêkôc takis
yêc lau ŋatô.” Ma Yisu sôm, “Bocdinaŋ
yomsu takis-ŋga hêganôŋ Kiŋ ndê atui dom.
27 Tigeŋ yham dom bu ŋac sêlic yac sac.
Bocdinaŋ sa ndi ma kêŋ gam yêc bugictoŋ.
Ma i ŋamata-ŋga naŋ am hê sa, naŋ kac i dau
whasuŋ sa, ma am oc tap mone sa gitôm bu
nemlhi hêclu neŋ takis lôm dabuŋ-ŋga. Kôc
sa, ma kêŋ têŋ ŋac.”

18

Asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?
(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

1 Têŋ ndoc dinaŋ ŋgac-sêŋomi sêtêŋ Yisu
si, ma sêndac iŋ bocdec bu, “Lau naŋ sêmbo
Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ si asa ti ŋamalac
ŋamata-ŋga?” 2 Goc Yisu ta balêkoc sauŋ daŋ
meŋ, ma kêŋ iŋ kalhac ŋac ŋalhu. 3 Ma iŋ
sôm, “Anem daôm kwi ma aŋgwiniŋ daôm
e atôm balêkoc sauŋ. Bu mba, naŋ wasôm
yom ŋandô têŋ mac bu mac atôm dom bu
asôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. 4 Asa naŋ bu
êŋgwiniŋ dau nditôm balêkoc dindec, naŋ
ti ŋamalac ŋamata-ŋga yêc Anötö ndê gôliŋ
ŋapu. 5 Ma asa naŋ kôc balêkoc sauŋ daŋ
gitôm iŋ dindec, naŋ sa tu aneŋ ŋaê-ŋga,
naŋ gitôm iŋ kôc aö dauŋ sa.”

Puc pi lêtôm
(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

6 Ma Yisu sôm, “Ŋamalac daŋ bu tim
balêkoc sauŋ dindec si daŋ naŋ kêŋ whiŋ
aö bu kôm mêtê sac, naŋ kôm giso atu. Oc
ŋayham bu dasô hoc atu daŋ pi iŋ kachu, ma
tambaliŋ iŋ sip gwêc tim ndi, ma gwêc kô iŋ
mbac ndu. Ma boc-dinaŋ oc tôm dom bu iŋ
tim balêkoc dau, ma tiŋambu tap Anötö ndê
matôc sa.

7 “Aö wasôm têŋ mac, bu gêŋ lêtôm-ŋga oc
sêmeŋ, ma sêkêŋ ŋawapac têŋ lau nom-ŋga.
Tigeŋ asa naŋ bu kôc gêŋ lêtôm-ŋga daŋ
meŋ, naŋ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê!
8 Bocdinaŋ am amam me gahim daŋ bu wê
am bu kôm sac, goc tim kic. Oc ŋayham bu
am sôc undambê ma ndöc tamli ti amam
gatuc me gahim gatuc, hôc gêlêc naŋ am
kôm sac ti lic sambuc e Anötö tuc am sip ya
naŋ sa ŋapaŋ, naŋ ndi. 9 Ma am nem tanôm
bu wê am bu kôm sac, goc kip sa ma êmbaliŋ
niŋga. Am bu mbo tamli ndöc undambê ti
tanôm tigeŋ, naŋ hôc gêlêc am mbo ti tanôm
lu ma kôm sac, dec tiŋambu Anötö tuc am
sip ya lambwam-ŋga ndi.”

Yom gôliŋ pi domba naŋ giŋga
(Luk 15:4-7)

10 “Ma ayob daôm ŋapep bu alic lau sauŋ
dindec gitôm gêŋ ŋambwa dom. Aö wasôm
têŋ mac, bu ŋac si aŋela naŋ sêmbo un-
dambê, naŋ sêlhac Damaŋ undambê-ŋga
ndê aŋgô andô-ŋga. [11 Ŋamalac ndê Atu
meŋ bu nem lau naŋ siŋga su, naŋ si.]

12 “Akôc gauc pi ŋgac daŋ naŋ yob domba
100. Têŋ ndoc domba daŋ bu êŋsêlêŋ bam-
baliŋ e ndi niŋga, naŋ iŋ oc kôm sake? Iŋ
oc hu 99 siŋ sêmbo, ma sa ndi êŋsalê daŋ
naŋ giŋga. 13 Aö wasôm têŋ mac bu têŋ
ndoc iŋ tap sa, naŋ iŋ ndê atac ŋayham tu
domba tigeŋ dinaŋ-ŋga oc hôc gêlêc iŋ ndê
atac ŋayham pi 99 naŋ sêmbo, naŋ su. 14 Ma
bocdinaŋ, mac nem Damam undambê-ŋga
tec bu lau sauŋ daŋ sêniŋga.”

Lêŋ tamatôc asidôwai si yom-ŋga

15 “Am nem asidôwa daŋ bu kôm sac têŋ
am, goc am tamwasêm têŋ iŋ ndi, ma sôm iŋ
ndê giso asê têŋ iŋ. Iŋ bu ŋgô am nem yom
ma kac ndê ŋalôm kwi, dec amlu apitigeŋ
tiyham ma ambo ti yom malô. 16 Magoc iŋ
bu ŋgô dom, dec kôm tôm yac neŋ ŋagôliŋ,
naŋ sôm bu yom naŋ lau lu me tö sêpuc
dôŋ, naŋ dakôc sa ti yom ŋandô. Boc-dinaŋ
kôc ŋamalac tigeŋ me lu sêwhiŋ am, tu bu
sêpuc am nem yom dôŋ-ŋga, ma atêŋ nem
asidôwa dau andi. 17 Ma asidôwa dau bu sôc
lau dinaŋ si yom ŋapu dom, naŋ sôm yom
dau asê têŋ gôlôwac dabuŋ hoŋ. Ma iŋ bu

* **17:24:** Tôm yala tigeŋ-tigeŋ launŋgac Israel-ŋga hoŋ naŋ si yala hôc gêlêc 20, naŋ semlhi takis lôm dabuŋ-ŋga. Takis dau gitôm lau Grik si mone drakma lu, gitôm ŋaôli naŋ sêkôc tu gweleŋ bêc lu-ŋga. Alic Eks 30:13; ma 38:26.

tec bu sôc gôlôwac dabuŋ si yom ŋapu, naŋ goc alic iŋ gitôm ŋgac sambuc me ŋgac kôc takis-ŋga naŋ kêyalê Anötö dom.

18 “Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac. Gêŋ bocke naŋ mac ambwala su yêc nom, naŋ wambwala su yêc undambê. Ma gêŋ bocke naŋ mac asô dôŋ yêc nom, naŋ wasô dôŋ yêc undambê bocdinaŋ.

19 “Ma gêŋ daŋ tiyham. Mac nem ŋamalac lu me tö bu ŋalôm tigeŋ bu ateŋ gêŋ daŋ têŋ Damaŋ undambê-ŋga, naŋ iŋ oc kêŋ têŋ mac. 20 Ŋahu bu gameŋ bocke naŋ mac nem ŋamalac lu me tö akac daôm sa tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ aö oc wambo wawhiŋ mac.”

Dasuc asidôwai si sac kwi maŋ

21 Pita têŋ Yisu gi, ma ndac iŋ bocdec bu, “Pômdau, sôm têŋ aö. Aneŋ asidôwa daŋ bu kôm sac têŋ aö ŋapaŋ, naŋ wasuc iŋ ndê sac kwi tidim hiŋga? Nditôm 7, me tidim hiŋga?” 22 Goc Yisu sôm, “Aö wasôm têŋ am, bu tidim 7 dom. Suc iŋ ndê sac kwi tidim 77 ma hôc gêlêc. Sê sa dom!

23 “Aŋgô su naŋ! Aö bu wawhê sa têŋ mac, lêŋ dasuc sac kwi-ŋga naŋ gic waê lau naŋ sêmbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu. Kiŋ daŋ mbo, ma iŋ tac whiŋ bu êmasaŋ yom whiŋ iŋ ndê lau akiŋ naŋ si tôp yêc iŋ. 24 Iŋ gic hu gweleŋ dau, ma sêkêŋ ŋgac daŋ kalhac iŋ aŋgô-ŋga, naŋ ndê tôp atu andô, gitôm mone talent 10,000.* 25 Ŋgac dinaŋ gitôm dom bu ô ndê tôp, goc Kiŋ dau sôm bu sêkêŋ iŋ ti iŋ ndê awhê ma balêkoc ma iŋ ndê gêŋ hoŋ bu lau sênemlhi ô tôp dau. 26 Dec ŋgac akiŋ dau hu dau sip gi pôŋ haduc têŋ Kiŋ, ma teŋ iŋ bocdec bu, ‘Kêŋ ŋasawa têŋ aö, ma waô gêŋ hoŋ!’ 27 Goc Kiŋ tawalô iŋ, ma hu yom tôp-ŋga siŋ, ma kêŋ iŋ sa gi.

28 “Tigeŋ tiŋambu ŋgac dau tap ŋgac akiŋ daŋ sa, naŋ ndê tôp sauŋ yêc iŋ, gitôm mone †denarii 100.† Iŋ gôlô ŋgac dau dôŋ, hôc iŋ sip kachu, ma sôm, ‘Am ndic nem tôp têŋ aö!’ 29 Ma ŋgac dau hu dau sip gi pôŋ haduc ma teŋ iŋ bocdec bu, ‘Kêŋ ŋasawa têŋ aö ma waô neŋ tôp.’ 30 Tigeŋ iŋ tec, ma kêŋ ŋgac dau ndöc gapocwalô e iŋ ô tôp hoŋ pacndê. 31 Lau akiŋ ŋatô sêlic gêŋ dinaŋ, dec ŋalôm ŋawapac ŋandô, ma sêtêŋ Kiŋ si ma sic miŋ gêŋ hoŋ têŋ iŋ. 32 Goc iŋ ta ŋgac akiŋ dau ma sôm têŋ iŋ, ‘Am ŋgac sac! Am teŋ aö bu taŋwalô am, dec aö gahu am nem yom tôp-ŋga siŋ. 33 Tu sake-ŋga am tamwalô ŋgac dinaŋ dom, gitôm aö taŋwalô am?’ 34 Goc iŋ tac ŋandê atu, ma kêŋ ŋgac akiŋ dau têŋ lau gapocwalô-ŋga, bu sêndic iŋ ŋamlic ŋandê ma ndöc gapocwalô e iŋ ndic ndê tôp sambuc su.”

35 Yisu gic bata yom gôliŋ dau, goc sôm, “Mac bocdinaŋ, asuc nem asidôwai si sac kwi ma gauc nem tiyham dom. Bu mba, dec aneŋ Damaŋ undambê-ŋga oc kôm têŋ mac gitôm Kiŋ dinaŋ kôm têŋ ndê ŋgac akiŋ.”

19

Anötö tec bu awhê lu ŋgac sêhu dau siŋ (Mak 10:1-12)

1 Yisu sôm yom dau su, goc hu gameŋ Galili-ŋga siŋ, ma têŋ gameŋ Judia-ŋga naŋ yêc Bu Jordan ŋadaŋga têŋ ac pi-ŋga, naŋ gi. 2 Lau daêsam sêŋkuc iŋ, ma yêc gameŋ dinaŋ iŋ kôm ŋac si gêmbac ŋayham sa.

3 Ma lau Palêsai ŋatô sêtêŋ iŋ si bu sêtim iŋ, dec sêndac iŋ bocdec bu, “Yom daŋ yêc, naŋ tôm bu ŋgac daŋ hu ndê awhê siŋ, me mba? Iŋ oc êŋgilì yomsu, me mba?” 4 Goc iŋ sôm, “Mac aŋyalê Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, me mba? Yom dau sôm bu, *‘Têŋ têm ŋamata-ŋga Anötö kêmasaŋ ŋamalac awhê ma ŋgac.’* 5 Ma yom daŋ tiyham sôm, *‘Tu dinaŋ-ŋga ŋgac daŋ oc hu damba lu dinda siŋ, ma sap iŋ ndê awhê dôŋ. Ma iŋlu sêti gêŋ tigeŋ.’* 6 Yom dau whê sa bu iŋlu sêmbo sêtôm ŋamalac lu dom, iŋlu sêti gêŋ tigeŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga. Bocdinaŋ yham dom andô bu ŋamalac sêkac gêŋ naŋ Anötö dau kêŋ pitigeŋ, naŋ su.”

7 Goc sêndac iŋ, “Bocdinaŋ dec tu sake-ŋga Moses to yomsu daŋ, naŋ sôm bu ŋgac daŋ gitôm bu to bapia hu nawhê siŋ-ŋga, goc hu iŋ siŋ?” 8 Ma Yisu ô yom bocdec bu, “Moses kêyalê bu mac nem ŋalôm ŋadandi, dec sôm bu ŋgac daŋ gitôm bu hu ndê awhê siŋ. Tigeŋ têŋ têm ŋamata-ŋga Anötö kêmasaŋ ŋamalac awhê ma ŋgac tu bu sêhu

* **18:24:** Lau Grik si mone naŋ sêsam bu talent, naŋ ŋaôli atu andô - talent tigeŋ gitôm K5-6,000. Bocdinaŋ ŋgac dau ndê tôp hôc gêlêc 5 milien kina. † **18:28:** Ŋgac dau ndê tôp gitôm K5-600.

dau siŋ-ŋga dom. 9 Aö wasôm têŋ mac, bu yom tigeŋ yêc bu ŋgac daŋ hu ndê awhê siŋ, naŋ awhê dau kôm mêtê mockaiŋ-ŋga whiŋ ŋgac daŋ. Ma ŋgac daŋ bu hu ndê awhê siŋ tu gêŋ dau-ŋga daŋ-ŋga, ma nem awhê wakuc, naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga."

10 Têŋ dinaŋ Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêsôm têŋ iŋ, "Bu bocdinaŋ, dec mboe oc ŋayham bu lau sênem dau dom, a? Oc ŋawapac atu bu awhê lu ŋgac sêsôc yom dau ŋapu." 11 Magoc iŋ sôm, "Mba! Anötö kêmasaŋ awhê lu ŋgac bu sênem dau. Magoc lau tigeŋ-tigeŋ iŋ kêmasaŋ ŋac bu sênem awhê me ŋgac dom. 12 Launŋgac ŋatô dindai sêkôc ŋac, naŋ sêtôm dom bu sênem awhê. Ma launŋgac ŋatô naŋ sêsê ŋac bu sênem awhê dom. Ma ŋatô sêkêŋ dau sambuc tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga tu bu sêpo Anötö ndê gôliŋ sa, ma tu dinaŋ-ŋga dec sem awhê dom. Am asa naŋ gitôm bu kôc yom dindec sa ma sôc ŋapu, naŋ kôc sa."

Yisu gêm mbec balêkoc (Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

13 Lau ŋatô sêkôc si balêkoc sêtêŋ Yisu si. Ŋac tac whiŋ bu iŋ kêŋ amba sac ŋac, ma teŋ mbec pi ŋac. Tigeŋ ŋgacsêŋomi sêsôm dinda ti dambai. 14 Goc Yisu sôm, "Atec balêkoc sêtêŋ aö sêmeŋ. Alhac ŋac ahuc dom, bu Anötö ndê gôliŋ gic lau naŋ sêtôm balêkoc sauŋ dindec, naŋ ŋawaê." 15 Ma iŋ kêŋ amba sac ŋac hoŋ ma gêm mbec ŋac, goc tisa ma kölhö gi.

Ŋgac ti lêlôm (Mak 10:17-22; Luk 18:18-23)

16 Ma ŋgac daŋ têŋ Yisu gi, ma ndac iŋ bocdec bu, "Kêdôhôŋwaga, aö wakôm gêŋ ŋayham bocke, dec tiŋambu Anötö oc kôc aö sa wandöc taŋli yêc undambê?" 17 Yisu ô yom ma sôm, "Tu sake-ŋga am ndac aö bu gêŋ sake iŋ gêŋ ŋayham? Anötö tawasê iŋ ŋayham. Am bu ndöc tamli yêc undambê, naŋ daŋam wambu yomsu naŋ Anötö kêŋ têŋ Moses." 18 Goc ŋgac dau ndac, "Yomsu hoŋ, me yomsu bocke?" Ma Yisu sôm, "Yomsu bocdec bu, '*Ndic ŋamalac ndu dom. Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom. Nem kaŋ gêŋ dom. Sôm yom tasaŋ pi lau dom.* 19 *Toc damam lu dinam sa,*' ma '*Tac whiŋ lau ŋatô gitôm am tac whiŋ daôm.*' " 20 Goc iŋ sôm, "Yomsu hoŋ dinaŋ aö kakuc gambo. Ma gêŋ sake yêc tu wakôm-ŋga?" 21 Ma Yisu sôm, "Am bu ti ŋgac gitêŋ, naŋ sa ndi ma kêŋ nem gêŋ hoŋ têŋ lau sênemlhi, ma kêŋ ŋa-awa têŋ lau ŋalôm sawa. Ma bocdinaŋ dec êmyalê bu am nem awa ŋandô yêc undambê. Ma tiŋambu mweŋ ma êmkuc aö." 22 Ŋgac dau iŋ ndê yala daêsam dom, ma têŋ ndoc iŋ ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ, goc iŋ kölhö ti ŋalôm ŋawapac gi. Ŋahu bu iŋ ŋgac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa (Mak 10:23-31; Luk 18:24-30)

23 Goc Yisu sôm têŋ ndê ŋgac-s êŋomi, "Yomandô wasôm têŋ mac, b u lau ti lêlôm oc tôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu ŋagahô, ŋahu bu ŋac si awa ti wapa hê ŋac kwi. 24 Aŋgô! Bôc atu daŋ gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ŋalasê ŋagahô hôc gêlêc ŋgac ti lêlôm daŋ, naŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu." 25 Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi sêŋgô yom dinaŋ dec sêhêdaê ŋandô, ma sêndac Yisu, "Bu bocdinaŋ dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasiŋ nem lau si-ŋga sa? Oc ŋawapac atu!" 26 Magoc Yisu tahê ŋac ma sôm, "Gêŋ naŋ ŋamalac sêtôm dom bu sêkôm, naŋ Anötö gitôm bu kôm."

27 Ma Pita ô yom ma sôm, "Yac ahu gêŋ hoŋ siŋ tu aŋkuc am-ŋga. Bocdinaŋ yac oc atap mwasiŋ bocke sa?" 28 Dec Yisu sôm têŋ ŋac hoŋ, "Yomandô wasôm têŋ mac, bu têŋ ndoc ŋambu-ŋga naŋ gêŋ hoŋ sêtiwakuc, naŋ Ŋamalac ndê Atu oc ndöc iŋ ndê pôŋ Kiŋ-ŋga ti ŋaclai ma ŋawasi atu. Ma mac lau naŋ aŋkuc aö, naŋ oc andöc pôŋ 12, ma anem gôliŋ lau Israel-ŋga si toŋ 12. 29 Ma lau hoŋ naŋ sêhu andu me damba lu dinda, me asidôwai ma balêkoc, me nom siŋ tu aö-ŋga, naŋ Anötö oc kêŋ gêŋ kaiŋ dinaŋ daêsam têŋ ŋac ô. Ma tiŋambu iŋ oc kêŋ ŋac sêwêkaiŋ gameŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga.

30 "Magoc lau daêsam naŋ sêti lau ŋamata-ŋga têŋ têm kwahic dec-ŋga, naŋ oc sêti lau ŋambu-ŋga, ma lau ŋambu-ŋga oc sêti lau ŋamata-ŋga."

20

Yom gôliŋ pi lau naŋ sem gweleŋ yêc ôm wain-ŋga.

1 Goc Yisu sôm, “Aŋgô yom gôliŋ dindec
pi Anötö ndê gôliŋ, oc whê aneŋ yom dinaŋ
sa. Ŋgac daŋ mbo, naŋ wêkaiŋ ôm wain-
ŋga atu daŋ. Iŋ tisa têŋ bêbêc ganduc ma
sôc malac lôm gi, ma kêsalê lau tu sênem
gweleŋ yêc iŋ ndê ôm-ŋga. 2 Iŋ tap lau ŋatô
sa, ma sôm bu iŋ oc nemlhi ŋac ŋa mone
gitôm †denarias tigeŋ tu gweleŋ bêc tigeŋ-
ŋga. Goc iŋ kêkiŋ ŋac sêsôc iŋ ndê ôm si. 3 Ma
têŋ acgatu gitôm 9 kilok, iŋ sa gi gêlic lau
ŋatô sêlhac ŋambwa sêlhac malac lôm. 4 Ma
iŋ sôm têŋ ŋac, ‘Andi akôm gweleŋ yêc aneŋ
ôm wain-ŋga, ma aö oc wakêŋ ŋaôli solop
têŋ mac ô nem gweleŋ.’ 5 Goc sêsôc ôm si
ma sem gweleŋ. Ma iŋ kôm bocdinaŋ têŋ
ac kalhac lhu ma têŋ 3 kilok telha-ŋga. Iŋ
gi tap lau sa, ma kêkiŋ ŋac si sêkôm gweleŋ.
6 Ma têŋ 5 kilok telha-ŋga iŋ sa gi tap lau
ŋatô sa, naŋ sêlhac ŋambwa. Ma iŋ sôm
têŋ ŋac, ‘Tu sake-ŋga mac ambo ŋambwa têŋ
acsalô sambuc dindec?’ 7 Ma sêsôm, ‘Lau
daŋ sêmeŋ sêkêŋ gweleŋ têŋ yac tu akôm-
ŋga dom.’ Goc iŋ sôm, ‘Mac andi anem
gweleŋ yêc aneŋ ôm.’

8 “Têŋ ac gi sip, goc ôm ŋadau sôm têŋ
iŋ ndê ŋgac ŋamata-ŋga, ‘M bwêc lau naŋ
sem gweleŋ sêmbo, naŋ sêmeŋ, ma kêŋ ŋac
si ŋaôli têŋ ŋac. Nemlhi lau naŋ sêmeŋ
têŋ 5 kilok telha-ŋga naŋ muŋ, goc tiŋambu
nemlhi lau naŋ sêmeŋ têŋ bêbêc.’ 9 Ma lau
naŋ ŋadau kôc ŋac sa têŋ 5 kilok, naŋ sêkôc
denarias tigeŋ-tigeŋ ti ŋac si ŋaôli tôm gi.
10 Tu dinaŋ-ŋga dec lau naŋ sic hu gweleŋ
têŋ bêbêc, sêkêŋ bata bu oc sêkôc ŋaôli hôc
gêlêc denarias tigeŋ su. Magoc ŋac hoŋ
sêkôc denarias tigeŋ. 11 Têŋ dinaŋ ŋac sic hu
sêtucdiŋ ŋadau, 12 ma sêsôm, ‘Lau naŋ sêmeŋ
tiŋambu, naŋ sem gweleŋ gitôm ŋasawa apê,
ma yac am gweleŋ atu ma ac pec yac acsalô
sambuc dindec. Magoc yac hoŋ akôc ŋaôli
kaiŋ tigeŋ.’ 13 Magoc ŋadau sôm têŋ ŋac si
daŋ, ‘O aneŋ silip! Bocke dec am sôm bu aö
gakôm gêŋ so têŋ am? Bêbêc lec am gôlôc bu
kôc denarias tigeŋ ti am nem ŋaôli gweleŋ-
ŋga. 14 Boc-dinaŋ kôc nem ŋaôli sa, ma lhö
ndi. Aö tac whiŋ bu wakêŋ ŋaôli têŋ lau
ŋambu-ŋga gitôm aö gakêŋ têŋ am. 15 Mone
dindec aneŋ gêŋ, ma wakôm tôm aö atac
whiŋ. Bocke dec am gêlic sac bu aö ŋgac
wamwasiŋ lau-ŋga.’ ”

16 Goc Yisu sôm têŋ ndê ŋgac-sêŋomi, “Boc-
dinaŋ, lau ŋambu-ŋga oc sêti lau ŋamata-ŋga,
ma lau ŋ amata-ŋga oc sêti lau ŋambu-ŋga.”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu (Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

17 Tiŋambu Yisu ma lau naŋ sêŋkuc iŋ,
sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ bu sêpi malac Jerusalem
sêndi. Ma Yisu wê ŋgacsêŋomi 12 sêsa si
sêmbo dau-ŋga, ma sôm têŋ ŋac, 18 “Kwahic
dec yac oc dapi malac Jerusalem dandi, ma
ŋgac daŋ oc kêŋ Ŋamalac ndê Atu sip dabuŋ-
siga atu-tu ti kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga amba.
Ŋac oc sêkic yom bu sêndic iŋ ndu, 19 ma
sêkêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba. Ma lau
Rom-ŋga oc sêsu iŋ susu, ma sêndic iŋ ŋamlic
ŋandê atu, goc sêndic iŋ ndu pi a gicso dau.
Ma têŋ bêc titö-ŋga, Anötö oc uŋ iŋ sa mbo
tali tiyham.”

Jems lu Jon bu sêhôc gêlêc ŋgac-sêŋomi ŋatô (Mak 10:35-45)

20 Têŋ ndoc dinaŋ Jems lu Jon dinda bu
teŋ gêŋ daŋ têŋ Yisu nem iŋlu awha, goc
kôc Sebedi ndê atu lu dinaŋ sa sêtêŋ Yisu si,
ma pôŋ haduc yêc iŋ aŋgô-ŋga. 21 Ma Yisu
ndac, “Am tac whiŋ sake?” Goc awhê dau
sôm, “Aö tac whiŋ bu am toc aneŋ atuŋ lu
dindec sa, ma sôm bu iŋlu sêndöc sêwhiŋ am
têŋ ndoc am ndöc nem pôŋ kiŋ-ŋga ma nem
gôliŋ lau. Kêŋ daŋ ndöc amam andô-ŋga,
ma daŋ ndöc gasê-ŋga.” 22 Dec Yisu sôm
têŋ iŋlu, “Amlu aŋyalê gêŋ naŋ amlu andac,
naŋ dom. Amlu atôm bu anôm gêŋ sip
laclhu ŋawapac-ŋga naŋ aö wanôm, a?” Ma
iŋlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” 23 Ma Yisu sôm,
“Yomandô, amlu oc ahôc ŋawapac gitôm aö
wahôc. Magoc aö dec oc waŋyaliŋ lau sa bu
sêndöc aö amaŋ andô-ŋga me gasê-ŋga, naŋ
dom. Aneŋ Damaŋ ti ŋadau bu êŋyaliŋ lau
sa bu sêndöc dinaŋ.”

24 Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi amaŋlu sêŋgô
yom dau ŋawaê, dec kôm ŋac atac ŋandê têŋ
Jems lu Jon. 25 Goc Yisu mbwêc ŋac sêtêŋ
iŋ si, ma sôm, “Mac aŋyalê bu lau sambuc
si gôliŋwaga sêtoc dau sa têŋ ŋac si lau, ma
ŋac si lau bata sêŋgwiniŋ lau naŋ sêmbo ŋac
ŋapu. 26 Tigeŋ mac aŋkuc ŋac si mêtê dau
dom. Mba! Mac nem asa naŋ tac whiŋ bu
ti ŋamalac tiwaê yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ
nem akiŋ mac. 27 Aêc! Asa naŋ bu ti mac

nem ŋamalac ŋamata-ŋga, naŋ êŋgwiniŋ dau ma ti mac nem ŋgac akiŋ ŋambwa. 28 Ŋalêŋ tigeŋ Ŋamalac ndê Atu meŋ bu lau sênem akiŋ iŋ dom. Iŋ meŋ bu nem akiŋ lau, ma bu kêŋ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ŋatôp."

Yisu kôm ŋgac tapec lu ŋayham sa (Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

29 Têŋ ndoc Yisu ti iŋ ndê ŋgac-sêŋomi sêhu malac Jeriko siŋ, naŋ lau daêsam sêŋkuc iŋ. 30 Ŋgac tapec lu sêndöc seŋ ŋamakê, ma sêŋgô ŋawaê bu Yisu kêsêlêŋ meŋ, goc sêmbwêc, "Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu." 31 Goc lau sêsôm iŋlu bu sênem dau dôŋ. Magoc iŋlu sêmbwêc ti ŋaŋga, "Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu." 32 Yisu kwê dôŋ kalhac ma ta iŋlu sêmeŋ. Ma iŋ ndac, "Amlu atac whiŋ bu wakôm sake têŋ amlu?" 33 Ma sêô yom ma sêsôm, "Pômdau, alu atac whiŋ bu tanôŋ ŋayham sa." 34 Dec Yisu tawalô iŋlu, ma kêmasec iŋlu tandô. Ma ŋagahô iŋlu tandô ŋayham sa, ma sêŋkuc iŋ.

21

Yisu hôc asê Jerusalem (Mak 11:1-10; Luk 19:29-38; Jon 12:12-15)

1 Ŋac sêsuŋ sa Jerusalem ma sêhôc asê malac Betpagi yêc Lôc Olib. Ma Yisu kêkiŋ ndê ŋgacsêŋomi si ŋgac lu, 2 ma sôm têŋ iŋlu, "Amlu asôc malac dindê andi, ma amlu oc atap doŋki dinda daŋ sa, naŋ sêsô dôŋ kalhac, whiŋ doŋki dau ŋatu. Aŋgapwêc su, ma akôc sa atêŋ aö amen. 3 Ma ŋamalac daŋ bu ndac amlu pi gêŋ dau, naŋ asôm têŋ iŋ bu, 'Pômdau tac whiŋ bu doŋki lu dindec sênem iŋ sa,' ma ŋagahô iŋ oc kêŋ doŋki lu dau têŋ amlu."

4 Ŋalêŋ dinaŋ dec yom naŋ propet akwa daŋ sôm, naŋ ŋandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec:

5 Asôm têŋ lau †Sayon-ŋga bu, "Alic su naŋ! Mac nem Kiŋ têŋ mac meŋ. Iŋ ŋgac malô, ma iŋ meŋ ndöc doŋki ŋatu daŋ ŋahô." *[Sek 9:9; Ais 62:11]*

6 Ŋgacsêŋom lu dinaŋ sêsôc malac si, ma sêkôm tôm Yisu sôm. 7 Sêwê doŋki dinda lu ŋatu sêtêŋ Yisu si, ma sêkêŋ ŋac si ŋakwê awê-ŋga sac doŋki, ma Yisu pi gi ndöc ŋahô. 8 Ma lau daêsam sêhê si ŋakwê yêc seŋ, ma sêhêako a ŋalauŋ ma sêkêŋ yêc seŋ. 9 Ma lau toŋ atu naŋ sêŋsêlêŋ sêmuŋ Yisu, ti lau naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ sêmbwêc, "Hosana têŋ Dawid ndê Atu. Anötö nem mbec iŋ naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô. Hosana têŋ Anötö lôlôc-ŋga."

10 Têŋ ndoc Yisu sôc malac Jerusalem gi, naŋ lau malac-ŋga hoŋ gauc gêm yom daêsam ma sêndac, "Iŋ asa dê?" 11 Ma lau daêsam sêŋgô ŋac si yom ma sêsôm, "Iŋ Yisu, propet atu naŋ meŋ akêŋ malac Nasaret yêc gameŋ Galili-ŋga."

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ (Mak 11:15-18; Luk 19:45-46)

12 Yisu sôc lôm dabuŋ ŋabatêm-ndö gi, ma soc lau naŋ sic dulu gêŋ ti semlhi gêŋ, naŋ su. Ma iŋ tac lau naŋ sêô mone,* naŋ si tebo sa, ma lau naŋ sêkêŋ balusi† tu lau sênemlhi-ŋga, naŋ iŋ kêbalip ŋac si gêŋ hoŋ giŋga. 13 Ma iŋ sôm, "Sêto Anötö ndê yom yêc, naŋ sôm, '*Aneŋ andu gic waê bu lau sêteŋ mbec sêmbo-ŋga.*' Tigeŋ mac akôm Anötö ndê andu ti lau kaŋ si gameŋ."

14 Lau bôliŋ ti lau tapec sêtêŋ Yisu si yêc lôm dabuŋ ŋamakê, ma iŋ kôm ŋac ŋayham sa. 15 Ma balêkoc naŋ sêmbo gameŋ di-naŋ, n aŋ sêmbwêc yom bocdec, "Hosana têŋ Dawid ndê Atu!" Magoc têŋ ndoc dabuŋsiga atu-tu ma kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga sêlic gêŋ dalô naŋ Yisu kôm, ma sêŋgô balêkoc dau si yom, dec kôm ŋac atac ŋandê atu. 16 Ma sêndac iŋ, "Am ŋgô balêkoc din-dec sêmbwêc yom so, me?" Ma iŋ sôm, "Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, '*Anötö kêyaliŋ balêkoc ti lau sauŋ sa, tu bu sêhoc iŋ ndê waê asê-ŋga.*' "

---

* **21:12:** Lau sêmeŋ akêŋ gameŋ baliŋ bu sêlic om atu-atu yêc malac Jerusalem, ma bu sêkêŋ da ya ti sêtoc Anötö sa yêc lôm dabuŋ. Ŋac gitôm dom bu sênemlhi gêŋ bu sêkêŋ ti da, me sênemlhi takis lôm dabuŋ-ŋga ŋa mone akêŋ ŋac si gameŋ, ma bocdinaŋ lau ŋatô sêkôm gweleŋ yêc lôm dabuŋ ma sêô ŋac si mone ŋa mone naŋ gitôm bu sênemlhi gêŋ-ŋga.

† **21:12:** Lau ŋalôm sawa naŋ gitôm dom bu sênemlhi domba bu sêkêŋ ti da, naŋ semlhi balusi bu sêkêŋ ti da. (Alic Lev 5:7; 12:6; 14:22; ma Luk 2:22-24).

17 Tiŋambu Yisu hu ŋac siŋ ma sa yêc
malac Jerusalem gi, ma têŋ ôbwêc dinaŋ iŋ
yêc malac Betani.

Yisu pucbo a kiŋ daŋ (Mak 11:12-14, 20-24)

18 Têŋ bêbêc ganduc Yisu kêsêlêŋ bu mbu
têŋ Jerusalem ndi, ma gêŋ yô iŋ. 19 Ma iŋ
gêlic a kiŋ daŋ kalhac seŋ ŋamakê, goc têŋ a
dau gi ma kêsalê a ŋandô. Tigeŋ a dau ŋandô
mba, iŋ tap ŋalauŋ ŋambwa sa. Dec iŋ pucbo
a dau ma sôm, “Am oc nem ŋandô tiyham
dom!” Ma ŋagahô a dau mbac. 20 Têŋ
ndoc ŋgacsêŋomi sêlic gêŋ dau, dec sêhêdaê
ma sêndac dandi, “Bocke dec a dindê mbac
ŋagahô?” 21 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö
wasôm yom ŋandô têŋ mac. Akêŋ whiŋ, ma
atac lu-lu pi Anötö ndê ŋaclai dom. Ma mac
oc atôm bu akôm tôm naŋ aö gakôm têŋ a
dindê. Ma mac oc atôm bu akôm gêŋ dalô
atu-tu ŋatô whiŋ. Oc nditôm mac asôm têŋ
lôc dindê bu, ‘Puc daôm sa, ma sip gwêc
ŋalôm ndi,’ ma gêŋ dau oc ŋandô sa. 22 Mac
bu akêŋ whiŋ, goc gêŋ naŋ mac ateŋ têŋ
Anötö, naŋ iŋ oc kêŋ têŋ mac.”

Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu (Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Yisu têŋ lôm dabuŋ gi, ma kêdôhôŋ lau
mbo lôm ŋamakê, ma dabuŋsiga atu-tu ti lau
bata Israel-ŋga sêtêŋ iŋ si. Ma sêndac iŋ,
“Am kôc ŋaclai yêc nde, bu kôm gêŋ hoŋ naŋ
am kôm? Asa kêŋ têŋ am?” 24 Ma iŋ sôm,
“Gêŋ ŋamata-ŋga aö wakêŋ gêndac daŋ têŋ
mac. Mac aô aneŋ yom muŋ, goc wasôm
aneŋ ŋaclai ŋahu asê têŋ mac. 25 Mac asôm
têŋ aö, asa kêŋ ŋaclai têŋ Jon, dec iŋ kêku
lau? Anötö kêŋ ŋaclai têŋ iŋ, me mba?”

Goc ŋac sem yomgalôm pi Yisu ndê
gêndac, ma sêsôm têŋ dandi, “Yac bu dasôm
bu Anötö kêŋ ŋaclai têŋ Jon, goc iŋ oc ndac
yac, ‘Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ Jon dom?’
26 Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau
kêkuc ŋamalac nom-ŋga si gauc ŋambwa, dec
lau oc sêkôm yac ŋayom, ŋahu bu sêlic Jon bu
Anötö ndê propet daŋ.” 27 Bocdinaŋ sêsôm
têŋ Yisu, “Yac aŋyalê dom.” Ma iŋ sôm têŋ
ŋac, “Ma bocdinaŋ aö wasôm aneŋ ŋaclai
ŋahu asê têŋ mac dom.”

Yom gôliŋ pi balê lu

28 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Akôc gauc pi
yom dindec. Ŋgac daŋ ti iŋ ndê atu lu
sêmbo. Têŋ bêc daŋ iŋ ndac balê daŋ bocdec
bu, ‘Aneŋ balê, kwahic dec aö bu wan-
dac am bu sôc ôm wain-ŋga ndi ma nem
gweleŋ.’ 29 Ma balê dau sôm, ‘Mba, aö
gatec!’ Tigeŋ tiŋambu iŋ kac ndê ŋalôm kwi,
ma sôc ôm gi ma gêm gweleŋ. 30 Ma damba
gi tap balê tilu-ŋga sa, ma ndac iŋ bu nem
gweleŋ ôm-ŋga. Ma iŋ sôm, ‘Aêc, oc wandi.’
Tigeŋ tiŋambu iŋ tec ma gi dom.”

31 Dec Yisu ndac ŋac, “Mac gauc gêm
sake? Balê lu si asa kôm tôm damba tac
whiŋ?” Ma sêsôm, “Balê ŋamata-ŋga.” Goc
iŋ sôm têŋ ŋac, “Yomandô aö wasôm têŋ
mac. Lau naŋ sêkôc takis ma lauwhê seŋ-
ŋga sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu, sêhôc gêlêc
mac lau dabuŋsiga ti lau bata su. 32 Bu Jon
hôc asê mac bu tôc lêŋ gitêŋ têŋ mac, tigeŋ
mac akêŋ whiŋ iŋ dom. Lau naŋ sêkôc takis
ma lauwhê seŋ-ŋga sêkêŋ whiŋ iŋ ndê yom
ma sem dau kwi. Ma têŋ têm mac alic gêŋ
naŋ lau dau sêkôm, naŋ mac am daôm kwi
dom, ma akêŋ whiŋ dom.”

Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga (Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

33 Ma Yisu sôm, “Aŋgô yom gôliŋ daŋ
tiyham. Ŋgac daŋ sô ôm wain-ŋga daŋ, sô
tuŋ kêgihi, kêmasaŋ gameŋ sêmasaŋ wain
ŋakwi-ŋga, ma kwê andu baliŋ daŋ, bu lau
sêlhac ma sêtip lau kaŋ. Goc iŋ kêŋ ôm dau
têŋ lau ŋatô sêyob, ma kölhö gi mbo gameŋ
daŋ. 34 Têŋ ndoc sêhoŋ ôm dau ŋandô sa-ŋga,
naŋ iŋ kêkiŋ lau akiŋ ŋatô sêtêŋ lau sêyob
ôm-ŋga si, bu sêkêŋ wain ŋandô ŋatô têŋ ŋac.
35 Magoc ŋac sêlô lau akiŋ dau dôŋ. Sic
ŋgac akiŋ daŋ ŋamlic ŋandê, sic daŋ ndu, ma
sêtuc daŋ ŋa hoc. 36 Ma tiŋambu ôm ŋadau
kêkiŋ lau akiŋ toŋ hic atu tiyham, magoc
lau naŋ sêyob iŋ ndê ôm, naŋ sêkôm mêtê
kaiŋ tigeŋ têŋ ŋac. 37 Tiŋambu iŋ kêkiŋ iŋ
ndê atuŋgac têŋ ŋac gi, bu iŋ gauc gêm bu
ŋac oc sêtoc iŋ ndê atu dau sa. 38 Tigeŋ
têŋ têm lau sêyob ôm-ŋga sêlic ŋadau ndê
atu dau kêsêlêŋ meŋ, naŋ sêsôm têŋ dandi,
‘Balê kêlê oc wêkaiŋ ôm dindec ti ndê gêŋ
lêŋsêm. Bocdinaŋ dandic iŋ ndu, ma dakôc
ôm dindec su ti yac neŋ.’ 39 Goc sêlô iŋ dôŋ
ma sêhê iŋ sa awê gi, ma sic iŋ ndu.”

40 Yisu gic bata yom gôliŋ dau, ma ndac,
“Têŋ ndoc ôm ŋadau mbu meŋ, naŋ iŋ oc
kôm sake?” 41 Ma sêsôm têŋ iŋ, “Ôm ŋadau oc
ndic lau sac dinaŋ ndu, ma kêŋ ndê ôm têŋ
lau ŋatô sêyob. Ma ŋac oc sêkêŋ ôm ŋandô
têŋ iŋ têŋ ndoc sêhoŋ ŋandô sa-ŋga.” 42 Goc
Yisu sôm têŋ ŋac, “Gauc nem yom naŋ sêto
yêc bocdec bu, ‘*Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga
sêtec, naŋ kwahic dec ti hoc ŋamata-ŋga yêc
andu dau. Pômdau kôm gêŋ dau, ma yac alic
ŋayham.*’ Mac asam yom dau su, me mba?
43-44 [*Asa naŋ peŋ tu hoc dinaŋ-ŋga, naŋ oc
niŋga, ma hoc dau bu peŋ pi ŋamalac, dec oc
sec iŋ popoc.*] Bocdinaŋ aö wasôm têŋ mac,
bu Anötö oc seŋ mac su bu ayob lau naŋ
sêmbo iŋ ndê gôliŋ ŋapu, naŋ tiyham dom.
Ma iŋ oc êŋyaliŋ lau ŋatô sa bu sêyob iŋ ndê
lau, naŋ oc sêkôm gweleŋ ŋapep ma sênem
ŋandô ŋayham.”

45 Dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai sêŋgô
Yisu ndê yom gôliŋ dinaŋ, ma sêŋyalê bu
yom dau hêganôŋ ŋac. 46 Dec sêŋsalê lêŋ bu
sêkôc iŋ dôŋ, magoc sêtöc lau, bu lau hoŋ
sêlic iŋ bu propet daŋ.

22

Yom gôliŋ pi mwasiŋ atu (Luk 14:16-24)

1 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ tiyham têŋ
ŋac bocdec bu, 2 “Ŋalêŋ naŋ Anötö kêgalêm
lau sa bu sêmbo iŋ ndê gôliŋ ŋapu, naŋ
bocdec. Kiŋ daŋ kêmasaŋ mwasiŋ atu daŋ
tu iŋ ndê atuŋgac naŋ bu nem awhê-ŋga.
3 Ma iŋ kêkiŋ iŋ ndê lau akiŋ bu sêkêŋ
aheŋ lau naŋ sic waê bu sêneŋ mwasiŋ dau.
Magoc ŋac hoŋ sêtec bu sêmeŋ. 4 Goc iŋ
kêkiŋ lau akiŋ ŋatô ma sôm, ‘Mac asa andi
asôm têŋ lau naŋ aö kagalêm ŋac sa su, bu
aö kamasaŋ gêŋ hoŋ pacndê su. Aneŋ lau
sic makao tôp ŋayham ndu su, bocdinaŋ dec
ameŋ aneŋ mwasiŋ dau.’ 5 Tigeŋ lau hoŋ
sêtec iŋ ndê yom dau, ma sêmbo si gêŋ. Ŋatô
sêsôc ôm si, ma ŋatô sem si gweleŋ awa-ŋga.
6 Ma ŋatô sêlô Kiŋ ndê lau akiŋ dôŋ, sêkôm
ŋatô ŋayom, ma sic ŋatô ndu. 7 Goc Kiŋ dau
tac ŋandê atu. Ma iŋ kêkiŋ iŋ ndê lau siŋ-
ŋga ma ŋac sic lau sac dinaŋ ndu. Ma sêkêŋ
ya gêŋ ŋac si malac hoŋ su.

8 “Goc iŋ sôm têŋ ndê lau akiŋ, ‘Aö ka-
masaŋ gêŋ hoŋ su. Magoc aö galic lau naŋ
aö kagalêm ŋac sa, naŋ gitôm dom bu sêneŋ
mwasiŋ dau. 9 Bocdinaŋ asa seŋ malac-
ŋga andi, ma aŋgalêm lau bocke naŋ mac
bu atap sa, naŋ sa sêmeŋ ma sêneŋ mwasiŋ
dau.’ 10 Goc ŋac sêsa seŋ si ma sêŋsalê lau,
ma sêhoŋ lau daêsam sa, lau ŋayham ma lau
sac sêwhiŋ sêmeŋ, e andu ŋalôm atu sêneŋ
mwasiŋ-ŋga meŋhu.

11 “Têŋ ndoc Kiŋ meŋ bu lic iŋ ndê ŋacleŋ
dinaŋ, dec iŋ gêlic ŋgac daŋ naŋ sôc ŋakwê
mwasiŋ-ŋga dom. 12 Ma iŋ ndac, ‘Bocke
dec am sôc mweŋ, magoc am sôc ŋakwê
mwasiŋ-ŋga dom?’ Ma ŋgac dau ndê yom
mba. 13 Goc Kiŋ sôm têŋ iŋ ndê lau akiŋ,
‘Mac asô iŋ ndê amba ti gahi dôŋ, ma atuc
iŋ sa awê ndi mbo gameŋ ŋasec-ŋga. Yêc dê
lau oc sêtaŋ atu ti lhô êŋsiŋ pi dau.’ ”

14 Goc Yisu gic bata yom dau ma sôm,
“Anötö kêgalêm lau daêsam sa, magoc iŋ oc
kôc ŋac hoŋ sa dom.”

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-ŋga (Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

15 Têŋ dinaŋ lau Palêsai sêsa si, ma
sêmasaŋ yom bu sêtim Yisu bu sôm yom so
daŋ. 16 Goc sêŋkiŋ ŋac si lau ŋatô sêwhiŋ
lau Israel-ŋga ŋatô naŋ sêpuc Herod ma lau
Rom-ŋga si gôliŋ dôŋ, naŋ sêtêŋ iŋ si, ma
sêsôm têŋ iŋ, “Kêdôhôŋwaga, yac aŋyalê bu
am ŋgac sôm yom ŋandô-ŋga, ma bu am whê
Anötö ndê lêŋ sa ti yom ŋandô. Ma am gauc
gêm lau si waê dom, magoc toc ŋac hoŋ sa
ŋalêŋ tigeŋ. 17 Boc-dinaŋ sôm asê têŋ yac.
Solop bu dakêŋ takis têŋ †Sisa, me mba?”

18 Yisu kêyalê su bu ŋac bu sêtim iŋ, dec
sôm, “Mac lau daêtim-ŋga! Tu sake-ŋga mac
bu atim aö? 19 Atôc mone anemlhi takis-
ŋga daŋ têŋ aö.” Goc sêkêŋ denarias tigeŋ
têŋ iŋ. 20 Ma iŋ ndac ŋac, “Asa ndê ŋagatu ti
ŋaê yêc mone dindec?” 21 Ma sêsôm, “Sisa
ndê.” Goc iŋ sôm, “Bocdinaŋ atoc Sisa sa
ŋa gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê, ma atoc Anötö sa
ŋa gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê.” 22 Têŋ ndoc sêŋgô
Yisu ndê yom dinaŋ, naŋ sêhêdaê tu iŋ ndê
gauc-ŋga, ma sêhu iŋ siŋ ma sêlhö si.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêŋ lau batê-ŋga (Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

23 Têŋ bêc dinaŋ lau ŋatô akêŋ Sadiusi si
toŋ sêtêŋ Yisu si bu sêkêŋ gêndac têŋ iŋ. Lau

dau sêkêŋ whiŋ bu dom lau batê oc sêtisa tiyham. 24 Ma sêsôm têŋ iŋ, “Kêdôhôŋwaga, Moses to yom pi ŋgac naŋ gêm awhê sa su magoc mbac ndu ma iŋ ndê balêkoc mba. Moses ndê yom sôm têŋ yac bu ŋgac dau ndê asi nem awhê sawa dau, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-ŋga. 25 Têŋ ndoc daŋ, asidôwa 7 sêmbo sêwhiŋ yac. Ŋgac ŋamata-ŋga gêm awhê sa magoc iŋ mbac ndu ma balêkoc mba. Ma ŋgac tilu-ŋga gêm dôwa ndê awhê sawa. 26 Magoc iŋ mbac ndu, ma ŋalêŋ tigeŋ ŋgac titö-ŋga sip e gi têŋ ŋgac ŋambu-ŋga ŋac sem awhê sawa, magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. 27 Ma tiŋambu awhê dau mbac ndu. 28 Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tiyham tôm lau ŋatô sêsôm, goc awhê dau oc ti asidôwa 7 dinaŋ si asa nawhê? Bu ŋac hoŋ sem iŋ su têŋ ndoc sêmbo tali.”

29 Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac akôc gauc so, bu mac aŋyalê Anötö ndê yom ti iŋ ndê ŋaclai dom. 30 Têŋ têm ŋambu-ŋga naŋ lau batê sêtisa, naŋ lau oc sênem dau dom. Ŋac oc sêmbo sêtôm aŋela undambê-ŋga. 31 Ma yom daŋ tiyham tôc asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem Anötö dau ndê yom, naŋ mac asam su. 32 Iŋ sam dau bu Abraham, ma Aisak, ma Jakob si Anötö. Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-ŋga Anötö sam dau bu lau tö dinaŋ si Anötö? Iŋ lau batê si Anötö dom, iŋ lau tali si Anötö.” 33 Ŋalêŋ dinaŋ Yisu kêdôhôŋ lau, ma lau hoŋ naŋ sêŋgô iŋ ndê yom dinaŋ sêhêdaê.

Yomsu ŋamata-ŋga (Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

34 Lau Sadiusi sêŋgô Yisu ndê yom dinaŋ ma ŋac si yom mba. Ma lau Palêsai sêŋgô gêŋ dau ŋawaê, goc ŋac si lau ŋatô sêtêŋ Yisu si. 35 Ŋac si daŋ iŋ gwalam akwa yomsu-ŋga ma iŋ bu êŋsahê Yisu dec ndac iŋ bocdec bu, 36 “Kêdôhôŋ-waga, yêc Moses ndê buku, yomsu bocke ti yomsu ŋamata-ŋga?” 37 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yomsu naŋ sôm, ‘*Am atac whiŋ Pômdau am nem Anötö, ti nem ŋalôm sambuc, ma ti gatôm sambuc, ma ti nem gauc sambuc.*’ 38 Yomsu dinaŋ tiŋamata ma hôc gêlêc yomsu ŋatô hoŋ su. 39 Ma yomsu tilu-ŋga naŋ gitôm ŋamata-ŋga, naŋ sôm, ‘*Atac whiŋ nem asidôwai gitôm am atac whiŋ daôm.*’ 40 Yomsu lu dinaŋ sêpiŋ yom hoŋ naŋ Moses ti lau propet sêto, naŋ dôŋ sêpitigeŋ.”

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya (Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

41 Lau ŋatô akêŋ Palêsai si toŋ sêlhac di-naŋ, dec Yisu ndac ŋac, 42 “Mac asôm sake pi Mesaya? Iŋ asa ndê atuŋgac?” Ma sêsôm têŋ iŋ bu, “Mesaya iŋ Dawid ndê Atu.” 43 Goc Yisu sôm, “Ma bocke Dawid dau sam Mesaya bu iŋ dau ndê Pômdau? Ŋalau Dabuŋ puc Dawid dôŋ, dec iŋ to yom yêc bocdec bu, 44 ‘*Anötö sôm têŋ aneŋ Pômdau, “Am ndöc aö amaŋ andô-ŋga e nditôm aö wakêŋ nem ŋacyo sêsôc am gahim ŋapu.”* ’ 45 Bocdinaŋ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke mac asam Mesaya bu Dawid ndê Atu?” 46 Ma ŋac si daŋ gitôm dom bu ô iŋ ndê yom. Ma tiŋambu lau hoŋ sêtöc dau bu sêkêŋ gêndac têŋ iŋ tiyham.

23

Yisu pu lau bata Israel-ŋga (Mak 12:38-39; Luk 13:34-35; 20:45-46)

1 Goc Yisu sôm têŋ lau daêsam naŋ sêkac dau sa sêmbo, ma têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi bu, 2 “Lau Palêsai ti lau †Skraib sêndôhôŋ Anötö ndê yomsu têŋ lau, tôm Moses kôm têŋ têm ŋamata-ŋga. 3 Bocdinaŋ asôc ŋac ŋapu, ma aŋgô ŋac si yom. Magoc aŋkuc ŋac si mêtê dom, bu ŋac lau sêtim yom lau-ŋga. Sêsôm yom ŋayham-ŋayham, magoc ŋac dau sêŋkuc si yom dau dom. 4 Ma yomsu daêsam naŋ sêkêŋ têŋ lau, naŋ kêŋ ŋawapac atu têŋ ŋac, magoc ŋac dau sêkôm gêŋ daŋ tu sênem lau dau sa-ŋga dom.

5 “Ma gêŋ hoŋ naŋ ŋac sêkôm, naŋ sêkôm yêc lau si aŋgô-ŋga tu sêtoc dau sa-ŋga. Yomsu ti apaŋ naŋ sêkic pi dau, naŋ sêmasaŋ atu-tu tu lau sêlic-ŋga, ma sêsôc ŋakwê ti ŋabala baliŋ.* 6 Ŋac atac whiŋ bu sêndöc lau tiwaê si pôŋ yêc lau si mwasiŋ

* **23:5:** Lau Palêsai sêto yomsu ŋatô sip bapia ma sêkêŋ sip apaŋ sauŋ, goc sêkic pi si sêcbala ti amba têŋ ndoc sêteŋ mbec. Ŋac gauc gêm bu Anötö gic yomsu ŋac bu sêkôm bocdinaŋ - alic Eks 13:9, 16; Diut 6:4-9; ma 11:13-21. Ma sêsôc ŋakwê ti ŋabala bu sêtôc asê bu ŋac lau sem akiŋ Anötö-ŋga - alic Nam 15:37-41. Magoc lau Palêsai ti lau Skraib sêmasaŋ apaŋ atu, ma ŋakwê ti ŋabala baliŋ, tu bu sêtoc dau sa ma sêhôc gêlêc lau ŋatô su-ŋga.

ŋalôm, ma yêc lôm wê-ŋga. 7 Ŋac tac whiŋ
bu lau sêhê mwalêc ŋac yêc malac lôm, ma
bu lau hoŋ sêtoc ŋac sa ma sêsam ŋac bu
‘Kêdôhôŋwaga.’
8 “Magoc aŋkuc ŋac si mêtê dom. Mac
hoŋ ambo nom atôm asidôwai, ma mac
nem kêdôhôŋ-waga tigeŋ mbo. Tu di-
naŋ-ŋga solop dom bu lau sêsam mac bu
‘Kêdôhôŋwaga.’ 9 Ma asam lau nom-ŋga
bu mac nem damami dom, bu mac nem
Damam tigeŋ mbo undambê. 10 Ma mac
nem ŋadau tigeŋ mbo, naŋ Mesaya, dec
solop dom bu lau sêsam mac bu ŋac si ŋadau.
11 Asa naŋ gêm akiŋ mac, naŋ ti ŋamalac
ŋamata-ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga. 12 Bu asa
naŋ toc dau sa, naŋ Anötö oc êŋgwiniŋ iŋ,
ma asa naŋ kêgwiniŋ dau, naŋ Anötö oc toc
iŋ sa.
13 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac
lau atim yom lau-ŋga! Mac nem lêŋ kalhac
lau ahuc bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu
dom. Mac daôm asôc iŋ ŋapu dom, ma lau
naŋ tac whiŋ bu sêsôc iŋ ŋapu, naŋ mac
alhac ŋac ahuc. [14 Oyaê mac lau Skraib
ti lau Palêsai, mac lau atim yom lau-ŋga.
Mac ateŋ mbec baliŋ bu atoc daôm sa yêc
lau si aŋgô-ŋga, magoc têŋ ndoc lau sêlic
mac dom, naŋ mac aŋsau lauwhê sawa bu
aŋgaho ŋac si andu su. Tu dinaŋ-ŋga Anötö
oc kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ mac.]
15 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac
lau atim yom lau-ŋga! Mac aŋsêlêŋ seŋ
baliŋ yêc b aö ma yêc gwêc, bu atap sêŋom
daŋ sa tu êŋkuc mac-ŋga. Mac Sadaŋ ndê
lau mac! Ma têŋ ndoc mac ahê sêŋom daŋ
kêkuc mac, naŋ mac akôm iŋ ti Sadaŋ ndê
balêkoc daŋ, hôc gêlêc mac daôm su.
16 “Oyaê! Mac bu atôc seŋ têŋ lau ŋatô,
magoc mac daôm tampec. Têŋ ndoc lau
sêsôm yom pi lôm dabuŋ tu bu sêpuc si yom
dôŋ-ŋga, naŋ mac asôm bu ŋac si yom iŋ
yom ŋambwa. Magoc têŋ ndoc sêsôm yom
pi gôlôŋ gol naŋ yêc lôm dabuŋ tu bu sêpuc
si yom dôŋ-ŋga, naŋ mac asôm bu yom dau
tidôŋ su, ma gitôm dom bu sêseŋ su. 17 Mac
lau tampec, gauc mbasi. Gêŋ sake hôc gêlêc
su? Gol, me lôm dabuŋ naŋ kôm gol dau
ti gêŋ dabuŋ? 18 Ma lau bu sêsôm yom pi
alta naŋ kalhac lôm dabuŋ tu bu sêpuc si
yom dôŋ-ŋga, naŋ mac asôm bu ŋac si yom
iŋ yom ŋambwa. Magoc ŋac bu sêsôm yom
pi da naŋ kalhac alta ŋahô, naŋ mac asôm
bu yom dau tidôŋ. 19 Mac lau tampec! Gêŋ
sake ti gêŋ ŋamata-ŋga? Da, me alta naŋ
kôm da dau ti dabuŋ? 20 Asa naŋ sôm yom
pi alta, naŋ sôm pi alta ma pi gêŋ hoŋ naŋ
kalhac alta ŋahô whiŋ. 21 Ma asa naŋ sôm
yom pi lôm dabuŋ, naŋ sôm pi lôm dau, ma
pi Anötö naŋ ti lôm dabuŋ ŋadau, naŋ whiŋ.
22 Ma asa naŋ sôm yom pi undambê, naŋ
sôm pi Anötö ndê pôŋ atu, ma pi Anötö naŋ
ndöc pôŋ ŋahô, naŋ whiŋ.
23 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai. Mac
lau atim yom lau-ŋga! Mac awhê gêŋ sauŋ-
sauŋ ôm-ŋga hoŋ kôc gi toŋ amaŋlu, ma
akêŋ toŋ daŋ ti da. Magoc mac ahu mêtê
ŋandô yomsu-ŋga siŋ. Mêtê atu hêganôŋ
mac tamwalô lau, ma amatôc lau si yom
ŋalêŋ gitêŋ, ma akôm nem yom ŋandô sa.
Mêtê hoŋ dinaŋ iŋ gêŋ atu! Solop bu mac
akôm gêŋ sauŋ-sauŋ tôm yomsu sôm, magoc
akôm gêŋ atu-tu whiŋ.
24 “Mac lau tampec naŋ akôm bu atôc seŋ
têŋ lau ŋatô. Mac atôm lau naŋ sêhêgo dau
bu sêŋgati gêŋ golop atêc naŋ poc bu ŋahô,
naŋ sa, magoc gêŋ ŋadômbwi atu naŋ poc bu
dau ŋalôm, naŋ sêlic apu.
25 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac
lau atim yom lau-ŋga! Mêtê tamgatu
gêŋ ti aneŋ gêŋ ŋawahô-ŋga hôc mac nem
ŋalôm ahuc. Bocdinaŋ mac atôm laclhu ti
pele naŋ sêŋgwasiŋ ŋadômbwê-ŋga ŋambwa
ŋawasi sa. 26 O lau Palêsai, mac lau tam-
pec! Gêŋ ŋamata-ŋga aŋgwasiŋ laclhu ti pele
ŋalôm ŋawasi sa, goc gêŋ awê-ŋga oc ŋawasi
sa bocdinaŋ.
27 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac
lau atim yom lau-ŋga! Mac atôm sêhô naŋ
sêsê pen pi gi e ŋawasi sêp sambuc ma lau
sêlic ŋayham. Magoc yêc sêhô dau ŋalôm lau
batê si ŋakwa ti gêŋ mbôp meŋhu. 28 Ma
mac lau daôm bocdinaŋ. Lau sêlic gêŋ awê-
ŋga naŋ mac akôm, dec gauc gêm bu mac
lau gitêŋ. Magoc yêc mac nem ŋalôm, mêtê
tasaŋ ma mêtê aŋgilì yomsu-ŋga hôc mac
ahuc.
29 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac
lau atim yom-ŋga! Mac amasaŋ sêhô ti
gôlôŋ atu, tu bu atoc lau propet ti lau
gitêŋ naŋ mac apami sic ndu muŋ su, naŋ

sa. 30 Ma mac asôm bu mac bu ambo têŋ apami si têm, dec mac oc aŋkuc ŋac si lêŋ sêkêc propet dau si dac siŋ-ŋga dom.
31 Mac nem yom dinaŋ tôc asê bu mac asa
akêŋ lau Israel-ŋga naŋ sic lau propet ndu.
32 Bocdinaŋ dec mac akôm mêtê sac tôm
apami sêkôm. 33 Mac mboc, ma mboc ŋatui
mac! Gitôm dom bu mac awê Anötö ndê
matôc sa. Iŋ oc êŋkiŋ mac asip lambwam
andi.
34 "Aŋgô! Aö waŋkiŋ lau propet ma
lau tigauc, ma lau ŋatô bu sêndôhôŋ mac.
Magoc mac oc andic ŋac lic ŋandê yêc mac
nem lôm wê-ŋga, ma ambulu ŋac alom-
alom malac. Ma ŋac si lau ŋatô mac oc
andic ndu, ma andic ŋatô pi a gicso dau
sêndi. 35 Bocdinaŋ mac oc atap ŋagêyô
sa tu lau gitêŋ hoŋ si dac, naŋ apami
sêkêc siŋ-ŋga. Abel iŋ ŋgac ŋamata-ŋga, ma
Berekaya ndê atu Sekaria iŋ ŋgac ŋambu-
ŋga.† Sekaria iŋ ŋgac naŋ sic ndu yêc lôm
dabuŋ ma alta naŋ kalhac lôm dau ŋasactô,
naŋ ŋalhu. 36 Yomandô wasôm têŋ mac.
Mac lau têm dindec-ŋga oc atap matôc sa pi
lau hoŋ dinaŋ si dac.
37 "O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac
Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitêŋ naŋ
iŋ kêkiŋ têŋ mac, naŋ mac atuc ŋa hoc ndu.
Ndoc daêsam aö tac whiŋ bu wandic mac
sa asôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu tiyham, gitôm
mbac dalec dinda gic ŋatu sa sêsôc ŋamakê
ŋapu. Tigeŋ mac atec. 38 Bocdinaŋ Anötö oc
hu mac ti mac nem andu siŋ. 39 Aö wasôm
têŋ mac, bu mac oc alic aö tiyham dom e
mac asôm, 'Tampiŋ Mesaya naŋ meŋ gêm
Pômdau aŋgô.' "

24

Yisu sôm yom pi lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga (Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

1 Yisu hu lôm dabuŋ ŋagameŋ siŋ ma bu
êŋsêlêŋ ndi, ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ iŋ
si. Ma sêsôm yom pi lôm dabuŋ ma pi
gêŋ ŋayham hoŋ naŋ lau sêkwê yêc gameŋ
dinaŋ. 2 Magoc iŋ sôm, "Mac alic gêŋ hoŋ
dindec. Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac, bu
ŋacyo oc sêseŋ hoc hoŋ dindec su e hoc daŋ
ndöc hoc daŋ ŋahô tiyham dom."

Gêŋ wapac têm ŋambu-ŋga-ŋga (Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

3 Tiŋambu Yisu ndöc Lôc Olib, ma iŋ ndê
ŋgacsêŋomi tawasê sêtêŋ iŋ si, ma sêndac,
"Sôm têŋ yac, ŋawapac naŋ am sôm yom pi,
naŋ oc hôc asê Jerusalem têŋ têm bocke?
Ma gêŋ sake oc kêŋ puc yac bu am oc mbu
mweŋ, ma bu bêc ŋambu-ŋga oc hôc asê?"
4 Goc iŋ sôm, "Ayob daôm ŋapep bu lau daŋ
sêŋsau mac dom. 5 Bu lau daêsam oc sêŋsau
bu sênem aö aŋôŋ ma sêsôm, 'Aö Mesaya
dauŋ dec!' Ma ŋac oc sêŋsau lau daêsam.
6 Ma têŋ ndoc mac aŋgô ŋawaê bu lau sic
siŋ têŋ dau me sêmasaŋ dau tu sêndic siŋ-
ŋga, naŋ asö dom. Bu gêŋ hoŋ dinaŋ gic
waê bu meŋ hôc asê, magoc têm ŋambu-ŋga
yêc dôŋ yêc. 7 Kiŋ nom-ŋga oc sêkêŋ kisa
dau, ma lau gameŋ daŋ oc sêndic siŋ têŋ lau
gameŋ daŋ. Ma tôbôm ti tiyhô atu oc sêkôm
gameŋ ŋatô tisac. 8 Gêŋ hoŋ dinaŋ oc ndic
hu ŋawapac têm ŋambu-ŋga-ŋga gitôm awhê
naŋ kêsahê balêkoc tuŋ iŋ ma gêŋ dau gic hu
ŋandê atu naŋ iŋ oc hôc tu kôc balêkoc-ŋga.

9 "Têŋ ndoc dinaŋ lau oc sêkôc mac dôŋ
ma sêkôm mac ŋayom, ma sêndic mac nem
ŋatô ndu. Lau nom-ŋga hoŋ oc atac tec mac
tu mac aŋkuc aö-ŋga. 10 Têŋ têm dinaŋ lau
daêsam oc sêhu si sêkêŋ whiŋ aö siŋ, ma
ŋac oc sêhoc si lau ŋatô asê ma sêtec dandi.
11 Ma propet tasaŋ daêsam oc sêhôc asê ma
sêŋsau lau daêsam. 12 Mêtê sac oc êŋsôwec
tiatu e lau daêsam oc sêhu mêtê atac whiŋ
asidôwai-ŋga siŋ. 13 Magoc asa naŋ bu lhac
ŋaŋga ma hu aö siŋ dom e ndê têm pacndê,
naŋ oc tap Anötö ndê mwasiŋ nem iŋ si-ŋga
sa. 14 Ma bêc ŋambu-ŋga oc hôc asê dom, e
lau sêhoc ŋawaê ŋayham pi Anötö ndê gôliŋ
asê, tôm nom ŋagameŋ sambob, ma lau hoŋ
sêŋgô su."

Ŋawapac gameŋ Judia-ŋga (Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

15 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, "Propet
Daniel hoc yom asê gwanaŋ su, pi gêŋ sac

† **23:35:** Yisu sôm yom dinaŋ hêganôŋ lau gitêŋ hoŋ naŋ lau Israel sic ndu, naŋ sêto ŋamiŋ yêc Yom Lêŋsêm Akwa. Abel iŋ ŋgac ŋamata-ŋga - alic Gen 4:8, ma Sekaria iŋ ŋgac ŋambu-ŋga - alic 2 Kr 24:20-22.

sambuc* naŋ lau oc sêkêŋ lhac lôm dabuŋ, naŋ oc kôm gameŋ tisac." (Asa naŋ sam yom dindec, naŋ kôc gauc pi ŋapep, bu ŋahu yêc siŋ dau.) 16 "Têŋ ndoc mac alic gêŋ sac dinaŋ, naŋ mac lau hoŋ naŋ ambo gameŋ Judia-ŋga alhö api gameŋ lôc-ŋga andi. 17 Alhö ŋagahô, ma gauc nem mac nem gêŋ daŋ dom. Lau naŋ sêndöc andu ŋasactô, naŋ sêsôc andu ŋalôm bu sêkôc ŋac si gêŋ daŋ sa dom. 18 Ma ŋac naŋ sêmbo ôm, naŋ bocdinaŋ. Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêŋ ŋatô dom. 19 Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ŋac naŋ sêkêŋ su têŋ balêkoc, naŋ oc sêtap ŋawapac atu sa têŋ têm dinaŋ. 20 Ateŋ mbec bu têm ŋawapac-ŋga dinaŋ tap ma sa têŋ ndoc uhô-ŋga me têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ dom. 21 Bu ŋawapac têm dinaŋ-ŋga oc hôc gêlêc ŋawapac hoŋ su. Têŋ têm ŋamata-ŋga e meŋ têŋ kwahic dec, ŋawapac atu kaiŋ dinaŋ daŋ hôc asê su dom. Ma tiŋambu ŋawapac kaiŋ dinaŋ oc hôc asê tiyham dom. 22 Anötö oc tawalô lau naŋ iŋ kêyaliŋ ŋac sa su, ma tu dinaŋ-ŋga iŋ oc kêŋ têm ŋawapac-ŋga dau tiapê. Bu mba, ma têm d au tibaliŋ, goc lau hoŋ oc sêniŋga.

23 "Têŋ têm dinaŋ, lau daŋ bu sêsôm têŋ mac bu, 'Alic, Mesaya dec meŋ,' me 'Mesaya dau dê,' naŋ akêŋ whiŋ ŋac dom. 24 Bu lau naŋ sêŋsau bu ŋac Mesaya, ma propet tasaŋ oc sêhôc asê sêmeŋ, ma sêkôm gêŋ dalô atu-tu bu sêŋsau lau. Ma ŋac oc sêŋsahê bu sêtim lau naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa, naŋ sêwhiŋ. 25 Aŋgô ŋapep, bu aö gasôm gêŋ hoŋ dindec têŋ mac gwanaŋ. 26 Bocdinaŋ, lau bu sêsôm, 'Mesaya kêlê mbo gameŋ sawa,' naŋ asa andi dom. Ma bu sêsôm, 'Mesaya kelec mbo andu daŋ ŋalôm,' naŋ akêŋ whiŋ dom. 27 Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ ŋagahô eŋ, gitôm sickac naŋ gic hep tigeŋ, ma umboŋ ŋasawa sambuc ŋawê sa. 28 Mac bu alic macmpoŋ sêŋgihi sêmbo, naŋ aŋyalê bu gêŋ daŋ mbac ndu yêc. Ma bocdinaŋ gêŋ hoŋ dindec kêŋ puc mac pi ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ-ŋga."

Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga (Mak 13:24-31; Luk 21:25-33)

29 "T êŋ ndoc ŋawapac-ŋga dinaŋ pacndê, goc ac oc nem ganduc, ma ayô oc ŋawê sa dom. Gêŋ ti ŋaclai naŋ sêlhac umboŋ oc wiwic sa, ma tata oc sêpeŋ akêŋ umboŋ. 30 Têŋ ndoc dinaŋ lau titoŋ-titoŋ nom-ŋga hoŋ oc sêlic gêŋ dalô yêc umboŋ, naŋ kêŋ puc ŋac bu Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ, ma ŋac hoŋ oc sêtaŋ daŋgibo atu. Ma ŋac oc sêlic Ŋamalac ndê Atu dau meŋ ndöc dao ŋahô ti ŋawasi ma ŋaclai atu. 31 Goc iŋ oc êŋkiŋ iŋ ndê aŋela sêndic dahuc taŋ atu, ma sêsa sêtêŋ nom ŋabatiŋ ti undambê ŋabatiŋ hoŋ, bu sêndic lau naŋ iŋ kêyaliŋ ŋac sa su, naŋ sa.

32 "Gauc nem a laŋ. Têŋ ndoc mac alic ŋalauŋ wakuc bu lêc, naŋ aŋyalê bu ndoc ac-ŋga meŋ kêpiŋ. 33 Ma bocdinaŋ têŋ ndoc mac alic gêŋ naŋ aö gasôm yom pi, naŋ aŋyalê bu Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su, gitôm iŋ meŋ kalhac gatam nem andu-ŋga. 34 Yomandô! Lau têm dinaŋ-ŋga oc sêmbac ndu dom e gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê. 35 Undambê ti nom oc niŋga, magoc aneŋ yom daŋ oc niŋga dom. Gêŋ hoŋ oc ŋandô sa tôm aö gasôm."

Lau daŋ sêŋyalê Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga dom (Luk 17:26-36)

36 Ma Yisu sôm, "Ŋamalac daŋ kêyalê bêc me acgatu naŋ Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ, naŋ dom. Aŋela undambê-ŋga sêŋyalê dom, ma Anötö ndê Atu kêyalê dom. Damba tawasê kêyalê. 37 Têŋ ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ, naŋ lau oc sêmbo tôm lau sêmbo têŋ Noa ndê têm. 38-39 Têŋ ndoc dinaŋ, lau sêŋlhiŋ dau siŋ ma seŋ ti sênôm gêŋ, ma sem dandi e Noa sôc waŋ gi, ma bu suŋ meŋ ma seŋ ŋac hoŋ su siŋga. Ma lau nom-ŋga oc sêmbo ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ, têŋ Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga. 40 Ŋgac lu oc sêkôm gweleŋ sêmbo ôm, ma Anötö oc kôc iŋlu si daŋ sa, ma hu daŋ siŋ. 41 Ma awhê lu oc sêndê gêŋ sêmbo, ma iŋ oc kôc daŋ sa, ma hu daŋ siŋ.

* **24:15:** Alic Dan 9:27; 11:31; ma 12:11. Daniel ndê yom hêganôŋ anötö tasaŋ Seus ndê gwam naŋ Antiokus Epipanes kêŋ kalhac lôm dabuŋ têŋ yala 168BC. Yisu ndê yom tôc asê bu gêŋ kaiŋ dinaŋ oc hôc asê tiyham têŋ têm ŋambu-ŋga. Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ lau Rom-ŋga naŋ seŋ lôm dabuŋ popoc têŋ yala 70AD. Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ gêŋ naŋ sêto yom pi yêc 2 Tes 2:4; ma Rev 13:14-15.

42 “Bocdinaŋ amasaŋ daôm ŋapep, bu
mac am gauc bêc bocke mac nem Pômdau
oc mbu meŋ. 43 Gauc nem yom dindec.
Andu ŋadau daŋ, bu êŋyalê ndoc naŋ ŋgac
kaŋ daŋ oc meŋ, naŋ iŋ oc yob iŋ ndê
andu bu ŋgac kaŋ dau sôc meŋ dom. 44 Ma
bocdinaŋ, amasaŋ daôm tôm bêc hoŋ, bu
Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ têŋ ndoc naŋ
mac akêŋ batam, naŋ dom.”

Yom gôliŋ pi ŋgac akiŋ ŋayham ma sac (Luk 12:42-46)

45 Ma Yisu sôm, “Ŋgac akiŋ ŋayham ma ti
gauc, iŋ ŋgac kaiŋ bocdec. Iŋ ndê ŋadau bu
lhö têŋ gameŋ daŋ ndi, goc iŋ oc kêŋ iŋ yob
lau akiŋ ŋatô, ma kêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ ŋac
tôm ŋandoc. 46 Ma têŋ ndoc ŋadau mbu meŋ,
ma tap iŋ sa kôm iŋ ndê gweleŋ ŋapep mbo,
naŋ iŋ oc lic iŋ ŋayham ma kôm ŋayham têŋ
iŋ. 47 Yomandô! Ŋadau oc kêŋ iŋ yob iŋ ndê
wapa hoŋ. 48 Magoc ŋgac akiŋ sac oc sôm
têŋ dau, ‘Aneŋ ŋadau oc mbu meŋ ŋagahô
dom.’ 49 Goc iŋ oc ndic lau akiŋ ŋatô, ma sa
ndi nôm ti neŋ gêŋ whiŋ lau naŋ sênôm gêŋ
êŋiŋ ŋac-ŋga ŋapaŋ. 50 Ŋadau oc mbu meŋ
hôc asê têŋ bêc ti acgatu naŋ ŋgac akiŋ dau
kêŋ bata, naŋ dom. 51 Ma iŋ oc kêŋ ŋagêyô
sac sambuc têŋ iŋ, ma soc iŋ su ndi mbo
whiŋ lau sêtim yom lau-ŋga. Yêc dindê lau
oc sêŋsahê ŋandê atu e sêtaŋ ma lhô êŋsiŋ pi
dau ŋapaŋ.”

25

Yom gôliŋ pi lauwhê akiŋ amaŋlu

1 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec bu,
“Têŋ ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ bu
nem gôliŋ gêŋ hoŋ, naŋ lau ŋatô oc sêmasaŋ
dau ŋapep, ma lau ŋatô oc mba. Oc tôm
lauwhê akiŋ amaŋlu naŋ sêkôc si lam ma
sêsa si bu sêhôŋ ŋgac nem awhê-ŋga, naŋ
sêkêŋ bata bu oc meŋ. 2 Ŋac si amaŋdaŋ ŋac
lauwhê tigauc, ma amaŋdaŋ ŋac lauwhê
gauc mbasi. 3 Lauwhê gauc mbasi dinaŋ
sêkôc si lam, magoc sêkôc buya ŋatô whiŋ
dom. 4 Ma lauwhê tigauc sêkôc si lam, ma
sêkôc buya ŋatô sip bu akôp tôhôŋ. 5 Ŋac
sêhôŋ ŋgac nem awhê-ŋga sêmbo, magoc iŋ
hôc asê ŋagahô dom e ŋac kwapac sa, ma
sêyêc bêc.

6 “Timaniŋhu goc ŋgac aheŋ-ŋga daŋ ta
yom bocdec bu, ‘Oê! Ŋgac dau meŋ! Asa
andi ma akôc iŋ sa.’ 7 Goc lauwhê akiŋ
sêtisa, ma sêmasaŋ ŋac si lam. 8 Ma amaŋdaŋ
gauc mbasi dinaŋ sêndac lauwhê tigauc
bocdec, ‘Akêŋ buya ŋatô têŋ yac, bu yac
mba lam sêmbac.’ 9 Magoc ŋac sêô yom
ma sêsôm, ‘Mba! Mboe buya oc tôm yac
hoŋ dom. Magoc mac andi alic lau naŋ
sêkêŋ buya tu lau sênemlhi-ŋga, ma anemlhi
nem.’ 10 Magoc têŋ ndoc sêlhö si bu
sênemlhi buya, goc ŋgac nem awhê-ŋga meŋ
hôc asê. Ma lauwhê akiŋ naŋ sêmasaŋ
dau gwanaŋ, naŋ sêwhiŋ iŋ sêsôc iŋ ndê
gameŋ si, bu sêneŋ mwasiŋ awhê-ŋga. Goc
iŋ gic gatam ahuc. 11 Tiŋambu lauwhê
akiŋ gauc mbasi dinaŋ sêmbu sêmeŋ ma
sêmbwêc, ‘Ŋadau! Ŋadau! Lêc gatam su têŋ
yac.’ 12 Magoc ŋadau sôm, ‘Mba! Aö wasôm
yomandô bu kayalê mac dom!’ ” 13 Yisu
gic bata yom gôliŋ dinaŋ ma sôm, “Boc-
dinaŋ anem ali ma ayob daôm ŋapep, bu
mac aŋyalê bêc ti acgatu naŋ aö oc wambu
wameŋ, naŋ dom.”

Yom gôliŋ pi mone gol (Luk 19:12-27)

14 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ tiyham pi
têm ŋambu-ŋga bocdec bu, “Ŋgac tiwaê daŋ
bu sa têŋ gameŋ baliŋ daŋ ndi. Bocdinaŋ
iŋ mbwêc iŋ ndê lau akiŋ, ma kêŋ ndê gêŋ
ŋatô têŋ ŋac bu sêyob e iŋ mbu meŋ. 15 Iŋ
kêŋ mone gol naŋ sêsam bu talent* têŋ ŋac,
kêkuc ŋac si licwalô ti ŋac si gauc. Iŋ kêŋ
talent amaŋdaŋ têŋ ŋgac daŋ, ma talent lu
têŋ daŋ, ma talent tigeŋ têŋ daŋ. Goc iŋ hu
ŋac siŋ ma kölhö gi. 16 Ma ŋgac akiŋ naŋ
kôc mone amaŋdaŋ, naŋ gi kôm gweleŋ pi
mone dau e t ap mone amaŋdaŋ tiyham
sa. 17 Ma iŋ naŋ kôc mone lu naŋ kôm boc-
dinaŋ, ma tap mone lu tiyham sa. 18 Magoc
ŋgac naŋ kôc mone tigeŋ, naŋ sa gi kwê sê
daŋ ma siŋ ŋadau ndê mone kwi yêc sê dau
ŋalôm.

19 “Ŋasawa hic baliŋ gi su, goc lau akiŋ
dinaŋ si ŋadau mbu meŋ, ma bu ŋgô ŋac
si yom pi mone dau. 20 Ma ŋgac naŋ kôc
mone amaŋdaŋ, naŋ kôc amaŋdaŋ naŋ iŋ
tap sa, naŋ whiŋ ma sôm, ‘Pômdau, am

* **25:15:** Alic yom pi talent yêc Mat 18:24.

kêŋ mone amaŋdaŋ têŋ aö gayob, ma lic,
aö gakôc amaŋdaŋ tiyham.’ 21 Goc ŋadau
sôm, ‘O aneŋ ŋgac ŋayham, am kôm ŋayham.
Am yob gêŋ amaŋdaŋ ŋapep, dec wakêŋ am
yob gêŋ daêsam. Mweŋ ma mbo whiŋ aö
ti atac ŋayham.’ 22 Ma ŋgac akiŋ naŋ kôc
mone lu, naŋ meŋ ma sôm, ‘Pômdau, am kêŋ
mone lu têŋ aö gayob, ma aö gakôc mone
lu tiyham whiŋ.’ 23 Ma ŋadau sôm, ‘O aneŋ
ŋgac akiŋ ŋayham, am kôm ŋayham. Am yob
gêŋ lu ŋapep, dec wakêŋ am yob gêŋ daêsam.
Mweŋ ma mbo whiŋ aö ti atac ŋayham.’

24 “Têŋ dinaŋ ŋgac naŋ kôc mone tigeŋ,
naŋ meŋ ma sôm, ‘Pômdau, aö kayalê bu
am ŋgac lêlê-ŋga dom, ma bu am oc kêŋ
batam bu ndic gêŋ ŋandô sa yêc gameŋ naŋ
am daôm kêbalip gêŋ ŋawhê me sô gêŋ dom.
25 Bocdinaŋ aö gatöc dauŋ ma kasalê lêŋ bu
am nem mone niŋga dom, dec gasa ga gasiŋ
kwi yêc nom ŋalôm. Lic, gêŋ dau kelec.’
26 Goc ŋadau ô yom ma sôm, ‘Am ŋgac sac
solop! Am ŋgac oyom. Am kêyalê su bu aö
oc wandic gêŋ ŋandô sa yêc gameŋ naŋ aö
gasô gêŋ dom. 27 Bocdinaŋ am gitôm bu
kêŋ aneŋ mone têŋ lau sêyob mone-ŋga bu
sêyob e aö wambu wameŋ, dec oc tôm bu
sêkêŋ mone ŋagec sac mone dau ŋahô, ma
aö wakôc hoŋ sa.’ 28 Goc ŋadau sôm têŋ iŋ
ndê lau ŋatô, ‘Akôc mone su yêc iŋ, ma akêŋ
têŋ ŋgac naŋ kôc mone amaŋlu. 29-30 Ma atiŋ
ŋgac akiŋ sac dindec sa awê ndi bu mbo
gameŋ ŋasec-ŋga naŋ lau sêtaŋ, ma ŋalhô
êŋsiŋ pi dau. Bu asa naŋ yob gêŋ naŋ gakêŋ
sip iŋ amba, naŋ ŋapep, naŋ wakêŋ gêŋ ŋatô
tiyham têŋ iŋ whiŋ, ma iŋ ndê gêŋ oc ti
daêsam. Magoc asa naŋ yob ndê gêŋ ŋapep
dom, naŋ wakôc iŋ ndê gêŋ hoŋ su.’ ”

Pômdau oc whê lau kôc têŋ bêc ŋambu-ŋga

31 Goc Yisu sôm, “Têŋ ndoc Ŋamalac ndê
Atu mbu meŋ whiŋ aŋela hoŋ, naŋ iŋ oc
ndöc iŋ ndê pôŋ kiŋ-ŋga ti iŋ ndê ŋaclai ma
ŋawasi atu undambê-ŋga. 32 Ŋac oc sêndic
ŋamalac hoŋ sa sêlhac iŋ aŋgô-ŋga. Ma iŋ oc
whê ŋac kôc gitôm ŋgac yob domba-ŋga, naŋ
whê iŋ ndê domba ti naniŋ kôc. 33 Iŋ oc kêŋ
domba sêlhac iŋ amba andô-ŋga, ma naniŋ
sêlhac gasê-ŋga.

34 “Dec Kiŋ atu dau oc sôm têŋ lau naŋ
sêlhac iŋ amba andô-ŋga, ‘Ameŋ mac lau
naŋ Damaŋ gêlic mac ŋayham. Ma andöc
mac nem malam yêc gameŋ undambê-ŋga,
naŋ Damaŋ kêmasaŋ tu mac-ŋga têŋ ndoc
iŋ kêŋ undambê ma nom. Dinaŋ ti mac
nem gêŋ lêŋsêm. 35 Yom dinaŋ ŋa-ŋandô iŋ
bocdec. Têŋ ndoc aö gêŋ yô aö, naŋ mac
akêŋ gêŋ aö gaŋ. Ma têŋ ndoc bu yô aö, naŋ
mac akêŋ bu têŋ aö ganôm. Aö ŋgac apa, ma
mac akôc aö sa ma ayob aö. 36 Aneŋ ŋakwê
mba, ma mac akêŋ têŋ aö. Aö gêmbac, ma
mac am yaom aö. Aö gandöc gapocwalô,
ma mac ameŋ ac aö kêsi.’

37 “Ma têŋ dinaŋ lau gitêŋ oc sêô yom
ma sêndac, ‘Pômdau, bocke? Têŋ nde yac
alic am gêŋ yô am me bu yô am, ma yac
akêŋ gêŋ daneŋ-ŋga me bu têŋ am? 38 Ma
têŋ nde yac alic am ŋgac apa, ma akôc am
sa, me am pônda ŋakwê, ma akêŋ têŋ am?
39 Ma têŋ nde yac alic am gêmbac me am
ndöc gapocwalô, dec yac ameŋ alic am?’
40 Goc Kiŋ atu dau oc ô yom ma sôm, ‘Alic
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ sêti aneŋ asiŋi
ti lhuŋwêi. Yomandô wasôm têŋ mac, bu
gêŋ bocke naŋ mac akôm têŋ ŋac si ŋamalac
tiwaê me ŋamalac waê-mba daŋ, naŋ gitôm
mac akôm têŋ aö dauŋ.’

41 “Goc iŋ oc sôm têŋ lau naŋ sêlhac iŋ
amba gasê-ŋga, ‘Mac lau atap Anötö ndê
atac ŋandê sa-ŋga! Alhö su yêc aö, asip ya
naŋ sa ŋapaŋ andi. Ya dau, Anötö kêmasaŋ
gic Sadaŋ ti iŋ ndê aŋela sac ŋawaê. 42 Yom
dinaŋ ŋa-ŋandô iŋ bocdec. Aö gêŋ yô aö,
magoc mac akêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ aö dom.
Ma bu yô aö, magoc mac akêŋ têŋ aö dom.
43 Aö ŋgac apa, magoc mac akôc aö sa dom.
Aö gapônda ŋakwê, ma mac akêŋ têŋ aö
dom. Aö gêmbac, ma gandöc gapocwalô,
magoc mac ameŋ alic aö dom.’

44 “Ma ŋac oc sêndac, ‘Pômdau, bocke? Têŋ
nde yac alic am gêŋ yô am, bu yô am, am
ŋgac apa, am pônda ŋakwê, gêmbac kôm am,
me am ndöc gapocwalô, ma yac am am sa
dom?’ 45 Ma iŋ oc sôm, ‘Yomandô wasôm
têŋ mac, bu têŋ ndoc mac alic aneŋ lau
tiwaê me lau waêmba daŋ naŋ pônda dau,
magoc am iŋ sa dom, naŋ gitôm mac am aö
dauŋ sa dom.’

46 “Têŋ dinaŋ iŋ oc êŋkiŋ ŋac sêtêŋ gameŋ
sêhôc ŋandê-ŋga sêndi, bu sêmbo ŋapaŋ.

Magoc lau gitêŋ iŋ oc kôc ŋac sa sêndöc tali ŋapaŋ.”

26

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu (Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

1 Yisu sôm yom hoŋ dinaŋ su, goc sôm têŋ
iŋ ndê ŋgacsêŋomi, 2 “Bêc lu yêc dôŋ yêc tu
lau Israel-ŋga sêlic om atu †Pasowa-ŋga. Ma
lau oc sêkêŋ Ŋamalac ndê Atu sip lau amba,
bu sêndic iŋ ndu pi a gicso dau.”
3 Têŋ ndoc dinaŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau
bata Israel-ŋga sic dau sa sêmbo †dabuŋsiga
ŋamata-ŋga Kayapas ndê andu. 4 M a
ŋac sêŋsalê lêŋ bu sêkôc Yisu dôŋ gelec
ma sêndic iŋ ndu. 5 Magoc ŋac sêsôm,
“Dakôm têŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga ŋandoc
dom, mbo lau daêsam naŋ sêmbo Jerusalem
tu Pasowa-ŋga, naŋ oc sêlic ma sêli dau sa.”

Awhê daŋ gêm oso Yisu (Mak 14:3, 9; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

6 Tiŋambu Yisu mbo whiŋ ŋgac daŋ ŋaê
Saimon yêc malac Betani. Muŋ-ŋga iŋ ŋgac
ti gêmbac leprasi. 7 Yisu ndöc tebo, ma
awhê daŋ meŋ kôc bu ŋamalu ŋayham naŋ
ŋaôli atu sip kac daŋ, ma kêc pi iŋ ŋagôlôŋ.
8 Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêlic gêŋ dinaŋ ma tac
ŋandê. Ma sêsôm têŋ dandi, “Tu sake-ŋga iŋ
kêyaiŋ gêŋ ŋamalu ŋayham dinaŋ? 9 Gitôm
bu dakêŋ têŋ lau sênemlhi ŋa-awa atu, goc
dakêŋ têŋ lau ŋalôm sawa.”
10 Yi su kêyalê bu ŋac sêsôm yom dinaŋ,
goc sôm, “Akêŋ ŋawapac têŋ iŋ dom! Iŋ
kôm gêŋ ŋayham kêlêc têŋ aö. 11 Lau ŋalôm
sawa oc sêmbo sêwhiŋ mac ŋapaŋ. Tigeŋ aö
oc wambo wawhiŋ mac ŋapaŋ dom. 12 Iŋ
kêc gêŋ ŋamalu dec pi aö, tôm iŋ kêmasaŋ
aö neŋ ŋamlic gwanaŋ tu sêŋsuhuŋ aö-ŋga.
13 Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu tiŋambu
lau oc sêhoc ŋawaê ŋayham asê yêc gameŋ
hoŋ, ma têŋ dinaŋ ŋac oc sêsôm yom pi gêŋ
naŋ awhê dindec kôm, ma lau oc gauc nem
iŋ.”

Judas sôm tidôŋ bu hoc Yisu asê (Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

14 Têŋ dinaŋ ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, ŋgac
naŋ sêsam bu Judas Iskeriot, naŋ têŋ
dabuŋsiga atu-tu gi, 15 ma ndac, “Aö bu
wahoc Yisu asê têŋ mac, goc mac oc akêŋ
sake têŋ aö?” Dec sêlic ŋayham ma semlhi iŋ
ŋa mone silba 30. 16 Ma Judas gic hu kêsalê
lêŋ tu bu hoc Yisu asê-ŋga.

Sêmasaŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga (Mak 14:12-16; Luk 22:7-13)

17 Têŋ †Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga
ŋabêc ŋamata-ŋga, naŋ ŋgacsêŋomi sêtêŋ
Yisu si, ma sêndac iŋ bocdec bu, “Am tac
whiŋ bu yac amasaŋ gameŋ tu daneŋ
Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc nde?” 18 Goc iŋ
sôm yom pi ŋgac malac Jerusalem-ŋga daŋ,
ma kêkiŋ ŋac sêtêŋ iŋ si ma sôm, “Asôc
malac ma atêŋ ŋgac dau andi, ma asôm têŋ
iŋ, ‘Yac mba kêdôhôŋwaga sôm bu iŋ ndê
têm meŋ kêpiŋ su. Ma iŋ bu neŋ Mwasiŋ
Pasowa-ŋga whiŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi yêc am
nem andu.’ ” 19 Bocdinaŋ ŋgacsêŋomi sêkôm
tôm iŋ sôm têŋ ŋac, ma sêmasaŋ Pasowa.

Yisu sôm bu ŋgac daŋ oc hoc iŋ asê (Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

20 Têŋ ôbwêc dinaŋ, Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi
12 sêtêŋ andu dau si, ma sêndöc sêwhiŋ dau.
21 Ŋac seŋ gêŋ sêmbo, ma iŋ sôm, “Yomandô
aö wasôm têŋ mac bu mac nem daŋ oc hoc
aö asê.” 22 Yom dau kôm ŋac sêsö ma ŋalôm
ŋawapac atu, ma ŋac tigeŋ-tigeŋ sêsôm têŋ iŋ,
“Pômdau, mboe aö, a?” 23 Ma Yisu ô yom ma
sôm, “Iŋ ŋgac naŋ alu aŋ gêŋ sip pele tigeŋ,
naŋ oc hoc aö asê. 24 Gêŋ dau oc ŋandô sa
pi Ŋamalac ndê Atu, tôm yom naŋ sêto yêc.
Tigeŋ ŋgac naŋ bu hoc aö asê, naŋ oc tap
ŋawapac atu sa, ma tu dinaŋ-ŋga iŋ dinda bu
kôc iŋ dom, dec oc ŋayham.” 25 Goc Judas,
naŋ oc hoc iŋ asê, naŋ sôm, “Kêdôhôŋ-waga,
mboe aö, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm naŋ am
daôm sôm.”

Yisu gic hu Mwasiŋ Dabuŋ (Mak 14:22-26; Luk 22:15-20)

26 Têŋ ndoc ŋac seŋ gêŋ sêndöc, naŋ Yisu
kôc bolom, gêm daŋge ma pô kôc-kôc. Goc
iŋ kêŋ têŋ ŋgac-sêŋomi ma sôm, “Akôc loc ma
aneŋ. Aö neŋ ŋandô dau dec.” 27 Goc iŋ kôc
laclhu wain-ŋga daŋ ma gêm daŋge, ma kêŋ
têŋ ŋac ma sôm, “Mac hoŋ akôc loc anôm.
28 Aneŋ dac wamatiŋ pwac-ŋga dau dec.
Wakêc siŋ tu wasuc lau daêsam si sac kwi-
ŋga. 29 Aö wasôm têŋ mac bu aö oc wanôm
wain tiyham dom e wanôm wawhiŋ mac
têŋ ndoc Damaŋ ndê gôliŋ meŋ sa tiawê.”

30 Tiŋambu ŋac sem wê daŋ ma sêsa sêtêŋ
Lôc Olib si.

Yisu sôm gwanaŋ bu Pita oc sêc iŋ ahuc (Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

31 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Tu gêŋ naŋ oc
hôc asê aö têŋ ôbwêc dindec-ŋga, dec mac
hoŋ oc ahu aö siŋ, tôm yom naŋ sêto yêc
bocdec bu, *‘Aö wandic ŋgac yob domba-ŋga,
ma domba oc sêlhö babalip.’* 32 Magoc
tiŋambu aö oc watisa tiyham, ma wamuŋ
mac watêŋ gameŋ Galili-ŋga wandi.” 33 Ma
Pita ô yom ma sôm, “Lau hoŋ bu sêhu am
siŋ, magoc aö oc wahu am siŋ dom.” 34 Goc
Yisu sôm, “Aö wasôm yom ŋandô têŋ am, têŋ
ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc tidim tö muŋ,
naŋ goc dalec oc taŋ.” 35 Magoc Pita sôm têŋ
iŋ, “Mba! Gitôm sêndic aö ndu wawhiŋ am,
aö oc wasêc am ahuc dom!” Ma ŋgacsêŋomi
hoŋ sêsôm yom kaiŋ tigeŋ.

Yisu teŋ mbec mbo ôm Getsemani (Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

36 Goc Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ gameŋ
naŋ sêsam bu Getsemani, naŋ si. Ma iŋ sôm
têŋ ŋac, “Andöc dec ma aö wasa dê wandi
ma wateŋ mbec.” 37 Goc iŋ kôc Pita, ma
Sebedi ndê atu lu sêwhiŋ iŋ si. Têŋ ndoc
dinaŋ iŋ ndê ŋalôm ŋawapac atu ma kedehe
iŋ. 38 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Aö neŋ ŋalôm
kêsahê ŋawapac atu, kêpiŋ bu oc wambac
ndu. Andöc dec ma anem ali awhiŋ aö.”
39 Goc iŋ hu ŋac siŋ ma sa ahic gi, ma hu dau
aŋgô andô têŋ nom, ma teŋ mbec bocdec
bu, “Damaŋ, aö wandac am bu nditôm, naŋ
goc kôc laclhu ŋawapac-ŋga dindec su yêc
aö. Magoc êmkuc aö neŋ atac whiŋ dom,
kôm tôm am daôm nem atac whiŋ bu kôm.”
40 Iŋ teŋ mbec su, goc tisa ma mbu têŋ
ŋgacsêŋomi tö dinaŋ gi, ma gêlic ŋac sêyêc
bêc sêyêc. Iŋ uŋ ŋac sa, ma ndac Pita,
“Bocke? Mac atôm dom bu anem ali awhiŋ
aö gitôm acgatu ŋasawa daŋ, a? 41 A nem
ali, ma ateŋ mbec bu lêtôm tap mac sa
dom. Mac nem gatôm licbalê, tigeŋ ŋamlic
kwapac.” 42 Goc iŋ sa gi ma teŋ mbec tiy-
ham ma sôm, “Damaŋ, am bu kôc ŋawapac
dindec su yêc aö dom, naŋ aö wahôc, ma
wakôm am nem yom ŋandô sa.” 43 Iŋ teŋ
mbec dau pacndê, ma mbu gi tiyham ma
gêlic ŋac sêyêc bêc sêyêc. Ŋac tandô hê ŋac
sa ŋandô. 44 Dec iŋ hu ŋac siŋ ma sa gi teŋ
mbec tidim tö-ŋga, ma sôm yom tigeŋ dinaŋ
tiyham.

45 Pacndê, ma iŋ mbu têŋ ŋgac-sêŋomi gi,
ma sôm têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac ayêc bêc
ma aŋwhaŋ daôm ŋapaŋ? Aŋgô su naŋ!
Sêhoc Ŋamalac ndê Atu asê su, ma ndoc meŋ
sa bu sêkêŋ iŋ sip lau sac amba. 46 Atisa ma
dandi, bu ŋgac naŋ hoc aö asê dec meŋ su.”

Sêkôc Yisu dôŋ (Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:1-11)

47 Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma Ju-
das, ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, meŋ hôc asê
whiŋ lau daêsam naŋ sêkôc bieŋ baliŋ ti
siŋ. Dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga
sêŋkiŋ lau dau sêwhiŋ Judas. 48 Judas kêŋ
puc ŋac gwanaŋ su bocdec bu, “Ŋgac naŋ
mac aŋsalê, naŋ aö waŋgutô iŋ tu bu watôc
iŋ asê, ma mac akôc iŋ dôŋ.” 49 Bocdinaŋ iŋ
têŋ Yisu gi, ma sôm, “Ôbwêc, Kêdôhôŋwaga,”
ma ŋgutô iŋ. 50 Ma Yisu sôm, “Aneŋ silip,
gêŋ naŋ am gauc gêm bu kôm, naŋ kôm.”
Têŋ dinaŋ lau naŋ sêwhiŋ Judas, naŋ sêtêŋ
Yisu si ma sêkôc iŋ dôŋ. 51 Goc Yisu ndê
ŋgacsêŋom daŋ puc iŋ ndê bieŋ sa, ma pa
dabuŋ-siga ŋamata-ŋga ndê ŋgac akiŋ ndê
daŋgalauŋ daŋ su. 52 Magoc Yisu sôm têŋ
iŋ, “Kêŋ nem bieŋ mbu sip ŋapaŋ tiyham.
Asa naŋ kôc bieŋ sa tu ndic lau-ŋga, naŋ oc
sêndic iŋ ndu ŋa bieŋ. 53 Aŋyalê ŋapep bu oc
tôm bu aö wateŋ Damaŋ ma iŋ oc kêŋ aŋela
tausen ma tausen sêmeŋ ŋagahô ma sênem
aö sa. 54 Tigeŋ aö bu wateŋ bocdinaŋ, dec
gêŋ naŋ sêto yêc muŋ su, naŋ oc ŋandô sa
ŋalêŋ nde?”

55 Goc Yisu sôm têŋ lau daêsam dinaŋ,
“Bocke dec mac akôc bieŋ ti wapa siŋ-ŋga,
ma asa ameŋ bu akôc aö dôŋ gitôm ŋgac kaŋ
daŋ? T ôm bêc hoŋ aö gandöc ti kadôhôŋ lau
gambo lôm dabuŋ ŋabatêmndö, magoc mac
akôc aö dôŋ dom. 56 Tigeŋ gêŋ hoŋ dindec
hôc asê bu kôm yom naŋ lau propet sêto pi
aö muŋ su, naŋ ŋandô sa.” Têŋ dinaŋ Yisu
ndê ŋgacsêŋomi hoŋ sêhu iŋ siŋ ma sêlhö si.

Lau bata Israel-ŋga sêmatôc Yisu (Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

57 Lau naŋ sêndôhôŋ yomsu ti lau bata
Israel-ŋga sêkac dau sa su ma sêhôŋ sêmbo
dabuŋsiga ŋamata-ŋga Kayapas ndê andu.
Ma lau naŋ sêkôc Yisu dôŋ, naŋ sêwê iŋ
sêtêŋ andu dau si. 58 Pita kêsêlêŋ kêkuc Yisu
mbo ahê e hôc asê dabuŋsiga ŋamata-ŋga
ndê andu. Goc iŋ sôc gi ndöc andu ŋatuŋlôm
whiŋ lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga ŋatô, bu
lic gêŋ bocke oc hôc asê Yisu.
59 Dabuŋsiga atu-tu ma lau bata hoŋ naŋ
sêndöc †Sanedrin si toŋ, naŋ sêŋsalê yom
tu sêŋgôliŋ pi Yisu-ŋga ma sêkêŋ iŋ sip lau
Rom-ŋga amba bu sêndic iŋ ndu. 60 Lau
tasaŋ daêsam sêtisa ma sêsôm yom tasaŋ pi
iŋ, magoc yom ŋandô bu sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ
sêtap daŋ sa dom. Tiŋambu ŋac si lu sêtisa,
61 ma sêsôm, “Iŋ ŋgac dec sôm bu iŋ gitôm
bu seŋ Anötö ndê lôm dabuŋ su, ma kwê
sa tiyham tôm bêc tö.” 62 Goc dabuŋsiga
ŋamata-ŋga tisa ma sôm têŋ Yisu, “Am ŋgô
yom dê sêŋgôliŋ pi am, me? Am bu ô yom,
me mba?” 63 Magoc Yisu gêm dôŋ. Ma
dabuŋsiga dau sôm, “Sôm yom ŋandô yêc
Anötö Tali aŋgô-ŋga! Sôm asê têŋ yac bu am
Mesaya, Anötö ndê Atu, me mba?” 64 Ma
Yisu ô yom ma sôm, “Tôm naŋ am sôm.
Tigeŋ aö wasôm têŋ mac hoŋ, tiŋambu mac
oc alic Ŋamalac ndê Atu ndöc Anötö Ŋaclai
Ŋadau ndê andô-ŋga, ma sip meŋ ndöc dao
ŋahô.”
65 Têŋ ndoc dabuŋsiga ŋamata-ŋga ŋgô
yom dinaŋ, naŋ tac ŋandê atu dec kêc dau
ndê ŋakwê kic ma sôm, “Iŋ ndê yom pi dau
dê sac sambuc. Mac hoŋ aŋgô su. Yac
dapônda yom daŋ tu taŋgôliŋ pi iŋ-ŋga dom.
66 Mac gauc gêm sake?” Ma sêô yom ma
sêsôm, “Iŋ mbac ndu maŋ.” 67 Ma sêhê
gasôp p i iŋ aŋgô andô, ma sêŋguluŋ amba
ma sêpêŋ iŋ. Ma lau ŋatô sêtap iŋ, 68 ma
sêsôm, “Am Mesaya, a? Am bu propet, dec
sôm asê bu asa tap am?”

Pita sêc Yisu ahuc
(Mak 14:66-72; Luk 22:55-62; Jon 18:15-18, 25-27)

69 Têŋ têm dinaŋ Pita ndöc andu dau
ŋamakê, ma awhê akiŋ daŋ têŋ iŋ gi, ma
sôm, “Am ŋgac naŋ kêkuc Yisu Galili-ŋga
whiŋ.” 70 Magoc iŋ pa dau yêc ŋac hoŋ
aŋgô-ŋga ma sôm, “Mba! Aö kayalê am nem
yom ŋahu dom.”
71 Goc iŋ sa gi kalhac gatam. Ma bawhê
daŋ gêlic iŋ ma sôm têŋ lau, “Iŋ ŋgac dê,
iŋ ŋgac daŋ naŋ kêkuc Yisu Nasaret-ŋga.”
72 Ma Pita pa dau tiyham ma sôm yom
ŋaŋga, “Yom ŋandô! Aö kayalê iŋ dom!”
73 Ŋasawa sauŋ ma lau naŋ sêlhac dinaŋ,
sêtêŋ Pita si ma sêsôm, “Lau naŋ sêŋkuc iŋ,
naŋ si daŋ am! Yomandô! Am sôm yom
ŋa awha naŋ gi tap lau Galili-ŋga dinaŋ si
sa.” 74 Goc iŋ sôm, “Mba! A ö bu wasôm
yom tasaŋ, naŋ Anötö ndic aö. Aö kayalê
iŋ dom andô!” Ma ŋagahô dalec taŋ. 75 Dec
Pita gauc gêm Yisu ndê yom bocdec, “Am oc
sêc aö ahuc tidim tö, goc dalec oc taŋ.” Goc
iŋ kölhö sa awê gi, ma taŋ dau ndu.

27

Sêwê Yisu têŋ Pailot gi
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

1 Têŋ bêbêc ganduc dabuŋ-siga atu-tu ti
lau bata Israel-ŋga hoŋ si ŋalôm pitigeŋ bu
sêndic Yisu ndu. 2 Goc sêsô iŋ amba dôŋ,
ma sêwê iŋ gi ma sêkêŋ iŋ sip Pailot amba.
Pailot iŋ Rom si gôliŋwaga naŋ gêm gôliŋ
gameŋ Judia-ŋga.

Judas kiŋ dau ndu

3 Têŋ ndoc Judas gêlic gêŋ dinaŋ, ma ŋgô
bu sêsôm tidôŋ bu sêndic Yisu ndu, naŋ iŋ
ŋalôm ŋawapac bu iŋ hoc iŋ asê. Goc iŋ
kêŋ mone silba 30 dinaŋ mbu têŋ dabuŋsiga
atu-tu ti lau bata gi. 4 Ma iŋ sôm, “Aö gakôm
so, bu aö gahoc ŋgac gitêŋ daŋ asê, ma oc
sêkêc iŋ ndê dac siŋ.” Ma ŋac sêô iŋ awha
ma sêsôm, “Tu sake-ŋga am sôm têŋ yac?
Am daôm nem ŋawapac!”
5 Dec Judas kêbaliŋ mone dau yêc lôm
dabuŋ ŋamakê, ma sa gi kiŋ dau ndu. 6 Ma
lau dabuŋsiga dau sêsôm, “Dac hi mone
dindec ahuc, ma yac bu dakêŋ sip apa da-
ŋga yêc lôm dabuŋ, dec oc daso yomsu.”
7 Goc sêsôm yom tidôŋ bu sêkôc mone dau
ma sênemlhi ŋgac pec lôŋ-ŋga ndê nom daŋ,
ma sêŋyaliŋ nom dau sa ti lau apa si ôm
sêhô-ŋga. 8 Tu dinaŋ-ŋga lau têm dindec-
ŋga sêsam gameŋ dau bu ‘Nom ti Dac.’
9 Bocdinaŋ yom naŋ propet Jeremaya sôm,
naŋ dec ŋandô sa. Sêto yom dau yêc bocdec
bu:

Lau Israel-ŋga sêkôc mone silba 30 naŋ
sêŋyaliŋ sa ti iŋ ndê ŋaôli, naŋ sa, 10 ma
semlhi ŋgac pec lôŋ-ŋga ndê nom, tôm
Pômdau kêŋ yatu aö. *[Sek 11:12-13]*

Pailot kêsu Yisu
(Mak 15:2-15; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29–19:16)

11 Sêkêŋ Yisu kalhac gôliŋwaga Pailot
aŋgô-ŋga, ma iŋ ndac Yisu, “Am lau Israel
si Kiŋ, a?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm
naŋ am daôm sôm.” 12 Têŋ dinaŋ dabuŋsiga
atu-tu ma lau bata Israel-ŋga sêŋgôliŋ yom
pi iŋ, magoc iŋ ô ŋac si yom dom. 13 Goc
Pailot ndac iŋ, “Am ŋgô yom naŋ sêŋgôliŋ
pi am, me mba?” 14 Magoc Yisu ô yom naŋ
sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ daŋ dom. Ma tu dinaŋ-
ŋga Pailot hêdaê ŋandô.

15 Tôm yala hoŋ, têŋ ndoc lau Israel
sêndê Mwasiŋ Pasowa-ŋga, naŋ Pailot
kêkuc lêŋ daŋ bocdec bu. Lau Israel-ŋga
oc sêndac ŋgac gapocwalô-ŋga daŋ, dec iŋ
oc êŋgapwêc iŋ su têŋ ŋac. 16 Têŋ ndoc
dinaŋ ŋgac daŋ ndöc gapocwalô. Iŋ ndê
ŋaê Barabas, ma lau hoŋ sêŋyalê bu iŋ ŋgac
sac sambuc. 17 Goc Pailot ndac lau daêsam
dinaŋ bu, “Mac atac whiŋ bu wahu asa siŋ
têŋ mac? Barabas, me Yisu naŋ sêsam bu
Kilisi?”

18 Pailot kêyalê bu lau dabuŋsiga dau sem
lêmuŋ Yisu ŋambwa, ma tu dinaŋ-ŋga dec
sêkêŋ Yisu têŋ iŋ. Bocdinaŋ iŋ gauc gêm bu
êŋgapwêc Yisu su. 19 Ma gêŋ daŋ tiyham.
Têŋ n doc Pailot ndöc iŋ ndê pôŋ êmatôc
yom-ŋga, naŋ iŋ ndê awhê kêŋ yom têŋ
iŋ bocdec bu, “Kôm gêŋ daŋ têŋ ŋgac gitêŋ
dinaŋ dom, bu kwahic dec aö gayêc mbê pi
iŋ, naŋ kôm aneŋ ŋalôm ŋawapac ŋandô.”

20 Magoc dabuŋsiga atu-tu ti lau bata
sêli lau ŋalôm sa, ma sêndac Pailot bu hu
Barabas siŋ têŋ ŋac, ma ndic Yisu ndu.
21 Dec Pailot ndac ŋac tiyham, “Mac atac
whiŋ bu wahu ŋgac lu dec si asa siŋ têŋ
mac?” Ma sêsôm, “Barabas!” 22 Goc iŋ
ndac, “Bocdinaŋ aö wakôm sake têŋ Yisu
naŋ sêsam bu Kilisi?” Ma ŋac hoŋ sêsôm bu,
“Ndic iŋ pi a gicso dau ndi.” 23 Magoc Pailot
ndac, “Tu sake-ŋga? Iŋ kôm giso bocke?”
Tigeŋ ŋac sêmbwêc atu, “Ndic iŋ pi a gicso
dau!”

24 Pailot kêyalê bu ŋac oc sêsôc iŋ ndê
yom ŋapu dom, ma ŋac sêli dau sa ŋandô.
Bocdinaŋ iŋ kôc bu, ma kêgwasiŋ amba yêc
ŋac hoŋ aŋgô-ŋga, ma sôm, “Gêŋ dec sip mac
amam. Aö wawêkaiŋ ŋgac dindec ndê dac
ŋagêyô wawhiŋ mac dom.” 25 Ma lau hoŋ
sêsôm, “Iŋ ndê dac ŋagêyô meŋ pi yac ti yac
mba balêkoc.”

26 Goc Pailot kêgapwêc Barabas su têŋ ŋac,
ma kêŋ Yisu têŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêhi
iŋ ŋamlic ŋandê, ma sêndic iŋ ndu pi a gicso
dau.

Lau siŋ-ŋga sêsu Yisu susu
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)

27 Pailot ndê lau siŋ-ŋga sêwê Yisu sêsa
Pailot ndê andu ŋa-malac lôm si, goc sêta
lau siŋ-ŋga hoŋ sêkac sa sêmeŋ, ma sêŋgihi
iŋ ahuc. 28 Sêkôc iŋ ndê ŋakwê baliŋ su,
ma sêkêŋ iŋ sôc ŋakwê kokoc baliŋ tôm kiŋ
sêsôc. 29 Ma sêwhê wac kêm ma sêkêŋ iŋ
uŋ gitôm suŋsuŋ. Ma sêkêŋ a daŋ iŋ gêm
kôm yêc amba andô-ŋga gitôm kiŋ si tôc.
Goc sêpôŋ haduc têŋ iŋ, ma sêsu iŋ susu ma
sêsôm, “Ei! Datoc lau Israel si kiŋ dindec
sa maŋ!” 30 Sêhê gasôp pi iŋ, ma sêkôc a
dau su yêc iŋ, ma sic iŋ pi ŋagôlôŋ tidim
daêsam. 31 Sêsu iŋ susu pacndê, goc sêkac
ŋakwê dinaŋ su, ma sêkêŋ iŋ sôc dau ndê
ŋakwê sa tiyham. Goc sêwê iŋ sêsa malac
Jerusalem ŋamakê si, bu sêndic iŋ ndu pi a
gicso dau.

Sic Yisu pi a gicso dau
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

32 Têŋ ndoc sêwê Yisu sêsa si, naŋ sêtap
ŋgac apa daŋ sa, naŋ meŋ akêŋ malac
Sairin. Iŋ ndê ŋaê Saimon. Ma sêkac iŋ bu
êmbalaŋ Yisu ndê a gicso dau. 33 Ma ŋac si
e sêhôc asê gameŋ naŋ sêsam bu Golgota.
(Ŋaê dau danem kwi bu ‘Gameŋ Ŋakêcyha-
ŋga.’) 34 Lau siŋ-ŋga sêkêŋ bu ŋamakic sip
laclhu daŋ whiŋ wain, ma sêkêŋ têŋ Yisu
nôm. Iŋ kêsahê ma tec. 35 Goc ŋac sic iŋ
pi a gicso dau. Ma tiŋambu sêwhê iŋ ndê
ŋakwê kôc, ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc
kôc ŋakwê bocke. 36 Pacndê su, goc sêndöc
sic ma tatiŋ iŋ. 37 Ma yom naŋ lau bata
Israel-ŋga sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ sêto ma sêkêŋ
kalhac a gicso dau ŋahô. Yom dau sôm bu,
“Ŋgac dindec iŋ Yisu, lau Israel-ŋga si Kiŋ.”

38 Têŋ bêc dinaŋ ŋac sic ŋgac kaŋ lu sêpi
a gicso dau sêwhiŋ Yisu, daŋ kêgalêŋ Yisu
ndê andô-ŋga, ma daŋ kêgalêŋ gasê-ŋga.
39 Lau naŋ sêŋsêlêŋ si sêmeŋ sêndahiŋ ŋasu
ma sêtaŋ bôlê Yisu. 40 Ma sêsôm, "Am ŋgac
naŋ sôm bu seŋ lôm dabuŋ su, ma kwê sa
tiyham tôm bêc tö. Am bu Anötö ndê Atu,
naŋ goc nem daôm si ma sip mweŋ!" 41 Ma
ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau
naŋ sêndôhôŋ yomsu ma lau bata seŋgec iŋ.
42 Ma sêsôm têŋ dau, "Iŋ gêm lau ŋatô sa,
magoc gitôm dom bu nem dau sa! Iŋ lau
Israel-ŋga si Kiŋ, a? Iŋ bu sip meŋ akêŋ a
gicso dau meŋ, dec yac oc dakêŋ whiŋ iŋ.
43 Iŋ kêŋ whiŋ Anötö ma sam dau bu Anötö
ndê Atu. Anötö bu tac whiŋ iŋ, dec oc nem
iŋ si." 44 Ma ŋgac kaŋ lu naŋ sic iŋlu sêpi
a gicso, naŋ sêsôm yom kaiŋ tigeŋ dinaŋ pi
Yisu.

Yisu mbac ndu
(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

45 Têŋ ac kac lhu, ŋasec atu gêm gameŋ
sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-
ŋga. 46 Ma têŋ 3 kilok Yisu mbwêc awha
atu, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" (Yom dau
danem kwi bu 'Aneŋ Anötö, aneŋ Anötö, tu
sake-ŋga am hu aö siŋ?') 47 Lau naŋ sêlhac
sêmpiŋ, naŋ sêŋgô iŋ ŋapep dom ma sêsôm,
"Iŋ ta Elaija." 48 Ma ŋgac daŋ kêti gi ma kêŋ
sôwam daŋ sip wain ŋamakic, goc sô dôŋ pi
a baliŋ daŋ, ma puc pi Yisu whasuŋ bu iŋ
nôm. 49 Ma lau ŋatô sêsôm, "Hu iŋ siŋ ma
dalic. Elaija oc meŋ nem iŋ sa, me mba?"

50 Têŋ dinaŋ Yisu mbwêc awha atu tiy-
ham, ma mbac ndu. 51 Têŋ ndoc dinaŋ po
baliŋ naŋ kêgalêŋ lôm dabuŋ ŋalôm, naŋ
dau kic gi lu, kalhac ŋahô-ŋga e gi têŋ ŋapu-
ŋga. Ma tiyhô gêm ma hoc atu-tu daêsam
popoc. 52 Ma sêhô sêhôc kôc, ma lau dabuŋ
daêsam naŋ sêmbac ndu su, naŋ sêtisa sêmbo
tali tiyham. 53 Ŋac sêsa akêŋ sêhô sêmeŋ,
ma tiŋambu têŋ ndoc Yisu tisa su, goc sêsôc
malac dabuŋ Jerusalem si, ma sêhoc dau
asê têŋ lau daêsam sêlic.

54 Têŋ ndoc ŋgac bata siŋ-ŋga ti iŋ ndê
lau naŋ sêyob Yisu sêmbo, naŋ sêlic tiyhô
ti gêŋ hoŋ dinaŋ, dec sêtöc dau atu, ma
sêsôm, "Yomandô! Ŋgac dec iŋ Anötö Atu!"
55 Ma lauwhê daêsam sêlhac ahê ma sêlic
gêŋ hoŋ dinaŋ. Ŋac lauwhê naŋ sêŋkuc
Yisu akêŋ gameŋ Galili-ŋga sêmeŋ, ma sem
akiŋ iŋ. 56 Maria Magadala, ti Jems lu
Joses dinda Maria, ma Sebedi nawhê (Jon
lu Jems dinda) sêmbo sêwhiŋ lauwhê dinaŋ.

Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hoc ŋasuŋ
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

57 Lau naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ si daŋ iŋ ŋgac
ti lêlôm naŋ ndê ŋaê Josep, ma iŋ meŋ akêŋ
malac Arimatiya. Têŋ telha dinaŋ, 58 iŋ têŋ
Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ŋamlaŋ. Pailot
gôlôc ma kêŋ yom têŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu
sêhu Yisu ndê ŋamlaŋ siŋ têŋ Josep. 59 Dec
Josep sa gi, kôc Yisu ndê ŋamlaŋ ma kêpaŋ si
ŋa po ŋawasi daŋ. 60 Ma iŋ kôc sa gi ma kêŋ
yêc iŋ dau ndê sêhô, naŋ sêlêŋ gwanaŋ su
yêc hoc ŋalôm. Ma Josep kêpi hoc atu daŋ
gi ndöc sê awha ahuc, goc kölhö gi. 61 Têŋ
ndoc dinaŋ Maria Magadala lu awhê daŋ
ŋaê Maria, sêndöc sêhô ŋamakê ma sêlic.

Lau siŋ-ŋga sêyob sêhô

62 Sic Yisu pi a gicso dau têŋ bêc naŋ
lau Israel sêmasaŋ dau tu Sabat-ŋga, ma
têŋ ŋagalaŋsê dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai
sêtêŋ Pailot si. 63 Ma sêsôm, "Ŋgac atu. Yac
gauc gêm yom daŋ naŋ ŋgac tasaŋ dau sôm
têŋ ndoc iŋ mbo tali. Iŋ sôm bu mbac ndu
ma tiŋambu bêc tö niŋga iŋ oc tisa tiyham.
64 Bocdinaŋ ndic atu lau bu sêyob sêhô e
bêc tö niŋga su. Mboe iŋ ndê ŋgacsêŋomi
oc sêmeŋ ma sênem kaŋ iŋ ndê ŋamlaŋ, ma
sêsôm têŋ lau bu iŋ tisa su. Iŋ kêsau lau ma
sôm bu iŋ Mesaya dau, magoc ŋac bu sêkôm
tasaŋ dau, oc hôc gêlêc tasaŋ naŋ iŋ kôm
ŋamata-ŋga, naŋ su." 65 Goc Pailot sôm têŋ
ŋac, "Akôc lau siŋ-ŋga sa andi, ma akêŋ ŋac
sêyob sêhô ŋaŋga." 66 Goc sêsa si ma sêsap
hoc naŋ ti gatam sêhô-ŋga, naŋ dôŋ ŋaŋga
ŋa a ŋakwi bu lau daŋ sêkac sa dom. Ma
sêkêŋ lau siŋ-ŋga sêyob.

28

Yisu tisa
(Mak 16:1-13; Luk 24:1-12)

1 Bêc Sabat-ŋga meŋ gi su, ma têŋ wake
ŋabêc ŋamata-ŋga, Maria Magadala lu awhê
daŋ ŋaê Maria sêti têŋ bêbêc ganduc ma

sêsa si bu sêlic sêhô dau. 2 Têŋ ndoc di-
naŋ tiyhô gêm atu, ma Pômdau ndê aŋela
daŋ sip akêŋ undambê meŋ, ma kêpi hoc
naŋ ndöc sê awha ahuc, naŋ su, goc pi gi
ndöc ŋahô. 3 Iŋ ndê ŋawasi pô gameŋ gitôm
sickac, ma iŋ ndê ŋakwê sêp sambuc. 4 Têŋ
ndoc lau siŋ-ŋga sêlic iŋ, naŋ sêtöc dau atu
ma sêntitec. Ma ŋac tagôlô ma sêhu dau
sêyêc gitôm lau batê. 5 Ma aŋela dau sôm
têŋ awhê lu, “Atöc daôm dom. Aö kayalê bu
amlu aŋsalê Yisu naŋ sic iŋ ndu pi a gicso
dau. 6 Iŋ mbo lec dom. Iŋ tisa su tôm iŋ sôm
gwanaŋ su. Ameŋ alic gameŋ naŋ sêkêŋ iŋ
yêc naŋ. 7 Goc ambu andi ŋagahô, ma asôm
têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi bu iŋ tisa akêŋ lau
batê-ŋga su. Ma iŋ oc muŋ mac ndi mbo
gameŋ Galili-ŋga. Yêc dindê mac oc alic iŋ.
Kwahic dec aö gahoc yom dindec asê têŋ
amlu, ma amlu aŋgô su.”

8 Têŋ ndoc dinaŋ awhê lu dau sêlhö si bu
sêkêŋ ŋawaê dau têŋ Yisu ndê ŋgacsêŋomi.
Iŋlu si ti atac ŋayham atu, magoc ŋalôm lu-lu
ma sêtöc dau. Sênti sêmbo seŋ, 9 ma ŋagahô
Yisu hoc dau asê têŋ iŋlu ma hê mwalêc
iŋlu. Goc iŋlu sêtigasuc iŋ ma sêhu dau sêyêc
nom. Ma sêkôc iŋ sip gahi ma sêmpiŋ iŋ.
10 Goc Yisu sôm têŋ iŋlu, “Atöc daôm dom.
Andi ma asôm têŋ aneŋ asidôwai hoŋ bu
sêtêŋ Galili sêndi, ma ŋac oc sêlic aö yêc
dindê.”

Lau siŋ-ŋga sêsôm Yisu tisa ŋawaê

11 Têŋ ndoc naŋ awhê lu dinaŋ sêmbo
seŋ, naŋ lau siŋ-ŋga ŋatô naŋ sêyob sêhô
dau, naŋ sêmbu sêtêŋ Jerusalem si. Ma
sêkêŋ ŋawaê têŋ dabuŋsiga atu-tu, pi gêŋ
hoŋ naŋ sêlic. 12 Goc lau dabuŋsiga dau
sêkac lau bata sa, ma sêmasaŋ yom pi gêŋ
dau. Ŋac semlhi lau siŋ-ŋga ŋa mone atu,
13 ma sêsôm têŋ ŋac, “Mac asôm têŋ lau
bu, ‘Têŋ ôbwêc yac ayêc bêc ayêc. Ma iŋ
ndê ŋgacsêŋomi sêmeŋ, ma sem kaŋ iŋ ndê
ŋamlaŋ.’ 14 Ma Pailot bu ŋgô bu mac ayêc
bêc, dec yac oc amasaŋ yom awhiŋ iŋ, bu
mac atap matôc sa dom.” 15 Bocdinaŋ lau
siŋ-ŋga sêkôc mone dau sa, ma sêkôm tôm
lau bata Israel-ŋga sêsôm têŋ ŋac. Ma yom
dau tiapa yêc lau Israel-ŋga ŋalôm, ma lau
ŋatô sêsôm e meŋ têŋ kwahic dec.

Yisu hoc dau asê têŋ ŋgacsêŋomi

16 Têŋ ndoc dinaŋ ŋgacsêŋomi 11 sêsa
sêtêŋ lôc naŋ yêc gameŋ Galili-ŋga si, gitôm
Yisu sôm têŋ ŋac muŋ su. 17 Têŋ ndoc sêlic
iŋ, naŋ sêpôŋ haduc ma sêmpiŋ iŋ. Magoc
ŋac si lau ŋatô atac lu-lu. 18 Goc Yisu tigasuc
ŋac ma sôm, “Anötö kêŋ ŋaclai têŋ aö pi
gêŋ undambê ti nom-ŋga hoŋ. 19 Bocdinaŋ
atêŋ gameŋ hoŋ andi ma andôhôŋ lau e
sêŋyalê aö ma sêkêŋ whiŋ aö. Aŋku ŋac
anem Damba, Atu, ma Ŋalau Dabuŋ aŋgô.
20 Ma andôhôŋ ŋac bu daŋga wambu yom
hoŋ naŋ aö gac atu mac. Ma aŋyalê pi ŋandô
bu aö oc wambo wawhiŋ mac ŋapaŋ, e nom
ŋatêm pacndê.”

Mak
ndê ŋawaê ŋayham
Yom whê ŋawaê ŋayham dindec sa-ŋga

Mak iŋ Yisu ndê ŋgacsêŋomi 12 si daŋ dom, magoc iŋ tiatu yêc Jerusalem ma gêlic gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm têŋ ndoc dinaŋ. Tiŋambu Mak kêsêlêŋ whiŋ Pita têŋ ndoc Pita gêm mêtê, ma to ŋawaê ŋayham pi Yisu kêkuc mêtê naŋ Pita gêm. Lau ŋatô gauc gêm bu yom naŋ Mak to yêc 14:51-52 naŋ hêganôŋ iŋ dau. Tiŋambu iŋ gêm Pol lu Banabas sa tu iŋlu si gweleŋ-ŋga. Alic yom ŋatô pi iŋ yêc Apo 12:12, 25; 13:5, 13; 15:36-39, ma yêc Kol 4:10 ma 2 Tim 4:11.

Mak to yom daêsam pi gweleŋ naŋ Yisu kôm, magoc yom daêsam naŋ Yisu sôm tu bu êndôhôŋ lau-ŋga, naŋ iŋ to dom.

Jon kêmasaŋ Yisu ndê seŋ
(Mat 3:1-12; Luk 3:2-16)

1 Yom dindec gic hu ŋawaê ŋayham pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi.
2 Muŋ-ŋga, propet daŋ to yom naŋ Anötö sôm têŋ iŋ ndê Atu bocdec bu:

Aö wakêŋ aneŋ ŋgac aheŋ-ŋga muŋ am.
Iŋ oc êmasaŋ am nem seŋ. *[Mal 3:1]*

Ma propet Aisaya to Anötö ndê yom pi ŋgac aheŋ-ŋga dau bocdec bu:

3 Ŋamalac daŋ ta yom mbo gameŋ sawa
bocdec bu, ‘Amasaŋ Pômdau ndê seŋ
tisolop. Amasaŋ nem ŋalôm bu akôc iŋ
sa.’ *[Ais 40:3]*

4 Yom dau ŋandô sa pi Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, naŋ tiŋambu hôc asê ma gêm mêtê mbo gameŋ sawa. Iŋ sôm têŋ lau bu sêliŋ saŋgu tu bu sêtôc asê bu sêkac si ŋalôm kwi ma sêhu mêtê sac siŋ, dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi. 5 Lau daêsam akêŋ malac Jerusalem, ma akêŋ malac hoŋ yêc gameŋ Judia-ŋga, sêsa sêtêŋ Jon si. Ŋac sêhoc si sac asê, ma iŋ kêku ŋac yêc Bu Jordan.
6 Jon sôc ŋakwê naŋ sêmasaŋ ŋa kamel ŋamliclhu, ma kic piŋkap yêc iŋ ŋampêbalê. Ma iŋ gêŋ gêŋ bambaliŋ gitôm wakô ma lêp.
7 Iŋ gêm mêtê ma sôm têŋ lau bocdec bu, “Ŋgac daŋ oc meŋ êŋkuc aö, naŋ ndê ŋaclai hôc gêlêc aö neŋ su. Aö ŋgac ŋambwa dec gitôm dom bu wati iŋ ndê ŋgac akiŋ naŋ pôŋ sic ma kêgapwêc iŋ ndê atapa ŋawalô. 8 Aö kaku mac ŋa bu ŋambwa, tigeŋ iŋ oc êŋku mac ŋa Ŋalau Dabuŋ.”

Jon kêku Yisu
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)

9 Têŋ têm dinaŋ Yisu meŋ akêŋ malac Nasaret yêc gameŋ Galili-ŋga, ma hôc asê Jon. Ma Jon kêku iŋ yêc Bu Jordan. 10 Têŋ ndoc Yisu pi akêŋ bu meŋ, iŋ gêlic undambê kac sa, ma Ŋalau Dabuŋ gêm balusi aŋgô, ma sip têŋ iŋ meŋ. 11 Goc awha daŋ sa akêŋ undambê, naŋ sôm, “Aö Atuŋgac atac whiŋ-ŋga am. Aö gatisambuc am ŋandô.”

Sadaŋ kêsahê Yisu
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)

12 Dinaŋ su, goc Ŋalau wê Yisu sa gameŋ sawa gi, ma iŋ mbo tawasê. 13 Tôm bêc 40 iŋ mbo gameŋ sawa, ma Sadaŋ kêsahê bu êntôm iŋ. Iŋ mbo whiŋ bôc gameŋ sawa-ŋga, ma aŋela sem akiŋ iŋ.

Yisu gic hu iŋ ndê gweleŋ

14 Tiŋambu †Herod kêkiŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêkôc Jon dôŋ, ma sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô. Têŋ têm dinaŋ Yisu gêm mêtê ma hoc Anötö ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ lau yêc gameŋ Galili-ŋga. 15 Iŋ sôm, “Têm naŋ Anötö kêyaliŋ sa, naŋ meŋ sa su. †Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. Bocdinaŋ anem nem ŋalôm kwi, ma akêŋ whiŋ Anötö ndê ŋawaê ŋayham.”

Yisu mbwêc lauŋgac hale tu sêŋkuc iŋ-ŋga
(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)

16 Têŋ bêc daŋ Yisu kêsêlêŋ mbo Bugic-toŋ Galili ŋamakê, ma gêlic Saimon lu asi Andru. Iŋlu ŋgac lu sêkôc i-ŋga, ma sem gweleŋ sêkêŋ wasaŋ sip bu sêmbo. 17 Ma Yisu sôm têŋ iŋlu, “Amlu ameŋ aŋkuc aö, ma aö wakêŋ amlu ahê ŋamalac sêmeŋ sêŋkuc aö, tôm naŋ kwahic dec amlu ahê i.” 18 Ma ŋagahô iŋlu sêtec si wasaŋ yêc, ma sêŋkuc iŋ.
19 Iŋ kêsêlêŋ ŋasawa sauŋ, ma gêlic Sebedi ndê atu lu, Jems lu Jon. Sêndöc waŋ daŋ ma sêmasaŋ si wasaŋ naŋ kic. 20 Yisu mbwêc iŋlu bu sêmeŋ sêŋkuc iŋ, goc sêhu damba Sebedi ti lau naŋ sêkôm gweleŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ siŋ sêmbo waŋ, ma sêŋkuc Yisu.

Yisu kêdôhôŋ lau ma soc ŋalau sac yêc malac Kapenaom (Luk 4:31-37)

21 Yisu kôc lau hale dinaŋ ma sêŋsêlêŋ sêtêŋ malac Kapenaom si. Sêhôc asê têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ, ma Yisu sôc †lôm wê-ŋga gi, ma gic hu kêdôhôŋ lau. 22 Ma lau Kapenaom-ŋga sêhêdaê tu iŋ ndê yom-ŋga, bu iŋ kêdôhôŋ ŋac gitôm kêdôhôŋwaga ti ŋaclai atu, hôc gêlêc lau Israel si †kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga hoŋ su.

23 Ŋgac daŋ ndöc lôm wê-ŋga dinaŋ, naŋ ŋalau sac mbo iŋ ndê ŋalôm. Iŋ ta yom bocdec bu, 24 "Ei! Yisu Nasaret-ŋga. Aö kay-alê am, am ŋgac dabuŋ naŋ Anötö kêkiŋ. Am bu kôm sake têŋ yac? Am mweŋ bu seŋ yac su, a?" 25 Magoc Yisu hec yom ŋalau sac ma sôm, "Am mamaŋ ma hu iŋ siŋ!" 26 Goc ŋalau sac kêmwanaŋ ŋgac dau ti ŋaŋga ma hu iŋ siŋ ti mbwêc atu.

27 Tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ sêhêdaê ma sêndac dandi, "Gêŋ bocke dec? Iŋ kêdôhôŋ yac ŋa lêŋ wakuc ma ti ŋaclai atu. Ma iŋ kôc ŋaclai pi ŋalau sac whiŋ, bu iŋ kêŋ yatu ŋac, ma sêsôc iŋ ndê yom ŋapu." 28 Ma tiŋambu lau sic miŋ yom pi gêŋ dau, e ŋagahô eŋ iŋ ndê waê gêm gameŋ Galili-ŋga hoŋ ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa (Mat 8:14-17; Luk 4:38-43)

29 Ŋac sêhu lôm wê-ŋga dinaŋ siŋ, ma Saimon lu Andru sêkôc Yisu, Jems ma Jon ma sêtêŋ iŋlu si andu si. 30 Saimon ndê lawawê gêmbac lic ŋandê ma yêc andu dau ŋalôm, ma lau sêkêŋ ŋawaê têŋ Yisu. 31 Bocdinaŋ Yisu têŋ iŋ gi, kêm iŋ sip amba ma keŋ iŋ sa. Ma gêmbac hu awhê dau siŋ, ma iŋ gêm akiŋ ŋac.

32 Têŋ telha dinaŋ têŋ ndoc ac gi sip, naŋ lau malac-ŋga sêhoŋ lau gêmbac daêsam ti lau naŋ ŋalau sac sêmbo si ŋalôm, ma sêkôc ŋac sêtêŋ Yisu sêmeŋ.* 33 Lau malac-ŋga hoŋ sêkac dau sa, sêmbo andu dau ŋamakê. 34 Ma Yisu gêm lau ti gêmbac tidau-tidau daêsam dinaŋ sa, ma soc ŋalau sac daêsam su yêc lau. Tigeŋ iŋ kêŋ yao ŋalau sac bu sêsôm iŋ asê dom, ŋahu bu ŋac sêŋyalê bu iŋ †Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom siŋ (Luk 4:42-44)

35 Têŋ ŋagalaŋsê ac pi meŋ su dom ma Yisu tisa ma hu malac dau siŋ. Iŋ sa gi bu mbo tawasê ma teŋ mbec. 36 Saimon ma lau ŋatô naŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ sêsa si bu sêŋsalê iŋ. 37 Ma têŋ ndoc sêtap iŋ sa, naŋ sêsôm têŋ iŋ bu, "Lau hoŋ sêŋsalê am." 38 Magoc Yisu ô yom ma sôm, "Aö oc wambo malac tigeŋ dinaŋ dom. Dalhö datêŋ malac naŋ sêyêc gameŋ ŋamakê-ŋga dandi, bu wanem mêtê wambo dinaŋ. Tu gweleŋ dinaŋ-ŋga dec aö gameŋ."

39 Ma tiŋambu iŋ kêsêlêŋ golom-golom malac hoŋ yêc gameŋ Galili-ŋga. Iŋ gêm mêtê mbo lau si lôm wê-ŋga, ma soc ŋalau sac daêsam su yêc lau.

Yisu kôm ŋgac ti gêmbac leprasi ŋayham sa (Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

40 Têŋ bêc daŋ, ŋgac ti gêmbac †leprasi daŋ têŋ Yisu gi. Iŋ pôŋ haduc ma teŋ Yisu bu nem iŋ sa. Iŋ sôm, "Am bu tac whiŋ, dec gitôm bu am oc kôm aö ŋamlic ŋawasi sa." 41 Yisu tawalô iŋ, dec kêmatôc amba sa gi ma kêmasec iŋ, ma sôm, "Aö atac whiŋ, dec wasôm têŋ am bu ŋamlic ŋawasi sa." 42 Ma ŋagahô eŋ gêmbac dau hu iŋ siŋ, ma iŋ ndê ŋamlic ŋawasi sa. 43-44 Goc Yisu kêkiŋ iŋ têŋ †dabuŋ-siga gi, ma sôm ti ŋaŋga têŋ iŋ, "Am ŋgô! Gêŋ naŋ kwahic dec hôc asê am, naŋ sôm asê têŋ lau daŋ dom. Tigeŋ têŋ dabuŋsiga ndi, ma tôc daôm têŋ iŋ bu lic bu am nem ŋamlic ŋawasi sa su. Ma kêŋ da tu am ŋamlic ŋawasi sa-ŋga tôm yomsu naŋ Moses kêŋ têŋ yac. Ma ŋalêŋ dinaŋ lau hoŋ oc sêŋyalê bu am ŋamlic ŋayham sa." 45 Ma ŋgac dau sa gi ma gic miŋ pi gêŋ dau e yom dau tiapa. Tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ takwê Yisu, dec iŋ tec bu sôc malac daŋ yêc lhu. Iŋ mbo gameŋ ŋamakê-ŋga, magoc lau akêŋ gameŋ hoŋ sêwê sêtêŋ iŋ si ŋapaŋ.

2

Yisu kôm ŋgac bôliŋ daŋ ŋayham sa (Mat 9:1-8; Luk 5:18-26)

1 Bêc ŋatô giŋga su, goc Yisu sôc malac Kapenaom tiyham. Ma lau malac-ŋga

* **1:32:** Lau Israel si yomsu Sabat-ŋga gic yao lau bu sêŋsêlêŋ seŋ baliŋ me sêkôm gweleŋ têŋ bêc Sabat-ŋga dom. Magoc bêc Sabat-ŋga ŋa-yao pacndê têŋ ndoc ac gi sip. Tu dinaŋ-ŋga dec lau sêhôŋ e ac gi sip su, goc sêkôc si lau gêmbac sêtêŋ Yisu si.

sêŋgô ŋawaê bu iŋ mbu meŋ ndöc andu daŋ. 2 Goc lau daêsam sêkac dau sa, ma Yisu
gêm mêtê ŋac. Lau daêsam andô sêkac sa e
ŋasawa mba yêc andu ŋalôm ma yêc ŋasactô
bocdinaŋ. 3 Ma launŋgac hale sêmbalaŋ ŋgac
bôliŋ daŋ yêc sac daŋ sêmeŋ, ma bu sêtêŋ
Yisu sêndi. 4 Magoc lau daêsam dinaŋ sem
gameŋ ahuc, ma tu dinaŋ-ŋga dec ŋac sêpi
andu ŋapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa ma
sêmasaŋ ŋalasê daŋ yêc gameŋ naŋ Yisu
kalhac, naŋ ŋahô-ŋga. Goc sêŋwhaŋ sac ti
ŋgac bôliŋ sip têŋ Yisu gi. 5 Yisu gêlic gêŋ
dinaŋ ma kêyalê bu ŋac sêkêŋ whiŋ iŋ, goc
sôm têŋ ŋgac bôliŋ, “Aneŋ balê, kwahic dec
aö wasuc am nem sac kwi.”
6 Têŋ ndoc dinaŋ kêdôhôŋwaga yomsu-
ŋga ŋatô sêndöc andu dau. Sêŋgô Yisu ndê
yom dau, ma gauc gêm yêc ŋac si ŋalôm,
7 “Anötö tigeŋ gitôm bu suc sac kwi. Ma
bocke ŋgac dindê sôm yom kaiŋ dinaŋ? Iŋ
ndê yom sac sambuc.” 8 Yisu kêyalê ŋagahô
bu ŋac gauc gêm yom bocdinaŋ, dec iŋ sôm
têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac gauc gêm yom
bocdinaŋ? 9 Mac akêŋ whiŋ dom bu aneŋ
ŋaclai yêc bu wasôm têŋ ŋgac bôliŋ dindec
bu wasuc iŋ ndê sac kwi. Bocdinaŋ aö
wasôm têŋ iŋ, ‘Tisa, kôc nem mbô sa ma
êmsêlêŋ.’ 10 Ma têŋ têm mac alic aneŋ
yom dau ŋandô sa, dec aŋyalê bu Anötö kêŋ
ŋaclai têŋ †Ŋamalac ndê Atu yêc nom, bu suc
ŋamalac si sac kwi whiŋ.” Goc Yisu sôm têŋ
ŋgac bôliŋ, 11 “Aö wasôm têŋ am bu tisa, kôc
nem mbô sa, ma lhö têŋ nem andu ndi.”
12 Ma ŋgac dau tisa yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga,
kôc ndê mbô sa ma kölhö gi. Gêŋ dau kôm
lau hoŋ sêhêdaê ŋandô. Sêmpiŋ Anötö ma
sêsôm, “Gêŋ kaiŋ dindec, yac alic daŋ su
dom.”

Yisu kêgalêm Liwai bu êŋkuc iŋ
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

13 Tiŋambu Yisu sa gi mbo bugictoŋ
ŋamakê tiyham. Lau daêsam sêsa si sêŋkuc
iŋ, ma iŋ kêdôhôŋ ŋac. 14 Ma tiŋambu
iŋ kêsêlêŋ gi e gêlic †Liwai, Alpayas ndê
atuŋgac ndöc ndê mala kôc takis-ŋga. Goc
Yisu sôm têŋ iŋ, “Êmkuc aö.” Ma Liwai tisa
ma kêkuc iŋ.
15 Têŋ bêc daŋ Yisu ti iŋ ndê ŋgacsêŋomi
seŋ gêŋ sêndöc Liwai ndê andu. Ma
lau sêkôc takis-ŋga ma lau daêsam naŋ
lau bata Israel-ŋga sêsam bu lau sac naŋ
sêndöc sêwhiŋ ŋac, bu lau kaiŋ dinaŋ sêŋkuc
Yisu tôm bêc hoŋ. 16 Ma lau †Palêsai si
kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ŋatô sêlic bu Yisu
gêŋ gêŋ ndöc whiŋ lau takis-ŋga ti lau sac
dinaŋ. Goc sêsôm têŋ iŋ ndê ŋgac-sêŋomi,
“Tu sake-ŋga iŋ gêŋ gêŋ whiŋ lau takis-ŋga
ti lau sac?” 17 Yisu ŋgô yom dau, ma sôm têŋ
ŋac, “Lau naŋ sêlic dau bu gêmbac mba, naŋ
oc sêŋsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac
oc sêŋsalê dokta. Aö gameŋ bu waŋgalêm
lau naŋ sêlic dau bu lau gitêŋ, naŋ sa dom,
aö gameŋ bu waŋgalêm lau sac sa.”

Yao gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga
(Mat 9:14-15; Luk 5:33-35)

18 Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê †sêŋomi ti
lau Palêsai sêkêŋ bêc ŋatô bu sêneŋ gêŋ dom
tu gauc nem Anötö-ŋga, magoc Yisu ndê
ŋgacsêŋomi sêkôm dom. Ma lau ŋatô sêmeŋ
ma sêndac Yisu bocdec bu, “Tu sake-ŋga Jon
ndê sêŋomi ma lau Palêsai si sêŋomi sêhu
gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu gauc nem Anötö-ŋga,
magoc am nem ŋgacsêŋomi sêkôm dom?”
19 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Ŋgac nem awhê-
ŋga daŋ bu êŋgalêm lau sa sêmbo sêwhiŋ
iŋ bu sêneŋ mwasiŋ nem awhê-ŋga, dec
oc tôm dom bu sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ
têŋ ndoc ŋgac dau mbo whiŋ ŋac. Ŋalêŋ
tigeŋ kwahic dec aö gambo gawhiŋ aneŋ
ŋgacsêŋomi ma oc tôm dom bu sêhu gêŋ
daneŋ-ŋga siŋ. 20 Tigeŋ ndoc oc meŋ naŋ
lau oc sêkôc aö su yêc ŋac, ma têŋ ndoc
dinaŋ ŋac oc ŋalôm ŋawapac, ma sêŋkuc lêŋ
dahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ-ŋga.”

Yisu ndê yom gitôm gêŋ wakuc
(Mat 9:16-17; Luk 5:36-39)

21 Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi
ŋakwê akwa naŋ kic, naŋ dom. Bu po
wakuc oc hôc ŋakwê akwa kic, ma gêŋ
dau oc tisac sambuc. 22 Ma têŋ ndoc lau
s êmasaŋ wain wakuc, naŋ sêkêc sip bôc
ŋamlic wain-ŋga akwa dom. Mba! Ŋac bu
sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ŋamlic akwa
kôc ma wê sa niŋga. Ma bôc ŋamlic oc
tisac bocdinaŋ. Wain wakuc dakêc sip bôc
ŋamlic wakuc.”

Yisu iŋ Pômdau bêc Sabat-ŋga
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

23 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ Yisu ti ndê †ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ sêmbo lôcwha daŋ naŋ gic ôm wit-ŋga daŋ kic. Ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêkôc wit ŋandô ŋatô bu sêneŋ. 24 Ma lau Palêsai ŋatô sêlic gêŋ dau ma sêsôm têŋ iŋ, “Lic gêŋ naŋ am nem ŋgacsêŋomi sêkôm. Tu sake-ŋga ŋac sêkôm gweleŋ naŋ yac neŋ yomsu gic yao bu dakôm têŋ bêc Sabat-ŋga dom?” 25-26 Yisu ô ŋac si yom ma sôm, “Gauc nem yom naŋ sêto pi gêŋ naŋ Kiŋ Dawid kôm. Mac asam su, me? Têŋ ndoc naŋ Abiata iŋ †dabuŋsiga ŋamata-ŋga, naŋ Dawid ti lau naŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ sêpônda dau ma gêŋ yô ŋac. Goc Dawid sôc Anötö ndê andu gi, ma gêŋ bolom dabuŋ naŋ lau sêkêŋ ti da, naŋ Moses kêŋ yao bu lau dabuŋsiga tawasê oc sêneŋ. Ma iŋ kêŋ têŋ lau naŋ sêmbo sêwhiŋ iŋ, ma ŋac seŋ. Magoc lau daŋ sêŋgôliŋ yom pi Dawid ma sêsôm bu iŋ kêgilì yomsu lec dom.”

27 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep pi yomsu. Anötö kêŋ bêc Sabat-ŋga bu nem ŋamalac sa. Iŋ kêŋ ŋamalac tu bêc Sabat-ŋga dom. 28 Ŋamalac ndê Atu iŋ gêŋ hoŋ ŋadau, ma iŋ Pômdau Sabat-ŋga whiŋ.”

3

Yisu kôm ŋgac amba balê ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

1 Têŋ bêc daŋ tiyham Yisu sôc lôm wê-ŋga gi. Ma ŋgac amba tibalê daŋ ndöc. 2 Palêsai ŋatô sêŋsalê yom bu sêŋgôliŋ pi Yisu, dec sêtip iŋ ŋapep bu mboe iŋ oc kôm ŋgac dau ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga, dec ŋac oc sêsôm bu iŋ kêgilì yomsu Sabat-ŋga. 3 Yisu sôm têŋ ŋgac naŋ amba tibalê, “Tisa, ma lhac ŋalhu whiŋ aö.” 4 Dec iŋ ndac lau hoŋ bocdec bu, “Gêŋ bocke oc êŋgilì yomsu Sabat-ŋga? Dakôm ŋayham têŋ lau, me dakôm sac têŋ lau? Danem ŋamalac sa, me datec ŋac sêmbac ndu?” Magoc ŋac hoŋ sem dôŋ. 5 Iŋ tahê ŋac ma tac ŋandê sa, ma ŋalôm ŋawapac tu ŋac si ŋalôm ŋadandi-ŋga. Goc iŋ sôm têŋ ŋgac dau, “Êmatôc amam.” Ma ŋgac dau kêmatôc amba, ma amba dau ŋayham sa tiyham.

6 Têŋ dinaŋ lau Palêsai sêhu lôm wê-ŋga dau siŋ ma sêsa si. Ma ŋac sêndöc sêwhiŋ lau Israel-ŋga naŋ tac whiŋ Herod ma lau Rom-ŋga si gôliŋ, ma ŋac hoŋ sêkôc gauc pi lêŋ sêndic Yisu ndu-ŋga.

Yisu kêdôhôŋ lau ma kôm gêmbac ŋayham sa
(Luk 6:17-19)

7 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ bugictoŋ si, ma lau daêsam sêŋkuc ŋac. Ŋac lau akêŋ gameŋ Galili-ŋga ma gameŋ Judia-ŋga, 8 ma akêŋ malac Jerusalem ma akêŋ gameŋ Judia ma Idumia-ŋga ma akêŋ Bu Jordan ŋadaŋga, ma akêŋ malac Taya ma Saidon ŋagameŋ. Lau daêsam dinaŋ sêŋgô ŋawaê pi gêŋ naŋ Yisu kôm, dec sêsa sêtêŋ iŋ si.

9 Yisu gêlic lau toŋ atu naŋ bu sêŋgapiŋ iŋ sa, dec sôm têŋ ndê ŋgacsêŋomi bu sêmasaŋ waŋ sauŋ daŋ tu iŋ pi ndi ndöc-ŋga. 10 Iŋ sôm yom dinaŋ ŋahu bu iŋ kôm lau gêmbac daêsam ŋayham sa su e lau daêsam ti gêmbac sêkôm mwasac bu sêmasec iŋ. 11 Ma têŋ ndoc lau ti ŋalau sac sêlic iŋ, naŋ sêhu dau sêyêc iŋ aŋgô-ŋga, ma ŋalau dau sêmbwêc yom asê bocdec bu, “Am Anötö ndê Atu.” 12 Tigeŋ Yisu kêŋ gic yao ŋaŋga bu sêsôm iŋ ŋahu asê dom.

Yisu kêyaliŋ ŋgacsêŋomi 12 sa
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

13 Tiŋambu Yisu pi lôc daŋ gi ma mbwêc lau naŋ iŋ atac whiŋ, naŋ sêtêŋ iŋ sêmeŋ. 14 Goc iŋ kêyaliŋ ŋac si lau 12 sa, ma sam ŋac bu †Aposel, bu ŋac oc sêmbo sêwhiŋ iŋ, ma iŋ oc kêŋ ŋac sêsa sêndi bu sênem mêtê. 15 Ma iŋ kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêsoc ŋalau sac su. 16 Aposel 12 naŋ Yisu kêyaliŋ ŋac sa, naŋ bocdec: Saimon (naŋ iŋ sam bu Pita), 17 Jems lu Jon (Sebedi ndê atu lu naŋ Yisu sam bu ‘wapap atui’), 18 Andru, Pilip, Batolomeas, Matyu, Tomas, Jems (Alpayas ndê atu), Tadaus, Saimon (naŋ sêsam bu ‘Ŋgac †Selot’), 19 ma Judas Iskeriot, ŋgac naŋ tiŋambu hoc Yisu asê.

Lau sêŋgihi Yisu ahuc ŋapaŋ

20 Yisu sôc andu daŋ gi, magoc lau toŋ atu sêsap iŋ dôŋ ŋapaŋ e ŋasawa mba bu iŋ ti ndê ŋgac-sêŋomi sêneŋ gêŋ. 21 Gêŋ dau ŋawaê tap Yisu dinda ti asii sa, dec ŋac sêsôm, “Iŋ ndê gauc tisac.” Bocdinaŋ dec sêtêŋ iŋ si bu sêkôc iŋ sa ndi.

Yisu ndê ŋaclai ŋahu (Mat 12:22-32; Luk 11:14-22)

22 Têŋ têm dinaŋ kêdôhôŋwaga yomsu-
ŋga ŋatô sêmeŋ akêŋ Jerusalem ma sêŋgôliŋ
yom pi Yisu bocdec bu, “Ŋalau sac si ŋadau
†Belsebal gêm gôliŋ iŋ, ma kêŋ ŋaclai têŋ iŋ
bu soc ŋalau sac su.” 23 Goc Yisu mbwêc ŋac
sêtigasuc iŋ, ma ô ŋac si yom ŋa yom gôliŋ
daŋ bocdec bu, “Bocke ma Sadaŋ oc soc
Sadaŋ? 24 Gôliŋwaga daŋ ndê lau bu sêkêŋ
kisa dau, dec iŋ ndê gôliŋ oc pacndê. 25 Ma
gôlôwac daŋ bu sêwhê dau kôc, dec oc sêlhac
ŋaŋga dom. 26 Ma Sadaŋ bu kêŋ kisa têŋ dau
ma whê dau kôc, dec iŋ oc lhac ŋaŋga dom,
iŋ ndê ŋaclai oc pacndê. 27 Aŋgô! Sadaŋ iŋ
gitôm ŋgac ti licwalô atu, ma yac bu dasôc
ŋgac ti licwalô atu daŋ ndê andu bu taŋgaho
iŋ ndê gêŋ, naŋ gêŋ ŋamata-ŋga dasô iŋ dôŋ,
goc taŋgaho iŋ ndê gêŋ.

28 “Yomandô aö wasôm têŋ mac. Ŋamalac
naŋ kac ndê ŋalôm kwi ma hu ndê sac siŋ,
naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac ti yom sac-sac
hoŋ kwi. 29 Tigeŋ ŋamalac daŋ bu sôm yom
sac pi Ŋalau Dabuŋ, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê
sac kwi dom andô. Iŋ kôm gêŋ sac sambuc,
ma iŋ ndê giso oc yêc ŋapaŋ.”

30 Yom hoŋ dinaŋ Yisu sôm, ŋahu bu ŋac
sêsôm bu ŋalau sac daŋ mbo iŋ ŋalôm.

Yisu dinda ti asii (Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

31 Têŋ têm dinaŋ Yisu dinda ti ndê asii
sêhôc asê andu dau. Sêlhac awê ma sêŋkiŋ
ŋamalac daŋ sôc gi bu kôc iŋ sa sa meŋ.
32 Lau daêsam naŋ sêndöc sêŋgihi Yisu ahuc,
naŋ sêsôm têŋ iŋ bu, “Am dinam ti nem
asimi dec sêmeŋ sêlhac awê ma sêndac am.”
33 Goc iŋ ndac ŋac, “Aneŋ dinaŋ ti asiŋi naŋ
asa?” 34 Ma iŋ tahê lau naŋ sêndöc sêŋgihi
iŋ ahuc, ma sôm, “Aneŋ dinaŋ ti asiŋi dau
dindec. 35 Bu lau naŋ daŋga wambu Anötö
ndê yom, naŋ ŋac sêti aö asiŋi ti lhuŋwêi ma
dinaŋi.”

4

Yom gôliŋ pi ŋgac kêbalip wit ŋawhê (Mat 13:1-12; Luk 8:4-8)

1 Tiŋambu Yisu sa gi mbo bugictoŋ
ŋamakê, ma gic hu kêdôhôŋ lau tiyham. Ma
lau sêwê-sêwê sêmeŋ e ti toŋ atu andô. Tu
dinaŋ-ŋga iŋ pi waŋ daŋ gi poc bugictoŋ
kêpiŋ baö, ma lau daêsam dinaŋ sêlhac baö.

2 Yisu sôm yom gôliŋ daêsam bu êndôhôŋ
lau dinaŋ. Iŋ sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ŋac
bocdec bu, 3 “Aŋgô! Ŋgac daŋ sa gi bu
êmbalip wit ŋawhê yêc iŋ ndê ôm. 4 Têŋ ndoc
iŋ kêbalip gêŋ dau, naŋ ŋawhê ŋatô sêpeŋ
sêsip seŋ, ma mbac sêsip sêmeŋ ma seŋ su.
5 Ma ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip gameŋ hoc-
hoc, naŋ nom ŋagec sac hoc ŋahô ŋambwa.
Ŋawhê dau sêsip nom ŋalôm gacgeŋ si dom,
dec sêpo sêpi sêmeŋ ŋagahô. 6 Tigeŋ tiŋambu
ac pec ŋagatôm ma gêm bôliŋ. Ŋahu bu
nom ŋayham mba tu ŋawakac sip ndi-ŋga.
7 Ma wit ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip kwaŋ ti
ŋakwa ŋalôm, ma kwaŋ lu wit sêpi sêwhiŋ
dau e kwaŋ yaŋ wit ndu ma gêm ŋandô daŋ
dom. 8 Ma wit ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip nom
ŋayham, ma tiŋambu sem ŋandô daêsam,
ŋatô sem ŋandô 30, ŋatô sem ŋandô 60, ma
ŋatô sem ŋandô 100.”

9 Goc Yisu sôm, “Asa bu daŋga-suŋ yêc,
naŋ ŋgô aneŋ yom.”

Yisu whê yom gôliŋ wit ŋawhê-ŋga ŋahu sa (Mat 13:10-23; Luk 8:9-15)

10 Tiŋambu lau daêsam sêmbo dom, ma
lau naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu, ti ŋgacsêŋomi 12
sêndac Yisu pi yom gôliŋ dau ŋahu. 11 Ma iŋ
whê sa têŋ ŋac bocdec bu, “Anötö ndê gôliŋ
ŋalêŋ ŋahu sip ŋalôm gi. Iŋ kêyaliŋ mac sa
bu aŋyalê ŋahu dau, magoc lau naŋ sêmbo
Anötö ndê gôliŋ ŋalôm dom, naŋ wasôm
yom têŋ ŋac ŋa yom gôliŋ ŋambwa. 12 Aisaya
to yom pi lau kaiŋ dinaŋ, naŋ yêc bocdec
bu:

> Ŋac sêlic gêŋ naŋ aö gakôm, naŋ ŋapaŋ,
> magoc ŋac si gauc sa dom. Ma ŋac
> sêŋgô aneŋ yom ŋapaŋ, magoc sêŋyalê
> ŋahu dom.
>
> Ŋac bu sêŋyalê, dec oc tôm bu sênem dau
> kwi, ma Anötö oc suc ŋac si sac kwi.”
> *[Ais 6:9-10]*

13 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Bocke dec mac
aŋyalê yom gôliŋ dinaŋ ŋahu dom? Bocd-
inaŋ ŋalêŋ bocke mac oc aŋyalê yom gôliŋ
ŋatô ŋahu? 14 Aŋgô! Yom pi ŋgac naŋ kêbalip
wit ŋawhê, naŋ hêganôŋ ŋgac naŋ hoc Anötö
ndê yom asê. 15 Ma yom pi wit ŋawhê naŋ
sêpeŋ sêsip seŋ, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô
Anötö ndê yom, magoc ŋagahô Sadaŋ meŋ

ma kêgaho yom dau su yêc ŋac si ŋalôm.
16 Ma wit ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip gameŋ hoc-
hoc, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô A nötö ndê
yom ma sêkôc sa ŋagahô ti atac ŋayham.
17 Tigeŋ tôm wit naŋ ŋawakac mbasi, naŋ
lau dau sêlhac ŋasawa baliŋ dom. Têŋ ndoc
sêtap ŋawapac sa, me lau sêkêŋ kisa ŋac tu
Anötö ndê yom-ŋga, naŋ sêhu si sêkêŋ whiŋ
siŋ ŋagahô eŋ. 18 Ma wit ŋawhê naŋ sêpeŋ
sêsip kwaŋ ti ŋakwa ŋalôm, naŋ hêganôŋ
lau naŋ sêŋgô Anötö ndê yom, 19 tigeŋ
sêhêgo dau pi gêŋ nom-ŋga kêlêc, ma lêŋ
atac whiŋ mone ti wapa nom-ŋga hê ŋac si
gauc ŋapaŋ e kôm Anötö ndê yom ahuc, ma
ŋandô mbasi. 20 Ma wit ŋawhê naŋ sêpeŋ
sêsip nom ŋayham, ma sem ŋandô 30, me 60,
me 100, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô Anötö
ndê yom, sêkôc sa e tidôŋ, ma sem ŋandô
daêsam.”

Dasiŋ lam ŋawê kwi dom (Luk 8:16-18)

21 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Lam iŋ gêŋ pô
gameŋ-ŋga, ma bocdinaŋ yac taŋgatöc ŋa
suc ahuc me dasiŋ kwi sôc sasac ŋapu dom.
Mba! Taŋkiŋ êŋgalêŋ ŋalhu bu ŋawê pô
gameŋ. 22 Ma ŋalêŋ tigeŋ, yom naŋ yêc siŋ
dau me ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ oc meŋ sa
tiawê. 23 Asa naŋ daŋgasuŋ bu yêc, naŋ
ŋgô.”

24 Ma iŋ gic têku yom ma sôm, “Akôc
gauc ŋapep pi Anötö ndê yom naŋ mac
aŋgô. Mac bu atac whiŋ bu aŋyalê ŋahu, dec
Anötö oc kêŋ gauc têŋ mac, ma iŋ oc kôm
mac nem gauc êŋsôwec tiatu. 25 Bu asa naŋ
kôc Anötö ndê yom sa sip ndê ŋalôm e tidôŋ,
naŋ Anötö oc kêŋ gauc têŋ iŋ êŋlêc. Magoc
asa naŋ kôc sa tidôŋ dom, naŋ Anötö oc kôc
iŋ ndê yom hoŋ su yêc iŋ.”

Yom gôliŋ pi gêŋ ŋawhê naŋ po pi meŋ

26 Ma Yisu sôm, “Ŋalêŋ naŋ Anötö ndê
gôliŋ kêsôwec, naŋ gitôm gêŋ ŋawhê naŋ
ŋamalac daŋ sô sip ndê ôm. 27 Ma tiŋambu iŋ
yêc bêc ôbwêc ma tisa têŋ acsalô, ma ŋawhê
dau po pi meŋ. Magoc ŋamalac dau kêyalê
ŋalêŋ dom. 28 Têŋ ŋamata-ŋga ŋawhê dau
hôc nom kôc ma ŋagatôm pi meŋ, malô goc
ŋamlha sa ma tiŋambu gêm ŋandô. 29 Magoc
têŋ ndoc gêŋ ŋandô dau tilôwê iŋ oc ndic su,
bu bêc sêhoŋ gêŋ ŋandô sa-ŋga meŋ sa.”

Yom gôliŋ pi gêŋ ŋawhê sauŋ (Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)

30 Ma Yisu sôm, “Aö wasôm yom gôliŋ
bocke tu bu wawhê ŋalêŋ naŋ Anötö ndê
gôliŋ kêsôwec, naŋ sa? Aö wanem dôhôŋ
pi gêŋ sake bu wawhê sa? 31 Anötö ndê
gôliŋ gitôm gêŋ ŋawhê sauŋ andô daŋ naŋ
dasô sip nom, gitôm a soc ŋawhê. 32 Gêŋ
dau gêŋ sauŋ andô, tigeŋ yac bu dasô sip
nom ndi, dec oc po tiatu e hôc gêlêc gêŋ ôm-
ŋga hoŋ su. Ma ŋasaŋgac oc sêhê baliŋ e
mbac lôlôc-ŋga sêmeŋ sêhê si ŋaic yêc ayuŋ
ŋayham dau.”

33 Yom gôliŋ kaiŋ dinaŋ Yisu sôm têŋ lau
ŋapaŋ. Iŋ kêdôhôŋ ŋac tôm ŋac si gauc.
34 Yom hoŋ naŋ iŋ sôm têŋ ŋac, naŋ iŋ sôm
ŋa yom gôliŋ. Ma têŋ têm naŋ iŋ ti ndê
ŋgacsêŋomi sêmbo tawasê, naŋ iŋ whê gêŋ
hoŋ sa têŋ ŋac.

Yisu kôm bu ŋampoŋ timalô (Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

35 Têŋ acsalô dinaŋ kêpiŋ bu ŋasec sa, naŋ
Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Yac dalhö,
dapi bugictoŋ ŋadaŋga dandi.” 36 Goc sêhu
lau toŋ atu dinaŋ siŋ ma sêkôc Yisu whiŋ
ŋac sêpi waŋ daŋ ma sêlhö si. Ma waŋ ŋatô
sêlac sêwhiŋ. 37 Sêlac si ma mbu puc atu
ma gêli bu ŋampoŋ sa gic sip waŋ e kêpiŋ
bu waŋ pac. 38 Magoc Yisu teŋ gwalim ma
yêc bêc yêc waŋku-ŋga. Ŋgacsêŋomi sêuŋ iŋ
sa, ma sêsôm têŋ iŋ, “Kêdôhôŋwaga, bocke?
Am hêgo daôm dom bu yac oc dandiŋaŋ,
a?” 39 Goc iŋ tisa, ma sôm yom ŋaŋga têŋ
mbu ti bu ŋampoŋ bocdec bu, “Naŋ gitôm!
Timalô!” Goc mbu timalô ma gameŋ ŋaŋeŋ
sa. 40 Ma iŋ sôm têŋ ŋac bu, “Tu sake-ŋga
mac atöc daôm kêlêc? Bocke? Mac akêŋ
whiŋ aö dom, a?” 41 Magoc ŋac sêsö ti sêtöc
dau ŋandô ma sêndac dandi, “Iŋ asa dec?
Gêŋ hoŋ sêsôc iŋ ndê yom ŋapu, ma mbu ti
bu ŋampoŋ sêwhiŋ!”

5

Yisu kôm ŋgac ti ŋalau sac ŋayham sa (Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

1 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhôc asê Bugic-
toŋ Galili-ŋga ŋadaŋga têŋ gameŋ ac pi-ŋga,
ma sêsôc baö yêc lau Gerasa-ŋga si gameŋ.
2 Sêpi baö si, ma ŋgac daŋ naŋ ŋalau sac
mbo iŋ ndê ŋalôm, naŋ sa akêŋ ôm sêhô-ŋga

ma têŋ Yisu gi. 3 Iŋ ŋgac dau êlêmê ndöc
ôm sêhô-ŋga, ma têm daêsam lau sêŋsahê bu
sêsô iŋ dôŋ ŋa wac me ŋa sen, magoc gitôm
dom. 4 Têm daêsam sêsô iŋ amba ti gahi
dôŋ ŋa sen, magoc iŋ hê sen kic ma seŋ
gapocwalô gahi-ŋga su. Lau daŋ sêtôm dom
bu sêkôm iŋ timalô. 5 Têŋ acsalô ti ôbwêc,
iŋ mbo ôm sêhô-ŋga ti gameŋ ŋabaö, ma taŋ
asê ma kôc hoc ma tuc-tuc dau ŋamlic tisac.
6 Têŋ têm dinaŋ iŋ gêlic Yisu kalhac ahê,
goc kêti gi ma pôŋ haduc yêc iŋ aŋgô-ŋga.
7-8 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, "Ŋalau sac, am hu
ŋgac dinaŋ siŋ." Dec ŋalau dau mbwêc atu
ma sôm, "Yisu, Anötö Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau
ndê Atu, am bu kôm sake têŋ aö? Tu Anötö
ndê ŋaê-ŋga, aö wateŋ am bu kôm aö ŋayom
dom." 9 Goc Yisu ndac iŋ, "Am nem ŋaê
asa?" Ma ŋalau sac ô yom ma sôm, "Aneŋ
ŋaê 'Toŋ Atu,' bu yac ŋalau daêsam." 10 Ma
ŋalau dau teŋ Yisu tidim daêsam, bu soc ŋac
su yêc gameŋ dinaŋ dom.
11 Têŋ têm dinaŋ bôc toŋ atu seŋ gêŋ
sêmbo lôc ŋapu yêc gameŋ dinaŋ. 12 Goc
ŋalau sac sêteŋ Yisu ma sêsôm, "Êmkiŋ yac
atêŋ bôc dindê andi, bu yac asôc bôc si
ŋalôm." 13 Yisu gôlôc goc ŋalau sac sêhu ŋgac
dinaŋ siŋ, ma sêsôc bôc ŋalôm si. Goc bôc
hoŋ sênti si e sêsip salic sac, ma sêsip bugic-
toŋ e bu kô ŋac sêmbac ndu. Bôc dau toŋ atu,
ŋanamba gitôm 2,000. 14 Goc lau sêyob bôc-
ŋga sênti si, ma sic miŋ yom dinaŋ têŋ lau
naŋ sêmbo malac atu ti gameŋ ŋamakê-ŋga.
Ma lau dau sêsa si bu sêlic gêŋ naŋ Yisu kôm.
15 Sêhôc asê iŋ ma sêlic ŋgac naŋ Yisu soc
ŋalau sac toŋ atu dinaŋ su yêc iŋ, naŋ ndöc ti
gauc ŋawa ma sôc ŋakwê, dec ŋac sêtöc dau.
16 Ma lau naŋ sêlic gêŋ dau, naŋ sic miŋ pi
gêŋ naŋ Yisu kôm têŋ ŋgac ti ŋalau sac, ma
têŋ bôc. 17 Goc lau gameŋ dinaŋ-ŋga sêteŋ
Yisu ŋaŋga bu hu ŋac si gameŋ siŋ.
18 Têŋ ndoc Yisu bu pi waŋ ndi, naŋ ŋgac
naŋ iŋ soc ŋalau sac su yêc iŋ, naŋ teŋ iŋ
ŋaŋga bu whiŋ iŋ ndi. 19 Magoc Yisu sôm,
"Mba! Am mbu têŋ nem lau ndi, ma ndic
miŋ têŋ ŋac pi ŋalêŋ naŋ Pômdau tawalô am,
ma pi gêŋ hoŋ naŋ iŋ kôm têŋ am." 20 Goc
ŋgac dau kölhö gi, ma kêgihi gameŋ naŋ
sêsam bu Dekapolis,* ma gic miŋ yom pi
gêŋ atu naŋ Yisu kôm têŋ iŋ. Ma lau hoŋ
sêhêdaê.

Yisu kôm awhê lu ŋayham sa (Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

21 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêpi waŋ ma
sêmbu sêpi bugictoŋ ŋadaŋga si. Ma têŋ ndoc
iŋ sip baö gi, naŋ lau toŋ atu sêkac sa e
sêŋgihi iŋ ahuc. 22 Ma ŋgac daŋ ŋaê Jairas,
naŋ yob lau Israel-ŋga si lôm wê-ŋga yêc
gameŋ dinaŋ, naŋ meŋ hôc asê. Iŋ gêlic
Yisu goc hu dau sip nom yêc iŋ gahi-ŋga.
23 Ma iŋ teŋ iŋ ŋaŋga bocdec bu, "Aneŋ
bawhê sauŋ gêmbac atu kêpiŋ bu oc mbac
ndu. Aö tac whiŋ bu am mweŋ, kêŋ amam
sac iŋ tu bu iŋ mbac ndu dom, ma ŋayham
sa tiyham." 24 Goc Yisu whiŋ iŋ gi.

Yisu kêsêlêŋ mbo, ma lau daêsam sêŋkuc
iŋ ma sêŋgihi iŋ ahuc. 25 Lau toŋ dinaŋ si
daŋ iŋ awhê naŋ gêm dac ŋapaŋ tôm yala
12. 26 Iŋ kêsalê dokta daêsam bu sênem iŋ sa,
ma gêmlhi ŋac e iŋ ndê mone hoŋ pacndê.
Magoc ŋac sêtôm dom bu sênem iŋ sa. Iŋ hôc
ŋandê atu tu ŋac-ŋga, ma gêmbac dau hôc
gêlêc su. 27-28 Awhê dau ŋgô Yisu ŋawaê su,
dec gauc gêm têŋ dau bu, "Aö bu wamasec
iŋ ndê ŋakwê, dec oc kôm aö ŋayham sa." Tu
dinaŋ-ŋga iŋ kêsêlêŋ yêc lau toŋ atu ŋalôm
kêkuc iŋ, ma kêmasec iŋ ndê ŋakwê. 29 Ma
ŋagahô eŋ iŋ ndê dac sa tiyham dom, ma iŋ
kêsahê bu iŋ ndê gêmbac pacndê su.
30 Yisu kêyalê bu ŋaclai sa yêc iŋ, goc
ŋagahô iŋ kac dau kwi yêc lau toŋ atu ŋalôm
ma ndac, "Asa kêmasec aö neŋ ŋakwê?"
31 Magoc iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêô yom ma
sêsôm, "Lic lau daêsam dindec s êkôm am
si. Bocke dec am ndac bu ŋac si asa kêmasec
am?" 32 Magoc Yisu taso lau hoŋ, ma kêsalê
ŋamalac naŋ kôm gêŋ dau. 33 Awhê dau
kêyalê bu iŋ ŋayham sa su, dec têŋ Yisu gi
ma pôŋ haduc yêc iŋ aŋgô-ŋga. Iŋ töc dau ti
kêtitec mbo, ma hoc yom asê pi gêŋ naŋ iŋ
kôm. 34 Goc Yisu sôm teŋ iŋ, "O aneŋ bawhê,
am nem kêŋ whiŋ aö dec kôm am ŋayham
sa. Am ndi ti atac malô, kwahic dec am
nem ŋawapac pacndê su."
35 Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma lau ŋatô
sêmeŋ akêŋ Jairas ndê andu, ma sêsôm têŋ

* **5:20:** Dekapolis - ŋaê dinaŋ danem kwi bu 'malac amaŋlu.' Malac amaŋlu dinaŋ sêyêc Bugictoŋ Galili-ŋga ŋagameŋ têŋ ac pi-ŋga.

iŋ, “Am atômwê mbac ndu su. Tu sake-ŋga am bu kêŋ ŋawapac têŋ Kêdôhôŋ-waga? Sôm têŋ iŋ bu meŋ dom.” 36 Tigeŋ Yisu hêgo dau tu ŋac si yom-ŋga dom, ma sôm têŋ Jairas, “Töc daôm dom, kêŋ whiŋ.” 37 Goc Yisu kalhac lau hoŋ ahuc, ma kôc Pita, ma Jems lu ndê asidôwa Jon, ma sêwhiŋ Jairas si. 38 Sêŋsêlêŋ si e sêhôc asê Jairas ndê andu, ma Yisu gêlic lau sêkôm ŋanta atu, ŋac sêhu daŋgibo asê ma sêtaŋ. 39 Goc iŋ sôc gi ma ndac ŋac, “Mac akôm ŋanta ti daŋgibo atu dindec tu sake-ŋga? Bawhê dau mbac ndu dom, iŋ yêc bêc naŋ yêc.” 40 Magoc ŋac sêmbwac iŋ. Yisu kêŋ ŋac sêsa awê si, ma kôc bawhê ŋadamba lu dinda ti ŋgacsêŋomi tö dinaŋ sêwhiŋ iŋ si, ma sêsôc ŋalôm naŋ bawhê yêc. 41 Iŋ kêm bawhê dau sip amba ma sôm têŋ iŋ, “Talita, k umi.” (Yom Hibru dau danem kwi bu, ‘Bawhê sauŋ, am tisa.’) 42 Ma ŋagahô eŋ bawhê dau, naŋ ndê yala ti 12, naŋ tisa ma kêsêlêŋ. Ma lau hoŋ naŋ sêlic gêŋ dau, naŋ sêhêdaê ŋandô. 43 Magoc Yisu kêŋ yao ŋaŋga bu sêsôm gêŋ dau asê têŋ lau ŋatô dom. Ma iŋ sôm bu sêkêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ bawhê dau neŋ.

6

Yisu ndê lau sêkôc iŋ sa dom (Mat 13:54-58; Luk 4:16-30)

1 Yisu mbu têŋ iŋ ndê malac-hu gi, ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêŋkuc iŋ. 2 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ iŋ sôc lôm wê-ŋga gi, ma gic hu kêdôhôŋ lau. Ma lau daêsam naŋ sêŋgô iŋ ndê yom, naŋ sêhêdaê ma sêsôm têŋ dandi, “Aluê! Iŋ ŋgac dec tap gêŋ hoŋ dindec sa yêc nde? Asa kêŋ gauc atu-tu dinaŋ têŋ iŋ, ma ŋaclai tu kôm gêŋ dalô-ŋga? 3 Iŋ yac neŋ ŋgac naŋ muŋ-ŋga kôm gweleŋ kapenta-ŋga. Iŋ Maria ndê atuŋgac, ma Jems, Josep, Judas ma Saimon dôwa! Ma iŋ ndê lhuwêi sêmbo sêwhiŋ yac.” Ma ŋac atac lu-lu tu iŋ-ŋga. 4 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Lau hoŋ sêtoc propet daŋ sa, tigeŋ yêc iŋ ndê malachu, iŋ ndê asidôwai ma iŋ dau ndê lau sêtoc iŋ sa dom.” 5 Ma yêc gameŋ dinaŋ iŋ gitôm dom bu kôm gêŋ dalô daêsam. Iŋ kêŋ amba sac lau gêmbac tigeŋ-tigeŋ, ma kôm ŋac ŋayham sa. 6 Ma iŋ hêdaê bu ŋac sêkêŋ whiŋ iŋ dom.

Tiŋambu iŋ kêsêlêŋ golom-golom malac, ma kêdôhôŋ lau.

Yisu kêkiŋ ŋgacsêŋomi 12 sêsa si (Mat 10:7-11; Luk 9:1-5)

7 Yisu mbwêc ndê ŋgacsêŋomi 12 sêtêŋ iŋ sêmeŋ, ma iŋ kêkiŋ ŋac lu-lu sêsa sêtêŋ malac ŋatô si, bu sênem mêtê lau. Ma iŋ kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêsoc ŋalau sac su yêc lau. 8-9 Iŋ kêkiŋ ŋac ti sôm yom têŋ ŋac bocdec bu, “Aŋsêlêŋ andi, magoc akôc wapa daêsam dom. Asôc nem atapa ma akôc nem tôc, dec tôm. Ampwic hacgêlê dom, ma akôc gêŋ daneŋ-ŋga me awa me ŋakwê aô daôm-ŋga dom. 10 Têŋ ndoc mac asôc malac daŋ andi, ma lau sêkôc mac sa asôc ŋac si andu, naŋ ambo whiŋ ŋac e mac ahu malac dau siŋ. 11 Ma lau malac daŋ-ŋga bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc atoŋ kop su yêc gahim têŋ ndoc mac ahu ŋac siŋ, bu atôc ŋac si giso asê.”

12 Goc ŋac sêlhö si ma sem mêtê bu lau sênem si ŋalôm kwi ma sêhu mêtê sac siŋ. 13 Sêsoc ŋalau sac daêsam su yêc lau, ma sêmbac olib ŋakwi pi lau gêmbac daêsam ma sêkôm ŋac ŋayham sa.

Herod gauc gêm yom daêsam pi Yisu (Mat 14:1-2; Luk 9:7-9)

14 Lau sic miŋ pi Yisu ŋapaŋ e iŋ ndê waê tiapa, ma Kiŋ Herod ŋgô ŋawaê pi iŋ whiŋ. Lau ŋatô sêsôm bu, “Yisu iŋ Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga, ma bocdinaŋ iŋ kôc ŋaclai bu kôm gêŋ dalô.” 15 Ma ŋatô sêsôm, “Mba! Iŋ ŋgac dec iŋ propet Elaija naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga.” Ma ŋatô sêsôm, “Mba! Iŋ propet daŋ tôm propet akwa-kwa.” 16 Magoc têŋ têm Herod ŋgô yom dinaŋ pi Yisu, naŋ iŋ sôm, “Ŋgac dê mboe Jon, ŋgac naŋ aö gatim iŋ kachu kic, naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga.”

Herod gic Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndu ŋamiŋ (Mat 14:3-12)

17-18 Muŋ-ŋga, Herod kôc iŋ asi Pilip ndê awhê Herodias ma gêm ti ndê awhê. Dec Jon hoc Herod ndê giso asê ma sôm têŋ iŋ, “Am gêm nem asim ndê awhê, dec kôm gêŋ so sambuc.” Tu dinaŋ-ŋga Herod kêkiŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêkôc Jon dôŋ, ma sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô. 19 Tu Jon ndê yom-ŋga, Herodias êlêmê tac ŋandê têŋ iŋ ma tac whiŋ bu sêndic iŋ ndu. Magoc iŋ gitôm dom, 20 bu Herod kêyalê bu Jon iŋ ŋgac

gitêŋ ti dabuŋ, dec töc Jon ma yob iŋ ŋapep.
Herod tac whiŋ bu ŋgô Jon ndê yom, magoc
Jon ndê yom kôm iŋ gauc gêm yom daêsam.
21 Tiŋambu Herodias tap lêŋ daŋ sa bu lau
sêndic Jon ndu. Têŋ Herod ndê bêc dinda
kôc iŋ-ŋga, naŋ Herod ndê mwasiŋ daŋ ma
kêgalêm iŋ ndê lau atu-tu, ti lau bata siŋ-
ŋga, ma lau bata Galili-ŋga. 22 Ŋac sêndöc
mwasiŋ dau ŋalôm ma Herodias atuwê sôc
meŋ ma tê wê. Gêŋ dau kôm Kiŋ Herod ti
ndê ŋacleŋ hoŋ atac ŋayham kêlêc. Goc iŋ
sôm têŋ bawhê dau, “Am ndac gêŋ bocke
naŋ am atac whiŋ, ma wakêŋ têŋ am.”
23 Ma iŋ kêmatiŋ yom têŋ iŋ bocdec bu, “Gêŋ
naŋ am bu ndac, naŋ aö wakêŋ têŋ am, tôm
aö wawhê neŋ wapa hoŋ kôc ndi toŋ lu
ma wakêŋ toŋ daŋ têŋ am.” 24 Goc bawhê
dau sa gi ma ndac dinda, “Aö wandac gêŋ
sake?” Ma dinda ô yom ma sôm, “Am
ndac Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê ŋagôlôŋ.”
25 Goc bawhê dau kac dau kwi ma kêti
mbu têŋ Kiŋ Herod gi, ma sôm têŋ iŋ bu,
“Aö tac whiŋ bu kwahic dec, am tim Jon,
Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê kachu kic, goc kêŋ
iŋ ndê ŋagôlôŋ sip pele daŋ ma kêŋ têŋ aö,
bu walic pi tanôŋ bu iŋ mbac ndu ŋandô.”
26 Yom dau kôm Kiŋ Herod ŋalôm ŋawapac
atu, tigeŋ tu iŋ kêmatiŋ yom yêc ŋacleŋ hoŋ
aŋgô-ŋga, dec kôm tôm bawhê dau ndac.
27 Ma ŋagahô iŋ kêkiŋ ŋgac daŋ bu ndic Jon
ndu ma kôc iŋ ŋagôlôŋ mbu meŋ. Ŋgac dau
sôc gapocwalô gi, tim Jon ndê kachu kic,
28 ma kêŋ ŋagôlôŋ sip pele daŋ. Goc kôc sa
gi kêŋ têŋ bawhê, ma bawhê kêŋ têŋ dinda
gêlic.

29 Têŋ têm Jon ndê sêŋomi sêŋgô gêŋ dau
ŋawaê, naŋ sêmeŋ ma sêkôc iŋ ndê ŋamlaŋ
sa, ma si sêŋsuhuŋ.

Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêmbu sêmeŋ

30 Ŋgacsêŋomi naŋ Yisu kêkiŋ ŋac sêsa si,
naŋ sêmbu sêtêŋ iŋ sêmeŋ, ma sic miŋ pi gêŋ
hoŋ naŋ sêkôm, ma yom naŋ sêndôhôŋ têŋ
lau. 31 Têŋ têm dinaŋ lau daêsam sêwê sêtêŋ
Yisu sêmeŋ ŋapaŋ, dec ŋasawa mba bu iŋ ti
ndê lau sêneŋ gêŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ sôm
têŋ ŋac, “Mac tamwasêm awhiŋ aö, ma yac
dasa gameŋ sawa daŋ dandi, ma taŋwhaŋ
dauŋ.”

Yisu gôlôm lau 5,000 (Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

32 Bocdinaŋ ŋac sêpi waŋ daŋ bu sêlhö
sêtêŋ gameŋ sawa daŋ sêndi. 33 Magoc
lau daêsam sêlic ŋac sêpi waŋ ma sêŋyalê
bu Yisu ti ndê lau. Bocdinaŋ lau akêŋ
malac hoŋ yêc gameŋ dinaŋ sêŋkuc ŋac,
sênti sêmbo baö ma sêhôc gêlêc ŋac. 34 Têŋ
têm Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi sêsôc baö si, iŋ
gêlic lau daêsam dinaŋ ma tawalô ŋac, bu
ŋac sêtôm domba naŋ si ŋgac yob ŋac-ŋga
mba. Dec iŋ gic hu kêdôhôŋ yom daêsam têŋ
ŋac.

35 Sêmbo e telha sa, goc Yisu ndê
ŋgacsêŋomi sêtêŋ iŋ si ma sêsôm, “Gameŋ
dindec gameŋ sawa, ma ac pacndê. 36 Kêŋ
lau dau sêlhö sêtêŋ malac ti gameŋ ŋamakê-
ŋga sêndi, bu sênemlhi gêŋ sêneŋ-ŋga.”
37 Magoc Yisu sôm, “Mba! Mac daôm akêŋ
gêŋ têŋ ŋac sêneŋ.” Ma ŋac sêô yom ma
sêsôm, “Lau dindec ŋac lau daêsam andô!
Yac bu anemlhi bolom ŋa mone atu gitôm
†denarii 200, dec oc tôm bu ŋac hoŋ sêneŋ
ŋagec-ŋagec. Yac akôm bocdinaŋ, a?” 38 M
a iŋ ndac, “Mac nem bolom hiŋga ndöc?
Andi alic.” Ma ŋac si sêlic goc sêmbu sêmeŋ
ma sêsôm, “Yac mba bolom limdaŋ, ma i lu
sêndöc.”

39 Goc Yisu sôm têŋ ŋac bu sêkêŋ lau hoŋ
sêndöc sic titoŋ-titoŋ sêndöc kwaŋ. 40 Ma
lau hoŋ sêndöc sic titoŋ-titoŋ, toŋ ŋatô gitôm
lau 100, ma ŋatô gitôm 50. 41 Goc Yisu kôc
bolom limdaŋ ma i lu sa, tatac undambê
ma gêm mbec, goc pô bolom kôc-kôc, ma
kêŋ têŋ ŋgacsêŋomi bu sêndic sam têŋ lau.
Goc iŋ kôm bocdinaŋ pi i lu. 42 Lau hoŋ seŋ
gêŋ e hôc ŋac dôŋ. 43 Ma tiŋambu ŋgacsêŋomi
sic bolom ti i ŋadêlê sa sip gatop 12 e meŋhu.

44 Yisu gôlôm lau toŋ atu dinaŋ, ma
lauŋgac naŋ sêmbo toŋ dau ŋalôm ma seŋ
gêŋ, naŋ si namba gitôm 5,000.

Yisu kêsêlêŋ mbo bu ŋahô (Mat 14:22-33; Jon 6:16-21)

45 Têŋ têm dinaŋ Yisu kêŋ ndê ŋ
gacsêŋomi sêpi waŋ daŋ si, ma kêkiŋ ŋac
sêmuŋ iŋ sêpi bugictoŋ ŋadaŋga, bu sêtêŋ
malac Betsaida sêndi. Ma iŋ dau mbo baö
bu kêŋ lau toŋ atu dinaŋ sêlhö si. 46 Iŋ hu
ŋac siŋ su, goc pi lôc daŋ gi bu teŋ mbec.

47 Ŋasec sa su, ma waŋ dau sa bugictoŋ ŋalhu, ma Yisu tawasê mbo baö. 48 Iŋ gêlic ndê ŋgac-sêŋomi sêhêc waŋ ŋaŋga, bu mbu atu kêsêlêŋ ma puc ŋac dôŋ. Têŋ ôbwêc lôm iŋ kêsêlêŋ mbo bu ŋahô, ma sa têŋ ŋac gi. Iŋ bu hôc gêlêc ŋac, 49 magoc têŋ ndoc sêlic iŋ kêsêlêŋ mbo bu ŋahô, ŋac gauc gêm bu sêlic ŋalau daŋ. Ŋac sêmbwêc atu, 50 bu ŋac hoŋ sêlic iŋ ma sêtöc dau. Magoc ŋagahô iŋ sôm yom têŋ ŋac bu, "Ŋalôm pêŋ dôŋ ma atöc daôm dom, bu aö dauŋ dindec!" 51 Goc iŋ kêsêlêŋ têŋ ŋac ma pi waŋ gi. Ma mbu timalô ma binôŋ sip. Ŋac sêhêdaê ŋandô, 52 ŋahu bu ŋac sêlic gêŋ naŋ iŋ kôm pi bolom ti i, magoc ŋac si gauc sa dom pi iŋ ndê ŋaclai. Ŋac si ŋalôm ŋadandi.

Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret
(Mat 14:34-36; Jon 6:22-25)

53 Ŋac sêhôc asê malac Genesaret yêc bugictoŋ ŋadaŋga, ma sêsô waŋ dôŋ. 54 Ŋac sêsip baö si ma ŋagahô lau sêŋyalê bu Yisu. 55 Goc sênti sêtêŋ malac hoŋ yêc gameŋ dinaŋ, ma sêkêŋ Yisu ŋawaê. Ma tiŋambu lau sêmbalaŋ si lau gêmbac sêtêŋ malac bocke naŋ sêŋgô bu Yisu mbo. 56 Ma malac atu ti sauŋ, me gameŋ ŋamakê-ŋga bocke naŋ Yisu mbo, naŋ lau sêtoc si lau gêmbac sêyêc maket ŋamala, ma sêteŋ Yisu bu ŋac sêmasec iŋ me bu sêmasec iŋ ndê ŋakwê ŋambwa. Ma lau hoŋ naŋ sêmasec iŋ, naŋ ŋamlic ŋayham sa.

7

Gêŋ naŋ kôm ŋamalac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga
(Mat 15:1-20)

1 Lau Palêsai ti kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ŋatô akêŋ Jerusalem sêtêŋ Yisu si. 2 Ma ŋac sêlic bu iŋ ndê ŋgacsêŋomi ŋatô sêŋgwasiŋ amba dom ma seŋ gêŋ. Bocdinaŋ ŋac gauc gêm bu ŋgac-sêŋomi si amba ŋadômbwi. 3 Ŋac gauc gêm yom dinaŋ, ŋahu bu lau Palêsai ti lau Israel-ŋga daêsam sêŋkuc mêtê naŋ lau andô sic dulu têŋ ŋac, bu sêŋgwasiŋ amba muŋ su, goc sêneŋ gêŋ. 4 Ma têŋ ndoc sêmbu akêŋ maket sêmeŋ,* naŋ sêŋgwasiŋ amba muŋ, goc sêneŋ gêŋ. Ma ŋac sêŋgwasiŋ laclhu ti akôp ma suc, ma sêŋkuc mêtê kaiŋ dinaŋ daêsam, naŋ lau andô Israel-ŋga sic dulu têŋ ŋac.

5 Bocdinaŋ lau Palêsai ti kêdôhôŋ-waga yomsu-ŋga dinaŋ sêndac Yisu, "Tu sake-ŋga am nem ŋgac-sêŋomi sêŋkuc ŋagôliŋ naŋ lau andô sic dulu têŋ yac, naŋ dom, ma seŋ gêŋ ti amba ŋadômbwi?" 6 Ma Yisu ô yom ma sôm, "Propet Aisaya hoc yom asê muŋ su, naŋ hêganôŋ mac lau atim yom lau-ŋga solop. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

> Lau dindec sêtoc aö sa ŋa whasuŋ ŋambwa, tigeŋ ŋac si ŋalôm yêc daŋ dauŋga.
> 7 Ŋac sem akiŋ aö ŋandô dom, ma yom naŋ sêndôhôŋ têŋ lau, naŋ ŋamalac si yomsu ŋambwa." *[Ais 29:13]*

8 Goc Yisu gic têku yom ma sôm, "Mac ahu Anötö ndê yomsu siŋ, ma asap ŋamalac ŋambwa si ŋagôliŋ dôŋ. 9 Mac alic ŋayham bu asap mac daôm nem ŋagôliŋ dôŋ, magoc atec Anötö ndê yomsu, a? 10 Bu Moses to Anötö ndê yomsu bocdec bu, *'Toc damam lu dinam sa.'* Ma iŋ to yom daŋ whiŋ bocdec bu, *'Ŋgac daŋ bu sôm yom sac pi iŋ damba lu dinda, naŋ lau sêndic iŋ ndu maŋ.'* 11 Tigeŋ mac andôhôŋ lau bu sêŋgilì yomsu dinaŋ. Ŋamalac daŋ ndê awa me gêŋ bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc iŋ bu ndic yao gêŋ dau ma sôm têŋ iŋlu, 'Gêŋ naŋ bu nem amlu sa, naŋ gasam bu Koban.' (Yom Koban dinaŋ ŋahu bu iŋ kêyaliŋ gêŋ dau sa bu kêŋ ti da têŋ Anötö.) 12 Tu dinaŋŋga iŋ gêm iŋ damba lu dinda sa dom, ma mac alic ŋayham. 13 Ŋalêŋ dinaŋ mac aseŋ Anötö ndê yom popoc ma aŋkuc lau andô si ŋagôliŋ naŋ apami sic dulu têŋ mac. Mac akôm mêtê daêsam gitôm dinaŋ."

14 Goc Yisu ta lau hoŋ sêtêŋ iŋ sêmeŋ tiyham, ma sôm, "Mac lau hoŋ, aŋgô ma aŋyalê. 15-16 Gêŋ hoŋ naŋ yêc awê ma sip ŋamalac ŋatac ŋalôm, naŋ ŋadaŋ kôm iŋ ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga dom. Magoc mêtê ti gauc sac naŋ meŋ akêŋ ŋamalac ŋalôm, naŋ kôm iŋ ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga."

* **7:4:** Têŋ ndoc lau Palêsai ma lau †Skraib sêmbo maket, naŋ semlhi gêŋ yêc lau Israel ŋatô naŋ sêhêgo dau tu Moses ndê yomsu-ŋga dom, ma †lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêmbo maket ŋamala. Ŋac gauc gêm bu lau dau oc sêkôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga, ma bocdinaŋ sêŋgwasiŋ amba têŋ ndoc sêmbu akêŋ maket sêmeŋ.

17 Tiŋambu Yisu hu lau dinaŋ siŋ ma iŋ
ti ndê ŋgacsêŋomi sêsôc andu daŋ si. Goc
sêndac iŋ pi yom gôliŋ dinaŋ ŋahu. 18 Ma iŋ
ndac ŋac, "Bocke dec mac atôm lau ŋatô naŋ
si gauc sa dom? Alic bu gêŋ n aŋ yêc awê,
ma sip ŋamalac ŋatac ŋalôm, naŋ oc kôm iŋ
ŋadômbwi sa dom. 19 Ŋahu bu gêŋ dinaŋ sip
iŋ ŋalôm ti gauc dom, magoc sip iŋ ŋatac
ŋalôm goc tiŋambu sa meŋ tiyham." (Yisu
ndê yom dinaŋ tôc asê bu Anötö gic yao gêŋ
daneŋ-ŋga daŋ bu gêŋ ŋadômbwi dom.)
20 Ma iŋ gic têku yom ma sôm, "Gêŋ sac
bocke naŋ sa yêc ŋamalac si ŋalôm me wha-
suŋ, naŋ kôm iŋ ŋadômbwi sa yêc Anötö
aŋgô-ŋga. 21-22 Mêtê sac daêsam ŋahu yêc
ŋamalac si ŋalôm. Gauc sac, mêtê sênem
kaŋ gêŋ-ŋga, sêndic ŋamalac ndu-ŋga, mêtê
mockaiŋ-ŋga naŋ lau naŋ sem dau sa su,
ma lau naŋ sem dau sa su dom naŋ sêkôm,
lêŋ atac whiŋ awa ti wapa-ŋga, mêtê sêlic
lau sac-ŋga ti sêŋsau lau-ŋga, mêtê sêneŋ
gêŋ ŋawahô-ŋga, mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga ti
mêtê lêmuŋ-ŋga, ma sêsôm yom sac-sac-ŋga,
mêtê sêtoc dau sa-ŋga, ma lêŋ gauc mbasi-
ŋga. 23 Mêtê sac kaiŋ dinaŋ hoŋ ŋahu yêc
ŋamalac si ŋalôm, ma kôm ŋac ŋadômbwi sa
yêc Anötö aŋgô-ŋga."

Awhê Kanan-ŋga daŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga (Mat 15:21-28)

24 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu gameŋ di-
naŋ siŋ, ma sêtêŋ gameŋ naŋ yêc kêpiŋ
malac Taya ma sêsôc andu daŋ si. Iŋ tec bu
lau daŋ sêŋyalê gameŋ naŋ iŋ mbo, magoc
iŋ gitôm dom bu siŋ dau. 25-26 Awhê daŋ
mbo gameŋ dinaŋ, naŋ ŋalau sac daŋ mbo
iŋ atuwê ŋalôm. Iŋ awhê Grik-ŋga naŋ
dinda kôc iŋ yêc gameŋ Sairo-Pionisia-ŋga.
Têŋ ndoc awhê dau ŋgô ŋawaê pi Yisu, naŋ
têŋ iŋ gi, ma hu dau sip nom yêc iŋ gahi-ŋga.
Ma iŋ teŋ Yisu ŋaŋga bu iŋ soc ŋalau sac dau
su yêc iŋ atuwê.
27 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, "Gêŋ ŋamata-ŋga
dakêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ balêkoc bu sêneŋ
e hôc ŋac dôŋ. Solop dom bu dakôc balêkoc
si gêŋ daneŋ-ŋga, ma tambaliŋ têŋ giam
sêneŋ." 28 Magoc awhê dau ô yom ma sôm,
"Yomandô Pômdau, magoc giam naŋ sêndöc
tebo ŋapu, naŋ seŋ gêŋ ŋapopoc naŋ balêkoc
sêŋyaiŋ sip nom." 29 Goc Yisu sôm, "Tu am
nem yom dinaŋ-ŋga dec aö wanem am sa.
Am mbu ndi ma am oc lic bu ŋalau sac dau
hu am atômwê siŋ su." 30 Goc awhê dau
mbu têŋ ndê andu gi, ma tap sa bu ŋalau sac
dau hu iŋ atuwê siŋ ma bawhê dau yêc bêc
yêc ndê mbô.

Ŋgac awha mba ma daŋgasuŋ bic

31 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu malac Taya
ŋagameŋ siŋ. Ŋac sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ têŋ
malac Saidon goc sêtêŋ bugictoŋ Galili-ŋga,
ma sêpi bugictoŋ ŋadaŋga ma sêtêŋ gameŋ
Dekapolis-ŋga si. 32 Yêc gameŋ dinaŋ lau
ŋatô sêkôc ŋgac daŋ daŋgasuŋ bic ma awha
mba ma sêtêŋ Yisu si, ma sêteŋ iŋ bu kêŋ
amba sac iŋ. 33 Lau daêsam sêlhac dindê,
goc Yisu kôc ŋgac dau ma iŋlu sêsa ŋasawa
sauŋ si sêlhac dau-ŋga. Ma iŋ kêŋ amba-atu
sôc ŋgac dau daŋgasuŋ, ma iŋ hu gasôp pi
amba-atu ma kêŋ pi ŋgac dau êmbala. 34 Goc
iŋ tatac undambê, sê awha atu, ma sôm têŋ
iŋ bu, "Epata." (Yom dau danem kwi bu
'Po asê.') 35 Ma ŋagahô iŋ daŋgasuŋ po asê,
êmbala tigoloŋ, ma iŋ sôm yom yêc awê.
36 Yisu gic yao lau bu sêndic miŋ pi gêŋ
dinaŋ têŋ lau ŋatô dom, magoc sêsôc iŋ ndê
yom ŋapu dom. Iŋ gic yao ŋac tidim daêsam,
magoc ŋac sic miŋ pi iŋ hôc gêlêc su. 37 Ma
lau hoŋ naŋ sêŋgô, naŋ sêhêdaê ŋandô ma
sêsôm, "Iŋ kôm gêŋ hoŋ ŋapep eŋ, ma gitôm
bu kôm lau daŋgasuŋ bic sêŋgô yom, ma lau
awha mba sêsôm yom asê."

8

Yisu gôlôm lau 4,000 (Mat 15:29-39)

1 Têŋ têm dinaŋ lau daêsam sêkac sa tiy-
ham e lau toŋ atu sêmbo sêwhiŋ Yisu. Iŋ
gêlic bu ŋac si gêŋ sêneŋ-ŋga mba, goc ta
ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ iŋ sêmeŋ, ma sôm têŋ
ŋac bu, 2 "Aö taŋwalô lau dindec, bu sêmbo
sêwhiŋ aö gitôm bêc tö su, ma ŋac si gêŋ
sêneŋ-ŋga pacndê. 3 Ma aö bu wakêŋ ŋac
sêlhö ti gêŋ yô ŋac, dec ŋac oc tagôlô yêc seŋ.
Ŋac si lau ŋatô sêmeŋ akêŋ gameŋ baliŋ."
4 Magoc iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêô iŋ ndê yom
ma sêsôm, "Yac dambo gameŋ sawa, ma
oc dakôc gêŋ daneŋ-ŋga y êc nde, naŋ tôm
bu lau hoŋ dindec sêneŋ?" 5 Ma Yisu ndac
ŋac, "Mac nem bolom hiŋga ndöc?" Ma ŋac
sêsôm, "Yac mba bolom 7 sêndöc."

6 Goc Yisu sôm têŋ lau bu sêndöc sic
sêndöc nom. Ma iŋ kôc bolom 7 dinaŋ ma
gêm daŋge, pô kôc-kôc, ma kêŋ têŋ ndê ŋgac-
sêŋomi bu sêndic sam têŋ lau, dec sic sam.
7 Ma ŋac si i mwambwa ŋatô sêndöc, naŋ
Yisu gêm mbec whiŋ, ma sôm bu sêndic sam
têŋ lau. 8 Ma lau hoŋ seŋ e hôc ŋac dôŋ,
goc ŋgacsêŋomi sic ŋadêlê sa sip gatop 7 e
meŋhu. 9 Lauŋgac naŋ seŋ gêŋ dau, naŋ
si namba gitôm 4,000. Tiŋambu Yisu kêŋ
ŋac sêlhö si, 10 ma iŋ ti ndê ŋgac-sêŋomi sêpi
waŋ daŋ ma sêtêŋ gameŋ naŋ sêsam bu
Dalmanuta, naŋ si.

Lau Palêsai sêndac Yisu bu kôm gêŋ dalô (Mat 16:1-4)

11 Lau Palêsai ŋatô sêtêŋ Yisu si, ma sic hu
sêŋsu iŋ. Ŋac bu sêŋsahê iŋ, dec sêndac iŋ bu
kôm gêŋ dalô daŋ bu tôc asê bu iŋ kôc ŋaclai
yêc Anötö ndê. 12 Magoc Yisu h ulai ma sôm
têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac lau têm dindec-
ŋga aŋsalê gêŋ dalô? Yomandô wasôm t êŋ
mac bu aö wakôm gêŋ dalô tôm mac andac,
naŋ daŋ dom.” 13 Goc iŋ hu ŋac siŋ ma pi
waŋ tiyham whiŋ ndê ŋgac-sêŋomi ma sêlhö
bu sêmbu sêpi bugictoŋ ŋadaŋga sêndi.

Yisu puc lau Palêsai ti Herod si giso asê (Mat 16:5-12)

14 Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi sêpi waŋ dau si,
naŋ sêŋlhiŋ dau siŋ bu sêkôc bolom ŋatô,
ma ŋac si bolom tigeŋ yêc waŋ dau ŋalôm.
15 Ma Yisu sôm yom ti ŋaŋga têŋ ŋac bu,
“Ayob daôm ŋapep pi lau Palêsai si yist ma
Herod ndê yist.” 16 Ma ŋac sem yomgalôm
sêwhiŋ dandi ma sêsôm, “Iŋ sôm yom dinaŋ
ŋahu bu yac neŋ bolom mbasi.” 17 Yisu
kêyalê yom naŋ ŋac sêsôm, dec sôm têŋ ŋac,
“Tu sake-ŋga mac am yomgalôm ma gauc
gêm bu yom naŋ aö gasôm pi yist, naŋ ŋahu
bu mac nem bolom mba? Bocke mac nem
gauc sa pi gêŋ hoŋ naŋ aö gakôm, naŋ dom?
Mac nem ŋalôm ŋadandi sa, a? 18 Tanôm
yêc, magoc mac alic gêŋ daŋ ŋapep dom.
Daŋamsuŋ yêc, magoc mac aŋgô yom dom.
Gauc nem gêŋ naŋ aö gakôm su. 19 Têŋ têm
naŋ aö gac sam bolom amaŋdaŋ têŋ lau
5,000, naŋ mac ahoŋ ŋadêlê sa sip gatop
hiŋga?” Ma sêsôm, “Gatop 12.” 20 Goc Yisu
sôm, “Ma têŋ têm naŋ aö gac sam bolom 7
têŋ lau 4,000, naŋ mac ahoŋ ŋadêlê sa sip
gatop hiŋga?” Ma sêsôm “Gatop 7.” 21 Goc
iŋ sôm têŋ ŋac, “Ma bocke dec mac nem
gauc sa su dom?”

Yisu kôm ŋgac tapec ŋayham sa

22 Ŋac sêlac waŋ si e sêhôc asê malac
Betsaida. Ma lau ŋatô sêkôc ŋgac tapec daŋ
sêtêŋ Yisu si, ma sêndac Yisu bu kêŋ amba
sac iŋ. 23 Goc Yisu kêm iŋ sip amba, ma wê
iŋ sa malac ŋamakê gi. Iŋ hê gasôp pi iŋ
tandô ma kêŋ amba sac iŋ, ma ndac, “Am
gêlic gêŋ daŋ me mba?” 24 Ma ŋgac dau
hôc tandô sa ma sôm, “Aêc, aö galic ŋamalac
sêŋsêlêŋ sêmbo, magoc galic ŋac ŋadauŋ-
dauŋ. Aö galic ŋac sêtôm a.” 25 Goc Yisu kêŋ
amba sac iŋ tandô tiyham, ma iŋ tandô po
asê ma ŋayham sa. Ma iŋ gêlic gêŋ hoŋ ŋawa
ŋayham. 26 Goc Yisu kêŋ iŋ kölhö gi ma sôm,
“Am lhö solop têŋ nem andu ndi. Mbu sôc
malac dec ndi dom.”

Pita hoc Yisu ŋahu asê (Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Tiŋambu Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi sêlhö
bu sêtêŋ malac ŋatô naŋ yêc kêpiŋ Sisaria-
Pilipai sêndi. Sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ ma Yisu
ndac ŋac bocdec bu, “Lau sêsôm bu aö asa?”
28 Ma ŋac sêsôm têŋ iŋ, “Lau ŋatô sêsôm bu
am Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, ma ŋatô sêsôm
bu am Elaija, ma ŋatô sêsôm bu am propet
akwa-kwa si daŋ.” 29 Dec iŋ ndac ŋac, “Ma
mac daôm, mac asôm bu aö asa?” Ma Pita ô
iŋ awha ma sôm, “Am Mesaya dau.” 30 Goc
Yisu gic yao ŋac bu sêsôm iŋ asê têŋ lau daŋ
dom.

Yisu sôm gwanaŋ bu iŋ oc hôc ŋandê (Mat 16:21-23; Luk 9:22)

31 Têŋ têm dinaŋ Yisu gic hu kêdôhôŋ ŋac
pi gêŋ naŋ oc hôc asê Ŋamalac ndê Atu. Iŋ oc
hôc ŋawapac daêsam, ma lau bata Israel-ŋga
ti †dabuŋsiga atu-tu ma lau naŋ sêndôhôŋ
yomsu oc sêtec iŋ. Lau oc sêndic iŋ ndu, ma
tiŋambu bêc tö niŋga su iŋ oc tisa tiyham.
32 Iŋ sôm yom dinaŋ yêc awê, dec Pita kôc
iŋ sa ŋasawa sauŋ gi, ma sôm iŋ. 33 Magoc
Yisu kac dau kwi, tahê ndê ŋgacsêŋomi ma
sôm Pita bocdec bu, “Sadaŋ, kôc daôm sa
lhö su! Bu am kêyalê Anötö ndê lêŋ dom,
am bu êmkuc ŋamalac si gauc ŋambwa.”

Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhôc ŋawapac (Mat 16:24-28; Luk 9:23-27)

34 Goc iŋ mbwêc ndê ŋgac-sêŋomi ti lau daêsam naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ sêtêŋ iŋ sêmeŋ, ma sôm têŋ ŋac, “Asa naŋ tac whiŋ bu êŋkuc aö, naŋ êŋgwiniŋ dau ma hôc ndê a gicso dau sa, ma êŋkuc aö. 35 Bu asa naŋ tac whiŋ bu sap gêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo taliŋga, naŋ oc niŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom-ŋga siŋ tu êŋkuc aö-ŋga ma tu ŋawaê ŋayham-ŋga, naŋ oc niŋga dom. 36 Ŋamalac daŋ bu po gêŋ nom-ŋga hoŋ sa, magoc iŋ dau gatu bu niŋga, dec gêŋ nom-ŋga hoŋ dinaŋ oc tôm dom bu nem iŋ sa. 37 Bu gêŋ ŋayham bocke yêc, naŋ gitôm bu dakêŋ têŋ Anötö ô yac neŋ gatuŋ?

38 “Lau têm dindec-ŋga ŋac lau sac, ma sêpuc dômbwê Anötö ma sêsa si lêŋ bambaliŋ tôm lau mockaiŋ-ŋga. Asa naŋ kwahic dec maya tu aö ti aneŋ yom-ŋga, naŋ Ŋamalac ndê Atu oc maya tu iŋ-ŋga têŋ ndoc ŋambu-ŋga naŋ iŋ mbu meŋ ti Damba Anötö ndê ŋawasi, ma aŋela dabuŋ sêwhiŋ.”

9

1 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Yomandô aö wasôm têŋ mac! Lau ŋatô kwahic dec sêmbo, naŋ oc gacgeŋ sêmbo tali e sêlic Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê ma ti ŋaclai atu.”

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ŋawasi (Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

2 Bêc 6 giŋga su goc Yisu kôc Pita, Jems ma Jon sêwhiŋ iŋ, ma ŋac tawasê sêpi lôc baliŋ daŋ si. Têŋ têm dinaŋ Yisu ndê ŋamlic kaiŋ daŋ sa, ma sêlic iŋ ndê ŋawasi. 3 Iŋ ndê ŋakwê sêp sambuc ma ŋawasi atu, hôc gêlêc gêŋ sêsêp nom-ŋga hoŋ. 4 Ma sêlic Elaija lu Moses sêhoc dau asê, ma iŋlu sem yomgalôm sêwhiŋ Yisu. 5 Goc Pita sôm têŋ Yisu, “Kêdôhôŋwaga, ŋayham kêlêc bu yac dambo lec. Yac oc akwê bac tö tu mac ambo-ŋga, am nem bac daŋ, Moses nde daŋ, ma Elaija ndê bac daŋ.” 6 Ŋgacsêŋomi tö dinaŋ sêtöc dau atu, ma bocdinaŋ Pita gêm gauc yom tu sôm-ŋga. 7 Têŋ dinaŋ dao daŋ meŋ kêgatöc ŋac ahuc, ma awha daŋ sa yêc dao ŋalôm, naŋ sôm, “Aö neŋ atuŋgac dau dindec, naŋ aö atac whiŋ ndu andô. Aŋgô iŋ ndê yom maŋ.” 8 Ma ŋagahô ŋac tahê gameŋ dau, ma sêlic bu Yisu tawasê mbo whiŋ ŋac.

Gêndac pi Elaija (Mat 17:10-13)

9 Tiŋambu ŋac sêsip akêŋ lôc dau sêmeŋ, ma Yisu kêŋ yao bu sêsôm yom pi gêŋ naŋ sêlic yêc lôc, naŋ asê dom e tôm Ŋamalac ndê Atu tisa akêŋ lau batê-ŋga. 10 Tu dinaŋ-ŋga ŋac sem yom dinaŋ ahuc yêc ŋac dau, magoc sem yomgalôm sêwhiŋ dandi ŋapaŋ pi gêŋ dau. Ŋahu bu Yisu ndê yom pi iŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ sêŋyalê ŋahu dom.

11 Ma sêndac Yisu, “Lau Skraib naŋ sêndôhôŋ yomsu, naŋ sêsôm bu Elaija oc meŋ hôc asê muŋ, ma tiŋambu Mesaya oc meŋ. Yom dau ŋahu bocke?” 12-13 Ma Yisu sôm, “Elaija gic waê bu hôc asê muŋ Mesaya, bu êmasaŋ gêŋ hoŋ tisolop. Ma aö wasôm têŋ mac, bu Elaija meŋ hôc asê su. Ma lau sêkôm mêtê sac têŋ iŋ tôm ŋac atac whiŋ, tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc gwanaŋ su. Ma yom naŋ sêto yêc pi Ŋamalac ndê Atu naŋ sôm bu iŋ gic waê bu hôc ŋandê atu, ma lau oc sêpu iŋ ma sêtec iŋ. Mac aŋyalê yom dau ŋahu, me mba?”

Yisu soc ŋalau sac su yêc balê daŋ (Mat 17:14-21; Luk 9:37-43)

14 Yisu ma ŋgacsêŋomi tö dinaŋ sêsip akêŋ lôc dau sêmeŋ ma sêlic bu kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ŋatô ma Yisu ndê ŋgacsêŋomi ŋatô sêsôm dau sêmbo, ma lau toŋ atu sêŋgihi ŋac ahuc. 15 Têŋ ndoc lau hoŋ dinaŋ sêlic Yisu naŋ sêhêdaê ŋandô, ma sênti sêtêŋ iŋ si ti sêhê mwalêc iŋ. 16 Ma Yisu ndac ŋac bu, “Mac asôm daôm pi yom bocke?” 17 Ma ŋamalac daŋ naŋ mbo lau toŋ atu ŋalôm, naŋ ô yom ma sôm, “Kêdôhôŋwaga, aö gakôc aneŋ balê dindec gameŋ, bu ŋalau sac daŋ mbo iŋ ŋalôm ma kôm iŋ awha mba. 18 Têm ŋatô ŋalau sac dau kôc iŋ dôŋ ma tuc iŋ sip nom gi, kôm iŋ whapwic sa ma seŋ lhô, ma iŋ amba ti gahi ŋaŋga sa. Aö gandac am nem ŋgacsêŋomi bu sêsoc ŋalau dau su, magoc ŋac sêtôm dom.” 19 Yisu ŋgô yom dau ma sôm, “O mac lau, aö gambo gawhiŋ mac ŋasawa hic baliŋ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêŋ daŋ? Aö wambo wawhiŋ mac ŋapaŋ dom! Mac nem akêŋ whiŋ mbasi. Akôc balê dau sa ameŋ.”

20 Dec sêkôc balê dau sêtêŋ Yisu sêmeŋ, ma têŋ têm ŋalau sac gêlic iŋ, naŋ ŋagahô iŋ kêmwanaŋ balê dau ti ŋaŋga, goc tuc iŋ sip

nom gi, ma iŋ kêpi ti whapwic sa yêc nom.
21 G oc Yisu ndac balê dau ŋadamba, “Ŋalau
sac kôm iŋ bocdinaŋ tôm yala hiŋga?” Ma
damba sôm, “Iŋ mbo bocdinaŋ têŋ têm iŋ
balêkoc sauŋ ŋapaŋ e kwahic dec. 22 Ma
ndoc daêsam ŋalau sac dau tuc iŋ peŋ sip bu
me sip ya, ma kôm bu ndic iŋ ndu niŋga.
Tigeŋ am bu nditôm, dec tamwalô alu ma
nem alu sa.” 23 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Bocke
dec am sôm têŋ aö, ‘Am bu nditôm?’ Mac bu
akêŋ whiŋ, dec gêŋ hoŋ oc nditôm.” 24 Ma
ŋagahô balê ŋadamba ta yom ma sôm, “Aö
gakêŋ whiŋ. Nem aö sa bu wakêŋ whiŋ
ŋaŋga.”
25 Yisu gêlic bu lau daêsam sênti sêmeŋ,
dec hec yom ŋalau sac ma sôm, “Am ŋalau
daŋgasuŋ bic ma awha mba-ŋga, aö wandic
atu am bu hu balê dindec siŋ, ma sôc iŋ
ŋalôm tiyham dom!” 26 Goc ŋalau sac dau
mbwêc asê ma kêmwanaŋ balê dau ŋalêŋ
sac, goc sa awê gi. Ma balê dau yêc gitôm
ŋgac batê daŋ, dec lau daêsam sêsôm, “Iŋ
mbac ndu su.” 27 Tigeŋ Yisu kêm iŋ sip
amba, keŋ iŋ sa, ma iŋ tisa kalhac.
28 Tiŋambu Yisu sôc andu daŋ gi, ma iŋ
ndê ŋgacsêŋomi sêndac iŋ gelec, “Bocke dec
yac atôm dom bu asoc ŋalau dinaŋ su?”
29 Ma iŋ sôm, “Mac bu asoc ŋalau kaiŋ dinaŋ
su, naŋ ateŋ mbec ŋaŋga. Ŋalêŋ daŋ mba.”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu ma tisa
(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)

30-31 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu gameŋ
dinaŋ siŋ, ma sêŋsêlêŋ sêmbo gameŋ Galili-
ŋga. Yisu bu êndôhôŋ ŋac têŋ têm dinaŋ, dec
tec bu lau sêŋyalê gameŋ naŋ ŋac sêmbo.
Iŋ sôm têŋ ŋac, “Tiŋambu oc sêkêŋ Ŋamalac
ndê Atu sip lau ŋatô amba. Ŋac oc sêndic
iŋ ndu, magoc têŋ bêc tö niŋga su, iŋ oc tisa
tiyham.” 32 Magoc ŋac si gauc sa pi iŋ ndê
yom dom, ma sêtöc dau bu sêndac iŋ pi yom
dau ŋahu.

Asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

33 Ŋac sêŋsêlêŋ e sêhôc asê malac Kape-
naom, goc si sêndöc andu daŋ. Ma Yisu
ndac ŋac, “Mac aseŋ daôm pi gêŋ sake yêc
seŋ?” 34 Magoc ŋac sem dôŋ, bu yêc seŋ
ŋac sem yomgalôm sêwhiŋ dandi pi ŋac si
asa iŋ ŋgac ŋamata-ŋga. 35 Yisu ndöc sic ma
ta ŋgacsêŋomi 12 sêtêŋ iŋ si, ma sôm têŋ
ŋac, “A sa naŋ bu ti ŋamalac ŋamata-ŋga yêc
Anötö aŋgô-ŋga, naŋ êŋgwiniŋ dau ti ŋgac
ŋambu-ŋga, ma nem akiŋ lau hoŋ.” 36 Goc
iŋ kôc balêkoc sauŋ daŋ ma kêŋ iŋ kalhac
ŋac ŋalhu. Ma iŋ kêgape iŋ ma sôm, 37 “Asa
naŋ bu kôc balêkoc sauŋ daŋ tôm iŋ dindec,
naŋ sa tu aö neŋ ŋaê-ŋga, naŋ gitôm iŋ kôc
aö dauŋ sa. Ma asa naŋ kôc aö sa, naŋ kôc
aö taŋwasêŋ sa dom, magoc kôc Damaŋ naŋ
kêkiŋ aö gameŋ, naŋ sa bocdinaŋ.”

Lau naŋ sêkôm gweleŋ tu Yisu-ŋga, naŋ sêwhê dau kôc dom
(Luk 9:49-50)

38 Têŋ bêc daŋ Jon sôm têŋ Yisu bu,
“Kêdôhôŋwaga, yac alic ŋgac daŋ kôm
gweleŋ ma soc ŋalau sac su yêc lau ŋa am
nem ŋaê. Yac ac yao iŋ, bu iŋ kêkuc am
whiŋ yac dom.” 39 Magoc Yisu sôm, “Alhac
iŋ ahuc dom, bu ŋamalac naŋ kôm gêŋ dalô
ŋa aneŋ ŋaê, naŋ gitôm dom bu kac ndê
awha kwi ŋagahô, ma sôm yom sac pi aö.
40 Asa naŋ kêŋ kisa yac dom, naŋ yac neŋ
daŋ. 41 Yomandô aö wasôm têŋ mac bu asa
naŋ kôm gêŋ sauŋ daŋ bu nem mac sa tu
mac aŋkuc aö Kilisi-ŋga, gitôm iŋ kêŋ bu
laclhu daŋ têŋ mac anôm, naŋ Anötö oc
êŋlhiŋ iŋ siŋ dom. Iŋ oc kêŋ ŋagêyô ŋayham
têŋ iŋ.”

Puc pi lêtôm
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

42 Ma Yisu sôm, “Ŋamalac daŋ bu tim
balêkoc sauŋ daŋ naŋ kêŋ whiŋ aö bu kôm
mêtê sac, naŋ kôm giso atu. Oc ŋayham bu
dasô hoc atu daŋ pi iŋ kachu, ma tambaliŋ
iŋ sip gwêc ndi niŋga. Ma bocdinaŋ oc tôm
dom bu iŋ tim balêkoc dau, ma tiŋambu tap
Anötö ndê matôc sa.
43-44 “Am amam bu kôm sac, naŋ tim kic.
Am bu tap undambê sa, ma ndöc tamli ti
amam gatuc, naŋ ŋayham hôc gêlêc am kôm
sac ŋa amam lu-lu e am sip ya lambwam-
ŋga naŋ sa ŋapaŋ, naŋ ndi. 45-46 Ma gahim
bu kôm sac, naŋ tim kic. A m bu tap
undambê sa, ma ndöc tamli ti gahim gatuc,
naŋ ŋayham hôc gêlêc am kôm sac ti gahim
lu-lu e Anötö tuc am sip ya lambwam-ŋga
naŋ sa ŋapaŋ, naŋ ndi. 47 Ma am nem
tanôm bu kôm sac, naŋ kip sa. Am bu ndöc

Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga ti tanôm tigeŋ, naŋ ŋayham hôc gêlêc am kôm sac ti tanôm lu-lu e Anötö tuc am sip lambwam ndi. 48 Yêc gameŋ dinaŋ lau oc sêhôc ŋandê ŋapaŋ, tôm yom naŋ Aisaya to yêc bocdec bu, *'Dombo oc mbac ndu dom, ma ya oc sa ŋapaŋ.'*

49 "Bocdinaŋ ayob daôm tu lêtôm-ŋga, bu Anötö oc kêŋ ya êmbô lau hoŋ,* gitôm lau sêkêŋ gwêc so pi wata tu bu yêc ŋayham ŋasawa baliŋ. 50 Gwêc so dau iŋ gêŋ ŋayham, magoc ŋamakic bu niŋga, oc dakôm ŋamakic sa tiyham ŋalêŋ nde? Bocdinaŋ ambo lau nom-ŋga ŋalôm atôm gwêc so, ma ambo awhiŋ daôm ti yom malô."

10

Anötö tec bu awhê lu ŋgac sêhu dau siŋ (Mat 19:1-12)

1 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu gameŋ dinaŋ siŋ, ma sêtêŋ gameŋ Judia-ŋga si. Goc sêpi Bu Jordan ŋadaŋga naŋ yêc têŋ gameŋ ac pi-ŋga, naŋ si. Yêc gameŋ dinaŋ lau daêsam sêkac sa tiyham ma sêtêŋ iŋ si, ma iŋ kêkuc iŋ ndê mêtê ma kêdôhôŋ ŋac.

2 Ma lau Palêsai ŋatô sêmeŋ ma bu sêtim Yisu, dec sêndac iŋ bocdec bu, "Ŋgac daŋ bu hu ndê awhê siŋ, naŋ oc êŋgilì yomsu, me mba?" 3 Ma Yisu ndac ŋac ô, "Moses to yomsu bocke?" 4 Goc sêsôm, "Moses sôm bu ŋgac daŋ gitôm bu to bapia hu nawhê siŋ-ŋga, goc hu ndê awhê siŋ." 5 Ma Yisu sôm, "Aêc. Moses to yomsu dinaŋ tu mac nem ŋalôm ŋadandi-ŋga. 6 Magoc têŋ têm Anötö kêŋ undambê ti nom, naŋ iŋ kêmasaŋ ŋamalac ŋgac ti awhê. 7 Ma tu dinaŋ-ŋga *'ŋgac daŋ oc hu damba lu dinda siŋ, ma sap iŋ nawhê dôŋ, 8 ma iŋlu sêti gêŋ tigeŋ.'* Yom dau whê sa bu iŋlu sêmbo sêtôm ŋamalac lu dom, iŋlu sêti gêŋ tigeŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga. 9 Bocdinaŋ yham dom andô bu ŋamalac sêkac gêŋ naŋ Anötö dau kêŋ pitigeŋ, naŋ su."

10 Tiŋambu Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi sêndöc andu daŋ, ma sêndac iŋ pi yom dinaŋ ŋahu. 11 Ma iŋ sôm, "Ŋgac naŋ hu iŋ ndê awhê siŋ ma gêm awhê wakuc, naŋ kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga têŋ iŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga. 12 Ma awhê naŋ hu nakweŋ siŋ ma gêm ŋgac wakuc, naŋ kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga bocdinaŋ."

Yisu gêm mbec balêkoc (Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

13 Têŋ bêc daŋ lau sêhoŋ si balêkoc sêtêŋ Yisu si, bu iŋ kêŋ amba sac ŋac. Magoc iŋ ndê ŋgac-sêŋomi sêsôm dinda ti dambai. 14 Têŋ têm Yisu gêlic gêŋ dau iŋ tac ŋandê, ma sôm têŋ ŋac, "Atec balêkoc dinaŋ sêtêŋ aö sêmeŋ. Alhac ŋac ahuc dom, bu Anötö ndê gôliŋ gic lau naŋ sêtôm balêkoc sauŋ dindec, naŋ ŋawaê. 15 Aö wasôm yomandô têŋ mac bu asa naŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu gitôm balêkoc sauŋ daŋ dom, naŋ oc nditôm dom bu sôc ndi." 16 Goc iŋ kôc balêkoc dau sa ma kêgape ŋac. Ma iŋ kêŋ amba sac ŋac, ma gêm mbec ŋac.

Ŋgac ti lêlôm (Mat 19:16-22; Luk 18:18-23)

17 Yisu ti ma kêsêlêŋ mbo seŋ whiŋ ndê ŋgacsêŋomi. Ma ŋgac daŋ kêti meŋ ma pôŋ haduc yêc iŋ aŋgô-ŋga, ma ndac iŋ bocdec bu, "K êdôhôŋwaga ŋayham, aö wakôm bocke dec tiŋambu Anötö oc kôc aö sa wandöc taŋli ŋapaŋ." 18 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, "Tu sake-ŋga am sam aö bu ŋayham? Anötö tigeŋ iŋ ŋayham. 19 Am kêyalê yomsu naŋ Anötö kêŋ têŋ Moses, *'Ndic ŋamalac ndu dom. Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom. Nem kaŋ gêŋ dom. Sôm yom tasaŋ pi lau dom. Êmsau lau bu kôc ŋac si gêŋ dom,'* ma *'Toc damam lu dinam sa.'* " 20 Ma iŋ sôm, "Kêdôhôŋ-waga, aö kakuc yomsu hoŋ dinaŋ, têŋ ndoc aö gambo balê ŋapaŋ e kwahic dec." 21 Yisu tahê iŋ ma tac whiŋ iŋ kêlêc. Ma iŋ sôm, "Gêŋ tigeŋ yêc tu am kôm-ŋga. Am ndi, kêŋ am nem gêŋ hoŋ têŋ lau sênemlhi, ma kêŋ ŋa-awa têŋ lau ŋalôm sawa. Ma bocdinaŋ am nem awa ŋandô oc yêc undambê. Ma tiŋambu am mweŋ ma êmkuc aö." 22 Magoc têŋ têm ŋgac dau ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ iŋ

* **9:49:** Yom naŋ yêc ŋabatiŋ 49 naŋ ŋahu yêc awê dom, magoc lau ŋatô gauc gêm bocdec bu. Anötö tac whiŋ bu lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga sêhu mêtê sac hoŋ siŋ ma sêsa lêŋ gitêŋ eŋ. Gêŋ bocke naŋ bu lhac ŋac ahuc tu sêtap gameŋ undambê-ŋga sa, naŋ sêhu siŋ tôm yom naŋ yêc ŋabatiŋ 43-47 whê sa. Ma Anötö oc kêŋ ya êmbô lau gitôm lau sêpec gol ŋa ya tu bu ŋadômbwi niŋga ma gol ŋawasi solop yêc.

wec, ma kölhö ti ŋalôm ŋawapac gi. Ŋahu bu iŋ ŋgac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa (Mat 19:23-30; Luk 18:24-30)

23 Goc Yisu tahê lau hoŋ, ma sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Lau ti lêlôm si awa ti wapa kalhac ŋac ahuc e gitôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu ŋagahô.” 24 Ŋac sêŋgô iŋ ndê yom dinaŋ e sêhêdaê. Ma Yisu sôm têŋ ŋac tiyham, “O aneŋ balêkoc atac whiŋ-ŋga, ŋamalac bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ gêŋ sauŋ dom. 25 Bôc atu daŋ gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ŋalasê ŋagahô, hôc gêlêc ŋgac ti lêlôm daŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.” 26 Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêŋgô yom dinaŋ ma sêhêdaê ŋandô. Ma sêsôm têŋ dandi, “Bu bocdinaŋ dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasiŋ nem lau si-ŋga sa? Oc ŋawapac atu!” 27 Yisu tahê ŋac ma sôm, “Gêŋ naŋ ŋamalac sêtôm dom bu sêkôm, naŋ Anötö gitôm bu kôm, bu Anötö gitôm bu kôm gêŋ hoŋ.”

28 Goc Pita sôm têŋ iŋ, “Yac oc bocke? Yac ahu gêŋ hoŋ siŋ tu aŋkuc am-ŋga.” 29 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö wasôm yomandô têŋ mac. Asa naŋ bu hu andu, me asidôwai, me lhuwêi, me dinda lu damba, me balêkoc, me nom siŋ tu aö-ŋga ma tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, 30 naŋ Anötö oc kêŋ gêŋ kaiŋ dinaŋ daêsam têŋ iŋ ô, têŋ ndoc iŋ mbo nom. Ma iŋ oc tap kisa ti ŋawapac sa tu aö-ŋga whiŋ. Ma têŋ têm ŋambu-ŋga, Anötö oc kôc iŋ sa, ma kêŋ iŋ ndöc tali ŋapaŋ yêc undambê. 31 Tigeŋ lau daêsam naŋ kwahic dec sêti lau ŋamata-ŋga, naŋ oc sêti lau ŋambu-ŋga, ma lau ŋambu-ŋga oc sêti lau ŋamata-ŋga.”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu (Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

32 Yisu wê iŋ ndê ŋgacsêŋomi ma sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ bu sêtêŋ Jerusalem sêndi. Iŋ ndê ŋgac-sêŋomi sêŋsêlêŋ ti sêhêdaê, ma lau ŋatô naŋ sêŋsêlêŋ sêwhiŋ ŋac, naŋ sêtöc dau.* Bocdinaŋ Yisu kôc ŋgacsêŋomi 12 sêsa si sêlhac dau-ŋga, ma sôm yom tiyham pi gêŋ naŋ oc hôc asê iŋ. 33 Iŋ sôm, “Kwahic dec yac bu dapi malac Jerusalem dandi, ma ŋgac daŋ oc hoc Ŋamalac ndê Atu asê ma kêŋ iŋ sip dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhôŋ-waga yomsu-ŋga amba. Ŋac oc sêkic yom bu sêndic iŋ ndu, ma sêkêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba. 34 Ŋac oc sêsu iŋ susu, sêhê gasôp pi iŋ, sêndic iŋ ŋamlic ŋandê ma sêndic iŋ ndu. Magoc tiŋambu bêc tö niŋga su, goc iŋ oc tisa tiyham.”

Jems lu Jon bu sêhôc gêlêc ŋgacsêŋomi ŋatô (Mat 20:20-28)

35 Jems lu Jon, Sebedi ndê atuŋgac lu, sêtêŋ Yisu si ma sêsôm, “Kêdôhôŋwaga, alu atac whiŋ gêŋ daŋ, ma bu andac am bu kôm gêŋ dau ŋandô sa.” 36 Goc Yisu ndac, “Amlu atac whiŋ bu aö wakôm sake?” 37 Ma sêsôm, “Alu atac whiŋ bu têŋ ndoc am ndöc nem pôŋ kiŋ-ŋga ti ŋawasi atu, naŋ am kêŋ alu andöc awhiŋ am, daŋ ndöc amam andô-ŋga ma daŋ ndöc gasê-ŋga.” 38 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Amlu aŋyalê gêŋ naŋ amlu andac, naŋ dom. Amlu atôm bu anôm gêŋ sip laclhu ŋawapac-ŋga naŋ aö wanôm, a? Ma atôm bu aliŋ saŋgu† naŋ aö oc waliŋ, a?” 39 Ma iŋlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” Goc Yisu sôm, “Yomandô! Amlu oc anôm gêŋ sip laclhu tôm aö wanôm, ma aliŋ saŋgu tôm naŋ aö waliŋ. 40 Magoc aö dec oc waŋyaliŋ lau sa bu sêndöc aö amaŋ andô-ŋga ti amaŋ gasê-ŋga, naŋ dom. Anötö ti ŋadau bu êŋyaliŋ lau sa bu sêndöc dinaŋ.”

41 Têŋ ndoc ŋgacsêŋomi 10 sêŋgô yom dau ŋawaê, naŋ ŋac tac ŋandê têŋ Jems lu Jon. 42 Goc Yisu mbwêc ŋac sêtêŋ iŋ si, ma sôm, “Mac aŋyalê bu lau sambuc si gôliŋwaga sêtoc dau sa têŋ ŋac si lau, ma ŋac si lau bata sêŋgwiniŋ lau naŋ sêmbo ŋac ŋapu. 43 Tigeŋ mac aŋkuc ŋac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa bu ti ŋamalac tiwaê yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ nem akiŋ mac. 44 Aêc! Asa bu ti mac nem ŋamalac ŋamata-ŋga, naŋ êŋgwiniŋ dau ma ti mac hoŋ nem ŋgac akiŋ ŋambwa. 45 Ŋahu bu lêŋ dau ti aneŋ lêŋ. Ŋamalac ndê Atu meŋ tu bu lau sênem akiŋ iŋ-ŋga dom. Mba. Iŋ meŋ bu nem akiŋ lau,

* **10:32:** Lau naŋ sêŋkuc Yisu naŋ sêhêdaê ti sêtöc dau, ŋahu bu ŋac gauc gêm yom naŋ Yisu sôm têŋ ŋac su, pi gêŋ naŋ oc hôc asê iŋ têŋ têm iŋ bu pi Jerusalem ndi. Alic Mak 8:31; ma 9:30. † **10:38:** Yisu ndê yom pi laclhu naŋ iŋ oc nôm, ma saŋgu naŋ iŋ oc liŋ, naŋ ŋahu sip ŋawapac daêsam naŋ oc hôc asê iŋ.

ma bu kêŋ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ŋatôp.”

Yisu kôm ŋgac tapec Batimeas ŋayham sa (Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

46 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ e sêhôc asê malac Jeriko, ma lau toŋ atu sêŋkuc ŋac. Têŋ ndoc ŋac bu sêhu Jeriko siŋ, naŋ sêtap ŋgac tapec daŋ sa, naŋ ndöc seŋ ŋamakê ma teŋ gêŋ. Iŋ Batimeas, ŋgac daŋ ŋaê Timeas ndê atuŋgac. 47 Têŋ têm iŋ ŋgô bu Yisu Nasaret-ŋga kêsêlêŋ mbo seŋ, naŋ gic hu mbwêc yom asê bocdec bu, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö!” 48 Goc lau daêsam sêhec yom iŋ ma sêsôm bu iŋ nem dôŋ. Magoc iŋ mbwêc ti ŋaŋga, “Dawid ndê Atu, tamwalô aö.” 49 Yisu ŋgô ŋac si yom ma kwê dôŋ kalhac, goc sôm têŋ lau, “Mac asôm têŋ iŋ bu meŋ.” Goc sêta yom têŋ ŋgac tapec dau ma sêsôm, “Tisa ti atac ŋayham! Iŋ ta am bu mweŋ.” 50 Goc ŋgac dau kac ndê ŋakwê andô-ŋga baliŋ su yêc nom, ma tisa ŋagahô ma têŋ Yisu gi. 51 Ma Yisu ndac iŋ, “Am tac whiŋ bu aö wakôm sake têŋ am?” Ma ŋgac tapec dau sôm, “Kêdôhôŋ-waga, aö tac whiŋ bu tanôŋ ŋayham sa.” 52 Goc Yisu sôm, “Am ndi! Am nem kêŋ whiŋ aö dec kôm am ŋayham sa.” Ma ŋagahô iŋ tandô ŋawa sa, ma iŋ kêkuc Yisu mbo seŋ.

11

Yisu sôc Jerusalem gi (Mat 21:1-9; Luk 19:28-40; Jon 12:12-15)

1 Yisu ti ndê sêŋomi sêŋsêlêŋ sêhêganôŋ Jerusalem e sêsuŋ sa malac Betani ma malac Betpagi yêc Lôc Olib. Goc Yisu kêkiŋ ndê ŋgacsêŋom lu, 2 ma sôm têŋ iŋlu, “Asôc malac dindê andi, ma yêc dindê amlu oc atap doŋki daŋ sa, naŋ sêsô dôŋ kalhac. Iŋ doŋki ŋatu wakuc, naŋ ŋamalac daŋ ndöc ŋahô muŋ su dom. Aŋgapwêc su ma akôc sa ameŋ. 3 Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu aŋgapwêc doŋki dau, naŋ asôm têŋ ŋac bu, ‘Pômdau tac whiŋ bu doŋki dindec nem iŋ sa ŋasawa sauŋ, goc iŋ oc kêŋ mbu meŋ.’ ”

4 Bocdinaŋ dec iŋlu sêsôc malac dau si ma sêtap doŋki daŋ sa, naŋ lau sêsô dôŋ kalhac seŋ ŋadali k êpiŋ andu daŋ. Iŋlu bu sêŋgapwêc su, 5 ma lau ŋatô naŋ sêlhac sêmpiŋ, naŋ sêndac iŋlu, “Amlu akôm sake, dec bu aŋgapwêc doŋki dau su?” 6 Ma iŋlu sêô ŋac si yom tôm Yisu sôm têŋ iŋlu, dec sêhu doŋki dau siŋ têŋ iŋlu. 7 Sêwê iŋ sa sêtêŋ Yisu si, ma sêhu si ŋakwê awê-ŋga sac doŋki, goc Yisu pi gi ndöc ŋahô. 8 Ma lau daêsam sêhê si ŋakwê yêc seŋ. Ma lau ŋatô sêhêako a ŋalauŋ yêc seŋ ŋamakê ma sêkêŋ yêc seŋ. 9 Lau naŋ sêmuŋ Yisu ti lau naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ sêmbwêc “Hosana! Anötö nem mbec ŋgac naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô. 10 Anötö nem mbec iŋ naŋ meŋ bu puc abaŋ Dawid ndê gôliŋ dôŋ. Hosana têŋ Anötö lôlôc-ŋga.”

11 Yisu hôc asê Jerusalem, goc sôc lôm dabuŋ ŋabatêmndö gi, ma gêlic gêŋ sambob naŋ yêc dindê. Magoc ac gi su dec iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi 12 sêmbu sêsa malac Betani si bu sêyêc dindê.

Yisu pucbo a kiŋ daŋ (Mat 21:18-19)

12 Têŋ bêbêc Yisu ti ndê ŋgac-s êŋomi sêhu Betani siŋ ma sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ, ma gêŋ yô Yisu. 13 Iŋ gêlic a kiŋ daŋ naŋ kalhac ahê, goc têŋ a dau gi. Têm dinaŋ iŋ têm naŋ a kiŋ sem ŋandô dom, magoc Yisu gêlic bu a dinaŋ ŋalauŋ kêsôlô su dec kêŋ bata bu mboe kiŋ ŋandô oc sêŋgalêŋ. Magoc ŋandô mbasi, iŋ tap ŋalauŋ ŋambwa sa. 14 Goc iŋ pucbo a dau ma sôm, “Lau daŋ oc sêneŋ ŋandô yêc a dindec tiyham dom.” Ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêŋgô yom dau.

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ (Mat 21:12-17; Luk 19:45-46)

15 Yisu ti ndê sêŋomi sêŋsêlêŋ si e sêhôc asê Jerusalem, ma sêtêŋ lôm dabuŋ si. Yêc lôm dabuŋ ŋabatêmndö lau sêtidulu gêŋ ti semlhi gêŋ sêmbo, ma Yisu gic hu soc ŋac sêsa awê. Iŋ kac lau sêô mone-ŋga si tebo sa, ma kac lau naŋ sêyob balusi bu lau sênemlhi,* naŋ si pôŋ sa whiŋ. 16 Ma iŋ gic yao lau bu sêkôc wapa sêtidulu-ŋga sôc lôm dabuŋ ŋagameŋ tiyham dom. 17 Ma iŋ kêdôhôŋ lau ma sôm, “Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘*Aö neŋ andu gic waê bu lau akêŋ gameŋ hoŋ sêteŋ mbec sêmbo-ŋga.*’ Mac

* **11:15:** Alic yom ŋapu-ŋga (footnote) yêc Mat 21:12.

aŋyalê yom dau, ma bocke dec mac akôm
Anötö ndê andu ti lau kaŋ si gameŋ?”
18 Tiŋambu dabuŋsiga atu-tu ma lau naŋ
sêndôhôŋ yomsu, naŋ sêŋgô ŋawaê pi gêŋ
naŋ Yisu kôm, ma sêŋyalê bu lau sambob
sêhêdaê tu iŋ ndê yom-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga
dec sêtöc Yisu, ma sêŋsalê lêŋ bu sêndic
iŋ ndu. 19 Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi sêmbo
Jerusalem e ac gi sip, dec sêmbu sêsa si.

Yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ ti dateŋ mbec-ŋga (Mat 21:20-22)

20 Ŋagalaŋsê bêbêc Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi
sêŋsêlêŋ bu sêmbu sêtêŋ Jerusalem sêndi,
ma sêhôc asê a kiŋ naŋ Yisu pucbo. Ŋac
sêlic bu a dau mbac, ŋasaŋgac ti ŋawakac hoŋ
tibasô. 21 Ma Pita gauc gêm Yisu ndê yom,
dec sôm têŋ iŋ, “Kêdôhôŋwaga, lic a kiŋ naŋ
am pucbo, naŋ mbac su.” 22 Goc Yisu ô yom
ma sôm têŋ ŋac, “Akêŋ whiŋ Anötö. 23 Aö
wasôm yomandô têŋ mac, bu asa naŋ bu
sôm têŋ lôc daŋ bu, ‘Puc daôm sa ma sip
gwêc ŋalôm ndi,’ ma atac lu-lu dom magoc
kêŋ whiŋ bu Anötö oc kôm yom dau ŋandô
sa, dec gêŋ dau oc ŋandô sa. 24 Boc-dinaŋ
aö bu wasôm têŋ mac bu gêŋ bocke naŋ
mac bu ateŋ Anötö bu kêŋ têŋ mac, naŋ
akêŋ whiŋ bu mac akôc su, ma aö wasôm
yom ŋandô, iŋ oc kêŋ têŋ mac. 25-26 Ma têŋ
ndoc mac bu ateŋ mbec, ma bu gauc nem
lau naŋ sêkôm sac têŋ mac, naŋ goc asuc
ŋac si sac kwi. Ma mac nem Damam naŋ
mbo undambê, oc suc mac nem sac kwi
bocdinaŋ.”

Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu (Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Yisu ti iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêhôc
asê malac Jerusalem tiyham ma sêtêŋ
lôm dabuŋ si. Yisu kêsêlêŋ mbo lôm
dabuŋ ŋabatêm-ndö, ma dabuŋsiga atu-tu
ti kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ma lau bata
sêtigasuc iŋ. 28 Ma sêndac iŋ, “Am kôc ŋaclai
yêc nde, bu kôm gêŋ hoŋ naŋ am kôm? Asa
kêŋ têŋ am?” 29 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Gêŋ
ŋamata-ŋga aö wakêŋ gêndac daŋ têŋ mac.
Mac bu aô aneŋ yom, dec wasôm aneŋ
ŋaclai ŋahu asê têŋ mac. 30 Asa kêŋ ŋaclai
têŋ Jon dec iŋ kêku lau? Anötö kêŋ ŋaclai
têŋ iŋ, me mba? Asôm têŋ aö.”
31 Ŋac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac,
ma sêsôm têŋ dau, “Yac bu dasôm bu Anötö
kêŋ ŋaclai têŋ Jon, goc Yisu oc ndac yac,
‘Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ Jon dom?’
32 Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau
kêkuc ŋamalac nom-ŋga si gauc ŋambwa, goc
lau oc sêlic yac sac.” Ŋac sêŋyalê bu lau
daêsam sêlic Jon bu propet daŋ, dec sêtöc
dau. 33 Bocdinaŋ sêsôm têŋ Yisu, “Yac
aŋyalê dom.” Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Bocdinaŋ
aö wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têŋ mac
dom.”

12

Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga (Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

1 Ma iŋ gic hu yom gôliŋ daŋ ma sôm
têŋ lau bata Israel-ŋga dinaŋ, “Ŋgac daŋ sô
ôm wain-ŋga daŋ. Iŋ sô tuŋ sa, kêmasaŋ
gameŋ tu lau sêmasaŋ wain ŋakwi-ŋga, ma
kwê andu baliŋ daŋ bu lau sêlhac ma sêtip
lau kaŋ. Tiŋambu iŋ kêŋ ôm dau têŋ lau
ŋatô sêyob, ma kölhö gi mbo gameŋ daŋ.
2 Têŋ têm sêndic wain ŋandô sa-ŋga, naŋ
ŋadau kêkiŋ ŋgac akiŋ daŋ têŋ lau sêyob ôm-
ŋga, tu bu sêkêŋ wain ŋandô ŋatô têŋ iŋ.
3 Tigeŋ ŋac sêlô iŋ dôŋ, sic iŋ ŋamlic ŋandê,
ma sêkêŋ iŋ kölhö amba sawa gi. 4 Goc
ŋadau kêkiŋ ŋgac akiŋ daŋ tiyham, tigeŋ ŋac
sic iŋ pi ŋagôlôŋ, ma sêkôm mêtê sac têŋ iŋ.
5 Tiŋambu ŋadau kêkiŋ ŋgac titö-ŋga, magoc
ŋac sic iŋ ndu. Ma iŋ kêkiŋ lau daêsam
tiyham, ma ŋac sic ŋatô ŋamlic ŋandê, ma
sic ŋatô ndu. 6 Tiŋambu ŋgac tigeŋ mbo,
naŋ ŋadau ndê atuŋgac, naŋ iŋ tac whiŋ ndu
andô. Goc ŋadau kêkiŋ ndê atu dau têŋ ŋac
gi, ma gauc gêm têŋ dau, ‘Lau naŋ sêyob
aneŋ ôm, naŋ oc sêtoc aneŋ atuŋgac dindec
sa.’ 7 Tigeŋ têŋ têm ŋadau ndê atu hôc asê,
naŋ lau sêyob ôm-ŋga sêsôm têŋ dau, ‘Ŋgac
dinaŋ iŋ ŋadau ndê atuŋgac naŋ oc wêkaiŋ
ôm dindec ti ndê gêŋ lêŋsêm. Bocdinaŋ
dandic iŋ ndu ma dakôc ôm dindec su ti
yac neŋ.’ 8 Ma sêkôc atuŋgac, sic iŋ ndu ma
sêtuc iŋ sa awê gi.”
9 Goc Yisu ndac, “Mac gauc gêm bu ôm
ŋadau oc kôm sake têŋ lau naŋ sêyob iŋ ndê
ôm? Iŋ oc meŋ ma ndic ŋac ndu, ma kêŋ ôm
dau têŋ lau ŋatô sêyob. 10 Gauc nem yom
naŋ sêto yêc bocdec bu, ‘*Hoc naŋ lau sêkwê*

andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic ti hoc ŋamata-ŋga yêc andu dau. 11 *Pômdau kôm gêŋ dau, ma yac alic ŋayham.'* Mac asam yom dau su, me?"

12 Têŋ dinaŋ lau bata Israel-ŋga sêŋyalê bu Yisu sôm yom gôliŋ dau hêganôŋ ŋac, dec sêŋsalê lêŋ bu sêkôc iŋ dôŋ. Magoc sêtöc lau toŋ atu naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu, ma tu dinaŋ-ŋga sêhu iŋ siŋ ma sêlhö si.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-ŋga (Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

13 Tiŋambu lau bata dinaŋ sêŋsalê lêŋ bu sêtim Yisu bu sôm yom so daŋ. Ŋac sêŋkiŋ lau Palêsai ŋatô sêwhiŋ lau Israel-ŋga ŋatô naŋ sêpuc Herod ma lau Rom-ŋga si gôliŋ dôŋ, naŋ sêtêŋ Yisu si. 14 Ŋac sêhôc asê iŋ ma sêsôm, "Kêdôhôŋ-waga, yac aŋyalê bu am ŋgac sôm yom ŋandô-ŋga. Am gauc gêm lau si waê dom, ma toc ŋac hoŋ sa ŋalêŋ tigeŋ. Ma am kêdôhôŋ Anötö ndê lêŋ têŋ lau kêkuc yom ŋandô solop. Kwahic dec yac bu andac am bu iŋ solop bu yac dakêŋ takis t êŋ †Sisa, me mba? Yac oc danemlhi takis, me mba?"

15 Yisu ŋgô yom dau, tigeŋ iŋ kêyalê bu ŋac gauc gêm bu sêtim iŋ, dec sôm, "Tu sake-ŋga mac bu atim aö? Akôc mone silba daŋ ma atôc têŋ aö." 16 Goc sêkêŋ mone daŋ têŋ iŋ, ma iŋ ndac ŋac, "Asa ndê ŋagatu ti ŋaê yêc mone dindec?" Ma sêô yom ma sêsôm, "Sisa ndê." 17 Dec Yisu sôm, "Bocdinaŋ atoc Sisa sa ŋa gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê, ma atoc Anötö sa ŋa gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê." Ŋac sêŋgô Yisu ndê yom dau, ma sêhêdaê tu iŋ ndê gauc-ŋga.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêŋ lau batê-ŋga (Mat 22:23-33; Luk 20:27-38)

18 Ma lau †Sadiusi ŋatô sêtêŋ Yisu si, bu sêkêŋ gêndac daŋ têŋ iŋ. Ŋac lau Israel si toŋ daŋ, naŋ sêkêŋ whiŋ dom bu lau batê oc sêtisa tiyham. 19 Ma ŋac sêndac iŋ bocdec bu, "Kêdôhôŋwaga, Moses to yac neŋ yomsu daŋ bocdec bu. Ŋgac daŋ bu ndê dôwa nem awhê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc mbasi, naŋ ŋgac dau oc nem dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-ŋga. 20 Têŋ ndoc daŋ asidôwai 7 sêmbo. Ŋgac ŋamata-ŋga gêm awhê sa, magoc mbac ndu, ma balêkoc mba. 21 Goc iŋ asi, ŋgac tilu-ŋga, gêm awhê sawa dau, magoc mbac ndu ma balêkoc mba. Ŋgac titö-ŋga boc-dinaŋ, 22 ma asidôwa hale bocdinaŋ, hoŋ sem awhê sawa dau sa, magoc sêmbac ndu, ma balêkoc mba. Ma tiŋambu awhê dau mbac ndu. 23 Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tôm lau ŋatô sêsôm, dec awhê dau oc ti asidôwa asa ndê awhê? Bu asidôwai 7 dinaŋ hoŋ sem awhê tigeŋ dinaŋ su têŋ ndoc sêmbo tali."*

24 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, "Mac akôc gauc so, bu mac aŋyalê Anötö ndê yom ti iŋ ndê ŋaclai dom. 25 Têŋ têm lau batê sêtisa, naŋ lau oc sênem dau dom. Ŋac oc sêmbo sêtôm aŋela undambê-ŋga. 26 Ma yom daŋ tiyham tôc asê bu lau batê oc sêtisa. Mac asam su yêc Moses ndê buku. Têŋ ndoc Moses gêlic ya golom a daŋ, naŋ Anötö sôm têŋ iŋ bu, *'Aö Abraham ndê Anötö, Aisak ndê Anötö ma Jakob ndê Anötö.'* 27 Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-ŋga Anötö sam dau bu lau tö dinaŋ si Anötö? Iŋ lau batê si Anötö dom, iŋ lau tali si Anötö. Mac nem gauc iŋ so sambuc."

Yomsu ŋamata-ŋga (Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

28 Kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga daŋ kalhac whiŋ lau naŋ sêkêŋ daŋga Yisu ma lau Sadiusi si yom, ma iŋ gêlic bu Yisu ô lau Sadiusi si yom ŋapep. Bocdinaŋ iŋ ndac Yisu, "Anötö ndê yomsu bocke ti yomsu ŋamata-ŋga?" 29 Ma Yisu sôm, "Yomsu ŋamata-ŋga naŋ hôc gêlêc yomsu hoŋ naŋ bocdec, *'Mac lau Israel-ŋga aŋgô! Pômdau yac neŋ Anötö iŋ Pômdau tigeŋ.* 30 *Atac whiŋ Pômdau am nem Anötö ti am nem ŋalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc.'* 31 Ma yomsu tilu-ŋga bocdec yêc, *'Atac whiŋ lau meŋpaŋ am-ŋga, tôm am atac whiŋ am daôm.'* Yomsu lu dinaŋ sêhôc gêlêc yomsu hoŋ su."

32 Goc kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga dau sôm têŋ Yisu, "Kêdôhôŋwaga, am sôm solop. Yomandô, Anötö tigeŋ mbo, ma anötö ŋandô daŋ mbo dom. 33 Ma yac bu atac whiŋ A nötö ti neŋ ŋalôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc, ma yac bu atac whiŋ lau meŋpaŋ yac-ŋga tôm yac atac

* **12:23:** Lau Sadiusi gauc gêm bu ŋac si gêndac dau tôc asê bu lau batê oc sêtisa tiyham dom.

whiŋ yac dauŋ, naŋ hôc gêlêc bu yac dakêŋ wata ti da pi ya ndi, me bu dakêŋ gêŋ ŋatô ti da.” 34 Yisu gêlic bu ŋgac dau ô yom ti gauc ŋayham, dec sôm têŋ iŋ, “Êmkuc gauc ŋayham dinaŋ dec am oc tôm bu mbo Anötö ndê gôliŋ ŋalôm.”

Yisu sôm yom dinaŋ, ma tiŋambu lau sêtöc bu sêkêŋ gêndac têŋ iŋ tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya (Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

35 Yisu kêdôhôŋ lau mbo lôm dabuŋ ŋamakê, ma ndac ŋac, “Bocke ma lau †Skraib sêsam Mesaya bu Dawid ndê Atu? 36 Dawid dau hoc yom asê tôm Ŋalau Dabuŋ puc iŋ dôŋ, ma to yom pi Mesaya bocdec bu, ‘*Anötö sôm têŋ aneŋ Pômdau, “Am ndöc aö amaŋ andô-ŋga e nditôm aö wakêŋ nem ŋacyo sêsôc am gahim ŋapu.” ’* 37 Dawid dau sam Mesaya bu iŋ ndê Pômdau, ma bocke dec lau sêsam iŋ bu Dawid ndê Atu?” Ma lau hoŋ sêŋgô Yisu ndê yom ti atac ŋayham atu.

Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac (Mat 23:1-7; Luk 20:45-47)

38 Ma Yisu kêdôhôŋ lau ma sôm, “Ayob daôm ŋapep bu aŋkuc lau Skraib si gêbôm dom. Ŋac sêsôc ŋakwê baliŋ ma sêŋsêlêŋ sêmbo malac lôm, bu ŋac atac whiŋ bu lau sêtoc ŋac sa ma sêhê mwalêc ŋac. 39 Ŋac atac whiŋ bu sêndöc mala ŋamata-ŋga yêc lôm wê-ŋga, ma sêndöc lau tiwaê si mala têŋ ndoc sêneŋ mwasiŋ. 40 Yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga lau dau sêteŋ mbec baliŋ. Magoc têŋ ndoc lau sêlic ŋac dom, naŋ sêŋsau lauwhê sawa bu sêŋgaho ŋac si andu su. Anötö oc êmatôc ŋac, ma kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ ŋac.”

Awhê tuc daŋ kêŋ da daŋge (Luk 21:1-4)

41 Tiŋambu Yisu ndöc sic ndöc lôm dabuŋ ŋabatêmndö kêpiŋ apa naŋ lau sêkêŋ si da sip-ŋga, ma tahê lau hoŋ naŋ sêkêŋ si da sip apa dau. Lau ti lêlôm daêsam sêkêŋ awa atu. 42 Tigeŋ awhê tuc ŋalôm sawa daŋ meŋ ma kêŋ awa sauŋ lu gitôm wan toea lu sip apa da-ŋga. 43 Goc Yisu ta ndê ŋgac-sêŋomi sêmeŋ ma sôm, “Yomandô, aö wasôm têŋ mac bu yêc Anötö aŋgô-ŋga awhê tuc ŋalôm sawa dindec kêŋ da naŋ hôc gêlêc lau hoŋ si da su. 44 Ŋahu bu lau ti lêlôm hoŋ sêkêŋ si da, magoc ŋac si awa daêsam gacgeŋ yêc ŋac-ŋga. Magoc awhê dindec iŋ awhê ŋalôm sawa, ma iŋ kêŋ ndê gêŋ hoŋ ti da.”

13

Yisu sôm yom pi lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga (Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)

1 Têŋ ndoc Yisu bu hu lôm dabuŋ ŋagameŋ siŋ, naŋ iŋ ndê ŋgacsêŋom daŋ sôm têŋ iŋ, “Kêdôhôŋwaga, lic hoc atu-tu ma andu ŋayham kêlêc naŋ sêkwê sa sêlhac dec.” 2 Magoc Yisu ô yom ma sôm têŋ iŋ, “Am lic andu atu-tu ti lôm dabuŋ dindec! Aö wasôm têŋ am, bu tiŋambu ŋacyo oc sêseŋ hoc atu-tu hoŋ dindec su e hoc daŋ oc ndöc hoc daŋ ŋahô tiyham dom.”

Gêŋ wapac têm ŋambu-ŋga-ŋga (Mat 24:3-14; 10:17-22; Luk 21:7-19)

3 Ŋac sêsa sêtêŋ Lôc Olib si, ma tiŋambu Pita, Jems, Jon ma Andru tawasê sêtêŋ Yisu si ma sêndöc aŋgô têŋ lôm dabuŋ yêc malac Jerusalem. Ma ŋac sêndac iŋ bocdec bu, 4 “Sôm têŋ yac bu ŋawapac naŋ am sôm yom pi, naŋ oc hôc asê Jerusalem têŋ têm bocke, ma gêŋ sake oc kêŋ puc yac bu têm dau meŋ kêpiŋ?” 5 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Ayob daôm ŋapep bu lau daŋ sêŋsau mac dom. 6 Bu lau daêsam oc sêmeŋ sênem aö aŋôŋ ma sêsôm, ‘Aö Mesaya dauŋ dec,’ ma oc sêŋsau lau daêsam. 7 Ma têŋ ndoc mac aŋgô ŋawaê bu lau sic siŋ têŋ dau me sêmasaŋ dau tu sêndic siŋ-ŋga, naŋ asö dom. Bu gêŋ hoŋ dinaŋ gic waê bu meŋ sa, m agoc têm ŋambu-ŋga yêc dôŋ yêc. 8 Kiŋ nom-ŋga oc sêkêŋ kisa dau, ma lau gameŋ daŋ oc sêndic siŋ têŋ lau gameŋ daŋ. Tiyhô oc nem yêc gameŋ hoŋ, ma tôbôm oc sa. Gêŋ hoŋ dinaŋ oc ndic hu ŋawapac têm ŋambu-ŋga-ŋga, gitôm awhê naŋ kêsahê balêkoc tuŋ iŋ ma gêŋ dau gic hu ŋandê atu naŋ iŋ oc hôc tu kôc balêkoc-ŋga.

9-10 “Gêŋ ŋamata-ŋga lau oc sêhoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau sambob, ma têŋ dinaŋ têm ŋambu-ŋga oc meŋ hôc asê. Ayob daôm ŋapep. Lau oc sêwê mac atêŋ lau sêmatôc yom-ŋga andi, ma sêhi mac ŋa sö yêc lôm wê-ŋga. Tu aö-ŋga dec lau oc sêkêŋ mac al-hac gôliŋwaga ti kiŋ aŋgô-ŋga, magoc ndoc dinaŋ ti têm bu mac ahoc yom ŋandô asê têŋ ŋac. 11 Têŋ têm naŋ sêkôc mac dôŋ ma sêwê

mac atêŋ lau sêmatôc mac-ŋga andi, naŋ ahêgo daôm tu yom asôm-ŋga dom. Asôm yom naŋ Anötö oc kêŋ têŋ mac têŋ ndoc dinaŋ, bu mac daôm oc asôm yom dom, Ŋalau Dabuŋ oc sôm.
12 “Têŋ ndoc ŋawapac-ŋga dinaŋ, lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom oc sêhoc si asidôwai sêkêŋ whiŋ aö-ŋga asê bu sêndic ŋac ndu, ma dambai oc sêkôm têŋ atui boc-dinaŋ. Balêkoc oc sêli dau sa têŋ damba ti dindai, ma sêkêŋ ŋac sêtêŋ lau bu sêndic ŋac ndu. 13 Lau hoŋ oc sêtec mac tu aö neŋ ŋaê-ŋga. Magoc asa naŋ bu lhac ŋaŋga ma hu aö siŋ dom e ndê têm pacndê, naŋ oc tap Anötö ndê mwasiŋ nem iŋ si-ŋga sa.”

Ŋawapac gameŋ Judia-ŋga (Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

14 “Gêŋ sac sambuc naŋ oc kôm gameŋ tisac, naŋ lau oc sêkêŋ lhac gameŋ naŋ gic iŋ ŋawaê dom. (Asa naŋ sam yom dindec, naŋ kôc gauc ŋapep, bu ŋahu yêc siŋ dau.) Mac lau asa naŋ ambo gameŋ Judia-ŋga ma alic gêŋ dau, naŋ hoŋ alhö api gameŋ lôc-ŋga andi. 15 Alhö ŋagahô ma gauc nem mac nem gêŋ daŋ dom. Lau naŋ sêŋwhaŋ dau sêndöc andu ŋasactô, naŋ sêsôc andu ŋalôm bu sêkôc si gêŋ daŋ tôhôŋ dom. 16 Ma ŋac naŋ sêmbo ôm, naŋ bocdinaŋ. Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêŋ ŋatô dom. 17 Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ŋac naŋ sêkêŋ su têŋ balêkoc, naŋ oc sêtap ŋawapac atu sa têŋ têm dinaŋ. 18 Ateŋ mbec bu gêŋ dinaŋ tap mac sa têŋ ndoc uhô-ŋga dom. 19 Ŋahu bu ŋawapac ŋandô naŋ bu sa têŋ têm dinaŋ, naŋ oc hôc gêlêc ŋawapac hoŋ naŋ sêhôc asê nom têŋ têm naŋ Anötö kêŋ undambê ti nom e kwahic dec, ma tiŋambu oc sa bocdinaŋ tiyham dom. 20 Magoc Pômdau oc kêŋ ndoc dinaŋ tiapê tu bu nem lau naŋ iŋ kêyaliŋ sa su, naŋ sa-ŋga. Bu mba, goc lau hoŋ oc sêniŋga.
21 “Têŋ ndoc dinaŋ ŋgac daŋ bu sôm têŋ mac bu, ‘Alic, Mesaya dau dindec,’ me ‘Alic, Mesaya dau dindê,’ naŋ akêŋ whiŋ ŋac dom. 22 Lau naŋ sêŋsau bu ŋac Mesaya, ma propet tasaŋ oc sêmeŋ ma sêkôm gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu bu sêŋsau lau. Ma ŋac oc sêŋsahê bu sêtim lau naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa, naŋ sêwhiŋ. 23 Aö gakêŋ puc mac gwanaŋ, ma bocdinaŋ ayob daôm ŋapep.”

Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga (Mat 24:29-36; Luk 21:25-33)

24 Ma Yisu sôm, “Ndoc ŋawapac-ŋga dinaŋ oc pacndê, ma tiŋambu lau oc sêlic gêŋ dalô atu-tu. Ac oc nem ganduc ma ayô oc ŋawê tiyham dom. 25 Ma tata oc sêpeŋ akêŋ um-boŋ, ma gêŋ ti ŋaclai naŋ sêlhac umboŋ oc wiwic sa. 26 Ma tiŋambu lau oc sêlic Ŋamalac ndê Atu meŋ ndöc dao ŋahô ti ndê ŋaclai ma ŋawasi atu. 27 Ma iŋ oc êŋkiŋ ndê aŋela sêsa sêtêŋ nom ŋabatiŋ ti undambê ŋabatiŋ hoŋ sêndi, bu sêndic lau naŋ iŋ kêyaliŋ ŋac sa su, naŋ sa.

28 “Gauc nem a laŋ. Têŋ ndoc mac alic ŋalauŋ wakuc bu lêc, naŋ mac aŋyalê bu ndoc ac-ŋga meŋ kêpiŋ. 29 Ma bocdinaŋ têŋ ndoc mac alic gêŋ naŋ aö gasôm yom pi, naŋ hôc asê, dec aŋyalê bu Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su, gitôm iŋ meŋ kalhac gatam. 30 Yomandô! Lau têm dinaŋ-ŋga oc sêniŋga dom e gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê. 31 Undambê ti nom oc niŋga, magoc aneŋ yom oc niŋga dom. Gêŋ hoŋ oc ŋandô sa tôm aö gasôm.”

Lau daŋ sêŋyalê Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga dom (Mat 25:13-15)

32 Ma Yisu sôm, “Lau daŋ sêŋyalê bêc me acgatu naŋ Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ, naŋ dom. Aŋela undambê-ŋga sêŋyalê dom, Anötö ndê Atu kêyalê dom, Damaŋ tawasê kêyalê. 33 Bocdinaŋ anem ali ma ayob daôm ŋapep! Mac am gauc têm naŋ bêc ŋambu-ŋga dau oc meŋ sa. 34 Gitôm andu ŋadau daŋ naŋ bu sa ndi lic gameŋ ŋatô. Iŋ hu ndê andu siŋ ma kêŋ iŋ ndê lau akiŋ sêwêkaiŋ si gweleŋ têŋtêŋ. Ma iŋ oc sôm têŋ ŋgac yob gatam-ŋga, bu iŋ nem ali ma tatiŋ gameŋ ŋapep e iŋ mbu meŋ. 35 Bocdinaŋ anem ali, bu mac aŋyalê ndoc naŋ andu ŋadau oc mbu meŋ, naŋ dom. Iŋ oc hôc asê têŋ telha me timaniŋhu, me dalec taŋ, me bêbêc ganduc, naŋ mac aŋyalê dom. 36 Ayob daôm ŋapep, mboe iŋ oc mbu meŋ ŋagahô, ma tap mac sa ayêc bêc ayêc. 37 Yom naŋ aö gasôm têŋ mac, naŋ dec wasôm têŋ lau hoŋ bocdinaŋ. Anem ali!”

14

Sêkic yom bu sêndic Yisu ndu (Mat 26:1-5; Luk 22:1-2)

1 Lau Israel si †Mwasiŋ Pasowa ti †Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga ŋandoc meŋ kêpiŋ, ma bêc lu yêc dôŋ yêc. Ma dabuŋ-siga atu-tu ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu-ŋga sêŋsalê lêŋ daŋ bu sêkôc Yisu dôŋ gelec ma sêndic iŋ ndu. 2 Tigeŋ sêhêgo dau ma sêsôm, “Dakôm têŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga ŋandoc dom, mboe lau daêsam naŋ sêmbo Jerusalem tu om atu Pasowa-ŋga, naŋ oc sêlic ma sêli dau sa.”

Awhê daŋ gêm oso Yisu (Mat 26:6-13; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

3 Têŋ têm dinaŋ Yisu mbo malac Betani, ma gêŋ gêŋ ndöc whiŋ ŋgac daŋ ŋaê Sai-mon. Muŋ-ŋga iŋ ŋgac ti gêmbac leprasi. Yisu ndöc tebo ma awhê daŋ meŋ, naŋ kôc bu ŋamalu ŋayham ŋaôli atu sip kac daŋ. Iŋ kac gêŋ dau sa, ma kêc gêŋ malu dau pi Yisu ndê ŋagôlôŋ. 4 Lau ŋatô sêlic dec tac ŋandê têŋ awhê dau, ma sêsôm, “Tu sake-ŋga iŋ kêyaiŋ gêŋ ŋamalu dinaŋ? 5 Gitôm bu dakêŋ têŋ lau sênemlhi ma datap awa atu sa, ma dakêŋ têŋ lau ŋalôm sawa. Ŋaôli dau oc hôc gêlêc ŋaôli tu gweleŋ yala sambuc-ŋga su.” Ma sêhec yom iŋ ŋalêŋ sac.

6 Magoc Yisu sôm, “Ahu iŋ siŋ ma akêŋ ŋawapac têŋ iŋ dom. Iŋ kôm gêŋ ŋayham solop têŋ aö. 7 Lau ŋalôm sawa oc sêmbo sêwhiŋ mac ŋapaŋ, ma bocdinaŋ dec têm bocke mac bu atac whiŋ, naŋ oc tôm bu mac anem ŋac sa. Tigeŋ aö oc wambo wawhiŋ mac ŋapaŋ dom. 8 Awhê dindec gitôm bu êmwasiŋ aö ŋalêŋ dinaŋ, dec kôm. Iŋ kêc gêŋ ŋamalu pi aö, dec tôm iŋ kêmasaŋ aö neŋ ŋamlic gwanaŋ tu sêŋsuhuŋ aö-ŋga. 9 Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu tiŋambu lau oc sêhoc ŋawaê ŋayham asê yêc gameŋ hoŋ, ma têŋ dinaŋ ŋac oc sêsôm yom pi awhê dindec ma lau oc gauc nem iŋ.”

Judas sôm tidôŋ bu hoc Yisu asê (Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

10 Têŋ ndoc dinaŋ Judas Iskeriot, ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, têŋ dabuŋsiga atu-tu gi ma sôm bu iŋ oc hoc Yisu asê têŋ ŋac. 11 Ŋac sêŋgô iŋ ndê yom ti atac ŋayham, ma sêsôm tidôŋ bu sênemlhi iŋ. Bocdinaŋ iŋ kêsalê lêŋ tu bu hoc Yisu asê-ŋga.

Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêmasaŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga (Mat 26:17-19; Luk 22:7-13)

12 Têŋ Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga ŋabêc ŋamata-ŋga, bêc naŋ lau Israel-ŋga sic domba Pasowa-ŋga ndu, naŋ ŋgacsêŋomi sêsôm têŋ Yisu bu, “Am tac whiŋ bu yac amasaŋ Mwasiŋ Pasowa bu am neŋ whiŋ yac-ŋga yêc nde?” 13 Dec Yisu kêkiŋ ndê ŋgacsêŋom lu ma sôm têŋ iŋlu, “Asôc malac Jerusalem andi, ma amlu oc atap ŋgac daŋ sa naŋ kêbalaŋ bu lôŋ daŋ. Awhiŋ iŋ atêŋ iŋ ndê ŋadau ndê andu andi. 14 Ma asôm têŋ andu ŋadau, ‘Alu mba kêdôhôŋwaga ndac am tu andu ŋalôm ŋacleŋ-ŋga, bu iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi bu sêneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc am nem andu.’ 15 Ma iŋ oc tôc ŋalôm atu daŋ yêc andu dau ŋahô-ŋga têŋ amlu. Tebo ti gêŋ hoŋ tu yac daneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc ŋalôm dau, goc amasaŋ gêŋ yêc dinaŋ.” 16 Goc sêŋom lu dinaŋ sêsôc malac si, ma sêtap gêŋ hoŋ sa tôm Yisu sôm su, ma sêmasaŋ Pasowa.

Yisu sôm asê bu ŋgac daŋ oc hoc iŋ asê (Mat 26:20-25; Luk 22:21-23)

17 Têŋ ac gi su Yisu ti ŋgacsêŋomi 12 sêtêŋ andu dau si. 18 Ŋac sêndöc ti seŋ gêŋ sêmbo, ma Yisu sôm, “Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu mac nem daŋ oc hoc aö asê. Ŋgac dau kwahic dec ndöc ma gêŋ gêŋ whiŋ aö.” 19 Yom dau kôm ŋac sêsö, ma ŋalôm ŋawapac atu, ma ŋac tigeŋ-tigeŋ sêsôm têŋ iŋ, “Mboe aö, a? Mba!” 20 Goc iŋ sôm têŋ ŋac, “Ŋgac dau iŋ mac lau 12 nem daŋ, ma kwahic dec alu aŋ gêŋ sip pele tigeŋ. 21 Gêŋ dau oc ŋandô sa pi Ŋamalac ndê Atu, tôm yom naŋ sêto yêc. Tigeŋ ŋgac naŋ hoc aö asê, naŋ oc tap ŋawapac atu sa, ma tu dinaŋ-ŋga iŋ dinda bu kôc iŋ dom, dec oc ŋayham.”

Yisu gic hu Mwasiŋ Dabuŋ (Mat 26:26-29; Luk 22:15-20)

22 Têŋ têm ŋac seŋ gêŋ sêmbo, naŋ Yisu kôc bolom, gêm mbec, pô kôc-kôc, ma gic sam têŋ ŋac. Ma iŋ sôm, “Akôc sa loc, aö neŋ ŋandô dau dindec.” 23 Ma iŋ kôc laclhu wain-ŋga daŋ ma gêm daŋge, goc kêŋ têŋ ŋac ma ŋac hoŋ sênôm. 24 Iŋ sôm têŋ ŋac, “Aö

neŋ dac wamatiŋ pwac-ŋga dau dec, naŋ wakêc siŋ tu lau daêsam-ŋga. 25 Yomandô aö wasôm têŋ mac bu aö oc wanôm wain tiyham dom e Damaŋ ndê gôliŋ meŋ sa tiawê, ma têŋ ndoc dinaŋ aö wanôm tiyham."
26 Tiŋambu ŋac sem wê daŋ, ma sêlhö sêsa sêtêŋ Lôc Olib si.

Yisu sôm bu Pita oc sêc iŋ ahuc (Mat 26:31-35; Luk 22:31-34)

27 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, "Mac hoŋ oc ahu aö siŋ, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu, '*Aö oc waseŋ ŋgac yob domba-ŋga, ma domba oc sêlhö babalip.*' 28 Magoc tiŋambu aö watisa tiyham, ma wamuŋ mac watêŋ gameŋ Galili-ŋga wandi." 29 Dec Pita sôm têŋ iŋ, "Ŋac hoŋ bu sêhu am siŋ, tigeŋ aö wahu am siŋ dom." 30 Ma Yisu ô yom ma sôm, "Aö wasôm yomandô bu ôbwêc dau dindec am oc sêc aö ahuc tidim tö su, goc dalec oc taŋ tidim lu-ŋga." 31 Tigeŋ Pita sôm yom ti ŋaŋga, "Mba! Gitôm sêndic aö ndu wawhiŋ am, aö oc wasêc am ahuc dom." Ma ŋac hoŋ sêsôm yom kaiŋ tigeŋ.

Yisu teŋ mbec mbo ôm Getsemani (Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Ŋac sêsa si e sêhôc asê ôm †olib-ŋga daŋ, ôm naŋ sêsam bu Getsemani, ma Yisu sôm têŋ ndê ŋgacsêŋomi, "Andöc dec ma aö wateŋ mbec." 33 Goc iŋ kôc Pita, Jems ma Jon sêwhiŋ iŋ si, ma sêhu ŋgacsêŋomi ŋatô siŋ. Têŋ ndoc dinaŋ Yisu ndê ŋalôm ŋawapac atu ma iŋ pô sim dau ŋandô. 34 Iŋ sôm têŋ ŋac, "Aö neŋ ŋalôm kêsahê ŋawapac atu, kêpiŋ bu oc wambac ndu. Mac andöc dec ma anem ali." 35 Goc iŋ hu ŋac siŋ ma sa ŋasawa sauŋ gi. Iŋ hu dau sip nom gi ma teŋ mbec, bu nditôm goc Anötö nem iŋ sa bu êŋlêc têm hôc ŋandê-ŋga naŋ oc hôc asê iŋ. 36 Iŋ sôm, "Damaŋ, O Damaŋ, am gitôm bu kôm gêŋ hoŋ. Kôc laclhu ŋawapac-ŋ ga dindec su yêc aö. Magoc êmkuc aö neŋ atac whiŋ dom, kôm tôm am daôm nem atac whiŋ bu kôm."
37 Iŋ teŋ mbec su, dec mbu gi ma tap sa bu ŋgacsêŋomi sêyêc bêc sêyêc. Goc iŋ uŋ ŋac sa ma sôm têŋ Pita, "Saimon, bocke dec am yêc bêc? Am gitôm dom bu nem ali tôm acgatu ŋasawa tigeŋ, a? 38 A nem ali ma ateŋ mbec bu lêtôm tap mac sa dom. Mac nem gatôm licbalê, tigeŋ ŋamlic kwapac."
39 Goc Yisu sa gi, ma teŋ mbec tigeŋ dinaŋ tiyham. 40 Pacndê, goc iŋ mbu gi ma gêlic ŋac sêyêc bêc, bu ŋac tandô hê ŋac sa ŋandô. Ma ŋac sêpônda yom tu sêsôm têŋ iŋ-ŋga. 41 Goc iŋ gi ma teŋ mbec tidim tö-ŋga. Ma têŋ ndoc iŋ mbu têŋ ŋac tiyham, naŋ iŋ sôm, "Tu sake-ŋga mac ayêc bêc ti aŋwhaŋ daôm ŋapaŋ? Gitôm! Ndoc meŋ hôc asê su bu sêhoc Ŋamalac ndê Atu asê ma sêkêŋ iŋ sip lau sac amba. 42 Atisa ma dandi! Alic ŋgac naŋ hoc aö asê dec meŋ su."

Sêkôc Yisu dôŋ (Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-11)

43 Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma Judas, ŋgacsêŋomi 12 si daŋ hôc asê whiŋ lau daêsam naŋ sêhôc bieŋ ti síŋ. †Dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga ma lau bata sêŋkiŋ lau toŋ dinaŋ sêwhiŋ Judas sêmeŋ. 44 Judas kêŋ puc lau d au gwanaŋ su, ma sôm, "Ŋgac naŋ mac aŋsalê, naŋ aö oc waŋgutô iŋ bu watôc iŋ asê têŋ mac. Akôc iŋ dôŋ ma akêŋ lau sêyob iŋ, goc awê iŋ sa andi." 45 Bocdinaŋ têŋ ndoc Judas hôc asê, naŋ iŋ têŋ Yisu solop gi ma sôm, "Kêdôhôŋwaga," ma ŋgutô iŋ. 46 Dec lau naŋ sêwhiŋ Judas, naŋ sêkôc Yisu dôŋ. 47 Yisu ndê lau sêlhac sêmpiŋ iŋ, ma ŋac si daŋ puc ndê bieŋ sa ma pa dabuŋsiga atu ndê ŋgac akiŋ ndê daŋgalauŋ daŋ su.
48 Goc Yisu sôm, "Bocke dec mac akôc bieŋ ti gêŋ siŋ-ŋga ma asa ameŋ bu akôc aö dôŋ gitôm ŋgac kaŋ daŋ? 49 Tôm bêc hoŋ aö gambo gawhiŋ mac ma kadôhôŋ lau yêc lôm dabuŋ ŋabatêmndö, magoc mac akôc aö dôŋ dom. Tigeŋ gêŋ naŋ mac akôm kwahic dec, naŋ kôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ ŋandô sa."
50 Têŋ dinaŋ Yisu ndê lau hoŋ sêhu iŋ siŋ ma sêlhö si. 51 Ŋgac batac daŋ kêkuc Yisu ma mbo whiŋ iŋ ti ndê lau têŋ ôbwêc dinaŋ, ma iŋ puc po ŋambwa. Lau siŋ bu sêlô iŋ dôŋ, 52 tigeŋ iŋ hu ndê po siŋ yêc ŋac si amba, ma kölhö ŋamlic ŋambwa gi.

Lau bata Israel-ŋga sêmatôc Yisu (Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

53 Dabuŋsiga atu-tu Israel-ŋga, ti lau bata
ma kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga hoŋ sêkac sa
sêmbo dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê andu. Ma
lau naŋ sêkôc Yisu dôŋ sêwê iŋ sêtêŋ andu
dau si. 54 Pita kêsêlêŋ kêkuc Yisu mbo ahê,
e gi sôc dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê andu
ŋatuŋlôm gi. Ma iŋ ndöc sic whiŋ lau siŋ
sêyob lôm dabuŋ-ŋga ŋatô ma kêsulu ya.
55 Dabuŋsiga atu-tu ma lau bata hoŋ naŋ
sêndöc Sanedrin si toŋ, naŋ sêŋsalê yom bu
sêŋgôliŋ pi Yisu ma sêkêŋ iŋ sip lau Rom-
ŋga amba bu sêndic iŋ ndu. Magoc sêtap
yom daŋ sa dom. 56 Bu lau daêsam sêtisa
bu sêhoc yom tasaŋ asê pi Yisu, magoc ŋac
hoŋ si yom so dau. 57 Tiŋambu lau ŋatô
sêtisa, ma sêkêŋ yom tasaŋ pi iŋ bocdec bu,
58 "Yac aŋgô ŋgac dau sôm, 'Lôm dabuŋ naŋ
ŋamalac sêkwê sa, naŋ aö oc waseŋ su. Ma
têŋ bêc titö-ŋga aö oc wakwê andu wakuc
daŋ sa, naŋ gitôm andu naŋ ŋamalac sêkwê,
naŋ dom.' " 59 Magoc ŋac tigeŋ-tigeŋ si yom
so dau tiyham.
60 Goc dabuŋsiga ŋamata-ŋga tisa kalhac
ŋalhu, ma ndac Yisu, "Am ŋgô yom dê
sêŋgôliŋ pi am, me? Am bu ô yom, me
mba?" 61 Tigeŋ Yisu gêm dau dôŋ ma
ô yom dom. Goc dabuŋsiga dau ndac iŋ
tiyham, "Am Mesaya dau, Anötö Atuŋgac,
me mba?" 62 Ma Yisu sôm, "Aêc, aö dauŋ
dindec. Ma tiŋambu mac oc alic Ŋamalac
ndê Atu ndöc Anötö Ŋaclai Ŋadau ndê amba
andô-ŋga, ma sip meŋ ndöc dao ŋahô."
63 Têŋ ndoc dabuŋsiga ŋamata-ŋga ŋgô
yom dinaŋ, naŋ tac ŋandê atu dec kêc dau
ndê ŋakwê kic ma sôm, "Yac dapônda yom
daŋ tu taŋgôliŋ pi iŋ-ŋga dom. 64 Yom naŋ
iŋ sôm pi dau, naŋ sac sambuc! Mac aŋgô
su, ma mac gauc gêm bocke?" Ma ŋac hoŋ
sêsôm pitigeŋ bu iŋ mbac ndu. 65 Lau ŋatô
sêhu gasôp pi iŋ. Ŋac sêkic iŋ tandô ahuc ŋa
po, goc sêtap iŋ ma sêsôm, "Am bu propet,
naŋ sôm asê bu asa gic am." Ma lau siŋ-ŋga
sêkôc iŋ sêsa si, ma sêhi iŋ ŋa sö.

Pita sêc Yisu ahuc
(Mat 26:69-75; Luk 22:54-62; Jon 18:15-18, 25-27)

66 Têŋ têm dinaŋ Pita mbo andu dau
ŋamakê, ma dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê
awhê akiŋ daŋ kêsêlêŋ meŋ. 67 Iŋ gêlic Pita
kêsulu ya mbo, goc tahê iŋ ma sôm, "Am
ŋgac naŋ kêkuc Yisu Nasaret-ŋga whiŋ."
68 Magoc Pita pa dau ma sôm, "Mba, aö
kayalê am nem yom ŋahu dom." Dec iŋ
tisa gi kalhac kêpiŋ tuŋlôm ŋagatam.
69 Malô goc awhê akiŋ dau gêlic iŋ tiy-
ham, ma sôm yom kaiŋ tigeŋ têŋ lau naŋ
sêlhac sêmpiŋ, "Alic ŋgac kêlê. Iŋ Yisu ndê
lau si daŋ." 70 Magoc Pita pa dau tiyham.
Ŋasawa sauŋ ma lau naŋ sêlhac dindê, naŋ
sêsôm, "Am ŋgac Galili-ŋga. Yomandô, am
ŋac si daŋ." 71 Magoc Pita sôm ti ŋaŋga,
"Mba! Aö bu wasôm yom tasaŋ, naŋ goc
Anötö ndic aö. Aö kayalê ŋgac naŋ mac
asôm yom pi iŋ, naŋ dom andô!" 72 Ma
ŋagahô dalec taŋ tilu-ŋga, dec Pita gauc gêm
Yisu ndê yom bu iŋ oc sêc iŋ ahuc tidim tö
su, goc dalec oc taŋ tidim lu-ŋga. Ma iŋ taŋ
dau ndu-ndu.

15

Pailot kêsu Yisu
(Mat 27:11-26; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29–19:16)

1 Têŋ bêbêc ganduc, dabuŋsiga atu-tu ti
lau bata ma lau naŋ sêndôhôŋ yomsu ti
lau †Sanedrin-ŋga hoŋ si ŋalôm tigeŋ tu gêŋ
bocke bu sêkôm têŋ Yisu-ŋga. Goc sêsô iŋ
amba dôŋ ma sêwê iŋ sêtêŋ Pailot si. 2 Ma
Pailot ndac iŋ, "Am lau Israel-ŋga si kiŋ,
a?" Goc Yisu ô yom ma sôm, "Tôm naŋ am
daôm sôm." 3 Têŋ dinaŋ dabuŋsiga atu-tu
sêŋgôliŋ yom daêsam pi iŋ. 4 Dec Pailot ndac
iŋ tiyham, "Am oc ô ŋac si yom, me mba?
Ŋac sêŋgôliŋ yom daêsam pi am." 5 Tigeŋ
Yisu ô yom dom, dec Pailot hêdaê.
6-7 Têŋ têm dinaŋ ŋgac daŋ ndöc gapoc-
walô, naŋ ndê ŋaê Barabas. Muŋ-ŋga lau
ŋatô sêli dau sa têŋ lau Rom-ŋga naŋ sem
gôliŋ lau Israel-ŋga, ma sic lau ŋatô ndu.
Magoc lau Rom-ŋga sêkôc ŋac dôŋ ma sêkêŋ
ŋac sêndöc gapocwalô. Ma Barabas iŋ ŋac si
daŋ.
Tôm yala hoŋ têŋ ndoc lau Israel-ŋga
si om atu Mwasiŋ Pasowa-ŋga hôc asê,
naŋ Pailot kêkuc lêŋ daŋ bocdec bu. Lau
Israel-ŋga oc sêndac ŋgac gapocwalô-ŋga
daŋ, dec iŋ oc êŋgapwêc iŋ su têŋ ŋac. 8 Lau
daêsam naŋ sêkac dau sa têŋ ndoc Pailot
kêsahê Yisu, naŋ sêndac iŋ bu êŋgapwêc ŋgac
gapocwalô-ŋga daŋ su êŋkuc ŋagôliŋ dinaŋ.

9-10 Pailot kêyalê bu dabuŋsiga atu-tu sem lêmuŋ Yisu ŋambwa, ma tu dinaŋ-ŋga dec sêwê Yisu sêtêŋ iŋ sêmeŋ. Bocdinaŋ iŋ gauc gêm bu êŋgapwêc Yisu su, dec ndac ŋac, “Mac atac whiŋ bu aö wahu Kiŋ Israel-ŋga siŋ têŋ mac, me mba?” 11 Tigeŋ dabuŋsiga atu-tu sêŋgalôm lau toŋ atu dinaŋ e sêndac Pailot bu hu Barabas siŋ têŋ ŋac. 12 Goc Pailot ndac ŋac, “Bocdinaŋ aö oc wakôm sake têŋ ŋgac dindec, naŋ mac asam bu lau Israel-ŋga si Kiŋ?” 13 Ma sêmbwêc, “Ndic iŋ pi a gicso dau!” 14 Magoc Pailot ndac ŋac, “Tu sake-ŋga? Iŋ kôm giso bocke?” Magoc sêmbwêc ti ŋaŋga, “Ndic iŋ pi a!”

15 P ailot bu kôm lau atac ŋayham sa, dec gôlôc bu êŋgapwêc Barabas su têŋ ŋac. Ma iŋ kêkiŋ Yisu têŋ lau siŋ-ŋga bu sêhi iŋ ŋa sö, ma sêndic iŋ ndu pi a gicso dau.

Lau siŋ-ŋga sêsu Yisu susu (Mat 27:27-31; Jon 19:2-3)

16 Lau siŋ-ŋga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu ŋamalaclôm si, ma sêta yom bu lau siŋ-ŋga hoŋ sêkac sa. 17 Goc sêkêŋ Yisu sôc ŋakwê kokoc baliŋ tôm kiŋ sêsôc, ma sêwhê wac kêm ma sêkêŋ iŋ uŋ gitôm suŋsuŋ. 18 Goc ŋac sic hu sêmbwêc iŋ, “Ei! Datoc lau Israel-ŋga si kiŋ dindec sa maŋ!” 19 Ma ŋac sêkôc a daŋ ma sic iŋ pi ŋagôlôŋ tidim daêsam, ma sêhê gasôp pi iŋ. Sêpôŋ haduc têŋ iŋ, ma sêŋsau bu sêtoc iŋ sa. 20 Sêsu iŋ susu pacndê, goc sêkôc ŋakwê baliŋ dinaŋ su, ma sêkêŋ iŋ sôc dau ndê ŋakwê sa tiyham. Ma sêwê iŋ sêsa malac Jerusalem ŋamakê si, bu sêndic iŋ ndu pi a gicso dau.

Sic Yisu pi a gicso dau (Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

21 Lau siŋ-ŋga sêwê Yisu sêmbo seŋ, ma ŋgac daŋ kêsêlêŋ mbo seŋ akêŋ gameŋ ŋamakê-ŋga meŋ. Ma sêkac iŋ bu hôc Yisu ndê a gicso dau. Ŋgac dau ndê ŋaê Saimon. Iŋ Aleksanda lu Rupas damba, ma iŋ ndê malachu Sairin. 22 Sêwê Yisu sêsa si e sêhôc asê gameŋ naŋ sêsam bu Golgota. (Ŋaê dau danem kwi bu ‘Gameŋ Ŋakêcyha-ŋga.’) 23 Lau siŋ-ŋga bu sêkêŋ wain ti bu ŋamakic têŋ Yisu nôm, magoc iŋ tec. 24 Bocdinaŋ sêhu siŋ, ma sic iŋ pi a gicso dau. Ma tiŋambu sêwhê iŋ ndê ŋakwê kôc ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ŋakwê bocke.

25 Ŋac sic iŋ pi a gicso têŋ bêbêc, acgatu gitôm 9 kilok. 26 Ma yom naŋ lau bata Israel-ŋga sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ sêto pi bapia daŋ, naŋ sôm, “Lau Israel-ŋga si Kiŋ.” 27-28 Ŋac sic ŋgac sac lu pi a gicso dau sêwhiŋ, daŋ kêgalêŋ Yisu amba andô-ŋga, ma daŋ kêgalêŋ gasê-ŋga. 29 Lau naŋ sêŋsêlêŋ si sêmeŋ, naŋ sêndahiŋ ŋasu ma sêtaŋ bôlê Yisu. Sêsôm, “Ei. Am ŋgac naŋ sôm bu seŋ lôm dabuŋ su ma kwê sa tiyham tôm bêc tö. 30 Dec sip akêŋ a gicso dau mweŋ, ma nem daôm sa!” 31 Ma dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga bocdinaŋ sêsu iŋ susu ma sêsôm têŋ dandi, “Iŋ gêm lau daêsam sa, tigeŋ gitôm dom bu nem dau sa. 32 Yac bu alic Mesaya, lau Israel si kiŋ dindec-ŋga, sip akêŋ a gicso dau meŋ, dec yac oc akêŋ whiŋ iŋ.” Ma ŋgac lu naŋ sic pi a gicso sêwhiŋ Yisu, naŋ sêsu iŋ susu bocdinaŋ.

Yisu mbac ndu (Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

33 Têŋ ac kalhac lhu, ŋasec atu gêm gameŋ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ŋga. 34 Ma têŋ 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau danem kwi bu, ‘Aö neŋ Anötö, aö neŋ Anötö, tu sake-ŋga am hu aö siŋ?’) 35 Lau naŋ sêlhac sêmpiŋ, naŋ sêŋgô iŋ ŋapep dom ma sêsôm, “Aŋgô, iŋ ta propet Elaija.” 36 Ma ŋgac daŋ kêti gi kêŋ sôwam daŋ sip wain ŋamakic, ma sô dôŋ pi a baliŋ daŋ. Goc iŋ puc pi Yisu whasuŋ bu iŋ nôm ma sôm, “Dahu iŋ siŋ ma dalic, Elaija oc sip meŋ ma kôc iŋ su, me mba.”

37 Têŋ têm dinaŋ Yisu mbwêc awha atu ma mbac ndu. 38 Ma têŋ dinaŋ po baliŋ naŋ kêgalêŋ lôm dabuŋ ŋalôm, naŋ dau kic gi lu, kalhac ŋahô ma gi têŋ ŋapu-ŋga. 39 Ma ŋgac bata siŋ-ŋga naŋ kalhac Yisu aŋgô-ŋga, naŋ gêlic iŋ ndê mbac ndu ŋalêŋ, goc sôm, “Yomandô, ŋgac dindec iŋ Anötö ndê Atu.”

40 Lauwhê ŋatô sêlhac ahê ma sêlic gêŋ hoŋ dinaŋ. Maria Magadala lu Maria naŋ Jems sauŋ lu Joses dinda, ma Salome sêmbo sêwhiŋ ŋac. 41 Muŋ-ŋga, têŋ têm Yisu mbo gameŋ Galili-ŋga, naŋ lauwhê dinaŋ sêŋkuc

iŋ, ma sem akiŋ iŋ. Ma lauwhê daêsam naŋ sêpi Jerusalem sêwhiŋ Yisu, naŋ sêlhac sêwhiŋ ŋac.

Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hoc ŋasuŋ (Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

42 Bêc naŋ sic Yisu ndu, naŋ lau Israel-ŋga si bêc sêmasaŋ dau tu Sabat-ŋga.* Bocdinaŋ têŋ telha, 43 ŋgac bata Israel-ŋga daŋ ŋaê Josep gauc gêm bu êŋsuhuŋ Yisu ŋamlaŋ. Josep iŋ ŋgac akêŋ malac Arimatiya-ŋga, ma iŋ lau Sanedrin-ŋga si ŋgac tiwaê daŋ naŋ kêŋ bata Anötö ndê gôliŋ bu meŋ sa tiawê. Iŋ ndê ŋalôm pêŋ dôŋ, dec têŋ Pailot gi ma ndac Yisu ndê ŋamlaŋ. 44 Yom dau kôm Pailot sö, ŋahu bu iŋ kêyalê dom bu Yisu mbac ndu su. Bocdinaŋ iŋ ta lau siŋ si ŋgac bata ma ndac iŋ bu Yisu mbac ndu su, me mba. 45 Iŋ tap sa bu Yisu mbac ndu su, dec gôlôc têŋ Josep bu kôc Yisu ndê ŋamlaŋ sa ndi êŋsuhuŋ. 46 Josep kôc po ŋayham daŋ naŋ iŋ gêmlhi muŋ su, goc sa gi ma kôc Yisu su yêc a gicso dau, ma kêpaŋ iŋ ahuc ŋa po dau. Ma iŋ kôc iŋ sa gi ma kêŋ iŋ yêc sêhô naŋ lau sêlêŋ gwanaŋ su yêc hoc ŋalôm. Goc iŋ kêpi hoc daŋ gi ndöc sê awha dau ahuc. 47 Maria Magadala lu Joses dinda Maria sêlic Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hocsuŋ dinaŋ.

16

Yisu tisa (Mat 28:1-10; Luk 24:1-12)

1 Bêc Sabat-ŋga meŋ gi su, goc Maria Magadala lu Jems dinda Maria, ma Salome semlhi gêŋ malu bu sênem oso Yisu ndê ŋamlaŋ. 2 Têŋ wake ŋabêc ŋamata-ŋga dinaŋ sêti têŋ bêbêc ganduc bu sêtêŋ sêhô sêndi. Ac pi meŋ su ma sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ, 3 ma sêndac dandi, “Asa oc nem yac sa ma êmpi hoc naŋ yêc sê awha, naŋ su?” 4 Tigeŋ sêhôc tandô sa, ma sêlic hoc atu dau yêc sê awha dom. 5 Bocdinaŋ dec sêsôc sêhô ŋalôm si. Sêlic ŋgac batac daŋ naŋ sôc ŋakwê sêsêp, ma ndöc andô-ŋga, dec sêsö ŋandô. 6 Magoc ŋgac dau sôm, “Asö dom. Mac aŋsalê Yisu Nasaret-ŋga, naŋ sic iŋ ndu pi a gicso dau. Iŋ yêc dec dom, iŋ tisa su. Alic mala naŋ sêkêŋ iŋ yêc, naŋ sawa. 7 Magoc andi ma asôm têŋ iŋ ndê sêŋomi ma têŋ Pita bu iŋ oc muŋ mac têŋ Galili ndi. Mac oc alic iŋ yêc dindê, tôm yom naŋ iŋ sôm têŋ mac muŋ su naŋ.” 8 Yom dinaŋ kôm awhê lu dau sêntitec ti sêhêdaê ŋandô. Sêsa akêŋ sêhô, ma sêlhö sênti si. Magoc sêtöc dau dec sêsôm yom têŋ ŋamalac daŋ yêc seŋ dom.

9 Têŋ têm Yisu tisa têŋ Sonda bêbêc, iŋ hoc dau asê ti-ŋamata-ŋga têŋ Maria Magadala, awhê naŋ muŋ-ŋga iŋ soc ŋalau sac 7 su yêc iŋ ŋalôm. 10 Ma Maria gi ma sôm asê têŋ lau naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ sêkôm daŋgibo ti sêtaŋ sêmbo. 11 Maria sôm têŋ ŋac bu iŋ gêlic Yisu ma iŋ mbo tali tiyham. Magoc ŋac sêkêŋ whiŋ dom.

12 Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-sêŋom lu sêhu Jerusalem siŋ ma sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ, ma Yisu hoc dau asê têŋ iŋlu gitôm ŋgac aŋgô batac daŋ. 13 Dec iŋlu sêmbu si ma sic miŋ têŋ sêŋomi ŋatô, magoc ŋac sêkêŋ whiŋ iŋlu dom bocdinaŋ.

Yisu kêŋ gweleŋ têŋ lau naŋ sêŋkuc iŋ

14 Tiŋambu ŋgacsêŋomi 11 seŋ gêŋ sêmbo sêwhiŋ dau, ma Yisu hoc dau asê têŋ ŋac. Ma iŋ sôm ŋac tu ŋac si ŋalôm ŋadandi-ŋga, bu sêkêŋ whiŋ lau naŋ sêlic iŋ têŋ ndoc iŋ tisa su, naŋ dom. 15 Goc iŋ sôm têŋ ŋac, “Atôm nom ŋagameŋ sambob andi, ma ahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau hoŋ. 16 Lau naŋ sêkêŋ whiŋ ma sêliŋ saŋgu, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa. Magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ oc sêtap iŋ ndê matôc sa. 17 Ma Anötö oc kêŋ ŋaclai têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ, dec oc tôm bu sêkôm gêŋ dalô bocdec bu. Ŋac oc sêkôm gweleŋ sênem aö aŋôŋ, ma sêsoc ŋalau sac su yêc lau. Ŋac oc sêsôm yom awha wakuc-ŋga naŋ sêndôhôŋ muŋ su dom. 18 Ŋac bu sêkôc mboc sac sip ŋac amba me sênôm bu ŋamalic, dec oc kôm ŋac sêtisac dom. Ma ŋac oc sêkêŋ amba sac lau gêmbac, ma sêkôm ŋac ŋayham sa.”

19 Yisu sôm yom dinaŋ têŋ ŋac su, goc Anötö kôc iŋ su yêc nom. Iŋ pi undambê gi, ma ndöc Anötö ndê amba andô-ŋga.

* **15:42:** Lau Israel sêsôm bu têŋ ndoc ac gi sip têŋ bêc naŋ muŋ bêc Sabat-ŋga, naŋ têm dau gic hu bêc Sabat-ŋga. Bocdinaŋ ŋac bu sêŋsuhuŋ lau batê muŋ ac ndi sip.

20 Ma iŋ ndê sêŋomi sêsa si, ma sêhoc ŋawaê
ŋayham asê yêc gameŋ hoŋ. Ma Pômdau
mbo whiŋ ŋac, ma kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu
sêkôm gêŋ dalô atu-tu tu bu puc yom naŋ
sêhoc asê, naŋ dôŋ-ŋga.

Luk
ndê ŋawaê ŋayham
Yom whê ŋawaê ŋayham dindec sa-ŋga

Luk iŋ Yisu ndê ŋgacsêŋom dom, ma iŋ ŋgac Israel-ŋga dom. Iŋ ŋgac Grik-ŋga, ma iŋ dokta, ma bocdinaŋ taŋyalê bu iŋ ŋgac tigauc. Luk dau gêlic gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm, naŋ dom, magoc iŋ kip yom hoŋ sa yêc lau naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu têŋ ndoc iŋ gic hu ndê gweleŋ e iŋ mbu pi undambê gi (1:1-4). Luk ndê ŋawaê ŋayham hêganôŋ Yisu ti iŋ ndê gweleŋ, ma iŋ to bapia daŋ tiyham (Aposel) pi gweleŋ naŋ lau aposel sêkôm ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai.

Yêc iŋ ndê yom ŋamata-ŋga, Luk sôm bu iŋ to yom têŋ ŋgac atu daŋ ŋaê Tiopilas. Ŋaê dau danem kwi bu 'ŋgac naŋ atac whiŋ Anötö.' Magoc iŋ to tu ŋgac tigeŋ dinaŋ-ŋga dom, iŋ to ndê ŋawaê ŋayham hêganôŋ lau naŋ lau Israel dom gitôm iŋ dau, ma lau Israel-ŋga sêwhiŋ. Iŋ tac whiŋ bu ŋac sêŋyalê bu Yisu, iŋ lau Israel-ŋga si Mesaya, ma iŋ meŋ gic waê lau Israel-ŋga tawasê dom, magoc meŋ bu ti lau hoŋ si Pômdau, ma bu mbac ndu tu lau hoŋ-ŋga. Ma bocdinaŋ Luk tac whiŋ bu Yisu ndê ŋawaê sa têŋ gameŋ nom-ŋga hoŋ, bu lau sêŋgô ma sêkêŋ whiŋ Yisu, dec oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa.

Yom Ŋamata-ŋga

1 O ŋgac atu Tiopilas. Lau daêsam sêŋsahê
bu sêto yom pi gêŋ hoŋ naŋ ŋandô sa yêc
yac mba gameŋ. 2 Ŋac sêto sêŋkuc yom naŋ
lau naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu têŋ ndoc iŋ gic
hu ndê gweleŋ, naŋ sic dulu têŋ yac. Lau
dau sêlic gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm pi tandô,
dec sêhoc ŋawaê ŋayham asê pi gêŋ dau.
3 Ma aö bocdinaŋ, gakip yom hoŋ sa pi
gêŋ ŋamata-ŋga ma meŋ têŋ kwahic dec, ma
galic ŋayham bu wato sip bapia dindec ma
waŋkiŋ têŋ am. Aö gato yom kakuc ŋadênaŋ
tôm gêŋ hoŋ naŋ hôc asê. Tu dinaŋ-ŋga O
ŋgac atu Tiopilas, 4 am oc êmyalê bu yom
hoŋ pi Yisu naŋ am ŋgô su, naŋ yom ŋandô.

Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê puc dinda kôc iŋ-ŋga

5 Têŋ têm Kiŋ †Herod gêm gôliŋ gameŋ
Judia-ŋga, naŋ †dabuŋsiga daŋ mbo, iŋ ndê
ŋaê Sekaria. Iŋ kôm ndê gweleŋ whiŋ
dabuŋsiga naŋ sêmbo dabuŋsiga ŋamata-ŋga
Abaisa* ndê toŋ. Sekaria ndê awhê ndê
ŋaê Elisabet, ma iŋ Aron† ndê wakuc daŋ,
gitôm Sekaria dau. 6 Anötö gêlic iŋlu sêsa lêŋ
gitêŋ yêc iŋ aŋgô-ŋga, sêŋsêlêŋ sêŋkuc Anötö
ndê yomsu ti ŋagôliŋ ŋalêŋ ŋayham. 7 Iŋlu
sêti awhê andô ma ŋgac andô su, magoc
balêkoc mba, bu Elisabet iŋ awhê gapoc.

8 Têŋ têm daŋ Sekaria ndê toŋ si ndoc
sênem akiŋ Anötö-ŋga hôc asê, ma iŋ
gêm ndê gweleŋ dabuŋsiga-ŋga mbo Anötö
ndê lôm dabuŋ yêc Jerusalem. 9 Ma
gitôm dabuŋsiga si mêtê, sêpuc gapoc gi sip
Sekaria, bu sôc lôm dabuŋ ŋalôm ndi, ma
kêŋ da ŋamalu ŋayham. 10 Ma têŋ ndoc iŋ
sôc gi bu kêŋ da ŋamalu ŋayham, naŋ lau
Israel-ŋga hoŋ naŋ sêkac sa tu s êtoc Anötö
sa-ŋga, naŋ sêteŋ mbec sêlhac awê. 11 Têŋ
ndoc dinaŋ Pômdau ndê aŋela daŋ hoc dau
asê têŋ Sekaria, ma kalhac alta da ŋamalu-
ŋga ŋa-ndö-ŋga. 12 Têŋ ndoc Sekaria tandô
pi aŋela dau, iŋ sö ti töc dau ŋandô. 13 Magoc
aŋela sôm têŋ iŋ, "Töc daôm dom Sekaria,
bu Pômdau ŋgô mbec naŋ am teŋ. Am
nem awhê Elisabet oc kôc atômŋgac daŋ,
ma am oc sam iŋ ndê ŋaê bu Jon. 14 Iŋ oc
kôm am atac ŋayham atu, ma lau daêsam oc
sêtisambuc tu dinda kôc iŋ-ŋga, 15 bu iŋ oc ti
ŋgac tiwaê yêc Pômdau aŋgô-ŋga. Iŋ oc nôm
wain me bu ŋaŋga dom, magoc têŋ têm iŋ
yêc dinda atac ŋalôm eŋ, naŋ Ŋalau Dabuŋ
oc nem iŋ ahuc, ma mbo whiŋ iŋ ŋapaŋ.
16 Ma têŋ ndoc iŋ tiatu, naŋ iŋ oc nem lau

* **1:5:** Abaisa - dabuŋsiga ŋamata-ŋga daŋ naŋ mbo têŋ Kiŋ Dawid ndê têm. Têŋ têm dinaŋ lau Israel si dabuŋsiga sêwhê dau kôc ti toŋ 24 kêkuc dabuŋsiga ŋamata-ŋga si ŋaê (1 Kr 24:7-19; ma Nia 12:11-17). Ma tiŋambu sêkôm gweleŋ tôm ŋatoŋ 24 dinaŋ sêyô dau sêyô dau. Têŋ Yisu ndê têm, lau dabuŋsiga daêsam sêndöc gameŋ ŋamakê-ŋga, ma sêpi Jerusalem tu sêkôm gweleŋ yêc †lôm dabuŋ tôm ŋac si toŋ si ndoc, ma tiŋambu sêmbu sêtêŋ si gameŋ si (Luk 1:8, 23). Alic yom whê ŋaê 'dabuŋsiga' sa-ŋga yêc buku dindec ŋambu-ŋga. † **1:5:** Aron - lau Israel si dabuŋsiga ŋamata-ŋga naŋ gêm akiŋ Anötö têŋ Moses ndê têm. Alic Eks 7:1-6; ma 28:1.

Israel-ŋga daêsam kwi, sêmbu sêsôc Pômdau ŋac si Anötö ŋapu. 17 Iŋ oc ti propet ŋaŋga ma ti ŋaclai gitôm propet ŋamata-ŋga Elaija. Ma iŋ oc muŋ Pômdau, bu nem lau daêsam si ŋalôm kwi. Dambai oc atac whiŋ atui, ma lau daŋgapêc oc sêti lau ti gauc naŋ sêsa si lêŋ gitêŋ. Ŋalêŋ dinaŋ iŋ oc êmasaŋ lau si ŋalôm bu sêkôc Pômdau sa."

18 Sekaria ŋgô aŋela ndê yom dinaŋ su, goc sôm têŋ iŋ, "Alu ati awhê andô ma ŋgac andô su. Boc-dinaŋ ŋalêŋ bocke dec aö waŋyalê bu am nem yom oc ŋandô sa?" 19 Goc aŋela ô yom ma sôm, "Aö Gabriel naŋ galhac Pômdau aŋgô-ŋga, ma iŋ kêkiŋ aö bu wahoc ŋawaê ŋayham dindec asê têŋ am. 20 Gêŋ naŋ aö gasôm yom pi, naŋ oc ŋandô sa tôm ŋandoc. Tigeŋ am kêŋ whiŋ aö dom, ma bocdinaŋ am oc awham mba sa, ma sôm yom dom e gêŋ hoŋ dindec hôc asê su."

21 Têŋ dinaŋ lau naŋ sêmbo awê, naŋ sêhôŋ Sekaria ma gauc gêm bu bocke ma iŋ mbo tiwandêc yêc lôm dabuŋ ŋalôm. 22 Ma têŋ ndoc Sekaria mbu sa awê gi, naŋ gitôm dom bu sôm yom, ma gic amba ŋambwa têŋ ŋac, dec ŋac si gauc sa bu iŋ gêlic gêŋ ŋagatu daŋ yêc lôm dabuŋ ŋalôm.

23 Tiŋambu iŋ ndê bêc gweleŋ-ŋga pac-ndê, ma iŋ kölhö mbu têŋ ndê malac gi. 24 Ma iŋ ndê awhê Elisabet daê, dec timêtê dau ŋapep, ma mbo teŋ mbo iŋlu si andu gitôm ayô amaŋdaŋ. Elisabet sôm, 25 "Pômdau kôm gêŋ dindec ma gêm aö sa. Ŋamata-ŋga aö gambo ti mayaŋ yêc lau aŋgô-ŋga, bu aö awhê gapoc, tigeŋ kwahic dec Pômdau tawalô aö, ma kôc aö mayaŋ su."

Yisu ndê puc dinda kôc iŋ-ŋga

26 Elisabet daê gitôm ayô 6 su, goc Anötö kêkiŋ aŋela Gabriel têŋ malac Nasaret naŋ yêc gameŋ Galili-ŋga, 27 bu kêŋ aheŋ têŋ awhê akiŋ daŋ. Iŋ ndê ŋaê Maria, ma lau sêhoc yom asê su bu Maria oc nem ŋgac daŋ ŋaê Josep, naŋ Kiŋ Dawid ndê apaŋgac daŋ. 28 Aŋela dau têŋ Maria gi ma sôm, "O awhê naŋ Anötö tac whiŋ am ndu andô, Pômdau whiŋ am." 29 Yom dau kôm Maria sö ŋandô, ma iŋ gauc gêm têŋ dau bu, "Iŋ awha gic aö tu sake-ŋga?" 30 Goc aŋela sôm têŋ iŋ, "Töc daôm dom Maria, bu Anötö gêlic am ŋayham kêlêc. 31 Am oc daêm ma kôc balêkoc ŋgac daŋ, ma sam iŋ ndê ŋaê bu Yisu. 32 Iŋ oc ti ŋgac tiwaê, ma lau oc sêsam iŋ bu Anötö Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau ndê Atu. Pômdau Anötö oc kêŋ iŋ wêkaiŋ apaŋgac Dawid ndê pôŋ kiŋ-ŋga. 33 Iŋ oc nem gôliŋ †Jakob ndê wakuc lau Israel-ŋga, ma iŋ ndê gôliŋ oc pacndê dom."

34 Goc Maria ndac aŋela dau bu, "Aö gayêc gawhiŋ ŋgac daŋ dom, ma bocdinaŋ yom dau oc ŋandô sa ŋalêŋ bocke?" 35 Ma aŋela ô yom ma sôm, "Ŋalau Dabuŋ oc têŋ am meŋ, ma Anötö, Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau ndê ŋaclai oc nem am ahuc. Tu dinaŋ-ŋga balêkoc dabuŋ naŋ am oc kôc, naŋ lau oc sêsam iŋ bu Anötö ndê Atu. 36 Ma am ŋgô! Elisabet, awhê andô naŋ yêc am apami si toŋ, naŋ daê ma oc kôc balêkoc daŋ. Sêsôm bu iŋ awhê gapoc, magoc kwahic iŋ daê tôm ayô 6 su. 37 Bu gêŋ daŋ yêc dom, naŋ Anötö gitôm dom bu kôm ŋandô sa." 38 Ma Maria ô yom ma sôm, "Pômdau ndê awhê akiŋ aö. Bocdinaŋ, yom naŋ am sôm, naŋ ŋandô sa pi aö." Maria sôm yom dinaŋ su, goc aŋela hu iŋ siŋ.

Maria gic Elisabet kêsi

39 Têŋ têm dinaŋ Maria kêmasaŋ dau, ma kêsêlêŋ ŋagahô têŋ malac daŋ yêc gameŋ ŋabaö Judia-ŋga gi. 40 Iŋ hôc asê ma têŋ Sekaria ndê andu gi, ma ta Elisabet ndê ŋaê. 41 Têŋ têm Elisabet ŋgô Maria ndê yom, naŋ balêkoc naŋ yêc iŋ ŋalôm kwê soc ti ŋaŋga, ma Ŋalau Dabuŋ gêm Elisabet ahuc. 42 Ma iŋ sôm yom awha atu, "Anötö toc am sa hôc gêlêc lauwhê sambob su, ma oc toc balêkoc naŋ am oc kôc, naŋ sa bocdinaŋ. 43 Aö awhê bocke, dec am, aneŋ Pômdau dinda mweŋ bu lic aö? 44 Têŋ ndoc aö gaŋgô am mbwêc aö, naŋ balêkoc naŋ yêc aö ŋatac, naŋ kwê soc ti atac ŋayham. 45 Am kêŋ whiŋ bu Pômdau ndê yom p i am oc ŋandô sa, ma tu dinaŋ-ŋga am tap iŋ ndê mwasiŋ sa!"

Maria po Anötö ndê waê sa

46-47 Ma Maria sôm:

"Aö wapo Pômdau ndê waê sa ti aneŋ ŋalôm sambuc, ma aö atac ŋayham kêlêc tu Anötö naŋ gêm aö si-ŋga. 48 Ŋahu bu iŋ kêlhiŋ iŋ ndê awhê akiŋ ŋambwa, aö dec siŋ dom. Têŋ kwahic

dec ma ndi, lau hoŋ oc sêsam aö bu
awhê naŋ Anötö kêmwasiŋ. 49 Iŋ Ŋaŋga
Ŋadau naŋ kôm gêŋ atu têŋ aö, ma iŋ
ndê ŋaê dabuŋ.
50 Tôm têm sambob, iŋ tawalô lau hoŋ
naŋ sêtöc iŋ ma sêtoc iŋ sa. 51 Iŋ amba
ŋaŋga kôm gêŋ atu, ma lau naŋ yom
sêtoc dau sa-ŋga gêm ŋac si ŋalôm ahuc,
naŋ iŋ soc ŋac su sêlhö têŋtêŋ. 52 Iŋ
kêmasuc kiŋ nom-ŋga su yêc ŋac si pôŋ
kiŋ-ŋga, magoc lau naŋ sêŋgwiniŋ dau,
naŋ iŋ toc ŋac sa.
53 Iŋ kêmwasiŋ lau ŋalôm sawa ŋa gêŋ
ŋayham-ŋayham, magoc iŋ kêkiŋ lau ti
lêlôm sêsa amba sawa si. 54-55 Iŋ gêm iŋ
ndê lau akiŋ Israel-ŋga sa, ma tôm yom
naŋ iŋ gic bata têŋ abaŋ Abraham, ma
têŋ iŋ ndê wakuc hoŋ naŋ sêŋkuc iŋ,
naŋ iŋ tawalô ŋac."
56 Maria kêpiŋ Anötö ma sôm yom dinaŋ
su, goc mbo whiŋ Elisabet gitôm ayô tö, ma
tiŋambu iŋ kölhö mbu têŋ ndê malac gi.

Elisabet kôc Jon

57 Elisabet ndê ndoc meŋ sa dec iŋ kôc
balêkoc ŋgac daŋ. 58 Ma iŋ ndê dawai ti
lau meŋpaŋ iŋ-ŋga sêŋgô bu Pômdau tawalô
iŋ ŋalêŋ dinaŋ, ma ŋac hoŋ atac ŋayham
sêwhiŋ iŋ. 59 Têŋ balêkoc dau ndê bêc ti-8-
ŋga, ŋac hoŋ sêmeŋ bu sêsê balê ndê ŋamlic
ŋatô su sêŋkuc lau Israel-ŋga si †pwac, ma
ŋac tac whiŋ bu sêkêŋ damba Sekaria ndê
ŋaê pi iŋ. 60 Tigeŋ iŋ dinda sôm, "Mba!
Dasam iŋ ndê ŋaê bu Jon." 61 Ma sêsôm têŋ
iŋ, "Yêc am nem dawam, ŋgac ŋaê Jon daŋ
mbo dom." 62 Ma ŋac sic amba têŋ damba
bu sêŋyalê ŋaê bocke iŋ tac whiŋ. 63 Iŋ kôm
ŋa amba bu sêkêŋ tapele daŋ têŋ iŋ, dec
sêkêŋ ma iŋ to, "Iŋ ndê ŋaê Jon," goc lau hoŋ
sêhêdaê. 64 Ma ŋagahô iŋ êmbala tigoloŋ, ma
iŋ sôm yom asê ma kêpiŋ Anötö.
65 Gêŋ dau kôm ŋac lau hoŋ sêsö, ma lau
naŋ sêmbo Judia ŋagameŋ lôc-ŋga, naŋ sem
yom-galôm ŋapaŋ pi gêŋ hoŋ dinaŋ. 66 Lau
hoŋ sêŋgô ŋawaê, ma ŋac gauc gêm yom
dau ŋapaŋ yêc ŋac si ŋalôm. Ma ŋac sêlic
bu Pômdau ndê ŋaclai tôc dau asê yêc balê
dau, dec sêndac dandi, "Iŋ oc ti ŋamalac kaiŋ
bocke?"

Sekaria hoc yom asê gitôm propet

67 Têŋ têm dinaŋ Ŋalau Dabuŋ gêm Jon
ndê damba Sekaria ahuc, ma iŋ hoc yom
asê gitôm propet daŋ ma sôm,
68 "Tampiŋ Pômdau, yac lau Israel-ŋga
neŋ Anötö, bu iŋ meŋ bu nem iŋ ndê
lau si. 69 Iŋ po ŋgac ti ŋaclai daŋ sa yêc
iŋ ndê ŋgac akiŋ Dawid ndê lau wakuc,
naŋ gitôm bu nem yac si. 70 Anötö
ndê propet dabuŋ sêhoc yom asê pi gêŋ
dau muŋ su, ma kwahic dec Anötö kôm
yom dau ŋandô sa. 71 Iŋ kêmasaŋ lêŋ
dinaŋ, bu nem yac si yêc yac neŋ ŋacyo
ti lau naŋ sêtec yac amba. 72 Iŋ tawalô
yac, tôm iŋ gic bata têŋ abaŋi, ma
gauc gêm iŋ ndê pwac dabuŋ, 73 naŋ
iŋ kêmatiŋ tidôŋ whiŋ abaŋ Abraham.
74 Iŋ oc nem yac si yêc yac neŋ ŋacyo
amba, tu bu yac danem akiŋ iŋ ti atac
pa su, 75 ma tu bu taŋsêlêŋ dasa lêŋ
gitêŋ ti dabuŋ yêc iŋ aŋgô-ŋga tôm bêc
hoŋ. 76 Ma Jon, aneŋ balê, lau oc sêsam
am bu 'Anötö, Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau
ndê propet,' bu am oc muŋ Pômdau ma
êmasaŋ lau si ŋalôm tu sêkôc iŋ sa-ŋga.
77 Ma am oc whê Anötö ndê lau si gauc
sa pi lêŋ naŋ iŋ oc suc ŋac si sac kwi
tu bu nem ŋac si-ŋga. 78 Yac neŋ Anötö
ndê lêŋ tawalô yac-ŋga, naŋ oc tôm ac
naŋ pi ma kalhac umboŋ, 79 ma pô lau
naŋ sêndöc gameŋ ŋasec, ma lau naŋ
sêmpiŋ bu sêmbac ndu. Iŋ oc wê yac
dasa seŋ bu datap yom malô sa."
80 Tiŋambu balê dau tiatu, ma kêŋ ndê
ŋalôm sambuc tu nem akiŋ Anötö-ŋga. Ma
iŋ mbo gameŋ sawa e tôm bêc naŋ iŋ gic hu
ndê gweleŋ, dec gêm mêtê kalhac lau Israel
aŋgô-ŋga.

2

Maria kôc Yisu

1 Têŋ têm dinaŋ †Sisa Ogasta gic atu
yom bu sêsê lau hoŋ naŋ sêmbo Rom si
gôliŋ ŋapu, naŋ sa tu bu sênemlhi takis-ŋga.
2 (Têŋ ndoc dinaŋ Kirinios gêm gôliŋ gameŋ
Siria-ŋga, ma gêŋ dinaŋ ti têm ŋamata-ŋga
naŋ sêsê lau sa yêc iŋ ndê gôliŋ ŋapu.)
3 Bocdinaŋ lau hoŋ sêtêŋ si malachu si, bu
sêto si ŋaê sip bapia sêsê ŋac sa-ŋga.
4 Josep iŋ Dawid ndê wakuc daŋ, ma
bocdinaŋ iŋ hu malac Nasaret yêc gameŋ

Galili-ŋga siŋ, ma sip têŋ Dawid ndê malac yêc gameŋ Judia-ŋga gi, malac naŋ sêsam bu Betlehem. 5 Josep lu Maria sêwhiŋ dau si bu sêkêŋ si ŋaê, bu sêhoc iŋlu si yom asê su bu oc sênem dau. Ma Maria daê mbo. 6 Têŋ ndoc iŋlu sêmbo Betlehem, naŋ Maria ndê bêc bu kôc balêkoc-ŋga hôc asê. 7 Josep lu Maria sêyêc bôc si mala, bu ŋasawa mbasi yêc andu ŋacleŋ-ŋga. Ma yêc dê, Maria kôc iŋ ndê balêkoc ŋgac ŋamata-ŋga. Ma iŋ kôm iŋ si ŋa po, ma kêŋ iŋ yêc bôc si apa sêneŋ gêŋ-ŋga.

Aŋela sêhoc Yisu ŋawaê asê

8 Têŋ ôbwêc dinaŋ lau ŋatô sêyob si domba sêmbo malac dau ŋamakê. 9 Ma Anötö ndê aŋela daŋ hoc dau asê têŋ ŋac. Pômdau ndê ŋawê pô ŋac, ma sêtöc dau ŋandô. 10 Goc aŋela dau sôm têŋ ŋac bu, “Atöc daôm dom! Aö bu wakêŋ ŋawaê ŋayham daŋ têŋ mac, naŋ oc kôm mac atac ŋayham atu. Ma ŋawaê dindec gic waê lau hoŋ. 11 Mac nem ŋgac nem mac si-ŋga hôc asê têŋ bêc dau dindec. Iŋ dinda kôc iŋ yêc Betlehem, malac naŋ sêsam bu Dawid ndê malac. Iŋ †Mesaya dau naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ meŋ, ma mac nem Pômdau dau. 12 Atêŋ Betlehem andi, ma mac oc aŋyalê balêkoc dau pi gêŋ bocdec bu. Sêkôm iŋ si ŋa po, ma sêkêŋ iŋ yêc bôc si apa sêneŋ gêŋ-ŋga.” 13 Ma ŋagahô aŋela undambê-ŋga daêsam sêhoc dau asê sêwhiŋ aŋela dinaŋ, ma sem wê sêmpiŋ Anötö bocdec bu, 14 “Anötö ndê waê sa yêc lôlôc. Ma yom malô yêc nom, têŋ lau naŋ Anötö gêlic ŋac ŋayham.”

Lau sêyob domba-ŋga sêtêŋ Betlehem si

15 Aŋela sem wê dinaŋ su, goc sêmbu sêpi undambê si. Ma lau sêyob domba-ŋga sêsôm têŋ dandi, “Ayôc! Datêŋ Betlehem dandi, ma dalic gêŋ atu naŋ Pômdau ndê aŋela sêhoc asê têŋ yac.” 16 Goc sêŋsahic dau sêtêŋ Betlehem si, ma sêtap Maria lu Josep sa, ma sêlic balêkoc dau yêc bôc si apa sêneŋ gêŋ-ŋga. 17 Sêlic iŋ su goc sêsa si, ma sic miŋ yom naŋ aŋela hoc asê têŋ ŋac pi balêkoc dau. 18 Ma lau hoŋ naŋ sêŋgô ŋac si yom, naŋ sêhêdaê ŋandô. 19 Magoc Maria gauc gêm yom hoŋ ŋapaŋ yêc ndê ŋalôm. 20 Ma lau sêyob domba-ŋga sêlhö sêmbu sêtêŋ gameŋ sêyob domba-ŋga si. Sêmpiŋ Anötö ma sêtoc iŋ ndê waê sa tu gêŋ hoŋ naŋ sêŋgô ti sêlic, naŋ gitôm aŋela sôm asê têŋ ŋac.

Sêtôc Yisu yêc lôm dabuŋ

21 Têŋ bêc 8 giŋga su, sêsê balê ndê ŋamlic ŋatô su, kêkuc lau Israel-ŋga si pwac. Ma sêsam iŋ ndê ŋ aê Yisu, tôm aŋela sam iŋ têŋ ndoc iŋ kêŋ puc Maria bu iŋ oc daê.

22 Muŋ-ŋga, Moses to yomsu daŋ pi lauwhê Israel-ŋga naŋ sêkôc balêkoc, naŋ yêc bocdec bu. Sêhôŋ e bêc 40 pacndê, goc ŋac oc ŋawasi sa tiyham yêc Anötö aŋgô-ŋga. Bocdinaŋ têŋ Maria ndê bêc 40 pacndê su, goc iŋlu Josep sêkôc Yisu sêtêŋ lôm dabuŋ yêc malac Jerusalem si, bu sêtôc iŋ yêc Pômdau aŋgô-ŋga. 23 Sêkôm bocdinaŋ kêkuc Pômdau ndê yomsu naŋ Moses to bocdec bu, “Asam balêkoc ŋgac mbêc hoŋ bu dabuŋ yêc Pômdau aŋgô-ŋga.” 24 Ma têŋ têm dinaŋ iŋlu sêkêŋ da bu Maria ŋawasi sa tiyham. Sêkêŋ da tôm Pômdau ndê yomsu, balusi lu me mbac sauŋ lu.

25 Têŋ têm dinaŋ ŋgac daŋ ŋaê Simeon mbo Jerusalem. Iŋ ŋgac gitêŋ ti dabuŋ, ma iŋ hôŋ ndoc bu Anötö êŋkiŋ iŋ ndê Mesaya bu nem lau Israel-ŋga si. Ŋalau Dabuŋ whiŋ iŋ tôm bêc hoŋ, 26 ma têŋ ndoc daŋ, kêŋ gauc têŋ iŋ bu iŋ oc mbo tali e lic Mesaya naŋ Pômdau gic bata. 27 Ma Ŋalau Dabuŋ wê Simeon têŋ lôm dabuŋ gi, têŋ bêc naŋ Yisu dinda lu damba sêkôc iŋ sêmeŋ bu sêkêŋ da sêŋkuc Moses ndê yomsu. 28 Iŋ pê Yisu sa, goc kêpiŋ Anötö ma sôm, 29-30 “O Pômdau atu, yom naŋ am gic bata su, naŋ kwahic dec ŋandô sa. Aö tanôŋ galic am nem †Ŋgac Nem Lau Si-ŋga su, ma bocdinaŋ dec oc tôm bu am nem ŋgac akiŋ aö dec wambac ndu ti atac malô. 31 Am kêmasaŋ lêŋ dindec yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga. 32 Am nem ŋawê oc pô lau hoŋ, bu tôc am asê têŋ lau gameŋ apa-ŋga, ma bu po am nem lau Israel-ŋga si waê sa.”

33 Simeon sôm yom dinaŋ pi Yisu, dec kôm Yisu dinda lu damba sêhêdaê. 34 Goc Simeon gêm mbec ŋac, ma sôm têŋ Yisu dinda Maria, “Anötö kêyaliŋ balê dindec sa, ma tu iŋ-ŋga lau Israel-ŋga daêsam oc sêpeŋ, magoc daêsam naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa. Iŋ meŋ bu tôc Anötö ndê lêŋ asê têŋ lau, magoc daêsam oc

sêpu iŋ ti ndê yom, 35 ma ŋalêŋ dinaŋ gauc naŋ yêc lau daêsam si ŋalôm, naŋ oc meŋ sa tiawê. Ma tu gêŋ naŋ oc hôc asê iŋ-ŋga, am daôm oc hôc ŋandê atu tôm bieŋ kuŋ am ŋatê."

36 Propet awhê daŋ mbo lôm dabuŋ ŋabatêmndö. Iŋ ndê ŋaê

Ana, ma iŋ damba iŋ Panuel, naŋ yêc Aser ndê toŋ.* Ana iŋ ti awhê andô su. Muŋ-ŋga iŋ gêm ŋgac su ma iŋlu nakweŋ sêmbo sêwhiŋ dau gitôm yala 7, 37 goc nakweŋ mbac ndu ma Ana ti awhê sawa ma mbo e iŋ ndê yala ti 84. Tôm acsalô ti ôbwêc hoŋ iŋ gêm akiŋ Anötö mbo lôm dabuŋ ŋabatêmndö, ma têm daêsam iŋ hu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu nem dabuŋ dau ti teŋ mbec ŋaŋga-ŋga. 38 Têŋ têm naŋ Simeon ndê yom pi Yisu pacndê, naŋ Ana têŋ ŋac gi, ma gêm daŋge Anötö. Ma iŋ gic hu sôm yom pi balêkoc têŋ lau hoŋ naŋ sêhôŋ ndoc naŋ Anötö oc nem lau Jerusalem ti Israel-ŋga si.

39 Josep lu Maria sêkôm gêŋ hoŋ tôm Pômdau ndê yomsu sôm, goc sêmbu sêtêŋ ŋac si malac Nasaret yêc gameŋ Galili-ŋga si. 40 Ma Yisu tiatu ma ti balê ti licwalô. Ma gauc ŋayham ma Anötö ndê mwasiŋ gêm iŋ ahuc.

Yisu mbo lôm dabuŋ

41 Tôm yala hoŋ Maria lu Josep sêpi Jerusalem si, bu sêlic om atu †Pasowa-ŋga. 42 Têŋ Yisu ndê yala ti 12, naŋ ŋac hoŋ sêpi si, tôm iŋlu si gêbôm. 43 Ma têŋ ndoc Mwasiŋ Pasowa-ŋga pacndê, goc Maria lu Josep sêhu Jerusalem siŋ bu sêmbu sêtêŋ iŋlu si malac sêndi. Yisu gacgeŋ mbo Jerusalem, magoc iŋlu sêŋyalê dom, 44 bu sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ sêwhiŋ lau toŋ atu, dec sem gauc bu iŋ oc mbo lau toŋ atu dinaŋ ŋalôm. Sêhu Jerusalem siŋ sêsa si gitôm bêc daŋ, goc sêŋsalê iŋ yêc ŋac si lau. 45 Sêtap iŋ sa dom, dec bêc tilu-ŋga iŋlu sêmbu sêtêŋ Je rusalem si, bu sêŋsalê iŋ. 46 Sêhôc asê Jerusalem, ma ŋagalaŋsê sêtap iŋ sa yêc lôm dabuŋ. Iŋ ndöc whiŋ lau naŋ sêndôhôŋ mêtê, ma iŋ kêŋ daŋga ŋac si yom. Ma iŋ ndac ŋac pi gêŋ daêsam. 47 Lau hoŋ naŋ sêŋgô iŋ, naŋ sêhêdaê tu iŋ ndê gauc-ŋga, ma tu yom hoŋ naŋ iŋ ô têŋ kêdôhôŋwaga-ŋga.

48 Têŋ ndoc Maria lu Josep sêlic iŋ, naŋ sêhêdaê. Ma Maria ndac iŋ, "Aneŋ balê, tu sake-ŋga am kôm gêŋ dindec têŋ alu damam? Alu aŋsalê am ti ŋalôm ŋawapac." 49 Ma Yisu ndac iŋlu, "Tu sake-ŋga amlu aŋsalê aö? Damaŋ ndê andu dindec, ma aö gac waê bu wambo dec." 50 Tigeŋ ŋac sêŋyalê iŋ ndê yom ŋahu dom.

51 Goc Yisu whiŋ iŋlu, ma sêmbu sêtêŋ malac Nasaret si, ma iŋ daŋga wambu têŋ iŋlu ŋapep. Ma iŋ dinda gauc gêm yom hoŋ dinaŋ ŋapaŋ yêc ndê ŋalôm. 52 Ma Yisu tiatu ma ti ŋgac tigauc, ma Anötö ma ŋamalac hoŋ sêlic iŋ ŋayham.

3

Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga kêmasaŋ Yisu ndê seŋ

(Mat 3:1-12; Mak 1:2-8)

1 Tiŋambu Taibirias ti lau Rom-ŋga si kiŋ atu,* ma têŋ iŋ ndê yala ti-15-ŋga, naŋ iŋ ndê la u bata bocdec sem gôliŋ lau Rom-ŋga si gameŋ ŋatô. Pontias Pailot gêm gôliŋ gameŋ Judia-ŋga, †Herod Antipas gêm gôliŋ Galili, Herod ndê dôwa Pilip gêm gôliŋ Ituria ma Trakonitas, ma Lisanias gêm gôliŋ Abelin. 2 Ma Anas lu Kayapas sêti l au Israel-ŋga si †dabuŋsiga ŋamata-ŋga. Têŋ ndoc dinaŋ Anötö kêkiŋ iŋ ndê yom têŋ Jon, Sekaria ndê atuŋgac naŋ mbo gameŋ sawa. 3 Bocdinaŋ Jon gic hu iŋ ndê gweleŋ. Iŋ golom-golom malac hoŋ naŋ yêc Bu Jordan ŋamakê, ma gêm mêtê bu lau sêliŋ saŋgu tu bu sêtôc asê bu sêkac si ŋalôm kwi ma sêhu mêtê sac siŋ, dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi.

4 Propet Aisaya hoc yom asê pi Jon muŋ su, tôm iŋ to yêc ndê buku bocdec bu:

> Ŋamalac daŋ ta yom yêc gameŋ sawa bocdec bu, 'Amasaŋ Pômdau ndê seŋ. Amasaŋ nem ŋalôm bu akôc iŋ sa.
> 5 Busuŋ hoŋ oc sêti gameŋ apa-pa, ma lôc ti ŋabaö hoŋ oc sêti gameŋ gapoŋ. Seŋ mbwê hoŋ oc sêtisolop, ma seŋ hoc-hoc oc sêti seŋ ŋayham.

* **2:36:** Aser - Jakob ndê atui 12 si daŋ. Lau Israel sêwhê dau kôc ti toŋ 12 sêŋkuc apai 12 dinaŋ (alic Gen 35:26).
* **3:1:** Kiŋ atu naŋ gêm gôliŋ gameŋ Rom-ŋga hoŋ naŋ sêsam bu †Sisa.

6 Ma lau nom-ŋga hoŋ oc sêlic Anötö ndê
lêŋ nem lau si-ŋga.' *[Ais 40:3-5]*

7 Ma tu dinaŋ-ŋga Jon sôm têŋ lau daêsam
naŋ sêsa si bu iŋ êŋku ŋac, "Mac mboc ŋatui
mac! Tu sake-ŋga mac alhö ameŋ? Mac
akôc gauc pi Anötö ndê atac ŋandê naŋ
lau propet sêkêŋ puc yac bu oc meŋ sa,
dec gauc gêm bu ameŋ ma aliŋ busaŋgu
ŋambwa, a? 8 Aŋgô! Akôm mêtê ŋayham
naŋ tôc asê bu mac am daôm kwi yomandô.
Asôm têŋ daôm dom, bu 'Abraham apai yac,
ma tu dinaŋ-ŋga Anötö oc kôc yac sa.' Aö
wasôm têŋ mac bu Anötö gitôm bu nem
hoc hoŋ dindec kwi sêti Abraham atui sêô
mac. 9 A hoŋ naŋ sem ŋandô ŋayham dom,
naŋ kwahic dec Anötö kêŋ ki ŋamata têŋ
ŋawakac, ma iŋ oc lêŋ su ma tuc pi ya ndi."

10 Lau toŋ atu dinaŋ sêŋgô Jon ndê
yom ma sêndac iŋ, "Bocdinaŋ yac oc akôm
sake?" 11 Ma iŋ ô yom ma sôm, "Tamwalô
lau ŋatô. Mac nem asa ndê ŋakwê ŋandô-
ŋga lu bu sêyêc, naŋ kêŋ daŋ têŋ lau naŋ si
ŋakwê mbasi. Ma asa ndê gêŋ daneŋ-ŋga
yêc, naŋ nem lau naŋ sêpônda dau, naŋ sa
bocdinaŋ."

12 Lau sêkôc takis-ŋga ŋatô sêsa si bu Jon
êŋku ŋac, ma sêndac, "Kêdôhôŋwaga, yac oc
akôm sake?" 13 Goc Jon sôm têŋ ŋac, "Akôc
takis ŋapep, ma ahôc gêlêc dôhôŋ naŋ lau
Rom-ŋga sêkêŋ, naŋ dom!"

14 Ma lau siŋ-ŋga ŋatô sêndac iŋ, "Ma
yac, oc akôm sake?" Ma iŋ sôm, "Aŋgôliŋ
yom tasaŋ pi lau, me akôm gêŋ ti ŋaclai
bu aŋgaho ŋac si mone me gêŋ dom. Akôc
ŋaôli gweleŋ-ŋga naŋ lau Rom-ŋga sêkêŋ têŋ
mac, ma tamgatu awa ŋatô dom."

15 Têŋ têm dinaŋ lau Israel-ŋga sêkêŋ bata
bu Anötö oc êŋkiŋ iŋ ndê Mesaya, ma lau
hoŋ naŋ sêŋgô Jon, naŋ sêhê gauc bu mboe
iŋ Mesaya dau. 16 Magoc Jon sôm têŋ lau
hoŋ, "Ŋgac daŋ oc meŋ hôc asê. Iŋ ndê ŋaclai
hôc gêlêc aö neŋ su. Aö ŋgac ŋambwa, gitôm
dom bu wati iŋ ndê ŋgac akiŋ naŋ kêgapwêc
iŋ ndê atapa ŋawalô. Aö dec kaku mac ŋa
bu ŋambwa, tigeŋ iŋ oc êŋku mac ŋa Ŋalau
Dabuŋ ti ya. 17 Iŋ meŋ bu êŋsahê lau, gitôm
ŋgac naŋ whê wit ŋandô ti ŋapa kôc, dec oc
ndic ŋandô sa sôc andu gêŋ ŋandô-ŋga, ma
tuc ŋapa sip ya naŋ sa ŋapaŋ ndi." 18 Ŋalêŋ
dinaŋ Jon hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau, ma
gêm la ŋac ŋa yom ŋaŋga daêsam.

19 Tiŋambu Jon puc Kiŋ Herod ndê giso
asê, bu Herod gêm iŋ asi ndê awhê Hero-
dias, ma kôm mêtê sac daêsam whiŋ. 20 Dec
Herod gêm dau si, ma kôm giso daŋ tiyham
bocdec bu, iŋ kêŋ Jon ndöc gapocwalô.

Jon kêku Yisu
(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11; Jon 1:32-34)

21 Têŋ têm naŋ Herod kêŋ Jon ndöc gapoc-
walô su dom, naŋ Yisu sa têŋ Jon gi, ma
Jon kêku iŋ whiŋ. Tiŋambu Yisu kalhac
ma teŋ mbec mbo, ma undambê kac sa,
22 ma Ŋalau Dabuŋ gêm balusi aŋgô, ma sip
meŋ sac Yisu ŋahô. Ma awha daŋ sa akêŋ
undambê, naŋ sôm, "Aö neŋ Atuŋgac atac
whiŋ-ŋga am. Aö gatisambuc am ŋandô."

Yisu ndê apai si ŋadênaŋ
(Mat 1:1-17)

23 Yisu gic hu ndê gweleŋ têŋ iŋ ndê yala
gitôm 30. Ma iŋ ndê apai bocdindec. Lau
sêsam Yisu bu Josep atu. Ma Josep iŋ Eli atu,
24 naŋ Matat atu, naŋ Liwai atu, naŋ Melki
atu, naŋ Yanai atu, naŋ Josep atu, 25 naŋ
Matatias atu, naŋ Amos atu, naŋ Nahum
atu, naŋ Esli atu, naŋ Nagai atu, 26 naŋ
Mat atu, naŋ Matatias atu, naŋ Semin atu,
naŋ Yosek atu, naŋ Yoda atu, 27 naŋ Yoanan
atu, naŋ Resa atu, naŋ Serubabel atu, naŋ
Siltiel atu, naŋ Neri atu, 28 naŋ Melki atu,
naŋ Adi atu, naŋ Kosam atu, naŋ Elmadam
atu, naŋ Er atu, 29 naŋ Josua atu, naŋ Eliesa
atu, naŋ Yorim atu, naŋ Matat atu, naŋ
Liwai atu, 30 naŋ Simeon atu, naŋ Juda atu,
naŋ Josep atu, naŋ Yonam atu, naŋ Eliakim
atu, naŋ Melea atu, 31 naŋ Mena atu, naŋ
Matata atu, naŋ Natan atu, naŋ Dawid atu,
32 naŋ Jessi atu, naŋ Obed atu, naŋ Boas
atu, naŋ Salmon atu, naŋ Nason atu, 33 naŋ
Aminadab atu, naŋ Ram atu, naŋ Hesron
atu, naŋ Peres atu, naŋ Juda atu, 34 naŋ
Jakob atu, naŋ Aisak atu, naŋ Abraham
atu, naŋ Tera atu, naŋ Naho atu, 35 naŋ
Serug atu, naŋ Reu atu, naŋ Peleg atu, naŋ
Eber atu, naŋ Sela atu, 36 naŋ Kenan atu,
naŋ Apakad atu, naŋ Sem atu, naŋ Noa atu,
naŋ Lamek atu, 37 naŋ Metusela atu, naŋ
Inok atu, naŋ Yared atu, naŋ Mahalalel atu,

naŋ Kenan atu, 38 naŋ Inos atu, naŋ Set atu,
naŋ Adam atu, naŋ Anötö atu.

4

Sadaŋ kêtôm Yisu (Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

1 Ŋalau Dabuŋ gêm Yisu ahuc ma iŋ hu
Bu Jordan siŋ. Ma Ŋalau wê iŋ bambaliŋ
mbo gameŋ sawa 2 gitôm bêc 40. Yêc dindê
Sadaŋ kêsahê bu êntôm iŋ. Tôm bêc hoŋ
dinaŋ Yisu gêŋ gêŋ daŋ dom, ma tiŋambu
gêŋ yô iŋ ŋandô. 3 Ma Sadaŋ sôm têŋ iŋ, "Am
Anötö ndê Atu, a? Bocdinaŋ sôm têŋ hoc
dindec bu nem dau kwi ti bolom." 4 Magoc
Yisu ô yom ma sôm, "Mba! Sêto Anötö ndê
yom yêc bocdec bu, *'Gêŋ daneŋ-ŋga ŋambwa
kêŋ lau sêndöc tali dom.'* "
5 Goc Sadaŋ kôc iŋ sa pi lôc baliŋ daŋ gi,
ma ŋagahô iŋ tôc têŋ iŋ gameŋ hoŋ naŋ kiŋ
nom-ŋga sem gôliŋ. 6-7 Ma iŋ sôm, "Gêŋ hoŋ
dindec yêc aneŋ gôliŋ ŋapu. Ma gitôm bu
wakêŋ têŋ asa naŋ aö atac whiŋ naŋ. Am
bu pôŋ hamduc têŋ aö, dec wakêŋ ŋaclai ti
ŋawasi hoŋ dindec têŋ am." 8 Ma Yisu ô
iŋ ndê yom ma sôm, "Mba! Sêto yom yêc
bocdec bu, *'Pôŋ hamduc têŋ Pômdau am nem
Anötö, ma nem akiŋ iŋ tigeŋ.'* "
9 Goc Sadaŋ wê iŋ pi malac Jerusalem gi,
ma kêŋ iŋ kalhac lôm dabuŋ ŋapoc lôlôc, ma
sôm têŋ iŋ, "Am Anötö ndê Atu, a? Dec pwê
sip akêŋ dec ndi. 10 Am oc tisac dom, bu sêto
yom yêc bocdec bu, *'Pômdau oc êŋkiŋ ndê
aŋela bu sêyob am.* 11 *Ŋac oc sêpê am sa lôlôc
bu am tiŋ gahim pi hoc daŋ dom.'* " 12 Magoc
Yisu ô yom bocdec bu, "Sêto yom yêc bu,
'Êmsahê Pômdau am nem Anötö dom.' "
13 Ŋalêŋ dinaŋ Sadaŋ kêsahê lêŋ daêsam
tu êntôm Yisu-ŋga. Ma tiŋambu iŋ hu iŋ siŋ
ma kölhö gi, bu hôŋ têm daŋ tiyham.

Yisu gic hu ndê gweleŋ yêc Galili

14 Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai gêm Yisu ahuc,
ma iŋ mbu têŋ gameŋ Galili-ŋga gi. Ma
ŋawaê pi iŋ sa têŋ gameŋ ŋamakê-ŋga hoŋ gi.
15 Iŋ kêdôhôŋ lau yêc ŋac si lôm wê-ŋga, ma
lau hoŋ sêmpiŋ iŋ.

Yisu ndê lau sêsoc iŋ yêc ndê malac Nasaret

16 Tiŋambu Yisu hôc asê iŋ ndê malachu
Nasaret. Yêc dinaŋ iŋ kêkuc ndê gêbôm, ma
têŋ bêc †Sabat-ŋga iŋ sôc lôm wê-ŋga gi. Iŋ
tisa kalhac bu sam Anötö ndê mêtê, 17 ma
sêkêŋ propet Aisaya ndê bapia tilhuŋ têŋ
iŋ. Yisu kac bapia dau sa, ma kêsalê yom
naŋ sêto yêc bocdec bu:

18 Pômdau kêŋ ndê Ŋalau gêm aö ahuc, dec
kêyaliŋ aö sa bu wasôm ŋawaê ŋayham
asê têŋ lau ŋalôm sawa. Iŋ kêkiŋ aö bu
wasôm asê têŋ lau bu Anötö kêmasaŋ
lêŋ bu êŋgapwêc ŋac su yêc gapocwalô,
ma bu kôm lau tapec si tandô po asê,
bu wanem lau naŋ si ŋacyo sêŋgwiniŋ
ŋac, naŋ sa, 19 ma bu wanem mêtê bu
kwahic dec Pômdau kêyaliŋ têm wakuc
sa bu êmwasiŋ lau. *[Ais 61:1-2]*

20 Yisu sam yom dau su, goc kêlhuŋ bapia
dau sa tiyham, kêŋ mbu têŋ dabuŋwaga, ma
ndöc sic. Lau hoŋ naŋ sêndöc lôm, naŋ tahê
iŋ, 21 dec iŋ gic hu ndê yom ma sôm, "Yom
naŋ mac aŋgô, naŋ ŋandô sa têŋ acsalô
dindec."

22 Lau hoŋ sem yomgalôm pi iŋ ti sêlic iŋ
ŋayham, ma sêhêdaê tu iŋ ndê yom ŋayham-
ŋga. Ma sêsôm têŋ dandi, "Iŋ Josep ndê
atuŋgac. Bocke ma iŋ sôm yom kaiŋ di-
naŋ?" 23 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, "Aö kayalê
mac nem gauc. Mboe mac oc asôm yom
gôliŋ dindec têŋ aö, 'Dokta, nem daôm sa.'
Gêŋ naŋ aö gakôm yêc malac Kapenaom,
naŋ mac aŋgô ŋawaê su, dec mac atac whiŋ
bu aö wakôm tiyham yêc dec, a?" 24 Ma
iŋ sôm, "Yomandô! Yêc propet daŋ ndê
malac, iŋ ndê lau oc sêkôc iŋ sa dom. 25 Têŋ
propet Elaija ndê têm, naŋ lauwhê sawa
Israel-ŋga daêsam sêmbo. Têŋ ndoc dinaŋ
u gic dom e tôm yala tö ma ayô 6, ma
tôbôm atu gêm gameŋ ahuc. 26 Tigeŋ Anötö
kêkiŋ Elaija têŋ awhê sawa Israel-ŋga daŋ
dom, magoc kêkiŋ iŋ bu nem awhê sawa
daŋ sa yêc Sarepet, malac naŋ yêc Saidon
ŋagameŋ. 27 Ma têŋ propet Elaisa ndê têm,
naŋ lau ti gêmbac †leprasi daêsam sêmbo lau
Israel-ŋga ŋalôm. Tigeŋ Elaisa kôm Israel si
daŋ ŋayham sa dom. Iŋ gêm ŋgac Siria-ŋga
Naman tawasê sa."

28 Yisu ndê yom dinaŋ kôm lau naŋ
sêndöc lôm wê-ŋga, atac ŋandê atu. 29 Sêtisa
ma sêsoc iŋ ma sêkôc iŋ sa sêtêŋ salic sac
naŋ yêc malac dau ŋamakê, bu sêsuc iŋ sip

ndi. 30 Tigeŋ iŋ kêsêlêŋ gic ŋac kôc, ma kölhö gi.

Yisu kêdôhôŋ lau ma soc ŋalau sac yêc malac Kapenaom
(Mak 1:21-28)

31 Tiŋambu iŋ mbu têŋ malac Kapenaom naŋ yêc gameŋ Galili-ŋga gi. Têŋ bêc Sabat-ŋga iŋ kêdôhôŋ lau. 32 Ŋac sêhêdaê tu iŋ ndê yom-ŋga, bu iŋ kêdôhôŋ lau ti ŋaclai atu. 33 Ma ŋgac daŋ naŋ ŋalau sac mbo iŋ ŋalôm, naŋ ndöc lôm wê-ŋga dinaŋ. Iŋ mbwêc awha atu, 34 "Ei! Yisu Nasaret-ŋga. Aö kayalê am, am ŋgac dabuŋ naŋ Anötö kêkiŋ. Am bu kôm sake têŋ yac? Am mweŋ bu seŋ yac su, a?" 35 Magoc Yisu hec yom ŋalau sac dau ma sôm, "Am mamaŋ ma hu iŋ siŋ!" Goc ŋalau sac kôm ŋgac dau peŋ sip nom gi yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, ma sa yêc iŋ, magoc kôm iŋ tisac dom.

36 L au hoŋ sêhêdaê tu gêŋ dinaŋ-ŋga, ma sêsôm têŋ dau, "Yom bocke naŋ iŋ kêdôhôŋ? Iŋ gic atu yom ŋaŋga ma ti ŋaclai têŋ ŋalau sac, ma soc ŋac su!" 37 Ma tiŋambu lau sic miŋ pi Yisu e iŋ ndê waê gêm gameŋ hoŋ dinaŋ ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa
(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

38 Yisu tisa ma hu lôm wê-ŋga dau siŋ, ma têŋ Saimon ndê andu gi. Saimon ndê lawawê gêmbac lic ŋandê atu, dec sêndac Yisu bu nem iŋ sa. 39 Goc Yisu têŋ iŋ gi, ma gic atu bu gêmbac dau hu iŋ siŋ. Ma ŋagahô awhê dau tisa ma gêm akiŋ ŋac.

40 Têŋ telha dinaŋ ac gi sip su, goc lau sêkôc lau ti gêmbac hoŋ sa akêŋ ŋac si andu, ma sêtêŋ Yisu si. Iŋ kêŋ amba sac ŋac hoŋ, ma kôm ŋac ŋayham sa. 41 Ma iŋ soc ŋalau sac daêsam su, ma sêhu lau siŋ ti sêmbwêc, "Am Anötö ndê Atu." Magoc iŋ hec yom ŋac, ma kêŋ yao bu ŋac sêsôm iŋ asê dom, ŋahu bu ŋac sêŋyalê bu iŋ Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom siŋ
(Mak 1:35-39)

42 Têŋ bêbêc ganduc Yisu hu malac dau siŋ, ma sa gi bu mbo tawasê. Ma lau malac-ŋga sêsa si bu sêŋsalê iŋ, ma têŋ ndoc sêtap iŋ s a, naŋ sêteŋ iŋ bu hu ŋac siŋ dom. 43 Magoc iŋ sôm têŋ ŋac, "Mba! Aö gac waê bu wasôm ŋawaê ŋayham pi †Anötö ndê gôliŋ asê yêc malac ŋatô whiŋ. Anötö kêkiŋ aö tu gweleŋ dinaŋ-ŋga." 44 Ma iŋ golom-golom malac naŋ sêyêc gameŋ Judia-ŋga, ma gêm mêtê tôm ŋac si lôm wê-ŋga hoŋ.

5

Yisu kêgalêm ŋgacsêŋomi ŋamata-ŋga
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20; Jon 1:35-42)

1 Têŋ bêc daŋ Yisu kalhac Bugicton Gene-saret* ŋamakê. Ma lau daêsam sêkac sa ma sêŋgihi iŋ ahuc tu bu sêŋgô Anötö ndê yom naŋ iŋ hoc asê. 2 Yisu gêlic lau sêkôc i-ŋga ŋatô sêŋgwasiŋ si wasaŋ sêmbo baö, ma ŋac si waŋ lu sêpoc suŋ sa têŋ baö. 3 Dec iŋ pi waŋ daŋ gi, ma ndac waŋ ŋadau, ŋgac naŋ sêsam bu Saimon, bu hêc waŋ dau sa awê ŋagec. Goc iŋ ndöc sic ndöc waŋ, ma kêdôhôŋ lau naŋ sêlhac baö.

4 Têŋ têm Yisu gic bata iŋ ndê yom, naŋ sôm têŋ Saimon, "Hêc waŋ sa bugicton ŋagapoŋ ndi, ma kêŋ nem wasaŋ sip bu kôc i." 5 Ma Saimon sôm, "O ŋgac atu, yac am gweleŋ atu ôbwêc baliŋ, magoc akôc i daŋ dom. Magoc tu am sôm-ŋga, dec aö wakêŋ wasaŋ sip ndi." 6 Goc Saimon ti ndê lau sêhêc waŋ sêsa si, ma sêkêŋ wasaŋ sip gi. Ma sêkôc i daêsam andô e wasaŋ meŋhu, kêpiŋ bu wasaŋ kic. 7 Bocdinaŋ ŋac sic gayo ŋac si silip ŋatô naŋ sêmbo waŋ tilu-ŋga bu sêmeŋ ma sênem ŋac sa. Goc ŋac sic dulu i sip waŋ lu-lu e meŋhu, ma kêpiŋ bu waŋ lu-lu sêpac.

8 Têŋ ndoc Saimon Pita gêlic i daêsam dinaŋ, naŋ iŋ pôŋ haduc yêc Yisu gahi-ŋga ma sôm têŋ iŋ, "Pômdau, hu aö siŋ, bu aö ŋgac sac!" 9 Iŋ sôm yom dinaŋ, ŋahu bu iŋ ti lau hoŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ iŋ, naŋ sêhêdaê tu sêhê i daêsam dinaŋ-ŋga. 10 Ma Jems lu Jon, Sebedi ndê atuŋgac lu naŋ sêmbo waŋ tilu-ŋga, naŋ sêhêdaê boc-d inaŋ. Magoc Yisu sôm têŋ Saimon, "Töc daôm dom. Am ŋgac kôc i-ŋga, magoc kwahic dec ma ndi, am oc kôm gweleŋ bu kôc ŋamalac sêmeŋ sêŋkuc aö." 11 Ma tiŋambu sêsôc baö si goc sêhu gêŋ hoŋ siŋ, ma sêŋkuc Yisu.

Yisu kôm ŋgac ti gêmbac leprasi ŋayham sa
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

* **5:1:** Genesaret - Bugicton Galili-ŋga ndê ŋaê daŋ.

12 Yisu mbo malac atu daŋ, ma ŋgac daŋ
naŋ gêmbac leprasi gêm iŋ ndê ŋamlic sam-
buc ahuc, naŋ têŋ iŋ gi. Têŋ ndoc iŋ gêlic
Yisu, naŋ iŋ hu dau aŋgô andô têŋ nom,
ma teŋ iŋ, “Pômdau, am bu tac whiŋ, dec
gitôm bu am oc kôm aö ŋamlic ŋawasi sa.”
13 Goc Yisu kêmatôc amba ma kêmasec iŋ
ma sôm, “Aö atac whiŋ, dec wasôm têŋ am
bu ŋamlic ŋawasi sa.” Ma ŋagahô eŋ gêmbac
leprasi hu iŋ siŋ. 14 Goc Yisu kêŋ yao ma
sôm, “Ndic miŋ têŋ ŋamalac daŋ dom, tigeŋ
têŋ dabuŋsiga ndi, ma tôc daôm têŋ iŋ bu lic
bu am nem ŋamlic ŋawasi sa su. Ma kêŋ da
tu am ŋamlic ŋawasi sa-ŋga tôm yomsu naŋ
Moses kêŋ têŋ yac. Ma ŋalêŋ dinaŋ lau hoŋ
oc sêŋyalê bu am ŋamlic ŋayham sa.”
15 Yisu bu kêŋ yao ŋgac dau, magoc ŋawaê
pi gêŋ naŋ Yisu kôm, naŋ gêm gameŋ sam-
buc ahuc. Bocdinaŋ lau daêsam sêtêŋ iŋ si
ŋapaŋ, bu sêŋgô iŋ ndê yom, ma bu iŋ kôm
ŋac si gêmbac ŋayham sa. 16 Tigeŋ têm ŋatô
iŋ hu lau hoŋ siŋ, ma sa gameŋ sawa gi bu
teŋ mbec.

Yisu gêm ŋgac bôliŋ daŋ sa (Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

17 Têŋ bêc daŋ Yisu kêdôhôŋ lau mbo
andu daŋ. Ma lau †Palêsai ti kêdôhôŋwaga
yomsu-ŋga ŋatô naŋ sêmeŋ akêŋ malac
Galili-ŋga ti Ju dia-ŋga hoŋ, ma akêŋ
Jerusalem, naŋ sêndöc sêsuŋ sa têŋ iŋ. Ma
Pômdau ndê ŋaclai gêm Yisu ahuc bu kôm
lau gêmbac ŋayham sa.
18 Têŋ têm dinaŋ lau ŋatô sêmeŋ sêmbalaŋ
ŋgac bôliŋ daŋ yêc sac, ma bu sêsôc andu
dau sêndi, tu bu sêkêŋ iŋ yêc Yisu aŋgô-ŋga.
19 Magoc lau daêsam sêŋgihi Yisu ahuc e
ŋasawa mba. Bocdinaŋ ŋac sêpi andu ŋapoc
lôlôc si, ma sêkac poc sa. Goc sêŋwhaŋ sac
ti ŋgac bôliŋ dau sip lau daêsam ŋalhu, solop
têŋ Yisu aŋgô-ŋga gi. 20 Yisu gêlic gêŋ dinaŋ
dec kêyalê bu ŋac sêkêŋ whiŋ iŋ, ma sôm
têŋ ŋgac bôliŋ, “O ŋgac daôm, kwahic dec aö
wasuc am nem sac kwi.”
21 Goc lau Palêsai ti lau naŋ sêndôhôŋ
yomsu sic hu sem yom-galôm têŋ dau
bocdec bu, “Ŋgac dindec iŋ asa? Iŋ ndê
yom sac sambuc! Anötö tigeŋ gitôm bu suc
sac kwi!” 22 Yisu kêyalê ŋac si gauc dinaŋ
ma ndac ŋac, “Tu sake-ŋga mac gauc gêm
yom bocdinaŋ? 23 Mac akêŋ whiŋ dom bu
aneŋ ŋaclai yêc bu wasôm têŋ ŋgac dau bu,
‘Aö wasuc am nem sac kwi.’ Bocdinaŋ aö
wasôm têŋ iŋ, ‘Tisa ma êmsêlêŋ.’ 24 Ma
têŋ ndoc mac alic aneŋ yom dau ŋandô sa,
naŋ aŋyalê bu Anötö kêŋ ŋaclai têŋ †Ŋamalac
ndê Atu bu suc ŋamalac si sac kwi yêc nom
whiŋ.”
Goc Yisu sôm têŋ ŋgac bôliŋ dau, “Tisa,
kôc nem mbô sa, ma lhö têŋ nem andu
ndi.” 25 Ma ŋagahô ŋgac dau kalhac ŋac si
aŋgô-ŋga, kôc iŋ ndê mbô sa, ma mbu têŋ
ndê andu gi ti kêpiŋ Anötö. 26 Ma lau hoŋ
sêhêdaê ŋandô. Sêmpiŋ Anötö ma sêsôm,
“Acsalô lec yac dalic gêŋ kaiŋ daŋ solop!”

Yisu kêgalêm Liwai bu êŋkuc iŋ (Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

27 Tiŋambu Yisu sa awê gi ma gêlic ŋgac
kôc takis-ŋga daŋ naŋ ndê ŋaê Liwai, ndöc
ndê mala kôc takis-ŋga. Ma Yisu sôm têŋ iŋ,
“Êmkuc aö!” 28 Goc Liwai tisa, hu gêŋ hoŋ
siŋ yêc, ma kêkuc Yisu.
29 Tiŋambu Liwai ndê mwasiŋ atu daŋ tu
Yisu-ŋga yêc iŋ ndê andu. Ma lau sêkôc
takis-ŋga daêsam, ma lau ŋatô sêndöc tebo
ma seŋ gêŋ sêwhiŋ iŋlu Yisu. 30 Ma lau
Palêsai ti lau †Skraib ŋatô naŋ sêmbo Palêsai
si toŋ, naŋ sêlic gêŋ dau dec sêtucdiŋ ma
sêsôm têŋ Yisu ndê ŋgacsêŋomi, “Tu sake-
ŋga mac aŋ ti anôm gêŋ awhiŋ lau sêkôc
takis-ŋga ti lau sac ŋatô?” 31 Ma Yisu
dau ô ŋac si yom ma s ôm, “Lau naŋ sêlic
dau bu gêmbac mba, naŋ oc sêŋsalê dokta
dom, magoc lau ti gêmbac oc sêŋsalê dokta.
32 Aö gameŋ bu waŋgalêm lau naŋ sêlic dau
bu lau gitêŋ, naŋ sa dom, aö gameŋ bu
waŋgalêm lau sac sa bu sênem dau kwi.”

Yao gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga (Mat 9:14-15; Mak 2:18-20)

33 Ma lau Palêsai ti lau Skraib dinaŋ
sêsôm têŋ iŋ, “Ndoc daêsam Jon, Ŋgac Kêku
Lau-ŋga ndê sêŋomi sêhu gêŋ daneŋ-ŋga
siŋ ma sêteŋ mbec, ma Palêsai si sêŋomi
sêkôm bocdinaŋ. Magoc tôm bêc hoŋ am
nem ŋgacsêŋomi sênôm ti seŋ gêŋ sêmbo.”
34 Goc Yisu sôm, “Ŋgac nem awhê-ŋga daŋ
bu êŋgalêm lau sa sêmbo sêwhiŋ iŋ bu sêneŋ
mwasiŋ nem awhê-ŋga, dec oc tôm dom bu
dasôm têŋ ŋac bu sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ têŋ
ndoc ŋgac dau mbo whiŋ ŋac. 35 Ŋalêŋ tigeŋ

aö gambo gawhiŋ aneŋ ŋgacsêŋomi, ma tu dinaŋ-ŋga dec sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ dom. Tigeŋ ndoc oc meŋ, naŋ ŋacyo oc sêkôc aö su yêc ŋac, ma têŋ ndoc dinaŋ ŋac oc ŋalôm ŋawapac, ma sêŋkuc lêŋ dahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ-ŋga.”

Yisu ndê yom gitôm gêŋ wakuc (Mat 9:16-17; Mak 2:21-22)

36 Ma iŋ sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ŋac bocdec bu, “Po akwa daŋ bu kic, dec yac dakêc po wakuc bu dasi pi po akwa dinaŋ dom. Bu dakôm, oc taŋyaiŋ po wakuc, ma po wakuc oc tôm po akwa dom. 37 Ma têŋ ndoc lau sêmasaŋ wain wakuc, naŋ sêkêc sip bôc ŋamlic wain-ŋga akwa dom. Mba. Ŋac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ŋamlic akwa kôc ma wê niŋga. Ma bôc ŋamlic oc tisac bocdinaŋ. 38 Mba. Wain wakuc dakêc sip bôc ŋamlic wakuc. 39 Ma lau naŋ sênôm wain akwa su, naŋ sêtec bu sênôm wain wakuc, bu sêsôm, ‘Wain akwa, iŋ ŋayham.’ ”

6

Yisu iŋ Pômdau bêc Sabat-ŋga (Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

1 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ, Yisu kêsêlêŋ mbo lôcwha naŋ gic ôm wit-ŋga daŋ kic, ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêkôc wit ŋandô ma sêŋsê ŋapa goc seŋ ŋandô. 2 Ma Palêsai ŋatô sêlic gêŋ dau ma sêndac, “Tu sake-ŋga mac akôm gweleŋ naŋ yac neŋ yomsu gic yao bu dakôm têŋ bêc Sabat-ŋga dom?” 3 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gauc nem yom naŋ sêto yêc pi gêŋ naŋ Kiŋ Dawid kôm. Mac asam su, me? Têŋ ndoc daŋ gêŋ yô iŋ ma lau naŋ sêwhiŋ iŋ, 4 dec iŋ sôc Anötö ndê andu gi, ma gêŋ bolom dabuŋ naŋ lau sêkêŋ ti da, naŋ Moses kêŋ yao bu dabuŋsiga tawasê sêneŋ. Ma iŋ kêŋ têŋ lau naŋ sêmbo sêwhiŋ iŋ ma ŋac seŋ. Magoc lau daŋ sêŋgôliŋ yom pi Dawid me sêsôm bu iŋ kêgilì yomsu lec dom.”

5 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Ŋamalac ndê Atu iŋ gêŋ hoŋ ŋadau, ma iŋ Pômdau bêc Sabat-ŋga whiŋ.”

Yisu kôm ŋgac amba balê ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga (Mat 12:9-24; Mak 3:1-6)

6 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ iŋ sôc lôm wê-ŋga daŋ gi, ma kêdôhôŋ lau. Ma ŋgac daŋ naŋ ndê amba andô-ŋga tibalê naŋ ndöc. 7 Lau Palêsai ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu naŋ sêŋsalê yom bu sêŋgôliŋ pi Yisu. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋac tatiŋ iŋ ŋapep bu mboe iŋ oc kôm ŋgac dau ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga, dec ŋac oc sêsôm bu iŋ kêgilì yomsu Sabat-ŋga. 8 Yisu kêyalê ŋac si gauc, ma sôm têŋ ŋgac amba balê, “Tisa, ma lhac lau hoŋ aŋgô-ŋga.” Ma iŋ tisa kalhac. 9 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Aö bu wandac mac bu gêŋ bocke oc êŋgilì yomsu Sabat-ŋga? Dakôm ŋayham têŋ lau, me dakôm sac têŋ lau? Danem ŋamalac sa, me datec ŋac sêmbac ndu?” 10 Iŋ tahê ŋac hoŋ, ma sôm têŋ ŋgac dau, “Êmatôc amam.” Goc ŋgac dau kêmatôc amba, ma amba dau ŋayham sa tiyham.

11 Magoc gêŋ dau kôm lau Palêsai ti lau Skraib atac ŋandê atu, ma ŋac sem yomgalôm têŋ dau pi Yisu, ma pi gêŋ bocke bu sêkôm têŋ iŋ-ŋga.

Yisu kêyaliŋ aposel 12 sa (Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

12 Têŋ bêc daŋ Yisu pi lôc daŋ gi bu teŋ mbec, ma tôm ôbwêc baliŋ iŋ teŋ mbec mbo. 13 Têŋ galaŋsê bêbêc iŋ kêgalêm lau naŋ sêŋkuc iŋ sêmeŋ, ma kêyaliŋ ŋac si lau 12 sa, ma sam ŋac bu lau †Aposel. 14 Lau Aposel dau si ŋaê bocdec: Saimon, naŋ Yisu sam bu ‘Pita,’ lu asi Andru, ma Jems, Jon, Pilip, Batolomeas, 15 Matyu, Tomas, Jems (naŋ Alpayas ndê atu), Saimon (naŋ sêsam bu ‘Ŋgac †Selot’), 16 Judas (naŋ ŋadamba iŋ ŋgac daŋ ŋaê Jems), ma Judas Iskeriot naŋ tiŋambu oc hoc Yisu asê.

Yisu kêdôhôŋ lau ma kôm gêmbac ŋayham sa (Mak 3:7-12)

17 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêsip akêŋ lôc sêmeŋ, ma Yisu kalhac gameŋ gapoŋ. Ma †sêŋomi daêsam naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ sêkac sa su sêmbo dinaŋ. Ma lau toŋ atu akêŋ malac Jerusalem ti malac gameŋ Judia-ŋga hoŋ, ma lau akêŋ gameŋ gwêc-ŋga naŋ yêc kêpiŋ malac Taya ma Saidon, naŋ sêmeŋ bu sêŋgô iŋ ndê yom, ma bu iŋ kôm ŋac si gêmbac ŋayham sa. 18 Lau naŋ ŋalau

sac sêmbo ŋac si ŋalôm, naŋ Yisu kôm ŋac ŋayham sa. 19 Ma lau hoŋ sêhôc sôsôwec bu sêmasec iŋ, ŋahu bu ŋaclai sa yêc Yisu, ma kôm lau gêmbac hoŋ ŋayham sa.

Yisu ndê yom ŋatô (Mat 5:1-12)

20 Yisu tahê iŋ ndê ŋgacsêŋomi ma sôm,
"Anötö ndê mwasiŋ gic waê mac lau
ŋalôm sawa, bu iŋ gêlic ŋayham bu kôc
mac sa andöc iŋ ndê gôliŋ ŋapu.
21 Anötö ndê mwasiŋ gic waê mac lau
naŋ kwahic dec gêŋ yô mac, bu iŋ oc
kêŋ gêŋ hôc mac dôŋ-ŋga.
Anötö ndê mwasiŋ gic waê mac lau naŋ
kwahic dec andöc ti tamsulu, bu iŋ oc
nem malô mac e ambwac.
22 Anötö ndê mwasiŋ gic waê mac lau
naŋ sêtec mac ma sêtiŋ mac, ma sêpu
mac ti sêkôm nem waêm tisac tu mac
aŋkuc Ŋamalac ndê Atu-ŋga. 23 Ahêgo
daôm dom têŋ ndoc lau sêkôm bocd-
inaŋ, tigeŋ atê wê ti atac ŋayham, bu
Anötö oc kêŋ ŋagêyô ŋayham têŋ mac
yêc undambê. Ma gauc nem bu lau
naŋ sêtec mac, naŋ si apai sêkôm ŋalêŋ
tigeŋ dinaŋ têŋ Anötö ndê lau propet
ŋamata-ŋga.
24 Oyaê mac lau naŋ apo daôm sa ŋa
awa ti wapa daêsam. Mac atap nem
mwasiŋ ŋayham sa têŋ têm kwahic dec-
ŋga, magoc gêŋ dau oc tôm dom bu nem
mac sa têŋ têm ŋambu-ŋga.
25 Oyaê mac lau naŋ aŋ gêŋ ŋawahô
kwahic dec. Tiŋambu gêŋ oc yô mac.
Oyaê mac lau naŋ ambwac kwahic dec.
Tiŋambu mac oc ataŋ daŋgibo atu ma
andöc ti tamsulu.
26 Oyaê mac lau naŋ lau hoŋ sêmpiŋ mac.
Atac ŋayham tu gêŋ dinaŋ-ŋga dom, bu
ŋalêŋ tigeŋ lau Israel-ŋga si apai sêmpiŋ
lau propet tasaŋ."

Atac whiŋ mac nem ŋacyo (Mat 5:43-48)

27 Ma Yisu sôm têŋ lau dinaŋ, "Aŋgô aneŋ
yom. Atac whiŋ mac nem ŋacyo, ma akôm
ŋayham têŋ lau naŋ sêtec mac. 28 Anem
mbec lau naŋ sêpucbo mac, ma ateŋ mbec
pi lau naŋ sêkôm sac têŋ mac. 29 Ŋgac daŋ
bu tap am sip alim andô daŋga, naŋ kêŋ
daŋga bu iŋ ndic whiŋ. Ŋgac daŋ bu kôc
nem ŋakwê baliŋ su yêc am, naŋ êmgamiŋ
nem ŋakwê ŋandô-ŋga dom magoc kêŋ têŋ
iŋ whiŋ. 30 Ŋgac daŋ bu ndac gêŋ daŋ, naŋ
kêŋ têŋ iŋ. Ma ŋgac daŋ bu kôc am nem
gêŋ daŋ, naŋ ndac bu iŋ kêŋ mbu meŋ dom.
31 Mêtê ŋayham-ŋayham naŋ mac atac whiŋ
bu lau sêkôm têŋ mac, naŋ mac daôm akôm
têŋ ŋac.
32 "Lau hoŋ atac whiŋ lau naŋ atac whiŋ
ŋac ô. Bocdinaŋ mac bu atac whiŋ nem
silip tawasê ma atac tec nem ŋacyo, dec
mac nem mêtê hôc gêlêc lau sac si mêtê
su dom. 33 Ma lau hoŋ sêkôm ŋayham têŋ
lau naŋ sêkôm ŋayham têŋ ŋac ô, ma mac
bu akôm bocdinaŋ, dec mac nem mêtê hôc
gêlêc lau sac si mêtê su dom. 34 Ma mac
bu akêŋ tôp têŋ mac nem silip, naŋ iŋ gêŋ
atu dom. Mac aŋyalê su bu tiŋambu ŋac oc
sêndic tôp dau. Lau sac sêkêŋ tôp têŋ si silip,
ma takwê bu ŋac sêndic tôp hoŋ mbu meŋ.
35 "Bocdinaŋ ayob daôm bu aŋkuc lau sac
si mêtê dom. Atac whiŋ nem ŋacyo, ma
akôm ŋayham têŋ ŋac. Akêŋ gêŋ têŋ ŋac,
ma ahêgo daôm dom pi ndoc bocke ŋac oc
sêkêŋ gêŋ dau mbu meŋ-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga
Anötö, Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau oc kêŋ ŋaôli
ŋayham atu têŋ mac, ma sam mac bu iŋ ndê
atui awhê ma ŋgac. Bu Anötö dau kêmwasiŋ
lau sac ma lau naŋ sem daŋge iŋ dom, naŋ
sêwhiŋ. 36 Bocdinaŋ tamwalô lau hoŋ, tôm
Damam undambê-ŋga tawalô lau."

Yom datoc asidôwai sa-ŋga (Mat 7:1-5)

37 Ma Yisu sôm, "Anem dôhôŋ lau si lêŋ
ti sakiŋ tu bu alic lau ŋatô sac ŋambwa, me
tu bu apu ŋac-ŋga dom. Mac bu akôm, dec
Anötö oc lic mac sac ma pu mac tu mac
nem lêŋ ti sakiŋ-ŋga boc-dinaŋ. Asuc lau
si sac kwi, ma Anötö oc suc mac nem kwi
boc-dinaŋ. 38 Têŋ ndoc mac bu anem lau
ŋatô sa, naŋ akêŋ gêŋ têŋ ŋac ti nem ŋalôm
sambuc, ma boc-dinaŋ Anötö oc kêŋ gêŋ
hôc gêlêc su têŋ mac e meŋhu ma êŋsalê mac
ahuc. Bu Anötö oc êmwasiŋ mac, gitôm mac
amwasiŋ lau."
39 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec,
"Ŋgac tapec gitôm bu wê tapec daŋ dom.
Mba! Iŋlu lu-lu oc sêpeŋ sêsip sê sêndi. 40 Ma
kwapuc daŋ oc hôc gêlêc gwalam akwa naŋ
kêdôhôŋ iŋ, naŋ dom. Magoc kwapuc hoŋ

naŋ sêndôhôŋ gêŋ hoŋ e tidôŋ ŋac, naŋ oc sêtôm ŋac si kêdôhôŋwaga.
41 “Tu sake-ŋga am hêgo daôm tu gêŋ
golop sauŋ naŋ yêc nem asidôwa tandô,
tigeŋ gêŋ golop atu naŋ yêc am daôm
tanôm, naŋ am gêlic apu? 42 Ma bocke am
oc sôm têŋ nem asidôwa, ‘Aneŋ asidôwa, aö
bu wakôc gêŋ golop naŋ yêc am tanôm, naŋ
sa,’ magoc gêŋ golop atu naŋ pôc am daôm
tanôm ahuc, naŋ am gêlic dom? Am ŋgac
tim yom lau-ŋga! Gêŋ ŋamata-ŋga kôc gêŋ
golop sa yêc daôm tanôm e tanôm ŋawa sa,
goc tiŋambu kôc gêŋ golop sauŋ naŋ yêc
nem asidôwa tandô, naŋ sa.”

Lau si mêtê whê ŋac sa bu ŋayham me sac (Mat 7:16-19; 12:33-35)

43 Ma Yisu sôm, “A ŋayham daŋ oc nem
ŋandô sac dom, ma a sac oc nem ŋandô
ŋayham dom. 44 Dalic ŋandô naŋ a tidau-
tidau sem, ma bocdinaŋ yac taŋyalê bu a
ŋayham me sac. Gitôm dom bu dahiŋ ŋandô
ŋayham yêc a sac. 45 Ma ŋalêŋ tigeŋ, yom
naŋ lau sêsôm, naŋ tôc gêŋ bocke naŋ hôc
ŋac si ŋalôm ahuc, naŋ asê. Mêtê ti gauc
ŋayham yêc lau ŋayham si ŋalôm, ma bocd-
inaŋ sêkôm mêtê ŋayham. Ma mêtê ti gauc
sac yêc lau sac si ŋalôm, dec sêkôm sac.”

Yom gôliŋ pi ŋgac sêkwê andu-ŋga lu (Mat 7:24-27)

46 “Tu sake-ŋga mac asam aö bu, ‘Pômdau,
Pômdau,’ tigeŋ mac daŋam wambu aneŋ
yom dom? 47 Ŋamalac naŋ têŋ aö meŋ ma
ŋgô aneŋ yom, ma daŋga wambu yom dau,
naŋ aö bu wawhê iŋ sa têŋ mac. 48 Iŋ gitôm
ŋgac kwê andu-ŋga naŋ kwê sê baliŋ sip
nom ŋaŋga, ma kêŋ hoc kêgapiŋ alhö dôŋ
têŋ ndoc iŋ kêsuhuŋ sip sê baliŋ dinaŋ. Têŋ
ndoc uhô-ŋga, bu hêc meŋ hôc pi andu dau,
magoc andu dau kalhac ŋaŋga, bu iŋ kwê
ŋapep. 49 Magoc ŋamalac naŋ ŋgô aneŋ yom
ma daŋga wambu dom, naŋ gitôm ŋgac naŋ
kwê andu, magoc kêŋ alhö sip nom ŋalôm
gi dom. Têŋ ndoc uhô-ŋga, bu hêc ma hôc
pi ndê andu e ŋagahô eŋ andu dau ku sa ma
tisac sambuc.”

7

Ŋgac bata siŋ-ŋga daŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga (Mat 8:5-13)

1 Yisu gic bata yom naŋ iŋ kêdôhôŋ têŋ
lau toŋ atu dinaŋ, goc sôc malac Kapenaom
gi. 2 Ma ŋgac bata Rom-ŋga naŋ gêm gôliŋ
lau siŋ-ŋga 100, naŋ mbo malac dau. Iŋ ndê
ŋgac akiŋ daŋ naŋ iŋ tac whiŋ kêlêc, naŋ
gêmbac e kêpiŋ bu mbac ndu. 3 Ma iŋ ŋgô
Yisu ŋawaê, dec kêkiŋ lau bata Israel-ŋga
ŋatô sêtêŋ iŋ si, bu sêndac iŋ bu meŋ ma kôm
iŋ ndê ŋgac akiŋ ŋayham sa. 4-5 Ŋac sêhôc asê
têŋ Yisu, ma sêsôm têŋ iŋ bu, “Ŋgac bata siŋ-
ŋga dinaŋ iŋ ŋgac ŋayham, ma iŋ tac whiŋ
yac lau Israel-ŋga. Iŋ gêm yac sa tu akwê
yac mba lôm wê-ŋga. Boc-dinaŋ yac ateŋ
am bu nem iŋ sa.”

6 Goc Yisu whiŋ ŋac gi. Iŋ meŋ suŋ sa
têŋ andu, ma ŋgac bata siŋ-ŋga dau kêkiŋ
ndê silip ŋatô bu sêsôm têŋ iŋ, “Pômdau,
ŋgac bata siŋ-ŋga dau sôm bu iŋ tec bu kêŋ
ŋawapac têŋ am. Iŋ sôm bu am ŋgac tiwaê
naŋ hôc gêlêc iŋ su, dec iŋ maya bu am têŋ
iŋ ndê andu ndi. 7 Tu dinaŋ-ŋga iŋ dau têŋ
am meŋ dom. Tigeŋ iŋ sôm bu iŋ kêyalê su
bu am ŋgac ti ŋaclai atu, ma bocdinaŋ dec
am gitôm bu sôm ŋa awham ŋambwa, dec
iŋ ndê ŋgac akiŋ oc ŋayham sa. 8 Bu iŋ dau
daŋga wambu lau naŋ si ŋaclai hôc gêlêc iŋ
ndê, ma iŋ ndê lau siŋ-ŋga daŋga wambu
iŋ. Iŋ bu sôm têŋ daŋ, ‘Am ndi,’ dec iŋ oc
ndi. Ma iŋ bu sôm têŋ daŋ, ‘Mweŋ!’ dec iŋ
oc meŋ. Ma iŋ bu sôm têŋ ndê ŋgac akiŋ bu
kôm gêŋ daŋ, dec iŋ oc kôm.”

9 Yisu ŋgô ŋgac bata siŋ-ŋga ndê yom
dinaŋ e hêdaê. Iŋ kac dau kwi ma sôm têŋ
lau toŋ atu naŋ sêŋkuc iŋ, “Aö wasôm têŋ
mac bu yêc lau Israel-ŋga hoŋ aö gatap ŋac
si daŋ naŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga gitôm ŋgac Rom-
ŋga dinaŋ, naŋ sa dom.”

10 Ma tiŋambu ŋgac bata siŋ-ŋga ndê lau
sêmbu sêtêŋ iŋ ndê andu si, ma sêtap sa bu
ŋgac akiŋ dau ŋayham sa su.

Yisu uŋ ŋgac daŋ naŋ mbac ndu su, naŋ sa

11 Bêc ŋatô giŋga su, ma Yisu têŋ malac
Nein gi, ma iŋ ndê ŋgac-sêŋomi ti lau daêsam
sêwhiŋ iŋ si. 12 Têŋ têm iŋ meŋ kêpiŋ malac
dau ŋagatam, iŋ gêlic lau ŋatô sêsa sêmeŋ,
sêmbalaŋ ŋgac batê daŋ bu sêŋsuhuŋ iŋ.
Ŋgac batê dinaŋ dinda iŋ awhê sawa naŋ
ndê balêkoc ŋatô mbasi. Ma lau malac-ŋga
daêsam sêwhiŋ dinda sêsa sêmeŋ. 13 Pômdau

gêlic dinda, ma tawalô iŋ ŋandô, goc sôm, “Am taŋ dom.” 14 Goc iŋ têŋ ŋac gi, ma kêmasec sasac naŋ ŋgac batê yêc. Ma lau naŋ sêhôc sasac, naŋ sêlhac teŋ. Ma iŋ sôm, “Aneŋ balê, aö wasôm têŋ am bu tisa!” 15 Ma ŋgac dau tisa ndöc, ma gic hu sôm yom. Goc Yisu kêŋ iŋ mbu têŋ dinda gi. 16 Gêŋ dinaŋ kôm lau hoŋ sêtöc dau atu, ma ŋac sic hu sêmpiŋ Anötö. Ŋatô sêsôm, “Propet atu daŋ hôc asê yac.” Ma ŋatô sêsôm, “Anötö kêlhiŋ iŋ ndê lau yac siŋ dom, iŋ gêm yac sa.” 17 Ma tiŋambu ŋawaê pi gêŋ naŋ Yisu kôm, naŋ gêm gameŋ Judia-ŋga ma gameŋ ŋamakê-ŋga hoŋ ahuc.

Yisu sôm yom pi Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga (Mat 11:2-18)

18 Têŋ ndoc dinaŋ Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndöc gapocwalô, ma iŋ ndê sêŋomi sic miŋ têŋ iŋ pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm. Goc Jon kêyaliŋ iŋ ndê sêŋomi lu sa, 19 ma kêkiŋ iŋlu sêtêŋ Yisu si, bu sêndac iŋ, “Anötö gic bata têŋ yac bu oc êŋkiŋ Mesaya. Am daôm dinaŋ, me yac oc akêŋ bataŋ ŋgac daŋ tiyham?”

20-21 Têŋ ndoc ŋgac lu dinaŋ sêhôc asê Yisu, iŋ gêm gweleŋ mbo, ma kôm lau daêsam ŋayham sa, lau gêmbac ma lau ti ŋalau sac. Ma iŋ kôm lau tapec daêsam si tandô po asê. Ma iŋlu sêsôm têŋ iŋ, “Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga kêkiŋ alu atêŋ am ameŋ, bu andac am bu am Mesaya dau, me yac oc akêŋ bataŋ ŋgac daŋ tiyham?” 22 Goc Yisu ô iŋlu si yom ma sôm, “Amlu ambu andi ma asôm yom têŋ Jon pi mêtê naŋ amlu aŋgô aö gahoc asê, ma pi gêŋ naŋ amlu alic aö gakôm. Lau tapec sêlic gameŋ tiyham, lau bôliŋ sêŋsêlêŋ tiyham, lau ti gêmbac leprasi si ŋamlic ŋawasi sa, lau daŋgasuŋ bic sêŋgô yom tiyham, lau batê sêtisa, ma lau ŋalôm sawa sêŋgô ŋawaê ŋayham. 23 Aŋgô! Lau naŋ atac lu-lu tu aö-ŋga dom, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa.”

24 Ŋgac lu naŋ Jon kêkiŋ, naŋ sêhu Yisu siŋ ma sêmbu si, goc Yisu sôm yom pi Jon têŋ lau toŋ atu, ma ndac ŋac bocdec bu, “Têŋ ndoc mac asa atêŋ Jon yêc gameŋ sawa a, naŋ mac gauc gêm bu atap ŋamalac kaiŋ bocke sa? Mac bu alic ŋgac gauc babalê, gitôm gakoc naŋ mbu kêwic, a? 25 Mac asa a bu alic ŋgac naŋ sôc ŋakwê ŋayham, a? Mba! Lau naŋ sêsôc ŋakwê ŋayham ma seŋ gêŋ ŋayham, naŋ sêmbo gameŋ ŋayham gitôm kiŋ si andu. 26 B ocdinaŋ dec aö bu wandac mac, bu mac asa a bu alic sake? Bu alic propet daŋ? Yomandô! Iŋ propet daŋ, ma iŋ hôc gêlêc propet hoŋ su. 27 Propet akwa daŋ to yom naŋ Anötö sôm têŋ Mesaya bocdec bu, *‘Aö waŋkiŋ aneŋ ŋgac aheŋ-ŋga muŋ am, bu êmasaŋ am nem seŋ.’* Y om pi ŋgac aheŋ-ŋga dau hêganôŋ Jon solop. 28 Ŋamalac naŋ dinda nom-ŋga sêkôc ŋac, naŋ si daŋ hôc gêlêc Jon su dom. Tigeŋ aö wasôm têŋ mac, bu lau hoŋ naŋ sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu su, lau tiwaê, ma lau waêmba bocdinaŋ, naŋ hoŋ sêhôc gêlêc Jon su yêc Anötö aŋgô-ŋga.”

29 Lau daêsam naŋ sêŋgô Yisu ndê yom dinaŋ, ma lau sêkôc takis-ŋga sêwhiŋ, naŋ sêtôc asê bu sêlic Anötö ndê lêŋ bu lêŋ solop eŋ. Ŋahu bu muŋ-ŋga, têŋ ndoc Jon gêm mêtê ma kêku lau mbo, naŋ sêkôc iŋ ndê yom sa ma sêliŋ saŋgu. 30 Tigeŋ lau Palêsai ti gwalam akwa yomsu-ŋga sêkôc Jon ti iŋ ndê yom sa dom, ma sêliŋ iŋ ndê saŋgu dom, dec tôc asê bu sêtec Anötö ndê lêŋ naŋ Jon tôc têŋ ŋac.

31 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Lau têm dindec-ŋga ŋac lau kaiŋ bocke? Aö wanem dôhôŋ pi gêŋ sake tu bu wawhê ŋac si lêŋ sa-ŋga? 32 Ŋac sêtôm balêkoc naŋ sêkôc whê sêmbo malac lôm, naŋ sêtucdiŋ ŋac si silip ŋatô ma sêsôm, ‘Têŋ ndoc naŋ yac ac oŋ bu datê wê, naŋ mac atec. Ma têŋ ndoc yac am wê daŋgibo-ŋga, naŋ mac atec bu ataŋ awhiŋ.’ 33 Ma mac lau têm dindec-ŋga bocdinaŋ. Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga meŋ ma gêŋ gêŋ ŋayham dom, ma nôm wain dom, ma mac asôm bu ŋalau sac daŋ mbo iŋ ndê ŋalôm. 34 Ma Ŋamalac ndê Atu meŋ hôc asê, ma gêŋ gêŋ ŋayham ti nôm wain, ma mac asôm bu iŋ ŋgac gêŋ gêŋ ti nôm wain ŋawahô-ŋga, ma iŋ hê silip têŋ lau sac ti lau sêkôc takis-ŋ ga. Bocdinaŋ, mac lau têm dindec-ŋga atôm balêkoc naŋ sêkôm tô aŋiŋ ŋapaŋ. 35 Tigeŋ Anötö ndê gauc hôc gêlêc gêŋ hoŋ, ma iŋ ndê lau sêŋyalê bu iŋ ndê lêŋ iŋ lêŋ solop.”

Awhê daŋ kêc bu ŋamalu pi Yisu gahi (Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

36 Palêsai daŋ ŋaê Saimon kêgalêm Yisu
bu neŋ gêŋ whiŋ iŋ, dec Yisu sôc iŋ ndê
andu gi, ma ndöc tebo bu neŋ gêŋ. 37 Yêc
malac dinaŋ, awhê sac daŋ mbo. Iŋ ŋgô
ŋawaê bu Yisu ndöc Palêsai ndê andu di-
naŋ, dec kôc bu ŋamalu ŋayham sip kac daŋ,
ma têŋ andu dau gi. 38 Iŋ pôŋ haduc yêc
Yisu gahi-ŋga ma taŋ, ma iŋ ndê tasulu sip
Yisu gahidômbwê. Goc iŋ puŋ Yisu gahi ŋa
kêclauŋ, ŋgutô iŋ gahi, ma mbac gêŋ malu
dau pi iŋ gahi. 39 Saimon gêlic gêŋ dau,
ma gauc gêm yêc dau, “Ŋgac dindec iŋ bu
propet daŋ, dec iŋ oc êŋyalê bu awhê naŋ
kêmasec iŋ, naŋ awhê sac daŋ.” 40 Yisu
kêyalê yom naŋ Saimon gauc gêm, goc sôm,
“Saimon, aö bu wasôm yom daŋ têŋ am.”
Ma Saimon ô yom ma sôm, “Kêdôhôŋwaga,
sôm.”

41 Goc Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec bu,
“Ŋgac lu sêkôc tôp yêc ŋgac ti lêlôm. Ŋgac
daŋ ndê tôp gitôm †denarii 500 ma daŋ ndê
tôp gitôm denarii 50. 42 Iŋlu si mone sêndic
tôp-ŋga mbasi, dec iŋ hu iŋlu si tôp ŋayom
siŋ. Am gauc gêm bocke? Iŋlu si asa oc atac
whiŋ ŋgac dau hôc gêlêc?” 43 Ma Saimon
sôm, “Ŋgac naŋ kôc tôp atu, naŋ.” Ma Yisu
sôm, “Am sôm solop.” 44 Goc iŋ kac dau
kwi, tahê awhê dinaŋ, ma sôm têŋ Saimon,
“Aö gasôc am nem andu gameŋ, magoc am
kêŋ bu têŋ aö bu waŋgwasiŋ gahiŋ-ŋga tôm
lau Israel-ŋga si gêbôm dom. Tigeŋ lic awhê
dec. Iŋ ndê tasulu kôm aö gahiŋ ŋamaim
sa, ma iŋ puŋ aö gahiŋ ŋa kêclauŋ. 45 Am
ŋgutô aö dom, tigeŋ awhê dec ŋgutô aö
gahiŋ ŋapaŋ. 46 Am kêc olib ŋakwi pi aö
ŋagôlôŋ dom, tigeŋ iŋ kêc bu ŋamalu pi aö
gahiŋ. 47 Bocdinaŋ aö wasôm têŋ am bu
awhê dindec kêyalê bu Anötö suc iŋ ndê sac
daêsam kwi, ma bocdinaŋ iŋ atac whiŋ aö
ŋandô. Tigeŋ lau naŋ gauc gêm bu ŋac si sac
atu dom, naŋ oc atac whiŋ iŋ naŋ bu suc
ŋac si sac kwi, naŋ ŋandô dom.”

48 Ma Yisu sôm têŋ awhê dau, “Aö gasuc
am nem sac kwi su.” 49 Ma ŋacleŋ ŋatô naŋ
sêndöc sêwhiŋ, naŋ sêsôm têŋ dandi, “Ŋgac
dindec iŋ ŋgac kaiŋ bocke, dec iŋ suc sac
kwi?” 50 Tigeŋ Yisu sôm têŋ awhê dau, “Am
nem kêŋ whiŋ gêm am si. Lhö ti atac malô
ndi.”

8

Lauwhê daêsam sêŋkuc Yisu

1 Tiŋambu Yisu golom malac atu-tu ti
sauŋ-sauŋ, ma gêm mêtê ma hoc ŋawaê
ŋayham asê pi Anötö ndê gôliŋ. Ma
†ŋgacsêŋomi 12 2 ti lauwhê daêsam sêŋsêlêŋ
sêwhiŋ iŋ. Lauwhê dinaŋ ŋatô Yisu soc
ŋalau sac su yêc ŋac, ma ŋatô iŋ kôm ŋac
si gêmbac ŋayham sa. Ŋac si daŋ iŋ Maria
Magadala, naŋ Yisu soc ŋalau sac 7 su yêc
iŋ. 3 Ma awhê daŋ iŋ Joana, naŋ ndê akweŋ
Kusa yob Herod ndê andu. Maria lu Joana,
ma Susana, ma lauwhê daêsam sêŋkuc Yisu
ma sêkêŋ si awa ti wapa tu sênem iŋ ti ndê
ŋgacsêŋomi sa-ŋga.

Yom gôliŋ pi ŋgac kêbalip wit ŋawhê (Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

4 Têŋ têm daŋ lau toŋ atu sêtêŋ Yisu
sêmeŋ, ma lau akêŋ malac hoŋ yêc gameŋ
Galili-ŋga sêmbo sêwhiŋ. Ma Yisu sôm yom
gôliŋ daŋ bocdec bu, 5 “Ŋgac daŋ sa gi bu
êmbalip wit ŋawhê yêc ndê ôm, ma têŋ ndoc
iŋ kêbalip gêŋ dau, naŋ ŋatô sêpeŋ sêsip
seŋ, dec lau sêkwê dôŋ ma mbac lôlôc-ŋga
sêsip sêmeŋ ma seŋ su. 6 Ma ŋawhê ŋatô
sêpeŋ sêsip gameŋ hoc-hoc, ma têŋ têm sêpo
sêpi sêmeŋ, naŋ sem bôliŋ, bu nom dau
tibasô. 7 Ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip kwaŋ ti
ŋakwa ŋalôm, ma têŋ ndoc sêpo sêpi sêmeŋ,
naŋ kwaŋ pi whiŋ e yaŋ gêŋ dau ndu. 8 Ma
ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip nom ŋayham, ma
sêpo sêpi sêmeŋ e sem ŋandô gitôm 100.”
Yisu gic bata yom gôliŋ dau, goc sôm, “Asa
bu daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô aneŋ yom!”

Yisu whê yom gôliŋ wit ŋawhê-ŋga ŋahu sa (Mat 13:10-23; Mak 4:10-20)

9 Tiŋambu Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêndac iŋ
bu whê yom gôliŋ dinaŋ ŋahu sa. 10 Ma iŋ
sôm, “Anötö ndê gôliŋ ŋaleŋ ŋahu sip ŋalôm
gi. Iŋ kêyaliŋ mac sa bu aŋyalê ŋahu dau,
magoc aö wasôm yom têŋ lau ŋatô ŋa yom
gôliŋ ŋambwa. Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ
sôm, ‘*Ŋac sêlic gêŋ naŋ aö gakôm, naŋ ŋapaŋ,
magoc ŋac si gauc sa dom. Ma ŋac sêŋgô aneŋ
yom ŋapaŋ, tigeŋ ŋac sêŋyalê ŋahu dom.*’ ”

11 Goc Yisu sôm, “Yom gôliŋ dau ŋahu
bocdec. Yom pi wit ŋawhê naŋ hêganôŋ
Anötö ndê yom. 12 Wit ŋawhê naŋ sêpeŋ
sêsip seŋ, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô Anötö

ndê yom, magoc Sadaŋ meŋ ma kêgaho yom dau su yêc ŋac si ŋalôm, tu bu ŋac sêkêŋ whiŋ dom, ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa dom. 13 Ma yom pi wit ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip gameŋ hoc-hoc, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô Anötö ndê yom ma sêkôc sa ti atac ŋayham, tigeŋ gitôm gêŋ ŋawhê naŋ ŋawakac mba, dec lau di-naŋ sêkêŋ whiŋ ŋasawa sauŋ, magoc lêtôm meŋ ku ŋac dulu. 14 Ma yom pi wit ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip kwaŋ ti ŋakwa ŋalôm, naŋ hêganôŋ lau naŋ sêŋgô Anötö ndê yom, magoc ŋawapac ma mone ti gêŋ ŋayham-ŋayham nom-ŋga gêm ŋac si ŋalôm ahuc, ma ŋac si ŋandô mbasi. 15 Tigeŋ wit ŋawhê naŋ sêpeŋ sêsip nom ŋayham, naŋ hêganôŋ lau ti ŋalôm ŋawasi, naŋ sêŋgô Anötö ndê yom ma sêkôc sa tidôŋ yêc si ŋalôm, ma sêlhac ŋaŋga ŋapaŋ ma sem ŋandô daêsam.”

Dasiŋ lam ŋawê kwi dom (Mak 4:21-25)

16 Ma Yisu sôm yom daŋ bocdec bu, “Yac datuŋ lam asê tu bu dasiŋ kwi sip lôŋ ŋalôm, me dakêŋ sôc sasac ŋapu dom. Mba! Taŋkiŋ êŋgalêŋ ŋalhu, bu lau naŋ sêsôc sêmeŋ, naŋ sêlic ŋawê. 17 Ma ŋalêŋ tigeŋ, yom naŋ yêc siŋ dau, ma yom naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ oc meŋ sa tiawê.

18 “Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep pi Anötö ndê yom naŋ mac aŋgô. Asa naŋ kôc Anötö ndê yom sa sip ndê ŋalôm e tidôŋ, naŋ Anötö oc kêŋ ŋagauc daêsam têŋ iŋ. Magoc asa naŋ gauc gêm bu iŋ kôc Anötö ndê yom sa su, tigeŋ iŋ kôc sa tidôŋ dom, naŋ Anötö oc kôc yom dau su yêc iŋ.”

Yisu dinda ti asii (Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

19 Yisu ndöc andu daŋ, ma iŋ dinda ti asii sêmeŋ bu sêlic iŋ. Magoc lau daêsam sêmbo sêwhiŋ iŋ, ma gitôm dom bu sêtigasuc iŋ. 20 Ma ŋamalac daŋ sôm têŋ Yisu, “Am dinam ti asimi sêmbo awê, ma ŋac bu sêlic am.” 21 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Lau naŋ sêŋgô Anötö ndê yom ma daŋga wambu ŋapep, naŋ sêti aö dinaŋi ti asiŋi.”

Yisu kôm bu ŋampoŋ timalô (Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

22 Têŋ bêc daŋ Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Dapi bugictoŋ ŋadaŋga dandi,” goc iŋ pi waŋ daŋ whiŋ ŋac, ma sêsa si. 23 Sêlac waŋ sêmbo, ma Yisu yêc bêc yêc. Ma mbu puc atu dec gêli bu sa ma ŋampoŋ gic sip waŋ e kêpiŋ bu waŋ pac. 24 Dec sêtêŋ Yisu si, sêuŋ iŋ sa ma sêsôm, “Ŋadau, ŋadau, yac oc dandiŋaŋ!” Ma Yisu tisa ma sôm yom ŋaŋga têŋ mbu ti bu ŋampoŋ, dec ŋampoŋ dau timalô, ma gameŋ ŋaŋeŋ sa. 25 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ gwalec?” Ma ŋac sêtöc dau ti sêhêdaê, ma sêsôm têŋ dandi, “Ei! Iŋ ŋgac dec asa? Iŋ gitôm bu kêŋ yatu gêŋ hoŋ, ma mbu ti bu ŋampoŋ sêwhiŋ, ma sêsôc iŋ ndê yom ŋapu!”

Yisu kôm ŋgac ti ŋalau sac ŋayham sa (Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

26 Sêlac e sêhôc asê lau Gerasa-ŋga si gameŋ naŋ yêc Bugictoŋ Galili-ŋga ŋadaŋga mbu têŋ gameŋ ac pi-ŋga. 27 Yisu sip baö gi, ma ŋgac daŋ akêŋ malac atu naŋ yêc gameŋ dinaŋ, naŋ têŋ iŋ meŋ. Iŋ ŋgac naŋ ŋalau sac sêmbo iŋ ndê ŋalôm. Ŋasawa baliŋ su ŋgac dau sôc ŋakwê dom, ma ndöc andu dom, magoc mbo ôm sêhô-ŋga. 28-29 Ndoc daêsam ŋalau sac sêkôc iŋ dôŋ, ma lau sêŋsahê bu sêsô iŋ amba ti gahi dôŋ ŋa sen ŋaŋga ma sêyob iŋ. Magoc têm hoŋ iŋ hê sen kic, ma ŋalau sac sêwê iŋ sa gameŋ sawa gi. Têŋ ndoc iŋ gêlic Yisu meŋ, naŋ iŋ mbwêc ma hu dau sip nom yêc iŋ aŋgô-ŋga. Ma Yisu gic atu ŋalau sac bu sêhu ŋgac dau siŋ, goc ŋalau daŋ ta yom ti ŋaŋga, “Yisu, Anötö Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau ndê Atu, am bu kôm sake têŋ aö? Aö wateŋ am bu kôm aö ŋayom dom!” 30 Goc Yisu ndac ŋalau sac, “Am nem ŋaê asa?” Ŋalau sac daêsam sêmbo ŋgac dau ŋalôm, ma tu dinaŋ-ŋga ŋac si daŋ ô Yisu ndê yom ma sôm, “Aneŋ ŋaê ‘Toŋ Atu.’ ” 31 Ma ŋalau sac h oŋ dinaŋ sêteŋ Yisu tidim daêsam, bu êŋkiŋ ŋac sêsip suŋ baliŋ sac naŋ sêsam bu Abis,* naŋ sêndi dom.

32 Têŋ têm dinaŋ bôc toŋ atu seŋ gêŋ sêmbo lôc ŋapu yêc gameŋ dinaŋ, ma ŋalau dau sêteŋ Yisu bu êŋkiŋ ŋac sêsôc bôc dinaŋ si ŋalôm, ma Yisu gôlôc. 33 Goc ŋalau sac sêhu ŋgac dinaŋ siŋ ma sêsôc bôc si ŋalôm

* **8:31:** Suŋ baliŋ sac (Abis) - alic Rev 9:1.

si. Ma bôc hoŋ sênti sêsip salic sac ma sêsip bugictoŋ ŋalôm si, ma bu kô ŋac sêmbac ndu. 34 Têŋ ndoc lau sêyob bôc-ŋga sêlic gêŋ dau, naŋ sêlhö si, ma sic miŋ pi gêŋ dau têŋ lau naŋ sêmbo malac atu ti gameŋ ŋamakê-ŋga. 35 Ma lau hoŋ sêsa si bu sêlic gêŋ naŋ Yisu kôm. Têŋ têm sêhôc asê iŋ, naŋ sêlic ŋgac naŋ iŋ soc ŋalau sac su yêc iŋ, naŋ ndöc Yisu gahi-ŋga. Sêlic bu iŋ ndê gauc ŋawa sa, ma iŋ sôc ŋakwê sa tiyham, dec sêtöc dandi. 36 Lau naŋ sêlic gêŋ dau, naŋ sic miŋ têŋ ŋac pi ŋalêŋ naŋ Yisu kôm ŋgac ti ŋalau sac ŋayham sa. 37 Ma lau Gerasa-ŋga hoŋ sêndac Yisu bu hu ŋac siŋ, bu ŋac sêtöc dau atu. Goc Yisu pi waŋ ma bu lhö ndi. 38 Ma ŋgac naŋ ŋalau sac sêhu iŋ siŋ, naŋ teŋ Yisu ŋaŋga bu whiŋ iŋ ndi, magoc Yisu kêkiŋ iŋ sa gi ma sôm, 39 “Am mbu têŋ am nem andu ndi, ma ndic miŋ gêŋ hoŋ naŋ Anötö kôm têŋ am.” Goc ŋgac dau kölhö gi, ma gic miŋ têŋ lau hoŋ naŋ sêmbo malac atu dinaŋ, pi gêŋ atu naŋ Yisu kôm têŋ iŋ.

Yisu kôm awhê lu ŋayham sa (Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

40 Lau daêsam sêhôŋ Yisu sêmbo gameŋ Galili-ŋga, ma têŋ têm iŋ mbu akêŋ bugictoŋ ŋadaŋga meŋ, naŋ sêkôc iŋ sa ti atac ŋayham. 41 Ma ŋgac bata daŋ, naŋ yob lôm wê-ŋga yêc gameŋ dinaŋ, naŋ meŋ hôc asê Yisu. Iŋ ndê ŋaê Jairas, ma iŋ hu dau sip nom yêc Yisu aŋgô-ŋga, ma teŋ iŋ ŋaŋga bu têŋ iŋ ndê andu ndi, ma nem iŋ ndê atuwê sa. 42 Bu iŋ ndê atuwê tigeŋ, naŋ ndê yala gitôm 12, naŋ gêmbac atu e kêpiŋ bu mbac ndu. Bocdinaŋ Yisu whiŋ iŋ gi.

Iŋ kêsêlêŋ mbo seŋ, ma lau toŋ atu sêŋgihi iŋ ahuc. 43 Lau toŋ dinaŋ si daŋ iŋ awhê naŋ gêm dac ŋapaŋ tôm yala 12 su, magoc ŋamalac daŋ gitôm bu nem iŋ sa dom. 44 A whê dau meŋ kêsêlêŋ mbo Yisu ŋambu-ŋga, ma kêmasec iŋ ndê ŋakwê sip ŋadali. Ma ŋagahô iŋ ndê dac sa tiyham dom. 45 Têŋ di-naŋ Yisu ndac, “Asa kêmasec aö?” Lau daŋ sêsôm dau asê dom, ma Pita sôm, “Aneŋ ŋadau, lau toŋ dindec sêwhiŋ yac sêkôm am si.” 46 Magoc Yisu sôm, “Ŋamalac daŋ kêmasec aö, bu aö kayalê bu aneŋ ŋaclai ŋatô sa gi.” 47 Awhê dinaŋ kêyalê bu iŋ gitôm dom bu siŋ dau, dec tigasuc Yisu. Iŋ kêtitec, ma hu dau sip nom gi. Ma yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, iŋ whê sa bu iŋ kêmasec Yisu tu bu ŋayham sa-ŋga, ma bu têŋ ndoc iŋ kêmasec iŋ, naŋ ŋagahô iŋ ŋayham sa. 48 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “O aneŋ bawhê, am nem kêŋ whiŋ aö dec kôm am ŋayham sa. Am lhö ti atac malô ndi.”

49 Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma ŋgac daŋ meŋ akêŋ Jairas ndê andu, ma sôm têŋ Jairas, “Am atômwê mbac ndu su, dec kêŋ ŋawapac têŋ Kêdôhôŋwaga dau dom.” 50 Yisu ŋgô yom dinaŋ, magoc iŋ sôm têŋ Jairas, “Töc daôm dom. Kêŋ whiŋ, ma iŋ oc ŋayham sa.”

51-53 Têŋ ndoc sêhôc asê Jairas ndê andu, naŋ sêlic lau daêsam sêhu daŋgibo asê ma sêtaŋ sêmbo. Goc Yisu sôm, “Mac ataŋ dom! Iŋ mbac ndu dom, iŋ yêc bêc yêc.” Magoc ŋac sêmbwac iŋ, bu sêŋyalê bu bawhê dau mbac ndu su. Tigeŋ Yisu kalhac lau hoŋ ahuc sêmbo awê, ma kôc Pita, Jems ma Jon, ma bawhê dau damba lu dinda, sêwhiŋ iŋ ma sêsôc andu si. 54 Ma iŋ kêm bawhê dau sip amba ma sôm, “Aneŋ bawhê, tisa!” 55 Goc bawhê dau tali sa tiyham, ma ŋagahô iŋ tisa kalhac. Ma Yisu sôm bu sêkêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ iŋ. 56 Iŋ damba lu dinda sêhêdaê, magoc Yisu gic yao bu sêndic miŋ pi gêŋ naŋ iŋ kôm, naŋ dom.

9

Yisu kêkiŋ ŋgacsêŋomi 12 sêsa si (Mat 10:7-11; Mak 6:7-11)

1 Yisu kêgalêm ŋgacsêŋomi 12 sa sêpitigeŋ, ma kêŋ ŋaclai ti licwalô têŋ ŋac gitôm bu sêsoc ŋalau sac su, ma sêkôm lau gêmbac ŋayham sa. 2 Ma iŋ kêkiŋ ŋac bu sêsa sêndi ma sênem mêtê pi Anötö ndê gôliŋ, ma bu sênem lau gêmbac sa. 3 Iŋ sôm têŋ ŋac, “Aŋsêlêŋ amam sawa andi, akôc tôc dom, ma akôc talhi, me bolom, me mone, me ŋakwê aô daôm-ŋga dom. 4 Têŋ têm mac asôc malac daŋ ma lau sêkôc mac sa asôc ŋac si andu, naŋ ambo whiŋ ŋac e mac ahu malac dau siŋ. 5 Ma lau malac daŋ-ŋga bu sêkôc mac sa dom, naŋ atoŋ kop su yêc gahim têŋ ndoc mac ahu ŋac siŋ, bu atôc ŋac si giso asê.” 6 Ŋgacsêŋomi sêŋgô yom dinaŋ, goc sêsa si. Ŋac sêŋsêlêŋ sêlom-sêlom malac ma sêhoc ŋawaê ŋayham asê, ma sêkôm lau ŋayham sa yêc gameŋ hoŋ.

Herod ndac bata Yisu (Mat 14:1-2; Mak 6:14-16)

7 Têŋ ndoc dinaŋ gôliŋwaga Galili-ŋga Herod ŋgô yom pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm. Ma iŋ gauc gêm yom daêsam, bu lau ŋatô sêsôm bu Yisu iŋ Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga. 8 Ma lau ŋatô sêsôm bu iŋ propet akwa Elaija naŋ meŋ hoc dau asê, ma ŋatô sêsôm bu iŋ propet ŋamata-ŋga si daŋ, naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga. 9 Tigeŋ Herod sôm, “Aö gac atu, dec sêtim Jon ndê kachu kic su. Asa dec lau sic miŋ pi iŋ?” Ma iŋ tac whiŋ bu lic Yisu.

Yisu gôlôm lau 5,000 (Mat 14:13-21; Mak 6:32-44; Jon 6:1-15)

10 Têŋ têm aposel 12 sêmbu sêmeŋ, naŋ sic miŋ têŋ Yisu pi gêŋ hoŋ naŋ sêkôm. Ma tiŋambu iŋ kôc ŋac sa sêwhiŋ iŋ, ma ŋac tawasê sêtêŋ malac Betsaida si. 11 Magoc lau daêsam sêŋgô ŋawaê ma sêtêŋ Yisu si. Ma iŋ kôc ŋac sa, ma sôm y om têŋ ŋac pi Anötö ndê gôliŋ, ma kôm ŋac si lau gêmbac ŋayham sa.

12 Sêmbo e kêpiŋ bu ac ndi sip, goc ŋgacsêŋomi 12 sêtêŋ iŋ si ma sêsôm, “Gameŋ dindec yac dambo, naŋ gameŋ sawa. Bocdinaŋ êmkiŋ lau toŋ dindec sêlhö sêtêŋ malac ti gameŋ ŋamakê-ŋga sêndi, bu sêŋsalê gêŋ sêneŋ-ŋga ma gameŋ sêyêc bêc-ŋga.” 13 Magoc Yisu sôm, “Mac akêŋ gêŋ têŋ ŋac sêneŋ.” Ma ŋac sêô yom ma sêsôm, “Yac mba gêŋ daneŋ-ŋga daêsam dom. Bolom limdaŋ ma i lu sêndöc. Bocke? Yac andi anemlhi gêŋ bu lau hoŋ sêneŋ, a?” 14 Ŋac sêsôm yom dinaŋ ŋahu bu lau toŋ dinaŋ si lauŋgac ŋananba gitôm 5,000. Magoc Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋgac-sêŋomi, “Akêŋ lau sêndöc sic titoŋ-titoŋ tôm 50.” 15 Goc ŋac sêkôm gitôm iŋ sôm, ma lau hoŋ sêndöc sic. 16 Ma Yisu kôc bolom limdaŋ ma i lu sa, tatac undambê, ma gêm daŋge, goc pô kôc-kôc, ma kêŋ têŋ ŋgacsêŋomi bu sêndic sam têŋ lau. 17 Lau hoŋ seŋ gêŋ e hôc ŋac dôŋ, ma tiŋambu ŋgacsêŋomi sic gêŋ ŋadêlê sa sip gatop 12 e meŋhu.

Pita sôm Yisu ŋahu asê (Mat 16:13-20; Mak 8:27-30)

18 Têŋ ndoc daŋ Yisu ti iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêmbo tawasê, ma iŋ teŋ mbec mbo. Pac-ndê, goc iŋ ndac ŋac, “Lau sêsôm bu aö asa?” 19 Ma sêsôm, “Lau ŋatô sêsôm bu am Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, ma ŋatô sêsôm bu am Elaija, ma ŋatô sêsôm bu am propet ŋamata-ŋga si daŋ, naŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga.” 20 Goc Yisu ndac ŋac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?” Ma Pita sôm, “Am Mesaya, naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ meŋ.” 21 Yisu ŋgô yom dau ma gic yao ŋac bu sêsôm asê têŋ lau daŋ dom e tiŋambu. 22 Iŋ sôm, “Ŋamalac ndê Atu gic waê bu hôc ŋawapac daêsam. Lau bata ti †dabuŋsiga atu-tu ma lau naŋ sêndôhôŋ yomsu oc sêtec iŋ ma lau oc sêndic iŋ ndu. Magoc têŋ bêc titö-ŋga Anötö oc uŋ iŋ sa tiyham.”

Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhôc ŋawapac (Mat 16:24-28; Mak 8:34–9:1)

23 Ma iŋ sôm têŋ ŋac hoŋ, “Asa naŋ tac whiŋ bu êŋkuc aö naŋ êŋgwiniŋ dau, ma tôm bêc hoŋ hôc ndê a gicso dau sa, ma êŋkuc aö. 24 Bu asa naŋ tac whiŋ bu sap gêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ oc niŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom-ŋga siŋ tu êŋkuc aö-ŋga, naŋ oc niŋga dom. 25 Ŋamalac daŋ bu po gêŋ nom-ŋga hoŋ sa, magoc iŋ dau gatu bu niŋga, dec gêŋ nom-ŋga hoŋ dinaŋ oc tôm dom bu nem iŋ sa. 26 Asa naŋ bu maya tu aö ti aneŋ yom-ŋga, naŋ Ŋamalac ndê Atu oc maya tu iŋ-ŋga, têŋ ndoc iŋ mbu meŋ ti iŋ dau ndê ŋawasi, ma Damba ndê ŋawasi ma aŋela dabuŋ si ŋawasi whiŋ. 27 M a aö wasôm bu yomandô, lau ŋatô kwahic dec sêmbo, naŋ oc gacgeŋ sêmbo tali e sêlic Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê.”

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ŋawasi (Mat 17:1-13; Mak 9:2-10)

28 Yisu sôm yom dinaŋ su, ma bêc ŋatô gitôm 8 meŋ gi su. Ma Yisu bu teŋ mbec, dec kôc Pita, Jon ma Jems sêwhiŋ iŋ ma sêpi lôc daŋ si. 29 Ma têŋ têm Yisu teŋ mbec mbo, naŋ iŋ ndê aŋgô andô kaiŋ daŋ sa, ma iŋ ndê ŋakwê ŋawasi sêp sambuc. 30-31 Ma ŋgac lu sêhôc asê ti ŋawasi atu, naŋ Moses lu Elaija, ma iŋlu sem yomgalôm sêwhiŋ Yisu. Sêsôm yom pi gêŋ naŋ oc hôc asê Yisu yêc

malac Jerusalem têŋ ndoc meŋ sa bu iŋ hu nom dindec siŋ.
32 Têŋ ndoc dinaŋ, Pita ma ŋgac lu naŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ kwapac ma bêc yô ŋac, tigeŋ ŋac tali sa ma sêlic Yisu ndê ŋawasi ti ŋgac lu naŋ sêlhac sêwhiŋ iŋ. 33 Têŋ têm Moses lu Elaija bu sêhu Yisu siŋ, naŋ Pita sôm têŋ iŋ, “Ŋadau, ŋayham kêlêc bu yac dambo dec. Yac oc akwê bac tö, am nem daŋ, Moses ndê daŋ, ma Elaija ndê bac daŋ.” Iŋ sôm yom dinaŋ, magoc iŋ ndê gauc sa dom. 34 Iŋ sôm yom dinaŋ mbo, ma dao daŋ meŋ ma kôm ŋac ahuc e ŋgacsêŋomi tö dinaŋ sêtöc dau atu. 35 Ma awha daŋ sa yêc dao ŋalôm, naŋ sôm, “Aö neŋ atuŋgac dau dindec, naŋ aö kayaliŋ sa. Aŋgô iŋ ndê yom maŋ!” 36 Sêŋgô su goc sêlic Yisu tawasê mbo. Tiŋambu ŋac sem yom dau ahuc yêc dau-ŋga, ma têŋ ndoc dinaŋ sêsôm yom asê pi gêŋ naŋ sêlic, naŋ dom.

Yisu soc ŋalau sac su yêc balê daŋ
(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)

37 Têŋ galaŋsê ŋac sêsip akêŋ lôc dau sêmeŋ, ma lau toŋ atu sêkac sa sêtêŋ Yisu si. 38 Ŋac si daŋ ta yom bocdec bu, “Kêdôhôŋwaga, aö gakôc aneŋ atuŋgac tigeŋ dindec meŋ, ma wateŋ am bu nem iŋ sa. 39 Ŋalau sac daŋ mbo iŋ ŋalôm, ma têm daêsam kôc iŋ dôŋ, m a kêmwanaŋ iŋ ŋaŋga e iŋ mbwêc atu, ma whapwic sa. Ŋalau sac dau bu kôm iŋ tisac, ma tec bu hu iŋ siŋ. 40 Aö gateŋ am nem ŋgac-sêŋomi bu sêsoc ŋalau dau su, magoc ŋac sêtôm dom.” 41 Goc Yisu sôm, “O mac lau sac. Mac nem akêŋ whiŋ mbasi! Aö gambo gawhiŋ mac ŋasawa hic baliŋ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêŋ daŋ? Aö oc wambo wawhiŋ mac tu wanem mac sa ŋapaŋ-ŋga dom!” Ma Yisu sôm têŋ balê dau ŋadamba, “Kôc nem balê sa mweŋ.”
42 Têŋ têm balê dau kêsêlêŋ meŋ, naŋ ŋalau sac kôc iŋ dôŋ ma kêmwanaŋ iŋ. Tigeŋ Yisu hec yom ŋalau sac, ma kôm balê dau ŋayham sa, ma kêŋ iŋ mbu têŋ iŋ damba gi. 43 Ŋalêŋ dinaŋ Yisu tôc Anötö ndê ŋaclai ti ŋawasi atu asê, dec kôm lau hoŋ sêhêdaê.

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu ma tisa tiyham
(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)

Lau hoŋ sêlhac ti sêhêdaê tu gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm-ŋga, ma iŋ sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi, 44 “Aŋgô aneŋ yom dindec ŋapep! Tiŋambu oc sêkêŋ Ŋamalac ndê Atu sip lau ŋatô amba.” 45 Magoc ŋac sêŋyalê yom dau ŋahu dom. Yom dau ŋahu yêc siŋ dau têŋ ŋac, ma sêtöc bu sêndac Yisu bu whê sa têŋ ŋac.

Asa ti ŋgac ŋamata-ŋga
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

46 Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêseŋ dau pi ŋac si asa iŋ ŋgac ŋamata-ŋga. 47 Yisu kêyalê ŋac si gauc, goc kôc balê sauŋ daŋ ma kêŋ iŋ kalhac kêpiŋ iŋ, 48 ma sôm têŋ ŋac, “Asa naŋ kôc balê sauŋ daŋ tôm iŋ dindec sa tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ kôc aö sa, ma asa naŋ kôc aö sa, naŋ kôc iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ sa. Mac nem asa naŋ kêgwiniŋ dau ma ti mac nem ŋgac akiŋ, naŋ ti ŋgac ŋamata-ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga.”

Lau naŋ sêkôm gweleŋ tu Yisu-ŋga, naŋ sêwhê dau kôc dom
(Mak 9:38-41)

49 Ma Jon sôm, “Ŋadau, yac alic ŋgac daŋ kôm gweleŋ ma soc ŋalau sac su yêc lau ŋa am nem ŋaê. Iŋ kêkuc am whiŋ yac dom, ma boc-dinaŋ yac ac yao iŋ bu kôm gweleŋ dau dom.” 50 Tigeŋ Yisu sôm, “A lhac iŋ ahuc dom, bu asa naŋ kêŋ kisa mac dom, naŋ mac nem daŋ.”

Lau gameŋ Samaria-ŋga sêkôc Yisu sa dom

51 Ndoc meŋ kêpiŋ bu Yisu mbu pi un-dambê ndi, dec iŋ kêmasaŋ dau bu pi malac Jerusalem ndi. 52 Iŋ kêkiŋ lau aheŋ-ŋga sêmuŋ iŋ, sêsôc lau †Samaria-ŋga si malac daŋ si, bu sêmasaŋ gameŋ tu iŋ mbo-ŋga. 53 Magoc lau Samaria-ŋga sêŋyalê bu iŋ kêsêlêŋ hêganôŋ malac Jerusalem, ma tu dinaŋ-ŋga dec sêkôc iŋ sa dom. 54 Jems lu Jon sêlic gêŋ dau, goc sêndac Yisu, “Pômdau, am bu sôm, dec yac oc aŋgalêm ya sip akêŋ undambê meŋ, ma seŋ ŋac su.” 55 Tigeŋ Yisu kac dau kwi, ma sôm iŋlu. 56 Ma ŋac hoŋ sêlom malac daŋ si.

Lêŋ taŋkuc Yisu-ŋga
(Mat 8:18-22)

57 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ ma ŋgac daŋ sôm têŋ Yisu, “Aö bu

waŋkuc am, wawhiŋ am watêŋ gameŋ bocke naŋ am oc ndi.” 58 Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocsuŋ yêc, ma mbac lôlôc-ŋga si ŋaic yêc, tigeŋ Ŋamalac ndê Atu ndê mala yêc bêc-ŋga mba.”

59 Ma iŋ sôm têŋ ŋgac daŋ, “Mweŋ êmkuc aö!” Magoc ŋgac dau sôm, “Pômdau, gêŋ ŋamata-ŋga aö wandi wambo wawhiŋ aneŋ lau e aŋsuhuŋ damaŋ su naŋ, ma tiŋambu wambu wameŋ waŋkuc am.” 60 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Mba! Am êmkuc aö naŋ gêŋ ŋamata-ŋga. Tec lau batê sêŋsuhuŋ lau batê. Tigeŋ am ndi, ma hoc yom asê têŋ lau pi Anötö ndê gôliŋ.”

61 Ma ŋgac daŋ tiyham sôm, “Pômdau, aö bu waŋkuc am, tigeŋ gêŋ ŋamata-ŋga wambu watêŋ aneŋ andu, ma wakam aneŋ lau.” 62 Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “Asa naŋ gic hu gweleŋ daŋ, tigeŋ kac dau kwi ma hêgo gêŋ naŋ iŋ hu siŋ su, naŋ gitôm dom bu nem gweleŋ mbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu.”

10

Yisu kêkiŋ sêŋomi 72 sêsa si

1 Tiŋambu Pômdau kêyaliŋ sêŋomi 72 tiyham sa, bu êŋkiŋ ŋac lu-lu sêsa sêndi sêmuŋ iŋ, sêtêŋ gameŋ ti malac hoŋ naŋ iŋ atac whiŋ bu ndic kêsi. 2 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Gêŋ ŋandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic gêŋ ŋandô sa-ŋga daêsam dom. Bocdinaŋ ateŋ mbec têŋ ôm ŋadau bu êŋkiŋ lau gweleŋ-ŋga sêsôc iŋ ndê ôm sêndi, ma sêndic gêŋ ŋandô sa. 3 Kwahic dec aö bu waŋkiŋ mac asa andi! Magoc ayob daôm ŋapep, bu aö kakiŋ mac bu asa andi atôm domba ŋatu, naŋ sêtêŋ giam pôm si gameŋ sêndi. 4 Akôc talhi, me dalu, me atapa dom, ma aŋsêlêŋ ŋagahô andi. Ahê mwalêc lau yêc seŋ dom. 5 Têŋ ndoc mac bu asôc andu daŋ, naŋ asôm bu, ‘Yom malô têŋ lau andu dindec-ŋga.’ 6 Andu ŋadau bu ŋgac yom malô-ŋga dom, dec mac nem mbec yom malô-ŋga oc gacgeŋ yêc mac-ŋga. Ma andu ŋadau bu ŋgac yom malô-ŋga, dec iŋ oc kôc mbec yom malô-ŋga dinaŋ sa. 7 Ambo andu dinaŋ, ma alom-alom andu dom. Aneŋ ti anôm gêŋ bocke naŋ sêkêŋ têŋ mac, naŋ ti mac nem ŋaôli gweleŋ-ŋga. Mêtê solop bu lau g weleŋ-ŋga sêkôc ŋaôli gweleŋ-ŋga.

8 “Têŋ têm mac asôc malac daŋ, ma lau sêkôc mac sa, naŋ aneŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ sêkêŋ têŋ mac. 9 Akôm ŋac si lau gêmbac ŋayham sa, ma asôm têŋ ŋac, ‘Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ.’ 10 Tigeŋ mac bu asôc malac daŋ, ma sêkôc mac sa dom, naŋ goc alhac malac lôm ma asôm, 11 ‘Yac atoŋ kop mac nem malac-ŋga su yêc yac mba gahiŋ. Yac akêŋ kop dindec mbu têŋ mac bu atôc nem mêtê sac asê. Tigeŋ aŋyalê bu Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ.’ 12 Yomandô aö wasôm têŋ mac bu têŋ bêc Anötö êmatôc lau-ŋga, naŋ lau malac dinaŋ-ŋga oc sêtap ŋagêyô sac andô sa, hôc gêlêc ŋagêyô naŋ Anötö oc kêŋ têŋ lau sac malac Sodom-ŋga.”

Yisu sôm yom pi lau naŋ sem dau kwi dom
(Mat 11:20-24)

13 Yisu gic têku yom ma sôm, “Oyaê mac lau malac Korasin ma Betsaida-ŋga. Mac oc atap Anötö ndê atac ŋandê sa. †Lau apa naŋ sêndöc malac Taya ma Saidon, bu sêlic gêŋ dalô naŋ aö gakôm yêc mac aŋôm-ŋga, dec oc tôm sênem dau kwi wandêc su, ma sêndöc ti sêtaŋ si sac. 14 Tigeŋ mac akôm dom, dec wasôm têŋ mac bu têŋ ndoc Anötö êmatôc lau-ŋga, naŋ iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ mac, hôc gêlêc ŋagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ lau Taya ti Saidon-ŋga, naŋ su.

15 “Ma mac lau Kapenaom-ŋga, mac gauc gêm bu mboe Anötö oc kôc mac sa andöc undambê, a? Mba! Iŋ oc êmasuc mac su asip lambwam andi!”

16 Ma Yisu sôm têŋ sêŋomi 72 bu, “Asa naŋ kôc mac nem yom sa, naŋ gitôm iŋ kôc aneŋ yom sa. Ma asa naŋ tec mac, naŋ gitôm iŋ tec aö bocdinaŋ. Ma asa naŋ tec aö, naŋ tec Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ.” Yisu sôm yom dinaŋ su, goc kêkiŋ sêŋomi 72 sêsa si.

Sêŋomi 72 sêmbu sêmeŋ

17 Tiŋambu sêŋomi 72 dinaŋ sêmbu sêmeŋ ti atac ŋayham, ma sêsôm, “Pômdau, têŋ ndoc yac asôm am nem ŋaê asê, naŋ gêŋ hoŋ sêsôc yac mba yom ŋapu, ma ŋalau sac sêwhiŋ.” 18 Ma Yisu sôm, “Aö kayalê bu gêŋ naŋ mac akôm, naŋ ku Sadaŋ ndê ŋaclai dulu, e tôm iŋ peŋ akêŋ undambê ŋagahô ŋambwa, tôm sickac hep tigeŋ. 19 Aö gakêŋ ŋaclai têŋ mac su, tôm bu akwê mboc ti

gapiŋgap dôŋ, ma bu ahôc gêlêc mac nem ŋacyo Sadaŋ ndê ŋaclai hoŋ su. Gêŋ daŋ oc kôm mac atisac dom. 20 Kwahic dec mac atac ŋayham bu ŋalau sac sêsôc mac nem yom ŋapu. Tigeŋ atac ŋayham atu, bu Anötö to mac nem ŋaê sa yêc undambê."

21 Têŋ ndoc dinaŋ Ŋalau Dabuŋ gêm Yisu ahuc, ma iŋ tac ŋayham atu, ma sôm, "O Damaŋ, undambê ti nom ŋadau. Aö wampiŋ am bu am tôc nem yom ŋa-ŋandô asê têŋ lau naŋ sêŋgwiniŋ dau, ma siŋ kwi têŋ lau naŋ gauc gêm bu ŋac lau tigauc ma sêŋyalê gêŋ hoŋ. Aêc, Damaŋ, am kôm bocdinaŋ kêkuc am daôm nem atac whiŋ.

22 "Damaŋ kêŋ gêŋ hoŋ sip aö amaŋ. Lau daŋ sêŋyalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê iŋ. Ma lau daŋ sêŋyalê Damba dom, tigeŋ iŋ ndê Atu kêyalê iŋ, ma lau naŋ Atu dau atac whiŋ bu tôc iŋ asê têŋ ŋac, naŋ sêŋyalê Damba."

23 Ma iŋ kac dau kwi ma sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi tawasê, "Atac ŋayham tu mac alic gêŋ hoŋ dindec-ŋga. 24 Aö wasôm têŋ mac bu propet ti kiŋ daêsam atac whiŋ bu sêlic gêŋ naŋ mac alic su, magoc sêlic dom. Ma ŋac atac whiŋ bu sêŋgô yom naŋ mac aŋgô su, magoc sêŋgô dom."

Yom gôliŋ pi lau meŋpaŋ yac-ŋga (Mat 22:34-40; Mak 12:28-31)

25 Têŋ ndoc daŋ gwalam akwa yomsu-ŋga daŋ tisa bu êŋsahê Yisu. Ma iŋ ndac Yisu bocdec bu, "Kêdôhôŋwaga, aö wakôm sake, dec Anötö oc kôc aö sa wambo taŋli ŋapaŋ yêc undambê?" 26 Ma Yisu sôm, "Am kêyalê yomsu hoŋ naŋ Anötö kêŋ têŋ Moses. Ma yomsu dau sôm bu am kôm sake?" 27 Goc ŋgac dau sôm, "Yomsu daŋ sôm bu, '*Atac whiŋ Pômdau, am nem Anötö, ti am nem ŋalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti licwalô sambuc ma ti am nem gauc sambuc.*' Ma yomsu daŋ tiyham sôm bu, '*Atac whiŋ lau meŋpaŋ am, tôm am tac whiŋ am daôm.*' "

28 Ma Yisu sôm, "Am sôm solop. Kôm bocdinaŋ, dec am oc ndöc tamli ŋapaŋ."

29 Magoc ŋgac dau gauc gêm bu tôc asê bu iŋ ŋgac gitêŋ, dec ndac Yisu, "Ma lau asa sêti aneŋ lau meŋpaŋ aö-ŋga?" 30 Yisu ô iŋ ndê yom ŋa yom gôliŋ daŋ bocdec bu, "Ŋgac Israel-ŋga daŋ kêsêlêŋ mbo seŋ akêŋ Jerusalem ma bu sip têŋ malac Jeriko ndi, ma lau kaŋ sêkôc iŋ dôŋ. Ŋac sêkôc iŋ ndê ŋakwê su, sic iŋ tisac e kêpiŋ bu mbac ndu, goc sêhu iŋ siŋ yêc ma sêlhö si. 31 Tiŋambu dabuŋsiga Israel-ŋga daŋ kêsêlêŋ mbo seŋ tigeŋ dinaŋ meŋ, ma têŋ ndoc iŋ gêlic ŋgac dau, naŋ kêlêc iŋ ma kölhö gi. 32 Malô goc ŋgac Israel-ŋga daŋ akêŋ †Liwai ndê toŋ meŋ hôc asê, gêlic ŋgac dau, ma kêlêc iŋ ma kêsêlêŋ gi. 33 Tiŋambu ŋgac Samaria-ŋga daŋ kêsêlêŋ mbo seŋ dinaŋ, meŋ hôc asê, goc gêlic ŋgac dau ma tawalô iŋ. 34 Iŋ têŋ iŋ gi, kêgwasiŋ iŋ ndê gamboc ŋa olib ŋakwi ti wain, goc kêpaŋ. Ma iŋ kêŋ iŋ ndöc iŋ ndê doŋki ŋahô, kôc iŋ sa gi sôc andu ŋacleŋ-ŋga daŋ, ma yob iŋ. 35 Galaŋsê bêbêc iŋ kêŋ mone denarii lu têŋ andu ŋadau, ma sôm, 'Nem yaom ŋgac dindec. Ma mone dindec bu nditôm dom, goc wakêŋ mone ŋatô tiyham têŋ ndoc aö wambu wameŋ.' "

36 Ma Yisu ndac, "Am gauc gêm bocke? Lau tö dinaŋ si asa iŋ ŋgac naŋ sip lau kaŋ si amba, naŋ ndê ŋgac meŋpaŋ iŋ-ŋga?" 37 Goc ŋgac yomsu-ŋga sôm, "Ŋgac dê, naŋ tawalô iŋ." Ma Yisu sôm, "Am ndi ma kôm bocdinaŋ. Tamwalô lau hoŋ ma nem ŋac sa."

Mata lu Maria

38 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ si e sêhôc asê malac daŋ. Ma awhê daŋ, naŋ ndê ŋaê Mata, kêgalêm Yisu bu neŋ gêŋ yêc iŋ ndê andu. 39 Têŋ ndoc Yisu sôc gi ndöc, naŋ Mata ndê asiwê Maria ndöc sic kêpiŋ Pômdau gahi-ŋga, bu ŋgô iŋ ndê yom. 40 Tigeŋ Mata kôm gweleŋ atu tu ndê gêŋ-ŋga. Iŋ têŋ Yisu meŋ ma ndac, "Pômdau, aö taŋwasêŋ gakôm gweleŋ gambo! Aö asiŋwê lec gêm aö sa dom, ma am gêlic ŋayham, me? Sôm bu iŋ nem aö sa." 41 Magoc Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, "Mata, Mata, am hêgo daôm tu gêŋ daêsam-ŋga. 42 Magoc lau hoŋ sêpônda gêŋ atu tigeŋ. Maria tac whiŋ gêŋ ŋayham dau, ma lau daŋ oc sêtôm dom bu sêkôc su yêc iŋ."

11

Yom pi lêŋ dateŋ mbec-ŋga (Mat 6:9-13; 7:7-11)

1 Têŋ bêc daŋ Yisu teŋ mbec mbo gameŋ daŋ. Iŋ teŋ mbec pacndê, ma iŋ ndê ŋgac-sêŋom daŋ sôm têŋ iŋ, "Pômdau, tôm Jon

kêdôhôŋ iŋ ndê sêŋomi, dec êmdôhôŋ yac bu ateŋ mbec.” 2 Ma Yisu sôm, “Têŋ ndoc mac
bu ateŋ mbec, naŋ ateŋ bocdec bu:
Damaŋ, am nem ŋaê lau sênem dabuŋ
maŋ.
Mweŋ ti lau hoŋ si Pômdau.
3 Tôm bêc hoŋ kêŋ yac mba gö têŋ yac.
4 Suc yac mba sac kwi, bu lau hoŋ naŋ
sêkôm sac têŋ yac, naŋ asuc si sac ŋatôp
kwi bocdinaŋ.
Ma yob yac bu lêtôm tap yac sa dom.”
5-6 Ma iŋ gic têku yom ma sôm, “Akôc
gauc pi mac daôm nem lêŋ naŋ ateŋ gêŋ
têŋ nem dawami. Mboe am nem ŋacleŋ seŋ
baliŋ-ŋga daŋ meŋ hôc asê têŋ ôbwêc, ma
am pônda gêŋ daneŋ-ŋga bu kêŋ têŋ iŋ. Ma
têŋ timaniŋhu am bu têŋ am nem dawam
daŋ ndi, ma sôm têŋ iŋ, ‘Oê dawaŋ, kêŋ
gö ŋatô têŋ aö bu wakêŋ têŋ aö neŋ silip
naŋ kwahic dec meŋ hôc asê.’ 7 Am gauc
gêm bocke? Am dawam dinaŋ oc ô nem
yom yêc andu ŋalôm ma sôm, ‘Kêŋ ŋawapac
têŋ aö dom! Aö gac gatam ahuc su, ma
aneŋ balêkoc sêyêc bêc su. Gitôm dom bu
watisa ma wakêŋ gêŋ daŋ têŋ am!’ Iŋ oc
sôm bocdinaŋ, a? 8 Aö wasôm têŋ am, bu
am nem dawam oc tisa ma kêŋ gêŋ têŋ am,
magoc iŋ oc kêŋ tu am dawam iŋ-ŋga dom.
Iŋ oc kêŋ gêŋ têŋ am tôm am ndac, ŋahu bu
am pônda daôm ma mayam pac tu ndac iŋ-
ŋga.
9 “Bocdinaŋ aö wasôm têŋ mac. Ateŋ gêŋ
têŋ Anötö, dec oc akôc ŋandô, aŋsalê iŋ ti
ndê lêŋ, ma oc atap sa, ma amati gatam,
dec oc lêc su têŋ mac. 10 Bu Anötö kêŋ gêŋ
têŋ lau hoŋ naŋ sêndac iŋ, ma lau hoŋ naŋ
sêŋsalê iŋ ti ndê lêŋ, naŋ oc sêtap sa, ma ŋac
naŋ sêmati gatam, naŋ oc lêc su têŋ ŋac.
11 “Damba daŋ, bu atuŋgac teŋ i, dec oc
kêŋ mboc wêm daŋ têŋ iŋ dom. 12 Ma
atuŋgac bu ndac mbac ŋ agulu, goc damba
oc kêŋ gapiŋgap têŋ iŋ dom. 13 Mac lau sac,
tigeŋ atoc nem balêkoc sa ŋa gêŋ ŋayham-
ŋayham. Magoc Damam naŋ mbo undambê
iŋ gitêŋ eŋ, ma oc kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ lau
naŋ sêteŋ iŋ.”

Yisu ndê ŋaclai ŋahu (Mat 12:22-32; Mak 3:23-27)

14 Têŋ ndoc daŋ Yisu soc ŋalau sac awha
mba daŋ su yêc ŋgac daŋ. Têŋ têm ŋalau sac
hu ŋgac awha mba dau siŋ, naŋ ŋgac dau gic
hu sôm yom asê, ma lau toŋ atu naŋ sêlic,
naŋ sêhêdaê.
15-16 Lau ŋatô bu sêŋsahê Yisu, dec sêndac
iŋ bu kôm gêŋ dalô daŋ bu tôc asê bu iŋ kôc
ŋaclai yêc Anötö ndê. Ma lau ŋatô sêsôm,
“Ŋalau sac si ŋadau †Belsebal kêŋ ŋaclai têŋ
Yisu, ma bocdinaŋ iŋ soc ŋalau sac su.”
17 Yisu kêyalê ŋac si gauc, ma sôm, “Lau
gameŋ daŋ bu sêwhê dau kôc, dec ŋac si
ŋacyo oc sêseŋ ŋac su. Ma gôlôwac daŋ bu
sêwhê dau kôc, dec ŋac oc sêlhac ŋaŋga dom,
ma ŋac si ŋacyo oc sêku ŋac dulu. 18 Ma
Sadaŋ boc-dinaŋ. Iŋ bu kêŋ kisa iŋ ndê
ŋalau sac, dec iŋ ndê gôliŋ oc niŋga. Bocke
dec mac asôm bu aö gasoc ŋalau sac su ŋa
Belsebal ndê ŋaclai. 19 Mac asôm bu aö
gakôc ŋaclai yêc Belsebal, dec gasoc ŋalau
sac su. Ma bocke? Mac nem sêŋomi naŋ
sem gweleŋ sêsoc ŋalau sac-ŋga sêwhiŋ, naŋ
mac aŋgôliŋ yom dau pi ŋac whiŋ, a? Ŋac
oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc
mac! 20 Aö gasoc ŋalau sac ŋa Anötö ndê
ŋaclai, bocdinaŋ aŋyalê bu Anötö ndê ŋaclai
bu nem gôliŋ gêŋ hoŋ, naŋ hôc asê mac su.
21 “Sadaŋ iŋ gitôm ŋgac ti licwalô atu naŋ
kôc iŋ ndê wapa siŋ-ŋga, ma yob iŋ ndê
andu. Oc tôm dom bu lau sêŋgaho ŋgac kaiŋ
dinaŋ ndê gêŋ daŋ. 22 Tigeŋ ŋgac ti licwalô
atu naŋ hôc gêlêc iŋ ndê bu ndic siŋ têŋ iŋ
ma ku iŋ dulu, dec iŋ oc kôc iŋ ndê wapa
siŋ-ŋga su, ma whê iŋ ndê wapa hoŋ kôc.
23 “Asa naŋ kalhac whiŋ aö dom, naŋ ti
aneŋ ŋacyo. Ma asa naŋ gic lau sa sêtêŋ aö
sêmeŋ dom, naŋ soc ŋac su yêc aö.”

Ŋalau sac sêŋsalê mala naŋ yêc ŋambwa (Mat 12:43-45)

24 “Têŋ ndoc ŋalau sac daŋ sa yêc ŋamalac
daŋ, naŋ gitôm iŋ kêgihi mbo gameŋ sawa
ma kêsalê mala êŋwhaŋ dau-ŋga. Tigeŋ têŋ
ndoc iŋ tap sa dom, naŋ iŋ oc sôm têŋ dau,
‘Aö wambu wandi wasôc andu naŋ aö gahu
siŋ su.’ 25 Ma iŋ oc mbu ndi, ma tap sa bu
ŋamalac dau ndê ŋalôm yêc ŋambwa, gitôm
andu sawa naŋ sêmasaŋ ŋawasi sa. 26 Dec iŋ
oc sa ndi, kôc ŋalau sac 7 naŋ sac sambuc
sêhôc gêlêc iŋ su, naŋ sêmeŋ, ma ŋac hoŋ
oc sêsôc andu dinaŋ sêndi ma sêmbo dinaŋ.
Bocdinaŋ ŋawapac naŋ tap ŋamalac dau sa,
naŋ hôc gêlêc ŋawapac ŋamata-ŋga-ŋga su.”

27 Yisu sôm yom dinaŋ, ma awhê daŋ
yêc lau toŋ atu ŋalôm ta yom ma sôm, “Am
dinam naŋ kôc am ma kêŋ su am, naŋ tap
Anötö ndê mwasiŋ sa su.” 28 Ma Yisu sôm,
“Lau naŋ sêŋgô Anötö ndê yom ma sêkôc
sa ti daŋga wambu, naŋ oc sêtap Anötö ndê
mwasiŋ sa hôc gêlêc su.”

Lau sêndac Yisu bu kôm gêŋ dalô (Mat 12:38-42)

29 Lau daêsam naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu,
naŋ si toŋ kêsôwec ŋapaŋ. Ma iŋ sôm, “Lau
têm dindec-ŋga ŋac lau sac. Sêndac gêŋ dalô,
magoc Anötö oc tôc gêŋ dalô tigeŋ têŋ ŋac,
tôm gêŋ dalô naŋ iŋ kôm pi Jona. 30 Anötö
kêkiŋ Jona têŋ lau Ninewa gitôm gêŋ dalô
daŋ, ma ŋalêŋ tigeŋ gêŋ naŋ oc hôc asê
Ŋamalac ndê Atu, naŋ oc ti lau têm dindec-
ŋga si gêŋ dalô.

31 “Muŋ-ŋga, Kwin Siba-ŋga* kêsêlêŋ seŋ
baliŋ, bu ŋgô Kiŋ Solomon ndê yom ti gauc
atu-tu. Ma kwahic dec ŋgac naŋ hôc gêlêc
Solomon su mbo dec, tigeŋ lau têm dindec-
ŋga sêpu iŋ ndê yom. Tu dinaŋ-ŋga, kwin
dau oc tisa akêŋ lau batê têŋ ndoc Anötö
oc êmatôc lau, ma iŋ oc hoc lau têm dindec-
ŋga si sac asê. 32 Ma ŋalêŋ tigeŋ, têŋ bêc
ŋambu-ŋga lau Ninewa oc sêtisa sêwhiŋ lau
têm kwahic dec-ŋga, ma ŋac oc sêhoc lau
dindec si sac asê. Ŋahu bu lau Ninewa
sêŋgô Jona ndê yom ma sem si ŋalôm kwi.
Ma kwahic dec, ŋgac naŋ hôc gêlêc Jona su
mbo dec, tigeŋ lau kwahic dec-ŋga sem dau
kwi dom.”

Ŋamalac si tandô gitôm ya ŋawê (Mat 6:22-23)

33 “Yac datuŋ lam asê tu bu dasiŋ kwi me
taŋgatöc ŋa suc ahuc dom. Mba! Dakêŋ
êŋgalêŋ lhu, bu lau naŋ sêsôc sêmeŋ naŋ
sêlic ŋawê.

34 “Am nem tanôm gitôm ya ŋawê naŋ tôc
seŋ têŋ am. Bocdinaŋ am nem tanôm bu
wê am sa lêŋ ŋayham, dec am oc gacgeŋ
mbo ŋawê ŋalôm. Magoc tanôm bu wê am
sa lêŋ sac-ŋga, dec am gacgeŋ mbo ŋasec
ŋalôm. 35 Tu dinaŋ-ŋga dec yob daôm ŋapep
bu ŋawê naŋ yêc nem ŋalôm, naŋ mbac e
ŋasec sa dom. 36 Ma am bu sap lêŋ ŋawê-ŋga
dôŋ ŋapaŋ, ma ndic ahê lêŋ ŋasec-ŋga, dec
ŋawê oc nem am nem ŋalôm sambuc ahuc,
tôm lam daŋ pô am.”

Yisu pu lau Palêsai ti lau yomsu-ŋga

37 Yisu gic bata yom dinaŋ su, goc
Palêsai daŋ kêgalêm iŋ bu neŋ gêŋ whiŋ
iŋ. Yisu sôc ŋgac dau ndê andu gi ma ndöc
sic ndöc tebo. 38 Ma Palêsai dau hêdaê
bu Yisu gêŋ gêŋ magoc kêgwasiŋ amba
muŋ su dom. 39 Goc Pômdau sôm têŋ iŋ,
“Mac lau Palêsai atôm laclhu ti pele naŋ
sêŋgwasiŋ ŋadômbwê-ŋga ŋawasi sa, magoc
ŋalôm ŋadômbwi yêc dôŋ yêc. Bu mêtê tam-
gatu gêŋ ma mêtê sac hôc mac nem ŋalôm
ahuc. 40 Mac lau gauc mbasi-ŋga. Anötö
naŋ kêmasaŋ ŋamalac ŋamlic ti gêŋ awê-ŋga
naŋ kêmasaŋ ŋalôm-ŋga whiŋ. 41 Tamwalô
lau ŋalôm sawa, ma akêŋ nem ŋalôm sam-
buc tu anem ŋac sa-ŋga, ma bocdinaŋ dec
mac nem ŋamlic ti ŋalôm whiŋ oc ŋawasi sa
yêc Anötö aŋgô-ŋga.

42 “Oyaê. Mac lau Palêsai awhê nem gêŋ
ôm-ŋga sauŋ-sauŋ hoŋ kôc ti toŋ amaŋlu,
ma akêŋ toŋ tigeŋ ti da têŋ Anötö. Mac
akôm gêŋ sauŋ dinaŋ, tigeŋ mac ahu gêŋ
atu siŋ. Mac amatôc lau si yom ŋapep dom,
ma atac whiŋ Anötö su dom. Gêŋ sauŋ
naŋ mac akôm, iŋ ŋayham, magoc akôm yêc
gêŋ atu-tu whiŋ bocdinaŋ. 43 Oyaê. Mac
lau Palêsai atac whiŋ bu andöc lau tiwaê
si pôŋ yêc lôm wê-ŋga, ma atac whiŋ bu
lau sêtoc mac sa atôm lau tiwaê yêc malac
lôm. 44 Oyaê. Tu mêtê sac naŋ hôc mac
nem ŋalôm ahuc, dec mac atôm nom naŋ
sêŋsuhuŋ ŋgac batê daŋ yêc ŋalôm, ma lau
sêŋyalê dom ma sêŋsêlêŋ sêmbo ŋahô.”

45 Gwalam akwa yomsu-ŋga daŋ ŋgô Yisu
ndê yom dinaŋ ma sôm, “Kêdôhôŋwaga, am
sôm yom dinaŋ pi lau Palêsai, ma am pu
yac lau yomsu-ŋga whiŋ.” 46 Ma Yisu sôm,
“Oyaê. Mac lau yomsu-ŋga akêŋ yomsu
daêsam têŋ lau naŋ kêŋ wapac ŋac ŋandô,
tigeŋ mac daôm akôm gêŋ daŋ bu anem ŋac
sa tu sêhôc ŋawapac dinaŋ-ŋga dom.

47 “Oyaê. Mac amasaŋ sêhô bu atoc
propet akwa-kwa sa, magoc mac daôm
apami sic propet dau ndu. 48 Bocdinaŋ
mac atôc asê bu mac alic gêŋ naŋ apami
sêkôm, naŋ bu ŋayham. 49 Anötö kêyalê

* **11:31:** Kwahic dec dasam gameŋ Siba-ŋga bu ‘Arabia.’ Miŋ pi Kwin Siba-ŋga sêto yêc 1 Kiŋ 10:1-13.

gêŋ hoŋ, dec hoc yom asê gwanaŋ pi mac apami bocdec bu, *‘Aö waŋkiŋ lau propet ma lau aposel sêtêŋ ŋac sêndi, magoc ŋac oc sêndic propet ŋatô ndu, ma sêkôm mêtê sac têŋ ŋatô.’* 50 Bocdinaŋ mac lau têm dindec-ŋga oc awêkaiŋ ŋagêyô awhiŋ apami, tu propet hoŋ si dac naŋ sêkêc siŋ-ŋga, têŋ têm ŋamata-ŋga andô e meŋ. 51 Aêc, Abel iŋ ŋgac ŋamata-ŋga, ma Sekaria iŋ ŋgac ŋambu-ŋga, propet naŋ ŋac sic ndu yêc lôm dabuŋ, ma alta naŋ kalhac lôm dabuŋ ŋasactô, naŋ ŋalhu. Aêc, aö wasôm têŋ mac, lau têm kwahic dec-ŋga oc sêtap matôc sa pi lau hoŋ dinaŋ si dac.

52 “Oyaê. Lau daêsam takwê mac gwalam akwa yomsu-ŋga bu awhê Anötö ti ndê lêŋ sa têŋ ŋac, magoc mac am ŋac sa ŋapep dom. Mac atôm lau naŋ sêyob ki gatam-ŋga, ma sêtec bu sêkac sa têŋ lau naŋ bu sêsôc sêndi. Mac daôm aŋyalê Anötö ti asôc iŋ ŋapu dom, ma mac alhac lau naŋ bu sêŋyalê iŋ ti sêsôc iŋ ŋapu, naŋ ahuc.”

53 Yisu gic bata yom dinaŋ ma hu andu dau siŋ. Ma lau Palêsai ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu, naŋ sic hu sêkêŋ kisa iŋ ŋandô. Ŋac sêndac iŋ pi gêŋ daêsam, 54 sêŋsahê bu sêtim iŋ bu sôm yom giso, dec oc tôm bu sêmatôc iŋ.

12

Yisu ndê yom ŋatô (Mat 10:26-33)

1 Têŋ têm dinaŋ lau daêsam andô, tausen ma t ausen, sêkôm mwasac bu sêtigasuc Yisu e sêŋgapiŋ dau sa. Ma Yisu sôm yom têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi bocdec bu, “Ayob daôm ŋapep bu lau Palêsai si mêtê sac lom mac dom. Ŋac sêsôm yom ŋayham magoc ŋac dau sêkôm ŋandô sa dom. Mêtê dau gitôm yist naŋ tôm bu nem bolom ahuc ŋagahô eŋ.

2 Gêŋ hoŋ naŋ lau sem ahuc, ma gêŋ hoŋ naŋ yêc siŋ dau, naŋ oc meŋ sa tiawê. 3 Yom bocke naŋ mac asôm têŋ daôm têŋ ôbwêc, naŋ lau oc sêŋgô têŋ acsalô. Ma yom naŋ mac asôm malô têŋ daôm yêc andu ŋalôm, naŋ oc sêsôm asê yêc malac lôm. 4 Aneŋ lau mac aŋgô. Atöc lau naŋ bu sêndic mac ndu-ŋga dom, bu tiŋambu ŋac sêtôm dom bu sêkôm gêŋ daŋ tiyham têŋ mac. 5 Tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu atöc Anötö, ma asôc iŋ ŋapu. Bu têŋ ndoc mac ambac ndu su, iŋ ndê ŋaclai yêc bu tuc mac asip lambwam andi. Aêc, aö wasôm têŋ mac, atöc iŋ!

6 “Akôc gauc pi mbac kecsoc naŋ lau sêlic bu gêŋ ŋambwa. Tigeŋ Anötö oc êŋlhiŋ ŋac si daŋ siŋ dom. 7 Ma Anötö tac whiŋ mac hôc gêlêc mbac sauŋ-sauŋ daêsam su. Yomandô! Anötö kêyalê mac e pi sa, gitôm iŋ sê mac nem kêclauŋ hoŋ sa timala. Bocdinaŋ atöc daôm dom.

8 “Aö wasôm têŋ mac bu asa naŋ sôm asê yêc lau aŋgô-ŋga bu iŋ kêŋ whiŋ aö, naŋ Ŋamalac ndê Atu oc sôm ŋamalac dau ndê ŋaê asê yêc Anötö ndê aŋela aŋgô-ŋga. 9 Tigeŋ asa naŋ sêc iŋ ndê kêŋ whiŋ aö-ŋga ahuc yêc lau aŋgô-ŋga, naŋ Ŋamalac ndê Atu oc sêc iŋ ahuc yêc Anötö ndê aŋela aŋgô-ŋga bocdinaŋ. 10 Asa naŋ bu sôm yom sac pi Ŋamalac ndê Atu, tigeŋ tiŋambu kac ndê ŋalôm kwi, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi. Tigeŋ asa naŋ sôm yom sac sambuc pi Ŋalau Dabuŋ, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi dom.

11 “Tiŋambu lau oc sêkôc mac dôŋ tu mac akêŋ whiŋ aö-ŋga. Ŋac oc sêwê mac atêŋ lau bata Israel-ŋga andi, bu sêmatôc mac yêc ŋac si lôm wê-ŋga. Ma ŋac oc sêkêŋ mac alhac gôliŋwaga ma lau ti ŋaclai aŋgô-ŋga bocdinaŋ. Têŋ ndoc dinaŋ, ahêgo daôm tu yom asôm ma aô têŋ ŋac-ŋga dom. 12 Bu Ŋalau Dabuŋ oc êndôhôŋ mac ma kêŋ yom têŋ mac tu asôm-ŋga têŋ ndoc dinaŋ.”

Yom gôliŋ pi ŋgac ti lêlôm

13 Ŋgac daŋ yêc lau toŋ atu dinaŋ ŋalôm ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhôŋwaga, sôm têŋ aö dôwaŋ bu whê damaŋ ndê wapa lêŋsêm kôc ma kêŋ ŋatô têŋ aö.” 14 Magoc Yisu sôm, “Am ŋgô su naŋ. Anötö kêyaliŋ aö sa ti am nem ŋgac êmatôc yom-ŋga me ŋgac whê wapa kôc-ŋga dom.” 15 Goc iŋ sôm têŋ lau hoŋ, “Ayob daôm ŋapep bu tamgatu wapa nom-ŋga dom. Bu ŋamalac si ŋahu sêmbo tali-ŋga sip awa ti wapa daêsam naŋ sic sa-ŋga, naŋ dom.”

16 Ma iŋ sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ŋac bocdec bu, “Ŋgac ti lêlôm daŋ mbo, ma gêŋ naŋ iŋ sô yêc ndê nom gêm ŋandô daêsam andô. 17 Dec iŋ gauc gêm têŋ dau, ‘Aö wakôm sake? Aneŋ andu wakêŋ gêŋ ŋandô

sôc-ŋga oc nditôm dom.’ 18 Bocdinaŋ dec iŋ sôm, ‘Aö wakôm gêŋ bocdec. Aö waseŋ
andu akwa-kwa hoŋ su, ma wakwê andu
wakuc ŋatô naŋ atu andô. Ma yêc dinaŋ,
aö wandic aneŋ gêŋ ŋandô ti wapa hoŋ
sa. 19 Ma aö wasôm têŋ dauŋ, “Aö gac gêŋ
ŋayham daêsam sa, gitôm bu oc wambo yala
daêsam. Aö waŋwhaŋ dauŋ, ma waneŋ ti
wanôm gêŋ ma watisambuc.” ’ 20 Magoc
Anötö sôm têŋ iŋ, ‘Am ŋgac gauc mbasi-ŋga!
Ôbwêc dec am oc mbwac ndu. Ma wapa
naŋ am gic sa tu daôm-ŋga, naŋ oc ti asa
ndê?’ ” 21 Goc Yisu sôm, “Lau hoŋ naŋ sic
wapa daêsam sa tu dau-ŋga, magoc sêmbo
sêtôm lau ŋalôm sawa tu sêŋyalê Anötö ti
ndê mêtê dom-ŋga, naŋ lau gauc mbasi-ŋga
bocdinaŋ.”

Dahêgo dauŋ dom (Mat 6:25-34)

22 Ma Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi,
“Bocdinaŋ dec aö wasôm têŋ mac, ahêgo
daôm tu gêŋ aneŋ-ŋga, me tu ŋakwê asôc-
ŋga dom. 23 Bu Anötö kêŋ mac ambo tamli,
ma gêŋ dinaŋ iŋ gêŋ atu. Gêŋ daneŋ-ŋga iŋ
gêŋ atu dom. Ma Anötö kêŋ mac nem ŋamlic
ŋagêŋ hoŋ. Dinaŋ iŋ gêŋ atu, ma ŋakwê
asôc-ŋga iŋ gêŋ atu dom.

24 “Akôc gauc pi mbac ko. Ŋac sêsô gêŋ
dom, ma sic gêŋ ŋandô sa dom. Ŋac si andu
gêŋ ŋandô-ŋga mbasi, tigeŋ Anötö gôlôm
ŋac. Ma Anötö tac whiŋ mac ŋamalac hôc
gêlêc mbac hoŋ su. 25 Ma mac nem asa, bu
hêgo dau dec oc tôm bu ndic têku ndê têm
mbo tali-ŋga? 26 Mac atôm dom bu akôm
gêŋ sauŋ andô dinaŋ, bocdinaŋ tu sake-ŋga
mac ahêgo daôm pi gêŋ ŋatô?

27 “Ma akôc gauc pi ŋaola ŋayham naŋ sêpo
sêlhac kwaŋ ŋalôm. Sêkôm gweleŋ dom, ma
sêmasaŋ ŋakwê dom, tigeŋ aö wasôm têŋ
mac, bu Kiŋ Solomon iŋ sôc ŋakwê ŋayham
andô, magoc iŋ ndê gôlôŋ ti ŋawasi hôc gêlêc
ŋaola dinaŋ daŋ su dom. 28 O mac lau naŋ
akêŋ whiŋ gwalec, aŋgô! Kwaŋ ti ŋaola
nom-ŋga sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc
sêkêŋ ya neŋ su, magoc Anötö kêŋ gêŋ dau
ti ŋadalô ŋayham ma yob ŋapep. Ma bocd-
inaŋ, aŋyalê bu yom ŋandô, Anötö oc yob
mac ma kêŋ ŋakwê têŋ mac whiŋ. 29 Ahêgo
daôm pi gêŋ aneŋ ti anôm-ŋga dom, ma
ambo ti ŋalôm ŋawapac dom. 30 Lau sambuc
naŋ sêŋyalê Anötö dom, naŋ sêhêgo dau
pi gêŋ kaiŋ dinaŋ ŋapaŋ, magoc Damam
undambê-ŋga kêyalê su bu mac apônda gêŋ
dau. 31 Ahêgo daôm tu gêŋ dinaŋ-ŋga dom,
magoc akôm ŋaŋga bu atap malam sa yêc
Anötö ndê gôliŋ ŋapu. Ma iŋ oc yob mac
tu gêŋ nom-ŋga-ŋga whiŋ. 32 O aneŋ lau,
atöc daôm dom. Bu mac nem Damam un-
dambê-ŋga tac whiŋ bu ti mac nem Kiŋ ma
kôc mac sa andöc iŋ ndê gôliŋ ŋapu.”

Taŋsalê awa ŋandô undambê-ŋga (Mat 6:19-21)

33-34 “Aö wasôm têŋ mac, bu gameŋ bocke
naŋ mac nem awa yêc, naŋ mac oc ahê
gauc pi ma atac whiŋ ŋapaŋ. Bocdinaŋ
akêŋ nem wapa nom-ŋga têŋ lau sênemlhi,
ma akêŋ nem awa tu anem lau ŋalôm sawa
sa-ŋga. Ma apo gêŋ undambê-ŋga sa ti nem
awa ŋandô, naŋ oc yêc ŋayham ŋapaŋ. Lau
kaŋ oc sêtôm dom bu sênem kaŋ, ma gêŋ
daŋ oc kôm tisac dom.”

Tamasaŋ dauŋ tu Pômdau mbu meŋ-ŋga (Mat 24:42-51)

35-36 “Amasaŋ daôm ŋapep. Ambo atôm
lau akiŋ naŋ sêsôc ŋakwê gweleŋ-ŋga sa,
ma sêtuŋ si lam asê ma sêhôŋ si ŋadau
bu mbu meŋ akêŋ mwasiŋ nem awhê-ŋga.
Têŋ ndoc ŋac si ŋadau mbu meŋ ma êmati
gatam, naŋ ŋac oc sêkac gatam sa têŋ iŋ
ŋagahô. 37 Ŋadau bu mbu meŋ ma tap lau
akiŋ sa, naŋ sêmasaŋ dau gwanaŋ ma sêhôŋ
iŋ sêmbo, dec ŋac oc sêtap mwasiŋ atu sa
yêc iŋ. Aö wasôm yomandô, ŋadau dau oc
meŋ, sôc ŋakwê tôm lau akiŋ sêsôc, kêŋ ŋac
sêndöc tebo, ma nem akiŋ ŋac. 38 Ŋadau bu
meŋ têŋ timaniŋhu me têŋ ôbwêc lôm, ma
tap ŋac sa sem ali ma sêhôŋ iŋ sêmbo, dec
iŋ oc êmwasiŋ ŋac êŋlêc. 39 Tigeŋ aŋgô su
naŋ! Lau kaŋ sêkêŋ puc pi ndoc sêmeŋ-
ŋga dom. Andu ŋadau daŋ, bu êŋyalê ndoc
naŋ ŋgac kaŋ daŋ oc meŋ, dec iŋ oc yob iŋ
ndê andu ŋapep bu ŋgac kaŋ dinaŋ sôc meŋ
dom. 40 Ma mac bocdinaŋ, amasaŋ daôm
ŋapep ma anem ali ŋapaŋ, bu Ŋamalac ndê
Atu oc mbu meŋ têŋ ndoc naŋ mac akêŋ
batam, naŋ dom.”

41 Têŋ dinaŋ Pita sôm, “Pômdau, am sôm
yom gôliŋ dinaŋ bu yac ŋgacsêŋomi aŋgô,

me bu lau hoŋ sêŋgô?” 42 Ma Pômdau ô
yom ma sôm, “Mac nem asa iŋ gitôm ŋgac
akiŋ ŋayham ma ti gauc? Ŋgac akiŋ kaiŋ
dinaŋ ndê ŋadau bu lhö têŋ gameŋ daŋ
ndi, goc iŋ oc kêŋ iŋ yob lau akiŋ ŋatô
ma kêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ ŋac tôm ŋandoc.
43 Ma têŋ ndoc ŋadau mbu meŋ ma tap iŋ
sa kôm iŋ ndê gweleŋ ŋapep mbo, naŋ iŋ
oc lic iŋ ŋayham ma kôm ŋayham têŋ iŋ.
44 Yomandô! Ŋadau oc kêŋ iŋ yob iŋ ndê
wapa hoŋ. 45 Magoc ŋgac akiŋ sac oc sôm
têŋ dau, ‘Aneŋ ŋadau oc mbu meŋ ŋagahô
dom.’ Goc iŋ oc ndic lau akiŋ ŋatô, ma neŋ
gêŋ ŋawahô ti nôm wain e êŋiŋ iŋ. 46 Ŋadau
oc mbu meŋ hôc asê têŋ bêc ti acgatu naŋ
ŋgac akiŋ dau kêŋ bata, naŋ dom. Ma iŋ
oc kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ iŋ, ma soc iŋ
su ndi bu mbo whiŋ lau naŋ daŋgapêc ma
sêkêŋ whiŋ dom.

47 “Ŋgac akiŋ naŋ kêyalê gêŋ naŋ iŋ ndê
ŋadau tac whiŋ bu iŋ kôm, tigeŋ tec bu kôm
ma kêmasaŋ dau dom, naŋ oc tap ŋagêyô
atu sa. 48 Magoc ŋgac akiŋ naŋ kêyalê gêŋ
naŋ ŋadau tac whiŋ bu iŋ kôm, naŋ dom,
dec kôm mêtê sac naŋ gic waê bu iŋ tap
ŋagêyô sa, naŋ oc kôc ŋagêyô sauŋ. Lau
hoŋ naŋ sêtap mwasiŋ sa yêc Anötö, naŋ iŋ
takwê ŋac bu sêkôm gweleŋ ŋa mwasiŋ di-
naŋ e nem ŋandô. Ma ŋac naŋ sêtap mwasiŋ
atu sa, naŋ iŋ takwê ŋandô daêsam.”

Lau oc sêwhê dau kôc tu Yisu-ŋga (Mat 10:34-36)

49 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Aö gasip
nom gameŋ bu wakêŋ ya êŋsahê lau nom-
ŋga, ma aö atac whiŋ bu ya dau lom asê
ŋagahô. 50 Aö dauŋ oc wahôc ŋawapac ti
ŋandê atu, naŋ gitôm busaŋgu kaiŋ daŋ tu
waliŋ-ŋga. Ma aö wapô sim dauŋ ŋandô e
gêŋ dau ŋandô sa. 51 Gauc nem bu aö gameŋ
bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aö-ŋga
dec lau oc sêwhê dau kôc. 52 Têŋ kwahic dec
ma ndi, lau naŋ sêmbo andu daŋ, naŋ oc
sêwhê dau kôc tu aö-ŋga. Lau amaŋdaŋ bu
sêmbo, goc lu oc sêkêŋ kisa tö, ma tö oc sêkêŋ
kisa lu. 53 Tu aö-ŋga dec ŋac oc sêwhê dau
kôc. Damba lu atuŋgac oc sêkêŋ kisa dau,
ma dinda lu atuwê oc sêkêŋ kisa dau. Ma
lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêŋ
kisa dau bocdinaŋ.”

Taŋyalê ndoc

54 Ma Yisu sôm têŋ lau toŋ atu, “Mac bu
alic dao yec sambuc daŋ puc pi meŋ, dec
mac asôm bu u oc ndic, ma u gic. 55 Ma
muasa bu êŋsêlêŋ, dec mac asôm bu gameŋ
oc ŋandê sa, ma gameŋ ŋandê sa. 56 Mac lau
atim yom lau-ŋga! Mac alic gêŋ dalô nom-
ŋga ti umboŋ-ŋga ma mac atôm bu aŋyalê
ndoc. Ma bocke dec mac alic gêŋ hoŋ naŋ
aö gakôm yêc nom, magoc mac nem gauc sa
pi aö neŋ ŋahu lec dom.

57 “Oc tôm bu mac aŋsahê gêŋ hoŋ tu bu
aŋyalê lêŋ bocke iŋ lêŋ gitêŋ, magoc tu sake-
ŋga mac akôm dom? 58 Aŋgô! Am asa
naŋ nem tôp bu yêc ŋamalac daŋ, ma iŋ bu
wê am têŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga, naŋ goc
êmsahê bu êmasaŋ yom whiŋ iŋ têŋ ndoc
amlu aŋsêlêŋ ambo seŋ. Ma bocdinaŋ ŋgac
dau oc kêŋ am têŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga
dom. Bu mba, mboe ŋgac êmatôc yom-ŋga o
c kêŋ am têŋ ŋgac yob gapocwalô-ŋga, ma iŋ
oc kêŋ am sôc gapoc-walô ndi. 59 Aö wasôm
têŋ am bu am oc ndöc gapocwalô ŋapaŋ e
am ndic nem tôp hoŋ pacndê.”

13

Danem dauŋ kwi bu dandiŋaŋ dom

1 Têŋ ndoc dinaŋ lau ŋatô sêmbo sêwhiŋ
Yisu, ma ŋac sic miŋ yom pi lau Galili-ŋga
ŋatô. Lau dinaŋ sic domba ndu bu sêkêŋ ti
da, ma gôliŋwaga Pailot ndê lau sêmeŋ ma
sic ŋac ndu ma sêŋgaluŋ ŋac si dac whiŋ
domba si dac. 2 Yisu ŋgô ŋac si yom dau,
goc ndac, “Mac gauc gêm bocke? Lau Galili-
ŋga dinaŋ si sac hôc gêlêc lau Galili-ŋga ŋatô
si sac su, ma bocdinaŋ ŋawapac dinaŋ hôc
asê ŋac, a? 3 Aö wasôm, mba! Tigeŋ mac
bu anem nem ŋalôm kwi dom, dec mac oc
andiŋam. 4 Gauc nem andu baliŋ naŋ lau
sêkwê yêc Siloam, naŋ ku sa ma sec lau
18. M ac gauc gêm bocke? Lau 18 dinaŋ
si sac hôc gêlêc lau Jerusalem-ŋga si sac, a?
5 Aö wasôm têŋ mac, mba! Tigeŋ mac bu
anem nem ŋalôm kwi dom, dec mac hoŋ oc
andiŋam.”

6 Goc Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec bu,
“Yêc ŋgac daŋ ndê ôm wain-ŋga, a kiŋ daŋ
kalhac. Ma ŋgac dau gi kêsalê a kiŋ ŋandô,
magoc tap sa dom. 7 Dec iŋ sôm têŋ ŋgac
naŋ yob iŋ ndê ôm, ‘Tôm yala tö aö gameŋ

kasalê ŋandô yêc a kiŋ dindec, ma gatap sa
dom. Lêŋ dulu, bu a dau pôc gameŋ ahuc
ma gêm ŋandô dom.' 8 Tigeŋ ŋgac yob ôm-
ŋga sôm, 'Aneŋ ŋadau, hu siŋ lhac yala daŋ
tiyham. Aö wandic gwelec ma wahôc nom
pi ŋahu. 9 Iŋ bu nem ŋandô têŋ yala wakuc,
dec oc ŋayham. Ma bu nem ŋandô dom, naŋ
goc am lêŋ dulu.' "

Yisu kôm awhê bôliŋ daŋ ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga

10 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ, Yisu kêdôhôŋ
lau mbo lôm wê-ŋga daŋ. 11 Ma awhê daŋ
mbo, naŋ ŋalau sac kôm iŋ ndöc bôliŋ tôm
yala 18. Iŋ kêsêlêŋ kêŋköŋ ma gitôm dom
bu iŋ lhac solop. 12 Yisu gêlic iŋ ma ta iŋ
meŋ, goc sôm, "O awhê daôm, aö bu waseŋ
gêŋ naŋ sô am dôŋ, naŋ su." 13 Goc Yisu kêŋ
amba sac iŋ, ma ŋagahô iŋ kalhac tisolop,
ma kêpiŋ Anötö.

14 Tigeŋ ŋgac bata naŋ yob lôm wê-ŋga
dinaŋ, iŋ tac ŋandê bu Yisu kôm awhê dinaŋ
ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga. Dec iŋ sôm
têŋ lau, "Bêc 6 yêc bu danem gweleŋ. Mac
bu atac whiŋ bu ŋayham sa, dec ameŋ têŋ
bêc Sabat-ŋga dom. Ameŋ têŋ bêc 6 dinaŋ
ŋadaŋ." 15 Magoc Pômdau ô iŋ ndê yom ma
sôm, "Mac lau atim yom lau-ŋga. Mac hoŋ
akôm gweleŋ têŋ bêc Sabat-ŋga têŋ ndoc
mac ambwala nem doŋki ti makao su, ma
awê ŋac sêsa si bu sênôm bu. 16 Awhê
dindec iŋ Abraham ndê apawê daŋ, ma
Sadaŋ sô iŋ dôŋ tôm yala 18 su. Tu sake-
ŋga dec tambwala iŋ su têŋ bêc Sabat-ŋga
dom?" 17 Yisu ndê yom dau kôm iŋ ndê
ŋacyo hoŋ maya atu. Tigeŋ lau daêsam atac
ŋayham pi gêŋ ŋayham hoŋ naŋ iŋ kôm.

Yom gôliŋ pi gêŋ ŋawhê sauŋ (Mat 13:31-32; Mak 4:30-32)

18 Ma Yisu ndac lau dinaŋ, "Anötö ndê
gôliŋ kêsôwec ŋalêŋ bocke? Aö wanem
dôhôŋ pi gêŋ sake bu wawhê sa? 19 Anötö
ndê gôliŋ gitôm ŋawhê sauŋ andô daŋ,
gitôm a soc ŋawhê. Ŋgac daŋ kôc sa gi ma
sô yêc ndê ôm, ma tiŋambu gêŋ dau po ti a
atu, ma mbac lôlôc-ŋga sêmeŋ sêhê si ŋaic
yêc ŋasaŋgac."

Yom gôliŋ pi yist (Mat 13:33)

20 Ma iŋ sôm yom gôliŋ daŋ tiyham
bocdec bu, "Aö wanem dôhôŋ Anötö ndê
gôliŋ pi gêŋ sake bu wawhê sa? 21 Aö
wanem dôhôŋ pi yist, naŋ awhê daŋ kêŋ sip
plawa lôŋ atu daŋ ma kêgaluŋ. Ma ŋasawa
sauŋ eŋ yist dinaŋ kôm plawa hoŋ suŋ."

Gatam undambê-ŋga sauŋ andô

22 Tiŋambu Yisu kêsêlêŋ hêganôŋ
Jerusalem gi. Iŋ golom-golom malac atu-
tu ti sauŋ-sauŋ hoŋ, ma kêdôhôŋ lau. 23 Ma
ŋamalac daŋ ndac iŋ, "Pômdau, Anötö oc kôc
lau tigeŋ-tigeŋ sa sêndöc undambê, me lau
daêsam?" Ma Yisu ô yom ma sôm têŋ lau,
24 "Lau daêsam oc sêŋsahê bu sêsôc gatam
sêndi, magoc ŋac oc sêtôm dom, bu gatam
dau sauŋ andô. Bocdinaŋ akôm ŋaŋga bu
asôc gatam dau andi. 25 Andu ŋadau bu tisa
ma ndic gatam ahuc, dec mac oc alhac awê,
amati gatam ma asôm, 'Pômdau, lêc gatam
su têŋ yac.' Magoc iŋ oc sôm têŋ mac bu,
'Mac lau dinaŋ ameŋ akêŋ nde? Aö kayalê
mac dom.' 26 Ma mac oc asôm, 'Yac aŋ gêŋ
ti anôm gêŋ awhiŋ am, ma am kêdôhôŋ
lau yêc yac mba malac lôm.' 27 Tigeŋ iŋ
oc sôm, 'Mac lau dinaŋ ameŋ akêŋ nde?
Aö kayalê mac dom. Alhö su yêc aö, mac
lau akôm sac-ŋga!' 28-29 Têŋ têm ŋambu-ŋga,
mac oc alic Abraham, Aisak ma Jakob ti
p ropet akwa-kwa hoŋ sêndöc Anötö ndê
gameŋ undambê-ŋga. Ma lau oc sêmeŋ
akêŋ nom ŋabatiŋ hoŋ, ma sêneŋ mwasiŋ
atu yêc undambê. Magoc Anötö oc êmasuc
mac su andi ambo gameŋ ahôc ŋandê-ŋga,
ma yêc dinaŋ mac oc ataŋ, ma mac nem
lhôm êŋsiŋ pi dau. 30 Aŋgô su naŋ! Lau ŋatô
naŋ kwahic dec sêti lau ŋambu-ŋga, naŋ oc
sêti lau ŋamata-ŋga, ma lau ŋamata-ŋga oc
sêti lau ŋambu-ŋga."

Yisu taŋ pi lau Jerusalem-ŋga

31 Têŋ ndoc dinaŋ lau Palêsai ŋatô sêtêŋ
Yisu sêmeŋ ma sêsôm, "Hu gameŋ dindec
siŋ ma lhö ndi, bu Herod tac whiŋ bu
ndic am ndu." 32 Magoc Yisu sôm têŋ
ŋac, "Mac andi asôm têŋ Herod, giam pôm
dinaŋ, 'Acsalô lec ma laŋsê aö oc wasoc
ŋalau sac su, ma wakôm lau gêmbac ŋayham
sa. Ma têŋ bêc titö-ŋga aö oc wandic
dabiŋ aneŋ gweleŋ.' 33 Aö oc wakôm aneŋ
gweleŋ tôm bêc ŋatô, ma tiŋambu aö watêŋ

Jerusalem wandi. Mac lau Israel-ŋga ac
propet daêsam ndu su yêc Jerusalem, ma
bocdinaŋ dec aö gac waê bu wapi wandi
wawhiŋ.
34 “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac
Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitêŋ naŋ
iŋ kêkiŋ têŋ mac, naŋ mac atuc ŋa hoc ndu.
Ndoc daêsam aö tac whiŋ bu wandic mac
lau sa asôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu tiyham,
gitôm mbac dalec dinda gic ŋatu sa sôc
ŋamakê ŋapu. Tigeŋ mac atec. 35 Bocdinaŋ
Anötö oc hu mac ti nem andu siŋ. Ma aö
wasôm têŋ mac bu mac oc alic aö tiyham
dom e mac asôm, ‘Tampiŋ Mesaya naŋ meŋ
gêm Pômdau aŋgô.’ ”

14

Yisu gêm ŋgac ŋamlic suŋ daŋ sa

1 Têŋ bêc Sabat-ŋga daŋ, Yisu sôc ŋgac
bata daŋ ndê andu gi bu neŋ gêŋ. Ŋgac bata
dau iŋ lau Palêsai si daŋ, ma ŋac si lau ŋatô
tatiŋ Yisu sêmbo. 2 Yisu gêlic ŋgac gêmbac
daŋ ndöc, naŋ amba ti gahi suŋ. 3 Goc iŋ
ndac lau Palêsai ti gwalam akwa yomsu-
ŋga bocdec bu, “Yac bu dakôm lau ŋayham
sa têŋ bêc Sabat-ŋga, dec oc taŋgilì yomsu
Sabat-ŋga, me mba?” 4 Ŋac sem dôŋ ma sêô
yom daŋ dom, goc iŋ kêmasec ŋgac ti gêmbac
dinaŋ, kôm iŋ ŋayham sa, ma kêŋ iŋ kölhö
gi. 5 Ma iŋ ndac ŋac, “Mac nem balê daŋ
me doŋki daŋ bu peŋ sip sê ŋalôm têŋ bêc
Sabat-ŋga, dec mac oc akôm sake? Mac oc
ahê iŋ sa pi meŋ, me ahu iŋ siŋ yêc?” 6 Ma
ŋac sêtôm dom bu sêô iŋ ndê yom.

Datoc dauŋ sa dom

7 Yisu gêlic bu lau naŋ ŋgac bata dau
kêgalêm ŋac sa bu sêneŋ gêŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ
atac whiŋ bu sêndöc pôŋ naŋ gic lau tiwaê
ŋawaê. Dec iŋ sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ŋac
bocdec bu, 8 “Lau bu sêkêŋ aheŋ am bu
neŋ mwasiŋ nem awhê-ŋga, naŋ ndi ndöc
lau tiwaê si pôŋ dom. Mboe mwasiŋ ŋadau
kêgalêm ŋgac tiwaê daŋ naŋ hôc gêlêc am
su. 9 Bu bocdinaŋ dec iŋ oc têŋ am meŋ
ma sôm, ‘Kêŋ pôŋ ŋayham dindec têŋ ŋgac
atu dindec.’ Ma am oc tisa ti mayam, ma
ndi ndöc pôŋ ŋambwa. 10 Boc-dinaŋ lau bu
sêkêŋ aheŋ am bu neŋ mwasiŋ, naŋ ndi
ma ndöc pôŋ ŋambwa. Ma mboe ŋadau oc
meŋ ma sôm têŋ am, ‘Aneŋ silip, tisa ma
mweŋ ndöc pôŋ ŋayham.’ Ma bocdinaŋ iŋ
oc po am nem waêm sa yêc ŋacleŋ hoŋ aŋgô-
ŋga. 11 Ŋalêŋ tigeŋ, lau naŋ sêtoc dau sa,
naŋ Anötö oc êŋgwiniŋ ŋac. Ma lau naŋ
sêŋgwiniŋ dau, naŋ Anötö oc toc ŋac sa.”

Tamwasiŋ lau ŋalôm sawa

12 Ma Yisu sôm têŋ ŋgac bata dau, “Am
bu ndê mwasiŋ bu lau sêneŋ sêwhiŋ am,
naŋ kêŋ aheŋ nem silip ti asidôwai, me lau
ti lêlôm naŋ sêndöc am nem malac, naŋ
dom. Am bu kôm bocdinaŋ, dec tiŋambu
ŋac oc sêkêŋ aheŋ am bu neŋ gêŋ whiŋ ŋac,
ma mwasiŋ dau ti am nem ŋagêyô. 13 Têŋ
têm am ndê mwasiŋ daŋ, naŋ kêŋ aheŋ lau
ŋalôm sawa ti lau bôliŋ ma lau tapec. 14 Ma
bocdinaŋ am oc tap Anötö ndê mwasiŋ sa.
Ŋahu bu lau dinaŋ sêtôm dom bu sêkêŋ gêŋ
daŋ ô nem mwasiŋ têŋ kwahic dec. Magoc
têŋ ndoc lau gitêŋ sêtisa akêŋ lau batê-ŋga,
naŋ Anötö oc kêŋ ŋagêyô ŋayham têŋ am.”

Yom gôliŋ pi mwasiŋ atu (Mat 22:1-14)

15 Lau naŋ seŋ gêŋ sêwhiŋ Yisu, naŋ
si ŋgac daŋ ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ ma
sôm têŋ iŋ, “Lau naŋ bu sêneŋ mwasiŋ
atu yêc Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga,
naŋ oc atac ŋayham hôc gêlêc.” 16 Ma
Yisu ô yom ma sôm, “Ŋgac daŋ kêmasaŋ
mwasiŋ atu daŋ, ma kêŋ aheŋ lau daêsam.
17 Têŋ mwasiŋ dau ŋabêc iŋ kêkiŋ ŋgac
akiŋ daŋ bu sôm têŋ lau naŋ iŋ kêgalêm
ŋac sa bu, ‘Ameŋ, bu aö kamasaŋ gêŋ hoŋ
su.’ 18 Tigeŋ ŋac hoŋ sêtec bu sêmeŋ, dec
sêmasaŋ yom têŋ iŋ. Ŋgac daŋ sôm, ‘Aö
waloc dom, bu aö gamlhi nom daŋ su,
ma kwahic dec aö bu wasa wandi walic.
Aö wateŋ am bu hu aö siŋ.’ 19 Ma daŋ
sôm, ‘Aö waloc dom, bu aö gamlhi makao
amaŋlu, ma kwahic dec aö bu wasa wandi
ma waŋsahê ŋac tu sêkôm gweleŋ-ŋga. Wa-
teŋ am bu hu aö siŋ.’ 20 Ma daŋ tiyham sôm,
‘Kwahic dec aö gam awhê sa, bocdinaŋ
gitôm dom bu waloc.’ 21 Bocdinaŋ ŋgac
akiŋ dau mbu gi ma gic miŋ yom dinaŋ têŋ
iŋ ndê ŋadau. Ma yom dau kôm ŋadau tac
ŋandê, dec iŋ kêkiŋ ndê ŋgac akiŋ tiyham
ma sôm, ‘Ŋagahô sôc malac atu ndi, ma kôc
lau ŋalôm sawa ti lau bôliŋ ma lau tapec sa

sêmeŋ bu sênеŋ aö neŋ mwasiŋ.’ 22 Ma ŋgac
akiŋ kôm bocdinaŋ, goc mbu meŋ ma sôm,
‘Aneŋ ŋadau, aö gakôm gitôm am sôm, ma
ŋasawa yêc dôŋ yêc.’ 23 Dec ŋadau sôm têŋ iŋ,
‘Sa seŋ ma gameŋ ŋamakê-ŋga ndi, ma kac
lau bu sêsôc sêmeŋ. Aö tac whiŋ bu aneŋ
andu meŋhu. 24 Yomandô aö wasôm têŋ
mac, bu lau naŋ aö gakêŋ aheŋ têŋ ŋamata-
ŋga, naŋ si daŋ oc neŋ aneŋ mwasiŋ dom.’ ”

Lêŋ taŋkuc Yisu-ŋga

25 Lau daêsam sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Yisu, ma iŋ
kac dau kwi ma sôm têŋ ŋac, 26 “Asa naŋ têŋ
aö meŋ ma bu êŋkuc aö, naŋ atac whiŋ aö
hôc gêlêc gêŋ hoŋ ndic ŋawaê. Iŋ bu atac
whiŋ damba me dinda, me iŋ nawhê ma
balêkoc, me asidôwai ti lhuwêi, me iŋ dau
ndê lêŋ mbo-ŋga hôc gêlêc iŋ ndê atac whiŋ
aö, dec oc tôm dom bu iŋ ti aneŋ daŋ ma
êŋkuc aö. 27 Asa naŋ bu êŋkuc aö, magoc tec
bu hôc ndê a gicso dau, naŋ gitôm dom bu
êŋkuc aö.

28 “Mac nem daŋ bu kwê andu atu daŋ,
naŋ gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc ndöc sic ma kôc
gauc pi iŋ ndê mone ti gêŋ bu oc nditôm bu
kwê andu dau sa, me mba. 29 Iŋ bu kêŋ alhö
sip nom ndi, magoc ndic dabiŋ andu dom,
dec lau naŋ sêlic, naŋ oc sêsu iŋ susu, 30 ma
sêsôm, ‘Ŋgac dindê gic hu kwê andu, magoc
gitôm dom bu ndic dabiŋ.’

31 “Ma kiŋ daŋ bu sa ndi bu ndic siŋ têŋ
kiŋ daŋ, dec gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc ndöc sic
ma kôc gauc pi iŋ ndê lau siŋ-ŋga 10,000,
bu oc sêtôm bu sêhôc gêlêc kiŋ dinaŋ ndê
lau siŋ-ŋga 20,000, me mba. 32 Iŋ bu lic bu
ŋac sêtôm dom, dec iŋ oc êŋkiŋ lau wamba-
ŋga sêtêŋ kiŋ dinaŋ têŋ ndoc iŋ mbo ahê, bu
sêsôm yom wamba-ŋga.

33 “Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep muŋ su,
goc ameŋ aŋkuc aö. Asa naŋ tec bu hu iŋ
ndê gêŋ hoŋ siŋ tu aö-ŋga, naŋ oc nditôm
dom bu ti aö neŋ daŋ.

34 “Gwêc so iŋ gêŋ ŋayham, tigeŋ ŋamakic
bu niŋga, oc dakôm ŋamakic sa tiyham ŋalêŋ
nde? 35 Gwêc so dau tisac su, ma boc-dinaŋ
tambaliŋ siŋ niŋga. Mac daŋamsuŋ bu yêc,
naŋ aŋgô aneŋ yom.”

15

Yom gôliŋ pi domba daŋ naŋ giŋga (Mat 18:12-14)

1 Lau sêkôc takis-ŋga ma lau ŋatô naŋ lau
Palêsai sêsam ŋac bu lau sac, naŋ daêsam
sêtêŋ Yisu si bu sêŋgô iŋ ndê yom. 2 Ma
lau Palêsai ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu, naŋ
sêtucdiŋ Yisu ma sêsôm, “Ŋgac dau kôc lau
sac sa, ma gêŋ gêŋ whiŋ ŋac.” 3 Dec Yisu sôm
yom gôliŋ daŋ têŋ ŋac bocdec bu, 4 “Mac
nem ŋgac daŋ bu yob domba 100, ma iŋ ndê
domba daŋ bu niŋga, dec iŋ oc kôm sake? Iŋ
oc hu 99 siŋ sêmbo gameŋ gapoŋ, ma êŋsalê
domba naŋ giŋga su e iŋ tap sa. 5 Ma têŋ
ndoc iŋ tap sa, naŋ iŋ oc hu sac bakêyac ti
atac ŋayham atu. 6 Ma iŋ oc mbu têŋ ndê
andu ndi, ma êŋgalêm iŋ ndê lau meŋpaŋ
iŋ-ŋga ti ndê silip, ma sôm têŋ ŋac, ‘Mac
atac ŋayham awhiŋ aö, bu aö gatap aneŋ
domba naŋ giŋga su, naŋ sa.’ 7 Aö wasôm
têŋ mac, bu ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ Anötö ti aŋela
undambê-ŋga oc atac ŋayham atu tu ŋamalac
sac daŋ naŋ gêm ndê ŋalôm kwi, hôc gêlêc
atac ŋayham tu lau gitêŋ 99 naŋ si yom me
giso tu sênem dau kwi pi-ŋga mbasi.”

Yom gôliŋ pi mone naŋ giŋga

8 Ma Yisu sôm, “Ma akôc gauc pi awhê
daŋ, naŋ ndê mone silba amaŋlu sêndöc.
Mone daŋ bu niŋga, dec iŋ oc tuŋ lam asê
ma sê andu ŋa-basac sa, goc êŋsalê ŋapep e
iŋ tap mone dau sa. 9 Têŋ ndoc iŋ tap sa su,
naŋ iŋ oc êŋgalêm iŋ ndê silip ti lau meŋpaŋ
iŋ-ŋga sêmeŋ sêpitigeŋ ma sôm, ‘Mac atac
ŋayham awhiŋ aö, bu aö gatap mone naŋ
giŋga su, naŋ sa.’ 10 Aö wasôm têŋ mac bu
ŋalêŋ tigeŋ, Anötö ti aŋela undambê-ŋga oc
atac ŋayham atu, têŋ ndoc ŋamalac kôm sac-
ŋga daŋ gêm ndê ŋalôm kwi.”

Yom gôliŋ pi balê naŋ giŋga

11 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Ŋgac
daŋ mbo ma iŋ ndê atuŋgac lu. 12 Ma balê
sauŋ sôm têŋ damba, ‘Damaŋ, wapa lêŋsêm
naŋ gic aö ŋawaê, naŋ kêŋ têŋ aö.’ Goc
damba whê ndê wapa ti gêŋ hoŋ kôc tu
iŋlu-ŋga, ma kêŋ têŋ balê sauŋ tôm iŋ ndac.
13 Ŋasawa sauŋ ma balê sauŋ dau gic iŋ ndê
gêŋ hoŋ sa, ma kölhö têŋ gameŋ baliŋ daŋ
gi. Ma yêc dindê iŋ kôm gêŋ hoŋ tôm iŋ
ndê atac whiŋ, ma kêyaiŋ ndê awa ti gêŋ

hoŋ. 14 Têŋ ndoc iŋ ndê mone hoŋ pacndê,
naŋ tôbôm atu gêm gameŋ dinaŋ ahuc ma
iŋ pônda dau. 15 Goc iŋ têŋ ŋgac atu daŋ
yêc gameŋ dinaŋ gi, ma kêsalê gweleŋ. Ma
ŋgac dau kêŋ iŋ gôlôm iŋ ndê bôc. 16 Gêŋ
yô iŋ ŋandô, tigeŋ lau sêkêŋ gêŋ daŋ têŋ iŋ
tu neŋ-ŋga dom, ma boc-dinaŋ iŋ gauc gêm
bu neŋ gêŋ naŋ bôc seŋ. 17 Tiŋambu iŋ ndê
gauc sa, ma iŋ sôm têŋ dau, ‘Damaŋ ndê
lau akiŋ sêpônda gêŋ daneŋ-ŋga dom. Tigeŋ
gêŋ yô aö ndu tôm bu wambac ndu-ŋga.
18 Aö walhö wambu watêŋ damaŋ wandi,
ma wasôm, “Damaŋ, aö gakôm mêtê sac têŋ
Anötö ma têŋ am. 19 Aö ŋgac sac, dec gitôm
dom bu am sam aö bu am atômŋgac tiyham.
Lic aö gitôm am nem ŋgac akiŋ daŋ.” 20 Goc
iŋ tisa ma mbu têŋ damba gi.

“Iŋ kêsêlêŋ mbo seŋ, ma damba gêlic iŋ
yêc ahê ma tawalô iŋ ŋandô, dec kêti têŋ
iŋ gi, gôlô iŋ dôŋ ma ŋgutô iŋ. 21 Magoc
atuŋgac sôm têŋ iŋ, ‘Damaŋ, aö gakôm mêtê
sac têŋ Anötö ma têŋ am. Aö ŋgac sac, dec
gitôm dom bu am sam aö bu am atômŋgac
tiyham.’ 22 Tigeŋ damba sôm têŋ iŋ ndê lau
akiŋ, ‘Ŋagahô, akôc ŋakwê ŋayham ti atapa
bu iŋ sôc, ma akêŋ gôlôŋ amaŋatu-ŋga sôc
iŋ amba-atu. 23 Ma akôc makao ŋatu tôp
ŋayham daŋ, ma andic ndu. Yac oc dandê
mwasiŋ atu ti atac ŋayham, 24 bu yac gauc
gêm bu aneŋ atuŋgac dindec mbac ndu su,
magoc kwahic dec dalic bu iŋ mbo tali. Iŋ
giŋga su, ma datap iŋ sa tiyham.’ Ma ŋac
hoŋ atac ŋayham.

25 “Têŋ ndoc dinaŋ balê dau dôwa kôm
gweleŋ mbo ôm, ma têŋ ndoc iŋ mbu meŋ
suŋ sa andu, naŋ iŋ ŋgô lau sêtê wê ti sêkôm
atac ŋayham atu. 26 Goc iŋ mbwêc ŋgac
akiŋ daŋ meŋ ma ndac iŋ bu, ‘Lau lê sêkôm
ŋanta ti atac ŋayham tu sake-ŋga?’ 27 Ma iŋ
sôm, ‘Am asim meŋ su ma iŋ mbo ŋayham,
ma bocdinaŋ dec damam gic makao tôp
ŋayham daŋ ndu, ma ndê mwasiŋ atu.’
28 Yom dau kôm dôwa tac ŋandê atu, ma iŋ
tec bu sôc balaŋ ŋalôm ndi. Goc damba sa
gi ma kêmwaŋeŋ iŋ bu sôc ndi. 29 Tigeŋ iŋ
sôm têŋ damba, ‘Yala ŋeŋ su aö gam akiŋ
ti daŋaŋ wambu am. Tigeŋ am kêŋ naniŋ
ŋatu me gêŋ sauŋ daŋ têŋ aö bu wandê
mwasiŋ tu aneŋ silip-ŋga dom. 30 Kwahic
dec am nem atômŋgac dinaŋ, naŋ kêyaiŋ
am nem awa ti wapa whiŋ lauwhê seŋ-ŋga,
naŋ mbu meŋ ma am gic makao tu iŋ-ŋga.’
31 Magoc damba sôm, ‘Aneŋ balê, am mbo
whiŋ aö ŋapaŋ, ma aneŋ gêŋ hoŋ ti am nem.
32 Tigeŋ am asim dindec naŋ yac gauc gêm
bu iŋ mbac ndu su, naŋ mbo tali. Iŋ giŋga
su, ma datap iŋ sa tiyham. Bocdinaŋ iŋ
lêŋ solop bu yac atac ŋayham atu ma dandê
mwasiŋ tu iŋ-ŋga.’ ”

16

Yom gôliŋ pi ŋgac yob wapa-ŋga

1 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ndê
ŋgacsêŋomi bocdec bu, “Ŋgac ti lêlôm daŋ
mbo, ma lau sic miŋ têŋ iŋ bu ŋgac naŋ
yob iŋ ndê gêŋ, naŋ kêyaiŋ iŋ ndê wapa
daêsam. 2 Dec iŋ ta ŋgac dau meŋ, ma sôm
têŋ iŋ, ‘Yom bocke dec gaŋgô pi am lec.
Kwahic dec am sa ndi ma sê gêŋ hoŋ sa
ma êmasaŋ bapia wapa-ŋga bu kêŋ têŋ aö.
Bu aö oc watiŋ am su yêc gweleŋ yob aneŋ
wapa-ŋga.’ 3 Dec ŋgac yob wapa-ŋga sôm têŋ
dau, ‘Aö wakôm bocke? Aö neŋ ŋadau oc
soc aö su yêc aneŋ gweleŋ. Aneŋ licwalô
gitôm dom bu wakôm gweleŋ ôm-ŋga, ma
aö mayaŋ bu wateŋ gêŋ. 4 Aö kayalê gêŋ
naŋ bu wakôm-ŋga, ma têŋ ndoc ŋadau tiŋ
aö su yêc aneŋ gweleŋ, dec lau oc sêkôc
aö sa ma sênem yaom aö yêc ŋac si andu.’
5 Bocdinaŋ iŋ mbwêc lau naŋ si tôp yêc iŋ
ndê ŋadau, naŋ tigeŋ-tigeŋ sêtêŋ iŋ sêmeŋ.
Goc iŋ ndac ŋgac ŋamata-ŋga bocdec bu,
‘Am nem tôp bocke yêc aö neŋ ŋadau?’ 6 Ma
ŋgac dau sôm, ‘Aneŋ tôp gitôm olib ŋakwi sip
lôŋ* 100.’ Goc ŋgac yob wapa-ŋga sôm têŋ
iŋ, ‘Am nem bapia tôp-ŋga kelec. Kôc sa,
ndöc sic ŋagahô, ma to bu am nem tôp gitôm
olib ŋakwi sip lôŋ 50.’ 7 Goc iŋ sôm têŋ ŋgac
tilu-ŋga, ‘Am nem tôp bocke yêc?’ Ma ŋgac
dau sôm têŋ iŋ, ‘Aneŋ tôp gitôm bolom wit
sip dalu atu-tu 100.’ Goc ŋgac yob wapa-ŋga
sôm, ‘Kôc nem bapia tôp-ŋga, ma to bu am
nem tôp gitôm dalu 80.’

8 “Goc ŋadau kêpiŋ ŋgac yob wapa-ŋga sac
dinaŋ, bu iŋ kôm gêŋ ti gauc. Lau sambuc
sêkôc awa nom-ŋga ma sêhê silip ŋac si lau.

* **16:6:** Lôŋ dinaŋ lôŋ atu - tigeŋ-tigeŋ gitôm 35-40 lita.

Ŋalêŋ dinaŋ ŋac sêkôm gêŋ ti gauc sêhôc
gêlêc Anötö ndê lau. 9 Awa nom dindec-ŋga
hê lau daêsam si gauc tu sêkôm mêtê sac-
ŋga. Magoc aö wasôm têŋ mac bu akôc nem
awa nom-ŋga ma anem lau sa, ma ŋalêŋ
dinaŋ ahê silip têŋ daôm. Tiŋambu awa dau
oc niŋga, magoc ŋac oc sêkôc mac sa ti atac
ŋayham têŋ ndoc mac andöc undambê.”
10 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Asa
naŋ yob gêŋ sauŋ ŋapep, naŋ oc yob gêŋ
atu ŋapep bocdinaŋ. Ma asa naŋ yob gêŋ
sauŋ ŋapep dom, naŋ oc yob gêŋ atu ŋapep
dom. 11 Bocdinaŋ mac bu ayob awa nom-
ŋga ŋapep dom, dec Anötö oc kêŋ awa ŋandô
têŋ mac tu ayob-ŋga dom! 12 Ma mac bu
ayob lau ŋatô si gêŋ ŋapep dom, dec Anötö
oc kêŋ gêŋ daŋ ti mac nem gêŋ dom!
13 “Ŋamalac daŋ gitôm dom bu nem akiŋ
ŋadau lu, bu iŋ oc tec daŋ, ma atac whiŋ
daŋ, me oc sap daŋ dôŋ ma pu daŋ. Ma mac
boc-dinaŋ, gitôm dom bu atoc Anötö ma
awa nom-ŋga lu-lu sa ti mac nem ŋadau.”
14 Yisu sôm yom dinaŋ, ma lau Palêsai
ŋatô naŋ sêŋgô, naŋ sem tô iŋ. Ŋahu bu
ŋac lau atac whiŋ mone-ŋga. 15 Tigeŋ Yisu
sôm têŋ ŋac, “Yêc ŋamalac aŋgô-ŋga, mac
lau dinaŋ atoc daôm sa bu mac lau gitêŋ,
magoc Anötö kêyalê mac nem ŋalôm su.
Gêŋ naŋ mac lau nom-ŋga atoc sa bu gêŋ
ŋayham kêlêc, naŋ Anötö gêlic gitôm gêŋ sac
sambuc.”

Yisu puc Anötö ndê yomsu dôŋ

16 Ma Yisu sôm, “Anötö kêŋ Moses ndê
yomsu ti propet si yom bu lau sêŋkuc e Jon,
Ŋgac Kêku Lau-ŋga hôc asê. Têŋ Jon ndê têm
ma meŋ, naŋ lau sêhoc ŋawaê asê pi Anötö
ndê gôliŋ. Ma lau daêsam sêkôm mwasac
bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. 17 Gitôm
bu undambê ti nom oc niŋga, tigeŋ gitôm
dom bu Moses ndê yomsu ŋalhô atêc daŋ
niŋga. 18 Ŋgac daŋ bu hu nawhê siŋ ma
nem awhê wakuc, naŋ kôm mêtê mockaiŋ-
ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga. Ma ŋgac naŋ gêm
awhê naŋ hu ndê akweŋ siŋ, naŋ kôm mêtê
mockaiŋ-ŋga bocdinaŋ.”

Ŋgac ti lêlôm lu Lasarus

19 Ma Yisu sôm, “Ŋgac ti lêlôm daŋ mbo,
naŋ sôc ŋakwê ŋayham ma po dau sa ŋa
gêŋ ŋayham-ŋayham tôm bêc hoŋ. 20 Ma
yêc iŋ ndê andu ŋamakê, ŋgac ŋalôm sawa
daŋ ndöc, naŋ ndê ŋaê Lasarus. Gamboc
daêsam sem iŋ ŋamlic ahuc, 21 ma giam
sêmeŋ ma sêndambwê gamboc dau. Iŋ gêŋ
yô iŋ, dec iŋ takwê bu neŋ gêŋ ŋapopoc
naŋ peŋ akêŋ ŋgac ti lêlôm ndê tebo, magoc
mba. 22 Têŋ bêc daŋ ŋgac ŋalôm sawa dinaŋ
mbac ndu, ma aŋela sêkôc iŋ sa gi ndöc
undambê whiŋ Abraham. Ma ŋgac ti lêlôm
mbac ndu bocdinaŋ, ma lau sêŋsuhuŋ iŋ.
23 Iŋ sip lambwam gi ma kêsahê ŋandê atu,
dec hôc tandô sa pi undambê, ma gêlic
Abraham yêc ahê, ma Lasarus ndöc whiŋ
iŋ. 24 Goc iŋ ta yom têŋ iŋ ma sôm, ‘Abaŋ
Abraham, tamwalô aö! Êmkiŋ Lasarus bu
kêŋ amba-atu sip bu ndi, ma meŋ kêŋ pi
aö êmbalaŋ. Ya dindec kôm aö ŋamlic ŋandê
atu.’ 25 Tigeŋ Abraham ô yom ma sôm,
‘Aneŋ balê, gauc nem ndoc am mbo tamli,
naŋ am tap gêŋ ŋayham-ŋayham daêsam sa,
magoc Lasarus mbo sac ŋapaŋ. Kwahic
dec iŋ mbo ŋayham, ma am tap ŋandê atu
sa. 26 Ma gêŋ daŋ tiyham. Yêc hêclu ŋalhu,
Anötö kêŋ ŋasawa atu daŋ, dec oc tôm dom
bu lau sêtêŋ am sêloc. Ma gitôm dom bu
mac nem daŋ lom têŋ yac meŋ.’ 27 Goc ŋgac
dau sôm, ‘Bocdinaŋ aö wateŋ am abaŋ,
êmkiŋ Lasarus têŋ aö damaŋ ndê andu
ndi, 28 ma kêŋ puc aneŋ asidôwai amaŋdaŋ,
bu sênem dau kwi tu bu sêmeŋ ma sêhôc
ŋandê yêc gameŋ dindec dom.’ 29 Magoc
Abraham sôm, ‘Moses ma Propet si yom
yêc bu kêŋ puc ŋac. Am nem asidôwai bu
sêkêŋ daŋga ŋac si yom, dec oc tôm bu sênem
dau kwi.’ 30 Ma ŋgac dau sôm, ‘Mba, abaŋ
Abraham! Lau batê si ŋgac daŋ bu mbu têŋ
ŋac ndi, dec ŋac oc sêkac si ŋalôm kwi.’ 31 Ma
Abraham sôm, ‘Ŋac bu sêkêŋ whiŋ yom naŋ
Moses ma lau propet sêto, naŋ dom, dec ŋac
oc sêkêŋ whiŋ ŋgac naŋ tisa akêŋ lau batê-
ŋga, naŋ dom.’ ”

17

Yisu ndê yom ŋatô
(Mat 18:6-7; Mak 9:42-48)

1 Yisu sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Gêŋ
lêtôm-ŋga oc sêmeŋ sêhôc asê. Tigeŋ
ŋamalac asa naŋ bu kôc gêŋ lêtôm-ŋga daŋ
meŋ, naŋ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê.
2 Oc ŋayham bu dasô hoc atu daŋ pi iŋ

kachu, ma tambaliŋ iŋ sip gwêc ndi. Ma bocdinaŋ oc tôm dom bu iŋ êntôm aneŋ lau sauŋ si daŋ bu kôm mêtê sac, ma tiŋambu tap Anötö ndê matôc sa.

3 “Bocdinaŋ ayob daôm ŋapep! Am nem asidôwa daŋ bu kôm sac, naŋ goc hec yom iŋ. Ma iŋ bu nem dau kwi, goc suc iŋ ndê sac kwi. 4 Iŋ bu kôm sac têŋ am tidim 7 têŋ acsalô tigeŋ, magoc tiŋambu kac ndê ŋalôm kwi ma ndac am bu suc iŋ ndê sac kwi, naŋ dec am suc iŋ ndê sac kwi maŋ.”

5 Ma lau aposel sêsôm têŋ Pômdau, “Nem yac sa bu akêŋ whiŋ ŋaŋga.” 6 Goc iŋ ô yom ma sôm, “Mac nem akêŋ whiŋ bu gêŋ sauŋ andô nditôm soc ŋamatu sauŋ daŋ, dec oc tôm bu mac asôm têŋ a atu dindec bu, ‘Puc daôm sa, ma sa ndi lhac gwêc ŋagapoŋ,’ ma a dau oc daŋga wambu mac.”

7 Ma Yisu sôm, “Akôc gauc pi ŋgac akiŋ naŋ gic nom me yob domba, ma mbu têŋ ŋadau ndê andu têŋ telha. Iŋ ndê ŋadau oc sôm têŋ iŋ bu, ‘Mweŋ ŋagahô, ndöc sic ma neŋ gêŋ,’ a? 8 Mba, iŋ oc sôm, ‘Sôc ŋakwê sakiŋ-ŋga sa, ma êmasaŋ gêŋ bu waneŋ, ma nem akiŋ aö e aö waneŋ ti wanôm gêŋ pacndê. Goc tiŋambu am daôm neŋ ti nôm gêŋ.’ 9 Ma ŋadau oc nem daŋge ŋgac akiŋ dau bu iŋ daŋga wambu iŋ ndê yom, a? Mba! 10 Ma mac bocdinaŋ, têŋ ndoc mac akôm gêŋ hoŋ naŋ Anötö gic atu mac, naŋ asôm, ‘Yac lau akiŋ ŋambwa. Yac akôm gêŋ naŋ gic yac ŋawaê eŋ.’ ”

Yisu kôm lau 10 ti gêmbac leprasi ŋayham sa

11 Yisu kêsêlêŋ hêganôŋ malac Jerusalem gi, ma mbo seŋ naŋ yêc gameŋ Samaria ti Galili-ŋga ŋabatiŋ. 12 Iŋ hôc asê malac daŋ, ma tap lauŋgac 10 ti gêmbac leprasi sa yêc malac dau ŋamakê. Ŋac sêlhac ahê, 13 ma sêta iŋ ŋa awha atu bocdec bu, “Ŋadau Yisu, tamwalô yac!” 14 Yisu tahê ŋac ma sôm, “Andi, ma atôc daôm têŋ lau dabuŋsiga.” Ma têŋ ndoc ŋac sêlhö s i, naŋ sêlic bu ŋac si ŋamlic ŋawasi sa. 15 Ŋac si daŋ gêlic bu iŋ ŋayham sa su, dec gic hu kêpiŋ Anötö ŋa awha atu, ma kac dau kwi ma mbu têŋ Yisu gi. 16 Ŋgac dau iŋ ŋgac gameŋ Samaria-ŋga, ma iŋ hu dau sip nom yêc Yisu gahi-ŋga, ma gêm daŋge iŋ. 17 Ma Yisu sôm, “Bocke? Mac lau 10 hoŋ ŋamlic ŋayham sa, me? Bocdinaŋ dec lau 9 sêmbo nde? 18 Am ŋgac Israel-ŋga dom, magoc am ŋgac tigeŋ dec mbu mweŋ ma kêpiŋ Anötö.” 19 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Tisa, ma lhö ndi. Am nem kêŋ whiŋ kôm am ŋayham sa.”

Anötö ndê gôliŋ ŋapuc

20 Têŋ bêc daŋ lau Palêsai sêndac Yisu pi ndoc bocke Anötö ndê gôliŋ oc meŋ sa tiawê yêc nom. Ma Yisu sôm, “Têŋ ndoc Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê, naŋ oc tôm dom bu mac alic gêŋ daŋ tu kêŋ puc mac-ŋga. 21 Ma oc tôm dom bu lau sêsôm, ‘Alic gêŋ dau kelec,’ me ‘Gêŋ dau kêlê.’ Mba! Anötö ndê gôliŋ meŋ sa su, ma yêc mac ŋalôm.”

Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga (Mat 24:37-44)

22 Ma iŋ sôm têŋ iŋ ndê ŋgac-sêŋomi, “Têm oc meŋ sa, naŋ mac tamkwê bu alic Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ ma mbo whiŋ mac tiyham, magoc mac oc alic iŋ dom. 23 Lau oc sêŋsau bu iŋ mbu meŋ su, ma sêsôm iŋ mbo gameŋ bocdê, me gameŋ bocdec. Magoc aŋgô ŋac si yom dau dom, ma aŋkuc ŋac dom. 24 Bu têŋ ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ, naŋ iŋ oc hôc asê ŋagahô gitôm sickac hep tigeŋ ma umboŋ ŋasawa sambuc ŋawê sa. 25 Tigeŋ gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc hôc ŋandê atu ma lau têm dindec-ŋga oc sêtec iŋ.

26 “Têm naŋ Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ, naŋ lau oc sêmbo tôm sêmbo têŋ Noa ndê têm. 27 Têŋ ndoc dinaŋ lau seŋ gêŋ ti sênôm gêŋ, ma lauŋgac ti lauwhê sem dau e Noa sôc waŋ gi. Goc bu atu suŋ ma seŋ ŋac hoŋ su siŋga. 28 Ma oc kaiŋ tigeŋ tôm Lot ndê têm, naŋ lau seŋ ti sênôm gêŋ, semlhi gêŋ ti sêkêŋ gêŋ bu lau semlhi, sêsô gêŋ ŋawhê ma sêkwê andu. 29 Magoc têŋ bêc Lot hu malac Sodom siŋ, naŋ ya ti †solpa peŋ sip akêŋ undambê ma seŋ lau Sodom-ŋga hoŋ su. 30 Ma lau oc sêmbo ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ têŋ bêc naŋ Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ ma hoc dau asê. 31 Têŋ bêc dinaŋ, oc tôm dom bu lau naŋ sêndöc andu ŋasactô, naŋ sêsôc andu ŋalôm sêndi bu sêkôc gêŋ daŋ. Ma ŋalêŋ tigeŋ, oc tôm dom bu lau naŋ sêmbo ôm, naŋ sêkac dau kwi bu sêkôc si gêŋ daŋ. 32 Gauc nem gêŋ naŋ hôc asê

Lot ndê awhê! 33 Asa naŋ tac whiŋ bu
sap gêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-
ŋga, naŋ oc niŋga. Magoc asa naŋ hu siŋ
tu êŋkuc aö-ŋga, naŋ oc niŋga dom. 34 Aö
wasôm têŋ mac, têŋ bêc naŋ Ŋamalac ndê
Atu mbu meŋ, naŋ ŋamalac lu oc sêyêc andu
daŋ, ma Anötö oc kôc iŋlu si daŋ, ma hu
daŋ siŋ. 35-36 Ma awhê lu oc sêndê gêŋ
sêmbo, ma Anötö oc kôc daŋ, ma hu daŋ
siŋ." 37 Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêŋgô yom dau
su, goc sêndac iŋ, "Pômdau, gêŋ dinaŋ oc hôc
asê yêc nde?" Ma Yisu sôm, "Yac bu dalic
macmpoŋ sêŋgihi sêmbo, naŋ taŋyalê bu gêŋ
mbôp daŋ yêc."

18

Yom gôliŋ pi lêŋ dateŋ mbec-ŋga

1 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ têŋ iŋ ndê
ŋgac-sêŋomi, ma kêdôhôŋ ŋac bu sêteŋ mbec
tôm bêc hoŋ, ma takwê bu sêtap ŋandô sa
ma sêhu siŋ dom. 2 Iŋ sôm, "Ŋgac êmatôc
yom-ŋga daŋ mbo malac atu daŋ. Iŋ töc
Anötö dom, ma toc ŋamalac daŋ sa dom.
3 Ma awhê sawa daŋ ndöc malac dinaŋ, ma
iŋ têŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga dau gi ŋapaŋ,
ma sôm, 'Ŋamalac daŋ kêŋ ŋawapac têŋ aö.
Nem aö sa ma êmatôc alu mba yom.' 4 Iŋ
ndac tidim daêsam magoc ŋgac dau tec bu
nem iŋ sa e tiŋambu iŋ sôm têŋ dau, 'Aö
gatöc Anötö dom, ma gatoc ŋamalac sa dom,
5 tigeŋ awhê sawa dindec ndac aö ŋapaŋ,
ma bocdinaŋ aö wanem iŋ sa ma wamatôc
iŋ ndê yom. Aö bu wakôm dom, dec iŋ oc
meŋ ŋapaŋ e kôm aö lic kam sa.' "

6 Ma Pômdau sôm têŋ ndê ŋgac-sêŋomi,
"Ŋgac êmatôc yom-ŋga dau iŋ ŋgac gitêŋ
dom, magoc iŋ sôm bu nem awhê sawa
dinaŋ sa. 7 Mac lau naŋ Anötö kêyaliŋ mac
sa ati iŋ ndê, naŋ ateŋ mbec têŋ iŋ acsalô
ti ôbwêc, mac gauc gêm sake? Anötö oc tec
bu ŋgô mac nem mbec ma nem mac sa, a?
8 Mba! Aö wasôm têŋ mac bu iŋ oc nem mac
sa ŋagahô. Tigeŋ, têŋ ndoc Ŋamalac ndê Atu
mbu meŋ, naŋ iŋ oc tap lau ŋatô sa, naŋ
sêsap si sêkêŋ whiŋ iŋ-ŋga dôŋ sêmbo, me
mba?"

Yom gôliŋ pi Palêsai ma ŋgac kôc takis-ŋga daŋ

9 Yisu kêyalê bu lau ŋatô naŋ sêkêŋ daŋga
iŋ, naŋ sêtoc dau sa bu lau gitêŋ ma sêpu
lau ŋatô. Bocdinaŋ iŋ sôm yom gôliŋ daŋ
bocdec bu. 10 "Ŋgac lu sêtêŋ lôm dabuŋ si,
bu sêteŋ mbec. Iŋlu si daŋ iŋ Palêsai, ma
ŋgac daŋ iŋ ŋgac kôc takis-ŋga. 11 Palêsai
dau tisa kalhac, ma teŋ mbec tu dau-ŋga
bocdec bu, 'Anötö, aö wanem daŋge am
bu aö gatôm lau ŋatô naŋ lau sac, naŋ
dom. Aö gatôm lau kaŋ dom, me lau
naŋ sêkôm mêtê sac me mêtê mockaiŋ-
ŋga dom. Ma yomandô, aö gatôm ŋgac
kôc takis-ŋga dindê dom. 12 Yêc wake hoŋ
ŋalôm aö gahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tidim lu
tu gauc nem am-ŋga. Aö gawhê neŋ awa
ti wapa hoŋ kôc gi toŋ amaŋlu, ma gakêŋ
toŋ daŋ ti da têŋ am.' 13 Palêsai teŋ mbec
bocdinaŋ, tigeŋ ŋgac kôc takis-ŋga kalhac
ahê. Iŋ hôc tandô sa têŋ undambê dom,
magoc wec ti ŋalôm ŋawapac ma teŋ mbec
bocdec bu, 'Anötö, tamwalô aö ŋgac sac
dec.' "

14 Goc Yisu sôm, "Aö wasôm têŋ mac
bu Anötö gêlic ŋgac kôc takis-ŋga dinaŋ ti
ŋgac gitêŋ, ma Palêsai dinaŋ mba. Ŋahu bu
asa naŋ po dau ndê waê sa, naŋ Anötö oc
êŋgwiniŋ iŋ, ma asa naŋ kêgwiniŋ dau, naŋ
Anötö oc toc iŋ sa."

Yisu gêm mbec balêkoc sauŋ (Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

15 Têŋ bêc daŋ lau sêkôc si balêkoc sauŋ
sêtêŋ Yisu sêmeŋ, bu iŋ kêŋ amba sac ŋac.
Iŋ ndê ŋgac-sêŋomi sêlic e sêsôm dinda ti
dambai. 16 Tigeŋ Yisu mbwêc ŋac sêmeŋ ma
sôm, "Atec balêkoc dinaŋ sêtêŋ aö sêmeŋ,
ma alhac ŋac ahuc dom. Bu Anötö ndê
gôliŋ gic lau naŋ sêtôm balêkoc sauŋ-sauŋ
dindec, naŋ ŋawaê. 17 Aö wasôm yom ŋandô
têŋ mac, bu asa naŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ
ŋapu nditôm balêkoc sauŋ daŋ dom, naŋ oc
nditôm dom bu sôc ndi."

Ŋgac bata ti lêlôm (Mat 19:16-22; Mak 10:17-22)

18 Ma ŋgac bata Israel-ŋga daŋ ndac Yisu,
"Kêdôhôŋwaga ŋayham, aö wakôm sake, dec
tiŋambu Anötö oc kôc aö sa wambo taŋli yêc
undambê?" 19 Ma Yisu sôm, "Tu sake-ŋga
am sam aö bu ŋayham? Anötö tawasê iŋ
ŋayham. 20 Am kêyalê Moses ndê yomsu,
*'Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom. Ndic ŋamalac
ndu dom. Nem kaŋ gêŋ dom. Sôm yom
tasaŋ pi lau dom,'* ma *'Toc damam lu dinam*

sa.’ ” 21 Ma ŋgac dau sôm, “Aö kakuc yomsu hoŋ dinaŋ têŋ ndoc aö gambo balê ŋapaŋ e kwahic dec.” 22 Yisu ŋgô yom dinaŋ ma sôm têŋ iŋ, “Am pônda gêŋ tigeŋ. Kêŋ am nem wapa hoŋ têŋ lau sênemlhi, ma ndic sam ŋa-awa têŋ lau ŋalôm sawa. Ma bocdinaŋ am nem awa ŋandô oc yêc undambê. Ma tiŋambu mweŋ ma êmkuc aö.” 23 Magoc ŋgac dau ŋgô Yisu ndê yom e ŋalôm ŋawapac, ŋahu bu iŋ ŋgac ti wapa daêsam.

Puc pi awa ti wapa (Mat 19:23-30; Mak 10:23-31)

24 Yisu tahê iŋ ma sôm, “Lau ti lêlôm si awa ti wapa kalhac ŋac ahuc e gitôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu ŋagahô. 25 Bôc atu daŋ gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ŋalasê ŋagahô hôc gêlêc ŋgac ti lêlôm daŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu su.” 26 Lau naŋ sêŋgô yom dau sêsôm, “Bu bocdinaŋ dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasiŋ nem lau si-ŋga sa? Oc ŋawapac atu!” 27 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Gêŋ naŋ ŋamalac sêtôm dom bu sêkôm, naŋ Anötö gitôm bu kôm.”

28 Ma Pita sôm têŋ iŋ, “Yac oc bocke? Yac ahu mba andu ti gêŋ hoŋ siŋ tu aŋkuc amŋga.” 29 Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac bu asa naŋ bu hu andu, me awhê, me asidôwai, me damba lu dinda, me balêkoc siŋ tu êŋkuc aö-ŋga, 30 naŋ Anötö oc kêŋ gêŋ kaiŋ dinaŋ daêsam têŋ iŋ ô, têŋ têm iŋ mbo nom. Ma têŋ têm ŋambu-ŋga, Anötö oc kôc iŋ sa ma kêŋ iŋ ndöc tali ŋapaŋ yêc undambê.”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu (Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

31 Yisu kôc ŋgacsêŋomi 12 sa sêsa si sêmbo dau-ŋga, ma sôm têŋ ŋac bu, “Kwahic dec yac bu dapi Jerusalem dandi, ma gêŋ hoŋ naŋ lau propet sêto pi Ŋamalac ndê Atu, naŋ oc ŋandô sa. 32 Lau oc sêkêŋ iŋ sip lau Romŋga amba, ma ŋac oc sêsu iŋ susu, sêkôm iŋ ŋayom, sêhê gasôp pi iŋ, sêtap iŋ, ma sêndic iŋ ndu. 33 Magoc iŋ oc tisa tiyham têŋ bêc titö-ŋga.” 34 Tigeŋ ŋac sêŋyalê yom dau ŋahu dom. Ŋahu yêc siŋ dau têŋ ŋac, ma ŋac si gauc sa pi Yisu ndê yom dau dom.

Yisu kôm ŋgac tapec tandô po asê (Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

35 Yisu ma lau naŋ sêŋkuc iŋ sêŋsêlêŋ e sêsuŋ sa malac Jeriko. Ma yêc seŋ ŋamakê ŋgac tapec daŋ ndöc ma teŋ gêŋ. 36 Ŋgac dau ŋgô bu lau daêsam sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ, goc ndac gêŋ dau ŋahu. 37 Ma lau sêsôm têŋ iŋ bu Yisu Nasaret-ŋga kêsêlêŋ mbo seŋ meŋ. 38 Goc iŋ mbwêc, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö!” 39 Lau naŋ sêŋsêlêŋ sêmuŋ Yisu sêhec yom ŋgac tapec dau, ma sêsôm têŋ iŋ bu nem dôŋ. Magoc iŋ mbwêc ti ŋaŋga, “Dawid ndê Atu, tamwalô aö!” 40 Yisu kwê dôŋ kalhac, ma sôm têŋ lau bu sêkôc ŋgac dau sêtêŋ iŋ sêmeŋ. Ma têŋ ndoc iŋ tigasuc Yisu, naŋ Yisu ndac iŋ, 41 “Am tac whiŋ bu aö wakôm sake têŋ am?” Ma iŋ sôm, “Pômdau, aö tac whiŋ bu tanôŋ ŋayham sa.” 42 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Tanôm ŋayham sa! Am nem kêŋ whiŋ kôm am ŋayham sa.” 43 Ma ŋagahô eŋ iŋ tandô ŋayham sa, ma iŋ kêkuc Yisu ma kêpiŋ Anötö. Ma lau hoŋ naŋ sêlic gêŋ dinaŋ, naŋ sêmpiŋ Anötö bocdinaŋ.

19

Yisu lu Sakias

1 Yisu sôc malac Jeriko gi, ma bu êŋsêlêŋ gacgeŋ sa ndi. 2 Ma ŋgac daŋ mbo, naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê bu Sakias. Iŋ ŋgac bata kôc takis-ŋga, ma iŋ dau ndê mone daêsam. 3 Iŋ tac whiŋ bu lic Yisu pi ŋandô, magoc iŋ gitôm dom, bu iŋ ŋgac apê, ma lau daêsam sêŋgihi Yisu ahuc. 4 Tu dinaŋ-ŋga iŋ kêti muŋ gi, ma pi a kiŋ daŋ, bu lic Yisu naŋ kêsêlêŋ mbo seŋ meŋ. 5 Têŋ ndoc Yisu hôc asê a dinaŋ ŋapu, naŋ tatac ma sôm têŋ iŋ, “Sakias, sip mweŋ ŋagahô! Acsalô dec aö wambo am nem andu wawhiŋ am.” 6 Goc ŋagahô Sakias sip nom ma kôc Yisu sa ti atac ŋayham, ma sêtêŋ iŋ ndê andu si. 7 Magoc lau hoŋ naŋ sêlic gêŋ dau sêtucdiŋ ma sêsôm, “Yisu bu ndic ŋgac sac daŋ kêsi!”

8 Têŋ ndoc sêmbo Sakias ndê andu, naŋ ŋgac dau tisa ma sôm têŋ Yisu, “Pômdau lic! Kwahic dec aö wawhê aneŋ wapa hoŋ kôc ndi toŋ lu, ma wakêŋ toŋ daŋ têŋ lau ŋalôm sawa. Ma lau naŋ aö kasau ŋac ma gakôc ŋac si mone, naŋ aö waô mone dau tidim hale têŋ ŋac.” 9 Dec Yisu sôm, “Acsalô lec Anötö ndê mwasiŋ nem lau siŋga meŋ pi lau andu dindec-ŋga. Bu ŋgac

dindec iŋ Abraham ndê apaŋgac daŋ whiŋ.
10 Ŋamalac ndê Atu meŋ bu êŋsalê lau naŋ
siŋga su, ma bu nem ŋac si.”

Yom gôliŋ pi mone gol (Mat 25:14-30)

11 Lau naŋ sêŋgô Yisu ndê yom dinaŋ,
naŋ sêlic bu iŋ suŋ sa têŋ Jerusalem, ma
sêkêŋ bata bu têŋ ndoc iŋ hôc asê, naŋ
Anötö ndê gôliŋ oc meŋ sa tiawê, ma Yisu
oc ti lau Israel-ŋga si kiŋ. Bocdinaŋ Yisu gic
hu sôm yom gôliŋ daŋ têŋ ŋac. 12 Iŋ sôm,
“Ŋgac ti waê atu daŋ kêmasaŋ dau bu têŋ
gameŋ baliŋ daŋ ndi, bu yêc dindê kiŋ atu
oc kêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu nem gôliŋ lau yêc
iŋ dau ndê gameŋ. Ma tiŋambu iŋ oc mbu
meŋ. 13 Boc-dinaŋ iŋ kêgalêm iŋ ndê lau
akiŋ amaŋlu sa, ma kêŋ mone gol daŋ naŋ
sêsam bu ‘maina’ têŋ ŋac tôm gi.* Ma iŋ
sôm têŋ ŋac, ‘Akôc mone dec sa, ma akôm
gweleŋ pi e nditôm aö wambu wameŋ.’
14 Magoc iŋ ndê lau sêtec iŋ, ma sêkêŋ lau
aheŋ-ŋga ŋatô sêŋkuc iŋ bu sêsôm têŋ kiŋ
atu bu, ‘Yac atec ŋgac dec bu nem gôliŋ yac.’
15 Magoc kiŋ atu ŋgô ŋac si yom dom ma
kêŋ ŋaclai têŋ ŋgac dau bu nem gôliŋ lau, goc
iŋ mbu têŋ iŋ ndê gameŋ gi. Iŋ hôc asê su,
goc kêŋ yom bu iŋ ndê lau akiŋ naŋ iŋ kêŋ
mone têŋ ŋac, naŋ sêtêŋ iŋ sêndi. Iŋ bu lic
ŋac sêkôm gweleŋ bocke pi mone dau.

16 “Ŋgac akiŋ ŋamata-ŋga meŋ ma sôm,
‘Aneŋ ŋadau, aö gakôm gweleŋ pi am nem
mone tigeŋ, ma gatap mone amaŋlu tiy-
ham sa.’ 17 Ma ŋadau sôm, ‘Aneŋ ŋgac akiŋ,
am kôm ŋayham! Am yob gêŋ sauŋ dindec
ŋapep, ma kwahic dec aö wakêŋ am nem
gôliŋ malac amaŋlu.’

18 “Ma ŋgac tilu-ŋga meŋ ma sôm, ‘Ŋadau,
aö gakôm gweleŋ pi am nem mone tigeŋ,
ma gatap mone amaŋdaŋ tiyham sa.’ 19 Ma
ŋadau sôm têŋ iŋ, ‘Kwahic dec aö wakêŋ am
nem gôliŋ malac amaŋdaŋ.’

20 “Ma lau akiŋ dau si daŋ meŋ ma sôm,
‘Ŋadau, am nem mone gol tigeŋ kelec. Aö
kapaŋ si ŋapep. 21 Aö gatöc am, bu am ŋgac
lêlê-ŋga dom. Am kêŋ batam bu kôc gêŋ
ŋandô yêc lau naŋ am kêŋ gêŋ têŋ ŋac dom.
Ma am gic gêŋ ŋandô sa yêc gameŋ naŋ am
sô gêŋ ŋawhê dom.’ 22 Goc ŋadau sôm têŋ iŋ,
‘Am ŋgac akiŋ sac! Aö wamatôc am waŋkuc
yom naŋ am daôm sôm. Am kêyalê bu aö
ŋgac lêlê-ŋga dom, ma bu aö gakêŋ bataŋ
bu wakôc gêŋ yêc lau naŋ aö gakêŋ gêŋ têŋ
ŋac dom, ma bu wandic gêŋ ŋandô sa yêc
gameŋ naŋ gasô gêŋ dom. 23 Tu sake-ŋga
am kôm gweleŋ pi aneŋ mone dom? Oc
tôm bu am kêŋ aneŋ mone têŋ lau sêyob
mone-ŋga bu sêyob e aö wambu wameŋ,
dec oc tôm bu sêkêŋ mone ŋagec sac mone
dau ŋahô ma aö wakôc hoŋ sa.’

24 “Ma iŋ sôm têŋ lau naŋ sêlhac sêmpiŋ,
‘Akôc iŋ ndê mone tigeŋ dinaŋ su, ma
akêŋ têŋ ŋgac akiŋ naŋ kôc mone amaŋlu.’
25 Magoc ŋac sêsôm, ‘Ŋadau, iŋ kôc mone
amaŋlu su!’ 26 Goc ŋadau sôm, ‘Aö wasôm
têŋ mac bu asa naŋ yob gêŋ naŋ aö gakêŋ
sip iŋ amba, naŋ ŋapep, naŋ wakêŋ gêŋ ŋatô
tiyham têŋ iŋ whiŋ. Tigeŋ asa naŋ yob ndê
gêŋ ŋapep dom, naŋ aö wakôc iŋ ndê gêŋ
hoŋ su. 27 Ma aŋgô! Aneŋ ŋacyo naŋ sêtec
bu aö wanem gôliŋ ŋac, naŋ akôc ŋac sêmeŋ,
ma andic ŋac ndu yêc aö aŋôŋ-ŋga.’ ”

Yisu hôc asê Jerusalem (Mat 21:1-9; Mak 11:1-10; Jon 12:12-15)

28 Yisu sôm yom dinaŋ su, ma kêsêlêŋ
hêganôŋ Jerusalem gi, ma iŋ ndê sêŋomi
sêŋkuc iŋ. 29 Iŋ kêsêlêŋ gi e kêpiŋ malac
lu naŋ sêsam bu Betpagi ma Betani, malac
lu naŋ sêyêc Lôc Olib. Ma iŋ kêkiŋ ndê
ŋgacsêŋom lu 30 ma sôm têŋ iŋlu, “Asôc
malac dindê andi, ma amlu oc atap doŋki
daŋ sa, naŋ sêsô dôŋ kalhac. Iŋ doŋki ŋatu
wakuc, naŋ ŋamalac daŋ ndöc ŋahô muŋ
su dom. Aŋgapwêc su ma akôc sa ameŋ.
31 Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma
amlu bu aŋgapwêc iŋ su, goc asôm têŋ ŋac
bu, ‘Pômdau tac whiŋ bu doŋki dindec nem
iŋ sa.’ ” 32 Boc-dinaŋ ŋgac lu dinaŋ sêsôc
malac dau si, ma sêtap doŋki dau sa tôm
Yisu sôm. 33 Sêŋgapwêc doŋki sêmbo, ma
ŋadaui sêndac iŋlu bu, “Amlu aŋgapwêc iŋ tu
sake-ŋga?” 34 Ma sêsôm, “Pômdau tac whiŋ
bu doŋki dindec nem iŋ sa.”

35 Iŋlu sêwê doŋki dau sêtêŋ Yisu si, ma
sêkêŋ ŋac si ŋakwê awê-ŋga sac doŋki, ma
sêkêŋ iŋ pi gi ndöc ŋahô. 36 Yisu ndöc doŋki
ma kêsêlêŋ gi, ma lau sêhê si ŋakwê yêc

* **19:13:** Maina tigeŋ gitôm †denarii 100, naŋ gitôm ŋaôli gweleŋ bêc 100-ŋga.

seŋ. 37 Iŋ kêsêlêŋ gi e hôc asê gameŋ naŋ seŋ sip akêŋ Lôc Olib, goc sêŋomi toŋ atu naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ sêmbwêc ti atac ŋayham atu, ma sêmpiŋ Anötö pi gêŋ dalô naŋ sêlic. 38 Sêsôm, “Anötö nem mbec kiŋ naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô. Yom malô yêc undambê, ma Anötö ndê waê sa yêc lôlôc!”

39 Palêsai ŋatô sêmbo sêwhiŋ lau daêsam dinaŋ, ma sêsôm têŋ Yisu, “Kêdôhôŋwaga, hec yom am nem sêŋomi, bu ŋac si yom so.” 40 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Aŋgô! Sêŋomi bu sênem dôŋ, goc hoc dindec oc sêmbwêc asê!”

41 Yisu kêsêlêŋ gi e hôc tandô sa pi malac atu Jerusalem, dec taŋ pi malac dau. 42 Iŋ sôm, “Tôm ŋasawa baliŋ su e meŋ têŋ acsalô lec aö tac whiŋ bu mac lau Jerusalem-ŋga aŋyalê lêŋ naŋ oc tôm bu kêŋ mac ambo ti atac malô. Tigeŋ mac nem ŋalôm ŋadandi ma kwahic dec lêŋ dau yêc siŋ dau têŋ mac. 43 Têm oc meŋ sa, naŋ nem ŋacyo oc sêŋgihi mac ahuc ma sêŋgilì tuŋbôm ma sêsôc nem malac sêloc. 44 Ŋac oc sêndic mac ti nem balêkoc hoŋ ndu, m a sêseŋ malac dindec su e hoc daŋ ndöc hoc daŋ ŋahô tiyham dom. Ŋac oc sêkôm bocdinaŋ, ŋahu bu Anötö têŋ mac meŋ bu nem mac sa, magoc mac aŋyalê dom.”

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ (Mat 21:12-17; Mak 11:15-17)

45 Têŋ ndoc Yisu hôc asê Jerusalem, naŋ iŋ kêsêlêŋ gi e sôc lôm dabuŋ ŋabatêmndö gi. Ma iŋ soc lau naŋ sêkêŋ gêŋ bu lau sênemlhi, naŋ sêsa awê. 46 Iŋ sôm têŋ ŋac, “Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘*Aneŋ andu gic waê bu lau sêteŋ mbec sêmbo-ŋga,*’ magoc mac akôm Anötö ndê andu ti lau kaŋ si gameŋ.”

47 Tôm bêc hoŋ iŋ kêdôhôŋ lau mbo lôm dabuŋ ŋabatêmndö. Ma dabuŋsiga atu-tu ti lau †Skraib naŋ sêndôhôŋ yomsu, ma lau bata Israel-ŋga sêŋsalê lêŋ bu sêndic iŋ ndu. 48 Magoc sêtap lêŋ daŋ sa dom, bu lau hoŋ atac whiŋ bu sêŋgô iŋ ndê yom, ma sêsap iŋ dôŋ ŋapaŋ.

20

Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu (Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

1 Têŋ têm dinaŋ Yisu kêdôhôŋ lau, ma gêm mêtê pi ŋawaê ŋayham mbo lôm dabuŋ. Ma dabuŋsiga atu-tu ti lau Skraib ma lau bata Israel-ŋga sêtêŋ iŋ si, 2 ma sêsôm, “Sôm têŋ yac. Am kôc ŋaclai yêc nde, bu kôm gêŋ hoŋ naŋ am kôm? Asa kêŋ têŋ am?” 3 Ma iŋ sôm, “Gêŋ ŋamata-ŋga aö bu wakêŋ gêndac daŋ têŋ mac. Asôm têŋ aö, 4 asa kêŋ ŋaclai têŋ Jon dec iŋ kêku lau? Anötö kêŋ ŋaclai têŋ iŋ, me mba?”

5 Ŋac sem yomgalôm têŋ dau pi Yisu ndê gêndac ma sêsôm, “Yac bu dasôm bu, ‘Anötö kêŋ ŋaclai têŋ Jon,’ dec iŋ oc ndac yac, ‘Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ Jon dom?’ 6 Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc ŋamalac nom-ŋga si gauc ŋambwa, dec lau hoŋ oc sêtuc yac ŋa hoc dambac ndu, bu ŋac sêlic Jon bu Anötö ndê propet daŋ.” 7 Bocdinaŋ sêsôm têŋ Yisu bu sêŋyalê Jon ndê ŋaclai ŋahu dom. 8 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Ma bocdinaŋ aö wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têŋ mac dom.”

Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga (Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

9 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ têŋ lau dau bocdec bu, “Ŋgac daŋ sô ôm wain-ŋga daŋ, ma kêŋ têŋ lau ŋatô bu sêyob. Goc iŋ têŋ gameŋ daŋ gi ma mbo ŋasawa baliŋ. 10 Têŋ ndoc sêhoŋ wain ŋandô sa-ŋga, iŋ kêkiŋ ŋgac akiŋ daŋ têŋ lau naŋ sêyob iŋ ndê ôm, naŋ gi, bu sêkêŋ wain ŋandô ŋatô têŋ iŋ. Tigeŋ ŋac sic iŋ, ma sêkêŋ iŋ kölhö amba sawa gi. 11 Goc ŋadau kêkiŋ ŋgac akiŋ daŋ tiyham, magoc ŋac sic iŋ ma sêkôm mêtê sac têŋ iŋ, ma sêkêŋ iŋ kölhö amba sawa gi. 12 Ma iŋ kêkiŋ ŋgac titö-ŋga têŋ ŋac gi, magoc ŋac sic iŋ basô, ma sêmasuc iŋ sa awê gi. 13 Goc ôm wain-ŋga ŋadau sôm, ‘Aö wakôm sake? Aö waŋkiŋ aneŋ balê, naŋ aö atac whiŋ iŋ ndu andô. Mboe ŋac oc sêtoc iŋ sa.’ 14 Tigeŋ têŋ têm lau sêyob ôm-ŋga sêlic ŋadau ndê atu kêsêlêŋ meŋ, naŋ sêsôm têŋ dandi, ‘Ŋadau ndê atuŋgac dê oc wêkaiŋ ôm dindec. Dandic iŋ ndu ma dakôc ôm dindec su ti yac neŋ.’ 15 Ma sêmasuc iŋ yêc ôm wain-ŋga, ma sic iŋ ndu.”

Ma Yisu ndac, “Mac gauc gêm bu ôm ŋadau oc kôm sake têŋ ŋac? 16 Iŋ oc meŋ ma ndic lau sêyob ôm-ŋga ndu, ma kêŋ ndê ôm têŋ lau ŋatô sêyob.” Lau naŋ sêŋgô yom dinaŋ sêsôm, “Mba! Bocdinaŋ dom!”

17 Magoc Yisu tahê ŋac ma sôm, “Gauc
nem yom naŋ sêto yêc bocdec bu, *‘Hoc naŋ*
lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic ti hoc
ŋamata-ŋga yêc andu dau.’ Mac aŋyalê yom
dau ŋahu, me mba? 18 Lau hoŋ naŋ sêtiŋ
gahi pi hoc dinaŋ e sêpeŋ, naŋ oc sêniŋga,
ma hoc dau bu peŋ pi ŋamalac daŋ, dec oc
sec iŋ popoc.”
19 Lau Skraib ti dabuŋsiga atu-tu sêŋyalê
bu Yisu ndê yom gôliŋ dinaŋ hêganôŋ ŋac,
dec ŋac atac whiŋ bu sêkôc iŋ dôŋ ŋagahô
eŋ. Magoc ŋac sêtöc lau naŋ sêmbo sêwhiŋ
iŋ, dec sêkôm dom.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-ŋga (Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

20 Ma lau bata Israel-ŋga dinaŋ tatiŋ Yisu
ŋapep, ma sêkêŋ lau ŋatô bu sêtip iŋ. Lau
sêtip Yisu-ŋga dinaŋ sêŋsau bu ŋac tac whiŋ
bu sêŋgô iŋ ndê yom. Tigeŋ sêkêŋ daŋga bu
mboe sêŋgô iŋ sôm yom so daŋ, dec ŋac oc
sêkêŋ iŋ sip gôliŋwaga Rom-ŋga ndê amba,
bu êmatôc iŋ. 21 Ma ŋac sêsôm têŋ iŋ bu,
“Kêdôhôŋwaga, yac aŋyalê bu am sôm yom
ma kêdôhôŋ lau ŋalêŋ gitêŋ. Am toc lau hoŋ
sa ŋalêŋ tigeŋ, ma kêdôhôŋ Anötö ndê lêŋ
têŋ lau kêkuc yom ŋandô. 22 Kwahic dec yac
bu andac am bu iŋ solop bu yac dakêŋ takis
têŋ Sisa, me mba?”
23 Yisu kêyalê bu ŋac gauc gêm bu sêtim iŋ,
dec sôm têŋ ŋac, 24 “Atôc mone silba daŋ têŋ
aö.” Ma iŋ ndac, “Asa ndê ŋagatu ti ŋaê yêc
mone dindec?” 25 Ma ŋac sêsôm, “Sisa ndê.”
Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Bocdinaŋ atoc Sisa
sa ŋa gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê, ma atoc Anötö
sa ŋa gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê.”
26 Ŋalêŋ dinaŋ ŋac sêŋsahê bu sêtim iŋ
bu sôm yom so daŋ yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga,
magoc sêtôm dom. Sêhêdaê tu iŋ ndê yom
ti gauc-ŋga, ma ŋac si yom mba bu sêsôm ô.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêŋ lau batê-ŋga (Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 Têŋ dinaŋ lau †Sadiusi ŋatô sêtêŋ Yisu
si. Ŋac lau Israel-ŋga si toŋ daŋ, naŋ sêkêŋ
whiŋ bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. Ma
ŋac sêkêŋ gêndac daŋ têŋ Yisu bocdec bu,
28 “Kêdôhôŋwaga, Moses to yac neŋ yomsu
daŋ bocdec bu. Ŋgac daŋ bu ndê dôwa
nem awhê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc
mbasi, naŋ ŋgac dau oc nem dôwa ndê
awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-
ŋga. 29 Têŋ têm daŋ, asidôwai 7 sêmbo. Ŋgac
ŋamata-ŋga gêm awhê sa, magoc iŋ mbac
ndu ma iŋ ndê balêkoc mba. 30-31 Ma ŋgac
tilu-ŋga gêm awhê sawa dau, tigeŋ mbac
ndu ma balêkoc mba. Ŋalêŋ tigeŋ ŋgac
titö-ŋga e têŋ ŋgac ti-7-ŋga hoŋ sem awhê
sawa dau magoc sêmbac ndu ma balêkoc
mba. 32 Ma tiŋambu awhê dau mbac ndu.
33 Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu.
Lau batê bu sêtisa tôm lau ŋatô sêsôm, dec
awhê dau oc ti asa ndê awhê? Bu asidôwai
7 dinaŋ hoŋ sem iŋ su têŋ ndoc sêmbo tali.”
34 Ma Yisu ô yom ma sôm têŋ ŋac, “Lau
têm dindec-ŋga sem dau, 35 tigeŋ têŋ têm
ŋambu-ŋga, lau naŋ Anötö oc lic bu lau gitêŋ
ma uŋ ŋac sa bu sêndöc tali yêc undambê,
naŋ oc sênem dau dom. 36 Ma oc tôm dom
bu ŋac sêmbac ndu tiyham, bu ŋac oc sêmbo
sêtôm aŋela. Lau naŋ Anötö uŋ sa sêndöc
undambê, naŋ oc sêti iŋ ndê balêkoc. 37 Ma
Moses dau tôc asê bu lau batê oc sêtisa.
Gauc nem yom naŋ iŋ to pi ndoc iŋ gêlic
ya golom sa a daŋ. Têŋ ndoc dinaŋ iŋ sam
Pômdau bu Abraham ndê Anötö, Aisak ndê
Anötö, ma Jakob ndê Anötö. 38 Lau batê bu
sêtisa dom, dec tu sake-ŋga Anötö sam dau
bu lau tö dinaŋ si Anötö? Anötö iŋ lau batê
si Anötö dom, iŋ lau tali si Anötö, bu lau
hoŋ si ŋahu sêmbo tali-ŋga yêc Anötö.”
39 Lau †Skraib ŋatô sêŋgô Yisu ndê yom
dau ma sêsôm, “Kêdôhôŋ-waga, am nem
yom ŋayham!” 40 Ma tiŋambu lau sêtöc dau
bu sêkêŋ gêndac têŋ Yisu tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya (Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

41 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Bocke ma
lau sêsôm bu Mesaya iŋ Dawid ndê Atu?
42 Dawid dau to yom yêc Buku Wê-ŋga
bocdec bu, *‘Anötö sôm têŋ aneŋ Pômdau,*
“Am ndöc aö amaŋ andô-ŋga, 43 *e nditôm*
aö wakêŋ nem ŋacyo sêsôc am gahim ŋapu.”
’ 44 Bocdinaŋ Dawid dau sam Mesaya bu
Pômdau, ma bocke dec lau sêsôm bu Mesaya
iŋ Dawid ndê Atu?”

Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac (Mat 23:1-7; Mak 12:38-40)

45 Ma yêc lau hoŋ dinaŋ si aŋgô-ŋga, Yisu
sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi, 46 “Ayob daôm

ŋapep bu aŋkuc lau Skraib si gêbôm dom. Ŋac sêsôc ŋakwê baliŋ ma sêŋsêlêŋ sêmbo malac lôm, bu ŋac atac whiŋ bu lau sêtoc ŋac sa ma sêhê mwalêc ŋac. Ŋac atac whiŋ bu sêndöc mala ŋamata-ŋga yêc lôm wê-ŋga, ma lau tiwaê si mala têŋ ndoc sêneŋ mwasiŋ-ŋga. 47 Yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, sêteŋ mbec baliŋ, magoc têŋ ndoc lau sêlic ŋac dom, naŋ sêŋsau lauwhê sawa bu sêŋgaho ŋac si andu su. Anötö oc êmatôc ŋac ma kêŋ ŋagêyô sac andô têŋ ŋac."

21

Awhê tuc daŋ kêŋ da daŋge (Mak 12:41-44)

1 Yisu hôc tandô sa ma gêlic lau ti lêlôm sêkêŋ si da sip apa da-ŋga naŋ kalhac lôm dabuŋ ŋamakê. 2 Ma iŋ gêlic awhê tuc ŋalôm sawa daŋ kêŋ awa sauŋ lu gitôm wan toea lu sip apa da-ŋga. 3 Ma iŋ sôm, "Aö wasôm yomandô têŋ mac, bu yêc Anötö aŋgô-ŋga awhê tuc ŋalôm sawa dindec kêŋ da hôc gêlêc lau hoŋ si da su. 4 Ŋahu bu lau ti lêlôm sêkêŋ si da, magoc ŋac si awa daêsam gacgeŋ yêc ŋac-ŋga. Tigeŋ awhê dindec iŋ awhê ŋalôm sawa, ma iŋ kêŋ iŋ ndê gêŋ hoŋ ti da."

Yisu sôm yom pi lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga (Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

5 Yisu ndê ŋgacsêŋomi ŋatô sêsôm yom pi hoc ŋayham-ŋayham ma gôlôŋ ŋayham naŋ lau ŋatô sêkêŋ bu sêŋgôlôŋ lôm dabuŋ. Magoc Yisu sôm, 6 "Ndoc oc meŋ sa, naŋ gêŋ ŋayham hoŋ naŋ kwahic dec mac alic yêc gameŋ dindec, naŋ oc niŋga. Ŋacyo oc sêseŋ hoc hoŋ su, ma hoc daŋ oc ndöc hoc daŋ ŋahô tiyham dom."

Gêŋ wapac têm ŋambu-ŋga-ŋga (Mat 24:3-14; 10:17-22; Mak 13:3-13)

7 Ma Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêndac iŋ, "Kêdôhôŋwaga, ŋawapac naŋ am sôm yom pi, naŋ oc hôc asê Jerusalem têŋ têm bocke? Ma gêŋ sake oc kêŋ puc yac bu têm dau meŋ kêpiŋ?" 8 Ma Yisu sôm, "Ayob daôm ŋapep bu lau sêŋsau mac dom. Lau daêsam oc sêmeŋ sênem aö aŋôŋ ma sêsôm, 'Aö Mesaya dau,' ma 'Têm dau meŋ kêpiŋ.' Aŋkuc ŋac dom! 9 Ma têŋ têm mac aŋgô ŋawaê bu lau sic siŋ têŋ dau, me lau sêli dau sa, naŋ atöc daôm dom. Bu gêŋ hoŋ dinaŋ gic waê bu meŋ sa muŋ, magoc têm ŋambu-ŋga yêc dôŋ yêc." 10 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, "Kiŋ nom-ŋga oc sêkêŋ kisa dau, ma lau akêŋ gameŋ daŋ oc sêndic siŋ têŋ lau akêŋ gameŋ daŋ. 11 Tiyhô oc nem atu, ma tôbôm ti gêmbac atu-tu oc sêhôc asê gameŋ ŋatô. Lau oc sêlic gêŋ dalô atu-tu yêc umboŋ, ma gêŋ atu-tu naŋ oc kôm ŋac sêtöc dau atu.

12 "Gêŋ ŋamata-ŋga, lau oc sêkêŋ kisa mac, ma sêkôc mac dôŋ. Tu mac akêŋ whiŋ aö-ŋga, dec lau oc sêmatôc mac yêc lôm wê-ŋga, ma sêkêŋ mac andöc gapocwalô. Ma ŋac oc sêkêŋ mac alhac kiŋ ti gôliŋwaga aŋgô-ŋga bu sêmatôc mac. 13 Ndoc dinaŋ iŋ mac nem têm bu asôm yom asê pi aö. 14 Ahêgo daôm tu yom asôm-ŋga dom, 15 bu aö dauŋ oc wanem mac sa, ma wakêŋ yom ti gauc têŋ mac. Ma mac nem ŋacyo oc sêtôm dom bu sêô mac nem yom me sêseŋ mac nem yom. 16 Dinami ti damami, ma asidôwai ma silip naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ oc sêhoc mac nem lau ŋatô asê, ma sêndic ŋatô ndu. 17 Tu aö-ŋga dec lau hoŋ oc sêtec mac. 18 Tigeŋ Anötö oc yob mac e nem kêclauŋ ŋandô daŋ niŋga dom. 19 Magoc alhac ŋaŋga ma ahu aö siŋ dom, ma Anötö oc kôc mac sa andöc tamli ŋapaŋ yêc undambê."

Ŋawapac gameŋ Judia-ŋga (Mat 24:15-28; Mak 13:14-23)

20 "Têŋ ndoc mac alic lau siŋ-ŋga sêŋgihi Jerusalem ahuc, naŋ dec aŋyalê bu ŋasawa sauŋ ma ŋac oc sêseŋ malac atu dau su. 21 Têŋ ndoc dinaŋ, mac lau naŋ ambo gameŋ Judia-ŋga naŋ alhö ŋagahô api gameŋ lôc-ŋga andi. Lau naŋ sêmbo Jerusalem, naŋ sêhu malac dau siŋ, ma lau naŋ sêmbo gameŋ ŋamakê-ŋga naŋ sêsôc malac atu dau tiyham dom. 22 Yom hoŋ naŋ lau propet sêhoc asê gwanaŋ pi ŋagêyô naŋ oc tap lau nom-ŋga sa, naŋ oc ŋandô sa têŋ têm dinaŋ. 23 Oyaê. Lauwhê naŋ daê ma lauwhê naŋ sêkêŋ su têŋ balêkoc, naŋ oc sêtap ŋawapac atu sa têŋ têm dinaŋ. Ŋawapac atu oc hôc asê nom, ma lau Israel-ŋga oc sêŋsahê ŋacyo si atac ŋandê. 24 Lau gameŋ apa-ŋga oc sêndic lau Israel-ŋga ŋatô ndu ŋa bieŋ baliŋ, ma sêŋgaho ŋatô su ma sêwê ŋac sêtêŋ lau apa si gameŋ sêndi sêtôm lau

gapocwalô-ŋga. Anötö kêmatiŋ têm bu lau gameŋ apa-ŋga sêŋgwiniŋ lau Jerusalem-ŋga, ma ŋac oc sêkôm e têm dau pacndê.”

Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga (Mat 24:29-36; Mak 13:24-31)

25 “Lau oc sêlic gêŋ dalô ac-ŋga ti ayô-ŋga ma tata-ŋga. Ma yêc nom, gwêc oc li dau sa atu, ma kôm lau si gauc êŋsôŋ ma ŋalôm ŋawapac atu. 26 Gêŋ ti ŋaclai naŋ sêlhac umboŋ oc wiwic sa, ma tu dinaŋ-ŋga lau oc sêtöc dau e ŋac tagôlô ma sêhêgo dau tu gêŋ bocke naŋ oc hôc asê nom-ŋga. 27 Têŋ ndoc dinaŋ lau oc sêlic Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ ndöc dao ŋahô ti ŋaclai ma ŋawasi atu. 28 Têŋ ndoc gêŋ kaiŋ dinaŋ bu meŋ sa, naŋ atisa ma tamtac, bu mac nem ndoc bu atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga ŋa-ŋandô sa, naŋ meŋ kêpiŋ.”

29 Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec, “Gauc nem a laŋ ma a ŋatô. 30 Têŋ ndoc mac alic ŋalauŋ wakuc bu lêc, naŋ mac aŋyalê bu ndoc ac-ŋga meŋ kêpiŋ. 31 Ma bocdinaŋ têŋ ndoc mac alic gêŋ naŋ aö gasôm yom pi, naŋ hôc asê, dec aŋyalê bu ndoc meŋ kêpiŋ bu Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê. 32 Yomandô! Lau têm dinaŋ-ŋga oc sêmbac ndu dom e gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê. 33 Undambê ti nom oc niŋga, tigeŋ aneŋ yom daŋ oc niŋga dom.”

Danem ali

34-35 Ma Yisu sôm, “Oc tôm dom bu ŋamalac daŋ êŋlêc bêc ŋambu-ŋga dau. Bocdinaŋ dec amasaŋ daôm ŋapep ma anem ali. Ayob bu anôm gêŋ êŋiŋ mac-ŋga ma aneŋ gêŋ ŋawahô me apô sim daôm tu ŋawapac nom-ŋga êŋlêc dom, bu mboe gêŋ dau oc hê nem gauc dôŋ têŋ têm bêc ŋambu-ŋga dau meŋ sa. Bu bêc dau oc hôc asê mac ŋagahô, tôm bôc daŋ sip akô sep eŋ. 36 Anem ali ma ateŋ mbec bu Anötö kêŋ licwalô têŋ mac bu ŋawapac hoŋ naŋ oc sêhôc asê, naŋ ku mac dulu dom, ma bu mac oc atôm bu alhac Ŋamalac ndê Atu aŋgô-ŋga ti mayam pac.”

37 Têŋ ŋasawa dinaŋ Yisu kêdôhôŋ lau mbo lôm dabuŋ ŋabatêmndö têŋ acsalô, ma iŋ sa gi yêc Lôc Olib têŋ ôbwêc. 38 Tôm bêc hoŋ lau daêsam sêtêŋ lôm dabuŋ si têŋ bêbêc ganduc, bu ŋac atac whiŋ bu sêŋgô Yisu ndê yom.

22

Judas sôm tidôŋ bu hoc Yisu asê (Mat 26:14-16; Mak 14:10-11)

1 Lau Israel si †Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga naŋ lau sêsam bu Mwasiŋ Pasowa-ŋga, naŋ meŋ kêpiŋ. 2 Ma dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga sêŋsalê lêŋ bu sêndic Yisu ndu gelec, ŋahu bu sêtöc lau. 3 Têŋ ndoc dinaŋ Sadaŋ sip Judas ndê ŋalôm. Iŋ ŋgac naŋ sêsam bu Iskeriot, ma iŋ ŋgacsêŋomi 12 si daŋ. 4 Iŋ têŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau siŋ-ŋga naŋ sêyob lôm dabuŋ, naŋ gi, ma ŋac sem yomgalôm pi lêŋ tu Judas hoc Yisu asê têŋ ŋac-ŋga. 5 Goc ŋac atac ŋayham, ma sêsôm tidôŋ bu sênemlhi iŋ ŋa mone. 6 Judas gôlôc ma kêsalê ndoc bocke naŋ lau daêsam oc sêmbo sêwhiŋ Yisu dom, dec oc tôm bu iŋ hoc Yisu asê.

Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêmasaŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga (Mat 26:17-19; Mak 14:12-16)

7 Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga ŋabêc naŋ lau Israel sic domba Pasowa-ŋga ndu, naŋ meŋ hôc asê. 8 Ma Yisu kêkiŋ Pita lu Jon ma sôm, “Amlu andi ma amasaŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga bu daneŋ.” 9 Ma sêndac iŋ, “Am tac whiŋ bu alu amasaŋ Pasowa yêc nde?” 10 Ma Yisu sôm têŋ iŋlu, “Asôc Jerusalem andi, ma amlu oc atap ŋgac daŋ sa, naŋ hôc bu lôŋ daŋ. Aŋkuc iŋ atêŋ iŋ ndê ŋadau ndê andu andi, 11 ma asôm têŋ andu ŋadau, ‘Alu mba kêdôhôŋwaga ndac am pi ŋalôm ŋacleŋ-ŋga, bu iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi bu sêneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc am nem andu.’ 12 Ma iŋ oc tôc ŋalôm atu daŋ yêc andu dau ŋahô-ŋga têŋ amlu. Tebo ti gêŋ hoŋ tu yac daneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc ŋalôm dinaŋ, goc amlu amasaŋ gêŋ yêc ŋalôm dinaŋ.” 13 Goc iŋlu sêsôc Jerusalem si ma sêtap gêŋ hoŋ sa gitôm Yisu sôm têŋ iŋlu, ma sêmasaŋ mwasiŋ Pasowa-ŋga.

Yisu gic hu Mwasiŋ Dabuŋ (Mat 26:26-29; Mak 14:22-26)

14 Têŋ ôbwêc dinaŋ, Yisu ndöc tebo whiŋ lau aposel bu sêneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga. 15 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Ŋasawa sauŋ aö oc wahôc ŋandê atu, magoc aö atac whiŋ bu waneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga dindec wawhiŋ mac muŋ. 16 Bu aö wasôm têŋ mac,

aö wanen Mwasiŋ Pasowa-ŋga tiyham dom e Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê, ma Pasowa dau ŋa-ŋandô meŋ sa.” 17 Goc iŋ kôc laclhu wain-ŋga daŋ, gêm daŋge ma sôm, “Akôc ma akêŋ lom têŋ daôm. 18 Aö wasôm têŋ mac bu aö oc wanôm wain tiyham dom e Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê.” 19 Ma iŋ kôc bolom, gêm daŋge ma pô kôc, goc gic sam têŋ ŋac ma sôm, “Aö neŋ ŋandô dau dec, naŋ gakêŋ tu mac-ŋga. Aneŋ gêŋ dindec tu bu gauc nem aö-ŋga.” 20 Ŋac seŋ gêŋ pacndê, goc ŋalêŋ tigeŋ iŋ kôc laclhu wain-ŋga daŋ ma sôm, “Laclhu dindec ti dôhôŋ pwac wakuc aneŋ dac-ŋga, naŋ wakêc siŋ tu mac-ŋga. 21 Tigeŋ aŋgô! Ŋgac naŋ bu hoc aö asê, naŋ gêŋ gêŋ ndöc tebo whiŋ aö. 22 Bu gêŋ naŋ oc hôc asê Ŋamalac ndê Atu, naŋ kêkuc lêŋ naŋ Anötö kêmasaŋ gwanaŋ su, tigeŋ ŋgac naŋ hoc aö asê, naŋ oc tap ŋagêyô atu sa. Oyaê!” 23 Goc ŋac hoŋ sêndac dandi pi ŋac si asa oc kôm gêŋ dau.

Asa ti ŋgac ŋamata-ŋga (Mat 20:25-28; 19:28; Mak 10:42-45)

24 Ma têŋ ndoc dinaŋ ŋgac-sêŋomi sêseŋ dau bu ŋac si asa ti ŋgac ŋamata-ŋga. 25 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Lau sambuc si kiŋ sêtoc dau sa têŋ ŋac si lau, ma lau naŋ sem gôliŋ lau, naŋ sêsam dau bu lau ŋamata-ŋga. 26 Magoc mac aŋkuc mêtê kaiŋ dinaŋ dom. Mac nem asa iŋ ŋgac tiwaê, naŋ êŋgwiniŋ dau ti ŋgac waêmba. Ma asa iŋ ŋgac ŋamata-ŋga, naŋ ti ŋgac akiŋ ŋambwa. 27 Mac gauc gêm bocke? Ŋgac naŋ ndöc tebo, ma ŋgac naŋ gêm akiŋ iŋ, naŋ iŋlu si asa ti ŋgac ŋamata-ŋga? Yêc ŋamalac aŋgô-ŋga, ŋgac naŋ ndöc tebo iŋ ŋgac ŋamata-ŋga. Tigeŋ aö gambo gawhiŋ mac gitôm ŋgac akiŋ.

28 “Ndoc bocke naŋ ŋawapac me kisa tap aö sa su, naŋ mac ahu aö siŋ dom. 29 Bocdinaŋ tiŋambu aö wakêŋ mac anem gôliŋ lau, gitôm Damaŋ kêŋ ŋaclai tu wanem gôliŋ-ŋga sip aö dauŋ amaŋ. 30 Ma mac oc aneŋ ti anôm gêŋ awhiŋ aö yêc gameŋ undambê-ŋga, ma mac oc andöc pôŋ atu ma amatôc Israel si lau ŋatoŋ 12.”

Yisu sôm bu Pita oc sêc iŋ ahuc (Mat 26:31-35; Mak 14:27-31)

31 Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Saimon, Saimon, Sadaŋ ndac bu êŋsahê mac nem akêŋ whiŋ bu gêŋ ŋandô me mba, gitôm lau sêwhê wit ŋapa ti ŋandô kôc. 32 Tigeŋ aö gateŋ mbec tu am-ŋga Saimon, bu am oc hu nem kêŋ whiŋ siŋ dom. Ma tiŋambu têŋ têm am nem daôm kwi, naŋ puc nem asidôwai dôŋ.” 33 Dec Pita sôm, “Pômdau, tôm ŋac sêkêŋ hêclu dasôc gapocwalô, me sêndic hêclu ndu, aö wahu am siŋ dom.” 34 Ma Yisu sôm, “Pita, aö wasôm têŋ am, ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc tidim tö, ma tiŋambu dalec oc taŋ.”

Ŋgacsêŋomi oc sêtap kisa sa

35 Goc Yisu ndac ŋac, “Têŋ ndoc aö kakiŋ mac asa a bu anem mêtê lau, naŋ mac akôc talhi mone-ŋga, ti gata, ma atapa dom. Têŋ ndoc dinaŋ mac apônda daôm, me mba?” Ma ŋac sêsôm, “Mba.” 36 Goc Yisu sôm, “Kwahic dec ma ndi, mac nem talhi mone-ŋga me gata bu yêc, naŋ akôc sa. Ma mac nem bieŋ baliŋ bu mbasi, dec akêŋ nem ŋakwê awê-ŋga têŋ lau sênemlhi, goc akôc ŋa-awa ma anemlhi bieŋ baliŋ daŋ. 37 Bu sêto yom daŋ yêc bocdec bu, *‘Sêlic iŋ gitôm lau sac si daŋ.’* Yom dau hêganôŋ aö, ma gic waê bu ŋandô sa. Yomandô, yom naŋ sêto pi aö, naŋ oc ŋandô sa.” 38 Ma ŋgacsêŋomi sêsôm, “Pômdau lic! Bieŋ baliŋ lu dec sêyêc.” Ma Yisu sôm, “Gitôm.”

Yisu teŋ mbec yêc Lôc Olib (Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

39 Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu malac Jerusalem siŋ, ma sêsa sêtêŋ Lôc Olib si. Têm daêsam su sêkac sa sêmbo gameŋ dinaŋ. 40 Iŋ hôc asê ma sôm têŋ ŋac, “Ateŋ mbec bu lêtôm tap mac sa dom.” 41 Goc iŋ hu ŋac siŋ ma sa ŋasawa sauŋ gi, pôŋ haduc ma teŋ mbec bocdec bu, 42 “Damaŋ, am bu tac whiŋ, dec kôc laclhu ŋawapac-ŋga dindec su yêc aö. Tigeŋ êmkuc aneŋ tac whiŋ dom, kôm tôm am daôm nem atac whiŋ bu kôm.” 43 Ma aŋela undambê-ŋga daŋ hoc dau asê têŋ iŋ, ma kôm iŋ licwalô sa. 44 Yisu pô sim dau ŋandô, ma teŋ mbec ŋaŋga, ma iŋ ndê waheŋ kêc sip nom gitôm dac.

45 Iŋ teŋ mbec su, goc tisa ma mbu têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi gi, ma gêlic bu ŋac sêyêc bêc sêyêc. Ŋac si ŋalôm ŋawapac kôm ŋac

kwapac. 46 Ma iŋ uŋ ŋac sa goc ndac ŋac,
“Tu sake-ŋga mac ayêc bêc ayêc? Atisa mac
ateŋ mbec bu lêtôm tap mac sa dom.”

Sêkôc Yisu dôŋ
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-52; Jon 18:1-11)

47 Yisu sôm yom dau mbo, ma ŋgacsêŋomi
12 si daŋ, naŋ sêsam bu Judas, naŋ hôc asê
ma wê lau toŋ atu sêwhiŋ iŋ. Iŋ kêsêlêŋ
têŋ Yisu bu ŋgutô iŋ, 48 magoc Yisu ndac
iŋ, “Judas, bocke? Am bu ŋgutô Ŋamalac
ndê Atu tu bu hoc iŋ asê, a?” 49 Lau naŋ
sêmbo sêwhiŋ Yisu, naŋ sêlic gêŋ naŋ bu hôc
asê ma sêndac, “Pômdau, yac andic ŋac ŋa
bieŋ, a?” 50 Ma ŋac si daŋ puc ndê bieŋ sa
ma pa dabuŋ-siga ŋamata-ŋga ndê ŋgac akiŋ
ndê daŋgalauŋ andô-ŋga su. 51 Magoc Yisu
sôm, “Akôm bocdinaŋ dom!” Ma iŋ kêmasec
ŋgac dau ndê daŋgalauŋ, ma kôm iŋ ŋayham
sa. 52 Goc Yisu sôm têŋ dabuŋsiga atu-tu ti
lau bata, ma lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga,
naŋ sêmeŋ bu sêkôc iŋ dôŋ, “Bocke dec mac
akôc bieŋ ti gêŋ siŋ-ŋga ma asa ameŋ bu
akôc aö dôŋ gitôm ŋgac kaŋ daŋ? 53 Tôm bêc
hoŋ aö gambo gawhiŋ mac yêc lôm dabuŋ
ŋagameŋ, ma mac akôc aö dôŋ dom. Tigeŋ
kwahic dec ti mac nem ndoc, ma ŋaclai
ŋasec-ŋga gêm gôliŋ mac.”

Pita sêc Yisu ahuc
(Mat 26:69-75; Mak 14:66-72; Jon 18:15-18, 25-27)

54 Ŋac sêkôc Yisu dôŋ, ma sêwê iŋ sêtêŋ
dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê andu si. Ma
Pita kêkuc ŋac mbo ahê. 55 Yêc dabuŋsiga
dau ndê andu ŋatuŋlôm, lau ŋatô sêkôm
ya golom asê, goc sêndöc sêwhiŋ dau ma
sêŋsulu. Ma Pita gi ndöc sic whiŋ ŋac.
56 Awhê akiŋ daŋ gêlic Pita ndöc ya ŋawê,
goc tahê iŋ ma sôm, “Iŋ ŋgac dindec iŋ kêkuc
Yisu whiŋ.” 57 Tig eŋ Pita pa dau ma sôm,
“Awhê! Aö kayalê iŋ dom!”

58 Ŋasawa sauŋ ma ŋamalac daŋ gêlic iŋ
ma sôm, “Am lau naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ si ŋgac
daŋ!” Ma Pita ô yom ma sôm, “Am ŋgac,
mba!”

59 Acgatu ŋasawa daŋ meŋ gi su, ma
ŋamalac daŋ tiyham sôm ti ŋaŋga, “Ŋgac
dindec iŋ kêkuc Yisu whiŋ! Yomandô! Bu
iŋ ŋgac Galili-ŋga.” 60 Magoc Pita sôm, “O
ŋgac daôm! Aö kayalê yom naŋ am sôm,
naŋ ŋahu dom!” Iŋ sôm yom dinaŋ mbo,
ma mbac dalec taŋ. 61 Ma Pômdau kac dau
kwi ma tahê Pita, ma Pita gauc gêm yom
naŋ Pômdau sôm têŋ iŋ bocdec bu, “Ôbwêc
dindec am oc sêc aö ahuc tidim tö, ma
tiŋambu mbac dalec oc taŋ.” 62 Goc iŋ sa
awê gi, ma taŋ dau ndu.

Lau siŋ-ŋga sêsu Yisu susu
(Mat 26:67-68; Mak 14:65)

63-64 Lau siŋ-ŋga naŋ sêkôc Yisu dôŋ, naŋ
sic hu sêsu iŋ susu. Sêkic iŋ tandô ahuc ŋa
po, goc sêtap iŋ ma sêndac, “Am bu propet,
dec sôm asê bu asa dec tap am?” 65 Ma sêpu
iŋ ti sêŋgwiniŋ iŋ ŋa yom sac daêsam.

Lau bata Israel-ŋga sêmatôc Yisu
(Mat 26:63-68; Mak 14:61-65)

66 Têŋ bêbêc ganduc lau bata Israel-ŋga,
ma dabuŋsiga atu-tu ti lau Skraib sêkac sa
sêpitigeŋ, ma sêkêŋ Yisu kalhac ŋac aŋgô-
ŋga. Ŋac sêsôm têŋ iŋ, 67 “Am bu Mesaya
dau, dec sôm têŋ yac!” Ma Yisu sôm têŋ
ŋac, “Aö bu wasôm, dec mac oc akêŋ whiŋ
aö dom, 68 ma aö bu wakêŋ gêndac daŋ
têŋ mac, dec mac oc aô aneŋ yom dom.
69 Tigeŋ, têŋ kwahic dec ma ndi, Ŋamalac
ndê Atu oc ndöc Anötö Ŋaclai Ŋadau ndê
amba andô-ŋga.” 70 Ma ŋac hoŋ sêsôm,
“Bocdinaŋ, am sôm bu am Anötö ndê Atu,
a?” Ma Yisu sôm, “Mac asôm solop bu aö
dauŋ dindec.” 71 Goc sêsôm têŋ dandi, “Yac
daŋgô yom naŋ iŋ dau sôm su. Dapônda
yom daŋ tu taŋgôliŋ pi iŋ-ŋga dom.”

23

Pailot kêsu Yisu
(Mat 27:11-26; Mak 15:2-15; Jon 18:29–19:16)

1 Goc lau hoŋ dinaŋ sêtisa ma sêwê Yisu
sêtêŋ Pailot si. 2 Ma ŋac sêŋgôliŋ yom pi
iŋ, ma sêsôm, “Ŋgac dindec gêli lau Israel-
ŋga ŋalôm sa. Iŋ sôm bu lau sêkêŋ takis têŋ
Sisa dom, ma iŋ toc dau sa ma sam dau bu
Mesaya, kiŋ naŋ lau Israel-ŋga sêkêŋ bata.”
3 Goc Pailot ndac Yisu bocdec bu, “Am lau
Israel-ŋga si kiŋ, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm
naŋ am daôm sôm.” 4 Dec Pailot sôm asê têŋ
dabuŋsiga atu-tu ti lau hoŋ, “Aö gatap ŋgac
dindec ndê giso daŋ sa dom, bu tamatôc
iŋ pi-ŋga.” 5 Tigeŋ ŋac sêsôm ti ŋaŋga, “Iŋ

kêdôhôŋ lau ma gêli ŋac si ŋalôm sa yêc gameŋ Judia-ŋga hoŋ. Iŋ gic hu yêc gameŋ Galili-ŋga ma kôm ŋapaŋ e meŋ têŋ gameŋ dindec."

Pailot kêkiŋ Yisu têŋ Herod Antipas

6 Têŋ ndoc Pailot ŋgô yom dinaŋ, naŋ iŋ ndac ŋac bu Yisu iŋ ŋgac Galili-ŋga, me mba. 7 Ma iŋ tap sa bu iŋ ŋgac Galili-ŋga, dec kêkiŋ iŋ têŋ Herod gi. Herod iŋ ŋgac naŋ gêm gôliŋ gameŋ Galili-ŋga, ma iŋ mbo malac Jerusalem têŋ têm dinaŋ. 8 Têŋ têm Herod gêlic Yisu, naŋ iŋ tac ŋayham atu, bu ŋasawa baliŋ su iŋ tac whiŋ bu lic iŋ. Iŋ ŋgô ŋawaê pi Yisu su, ma kêŋ bata bu lic iŋ kôm gêŋ dalô daŋ. 9 Iŋ kêŋ gêndac daêsam têŋ Yisu, magoc Yisu ô yom dom.

10 Têŋ dinaŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau Skraib sêtisa ma sêŋgôliŋ yom pi iŋ ti ŋaŋga. 11 Goc Herod ti lau siŋ-ŋga sêsu Yisu susu ma sêŋgwiniŋ iŋ. Sêkêŋ iŋ sôc ŋakwê baliŋ gitôm kiŋ sêsôc, ma sêŋkiŋ iŋ mbu têŋ Pailot gi. 12 Muŋ-ŋga Herod lu Pailot sêkêŋ kisa dau, magoc acsalô dinaŋ iŋlu sêhê silip dandi.

Pailot bu êŋgapwêc Yisu

13 Pailot mbwêc dabuŋsiga atu-tu ti lau bata ma lau Israel-ŋga ŋatô sêpitigeŋ, 14 ma sôm têŋ ŋac, "Mac akôc ŋgac dau atêŋ aö ameŋ, ma asôm bu iŋ gêli lau ŋalôm sa. Aö kasahê iŋ yêc mac aŋôm-ŋga, ma gatap sa bu yom naŋ mac aŋgôliŋ pi iŋ, naŋ ŋahu mba. 15 Ma Herod bocdinaŋ, bu iŋ kêkiŋ iŋ mbu têŋ yac meŋ. Bocdinaŋ wasôm têŋ mac bu ŋgac dau kôm giso daŋ dom bu dandic iŋ ndu. 16-17 Tu dinaŋ-ŋga aö wakêŋ aneŋ lau sêhi iŋ ŋa sö, ma sêhu iŋ siŋ lhö ndi." 18 Magoc ŋac sêmbwêc atu sêwhiŋ dau bu, "Kôc iŋ sa ma ndic iŋ ndu! Ma hu Barabas siŋ têŋ yac." 19 Barabas iŋ ŋgac naŋ ndöc gapocwalô têŋ ndoc dinaŋ, bu iŋ kêgilí lau bu sêndic siŋ, ma iŋ gic lau ŋatô ndu. 20 Magoc Pailot tac whiŋ bu êŋgapwêc Yisu su, dec sôm yom ŋaŋga tiyham bu nem ŋac si ŋalôm kwi. 21 Magoc ŋac sêmbwêc yom ŋapaŋ, "Ndic iŋ pi a gicso dau! Ndic iŋ pi a!" 22 Goc Pailot sôm têŋ ŋac tidim tö-ŋga, "Tu sake-ŋga? Iŋ kôm giso bocke? Aö gatap yom daŋ sa pi iŋ dom, bu dandic iŋ ndu. Bocdinaŋ aö wakêŋ aneŋ lau siŋ-ŋga sêndic iŋ ŋamlic ŋandê, ma wahu iŋ siŋ." 23 Tigeŋ ŋac sêmbwêc hôc ahuc ŋapaŋ, bu sêndic iŋ pi a gicso dau. Ma sêmbwêc yom dau e Pailot sôc ŋapu. 24 Iŋ gôlôc ma sôm têŋ lau siŋ-ŋga bu sêkôm gitôm lau dau si yom. 25 Barabas, ŋgac siŋsêlêc naŋ ndöc gapocwalô tu iŋ gic lau ndu-ŋga, naŋ sêŋgapwêc iŋ su tôm lau sêndac. Magoc Yisu, naŋ sêtec, naŋ Pailot kêkiŋ iŋ têŋ lau siŋ-ŋga bu sêndic iŋ ndu.

Sic Yisu pi a gicso dau
(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

26 Ŋac sêwê Yisu sêsa si, ma yêc seŋ sêtap ŋgac daŋ ŋaê Saimon sa. Iŋ ŋgac malac Sairin-ŋga,* ma iŋ kêsêlêŋ mbo seŋ akêŋ gameŋ ŋamakê-ŋga bu têŋ Jerusalem ndi. Lau siŋ-ŋga sêkôc Saimon ma sêkêŋ iŋ kêbalaŋ a gicso dau kêkuc Yisu.

27 Lau daêsam sêŋkuc Yisu si, ma lauwhê ŋatô sêwhiŋ ŋac, sêhu daŋgibo asê pi iŋ ma sêtaŋ. 28 Goc Yisu kac dau kwi ma sôm têŋ ŋac, "Mac lauwhê Jerusalem-ŋga, ataŋ aö dom! Tigeŋ ataŋ tu daôm-ŋga, ma tu mac nem balêkoc-ŋga. 29 Bu ndoc ŋawapac-ŋga oc meŋ sa, naŋ mac oc asôm bu iŋ gêŋ ŋayham bu lauwhê ŋatô ŋac lauwhê gapoc ma sêkôc balêkoc me sêkêŋ su têŋ balêkoc dom. 30 Têŋ ndoc dinaŋ, lau oc tac whiŋ bu lôc daŋ tip meŋ ma êŋgatöc ŋac si. 31 Gêŋ naŋ kwahic dec sêkôm têŋ aö, naŋ gitôm sêkêŋ ya gêŋ a batac. Bocdinaŋ ahêgo daôm pi gêŋ ŋac oc sêkôm tiŋambu-ŋga, oc nditôm sêkêŋ ya neŋ a basô."

32 Lau siŋ-ŋga sêwê ŋgac sac lu sêwhiŋ Yisu, bu sêndic iŋlu ndu sêwhiŋ iŋ. 33 Ŋac sêsa si e sêhôc asê gameŋ naŋ sêsam bu Ŋakêcyha, ma yêc dinde ŋac sic Yisu pi a gicso dau. Ma sic ŋgac sac lu sêpi a gicso sêwhiŋ Yisu, daŋ kêgalêŋ andô-ŋga, ma daŋ kêgalêŋ gasê-ŋga. 34 Têŋ dinaŋ Yisu teŋ mbec ma sôm, "Damaŋ, suc aneŋ ŋacyo si sac kwi, bu ŋac sêŋyalê gêŋ naŋ sêkôm, naŋ dom." Tiŋambu lau siŋ-ŋga sêpuc gapoc bu sêlic ŋac si asa oc kôc Yisu ndê ŋakwê.

35 Lau daêsam sêlhac ma tahê Yisu, ma lau bata Israel-ŋga bocdinaŋ. Sêlhac ti sem tô iŋ ma sêsôm, "Iŋ gêm lau ŋatô sa. Iŋ bu

* **23:26:** Sairin - malac daŋ naŋ yêc Not (North) Afrika.

Mesaya naŋ Anötö kêyaliŋ sa, naŋ nem dau si maŋ.” 36 Ma lau siŋ-ŋga sêtigasuc ma sêsu iŋ susu boc-dinaŋ. Sêkêŋ wain ŋamakic têŋ iŋ, 37 ma sêsôm, “Am bu lau Israel-ŋga si kiŋ, naŋ goc nem daôm si.” 38 Ŋac sêto yom kalhac iŋ ndê a gicso dau ŋahô, naŋ sôm, ‘Lau Israel-ŋga si Kiŋ dindec.’

39 Ŋgac sac daŋ naŋ kêgalêŋ a gicso dau kêpiŋ Yisu, naŋ su iŋ susu ma sôm, “Am Mesaya dau, a? Bocdinaŋ dec nem daôm si, ma nem alu si awhiŋ!” 40 Tigeŋ ŋgac sac tilu-ŋga hec yom iŋ, ma ndac, “Am töc Anötö, me mba? Yac lau tö dakôc ŋagêyô tigeŋ. 41 Hêclu dakôc ŋagêyô solop, bu hêclu dakôm sac. Magoc ŋgac dindec kôm giso daŋ dom.” 42 Goc iŋ sôm têŋ Yisu, “Yisu, têŋ ndoc am ndöc nem pôŋ kiŋ-ŋga, naŋ gauc nem aö.” 43 Ma Yisu ô yom ma sôm têŋ iŋ, “Aö wasôm yomandô têŋ am bu acsalô lec am oc ndöc †Paradais whiŋ aö.”

Yisu mbac ndu
(Mat 27:45-56; Mak 15:33-39; Jon 19:28-30)

44 Têŋ ac kalhac lhu, ŋasec gêm gameŋ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ŋga, 45 bu ac gêm ganduc. Ma po baliŋ naŋ kêgalêŋ lôm dabuŋ ŋalôm, naŋ dau kic gi lu. 46 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu mbwêc awha atu ma sôm, “Damaŋ, aö gakêŋ aneŋ gatuŋ sip am amam!” Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc mbac ndu.

47 Ŋgac bata siŋ-ŋga gêlic gêŋ hoŋ dinaŋ, ma kêpiŋ Anötö ma sôm, “Yomandô! Ŋgac dindec iŋ ŋgac gitêŋ!” 48 Ma lau daêsam naŋ sêkac sa su bu sêlic lau siŋ-ŋga sic Yisu pi a gicso dau, naŋ sêlic gêŋ hoŋ dinaŋ e kôm ŋac si ŋalôm ŋawapac, dec sêndahiŋ ŋasu ma sêlhö si. 49 Ma lau hoŋ naŋ sêŋyalê Yisu, ma lauwhê naŋ sêŋkuc iŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga, naŋ sêlhac ahê ma sêlic gêŋ dinaŋ.

Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hoc ŋasuŋ
(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

50-51 Ŋgac daŋ mbo, naŋ ndê ŋaê Josep. Iŋ ndê malac Arimatiya yêc gameŋ Judia-ŋga, ma iŋ ŋgac ŋayham ma gitêŋ naŋ kêŋ bata Anötö ndê gôliŋ bu meŋ sa tiawê. Iŋ lau †Sanedrin-ŋga si daŋ, tigeŋ iŋ ŋalôm whiŋ yom naŋ ŋac sêkic pi Yisu bu sêndic iŋ ndu, ti gêŋ naŋ sêkôm têŋ iŋ, naŋ dom. 52 Têŋ telha dinaŋ iŋ têŋ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ŋamlaŋ. 53 Goc iŋ kôc iŋ su yêc a gicso dau, kêpaŋ iŋ ŋa po ŋayham daŋ, ma kêŋ iŋ yêc sêhô daŋ. Lau sêlêŋ sêhô dinaŋ gwanaŋ su yêc hoc daŋ ŋalôm, ma sêkêŋ ŋgac batê daŋ yêc sêhô dau muŋ su dom.

54-55 Lauwhê naŋ muŋ-ŋga sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Yisu têŋ ndoc iŋ meŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga, naŋ sêŋkuc Josep si, ma sêlic sêhô dinaŋ ti gameŋ naŋ Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc naŋ. Tigeŋ bêc dinaŋ iŋ lau Israel si bêc sêmasaŋ dau tu sêlic om-ŋga, ma ndoc Sabat-ŋga meŋ kêpiŋ. 56 Bocdinaŋ lauwhê dinaŋ sêmbu sêtêŋ si andu si, ma sêmasaŋ bu ŋamalu ti gêŋ ŋatô bu sênem oso Yisu. Ma têŋ bêc Sabat-ŋga, ŋac sêŋwhaŋ dau tôm yomsu Sabat-ŋga sôm.

24

Yisu tisa
(Mat 28:1-10; Mak 16:1-13)

1 Sabat meŋ gi su, ma têŋ wake ŋabêc ŋamata-ŋga, goc lauwhê dinaŋ sêti têŋ bêbêc ganduc. Sêkôc gêŋ ŋamalu naŋ sêmasaŋ su, ma sêsa sêtêŋ sêhô dau si. 2 Ma sêlic bu hoc atu naŋ Josep kêpi gi tiŋ sê awha, naŋ ndöc ŋamala dom. 3 Dec sêsôc si, magoc sêtap Pômdau Yisu ndê ŋamlaŋ sa dom. 4 Sêlhac ma sêhêdaê, ma ŋgac lu ti ŋakwê ŋawasi atu, sêhoc dau asê ma sêlhac sêwhiŋ ŋac. 5 Dec lauwhê sêtöc dau, ma sêwec aŋgô andô têŋ nom. Ma ŋgac lu sêsôm têŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac aŋsalê iŋ naŋ mbo tali, yêc lau batê si mala? 6 Iŋ mbo lec dom, iŋ tisa su. Gauc nem yom naŋ iŋ sôm têŋ mac muŋ su, têŋ têm iŋ mbo gameŋ Galili-ŋga. 7 Iŋ sôm bu lau oc sêhoc Ŋamalac ndê Atu asê ma sêkêŋ iŋ sip lau sac si amba, ma ŋac oc sêndic iŋ pi a gicso dau, ma têŋ bêc titö-ŋga iŋ oc tisa tiyham.” 8 Goc lauwhê dinaŋ gauc gêm yom naŋ Yisu sôm muŋ su. 9 Ma ŋac sêhu sêhô dau siŋ ma sêmbu sêtêŋ Jerusalem si, ma sic miŋ yom hoŋ dinaŋ têŋ ŋgacsêŋomi 11, ma têŋ lau hoŋ naŋ muŋ-ŋga sêŋkuc Yisu.

10 Lauwhê dau si ŋaê bocdec. Maria Magadala, Joana, ma Jems dinda Maria, ma lauwhê ŋatô sêwhiŋ. Ŋac sic miŋ têŋ lau aposel, 11 magoc aposel sêŋgô yom dau gitôm yom ŋambwa, ma sêkêŋ whiŋ dom.

12 Goc Pita tisa ma kêti têŋ sêhô gi. Iŋ wec
bu tôc gwaniŋ sêhô ŋalôm, dec iŋ gêlic po
ŋambwa naŋ yêc. Goc iŋ kölhö gi ma gauc
gêm yom daêsam pi gêŋ hoŋ dinaŋ.

Yisu hoc dau asê têŋ ŋgacsêŋom lu

13 Têŋ bêc tigeŋ dinaŋ ŋgac-sêŋom lu
sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ bu sêtêŋ malac Emeyas
sêndi. Seŋ akêŋ Jerusalem têŋ Emeyas,
naŋ ŋasawa gitôm kilometa 11. 14 Iŋlu
sem yomgalôm têŋ dandi, pi gêŋ hoŋ naŋ
hôc asê têŋ têm dinaŋ. 15 Sêŋsêlêŋ ti sem
yomgalôm sêmbo, ma Yisu dau meŋ kêsêlêŋ
whiŋ iŋlu. 16 Tigeŋ Anötö kôm iŋlu tandô
ŋalêŋ kaiŋ daŋ sa, dec sêŋyalê iŋ dom. 17 Ma
iŋ sôm têŋ iŋlu, “Yom bocke dec amlu asôm
têŋ daôm ma aŋsêlêŋ ambo seŋ?” Goc iŋlu
sêkwê dôŋ sêlhac, ma sêwec. 18 Ma iŋlu si
daŋ naŋ sêsam bu Kliopas ô yom ma sôm,
“Ŋacleŋ hoŋ naŋ sêmbo Jerusalem têŋ têm
dindec, naŋ sêŋyalê gêŋ naŋ hôc asê. Bocke
dec am kêyalê dom?” 19 Ma Yisu ndac, “Gêŋ
sake?” Ma sêsôm têŋ iŋ, “Gêŋ naŋ hôc asê
Yisu Nasaret-ŋga. Ŋgac dau iŋ propet daŋ,
ma iŋ kôm gêŋ ma sôm yom ti ŋaclai atu yêc
Anötö ma ŋamalac hoŋ aŋgô-ŋga. 20-21 Ma
yac akêŋ bataŋ su, bu mboe iŋ Mesaya
naŋ Anötö oc êŋkiŋ bu êŋgaho lau Israel-
ŋga su yêc lau Rom-ŋga amba. Tigeŋ yac
mba dabuŋ-siga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga
sêkêŋ iŋ têŋ lau Rom-ŋga bu sêmatôc iŋ, ma
ŋac sêkic yom bu iŋ mbac ndu, ma sic iŋ
pi a gicso dau. Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê iŋ,
ma kwahic dec bêc tö giŋga su. 22 Ma bêbêc
lec yac mba lauwhê ŋatô sêsôm yom naŋ
kôm yac hoŋ asö. Têŋ bêbêc ganduc, ŋac
sêtêŋ sêhô si, 23 magoc sêtap iŋ ndê ŋamlaŋ
sa dom. Sêmbu sêmeŋ, ma sêsôm bu aŋela
sêhoc dau asê têŋ ŋac, ma sêsôm têŋ ŋac bu
Yisu mbo tali. 24 Lau ŋatô naŋ sêmbo sêwhiŋ
yac, naŋ sêsa sêtêŋ sêhô si, ma sêtap gêŋ hoŋ
sa tôm lauwhê dau sêsôm, magoc sêlic Yisu
dom.”

25 Goc Yisu sôm têŋ iŋlu, “O mac lau! Mac
nem gauc sa dom. Lau propet sêhoc yom
asê pi gêŋ hoŋ dinaŋ gwanaŋ su, magoc
mac akêŋ whiŋ gwalec! 26 Sêhoc yom
asê ma sêsôm bu Mesaya gic waê bu hôc
ŋawapac hoŋ dinaŋ, ma tiŋambu tap iŋ ndê
ŋawasi sa.” 27 Ma Yisu whê iŋlu si gauc sa
pi yom hoŋ naŋ Moses ti lau propet sêto
hêganôŋ iŋ, e iŋ whê Anötö ndê yom hoŋ
naŋ sêto gwanaŋ pi iŋ, naŋ sa têŋ iŋlu.

28 Ŋac sêsuŋ sa malac Emeyas, ma Yisu
kôm bu hu iŋlu siŋ, ma êŋsêlêŋ gacgeŋ ndi.
29 Magoc sêteŋ iŋ ti ŋaŋga, ma sêsôm, “Mbo
whiŋ alu, bu ac pacndê ma sauŋ oc ôbwêc
sa.” 30 Dec Yisu sôc malac dau gi, bu mbo
whiŋ iŋlu. Ma têŋ ndoc sêndöc sic bu sêneŋ
gêŋ, naŋ Yisu kôc bolom sa, gêm daŋge
ma pô kôc, goc kêŋ têŋ iŋlu. 31 Ma iŋlu si
tandô ŋawa sa, dec sêŋyalê iŋ. Ma ŋagahô
eŋ Yisu aŋgô mba. 32 Ma iŋlu sêsôm têŋ
dandi, “Yomandô. Têŋ ndoc iŋ sôm yom
têŋ hêclu yêc seŋ, ma whê Anötö ndê yom
naŋ sêto yêc, naŋ sa, dec kôm hêclu neŋ
ŋalôm kac hêclu ŋandô.” 33 Goc iŋlu sêtisa
ŋagahô, ma sêlhö sêmbu sêtêŋ Jerusalem si.
Ma sêtap ŋgacsêŋomi 11 sa, ti lau ŋatô naŋ
sêmbo sêwhiŋ ŋac. 34 Ma ŋgacsêŋomi sêsôm
têŋ iŋlu, “Pômdau tisa yomandô, ma iŋ hoc
dau asê têŋ Saimon!” 35 Goc iŋlu sic miŋ
yom pi gêŋ naŋ hôc asê yêc seŋ, ma bu iŋlu
sêŋyalê Yisu têŋ ndoc iŋ pô bolom kôc.

Yisu hoc dau asê têŋ sêŋomi hoŋ

36 Sêsôm yom dinaŋ sêmbo, ma Yisu hoc
dau asê ma kalhac ŋac aŋgô-ŋga, ma sôm
têŋ ŋac, “Yom malô whiŋ mac.” 37 Ŋac sêsö
ti sêtöc dandi ŋandô, bu ŋac gauc gêm bu
sêlic ŋalau daŋ. 38 Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Tu
sake-ŋga mac nem ŋalôm ŋawapac, ma gauc
gêm yom daêsam? 39 Alic amaŋ ti gahiŋapa,
bu aö dauŋ dindec. Amasec aö, ma alic.
Ŋalau si ŋamsôm ti ŋakwa mbasi, magoc alic
aö neŋ.” 40 Iŋ sôm yom dinaŋ, goc tôc amba
ti gahiapa têŋ ŋac.

41 Ŋac atac ŋayham babalec, magoc ŋac
gauc gêm yom daêsam, ma atac lu-lu bu gêŋ
naŋ hôc asê, naŋ gêŋ ŋandô, me mba. Goc iŋ
ndac ŋac, “Mac nem gêŋ daneŋ-ŋga ndöc?”
42 Ma sêkêŋ i tô daŋ naŋ sêpec su, naŋ têŋ
iŋ. 43 Ma iŋ kôc su, ma gêŋ yêc ŋac si aŋgô-
ŋga. 44 Goc iŋ sôm têŋ ŋac, “Gauc nem bu
aö gasôm yom têŋ mac muŋ su, pi gêŋ naŋ
kwahic dec ŋandô sa. Têŋ ndoc aö gambo
gawhiŋ mac, naŋ gawhê sa bu gêŋ hoŋ naŋ
sêto pi aö yêc Moses ma lau propet si bapia
tilhuŋ, ma yêc Buku Wê-ŋga, naŋ gic waê
bu ŋandô sa.” 45 Ma iŋ whê ŋac si gauc sa pi
Anötö ndê yom hoŋ naŋ sêto yêc. 46 Iŋ sôm

têŋ ŋac, “Sêto yom pi Mesaya bu iŋ oc hôc ŋandê atu ma mbac ndu, ma têŋ bêc titö-ŋga iŋ oc tisa ma mbo tali tiyham. 47 Ma sêto bu lau oc sênem mêtê tu iŋ ndê ŋaê-ŋga, ma sêsôm têŋ lau bu sêkac si ŋalôm kwi, dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi. Ŋac oc sêndic hu sênem mêtê dau yêc malac Jerusalem, ma tiŋambu mêtê dau oc sa têŋ lau gameŋ apa-ŋga hoŋ. 48 Gêŋ hoŋ dindec mac alic gatô su, dec oc ahoc yom ŋandô asê pi gêŋ dau awhiŋ. 49 Ma alic! Aö oc wakêŋ gêŋ naŋ aneŋ Damaŋ gic bata su, naŋ têŋ mac. Bocdinaŋ ambo malac dindec e Anötö kêŋ iŋ ndê ŋaclai nem mac ahuc.”

Yisu pi undambê gi

50 Tiŋambu Yisu wê ŋac sêsa sêtêŋ gameŋ naŋ yêc kêpiŋ malac Betani si. Yêc dinaŋ iŋ hôc amba sa, ma gêm mbec ŋac. 51 Ma têŋ têm iŋ gêm mbec ŋac mbo, naŋ iŋ hu ŋac siŋ, ma Anötö kôc iŋ sa pi undambê gi. 52 Dec ŋac sêpôŋ haduc ma sêmpiŋ iŋ. Ma sêlhö sêmbu sêtêŋ Jerusalem si ti atac ŋayham atu. 53 Ma tôm bêc hoŋ, sêkac sa sêmbo lôm dabuŋ ŋabatêmndö, ma sêhoc Anötö ndê waê asê.

Jon
ndê ŋawaê ŋayham
Yom whê ŋawaê ŋayham dindec sa-ŋga

Jon iŋ Yisu ndê ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, naŋ kêsêlêŋ whiŋ Yisu ma mbo whiŋ iŋ tôm iŋ ndê bêc mbo nom-ŋga hoŋ, ma bocdinaŋ dec ŋgô yom hoŋ naŋ iŋ kêdôhôŋ ma gêlic gweleŋ naŋ iŋ kôm. Yêc 13:24, 19:26, 20:2 ma 21:7, Jon to yom pi ŋgacsêŋom daŋ, naŋ Yisu atac whiŋ ŋandô. Lau daêsam sêŋyalê bu yom dau hêganôŋ Jon dau, magoc iŋ tec bu tôc dau tiawê.

Lau ŋatô sêsam Jon ndê bapia bu 'Buku Gêŋ Dalô-ŋga,' bu iŋ to yom pi gêŋ dalô atu-tu naŋ Yisu kôm. Iŋ to yom pi gêŋ dalô hoŋ naŋ Yisu kôm, naŋ dom. Iŋ to yom pi gêŋ naŋ bu whê Yisu sa bu Mesaya naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ têŋ iŋ ndê lau Israel-ŋga. Jon dau whê ndê bapia ŋahu sa bocdec bu:

> Yom pi gêŋ dalô dindec, naŋ yêc tu bu mac asam ma akêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Mesaya, Anötö ndê Atu. Ma tu mac akêŋ whiŋ iŋ ndê ŋaê-ŋga, dec mac oc atap seŋ ambo tamli-ŋga sa. (20:31)

Jon sam Yisu bu Anötö ndê Yom Dau naŋ mbo titêm-titêm, naŋ meŋ ti ŋamalac. Iŋ mbo whiŋ Damba Anötö têŋ ŋamata-ŋga, ma iŋ Anötö dau (1:1). Bocdinaŋ lau naŋ sêŋyalê Yisu tidôŋ, naŋ gitôm sêŋyalê ti sêlic iŋ Damba dau whiŋ (1:18; 8:19; 14:7). Jon tac whiŋ bu lau naŋ sêsam iŋ ndê bapia sêtap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa. Ma seŋ dau datap sa yêc Yisu tawasê, tôm yom naŋ Yisu sôm pi dau, ma Jon to yêc (14:6) bocdec bu:

> Aö taŋwasêŋ gati seŋ bu ŋamalac sêtêŋ Damaŋ sêndi, ma seŋ daŋ yêc dom.

Yisu Kilisi Ŋahu

1 Têŋ têm ŋamata-ŋga nom sambuc dindec mbasi, naŋ Yisu naŋ dasam bu Yom Dau, iŋ mbo. Iŋ mbo whiŋ Anötö, ma iŋ Anötö dau. 2 Iŋ mbo whiŋ Anötö têŋ têm ŋamata-ŋga. 3 Gêŋ hoŋ naŋ yêc, naŋ iŋ dau kêŋ, ma gêŋ daŋ hôc asê ŋa lêŋ daŋ dom. 4 Yac neŋ dambo taŋli ŋahu iŋ dau, ma iŋ dau ti ŋamalac nom-ŋga si Ŋawê. 5 Ŋawê dau pô gameŋ ŋasec, ma ŋasec gitôm dom bu kôm ŋawê dau ahuc.

6 Anötö kêkiŋ ŋgac aheŋ-ŋga daŋ meŋ, naŋ ndê ŋaê Jon. 7 Iŋ meŋ bu hoc yom ŋandô asê pi Ŋawê dau, tu bu lau hoŋ naŋ sêŋgô iŋ ndê yom, naŋ sêkêŋ whiŋ Ŋawê dau. 8-9 Jon iŋ Ŋawê dau dom, tigeŋ iŋ meŋ bu hoc yom asê pi Ŋawê ŋandô dau, naŋ oc meŋ êŋkuc iŋ bu pô ŋamalac hoŋ.

10 Nom sambuc dindec Anötö kêŋ ŋa iŋ, tigeŋ têŋ ndoc iŋ hôc asê, naŋ lau nom-ŋga sêŋyalê iŋ dom. 11 Iŋ ti nom sambuc dindec ŋadau, magoc têŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ ndê lau Israel-ŋga sêkôc iŋ sa dom. 12 Magoc lau hoŋ naŋ sêkôc iŋ sa, ma sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ Anötö gêlic ŋayham ma kôc ŋac sa sêti iŋ ndê balêkoc. 13 Sêti iŋ ndê balêkoc ŋa lêŋ tôm lau nom-ŋga si lêŋ sêkwê balêkoc asê-ŋga dom, me tu ŋamalac dau si gauc gêm me atac whiŋ-ŋga dom. Mba! Anötö dau kôm ŋac sêtiwakuc dec sêti iŋ ndê balêkoc.

14 Iŋ naŋ dasam bu Yom Dau sip nom meŋ ti ŋamalac, ma mbo whiŋ yac. Iŋ meŋ akêŋ Damba Anötö, ma Damba ndê mwasiŋ ti yom ŋandô gêm iŋ ahuc. Iŋ Anötö ndê Atu tigeŋ, dec wêkaiŋ ŋaclai ti ŋawasi atu, ma yac alic iŋ ndê ŋaclai ti ŋawasi dau, naŋ su. 15 Jon hoc yom asê pi iŋ gwanaŋ su bocdec bu, "Ŋgac daŋ oc êŋkuc aö, naŋ hôc gêlêc aö su, ŋahu bu iŋ mbo wandêc su mbo." Ma têŋ ndoc iŋ hôc asê, naŋ Jon sôm bu, "Iŋ ŋgac dau dinaŋ dec gahoc yom asê pi iŋ gwanaŋ su."

16-17 Muŋ-ŋga Anötö kêmwasiŋ lau Israel-ŋga ŋa yomsu naŋ iŋ kêŋ têŋ Moses. Magoc kwahic dec Yisu Kilisi meŋ, ma Anötö ndê mwasiŋ gêm iŋ ahuc sambuc, dec yac hoŋ datap mwasiŋ ti yom ŋandô sa hôc gêlêc su, yêc Yisu. 18 Ŋamalac daŋ gêlic Anötö su dom. Magoc iŋ ndê Atu tigeŋ Yisu †Kilisi, naŋ mbo kêpiŋ Anötö dau, iŋ dau iŋ Anötö, naŋ sip nom meŋ ti ŋamalac, ma whê Damba Anötö sa têŋ yac, dec taŋyalê iŋ.

Lau sêndac bata Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga

19-20 Têŋ ndoc Jon kêku lau mbo, naŋ lau bata Israel-ŋga sêŋkiŋ †dabuŋsiga ŋatô ti lau †Liwai ŋatô akêŋ Jerusalem sêtêŋ iŋ si, ma sêndac iŋ bu, "Am asa?" Jon sêc yom daŋ

ahuc dom, iŋ sôm yom yêc awê bu, “Aö †Mesaya dom.” 21 Dec ŋac sêndac iŋ, “Bocdinaŋ dec am asa? Am Elaija, a?” Ma iŋ sôm, “Mba!” Goc sêndac, “Am propet gitôm Moses naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ meŋ, a?” Ma iŋ sôm, “Mba!” 22 Bocdinaŋ sêsôm têŋ iŋ, “Dec sôm daôm asê têŋ yac bu am asa. Yac bu akêŋ ŋawaê têŋ lau naŋ sêŋkiŋ yac ameŋ naŋ.” 23 Jon ô ŋac si gêndac ŋa propet Aisaya ndê yom daŋ, ma sôm, “*Ŋamalac naŋ ta yom yêc gameŋ sawa bu, ‘Amasaŋ Pômdau ndê seŋ tisolop,’* naŋ aö dauŋ dec.”

24 Lau Palêsai ŋatô sêmbo sêwhiŋ lau naŋ lau bata sêŋkiŋ sêtêŋ Jon si. 25 Sêŋgô Jon ndê yom dau, dec sêndac iŋ bocdec bu, “Am daôm sôm bu am Mesaya dom, ma bu am Elaija dom, ma propet atu dau dom. Ma bocke dec am kêku lau mbo?” 26-27 Ma Jon sôm, “Aö dec kaku lau ŋa bu, magoc ŋgac daŋ oc êŋkuc aö, naŋ hôc gêlêc aö su. Aö dec ŋgac ŋambwa, gitôm dom bu wati iŋ ndê ŋgac akiŋ bu waŋgapwêc iŋ ndê atapa ŋawalô. Ŋgac dau kwahic dec mbo mac ŋalhu, magoc mac aŋyalê iŋ dom.”

28 Jon kêku lau mbo malac daŋ ŋaê Betani, naŋ yêc Bu Jordan ŋadaŋga mbu têŋ ac pi-ŋga. Ma gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê yêc gameŋ dinaŋ.

Yisu iŋ Anötö ndê Domba

29 Bêc daŋ tiyham ma Jon gêlic Yisu kêsêlêŋ têŋ iŋ meŋ, ma sôm, “Alic ŋgac dê! Iŋ †Anötö ndê Domba, naŋ Anötö kêŋ bu kôc ŋamalac si sac su. 30 Iŋ ŋgac dau naŋ aö gasôm yom pi iŋ muŋ su, bu ŋgac daŋ oc êŋkuc aö meŋ, naŋ hôc gêlêc aö su, bu iŋ mbo wandêc su mbo. 31 Muŋ-ŋga aö dauŋ neŋ gauc sa pi iŋ dom, tigeŋ kwahic dec aö gameŋ kaku lau ŋa bu, tu bu watôc iŋ asê têŋ lau Israel-ŋga.” 32-33 Jon sôm yom dinaŋ su, goc gic têku yom ma whê yom sa bocdec bu, “Yomandô. Muŋ-ŋga aö dauŋ neŋ gauc sa pi iŋ dom, tigeŋ Anötö naŋ kêkiŋ aö bu waŋku lau ŋa bu, naŋ sôm têŋ aö bu, ‘Am oc lic Ŋalau Dabuŋ sip têŋ ŋgac daŋ meŋ. Ma ŋgac dau dinaŋ oc êŋku lau ŋa Ŋalau Dabuŋ.’ Tiŋambu aö galic Ŋalau Dabuŋ gêm balusi aŋgô ma sip akêŋ undambê têŋ ŋgac dindec meŋ ma mbo whiŋ iŋ. 34 Aö tanôŋ galic gêŋ dinaŋ hôc asê ŋgac dau su, ma tu dinaŋ-ŋga kwahic dec gahoc yom asê pi iŋ, ma gasôm asê têŋ mac bu iŋ Anötö ndê Atu.”

Yisu ndê ŋgacsêŋomi ŋamata-ŋga

35 Ŋagalaŋsê Jon mbo bu dau ŋadali ma iŋ ndê †ŋgacsêŋom lu sêmbo sêwhiŋ iŋ. 36 Yisu kêsêlêŋ meŋ, ma Jon tahê iŋ ma sôm, “Kec, Anötö ndê Domba dê.” 37 Têŋ ndoc ŋgacsêŋom lu sêŋgô Jon ndê yom dinaŋ, naŋ sêhu iŋ siŋ ma sêŋkuc Yisu. 38 Yisu kac dau kwi ma gêlic bu iŋlu sêŋkuc iŋ, dec ndac, “Bocke dec amlu aŋkuc aö?” Goc iŋlu sêsôm, “Rabai, am yêc nde?” (Ŋaê †Rabai danem kwi bu ‘Kêdôhôŋ-waga.’) 39 Ma iŋ sôm, “Ameŋ ma alic.” Goc iŋlu sêŋsêlêŋ sêwhiŋ iŋ si, ma sêlic gameŋ naŋ iŋ yêc. Sêhôc asê têŋ telha, acgatu gitôm 4 kilok, ma bocdinaŋ dec sêmbo sêwhiŋ iŋ.

40 Ŋgac lu naŋ sêŋgô Jon ndê yom ma sêŋkuc Yisu, naŋ si daŋ iŋ Andru, Saimon Pita ndê asi. 41 Ŋagahô iŋ gi tap dôwa Saimon sa, ma sôm têŋ iŋ, “Yac atap †Mesaya sa su.” (Yom Mesaya dau danem kwi bu Kilisi.) 42 Goc iŋ wê Saimon s a têŋ Yisu gi. Yisu tahê iŋ ma sôm, “Am Saimon, Jon ndê atu. Kwahic dec aö wasam am bu Kepas.” (Ŋaê dau* sem kwi sip Yom Grik bu Pita.)

Yisu kêgalêm Pilip lu Natanael sa

43-44 Têŋ ŋagalaŋsê Yisu tisa ma gi tap ŋgac daŋ ŋaê Pilip sa. Pilip iŋ ŋgac akêŋ malac Betsaida yêc gameŋ Galili-ŋga. Malac dau Pita lu Andru si malachu whiŋ. Yisu gauc gêm bu têŋ Galili ndi, dec sôm têŋ Pilip, “Mweŋ êmkuc aö.” 45 Goc Pilip gi tap ŋgac daŋ ŋaê Natanael sa, ma sôm têŋ iŋ bu, “Mesaya naŋ Moses ti lau propet sêto yom pi iŋ muŋ su, naŋ yac atap iŋ sa su. Iŋ Josep ndê atu Yisu akêŋ malac Nasaret.” 46 Natanael ŋgô su goc ndac, “Nasaret? Gêŋ ŋayham bocke oc meŋ akêŋ malac ŋambwa dinaŋ?” Dec Pilip sôm, “Mweŋ ma lic.”

47 Yisu gêlic Natanael têŋ iŋ meŋ, ma sôm yom pi iŋ bocdec bu, “Yomandô! Iŋ ŋgac Israel-ŋga naŋ yom tasaŋ daŋ yêc iŋ ndê ŋalôm dom.” 48 Dec Natanael ndac iŋ, “Am kêyalê aö ŋalêŋ bocke?” Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Pilip mbwêc am dom eŋ, ma aö galic am

* **1:42:** Ŋaê ‘Kepas’ naŋ Yisu kêŋ têŋ Pita, iŋ Yom †Hibru daŋ, naŋ danem kwi bu ‘hoc.’ Alic Yisu ndê yom yêc Mat 16:18.

ndöc a atu daŋ ŋahu.” 49 Natanael ô yom
ma sôm, “Kêdôhôŋwaga, am Anötö ndê Atu.
Am yac lau Israel-ŋga mba Kiŋ.” 50 Ma Yisu
ô yom ma sôm têŋ iŋ, “Aö gasôm bu galic
am yêc a daŋ ŋahu ma tu dinaŋ-ŋga dec am
kêŋ whiŋ. Am oc lic gêŋ atu-tu hôc gêlêc iŋ
dinaŋ su.” 51 Ma iŋ gic têku yom ma sôm,
“Yom ŋandô aö wasôm têŋ mac. Tiŋambu
mac oc alic undambê kac sa, ma †Ŋamalac
ndê Atu oc ti seŋ bu Anötö ndê aŋela sêsip
sêpi-ŋga.”

2

Yisu gêm bu kwi ti wain

1 Bêc lu gi su ma lau yêc malac Kana
naŋ yêc gameŋ Galili-ŋga sêndê mwasiŋ tu
ŋgac daŋ bu nem awhê-ŋga. Yisu dinda
mbo whiŋ ŋac, ma 2 sêkêŋ aheŋ Yisu ti ndê
ŋgacsêŋomi bu sêneŋ mwasiŋ dau sêwhiŋ.
3 Ma lau seŋ ti sênôm gêŋ sêmbo e wain
pacndê. Dec Yisu dinda sôm têŋ iŋ bu, “Ŋac
si wain pacndê su.” 4 Goc Yisu sôm têŋ iŋ,
“O awhê! Tu sake-ŋga am sôm têŋ aö? Aneŋ
ndoc meŋ sa su dom.” 5 Tigeŋ Yisu dinda
sôm têŋ lau akiŋ bu, “Gêŋ bocke naŋ iŋ bu
sôm têŋ mac, naŋ akôm.”

6 Yêc mwasiŋ dau ŋamala, lôŋ bu-ŋga 6
sêlhac. Lôŋ dinaŋ atu andô, tigeŋ-tigeŋ
gitôm 100 lita, ma sic waê lau Israel-ŋga
si mêtê sêŋgwasiŋ dau ŋawasi sa yêc Anötö
aŋgô-ŋga. 7 Ma Yisu sôm têŋ lau akiŋ,
“Akêŋ bu sip lôŋ hoŋ dinaŋ e meŋhu.”
8 Sêtac bu sip e meŋhu su, goc iŋ sôm
têŋ ŋac, “Aŋgati sa ma akêŋ têŋ mwasiŋ
ŋadau êŋsahê.” Ma sêkôm gitôm iŋ sôm.
9 Mwasiŋ ŋadau kêsahê bu naŋ Yisu gêm
kwi ti wain, ma kêyalê dom bu meŋ akêŋ
nde. Tigeŋ lau akiŋ naŋ sêtac bu sip lôŋ,
naŋ dec sêŋyalê. Mwasiŋ ŋadau kêsahê su,
goc mbwêc ŋgac gêm awhê-ŋga meŋ, ma
sôm têŋ iŋ, 10 “Lau hoŋ sêkêŋ wain ŋayham
têŋ lau sênôm muŋ e tac ŋayham sa, goc
sêkêŋ wain ŋambwa kêkuc. Tu sake-ŋga am
kêgamiŋ wain ŋayham kalhac e tiŋambu?”

11 Yisu kôm gêŋ dalô ŋamata-ŋga dinaŋ
yêc malac Kana, naŋ yêc gameŋ Galili-ŋga.
Gêŋ dau tôc iŋ ndê ŋawasi ti ŋaclai asê, ma
iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêkêŋ whiŋ iŋ. 12 Ma
tiŋambu Yisu lu dinda ma asii ti ŋgacsêŋomi
sêsip malac Kapenaom si, ma sêmbo bêc
ŋatô.

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ (Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

13 Têŋ têm dinaŋ lau Israel-ŋga si om atu
†Mwasiŋ Pasowa-ŋga meŋ kêpiŋ. Tu dinaŋ-
ŋga Yisu pi Jerusalem gi. 14 Iŋ hôc asê
su, ma yêc lôm dabuŋ ŋabatêmndö, iŋ gêlic
lau sêhoŋ makao ti domba ma balusi bu
lau sênemlhi, ma lau ŋatô sêndöc tebo bu
sêô lau apa si mone ŋa lau Israel-ŋga si
mone. 15 Dec iŋ gêm bocbiŋ wac ti po ma
kêbulu ŋac sêsa awê si, ma kêbulu makao ti
domba sêwhiŋ. Ma iŋ tac lau sêô mone-ŋga
si tebo sa, ma kêbalip ŋac si mone babalip.
16 Goc iŋ hec yom lau balusi-ŋga ma sôm têŋ
ŋac, “Akôc nem balusi dinaŋ asa awê andi!
Daŋ ndê andu yêc bu lau sênemlhi gêŋ
sêmbo-ŋga dom. Mac akôm sac sambuc!”
17 Têŋ dinaŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi gauc gêm
Anötö ndê yom daŋ naŋ sêto yêc bocdec bu:

Aö neŋ atac whiŋ tu am nem andu-ŋga,
mbô aö neŋ ŋalôm sa ŋapaŋ. *[BW 69:9]*

18 Ma lau bata Israel-ŋga sêndac Yisu ma
sêsôm, “Asa kêŋ ŋaclai têŋ am bu kôm gêŋ
dinaŋ? Kôm gêŋ dalô daŋ bu tôc am nem
ŋaclai ŋahu asê têŋ yac.” 19 Yisu ô ŋac si
awha ma sôm, “Aseŋ lôm dabuŋ dindec su,
ma aö oc wakwê sa tiyham nditôm bêc tö.”
20 Goc sêsôm, “Muŋ-ŋga lau sêkôm gweleŋ
sêkwê lôm dabuŋ dindec-ŋga gitôm yala 46.
Ma bocke dec am gauc gêm bu am gitôm bu
kwê sa tôm bêc tö?” 21 Sêsôm yom dinaŋ
bu ŋac sêŋyalê dom bu lôm dabuŋ naŋ iŋ
sôm yom pi, naŋ iŋ dau. 22 T iŋambu, têŋ
ndoc Yisu tisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ iŋ ndê
sêŋomi gauc gêm iŋ ndê yom dinaŋ. Ma
têŋ dinaŋ sêkêŋ whiŋ yom naŋ iŋ sôm, ma
sêkêŋ whiŋ Anötö ndê yom naŋ sêto yêc
muŋ su, pi iŋ ndê mbac ndu ma tisa-ŋga.

23 Yisu mbo Jerusalem têŋ Om Pasowa-
ŋga, ma lau daêsam sêlic gêŋ dalô hoŋ naŋ
iŋ kôm, dec sêkêŋ whiŋ iŋ. 24-25 Tigeŋ Yisu
kêyalê ŋamalac si gauc ti yom hoŋ naŋ yêc
ŋac si ŋalôm. Iŋ pônda ŋamalac si yom pi
dau dom. Ma tu dinaŋ-ŋga iŋ whê dau sa
sambuc têŋ ŋamalac daŋ dom.

3

Yisu lu Nikodemas

1 Lau Israel si ŋgac bata daŋ mbo
Jerusalem, naŋ ndê ŋaê Nikodemas. Iŋ
mbo lau †Palêsai si toŋ, ma iŋ lau bata
†Sanedrin-ŋga si daŋ whiŋ. 2 Têŋ ôbwêc
daŋ, Nikodemas têŋ Yisu gi, ma sôm têŋ iŋ,
"O Kêdôhôŋwaga. Yac alic gêŋ dalô hoŋ naŋ
am kôm, dec aŋyalê bu am kêdôhôŋwaga daŋ
naŋ Anötö kêkiŋ meŋ. Ŋahu bu Anötö bu
mbo whiŋ ŋamalac daŋ dom, dec oc tôm
dom bu ŋamalac dau kôm gêŋ dalô gitôm
naŋ am kôm."

3 Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, "Yom
ŋandô aö wasôm têŋ am. Ŋamalac daŋ bu
tiwakuc tiyham dom, dec oc tôm dom bu
iŋ mbo †Anötö ndê gôliŋ ŋapu." 4 Goc
Nikodemas sôm têŋ iŋ, "Ŋamalac andô daŋ
oc tiwakuc ŋalêŋ bocke? Oc tôm bu sip
dinda atac ŋalôm ma dinda kôc iŋ tiyham,
me?" 5 Ma Yisu sôm, "Aö wasôm yom ŋandô
têŋ am. Ŋamalac daŋ bu tiwakuc ŋa bu ma
ŋa Ŋalau Dabuŋ dom, dec oc nditôm dom
bu mbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu. 6 Ŋamalac
sêkwê ŋamalac asê, magoc Ŋalau tigeŋ g
itôm bu kôm ŋamalac daŋ tiwakuc ma kêŋ
ŋalôm wakuc têŋ iŋ. 7 Aö gasôm têŋ am bu
mac atiwakuc tiyham ŋa ŋaclai undambê-
ŋga maŋ. Am sö tu yom dinaŋ-ŋga dom.
8 Mbu kêsêlêŋ kêkuc Anötö ndê atac whiŋ.
Am gitôm bu ŋgô ŋakêcsia, tigeŋ am kêyalê
mbu ŋahu me mbu ŋapwê dom. Ma Ŋalau
Dabuŋ ndê gweleŋ kôm lau sêtiwakuc-ŋga,
naŋ kaiŋ tigeŋ."

9 Nikodemas ŋgô yom dinaŋ, dec ndac
Yisu, "Aluê! Yom dinaŋ oc ŋandô sa ŋalêŋ
bocke?" 10 Ma Yisu sôm, "Am lau Israel si
kêdôhôŋ-waga mêtê-ŋga daŋ, ma bocke dec
am kêyalê yom dindec ŋahu dom? 11 Aö
wasôm yom ŋandô têŋ am. Gêŋ naŋ aö ti lau
naŋ sêŋkuc aö naŋ aŋyalê, dec yac asôm asê.
Ma yac ahoc yom ŋandô asê pi gêŋ naŋ yac
alic su. Magoc mac akôc yac mba yom sa
dom. 12 Aö gasôm yom têŋ mac pi gêŋ nom-
ŋga, magoc mac akêŋ whiŋ dom. Ma aö bu
wasôm yom têŋ mac pi gêŋ undambê-ŋga,
dec oc akêŋ whiŋ ŋalêŋ bocke? 13 Ŋamalac
daŋ pi undambê gi bu êŋyalê gêŋ undambê-
ŋga dom, tigeŋ Ŋamalac ndê Atu, naŋ sip
akêŋ undambê meŋ, naŋ kêyalê. 14 Muŋ-
ŋga, têŋ ndoc lau Israel-ŋga sêmbo gameŋ
sawa, naŋ Moses gic mboc ŋagatu* pi a, ma
hôc sa pi lôlôc gi. Ma ŋalêŋ tigeŋ, lau oc
sêndic Ŋamalac ndê Atu pi a, ma sêhôc iŋ sa
pi lôlôc ndi. Lêŋ dinaŋ gic iŋ ŋawaê, 15 tu bu
lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc sêtap seŋ
sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa.

16 "Bu Anötö atac whiŋ lau nom-ŋga ndu
andô, dec kêŋ ndê Atu tigeŋ mbac ndu tu
ŋac-ŋga, bu lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ
oc sêniŋga dom, magoc sêtap seŋ sêndöc
tali-ŋga sa. 17 Anötö kêŋ ndê Atu sip nom
meŋ bu êmatôc lau dom, magoc kêŋ iŋ meŋ
bu ti lêŋ nem lau si-ŋga. 18 Lau naŋ sêkêŋ
whiŋ iŋ, naŋ oc sêtap Anötö ndê matôc sa
dom. Magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ
gitôm sêmatiŋ dau si yom tidôŋ su bu oc
sêtap Anötö ndê matôc sa, ŋahu bu ŋac sêkêŋ
whiŋ Anötö ndê Atu tigeŋ dom. 19 Ma ŋac
si matôc dau ŋahu bocdec bu. Ŋawê ŋandô
sip nom meŋ, tigeŋ sêtec ŋawê dau ma atac
whiŋ lêŋ ŋasec-ŋga, ma sêsap mêtê sac dôŋ
ŋapaŋ. 20 Lau hoŋ naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ
sêtec bu ŋawê dau pô ŋac si mêtê sac e yêc
awê, ma tu dinaŋ-ŋga sêtigasuc ŋawê dau
dom. 21 Magoc lau naŋ sêŋkuc yom ŋandô,
naŋ sêtêŋ ŋawê sêmeŋ ma gacgeŋ sêmbo
dinaŋ. Ma tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ sêlic yêc
awê bu ŋac sêkôm mêtê ŋayham tôm Anötö
kêŋ ŋaclai têŋ ŋac."

Jon sôm yom pi Yisu

22 Dinaŋ su, goc Yisu ti iŋ ndê ŋgacsêŋomi
sêhu Jerusalem siŋ, ma sêsa si sêmbo gameŋ
ŋamakê-ŋga yêc gameŋ Judia-ŋga. Ma yêc
dindê iŋ mbo whiŋ ŋac ma sêŋku lau. 23 Têŋ
ndoc dinaŋ Jon mbo malac Aenon, naŋ yêc
suŋ sa têŋ Salim. Bu ŋagapoŋ ŋayham poc
gameŋ dinaŋ, ma tu dinaŋ-ŋga Jon mbo
dinaŋ, ma kêku lau naŋ sêtêŋ iŋ si. 24 Têŋ
ndoc dinaŋ Jon mbo awê, sêkêŋ iŋ ndöc
gapocwalô su dom.

25 Ma Jon ndê sêŋomi ŋatô ma ŋgac
bata Israel-ŋga daŋ sêseŋ dau pi lêŋ lau
sêŋgwasiŋ dau ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-
ŋga. 26 Dec sêtêŋ Jon si, ma sêsôm,

* **3:14:** Yom pi mboc ŋagatu naŋ Moses kêŋ pi a daŋ, naŋ asam yêc Nam 21:4-9.

“Kêdôhôŋwaga, muŋ-ŋga am hoc yom asê pi Yisu, têŋ ndoc iŋ hôc asê am yêc Bu Jordan ŋadaŋga. Kwahic dec yac aŋgô bu lau hoŋ sêtêŋ iŋ si, bu iŋ êŋku ŋac.” 27 Jon ô ŋac si yom ma sôm, “Ahêgo daôm dom! Alu Yisu lu-lu akôm mba gweleŋ gitôm Anötö dau kêŋ sip alu amaŋ. 28 Mac aŋyalê yom hoŋ naŋ aö gasôm têŋ mac su. Aö gasôm bu aö dauŋ Mesaya dom, magoc Anötö kêkiŋ aö gamuŋ iŋ gameŋ. 29 Lau hoŋ bu sêtêŋ Yisu sêndi, dec oc solop. Bu ŋac gitôm awhê naŋ sêmatiŋ iŋ ndê yom bu nem ŋgac, ma Yisu iŋ gitôm ŋgac nem awhê-ŋga dau. Aö gitôm ŋgac dau ndê silip, naŋ atac ŋayham kêlêc têŋ ndoc ŋgac nem awhê-ŋga hôc asê bu nem ndê awhê sa. Ma bocdinaŋ kwahic dec aö neŋ atac ŋayham tu Yisu-ŋga gêm aö ahuc sambuc. 30 Ma iŋ solop bu kwahic dec Yisu ndê waê tiatu, ma aneŋ waêŋ tisauŋ. 31 Iŋ sip akêŋ undambê meŋ, dec hôc gêlêc lau hoŋ su. Aö dec, aö ŋamalac nom-ŋga ma aö neŋ ŋahu yêc nom, ma bocdinaŋ gasôm yom tôm ŋamalac nom-ŋga. Magoc iŋ sip akêŋ undambê meŋ, 32 ma sôm yom ŋandô pi gêŋ naŋ iŋ gêlic ti ŋgô su yêc undambê. Magoc lau daêsam sêkôc iŋ ndê yom sa dom. 33 Ŋamalac bocke naŋ kôc iŋ ndê yom sa, naŋ tôc asê bu iŋ gêlic Anötö ndê yom bu yom ŋandô eŋ. 34 Ŋahu bu iŋ naŋ Anötö kêkiŋ sip nom meŋ, naŋ sôm Anötö dau ndê yom asê. Ma Anötö kêgamiŋ iŋ ndê Ŋalau têŋ iŋ dom. 35 Damba tac whiŋ iŋ ndê Atu kêlêc, dec kêŋ gêŋ hoŋ sip iŋ amba. 36 Ma asa naŋ kêŋ whiŋ Atu, naŋ Anötö gic bata su, bu iŋ oc mbo tali ŋapaŋ. Tigeŋ asa naŋ kôc iŋ sa dom, naŋ Anötö ndê atac ŋandê yêc iŋ dôŋ yêc, dec iŋ oc lic undambê dom.”

4

Yisu lu awhê Samaria-ŋga daŋ

1-2 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu mbo whiŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi, ma ŋac sêŋku lau. Iŋ dau kêku lau daŋ dom. Magoc lau Palêsai sêŋgô ŋawaê bu Yisu kêku lau daêsam, ma bu lau daêsam naŋ êlêmê sêŋkuc iŋ, naŋ sêhôc gêlêc Jon ndê sêŋomi su. Yisu kêyalê bu lau Palêsai sêŋgô ŋawaê dinaŋ, ma bu sêkêŋ kisa iŋ, 3 ma bocdinaŋ dec iŋ hu gameŋ Judia-ŋga siŋ, bu mbu têŋ Galili ndi. 4 Yisu gauc gêm tidôŋ bu ho seŋ naŋ gic lau †Samaria-ŋga si gameŋ kôc, dec iŋ ti ndê ŋgac-sêŋomi sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ dinaŋ. 5 Ŋac sêŋsêlêŋ e sêsuŋ sa lau Samaria si malac atu daŋ ŋaê Sika. Malac dau yêc kêpiŋ nom ŋasawa daŋ naŋ muŋ-ŋga andô, Jakob kêŋ têŋ iŋ ndê atu Josep. 6 Ma sê naŋ Jakob kwê tu sêtap bu sa-ŋga, naŋ yêc malac dau ŋamakê. Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhôc asê sê bu-ŋga dau têŋ ac kac lhu, ma sêŋsêlêŋ seŋ baliŋ su e Yisu kwapac sa, dec iŋ ndöc sic ndöc dinaŋ. 7-8 Ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêhu iŋ siŋ ma sêsôc malac dau si, bu sêŋsalê gêŋ sêneŋ-ŋga.

Malô goc awhê Samaria-ŋga daŋ sa meŋ bu tê bu. Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Gitôm bu am kêŋ bu têŋ aö wanôm?” 9 Goc awhê dau ô yom bocdec bu, “Bocke dec am ŋgac Israel-ŋga ndac aö awhê Samaria-ŋga bu wakêŋ bu têŋ am nôm?” (Iŋ sôm yom dinaŋ, ŋahu bu lau Israel m a lau Samaria-ŋga sêtec dandi ma sêmbo ahê dau.) 10 Ma Yisu sôm, “Kwahic dec aö gandac bu têŋ am. Am bu êmyalê aö neŋ ŋahu, ma mwasiŋ naŋ Anötö kêŋ ŋambwa, dec am oc ndac bu têŋ aö, ma aö wakêŋ bu naŋ oc kêŋ ŋamalac sêndöc tali, naŋ têŋ am.” 11 Awhê dau ŋgô yom dinaŋ, goc sôm, “O ŋadau. Bu tali-ŋga naŋ am sôm yom pi, naŋ am oc kôc yêc nde? Bu am nem laclhu êmgati bu sa-ŋga mba, ma sê bu-ŋga dindec baliŋ andô. 12 Abaŋ Jakob ti ndê atui, ma iŋ ndê makao ti domba hoŋ sênôm bu yêc dec. Ma bocke? Am nem bu bocke yêc, naŋ hôc gêlêc iŋ dindec naŋ Jakob kêŋ têŋ yac, naŋ su?”

13 Dec Yisu sôm têŋ iŋ, “Lau hoŋ naŋ sênôm bu nom-ŋga, naŋ bu oc yô ŋac tiyham. 14 Magoc lau naŋ sênôm bu naŋ aö wakêŋ têŋ ŋac, naŋ bu oc yô ŋac tiyham dom. Mba. Bu naŋ aö wakêŋ têŋ ŋac, naŋ oc ti bubata naŋ êmbulup pi ŋac si ŋalôm, ma ŋac oc sêndöc tali ŋapaŋ.” 15 Têŋ dinaŋ awhê dau sôm, “O ŋadau, kêŋ bu dinaŋ têŋ aö. Ma bocdinaŋ dec bu oc yô aö tiyham dom, ma wasa wameŋ tôm bêc hoŋ bu watê bu yêc sê bu-ŋga dindec tiyham dom.”

16 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Am mbu ndi ma ta nem akweŋ, ma amlu ambu ameŋ.” 17 Ma awhê dau sôm, “Aneŋ akweŋ mba.” Goc Yisu ô yom ma sôm, “Am sôm solop bu

am nem akweŋ mba. 18 Bu am gêm ŋgac
amaŋdaŋ su, magoc sêhu am siŋ. Ma ŋgac
naŋ kwahic dec am mbo whiŋ iŋ, naŋ ti
am nem akweŋ dom. Am sôm yom ŋandô.”
19 Têŋ dinaŋ awhê dau sôm, “Ŋadau, aö g
alic bu am propet daŋ. 20 Muŋ-ŋga yac lau
Samaria-ŋga mba abaŋi sem akiŋ Anötö
yêc lôc dindec. Tigeŋ mac lau Israel-ŋga
asôm bu gameŋ tigeŋ yêc tu lau sênem akiŋ
Anötö-ŋga, naŋ yêc Jerusalem.” 21 Goc Yisu
sôm, “O awhê! Aö wasôm yom ŋandô têŋ
am. Ndoc oc meŋ sa, naŋ lau naŋ sem akiŋ
Anötö oc sêhêgo dau dom bu sênem akiŋ iŋ
sêmbo lôc dindec, me bu sêmbo Jerusalem.
22 Mac lau S amaria-ŋga am akiŋ Anötö,
magoc mac aŋyalê iŋ dom. A nötö gic bata
bu Mesaya oc sa yêc yac lau Israel-ŋga, ma
tu dinaŋ-ŋga yac aŋyalê iŋ naŋ yac am akiŋ.
23 Yomandô! Ndoc naŋ bu meŋ sa, naŋ
kwahic dec meŋ su, dec lau naŋ sem akiŋ
Anötö ŋalêŋ solop, naŋ oc sênem akiŋ iŋ
ti Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma ti lêŋ yom
ŋandô-ŋga. Damaŋ Anötö dau kêsalê lau
naŋ sem akiŋ iŋ ŋalêŋ bocdinaŋ. 24 Iŋ dau
iŋ ŋalau, dec ŋalêŋ tigeŋ yêc bu lau sênem
akiŋ iŋ, naŋ sênem akiŋ iŋ ti Ŋalau Dabuŋ
ndê ŋaclai, ma ti lêŋ yom ŋandô-ŋga.”

25 Goc awhê dau sôm, “Aö kayalê bu
Mesaya naŋ sêsam bu Kilisi oc meŋ. Ma
têŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ oc whê gêŋ hoŋ sa
têŋ yac.” 26 Ma Yisu sôm, “Aö Mesaya dauŋ
gasôm yom têŋ am.”

27 Têŋ dinaŋ Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêmbu
sêmeŋ, ma sêlic bu iŋ sôm yom whiŋ awhê
daŋ, dec sêhê gauc ŋambwa. Magoc ŋac si
daŋ sôm yom dom. Sêndac iŋ bu bocke ma
iŋ sôm yom têŋ awhê dau lec dom. Ma
sêndac awhê dau bu iŋ tac whiŋ gêŋ sake lec
dom. 28 Awhê dau hu iŋ ndê lôŋ bu-ŋga siŋ
kalhac, ma mbu sôc malac gi. Ma iŋ sôm têŋ
iŋ ndê lau, 29 “Ameŋ ma alic ŋgac daŋ! Iŋ
kêyalê gêŋ hoŋ naŋ aö gakôm, ma sôm asê
têŋ aö. Oc mboe iŋ Mesaya dau?” 30 Goc ŋac
sêhu malac dau siŋ ma sêsa si bu sêlic Yisu.

31 Têŋ ndoc awhê dau mbu sôc malac
gi, naŋ ŋgacsêŋomi sêsôm têŋ Yisu,
“Kêdôhôŋwaga, yac akôc gêŋ tu am neŋ-
ŋga.” 32 Magoc iŋ sôm têŋ ŋac, “Aö neŋ
gêŋ daneŋ-ŋga yêc, naŋ mac aŋyalê dom.”
33 Goc sêndac dandi bu, “Mboe lau daŋ
sêkêŋ gêŋ daneŋ-ŋga têŋ iŋ su, me?” 34 Ma
Yisu sôm têŋ ŋac, “Aö daŋaŋ wambu iŋ naŋ
kêkiŋ aö gameŋ, ma wandic dabiŋ iŋ ndê
gweleŋ. Aneŋ gêŋ daneŋ-ŋga dau dinaŋ.
35 Aŋgô su naŋ. Têŋ ndoc mac asô gêŋ
ŋawhê sip ôm, naŋ mac asôm bu, ‘Ayô hale
su goc yac oc dandic gêŋ ŋandô sa.’ Tigeŋ
aö wasôm têŋ mac, bu ahôc nem tanôm sa,
ma alic bu gêŋ ŋandô ôm-ŋga mbêc su. 36 Ma
kwahic dec ŋgac gic gêŋ ŋandô sa-ŋga kôm
iŋ ndê gweleŋ mbo. Ma gêŋ ŋandô naŋ iŋ
gic sa, naŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ ma sêtap
seŋ sêmbo tali-ŋga sa. Tu dinaŋ-ŋga iŋ naŋ
sô gêŋ ŋawhê, lu iŋ naŋ gic ŋandô sa, naŋ lu-
lu atac ŋayham sa sêwhiŋ dau. 37 Yom gôliŋ
daŋ yêc bocdec, ‘Ŋamalac daŋ sô gêŋ ŋawhê,
ma daŋ tiyham gic gêŋ ŋandô sa.’ Yom dau
iŋ yom ŋandô, ma hêganôŋ gweleŋ ŋawaê
ŋayham-ŋga whiŋ. 38 Bu aö kakiŋ mac bu
andic gêŋ ŋandô sa yêc ôm naŋ mac asô
dom. Lau ŋatô sêkôm gweleŋ atu tu sêsô
gêŋ-ŋga, dec mac atap ŋac si gweleŋ ŋa-
ŋandô sa.”

Lau Samaria-ŋga daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu

39 Têŋ ndoc awhê Samaria-ŋga dinaŋ sôm
yom asê pi Yisu têŋ lau malac-ŋga bu, “Iŋ
sôm gêŋ hoŋ naŋ aö gakôm su, naŋ asê
têŋ aö,” naŋ lau Samaria-ŋga daêsam sêkêŋ
whiŋ Yisu. 40 Ma têŋ ndoc sêsa sêtêŋ iŋ si,
naŋ sêteŋ iŋ ŋapaŋ bu mbo whiŋ ŋac. Dec
iŋ mbo whiŋ ŋac gitôm bêc lu. 41 Iŋ sôm yom
whiŋ lau malac-ŋga ma lau daêsam tiyham
sêkêŋ whiŋ iŋ. 42 Ma sêsôm têŋ awhê dinaŋ,
“Têŋ ŋamata-ŋga yac aŋgô yom naŋ am sôm
pi iŋ, dec akêŋ whiŋ iŋ. Magoc kwahic dec
yac aŋgô iŋ dau ndê yom, ma yac aŋyalê pi
ŋandô, bu iŋ ŋgac naŋ Anötö kêkiŋ bu nem
lau nom-ŋga si.”

Yisu hôc asê gameŋ Galili-ŋga

43 Bêc lu dinaŋ pacndê su, goc Yisu tisa
ma kêsêlêŋ gi e hôc asê gameŋ Galili-ŋga.
44 Muŋ-ŋga iŋ sôm asê bu yêc propet daŋ
ndê gameŋ, iŋ ndê lau oc sêtoc iŋ sa dom.
45 Magoc têŋ ndoc iŋ hôc asê Galili, naŋ lau
dinaŋ sêkôc iŋ sa ti atac ŋayham. Ŋahu bu
ŋac sêmbo Jerusalem têŋ ndoc Pasowa-ŋga,
ma sêlic gêŋ hoŋ naŋ iŋ kôm yêc dindê.

Yisu kôm balê daŋ ŋayham sa (Mat 8:5-13; Luk 7:1-10)

46 Têŋ têm Yisu mbo gameŋ Galili-ŋga,
naŋ iŋ sôc malac Kana gi tiyham, malac
naŋ muŋ-ŋga iŋ gêm bu kwi ti wain.
Têŋ ndoc dinaŋ ŋgac bata Rom-ŋga daŋ
mbo malac Kapenaom, ma iŋ ndê atuŋgac
gêmbac yêc. 47 Balê dau gêmbac atu e kêpiŋ
bu mbac ndu. Ma ŋgac bata dau ŋgô ŋawaê
bu Yisu meŋ akêŋ gameŋ Judia-ŋga ma hôc
asê Galili. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ têŋ iŋ gi, ma
ndac iŋ bu têŋ malac Kapenaom ndi, ma
kôm balê dau ŋayham sa. 48 Dec Yisu sôm, “O
mac lau! Mac bu alic gêŋ dalô atu-tu dom,
dec oc akêŋ whiŋ dom.” 49 Magoc ŋgac bata
dau teŋ iŋ tiyham ma sôm, “O ŋadau, mweŋ
ŋagahô! Bu mba, aneŋ balê oc mbac ndu.”
50 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Am ndi, am atôm oc
mbo tali.” Ma ŋgac dau kêŋ whiŋ Yisu ndê
yom, ma kölhö gi.

51 Têŋ têm iŋ kêsêlêŋ mbo seŋ, naŋ iŋ ndê
lau akiŋ ŋatô sêsa akêŋ Kapenaom sêmeŋ
ma sêtap iŋ sa. Ma sêsôm têŋ iŋ bu, “Am
nem balê ŋayham sa su.” 52 Dec iŋ ndac
ŋac bu, “Acgatu ŋasawa bocke ma balê dau
ŋayham sa?” Ma ŋac sêsôm têŋ iŋ, “Alhabêc,
têŋ ac ho dau, naŋ gêmbac hu iŋ siŋ ma iŋ
ŋamlic ŋalhuc sa.” 53 Têŋ dinaŋ damba ndê
gauc sa bu acgatu ŋasawa dinaŋ eŋ, dec Yisu
sôm têŋ iŋ bu, “Am atôm oc mbo tali.” Ma iŋ
ti iŋ ndê lau hoŋ naŋ sêndöc sêwhiŋ iŋ, naŋ
sêkêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Mesaya dau.

54 Gêŋ dalô tilu-ŋga naŋ Yisu kôm yêc
malac Kana, naŋ ŋamiŋ dau dinaŋ. Yisu
kôm gêŋ dau têŋ têm iŋ hu gameŋ Judia-ŋga
siŋ, ma mbu têŋ gameŋ Galili-ŋga gi.

5

Yisu gêm ŋgac bôliŋ daŋ sa

1 Tiŋambu lau Israel-ŋga si mwasiŋ
atu daŋ ŋabêc hôc asê, ma Yisu mbu pi
Jerusalem gi. 2 Yêc Jerusalem, bu ŋatoŋ atêc
daŋ, naŋ sêwhê ŋa hoc ahuc, naŋ poc kêpiŋ
malac dau ŋagatam naŋ sêsam bu Gatam
Domba-ŋga. Sêsam bu ŋatoŋ dau ŋaê yêc
Yom †Hibru bu Betesda, ma andu selep
amaŋdaŋ sêlhac ŋamakê. 3 Ma yêc dinaŋ lau
gêmbac daêsam sêyêc, lau tapec, lau bôliŋ
ma lau ŋasac ŋatô. [4 Tôm têm ŋatô Pômdau
ndê aŋela daŋ oc sip meŋ ma kôm bu dau
li sa. Lau gêmbac sêhôŋ têm dinaŋ, ma asa
naŋ sip bu dau tiŋamata, naŋ oc ŋayham sa.]
5 Ŋac si daŋ iŋ ŋgac bôliŋ naŋ gêmbac gitôm
yala 38.

6 Têŋ ndoc Yisu kêsêlêŋ mbo gameŋ di-
naŋ, iŋ gêlic ŋgac bôliŋ dau, ma kêyalê bu
iŋ gêmbac yêc ŋasawa hic baliŋ su, goc ndac
iŋ, “Am tac whiŋ bu am ŋayham sa, me?”
7 Ma ŋgac bôliŋ dau sôm, “O ŋadau! Aö gahôŋ
têm naŋ bu dindec ŋali sa, magoc ŋamalac
daŋ mba bu nem aö sa. Ma aö bu wasip bu
wandi, tigeŋ ŋamalac daŋ êlêmê hôc gêlêc
aö su.” 8 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Tisa! Ma
hôc nem mbô sa, ma êmsêlêŋ.” 9 Ma ŋagahô
ŋgac dau ŋayham sa, goc hôc ndê mbô sa ma
kêsêlêŋ gi.

Yisu kôm gêŋ dinaŋ têŋ bêc †Sabat-ŋga
daŋ. 10 Ma tu dinaŋ-ŋga lau bata Israel-
ŋga sêsôm têŋ ŋgac naŋ Yisu kôm ŋayham sa
bu, “Acsalô lec iŋ bêc Sabat-ŋga. Yac neŋ
yomsu gic yao yac bu dakôm gweleŋ têŋ
bêc Sabat-ŋga dom, ma bocke dec am kôc
nem mbô ma kêsêlêŋ.” 11 Magoc iŋ sôm,
“Ŋgac naŋ kôm aö ŋayham sa, naŋ sôm têŋ aö
bu, ‘Hôc nem mbô sa, ma êmsêlêŋ.’ ” 12 Ma
sêndac iŋ, “Ŋgac naŋ sôm têŋ am bu am hôc
nem mbô sa ma êmsêlêŋ, naŋ asa?” 13 Tigeŋ
ŋgac dau kêyalê dom. Ŋahu bu têŋ ndoc Yisu
kôm iŋ ŋayham sa, naŋ lau daêsam sêmbo,
ma Yisu kêdahiŋ dau su sip ŋac ŋalôm ma
kölhö gi.

14 T iŋambu Yisu tap iŋ sa tiyham mbo
lôm dabuŋ, ma sôm têŋ iŋ, “Am ŋgô su naŋ!
Am ŋayham sa su. Dec yob daôm bu kôm
sac tiyham dom, mboe ŋawapac atu daŋ
naŋ hôc gêlêc iŋ dinaŋ su, naŋ tap am sa
tiŋambu.” 15 Ma têŋ dinaŋ ŋgac dau sa gi ma
kêŋ ŋawaê têŋ lau bata Israel-ŋga, bu ŋgac
naŋ kôm iŋ ŋayham sa, naŋ Yisu.

Lau bata Israel-ŋga sêkêŋ kisa Yisu

16 Lau bata Israel-ŋga sêlic bu Yisu kôm
gêŋ kaiŋ dinaŋ têŋ bêc Sabat-ŋga ŋatô, ma
tu dinaŋ-ŋga sic hu sêkêŋ kisa iŋ. 17 Dec
iŋ sôm têŋ ŋac, “Damaŋ kôm iŋ ndê gweleŋ
ŋapaŋ, têŋ têm ŋamata-ŋga e meŋ têŋ kwahic
dec. Bocdinaŋ aö oc wanem gweleŋ.”
18 Têŋ ŋamata-ŋga lau bata Israel-ŋga sêkêŋ
kisa Yisu bu iŋ sôc yomsu Sabat-ŋga ŋapu
dom. Ma têŋ ndoc sêŋgô iŋ ndê yom dinaŋ,
naŋ sêkôm ŋaŋga bu sêndic iŋ ndu. Sêsôm,
“Iŋ sam Anötö bu iŋ Damba ma bocdinaŋ

iŋ bu po dau ndê waê sa nditôm Anötö dau.”

Anötö kêŋ ŋaclai têŋ iŋ ndê Atu

19 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Aö wasôm yom
ŋandô têŋ mac. Oc tôm dom bu Anötö ndê
Atu kôm gêŋ daŋ êŋkuc dau ndê atac whiŋ.
Mba! Gêŋ bocke naŋ Atu gêlic Damba kôm,
naŋ dec iŋ kôm. Bu Atu kôm gêŋ hoŋ gitôm
Damba kôm. 20 Damba atac whiŋ Atu kêlêc,
ma tôc gêŋ hoŋ naŋ iŋ dau kôm, naŋ asê têŋ
iŋ. Ma aö wasôm têŋ mac bu Damba oc hoc
gêŋ atu-tu asê têŋ Atu bu kôm, naŋ hôc gêlêc
gêŋ naŋ iŋ kôm, naŋ su. Ma têŋ têm mac alic
gêŋ dau, naŋ mac oc asö. 21 Tôm Damba uŋ
lau batê sa ma kêŋ ŋac sêmbo tali, naŋ iŋ
ndê Atu dec kêŋ lau naŋ iŋ atac whiŋ ŋac,
naŋ sêmbo tali boc-dinaŋ. 22 Ma gêŋ daŋ
tiyham. Damba oc êŋsahê lau daŋ dom. Iŋ
kêŋ ŋaclai têŋ iŋ ndê Atu bu êŋsahê lau pi
ŋac si mêtê. 23 Ma tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ naŋ
sêtoc Atu ndê waê sa, naŋ sêtoc Damba ndê
waê sa bocdinaŋ. Magoc asa naŋ toc Atu sa
dom, naŋ toc Damba naŋ kêkiŋ iŋ meŋ, naŋ
sa dom.

24 “Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac, bu asa
naŋ kôc aneŋ yom sa, ma kêŋ whiŋ iŋ naŋ
kêkiŋ aö gameŋ, naŋ oc tap matôc sa dom.
Iŋ hu seŋ mbac ndu-ŋga siŋ su, ma tap
seŋ mbo tali ŋapaŋ-ŋga sa. 25 Yomandô dec
wasôm têŋ mac. Têm naŋ Anötö gic bata,
naŋ kwahic dec meŋ su, dec lau naŋ sêmbo
seŋ sêmbac ndu-ŋga, naŋ oc sêŋgô Anötö
ndê Atu awha. Ma ŋac naŋ sêŋgô ma daŋga
wambu, naŋ oc sêmbo tali. 26 Tali ŋahu
yêc Damba dau, ma iŋ kêŋ tali ŋahu têŋ iŋ
ndê Atu whiŋ. 27 Ma iŋ kêŋ ŋaclai têŋ iŋ
bu êŋsahê ŋamalac, bu iŋ Ŋamalac ndê Atu.
28 Asö tu yom dindec-ŋga dom. Ndoc oc
meŋ, naŋ lau hoŋ naŋ sêmbac ndu su, naŋ
oc sêŋgô Atu ndê awha, 29 ma sêtisa akêŋ
lau batê-ŋga. Lau naŋ sêkôm ŋayham, naŋ
oc sêtisa ma sêtap Anötö ndê gameŋ sêndöc
tali ŋapaŋ-ŋga sa. Magoc lau naŋ sêkôm sac,
naŋ oc sêtisa ma sêtap matôc sa.

30 “Oc tôm dom bu aö wakôm gêŋ daŋ
taŋwasêŋ. Ma aö oc waŋsahê ma wamatôc
lau waŋkuc aö dauŋ neŋ gauc dom. Mba!
Aö wamatôc lau waŋkuc yom naŋ Damaŋ,
naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ sôm têŋ aö. Ma
aö oc wakôm gêŋ dau waŋkuc lêŋ gitêŋ, ŋahu
bu aö gakôm gêŋ daŋ tu aneŋ atac whiŋ-ŋga
dom, aö gakôm gêŋ hoŋ kakuc Damaŋ ndê
atac whiŋ.”

Gêŋ naŋ whê Yisu ndê ŋahu sa

31 “Aö bu wahoc yom asê pi dauŋ, dec
mac oc asôm bu aneŋ yom ŋandô mba, ma
akêŋ whiŋ dom. 32 Magoc Damaŋ hoc yom
asê bu whê aneŋ ŋahu sa, ma aö kayalê bu
iŋ ndê yom iŋ yom ŋandô.

33 “Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga sôm yom
ŋandô asê pi aö whiŋ, têŋ têm mac aŋkiŋ lau
sêtêŋ iŋ si. 34 Aö gapônda yom naŋ ŋamalac
sêhoc asê pi aö, naŋ dom. Tigeŋ kwahic dec
aö gasôm yom pi Jon, bu mboe mac akêŋ
whiŋ yom naŋ iŋ sôm pi aö, dec atap Anötö
ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa. 35 Jon mbo
gitôm ya ŋawê naŋ pô gameŋ, ma gitôm
ŋasawa apê mac atisambuc iŋ ndê ŋawê.

36 “Magoc gêŋ ŋatô sêpuŋ yom ŋandô pi
aö dôŋ, naŋ hôc gêlêc Jon ndê yom pi aö.
Alic gweleŋ naŋ aö gakôm gambo. Damaŋ
dau kêŋ gweleŋ dinaŋ sip aö amaŋ tu bu
wandic dabiŋ, ma gweleŋ dau tôc asê bu
iŋ kêkiŋ aö gameŋ. 37 Ma Damaŋ dau, naŋ
kêkiŋ aö gameŋ, naŋ hoc yom asê pi aö.
Magoc mac lau daôm aŋgô iŋ ndê awha
dom, ma mac alic iŋ aŋgô su dom. 38 Ma iŋ
ndê yom yêc mac nem ŋalôm dom, ŋahu bu
iŋ kêkiŋ aö gameŋ, magoc mac akêŋ whiŋ
aö dom. 39 Mac asam Anötö ndê yom naŋ
sêto yêc, naŋ ŋapaŋ, tu bu akip yom hoŋ
ŋahu sa. Ŋahu bu mac gauc gêm bu mac oc
atap seŋ andöc tamli-ŋga sa yêc yom dau
ŋalôm. Yom dau dinaŋ hêganôŋ aö, ma whê
aneŋ ŋahu sa, 40 tigeŋ mac atec bu atêŋ aö
ameŋ, ma atap seŋ andöc tamli-ŋga dau sa.

41 “Aö gameŋ bu ŋamalac sêpo aö neŋ
waêŋ sa dom. 42 Magoc aö kayalê mac su,
dec galic bu Anötö ndê atac whiŋ yêc mac
nem ŋalôm dom. 43 Aö gameŋ gam Damaŋ
aŋgô, tigeŋ mac akôc aö sa dom. Magoc
ŋamalac daŋ naŋ meŋ tu dau-ŋga, naŋ mac
akôc iŋ sa ŋagahô eŋ. 44 Mac atac whiŋ
bu atap waêm sa yêc mac daôm nem lau,
magoc akôm bu atap waêm sa yêc Anötö
tigeŋ ndê dom. Ma bocdinaŋ, mac oc akêŋ
whiŋ aö ŋalêŋ bocke? 45 Gauc nem bu
aö dauŋ oc wasôm mac nem giso asê yêc
Damaŋ aŋgô-ŋga dom. Mba! Mac akêŋ

batam bu yomsu naŋ Moses to, naŋ oc ti mac nem seŋ andöc tamli ŋapaŋ-ŋga, tigeŋ yomsu dau oc tôc nem giso asê. 46 Ŋahu bu Moses dau to yom pi aö, ma mac bu akêŋ whiŋ iŋ, dec oc akêŋ whiŋ aö. 47 Tigeŋ mac akêŋ whiŋ yom naŋ iŋ to, naŋ dom, ma bocdinaŋ mac oc akêŋ whiŋ aneŋ yom ŋalêŋ nde? Oc tôm dom!"

6

Yisu gôlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

1 Tiŋambu Yisu kôc ndê ŋgac-sêŋomi sa ma sic Bugictoŋ Galili-ŋga kic ma sêpi daŋga si. (Bugictoŋ dau sêsam ŋaê daŋ bu Taibirias.) 2 Ma lau daêsam sêŋkuc iŋ si, ŋahu bu ŋac sêlic gêŋ dalô naŋ iŋ kôm têŋ ndoc iŋ kôm lau gêmbac ŋayham sa. 3-4 Têŋ têm dinaŋ lau Israel si om atu Mwasiŋ Pasowa-ŋga meŋ kêpiŋ tiyham. Yêc bugictoŋ ŋadaŋga, Yisu pi lôc daŋ gi ma ndöc sic whiŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi. 5 Ma iŋ hôc tandô sa ma gêlic lau daêsam naŋ sêwê sêmeŋ, goc sôm têŋ Pilip, "Danemlhi gêŋ daneŋ-ŋga yêc nde, bu dakêŋ têŋ lau daêsam dindec sêneŋ?" 6 Iŋ dau kêyalê gêŋ naŋ iŋ bu kôm, naŋ su, magoc sôm yom dinaŋ bu êŋsahê Pilip. 7 Ma Pilip ô yom ma sôm, "Oc tôm dom andô! Mone atu gitôm †denarii 200 bu ndöc, ma dakôc mone dau ma danemlhi gêŋ daneŋ-ŋga, tigeŋ oc tôm dom bu lau daêsam dindec sêneŋ ŋagec-ŋagec." 8 Têŋ dinaŋ Yisu ndê ŋgacsêŋom daŋ, Saimon Pita ndê asi Andru, sôm têŋ Yisu, 9 "Balê daŋ mbo, naŋ kôc bolom amaŋdaŋ ma i lu. Tigeŋ gêŋ dinaŋ oc nditôm lau hoŋ dindec dom andô!" 10 Goc Yisu sôm, "Mac asôm têŋ lau bu sêndöc sic." Kwaŋ daêsam yêc gameŋ dinaŋ, ma lau hoŋ sêndöc sic sêndöc kwaŋ. Lau toŋ dinaŋ si lauŋgac gitôm 5,000.

11 Ma Yisu kôc bolom ma gêm daŋge, goc kêŋ têŋ lau naŋ sêndöc dinaŋ, bu sêndic sam têŋ dandi. Ma iŋ gêm mbec i lu ma kêŋ têŋ ŋac bocdinaŋ, ma ŋac seŋ tôm si atac whiŋ. 12 Ŋac seŋ e hôc ŋac dôŋ, goc iŋ sôm têŋ ŋgacsêŋomi, "Mac andic ŋadêlê hoŋ sa, bu taŋyaiŋ gêŋ daŋ dom." 13 Bolom amaŋdaŋ ma i lu dinaŋ, lau seŋ e gitôm, ma ŋgacsêŋomi sic ŋadêlê sa sip gatop 12 e meŋhu.

14 Lau sêlic gêŋ dalô atu naŋ Yisu kôm, goc sêsôm têŋ dau, "Yomandô! Propet atu naŋ dakêŋ bataŋ bu sip nom meŋ, naŋ ŋgac dau dindec, me?" 15 Têŋ dinaŋ Yisu kêyalê bu ŋac gauc gêm bu sêkôm ŋaŋga bu sêkôc iŋ sa ma sêkêŋ iŋ ti ŋac si kiŋ. Dec iŋ kêdahiŋ dau su, ma kölhö tawasê pi lôc daŋ gi.

Yisu kêsêlêŋ mbo bu ŋahô
(Mat 14:22-33; Mak 6:47-51)

16 Têŋ ac gi sip, Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêmbu sêtêŋ bugictoŋ si. 17 Ŋac bu sêndic bu kic ma sêmbu sêtêŋ malac Kapenaom sêndi, dec sêpi waŋ daŋ ma sêsa si. Ŋasec sa su, magoc Yisu meŋ hôc asê ŋac su dom. 18-19 Ŋac sêhêc waŋ sêsa ŋasawa baliŋ gitôm 5 kilometa, ma mbu puc ŋadinda e gêli bu ŋampoŋ sa. Têŋ dinaŋ sêlic Yisu kêsêlêŋ mbo bu ŋahô meŋ kêpiŋ waŋ, dec sêtöc dau atu. 20 Magoc iŋ sôm têŋ ŋac, "Atöc daôm dom! Bu aö dauŋ dindec." 21 Goc sêkôc iŋ pi waŋ ti atac ŋayham, ma ŋagahô sêhôc asê baö yêc Kapenaom.

22-23 Têŋ ŋagalaŋsê, lau daêsam naŋ sêmbo sêwhiŋ Pômdau têŋ ndoc iŋ gêm daŋge bolom ma kêŋ têŋ ŋac seŋ, naŋ gacgeŋ sêmbo bugictoŋ ŋadaŋga. Ŋac sêŋyalê bu waŋ tigeŋ dinaŋ ŋgacsêŋomi sêpi ma sêlhö si, ma bu Yisu pi waŋ dau whiŋ ŋac dom. Malô goc waŋ ŋatô akêŋ malac Taibirias sêmeŋ sêsôc baö yêc dinaŋ. 24 Ŋac sêlic su bu Yisu ti iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêmbo dom, dec sêpi waŋ dau, ma sêtêŋ malac Kapenaom si bu sêŋsalê Yisu.

Yisu iŋ bolom kêŋ ŋamalac sêndöc tali-ŋga

25 Ŋac sic bugictoŋ kic, ma sêtap Yisu sa, goc sêsôm, "Kêdôhôŋwaga, am mweŋ têŋ nde?" 26 Ma Yisu ô yom ma sôm, "Yom ŋandô aö wasôm têŋ mac. Aö gakôm gêŋ dalô naŋ tôm bu whê mac nem gauc sa pi aö neŋ ŋahu. Magoc mac aŋsalê aö ma atac whiŋ bu ambo awhiŋ aö tu gêŋ dinaŋ-ŋga dom. Mba. Mac atac whiŋ bu ambo awhiŋ aö, ŋahu bu aö gakêŋ bolom têŋ mac aŋ e hôc mac dôŋ. 27 Akôm mwasac bu atap gêŋ daneŋ-ŋga naŋ gic waê bu niŋga, naŋ sa lec dom. Mba! Akôm mwasac tu bu atap gêŋ daneŋ-ŋga naŋ oc kêŋ mac ambo tamli

ŋapaŋ, naŋ sa. Ma gêŋ dau Ŋamalac ndê Atu oc kêŋ têŋ mac, bu Damba Anötö kêyaliŋ iŋ sa su, ma kêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu kôm gêŋ dau."

28 Goc ŋac sêndac iŋ, "Gitôm bu am whê sa têŋ yac, gêŋ naŋ Anötö atac whiŋ bu yac akôm?" 29 Ma Yisu sôm, "Anötö ndê atac whiŋ ŋandô bu mac akôm gêŋ bocdec. Akêŋ whiŋ ŋgac naŋ iŋ kêkiŋ iŋ meŋ." 30-31 Goc ŋac sêsôm, "Muŋ-ŋga yac mba abaŋi sêmbo gameŋ sawa ma seŋ mana ti ŋac si gêŋ daneŋ-ŋga, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec, *'Iŋ kêŋ bolom undambê-ŋga têŋ ŋac seŋ.'* Kwahic dec yac bu andac am bu kôm gêŋ dalô kaiŋ tigeŋ. Yac bu alic, dec yac oc akêŋ whiŋ am." 32 Goc Yisu sôm, "Mac gauc gêm bu Moses kêŋ bolom undambê-ŋga têŋ mac. Magoc aö wasôm yom ŋandô têŋ mac bu aneŋ Damaŋ oc kêŋ bolom ŋandô undambê-ŋga têŋ mac. 33 Ma Anötö ndê bolom dau dec, iŋ naŋ sip akêŋ undambê meŋ ma kêŋ lau nom-ŋga sêndöc tali ŋapaŋ." 34 Lau sêŋgô Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têŋ iŋ, "Pômdau, kwahic dec ma ndi, yac atac whiŋ bu am kêŋ bolom dau dinaŋ têŋ yac."

35 Goc Yisu sôm, "Bolom naŋ kêŋ ŋamalac sêndöc tali, naŋ aö dauŋ dec. Lau naŋ sêtêŋ aö sêmeŋ, naŋ gêŋ oc yô ŋac tiyham dom. Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ aö, naŋ bu oc yô ŋac tiyham dom. 36 Tigeŋ tôm aö gasôm têŋ mac su, mac alic aö su, magoc akêŋ whiŋ aö dom. 37 Lau bocke naŋ Damaŋ kêŋ têŋ aö, naŋ hoŋ oc sêtêŋ aö sêmeŋ. Ma lau naŋ sêtêŋ aö sêmeŋ, naŋ oc tôm dom bu wasoc ŋac si daŋ su. 38 Aö gasip akêŋ undambê gameŋ, bu wakôm gêŋ tôm aö dauŋ neŋ atac whiŋ dom. Mba! Aö gasip gameŋ, bu wakôm gêŋ tôm Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ ndê atac whiŋ. 39 Ma Damaŋ atac whiŋ bu aö wayob ŋamalac hoŋ naŋ iŋ kêŋ têŋ aö, bu ŋac si daŋ niŋga dom. Aö wauŋ ŋac hoŋ sa têŋ bêc ŋambu-ŋga. 40 Damaŋ ndê atac whiŋ bocdec bu, lau hoŋ naŋ sêŋyalê iŋ ndê Atu, ma sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc sêtap seŋ sêndöc tali-ŋga sa, ma aö wauŋ ŋac sa têŋ bêc ŋambu-ŋga."

41 Têŋ ndoc naŋ lau bata Israel-ŋga sêŋgô Yisu sôm bu iŋ bolom naŋ sip akêŋ undambê meŋ, naŋ sêli awha sa pi iŋ. 42 Ŋac sêsôm têŋ dandi, "Ŋgac dindec iŋ Yisu, Josep ndê atuŋgac. Yac taŋyalê iŋ dinda lu damba. Bocke ma kwahic dec iŋ sôm têŋ yac bu iŋ sip akêŋ undambê meŋ?" 43 Dec Yisu sôm, "Ali awham sa têŋ daôm dom! 44 Lau daŋ gitôm dom bu sêtêŋ aö sêmeŋ ŋambwa. Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ bu kac ŋac si gauc kwi, dec oc tôm bu sêtêŋ aö sêmeŋ. Ma aö oc wauŋ ŋac sêtisa têŋ bêc ŋambu-ŋga. 45 Sêto propet akwa daŋ ndê yom yêc bocdec bu, *'Anötö oc êndôhôŋ ŋamalac hoŋ.'* Bocdinaŋ dec aŋgô. Lau hoŋ naŋ sêkêŋ daŋga Damaŋ ndê yom ma iŋ kêdôhôŋ ŋac, naŋ oc sêtêŋ aö sêmeŋ. 46 Yom dau sôm bu Anötö oc êndôhôŋ lau, magoc ŋamalac daŋ gêlic Damaŋ su dom. Anötö ndê Atu naŋ mbo whiŋ iŋ ma sip nom meŋ, iŋ tigeŋ gêlic iŋ. 47 Ma aö wasôm yom ŋandô. Asa naŋ kêŋ whiŋ Atu, naŋ tap seŋ ndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa su. 48 Bolom kêŋ ŋamalac sêndöc tali-ŋga, naŋ aö dauŋ dindec. 49 Mac nem apami seŋ mana yêc gameŋ sawa, magoc tiŋambu ŋac hoŋ sêmbac ndu. 50 Tigeŋ bolom naŋ sip akêŋ undambê meŋ, iŋ bolom kaiŋ daŋ. Ŋamalac daŋ bu neŋ, dec oc niŋga dom. 51 Ma bolom tali-ŋga naŋ sip akêŋ undambê meŋ, naŋ aö dauŋ dec. Ŋamalac daŋ bu neŋ bolom dindec, dec oc ndöc tali ŋapaŋ. Ma bolom dau dinaŋ aö neŋ ŋamsôm, naŋ aö oc wakêŋ bu lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ aö, naŋ oc sêndöc tali ŋapaŋ."

52 Têŋ dinaŋ lau bata Israel-ŋga sêseŋ dandi ŋandô, ma sêsôm têŋ dau, "Bocke ma ŋgac dindec sôm bu kêŋ iŋ ndê ŋamsôm têŋ yac daneŋ?" 53 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, "Yomandô aö wasôm têŋ mac. Mac bu aneŋ Ŋamalac ndê Atu ndê ŋamsôm ti anôm iŋ ndê dac dom, dec oc tôm dom bu mac atap seŋ andöc tamli-ŋga sa. 54 Asa naŋ bu neŋ aö

* **6:54:** Lau ŋatô gauc gêm bu yom pi Yisu ndê ŋamsôm ti dac hêganôŋ Mwasiŋ Dabuŋ. Tigeŋ ŋabatiŋ 53 whê sa bu asa naŋ neŋ Yisu ndê ŋamsôm ma nôm iŋ ndê dac dom, naŋ oc tôm dom bu tap seŋ ndöc tali-ŋga sa. Bocdinaŋ yom dau bu hêganôŋ Mwasiŋ Dabuŋ, dec lau naŋ seŋ dom, naŋ oc sêtôm dom bu sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêndöc tali-ŋga sa bocdinaŋ. Gauc dinaŋ iŋ so. Pômdau kêŋ iŋ ndê Mwasiŋ Dabuŋ bu puc yac dôŋ, ma ti seŋ datap undambê sa-ŋga dom. Ŋamalac naŋ gêŋ Mwasiŋ Dabuŋ dom, magoc kêŋ whiŋ Yisu, naŋ oc ndöc tali. Ŋalêŋ tigeŋ yêc bu datap seŋ dambo taŋli ŋapaŋ-ŋga sa, naŋ dakêŋ whiŋ Yisu.

neŋ ŋamsôm, ma nôm aneŋ dac, naŋ tap seŋ ndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa su.* Ma aö oc wauŋ iŋ sa têŋ bêc ŋambu-ŋga. 55 Bu aö neŋ ŋamsôm ti gêŋ aneŋ-ŋga ŋandô, ma aö neŋ dac ti gêŋ anôm-ŋga ŋandô. 56 Asa naŋ bu neŋ aö neŋ ŋamsôm, ma nôm aö neŋ dac, naŋ gêŋ dau oc piŋ alu dôŋ anem damiŋ dauŋ. Iŋ oc mbo aö ŋalôm, ma aö wambo iŋ ndê ŋalôm. 57 Tali ŋahu yêc Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, ma aö dauŋ gambo taŋli tu iŋ-ŋga. Bocdinaŋ asa naŋ kôc aö sa ti iŋ ndê gêŋ daneŋ-ŋga ŋandô, naŋ oc mbo tali tu aö-ŋga. 58 Mac damami seŋ mana, magoc tiŋambu sêmbac ndu. Bolom naŋ sip akêŋ u ndambê meŋ, naŋ aö dauŋ dindec. Ma asa naŋ bu neŋ bolom dindec, naŋ oc mbo tali ŋapaŋ." 59 Yisu sôm yom hoŋ dinaŋ têŋ ndoc iŋ kêdôhôŋ lau mbo lôm wê-ŋga yêc malac Kapenaom.

Yisu ndê sêŋomi ŋatô sêhu iŋ siŋ

60 Têŋ ndoc sêŋgô Yisu ndê yom dinaŋ, goc iŋ ndê †sêŋomi daêsam sêsôm, "Aluê! Yom dinaŋ ŋawapac ŋandô! Asa gitôm bu oc kôc sa ma êŋyalê?" 61 Yisu kêyalê bu iŋ ndê sêŋomi sêtucdiŋ tu iŋ ndê yom-ŋga, dec sôm, "Yom dindec kêŋ wapac mac, a? 62 Bocdinaŋ, têŋ ndoc mac alic Ŋamalac ndê Atu mbu pi gameŋ naŋ iŋ mbo têŋ ŋamata-ŋga ndi, naŋ mac oc akêŋ whiŋ, me oc kêŋ wapac mac êŋlêc? 63 Ŋamalac si gauc me licwalô oc tôm dom bu kêŋ ŋac sêndöc tali. Ŋalau tigeŋ kêŋ ŋamalac sêndöc tali ŋapaŋ. Ma yom naŋ aö gasôm têŋ mac, naŋ Ŋalau tigeŋ oc whê mac nem gauc sa e aŋyalê, ma bocdinaŋ atap seŋ andöc tamli ŋapaŋ-ŋga sa. 64 Magoc mac nem lau ŋatô sêkêŋ whiŋ aö dom." (Yisu sôm yom dinaŋ bu iŋ kêyalê gwanaŋ lau ŋatô naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ dom, ma ŋgac naŋ oc hoc iŋ asê.) 65 Ma iŋ gic têku yom ma sôm, "Tu dinaŋ-ŋga dec aö gasôm bu lau daŋ sêtôm dom bu sêtêŋ aö sêmeŋ ŋambwa. Damaŋ bu kêŋ ŋaclai têŋ ŋac, dec oc tôm."

66 Têŋ dinaŋ Yisu ndê sêŋomi daêsam sêhu iŋ siŋ ma sêŋkuc iŋ tiyham dom. 67 Goc iŋ ndac iŋ ndê ŋ gacsêŋomi 12 bu, "Ma bocke? Mac bu ahu aö siŋ awhiŋ, a?" 68 Ma Saimon Pita sôm, "Pômdau, yac oc atêŋ asa andi? Am tamwasêm sôm yom naŋ tôm bu kêŋ yac andöc taŋli ŋapaŋ. 69 Yac aŋyalê ma akêŋ whiŋ bu am Anötö ndê ŋgac dabuŋ am." 70 Goc Yisu ô yom ma sôm, "Aö dauŋ kayaliŋ mac lau 12 sa. Magoc aö kayalê su bu mac nem ŋgac daŋ ti Sadaŋ ndê su." 71 Iŋ sôm yom dinaŋ pi Judas, Saimon Iskeriot ndê atuŋgac. Bu Judas iŋ ŋgacsêŋomi 12 si daŋ, naŋ tiŋambu hoc Yisu asê.

7

Yisu ndê asii sêkêŋ whiŋ iŋ dom

1 Tiŋambu Yisu kêsêlêŋ golom-golom malac naŋ sêyêc gameŋ Galili-ŋga. Iŋ mbo ahê gameŋ Judia-ŋga, bu iŋ kêyalê bu lau bata Israel-ŋga naŋ sêmbo gameŋ dinaŋ, naŋ atac whiŋ bu sêndic iŋ ndu. 2 Têŋ ndoc lau Israel si †Mwasiŋ atu Lôm Bac-ŋga meŋ kêpiŋ, naŋ 3 Yisu ndê asii sêsôm, "Yac gauc gêm bu ŋayham bu am sip têŋ gameŋ Judia-ŋga ndi. Bu am nem sêŋomi ŋatô sêmbo dindê, dec kôm gêŋ dalô bu ŋac sêlic. 4 Ŋamalac daŋ bu kôm dau ti ŋgac tiwaê, naŋ siŋ dau dom. Am kôm gêŋ dalô daêsam, bocdinaŋ tôc daôm asê têŋ ŋamalac hoŋ." 5 Yisu ndê asii sêsôm yom dinaŋ, ŋahu bu sêkêŋ whiŋ iŋ dom.

6-8 Dec Yisu sôm têŋ iŋ ndê asii, "Aö oc wasip gameŋ Judia-ŋga wandi dom, bu aneŋ ndoc yêc dôŋ yêc. Lau sac nom-ŋga sêtec aö, bu aö êlêmê gahoc yom asê pi gêŋ giso hoŋ naŋ ŋac sêkôm. Magoc lau nom-ŋga sêtec mac dom, ma bocdinaŋ mac api Jerusalem andi, tu Mwasiŋ dinaŋ-ŋga. Mac atôm bu akôm gêŋ têŋ têm bocke naŋ mac atac whiŋ, magoc aneŋ têm hôc asê su dom."

9 Yisu sôm yom dinaŋ su, ma gacgeŋ mbo Galili. 10 Tigeŋ têŋ ndoc iŋ ndê asii sêpi Jerusalem si bu sêlic om atu Lôm Bac-ŋga, naŋ iŋ kêkuc ŋac gi. Magoc iŋ siŋ dau bu lau sêlic iŋ dom. 11 Lau bata Israel-ŋga naŋ sêmbo Jerusalem tu Mwasiŋ dinaŋ-ŋga, naŋ taso iŋ ma sêndac, "Ŋgac dinaŋ mbo nde?" 12 Ma lau daêsam naŋ sêmbo malac dinaŋ, naŋ sic yom sec têŋ dandi pi Yisu. Ŋatô sêsôm, "Iŋ ŋgac ŋayham." Ma ŋatô sêsôm, "Mba! Iŋ kêsau lau." 13 Magoc ŋamalac daŋ sôm yom pi Yisu yêc awê dom, bu sêtöc lau bata Israel-ŋga.

Yisu kêdôhôŋ lau

14 Bêc ŋatô giŋga su ma Mwasiŋ Lôm Bac-
ŋga gi sa ŋalhu. Ma têŋ dinaŋ, Yisu sôc lôm
dabuŋ ŋabatêmndö gi, ma gic hu kêdôhôŋ
lau. 15 Iŋ ndê yom kôm lau bata Israel-
ŋga sêhêdaê ma sêsôm, “Ŋgac dindec sôc
lôm dom, ma bocke dec iŋ kêdôhôŋ lau ŋa
yom ti gauc atu-tu?” 16 Ma Yisu sôm, “Aö
kadôhôŋ aö dauŋ neŋ yom dom, magoc iŋ
naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ ndê yom. 17 Lau
naŋ atac whiŋ bu daŋga wambu Anötö, naŋ
oc sêŋyalê bu yom hoŋ naŋ aö kadôhôŋ, naŋ
meŋ akêŋ Anötö ndê, ma aö neŋ yom dom.
18 Asa naŋ sôm dau ndê yom, naŋ bu po
dau ndê waê sa. Magoc aö bu wapo iŋ naŋ
kêkiŋ aö gameŋ, naŋ ndê waê sa. Aö kasau
dom, aö gasôm yom ŋandô. 19 Moses kêŋ
yomsu têŋ mac, magoc mac ne m daŋ daŋga
wambu ŋapep dom. Tu sake-ŋga mac asôm
bu aö kagilì yomsu, dec atac whiŋ bu andic
aö ndu?”
20 Goc lau ŋatô sêsôm, “Asa tac whiŋ bu
ndic am ndu? Ŋalau sac daŋ oc sip am nem
ŋalôm su!” 21 Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Aö
gakôm gêŋ dalô daŋ têŋ bêc Sabat-ŋga, ma
mac hoŋ asö. 22 Mac aŋgôliŋ yom pi aö ma
asôm bu aö kagilì y omsu Sabat-ŋga, magoc
mac daôm akôm gweleŋ têŋ bêc Sabat-
ŋga. Mac aŋkuc †pwac asê balêi si ŋamlic
ŋatô su-ŋga, tôm Moses to ma gic dulu têŋ
mac. (Pwac dau Anötö kêŋ têŋ Moses dom,
magoc kêmwatiŋ têŋ abaŋi muŋ su.) Mac
asê balêi si ŋamlic têŋ ŋac si bêc ti-8-ŋga,
ma bocdinaŋ balêi ŋatô mac asê ŋac têŋ bêc
Sabat-ŋga. 23 Mac alic ŋayham bu akôm gêŋ
dau têŋ Sabat tu bu aŋgilì Moses ndê yomsu
dom. Aö dec gakôm ŋamalac daŋ ndê ŋamlic
sambuc ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga, ma
bocdinaŋ tu sake-ŋga mac atac ŋandê têŋ
aö? 24 Alic gêŋ awê-ŋga ŋambwa tu amatôc
yom-ŋga dom! Akôc gauc ŋapep pi gêŋ
ŋalôm-ŋga whiŋ.”

Lau sêndac bata Yisu

25 T êŋ ndoc dinaŋ lau Jerusalem-ŋga ŋatô
sêsôm, “Ŋgac dindec iŋ ŋgac naŋ lau bata
sêŋsalê lêŋ tu bu sêndic iŋ ndu-ŋga. 26 Tigeŋ
alic! Iŋ sôm yom mbo awê, magoc lau
bata sêsôm yom daŋ têŋ iŋ dom. Bocke?
M boe ŋac sêkêŋ whiŋ bu iŋ Mesaya dau,
me? 27 Tigeŋ yac aŋyalê ŋgac dindec ndê
malachu. Ma têŋ ndoc Mesaya oc meŋ, naŋ
lau daŋ oc sêŋyalê gameŋ naŋ iŋ meŋ akêŋ,
naŋ dom.” 28 Yisu kêdôhôŋ lau mbo lôm
dabuŋ ŋabatêmndö têŋ têm dinaŋ, ma iŋ ta
yom bocdec bu, “Mac lau dinaŋ gauc gêm
bu mac aŋyalê aö, ma bu mac aŋyalê a ö
neŋ malachu, a? Aö gameŋ ŋa aö dauŋ
neŋ ŋaclai dom. Aö Damaŋ kêkiŋ aö gameŋ,
ma iŋ Anötö ŋandô, magoc mac aŋyalê iŋ
dom. 29 Aö dec kayalê iŋ, bu muŋ-ŋga aö
gambo gawhiŋ iŋ, ma kwahic dec iŋ kêkiŋ
aö gameŋ.”
30 Têŋ dinaŋ ŋac sêŋsahê bu sêkôc iŋ dôŋ,
tigeŋ iŋ ndê ndoc yêc dôŋ yêc, dec lau daŋ
gitôm dom bu sêkêŋ amba pi iŋ. 31 Magoc
lau daêsam yêc toŋ atu dinaŋ sêkêŋ whiŋ
iŋ ma sêsôm, “Yac akêŋ bataŋ Mesaya, ma
akêŋ whiŋ bu têŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ oc
kôm gêŋ dalô daêsam. Tigeŋ asa gitôm bu
kôm gêŋ dalô atu-tu naŋ sêhôc gêlêc gêŋ
dalô daêsam naŋ ŋgac dindec kôm, naŋ su?”

Lau Palêsai ti dabuŋsiga atu-tu sêkôm bu sêkôc Yisu dôŋ

32 Lau Palêsai sêŋgô bu lau sem
yomgalôm pi Yisu ma sêkôc gauc kaiŋ
dinaŋ pi iŋ. Goc †dabuŋsiga atu-tu ti lau
Palêsai sêŋkiŋ lau siŋ-ŋga ŋatô naŋ sêyob
lôm dabuŋ, bu sêkôc iŋ dôŋ. 33 Têŋ dinaŋ
Yisu sôm, “Aö wambo wawhiŋ mac ŋasawa
sauŋ, goc walhö wambu watêŋ iŋ naŋ
kêkiŋ aö gameŋ, naŋ wandi. 34 Mac oc
aŋsalê aö, magoc oc atap aö sa dom, ma
mac atôm dom bu aŋkuc aö atêŋ gameŋ naŋ
aö oc wambo.” 35 Goc lau Israel-ŋga sêsôm
têŋ dandi, “Ŋgac dindec oc mbo nde, dec
yac oc datôm dom b u datap iŋ sa? Mboe
iŋ oc ndi mbo whiŋ yac neŋ lau Israel-
ŋga ŋatô, naŋ sêndöc lau Grik si gameŋ ma
êndôhôŋ lau Grik yêc dindê? 36 Iŋ sôm bu
yac oc taŋsalê iŋ, magoc oc datap iŋ sa dom,
ma bu yac datôm dom bu datêŋ gameŋ
naŋ iŋ oc mbo, naŋ dandi. Yom dau ŋahu
bocke?”

Yisu sôm yom pi Ŋalau Dabuŋ

37 Têŋ Mwasiŋ Lôm Bac-ŋga ŋabêc atu
ŋambu-ŋga, naŋ Yisu tisa kalhac ma mbwêc
awha atu bocdec bu, “Am asa naŋ bu yô
am, naŋ têŋ aö mweŋ, ma nôm. 38 Tôm
Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm, asa

naŋ kêŋ whiŋ aö, naŋ bu tali-ŋga oc êmbulup pi iŋ ndê ŋalôm.” 39 Yisu ndê yom dinaŋ hêganôŋ Ŋalau Dabuŋ, naŋ tiŋambu Anötö oc kêŋ têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu. (Têŋ têm dinaŋ, Anötö kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ lau su dom, ŋahu bu Yisu ndê têm tu tap iŋ ndê ŋawasi sa-ŋga yêc dôŋ yêc.)

Lau sêseŋ dau pi Yisu

40 Têŋ ndoc Yisu sôm yom dau, naŋ lau ŋatô sêsôm, “Yomandô! Ŋgac dindec iŋ propet atu gitôm Moses, naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ meŋ.” 41 Ma ŋatô sêsôm, “Mba! Iŋ Mesaya dau!” Magoc lau ŋatô sêsôm, “Mba! Bu Mesaya oc meŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga dom. 42 Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bu Mesaya oc meŋ sa yêc Kiŋ Dawid ndê wakuc, ma yêc Dawid ndê malac Betlehem.” 43 Bocdinaŋ lau sêseŋ dau pi Yisu. 44 Lau ŋatô tac whiŋ bu sêkôc iŋ dôŋ, magoc ŋamalac daŋ gitôm dom bu kêŋ amba pi iŋ.

Lau bata Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ Yisu dom

45 Tiŋambu lau siŋ lôm dabuŋ-ŋga sêmbu sêtêŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai si. Ma ŋac sêndac lau siŋ-ŋga dau bocdec bu, “Bocke ma mac akôc Yisu dôŋ dom?” 46 Goc lau siŋ-ŋga sêô yom ma sêsôm, “Ŋamalac naŋ sôm yom gitôm ŋgac dinaŋ, naŋ yac aŋgô daŋ su dom.” 47 Goc lau Palêsai sêsôm, “Mboe iŋ kêsau mac awhiŋ, a? 48 Alic bu yac lau Palêsai ma lau bata mba daŋ kêŋ whiŋ bu iŋ Mesaya dau dom. Mba andô! 49 Tigeŋ lau ŋambwa-ŋambwa, naŋ si gauc sa dom pi Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ. Anötö ndê atac ŋandê pi ŋac!”

50 Lau bata dinaŋ si daŋ iŋ Nikodemas, ŋgac naŋ muŋ-ŋga gi gêlic Yisu. Têŋ ndoc iŋ ŋgô ŋac si yom dinaŋ, dec sôm têŋ ŋac bu, 51 “Yac neŋ yomsu gic yao bu dakic yom tu tamatôc ŋamalac daŋ-ŋga ŋambwa dom! Gêŋ ŋamata-ŋga daŋgô iŋ dau ndê yom, ma dakip yom sa pi gêŋ naŋ iŋ kôm.” 52 Magoc ŋac sêsôm, “Mboe am bu ti iŋ ndê ŋgacsêŋom daŋ whiŋ ŋac lau Galili-ŋga dinaŋ, a? Am ndi ma kip ŋahu sa yêc Anötö ndê yom, ma am oc tap sa bu propet daŋ oc meŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga dom.”

*[Yisu tawalô awhê sac daŋ**

53 Dinaŋ su, ma lau hoŋ sêlhö têŋtêŋ ma sêmbu sêtêŋ ŋac si andu si.

8

1 Goc Yisu hu malac Jerusalem siŋ ma sa gi mbo Lôc Olib. 2 Têŋ ŋagalaŋsê bêbêc, iŋ mbu sôc Jerusalem gi, ma mbo lôm dabuŋ ŋabatêmndö. Ma lau daêsam sêwê sêtêŋ iŋ sêmeŋ, dec iŋ ndöc sic ma kêdôhôŋ ŋac. 3 Ma lau naŋ sêndôhôŋ yomsu ti lau Palêsai sêwê awhê daŋ sêtêŋ iŋ sêmeŋ, naŋ sêtap iŋ sa têŋ ndoc iŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga. Ma sêkêŋ a whê dau kalhac lau hoŋ aŋgô-ŋga. 4 Ma sêsôm têŋ Yisu, “Kêdôhôŋwaga, sêtap awhê dindec sa kôm mêtê mockaiŋ-ŋga. 5 Moses to yomsu bu datuc lauwhê kaiŋ dindec ŋa hoc ndu. Bocdinaŋ sôm bu yac oc dakôm sake?” 6 Ŋac bu sêtim iŋ ŋa gêndac dinaŋ, sêŋsalê yom daŋ bu sêŋgôliŋ pi iŋ. Magoc Yisu pôŋ sic gi ndöc, ma gic hu to yom yêc nom ŋa amba-atu. 7 Goc ŋac sêŋsu iŋ e iŋ tisa ma sôm têŋ ŋac, “Mac nem asa bu ndê sac mbasi, naŋ ti ŋgac ŋamata-ŋga bu kôc hoc ma tuc pi awhê dindec.” 8 Goc iŋ pôŋ sic tiyham ma to yom yêc nom. 9 Têŋ dinaŋ lau naŋ sêŋgô Yisu ndê yom sic hu sêlhö tigeŋ-tigeŋ. Lau atu-tu sêlhö sêmuŋ, goc lau ŋatô sêŋkuc e Yisu tawasê mbo, ma awhê dau kalhac iŋ aŋgô-ŋga. 10 Dec Yisu tisa ma ndac iŋ, “O awhê! Ma lau dau nde? Asa dec mbo bu êŋgôliŋ yom pi am ma êmatôc am?” 11 Ma iŋ sôm, “O ŋadau, lau mba!” Goc Yisu sôm, “Ma bocdinaŋ aö wamatôc am dom whiŋ. Magoc am lhö ndi, ma hu nem mêtê sac siŋ.”]

Yisu iŋ Ŋawê Nom-ŋga

12 Tiŋambu Yisu sôm yom têŋ lau bocdec bu, “Aö ŋawê nom-ŋga. Asa naŋ bu êŋkuc aö, naŋ oc sa seŋ ŋasec-ŋga tiyham dom. Iŋ oc êŋsêlêŋ mbo ŋawê naŋ tôc seŋ ndöc tali-ŋga asê.”

13 Magoc lau Palêsai sêsôm têŋ iŋ, “Am tamwasêm hoc yom asê pi daôm. Tu dinaŋ-ŋga dec yac oc akôc am nem yom sa dom.” 14 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö bu wahoc dauŋ neŋ yom asê, dec aneŋ yom dau iŋ yom ŋandô. Ŋahu bu aö kayalê gameŋ naŋ aö gameŋ akêŋ naŋ, ma gameŋ nde naŋ

* **7:52:** Yom naŋ yêc 7:53–8:11 naŋ yêc bapia akwa ŋatô dom.

wambu wandi. Tigeŋ mac aŋyalê gameŋ
dinaŋ dom. 15 Mac aŋsahê ti amatôc lau
aŋkuc ŋamalac si gauc. Magoc aö dec wa-
matôc ŋamalac daŋ gitôm mac akôm, naŋ
dom. 16 Aö bu wamatôc lau, dec aneŋ yom
hoŋ iŋ yom ŋandô, ŋahu bu aö taŋwasêŋ
dom. Damaŋ naŋ kêkiŋ aö, naŋ mbo whiŋ
aö. 17 Mac daôm nem yomsu sôm bu ŋgac
lu bu sêpuc si yom dôŋ bu yom ŋandô, dec
mac oc akôc yom dau sa. 18 Kwahic dec
aö gahoc yom asê tu dauŋ-ŋga, ma Damaŋ
naŋ kêkiŋ aö, naŋ dec puc aneŋ yom dôŋ.
Bocdinaŋ tu sake-ŋga mac akôc aneŋ yom
sa dom?" 19 Goc sêndac iŋ, "Am Damam
nde?" Ma Yisu sôm, "Mac aŋyalê aö dom,
ma mac aŋyalê Damaŋ dom bocdinaŋ. Mac
bu aŋyalê aö, dec oc tôm bu mac aŋyalê
Damaŋ whiŋ."

20 Yisu sôm yom dinaŋ têŋ ndoc iŋ
kêdôhôŋ lau mbo kêpiŋ apa naŋ lau sêkêŋ
si da sip-ŋga yêc lôm dabuŋ ŋamakê. Magoc
lau daŋ sêkôc iŋ dôŋ dom, bu iŋ ndê ndoc
hôc asê su dom.

Yisu ndê ŋahu yêc nom dom

21 Ma Yisu sôm tiyham têŋ lau Palêsai,
"Aö oc wahu mac siŋ, ma mac oc aŋsalê
aö. Magoc gameŋ naŋ aö bu wandi, naŋ
mac atôm dom bu andi. Mac oc ambac ndu
ti nem sac tôhôŋ." 22 Goc lau bata dinaŋ
sêsôm têŋ dandi, "Iŋ dau sôm bu gameŋ naŋ
iŋ oc ndi, naŋ yac datôm dom bu dandi.
Bocke? Iŋ oc ndic dau ndu, a?" 23 Ma
Yisu gic têku yom ma sôm, "Aneŋ ŋahu yêc
lôlôc. Mac lau nom dindec-ŋga, magoc aö
neŋ ŋahu yêc nom dindec dom. 24 Aö gasôm
têŋ mac su, bu mac oc ambac ndu ti nem
sac tôhôŋ. Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac,
bu mac bu akêŋ whiŋ yom naŋ aö gawhê sa
pi dauŋ, naŋ dom, dec mac oc ambac ndu ti
mac nem sac." 25 Goc ŋac sêndac, "Am asa?"
Ma iŋ sôm, "Oc tôm bu mac aŋyalê su, bu
têŋ ŋamata-ŋga e meŋ, aö gawhê dauŋ sa têŋ
mac. 26 Yom daêsam yêc bu wasôm pi mac
bu watôc nem giso asê. Magoc yom hoŋ
naŋ aö gaŋgô yêc iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ,
naŋ dec wasôm asê têŋ lau nom-ŋga. Ma iŋ
ndê yom iŋ yom ŋandô eŋ."

27 Ŋac sêŋyalê dom bu iŋ sôm yom dau
pi iŋ Damba. 28 Goc iŋ sôm, "Têŋ ndoc
mac asuŋ Ŋamalac ndê Atu sa yêc nom, naŋ
mac oc aŋyalê bu aö dauŋ dec Mesaya dau,
ma aö gakôm gêŋ daŋ kakuc aö taŋwasêŋ
neŋ gauc dom. Mba. Yom hoŋ naŋ aö
gasôm, naŋ Damaŋ dau kêŋ têŋ aö. 29 Iŋ dau
kêkiŋ aö gameŋ, ma iŋ oc tec aö bu wambo
taŋwasêŋ dom. Iŋ mbo whiŋ aö ŋapaŋ. Ŋahu
bu aö gakôm gêŋ hoŋ tôm iŋ atac whiŋ."
30 Yisu sôm yom dinaŋ, ma lau daêsam naŋ
sêŋgô, naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ.

Yom ŋandô oc êŋgapwêc yac su

31 Ma Yisu sôm têŋ lau Israel-ŋga naŋ
sêkêŋ whiŋ iŋ, "Mac bu asap aneŋ yom
dôŋ ma daŋam wambu, dec mac ati aneŋ
sêŋomi ŋandô. 32 Ma mac oc aŋyalê yom
ŋandô, ma yom ŋandô dau oc êŋgapwêc mac
su bu ambo atôm lau akiŋ ŋambwa tiyham
dom." 33 Goc ŋac sêsôm, "Abraham ndê
wakuc yac. Ma yac am akiŋ lau daŋ dom.
Bocdinaŋ am sôm bu êŋgapwêc yac su yêc
sakiŋ bocke?" 34 Goc Yisu ô yom bocdec
bu, "Aö wasôm yom ŋandô. Asa naŋ sap
mêtê sac dôŋ, naŋ ŋgac me awhê akiŋ mêtê
sac-ŋga. 35 Ma ŋgac akiŋ ŋambwa oc wêkaiŋ
ŋadau ndê gêŋ daŋ, me mbo iŋ ndê andu
ŋapaŋ dom. Mba! Ŋadau ndê atu solop oc
wêkaiŋ gêŋ ma mbo ŋapaŋ. 36 Magoc Anötö
ndê Atu bu êŋgapwêc mac su, dec mac oc
ambo atôm lau akiŋ ŋambwa tiyham dom
andô.

37 "Aö kayalê su, bu Abraham ndê wakuc
mac. Tigeŋ mac akôm bu andic aö ndu,
ŋahu bu mac akôc aneŋ yom sa sip nem
ŋalôm su dom. 38 Aö gasôm yom asê pi gêŋ
naŋ Damaŋ tôc asê têŋ aö, magoc mac akôm
mêtê aŋkuc yom naŋ mac daôm damam
sôm têŋ mac." 39 Ma ŋac sêsôm tiyham,
"Yac damaŋ iŋ Abraham." Magoc Yisu sôm,
"Mac bu Abraham atui mac, dec mac oc
asa lêŋ gitêŋ gitôm iŋ dau ndê. 40 Tigeŋ
aö gasôm yom ŋandô gitôm aö gaŋgô yêc
Anötö, ma mac akôm bu andic aö ndu.
Abraham oc kôm gêŋ kaiŋ dinaŋ dom.
41 Mac aŋkuc Abraham ndê lêŋ dom, dec
tôc asê bu mac nem damam iŋ ŋgac daŋ
dau-ŋga daŋ." Magoc ŋac sêsôm, "Yac lau
ŋasawa-ŋga dom. Yac mba damaŋ tigeŋ iŋ
Anötö dau."

42 Têŋ dinaŋ Yisu sôm, "Anötö bu ti mac
nem damam, dec mac oc atac whiŋ aö.
Ŋahu bu aö gameŋ akêŋ Anötö, dec gambo

lec. Aö gameŋ tu dauŋ-ŋga dom, magoc Anötö dau kêkiŋ aö gameŋ. 43 Mac atôm dom bu aŋgô aneŋ yom, ma bocdinaŋ mac aŋyalê aneŋ yom ŋahu dom. 44 Mac nem damam iŋ Sadaŋ, ma mac akôm tôm iŋ atac whiŋ. Têŋ têm ŋamata-ŋga e meŋ, iŋ sa lêŋ ndic ŋamalac ndu-ŋga. Iŋ sap yom ŋandô dôŋ dom, bu yom ŋandô daŋ yêc iŋ ndê ŋalôm dom. Iŋ tasaŋ-nda, ma yom tasaŋ ŋadamba iŋ. Iŋ sôm yom kêkuc iŋ dau ndê awha solop, ma yom hoŋ naŋ iŋ sôm, naŋ yom tasaŋ. 45 Tigeŋ aö dec gasôm yom ŋandô eŋ, ma tu dinaŋ-ŋga mac akêŋ whiŋ aneŋ yom dom. 46 Mac nem asa gitôm bu tôc aneŋ giso daŋ asê? Aö gasôm yom ŋandô, ma tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ aö dom? 47 Anötö ndê atui ŋandô sêŋgô iŋ ndê yom ma daŋga wambu. Magoc mac aŋgô iŋ ndê yom dom, dec tôc asê bu mac ati iŋ ndê atui ŋandô dom."

Yisu sôm yom asê pi dau

48 Têŋ dinaŋ lau bata Israel-ŋga sêsôm, "Yac asôm solop bu am gitôm lau Samaria-ŋga naŋ si gauc sa pi Anötö dom, ma bu ŋalau sac daŋ mbo am nem ŋalôm." 49 Magoc Yisu sôm, "Mba! Ŋalau sac mbo aö neŋ ŋalôm dom. Mac atoc aneŋ waêŋ sa dom, magoc aö bu wapo Damaŋ ndê waê sa. 50 Aö kasalê dauŋ neŋ waêŋ dom, magoc Anötö oc po aneŋ waêŋ sa. Ma iŋ oc êmatôc gêŋ hoŋ. 51 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac, bu asa naŋ ŋgô aneŋ yom ma daŋga wambu, naŋ oc niŋga dom, magoc iŋ oc mbo tali ŋapaŋ."

52 Goc lau bata Israel-ŋga sêsôm têŋ iŋ, "Kwahic dec yac aŋyalê pi ŋandô bu ŋalau sac daŋ mbo am nem ŋalôm. Abraham ma lau propet sêmbac ndu, tigeŋ am sôm bu asa naŋ ŋgô am nem yom ma daŋga wambu, naŋ oc niŋga dom. 53 Am asa dec toc daôm sa? Am gauc gêm bu am hôc gêlêc damaŋ Abraham su, a? Yac aŋyalê bu iŋ mbac ndu su, ma lau propet boc-dinaŋ." 54 Ma Yisu ô yom ma sôm, "Aö dauŋ bu wapo dauŋ neŋ waêŋ sa, dec waêŋ dau ti gêŋ ŋambwa-ŋga. Magoc aö Damaŋ, naŋ mac asam bu mac nem Anötö, naŋ po aneŋ waêŋ sa. 55 M agoc mac aŋyalê iŋ dom. Aö dec kayalê iŋ, ma daŋaŋ wambu iŋ ndê yom. Aö bu wasôm bu kayalê iŋ dom, dec aö ŋgac tasaŋ gitôm mac lau tasaŋ. 56 Mac nem damam Abraham atac ŋayham sa kêlêc, bu iŋ kêŋ bata bu lic aneŋ bêc wahôc asê-ŋga. Ma iŋ gêlic su ma tisambuc."

57 Goc lau bata Israel-ŋga sêsôm têŋ iŋ, "Am nem yala tap 50 sa su dom. Ma bocke dec am sôm bu am gêlic Abraham su?" 58 Ma Yisu sôm, "Yomandô! Ndoc naŋ Abraham dinda kôc iŋ su dom, naŋ aö gambo." 59 Têŋ têm ŋac sêŋgô yom d inaŋ, goc sêkôc hoc sa bu sêtuc iŋ, magoc Yisu siŋ dau, ma kêdahiŋ dau su yêc lôm dabuŋ ŋagameŋ.

9

Yisu kôm ŋgac tapec daŋ tandô po asê

1 Yisu kêsêlêŋ gi, ma gêlic ŋgac tapec daŋ. Ŋgac dau iŋ tandô pec têŋ ndoc iŋ dinda kôc iŋ ma meŋ. 2 Ma Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêndac iŋ bocdec bu, "Kêdôhôŋ-waga, ŋgac dinaŋ tapec tu iŋ dau ndê sac-ŋga, me tu dinda lu damba si sac-ŋga?" 3 Goc Yisu sôm, "Iŋ tapec tu iŋ dau ndê sac-ŋga, me tu dinda lu damba si sac-ŋga dom. Magoc dinda kôc iŋ ti tapec tu bu kwahic dec lau sêlic Anötö ndê gweleŋ ti ŋaclai nem iŋ sa-ŋga. 4-5 Aö gambo nom gatôm lau nom-ŋga si ŋawê, ma kwahic dec ti têm ŋawê-ŋga. Ma bocdinaŋ kwahic dec yac oc dakôm Anötö naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ ndê gweleŋ. Têm ŋasec-ŋga oc meŋ hôc asê, ma têŋ dinaŋ lau daŋ oc sêtôm dom bu sêkôm gweleŋ."

6 Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc hê gasôp sip nom, kêyaliŋ whiŋ nom, ma sê pi ŋgac tapec tandô. 7 Ma iŋ sôm têŋ iŋ, "Am ndi êmgwasiŋ aŋôm sip bu gapoŋ Siloam." (Ŋaê Siloam dau danem kwi bu 'Kêkiŋ.') Goc iŋ kölhö gi kêgwasiŋ aŋgô, ma iŋ tandô ŋayham sa. Ma iŋ mbu têŋ ndê andu gi. 8 Ma iŋ ndê lau meŋpaŋ iŋ-ŋga, ti lau naŋ sêŋyalê bu muŋ-ŋga iŋ ŋgac teŋ gêŋ-ŋga, n aŋ sêsö ma sêndac dandi, "Iŋ ŋgac naŋ muŋ-ŋga ndöc ma teŋ gêŋ, a?" 9 Ma lau ŋatô sêsôm, "Iŋ ŋgac dau dinaŋ." Magoc ŋatô sêsôm, "Mba! Iŋ ŋgac daŋ dau-ŋga, naŋ aŋgô gi tap ŋgac teŋ gêŋ-ŋga dinaŋ ndê aŋgô sa." Magoc ŋgac dau sôm, "Aö ŋgac dauŋ dec." 10 Goc sêndac iŋ, "Ma bocke dec am nem tanôm ŋayham sa?" 11 Ma iŋ sôm, "Ŋgac naŋ sêsam iŋ bu Yisu,

naŋ kêyaliŋ sacbalê, ma kêŋ pi aö tanôŋ,
goc kêkiŋ aö bu waŋgwasiŋ aŋôŋ andô sip
bu Siloam. Bocdinaŋ aö ga kagwasiŋ dauŋ,
dec tanôŋ ŋayham sa." 12 Ma sêndac, "Ŋgac
dinaŋ mbo nde?" Goc iŋ sôm, "Aö kayalê
dom."

Lau Palêsai sêkip yom sa pi ŋgac naŋ tandô po asê

13-14 Yisu kêyaliŋ sacbalê ma kôm ŋgac
tapec dinaŋ tandô po asê têŋ bêc Sabat-
ŋga daŋ. Ma tiŋambu l au sêwê ŋgac dau
sêtêŋ lau Palêsai si. 15 Têŋ ndoc lau Palêsai
sêlic iŋ, naŋ sêndac iŋ bu, "Am tanôm po
asê ŋalêŋ bocke?" Ma iŋ ô yom ma sôm,
"Ŋgac dinaŋ kêŋ sacbalê pi aö tanôŋ, ma aö
kagwasiŋ dec tanôŋ po asê." 16 Goc Palêsai
ŋatô sêsôm yom pi Yisu bocdec bu, "Ŋgac
dinaŋ kêgilì yomsu Sabat-ŋga, dec taŋyalê
bu iŋ meŋ akêŋ Anötö dom." Magoc Palêsai
ŋatô sêsôm, "Ŋgac sac oc tôm dom bu kôm
gêŋ dalô kaiŋ dinaŋ." 17 Boc-dinaŋ ŋac si
yom so dau, ma sêndac ŋgac dau tiyham,
"Am ŋgac daôm, am ŋgac naŋ iŋ kôm am
nem tanôm po asê, ma bocdinaŋ am sôm
sake pi iŋ?" Ma iŋ sôm, "Iŋ propet daŋ."

18 Magoc lau bata Israel-ŋga dinaŋ sêkêŋ
whiŋ dom bu muŋ-ŋga iŋ tapec ma kwahic
dec tandô ŋayham sa. Bocdinaŋ sêkêŋ yom
têŋ iŋ dinda lu damba bu sêmeŋ. 19 Ma
sêndac iŋlu, "Ŋgac dindec iŋ amlu atômŋgac
naŋ amlu asôm bu dinda kôc iŋ ti tapec,
a? Bocke ma kwahic dec iŋ tandô ŋayham
sa?" 20 Ma iŋlu sêsôm, "Aêc! Alu aŋyalê bu
iŋ alu mba balê, ma bu alu akôc iŋ ti tapec.
21 Magoc iŋ tandô po asê ŋalêŋ bocke ma
asa kôm iŋ tandô ŋayham sa, naŋ alu aŋyalê
dom. Mac andac iŋ dau. Iŋ ti ŋgac atu su,
ma gitôm bu sôm dau ndê yom." 22 Iŋlu
sêŋyalê bu lau bata Israel-ŋga sêkic yom bu
ŋac oc sêtiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ bu Yisu iŋ
Mesaya, naŋ su yêc gôlôwac Israel-ŋga, ma
bocdinaŋ iŋlu sêtöc ŋac. 23 Tu dinaŋ-ŋga
sêsôm yom bocdec, "Iŋ ti ŋgac atu su. Mac
andac iŋ dau!"

24 Goc ŋac sêmbwêc ŋgac dau tiyham, ma
sêsôm, "Toc Anötö sa ma sôm yom ŋandô.
Yac aŋyalê bu ŋgac dinaŋ iŋ ŋgac sac." 25 Ma
iŋ ô yom bocdec bu, "Iŋ bu ŋgac sac me
iŋ ŋgac gitêŋ, aö kayalê dom. Gêŋ tigeŋ aö
kayalê. Muŋ-ŋga aö ŋgac tapec, ma kwahic
dec aö tanôŋ po asê." 26 Goc sêndac iŋ, "Iŋ
kôm gêŋ sake têŋ am? Iŋ kôm am tanôm
ŋayham sa ŋalêŋ bocke? Sôm asê têŋ yac."
27 Ma iŋ sôm, "Aö gasôm têŋ mac su, magoc
mac akôc aneŋ yom sa dom. Tu sake-ŋga
mac bu aŋgô tiyham? Mboe mac atac whiŋ
bu ati iŋ ndê sêŋomi awhiŋ, a?" 28 Têŋ dinaŋ
sêpu iŋ ma sêsôm, "Mba! Am daôm ti ŋgac
dinaŋ ndê ŋgacsêŋom! Moses ndê sêŋomi
yac. 29 Yac aŋyalê bu Anötö kêŋ iŋ ndê yom
têŋ Moses, magoc ŋgac dinaŋ ti iŋ ndê ŋahu,
yac aŋyalê dom." 30 Goc ŋgac dau sôm, "Gêŋ
kaiŋ daŋ solop! Mac asôm bu mac aŋyalê iŋ
ndê ŋahu dom. Tigeŋ alic su naŋ! Iŋ kôm
aö tanôŋ po asê. 31 Yac taŋyalê bu Anötö
oc kêŋ daŋga têŋ lau sac dom. Mba! Iŋ
kêŋ daŋga lau gitêŋ naŋ sêŋkuc iŋ ndê yom.
32 Yac daŋgô daŋ muŋ su dom, bu ŋamalac
daŋ kôm ŋgac naŋ dinda kôc iŋ ti tapec, naŋ
tandô po asê. Mba sambuc! 33 Ŋgac dinaŋ
bu meŋ akêŋ Anötö dom, dec oc tôm dom
bu iŋ kôm gêŋ daŋ."

34 Ŋac sêŋgô iŋ ndê yom dinaŋ, dec gêli
ŋac si ŋalôm sa ŋandô. Ma sêsôm, "Am bu
êmdôhôŋ yac, a? Sac gêm am ahuc têŋ ndoc
dinam kôc am!" Goc sêtiŋ iŋ sa awê gi.

Lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtôm lau tapec

35 Têŋ ndoc Yisu ŋgô ŋawaê bu lau Palêsai
sêtiŋ ŋgac dau su, naŋ iŋ kêsalê iŋ e tap iŋ sa,
ma ndac iŋ, "Am kêŋ whiŋ Ŋamalac ndê Atu,
me mba?" 36 Ma iŋ ô yom ma sôm, "O ŋadau!
Ŋamalac ndê Atu iŋ asa? Sôm têŋ aö, goc aö
wakêŋ whiŋ iŋ." 37 Goc Yisu sôm, "Am gêlic
iŋ su. Aö ŋgac dauŋ dec, naŋ gasôm yom têŋ
am." 38 Ma iŋ sôm, "Pômdau, aö gakêŋ whiŋ
am." Goc iŋ pôŋ haduc têŋ Yisu. 39 Ma Yisu
sôm, "Aö gasip nom gameŋ ma lau oc sêtap
matôc sa tu aö-ŋga. Lau tapec oc sêti lau
tandô ŋayham, ma lau naŋ gauc gêm bu ŋac
lau tandô ŋayham, naŋ oc sêtôm lau tapec."
40 Lau Palêsai ŋatô sêmbo sêwhiŋ, ma sêŋgô
Yisu ndê yom dinaŋ ma sêndac, "Bocke?
Am sôm bu yac taŋpec awhiŋ, a?" 41 Ma iŋ
sôm, "Mac bu lau tampec, dec mac nem giso
mba. Mac asôm bu mac lau tanôm ŋayham,
magoc mac akêŋ whiŋ aö dom. Tu dinaŋ-
ŋga dec mac nem giso gacgeŋ yêc mac-ŋga."

10

Yom gôliŋ pi ŋgac yob domba-ŋga

1 Ma Yisu sôm, “Yom ŋandô aö wasôm têŋ
mac, bu ŋgac naŋ sôc domba si tuŋlôm yêc
gatam dom, magoc kêgilì tuŋ bambaliŋ bu
sôc ndi, naŋ ŋgac kaŋ-nda. 2 Magoc ŋgac naŋ
sôc domba si tuŋlôm yêc gatam solop, naŋ
ŋgac yob domba-ŋga ŋandô. 3 Ŋgac naŋ yob
gatam oc lêc gatam su têŋ iŋ, ma domba
sêŋyalê iŋ awha. Iŋ oc ta domba tigeŋ-tigeŋ
si ŋaê, ma wê ŋac sêsa sêndi. 4 Têŋ ndoc iŋ
kôc iŋ ndê domba hoŋ sêsa si, naŋ iŋ kêsêlêŋ
muŋ ma ŋac sêŋkuc iŋ, bu ŋac sêŋyalê iŋ
awha. 5 Tigeŋ ŋac oc sêŋkuc ŋgac apa daŋ
dom. Mba! Ŋac oc sêlhö bambaliŋ yêc iŋ,
bu sêŋyalê iŋ awha dom!” 6 Yisu sôm yom
gôliŋ dinaŋ, magoc ŋac sêŋyalê iŋ ndê yom
ŋahu dom.

Yisu iŋ gatam domba-ŋga

7 Bocdinaŋ Yisu sôm tiyham, “Yom
ŋandô aö wasôm têŋ mac! Aö gatôm
gatam tu domba sêsôc si tuŋlôm sêndi-ŋga.
8 Kêdôhôŋwaga tasaŋ hoŋ naŋ sêhôc asê
sêmuŋ aö, naŋ lau kaŋ. Magoc domba sêkêŋ
daŋga ŋac dom. 9 Aö gatam, ma domba
naŋ sêsôc yêc aö, naŋ oc sêtap Anötö ndê
mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa. Ŋac oc sêsôc sêsa,
ma sêtap gêŋ sêneŋ-ŋga ŋayham sa. 10 Ŋgac
kaŋ meŋ bu nem kaŋ ti ndic ndu ma seŋ
popoc. Iŋ ndê gweleŋ dau dinaŋ. Tigeŋ aö
gameŋ bu wamasaŋ lêŋ bu lau sêtap Anötö
ndê mwasiŋ sêndöc tali-ŋga sa, ma mwasiŋ
dau oc êŋsalê ŋac ahuc.”

Yisu iŋ Ŋadau yob domba-ŋga ŋayham

11 “Aö ŋgac wayob domba-ŋga ŋayham.
Ŋgac yob domba-ŋga ŋayham oc kêŋ dau
sambuc e nditôm iŋ mbac ndu bu nem iŋ
ndê domba sa. 12 Magoc ŋgac naŋ yob
domba tu tap ŋaôli sa-ŋga, naŋ gitôm ŋgac
naŋ yob dau ndê domba, naŋ dom. Iŋ bu lic
giam sac daŋ meŋ, dec iŋ oc hu domba siŋ
ma lhö ndi. Goc giam sac oc seŋ domba ma
sêlhö bambaliŋ. 13 Ŋgac dinaŋ oc lhö ndi,
bu iŋ gêm gweleŋ tu awa-ŋga ŋambwa, ma
hêgo dau tu domba-ŋga dom.

14-15 “Aö ŋgac wayob domba-ŋga ŋayham.
Gitôm Damaŋ kêyalê aö, ma aö kayalê
Damaŋ, bocdinaŋ aö kayalê aneŋ domba,
ma aneŋ domba sêŋyalê aö. Ma wakêŋ
dauŋ sambuc e nditôm wambac ndu bu
wanem ŋac sa. 16 Ma aneŋ domba ŋatô
sêmbo, naŋ sêmbo sêwhiŋ domba toŋ dindec
dom. Aö wandic ŋac sa sêmeŋ sêmbo sêwhiŋ
domba dindec, ma ŋac oc sêti toŋ tigeŋ. Ŋac
si ŋadau tigeŋ aö dec wayob ŋac, ma ŋac hoŋ
oc sêkêŋ daŋga aö awhaŋ.

17 “Damaŋ tac whiŋ aö, bu aö wakêŋ
dauŋ gacgeŋ wambac ndu, ma tiŋambu aö
watisa tiyham. 18 Ŋamalac daŋ oc kôc taŋli
ŋahu su yêc aö dom. Aö dauŋ oc wahu taŋli
ŋahu siŋ tôm aö dauŋ atac whiŋ. Anötö kêŋ
ŋaclai têŋ aö bu aö dauŋ wahu siŋ, ma bu aö
dauŋ wakôc sa tiyham. Damaŋ gic atu yom
dau dinaŋ.”

19 Lau bata Israel-ŋga sêŋgô yom dinaŋ
ma sêwhê dau kôc ti sêseŋ dandi tiyham.
20 Lau daêsam sêsôm, “Ŋalau sac daŋ mbo
iŋ ndê ŋalôm ma kôm iŋ ndê gauc timboloc.
Aŋgô iŋ ndê yom dom!” 21 Magoc lau ŋatô
sêsôm, “Ŋgac ti ŋalau sac oc sôm yom kaiŋ
dinaŋ dom. Ma ŋalau sac oc kôm ŋgac tapec
tandô po asê dom!”

Lau bata Israel-ŋga sêtiŋ Yisu su

22 Têŋ ndoc uhô-ŋga, lau Israel-ŋga
si †Mwasiŋ Sic Gawi Lôm-ŋga hôc asê
Jerusalem. 23 Yisu kêsêlêŋ mbo lôm dabuŋ
ŋabatêmndö, mbo gameŋ naŋ sêsam bu
Solomon ndê Batêm. 24 Ma lau bata Israel-
ŋga sêkac sa sêŋgihi iŋ ahuc, ma sêsôm,
“Ŋasawa baliŋ lec yac atac lu-lu tu am-ŋga.
Bocdinaŋ dec sôm yom yêc awê têŋ yac. Am
Mesaya dau, me mba?” 25 Ma Yisu sôm, “Aö
gasôm têŋ mac su, magoc mac akêŋ whiŋ aö
dom. Ma aö gakôm gêŋ dalô gam Damaŋ
aŋgô. Gêŋ dau puŋ yom ŋandô pi aö dôŋ,
ma whê aneŋ ŋahu sa tiawê. 26 Magoc mac
akêŋ whiŋ aö dom, ŋahu bu mac ati aö neŋ
domba dom. 27 Aneŋ domba sêkêŋ daŋga
aö awhaŋ. Aö kayalê ŋac, ma ŋac sêŋkuc aö.
28 Aö oc wakêŋ ŋac sêndöc tali ŋapaŋ ma oc
tôm dom bu ŋac sêniŋga têŋ têm ŋambu-ŋga
dom. Ma lau daŋ sêtôm dom bu sêŋgaho ŋac
su yêc aö amaŋ. 29 Damaŋ kêŋ aneŋ domba
têŋ aö, ma gêŋ daŋ hôc gêlêc iŋ su dom.
Bocdinaŋ lau daŋ sêtôm dom bu sêŋgaho
ŋac su yêc Damaŋ amba. 30 Alu Damaŋ ati
gêŋ tigeŋ.”

31 Têŋ dinaŋ lau bata sêkôc hoc sa tiyham
bu sêtuc iŋ. 32 Magoc iŋ sôm têŋ ŋac, “Mac

bu atuc aö ŋa hoc tu gêŋ dalô bocke-ŋga? Bu aö gatôc gêŋ ŋayham daêsam têŋ mac, tôm naŋ Damaŋ kêŋ têŋ aö." 33 Ma ŋac sêô yom ma sêsôm, "Yac bu atuc am tu gêŋ daŋ naŋ am kôm-ŋga dom. Mba! Am ŋamalac daŋ, magoc toc daôm sa bu nditôm Anötö dau. Am nem yom dinaŋ sac sambuc, ma tu dinaŋ-ŋga yac bu atuc am ŋa hoc."

34 Goc Yisu ô yom ma sôm, "Mac aŋyalê yom naŋ Anötö dau sôm pi lau bata Israel-ŋga ŋatô, naŋ sêto yêc mac nem Buku Yomsu-ŋga* bocdec bu, *'Aö gasam mac bu anötöi.'* 35 Aŋgô su naŋ! Anötö kêŋ iŋ ndê yom têŋ lau nom-ŋga dinaŋ, ma sam ŋac bu anötöi. Ma gitôm dom bu daseŋ Anötö ndê yom daŋ su. 36 Ma aö bocke? Damaŋ dau kêyaliŋ aö sa ma kêkiŋ aö gasip nom gameŋ. Bocdinaŋ tu sake-ŋga mac asôm bu aneŋ yom sac sambuc, têŋ ndoc aö gasôm bu aö Anötö ndê Atu? 37 Aö bu wakôm Damaŋ ndê gweleŋ naŋ kêŋ sip aö amaŋ, naŋ dom, naŋ akêŋ whiŋ aö dom. 38 Tigeŋ aö gakôm Damaŋ ndê gweleŋ, ma bocdinaŋ dec mac bu akêŋ whiŋ aneŋ yom dom, tigeŋ akêŋ whiŋ tu gêŋ naŋ aö gakôm-ŋga. Ma bocdinaŋ mac oc aŋyalê pi ŋandô bu Damaŋ mbo aö ŋalôm, ma aö gambo iŋ ŋalôm."

39 Têŋ dinaŋ sêŋsahê tiyham bu sêkôc iŋ dôŋ, magoc ŋac gitôm dom, ma iŋ kölhö gi. 40 Ma iŋ pi Bu Jordan ŋadaŋga gi, ma mbo gameŋ naŋ muŋ-ŋga Jon kêku lau mbo. 41 Lau daêsam sêsa sêtêŋ iŋ si, ma sêsôm têŋ dau, "Jon kôm gêŋ dalô daŋ dom. Magoc yom hoŋ naŋ iŋ sôm pi ŋgac dindec, naŋ yom ŋandô." 42 Ma lau daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu yêc gameŋ dinaŋ.

11

Lasarus mbac ndu

1-2 Ŋgac daŋ ŋaê Lasarus mbo malac Betani. Ma iŋ ndê lhuwê lu sêmbo, daŋ ndê ŋaê Mata, ma daŋ ŋaê Maria, awhê naŋ tiŋambu tac bu ŋamalu ŋayham pi Pômdau gahi, ma puŋ ŋa iŋ kêclauŋ. Têŋ bêc daŋ Lasarus gêmbac. 3 Goc Maria lu Mata sêkêŋ yom têŋ Yisu bocdec bu, "Pômdau, ŋgac naŋ am atac whiŋ dec gêmbac." 4 Yisu ŋgô yom dau ma sôm, "Iŋ gêmbac tu bu mbac ndu ŋambwa-ŋga dom. Iŋ gêmbac bu tôc Anötö ndê ŋaclai ti waê asê, ma bu Anötö ndê Atu tap waê sa whiŋ."

5 Yisu tac whiŋ Maria lu Mata ma Lasarus. 6 Tigeŋ têŋ ndoc iŋ ŋgô ŋawaê bu Lasarus gêmbac, naŋ iŋ têŋ iŋ gi ŋagahô dom. Iŋ gacgeŋ mbo gameŋ dinaŋ gitôm bêc lu. 7 Goc iŋ sôm têŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi, "Dalhö dambu datêŋ gameŋ Judia-ŋga dandi." 8 Magoc ŋac sêsôm, "Kêdôhôŋwaga, mba! Ŋasawa apê lec lau bata Israel-ŋga naŋ sêmbo dindê, naŋ tac whiŋ bu sêtuc am ŋa hoc. Bocke dec am bu mbu ndi tiyham?" 9 Ma Yisu ô yom ŋa yom gôliŋ daŋ, ma sôm, "Têŋ bêc hoŋ ac pô gameŋ gitôm acgatu ŋasawa 12, ma tiŋambu ŋasec sa. Ŋamalac daŋ bu êŋsêlêŋ têŋ ndoc ac-ŋga, dec iŋ oc tiŋ gahi dom, bu iŋ gêlic ŋawê nom dindec-ŋga. 10 Magoc iŋ bu êŋsêlêŋ têŋ ôbwêc, dec iŋ oc tiŋ gahi, bu iŋ ndê ŋawê mba." 11 Goc Yisu gic têku yom ma sôm, "Yac neŋ silip Lasarus yêc bêc. Aö watêŋ iŋ wandi bu wauŋ iŋ sa." 12 Ma ŋgacsêŋomi sêsôm, "Pômdau, iŋ bu yêc bêc yêc, dec iŋ dau oc ŋayham sa." 13 Ŋac gauc gêm bu Yisu sôm bu Lasarus mbo tali ma yêc bêc, magoc iŋ ndê yom dau ŋahu bu Lasarus mbac ndu su. 14 Goc Yisu sôm yom yêc awê têŋ ŋac bu, "Lasarus mbac ndu. 15 Tu mac-ŋga dec aö atac ŋayham bu aö gambo g awhiŋ iŋ dom, bu kwahic dec mac oc akêŋ whiŋ tu gêŋ naŋ aö bu wakôm-ŋga. Bocdinaŋ yac datêŋ iŋ dandi." 16 Ma Tomas, ŋgacsêŋom naŋ sêsam bu Lôcmpôŋ, naŋ sôm têŋ ŋgacsêŋomi ŋatô, "Ayôc! Dawhiŋ iŋ dandi, ma dambac ndu dawhiŋ iŋ."

Yisu iŋ yac neŋ datisa ti dambo taŋli ŋahu

17 Yisu hôc asê gameŋ Judia-ŋga ma tap sa bu sêkêŋ Lasarus ndê ŋamlaŋ yêc hocsuŋ daŋ gitôm bêc hale su. 18 Malac Betani yêc suŋ sa têŋ Jerusalem, seŋ ŋasawa gitôm kilometa tö. 19 Ma lau Israel-ŋga daêsam sêsa akêŋ Jerusalem sêmeŋ, ma sêndöc sêwhiŋ Mata lu Maria, bu sênem malô iŋlu tu lhuŋgac hu iŋlu siŋ-ŋga. 20 Mata ŋgô bu

* **10:34:** Yom dau yêc Buku Wê-ŋga 82:6 (alic footnote yêc Jon 15:25). Anötö dau kêŋ ŋaclai têŋ kiŋ ti gôliŋwaga bu sênem gôliŋ sêmbo nom, ma bocdinaŋ iŋ sam ŋac bu anötöi. Ma têm ŋatô iŋ sam ŋac bu Anötö atui - alic BW 2:7 ma 82:6.

Yisu kêsêlêŋ meŋ, goc sa gi bu lic iŋ, magoc
Maria ndöc andu. 21 Têŋ ndoc Mata hôc
asê Yisu, naŋ iŋ sôm têŋ iŋ, “O Pômdau, am
bu mbo, dec aö lhuŋgac oc mbac ndu dom.
22 Magoc kwahic dec am mweŋ hôc asê su,
ma aö kayalê bu gêŋ bocke naŋ am bu ndac
têŋ Anötö, naŋ iŋ oc kôm.” 23 Ma Yisu sôm,
“Am lhômŋgac oc tisa ma mbo tali tiyham.”
24 Dec Mata ô yom ma sôm, “Aêc! Aö kayalê
bu iŋ oc tisa têŋ bêc ŋambu-ŋga naŋ lau batê
hoŋ oc sêtisa.” 25 Goc Yisu sôm, “Ŋamalac si
sêtisa ma sêmbo tali ŋahu, naŋ aö dauŋ. Asa
naŋ kêŋ whiŋ aö ma mbac ndu su, naŋ oc
mbo tali tiyham. 26 Ma asa naŋ mbo tali ma
kêŋ whiŋ aö, naŋ oc niŋga têŋ têm ŋambu-
ŋga dom, iŋ oc gacgeŋ mbo tali. Am kêŋ
whiŋ yom dindec, me mba?” 27 Ma Mata
sôm, “Aêc Pômdau! Aö gakêŋ whiŋ bu am
Mesaya, ma Anötö ndê Atu naŋ iŋ gic bata
bu êŋkiŋ sip nom meŋ.”

28 Mata sôm yom dinaŋ su, goc mbu gi
ma ta Maria têŋ iŋ meŋ. Ma iŋ sôm têŋ
iŋ, “Kêdôhôŋwaga meŋ su, ma iŋ ndac am.”
29 Maria ŋgô su, goc tisa ŋagahô bu sa têŋ
Yisu ndi. 30 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu hôc asê
Betani su dom, iŋ gacgeŋ mbo gameŋ naŋ
Mata hôc pi iŋ. 31 Lau Israel-ŋga naŋ sêmbo
andu sêwhiŋ Maria tu bu sênem malô iŋ,
naŋ sêlic iŋ tisa ŋagahô ma kölhö gi. Ŋac
gauc gêm bu iŋ oc têŋ sêhô ndi bu taŋ
lhuŋgac mbo dindê, ma bocdinaŋ sêsa si ma
sêŋkuc iŋ.

32 Têŋ ndoc Maria hôc asê gameŋ naŋ
Yisu mbo ma gêlic iŋ, naŋ iŋ hu dau sip nom
yêc iŋ gahi-ŋga, ma sôm, “O Pômdau, am bu
mbo, dec aö lhuŋgac oc mbac ndu dom.”
33 Yisu gêlic Maria taŋ, ma gêlic lau Israel-
ŋga naŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ sêtaŋ bocdinaŋ, dec
kêsahê ŋawapac atu yêc ndê ŋalôm. 34 Ma
iŋ ndac, “Mac aŋsuhuŋ iŋ yêc nde?” Ma
sêsôm, “Mweŋ Pômdau, ma lic.” 35 Têŋ
dinaŋ Yisu tasulu sa. 36 Ma lau Israel-ŋga
dinaŋ sêsôm, “Alic, iŋ atac whiŋ Lasarus
ndu andô.” 37 Magoc ŋatô sêsôm, “Iŋ kôm
ŋgac tapec tandô po asê. Bocke dec iŋ kôm
Lasarus ŋayham sa dom, ma iŋ mbac ndu?”

Yisu uŋ Lasarus sa

38 Têŋ dinaŋ Yisu ndê ŋalôm ŋawapac atu
tiyham, ma iŋ kêsêlêŋ têŋ sêhô gi. Ŋac sêkêŋ
ŋgac batê dau ndê ŋamlaŋ yêc hocsuŋ daŋ,
ma sêmpi hoc daŋ gi ndöc sê awha ahuc.
39 Têŋ ndoc Yisu hôc asê, naŋ iŋ sôm têŋ
lau naŋ sêwhiŋ iŋ bu, “Mac ampi hoc dau
sa.” Magoc ŋgac batê ndê lhuwê Mata
sôm, “Pômdau! Iŋ yêc gitôm bêc hale su.
Oc ŋamaniŋ sa su.” 40 Dec Yisu sôm, “Aö
gasôm têŋ am su, bu kêŋ whiŋ, dec am oc
lic Anötö ndê ŋaclai ti ŋawasi.” 41 Iŋ sôm
yom dinaŋ su, goc lau sêmpi hoc dau sa. Ma
Yisu tatac undambê ma sôm, “Damaŋ, aö
wanem daŋge am, bu am ŋgô aneŋ yom.
42 Aö kayalê bu am kêŋ daŋam aö ŋapaŋ,
magoc kwahic dec aö bu wanem daŋge am,
bu lau naŋ sêlhac dec oc sêŋgô aneŋ yom,
ma sêkêŋ whiŋ bu am kêkiŋ aö gameŋ.”
43 Goc iŋ mbwêc awha atu, “Lasarus! Sa
mweŋ!” 44 Dec Lasarus sa meŋ, ma po naŋ
sêmpaŋ iŋ gahi ti amba, ma po daŋ naŋ sêhi
pi iŋ ŋagôlôŋ, naŋ gacgeŋ sêyêc iŋ. Ma Yisu
sôm têŋ ŋac, “Akôc po su yêc iŋ, ma akêŋ iŋ
lhö ndi.”

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu

45 Tu gêŋ atu dinaŋ-ŋga dec lau Israel-
ŋga daêsam naŋ sêmbo sêwhiŋ Maria ma
sêlic gêŋ naŋ Yisu kôm, naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ.
46 Magoc ŋatô sêtêŋ lau Palêsai si, ma sic
miŋ pi gêŋ naŋ Yisu kôm. 47 Goc dabuŋsiga
atu-tu ti lau Palêsai sêmbwêc lau †Sanedrin-
ŋga sêpitigeŋ, ma sêndac ŋac, “Yac oc dakôm
gêŋ sake? Ŋgac dinaŋ kôm gêŋ dalô daêsam.
48 Yac bu dalhac iŋ ahuc dom, dec lau hoŋ
oc sêkêŋ whiŋ bu iŋ Mesaya dau. Ma lau
Rom-ŋga oc sêmeŋ ma sêseŋ yac neŋ gameŋ
danem akiŋ Anötö-ŋga ti yac lau Israel-ŋga
hoŋ su.”

49 Têŋ yala dinaŋ Kayapas iŋ †dabuŋsiga
ŋamata-ŋga. Ma iŋ sôm têŋ lau Sanedrin-
ŋga, “Mac nem gauc sa dom! 50 Iŋ mbac
ndu maŋ! Yham dom bu lau Israel-ŋga hoŋ
sêniŋga. Ŋgac tigeŋ bu mbac ndu ô lau hoŋ,
naŋ oc ŋayham hôc gêlêc su.” 51 Kayapas
sôm yom dinaŋ ŋa iŋ dau ndê gauc dom.
Magoc têŋ yala dinaŋ iŋ dabuŋsiga ŋamata-
ŋga, dec iŋ sôm yom dau gitôm propet daŋ.
Ma yom dau ŋahu bocdec bu. Yisu oc mbac
ndu tu lau Israel-ŋga hoŋ. 52 Ma tu ŋac
tawasê-ŋga dom. Iŋ oc mbac ndu tu Anötö
ndê lau hoŋ naŋ sêmbo gameŋ nom-ŋga
tidau-tidau, tu bu ndic ŋac hoŋ sa sêpitigeŋ.

53 Bocdinaŋ têŋ bêc dinaŋ lau bata Israel-
ŋga dinaŋ sic hu sêŋsalê lêŋ bu sêndic Yisu
ndu. 54 Ma tu dinaŋ-ŋga Yisu kêsêlêŋ mbo
awê yêc lau Israel-ŋga ŋalôm dom. Iŋ kölhö
gi mbo malac Eprayim, naŋ yêc gameŋ
sawa ŋamakê. Ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêmbo
gameŋ dinaŋ sêwhiŋ iŋ.
55 Têŋ ndoc lau Israel si om atu Mwasiŋ
Pasowa-ŋga meŋ kêpiŋ, n aŋ lau daêsam
yêc gameŋ ŋamakê-ŋga sêpi Jerusalem si.
Ŋac bu sêŋkuc lau Israel si lêŋ sêmasaŋ dau
ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga muŋ su naŋ
goc Pasowa ŋabêc hôc asê. 56 Ma ŋac sêŋsalê
Yisu ŋapaŋ. Têŋ ndoc sêkac sa sêmbo lôm
dabuŋ, naŋ sêndac dandi, “Mac gauc gêm
bocke? Iŋ oc meŋ tu Mwasiŋ Pasowa-ŋga,
me mba?” 57 Tigeŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau
Palêsai sic atu lau bu asa bu tap gameŋ naŋ
Yisu mbo, naŋ sa, naŋ kêŋ ŋawaê têŋ ŋac, ma
ŋac oc sêkôc iŋ dôŋ.

12

Maria gêm oso Yisu
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Luk 7:37-38)

1 Bêc 6 yêc dôŋ yêc bu Mwasiŋ Pasowa-
ŋga hôc asê, ma Yisu têŋ malac Betani
gi. Lasarus, ŋgac naŋ iŋ uŋ sa akêŋ lau
batê-ŋga, naŋ mbo malac dinaŋ. 2 Ma yêc
Lasarus ndê andu, ŋac sêndê mwasiŋ tu
Yisu-ŋga. Lasarus ti lau ŋatô seŋ gêŋ sêndöc
sêwhiŋ iŋ, ma Mata gêm akiŋ ŋac mbo. 3 Goc
Maria meŋ, kôc a ŋakwi ŋamalu ŋayham naŋ
ŋaôli atu sip kac daŋ, ma kêc pi Yisu gahi.
Goc iŋ puŋ iŋ gahi ŋa iŋ dau kêclauŋ. Ma gêŋ
dau ŋamalu hôŋ dau sa ma gêm andu ŋalôm
ahuc.
4 Têŋ dinaŋ Judas Iskeriot, ŋgacsêŋom naŋ
tiŋambu hoc Yisu asê, naŋ sôm, 5 “Bu ŋamalu
ŋayham dindec ŋaôli atu, gitôm denarii 300
naŋ dakôc ti ŋaôli tu gweleŋ yala sambuc-
ŋga. Tu sake-ŋga awhê dec kêyaiŋ? Gitôm
bu dakêŋ têŋ lau sênemlhi, ma dakêŋ ŋa-awa
tu danem lau ŋalôm sawa sa-ŋga.” 6 Judas
sôm yom dinaŋ, magoc iŋ gauc gêm lau
ŋalôm sawa dom. Iŋ sôm yom dinaŋ ŋahu
bu iŋ ŋgac kaŋ-nda. Iŋ yob ŋgac-sêŋomi si
talhi mone-ŋga, ma gêm kaŋ mone ŋatô bu
nem dau sa. 7 Magoc Yisu ô iŋ ndê yom ma
sôm, “Mac alhac awhê dindec ahuc dom.
Iŋ yob gêŋ dau ŋapaŋ e kwahic dec, gic
waê bêc sêŋsuhuŋ aö-ŋga. 8 Lau ŋalôm sawa
oc sêmbo sêwhiŋ mac ŋapaŋ. Tigeŋ aö oc
wambo wawhiŋ mac ŋapaŋ dom.”

Lau dabuŋsiga sêkic yom pi Lasarus

9 Têŋ ndoc dinaŋ lau Jerusalem-ŋga
daêsam sêŋgô ŋawaê bu Yisu mbo malac
Betani, dec sêsa si bu sêlic iŋ. Ma ŋac
bu sêlic Lasarus, ŋgac naŋ Yisu uŋ sa yêc
lau batê-ŋga, naŋ whiŋ. 10 Tu dinaŋ-ŋga
dabuŋsiga atu-tu Israel-ŋga sêkic yom bu
sêndic Lasarus ndu whiŋ. 11 Ŋahu bu lau
Israel-ŋga daêsam sêhu ŋac siŋ ma sêkêŋ
whiŋ Yisu tu Lasarus-ŋga.

Yisu sôc malac Jerusalem gi
(Mat 21:4-9; Mak 11:7-10; Luk 19:35-38)

12 Têŋ ŋagalaŋsê lau daêsam naŋ sêmbo
Jerusalem tu Mwasiŋ Pasowa-ŋga sêŋgô
ŋawaê bu Yisu kêsêlêŋ mbo seŋ bu têŋ
Jerusalem meŋ. 13 Bocdinaŋ ŋac sêsa si
bu sêkôc iŋ sa. Sêhôc tômtôm ŋalauŋ ma
sêmbwêc, “Hosana! Tampiŋ iŋ naŋ meŋ
gêm Pômdau aŋgô. Tampiŋ lau Israel-ŋga si
Kiŋ.” 14 Yisu kêsêlêŋ meŋ ndöc doŋki ŋatu
daŋ ŋahô, ma ŋalêŋ dinaŋ propet akwa daŋ
ndê yom ŋandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:
15 O mac lau †Sayon-ŋga, atöc daôm dom.
Alic mac nem Kiŋ têŋ mac meŋ, ndöc
doŋki ŋatu ŋahô. *[Sek 9:9]*
16 Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêlic gêŋ hoŋ di-
naŋ, magoc ŋac sêŋyalê ŋahu dom. Tigeŋ
tiŋambu, têŋ ndoc Yisu tisa ti ŋawasi atu, naŋ
sêŋyalê bu yom dau, naŋ sêto muŋ su, naŋ
hêganôŋ Yisu, ma tu dinaŋ-ŋga lau sêkôm
gêŋ dinaŋ têŋ iŋ.
17 L au daêsam naŋ sêmbo sêwhiŋ Yisu
têŋ ndoc iŋ mbwêc Lasarus ma uŋ iŋ sa
akêŋ lau batê-ŋga, naŋ sic miŋ pi iŋ ŋapaŋ.
18 Bocdinaŋ lau daêsam sêŋgô ŋawaê bu Yisu
kôm gêŋ dalô atu dinaŋ, ma sêsa si bu sêlic
iŋ têŋ bêc dinaŋ. 19 Ma têŋ têm lau Palêsai
sêlic gêŋ dau, naŋ sêsôm têŋ dandi, “Alic,
yac neŋ yom hoŋ ŋandô mbasi. Yac oc
dalhac iŋ ahuc ŋalêŋ bocke? Lau hoŋ oc
sêŋkuc iŋ!”

Yisu sôm gwanaŋ bu iŋ oc mbac ndu

20 Lau Grik ŋatô sêmbo sêwhiŋ lau naŋ
sêpi malac Jerusalem tu sênem akiŋ Anötö-
ŋga têŋ om atu Pasowa-ŋga. 21 Lau Grik
dinaŋ sêtêŋ Pilip, ŋgacsêŋom naŋ meŋ akêŋ

malac Betsaida yêc gameŋ Galili-ŋga, ma sêsôm têŋ iŋ bu, “O ŋgac atu, yac bu alic Yisu.” 22 Dec Pilip gi sôm yom dau têŋ Andru, ma iŋlu si sêsôm têŋ Yisu. 23 Yisu ŋgô yom dau goc sôm yom gôliŋ daŋ bocdec bu, “Ndoc meŋ sa bu Ŋamalac ndê Atu tap iŋ ndê waê atu sa. 24 Aö wasôm yomandô têŋ mac. Gêŋ ŋawhê daŋ bu sêsô sip nom ndi dom, dec gêŋ tigeŋ dau oc gacgeŋ yêc. Magoc gêŋ dau bu dasô sip nom ŋalôm ndi, dec oc tibalê ma niŋga, magoc tiŋambu oc po pi meŋ ma nem ŋandô daêsam tiyham. 25 Asa naŋ tac whiŋ bu sap gêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ oc niŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom dindec-ŋga siŋ tu êŋkuc aö-ŋga, naŋ tap seŋ ndöc tali têŋ têm ŋambu-ŋga-ŋga sa. 26 Asa naŋ gauc gêm bu nem akiŋ aö, naŋ meŋ êŋkuc aö. Ma gameŋ naŋ aö oc wambo, naŋ iŋ naŋ gêm akiŋ aö, naŋ oc mbo bocdinaŋ. Lau hoŋ naŋ sem akiŋ aö, naŋ Damaŋ oc toc ŋac sa.

27 “Kwahic dec aö neŋ ŋalôm kedehe aö ŋandô. Tigeŋ aö wandac Damaŋ bu êŋgaho aö su yêc ndoc ŋawapac-ŋga dindec dom. Mba! Tu gêŋ dau dindec-ŋga dec aö gameŋ. 28 Damaŋ, aö wasa lêŋ dindec tu bu wapo nem waêm sa.”

Yisu sôm yom dinaŋ, ma awha daŋ sa akêŋ undambê bocdec bu, “Aö gatap waêŋ sa tu am-ŋga su, ma watap sa tiyham.” 29 Lau daêsam naŋ sêmbo gameŋ dinaŋ sêŋgô ŋakêcsia dau, ma ŋatô sêsôm bu wapap gic. Ma ŋatô sêsôm bu aŋela daŋ sôm yom têŋ Yisu. 30 Magoc Yisu sôm, “Awha dinaŋ sa tu aö-ŋga dom, magoc sa tu mac-ŋga. 31 Kwahic dec ti ndoc Anötö êmatôc lau nom dindec-ŋga. Ma iŋ oc êmasuc nom dindec ŋadau su.* 32 Magoc têŋ ndoc sêndic aö pi a ma sêsuŋ aö sa yêc nom, naŋ aö oc wahê ŋamalac akêŋ gameŋ hoŋ sêtêŋ aö sêmeŋ.” 33 Yisu sôm yom dinaŋ bu tôc ŋalêŋ naŋ iŋ oc mbac ndu, naŋ asê.

34 Ma lau dinaŋ sêô iŋ awha ma sêsôm, “Sêto yom yêc buku yomsu-ŋga, naŋ sôm bu Mesaya oc mbo ŋapaŋ. Ma bocke dec am sôm bu ŋac oc sêsuŋ Ŋamalac ndê Atu sa? Ŋamalac ndê Atu dau iŋ asa?” 35 Goc Yisu sôm, “Ya ŋawê oc mbo whiŋ mac ŋasawa sauŋ, ma boc-dinaŋ aŋsêlêŋ ambo ŋawê dau ŋalôm, bu ŋasec nem mac ahuc dom. Lau naŋ sêŋsêlêŋ sêmbo ŋasec ŋalôm, naŋ sem gauc gameŋ naŋ oc sêndi naŋ. 36 Akêŋ whiŋ Ŋawê dau naŋ kwahic dec mbo whiŋ mac, ma mac oc ati lau ŋawê-ŋga.” Yisu sôm yom dau su, goc hu ŋac siŋ, ma siŋ dau têŋ ŋac.

Lau daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu dom

37 Yisu kôm gêŋ dalô daêsam yêc lau Israel aŋgô-ŋga, magoc daêsam sêkêŋ whiŋ dom bu iŋ Mesaya dau. 38 Ma bocdinaŋ yom naŋ propet Aisaya to muŋ su, naŋ ŋandô sa. Yom dau yêc bocdec:

Pômdau, ŋac si asa kêŋ whiŋ yom naŋ yac ahoc asê?
Ma ŋac si asa ndê gauc sa pi am nem ŋaclai atu, naŋ am tôc tiawê? *[Ais 53:1]*

39 Bocdinaŋ Anötö ndê propet Aisaya tôc asê gwanaŋ bu lau dinaŋ sêtôm dom bu sêkêŋ whiŋ. Ma iŋ to yom daŋ tiyham bocdec bu:

40 Pômdau kôm ŋac si tandô tipec, ma ŋac si ŋalôm ŋadandi. Bocdinaŋ gitôm dom bu sêlic ŋa tandô, ma sêŋyalê yêc ŋac si ŋalôm. Ma gitôm dom bu ŋac sênem dau kwi, ma wakôm ŋac ŋayham sa tiyham. *[Ais 6:10]*

41 Aisaya to yom dau, ŋahu bu iŋ gêlic Yisu ndê ŋawasi su, ma bocdinaŋ dec sôm yom asê pi iŋ.

42 Yom dau yêc bocdinaŋ, magoc lau Israel-ŋga daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu, ma ŋac si lau bata ŋatô sêwhiŋ. Tigeŋ ŋac sêtôc si sêkêŋ whiŋ iŋ tiawê dom, ŋahu bu ŋac sêtöc bu lau Palêsai oc sêtiŋ ŋac su yêc gôlôwac Israel-ŋga. 43 Ŋac atac whiŋ bu ŋamalac sêlic ŋac ŋayham ma sêkeŋ waê têŋ ŋac, hôc gêlêc bu sêtap waê sa yêc Anötö.

44 Ma Yisu sôm yom awha atu, “Asa naŋ kêŋ whiŋ aö, naŋ kêŋ whiŋ aö taŋwasêŋ

* **12:31:** Yisu sôm bu Anötö oc êmasuc nom dindec ŋadau su. Têŋ ndoc Yisu mbac ndu ma tisa tiyham, iŋ ku Sadaŋ ndê ŋaclai dulu-alic Jon 16:33; Kol 2:15; Hib 2:15; ma 1 Jon 3:8. Yisu ku iŋ dulu su yomandô, magoc Anötö kêŋ ŋasawa têŋ Sadaŋ ma iŋ kôm iŋ ndê gweleŋ yêc nom - alic Epe 2:2; 2 Kor 4:4; ma 1 Jon 5:19. Bocdinaŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ sic waê bu sêlhac ŋaŋga ma sêndic siŋ têŋ Sadaŋ, (Jon 17:15; Epe 6:10-18) ma Anötö kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêku iŋ dulu (Rom 16:20). Têŋ bêc ŋambu-ŋga, Anötö oc seŋ Sadaŋ ti iŋ ndê aŋela ti lau sac su ma iŋ ndê ŋaclai oc pacndê sambuc (Rev 20:2-3, 10).

dom. Iŋ kêŋ whiŋ iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ whiŋ. 45 Ma asa naŋ gêlic aö, naŋ gêlic iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ bocdinaŋ. 46 Aö gahôc asê nom gitôm ya ŋawê, bu lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ aö, naŋ oc sêmbo ŋasec dom. 47 Asa naŋ ŋgô aneŋ yom magoc daŋga wambu dom, naŋ aö dauŋ oc wamatôc iŋ dom. Bu aö gameŋ bu wamatôc lau nom-ŋga dom, magoc bu wanem ŋac si. 48 Lau hoŋ naŋ sêkôc aö ti aneŋ yom sa dom, naŋ oc sêtap matôc sa têŋ bêc ŋambuŋga. Ma ŋac si matôc ŋahu sip ŋac sêkôc aneŋ yom sa dom. 49 Bu aö gasôm dauŋ neŋ yom dom. Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ gic atu yom hoŋ tu wasôm asê-ŋga. 50 Ma aö kayalê bu yom naŋ iŋ gic atu, naŋ ti ŋamalac si seŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga. Bocdinaŋ aŋyalê bu yom hoŋ naŋ aö gasôm, naŋ kêkuc yom naŋ Damaŋ dau kêŋ têŋ aö."

13

Yisu kêgwasiŋ ŋgacsêŋomi gahi

1 Lau Israel-ŋga si om atu mwasiŋ Pasowa-ŋga meŋ kêpiŋ, ma Yisu kêyalê bu ndoc meŋ hôc asê su, bu iŋ hu nom dindec siŋ ma mbu têŋ Damba ndi. Iŋ atac whiŋ iŋ dau ndê lau naŋ sêmbo nom, ma iŋ bu tôc asê tiawê, ŋalêŋ naŋ iŋ atac whiŋ ŋac ndu andô. 2 Iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi sêndöc sêwhiŋ dau bu sêneŋ gêŋ, ma Judas Iskeriot, Saimon ndê atuŋgac, mbo whiŋ ŋac. Sadaŋ sip iŋ ndê ŋalôm muŋ su, ma kêŋ gauc têŋ iŋ bu hoc Yisu asê. 3 Yisu kêyalê bu Damba kêŋ gêŋ hoŋ sip iŋ amba, ma bu iŋ meŋ akêŋ Anötö, ma oc mbu têŋ iŋ ndi. 4 Bocdinaŋ iŋ tisa yêc tebo, kac iŋ ndê ŋakwê awê-ŋga su, ma kic po dapuŋ dauŋ-ŋga daŋ pi iŋ ŋampê. 5 Goc iŋ tac bu sip suc daŋ, ma gic hu kêgwasiŋ ŋgacsêŋomi gahi, ma puŋ ŋa po naŋ iŋ kic pi ŋampêbalê. 6 Iŋ têŋ Saimon Pita meŋ, ma Pita ndac, "Pômdau, am bu êmgwasiŋ aö gahiŋ whiŋ, a?" 7 Ma Yisu ô yom ma sôm, "Kwahic dec am nem gauc sa dom pi gêŋ naŋ aö gakôm gambo, tigeŋ tiŋambu am oc êmyalê." 8 Magoc Pita sôm, "Mba! Am êmgwasiŋ aö gahiŋ dom andô!" Ma Yisu ô yom ma sôm, "Aö bu waŋgwasiŋ am dom, dec am oc ti aneŋ daŋ dom." 9 Dec Pita sôm, "Bocdinaŋ Pômdau, êmgwasiŋ aö gahiŋ ŋambwa dom, magoc amaŋ ti ŋagôlôŋ whiŋ!" 10 Magoc Yisu ô yom ma sôm, "Ŋamalac naŋ gêliŋ bu su, naŋ tiŋambu êŋgwasiŋ gahi ŋambwa, dec iŋ ndê ŋamlic sambuc ŋawasi sa. Aö wasôm têŋ mac lau dinaŋ bu mac ŋawasi sa su, magoc mac hoŋ dom." 11 Yisu kêyalê ŋgac naŋ oc hoc iŋ asê, ma tu dinaŋ-ŋga sôm bu ŋac hoŋ ŋawasi dom.

12 Yisu kêgwasiŋ ŋac hoŋ gahi pacndê, dec sôc iŋ ndê ŋakwê awê-ŋga sa tiyham, ma mbu gi ndöc ndê mala. Ma iŋ ndac, "Mac aŋyalê gêŋ naŋ aö gakôm têŋ mac, naŋ ŋahu, me mba? 13 Iŋ solop bu mac asam aö bu 'Kêdôhôŋwaga,' ma 'Pômdau,' bu aö dauŋ dindec. 14 Ma kwahic dec aö, mac nem kêdôhôŋwaga ma Pômdau, kagwasiŋ mac gahim. Ma aö wasôm têŋ mac, bu aŋgwasiŋ nem asidôwai si gahi bocdinaŋ. 15 Aö gatôc ŋadôŋ têŋ mac, bu mac alic ma akôm tôm aö gakôm têŋ mac. 16 Aö wasôm yom ŋandô, bu ŋgac akiŋ daŋ hôc gêlêc iŋ ndê ŋadau dom, ma ŋgac aheŋ-ŋga hôc gêlêc iŋ naŋ kêkiŋ iŋ, naŋ dom. 17 Kwahic dec aö gawhê gêŋ dindec sa ma mac aŋyalê, ma mac bu akôm ŋandô sa, dec oc atap Anötö ndê mwasiŋ sa."

Yisu sôm ŋgac hoc iŋ asê-ŋga asê

18 Ma Yisu sôm, "Aö gasôm yom dindec pi mac hoŋ dom, bu aö kayalê lau naŋ aö kayaliŋ ŋac sa. Tigeŋ yom daŋ naŋ sêto yêc, naŋ oc ŋandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu, *'Ŋgac naŋ gêŋ gêŋ whiŋ aö, naŋ kêŋ kisa aö.'* 19 Aö gasôm yom asê gwanaŋ pi gêŋ dau, bu têŋ têm gêŋ dau hôc asê, naŋ mac oc akêŋ whiŋ bu aö Mesaya dau. 20 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac, bu asa naŋ kôc ŋamalac naŋ aö kakiŋ iŋ, naŋ sa, naŋ kôc aö dauŋ sa. Ma asa naŋ kôc aö sa, naŋ kôc iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ sa."

21 Yisu sôm yom dinaŋ su, ma iŋ ndê ŋalôm ŋawapac ŋandô, dec sôm, "Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu ŋgac daŋ mbo dec, naŋ oc hoc aö asê." 22 Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêŋgô yom dinaŋ ma tahê dandi, bu ŋac sem gauc bu ŋgac naŋ iŋ sôm yom pi, iŋ asa. 23 Ŋgacsêŋom naŋ Yisu tac whiŋ ndu andô, naŋ ndöc gi paŋ Yisu. 24 Dec Saimon Pita gic amba têŋ iŋ, ma sôm, "Am ndac iŋ bu iŋ sôm yom pi asa." 25 Goc ŋgacsêŋom dau töŋ sac Yisu, ma ndac, "Pômdau, asa?"

26 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Ŋgac naŋ aö wapuc bolom dindec sip sulu ma wakêŋ têŋ iŋ.” Goc iŋ puc bolom sip sulu ma kêŋ têŋ Judas Iskeriot, Saimon atuŋgac. 27 Judas kôc bolom dau su, ma ŋagahô Sadaŋ sip iŋ ndê ŋalôm. Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Sa ndi, ma gêŋ naŋ am gauc gêm bu kôm, naŋ kôm ŋagahô.” 28 Lau hoŋ naŋ sêndöc tebo, naŋ sêŋgô yom naŋ Yisu sôm têŋ Judas, magoc sêŋyalê ŋahu dom. 29 Judas iŋ ŋgac naŋ yob ŋac si talhi mone-ŋga, ma bocdinaŋ dec ŋgacsêŋomi ŋatô gauc gêm bu Yisu kêkiŋ iŋ sa gi bu nemlhi gêŋ tu Mwasiŋ Pasowa-ŋga, me bu kêŋ gêŋ têŋ lau ŋalôm sawa. 30 Judas gêŋ bolom naŋ Yisu kêŋ têŋ iŋ, ma sa awê gi. Ma gameŋ ŋasec sa.

Yomsu wakuc

31 Judas sa gi su, ma Yisu sôm, “Kwahic dec Ŋamalac ndê Atu oc tap iŋ ndê waê sa, ma iŋ oc po Anötö ndê waê sa whiŋ. 32 Ma Anötö oc kêŋ dau ndê ŋawasi têŋ ndê Atuŋgac bu po Atu ndê waê sa. Ma iŋ oc po ndê waê sa ŋagahô eŋ.

33 “O aneŋ lau hac. Aö wambo wawhiŋ mac ŋasawa sauŋ eŋ. Tiŋambu mac oc aŋsalê aö, tigeŋ tôm aö gasôm têŋ lau bata Israel-ŋga su, dec wasôm têŋ mac bu gameŋ naŋ aö bu wandi, naŋ mac atôm dom bu ameŋ. 34 Kwahic dec aö wakêŋ yomsu wakuc têŋ mac bocdec bu. Akêŋ nem atac whiŋ lom daôm. Tôm aö atac whiŋ mac, dec mac atac whiŋ nem asidôwai bocdinaŋ. 35 Ma têŋ ndoc lau hoŋ sêlic mac nem mêtê atac whiŋ daôm-ŋga, dec ŋac oc sêŋyalê pi ŋandô bu aneŋ ŋgacsêŋomi mac.”

Yisu sôm asê bu Pita oc sêc iŋ ahuc (Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

36 Goc Saimon Pita ndac iŋ bu, “Pômdau, am oc mbo nde?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gameŋ naŋ aö oc wandi, naŋ am gitôm dom bu êmkuc aö kwahic dec. Magoc tiŋambu am oc êmkuc aö mweŋ.” 37 Goc Pita ndac, “Pômdau, tu sake-ŋga am sôm bu kwahic dec aö gatôm dom bu waŋkuc am? Aö wakêŋ dauŋ sambuc e nditôm wambac ndu tu am-ŋga.” 38 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Am gauc gêm bu am gitôm bu mbwac ndu tu aö-ŋga, a? Aö wasôm yomandô têŋ am, bu ôbwêc dau dindec am oc sêc aö ahuc tidim tö muŋ, goc dalec oc taŋ.”

14

Yisu ti seŋ datêŋ iŋ Damba-ŋga

1 Ma Yisu sôm têŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Ambo ti nem ŋalôm ŋawapac dom. Akêŋ whiŋ Anötö, ma akêŋ whiŋ aö bocdinaŋ. 2 Ŋalôm daêsam yêc Damaŋ ndê andu. Bu mba, oc wasôm yom dindec asê têŋ mac dom. Aö watêŋ Damaŋ ndê andu dau wandi, bu wamasaŋ mac nem malam. 3 Aêc, aö oc wandi, ma wamasaŋ nem malam, ma tiŋambu aö wambu wameŋ ma wakôc mac sa bu ameŋ andöc gameŋ dinaŋ awhiŋ aö. 4 Mac aŋyalê seŋ têŋ gameŋ naŋ aö oc wandi.” 5 Magoc Tomas sôm têŋ iŋ, “Pômdau, yac am gauc gameŋ naŋ am oc ndi, ma bocdinaŋ ŋalêŋ bocke dec yac oc aŋyalê seŋ bu atêŋ gameŋ dau andi?” 6 Ma Yisu sôm, “Aö dauŋ gati seŋ, ma yom ŋandô ti mac andöc tamli ŋahu yêc aö. Aö taŋwasêŋ gati seŋ bu ŋamalac sêtêŋ Damaŋ sêndi, ma seŋ daŋ yêc dom. 7 Mac bu aŋyalê aö ŋapep, dec oc aŋyalê Damaŋ whiŋ. Ma kwahic dec ma ndi, mac aŋyalê iŋ, ma mac alic iŋ su.” 8 Goc Pilip sôm, “Pômdau, tôc Damam têŋ yac, naŋ goc nditôm.” 9 Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “O Pilip, aö gambo gawhiŋ mac ŋasawa baliŋ su, ma bocke am kêyalê aö dom? Tu sake-ŋga am sôm têŋ aö bu watôc Damaŋ têŋ mac? Aö wasôm têŋ am, bu asa naŋ gêlic aö su, naŋ gêlic Damaŋ su bocdinaŋ. 10 Aö gasôm su, bu aö gambo Damaŋ ŋalôm, ma iŋ mbo aö ŋalôm. Mac akêŋ whiŋ yom dau, me mba? Yom naŋ aö gasôm, naŋ aö taŋwasêŋ neŋ yom dom. Damaŋ naŋ mbo aö ŋalôm, naŋ kôm iŋ ndê gweleŋ ŋa aö. 11 Aö gasôm bu aö gambo Damaŋ ŋalôm, ma iŋ mbo aö ŋalôm. Akêŋ whiŋ aneŋ yom dinaŋ. Magoc mac bu akêŋ whiŋ aneŋ yom dom, dec gauc nem gêŋ atu-tu naŋ aö gakôm ŋa Damaŋ ndê ŋaclai, ma akêŋ whiŋ tu gêŋ dinaŋ-ŋga. 12 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac, bu asa naŋ kêŋ whiŋ aö, naŋ oc kôm gêŋ atu-tu gitôm aö gakôm. Ma iŋ oc kôm gêŋ atu-tu naŋ hôc gêlêc iŋ dinaŋ su. Ŋahu bu kwahic dec aö watêŋ Damaŋ wandi. 13 Ma aö wakôm gêŋ bocke naŋ mac ateŋ tu aneŋ ŋaê-ŋga, ma

ŋalêŋ dinaŋ aö wapo Damaŋ ndê waê sa. 14 Ateŋ gêŋ tu aneŋ ŋaê-ŋga, ma aö wakôm
gêŋ dau ŋandô sa."

Yisu gic bata bu êŋkiŋ Ŋalau Dabuŋ

15 Ma Yisu sôm, "Mac bu atac whiŋ aö,
dec daŋam wambu aneŋ yom. 16-17 Ma aö
wandac Damaŋ, ma iŋ oc kêŋ Ŋalau Yom
Ŋandô-ŋga bu meŋ mbo whiŋ mac ŋapaŋ
eŋ. Iŋ oc puc mac dôŋ ti nem mac awham
ô aö. Lau sac nom-ŋga oc sêkôc iŋ sa dom,
bu ŋac sêtôm dom bu sêlic iŋ me sêŋyalê iŋ.
Tigeŋ mac aŋyalê iŋ, bu iŋ mbo whiŋ mac,
ma oc mbo mac nem ŋalôm. 18 Aö wahu
mac siŋ bu ambo atôm mosibu dom. Mba!
Aö dauŋ watêŋ mac waloc.

19 "Ŋasawa sauŋ ma lau nom-ŋga oc sêlic
aö tiyham dom, tigeŋ mac oc alic aö. Ŋahu
bu aö oc watisa tiyham ma wambo taŋli,
ma tu dinaŋ-ŋga dec oc nditôm bu mac
ambo tamli ŋapaŋ awhiŋ. 20 Têŋ têm dinaŋ,
mac oc aŋyalê bu aö gambo Damaŋ ŋalôm,
ma mac ambo aö ŋalôm, ma aö gambo mac
ŋalôm. 21 Asa naŋ kôc aneŋ yomsu sa yêc
iŋ ndê ŋalôm ma daŋga wambu, naŋ tôc asê
bu iŋ atac whiŋ aö ŋandô, ma Damaŋ oc
atac whiŋ iŋ bocdinaŋ. Ma aö dauŋ oc atac
whiŋ iŋ, ma watôc dauŋ asê têŋ iŋ."

22 Goc ŋgacsêŋom daŋ ŋaê Judas sôm,
"Pômdau, tu sake-ŋga am sôm bu tôc daôm
asê têŋ yac, magoc têŋ lau nom-ŋga hoŋ
dom?" (Ŋgacsêŋom dinaŋ iŋ Judas Iskeriot
dom.) 23 Ma Yisu ô yom ma sôm, "Asa naŋ
atac whiŋ aö, naŋ oc daŋga wambu aneŋ
yom. Ma Damaŋ oc atac whiŋ iŋ ma alu
oc atêŋ iŋ aloc ma ambo awhiŋ iŋ. 24 Yom
naŋ aö gasôm asê têŋ mac, naŋ aö dauŋ neŋ
yom dom. Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ
ndê yom. Tigeŋ lau nom-ŋga naŋ atac whiŋ
aö dom, naŋ daŋga wambu aneŋ yom dau
dom.

25 "K wahic dec aö gambo gawhiŋ
mac ma gasôm yom hoŋ dindec têŋ mac.
26 Magoc tiŋambu, Damaŋ oc êŋkiŋ Ŋalau
Dabuŋ nem aö aŋôŋ têŋ mac loc bu nem
mac sa. Iŋ oc êndôhôŋ mac pi gêŋ hoŋ, ma
kêŋ mac gauc nem yom hoŋ naŋ aö gasôm
têŋ mac su. 27 Aö wakêŋ aneŋ yom malô
têŋ mac bu yêc mac ŋapaŋ, dec ambo ti
atac malô. Bu yom malô naŋ aö oc wakêŋ
têŋ mac, naŋ hôc gêlêc lau nom-ŋga si su.
Bocdinaŋ ahêgo daôm dom, ma atöc daôm
dom.

28 "Aö gasôm têŋ mac bu aö oc wahu
mac siŋ, ma tiŋambu oc wambu wameŋ
tiyham. Ma mac bu atac whiŋ aö, dec mac
oc atac ŋayham bu aö watêŋ Damaŋ wandi,
bu Damaŋ hôc gêlêc aö su. 29 Kwahic dec
aö gasôm yom dindec têŋ mac gwanaŋ, bu
tiŋambu têŋ ndoc aneŋ yom dau ŋandô sa,
naŋ goc mac oc akêŋ whiŋ aö.

30 "Ndoc tiapê, dec gitôm dom bu wasôm
yom daêsam têŋ mac. Ŋahu bu nom dindec
ŋadau kêpiŋ bu meŋ. Iŋ dau ndê ŋaclai mba
bu kôm gêŋ daŋ têŋ aö. 31 Magoc aö wakôm
gêŋ hoŋ nditôm Damaŋ gic atu aö, ma ŋalêŋ
dinaŋ dec lau nom-ŋga oc sêŋyalê bu aö atac
whiŋ Damaŋ. Bocdinaŋ atisa ma dalhö."

15

Yisu gêm dôhôŋ dau pi a wain

1 Ma Yisu sôm, "Aö a wain ŋandô,* ma
Damaŋ ti ôm wain-ŋga ŋadau. 2 A wain
ŋasaŋgac hoŋ naŋ sêlhac wain ŋahu aö dauŋ
ma sem ŋandô dom, naŋ Damaŋ oc so kic.
Ma ŋasaŋgac naŋ sem ŋandô, naŋ iŋ oc ndic
sêli bu kôm ŋawasi sa ma nem ŋandô daêsam.
3 Ma ŋalêŋ tigeŋ, yom naŋ aö gasôm têŋ
mac su, naŋ kôm mac nem ŋalôm ŋawasi sa
su. 4 Asap aö dôŋ, ma aö wasap mac dôŋ
bocdinaŋ. A wain ŋasaŋgac daŋ bu sap ŋahu
dôŋ dom, dec oc tôm dom bu nem ŋandô yêc
dau-ŋga. Ma mac bocdinaŋ. Mac bu asap
aö dôŋ dom, dec oc tôm dom bu mac anem
ŋandô. 5 Aö gatôm a w ain ŋahu, ma mac
atôm ŋasaŋgac. Asa naŋ sap aö dôŋ, ma aö
wasap iŋ dôŋ, naŋ oc nem ŋandô daêsam.
Mac bu asap aö dôŋ dom, dec oc atôm
bu akôm gêŋ ŋayham daŋ dom. 6 Asa naŋ
sap aö dôŋ dom, naŋ gitôm ŋasaŋgac naŋ
kegwelec sip nom ma tibasô. Ma ŋasaŋgac
kaiŋ dinaŋ oc sêhoŋ sa ma sêkêŋ pi ya ndi
ma ya neŋ su.

7 "Mac bu asap aö dôŋ, ma bu akôc aneŋ
yom sa tidôŋ yêc nem ŋalôm, dec gêŋ bocke

* **15:1:** Yêc Yom Lêŋsêm Akwa Anötö gêm dôhôŋ lau Israel-ŋga pi a wain - alic BW 80:8-16, Ais 5:1-7; ma Jer 2:21. Magoc ndoc daêsam lau Israel sêso Anötö ndê mêtê. Yisu gêm dôhôŋ dau pi a wain, ma sôm bu iŋ a wain ŋandô.

naŋ mac bu atac whiŋ, naŋ ateŋ têŋ Anötö, ma iŋ oc kêŋ têŋ mac. 8 Asap aö dôŋ ma anem ŋandô daêsam, dec oc whê mac sa bu aneŋ ŋgacsêŋomi ŋandô, ma ŋalêŋ dinaŋ mac oc apo Damaŋ ndê waê sa. 9 Aö atac whiŋ mac, gitôm Damaŋ atac whiŋ aö. Kwahic dec ambo aneŋ atac whiŋ ŋalôm. 10 Aö daŋaŋ wambu yom hoŋ naŋ Damaŋ gic atu aö, ma aö gambo iŋ ndê atac whiŋ ŋalôm. Ma mac bu daŋam wambu yom naŋ aö gac atu mac, dec mac oc ambo aneŋ atac whiŋ ŋalôm.

11 “Aö gasôm yom dindec têŋ mac, tu bu aneŋ atac ŋayham nem mac nem ŋalôm ahuc. Ma aneŋ atac ŋayham oc êŋsalê mac ahuc. 12 Aneŋ yomsu dau dec, bu mac atac whiŋ nem asidôwai, gitôm aö atac whiŋ mac. 13 Ŋamalac naŋ kêŋ dau sambuc ma mbac ndu ô iŋ ndê asidôwa, naŋ ndê mêtê atac whiŋ-ŋga hôc gêlêc lau hoŋ si su.

14 “Mac bu aŋkuc aö neŋ yomsu ma akêŋ nem atac whiŋ lom daôm, naŋ mac ati aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. 15 Ŋadau daŋ oc sôm gêŋ hoŋ asê têŋ iŋ ndê lau akiŋ dom. Magoc gêŋ hoŋ naŋ aö gaŋgô yêc Damaŋ, naŋ aö gawhê sa têŋ mac su. Tu dinaŋ-ŋga aö wasam mac bu lau akiŋ tiyham dom, magoc aö wasam mac bu aö neŋ lau atac whiŋ-ŋga. 16 Mac aŋkuc aö tu daôm nem gauc-ŋga dom. Mba! Aö dauŋ kayaliŋ mac sa, ma kakiŋ mac bu asa andi ma anem ŋandô daêsam, naŋ oc yêc ŋapaŋ. Ma têŋ ndoc dinaŋ, gêŋ sake naŋ mac ateŋ têŋ Damaŋ anem aö aŋôŋ, naŋ iŋ oc kêŋ têŋ mac. 17 Aö neŋ yomsu dau bocdec bu, atac whiŋ mac nem asidôwai andic ŋawaê.”

Lau nom-ŋga atac tec Yisu ndê lau

18 Ma Yisu sôm, “Têŋ ndoc lau sac nom-ŋga atac tec mac, naŋ gauc nem bu ŋac sêtec aö muŋ su. 19 Mac bu aŋkuc lau nom-ŋga si mêtê, dec lau nom-ŋga oc atac whiŋ mac, ŋahu bu ŋac atac whiŋ ŋac dau si lau. Magoc mac ambo atôm lau nom-ŋga dom, bu aö kayaliŋ mac sa su yêc ŋac, ma tu dinaŋ-ŋga dec ŋac oc sêtec mac.

20 Gauc nem yom naŋ aö gasôm têŋ mac bocdec bu, ‘Ŋgac akiŋ daŋ oc hôc gêlêc iŋ ndê ŋadau dom.’ Lau nom-ŋga sêkêŋ kisa aö, ma oc sêkêŋ kisa mac bocdinaŋ. Ŋac sêkôc aneŋ yom sa dom, ma bocdinaŋ ŋac oc sêkôc mac nem yom sa dom. 21 Ŋac oc sêkôm gêŋ hoŋ dinaŋ têŋ mac tu mac akêŋ whiŋ aö-ŋga, ŋahu bu ŋac sêŋyalê iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ dom.

22 “Aö bu wameŋ ma wahoc neŋ yom asê têŋ ŋac dom, dec ŋac si giso mba. Magoc ŋac sêŋgô aneŋ yom hoŋ su ma sêkêŋ whiŋ dom, dec ŋalêŋ mba bu sêmasaŋ yom têŋ Anötö tu ŋac si giso-ŋga. 23 Asa naŋ atac tec aö, naŋ atac tec Damaŋ whiŋ. 24 Aö gakôm gêŋ dalô yêc ŋac si aŋgô-ŋga, naŋ ŋamalac daŋ gitôm dom bu kôm. Aö bu watôc têŋ ŋac dom, dec ŋac si giso mba. Magoc ŋac sêlic su, ma sêkêŋ whiŋ aö dom. Mba! Ŋac sêtec aö, ma sêtec Damaŋ whiŋ. 25 Ma bocdinaŋ Anötö ndê yom naŋ sêto yêc ŋac si buku yomsu-ŋga,† naŋ dec ŋandô sa. Yom dau sôm bu, ‘*Ŋac atac tec aö ŋambwa.*’

26 “Tiŋambu, aö waŋkiŋ Ŋalau meŋ bu puc mac dôŋ ma nem mac awham sa. Iŋ Ŋalau naŋ sa akêŋ Damaŋ, ma sôm yom ŋandô eŋ. Ma têŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ oc hoc yom ŋandô asê pi aö. 27 Ma mac oc ahoc yom ŋandô asê pi aö bocdinaŋ, b u mac ambo awhiŋ aö têŋ ŋamata-ŋga e meŋ têŋ dec.

16

1 “Aö gasôm yom hoŋ dindec têŋ mac bu wapuc mac dôŋ, bu ahu nem akêŋ whiŋ aö siŋ dom têŋ ndoc mac atap kisa sa. 2 Lau Israel-ŋga oc sêmasuc mac su yêc gôlôwac Israel-ŋga. Ndoc oc meŋ, naŋ lau oc sêndic mac nem lau ŋatô ndu, ma ŋac oc gauc nem bu sêkôm gêŋ ŋayham tu sênem akiŋ Anötö-ŋga. 3 Ŋac sêŋyalê Damaŋ dom, ma sêŋyalê aö dom, ma tu dinaŋ-ŋga dec ŋac oc sêkôm bocdinaŋ têŋ mac. 4 Magoc kwahic dec aö gasôm yom dindec têŋ mac, bu têŋ ndoc gêŋ dau hôc asê mac, naŋ gauc nem bu aö gakêŋ puc mac gwanaŋ su.”

Ŋalau Dabuŋ ndê gweleŋ

† **15:25:** Yom dau yêc BW 35:19, 69:4. Têm ŋatô lau Israel sêsam Anötö ndê yom naŋ kwahic dec dasam bu Yom Lêŋsêm Akwa naŋ bu ‘Buku Yomsu-ŋga.’ Magoc ŋaê ‘Buku Yomsu-ŋga’ dau hêganôŋ buku amaŋdaŋ naŋ Moses to (Genesis, Eksodas, Levitikas, Namba ma Diuteronomi).

“Aö gasôm yom dinaŋ asê têŋ mac muŋ su dom, ŋahu bu aö gambo gawhiŋ mac. 5 Magoc kwahic dec aö oc wahu mac siŋ, ma wambu watêŋ iŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ wandi. Ma bocke dec mac nem daŋ ndac aö pi gameŋ wandi-ŋga dom? 6 Tigeŋ tu aö gasôm bu wahu mac siŋ-ŋga, dec kayalê bu mac nem ŋalôm ŋawapac ŋandô. 7 Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac, bu aö bu wahu mac siŋ dec oc wanem mac sa. Aö bu wahu mac siŋ dom, goc Ŋalau Nem Mac Sa-ŋga oc têŋ mac meŋ dom. Magoc aö bu wandi, dec aö waŋkiŋ iŋ têŋ mac meŋ. 8 Ma têŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ oc tôc lau nom-ŋga si giso asê tiawê pi sac, ma pi lêŋ gitêŋ, ma pi Anötö ndê matôc. 9 Iŋ oc tôc ŋac si sac ŋahu asê, naŋ sip ŋac sêkêŋ whiŋ aö dom. 10 Ma iŋ oc tôc asê bu lau nom-ŋga sêŋyalê Anötö ndê lêŋ gitêŋ dom, bu aö oc watêŋ Damaŋ wandi, ma mac oc alic aö tiyham dom.* 11 Ma iŋ oc tôc asê bu Anötö oc êmatôc sac hoŋ, tôm kwahic dec iŋ oc êmatôc nom dindec ŋadau.

12 “Yom daêsam yêc bu wasôm têŋ mac, magoc mac atôm dom bu akôc sa. 13 Magoc têŋ ndoc Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga meŋ su, naŋ iŋ oc nem mac sa bu aŋyalê yom ŋandô hoŋ. Ŋahu bu iŋ oc sôm dau ndê yom asê dom, magoc yom hoŋ naŋ iŋ ŋgô yêc alu Damaŋ, naŋ dec iŋ oc hoc asê. Ma iŋ oc kêŋ puc mac pi gêŋ naŋ oc hôc asê tiŋambu. 14 Ŋalau Dabuŋ oc po aneŋ waêŋ sa, ŋahu bu iŋ oc kôc aö dauŋ neŋ yom, ma hoc asê têŋ mac. 15 Damaŋ ndê gêŋ hoŋ ti aö neŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec gasôm têŋ mac bu gêŋ hoŋ naŋ Ŋalau oc hoc asê têŋ mac, naŋ meŋ akêŋ aö neŋ.”

Ŋalôm ŋawapac oc nem dau kwi ti atac ŋayham

16 Goc Yisu sôm, “Ŋasawa sauŋ mac oc alic aö dom, ma ŋasawa sauŋ mac oc alic aö tiyham.” 17 Yisu sôm yom dinaŋ, goc iŋ ndê ŋgacsêŋomi sem yomgalôm, ma ŋatô sêsôm têŋ dandi, “Yom bocke dec iŋ sôm bu ŋasawa sauŋ yac oc dalic iŋ dom, ma ŋasawa sauŋ yac oc dalic iŋ tiyham? Ma iŋ sôm bu iŋ oc têŋ Damba ndi.” 18 Goc sêndac dandi ŋapaŋ bu, “Iŋ ndê yom dinaŋ pi ŋasawa sauŋ, naŋ ŋahu bocke? Yac taŋyalê iŋ ndê yom ŋahu dom.”

19 Yisu kêyalê bu ŋac bu sêndac iŋ pi yom dau, dec sôm têŋ ŋac, “Aö gasôm bu ŋasawa sauŋ mac oc alic aö dom, ma ŋasawa sauŋ mac oc alic aö tiyham. Tu sake-ŋga mac am yomgalôm pi yom dau? 20 Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu têŋ ndoc aö wahu mac siŋ, naŋ mac oc ahu daŋgibo asê ma ataŋ, magoc lau sac nom-ŋga oc atac ŋayham sa. Mac oc ambo ti nem ŋalôm ŋawapac, magoc tiŋambu mac nem ŋalôm ŋawapac oc nem dau kwi ti atac ŋayham. 21 Oc nditôm awhê tidaê naŋ ndê ndoc meŋ sa bu kôc balêkoc-ŋga. Iŋ ŋalôm ŋawapac bu iŋ kêsahê ŋandê atu. Tigeŋ têŋ ndoc iŋ kôc balêkoc dau su, naŋ iŋ oc gauc nem ŋandê dau tiyham dom, bu iŋ atac ŋayham sa bu iŋ ndê balêkoc hôc asê su. 22 Ma mac bocdinaŋ, kwahic dec mac ambo ti ŋalôm ŋawapac, magoc tiŋambu aö walic mac tiyham, ma têŋ ndoc dinaŋ, mac oc atac ŋayham atu. Ma lau daŋ oc sêkôc atac ŋayham su yêc mac dom. 23 Têŋ têm dinaŋ mac oc andac aö pi gêŋ daŋ tiyham dom. Yomandô aö wasôm têŋ mac, bu gêŋ sake naŋ mac ateŋ têŋ Damaŋ tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ iŋ oc kêŋ têŋ mac. 24 Têŋ ŋamata-ŋga e meŋ têŋ kwahic dec, mac ateŋ gêŋ daŋ tu aneŋ ŋaê-ŋga dom. Kwahic dec ma ndi, naŋ ateŋ gêŋ tu aneŋ ŋaê-ŋga. Ma Anötö oc kêŋ têŋ mac, ma mac oc atisambuc ŋandô.”

Yisu ku ŋaclai nom-ŋga dulu

25 “Gêŋ hoŋ dinaŋ aö gasôm têŋ mac ŋa yom gôliŋ. Magoc têm oc meŋ sa, naŋ aö oc wasôm yom têŋ mac ŋa yom gôliŋ dom. Aö oc wasôm yom yêc awê têŋ mac pi Damaŋ. 26 Têŋ ndoc dinaŋ mac oc ateŋ gêŋ tu aneŋ ŋaê-ŋga. Aö wasôm têŋ mac, bu aö dauŋ oc wanem mac awham têŋ Damaŋ lec dom. Mac daôm ateŋ nem mbec solop têŋ iŋ,

* **16:10:** Yom dau ŋahu yêc awê dom. Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec bu. Lau nom-ŋga sêtec Yisu ma sêkic yom bu sêndic iŋ ndu. Ŋac si gauc sa dom, ma sêlic iŋ gitôm ŋgac sac daŋ. Magoc Anötö uŋ iŋ sa, ma kôc iŋ sa pi undambê gi, dec tôc asê bu Yisu iŋ ŋgac gitêŋ. Bocdinaŋ Ŋalau Dabuŋ oc tôc asê bu lau nom-ŋga si gauc sa pi Yisu dom. Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau ŋahu bocdec. Yisu oc pi undambê ndi ma gitôm dom bu êndôhôŋ lau nom-ŋga pi lêŋ gitêŋ tiyham, dec Ŋalau oc meŋ bu whê ŋac si gauc sa pi mêtê sac ma mêtê gitêŋ.

27 bu iŋ atac whiŋ mac. Aêc! Damaŋ Anötö
atac whiŋ mac, ŋahu bu mac atac whiŋ aö,
ma akêŋ whiŋ bu iŋ kêkiŋ aö gameŋ. 28 Aö
gambo gawhiŋ Damaŋ muŋ su, dec gasip
nom gameŋ. Ma kwahic dec aö bu wahu
nom siŋ ma wambu watêŋ iŋ wandi."
29 Têŋ dinaŋ Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêsôm
têŋ iŋ, "Kwahic dec am sôm yom yêc awê,
ma sôm ŋa yom gôliŋ dom. 30 Ma kwahic
dec yac aŋyalê bu am kêyalê gêŋ hoŋ. Ma
lau sêkêŋ gêndac têŋ am dom magoc am
kêyalê ŋac si gauc ti yom hoŋ muŋ. Tu
dinaŋ-ŋga dec yac akêŋ whiŋ bu am mweŋ
akêŋ Anötö ndê." 31 Goc Yisu sôm têŋ ŋac,
"Kwahic dec mac akêŋ whiŋ, a? 32 Aö
wasôm têŋ mac, bu ndoc oc meŋ sa, ma
kwahic dec meŋ kêpiŋ su, naŋ mac hoŋ oc
ahu aö siŋ ma alhö têŋtêŋ. Magoc aö oc
wambo taŋwasêŋ dom, bu Damaŋ oc mbo
whiŋ aö. 33 Aö gasôm yom hoŋ dindec
têŋ mac bu wapuc mac dôŋ bu ambo ti
atac malô tu aö-ŋga. Yêc nom mac oc atap
ŋawapac sa, magoc ambo ti nem ŋalôm pêŋ
dôŋ, bu aö gaku ŋaclai nom-ŋga dulu su."

17

Yisu teŋ mbec tu iŋ dau-ŋga

1 Yisu sôm yom dinaŋ su, goc tatac un-
dambê, ma teŋ mbec bocdec bu, "Damaŋ,
aneŋ ndoc hôc asê su. Po am Atôm, aö dec
neŋ waêŋ sa, ma ŋalêŋ dinaŋ aö oc wapo
am nem waêm sa. 2 Am kêŋ ŋaclai têŋ aö pi
ŋamalac hoŋ, tu bu wakêŋ lau hoŋ naŋ am
kêŋ têŋ aö, naŋ sêmbo tali ŋapaŋ. 3 Ma ŋac
si ŋahu sêmbo tali ŋapaŋ-ŋga dau bocdec bu,
sêŋyalê am Anötö ŋandô tigeŋ, ma sêŋyalê
aö, Yisu Kilisi naŋ am kêkiŋ aö gameŋ.
4 "Aö gac dabiŋ gweleŋ naŋ am kêŋ sip aö
amaŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö gapo nem
waêm sa yêc nom. 5 Têŋ ŋamata-ŋga nom
dindec mbasi, naŋ aö dec gambo gawhiŋ
am ma hêclu dawêkaiŋ ŋawasi atu dawhiŋ
dauŋ. Kwahic dec Damaŋ, aö wandac am
bu kôc aö sa bu wambo wawhiŋ am tiyham
ti ŋawasi atu dau."

Yisu teŋ mbec tu iŋ ndê ŋgacsêŋomi-ŋga

6 Ma Yisu sôm, "O Damaŋ, am kêyaliŋ am
nem lau sa yêc nom, ma kêŋ ŋac sêsip aö
amaŋ. Aö gatôc am asê têŋ ŋac su, ma ŋac
daŋga wambu am nem yom. 7 Ma kwahic
dec ŋac sêŋyalê bu gêŋ hoŋ naŋ aö gakôm,
naŋ ŋahu am daôm, ma am kêŋ sip aö amaŋ
bu wakôm-ŋga. 8 Bu yom naŋ am kêŋ têŋ aö,
naŋ aö gasôm asê têŋ ŋac, ma sêkôc sa. Ma
ŋac sêŋyalê pi ŋandô bu muŋ-ŋga aö gambo
gawhiŋ am, ma sêkêŋ whiŋ bu am daôm
kêkiŋ aö gameŋ. 9 Kwahic dec aö bu wateŋ
mbec tu ŋac-ŋga. Aö wateŋ tu lau nom-
ŋga hoŋ-ŋga dom, magoc aö wateŋ tu am
nem lau hoŋ, naŋ am kêŋ sip aö amaŋ-ŋga.
10 Aneŋ lau hoŋ sêti am nem, ma am nem
lau hoŋ sêti aö neŋ. Ma aö gatap waêŋ sa
tu ŋac-ŋga. 11 Aneŋ têm wambo nom-ŋga
pacndê, ma malô aö oc watêŋ am waloc.
Magoc ŋac oc gacgeŋ sêmbo nom. O Damaŋ
dabuŋ, aö bu wateŋ am bu yob lau dinaŋ
ŋa am nem ŋaê ŋa-ŋaclai atu naŋ am gêlic
ŋayham bu kêŋ têŋ aö. Yob ŋac bu sêpiŋ dau
dôŋ sêti gêŋ tigeŋ, gitôm hêclu dati gêŋ tigeŋ.
12 Têŋ ndoc aö gambo gawhiŋ ŋac, naŋ aö
gayob ŋ ac ŋapep ŋa am nem ŋaê ŋa-ŋaclai
naŋ am kêŋ têŋ aö. Ma bocdinaŋ ŋac si daŋ
giŋga dom. Ŋgac tigeŋ naŋ gic waê bu peŋ,
naŋ tawasê oc niŋga, bu kôm yom naŋ sêto
yêc, naŋ ŋandô sa.
13 "Malô aö oc watêŋ am waloc. Tigeŋ
kwahic dec aö gambo nom ma gasôm yom
hoŋ dinaŋ asê têŋ aneŋ lau, tu bu aneŋ
atac ŋayham nem ŋac ahuc, ma kôm ŋac
sêtisambuc. 14 Aö gakêŋ am nem yom têŋ
ŋac, ma lau sac nom-ŋga atac tec ŋac. Sêtec
ŋac ŋahu bu ŋac si mala ŋandô yêc nom dom,
gitôm aö dauŋ neŋ malaŋ ŋandô yêc nom
dom. 15 Aö wateŋ am bu kôc ŋac su yêc
nom dom, magoc aö wateŋ am bu yob ŋac
tu ŋgac sac Sadaŋ-ŋga. 16 Ŋac si mala ŋandô
yêc nom dom, gitôm aö neŋ malaŋ ŋandô
yêc nom dom. 17 Damaŋ, am nem yom iŋ
yom ŋandô eŋ. Kêŋ nem yom ŋandô sip ŋac
si ŋalôm bu kôm ŋac sêti lau dabuŋ ŋandô.
18 Tôm am kêkiŋ aö gasip nom gameŋ, dec
aö waŋkiŋ ŋac sêsa sêndi sêmbo lau nom-ŋga
ŋalôm. 19 Kwahic dec aö gam dabuŋ dauŋ
bu wandic bata am nem lêŋ nem lau si-ŋga,
ma ŋalêŋ dau dinaŋ dec oc tôm bu ŋac dau
sêti am nem lau dabuŋ."

Yisu teŋ mbec tu lau hoŋ naŋ oc sêkêŋ whiŋ iŋ-ŋga

20 “Aö wateŋ mbec tu lau naŋ kwahic dec
sêŋyalê aö, naŋ tawasê-ŋga dom. Aö wateŋ
mbec tu lau hoŋ naŋ sêŋgô yom naŋ ŋac
oc sêhoc asê pi aö, ma sêkêŋ whiŋ aö-ŋga
sêwhiŋ. 21 Kêŋ ŋac hoŋ sêmbo ti ŋalôm ma
gauc tigeŋ, gitôm hêclu dati gêŋ tigeŋ, am
mbo aö ŋalôm, ma aö gambo am ŋalôm.
Pwiŋ ŋac hoŋ dôŋ sênem damiŋ hêclu, ma
bocdinaŋ têŋ ndoc lau nom-ŋga sêlic ŋac
sêpiŋ dau dôŋ ti ŋalôm tigeŋ, dec ŋac hoŋ oc
sêkêŋ whiŋ bu am kêkiŋ aö gameŋ. 22 Am
nem ŋaclai ti ŋawasi naŋ am kêŋ têŋ aö, naŋ
dec aö gakêŋ têŋ ŋac, bu ŋac oc sêti gêŋ
tigeŋ gitôm hêclu dati gêŋ tigeŋ. 23 Am mbo
aö ŋalôm, ma aö wambo ŋac ŋalôm, tu bu
wapiŋ ŋac dôŋ bu sêmbo ti ŋalôm ma gauc
tigeŋ. Ma bocdinaŋ lau nom-ŋga oc sêŋyalê
bu am kêkiŋ aö gameŋ, ma bu am atac
whiŋ ŋac gitôm am atac whiŋ aö.

24 “Damaŋ, aö tac whiŋ bu lau hoŋ naŋ
am kêŋ ŋac sêsip aö amaŋ, naŋ sêwhiŋ aö
sêmeŋ ma sêmbo gameŋ naŋ aö oc wambo.
Dec ŋac oc sêlic ŋawasi atu naŋ am kêŋ têŋ
aö. Bu muŋ-ŋga, nom dindec mbasi, naŋ
am atac whiŋ aö ndu andô, dec kêŋ ŋawasi
dau têŋ aö. 25 O Damaŋ gitêŋ, lau nom-ŋga
sêŋyalê am dom. Tigeŋ aö kayalê am, ma
lau dindec sêŋyalê bu am kêkiŋ aö gameŋ.
26 Aö gatôc am asê têŋ ŋac, ma watôc am
asê ŋapaŋ. Ma tu dinaŋ-ŋga dec am nem
atac whiŋ aö-ŋga oc yêc ŋac si ŋalôm. Ma aö
dauŋ oc wambo ŋac si ŋalôm wawhiŋ.”

18

Sêkôc Yisu dôŋ
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

1 Yisu teŋ mbec dau pacndê, goc iŋ ti
ndê ŋgacsêŋomi sêhu Jerusalem siŋ, ma sêpi
Busuŋ Kidron-ŋga ŋadaŋga si. Ma sêsôc ôm
†olib-ŋga daŋ naŋ yêc dinaŋ. 2 Judas, ŋgac
naŋ hoc Yisu asê, naŋ kêyalê ôm dinaŋ,
bu ndoc daêsam Yisu ti ŋgacsêŋomi sêkac sa
sêmbo dindê. 3 Bocdinaŋ têŋ ôbwêc dinaŋ
iŋ kêkuc ŋac, ma sa têŋ ôm dau gi. Iŋ wê
lau siŋ Rom-ŋga toŋ daŋ ma lau siŋ-ŋga lôm
dabuŋ-ŋga ŋatô naŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau
Palêsai sêŋkiŋ. Ŋac sêŋsêlêŋ ti sêhôc daweŋ
ti lam, ma wapa siŋ-ŋga, ma sêhôc asê ôm
dinaŋ.

4 Yisu kêyalê gêŋ hoŋ naŋ oc hôc asê iŋ,
goc sa gi ma ndac ŋac bu, “Mac aŋsalê asa?”
5 Ma ŋac sêsôm, “Yac aŋsalê Yisu Nasaret-
ŋga.” Dec Yisu sôm, “Aö dauŋ dindec.”
(Têŋ ndoc dinaŋ, Judas, ŋgac hoc iŋ asê-
ŋga, kalhac whiŋ lau dinaŋ.) 6 Têŋ ndoc ŋac
sêŋgô Yisu ndê yom bu, “Aö dauŋ dindec,”
goc ŋac hoŋ sêyu dau su ma sêpeŋ sêsip
nom si. 7 Ma iŋ ndac tiyham, “Mac aŋsalê
asa?” Ma sêsôm, “Yisu Nasaret-ŋga.” 8 Goc
iŋ ô yom ma sôm, “Aö gasôm su, bu aö
dauŋ dindec. Mac asôm bu mac aŋsalê aö,
ma bocdinaŋ atec aneŋ lau dindec sêlhö
sêndi.” 9 Yisu sôm yom dau tu bu nem
iŋ ndê ŋgacsêŋomi si-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga
yom naŋ iŋ sôm muŋ su bocdec bu, “Aö oc
wayob ŋamalac hoŋ naŋ Damaŋ kêŋ têŋ aö,
bu ŋac si daŋ niŋga dom,” naŋ dec ŋandô sa.

10 Saimon Pita kôc iŋ ndê bieŋ baliŋ sa,
ma pa dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê ŋgac akiŋ
ndê daŋgalauŋ andô-ŋga su. Ŋgac akiŋ dau
ndê ŋaê Malkus. 11 Magoc Yisu sôm têŋ Pita,
“Kêŋ nem bieŋ mbu sip ŋapaŋ ndi. Damaŋ
kêŋ laclhu ŋawapac-ŋga dindec têŋ aö, ma
aö gac waê bu wanôm.”

Sêwê Yisu sêtêŋ Anas si
(Mat 26:57)

12 Goc ŋgac bata siŋ-ŋga ti ndê lau siŋ,
ma lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga naŋ lau
bata Israel-ŋga sêŋkiŋ, naŋ sêkôc Yisu ma
sêsô iŋ amba dôŋ. 13 Goc sêwê iŋ sêtêŋ
Kayapas lawa Anas ndê andu si. Kayapas,
iŋ lau Israel si dabuŋsiga ŋamata-ŋga têŋ têm
dinaŋ. 14 Iŋ ŋgac naŋ muŋ-ŋga sôm asê têŋ
lau bata Israel-ŋga, bu oc ŋayham bu ŋgac
tigeŋ mbac ndu ô lau hoŋ.

Pita sêc Yisu ahuc
(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

15 Sêwê Yisu sêtêŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga
ndê andu, ma sêsôc tuŋlôm naŋ kêgihi andu
dau, naŋ si. Ma Saimon Pita lu ŋgacsêŋom
daŋ sêŋkuc. Ŋgacsêŋom dau dabuŋsiga
ŋamata-ŋga kêyalê iŋ tidôŋ, ma bocdinaŋ
dec iŋ kêkuc Yisu ma gacgeŋ sôc tuŋlôm dau
gi. 16 Magoc Pita sôc gi dom, iŋ kalhac awê
kêpiŋ gatam. Dec ŋgacsêŋom naŋ dabuŋsiga
ŋamata-ŋga kêyalê, naŋ mbu gi ma sôm yom
pi Pita whiŋ awhê akiŋ naŋ yob gatam,
goc kôc Pita sôc gi. 17 Ma awhê akiŋ dinaŋ

ndac Pita bocdec, “Ma bocke? Am Yisu ndê
ŋgacsêŋom daŋ whiŋ, a?” Magoc Pita pa
dau ma sôm, “Mba! Aö dom!”
18 Têŋ ôbwêc dinaŋ gameŋ ŋalhuc sa, dec
lau akiŋ ti lau siŋ lôm dabuŋ-ŋga sêkôm ya
golom asê goc sêlhac sêŋgihi ma sêŋsulu. Ma
Pita gi kalhac whiŋ ŋac ma kêsulu ya.

Dabuŋsiga Anas kêsu Yisu (Mat 26:59-68; Mak 14:55-65; Luk 22:63-71)

19 T êŋ dinaŋ, dabuŋsiga ŋamata-ŋga
Anas* kêsu Yisu pi iŋ ndê sêŋomi, ma pi
yom naŋ iŋ kêdôhôŋ têŋ lau. 20 Ma Yisu
sôm, “Aö gasôm aneŋ yom hoŋ yêc awê. Aö
kadôhôŋ lau gambo ŋac si lôm wê-ŋga ma
yêc lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga, gameŋ naŋ
lau Israel-ŋga hoŋ êlêmê sêkac dau sa sêmbo
naŋ. Ma aö gasêc yom daŋ ahuc dom.
21 Bocdinaŋ tu sake-ŋga am kêsu aö? Ndac
lau naŋ sêŋgô aneŋ yom. Ŋac hoŋ sêŋyalê
yom naŋ aö gasôm.” 22 Têŋ ndoc Yisu sôm
yom dinaŋ, goc ŋgac siŋ lôm dabuŋ-ŋga naŋ
kalhac kêpiŋ iŋ, naŋ tap iŋ sip ali andô
ma sôm, “Toc dabuŋsiga atu sa, ma ô iŋ
ndê yom bocdinaŋ dom!” 23 Dec Yisu sôm,
“Yom naŋ aö gasôm, naŋ bu yom so, naŋ
goc sôm têŋ aö. Magoc aö gasôm yom so
daŋ dom, ma tu sake-ŋga dec am tap aö?”
24 Têŋ dinaŋ Anas kêkiŋ Yisu têŋ dabuŋsiga
ŋamata-ŋga Kayapas gi. Ma wac naŋ sêsô iŋ
amba dôŋ, naŋ gacgeŋ yêc.

Pita sêc Yisu ahuc tiyham (Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

25 Saimon Pita kêsulu ya mbo, ma ŋamalac
daŋ ndac iŋ, “Am ŋgac dau ndê ŋgacsêŋom
daŋ, me?” Ma Pita pa dau ma sôm, “Mba!”
26 Dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê ŋgac akiŋ daŋ
mbo gameŋ dinaŋ. Iŋ ŋgac naŋ Pita pa
iŋ ndê daŋgalauŋ su, naŋ ndê têŋgac. Ma
iŋ sôm têŋ Pita, “Ma bocke? Aö galic am
kalhac whiŋ ŋgac dinaŋ yêc ôm olib-ŋga.
Yomandô, me?” 27 Magoc Pita pa dau
tiyham, ma ŋagahô eŋ dalec daŋ gic hu taŋ.

Pailot kêsahê Yisu (Mat 27:11-18, 20-23; Mak 15:2-15; Luk 23:2, 3, 18-25)

28 Ôbwêc pacndê, ma têŋ bêbêc ganduc
lau bata Israel-ŋga sêhu Kayapas ndê andu
siŋ ma sêwê Yisu sêtêŋ gôliŋwaga Rom-ŋga
ndê andu si. Lau bata Israel-ŋga dinaŋ
sêsôc andu dau dom, sêtöc dau ma gauc
gêm bu oc kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö
aŋgô-ŋga, dec oc tôm dom bu sêneŋ Mwasiŋ
Pasowa-ŋga.† 29 Bocdinaŋ Pailot, ŋgac naŋ
gêm gôliŋ gameŋ Judia-ŋga sa têŋ ŋac gi, ma
ndac ŋac, “Mac asôm bu ŋgac dindec kôm
giso bocke?” 30 Ma sêô yom ma sêsôm, “Iŋ
bu ndê giso mbasi, dec yac oc akôc iŋ atêŋ
am ameŋ lec dom.” 31 Dec Pailot sôm, “Mac
daôm akôc iŋ sa andi, ma amatôc iŋ êŋkuc
mac daôm nem yomsu.” Magoc ŋac sêsôm,
“Mba! Bu mac lau Rom-ŋga akêŋ yao bu yac
lau Israel-ŋga andic ŋamalac daŋ ndu dom.”
32 Ŋalêŋ dinaŋ dec Yisu ndê yom pi lêŋ naŋ
iŋ oc mbac ndu,‡ naŋ ŋandô sa.
33 Têŋ dinaŋ Pailot hu ŋac siŋ ma sôc
andu gi, goc ta Yisu sôc gi ma ndac iŋ,
“Am lau Israel-ŋga si Kiŋ, a?” 34 Ma
Yisu ô yom bocdec bu, “Am sôm yom di-
naŋ tôm am daôm nem gauc, me lau ŋatô
sêsôm yom dau pi aö?” 35 Ma Pailot sôm,
“Aö ŋgac Israel-ŋga dom! Am daôm nem
lau ti dabuŋsiga atu-tu Israel-ŋga sêkêŋ am
têŋ aö mweŋ. Am kôm gêŋ giso bocke?”
36 Dec Yisu sôm, “Aneŋ gôliŋ kiŋ-ŋga gitôm
kiŋ nom dindec-ŋga si gôliŋ dom. Aö bu
wanem gôliŋ gameŋ nom-ŋga daŋ, dec oc
tôm bu aneŋ lau akiŋ sêyob aö ma sêndic
siŋ bu lau bata Israel-ŋga sêkôc aö dôŋ dom.
Magoc aö neŋ gôliŋ ŋahu yêc nom dindec
dom.” 37 Goc Pailot sôm, “Bocdinaŋ, am
sôm bu am kiŋ daŋ, a?” Ma Yisu sôm, “Am
daôm sôm bu aö kiŋ daŋ. Aneŋ dinaŋ kôc

* **18:19:** Anas - Muŋ-ŋga lau Israel-ŋga sêŋyaliŋ Anas sa ti ŋac si dabuŋsiga ŋamata-ŋga. Têŋ yala AD15 lau Rom-ŋga sêkôc iŋ su yêc gweleŋ dau. Tiŋambu Kayapas iŋ lau Israel si dabuŋsiga ŋamata-ŋga, magoc lau Israel daêsam êlêmê sêsam Anas bu dabuŋsiga ŋamata-ŋga whiŋ. † **18:28:** Lau Israel-ŋga si yomsu daŋ sôm bu ŋac bu sênem dabuŋ dau, dec ŋac sêmbo ahê têŋ †lau gameŋ apa-ŋga. Ŋahu bu lau gameŋ apa-ŋga sêŋkuc Anötö ndê yomsu dom, ma lau Israel-ŋga bu sêmbo sêmpiŋ ŋac, dec oc kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Pailot iŋ ŋgac Rom-ŋga daŋ, ma lau gameŋ apa-ŋga daêsam sêmbo iŋ ndê andu, ma tu dinaŋ-ŋga lau bata Israel-ŋga sêtec bu sêsôc iŋ ndê andu. ‡ **18:32:** Yisu sôm bu lau oc sêsuŋ iŋ sa yêc nom - alic Jon 12:32-33; 3:14; ma 8:28. Lau Israel-ŋga sêtuc lau sac ŋa hoc ndu, magoc lau Rom-ŋga sêndic lau sac pi a gicso dau ma tu dinaŋ-ŋga Yisu sôm bu ŋac oc sêsuŋ iŋ sa akêŋ nom.

aö, ma aö gahôc asê nom tu gêŋ tigeŋ-ŋga, naŋ tu wahoc yom ŋandô asê-ŋga. Ma lau hoŋ naŋ atac whiŋ yom ŋandô, naŋ sêkôc aneŋ yom sa." 38 Pailot ŋgô yom dau goc ndac, "Ma yom bocke iŋ yom ŋandô?"

Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc sa têŋ lau bata Israel-ŋga gi, ma sôm tiyham têŋ ŋac, "Aö gatap yom daŋ bu tamatôc iŋ pi-ŋga, naŋ sa dom. 39 Magoc mac nem mêtê daŋ yêc, bu wahu gapocwalô daŋ siŋ têŋ mac têŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga ŋandoc. Mac atac whiŋ bu aö wahu ŋgac dindec, naŋ sêsam bu Kiŋ Israel-ŋga, naŋ siŋ têŋ mac, me mba?" 40 Magoc sêmbwêc, "Mba! Iŋ dom! Hu Barabas siŋ têŋ yac." Barabas iŋ lau naŋ sêŋgilí siŋ têŋ lau Rom-ŋga, naŋ si daŋ.

19

Sêsôm tidôŋ bu sêndic Yisu ndu (Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

1 Goc Pailot kêŋ Yisu têŋ lau siŋ-ŋga bu sêhi iŋ ŋa sö. 2 Ma sêŋsau bu sêtoc iŋ sa. Sêwhê wac kêm ma sêkêŋ iŋ uŋ gitôm suŋsuŋ, ma sêkêŋ iŋ sôc ŋakwê kokoc gitôm kiŋ si ŋakwê. 3 Goc sêsôc sêsa sêlhac iŋ aŋgô-ŋga ma sêmbwêc, "Ei! Datoc lau Israel si Kiŋ dindec sa maŋ!" Ma sêtap iŋ sip ali andô.

4 Ma Pailot sa meŋ tiyham ma sôm têŋ lau bata bu, "Aŋgô su naŋ! Aö neŋ lau siŋ-ŋga oc sêkôc iŋ sa têŋ mac meŋ. Ma bocdinaŋ dec aŋyalê bu aö gatap yom daŋ sa pi iŋ dom." 5 Goc sêkôc Yisu sa meŋ, ti suŋsuŋ wac kêm ma ŋakwê kokoc. Ma Pailot sôm, "Alic ŋgac dau dec." 6 Têŋ ndoc dabuŋsiga atu-tu ma lau siŋ lôm dabuŋ-ŋga sêlic iŋ, naŋ sêmbwêc, "Ndic iŋ pi a gicso dau! Ndic iŋ pi a!" Magoc Pailot sôm, "Mba! Aö gatap yom daŋ sa pi iŋ dom. Mac daôm akôc iŋ sa andi ma andic iŋ pi a." 7 Ma lau bata Israel-ŋga sêsôm, "Iŋ toc dau sa ma sam dau bu Anötö ndê Atu! Ma tu yom sac dinaŋ-ŋga, yac mba yomsu sôm bu iŋ mbac ndu maŋ."

8 Pailot ŋgô yom dinaŋ ma töc dau ŋandô. 9 Goc iŋ kôc Yisu mbu sôc andu ŋalôm gi, ma ndac iŋ, "Am mweŋ akêŋ nde?" Magoc Yisu gêm dôŋ. 10 Ma Pailot sôm têŋ iŋ, "Bocke am ô aneŋ yom dom? Aneŋ ŋaclai yêc bu waŋgapwêc am su, me bu wandic am pi a gicso dau ndi. Am kêyalê, a?" 11 Dec Yisu ô yom ma sôm, "Anötö bu kêŋ têŋ am dom, dec am oc tôm dom bu kôm gêŋ daŋ têŋ aö. Bocdinaŋ dabuŋsiga naŋ kêŋ aö gasip am amam, naŋ kôm giso hôc gêlêc am nem su."

12 Pailot ŋgô yom dinaŋ, dec kêsalê lêŋ bu hu Yisu siŋ. Magoc lau bata Israel-ŋga sêmbwêc ŋapaŋ ma sêsôm, "Asa naŋ toc dau sa bu iŋ kiŋ daŋ, naŋ kôm bu hôc gêlêc Sisa, lau Rom-ŋga si kiŋ. Bocdinaŋ am bu hu ŋgac dindec siŋ, naŋ am Sisa ndê silip dom."

13-14 Bêc dinaŋ iŋ bêc lau Israel-ŋga sêmasaŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga, ma ac kalhac lhu su. Têŋ ndoc Pailot ŋgô lau bata Israel-ŋga si yom dinaŋ, naŋ dec iŋ kôc Yisu sa awê têŋ gameŋ naŋ sêsam bu Seŋ Hoc naŋ gi. (Yêc Yom †Hibru sêsam gameŋ dau bu Gabata.) Yêc dinaŋ, Pailot ndöc sic ndöc iŋ ndê pôŋ êmatôc yom-ŋga, ma sôm têŋ lau bata Israel-ŋga bu, "Alic mac nem kiŋ dindec!" 15 Tigeŋ ŋac sêmbwêc, "Kôc iŋ sa ndi! Kôc iŋ sa ndi! Ndic iŋ pi a gicso dau!" Dec Pailot ndac, "Mac atac whiŋ bu aö wandic nem Kiŋ pi a gicso dau ndi, a?" Ma dabuŋsiga atu-tu sêô yom ma sêsôm, "Iŋ yac mba kiŋ dom! Sisa tigeŋ iŋ yac mba kiŋ." 16 Têŋ dinaŋ Pailot sôc ŋac si yom ŋapu, ma kêŋ Yisu têŋ ŋac bu lau siŋ-ŋga sêndic iŋ pi a gicso dau ndi.

Lau siŋ-ŋga sic Yisu pi a gicso dau (Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

17 Sêkêŋ Yisu hôc dau ndê a gicso dau, ma sêwê iŋ sêsa gameŋ naŋ sêsam bu Gameŋ Ŋakêcyha-ŋga si. Yêc Yom Hibru sêsam gameŋ dau bu Golgota. 18 Ma yêc dinaŋ, ŋac sic iŋ pi a gicso dau gi. Ma ŋac sic ŋgac lu sêpi a sêwhiŋ, daŋ kêgalêŋ andô-ŋga ma daŋ kêgalêŋ gasê-ŋga.

19 Pailot sôm bu sêto yom pi bapia daŋ ma sêndic pi a gicso dau ŋahô-ŋga. Bapia dau sôm, "Yisu Nasaret-ŋga. Lau Israel-ŋga si Kiŋ." 20 Sêto yom dau ŋa lau Israel, ti lau Rom-ŋga ma lau Grik-ŋga si awha. Gameŋ dinaŋ yêc suŋ sa têŋ malac Jerusalem, dec lau Israel-ŋga daêsam sêlic bapia dau. 21 Boc-dinaŋ dabuŋsiga atu-tu Israel-ŋga sêtucdiŋ ma sêsôm têŋ Pailot, "Am to, 'Lau Israel-ŋga si Kiŋ,' ma yac alic yham dom! Am bu to, 'Ŋgac dindec sam

dau bu lau Israel-ŋga si kiŋ,' dec oc solop."
22 Magoc iŋ ô yom ma sôm, "Aö gato yom
dinaŋ, ma oc yêc bocdinaŋ."
23 Têŋ ndoc lau siŋ-ŋga sic Yisu pi a gicso
dau, naŋ sêkôc iŋ ndê ŋakwê su. Ŋac lau
hale, ma sêwhê ŋakwê awê-ŋga kôc gi toŋ
hale, ma sêkôc sa tôm gi. Magoc ŋac sic sam
iŋ ndê ŋakwê ŋalôm-ŋga dom. Ŋakwê dau
ŋayham andô, sêsê dom, sêwhê sambuc ti po
baliŋ yêc ŋasu ma sip têŋ gahi. 24 Bocdinaŋ
lau siŋ-ŋga sêsôm têŋ dandi, "Dakêc po dau
kic dom. Dapuc gapoc ma yac neŋ daŋ kôc
po sambuc." Ŋac sêkôm bocdinaŋ, dec yom
daŋ naŋ sêto yêc, naŋ ŋandô sa. Yom dau
bocdec bu:

Ŋac sêwhê aneŋ ŋakwê kôc têŋ dandi, ma
sêpuc gapoc tu aneŋ ŋakwê-ŋga. *[BW
22:18]*

25 Têŋ ndoc dinaŋ Yisu dinda lu asiwê
daŋ, ma Klopas ndê awhê Maria lu Maria
Magadala sêlhac sêmpiŋ a gicso dau. 26 Ma
Yisu gêlic iŋ dinda kalhac whiŋ ŋgac-sêŋom
naŋ iŋ atac whiŋ ŋandô, dec iŋ sôm têŋ
dinda, "O dinaŋ. Lic nem atômŋgac dinaŋ."
27 Ma iŋ sôm têŋ ŋgacsêŋom dau bu, "Lic am
dinam dinaŋ." Ma têŋ bêc dinaŋ ma gi,
ŋgacsêŋom dau kôc Yisu dinda sa ndöc iŋ
ndê andu.

Yisu mbac ndu
(Mat 27:48, 50; Mak 15:36-37; Luk 23:36)

28 Yisu kêyalê bu iŋ gic dabiŋ gêŋ hoŋ su.
Ma tu yom daŋ naŋ sêto yêc, naŋ ŋandô sa-
ŋga, dec iŋ sôm, "*Aö bu yô aö.*" 29 Lôŋ wain
ŋamakic-ŋga daŋ kalhac gameŋ dinaŋ, ma
ŋgac siŋ-ŋga daŋ kôc sôwam daŋ ma kêŋ sip
wain. Goc iŋ sô pi a baliŋ daŋ, ma hôc sa pi
têŋ Yisu whasuŋ gi. 30 Iŋ nôm su ma sôm,
"Aö neŋ gweleŋ hoŋ pacndê su." Goc iŋ
wec, ma mbac ndu.
31 Têŋ bêc dinaŋ lau Israel-ŋga sêmasaŋ
dau tu bêc Sabat-ŋga, ma Sabat laŋsê-ŋga
iŋ ŋac si om atu daŋ. Ŋac sêtec bu lau batê
sêŋgalêŋ a gicso dau têŋ bêc atu dinaŋ, boc-
dinaŋ dec lau bata sêndac Pailot bu lau siŋ-
ŋga sêtuc lau dau si gahi dulu tu bu sêmbac
ndu ŋagahô-ŋga, goc sêkôc ŋac si ŋamlaŋ su
ma sêŋsuhuŋ. 32 Pailot gôlôc su, dec lau siŋ-
ŋga sêtêŋ ŋgac daŋ naŋ sic pi a gicso dau
whiŋ Yisu naŋ si, ma sêtuc iŋ gahi dulu. Goc
ŋac sêtuc ŋgac tilu-ŋga gahi dulu boc-dinaŋ.
33 Tigeŋ têŋ têm sêtêŋ Yisu si, naŋ sêlic bu
iŋ mbac ndu su, dec sic iŋ gahi dulu dom.
34 Magoc ŋgac siŋ-ŋga daŋ kôc iŋ ndê kêm
ma kuŋ Yisu sip ŋabi, ma ŋagahô dac ti bu
kêc sa meŋ. 35 (Ŋgac naŋ gêlic gêŋ hoŋ dinaŋ
su, naŋ dec sôm asê, ma iŋ ndê yom iŋ yom
ŋandô. Iŋ dau kêyalê bu iŋ ndê yom iŋ yom
ŋandô, ma iŋ sôm asê bu mac akêŋ whiŋ
bocdinaŋ.) 36 Gêŋ dinaŋ hôc asê, dec yom
lu naŋ sêto yêc, naŋ ŋandô sa.

Yom daŋ yêc bocdec bu:

Ŋac oc sêtuc iŋ ndê ŋakwa daŋ dulu dom.
[BW 34:20]

37 Ma yom daŋ tiyham yêc bocdec:

Ŋac oc sêlhac ma tahê ŋgac naŋ sêkuŋ iŋ
naŋ. *[Sek 12:10]*

Sêkêŋ Yisu ndê ŋamlaŋ yêc hoc ŋasuŋ
(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

38 Ŋgac daŋ mbo, naŋ sêsam bu Josep, ma
iŋ meŋ akêŋ malac A rimatiya. Iŋ kêŋ whiŋ
Yisu, magoc sêc dau ahuc, bu iŋ töc lau bata
Israel-ŋga. Têŋ telha dinaŋ iŋ têŋ Pailot
gi ma ndac Yisu ndê ŋamlaŋ. Pailot gôlôc,
dec Josep sa gi ma kôc Yisu ndê ŋamlaŋ su
yêc a gicso dau. 39 Ma Nikodemas gêm iŋ
sa. Nikodemas iŋ ŋgac bata Israel-ŋga naŋ
muŋ-ŋga gi gêlic Yisu têŋ ôbwêc daŋ. Iŋ
kôc a ŋakwi ti gêŋ ŋamalu naŋ sêŋgaluŋ whiŋ
dau su, naŋ gitôm 30 kilogram, ma whiŋ
Josep gi. 40 Iŋlu sêkôc Yisu ndê ŋamlaŋ, ma
sem oso ŋa gêŋ ŋamalu, goc sêhi ahuc ŋa po
ŋayham. Sêkôm gêŋ dau kêkuc lau Israel-
ŋga si gêbôm sêŋsuhuŋ lau batê-ŋga. 41 Ôm
daŋ yêc suŋ sa têŋ gameŋ naŋ lau siŋ-ŋga
sic Yisu pi a gicso dau. Ma sêhô daŋ yêc
ôm dau ŋalôm, naŋ lau sêlêŋ gwanaŋ su
yêc hoc ŋalôm, ma sêkêŋ ŋgac batê daŋ yêc
hoc ŋasuŋ dau muŋ su dom. 42 Bocdinaŋ
sêŋsuhuŋ Yisu ŋamlaŋ yêc hocsuŋ dinaŋ,
ŋahu bu bêc dinaŋ iŋ bêc lau Israel-ŋga
sêmasaŋ dau tu Sabat-ŋga, ma hocsuŋ dau
yêc kêpiŋ.

20

Yisu tisa
(Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-10)

1 Bêc Sabat-ŋga meŋ gi su, ma têŋ wake
ŋabêc ŋamata-ŋga Maria Magadala tisa têŋ
bêbêc ganduc, ma sa têŋ sêhô gi. Iŋ gêlic

bu hoc atu naŋ sêkêŋ ndöc sê awha, naŋ ndöc ŋamala dom. 2 Goc iŋ kêti mbu têŋ Saimon Pita lu ŋgacsêŋom naŋ Yisu atac whiŋ ŋandô, naŋ gi, ma sôm têŋ iŋlu, “Oyaê! Ŋac sêkôc Pômdau ndê ŋamlaŋ su yêc sêhô, ma yac am gauc gameŋ naŋ sêkêŋ iŋ yêc.” 3 Goc Pita lu ŋgacsêŋom dinaŋ sêti bu sêtêŋ sêhô sêndi. 4 Iŋlu sênti si, ma ŋgacsêŋom dinaŋ hôc gêlêc Pita su ma hôc asê muŋ. 5 Iŋ sôc gi dom, magoc iŋ wec ma tôc gwaniŋ, ma gêlic po naŋ sêhi pi Yisu ndê ŋamlaŋ, naŋ yêc ŋamala. 6 Saimon Pita kêkuc meŋ hôc asê ma gacgeŋ sôc hocsuŋ dau ŋalôm gi. Iŋ gêlic po naŋ yêc, 7 ma po naŋ sêhi pi Yisu ŋagôlôŋ. Po dinaŋ yêc dau-ŋga, magoc yêc bambaliŋ dom, yêc gitôm sêtip sa ŋapep. 8 Goc ŋgac-sêŋom naŋ hôc asê sêhô muŋ, naŋ sôc gi whiŋ. Iŋ gêlic po ŋambwa, dec kêŋ whiŋ bu Yisu tisa su yomandô. 9 (Muŋ-ŋga e meŋ têŋ têm dinaŋ, naŋ ŋac si gauc sa dom pi yom hoŋ naŋ sêto yêc bu Yisu oc tisa akêŋ lau batê-ŋga.)

Yisu hoc dau asê têŋ Maria Magadala

10 Dinaŋ su ma ŋgacsêŋom lu dinaŋ sêlhö sêmbu sêtêŋ si andu si. 11 Magoc Maria Magadala naŋ mbu meŋ su, naŋ gacgeŋ kalhac sêhô ŋamakê ma taŋ. Iŋ wec bu tôc gwaniŋ sêhô ŋalôm, 12 ma iŋ gêlic aŋela lu ti ŋakwê sêsêp sêndöc gameŋ naŋ muŋ-ŋga Yisu yêc, daŋ ndöc ŋagôlôŋ-ŋga, ma daŋ ndöc gahi-ŋga. 13 Ma sêndac iŋ, “O awhê! Am taŋ tu sake-ŋga?” Ma iŋ ô yom ma sôm, “Lau sêkôc aneŋ Pômdau ndê ŋamlaŋ su, ma aö gam gauc gameŋ naŋ sêkêŋ iŋ yêc naŋ.” 14 Iŋ sôm yom dinaŋ su, dec tagêlic ma gêlic Yisu, magoc kêyalê dom bu iŋ Yisu. 15 Ma Yisu sôm, “Awhê! Am taŋ tu sake-ŋga? Am kêsalê asa?” Maria gauc gêm bu iŋ ŋgac naŋ yob ôm dau, dec sôm, “O ŋadau, am bu kôc iŋ ndê ŋamlaŋ su, goc sôm asê têŋ aö bu am kêŋ iŋ yêc gameŋ bocke, ma yac oc andi akôc iŋ sa.” 16 Têŋ dinaŋ Yisu sôm têŋ iŋ, “Maria.” Goc Maria kac dau kwi ma mbwêc ŋa Yom Hibru, “Raboni!” (Yom dau danem kwi bu ‘Kêdôhôŋwaga.’) 17 Iŋ kêgape Yisu dôŋ ŋaŋga, magoc iŋ sôm, “Am êmasec aö ŋapaŋ dom, bu aö gatêŋ Damaŋ ga su dom. Magoc am mbu ndi, ma sôm têŋ aneŋ asidôwai bu aö oc wambu watêŋ aneŋ Damaŋ, ma mac nem Damam. Iŋ aö neŋ Anötö, ma mac nem Anötö.”

18 G oc Maria Magadala kölhö têŋ Yisu ndê sêŋomi gi, ma sôm têŋ ŋac bu, “Pômdau tisa ma aö galic iŋ su!” Ma yom hoŋ naŋ Yisu sôm têŋ iŋ, naŋ iŋ gic miŋ têŋ ŋac.

Yisu hoc dau asê têŋ ndê sêŋomi

19 Têŋ wake ŋabêc ŋamata-ŋga dinaŋ ŋaôbwêc, sêŋomi sêmbo andu daŋ ŋalôm sêwhiŋ dau. Ŋac sic gatam ahuc ŋaŋga, bu sêtöc lau bata Israel-ŋga. Sêmbo dinaŋ, ma Yisu hoc dau asê kalhac ŋac ŋalhu, ma sôm, “Yom malô whiŋ mac!” 20 Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc tôc iŋ amba ma ŋabi têŋ ŋac sêlic. Ma ŋac hoŋ atac ŋayham atu tu sêlic Pômdau-ŋga. 21 Ma iŋ sôm tiyham, “Yom malô whiŋ mac! Tôm Damaŋ kêkiŋ aö gasip nom gameŋ, naŋ kwahic dec waŋkiŋ mac asa andi.” 22 Dec iŋ yu wayahô pi ŋac ma sôm, “Akôc Ŋalau Dabuŋ sa loc. 23 Aö wakêŋ ŋaclai têŋ mac bu asuc ŋamalac si sac kwi. Ŋac naŋ mac asuc ŋac si sac kwi, naŋ Anötö suc ŋac si sac kwi bocdinaŋ. Ma ŋac naŋ mac asuc si sac kwi dom, naŋ si sac oc gacgeŋ yêc ŋac-ŋga.”

Yisu hoc dau asê têŋ Tomas

24 Têŋ ndoc ŋamata-ŋga naŋ Yisu hoc dau asê têŋ iŋ ndê sêŋomi, naŋ Tomas mbo whiŋ ŋac dom. Iŋ ŋgacsêŋomi 12 si daŋ naŋ sêsam bu Lôcmpôŋ. 25 Tiŋambu sêŋomi ŋatô sêsôm têŋ iŋ bu, “Yac alic Pômdau su!” Magoc iŋ sôm, “Aö gakêŋ whiŋ dom! Aö bu walic bôlêm ŋamala yêc iŋ amba, ma wakêŋ aö amaŋatu sip ŋamala dau, ma sôc kêm ŋamala yêc iŋ ŋabi, dec aö oc wakêŋ whiŋ.”

26 Wake daŋ giŋga su, ma Yisu ndê sêŋomi sêmbo andu dau tiyham, ma Tomas mbo whiŋ ŋac. Ŋac sic gatam ahuc ŋaŋga sa, magoc Yisu meŋ kalhac ŋac ŋalhu. Ma iŋ sôm, “Yom malô whiŋ mac!” 27 Ma iŋ sôm têŋ Tomas, “Lic aö amaŋ, ma kêŋ amam-atu sip dec, ma kêŋ amam-atu sôc aneŋ ŋabi. Hu nem atac lu-lu siŋ, ma kêŋ whiŋ.” 28 Dec Tomas sôm, “Aneŋ Pômdau, ma aneŋ Anötö am!” 29 Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Am gêlic aö su, dec kêŋ whiŋ. Aö awhaŋ hôc lau naŋ sêlic pi tandô dom, magoc sêkêŋ whiŋ, bu ŋac oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa.”

Jon ndê bapia ŋahu

30 Yisu kôm gêŋ dalô daêsam yêc iŋ ndê
sêŋomi aŋgô-ŋga, naŋ ŋamiŋ yêc bapia din-
dec dom. 31 Magoc yom pi gêŋ dalô naŋ sêto
sip bapia dindec, naŋ yêc tu bu mac asam
ma akêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Mesaya, Anötö
ndê Atu. Ma tu mac akêŋ whiŋ iŋ ndê ŋaê-
ŋga, dec mac oc atap seŋ ambo tamli-ŋga sa.

21

Ŋgacsêŋomi sêhê i daêsam

1 Tiŋambu Yisu hoc dau asê têŋ
ŋgacsêŋomi tiyham, yêc Bugictoŋ Taibirias*
ŋamakê. Ma ŋamiŋ dau dindec. 2 Saimon
Pita, ma Tomas naŋ sêsam bu Lôcmpôŋ,
Natanael naŋ meŋ akêŋ malac Kana yêc
Galili, Sebedi ndê atu lu, ma ŋgacsêŋom lu
tiyham sêmbo sêwhiŋ dau. 3 Ma Pita sôm
têŋ ŋac, “Aö bu wasa wandi wakôc i.” Ma
ŋac sêsôm, “Ayôc, yac awhiŋ am daloc.”
Bocdinaŋ ŋac hoŋ sêpi waŋ daŋ ma sêsa si
bu sêkêŋ wasaŋ. Magoc têŋ ôbwêc dinaŋ,
sêkôc i daŋ dom.

4 Têŋ bêbêc ganduc Yisu kalhac baö, tigeŋ
ŋac sêŋyalê dom bu iŋ Yisu. 5 Ma iŋ hê
mwalêc ŋac ma sôm, “Aê mac lau. Mac
akôc i ŋatô, me mba?” Ma sêsôm, “Mba!”
6 Dec iŋ sôm têŋ ŋac, “Akêŋ wasaŋ sip andô-
ŋga, ma mac oc atap i ŋatô sa.” Bocdinaŋ
ŋac sêkêŋ wasaŋ sip gi ma sêkôc i daêsam
andô, dec gitôm dom bu sêhê sa. 7 Têŋ
dinaŋ ŋgacsêŋom naŋ Yisu atac whiŋ kêlêc,
naŋ sôm têŋ Pita bu, “Kec, Pômdau dau dê.”
Saimon Pita ŋgô yom dau, goc ŋagahô iŋ kôc
ndê ŋakwê awê-ŋga sa, hi pi dau, ma pwê
sip bu gi, ma bu têŋ Yisu ndi. 8 Waŋ dau
poc kêpiŋ baö, ŋasawa gitôm 90 mita, ma
ŋgacsêŋomi ŋatô sêhêc waŋ ma sêhê wasaŋ
ti i sêŋkuc Pita.

9 Ŋac sêhôc asê baö, ma sêlic i sa ya ŋanda,
ma bolom ŋatô. 10 Ma Yisu sôm têŋ ŋac,
“Akôc i ŋatô sa yêc wasaŋ ameŋ.” 11 Goc
Saimon Pita têŋ waŋ gi, kêgapwêc wasaŋ su,
goc sêhê pi baö gi. I atu-atu daêsam sêyêc
wasaŋ, naŋ sêsê sa gitôm 153, magoc wasaŋ
dau kic dom. 12 Ŋac hoŋ sêtöc bu sêndac
iŋ bu, “Am asa?” Magoc yêc ŋac si ŋalôm
sêŋyalê bu iŋ Pômdau. Ma Yisu sôm, “Ameŋ
ma aneŋ gêŋ bêbêc-ŋga.” 13 Dec iŋ kêsêlêŋ
gi ma kôc i ti bolom sa, ma kêŋ têŋ ŋac.
14 Dinaŋ ti têm titö-ŋga naŋ Yisu hoc dau asê
têŋ ndê ŋgacsêŋomi têŋ ndoc Anötö uŋ iŋ sa
akêŋ lau batê-ŋga.

Yisu ndê yom têŋ Pita

15 Ŋac seŋ gêŋ pacndê, goc Yisu sôm têŋ
Saimon Pita, “Saimon, Jon ndê atu. Am
tac whiŋ aö ŋandô, hôc gêlêc lau dindec si
atac whiŋ aö su, me?” Ma iŋ sôm, “Aêc
Pômdau! Am kêyalê bu aö atac whiŋ am.”
Dec Yisu sôm, “Bocdinaŋ lôm aneŋ domba.”
16 Ma Yisu ndac iŋ tiyham bu, “Saimon, Jon
ndê atu, am tac whiŋ aö ŋandô, me?” Ma
iŋ ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, am kêyalê
bu aö atac whiŋ am.” Dec Yisu sôm, “Yob
aneŋ domba.” 17 Ma iŋ ndac tidim titö-
ŋga, “Saimon, Jon ndê atu, am tac whiŋ aö
ŋandô, me?” Pita ndê ŋalôm ŋawapac bu
Yisu ndac yom tigeŋ dinaŋ têŋ iŋ tidim tö,
ma iŋ sôm, “Pômdau, am kêyalê gêŋ hoŋ.
Am kêyalê bu aö atac whiŋ am kêlêc.” Goc
Yisu sôm, “Lôm aneŋ domba. 18 Aö wasôm
yom ŋandô têŋ am. Têŋ ndoc am mbo
balê, naŋ am kêmasaŋ daôm, ma kêsêlêŋ têŋ
gameŋ bocke naŋ am daôm atac whiŋ bu
ndi. Tigeŋ tiŋambu, têŋ ndoc am ti ŋamalac
andô, naŋ am oc êmatôc amam, ma lau daŋ
oc sêsô am nem piŋkap dôŋ, ma sêwê am
têŋ gameŋ naŋ am atac whiŋ dom bu ndi-
ŋga naŋ.” 19 Yisu sôm yom dinaŋ gwanaŋ pi
Pita ndê mbac ndu ŋalêŋ, naŋ oc po Anötö
ndê waê sa. Ma Yisu gic têku yom ma sôm,
“Êmkuc aö!”

Yisu lu ŋgacsêŋom naŋ iŋ atac whiŋ

20 Têŋ dinaŋ Pita kac dau kwi ma gêlic
ŋgacsêŋom naŋ Yisu atac whiŋ iŋ ŋandô,
naŋ kêkuc iŋlu. (Iŋ ŋgac dinaŋ têŋ ndoc ŋac
seŋ Pasowa, naŋ ndöc gi paŋ Pômdau, ma
ndac iŋ bu asa oc hoc iŋ asê.) 21 Têŋ ndoc
Pita gêlic iŋ, naŋ goc iŋ ndac Yisu, “Pômdau,
ŋgac dê oc bocke?” 22 Ma Yisu ô yom ma
sôm, “Am êmkuc aö ma hêgo daôm pi iŋ
dom. Aö bu wakêŋ iŋ mbo tali e wambu
wameŋ, naŋ aö neŋ gêŋ.” 23 Tiŋambu
sêŋomi ŋatô sêŋgô yom dau ŋawaê, ma ŋatô
gauc gêm bu ŋgacsêŋom dinaŋ oc mbac
ndu dom. Magoc Yisu ndê yom hêganôŋ
ŋgacsêŋom dau mbo tali-ŋga lec dom. Iŋ

* **21:1:** Taibirias - Bugictoŋ Galili-ŋga ndê ŋaê daŋ.

sôm bu, “Aö bu wakêŋ iŋ mbo tali e wambu wameŋ, naŋ aö neŋ gêŋ.”

Yom ndic bata-ŋga

24 Iŋ ŋgacsêŋom dau dinaŋ dec hoc yom hoŋ dindec asê, ma to sip bapia dindec. Ma yac aŋyalê bu iŋ ndê yom iŋ yom ŋandô eŋ.
25 Yisu kôm gêŋ daêsam ma daêsam andô naŋ ŋamiŋ yêc bapia dindec dom. Yac bu aŋsahê bu ato yom sip bapia, pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm, mboe yom dau oc nem bapia nom-ŋga hoŋ ahuc.

Aposel
si gweleŋ
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Luk to iŋ ndê buku tilu-ŋga dindec, ma gic têku yom naŋ iŋ to yêc iŋ ndê ŋawaê ŋayham. Alic yom ŋatô pi Luk yêc 'Yom whê Luk ndê ŋawaê ŋayham sa-ŋga.'

Yêc buku dindec, Luk to yom pi lêŋ naŋ ŋawaê ŋayham sa tiapa yêc gameŋ naŋ lau Rom-ŋga sem gôliŋ. Sêsam buku dindec bu 'Aposel si Gweleŋ,' magoc lau ŋatô sêsôm bu 'Ŋalau Dabuŋ ndê Gweleŋ.' Ŋahu bu gêŋ hoŋ naŋ aposel sêkôm, naŋ sêkôm ŋa Ŋalau dau ndê ŋaclai. Têŋ ndoc Yisu bu hu nom dindec siŋ ma mbu pi undambê ndi, naŋ sôm têŋ iŋ ndê lau bu sêhu malac Jerusalem siŋ dom, e sêtap mwasiŋ naŋ Anötö gic bata têŋ ŋac, naŋ sa. Yom dau hêganôŋ iŋ ndê Ŋalau Dabuŋ (1:4). Ma tiŋambu iŋ sôm têŋ ŋac bu sêhoc yom ŋandô asê pi iŋ yêc Jerusalem, ma yêc gameŋ Judia-ŋga ma gameŋ Samaria-ŋga, e yom dau sa têŋ nom ŋagameŋ hoŋ (1:8).

Luk whê sa bu lau aposel sêkôm gêŋ dalô daêsam bu puc ŋac si yom dôŋ, tu bu lau sêlic ti sêŋgô, ma sêkiŋ whiŋ Yisu-ŋga. Ma iŋ to yom daêsam pi Saul, naŋ tiŋambu sêsam bu Pol, ma pi ŋalêŋ naŋ Anötö gêm iŋ kwi, ma kêyaliŋ iŋ sa bu hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau gameŋ apa-ŋga naŋ lau Israel dom.

Yisu gic bata Ŋalau Dabuŋ

1 O Tiopilas, yêc aneŋ buku ŋamata-ŋga aö gato yom pi gêŋ hoŋ naŋ Yisu gic hu bu kôm ti kêdôhôŋ têŋ lau. 2-3 Aneŋ yom naŋ gato, naŋ meŋ têŋ bêc naŋ Anötö kôc iŋ su pi undambê gi. Iŋ hôc ŋandê ma mbac ndu su, ma tiŋambu tisa ma hoc dau asê têŋ lau †aposel naŋ iŋ kêyaliŋ ŋac sa su. Tôm bêc 40 iŋ mbo whiŋ ŋac ma tôc dau têŋ ŋac sêlic, e sêŋyalê pi ŋandô bu iŋ tisa ma mbo tali tiyham yom ŋandô. Têŋ ŋasawa dinaŋ Yisu whê yom sa têŋ ŋac pi †Anötö ndê gôliŋ ma pi gweleŋ naŋ bu sêkôm-ŋga, ma Ŋalau Dabuŋ puŋ yom dau dôŋ yêc ŋac si ŋalôm.

4 Têŋ bêc daŋ iŋ gêŋ gêŋ mbo whiŋ ŋac, ma iŋ kêŋ yatu ŋac bocdec bu, "Mac ahu Jerusalem siŋ dom, magoc ahôŋ e atap mwasiŋ naŋ Damaŋ gic bata bu kêŋ meŋ, naŋ sa. Aö gasôm yom pi mwasiŋ dau muŋ su. 5 Muŋ-ŋga Jon kêku lau ŋa bu, magoc bêc meŋ kêpiŋ bu Anötö êŋku mac ŋa Ŋalau Dabuŋ."

6 Têŋ têm daŋ Yisu mbo whiŋ ndê aposel, ma sêndac iŋ bocdec bu, "Pômdau, bocke? Kwahic dec am oc êmgaho yac lau Israel-ŋga su yêc lau Rom-ŋga si gôliŋ ŋapu, ma ti kiŋ ma nem gôliŋ yac, me mba?" 7 Ma iŋ ô yom ma sôm, "Gêŋ bocke naŋ bu hôc asê lau Israel-ŋga, ma ŋatêm ti ŋabêc, naŋ Damaŋ Anötö ti ŋadau ma kêyaliŋ sa su, ma iŋ oc tôc asê têŋ mac dom. 8 Magoc têŋ ndoc Ŋalau Dabuŋ meŋ ma nem mac ahuc, dec oc kêŋ ŋaclai têŋ mac, ma mac oc ahoc yom ŋandô asê pi aö yêc Jerusalem, ma yêc gameŋ Judia-ŋga ma gameŋ Samaria-ŋga, e yom dau tiapa nem nom ŋagameŋ hoŋ ahuc."

Yisu pi undambê gi

9 Yisu sôm yom dinaŋ su, goc Anötö kôc iŋ sa pi lôlôc gi e sôc dao ŋalôm, dec sêlic iŋ apu. 10 Iŋ pi gi ma ŋac tatac umboŋ sêlhac, ma sep eŋ ŋgac lu ti ŋakwê sêsêp sêmeŋ sêlhac sêwhiŋ ŋac. 11 Ma iŋlu sêsôm, "Mac lauŋgac Galili-ŋga. Tu ake-ŋga dec alhac tamtac undambê? Kwahic dec Anötö kôc Yisu su yêc mac, ma tiŋambu iŋ oc mbu meŋ tiyham ŋalêŋ tigeŋ tôm naŋ alic iŋ pi gi."

Sêŋyaliŋ Matias sa ti aposel ô Judas su

12 Dinaŋ su, goc sêhu Lôc Olib siŋ ma sêmbu sêtêŋ Jerusalem si. Lôc dau kalhac kêpiŋ Jerusalem, seŋ ŋasawa gitôm kilometa tigeŋ.* 13 Têŋ ndoc sêhôc asê su, naŋ sêtêŋ ŋac si andu sêmbo-ŋga si, ma sêpi ŋalôm ŋahô-ŋga si. Lau dau si ŋaê bocdec: Pita

* **1:12:** Yom naŋ Luk to, naŋ sôm bu seŋ naŋ yêc Lôc Olib ma malac Jerusalem ŋasawa, naŋ gitôm seŋ †Sabat-ŋga daŋ. Lau andô Israel-ŋga sêmasaŋ ŋagôliŋ daêsam naŋ hêganôŋ yomsu bêc Sabat-ŋga, bu tôc asê gêŋ naŋ lau Israel-ŋga gitôm bu sêkôm têŋ bêc Sabat-ŋga, ma gêŋ bocke naŋ sêlic bu gweleŋ. Ŋagôliŋ Sabat-ŋga daŋ sôm bu lau sêtôm bu sêŋsêlêŋ sêsa seŋ ŋasawa gitôm kilometa tigeŋ têŋ bêc Sabat-ŋga. Lau bu sêŋsêlêŋ sêhôc gêlêc kilometa tigeŋ, dec ŋac oc sêsôm bu sêkôm gweleŋ, ma sêŋgilì yomsu Sabat-ŋga.

lu Jon, ma Jems lu Andru, Pilip lu Tomas, ma Batolomeas lu Matyu, Alpayas atuŋgac naŋ ndê ŋaê Jems, ma Saimon (naŋ sêsam bu 'Ŋgac †Selot'), ma Jems† atuŋgac Judas.
14 Yisu dinda Maria, ti iŋ ndê asii, ma lauwhê ŋatô sêmbo sêwhiŋ ŋac. Ŋac hoŋ sêpiŋ dau dôŋ ti ŋalôm tigeŋ, ma sêteŋ mbec sêwhiŋ dandi tôm bêc hoŋ.

15 Têŋ bêc daŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga gitôm lau 120 sêkac sa sêmbo sêwhiŋ dau. Ma Pita tisa kalhac ŋalhu, ma sôm, 16-17 "O asidôwai hac. Mac aŋyalê Judas, ŋgac naŋ wê lau naŋ sêkôc Yisu dôŋ. Iŋ yac lau aposel 12 mba daŋ, ma wêkaiŋ gweleŋ whiŋ yac. Muŋ-ŋga andô, Ŋalau Dabuŋ hoc yom asê sa akêŋ Dawid whasuŋ, naŋ hêganôŋ Judas. Ma yom dau gic waê bu ŋandô sa."

18 (Tu Judas ndê mêtê sac hoc Yisu asê-ŋga, dec lau semlhi iŋ, ma iŋ kôc ŋaôli dau ma gi gêmlhi nom daŋ. Yêc dinaŋ iŋ peŋ sip gi, e gambo hôc kôc ma ŋatac wê. 19 Lau Jerusalem-ŋga sêŋgô ŋawaê, ma sêsam nom dau yêc si awha-ŋga bu Akeldama, naŋ danem kwi bu 'Nom ti Dac.')

20 "Yom naŋ Dawid hoc asê pi Judas, naŋ sêto yêc Buku Wê-ŋga bocdec bu, *'Iŋ ndê gameŋ tigasaŋ maŋ, ma lau daŋ oc sêmbo dom.'* Ma sêto daŋ tiyham bocdec bu, *'Ŋamalac daŋ oc ti ŋgac bata ma kôc iŋ ndê gweleŋ ô iŋ su.'* 21 Sêto yom dau yêc bocd-inaŋ, dec aö gauc gêm bu yac taŋyaliŋ ŋgac daŋ sa ô Judas su. Gauc nem lau hoŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ yac tôm bêc hoŋ naŋ Pômdau Yisu mbo yac ŋasawa. 22 Lau naŋ sêmbo têŋ Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga ndê têm e meŋ têŋ ndoc Yisu pi undambê gi. Yac taŋyaliŋ ŋac si daŋ sa, bu hoc Yisu tisa ŋawaê asê whiŋ yac."

23 Goc sêŋyaliŋ ŋgac lu sa, daŋ ndê ŋaê Matias, ma daŋ ŋaê Josep, naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê daŋ bu Basabas, ma iŋ ndê ŋaê daŋ tiyham bu Justus. 24 Ma sêteŋ mbec bocdec b u, "O Pômdau. Am kêyalê ŋamalac hoŋ si ŋalôm. Tôc ŋgac lu dau si asa naŋ am kêyaliŋ sa su, naŋ asê têŋ yac. 25 Iŋ oc kôm gweleŋ naŋ am kêŋ sip lau aposel amba, naŋ Judas hu siŋ ma kölhö têŋ gameŋ naŋ gic iŋ ŋawaê, naŋ gi." 26 Goc sêpuc gapoc e gi sip Matias. Ma bocdinaŋ iŋ ti aposel daŋ whiŋ ŋac lau 11.

2

Ŋalau Dabuŋ sip meŋ

1 Têŋ Om †Pentikos ŋac hoŋ sêmbo sêwhiŋ dau. 2 Ma ŋagahô eŋ ŋakêcsia gitôm mbu puc ŋadinda meŋ akêŋ undambê, ma gêm andu naŋ ŋac sêndöc, naŋ ahuc. 3 Ma sêlic gêŋ gitôm yawahô meŋ ma whê dau kôc-kôc, goc gi sac ŋac ŋagôlôŋ têŋtêŋ gitôm ya ŋa-êmbala. 4 Ma Ŋalau Dabuŋ gêm ŋac hoŋ ahuc e sêsôm lau apa awha naŋ sêŋyalê muŋ su dom, tôm Ŋalau Dabuŋ hôc ŋac awha sa.

5 Têŋ têm dinaŋ lau daêsam sêmbo Jerusalem, naŋ sêmeŋ akêŋ nom ŋagameŋ hoŋ. Ŋac lau Israel-ŋga naŋ sem akiŋ Anötö ma sêtoc iŋ sa. 6 Ŋac sêŋgô lau naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm ŋac ahuc, naŋ sêsôm ŋac awha têŋtêŋ, goc sêsö ŋandô ma sêkac sa sêtigasuc. 7 Ŋac sêhêdaê ŋandô, ma sêsôm têŋ dandi, "Aluê! Ŋac lau dê sêsôm yom sêmbo dê, naŋ lau Galili-ŋga me? 8 Ma bocke dec daŋgô ŋac sêsôm yac awhaŋ têŋtêŋ, tôm dinaŋi sêkôc yac ma dasôm? 9 Yac lau naŋ dambo dec, naŋ ameŋ a kêŋ Pata, Midia ma Elam, ma akêŋ Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus ma Esia, 10-11 ma akêŋ Prigia ti Pampilia, Isip ma Libia kêpiŋ Sairin, ma akêŋ Krit ma Arabia ma akêŋ malac Rom. Yac lau Israel-ŋga, ma lau apa naŋ sêŋkuc lau Israel-ŋga si sakiŋ tu sênem akiŋ Anötö-ŋga. Bocke ma kwahic dec daŋgô lau Galili-ŋga dindê sêsôm yom asê yêc yac dauŋ awhaŋ têŋtêŋ, pi gêŋ dalô naŋ Anötö kôm!" 12 Gêŋ dau kôm ŋac sêhêdaê ti gauc gêm yom daêsam, ma sêndac dandi, "Gêŋ dindec ŋahu bocke?" 13 Magoc lau ŋatô sêsu lau aposel susu ma sêsôm, "Mboe sênôm wain ma kêŋiŋ ŋac."

Pita whê Ŋalau ndê gweleŋ sa

14 Têŋ dinaŋ Pita ti aposel 11 sêtisa ma iŋ hôc awha sa ma sôm têŋ lau daêsam dinaŋ, "Mac lau Israel-ŋga ti mac hoŋ naŋ andöc Jerusalem. Akêŋ daŋam ŋapep ma aö wawhê gêŋ dindec ŋahu sa têŋ mac. 15 Mac lau ŋatô gauc gêm bu wain kêŋiŋ lau dindec, a? Aö wasôm têŋ mac bu mba!

† **1:13:** Luk to ŋaê Jems tidim tö, magoc ŋaê dau ŋgac tigeŋ ndê dom, ŋac lau tö.

Bu ac kwahic pi meŋ. 16 Magoc yom naŋ
propet Joel to muŋ su, naŋ dec ŋandô sa.
17 Joel to Anötö ndê yom dau bocdec bu:
Tiŋambu aö wakêŋ aneŋ Ŋalau sip lau hoŋ
si ŋalôm, e atômŋgaci ti atômwêi sêsôm
yom asê sêtôm lau propet. Ŋalau oc
kôm mac nem balêkoc wakuc tandô
kaiŋ daŋ sa e sêlic gêŋ ŋagatu, ma Ŋalau
dau oc suŋ mbê têŋ lau andô. 18 Têŋ têm
dinaŋ aö wakêŋ aneŋ Ŋalau têŋ aneŋ
lau akiŋ awhê ma ŋgac hoŋ. Ma ŋac
oc sêsôm yom asê sêtôm propet. 19 Aö
wakôm gêŋ dalô yêc umboŋ ma yêc
nom bocdinaŋ, gêŋ dalô dac ti ya ma
yawasu-ŋga. 20 Ac oc nem ganduc, ma
ayô oc tikoc nditôm dac. Ma tiŋambu
bêc atu oc meŋ sa, naŋ Pômdau mbu
meŋ ti ŋawasi atu. 21 Ma têŋ dinaŋ
lau hoŋ naŋ sêta Pômdau ndê ŋaê, naŋ
Anötö oc nem ŋac si." *[Joel 2:28-32]*

22 Goc Pita sôm, "Mac lau Israel-ŋga, aŋgô
aneŋ yom dindec pi Yisu Nasaret-ŋga. Iŋ
ŋgac naŋ Anötö whê sa têŋ mac ŋa gêŋ
dalô tidau-tidau. Mac aŋyalê su, bu iŋ kôm
gêŋ dau yêc mac aŋôm-ŋga. 23 Ma tu lêŋ
naŋ Anötö gauc gêm tidôŋ gwanaŋ su-ŋga,
dec Judas hoc Yisu asê ma kêŋ iŋ sip mac
amam. Ma mac akêŋ iŋ têŋ lau Rom-ŋga
naŋ sêsôc Anötö ndê yomsu ŋapu dom, bu
sêndic iŋ pi a gicso dau, dec tôm mac daôm
ac iŋ ndu. 24 Tigeŋ gitôm dom bu ŋaclai
dambac ndu-ŋga ku iŋ dulu. Anötö kôc iŋ
ndê ŋandê mbac ndu-ŋga su yêc iŋ, ma uŋ
iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. 25 Dawid to yom pi
Yisu bocdec bu:
Aö galic Pômdau kalhac aö aŋôŋ-ŋga
ŋapaŋ. Aö oc wantitec dom, bu iŋ mbo
aö amaŋ andô-ŋga. 26 Tu dinaŋ-ŋga
dec aö atac ŋayham sa, ma gasôm yom
ŋayham-ŋayham. Aö gauc gêm aneŋ
ŋamlic, ma gakêŋ bataŋ 27 bu am oc tec
aö wayêc sêhô ŋapaŋ dom. Mba! Am
oc tec am nem ŋgac dabuŋ e iŋ ŋamlic
tibalê dom. 28 Am tôc seŋ wandöc taŋli-
ŋga asê têŋ aö, ma oc kêŋ aö walhac am
aŋôm-ŋga ti atac ŋayham atu. *[BW
16:8-11]*

29 O asidôwai hac. Abaŋ Dawid sôm yom
dinaŋ pi iŋ dau dom. Yac taŋyalê bu iŋ
mbac ndu su ma sêŋsuhuŋ iŋ. Ma iŋ ndê
sêhô yêc gameŋ dindec e meŋ têŋ kwahic
dec. 30 Magoc Anötö gic bata têŋ iŋ bu kêŋ
iŋ ndê wakuc daŋ ndöc iŋ ndê pôŋ kiŋ-ŋga.
Dawid dau kêyalê yom dinaŋ tidôŋ, ŋahu bu
iŋ propet daŋ. 31 Ma gêŋ naŋ oc hôc asê
tiŋambu-ŋga, naŋ iŋ kêyalê gwanaŋ su. Tu
dinaŋ-ŋga iŋ sôm yom dinaŋ pi †Mesaya,
ma sôm bu Anötö oc tec iŋ yêc sêhô dom,
ma iŋ ndê ŋamlic oc tibalê dom. Mba!
Mesaya tisa su. 32 Anötö uŋ Yisu sa mbo tali
tiyham, ma iŋ ndê lau yac alic su dec asôm
asê. 33 Kwahic dec Anötö toc iŋ sa ndöc iŋ
amba andô-ŋga, ma iŋ kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ
yac tôm Damba gic bata. Gêŋ naŋ mac alic
ti aŋgô têŋ acsalô lec, naŋ Ŋalau dau ndê
gweleŋ ŋa-ŋandô.

34 "Ma Dawid dau pi undambê gi dom,
magoc iŋ to yom yêc bocdec bu, '*Anötö sôm
têŋ aneŋ Pômdau, "Am ndöc aö amaŋ andô-
ŋga* 35 *e nditôm aö wakêŋ nem ŋacyo sêsôc am
gahim ŋapu."* ' 36 Iŋ to yom dau hêganôŋ
Yisu. Bocdinaŋ mac lau Israel-ŋga hoŋ
aŋgô. Aŋyalê pi ŋandô, bu Yisu naŋ mac ac
iŋ ndu pi a gicso dau gi, naŋ Anötö toc iŋ sa
ti Pômdau, ma tôc asê bu iŋ Mesaya dau."

37 Pita ndê yom hoŋ dinaŋ kuŋ lau dau
si ŋalôm ŋandô, dec sêsôm têŋ iŋ ti lau
aposel ŋatô bu, "O asidôwai, yac dec oc
akôm bocke?" 38 Ma Pita ô yom ma sôm,
"Mac hoŋ anem nem ŋalôm kwi ma aliŋ
saŋgu tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, tu bu
Anötö suc mac nem sac kwi-ŋga. Ma mac oc
akôc mwasiŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ Ŋalau
Dabuŋ dau. 39 Bu iŋ gic bata Ŋalau Dabuŋ
gic waê lau hoŋ naŋ Pômdau yac neŋ Anötö
kêgalêm ŋac sa. Gêŋ dau gic waê mac ti mac
nem balêkoc, ma lau hoŋ naŋ kwahic dec
sêmbo ahê ma tiŋambu oc sêkêŋ whiŋ Yisu
naŋ."

40 Tiŋambu Pita sôm yom daêsam ti gêm
la ŋac, ma kac ŋac bocdec bu, "Anem daôm
kwi têŋ Anötö bu nem mac si, dec mac
oc andiŋam awhiŋ lau sac naŋ kwahic dec
sêmbo nom, naŋ dom." 41 Ma têŋ bêc dau
dinaŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ sêti daêsam, bu
lau gitôm 3,000 sêkôc Pita ndê yom sa ma
sêliŋ busaŋgu.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

42 Tôm bêc hoŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêpiŋ
dau dôŋ ti sêkêŋ daŋga yom naŋ aposel

sêndôhôŋ têŋ ŋac, ma ŋac sêteŋ mbec ti seŋ gêŋ sêwhiŋ dau. 43 Aposel sêkôm gêŋ atutu ti gêŋ dalô daêsam, e lau Jerusalem-ŋga hoŋ sêhêdaê. 44 Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ sêndöc tigeŋ ma sêyob si gêŋ hoŋ sêwhiŋ dau. 45 Ŋac si lau ŋatô bu sêpônda dau, dec asidôwai ŋatô oc sêkêŋ si wapa ŋatô ti gêŋ têŋ lau semlhi, goc sic sam ŋa-awa bu sênem lau naŋ sêpônda dau, naŋ sa. 46 Tôm bêc hoŋ sêkac dau sa sêmbo lôm dabuŋ ŋabatêmndö, ma yêc ŋac si andu ŋac seŋ gêŋ sêwhiŋ dau ti atac ŋayham, ma sêsôc Anötö ŋapu ti si ŋalôm sambuc. 47 Ŋac sêmpiŋ Anötö ma lau hoŋ sêlic ŋac ŋayham dec sêtoc ŋac sa. Ma tôm bêc hoŋ Pômdau kôm lau wakuc sêkêŋ whiŋ, dec kôm gôlôwac dabuŋ Jerusalem-ŋga kêsôwec tiatu.

3

Pita kôm ŋgac bôliŋ ŋayham sa

1 Têŋ bêc daŋ Pita lu Jon sêŋsêlêŋ bu sêtêŋ lôm dabuŋ sêndi, têŋ acgatu gitôm 3 kilok telha-ŋga, naŋ lau Israel si têm sêteŋ mbec-ŋga daŋ. 2 Ma ŋgac daŋ mbo, naŋ dinda kôc iŋ tigahi tigoloŋ. Tôm bêc hoŋ lau sêmbalaŋ iŋ si, sêkêŋ iŋ ndöc lôm dabuŋ ŋagameŋ kêpiŋ gatam daŋ naŋ sêsam bu Gatam Ŋayham, ma iŋ teŋ gêŋ têŋ lau naŋ sêsôc sêsa. 3 Têŋ ndoc iŋ gêlic Pita lu Jon sêmeŋ bu sêsôc sêndi, naŋ iŋ teŋ mone têŋ iŋlu. 4 Pita lu Jon tahê iŋ, ma Pita sôm têŋ iŋ, “Tamhê alu.” 5 Dec ŋgac dau tahê iŋlu, ma kêŋ bata bu oc sêkêŋ gêŋ têŋ iŋ. 6 Goc Pita sôm têŋ iŋ, “Aö neŋ awa silba me gol bu wakêŋ têŋ am-ŋga mbasi, magoc gêŋ naŋ yêc aö, naŋ oc wakêŋ. Tu Yisu Kilisi Nasaret-ŋga ndê ŋaê-ŋga aö wasôm têŋ am bu êmsêlêŋ!” 7 Ma Pita kêm iŋ têŋ amba andô-ŋga, keŋ iŋ sa, ma ŋagahô ŋambwa iŋ ndê hapa ti hagwam ŋayham sa. 8 Iŋ pwê gi kalhac e kêsêlêŋ, goc sôc lôm dabuŋ ŋabatêmndö whiŋ iŋlu gi. Ma iŋ kêsêlêŋ ti pwê-pwê ma kêpiŋ Anötö. 9 Lau hoŋ naŋ sêlic iŋ kêsêlêŋ ti kêpiŋ Anötö, 10 naŋ sêŋyalê bu iŋ ŋgac teŋ gêŋ-ŋga naŋ muŋ-ŋga ndöc lôm dabuŋ ŋasactô yêc gatam naŋ sêsam bu Gatam Ŋayham. Ma sêhêdaê ti sêseŋ amba ŋandô tu iŋ ŋayham sa-ŋga.

Pita gêm mêtê mbo lôm dabuŋ ŋabatêmndö

11 Pita lu Jon sêlhac lôm dabuŋ ŋabatêmndö yêc gameŋ naŋ sêsam bu Solomon ndê Batêm, ma ŋgac teŋ gêŋ-ŋga dau sap iŋlu dôŋ ŋapaŋ. Ma lau hoŋ naŋ sêlic gêŋ dau sêsö, ma sênti sêtêŋ iŋlu si. 12 Pita tahê ŋac ma sôm, “Mac lau Israel-ŋga! Tu sake-ŋga mac asö tu gêŋ dindec-ŋga ma tamhê alu ŋaŋga? Mac gauc gêm bocke? Alu mba ŋaclai ti mêtê gitêŋ dec kôm iŋ ŋgac dinaŋ ŋayham sa ma kêsêlêŋ, a? Wasôm têŋ mac, mba! 13 Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö, yac neŋ abaŋi si Anötö, kôm gêŋ dindec tu bu po iŋ ndê ŋgac akiŋ Yisu ndê waê sa. Mac daôm akêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba bu sêndic iŋ ndu. Pailot dau gauc gêm tidôŋ bu êŋgapwêc Yisu su, magoc mac atôc asê têŋ Pailot bu mac atec Yisu. 14 Iŋ ŋgac dabuŋ ti gitêŋ, magoc mac atec iŋ, ma ateŋ Pailot bu êŋgapwêc ŋgac naŋ gic ŋamalac ndu, naŋ su têŋ mac. 15 Magoc ŋgac naŋ ti yac neŋ dandöc taŋli-ŋga ŋahu, naŋ mac ac iŋ ndu. Tigeŋ Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. Yac alic iŋ tisa su, dec asôm asê bu yomandô. 16 Alic ŋgac dindec. Mac aŋyalê bu muŋ-ŋga iŋ ŋgac bôliŋ. Kwahic dec iŋ gahi ŋayham sa tu Yisu ndê ŋaê-ŋga, ŋaê naŋ yac akêŋ whiŋ. Yomandô! Iŋ ŋayham sa sambuc tu Yisu ndê ŋaê-ŋga ma tu yac akêŋ whiŋ Yisu-ŋga.

17 “O asidôwai hac! Aö kayalê su bu mac ti nem lau bata Israel-ŋga nem gauc sa pi Yisu ndê ŋahu dom, dec mac ac iŋ ndu. 18 Magoc lau propet hoŋ sêhoc Anötö ndê yom asê gwanaŋ su, bu iŋ ndê Mesaya oc hôc ŋandê. Ma kwahic dec ŋac si yom dau ŋandô sa pi gêŋ naŋ mac akôm. 19 Tu dinaŋ-ŋga dec wasôm têŋ mac bu apu daôm ma anem daôm kwi. Ma bocdinaŋ dec Anötö oc suc mac nem sac kwi. 20 Ma Pômdau ndê mwasiŋ oc puc mac nem gatôm dôŋ. Ma Anötö oc kêŋ Mesaya naŋ iŋ kêyaliŋ sa gwanaŋ su, naŋ Yisu dau, naŋ mbu têŋ mac meŋ. 21 Iŋ oc mbo undambê e tôm Anötö kôm gêŋ hoŋ tiwakuc tiyham, tôm iŋ hoc asê muŋ-ŋga ŋa iŋ ndê propet dabuŋ hoŋ whasuŋ. 22 Bu Moses to yom bocdec bu, ‘*Pômdau mac nem Anötö, oc êŋyaliŋ ŋgac daŋ sa yêc lau Israel-ŋga, bu ti mac nem propet nditôm aö dauŋ. Ma yom hoŋ naŋ iŋ sôm, naŋ mac asôc ŋapu maŋ.* 23 *Lau naŋ sêkêŋ daŋga*

propet dinaŋ ndê yom dom, naŋ Anötö oc tiŋ ŋac su yêc iŋ ndê lau ŋatoŋ.' 24 Moses to yom dinaŋ, ma Samuel ti propet hoŋ naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ sêhoc yom asê gwanaŋ su pi gêŋ naŋ hôc asê têŋ têm dindec. 25 Yom naŋ lau propet sêhoc asê têŋ abaŋi, naŋ mac atap ŋa-ŋandô sa su. Ma pwac naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ abaŋi, naŋ bocdinaŋ. Bu Anötö sôm têŋ Abraham bu, '*Lau nom-ŋga hoŋ oc sêtap mbec ŋamwasiŋ sa yêc am nem wakuc.*' 26 Ma kwahic dec Anötö kêŋ ndê ŋgac akiŋ-ŋga meŋ. Iŋ têŋ mac lau Israel-ŋga muŋ, bu nem mac kwi ma ahu nem mêtê sac siŋ. Ma mac bu akôm bocdinaŋ, dec oc atap iŋ ndê mbec ŋamwasiŋ sa."

4

Sêkêŋ Pita lu Jon sêndöc gapocwalô

1 Pita lu Jon sêsôm yom têŋ lau sêmbo, ma lau †dabuŋ-siga ti lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga si ŋgac bata, ma lau †Sadiusi ŋatô sêtêŋ iŋlu si. 2 Ŋac sêŋgô bu Pita lu Jon sêndôhôŋ lau ma sêsôm têŋ ŋac bu Yisu tisa su, ma bu iŋ ti lau si ŋahu sêtisa akêŋ lau batê-ŋga. Ma iŋlu si yom dau kôm ŋac atac ŋandê. 3 Tu dinaŋ-ŋga sêkôc iŋlu dôŋ, tigeŋ ŋasec sa su, dec sêŋlahi iŋlu ahuc bu sêndöc e bêbêc. 4 Magoc lau daêsam naŋ sêŋgô yom naŋ Pita lu Jon sêsôm, naŋ sêkêŋ whiŋ yom dau. Ŋac lau dau si lauŋgac ŋambwa si namba gitôm 5,000.

5 Galaŋsê bêbêc lau bata ma lau andô ti lau naŋ sêndôhôŋ yomsu sêkac sa yêc Jerusalem. 6 Ma †dabuŋsiga ŋamata-ŋga Anas, ma Kayapas lu Jon ma Aleksanda ti lau ŋatô yêc dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê gôlôwac, naŋ sêmbo sêwhiŋ ŋac. 7 Sêkôc Pita lu Jon sêmeŋ sêlhac ŋac aŋgô-ŋga, goc sêŋsu iŋlu bocdec bu, "Amlu akôm gêŋ dindec am asa aŋgô, me akôc asa ndê ŋaclai dec akôm?" 8 Têŋ dinaŋ Ŋalau Dabuŋ gêm Pita ahuc, dec sôm têŋ ŋac bu, "O mac lau bata ti lau andô Israel-ŋga! 9 Kwahic dec mac bu aŋsu alu pi mwasiŋ naŋ akôm têŋ ŋgac bôliŋ dindec. Ma andac alu pi lêŋ iŋ ŋayham saŋga. 10 Mac lau bata, ti mac lau Israel-ŋga hoŋ aŋgô! Ŋgac dindec kalhac mac aŋôm-ŋga, naŋ ŋamlic ŋayham sa su tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga. Iŋ ŋgac Nasaret-ŋga naŋ mac ac iŋ ndu pi a gicso dau. Magoc Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga ma mbo tali tiyham. 11 Sêto yom pi Yisu naŋ yêc bocdec bu, '*Hoc naŋ mac lau akwê andu-ŋga alic sac ma atec ndöc, naŋ kwahic dec ti hoc ŋamata-ŋga yêc andu dau.*' 12 Aŋgô! Seŋ tigeŋ yêc bu yac lau nom-ŋga datap Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga sa, naŋ datap sa tu Yisu ndê ŋaê-ŋ ga. Ŋaê daŋ yêc naŋ gitôm bu nem yac si-ŋga yêc dom. Mba andô!"

13 Lau bata sêŋgô yom dinaŋ, ma sêŋyalê bu Pita lu Jon sêsôc lôm mêtê-ŋga daŋ dom, magoc sêŋyalê bu muŋ-ŋga iŋlu sêmbo sêwhiŋ Yisu ŋapaŋ. Ma ŋac sêhêdaê bu iŋlu sêô lau si yom ti atac pa su. 14 Magoc ŋgac bôliŋ naŋ ŋamlic ŋayham sa, naŋ kalhac whiŋ iŋlu, ma tu dinaŋ-ŋga ŋac si yom mba bu sêsôm. 15 Bocdinaŋ sic atu iŋlu bu sêhu ŋac lau †Sanedrin-ŋga siŋ ma sêkêŋ ŋasawa têŋ ŋac bu sêsôm yom pi iŋlu. 16 Goc sêsôm têŋ dau bu, "Yac oc dakôm sake têŋ ŋgac lu dindê? Lau Jerusalem-ŋga hoŋ sêlic gêŋ dalô atu naŋ iŋlu sêkôm su, ma yac oc dasêc ahuc nditôm dom. 17 Lau hoŋ bu sêŋgô ŋawaê pi gêŋ dindec, dec oc yham dom. Bocdinaŋ dakêŋ yao ŋaŋga têŋ iŋlu, bu sêsôm yom pi Yisu ma sêsam iŋ ndê ŋaê têŋ lau tiyham dom."

18 Goc sêmbwêc iŋlu sêmbu sêmeŋ, ma sic yao iŋlu bu sêsôm yom ti sêndôhôŋ lau tu Yisu ndê ŋaê-ŋga tiyham dom. 19 Magoc Pita lu Jon sêô ŋac awha bocdec bu, "Mac gauc gêm bocke? Oc solop yêc Anötö aŋgô-ŋga bu alu asôc mac nem yom ŋapu, ma daŋaŋ wambu Anötö dom, a? 20 Mba! Alu atôm dom bu aŋgapic whaŋsuŋ tu gêŋ naŋ alic ti aŋgô-ŋga."

21-22 Lau bata sic yomsu iŋlu tiyham, goc sêkêŋ iŋlu sêsa si. Ŋac sêtôm dom bu sêtap lêŋ sêmatôc iŋlu-ŋga daŋ sa. Ŋahu bu lau hoŋ sêmpiŋ Anötö tu iŋ kôm ŋgac naŋ ndöc bôliŋ yala daêsam su, naŋ ŋayham sa. Bu ŋgac dau ndöc bôliŋ ŋapaŋ e ndê yala gi tap 40 sa.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêteŋ mbec

23 Sêŋgapwêc Pita lu Jon su, ma iŋlu sêmbu sêtêŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋ ga si, ma sic miŋ yom naŋ †dabuŋ-siga atu-tu ti lau bata sêsôm têŋ iŋlu. 24 Sêŋgô su, goc ŋac hoŋ sêteŋ mbec têŋ Anötö bocdec, "O Ŋaclai Ŋadau Pômdau, am naŋ kêŋ undambê ti

nom ma gwêc ti gêŋ hoŋ naŋ sêmbo ŋalôm.
25 Am daôm kêŋ Ŋalau Dabuŋ hôc abaŋ
Dawid awha sa ma iŋ sôm, ‘*Tu sake-ŋga lau*
nom-ŋga sêli dau sa ma sêkic yom naŋ ŋandô
mba? 26 *Ma kiŋ ti gôliŋwaga sêkac dau sa*
ma sêmatiŋ yom pitigeŋ bu sêseŋ Pômdau lu
Mesaya naŋ iŋ kêyaliŋ sa, naŋ su.’ 27 Dawid
ndê yom dau ŋandô sa yêc malac atu din-
dec. Bu †Herod lu Pontias Pailot, ma lau
siŋ gameŋ apa-ŋga, ma lau bata Israel-ŋga
sêkêŋ si gauc pitigeŋ bu sêseŋ am nem ŋgac
akiŋ-ŋga dabuŋ Yisu naŋ am kêyaliŋ iŋ sa
ti Mesaya, naŋ su. 28 Gêŋ naŋ am, Ŋaclai
Ŋadau gauc gêm tidôŋ su, naŋ dec sêkôm
ŋandô sa. 29 O Pômdau, lau dinaŋ sêsôm
yom daêsam bu sêlhac yac ahuc. Magoc yac
ateŋ am bu puc yac dôŋ bu ahoc am nem
mêtê asê ti atac pa su. 30 Kêŋ nem ŋaclai têŋ
yac bu akôm am nem gweleŋ ma akôm lau
gêmbac ŋayham sa, ma akôm gêŋ dalô tidau-
tidau tu am nem ŋgac akiŋ-ŋga dabuŋ Yisu
ndê ŋaê-ŋga.”

31 Sêteŋ mbec dinaŋ su, goc gameŋ naŋ
sêkac sa sêndöc naŋ kêwic dau. Ma Ŋalau
Dabuŋ gêm ŋac hoŋ ahuc, ma ŋac sic hu
sêsôm Anötö ndê mêtê asê ti atac pa su.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêwêkaiŋ gêŋ toŋ tigeŋ

32 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sêkêŋ si ŋalôm
ti gauc pitigeŋ. Ma ŋac si daŋ gêlic ndê gêŋ
tôm iŋ dau ndê dom. Hoŋ sêwêkaiŋ gêŋ
toŋ tigeŋ. 33 Lau aposel sêhoc Pômdau Yisu
tisa ŋawaê asê ti ŋaclai eŋ, ma Anötö ndê
mwasiŋ kêsalê ŋac hoŋ ahuc sambuc. 34 Ŋac
si daŋ pônda dau tu gêŋ daŋ-ŋga dom. Ŋahu
bu lau naŋ sêwêkaiŋ nom me andu, naŋ
sêkêŋ si gêŋ têŋ lau semlhi. Goc sêkôc ŋa-
awa sa si, 35 ma sêkêŋ têŋ aposel sêyob. Ma
lau aposel sic sam gêŋ dau têŋ lau sêpônda
dau-ŋga tôm gi.

36 Ma ŋgac daŋ mbo, naŋ meŋ akêŋ nduc
Saipras. Iŋ †Liwai ndê wakuc daŋ, ma iŋ
ndê ŋaê Josep. Magoc aposel sêsam iŋ bu
Banabas, naŋ danem kwi bu ŋgac puc lau
dôŋ-ŋga. 37 Ŋgac dau ndê nom daŋ y êc, dec
kêŋ têŋ lau semlhi, ma kôc ŋa-awa meŋ kêŋ
têŋ lau aposel.

5

Ananias lu Sapaira

1 Ŋgac daŋ ŋaê Ananias lu iŋ nawhê
Sapaira sêmbo, ma iŋlu sêkêŋ si nom daŋ
têŋ lau semlhi. 2 Nom dau ŋa-awa daŋga
Ananias kêgamiŋ yêc iŋ-ŋga, ma iŋ nawhê
Sapaira kêyalê. Ma ŋadaŋga naŋ Ananias
kêŋ têŋ lau aposel, ma kêsau bu nom dau
ŋaôli sambuc dinaŋ. 3 Têŋ ndoc Pita gêlic
awa dau, naŋ sôm têŋ iŋ bu, “Ananias,
bocke dec Sadaŋ gêm am nem ŋalôm ahuc
e am gauc gêm bu êŋsau Ŋalau Dabuŋ,
ma kêgamiŋ nom ŋa-awa ŋatô yêc am-ŋga?
4 Muŋ-ŋga am daôm ti ŋadau nem nom, ma
têŋ ndoc am kêŋ têŋ lau semlhi su, naŋ
am ti ŋadau ŋa-awa dau bocdinaŋ. Magoc
am kêŋ ŋadaŋga têŋ yac ma kêsau bu nom
dau ŋaôli sambuc dinaŋ. Bocke dec am
gauc gêm bu kôm gêŋ boc-dinaŋ? Am kêsau
ŋamalac dom, am kêsau Anötö goc.” 5 Têŋ
têm Ananias ŋgô yom dinaŋ, dec iŋ hu dau
sip nom gi ma mbac ndu yêc. Ma lau hoŋ
naŋ sêŋgô gêŋ dau ŋawaê, naŋ sêtöc dau
ŋandô. 6 Lau batac ŋatô sêtêŋ Ananias si,
sêmpaŋ iŋ ndê ŋamlaŋ ahuc ma sêkôc sa si
sêŋsuhuŋ.

7 Ŋasawa gitôm acgatu tö giŋga su, goc
ŋgac dau nawhê meŋ ma gêm gauc gêŋ naŋ
kôm iŋ nakweŋ. 8 Ma Pita tôc mone dau
têŋ iŋ, goc ndac, “Lau semlhi amlu nam
akweŋ nem nom daŋ, ma ŋaôli dau dindec,
me?” Ma awhê dau sôm bu, “Aêc, gêŋ dau
dindec.” 9 Dec Pita sôm, “Bocke dec amlu
nem ŋalôm pitigeŋ bu aŋsahê Pômdau ndê
Ŋalau? Lic su naŋ, lau naŋ sêŋsuhuŋ nam
akweŋ dec kwahic sêlhac andu ŋasactô, bu
sêmbalaŋ am sa ndi whiŋ.” 10 Ma ŋagahô
ŋambwa awhê dau ku sa yêc Pita gahi-ŋga
ma mbac ndu. Ma lau batac sêsôc si ma
sêlic bu iŋ mbac ndu su, dec sêkôc iŋ sa si
ma sêŋsuhuŋ iŋ whiŋ nakweŋ. 11 Ma lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ, ti lau ŋatô naŋ sêŋgô
gêŋ dau ŋawaê, naŋ hoŋ sêsö ma sêtöc dau
ŋandô.

Aposel sêkôm gêŋ dalô daêsam

12 Têŋ ŋasawa dinaŋ lau aposel sêkôm gêŋ
dalô ti gêŋ atu-tu daêsam yêc lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga si toŋ ŋalôm. Ma lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga êlêmê sêkac dau sa sêmbo lôm dabuŋ
yêc gameŋ naŋ lau sêsam bu Solomon ndê
Batêm. 13 Lau hoŋ sêlic ŋac ŋayham ma
sêtoc ŋac sa, tigeŋ tu lau bata Israel-ŋga dec

sêtöc dau bu sêlhac sêwhiŋ ŋac. 14 Magoc lauŋgac ti lauwhê daêsam sic hu sêkêŋ whiŋ Pômdau, dec lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si namba kêsôwec tiatu ŋapaŋ. 15 Tu gêŋ atu-tu naŋ lau aposel sêkôm-ŋga, dec lau sêhoŋ si lau gêmbac sêsa malac lôm sêmeŋ ma sêkêŋ ŋac sêyêc sac ti mbô. Ŋac sêkêŋ bata bu Pita oc êŋsêlêŋ meŋ ma êmasec lau gêmbac me mboe ac kêŋ iŋ ndê gatu nem ayuŋ lau gêmbac ma kôm ŋac ŋayham sa. 16 Ma lau daêsam akêŋ malac naŋ sêyêc Jerusalem ŋamakê, naŋ sêhoŋ lau gêmbac ti lau naŋ ŋalau sac sêkôm ŋac sêtisac, naŋ sêmeŋ ma lau aposel sêkôm ŋac hoŋ ŋayham sa.

Sêkêŋ aposel sêndöc gapocwalô tiyham

17 Têŋ dinaŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga ti iŋ ndê lau hoŋ akêŋ Sadiusi si toŋ sem lêmuŋ lau aposel ŋandô. 18 Tu dinaŋ-ŋga dec sêkôc ŋac dôŋ ma sêkêŋ ŋac sêndöc gapocwalô. 19 Tigeŋ têŋ ôbwêc Pômdau ndê aŋela gêlêc andu gapocwalô-ŋga ŋagatam su ma wê ŋac sêsa si. 20 Ma iŋ sôm têŋ ŋac bu, “Andi alhac lôm dabuŋ ŋabatêmndö, ma ahoc yom asê timala eŋ têŋ lau, pi lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ wakuc.” 21 Sêŋgô aŋela ndê yom dinaŋ su, dec bêbêc ganduc sêtêŋ lôm dabuŋ si ma sic hu sêndôhôŋ lau.

Têŋ ndoc dinaŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga ti iŋ ndê lau sêmbwêc lau bata Sanedrin-ŋga hoŋ sa sêpitigeŋ bu sêmatôc aposel si yom. Goc sêŋkiŋ lau ŋatô sêtêŋ gapocwalô si bu sêkôc lau aposel sa sêmeŋ. 22 Magoc têŋ ndoc lau dau sêhôc asê gapocwalô, naŋ sêlic bu aposel aŋgô mba. Goc sêmbu si ma sêsôm bu, 23 “Yac a alic bu sêŋlahi gatam ahuc ŋapep ma lau sêyob gatam sêlhac. Dec yac alêc gatam su magoc alic bu ŋac sêndöc dom.” 24 Lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga si ŋgac bata, ma dabuŋsiga atu-tu sêŋgô yom dau e sêpônda gauc. 25 Sêhê gauc sêmbo ma ŋgac daŋ meŋ ma sôm têŋ ŋac bu, “Alic su naŋ! Lauŋgac naŋ mac akêŋ ŋac sêndöc gapocwalô, naŋ kwahic dec sêlhac lôm dabuŋ ŋamakê ma sêndôhôŋ lau sêmbo.” 26 Goc lau siŋ-ŋga naŋ sêyob lôm dabuŋ ti ŋac si ŋgac bata sêtêŋ lôm dabuŋ si, ma sêkôc aposel sa sêmeŋ. Ŋac sêwê ŋac malô ma sêŋsahic ŋac dom, ŋahu bu sêtöc dau bu lau naŋ sêtoc aposel sa, naŋ oc sêtuc ŋac ŋa hoc. 27 Sêwê aposel sêmeŋ ma sêkêŋ ŋac sêlhac lau Sanedrin-ŋga aŋgô-ŋga bu dabuŋsiga ŋamata-ŋga êŋsu ŋac. 28 Iŋ sôm têŋ ŋac bu, “Y ac ac yao mac ŋaŋga bu andôhôŋ lau pi ŋgac dinaŋ ma asôm iŋ ndê ŋaê asê tiyham dom. Magoc mac nem yom pi iŋ gêm Jerusalem ahuc su. Mac bu ahê ŋamalac dinaŋ ndê dac meŋ pi yac, a?”

29 Dec Pita ti aposel sêô iŋ awha ma sêsôm bu, “Yac daŋaŋ wambu Anötö ndê yom hôc gêlêc ŋamalac si yom su, ac ŋawaê. 30 Mac daôm ac Yisu ndu pi a, tigeŋ abaŋi si Anötö uŋ iŋ sa mbo tali tiyham. 31 Ma Anötö toc iŋ sa ma kêŋ iŋ ndöc iŋ ndê andô-ŋga ti Kiŋ, ma ti Ŋadau Nem Lau Si-ŋga. Iŋ kôm bocdinaŋ, ŋahu bu iŋ bu kêŋ ŋasawa têŋ lau Israel-ŋga bu sêkac si ŋalôm kwi, dec iŋ oc suc ŋac si sac kwi. 32 Yom dinaŋ yac alic ŋandô su, dec asôm asê. Ma Ŋalau Dabuŋ puŋ yom dau dôŋ bocdinaŋ. Iŋ Ŋalau naŋ Anötö kêŋ têŋ lau naŋ daŋga wambu iŋ ŋapep.”

33 Lau bata Israel-ŋga dinaŋ sêŋgô aposel si yom dau e gêli ŋac ŋalôm sa sac andô, ma ŋac tac whiŋ bu sêndic aposel ndu. 34 Tigeŋ lau Sanedrin-ŋga si ŋgac bata daŋ tisa bu lhac ŋac ahuc. Iŋ Palêsai daŋ ŋaê Gamaliel, naŋ kêdôhôŋ yomsu, ma lau hoŋ sêtoc iŋ sa. Iŋ gic atu yom bu sêkêŋ aposel sêsa awê sêndi sêmbo ŋasawa sauŋ. 35 Goc iŋ sôm têŋ lau bata hoŋ, “Mac lau Israel-ŋga, akôc gauc ŋapep pi gêŋ naŋ mac bu akôm têŋ lau dinaŋ. 36 Gauc nem Teudas, ŋgac naŋ ŋasawa apê gi su toc dau sa bu ŋgac tiwaê. Magoc lau siŋ Rom-ŋga sic iŋ ndu, ma lau 400 naŋ sêmbo sêwhiŋ iŋ, naŋ sêmbulu ŋac sêlhö têŋtêŋ si. Ma iŋ ndê gweleŋ hoŋ hê su. 37 Ma têŋ têm sêsê lau sa tu bu sênemlhi takis-ŋga, naŋ ŋgac Galili-ŋga daŋ ŋaê Judas tisa. Iŋ gêli lau toŋ daŋ sa bu sêkêŋ kisa lau Rom-ŋga. Magoc iŋ giŋga bocdinaŋ, ma iŋ ndê lau hoŋ sêlhö têŋtêŋ. 38 Bocdinaŋ kwahic dec aö b u wasôm aneŋ ŋalôm asê têŋ mac. Ahu lau aposel dindê siŋ ma akêŋ ŋac sêlhö sêndi. Ŋac si gweleŋ bu meŋ akêŋ ŋamalac ŋambwa si, gitôm Teudas lu Judas si gweleŋ, dec oc tôm dom bu nem ŋandô. 39 Tigeŋ ŋac si gweleŋ bu meŋ akêŋ Anötö ndê, dec oc atôm dom bu alhac ŋac ahuc. Ma mac bu akêŋ kisa ŋac, dec mac oc akêŋ

kisa Anötö dau.”
40 Lau bata hoŋ sêŋgô iŋ ndê yom ma
sêsôc ŋapu. Ŋac sêmbwêc aposel sêsôc sêmeŋ
ma sêkêŋ lau siŋ-ŋga sêhi ŋac ŋa sö. Ma
sêkêŋ yao bu sênem mêtê pi Yisu tiyham
dom, goc sêkêŋ ŋac sêsa si. 41 Aposel sêhu
lau bata Sanedrin-ŋga siŋ, ma sêsa si ti
atac ŋayham atu. Ŋahu bu Anötö kêŋ ŋac
sêhôc ŋawapac ti ŋandê tu Yisu ndê ŋaê-
ŋga, dec toc ŋac sa. 42 Ma tôm bêc hoŋ
sêndôhôŋ lau sêmbo lôm dabuŋ ŋabatêmndö,
ma sêndôhôŋ lau sêlom-sêlom andu. Ma
sêhoc ŋawaê ŋayham asê ŋapaŋ ma sêsôm bu
Yisu iŋ Mesaya dau.

6

Sêŋyaliŋ lau 7 sa bu sêndic sam gêŋ daneŋ-ŋga

1 Lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga si toŋ kêsôwec
ŋapaŋ. Magoc têŋ têm dinaŋ ŋawapac daŋ
hôc asê. Yêc toŋ dau ŋalôm lau Israel-ŋga
naŋ sêsôm lau Grik awha, naŋ sêtucdiŋ lau
Israel-ŋga naŋ sêsôm Yom †Hibru. Ŋahu
bu tôm bêc hoŋ lau sic sam gêŋ daneŋ-ŋga
têŋ lau naŋ sêpônda dau, magoc tandô toŋ
lauwhê sawa naŋ sêsôm Yom Grik. 2 Tu di-
naŋ-ŋga aposel 12 sêmbwêc lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga hoŋ sêpitigeŋ, ma sêsôm, “Yham dom bu
yac ahu Anötö ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-
ŋga siŋ tu ayob gweleŋ andic sam gêŋ-ŋga.
3 Bocdinaŋ asidôwai, aŋyaliŋ lauŋgac 7 sa
yêc toŋ dindec ŋalôm, naŋ lau tigauc ma
Ŋalau Dabuŋ gêm ŋac ahuc. Ma lau dinaŋ
yac oc dakêŋ ŋac sêyob gweleŋ dindec. 4 Ma
yac dauŋ oc akôm gweleŋ anem mêtê ti
ateŋ mbec-ŋga ŋapaŋ.”
5 Lau hoŋ sêŋgô ŋac si gauc dinaŋ ma sêlic
ŋayham. Bocdinaŋ ŋac sêŋyaliŋ lau 7 sa, naŋ
si ŋaê bocdec. Steven, iŋ ŋgac naŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm iŋ ahuc ma kêŋ whiŋ ŋaŋga, ma
Pilip, Prokoras, Nikanor, Timon, Pamenas,
ma Nikolas naŋ ndê malachu Antiok. Niko-
las iŋ ŋgac Israel-ŋga dom, magoc muŋ-ŋga
iŋ gêm dau kwi ma gêm akiŋ Anötö kêkuc
lau Israel-ŋga si sakiŋ akwa. 6 Ŋac sêkêŋ
lau 7 dau sêlhac aposel aŋgô-ŋga, ma aposel
sêteŋ mbec ma sêkêŋ amba sac ŋac.
7 Têŋ ŋasawa dinaŋ Anötö ndê mêtê tiapa,
ma lau Jerusalem-ŋga daêsam sêkêŋ whiŋ
Yisu. Ma dabuŋsiga Israel-ŋga daêsam sêkêŋ
whiŋ bocdinaŋ.

Sêkôc Steven dôŋ

8 Steven iŋ ŋgac naŋ Anötö ndê mwasiŋ
ti ŋaclai gêm iŋ ahuc, ma kôm gêŋ atu-atu ti
gêŋ dalô mbo lau ŋalôm. 9 Magoc lau akêŋ
lau Israel-ŋga si toŋ daŋ sic hu sêkêŋ kisa iŋ.
Ŋac lau dinaŋ sêmeŋ akêŋ malac Sairin ti
Aleksandria ma akêŋ gameŋ Silisia ti Esia-
ŋga. Muŋ-ŋga ŋac lau akiŋ ŋambwa, magoc
tiŋambu si ŋadaui sêhu ŋac siŋ yêc si sakiŋ,
ma êlêmê sêkac sa sêmbo dau si lôm wê-
ŋga daŋ. Ŋac sêpu Steven ti iŋ ndê yom.
10 Magoc tu Steven ndê gauc ti yom naŋ
Ŋalau Dabuŋ kêŋ têŋ iŋ-ŋga, dec ŋac sêtôm
dom bu sêku iŋ ndê yom dulu.
11 Tu dinaŋ-ŋga ŋac sêkôc lau ŋatô ma
sêkic yom gelec sêwhiŋ ŋac, bu ŋac oc sêtisa
ma sêŋgôliŋ yom pi Steven bocdec bu, “Yac
aŋgô Steven sôm yom sac-sac pi Moses ma
pi Anötö.” 12 Goc ŋac sêsôm yom dau e
gêli lau hoŋ si ŋalôm sa, ma lau bata ti lau
naŋ sêndôhôŋ yomsu-ŋga sêwhiŋ. Goc sêkôc
iŋ dôŋ ma sêwê iŋ e sêkêŋ iŋ kalhac lau
Sanedrin-ŋga si aŋgô-ŋga. 13 Goc sêkêŋ lau
tasaŋ ŋatô sêtisa ma sêsôm, “Iŋ ŋgac dindec
sôm yom ŋapaŋ bu êŋgwiniŋ yac neŋ lôm
dabuŋ ma Anötö ndê yomsu. 14 Yac aŋgô
iŋ sôm bu Yisu Nasaret-ŋga oc seŋ gameŋ
dindec su, ma kêŋ ŋagôliŋ wakuc ô mêtê
naŋ Moses gic dulu têŋ yac.” 15 Têŋ dinaŋ
lau hoŋ naŋ sêndöc Sanedrin si toŋ, naŋ
tahê Steven, ma sêlic bu iŋ ndê aŋgô andô
ŋawasi gitôm aŋela daŋ ndê.

7

Steven sôm yom têŋ lau Sanedrin-ŋga

1 Ma dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndac iŋ bu,
“Yom dindec naŋ sêŋgôliŋ pi am, naŋ yom
ŋandô, me mba?” 2 Ma Steven ô yom
ma sôm, “Asidôwai ti damaŋi. Aŋgô su
naŋ! Muŋ-ŋga lê abaŋ Abraham ndöc
Mesopotemia, iŋ têŋ malac Haran gi su
dom, ma Anötö Ŋawê Ŋadau hoc dau asê têŋ
iŋ. 3 Ma sôm têŋ iŋ, ‘Hu nem gameŋ ti am
nem lau siŋ, ma têŋ gameŋ daŋ naŋ aö bu
watôc têŋ am, naŋ ndi.’ 4 Bocdinaŋ iŋ hu
lau Saldi si gameŋ siŋ, ma sa gi ndöc Ha-
ran. Tiŋambu iŋ damba mbac ndu su, goc

Anötö kêkiŋ Abraham bu têŋ gameŋ din-
dec naŋ kwahic dec mac andöc, naŋ meŋ.
5 Tigeŋ iŋ kêŋ nom têŋ Abraham wêkaiŋ yêc
gameŋ dindec dom. Mba, Abraham dau
tap nom sauŋ daŋ sa dom! Têŋ ndoc dinaŋ
Abraham ndê balêkoc mba, magoc Anötö
kêmatiŋ yom tidôŋ têŋ iŋ, bu iŋ ti iŋ ndê lau
wakuc oc sêwêkaiŋ gameŋ dau. 6 Ma Anötö
sôm têŋ iŋ bu, ‘Am nem wakuc oc sêhu
gameŋ dindec siŋ ma sêndöc sêtôm lau apa
yêc lau daŋ si gameŋ. Ma ŋac oc sênem akiŋ
lau dau, ma lau dau oc sêkôm ŋac ŋayom
nditôm yala 400. 7 Magoc tiŋambu aö oc
wakêŋ ŋagêyô têŋ lau gameŋ dinaŋ-ŋga naŋ
sem akiŋ ŋac, ma am nem wakuc oc sêhu
gameŋ dinaŋ siŋ ma sêmbu sêmeŋ sênem
akiŋ aö yêc gameŋ dindec.’ 8 Ma Anötö
kêŋ †pwac sêsê lauŋgac si ŋamlic ŋatô su-ŋga
têŋ Abraham. Tiŋambu Abraham kwê ndê
atuŋgac Aisak asê, ma sê iŋ ndê ŋamlic ŋatô
su têŋ iŋ ndê bêc ti-8-ŋga. Aisak dau kwê
Jakob asê, ma Jakob kwê yac neŋ abaŋi 12
asê, naŋ sêti yac neŋ gôlôwac Israel-ŋga toŋ
12 si ŋahu. 9 Josep iŋ abaŋi 12 si daŋ, magoc
dôwai sem lêmuŋ iŋ, dec sêkêŋ iŋ têŋ lau
semlhi. Ma lau dau sêkôc iŋ sa sêsip gameŋ
Isip-ŋga si, ma iŋ mbo gameŋ dinaŋ tôm
ŋgac akiŋ ŋambwa daŋ. Magoc Anötö mbo
whiŋ Josep, 10 dec gêm iŋ si yêc ŋawapac
bocke naŋ tap iŋ sa. Iŋ kêŋ gauc ŋayham-
ŋayham têŋ iŋ dec lau Isip-ŋga si kiŋ Parao
gêlic iŋ ŋayham, ma kêŋ iŋ gêm gôliŋ gêŋ hoŋ
yêc iŋ ndê andu kiŋ-ŋga, ma gameŋ Isip-
ŋga sambuc. 11 Tiŋambu tôbôm gêm Isip ma
Kanan ahuc e lau sêhôc ŋawapac atu, ma
abaŋi sêpônda gêŋ sêneŋ-ŋga. 12 Jakob ŋgô
ŋawaê bu gêŋ daneŋ-ŋga yêc Isip, dec kêkiŋ
ndê atui sêsip Isip si. Têm ŋamata-ŋga dinaŋ
sêsip si ma semlhi gêŋ daneŋ-ŋga, ma sêmbu
sêmeŋ. 13 Tiŋambu iŋ kêkiŋ ŋac sêsip Isip si
tiyham, ma têŋ dinaŋ Josep sôm dau asê
têŋ ndê asidôwai, ma Parao ŋgô ŋawaê pi
Josep ndê gôlôwac. 14 Goc Josep kêkiŋ yom
têŋ iŋ damba Jakob ti iŋ ndê lau ŋatô, bu
ŋac hoŋ sêsip Isip sêtêŋ iŋ sêndi. Ŋac lau
dinaŋ lau 75. 15 Bocdinaŋ Jakob ti yac neŋ
abaŋi sêsip Isip si, ma sêndöc e sêmbac ndu
sêyêc gameŋ dinaŋ. 16 Ma tiŋambu ŋac si
lau wakuc sêkôc ŋac si ŋakwa su yêc Isip bu
sêŋsuhuŋ ŋac yêc malac Sekem, sêyêc sêhô
naŋ Abraham gêmlhi su yêc Hamo ndê atui.
17 “Tiŋambu, ndoc meŋ kêpiŋ bu yom naŋ
Anötö gic bata têŋ Abraham, naŋ ŋandô sa.
Têŋ têm dinaŋ lau Israel-ŋga naŋ sêndöc
Isip, naŋ sêti daêsam ŋandô. 18 Magoc kiŋ
wakuc daŋ gêm gôliŋ Isip, naŋ kêyalê Josep
dom. 19 Iŋ yob yac neŋ abaŋi solop dom,
ma kêŋ ŋawapac atu têŋ ŋac. Iŋ gic yomsu
ŋac bu sêmbaliŋ balêkoc wakuc hoŋ siŋ
sêniŋga. 20 Têŋ ndoc dinaŋ Moses dinda kôc
iŋ, ma Anötö gêlic iŋ ŋayham. Ŋac sêlôm
iŋ sêmbo damba ndê andu gitôm ayô tö.
21 Tiŋambu sêkôc iŋ sa si ma sêsiŋ iŋ, ma
malô goc Parao ndê atuwê tap iŋ sa ma
gôlôm iŋ ti ndê balêkoc. 22 Ma bocdinaŋ dec
Moses sôc lôm bapia ma kêdôhôŋ lau Isip-
ŋga si gauc hoŋ. Ma iŋ ti ŋgac ŋaŋga tu sôm
yom ma kôm gweleŋ-ŋga. 23 Iŋ mbo e iŋ
ndê yala ti 40 su, ma bêc daŋ iŋ gauc gêm
bu sa ndi lic ndê asidôwai Israel-ŋga. 24 Têŋ
ndoc dinaŋ iŋ gêlic ŋgac Isip-ŋga daŋ kôm
ŋgac Israel-ŋga daŋ ŋayom. Dec iŋ gic ŋgac
Isip-ŋga dinaŋ ndu bu nem iŋ ndê asidôwa
dinaŋ si. 25 Iŋ gauc gêm bu mboe iŋ ndê
asidôwai oc sêŋyalê bu Anötö kêyaliŋ iŋ sa
bu nem ŋac sa, magoc mba. Ŋac sem gauc.
26 Ŋagalaŋsê iŋ sa gi tiyham ma gêlic Israel
lu sic dau sêmbo. Iŋ bu nem malô iŋlu,
dec sôm, ‘Amlu asidôwa, ma tu sake-ŋga dec
akêŋ kisa daôm?’ 27 Magoc ŋgac lu dau si
daŋ, naŋ bu kôm ndê asidôwa tisac, naŋ suc
Moses sa gi, ma sôm, ‘Asa kêŋ am bu nem
gôliŋ ma êmatôc yac? 28 Bocke? Am bu ndic
aö ndu gitôm am gic ŋgac Isip-ŋga daŋ têŋ
alhabêc, a?’
29 “Têŋ ndoc Moses ŋgô yom dinaŋ, naŋ
iŋ kölhö têŋ gameŋ Midian-ŋga gi, ma ndöc
dinaŋ gitôm ŋgac apa. Ma yêc dinaŋ iŋ gêm
awhê sa ma kwê balêkoc ŋgac lu asê. 30 Yala
40 giŋga su, goc aŋela daŋ hoc dau asê têŋ iŋ
ŋalêŋ bocdec. Moses mbo Lôc †Sainai yêc
gameŋ sawa, ma gêlic ya ŋawahô golom sa
a sauŋ daŋ. 31 Gêŋ dau kôm iŋ sö ma gauc
gêm yom daêsam. Iŋ tigasuc gi bu lic gêŋ
dau, dec ŋgô Pômdau awha sa têŋ iŋ meŋ
bocdec bu, 32 ‘Am apami Abraham lu Aisak
ma Jakob si Anötö aö.’ Moses ŋgô yom dau
e kêtitec ŋandô ma töc dau bu hôc tandô sa
ma lic tiyham. 33 Goc Pômdau sôm têŋ iŋ,
‘Kôc nem atapa su yêc gahim, bu gameŋ

naŋ am kalhac, naŋ gameŋ dabuŋ. 34 Aö
galic su bu aö neŋ lau sêmbo sac yêc Isip. Aö
gaŋgô ŋac si daŋgi, madec gasip gameŋ bu
waŋgaho ŋac su yêc ŋawapac dau. Bocdinaŋ
kwahic dec aö oc waŋkiŋ am mbu têŋ Isip
ndi.' "
35 Steven gic miŋ yom dinaŋ, goc sôm,
"Aö wasôm têŋ mac, bu Moses iŋ ŋgac dau,
naŋ muŋ-ŋga lau Israel-ŋga sêtec iŋ ti sêsôm
iŋ bocdec bu, 'Asa kêŋ am bu nem gôliŋ ti
êmatôc yac?' Tigeŋ Anötö dau ndê aŋela
hoc dau asê têŋ iŋ yêc a sauŋ dinaŋ, ma
kêkiŋ iŋ bu nem gôliŋ lau Israel-ŋga ma
kôc ŋac su yêc gameŋ Isip-ŋga. 36 Bocdinaŋ
iŋ kôc ŋac sêsa akêŋ Isip sêmeŋ. Têŋ ndoc
dinaŋ iŋ kôm gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu daêsam
yêc gameŋ Isip-ŋga, ma yêc gwêc naŋ sêsam
bu Gwêc Koc. Ma iŋ kôm gêŋ dalô tidau-
tidau yêc gameŋ sawa tôm yala 40.
37 "Iŋ Moses dau dinaŋ goc sôm têŋ lau
Israel-ŋga bu, 'Anötö oc tôc ŋgac daŋ yêc
mac nem toŋ ŋalôm, ti propet nditôm aö
dauŋ.' 38 Moses mbo whiŋ lau Israel-ŋga
têŋ ndoc sêmbo gameŋ sawa. Iŋ kalhac
aŋela naŋ sôm yom têŋ iŋ yêc Lôc Sainai,
ma yac neŋ abaŋi ŋalhu, bu kôc Pômdau ndê
yom dandöc taŋli-ŋga ma kêŋ têŋ lau Israel-
ŋga. Ma lau dau sic yom dau dulu e meŋ têŋ
yac. 39 Magoc yac neŋ abaŋi sêtec bu sêsôc
iŋ ŋapu. Ŋac sêpu iŋ ma ŋac si ŋalôm gauc
gêm gameŋ Isip-ŋga ŋapaŋ, e ŋac atac whiŋ
bu sêmbu sêndi. 40 Têŋ ndoc Moses mbo Lôc
Sainai ŋasawa baliŋ, naŋ ŋac sêsôm têŋ Aron
bu, 'Iŋ ŋgac Moses dinaŋ, kôc yac sa asa
yêc Isip ameŋ, ma kwahic dec yac am gauc
gêŋ bocke hôc asê iŋ. Bocdinaŋ êmasaŋ
anötöi gwam bu sêwê yac.' 41 Têŋ ndoc
dinaŋ ŋac sêmasaŋ makao ŋagatu ti gwam,
goc sêndê mwasiŋ atu daŋ tu bu sêtoc gêŋ
dau sa-ŋga. Ŋac sêkêŋ da têŋ gwam dau,
ma atac ŋayham kêlêc pi gêŋ naŋ ŋac dau
amba sêmasaŋ. 42 Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö
puc dômbwê ŋac ma hu ŋac siŋ bu sênem
akiŋ tata ti gêŋ umboŋ-ŋga. Lau propet sêto
yom pi ŋac si mêtê dau bocdec bu:

O mac lau Israel-ŋga. Yala 40 dinaŋ mac
ambo gameŋ sawa, naŋ mac akêŋ nem
gêŋ daŋ ti da têŋ aö dom. Mba! 43 Mac
êlêmê ambalaŋ bac po daŋ tu anem
akiŋ mac nem anötö tasaŋ Molek-ŋga.
Ma mac am akiŋ tata daŋ ŋaê Repa ti
mac nem anötö, ma apôŋ hamduc têŋ
anötöi gwam daêsam naŋ mac amasaŋ.
Tu dinaŋ-ŋga aö watiŋ mac su andi
andöc gameŋ Babilon-ŋga ŋadaŋga tôm
lau gapocwalô-ŋga. *[Amos 5:25-27]*

44 Yêc gameŋ sawa, Anötö whê sa ti tôc
lêŋ têŋ Moses bu lau Israel-ŋga sêmasaŋ
†bac dabuŋ daŋ ti ŋac si gameŋ sênem
akiŋ iŋ-ŋga, naŋ sêkêŋ †apa yomsu-ŋga yêc
ŋalôm. Iŋ kêmasaŋ gêŋ dau tôm Anötö tôc
asê têŋ iŋ, ma abaŋi sêmbalaŋ gêŋ dau whiŋ
ŋac, têŋ ndoc ŋac sêŋsêlêŋ si. 45 Ŋalêŋ dau
dinaŋ Anötö kêŋ ndê bac dabuŋ têŋ lau
Israel-ŋga yêc gameŋ sawa. Tiŋambu Anötö
soc lau naŋ sêndöc gameŋ Kanan-ŋga su,
bu kêŋ gameŋ dau têŋ ŋac. Ma têŋ ndoc
Josua wê ŋac sêsôc gameŋ Kanan-ŋga si,
naŋ sêmbalaŋ bac dabuŋ dau whiŋ ŋac. Ma
bac dau kalhac whiŋ ŋac e Dawid ndê têm.
46 Anötö gêlic Dawid ŋayham, ma Dawid tac
whiŋ bu kwê lôm daŋ sa ti Jakob ndê Anötö
ndê andu ŋandô. 47 Magoc Dawid kwê andu
dau dom, iŋ ndê atuŋgac Solomon kwê
andu dau sa. 48 Tigeŋ kwahic dec aö wasôm
têŋ mac bu Anötö Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau, iŋ
ndöc andu naŋ ŋamalac sêkwê, naŋ dom.
Tôm yom naŋ propet Aisaya to bocdec bu:

49 Pômdau sôm, 'Undambê ti aneŋ pôŋ
kiŋ-ŋga, ma gameŋ nom-ŋga ti gameŋ
gahiŋ lhac-ŋga. Bocdinaŋ mac oc akwê
andu kaiŋ bocke tu bu wandöc-ŋga?
Me amasaŋ gameŋ bocke tu waŋwhaŋ
dauŋ-ŋga? 50 Bu aö dauŋ gakêŋ gêŋ hoŋ
dinaŋ.' " *[Ais 66:1-2]*

51 Têŋ dinaŋ Steven sôm têŋ ŋac lau
Sanedrin-ŋga bu, "Mac lau ŋalôm ŋadandi-
ŋga. Mac am daôm kwi dom, ma mac nem
daŋamsuŋ kwa ŋaŋga. Mac nem mêtê gitôm
apami si. Mac êlêmê atec Ŋalau Dabuŋ
ndê gweleŋ. 52 Mac nem apami sêkêŋ kisa
propet hoŋ naŋ Anötö kêkiŋ. Ma propet
naŋ sêhoc yom asê pi ŋgac gitêŋ nem lau si-
ŋga naŋ Anötö oc êŋkiŋ meŋ, naŋ apami sic
ŋac ndu. Ŋgac gitêŋ dau meŋ su, magoc mac
akêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba ma ac iŋ ndu.
53 O mac lau daôm! Mac daôm akôc Anötö
ndê yomsu naŋ aŋela sêkêŋ têŋ abaŋi, naŋ
su, tigeŋ asôc ŋapu dom!"

Sêtuc Steven ŋa hoc mbac ndu

54 Têŋ ndoc lau Sanedrin-ŋga sêŋgô
Steven ndê yom dinaŋ, naŋ ŋac atac ŋandê
atu ma sêseŋ lhô tu iŋ-ŋga. 55 Magoc Ŋalau
Dabuŋ gêm Steven dau ahuc, ma iŋ tatac
undambê ma gêlic Anötö ndê ŋawasi, ma
Yisu kalhac Anötö amba andô-ŋga. 56 Dec
iŋ sôm, “Alic su naŋ! Aö galic undambê kac
sa ma †Ŋamalac ndê Atu kalhac Anötö ndê
amba andô-ŋga.” 57 Ŋac sêŋgô yom dinaŋ
goc sêpôc daŋgasuŋ ahuc, ma sêmbwêc atu
pi gi. Ŋac sênti sêtêŋ iŋ si, 58 ma sêtiŋ iŋ sa
malac ŋamakê gi, ma sic hu sêtuc iŋ ŋa hoc.
Lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi Steven, naŋ sêkac
si ŋakwê bambaliŋ su, ma sêkêŋ têŋ ŋgac
wakuc daŋ ŋaê Saul bu yob. 59 Ŋac sêtuc hoc
pi Steven sêmbo, ma iŋ teŋ mbec têŋ Pômdau
bocdec, “O Pômdau Yisu, kôc aneŋ gatuŋ sa
loc.” 60 Goc iŋ peŋ ŋa haduc-ŋga sip gi ma
mbwêc atu bu, “Pômdau, gauc nem sac naŋ
lau sêkôm têŋ aö, naŋ dom.” Iŋ sôm su, goc
mbac ndu.

8

1-2 Saul gêlic Steven mbac ndu ma atac
ŋayham tu gêŋ naŋ lau dau sêkôm têŋ iŋ-ŋga.
Ma tiŋambu lau sêkêŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga ŋatô
sêŋsuhuŋ Steven ma sêtaŋ iŋ.

Saul ma lau Israel-ŋga sêkêŋ kisa lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu

Têŋ bêc dau dinaŋ lau sic hu sêkêŋ kisa
ŋaŋga têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo
Jerusalem. Tu dinaŋ-ŋga ŋac si lau daêsam
sêhu Jerusalem siŋ ma sêlhö têŋtêŋ sêtêŋ
gameŋ Judia ti Samaria-ŋga si. Magoc lau
aposel sêhu Jerusalem siŋ dom. 3 Ma Saul
bocdinaŋ gic hu bu seŋ lau sêkêŋ whiŋ
Yisu-ŋga. Iŋ kêsalê ŋac tôm andu, goc hê
ŋac sêsa si ma kêŋ ŋac sêndöc gapocwalô,
lauŋgac sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma lauwhê bocd-
inaŋ.

Pilip gêm mêtê mbo Samaria

4 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêhu Jerusalem
siŋ ma sêlhö têŋtêŋ, naŋ sêhoc ŋawaê
ŋayham pi Yisu asê, yêc malac hoŋ naŋ
sêhôc asê naŋ. 5 Pilip têŋ malac atu daŋ yêc
gameŋ Samaria-ŋga gi, ma gêm mêtê yêc
dindê ma whê sa bu Yisu iŋ Mesaya dau.
6 Lau daêsam sêŋgô Pilip ndê yom ti sêlic
gêŋ dalô naŋ iŋ kôm, dec sêkêŋ daŋga iŋ ndê
yom ŋapep. 7 Pilip soc ŋalau sac daêsam su
sêsa yêc lau ti sêmbwêc atu. Ma iŋ kôm lau
bôliŋ daêsam ŋayham sa. 8 Tu dinaŋ-ŋga lau
daêsam yêc malac atu dinaŋ atac ŋayham
atu.

Saimon, ŋgac balö

9 Ŋgac daŋ mbo malac dinaŋ, naŋ ndê
ŋaê Saimon. Tôm ŋasawa baliŋ iŋ pec balö
ti kôm gêŋ atu-tu e lau gameŋ Samaria-
ŋga hoŋ sêhêdaê. Iŋ toc dau sa bu iŋ ŋgac
tiwaê. 10 L au atu-tu ma lau ŋambwa hoŋ
tatiŋ Saimon ŋapaŋ. Ŋac sêsôm, “Anötö ndê
ŋaclai naŋ dasam bu Ŋaŋga Atu, naŋ puc
ŋgac dindec dôŋ.” 11 Ma lau daêsam tatiŋ
iŋ ŋapaŋ, bu sêhêdaê tu gêŋ atu-tu naŋ iŋ
kôm ŋasawa hic su naŋ-ŋga. 12 Magoc sêhu
siŋ têŋ ndoc sêŋgô ŋawaê ŋayham pi Anötö
ndê gôliŋ ma pi Yisu Kilisi, naŋ Pilip hoc
asê. Lauŋgac ti lauwhê daêsam sêkêŋ whiŋ
iŋ ndê yom, ma sêliŋ saŋgu. 13 Ma Saimon
dau kêŋ whiŋ ma gêliŋ saŋgu whiŋ. Iŋ gêlic
gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu naŋ Pilip kôm, dec
hêdaê ŋandô ma kêkuc iŋ ŋapaŋ.

14 Têŋ ndoc lau aposel naŋ sêmbo
Jerusalem sêŋgô ŋawaê bu lau Samaria-
ŋga sêkôc Anötö ndê yom sa, naŋ sêŋkiŋ
Pita lu Jon sêtêŋ ŋac si. 15 Iŋlu sêhôc asê
ŋac su, goc sêteŋ mbec bu Pômdau kêŋ ndê
Ŋalau Dabuŋ pi ŋac hoŋ. 16 Têŋ ndoc lau
Samaria-ŋga dinaŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ sêliŋ
saŋgu tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga, magoc
Ŋalau Dabuŋ sip meŋ pi ŋac si daŋ dom.
Tu dinaŋ-ŋga dec Pita lu Jon sêteŋ mbec pi
ŋac. 17 Sêteŋ mbec su ma sêkêŋ amba sac
ŋac, goc Ŋalau Dabuŋ meŋ gêm ŋac ahuc.

18 Saimon gêlic bu têŋ ndoc aposel lu
sêkêŋ amba sac lau dau, naŋ Ŋalau Dabuŋ
meŋ pi ŋac, dec gauc gêm bu nemlhi ŋaclai
dau yêc iŋlu. 19 Iŋ ndac iŋlu bocdec bu,
“Akêŋ ŋaclai dinaŋ lom aö. Ma bocdinaŋ
asa naŋ bu wakêŋ amaŋ sac iŋ, naŋ oc kôc
Ŋalau Dabuŋ.” 20 Magoc Pita ô yom ma sôm,
“Bocke? Am gauc gêm bu nemlhi Anötö
ndê mwasiŋ ŋa mone, a? Am oc niŋam,
ti nem mone hoŋ! 21 Am wêkaiŋ gweleŋ
dindec whiŋ yac dom. Ŋahu bu gauc naŋ
yêc am nem ŋalôm, naŋ Anötö gêlic bu solop
dom. 22 Kac nem ŋalôm kwi ma hu mêtê
sac dinaŋ siŋ. Ma teŋ mbec têŋ Pômdau bu
suc am nem giso kwi pi gauc sac naŋ yêc
nem ŋalôm. 23 Aö galic su bu am gêm lêmuŋ

Anötö ndê ŋaclai e am ŋalôm gêli sa, ma sac ŋa-ŋaclai sô am dôŋ ŋapaŋ." 24 Saimon ŋgô Pita ndê yom dinaŋ, goc sôm, "Gitôm bu am teŋ mbec têŋ Pômdau tu aö-ŋga, ma bocdinaŋ gêŋ naŋ am sôm yom pi, naŋ oc tap aö sa dom."

25 Pita lu Jon sêhoc Pômdau ndê yom asê ti sem mêtê lau su, goc sêlhö bu sêmbu sêtêŋ Jerusalem sêndi. Ma yêc seŋ ŋasawa, naŋ sêsôm ŋawaê ŋayham asê yêc malac daêsam naŋ sêyêc gameŋ Samaria-ŋga.

Pilip lu ŋgac Itiopia-ŋga

26 Têŋ ndoc dinaŋ Pômdau kêkiŋ ndê aŋela daŋ têŋ Pilip gi, ma sôm têŋ iŋ bu, "Êmasaŋ daôm, goc sa ndi ma êmsêlêŋ êmkuc seŋ akêŋ Jerusalem naŋ sip têŋ malac Gasa, seŋ naŋ gic gameŋ sawa kic." 27 Bocdinaŋ Pilip tisa ma kêsêlêŋ gi. Ma yêc seŋ dinaŋ iŋ tap ŋgac Itiopia-ŋga daŋ sa, naŋ bêc ŋatô su mbo Jerusalem bu lic om, ma bu mbu têŋ ndê gameŋ ndi. Iŋ ŋgac tiwaê naŋ yob lau Itiopia-ŋga si Kwin Kandis ndê awa hoŋ, naŋ muŋ-ŋga sêsip iŋ ndê ŋamatu sa.* 28 Têŋ ndoc Pilip tap iŋ sa yêc seŋ, naŋ ŋgac dau ndöc ndê kaleta, ma sam propet Aisaya ndê buku. 29 Dec Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ Pilip, "Am tigasuc kaleta ma êmkuc ŋgac dindê." 30 Goc Pilip kêti têŋ kaleta gi ma ŋgô bu ŋgac dau sam propet Aisaya ndê yom asê. Dec Pilip ndac iŋ, "Am sam yom dinaŋ ma kêyalê ŋahu, me mba?" 31 Ma iŋ sôm, "Ŋamalac daŋ bu whê sa têŋ aö dom, dec oc waŋyalê bocke?" Ma iŋ ndac Pilip bu pi kaleta ma ndöc whiŋ iŋ. 32 Iŋ ŋgô bu ŋgac dau sam Aisaya ndê yom bocdec bu:

> Ŋac sêwê iŋ bu sêndic iŋ ndu gitôm domba.
> Ma iŋ gêm dau dôŋ tôm domba naŋ sêŋgapiŋ ŋamliclhu, magoc taŋ dom.
> 33 Ŋac sêŋgwiniŋ iŋ, ma sêmatôc iŋ ndê yom gi solop dom.
> Ŋac sic iŋ ndu, ma bocdinaŋ iŋ ndê wakuc mba. *[Ais 53:7-8]*

34 Ma ŋgac dau ndac Pilip, "Gitôm bu am whê sa têŋ aö bu propet sôm yom dinaŋ pi iŋ dau, me pi ŋamalac daŋ?" 35 Goc Pilip whê yom hoŋ sa têŋ iŋ, gic hu yêc Aisaya ndê yom dinaŋ e sôm ŋawaê ŋayham pi Yisu têŋ iŋ. Ma ŋgac dau kêŋ whiŋ Yisu. 36-37 Ŋac si e sêhôc asê bu daŋ poc seŋ ŋamakê. Ma ŋgac dau sôm, "Lic bu dê poc. Gitôm bu aö waliŋ busaŋgu, me mba?" 38 Goc iŋ sôm têŋ ŋgac naŋ gêm gôliŋ kaleta bu kêŋ kaleta lhac. Ma iŋlu Pilip sêsip bu si ma Pilip kêku iŋ. 39 Têŋ ndoc naŋ sêpi akêŋ bu sêmeŋ, naŋ Pômdau ndê Ŋalau kôc Pilip su sep tigeŋ. Ma ŋgac dau gêlic iŋ tiyham dom, magoc kölhö ti atac ŋayham gi. 40 Ma Ŋalau kôc Pilip sa gi kêŋ iŋ mbo malac Asotas. Ma iŋ kêsêlêŋ golom-golom malac, ma sôm ŋawaê ŋayham asê e hôc asê malac Sisaria.

9

Pômdau gêm Saul kwi

1 Têŋ ŋasawa dinaŋ Saul kêŋ kisa lau sêkêŋ whiŋ Pômdau-ŋga ŋapaŋ. Iŋ sôm ŋaŋga bu iŋ oc kôm ŋac ŋayom ma ndic ŋac ndu. Iŋ têŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga gi, 2 ma ndac iŋ bu to bapia puc iŋ dôŋ-ŋga, bu tôc têŋ lau bata naŋ sêyob lau Israel si lôm wê-ŋga yêc malac Damaskas. Bapia dau kêŋ ŋaclai têŋ Saul bu kôc launŋgac ti lauwhê Damaskas-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ dôŋ, ma wê ŋac sa sêtêŋ Jerusalem sêndi bu sêmatôc ŋac. 3 Iŋ kôc bapia dau su ma kêsêlêŋ e gi kêpiŋ Damaskas. Ma ŋagahô ŋambwa ŋawê atu daŋ akêŋ undambê meŋ pô gameŋ naŋ iŋ mbo. 4 Iŋ peŋ sip nom ma ŋgô awha daŋ ta iŋ bocdec bu, "Saul, Saul, tu sake-ŋga am kêŋ kisa aö?" 5 Goc Saul ô yom ma ndac, "O ŋadau, am asa?" Ma awha dau sôm, "Aö Yisu dauŋ, dec am kêŋ kisa. 6 Am tisa ma sôc malac atu dê ndi. Ma gêŋ bocke naŋ aö tac whiŋ bu am kôm-ŋga, naŋ aö oc waŋkiŋ lau bu sêwhê sa têŋ am yêc dindê."

7 Lau naŋ sêmbo seŋ sêwhiŋ Saul, naŋ sêlhac ti sem dau dôŋ. Ŋac sêŋgô ŋakêcsia dau, magoc sêlic ŋamalac daŋ dom. 8 Têŋ ndoc Saul tisa kalhac, naŋ kac tandô sa magoc gitôm dom bu lic gameŋ. Bocdinaŋ lau dinaŋ sêkêm iŋ sip amba, ma sêwê iŋ sêsôc malac Damaskas si. 9 Gitôm bêc tö iŋ mbo tapec, ma gêŋ ti nôm gêŋ daŋ dom.

10 Ŋgac kêŋ whiŋ Yisu-ŋga daŋ mbo Damaskas, naŋ ndê ŋaê Ananias. Ma

* **8:27:** Muŋ-ŋga lau si gêbôm daŋ yêc bu launŋgac akiŋ naŋ sêyob Kiŋ si andu me wapa me lauwhê, naŋ sêsip ŋac ŋamatu sa. Launŋgac kaiŋ dinaŋ sêsam yêc Yom Inglis bu 'Eunuch' (Yunok).

Pômdau hoc dau asê têŋ iŋ ŋa mbê, ma ta iŋ bu, “Ananias!” Ma iŋ ô yom ma sôm, “Âêc Pômdau, bocke?” 11 Goc Pômdau sôm têŋ iŋ, “Am sa seŋ naŋ sêsam bu Seŋ Solop ma têŋ Judas ndê andu ndi, ma am oc tap ŋgac daŋ sa, naŋ ndê ŋaê Saul akêŋ malac Tasis. Ŋgac dau teŋ mbec mbo dinaŋ. 12 Aö gatôc têŋ iŋ su ŋa mbê bu ŋamalac daŋ ŋaê Ananias oc têŋ iŋ ndi, kêŋ amba sac iŋ, ma kôm iŋ tandô po asê tiyham.” 13 Ananias ŋgô yom dinaŋ ma sôm, “Pômdau. Aö gaŋgô ŋgac dinaŋ ŋawaê su. Iŋ ŋgac naŋ kêŋ ŋawapac atu têŋ am nem lau dabuŋ naŋ sêmbo Jerusalem. 14 Ma dabuŋsiga atu-tu sêkêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu têŋ malac dindec meŋ, ma kôc lau naŋ sêtoc am nem ŋaê sa, naŋ dôŋ.” 15 Magoc Pômdau ô Ananias ndê yom ma sôm, “Am ndi, ma hêgo daôm dom! Aö kayaliŋ ŋgac dau sa su, bu hoc yom asê pi aneŋ ŋaê têŋ lau gameŋ apa-ŋga ti ŋac si kiŋ, ma têŋ lau Israel-ŋga sêwhiŋ. 16 Ma ŋawapac ti ŋandê naŋ iŋ oc hôc tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ aö oc watôc têŋ iŋ.”

17 Goc Ananias têŋ andu dau gi. Iŋ sôc gi, goc kêŋ amba sac Saul ma sôm, “Aneŋ asidôwa Saul. Pômdau Yisu naŋ hoc dau asê têŋ am yêc seŋ têŋ malac dindec, naŋ kêkiŋ aö gatêŋ am gameŋ. Iŋ kêkiŋ aö bu wakôm nem tanôm po asê, ma bu Ŋalau Dabuŋ nem am ahuc.” 18 Ma ŋagahô gêŋ gitôm i ŋagala peŋ akêŋ Saul tandô, ma iŋ gêlic gameŋ tiyham. Iŋ tisa ma Ananias kêku iŋ. 19 Ma tiŋambu iŋ gêŋ gêŋ e hôc iŋ dôŋ.

Saul gêm mêtê mbo Damaskas

Saul mbo Damaskas whiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga gitôm bêc ŋatô. 20 Ma têŋ têm dau dinaŋ iŋ gic hu gêm mêtê lau yêc lau Israel si lôm wê-ŋga, ma hoc asê têŋ ŋac bu Yisu iŋ Anötö Atu. 21 Ma lau hoŋ naŋ sêŋgô iŋ ndê yom, naŋ sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ŋgac naŋ kêŋ kisa lau Jerusalem-ŋga naŋ sêtoc Yisu ndê ŋaê sa, iŋ ŋgac dau dindec me? Ma iŋ têŋ yac mba malac dec meŋ, bu kôc lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋ ga dôŋ ma wê ŋac sêtêŋ dabuŋsiga atu-tu sêndi bu sêmatôc ŋac.” 22 Tigeŋ Saul sôm yom ŋaŋga ma iŋ ndê ŋaclai kêsôwec. Iŋ tôc asê têŋ lau Israel-ŋga naŋ sêndöc Damaskas, bu yom andô, Yisu iŋ lau Israel si Mesaya dau. Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtôm dom bu sêô iŋ ndê yom.

23 Saul mbo malac Damaskas e bêc daêsam giŋga su, ma lau Israel-ŋga ŋatô sêkic yom bu sêŋsalê lêŋ bu sêndic iŋ ndu. 24 Ma Saul ŋgô yom dau ŋawaê. Tôm acsalô ti ôbwêc ŋac sêkêŋ lau sêtip gatam malac-ŋga ŋapep bu sêkôc iŋ dôŋ ma sêndic iŋ ndu. 25 Magoc lau naŋ s êlhac sêwhiŋ Saul ti sêŋkuc iŋ, naŋ sem iŋ sa bu lhö ndi. Têŋ ôbwêc daŋ sêkêŋ iŋ sip sambec atu daŋ, ma sêŋwhaŋ iŋ sip akêŋ gatam sauŋ daŋ yêc malac dau ŋatuŋbôm e gi sip nom ma kölhö gi.

Saul mbo Jerusalem

26 Tiŋambu Saul mbu têŋ Jerusalem gi, ma gauc gêm bu mbo whiŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ sêmbo dinaŋ. Magoc ŋac sêkêŋ whiŋ dom bu iŋ gêm dau kwi su ma kêŋ whiŋ Yisu, dec ŋac hoŋ sêtöc iŋ. 27 Magoc Banabas wê iŋ sôc gi kalhac aposel aŋgô-ŋga. Ma iŋ whê sa bu Pômdau hoc dau asê ma sôm yom têŋ Saul yêc seŋ, ma tiŋambu iŋ kalhac ŋaŋga ma gêm mêtê pi Yisu ti atac pa su yêc malac Damaskas. 28 Banabas ndê yom gêm malô lau Jerusalem-ŋga si ŋalôm, dec Saul mbo whiŋ ŋac, ma sôc sa yêc lhu, ma hoc yom asê pi Pômdau Yisu ti atac pa su eŋ. 29 Iŋ sôm yom whiŋ lau Israel-ŋga ŋatô naŋ sêsôm awha Grik, ma kêsahê bu whê ŋac si gauc sa pi Yisu. Magoc ŋac sêtec iŋ ndê yom, ma bu sêndic iŋ ndu. 30 Yom dau ŋawaê tap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, dec sêkôc iŋ whiŋ ŋac sêsip malac Sisaria si, ma sêŋkiŋ iŋ têŋ malac Tasis gi.

31 Têŋ ŋasawa dinaŋ lau sêhu si kisa têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga siŋ. Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc gameŋ Judia ti Galili ma Samaria-ŋga sêndöc ti yom malô. Anötö kêŋ Ŋalau Dabuŋ bu puc ŋac dôŋ ma nem ŋac sa. Ma sêsôc Pômdau ŋapu ti sêtoc iŋ sa, ma ŋac si toŋ kêsôwec tiatu ŋapaŋ.

Pita kôm ŋgac bôliŋ daŋ ŋayham sa

32 Têŋ têm dinaŋ Pita kêsêlêŋ golom-golom malac ma gêm mêtê lau. Têŋ bêc daŋ iŋ sôc malac Lida gi, bu ndic lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga kêsi. 33 Yêc malac dau iŋ tap ŋgac daŋ ŋaê Aenias sa. Iŋ ŋgac bôliŋ ma yêc mbô ŋapaŋ gitôm yala 8 su. 34 Ma Pita sôm

têŋ iŋ, “Aenias. Yisu Kilisi kôm am ŋayham sa. Tisa ma tip nem mbô sa.” Ma ŋagahô Aenias tisa kalhac. 35 Ma têŋ ndoc lau naŋ sêndöc malac Lida ti malac Saron sêlic bu iŋ ŋayham sa, dec ŋac hoŋ sem si ŋalôm kwi ma sêkêŋ whiŋ Pômdau.

Pita uŋ awhê batê daŋ sa

36 Têŋ têm dinaŋ awhê kêŋ whiŋ-ŋga daŋ ndöc malac Jopa. Iŋ ndê ŋaê Tabita, naŋ yêc lau Grik awha bu Dokas. Iŋ awhê naŋ kôm mêtê ŋayham-ŋayham, ma gêm lau ŋalôm sawa sa ŋalêŋ daêsam. 37 Magoc Dokas tap gêmbac atu sa e iŋ mbac ndu. Goc lau sêŋgwasiŋ iŋ ndê ŋamlaŋ ma sêkêŋ yêc andu ŋalôm ŋahô-ŋga daŋ. 38 Malac Jopa dau yêc kêpiŋ malac Lida, ma têŋ têm lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Jopa sêŋgô bu Pita mbo Lida, naŋ sêŋkiŋ ŋgac lu sêtêŋ iŋ si, ma sêteŋ iŋ ŋaŋga bu mbu têŋ Jopa whiŋ iŋlu ndi. 39 Pita whiŋ iŋlu gi e hôc asê Jopa, ma sêwê iŋ pi andu ŋalôm ŋahô-ŋga dinaŋ gi. Lauwhê sawa daêsam sêmbo ti sêtaŋ Dokas. Ŋac sêŋgihi Pita ahuc ma sêtôc ŋakwê bambaliŋ ti ŋakwê ŋatô naŋ Dokas kêmasaŋ têŋ ndoc iŋ mbo tali, naŋ têŋ Pita. 40 Goc iŋ kêŋ ŋac hoŋ sêsa awê si, ma pôŋ haduc ma teŋ mbec. Iŋ kac dau kwi bu lic awhê batê dinaŋ, ma sôm, “Tabita, am tisa!” Ma awhê dau tali sa e gêlic Pita, ma yêc dau sa meŋ ndöc. 41 Goc Pita kêm iŋ sip amba ma keŋ iŋ sa kalhac. Ma iŋ mbwêc lauwhê sawa dinaŋ ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sêsôc sêmeŋ, ma tôc têŋ ŋac bu awhê dau mbo tali tiyham. 42 Ma gêŋ dau ŋawaê tiapa yêc malac Jopa, e lau daêsam sêkêŋ whiŋ Pômdau. 43 Ma Pita mbo Jopa bêc ŋatô, whiŋ ŋgac daŋ ŋaê Saimon. Iŋ ŋgac kôm gweleŋ kêmasaŋ bôc ŋamlic-ŋga.

10

Anötö kêkiŋ aŋela daŋ têŋ Konelias

1 Yêc malac Sisaria ŋgac daŋ mbo, naŋ ndê ŋaê Konelias. Iŋ ŋgac bata siŋ-ŋga naŋ yob lau siŋ-ŋga toŋ daŋ yêc lau siŋ Rom-ŋga si toŋ atu naŋ sêsam bu Itali Ŋatoŋ.* 2 Iŋ ti ndê gôlôwac hoŋ sêtoc Anötö sa ma sêsôc iŋ ŋapu ŋapep. Iŋ teŋ mbec têŋ Anötö tôm bêc hoŋ, ma kêŋ ndê awa daêsam bu nem lau Israel-ŋga naŋ sêpônda dau, naŋ sa. 3 Têŋ bêc daŋ, acgatu gitôm 3 kilok telha-ŋga, naŋ Anötö tôc gêŋ ŋagatu daŋ têŋ iŋ. Iŋ gatu gêlic Anötö ndê aŋela daŋ têŋ iŋ meŋ ma ta iŋ bu, “Konelias!” 4 Goc Konelias tahê iŋ ti töc dau atu, ma ndac, “Pômdau, bocke?” Ma aŋela dau sôm, “Mbec hoŋ naŋ am teŋ, ti mwasiŋ naŋ am kêŋ têŋ lau ŋalôm sawa, naŋ Anötö gêlic gitôm da ŋayham naŋ iŋ gauc gêm ŋapaŋ. 5 Kwahic dec iŋ kêŋ yom têŋ am bocdec bu. Êmkiŋ lau ŋatô sêtêŋ malac Jopa sêndi, bu sêkôc ŋgac daŋ ŋaê Saimon mbu têŋ am meŋ. Ŋgac dau ndê ŋaê daŋ sêsam bu Pita. 6 Iŋ mbo whiŋ iŋ ndê wakaŋgac daŋ ŋaê Saimon, naŋ kôm gweleŋ bôc ŋamlic-ŋga, ma iŋ ndê andu kalhac gwêc dali.”

7 Aŋela sôm yom dau pacndê su, goc hu iŋ siŋ. Dec Konelias ta iŋ ndê ŋgac akiŋ lu ma iŋ ndê ŋgac siŋ-ŋga daŋ sêmeŋ. Ŋgac siŋ-ŋga dau gêm iŋ sa tôm bêc hoŋ, ma iŋ toc Anötö sa. 8 Konelias gic miŋ têŋ ŋac pi yom hoŋ naŋ aŋela sôm têŋ iŋ, goc kêkiŋ ŋac sêtêŋ malac Jopa si.

Pita gêlic gêŋ ŋagatu daŋ

9 Galaŋsê ŋac sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ ma têŋ ac kalhac lhu, naŋ sêsuŋ sa malac atu Jopa. Têŋ têm dinaŋ, Pita pi andu gi bu teŋ mbec. 10 Iŋ mbo e gêŋ yô iŋ dec tac whiŋ bu neŋ gêŋ. Lau sêmasaŋ iŋ ndê gêŋ sêmbo, ma Pita gatu kaiŋ daŋ sa. 11 Iŋ gêlic undambê kac sa, ma gêŋ gitôm po atu daŋ naŋ sêsô wac sip ŋakêcsu hale, naŋ sêŋwhaŋ sip nom meŋ yêc iŋ aŋgô-ŋga. 12 Ma iŋ gêlic bôc tidau-tidau ma gêŋ naŋ sêŋsêlêŋ ŋa ŋatac pu-ŋga, ti mbac lôlôc-ŋga sêmbo po dau ŋalôm. 13 Goc awha daŋ sôm têŋ iŋ bocdec bu, “Pita, tisa ndic ma neŋ.” 14 Magoc iŋ ô yom ma sôm, “Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gêŋ dau ma sôm bu iŋ gêŋ ŋadômbwi, ma bocdinaŋ aö whaŋsuŋ gêm gauc sambuc.” 15 Dec awha dau sôm tiy-ham, “Anötö bu sôm bu gêŋ daŋ iŋ ŋawasi, dec am sôm bu gêŋ ŋadômbwi dom.” 16 Gêŋ

* **10:1:** Lau Rom-ŋga si ŋgac bata naŋ yob lau siŋ-ŋga gitôm 100, naŋ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Centurion’ (Senturion). Konelias iŋ senturion daŋ. Lau siŋ-ŋga gitôm 600 sêmbo Itali Ŋatoŋ ŋalôm, ma sêsam toŋ atu gitôm Itali Ŋatoŋ yêc Yom Inglis bu ‘Regiment.’ Ma ŋac sêkêŋ Regiment ŋatoŋ 10 sêpitigeŋ sêti toŋ atu, naŋ sêsam bu ‘Legion’ (lau siŋ-ŋga gitôm 6,000).

hoŋ dinaŋ hôc asê iŋ tidim tö su, goc po dau pi undambê gi tiyham.

17 Têŋ ndoc dinaŋ Pita ndê gauc sa bu iŋ gêlic gêŋ ŋagatu daŋ, goc iŋ ndöc ma kôc gauc pi gêŋ dau ŋahu. Têŋ ndoc dinaŋ, lau naŋ Konelias kêkiŋ, naŋ sêtap Saimon ndê andu sa, ma sêlhac andu dau ŋagatam. 18 M a sêta yom ma sêndac bu Saimon naŋ sêsam bu Pita, naŋ mbo andu dau, me mba. 19 Pita hê gauc pi gêŋ naŋ iŋ gatu gêlic naŋ mbo, ma Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ iŋ, “Saimon, lau tö sêŋsalê am. 20 Tisa ma sip nom ndi, ma whiŋ ŋac ndi. Hêgo daôm bu ŋac lau gameŋ apa-ŋga lec dom, bu aö dauŋ kakiŋ ŋac sêmeŋ.” 21 Goc Pita sip gi ma sôm têŋ lau dinaŋ, “Ŋamalac naŋ mac aŋsalê ambo, naŋ aö dauŋ dec. Mac ameŋ tu sake-ŋga?” 22 Ma ŋac sêsôm, “Ŋgac bata siŋ-ŋga Konelias kêkiŋ yac ameŋ. Iŋ ŋgac gitêŋ toc Anötö sa-ŋga, ma lau Israel-ŋga hoŋ naŋ sêmbo malac Sisaria, naŋ sêlic iŋ ŋayham. Aŋela dabuŋ daŋ sôm têŋ iŋ bu êŋgalêm am sa têŋ iŋ ndê andu ndi, bu am sôm yom ŋatô têŋ iŋ.” 23 Pita ŋgô ŋac si yom dinaŋ su, goc kôc ŋac sêsôc andu dau si bu sêmbo sêwhiŋ iŋ têŋ ôbwêc dinaŋ.

Pita gêm mêtê têŋ Konelias ti ndê lau

Têŋ galaŋsê Pita ti akêŋ malac Jopa whiŋ lau dau, ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô akêŋ Jopa sêwhiŋ ŋac si. 24 Bêc daŋ tiyham sêhôc asê Sisaria. Konelias kêŋ bata ŋac, dec mbwêc iŋ ndê dawai ti ndê silip hoŋ sêkac sa sêpitigeŋ. 25 Têŋ ndoc Pita bu sôc iŋ ndê andu ndi, naŋ Konelias têŋ iŋ gi, ma hu dau yêc iŋ gahi-ŋga bu toc iŋ sa. 26 Magoc Pita sôm, “Am kôm bocdinaŋ dom! Tisa, bu aö dauŋ ŋamalac ŋambwa.” 27 Iŋlu sem yomgalôm ma sêsôc andu dau si, ma Pita gêlic lau toŋ atu sêndöc andu ŋalôm. 28 Dec iŋ sôm têŋ ŋac, “Mac aŋyalê bu yac lau Israel-ŋga mba yomsu gic yao yac bu andic ahê lau naŋ lau Israel dom, ma ati ŋacleŋ ŋac d om. Tigeŋ Anötö tôc asê têŋ aö bu wapu ŋamalac daŋ bu ŋadômbwi me sac dom. 29 Bocdinaŋ têŋ ndoc mac aŋkiŋ lau bu sêŋgalêm aö sa, naŋ aö gasôm yom daŋ dom, ma gawhiŋ ŋac gameŋ. Ma kwahic dec, gitôm bu mac asôm asê têŋ aö, ŋahu bocke dec mac aŋgalêm aö sa gameŋ?”

30 Goc Konelias ô yom ma sôm, “Bêc hale su, aö gambo andu ti gateŋ mbec têŋ acgatu gitôm kwahic dec-ŋga, têŋ 3 kilok telha-ŋga. Ma ŋagahô ŋamalac daŋ ti ŋakwê ŋawasi atu hôc asê kalhac aö aŋôŋ-ŋga. 31 Ma iŋ sôm têŋ aö bu, ‘Konelias, Anötö ŋgô am nem mbec, ma gauc gêm mwasiŋ naŋ am kêŋ têŋ lau ŋalôm sawa. 32 Kwahic dec êmkiŋ lau ŋatô sêtêŋ malac Jopa sêndi, ma sêkôc ŋgac daŋ ŋaê Saimon naŋ sêsam bu Pita, naŋ meŋ. Iŋ ti ŋacleŋ iŋ ndê wakaŋgac ŋaê Saimon ma ndöc whiŋ iŋ. Ŋgac kêmasaŋ bôc ŋamlic-ŋga dinaŋ ndê andu kalhac gwêc ŋadali.’ 33 Aö gaŋgô su, goc ŋagahô kakiŋ lau ŋatô sêtêŋ am sêloc, ma ŋayham bu am mweŋ su. Kwahic dec yac hoŋ dambo Anötö aŋgô-ŋga, ma yac bu aŋgô yom bocke naŋ Pômdau gic atu am bu sôm têŋ yac.”

34 Goc Pita gic hu yom ma sôm, “Kwahic dec aö kayalê pi ŋandô bu Anötö toc lau toŋ daŋ sa, hôc gêlêc toŋ ŋatô su dom. 35 Yomandô! Lau akêŋ lau ŋatoŋ nom-ŋga hoŋ naŋ sêtöc iŋ ma sêkôm mêtê ŋayham ma solop, naŋ iŋ oc kôc ŋac sa. 36 Anötö kêŋ ndê ŋawaê ŋayham têŋ lau Israel, ma yom dau hêganôŋ Yisu Kilisi, naŋ ti lau Israel ma lau gameŋ apa-ŋga hoŋ si Pômdau, ma whê lêŋ naŋ datap yom malô sa tu iŋ-ŋga, naŋ sa. Mac aŋgô ŋawaê dau su. 37 Mac aŋyalê gêŋ hoŋ naŋ hôc asê gameŋ Judia-ŋga, têŋ ndoc Jon gêm mêtê ma kêku lau mbo Galili e meŋ têŋ dec. 38 Anötö kêŋ iŋ ndê ŋaclai atu ti Ŋalau Dabuŋ gêm Yisu Nasaret-ŋga ahuc, dec kêyaliŋ iŋ sa tu kôm gweleŋ-ŋga. Ma Anötö whiŋ iŋ, dec iŋ gêm lau sa yêc gameŋ daêsam, ma kôm lau hoŋ naŋ Sadaŋ ndê ŋaclai kêgwiniŋ ŋac dôŋ, naŋ ŋayham sa tiyham. 39 Yac ambo awhiŋ iŋ, ma alic gêŋ hoŋ naŋ iŋ kôm yêc lau Israel si gameŋ ma yêc Jerusalem. Ŋac sic iŋ ndu pi a, 40 magoc têŋ bêc titö-ŋga Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga, ma kôm bu lau daêsam sêlic iŋ. 41 Lau hoŋ sêlic iŋ dom, magoc yac lau naŋ aŋ ti anôm gêŋ awhiŋ Yisu têŋ ndoc iŋ tisa ma mbo whiŋ yac tiyham, naŋ Anötö kêyaliŋ yac sa bu ahoc iŋ ndê tisa ŋawaê asê. 42 Ma Anötö gic atu yac bu anem mêtê lau, ma bu ahoc yom asê bu iŋ kêyaliŋ Yisu dau sa su, bu êŋsahê lau tali ti lau batê hoŋ têŋ bêc ŋambu-ŋga. 43 Ma propet akwa hoŋ

bocdinaŋ sêhoc yom asê pi iŋ. Ŋac sêto bu lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ Anötö oc suc ŋac si sac kwi tu iŋ ndê ŋaê-ŋga.”
44 Pita sôm yom dau mbo, ma Ŋalau
Dabuŋ gêm lau hoŋ naŋ sêŋgô iŋ ndê
yom, naŋ ahuc. 45 Ma lau Israel-ŋga naŋ
sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêmbo sêwhiŋ Pita,
naŋ sêhêdaê ŋandô bu sêlic Anötö kêmwasiŋ
lau naŋ sêmbo lau Israel si toŋ dom, naŋ
ŋa Ŋalau Dabuŋ. 46 Bu ŋac sêŋgô ŋac lau
dau sêsôm yom awha wakuc-ŋga ti sêmpiŋ
Anötö, tôm Ŋalau Dabuŋ hôc ŋac awha
sa. Dec Pita sôm têŋ lau Israel-ŋga di-
naŋ, 47 “Anötö kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ lau
gameŋ apa-ŋga dindec tôm iŋ kêŋ têŋ yac
lau Israel-ŋga. Bocdinaŋ ŋayham bu ŋac
sêliŋ busaŋgu.” 48 Goc iŋ kêŋ yatu bu sêŋku
ŋac tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga. Ma tiŋambu
lau dinaŋ sêndac Pita bu mbo whiŋ ŋac tôm
bêc ŋatô.

11

Pita gic miŋ lau gameŋ apa-ŋga si yom têŋ lau Jerusalem-ŋga

1 Lau aposel ti lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga
naŋ sêmbo gameŋ Judia-ŋga, naŋ sêŋgô
ŋawaê bu lau naŋ Israel dom, naŋ sêkôc
Anötö ndê yom sa sêwhiŋ. 2 Magoc têŋ ndoc
Pita hu Sisaria siŋ ma mbu têŋ Jerusalem
gi, naŋ lau ŋatô sêsôm iŋ. Ŋac lau Israel-
ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Pômdau, ma sêsap lau
Israel-ŋga si sakiŋ akwa ma pwac sêsê
ŋamlic ŋatô su-ŋga dôŋ. Ma ŋac sêsôm Pita
bocdec bu, 3 “Bocke am sôc lau naŋ sêŋkuc
yac neŋ mêtê dasê ŋamlic-ŋga dom, naŋ si
andu, ma gêŋ gêŋ whiŋ ŋac?”
4 Dec Pita gic hu whê sa timala têŋ ŋac,
gêŋ hoŋ naŋ hôc asê iŋ, ma sôm, 5 “Têŋ
bêc daŋ aö gateŋ mbec gambo malac Jopa,
e gatuŋ kaiŋ daŋ sa ma galic gêŋ ŋagatu
daŋ. Galic gêŋ gitôm po atu daŋ, naŋ
sêsô wac sip ŋakêcsu hale, ma sêŋwhaŋ sip
akêŋ undambê têŋ aö meŋ. 6 Aö gatôc
gwaniŋ ma galic bôc nom-ŋga tidau-tidau,
bôc saleŋ-ŋga ti gêŋ naŋ sêŋsêlêŋ ŋa ŋatac
pu-ŋga, ma mbac lôlôc-ŋga. 7 Dinaŋ su,
goc gaŋgô awha daŋ sôm têŋ aö bocdec
bu, ‘Pita! Tisa ndic ma neŋ.’ 8 Magoc aö
gaô yom ma gasôm, ‘Pômdau, mba andô!
Moses ndê yomsu gic yao gêŋ dau ma sôm
bu iŋ gêŋ ŋadômbwi, ma aö whaŋsuŋ gêm
gauc sambuc.’ 9 Ma awha dau sa akêŋ
undambê tiyham ma sôm, ‘Anötö bu sôm
bu gêŋ daŋ iŋ gêŋ ŋawasi, dec am sôm bu
ŋadômbwi dom.’ 10 Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê
aö tidim tö su, goc Pômdau kôc mbu pi
undambê gi tiyham. 11 Ma têŋ ndoc dinaŋ
lauŋgac tö sêhôc asê andu naŋ aö gambo.
Ŋamalac daŋ kêkiŋ ŋac sêtêŋ aö sêmeŋ akêŋ
malac Sisaria. 12 Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ aö
bu wahêgo dauŋ tu ŋac lau gameŋ apa-ŋga
lec dom, ma kac aö bu wawhiŋ ŋac wandi,
dec aö gawhiŋ ŋac ga. Ma asidôwai 6 akêŋ
Jopa sêwhiŋ yac si. Yac ahôc asê ma asôc
ŋamalac dau ndê andu a. 13 Ma iŋ gic miŋ
têŋ yac bu aŋela daŋ hoc dau asê têŋ iŋ yêc
ndê andu, ma sôm yom têŋ iŋ bocdec bu,
‘Êmkiŋ lau sêtêŋ malac Jopa sêndi ma sêkôc
Saimon naŋ sêsam bu Pita, naŋ meŋ. 14 Iŋ
oc whê yom sa têŋ mac, pi lêŋ naŋ am ti
nem lau hoŋ atap Anötö ndê mwasiŋ nem
mac si ambo tamli ŋapaŋ-ŋga sa.’
15 “Bocdinaŋ aö gac hu bu wasôm yom
têŋ ŋac, ma têŋ ndoc dau dinaŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm ŋac ahuc tôm iŋ meŋ pi yac têŋ
ŋamata-ŋga. 16 Ma têŋ dinaŋ aö gauc gêm
Pômdau ndê yom bocdec bu, ‘Jon kêku lau
ŋa bu, tigeŋ Anötö oc êŋku mac ŋa Ŋalau
Dabuŋ.’ 17 Lau dinaŋ sêkêŋ whiŋ Pômdau
Yisu Kilisi tôm yac lau Israel-ŋga dakêŋ
whiŋ, ma bocdinaŋ dec Anötö kêmwasiŋ
ŋac ŋa Ŋalau Dabuŋ tôm iŋ kôm têŋ yac.
Anötö dau ndê lêŋ dinaŋ, ma aö asa dec bu
walhac ahuc?”
18 Lau Israel-ŋga dau sêŋgô Pita ndê yom
dinaŋ e ŋac si yom mba, ma sêmpiŋ Anötö
ma sêsôm, “Kwahic dec yac taŋyalê bu lau
hoŋ naŋ sem dau kwi, naŋ oc sêtap Anötö
ndê mwasiŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa. Yac
lau Israel-ŋga, ma lau naŋ sêmbo Israel si
toŋ dom, naŋ sêwhiŋ.”

Lau sêkêŋ whiŋ Yisu yêc malac Antiok

19 Têŋ ndoc lau Israel-ŋga sic Steven ndu,
naŋ sic hu sêkêŋ kisa lau sêkêŋ whiŋ-ŋga e
ŋac si daêsam sêhu Jerusalem siŋ ma sêlhö
têŋtêŋ. Ŋatô sêtêŋ gameŋ Pionisia-ŋga ti
nduc Saipras, ma ŋatô sêtêŋ malac Antiok
si. Yêc gameŋ bocke naŋ sêhôc asê, naŋ
sêhoc ŋawaê ŋayham asê, magoc sêsôm têŋ
lau Israel-ŋga tawasê. 20 Magoc lau ŋatô

naŋ sêhu Jerusalem siŋ, naŋ si malachu Sairin ma nduc Saipras, naŋ sêtêŋ Antiok si, ma sic hu sêsôm ŋawaê ŋayham pi Pômdau Yisu têŋ lau Grik sêwhiŋ lau Israel-ŋga yêc malac dinaŋ. 21 Ma Pômdau gêm mbec gweleŋ dau e lau daêsam ŋandô sem dau kwi ma sêkêŋ whiŋ Pômdau.

22 Tiŋambu lau Jerusalem-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ sêŋgô gêŋ dau ŋawaê, dec sêŋkiŋ Banabas têŋ Antiok gi. 23-24 Banabas iŋ ŋgac ŋayham naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm iŋ ahuc ma kêŋ whiŋ ŋaŋga. Têŋ ndoc iŋ hôc asê Antiok, naŋ gêlic bu lau daêsam sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa ma sêkêŋ whiŋ Yisu. Dec iŋ tac ŋayham atu, ma kêgilí ŋac bu sêsap Pômdau dôŋ, ma sêkêŋ whiŋ iŋ ti si ŋalôm sambuc. Ma têŋ ndoc dinaŋ lau daêsam sêŋgô Banabas ndê yom ma sêkêŋ whiŋ Pômdau.

25 Malô goc Banabas têŋ malac atu Tasis gi ma kêsalê Saul. 26 Iŋ tap iŋ sa su, goc kôc iŋ sa, ma iŋlu sêmbu sêtêŋ Antiok si. Ma iŋlu sêkôm gweleŋ yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, sêndôhôŋ lau daêsam gitôm yala sambuc daŋ. Malac Antiok ti malac ŋamata-ŋga naŋ lau sic hu sêsam lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu Kilisi ndê lau.

27 Têŋ ŋasawa dinaŋ propet ŋatô akêŋ Jerusalem sêsip Antiok si. 28 Ma Ŋalau Dabuŋ kac ŋac si ŋgac daŋ ŋaê Agabus, dec tisa yêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga aŋgô-ŋga, ma hoc yom asê bu tiŋambu tôbôm atu oc nem gameŋ naŋ lau Rom sem gôliŋ, naŋ ahuc sambuc. (Ma iŋ ndê yom dau ŋandô sa têŋ ndoc Klaudias ti kiŋ Rom-ŋga.) 29 Tu dinaŋ-ŋga lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu sêkôc gauc pi lêŋ bu sênem asidôwai naŋ sêndöc gameŋ Judia-ŋga, naŋ sa. Ŋac tigeŋ-tigeŋ sic awa sa tôm Anötö kêmwasiŋ ŋac, 30 ma sêkêŋ têŋ Banabas lu Saul bu sêkôc sa sêndi, ma sêkêŋ têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lau bata naŋ sêmbo Jerusalem.

12

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêtap kisa atu sa

1 Têŋ ndoc dinaŋ Kiŋ †Herod gauc gêm tidôŋ bu kêŋ kisa lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma kôc ŋac si lau ŋatô dôŋ. 2 Iŋ gic atu iŋ ndê lau siŋ, dec sic Jon ndê dôwa Jems ndu ŋa bieŋ baliŋ. 3 Iŋ gêlic bu gêŋ dinaŋ kôm lau Israel-ŋga atac ŋayham sa, dec iŋ sôm bu iŋ ndê lau siŋ-ŋga sêkôc Pita dôŋ, têŋ têm lau Israel-ŋga sêlic om atu †Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga. 4 Bocdinaŋ lau siŋ-ŋga sêkôc Pita dôŋ ma sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô. Ma sêkêŋ lau siŋ-ŋga toŋ hale sêyob iŋ sêô dau sêô dau, ma ŋgac hale sêmbo toŋ tigeŋ-tigeŋ ŋalôm. Herod gauc gêm bu kêŋ iŋ ndöc dinaŋ e lau Israel si Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga ti †Pasowa-ŋga pacndê, goc kôc iŋ sa ma êmatôc iŋ yêc lau aŋgô-ŋga. 5 Bocdinaŋ Pita ndöc gapocwalô, magoc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ sêmbo Jerusalem, naŋ sêteŋ mbec ŋaŋga tu iŋ-ŋga têŋ Anötö.

Pômdau ndê aŋela gêm Pita sa

6 Têŋ ôbwêc daŋ Pita yêc bêc yêc gapocwalô, ma Herod kêmatiŋ yom tidôŋ su bu êmatôc iŋ têŋ laŋsê. Sêsô iŋ amba dôŋ ŋa sen lu, ma gi sêsô pi ŋgac siŋ-ŋga lu. Ma lau siŋ-ŋga ŋatô sêlhac sêyob gatam. 7 Ma ŋagahô ŋambwa Pômdau ndê aŋela daŋ hôc asê, ma ŋawê pô gapocwalô ŋalôm. Iŋ toŋ Pita sip ŋabi e tali sa, ma sôm têŋ iŋ, “Ŋagahô! Tisa!” Goc sen naŋ sêsô iŋ amba dôŋ, naŋ tigoloŋ ma peŋ sip gi. 8 Ma aŋela sôm, “Êmasaŋ daôm. Kic nem piŋkap dôŋ ma sôc nem atapa ti ŋakwê baliŋ sa, goc êmkuc aö.” Pita kôm gitôm iŋ sôm, 9 ma kêkuc aŋela dau. Iŋ gauc gêm bu gêŋ naŋ aŋela kôm, naŋ gitôm mbê daŋ, ma kêyalê dom bu gêŋ dau iŋ gêŋ ŋandô. 10 Iŋlu sêŋlêc ŋgac siŋ-ŋga lu naŋ sêyob andu dau e sêhôc asê gatam naŋ sa malac lôm. Gatam dau gêlêc dau su, ma sêsa awê si. Iŋlu sêŋsêlêŋ sêsa seŋ daŋ, ma sep tigeŋ aŋela hu iŋ siŋ.

11 Têŋ dinaŋ Pita ndê gauc sa ma sôm têŋ dau, “Kwahic dec aö kayalê tidôŋ bu Pômdau kêkiŋ ndê aŋela bu êŋgaho aö su yêc Herod amba, bu gêŋ naŋ lau Israel-ŋga gauc gêm bu sêkôm têŋ aö, naŋ oc ŋandô sa dom.” 12 Iŋ kêyalê gêŋ dau pi ŋandô, goc sa têŋ awhê daŋ ŋaê Maria ndê andu gi. Maria iŋ Jon, †ŋgacsêŋom naŋ sêsam bu Mak, naŋ dinda. Ma têŋ ôbwêc dinaŋ lau daêsam sêkac sa sêmbo Maria ndê andu bu sêteŋ mbec. 13 Pita hôc asê ma kêmati gatam. Ma awhê akiŋ daŋ ŋaê Roda sa gi bu lic asa kêmati gatam. 14 Iŋ ŋgô iŋ awha dec kêyalê bu Pita, dec tac ŋayham sa atu ma

kêlhiŋ gatam siŋ kêti mbu gi ma sôm têŋ lau bu, “Pita dê kalhac gatam!” 15 Magoc ŋac sêkêŋ whiŋ dom, ma sêsôm têŋ iŋ bu, “Am nem gauc kêŋsôŋ!” Goc iŋ sôm yom pi Pita ŋapaŋ e ŋac sêsôm, “Mboe iŋ ndê aŋela, me?” 16 Sêkôc gauc dinaŋ sêmbo, ma Pita gacgeŋ kêmati gatam kalhac. Malô ma sêlêc gatam su têŋ iŋ e sêlic iŋ ma sêsö ŋandô. 17 Pita gic amba bu sênem dau dôŋ, goc gic miŋ yom pi ŋalêŋ naŋ Pômdau kôc iŋ su yêc gapocwalô. Ma iŋ sôm, “Mac andi ma asôm asê têŋ Jems ma asidôwai ŋatô.” Goc iŋ hu ŋac siŋ ma sa gi.

18 Têŋ bêbêc lau siŋ-ŋga naŋ sêyob gapocwalô sêlic bu Pita aŋgô mba. Gêŋ dau gêli ŋac ŋalôm sa ŋandô, ma ŋac gauc gêm yom daêsam pi iŋ bu oc mbo nde. 19 Ma Herod ŋgô ŋawaê, dec kêŋ lau sêŋsalê iŋ e gimba. Goc iŋ kêsu lau siŋ-ŋga naŋ sêyob Pita, ma gic atu bu sêndic ŋac ndu.

Pômdau gic Herod ndu

Tiŋambu Herod hu gameŋ Judia-ŋga siŋ ma sa têŋ malac Sisaria gi bu mbo bêc ŋatô. 20 Tôm ŋasawa hic baliŋ ŋagec gi su, naŋ yom ŋawapac ŋatô yêc Herod ma lau malac Taya ma Saidon-ŋga ŋalhu, dec iŋ gêlic ŋac sac. Magoc têŋ têm iŋ mbo malac Sisaria, naŋ lau dau ŋalôm tigeŋ ma gauc gêm bu sêhê wamba iŋ tiyham. Ŋahu bu ŋac sêmbo Herod ndê gôliŋ ŋapu ma lau gameŋ dinaŋ-ŋga takwê Herod tôm yala hoŋ, bu nem ŋac sa ŋa gêŋ daneŋ-ŋga ŋatô. Tu dinaŋ-ŋga sêmasaŋ yom whiŋ Blastus, ŋgac naŋ yob Herod ndê andu, ma semlhi iŋ bu nem ŋac awha têŋ Herod. Ma sic ndoc bu sêmasaŋ yom wamba-ŋga dau whiŋ Herod.

21 Têŋ bêc dau Herod sôc ndê ŋakwê ti ŋawasi kiŋ-ŋga sa, goc ndöc ndê pôŋ ma sôm ndê yom daêsam asê têŋ lau malac lu dinaŋ-ŋga. 22 Ŋac sêŋgô su ma sêmbwêc, “Kec! Awha dindec ŋamalac ŋambwa ndê awha dom, anötö daŋ ndê awha.” 23 Herod ŋgô ŋac si yom dinaŋ, dec toc dau sa kêlêc ma kêŋ waê têŋ Anötö dom. Ma tu dinaŋ-ŋga Pômdau ndê aŋela gic iŋ ma kôm iŋ gêmbac atu. Dombo sem iŋ ahuc ma seŋ iŋ e mbac ndu.

24 Têŋ têm dinaŋ ma kêsêlêŋ meŋ, naŋ lau sem mêtê ŋapaŋ e Anötö ndê yom tiapa, ma lau daêsam sêkêŋ whiŋ. 25 Banabas lu Saul sic bata si gweleŋ yêc malac Jerusalem, goc sêmbu sêtêŋ Antiok si. Ma sêkôc Jon, ŋgac naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê daŋ bu Mak, naŋ whiŋ iŋlu gi.

13

Sem mbec Banabas lu Saul bu sêkôm gweleŋ

1 Lau propet ti kêdôhôŋ-waga bocdec sêmbo m alac Antiok ma sêkôm gweleŋ yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm. Banabas lu Saimon naŋ sêsam bu Naiga, Lusias akêŋ malac Sairin, Saul ma Manaen (naŋ tiatu whiŋ †Herod Antipas têŋ ndoc iŋlu sêmbo balê). 2 Têŋ bêc daŋ ŋac lau dau sêmbo sêwhiŋ dau ma sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu sêtoc Pômdau sa-ŋga. Ma Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ ŋac bu, “Aö kayaliŋ Banabas lu Saul sa bu sêkôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga. Bocdinaŋ anem mbec iŋlu ma aŋkiŋ iŋlu sêsa sêndi ma sêkôm gweleŋ dau.” 3 Lau dau sêŋgô su, goc sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ ti sêteŋ mbec ŋasawa daŋ tiyham, ma sêkêŋ amba sac Saul lu Banabas, ma sêŋkiŋ iŋlu sêsa si.

Saul lu Banabas sêmbo nduc Saipras

4 Ŋalêŋ dinaŋ Ŋalau Dabuŋ kêkiŋ Saul lu Banabas, dec iŋlu sêtêŋ malac Selusia si, ma sêpi waŋ daŋ ma sêsa nduc Saipras si. 5 Ŋac sêsôc baö yêc malac Salamis, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-ŋga yêc dindê, ma sem mêtê lau ti sêhoc Anötö ndê yom asê. Ma Jon mbo whiŋ iŋlu bu nem iŋlu sa.

6 Tiŋambu sêŋsêlêŋ ma sêhoc ŋawaê ŋayham asê yêc nduc Saipras ŋagameŋ hoŋ e sêhôc asê malac Papos. Yêc dinaŋ sêtap propet tasaŋ daŋ sa naŋ kôm gweleŋ mbectoma-ŋga whiŋ. Iŋ ŋgac Israel-ŋga daŋ ma iŋ ndê ŋaê Ba-Jisas. 7 Iŋ gêm akiŋ ŋgac Rom-ŋga naŋ gêm gôliŋ nduc Saipras, naŋ ndê ŋaê Segias Polas. Gôliŋwaga dau iŋ ŋgac tigauc, dec kêgalêm Banabas lu Saul sa, bu iŋ tac whiŋ bu sêwhê Anötö ndê yom sa têŋ iŋ. 8 Magoc Ba-Jisas kôm bu êŋgwiniŋ ti kêŋ kisa iŋlu, ma tac whiŋ bu kac gôliŋwaga dau kwi bu kêŋ whiŋ Pômdau dom. (Ba-Jisas ndê ŋaê daŋ Elimas, naŋ danem kwi bu Mbectoma.) 9 Têŋ ndoc dinaŋ Ŋalau Dabuŋ gêm Saul, naŋ sêsam bu Pol ahuc, ma iŋ tahê Elimas ma sôm, 10 “Am Sadaŋ atu am! Am kêŋ kisa lêŋ gitêŋ hoŋ, ma sac ti mêtê

tasaŋ gêm am ahuc. Am bu kôm Pômdau ndê lêŋ solop êŋsôŋ. 11 Kwahic dec am oc êmsahê Pômdau ndê ŋaclai. Am oc tampec sa ma tôm bêc ŋatô am oc lic gameŋ ti ac ŋawê tiyham dom." Ma ŋagahô ŋasec gêm ŋgac dau tandô ahuc, ma iŋ kêsêlêŋ kêsa ma kêsalê ŋamalac daŋ bu kêm iŋ amba ma wê iŋ. 12 Segias Polas hêdaê tu Saul lu Banabas si yom pi Pômdau-ŋga, ma têŋ ndoc iŋ gêlic gêŋ naŋ hôc asê Elimas, naŋ iŋ kêŋ whiŋ Yisu.

Pol gêm mêtê mbo Antiok

13 Pol lu Banabas ma Mak sêhu Papos siŋ ma sêpi waŋ daŋ, ma sêlac sêtêŋ malac Pega naŋ yêc gameŋ Pampilia-ŋga si. Yêc gameŋ dinaŋ Jon hu iŋlu siŋ ma mbu têŋ Jerusalem gi. 14 Goc iŋlu sêhu Pega siŋ ma sêtêŋ malac Antiok naŋ yêc gameŋ Pisidia-ŋga,* naŋ si. Têŋ bêc Sabat-ŋga sêsôc lau Israel si lôm wê-ŋga si, ma sêndöc sic. 15 Sêŋgô Anötö ndê yom naŋ sêsam yêc Buku Yomsu-ŋga ti Propet si Buku, goc lau bata lôm wê-ŋga-ŋga sêkêŋ yom têŋ iŋlu ma sêsôm, "Asidôwa lu. Amlu nem yom bu yêc bu apuc lau dindec dôŋ, dec asôm asê têŋ yac."

16 Goc Pol tisa kalhac, ma gic amba têŋ lau bu sênem dau dôŋ, goc sôm, "Mac lau Israel-ŋga ti mac lau apa naŋ atoc Anötö sa. Aŋgô su naŋ! 17 Yac lau Israel-ŋga mba Anötö kêyaliŋ yac mba abaŋi sa. Ma tiŋambu iŋ kôm ŋac si wakuc naŋ sêndöc gameŋ Isip-ŋga, n aŋ sêti lau toŋ atu. Ma têŋ ndoc iŋ kôc ŋac su yêc Isip, naŋ kôm gêŋ ti ŋaclai atu daêsam. 18 Tiŋambu ŋac sêkôm mêtê wachuc daêsam tôm yala 40 naŋ sêmbo gameŋ sawa, magoc Anötö hu ŋac siŋ dom. 19 T iŋambu iŋ ku lau toŋ 7 dulu yêc gameŋ Kanan-ŋga, ma kêŋ ŋac si gameŋ têŋ lau Israel-ŋga sêwêkaiŋ. 20 Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê yêc yala 450 ŋalôm. Tiŋambu iŋ kêŋ lau sêmatôc yom-ŋga sêyob lau Israel-ŋga e meŋ têŋ propet Samuel ndê têm. 21 Têŋ ndoc dinaŋ lau dau sêndac kiŋ daŋ bu nem gôliŋ ŋac, ma Anötö kêŋ Saul, naŋ ndê damba Kis akêŋ Benjamin ndê toŋ. Saul gêm gôliŋ tôm yala 40, 22 goc Anötö kôc iŋ su ma kêŋ Dawid ti kiŋ ô iŋ su. Ma iŋ sôm yom pi Dawid bocdec bu, 'Aö galic Jessi ndê atu Dawid bu ŋgac naŋ ndê ŋalôm ti gauc tap aneŋ atac whiŋ sa, ma oc kôm gêŋ hoŋ tôm aö atac whiŋ.' 23 Anötö kêyaliŋ ŋgac nem lau si-ŋga Yisu sa yêc Dawid dau ndê wakuc, tôm iŋ gic bata muŋ su, ma kêŋ iŋ hôc asê Israel. 24 Yisu gic hu ndê gweleŋ su dom, ma Jon gêm mêtê têŋ lau Israel-ŋga hoŋ bu sênem si ŋalôm kwi ma sêliŋ busaŋgu. 25 Têŋ ndoc Jon ndê gweleŋ kêpiŋ bu pacndê, naŋ iŋ sôm têŋ lau bu, 'Mac gauc gêm bu aö asa? Ŋgac naŋ Anötö gic bata bu ti mac nem Mesaya, naŋ aö dom. Mba! Magoc iŋ oc meŋ êŋkuc aö. Iŋ ŋgac tiwaê ma aö ŋgac ŋambwa, gitôm dom bu wati iŋ ndê ŋgac akiŋ tu waŋgapwêc iŋ ndê atapa ŋawalô su-ŋga.'

26 "O asidôwai. Mac lau Israel-ŋga naŋ asa akêŋ abaŋ Abraham, ti mac lau naŋ ambo lau Israel si toŋ dom magoc atoc Anötö sa. Ŋawaê dindec pi Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga, naŋ iŋ kêŋ gic waê yac hoŋ. 27 Lau Israel Jerusalem-ŋga ti ŋac si lau bata sêsam propet akwa-kwa si yom asê yêc ŋac si lôm wê-ŋga tôm bêc Sabat-ŋga hoŋ. Magoc têŋ têm Yisu hôc asê, naŋ sêŋyalê dom bu iŋ Mesaya dau, ma sêkic yom bu sêndic iŋ ndu. Ŋac sêŋyalê dom bu lêŋ bocdinaŋ dec kôm yom naŋ lau propet dau sêhoc asê pi Mesaya, naŋ ŋandô sa. 28 Ŋac sêtap yom giso daŋ sa pi Yisu tu bu sêndic iŋ ndu-ŋga lec dom, magoc sêndac Pailot bu ndic iŋ ndu. 29 Ŋac si lêŋ dinaŋ dec kôm yom hoŋ naŋ sêto pi Yisu muŋ su, naŋ ŋandô sa. Pailot ndê lau sic Yisu ndu su, goc lau sêkôc iŋ su yêc a gicso ma sêkêŋ iŋ ndê ŋamlaŋ yêc sêhô. 30 Magoc Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. 31 Ma tôm bêc daêsam iŋ mbo whiŋ lau naŋ sêŋsêlêŋ sêwhiŋ iŋ têŋ ndoc iŋ gic hu ndê gweleŋ yêc Galili e lau sic iŋ ndu yêc Jerusalem. Ŋac lau dau sêlic iŋ tisa su yomandô, madec sêsôm asê têŋ lau hoŋ. 32-33 Kwahic dec yac asôm ŋawaê ŋayham asê têŋ mac bocdec bu, Anötö uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga. Ma bocdinaŋ dec yom naŋ iŋ gic bata têŋ abaŋi, naŋ kwahic dec iŋ kôm ŋandô sa têŋ abaŋi si lau wakuc yac dec. Tôm yom naŋ sêto yêc Wê tiluŋga yêc Buku Wê-ŋga bocdec bu, '*Acsalô*

* **13:14:** Malac lu ŋaê Antiok sêyêc. Daŋ yêc gameŋ Siria-ŋga - alic Apo 13:1; ma 14:26. Ma daŋ yêc gameŋ Pisidia-ŋga (alic map).

lec am ti aö neŋ atuŋgac solop, ma aö gati am Damam.' 34 Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga bu iŋ ŋamlic tibalê dom. Bu mba, dec oc tôm dom bu sêto yom bocdec bu, *'Pwac dabuŋ naŋ aö kamatiŋ gawhiŋ Dawid, naŋ tidôŋ su, ma mac oc atap pwac dau ŋamwasiŋ sa.'* 35 Ma yom dau Dawid to yêc bocdec, *'Am oc hu nem Ŋgac Dabuŋ siŋ bu tibalê dom.'* 36 Aŋgô su naŋ! Dawid to yom dinaŋ hêganôŋ iŋ dau dom. Bu têŋ ndoc Dawid gic bata gweleŋ naŋ Anötö kêŋ sip iŋ amba, naŋ Dawid mbac ndu whiŋ lau têm dinaŋ-ŋga, ma sêŋsuhuŋ iŋ whiŋ ndê apai. Ma iŋ ndê ŋamlaŋ tibalê su. 37 Tigeŋ Yisu, naŋ Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ ndê ŋamlaŋ tibalê dom.

38 "Bocdinaŋ aneŋ asidôwai hac, aŋgô. Aö tac whiŋ bu mac aŋyalê ŋapep bu yom naŋ yac ahoc asê têŋ mac, naŋ bu whê mac nem gauc sa pi lêŋ bu Anötö suc mac nem sac kwi tu Yisu-ŋga. 39 Mac nem daŋ gitôm dom bu êŋkuc yomsu hoŋ naŋ Moses to e Anötö lic iŋ bu ŋamalac gitêŋ. Mba andô! Tigeŋ kwahic dec lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ Anötö gêlic ŋac bu lau gitêŋ tu iŋ-ŋga. 40 Ayob daôm bu atec ŋawaê ŋayham dindec dom, tu bu yom naŋ lau propet sêsôm, naŋ ŋandô sa pi mac dom. Yom dau bocdec:

41 Alic su naŋ mac lau apu yom ti ataŋ bôlê-ŋga. Kwahic dec aö oc wakôm gêŋ atu daŋ, naŋ lau bu sêsôm asê têŋ mac, dec oc akêŋ whiŋ dom! Mac alic ti ahêdaêm, magoc oc andiŋam!" *[Hab 1:5]*

42 Pol gic bata iŋ ndê yom dinaŋ, ma iŋlu Banabas bu sêhu lôm wê-ŋga siŋ sêsa awê sêndi. Ma lau sêndac iŋlu bu sêmbu sêmeŋ têŋ Sabat ŋambu-ŋga, ma sêsôm yom tiyham pi gêŋ hoŋ dinaŋ. 43 Lau bata lôm wê-ŋga sêkêŋ gôlôwac sêsa si su, ma lau daêsam sêŋkuc Pol lu Banabas. Lau ŋatô ŋac lau Israel-ŋga, ma lau ŋatô ŋac lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêŋkuc lau Israel si sakiŋ sênem akiŋ Anötö-ŋga. Ma Pol lu Banabas sem yomgalôm sêwhiŋ ŋac, ma sem la ŋac bu takwê Anötö ndê mwasiŋ tu bu puc ŋac si sêkêŋ whiŋ dôŋ tôm bêc hoŋ.

44 Sabat daŋ tiyham hôc asê, ma lau daêsam andô sêkac dau sa bu sêŋgô Pômdau ndê yom. Kêpiŋ bu lau malac-ŋga hoŋ sêmeŋ sêpitigeŋ. 45 Tigeŋ lau Israel-ŋga ŋatô sêlic toŋ atu dinaŋ ma sem lêmuŋ ŋandô. Bocdinaŋ ŋac atac ŋandê ma sêsôm yom sac-sac daêsam bu sêŋgwiniŋ Pol ti ndê yom. 46 Magoc iŋlu Banabas sêlhac ti atac pa su ma sêô ŋac si yom ma sêsôm, "Anötö kêkiŋ alu bu asôm iŋ ndê yom asê têŋ mac lau Israel-ŋga muŋ. Magoc mac atec iŋ ndê yom. Mac atec bu atap seŋ andöc tamli-ŋga sa, a? Tu dinaŋ-ŋga dec alu oc ahu mac siŋ, ma atêŋ lau naŋ lau Israel dom, naŋ andi. 47 Pômdau dau gic atu alu bu akôm bocdinaŋ, tôm yom naŋ Aisaya to pi Anötö ndê ŋgac akiŋ bocdec bu:

Aö waŋkiŋ am gitôm ŋawê bu têŋ lau naŋ lau Israel dom, naŋ ndi. Ma am oc sôm ŋawaê ŋayham asê pi aneŋ lêŋ wanem lau si-ŋga e tiapa yêc gameŋ hoŋ." *[Ais 49:6]*

48 Lau gameŋ apa-ŋga dinaŋ sêŋgô yom dau, ma ŋac atac ŋayham sa ma sêtoc Pômdau ndê yom sa. Ma lau hoŋ naŋ Pômdau kêyaliŋ ŋac sa su bu sêtap seŋ sêndöc tali-ŋga sa, naŋ sêkêŋ whiŋ.

49 Ma Pômdau ndê yom gi tiapa gêm gameŋ hoŋ dinaŋ ahuc. 50 Magoc yêc malac dinaŋ lau Israel-ŋga ŋatô sêŋgilí lau bata ti lauwhê tiwaê naŋ sêmbo gôlôwac Israel-ŋga ŋalôm, ma sêkêŋ kisa Pol lu Banabas ma sêmasuc iŋlu su yêc ŋac si gameŋ. 51 Bocdinaŋ iŋlu sêtoŋ kop su yêc si gahi bu tôc lau dau si giso asê, ma sêtêŋ malac Aikoniam si. 52 Ma Anötö kêŋ Ŋalau Dabuŋ gêm lau malac Antiok-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ ahuc, ma sêmbo ti atac ŋayham ŋapaŋ.

14

Pol lu Banabas sem mêtê sêmbo malac Aikoniam

1 Pol lu Banabas sêhôc asê malac Aikoniam, ma sêŋkuc si gêbôm ma sêsôc lau Israel si lôm wê-ŋga si. Ma yêc dinaŋ iŋlu sem mêtê ŋalêŋ ŋayham e lau daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu, lau Israel-ŋga ma lau gameŋ apa-ŋga sêwhiŋ. 2 Magoc lau Israel-ŋga naŋ sêkôc iŋlu si yom sa ti sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêŋgilí lau gameŋ apa-ŋga e sêlic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sac. 3 Tu dinaŋ-ŋga Pol lu Banabas sêmbo malac Aikoniam ŋasawa hic baliŋ, ma sêlhac ŋaŋga tu bu sêwhê Pômdau ndê

yom sa-ŋga. Ma Pômdau kêŋ ŋaclai têŋ iŋlu bu sêkôm gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu, tu bu puŋ yom naŋ iŋlu sêhoc asê pi iŋ ndê mwasiŋ, naŋ dôŋ. 4 Gêŋ dau kôm lau malac-ŋga sêwhê dau kôc, ŋatô sêlhac sêwhiŋ lau Israel-ŋga, ma ŋatô sêlhac sêwhiŋ aposel lu dinaŋ. 5 Têŋ dinaŋ lau Israel-ŋga ma lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêkêŋ kisa iŋlu, naŋ sêkic yom sêwhiŋ ŋac si lau bata bu sêkôm iŋlu ŋayom ma sêtuc iŋlu ŋa hoc ndu. 6-7 Tigeŋ iŋlu sêŋgô ŋapuc, ma bocdinaŋ dec sêlhö sêtêŋ gameŋ Likonia-ŋga si. Ma yêc gameŋ dinaŋ, iŋlu sêkôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga yêc malac Listra ma malac Derbi ma yêc ŋagameŋ ŋamakê-ŋga.

Pol lu Banabas sêtêŋ malac Listra si

8 Yêc malac Listra ŋgac bôliŋ daŋ mbo, naŋ gahi lu-lu tibalê. Dinda kôc iŋ bocdinaŋ, ma iŋ kêsêlêŋ daŋ dom. 9 Têŋ bêc daŋ iŋ ndöc gameŋ naŋ Pol gêm mêtê mbo, ma ŋgô iŋ ndê yom. Pol tahê iŋ e kêyalê bu iŋ kêŋ whiŋ Pômdau ŋaŋga tôm bu kôm iŋ ŋayham sa. 10 Dec Pol ta yom ŋa awha atu ma sôm, “Tisa lhac!” Ma ŋagahô ŋambwa ŋgac dau tisa ma kêsêlêŋ.

11 Lau Likonia-ŋga sêlic gêŋ naŋ Pol kôm, dec sêmbwêc yêc dau awha-ŋga ma sêsôm, “Kec, anötöi sem ŋamalac aŋgô ma sêsip sêtêŋ yac sêmeŋ.” 12 Ma sêhê ŋaê Seus pi Banabas kêkuc ŋac si anötö ŋamata-ŋga ndê ŋaê. Ma sêsam Pol bu Hermes, kêkuc ŋac si anötö apa daŋ ŋaê, ŋahu bu iŋ ŋgac sôm yom-ŋga. 13 Lau malac dinaŋ-ŋga si lôm tu sênem akiŋ ŋac si anötö apa Seus, naŋ kalhac kêpiŋ malac dau ŋagatam. Ma anötö apa Seus ndê dabuŋsiga daŋ, ti ŋac lau malac-ŋga atac whiŋ bu sêkêŋ gêŋ pi ya ti da têŋ Pol lu Banabas. Dec iŋ kôc makao gapoc ŋatô ma gêŋ ŋatô tu sêŋgôlôŋ makao ma sêkêŋ ti da-ŋga, ma ŋac hoŋ sêkac dau sa sêmbo malac dau ŋasactô. 14 Magoc têŋ ndoc aposel lu sêŋgô gêŋ dinaŋ ŋawaê, naŋ sêkac si ŋakwê kic bu sêtôc asê bu sêlic gêŋ dau so sambuc. Ma sêsa ŋalhu si, ma sêmbwêc yom bocdec bu, 15 “Ei! Mac akôm iŋ dinaŋ tu ake-ŋga? Alu ŋamalac atôm mac, ma ameŋ bu asôm ŋawaê ŋayham asê têŋ mac. Alu bu asôm têŋ mac bu ahu nem anötöi tasaŋ hoŋ siŋ ma anem daôm kwi ma anem akiŋ Anötö Tali Ŋadau, naŋ kêmasaŋ undambê ti nom ma gwêc ti gêŋ hoŋ. 16 Muŋ-ŋ ga iŋ kêŋ ŋasawa têŋ lau nom-ŋga hoŋ bu sêkôm gêŋ tôm si atac whiŋ. 17 Magoc iŋ kêmwasiŋ lau nom-ŋga ŋapaŋ bu whê ŋac si gauc sa pi iŋ. Iŋ kêŋ u gic akêŋ umboŋ, dec mac nem ôm sem ŋandô daêsam. Iŋ kêŋ gêŋ daneŋ-ŋga daêsam têŋ mac, ti gêŋ ŋayham-ŋayham tu bu kôm mac atac ŋayham-ŋga.” 18 Iŋlu sêwhê gêŋ hoŋ dinaŋ sa têŋ lau dau, magoc lau ŋatô si gauc sa dom, ma sêkôm ŋaŋga bu sêkêŋ da têŋ iŋlu.

19 Têŋ dinaŋ lau Israel-ŋga ŋatô naŋ sêmeŋ akêŋ malac Antiok ma Aikoniam, naŋ sêsôm yom daêsam têŋ lau e sêkac si ŋalôm kwi ma sêlic Pol lu Banabas sac. Dec sêtuc Pol ŋa hoc e gauc gêm bu iŋ mbac ndu su, goc sêhê iŋ sa malac ŋamakê gi. 20 Magoc lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga ŋatô sêsa si sêŋgihi iŋ a huc, dec iŋ tisa ma mbu sôc malac Listra gi. Ma ŋagalaŋsê iŋlu Banabas sêlhö sêtêŋ malac Derbi si.

Pol lu Banabas sêmbu sêtêŋ Antiok si

21 Iŋlu sêsôm ŋawaê ŋayham asê yêc malac atu Derbi, e lau daêsam sêkêŋ whiŋ Pômdau. Tiŋambu iŋlu sêmbu si, ma sic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga kêsi yêc malac Listra, Aikoniam, ma Antiok yêc gameŋ Pisidia-ŋga. 22 Sêpuc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ bu sêlhac ŋaŋga ma sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ dom. Sêsôm têŋ ŋac bu, “Yac bu dambo Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ iŋ gêŋ sauŋ dom. Dalhac ŋaŋga ma dahôc ŋawapac dandic ŋawaê.” 23 Ma yêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatoŋ hoŋ naŋ iŋlu sic kêsi, naŋ Pol lu Banabas sêŋyaliŋ lau bata sa bu sêyob toŋ tigeŋ-tigeŋ. Iŋlu sem mbec lau bata dau ma sêkêŋ ŋac sêsip Pômdau, naŋ ŋac hoŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ amba. Ma ŋac hoŋ sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu bu sêteŋ mbec-ŋga, ma sêndac Pômdau bu puc lau bata dau dôŋ. 24 Iŋlu sic gameŋ Pisidia-ŋga kêsi su, goc sêtêŋ gameŋ Pampilia-ŋga si. 25 Yêc dinaŋ sêhoc ŋawaê ŋayham asê yêc malac Pega, ma tiŋambu sêsa malac Atalia si. 26 Ma yêc Atalia sêpi waŋ daŋ, ma sêmbu sêtêŋ malac Antiok naŋ yêc gameŋ Siria-ŋga si. Muŋ-ŋga lau yêc malac d au sêŋyaliŋ iŋlu sa ma sêteŋ Anötö bu êmwasiŋ iŋlu tu

gweleŋ naŋ kwahic dec iŋlu sic bata suŋga. 27 Sêhôc asê su goc sêkac lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sa, ma sic miŋ gêŋ hoŋ naŋ Anötö gêm iŋlu sa bu sêkôm. Ma sêsôm asê têŋ ŋac bu kwahic dec Anötö gêlêc gatam su têŋ lau naŋ lau Israel dom, dec ŋac si lau daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu. 28 Ma iŋlu sêmbo sêwhiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Antiok ŋasawa baliŋ.

15

Lau atu-tu sêkac sa sêmbo Jerusalem

1 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô akêŋ gameŋ Judia-ŋ ga sêhôc asê Antiok, ma sêndôhôŋ yom têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ lau Israel dom, naŋ bocdec bu, “Mac bu asê nem lauŋgac si ŋamlic ŋatô su aŋkuc pwac naŋ Moses to yom pi, naŋ dom, dec oc tôm dom bu Anötö nem mac si.” 2 Tu yom dinaŋ-ŋga dec kisa atu yêc Pol lu Banabas ma lau gameŋ Judia-ŋga dinaŋ ŋasawa, ma sêseŋ dau ŋapaŋ pi yom dau. Bocdinaŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêŋyaliŋ Pol lu Banabas ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa, ma sêŋkiŋ ŋac bu sêpi Jerusalem sêndi ma sêŋgô lau aposel ti lau bata si gauc pi yom dau. 3 Sêŋkiŋ ŋac si su, ma têŋ ndoc Pol ti lau dau sêŋsêlêŋ sêmbo seŋ, naŋ sic miŋ têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc gameŋ Pionisia ti Samaria-ŋga, pi ŋac si gweleŋ têŋ lau naŋ lau Israel dom. Sêwhê sa bu lau apa daêsam sêkac si ŋalôm kwi ma sêkêŋ whiŋ Pômdau. Ma yom dau kôm lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ atac ŋayham atu. 4 Ma têŋ ndoc sêhôc asê Jerusalem, naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ti aposel ma lau bata sêkôc ŋac sa. Ma iŋlu sic miŋ gêŋ hoŋ naŋ Anötö gêm iŋlu sa bu sêkôm.

5 Têŋ dinaŋ lau Palêsai ŋatô naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ sêtisa ma sêsôm, “Yac gauc gêm tidôŋ bu dandic atu bu lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ sêsê lauŋgac si ŋamlic ŋatô su ma sêsôc Moses ndê yomsu ŋapu.” 6 Goc sêkac lau aposel ti lau bata hoŋ sa sêpitigeŋ bu sêkôc gauc pi yom dau. 7 Sêsôm yom ŋasawa baliŋ su, goc Pita tisa ma sôm, “Asidôwai, gauc nem gêŋ naŋ Anötö kôm têŋ lau gameŋ apa-ŋga ŋatô, têŋ têm dê gi su. Mac aŋyalê su bu iŋ gêlic ŋayham bu ŋac sêŋgô ŋawaê ŋayham sa aö dauŋ whaŋsuŋ, ma sêkêŋ whiŋ. 8 Anötö naŋ kêyalê ŋamalac hoŋ si ŋalôm, naŋ kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ ŋac tôm iŋ kêŋ têŋ yac, dec tôc asê bu iŋ ndê mwasiŋ gic ŋac ŋawaê whiŋ. 9 Iŋ kêmasaŋ ŋac si ŋalôm ŋawasi sa tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, gitôm iŋ kôm têŋ yac. Gêŋ dau whê sa bu iŋ gêlic yac hoŋ bu lau kaiŋ tigeŋ. 10 Magoc iŋ kôc ŋac sa tu sêŋkuc Moses ndê yomsu-ŋga dom. Yomsu dau kêŋ ŋawapac têŋ yac ti damaŋi, naŋ datôm dom bu dahôc. Bocke dec mac bu akêŋ ŋawapac dau sac lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ si bakêyac? Mac bu akôm bocdinaŋ dec oc aŋsahê Anötö, ma mboe oc kôm iŋ atac ŋandê. Ma mac oc alhac iŋ ndê lêŋ nem lau si-ŋga ahuc. 11 Magoc yac dakêŋ whiŋ bu Anötö gêm yac lau Israel-ŋga si tu mwasiŋ naŋ datap sa ŋambwa yêc Pômdau Yisu-ŋga. Ma ŋac lau dindê bocdinaŋ.”

12 Ma têŋ dinaŋ Banabas lu Pol sic miŋ yom pi gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu naŋ Anötö gêm iŋlu sa bu sêkôm yêc lau gameŋ apa-ŋga ŋalôm. Ma lau hoŋ naŋ sêkac sa sêndöc, naŋ sem dôŋ ma sêkêŋ daŋga iŋlu si yom. 13 Iŋlu si yom pacndê, goc Jems sôm yom asê bocdec bu, “Asidôwai, aŋgô aneŋ yom. 14 Pita whê sa têŋ yac su pi gêŋ naŋ Anötö kôm bu kôc lau gameŋ apa-ŋga ŋatô sa sêti iŋ ndê. 15 Gêŋ dau kêkuc yom naŋ propet daŋ to muŋ su bocdec bu:

16 Pômdau sôm, ‘Tiŋambu aö oc wambu wameŋ, ma wapuc Dawid ndê gôliŋ kiŋ-ŋga dôŋ tiyham. Dawid ndê gôliŋ dau kwahic dec tisac gitôm andu naŋ tiakwa su, magoc aö oc wakwê sa tiyham. 17 Ŋalêŋ dinaŋ dec wamasaŋ lêŋ bu lau sêŋsalê aö, ma sêtigasuc aö tiyham. Ma lau gameŋ apa-ŋga naŋ gahê aneŋ ŋ aê pi ŋac, naŋ sêwhiŋ.’ Pômdau, naŋ oc kôm gêŋ dau ŋandô sa, naŋ ndê yom dau dinaŋ. 18 Iŋ kêmasaŋ lêŋ dau gwanaŋ su.” *[Amos 9:11-12]*

19 Goc Jems sôm, “Bocdinaŋ aö gauc gêm bu lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêkac si ŋalôm kwi ma sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ oc dakêŋ ŋawapac têŋ ŋac dom. 20 Mba! Dato bapia têŋ ŋac, ma dakêŋ puc ŋac bu sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ anötöi gwam, naŋ dom, bu gêŋ dau ŋadômbwi yêc Anötö aŋgô-ŋga. Danem la ŋac bu sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom, ma

sêneŋ bôc naŋ sêkiŋ ndu ma wata ti dac naŋ dom. 21 Yom dau dinaŋ. Moses ndê yom, naŋ oc sêŋyalê su, ma bocdinaŋ dato yom pi dom. Bu lau sem mêtê pi Moses ndê yom yêc malac atu-tu hoŋ gitôm yala daêsam su, ma sêsam iŋ ndê buku yêc ŋac si lôm wê-ŋga tôm bêc Sabat-ŋga hoŋ."

Sêto bapia têŋ lau gameŋ apa-ŋga

22 Têŋ dinaŋ lau aposel ti lau bata, ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ si ŋalôm tigeŋ, bu sêŋyaliŋ ŋac si lau ŋatô sa, bu sêtêŋ Antiok sêwhiŋ Pol lu Banabas sêndi. Ŋac s êŋyaliŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si ŋgac bata lu sa, naŋ Judas, naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê daŋ bu Basabas, lu Sailas. 23 Ma sêto bapia daŋ bu iŋlu sêkôc tôhôŋ, naŋ sôm yom bocdec bu:

Yac ato bapia dindec têŋ mac lau gameŋ apa-ŋga naŋ akêŋ whiŋ Pômdau, yêc malac Antiok ma gameŋ Siria-ŋga ti Silisia-ŋga. Mac nem asidôwai yac lau aposel ti lau bata lec, akôm acsalô ŋayham têŋ mac.

24 Yac atap sa bu yac mba lau ŋatô sêhôc asê mac, ma sêkôm mac nem ŋalôm ŋawapac tu ŋac si yom pi mêtê dasê lauŋgac ŋamlic-ŋga. Yac aŋkiŋ lau dau sêtêŋ mac sêloc dom. 25 Bocdinaŋ yac hoŋ gauc gêm tidôŋ bu aŋyaliŋ lau ŋatô sa ma aŋkiŋ ŋac sêtêŋ mac sêloc sêwhiŋ yac mba silip ŋayham lu, naŋ Pol lu Banabas. 26 Iŋlu sêkêŋ dau sambuc bu sêhoc Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋawaê ŋayham asê, ma sêtöc dau dom bu sêmbac ndu tu iŋ ndê ŋaê-ŋga. 27 Ma kwahic dec yac aŋkiŋ Judas lu Sailas sêwhiŋ iŋlu sêtêŋ mac sêloc, bu sêpuc yom bapia dindec-ŋga dôŋ. 28 Yac bu akêŋ ŋawapac têŋ mac dom, tigeŋ bu anem la mac. Ma yac akêŋ whiŋ bu Ŋalau Dabuŋ oc puc yac mba yom dau dôŋ. Yom dau bocdec. 29 Aneŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ anötöi gwam, naŋ dom. Aneŋ bôc naŋ sêkiŋ ndu ma wata ti dac, naŋ dom. Ma akôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom. Ayob daôm bu ambo ahê gêŋ dau, naŋ dec oc akôm mêtê ŋayham. Yom dau dinaŋ. Acsalô ŋayham têŋ mac hoŋ.

30 Sêto bapia dau su, goc sêŋkiŋ lau dau sêtêŋ Antiok si. Ma yêc dindê, ŋac sêkac lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, ma sêkêŋ bapia dau têŋ ŋac. 31 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêsam, dec puc ŋac dôŋ ma kôm ŋac atac ŋayham sa. 32 Judas lu Sailas dau propet lu, ma sêsôm yom ti sêkêŋ gauc ŋayham daêsam têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, bu sêpuc ŋac dôŋ. 33 Sêmbo sêwhiŋ ŋac bêc ŋatô, goc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sem mbec iŋlu ŋa yom malô, ma sêŋkiŋ iŋlu sêmbu sêtêŋ gôlôwac dabuŋ Jerusalem-ŋga, naŋ sêŋkiŋ iŋlu sêmeŋ, naŋ si tiyham. [34 Magoc Sailas gauc gêm bu mbo malac Antiok.] 35 Ma Pol lu Banabas sêmbo malac Antiok, ma iŋlu sêwhiŋ lau daêsam, sêmbo ti sêndôhôŋ lau ma sêhoc Pômdau ndê yom asê.

Pol lu Banabas sêhu dau siŋ

36 Tiŋambu Pol sôm yom têŋ Banabas bocdec bu, "Aö gauc gêm bu hêclu dambu datêŋ malac hoŋ naŋ muŋ-ŋga dahoc Pômdau ndê yom asê dambo, naŋ dandi. Dandic lau kêsi yêc dindê, ma dalic bu ŋac sêmbo ŋalêŋ bocke." 37 Banabas tac whiŋ bu sêkôc Jon naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê daŋ bu Mak, naŋ whiŋ iŋlu ndi. 38 Magoc Pol gêlic gauc dau bu yham dom. Ŋahu bu muŋ-ŋga Jon hu iŋlu ma iŋlu si gweleŋ siŋ yêc gameŋ Pampilia-ŋga. 39 Tu yom dinaŋ-ŋga Pol lu Banabas sêseŋ dau e sêhu dau siŋ. Banabas kôc Mak ma iŋlu sêpi waŋ daŋ ma sêtêŋ nduc Saipras si. 40 Magoc Pol kêyaliŋ Sailas sa bu êŋsêlêŋ whiŋ iŋ ndi. Asidôwai Antiok-ŋga sem mbec iŋlu ma sêteŋ Pômdau bu puc iŋlu dôŋ ŋa iŋ ndê mwasiŋ, ma tiŋambu iŋlu sêlhö si. 41 Ma iŋlu sic gameŋ Siria ti Silisia-ŋga kêsi ma sêpuc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ yêc gameŋ dinaŋ.

16

Timoti kôm gweleŋ whiŋ Pol lu Sailas

1 Pol lu Sailas sêhôc asê malac Derbi, ma tiŋambu sêtêŋ malac Listra si. Yêc malac dinaŋ ŋgac kêŋ whiŋ-ŋga daŋ ŋaê Timoti mbo. Iŋ dinda iŋ awhê Israel-ŋga daŋ naŋ kêŋ whiŋ Pômdau, ma Timoti damba iŋ ŋgac Grik-ŋga. 2 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo malac Listra ma Aikoniam sêlic Timoti bu ŋgac ŋayham ma sêmpiŋ iŋ. 3 Pol tac whiŋ bu Timoti êŋsêlêŋ ti kôm gweleŋ whiŋ iŋ. Tigeŋ iŋ kêyalê bu lau Israel-ŋga hoŋ naŋ sêmbo gameŋ dinaŋ, naŋ sêŋyalê bu Timoti

damba iŋ ŋgac Grik-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga iŋ sê Timoti ndê ŋamlic ŋatô su. 4 Tiŋambu sêŋsêlêŋ sêlom-sêlom malac, ma sêhoc yom naŋ lau bata ti lau aposel sêmatiŋ tidôŋ yêc Jerusalem, naŋ asê têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêŋkuc. 5 Ŋalêŋ dau dinaŋ Anötö puc lau si sêkêŋ whiŋ dôŋ yêc malac hoŋ dinaŋ, ma tôm bêc hoŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si toŋ kêsôwec tiatu.

Pol yêc mbê pi ŋgac Masedonia-ŋga

6 Ŋalau Dabuŋ kalhac Pol ti lau naŋ sêwhiŋ iŋ ahuc, bu sênem mêtê yêc gameŋ Esia-ŋga têŋ ŋasawa dinaŋ dom. Bocdinaŋ dec ŋac gacgeŋ sêmbo gameŋ Prigia ti Galesia-ŋga, ma sêkôm gweleŋ sêmbo dinaŋ. 7 Têŋ ndoc sêhôc asê gameŋ Misia-ŋga ŋabatiŋ, ma bu sêsôc malac Bitinia sêndi, naŋ Yisu ndê Ŋalau kalhac ŋac ahuc tiyham. 8 Bocdinaŋ sêhôc gêlêc gameŋ Misia-ŋga ma sêsip malac Troas si. 9 Têŋ ôbwêc dinaŋ Pol yêc mbê ma gêlic ŋgac daŋ akêŋ gameŋ Masedonia-ŋga meŋ kalhac iŋ aŋgô-ŋga, ma teŋ iŋ bocdec bu, “Têŋ Masedonia mweŋ ma nem yac sa.” 10 Pol yêc mbê dau su ma whê sa têŋ yac* e aŋyalê bu Anötö mbwêc yac bu anem mêtê têŋ lau Masedonia-ŋga. Bocdinaŋ dec yac aŋsahic dauŋ bu atêŋ lau dau andi.

Lidia kôc Pol ndê yom sa ma kêŋ whiŋ Yisu.

11 Yac api waŋ yêc Troas ma solop atêŋ nduc Samotres a, ma ŋagalaŋsê yac ahu nduc dau siŋ ma asôc baö yêc malac Niapolis. 12 Goc yac aŋsêlêŋ atêŋ malac Pilipai a a mbo bêc ŋatô. Malac dau ti gameŋ Masedonia-ŋga ŋa-malac atu, ma lau Rom-ŋga naŋ sem gôliŋ gameŋ dau, naŋ sêndöc malac dinaŋ.

13 Têŋ Sabat daŋ yac ahu malac dau siŋ, ma asa atêŋ bu daŋ yêc malac dau ŋamakê a. Yac gauc gêm bu mboe gameŋ dinaŋ, iŋ lau ŋatô si gameŋ sêteŋ mbec-ŋga. Ma yac atap lauwhê ŋatô sa, naŋ sêkac sa sêmbo dindê, dec andöc sic ma ac hu asôm yom têŋ ŋac. 14 Lauwhê naŋ sêŋgô yom dau, naŋ si daŋ iŋ Lidia. Iŋ awhê tidulu po ŋadalô-ŋga, naŋ meŋ akêŋ malac Tayatira, ma iŋ awhê toc Anötö sa-ŋga. Têŋ ndoc iŋ ŋgô Pol ndê yom, naŋ Pômdau kac iŋ ndê ŋalôm bu kôc yom dau sa ma kêŋ whiŋ Yisu. 15 Dec Lidia ti lau hoŋ naŋ sêndöc iŋ ndê andu naŋ sêliŋ saŋgu. Ma tiŋambu iŋ sôm têŋ yac, “Mac bu alic aö gitôm awhê naŋ kêŋ whiŋ Pômdau, dec ameŋ ambo aneŋ andu.” Ma iŋ piŋkap yac ŋapaŋ e yac awhiŋ iŋ a.

Pol lu Sailas sêndöc gapocwalô

16 Têŋ ndoc daŋ yac bu atêŋ gameŋ naŋ lau sêteŋ mbec sêmbo, naŋ andi, ma awhê daŋ meŋ tap yac sa. Iŋ awhê akiŋ ŋambwa daŋ, ma ŋalau daŋ mbo whiŋ iŋ ma hoc yom asê pi gêŋ naŋ oc meŋ sa tiŋambu. Lau daêsam êlêmê sêtêŋ iŋ si, bu iŋ whê yom sa pi gêŋ naŋ oc hôc asê ŋac têŋ têm ŋambu-ŋga. Ma awhê dau ndê ŋadaui sêtap awa atu sa tu iŋ-ŋga. 17 Têŋ têm dinaŋ yac aŋsêlêŋ awhiŋ Pol, ma awhê dau kêkuc yac ma mbwêc bocdec bu, “Lau dindec sem akiŋ Anötö Ŋawasi ti Ŋaclai Ŋadau, ma sêwhê yom sa pi lêŋ Anötö nem mac si andöc tamli ŋapaŋ-ŋga.” 18 Tôm bêc daêsam iŋ kôm boc-dinaŋ e mbô Pol ŋalôm sa. Goc iŋ kac dau kwi ma sôm têŋ ŋalau bu, “Tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, dec wandic atu am bu sa yêc awhê dinaŋ.” Ma ŋagahô eŋ ŋalau hu awhê dau siŋ.

19 Têŋ ndoc dinaŋ awhê dau ndê ŋadaui sêŋyalê bu ŋac si lêŋ sêkôc awa-ŋga pacndê. Dec sêlô Pol lu Sailas dôŋ ma sêhê iŋlu sa sêsôc malac lôm sêtêŋ lau atu-tu si. 20 Sêkêŋ iŋlu sêlhac lau sêmatôc yom-ŋga si aŋgô-ŋga, ma sêsôm, “Ŋgac lu dindec iŋlu ŋgac Israel-ŋga. Ma sêmeŋ bu sêli lau malac-ŋga si ŋalôm sa. 21 Bu iŋlu sêkac lau bu sêŋkuc mêtê ŋatô naŋ yac lau Rom-ŋga bu taŋkuc, dec oc so yac neŋ ŋagôliŋ.” 22 Awhê akiŋ dau ndê ŋadaui sêŋgôliŋ yom dinaŋ pi Pol lu Sailas, ma lau malac-ŋga sêpuc yom dau dôŋ. Bocdinaŋ lau sêmatôc yom-ŋga sêkêŋ yatu bu sêkac iŋlu si ŋakwê su ma sêhi iŋlu ŋa sö. 23 Sêhi iŋlu ŋa sö sac andô, goc sêkêŋ iŋlu sêndöc gapocwalô. Ma sêsôm yom ŋaŋga têŋ ŋgac naŋ yob gapocwalô bu yob iŋlu ŋapep. 24 Iŋ ŋgô yom dau su dec kêŋ iŋlu sêndöc ŋalôm daŋ, naŋ yêc andu gapocwalô-ŋga

* **16:10:** Yêc ŋabatiŋ 10 Luk to yom ‘yac,’ dec tôc asê bu iŋ dau mbo whiŋ Pol têŋ ndoc dinaŋ e tôm ndoc sêtêŋ malac Pilipai si - yêc ŋabatiŋ 19 iŋ to ‘yac’ tiyham dom. Iŋ kôm ŋalêŋ tigeŋ yêc Apo 20:5–21:18; ma 27:1–28:16.

dau ŋa-ŋalôm andô. Ma iŋ sô iŋlu gahi dôŋ gêm damiŋ a.
25 Timaniŋhu Pol lu Sailas sêteŋ mbec ti sem wê sêmpiŋ Anötö, ma lau gapocwalô-ŋga ŋatô sêkêŋ daŋga iŋlu. 26 Sem wê sêmbo ma t iyhô atu gêm dec andu gapocwalô-ŋga wiwic sa. Ma gatam gapocwalô-ŋga hoŋ sêlêc dau su, ma sen gapocwalô-ŋga suc yêc lau hoŋ. 27 Têŋ têm dinaŋ ŋgac yob gapocwalô-ŋga tali sa ma gêlic bu gatam hoŋ kac sa su. Iŋ gauc gêm bu lau hoŋ oc sêlhö si su, dec púc iŋ ndê bieŋ baliŋ sa bu kuŋ dau ndu. 28 Magoc Pol mbwêc, “Kôm daôm ŋayom dom. Yac hoŋ kelec ambo!” 29 Goc ŋadau sôm bu lau sêtuŋ ya sa sêmeŋ, ma sôc gapocwalô gi. Iŋ hu dau sip nom yêc Pol lu Sailas gahi-ŋga, ma töc dau ti kêtitec ŋandô. 30 Malô goc iŋ wê iŋlu sêsa awê si ma ndac iŋlu, “O ŋgac atu lu. Aö wakôm sake bu watap seŋ wandöc taŋli-ŋga sa?” 31 Ma iŋlu sêô yom ma sêsôm, “Kêŋ whiŋ Pômdau Yisu, dec am oc tap Anötö ndê mwasiŋ nem am si-ŋga sa. Am ti am nem lau hoŋ naŋ ambo nem andu, naŋ asa lêŋ tigeŋ dinaŋ.” 32-33 Têŋ ôbwêc dinaŋ ŋgac yob andu gapocwalô-ŋga kôc iŋlu ma kêgwasiŋ iŋlu gamboc. Ma iŋlu sêwhê Pômdau ndê yom sa têŋ iŋ ti lau hoŋ naŋ sêmbo iŋ ndê andu. Ma iŋ ti ndê lau hoŋ sêliŋ saŋgu. 34 Tiŋambu iŋ kôc iŋlu sêsôc iŋ ndê andu si ma kêŋ gêŋ daneŋ-ŋga iŋlu seŋ. Iŋ tac ŋayham atu bu iŋ ti ndê lau hoŋ kwahic dec sêkêŋ whiŋ Anötö.
35 T êŋ galaŋsê bêbêc lau sêmatôc yom-ŋga sêŋkiŋ lau siŋ-ŋga ŋatô sêtêŋ ŋgac yob gapocwalô-ŋga si, bu sêsôm têŋ iŋ bu êŋgapwêc Pol lu Sailas su. 36 Ŋgac naŋ yob andu gapocwalô-ŋga ŋgô yom dau, goc sôm têŋ Pol, “Lau sêmatôc yom-ŋga sêkêŋ yom meŋ bu waŋgapwêc amlu Sailas su yêc gapocwalô. Bocdinaŋ amlu alhö andi ti yom malô.” 37 Magoc Pol sôm têŋ lau s iŋ-ŋga dinaŋ, “Alu ŋgac Israel-ŋga, magoc alu ŋgac Rom-ŋga† awhiŋ. Sêmatôc alu mba yom ŋapep dom, ma sic alu yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga e sêkêŋ alu andöc dec. Ma bocke dec ŋac bu sêhu alu siŋ gelec alhö andi? Mba! Ŋac dau sêmeŋ ma sêwê alu asa andi.”
38 Lau siŋ-ŋga dinaŋ sêmbu si ma sic miŋ yom dau têŋ lau sêmatôc yom-ŋga. Ŋac sêŋgô bu Pol lu Sailas iŋlu ŋgac Rom-ŋga sêtôm ŋac, dec ŋac sêtöc dau atu. 39 Goc ŋac sêtêŋ gapocwalô si ma sêkôm bu sênem malô iŋlu si ŋalôm. Sêkôc iŋlu su yêc andu gapocwalô-ŋga, ma sêwê iŋlu sêsa si. Ma sêndac iŋlu bu sêhu malac dau siŋ. 40 Têŋ ndoc Pol lu Sailas sêhu gapocwalô siŋ, naŋ iŋlu sêtêŋ Lidia ndê andu si. Sêkac lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sa, ma sêsôm yom ŋayham daêsam tu sêpuc ŋac dôŋ-ŋga. Ma tiŋambu sêhu ŋac siŋ.

17

Lau sêkêŋ kisa Pol lu Sailas yêc Tesalonika

1 Iŋlu sêŋsêlêŋ si sêsa seŋ têŋ malac Ampipolis ma Apolonia, ma gacgeŋ si e sêhôc asê Tesalonika. Yêc malac dinaŋ lau Israel si lôm wê-ŋga daŋ kalhac. 2 Pol kêkuc iŋ ndê mêtê, ma têŋ Sabat sôc lôm wê-ŋga dau gi. Ma gitôm Sabat tö iŋ gêm yomgalôm whiŋ lau yêc dindê, bu whê ŋac si gauc sa pi Anötö ndê yom daêsam naŋ sêto yêc muŋ su naŋ. 3 Iŋ whê sa ma tôc asê bu Mesaya gic waê bu hôc ŋandê e mbac ndu, ma tisa akêŋ lau batê-ŋga ma mbo tali tiyham. Dec iŋ sôm têŋ ŋac, “Kwahic dec aö wasôm têŋ mac bu Yisu iŋ Mesaya dau. Yom ŋandô!” 4 Lau Israel-ŋga ŋatô sêkêŋ whiŋ ma sêlhac sêwhiŋ Pol lu Sailas. Ma lau Grik-ŋga daêsam naŋ sêtoc Anötö sa, naŋ sêkêŋ whiŋ, ma lauwhê tiwaê daêsam bocdinaŋ.
5 Magoc lau Israel-ŋga ŋatô sem lêmuŋ Pol lu Sailas, dec sêsôc malac lôm si, ma sêkac lau sac ŋatô sa sêpitigeŋ, ma sêŋgilí ŋac tu bu sêndic hu kisa. Ŋac sêŋyalê bu Pol lu Sailas sêyêc Jason ndê andu, dec sênti sêtêŋ andu dau si, bu sêhê iŋlu sêsa sêmeŋ. 6 Magoc sêtap iŋlu sa dom, ma bocdinaŋ sêkôc Jason ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô ma sêkêŋ ŋac sêlhac lau bata malac-ŋga aŋgô-ŋga. Ma sêsôm ŋa awha atu, “Lau naŋ sêli lau ŋalôm sa yêc gameŋ hoŋ, naŋ kwahic dec sêmeŋ sêkôm yêc yac neŋ malac. 7 Ma Jason, ŋgac dindec, iŋ kôc ŋac sa sêmbo iŋ

† **16:37:** Yom dau ŋahu sêsôm yêc Yom Inglis bu ‘citizenship.’ Pol whê iŋlu Sailas sa bu citizen Israel-ŋga, ma citizen Rom-ŋga whiŋ. Lau Rom si ŋagôliŋ daŋ kêŋ yao bu sêhi citizen Rom-ŋga dom, bocdinaŋ gêŋ naŋ sêkôm têŋ iŋlu Sailas, naŋ gêŋ so. Alic yom ŋatô yêc Apo 22:25-29.

ndê andu. Ŋac sêsôc †Sisa ndê ŋagôliŋ ŋapu dom, ma ŋac hoŋ sêsôm bu kiŋ daŋ tiyham mbo, naŋ ndê ŋaê Yisu." 8 Lau bata ti lau toŋ dinaŋ ma lau malac-ŋga hoŋ sêŋgô yom dinaŋ e gêli ŋac si ŋalôm sa ŋandô. 9 Goc sêsôm bu Jason ti iŋ ndê lau sênemlhi dau su yêc gapocwalô. Semlhi su goc sêkêŋ ŋac sêlhö si.

Pol lu Sailas sêtêŋ malac Berea si

10 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc Tesalonika sêhôŋ e ŋasec sa su, goc sêŋkiŋ Pol lu Sailas sêlhö sêtêŋ malac Berea si. Sêhôc asê su sêmbo malac dinaŋ, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-ŋga si ma sem mêtê. 11 Lau Berea-ŋga ŋac lau si mêtê ŋayham hôc gêlêc lau Tesalonika-ŋga si mêtê. Sêkêŋ daŋga ŋapep têŋ Pol lu Sailas si yom pi Yisu, ma sêkôc sa ti atac whiŋ. Ma tôm bêc hoŋ sem dôhôŋ yom dau whiŋ Anötö ndê yom naŋ sêto muŋ su yêc naŋ. Ŋac bu sêŋyalê iŋlu si yom bu yom ŋandô me mba. 12 Ma lau Israel-ŋga daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu, ma yêc lau Grik-ŋga, lauwhê tiwaê ma lauŋgac daêsam sêkêŋ whiŋ bocdinaŋ.

13 Malô goc lau Israel-ŋga yêc malac Tesalonika sêŋgô ŋawaê bu Pol gêm Anötö ndê mêtê têŋ lau mbo Berea. Dec ŋac sêtêŋ Berea si, bu sêli lau ŋalôm sa bu sêkêŋ kisa Pol lu Sailas. 14 Tu dinaŋ-ŋga lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêŋkiŋ Pol kölhö têŋ malac daŋ yêc gameŋ gwêc-ŋga gi. Magoc Sailas lu Timoti gacgeŋ sêmbo malac Berea. 15 Lau naŋ sêhoŋ Pol ma sêsa seŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ sêkôc iŋ sêsip malac Atens si. Goc Pol kêkiŋ ŋac sêmbu si, ma sôm bu sêkêŋ yom têŋ Sailas lu Timoti bu sêtêŋ iŋ sêmeŋ ŋagahô.

Pol gêm mêtê yêc Atens

16 Pol hôŋ iŋlu mbo Atens, ma gêlic anötöi gwam daêsam sêlhac malac lôm, dec kôm iŋ ŋalôm ŋawapac. 17 Bocdinaŋ iŋ sôc lôm wê-ŋga gi ma gêm yomgalôm whiŋ lau Israel ti lau Grik-ŋga naŋ sêtoc Anötö sa. Ma tôm bêc hoŋ iŋ sôc malac lôm gi tap lau ŋatô sa, ma whê Anötö ndê yom sa têŋ ŋac bocdinaŋ. 18 Yêc Atens lau ŋatô sêmbo, naŋ êlêmê sem yomgalôm pi gêŋ hoŋ ŋahu sêwhiŋ dau. Sêsam ŋac bu lau Epikuria ma lau Stoik. Têŋ ndoc ŋac si lau ŋatô sêŋgô Pol sôm ŋawaê ŋayham asê pi Yisu, ma pi lêŋ datisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ ŋac sic hu sêseŋ iŋ ndê gauc ti yom ŋatô. Lau ŋatô sêsôm, "Ŋgac din-dec sôm yom daêsam ŋapaŋ, ŋahu bocke?" Ma ŋatô sêsôm, "Mboe iŋ bu nem yac neŋ gauc kwi tu bu dakêŋ whiŋ anötöi apa-ŋga." 19 Bocdinaŋ dec sêwê iŋ sêtêŋ gameŋ naŋ sêsam bu Areopagas, gameŋ naŋ lau naŋ sêkip gêŋ ŋahu sa-ŋga êlêmê sêkac sa sêmbo. Ŋac sêkêŋ Pol kalhac lau Areopagas-ŋga aŋgô-ŋga, ma sêndac iŋ bocdec bu, "Gitôm bu am whê yom wakuc naŋ am kêdôhôŋ têŋ lau, naŋ sa têŋ yac? 20 Yac aŋgô am nem yom tôm yom wakuc andô daŋ, ma yac bu aŋyalê yom dau ŋahu." 21 Lau Atens ti lau apa hoŋ naŋ sêndöc malac dinaŋ, naŋ sêmbo tu sêŋgô yom ti sênem yomgalôm ŋapaŋ pi gauc wakuc bocke naŋ hôc asê ŋac-ŋga. Ŋac si gweleŋ daŋ mba. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋac bu sêŋgô Pol ndê yom.

22 Ma Pol tisa kalhac lau aŋgô-ŋga yêc Areopagas, ma sôm, "O mac lau Atens-ŋga. Aö kayalê bu mac akôm gêŋ daêsam tu bu anem akiŋ anötöi nom-ŋga. 23 Bu aö kasêlêŋ ti gatôc gwaniŋ gêŋ hoŋ naŋ mac amasaŋ tu anem akiŋ mac nem anötöi-ŋga. Ma aö gatap alta daŋ sa, naŋ mac ato yom pi bocdec bu, 'Anötö naŋ yac tam gauc, naŋ ndê alta.' Anötö naŋ mac am akiŋ magoc am gauc iŋ, naŋ kwahic dec aö oc wawhê iŋ sa têŋ mac. 24 Iŋ Anötö, naŋ kêŋ nom ti gêŋ hoŋ, ma iŋ undambê ti nom ŋadau. Ma boc-dinaŋ iŋ ndöc lôm dabuŋ naŋ ŋamalac amba sêmasaŋ, naŋ dom. 25 Ma gêŋ naŋ ŋamalac sêmasaŋ, naŋ oc nem iŋ sa ŋalêŋ bocke? Bu iŋ pônda gêŋ daŋ dom. Ma iŋ dau kêŋ wayahô têŋ ŋamalac bu sêmbo tali ma kêŋ gêŋ hoŋ bocdinaŋ. 26 Iŋ kêŋ ŋamalac ŋamata-ŋga mbo nom e kwahic dec lau titoŋ-titoŋ hoŋ sêsa akêŋ ŋgac tigeŋ dinaŋ, ma sem nom ŋagameŋ sambob ahuc. Lau titoŋ-titoŋ hoŋ si gameŋ ŋabatiŋ, naŋ Anötö kêyaliŋ sa gwanaŋ su, ma têm bu lau toŋ tigeŋ-tigeŋ si ŋaclai tiatu ma tisauŋ, naŋ kêmatiŋ tidôŋ gwanaŋ su bocdinaŋ. 27 Anötö kôm gêŋ hoŋ dinaŋ tu bu lau sêlic, ma sêŋsalê iŋ e sêtap iŋ sa. Magoc iŋ mbo baliŋ têŋ yac lau tigeŋ-tigeŋ dom. 28 Tôm yom ŋagauc daŋ naŋ mac daôm nem ŋgac daŋ to muŋ su, naŋ sôm, 'Tu Anötö ndê ŋaclai-ŋga dec yac dambo taŋli ma taŋsêlêŋ, ma yac neŋ

ŋahu yêc sip iŋ-ŋga.’ Ma mac nem ŋgac daŋ tiyham to yom ŋagauc daŋ bocdec bu,
‘Yac dati iŋ ndê balêkoc.’ 29 Yac dati iŋ ndê
balêkoc ma bocdinaŋ yac bu gauc nem bu
iŋ gitôm gol me silba me hoc me ŋagatu daŋ,
naŋ ŋamalac sêmasaŋ tôm ŋac si gauc, naŋ
dec yac gauc gêm yom so pi iŋ. 30 Muŋ-
ŋga lau daêsam gauc gêm yom bocdinaŋ, bu
sêŋyalê Anötö dom. Magoc iŋ kêŋ ŋagêyô
têŋ ŋac dom. Tigeŋ kwahic dec iŋ gic atu
bu lau hoŋ sênem dau kwi. 31 Bu iŋ kêyaliŋ
bêc daŋ sa bu êmatôc lau nom-ŋga hoŋ, ma
iŋ oc kôm gêŋ dau êŋkuc iŋ ndê lêŋ gitêŋ. Ma
iŋ k êyaliŋ ŋgac daŋ sa bu kôm gweleŋ dau.
Iŋ uŋ ŋgac dau sa akêŋ lau batê-ŋga, dec tôc
gêŋ dau tiawê têŋ lau hoŋ sêlic.”

32 Têŋ ndoc sêŋgô Pol ndê yom pi lau
sêtisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ lau ŋatô sêpu
iŋ. Magoc lau ŋatô sêsôm, “Yac bu aŋgô am
nem yom pi gêŋ dinaŋ tiyham.” 33 Ma têŋ
dinaŋ Pol tisa ma hu lau naŋ sêndöc Are-
opagas, naŋ siŋ. 34 Lau ŋatô sêŋkuc Pol ma
sêkêŋ whiŋ Yisu. Ŋac si daŋ iŋ Dionisias,
naŋ muŋ-ŋga ndöc whiŋ lau naŋ sêkac sa
yêc Areopagas. Ma awhê daŋ ŋaê Damaris
ma lau ŋatô sêkêŋ whiŋ bocdinaŋ.

18

Pol mbo malac Korin

1 Tiŋambu Pol hu Atens siŋ ma têŋ malac
Korin gi. 2 Yêc dinaŋ iŋ tap ŋgac Israel-
ŋga daŋ sa, naŋ ndê ŋaê Akwila. Iŋ dinda
kôc iŋ yêc gameŋ Pontus-ŋga, ma muŋ-ŋga
iŋlu ndê awhê Prisila sêndöc malac Rom
yêc gameŋ Itali-ŋga. Magoc tiŋambu Kiŋ
Klaudias kêŋ yatu bu lau Israel-ŋga hoŋ
sêhu malac Rom siŋ, dec iŋlu Prisila sêlhö si
sêmbo malac Korin. Têŋ ndoc Pol hôc asê,
naŋ gi gêlic iŋlu. 3 Akwila lu Prisila i ŋlu
awhê lu ŋgac sêkôc bôc ŋamlic ma po ma
sêsi pitigeŋ tu sêmasaŋ bac-ŋga. Pol kêyalê
gweleŋ dau tidôŋ whiŋ, bocdinaŋ dec mbo
whiŋ iŋlu, ma sêkôm gweleŋ sêwhiŋ dau.
4 Pol tac whiŋ bu lau I srael ma lau Grik
naŋ sêmbo Korin sêkêŋ whiŋ Pômdau, dec
tôm bêc Sabat-ŋga hoŋ sôc lôm wê-ŋga gi,
ma gêm yomgalôm whiŋ ŋac.

5 Têŋ ndoc Sailas lu Timoti sêmeŋ akêŋ
gameŋ Masedonia-ŋga, naŋ Pol kêŋ dau
sambuc tu gweleŋ nem mêtê lau-ŋga. Iŋ
hoc yom asê têŋ lau Israel-ŋga ma sôm têŋ
ŋac bu Yisu iŋ Mesaya dau. 6 Magoc lau
Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ Pol ndê yom dom,
ma sêli awha sa têŋ iŋ. Bocdinaŋ iŋ kêgoloŋ
kop su yêc ndê ŋakwê bu tôc ŋac si giso
asê, ma sôm, “Mac atec Anötö ndê yom,
dec awêkaiŋ daôm nem ŋagêyô. Aö dom.
Kwahic dec wahu mac lau Israel-ŋga siŋ,
ma wakôm gweleŋ têŋ lau naŋ lau Israel
dom.” 7 Goc Pol hu lôm wê-ŋga siŋ, ma
sa gi mbo Titius Justus ndê andu. Iŋ ŋgac
gameŋ apa-ŋga naŋ gêm akiŋ Anötö, ma iŋ
ndê andu kalhac kêpiŋ lôm wê-ŋga. 8 Ma
ŋgac bata lôm wê-ŋga daŋ ŋaê Krispas, ti
lau hoŋ naŋ sêmbo iŋ ndê andu, naŋ sêkêŋ
whiŋ Pômdau. Ma lau Korin-ŋga daêsam
naŋ sêŋgô Pol ndê yom, naŋ sêkêŋ whiŋ
Yisu ma sêliŋ saŋgu.

9 Têŋ ôbwêc daŋ Pol yêc mbê, ma gêlic
Pômdau sôm yom têŋ iŋ bocdec bu, “Töc
daôm dom. Sôm aneŋ yom asê ŋapaŋ,
ma nem daôm dôŋ dom. 10 Bu aö gambo
gawhiŋ am, ma oc tôm dom bu lau daŋ
sêkêŋ sac am. Bu yêc malac dindec, aneŋ
lau daêsam sêmbo.” 11 Bocdinaŋ Pol mbo
Korin tôm yala tigeŋ ma ayô 6, ma kêdôhôŋ
Anötö ndê yom têŋ lau.

12 Têŋ ndoc naŋ Galio gêm gôliŋ gameŋ
Akaya-ŋga, naŋ lau Israel-ŋga naŋ sêndöc
malac Korin, naŋ sêkêŋ si ŋalôm pitigeŋ bu
sêkêŋ kisa Pol. Ma sêkêŋ iŋ kalhac Galio
aŋgô-ŋga bu êmatôc iŋ ndê yom. 13 Ma
ŋac sêsôm, “Ŋgac dindec kêdôhôŋ lau bu
sênem akiŋ Anötö ŋa lêŋ naŋ so yac mba
yomsu.” 14 Pol kac awha sa bu sôm yom,
m agoc Galio dau ô lau Israel si yom ma
sôm, “O mac lau Israel-ŋga! Mac nem yom
dec bu hêganôŋ sac atu daŋ, me gêŋ naŋ
so ŋagôliŋ Rom-ŋga, dec waŋgô. 15 Magoc
yom naŋ mac asôm pi ŋgac dindec, naŋ
hêganôŋ mac daôm nem yom ti ŋaê ŋatô
ma yomsu Israel-ŋga. Bocdinaŋ mac daôm
amasaŋ. Aö oc wamatôc yom kaiŋ dinaŋ
dom.” 16 Dec iŋ soc ŋac su yêc andu matôc-
ŋga. 17 Ma lau hoŋ sêkôc Sostene, ŋgac bata
naŋ yob lau Israel-ŋga si lôm wê-ŋga yêc
malac Korin, naŋ dôŋ, ma sic iŋ yêc lau
matôc-ŋga aŋgô-ŋga. Ma Galio gêlic, magoc
kôm tôm gêm gauc.

Pol mbu têŋ Antiok gi

18 Pol mbo malac Korin têm baliŋ ŋagec,
goc hu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga siŋ ma têŋ malac
Kenkria gi, bu kôc waŋ ma mbu têŋ gameŋ
Siria-ŋga ndi. Ma Prisila lu Akwila sêwhiŋ
iŋ si. Muŋ-ŋga Pol gic bata yom daŋ têŋ
Anötö, ma tu dinaŋ-ŋ ga têŋ ndoc sêmbo
malac Kenkria, naŋ kêŋ kêclauŋ sêŋgapiŋ
tiapê. Pacndê su, goc ŋac sêpi waŋ ma sêlhö
si. 19-20 Sêtêŋ malac Epesas si, ma Pol sôc
lôm wê-ŋga gi, ma gêm yomgalôm whiŋ lau
Israel-ŋga. Ma ŋac sêndac iŋ bu mbo whiŋ
ŋac têm ŋatô tiyham, magoc iŋ gôlôc têŋ
ŋac dom. Iŋ hu Prisila lu Akwila siŋ sêmbo
sêwhiŋ ŋac. 21 Ma têŋ ndoc iŋ pi waŋ gi,
naŋ kêmatiŋ yom têŋ lau Epesas-ŋga bocdec
bu, “Anötö bu lic ŋayham, dec aö wambu
watêŋ mac wameŋ tiyham.” Goc waŋ dau
hu Epesas siŋ ma sa gi. 22 Waŋ dau kêsêlêŋ e
hôc asê malac Sisaria, goc Pol sip baö gi. Ma
iŋ pi Jerusalem gi ma gic lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga kêsi yêc dinaŋ. Ma tiŋambu iŋ têŋ malac
Antiok gi. 23 Iŋ mbo Antiok ŋasawa sauŋ,
goc kêsêlêŋ têŋ gameŋ Prigia ma Galesia-
ŋga gi. Yêc dindê iŋ golom-golom malac ma
puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ bu sêlhac ŋaŋga.

Apolos ndê miŋ

24 Têŋ ŋasawa dinaŋ ŋgac daŋ ŋaê Apolos
hôc asê malac Epesas. I ŋ ŋgac Israel-ŋga
naŋ ndê malachu Aleksandria, ma iŋ ŋgac
tigauc ma kêyalê Anötö ndê yom naŋ sêto
muŋ su yêc, naŋ tidôŋ. 25 Lau ŋatô sêndôhôŋ
iŋ pi Pômdau Yisu su, ma bocdinaŋ iŋ kêŋ
ndê ŋalôm ti gauc sambuc bu êndôhôŋ lau
pi Yisu ma whê iŋ ndê yom sa ŋapep. Magoc
iŋ kêyalê busaŋgu ŋalêŋ tigeŋ, naŋ Jon ndê
lêŋ êŋku lau tu sênem dau kwi-ŋga. 26 Yêc
Epesas Apolos sôc lôm wê-ŋga gi, ma gêm
mêtê ti ŋaŋga. Prisila lu Akwila sêŋgô iŋ
ndê yom, dec sêŋgalêm iŋ têŋ iŋlu si andu
gi, ma sêwhê yom ŋatô sa têŋ iŋ e iŋ kêyalê
Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga ŋapep eŋ.

27 Tiŋambu Apolos bu têŋ gameŋ Akaya-
ŋga ndi, dec lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac
Epesas sêpuc iŋ ndê ŋalôm dôŋ. Ma sêto
bapia têŋ lau Akaya-ŋga naŋ sêtap Anötö
ndê mwasiŋ sa ma sêkêŋ whiŋ Yisu, ma
sêteŋ ŋac bu sêkôc Apolos sa. Ma têŋ ndoc iŋ
hôc asê, naŋ iŋ mbo whiŋ lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga dinaŋ, ma gêm ŋac sa ŋandô. 28 Bu iŋ
kalhac ŋaŋga ma ô lau Israel-ŋga si yom yêc
lau hoŋ aŋgô-ŋga, ma whê Anötö ndê yom
naŋ sêto yêc, naŋ sa, bu tôc asê bu Yisu iŋ
Mesaya dau.

19

Pol mbu têŋ malac Epesas gi

1 Têŋ ndoc Apolos mbo Korin, naŋ Pol hu
gameŋ Prigia ti Galesia-ŋga siŋ, ma kêsêlêŋ
ho seŋ lôc-ŋga naŋ sa têŋ malac Epesas gi.
Iŋ hôc asê Epesas, ma tap lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga ŋatô sa. 2 Ma iŋ ndac ŋac bocdec bu,
“Têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ
mac akôc Ŋalau Dabuŋ su, me mba?” Ma
sêô yom ma sêsôm, “Mba. Yac akôc Ŋalau
Dabuŋ su dom, ma aŋgô yom daŋ pi iŋ
dom.” 3 Dec Pol ndac, “Mac aliŋ busaŋgu
kaiŋ bocke?” Ma sêsôm bu, “Yac aliŋ
busaŋgu ŋalêŋ gitôm Jon, Ŋgac Kêku Lau-
ŋga ndê.” 4 Goc Pol sôm, “Jon kêku lau naŋ
sem dau kwi, ma sôm têŋ ŋac bu sêkêŋ whiŋ
ŋgac naŋ oc meŋ êŋkuc iŋ, naŋ Yisu.” 5 Ŋac
sêŋgô Pol ndê yom dinaŋ goc sêliŋ busaŋgu
tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga. 6 Ma têŋ ndoc
Pol hu amba sac ŋac, naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm
ŋac ahuc, dec sêsôm yom sem lau apa awha,
ma sêhoc yom asê gitôm lau propet. 7 Lau
naŋ gêŋ dau hôc asê têŋ ŋac, naŋ launŋgac 12.

8 Pol mbo malac Epesas ŋasawa gitôm ayô
tö, ma sôc lôm wê-ŋga ŋapaŋ. Ma yêc dindê
iŋ gêlêŋ yom dôŋ bu whê Anötö ndê gôliŋ
ŋahu sa têŋ lau. 9 Magoc lau ŋatô si ŋalôm
ŋadandi ma sêkôc Pol ndê yom sa dom. Ma
yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga sêpu seŋ naŋ Pol whê
sa têŋ ŋac. Goc Pol hu ŋac siŋ ma kôc lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga su yêc lôm wê-ŋga. Ma tôm
bêc hoŋ iŋ gêm mêtê ŋac mbo Tiranus ndê
andu lau sêkac sa-ŋga. 10 Iŋ kôm bocdinaŋ
tôm yala lu e lau Israel ti Grik-ŋga hoŋ naŋ
sêmbo gameŋ Esia-ŋga, naŋ sêŋgô Pômdau
ndê ŋawaê. 11 Anötö kêŋ ŋaclai têŋ Pol ma
kôm gêŋ dalô atu-tu daêsam. 12 Iŋ kôc ŋaclai
atu, gitôm iŋ bu êmasec po waheŋ-ŋga ti
ŋakwê awê-ŋga ma ŋaclai dau oc lom ndi.
Ma lau bu sêkôc po dau, ma sêkêŋ sac lau
gêmbac ti lau naŋ ŋalau sac sêmbo ŋac si
ŋalôm, dec oc kôm ŋac ŋayham sa.

Skiwa atui

13 Lau Israel-ŋga ŋatô sêkôm gweleŋ sêsoc ŋalau sac yêc lau. Ma ŋac sic hu sêsôm Pômdau Yisu ndê ŋaê asê têŋ ndoc sêkôm gweleŋ dau. Ŋac sêkêŋ yatu ŋalau sac bocdec bu, “Am sa mweŋ, tu Yisu, naŋ Pol gêm mêtê pi iŋ, naŋ ndê ŋaê-ŋga.” 14 Ma Israel si dabuŋsiga a tu daŋ ŋaê Skiwa ndê atui 7 sêkôm gweleŋ dau sêwhiŋ. 15 Magoc têŋ bêc daŋ ŋalau sac daŋ ô ŋac si yom ma sôm, “Yisu lu Pol aö kayalê iŋlu su, magoc mac lau dinaŋ aö kayalê mac dom!” 16 Goc ŋgac ti ŋalau sac dinaŋ gic ŋac e ku ŋac dulu, ma gic ŋac basô-basô e sêliŋ dac sac andô ma sênti sêsa akêŋ andu dau ŋamlic ŋambwa-ŋambwa si.

Mêtê kêsôwec yêc Esia

17 T êŋ ndoc lau Israel ti lau Grik-ŋga naŋ sêndöc Epesas naŋ sêŋgô gêŋ dau ŋawaê, naŋ sêtöc dau atu, ma lau hoŋ sêtoc Pômdau Yisu ndê ŋaê sa. 18 Ma lau daêsam naŋ sic hu sêkêŋ whiŋ Yisu su, magoc sêsap si mêtê akwa dôŋ, naŋ sêtisa sêlhac lau hoŋ aŋgô-ŋga ma sêhoc si sac asê. 19 Lau mbectoma-ŋga ŋatô sêkôc si bapia mbec-ŋga ma sêkêŋ pitigeŋ yêc lau aŋgô-ŋga, goc sêpec ya gêŋ. Bapia mbec-ŋga dinaŋ ŋaôli atu-tu. Ŋac bu sêkêŋ hoŋ têŋ lau sênemlhi, dec oc sêtap awa sa gitôm mone silba 50,000.* 20 Ŋalêŋ dinaŋ dec Pômdau ndê yom tiapa, ma kôm gweleŋ ti ŋaclai yêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si ŋalôm.

21 Gêŋ hoŋ dinaŋ hôc asê su, goc Pol gauc gêm bu têŋ gameŋ Masedonia ti Akaya-ŋga ndi, ma tiŋambu mbu têŋ malac Jerusalem ndi. Iŋ sôm, “Aö watêŋ Jerusalem wandi, ma tiŋambu wandic malac Rom kêsi whiŋ.” 22 Ma iŋ kêkiŋ Timoti lu Erastas, ŋgac lu naŋ sêkôm gweleŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ sêmuŋ iŋ sêtêŋ Masedonia si. Ma iŋ dau gacgeŋ mbo ŋasawa sauŋ mbo gameŋ Esia-ŋga.

Lau sêli dau sa yêc Epesas

23 Têŋ ŋasawa dinaŋ lau sêli dau sa ŋandô pi seŋ naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêŋkuc. 24 Ŋgac naŋ gic hu gêŋ dau naŋ ndê ŋaê Dimitrias. Iŋ ŋgac naŋ pec silba ma kêmasaŋ ti alta me gêŋ ŋatô bu lau sêkêŋ lhac si andu bu sênem akiŋ anötö gwam awhê naŋ sêsam bu Atemis. Ma iŋ ti lau ŋatô sêtap awa daêsam sa yêc gweleŋ dinaŋ. 25 Iŋ kêgalêm lau dau sa, sêwhiŋ lau ŋatô naŋ sêkôm gweleŋ kaiŋ tigeŋ, ma sôm têŋ ŋac, “Mac lau! Aŋgô su naŋ. Mac aŋyalê bu yac datap awa atu sa tu gweleŋ dindec-ŋga. 26 Magoc mac alic ti aŋgô ŋawaê pi gêŋ naŋ Pol kôm. Iŋ ŋgac naŋ sôm têŋ lau bu gwam naŋ ŋamalac amba sêmasaŋ, naŋ anötö ŋandô dom. Ma iŋ gêm lau daêsam si ŋalôm kwi bu sêhu sakiŋ anötö gwam-ŋga siŋ. Iŋ kôm yêc malac Epesas ma sauŋ iŋ ndê yom oc nem gameŋ Esia-ŋga sam-buc ahuc. 27 Gêŋ dau oc kôm lau sêlic yac neŋ gweleŋ sac, ma lôm naŋ lau sem akiŋ Atemis sêmbo, naŋ oc sêlic tôm gêŋ ŋambwa. Ma anötö awhê dau, naŋ lau sem akiŋ yêc gameŋ Esia-ŋga ma tôm nom ŋagameŋ hoŋ, naŋ ndê waê oc niŋga.” 28 Lau sêŋgô Dimitrias ndê yom ma gêli ŋac si ŋalôm sa e sic hu sêmbwêc, “Lau Epesas-ŋga si anötö Atemis, iŋ anötö tiwaê!”

29 Malô goc lau malac-ŋga hoŋ naŋ sêkac sa, naŋ sêli dau sa. Ŋac sêkôc Gaius lu Aris-takus, ŋgac lu akêŋ Masedonia naŋ êlêmê sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Pol, naŋ dôŋ, ma ŋac hoŋ sênti sêtêŋ gameŋ lau sêkac dau sa-ŋga, naŋ si. 30 Pol tac whiŋ bu sôm yom têŋ lau dau, magoc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêlhac iŋ ahuc. 31 Ma lau bata Rom-ŋga ŋatô naŋ sêmbo gameŋ dinaŋ, naŋ Pol ndê silip, naŋ sêkêŋ yom têŋ iŋ, ma sêteŋ iŋ bu têŋ gameŋ dinaŋ ndi dom.

32 Lau hoŋ naŋ sêkac dau sa sêmbo, naŋ si gauc kêŋsôŋ. Ŋac hoŋ sêmbwêc yom tidau-tidau. Ma ŋac si daêsam sem gauc ŋahu bocke dec sêkac sa sêmbo dinaŋ. 33 Lau Israel-ŋga sêtiŋ ŋac si ŋgac bata daŋ ŋaê Aleksanda sa ŋalhu gi, bu sôm yom ma nem malô lau Epesas-ŋga ŋalôm tu ŋac lau Israel-ŋga. Lau daêsam sêmbwêc yom ŋagauc têŋ iŋ, dec iŋ gic amba bu sênem dau dôŋ ma sêŋgô iŋ ndê yom. 34 Magoc lau sêlic bu iŋ ŋgac Israel-ŋga daŋ, dec hoŋ sêmbwêc ŋa awha atu tôm acgatu ŋasawa lu bu, “Lau Epesas-ŋga si anötö Atemis, iŋ anötö tiwaê!

* **19:19:** Mone silba dinaŋ sêsam bu drakma, ma drakma tigeŋ gitôm ŋaôli gweleŋ bêc tigeŋ-ŋga. 50,000 drakma dinaŋ ŋaôli atu andô, oc hôc gêlêc PNG si mone K500,000. Lau ŋatô sêkêŋ whiŋ bu yom naŋ lau mbectoma sêto pi bapia dau, naŋ kêŋ ŋaclai atu têŋ ŋac, dec semlhi bapia dau ŋa ŋaôli atu.

Iŋ anötö tiwaê!”
35 Têŋ dinaŋ ŋgac bata Epesas-ŋga daŋ
tisa ma sôm lau hoŋ mamaŋ. Iŋ ŋgac naŋ to
yom naŋ lau bata malac dinaŋ-ŋga sêmatiŋ
tidôŋ, ma yob ŋac si bapia. Ma iŋ sôm,
“Mac lau Epesas-ŋga, bocke? Lau nom-ŋga
hoŋ sêŋyalê bu mac ayob anötö awhê atu
Atemis ndê lôm, ti hoc naŋ peŋ sip akêŋ
umboŋ, naŋ lau sêtoc sa tôm Atemis ndê
ŋagatu. 36 Gêŋ hoŋ dinaŋ tôc dau yêc awê su,
bocdinaŋ anem daôm dôŋ ma ayob daôm
bu akôm gêŋ hoŋ ti gauc eŋ. 37 Mac akôc
ŋgac lu dinaŋ dôŋ, ma awê iŋlu sêsôc sêmeŋ,
magoc sêsu yac neŋ anötö awhê susu dom,
ma sem kaŋ gêŋ daŋ yêc iŋ ndê lôm dom.
38 Yac neŋ andu sêmatôc yom-ŋga dê sêlhac,
ma lau sêmatôc yom-ŋga sêmbo. Dimitrias
ti lau sêpec silba-ŋga naŋ si yom bu yêc
asa, naŋ dec sêkôc iŋ solop sêtêŋ lau dau
sêndi. 39 Kwahic dec mac nem yom ŋatô
bu yêc, naŋ akêŋ têŋ lau sêmatôc yom-ŋga
bu sêmatôc. 40 Ayob daôm ŋapep! Tu gêŋ
naŋ mac akôm têŋ acsalô lec-ŋga, dec gitôm
bu mac daôm alhac lau dau aŋgô-ŋga, ma
oc atap matôc sa pi mêtê ali lau sa-ŋga.
Gêŋ dau bu hôc asê, dec oc tôm dom bu
mac amasaŋ yom têŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga.
Bu gêŋ naŋ mac akôm, naŋ ŋahu ŋayham
mbasi.” 41 Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc kêkiŋ
lau sêlhö têŋtêŋ.

20

Pol kôm gweleŋ mbo Masedonia ma gameŋ Grik-ŋga

1 Ŋantiŋ atu dau pacndê, goc Pol kêgalêm
lau Epesas-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ
sa sêpitigeŋ. Iŋ sôm yom bu puc ŋac dôŋ
ma êŋgilí ŋac bu sêlhac ŋaŋga, goc poŋ ŋac
ma ti bu têŋ Masedonia ndi. 2 Iŋ gi hôc asê
su, ma kôm gweleŋ golom-golom malac. Iŋ
gêm mêtê ti sôm yom daêsam tu bu puc lau
si sêkêŋ whiŋ dôŋ-ŋga, ma iŋ kôm ŋapaŋ e
hôc asê gameŋ Grik-ŋga. 3 Iŋ mbo dindê
gitôm ayô tö ma bu pi waŋ daŋ bu mbu
têŋ gameŋ Siria-ŋga ndi. Magoc têŋ ndoc
dinaŋ lau Israel-ŋga ŋatô sêkic yom bu sêpi
waŋ sêwhiŋ sêndi, ma sêkôm iŋ ŋayom. Pol
ŋgô ŋapuc, dec iŋ pi waŋ gi dom, magoc
mbu sôc gameŋ Masedonia-ŋga gi tiyham.
4 Lauŋgac naŋ sêkôm gweleŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ
si ŋaê bocdec. Sopate, iŋ Pirius atuŋgac
akêŋ malac Berea, Aristakus lu Sekundus
akêŋ malac Tesalonika, Gaius akêŋ Derbi,
ma Tikikus lu Tropimus akêŋ gameŋ Esia-
ŋga, ma Timoti. 5 Lau hoŋ dinaŋ sêmuŋ
si sêhôŋ yac sêmbo malac Troas. 6 Ma yac
ambo malac Pilipai e lau Israel si Mwasiŋ
Bolom Yist Mba-ŋga pacndê, goc akôc waŋ
daŋ bu atêŋ Troas andi. Waŋ dau kêsêlêŋ
mbo gwêc ŋasawa gitôm bêc amaŋdaŋ su,
goc yac ahôc asê Troas ma atap lau dinaŋ
sa. Ma yac ambo malac dinaŋ tôm wake
sambuc daŋ.

Pol uŋ Yutikas sa

7-9 Têŋ Sonda ôbwêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
sêpitigeŋ bu sênеŋ mwasiŋ dabuŋ. Yac akac
sa ambo andu baliŋ daŋ, andöc ŋalôm ŋahô
titö-ŋga ma lau sêkêŋ lam daêsam sêŋgalêŋ.
Pol gauc gêm bu hu Troas siŋ têŋ laŋsê, ma
bocdinaŋ gêm mêtê baliŋ e timaniŋhu. Balê
wakuc daŋ ŋaê Yutikas ndöc gatam atú ma
kêŋ daŋga Pol ndê yom e bêc ku iŋ dulu.
Iŋ yêc bêc kêlhiŋ dau siŋ, ma gacgeŋ peŋ
sip nom gi akêŋ ŋalôm ŋahô-ŋga dinaŋ. Lau
sêsip si bu sêkôc iŋ sa, magoc sêlic bu iŋ
mbac ndu su. 10 Magoc Pol sip gi, hu dau
sac balê dau ŋahô ma kêgape iŋ dôŋ. Ma
iŋ sôm têŋ lau, “Mac ahêgo daôm dom. Iŋ
tali.” 11 Goc iŋ mbu pi andu ŋalôm ŋahô-ŋga
tiyham gi. Ma iŋ pô bolom kôc ma ŋac seŋ
mwasiŋ dabuŋ. Ma iŋ gic têku iŋ ndê yom
tiyham e bêbêc, goc hu ŋac siŋ ma kölhö gi.
12 Ma balê naŋ Pol uŋ iŋ sa mbo tali tiyham,
naŋ lau sêkôc iŋ mbu têŋ iŋ ndê andu gi ti
atac ŋayham atu.

Pol têŋ malac Miletus gi

13 Pol gauc gêm bu êŋsêlêŋ ho seŋ têŋ
malac Asos ndi, ma sôm têŋ yac bu api waŋ
daŋ andi atap iŋ sa yêc dindê. 14 Yac a
ahôc asê ma iŋ tap yac sa yêc Asos. Ma yac
akôc iŋ pi waŋ whiŋ yac, goc atêŋ malac
Mitilene a. 15 Ŋagalaŋsê yac ahu malac
dau siŋ ma alac e a gi apoc ampiŋ nduc
Kios. Têŋ bêbêc yac alac atêŋ nduc Samos
a, ma ŋagalaŋsê ahôc asê malac Miletus.
16 P ol tac whiŋ bu lic Om †Pentikos-ŋga
yêc Jerusalem. Tu dinaŋ-ŋga iŋ gauc gêm

bu yac andi ŋagahô, ahôc gêlêc malac Epesas, ma ambo gameŋ Esia-ŋga ŋasawa baliŋ dom.

Pol gic yomsu lau bata Epesas-ŋga

17 Têŋ ndoc yac ambo Miletus, naŋ Pol kêŋ yom têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Epesas, ma kêgalêm ŋac si lau bata sa sêtêŋ iŋ sêmeŋ. 18 Ŋac sêhôc asê ma iŋ sôm yom têŋ ŋac bocdec bu, “Mac aŋyalê aneŋ lêŋ hoŋ naŋ gakôm tôm bêc hoŋ naŋ gambo gawhiŋ mac, têŋ bêc ŋamata-ŋga naŋ gahôc asê gameŋ Esia-ŋga ŋapaŋ e meŋ têŋ kwahic dec. 19 Lau Israel-ŋga sêkêŋ kisa aö ŋapaŋ dec sêkêŋ ŋawapac atu têŋ aö. Tigeŋ aö kagwiniŋ dauŋ ma gam akiŋ Pômdau ti taŋsulu tu mac-ŋga. 20 Mac aŋyalê bu yom bocke naŋ gitôm bu nem mac sa, naŋ aö gasêc ahuc têŋ mac dom. Aö gasôm yom hoŋ asê timala eŋ. Aö kadôhôŋ mac yêc lhu, ma kadôhôŋ mac yêc mac nem andu tôm gi. 21 Aö gahoc yom asê têŋ lau Israel ti lau Grik su, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ŋapu, ma sêkêŋ whiŋ yac neŋ Pômdau Yisu. 22 Kwahic dec Ŋalau Dabuŋ kac aö bu watêŋ Jerusalem wandi. Magoc aö kayalê gêŋ bocke naŋ oc hôc asê aö yêc dindê, naŋ dom. 23 Gêŋ tigeŋ dec kayalê su, bu yêc malac hoŋ Ŋalau Dabuŋ kêŋ puc aö bu ŋawapac oc sêtap aö sa, ma aö oc wandöc gapocwalô. 24 Tigeŋ aö gatöc ti gahêgo dauŋ pi gêŋ dau dom. Aö galic dauŋ ŋamlic gitôm gêŋ ŋambwa-ŋga. Aneŋ gauc atu bu walhac ŋaŋga e wandic dabiŋ gweleŋ naŋ Pômdau Yisu kêŋ têŋ aö. Ma gweleŋ dau bocdec bu, aö oc wahoc ŋawaê ŋayham asê pi Anötö ndê mwasiŋ. 25 Mac lau hoŋ naŋ gahoc yom pi Anötö n dê gôliŋ asê têŋ mac su, naŋ aŋgô. Kwahic dec aö kayalê bu mac nem daŋ oc lic aö aŋôŋ tiyham dom. 26 Boc-dinaŋ dec wasôm asê têŋ mac, bu ŋamalac asa naŋ tec Anötö ndê yom, naŋ aö oc wawêkaiŋ iŋ ndê ŋagêyô dom. 27 Bu aö gawhê Anötö ndê lêŋ hoŋ sa têŋ mac su, yom daŋ siŋ dau yêc-ŋga dom.

28 “Mac lau dindec, ayob daôm ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ ŋapep. Bu Anötö gêmlhi iŋ ndê lau hoŋ su ŋa iŋ dau ndê dac, ma Ŋalau Dabuŋ dau kêyaliŋ mac sa bu ayob ŋac. Bocdinaŋ ayob Anötö ndê domba ŋapep. 29 Aö kayalê bu têŋ ndoc aö wahu mac siŋ, naŋ kêdôhôŋwaga tasaŋ oc sêmeŋ gitôm giam pôm naŋ sêsôc sêmeŋ bu sêseŋ domba. 30 Ma mac daôm nem lau ŋatô oc sêtisa, ma sênem yom ŋandô kwi ti yom tasaŋ, bu sêŋsôŋ lau ŋatô si gauc e sêhu mac ti yom ŋandô siŋ ma sêŋkuc ŋac. 31 Bocdinaŋ anem ali ŋapaŋ. Gauc nem bu tôm yala sambuc tö aö gakêŋ puc mac tôm ac ma ôbwêc hoŋ ti taŋsulu eŋ.

32 “Kwahic dec aö wakêŋ mac asip Anötö amba. Asap yom pi iŋ ndê mwasiŋ atu dôŋ ŋapaŋ. Bu yom dau gitôm bu oc puc mac dôŋ alhac ŋaŋga e awêkaiŋ malam yêc undambê awhiŋ lau dabuŋ hoŋ. 33 Aö taŋkwê lau daŋ bu sênem aö sa ŋa gol me silba me ŋakwê dom. 34 Mac aŋyalê bu aö dauŋ amaŋ gakôm gweleŋ tu watap gêŋ sa bu nem aö ti lau naŋ sêkôm gweleŋ sêwhiŋ aö, naŋ sa. 35 Gweleŋ hoŋ naŋ aö gakôm naŋ tôc asê têŋ mac bu dakôm gweleŋ atu kaiŋ dinaŋ ŋapaŋ bu danem lau ŋasac sa dandic ŋawaê. Gauc nem yom naŋ Pômdau Yisu dau sôm bocdec bu, ‘Dakêŋ gêŋ têŋ lau oc êmwasiŋ yac hôc gêlêc lau sêkêŋ gêŋ têŋ yac, naŋ su.’ ”

36 Pol gic bata ndê yom goc pôŋ haduc whiŋ ŋac hoŋ, ma teŋ mbec. 37 Goc ŋac hoŋ sêŋgape iŋ dôŋ ti sêŋgutô iŋ, ma sêtaŋ iŋ. 38 Pacndê, goc sêhoŋ iŋ sêsa waŋ si. Ŋac si ŋalôm ŋawapac atu pi iŋ ndê yom naŋ sôm bu ŋac oc sêlic iŋ aŋgô tiyham dom.

21

Pol hôc asê gameŋ Siria-ŋga

1 Yac ahu ŋac siŋ ma api waŋ a tiyham, ma waŋ dau sa hêganôŋ nduc daŋ ŋaê Kos, naŋ solop gi. Ŋagalaŋsê waŋ dau kôc yac atêŋ malac Rodes, ma a e waŋ sôc malac Patara. 2 Yêc dindê yac atap waŋ daŋ sa, naŋ bu têŋ gameŋ Pionisia-ŋga ndi, dec apwê gi alom ma waŋ dau hu Patara siŋ. 3 Yac alac e alic nduc Saipras poc ŋalôm-ŋga, ma aŋlêc ambo awê-ŋga ma anti e asôc malac Taya yêc gameŋ Siria-ŋga, ma asip baö a. Waŋ dau kôc wapa malac dinaŋ-ŋga ŋatô. 4 Yêc malac Taya yac atap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, ma ambo awhiŋ ŋac tôm bêc 7. Ŋalau Dabuŋ kêŋ puc ŋac dec ŋac bu sêlhac Pol ahuc bu têŋ Jerusalem ndi dom. 5 Magoc bêc 7 dinaŋ su, goc yac ahu ŋac siŋ

bu api waŋ tiyham. Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
ti ŋac si lauwhêi ma balêkoc hoŋ sêhoŋ yac
asa gwêc a, ma yêc dindê yac apôŋ haŋduc
ma ateŋ mbec awhiŋ dauŋ. 6 Goc yac akam
dauŋ ma ahu dauŋ siŋ. Yac api waŋ ma ŋac
sêlhö sêmbu si.
7 Waŋ dau sa akêŋ Taya ma kêti e hôc
asê malac Tolemai. Yêc dindê yac atap lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga sa ma ambo awhiŋ ŋac tôm
bêc tigeŋ. 8 Ŋagalaŋsê yac api waŋ tiyham
ma alac e asôc malac Sisaria. Ma yac asip
baö a ma ayêc awhiŋ ŋgac aheŋ-ŋga daŋ
ŋaê Pilip. Muŋ-ŋga sêŋyaliŋ lau 7 sa bu
sêndic sam gêŋ daneŋ-ŋga, ma Pilip iŋ ŋac
si daŋ. 9 Iŋ ndê atuwêi hale sêmbo, naŋ
sem ŋgac sa su dom, ma Anötö kêmwasiŋ ŋac
hoŋ bu sêhoc yom asê sêtôm propet. 10 Yac
ambo awhiŋ ŋac bêc ŋatô su, goc propet
daŋ ŋaê Agabus sip akêŋ gameŋ Judia-ŋga
meŋ. 11 Iŋ têŋ yac meŋ, goc kôc Pol ndê
piŋkap su, ma sô iŋ dau amba ti ga hi dôŋ.
Ma iŋ sôm, “Ŋalau Dabuŋ sôm bu ŋalêŋ tigeŋ
lau Israel-ŋga naŋ sêmbo malac Jerusalem,
naŋ oc sêsô piŋkap dindec ŋadau dôŋ, ma
sêkêŋ iŋ sip lau Rom-ŋga amba.” 12 Têŋ
ndoc yac aŋgô yom dau, naŋ yac ac yao
Pol bu pi Jerusalem ndi dom. 13 Magoc iŋ
ô yom ma sôm, “Tu sake-ŋga dec mac ataŋ
tu aö-ŋga, ma bu akôm aö ŋalôm ndi lu?
Ŋac bu sêsô aö dôŋ me sêndic aö ndu yêc
Jerusalem tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga, naŋ
gitôm.” 14 Yac alic bu iŋ oc sôc yac mba yom
ŋapu dom, dec ahu siŋ ma asôm, “Gêŋ naŋ
Pômdau tac whiŋ bu hôc asê, naŋ ŋandô sa.”

Pol mbo Jerusalem

15 Dinaŋ su, goc yac amasaŋ dauŋ ma
api Jerusalem a. 16 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga
ŋatô akêŋ Sisaria sêwhiŋ yac, ma sêwê yac
atêŋ Nason ndê andu a, bu ambo dindê.
Nason iŋ ŋgac akêŋ nduc Saipras, ma iŋ
lau ŋamata-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ si
daŋ. 17 Têŋ ndoc yac ahôc asê Jerusalem,
naŋ asidôwai sêkôc yac sa ti atac ŋayham.
18 Ŋagalaŋsê dec Pol ti yac hoŋ a alic Jems,
ma lau bata hoŋ sêkac dau sa sêmbo Jems
ndê andu. 19 Pol kam ŋac, goc gic miŋ yom
pi iŋ ndê gweleŋ yêc lau apa si gameŋ, ma
pi gêŋ hoŋ naŋ Anötö kôm bu puc gweleŋ
dau dôŋ. 20 Ŋac sêŋgô yom dau su ma
sêmpiŋ Anötö. Magoc sêsôm têŋ Pol, “O
asidôwa. Lic su naŋ. Yêc dec, lau Israel-
ŋga daêsam andô sêkêŋ whiŋ Yisu, magoc
sêsap Moses ndê yomsu hoŋ dôŋ ŋapaŋ.
21 Ma ŋac sêŋgô ŋawaê bu am kêdôhôŋ lau
Israel-ŋga naŋ sêndöc lau apa si gameŋ,
bu sêhu Moses ndê yomsu siŋ. Sêŋgô bu
am sôm têŋ ŋac bu sêhu yac neŋ mêtê
dasê balêi si ŋamlic ŋatô su-ŋga, ti yac neŋ
gêbôm ŋatô siŋ. 22 Bocdinaŋ kwahic dec
yac oc dakôm bocke? Ŋac oc sêŋgô ŋawaê
bu am mweŋ su. 23 D ec yac gauc gêm
bu am kôm b ocdec. Yac mba lau hale
dec sêmbo, naŋ sêmatiŋ yom tu bu sênem
dabuŋ dau-ŋga.* 24 Bocdinaŋ am kôc lau
dau sa ma êmkuc yac lau Israel-ŋga neŋ lêŋ
tamasaŋ dauŋ ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-
ŋga, ma nem dabuŋ daôm whiŋ ŋac. Nem
ŋac sa ma nemlhi gêŋ bocke naŋ sêpônda
bu sêndic dabiŋ yom naŋ sêmatiŋ têŋ Anötö,
ma sêŋgaliŋ ŋac kêclauŋ su. Kôm bocdinaŋ
dec lau Jerusalem-ŋga oc sêŋyalê bu yom
naŋ sêŋgô pi am, naŋ ŋahu mbasi. Ŋac oc
sêlic bu am daôm sap yac neŋ yomsu dôŋ
ma sa lêŋ hoŋ ŋapep. 25 Ma yom naŋ yac
tamatiŋ pi lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêkêŋ
whiŋ Yisu, ma dato sip bapia ma dakêŋ
têŋ ŋac su, naŋ dec yac oc daseŋ su dom.
Yac dato têŋ ŋac bu sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga
naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ anötöi gwam naŋ
dom, ma dac ma wata ti dac, naŋ sêneŋ daŋ
dom bocdinaŋ. Ma dato bu sêkôm mêtê
mockaiŋ-ŋga dom.”
26 Têŋ galaŋsê Pol kôc lau hale dinaŋ sa,
goc gic hu têm tu bu êmasaŋ dau ŋawasi sa
yêc Anötö aŋgô-ŋga, ma kêkuc lêŋ sênem
dabuŋ dau-ŋga whiŋ ŋac. Goc iŋ sôc lôm
dabuŋ gi bu kêŋ ŋawaê têŋ dabuŋsiga pi bêc
bocke ŋac si ndoc sênem dabuŋ dau-ŋga oc
pacndê, ma ŋac tigeŋ-tigeŋ oc sêkêŋ si da.

Sêkôc Pol dôŋ

27 Pol ndê bêc 7 bu êmasaŋ dau ŋawasi
sa-ŋga kêpiŋ bu pacndê, ma lau Israel-ŋga

* **21:23:** Yom naŋ lau dinaŋ sêmatiŋ tidôŋ, naŋ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Nazirite Vow.’ Lau naŋ sêmatiŋ yom dau, naŋ sêtimêtê dau ŋapep ti sem dabuŋ dau tu bu sênem akiŋ Anötö, e yom dau ŋatêm pacndê. Ŋac oc sêŋgapiŋ si kêclauŋ dom e têm dau pacndê, dec sêŋgaliŋ kêclauŋ hoŋ su ma sêkêŋ da ŋatô yêc lôm dabuŋ. Alic Nam 6:1-21.

ŋatô akêŋ gameŋ Esia-ŋga sêlic iŋ yêc lôm dabuŋ. Goc sêli lau hoŋ ŋalôm sa bu sêkôc iŋ dôŋ. 28 Ŋac sêmbwêc, “Mac lau Israel-ŋga, ameŋ anem yac sa. Alic ŋgac dec. Iŋ ŋgac naŋ kêdôhôŋ lau tôm gameŋ hoŋ, ma pu yac lau Israel-ŋga ti yac neŋ yomsu, ma pu gameŋ dindec whiŋ. Ma gêŋ daŋ tiyham. Iŋ kôc lau Grik ŋatô sêsôc lôm dabuŋ ŋabatêmndö sêmeŋ, dec kôm gameŋ dabuŋ dindec ŋadômbwi sa.” 29 Ŋac sêsôm yom dinaŋ ŋahu bu muŋ-ŋga sêlic ŋgac Epesas-ŋga daŋ ŋaê Tropimus, mbo malac Jerusalem whiŋ Pol. Ma ŋac gauc gêm bu mboe Pol kôc iŋ têŋ lôm dabuŋ gi. 30 Têŋ dinaŋ lau malac-ŋga hoŋ sêli dau sa ŋandô ma sic dau sa sêpitigeŋ yêc lôm dabuŋ ŋabatêmndö. Ŋac sêkôc Pol dôŋ ma sêhê iŋ sa awê gi, goc lau sic gameŋ dau ŋagatam ahuc. 31 Ŋac sêkôm bu sêndic iŋ ndu sêmbo, ma lau siŋ Rom-ŋga si ŋadau ŋgô ŋawaê bu lau malac Jerusalem-ŋga hoŋ sêli dau sa. 32 Goc ŋagahô iŋ kôc lau siŋ-ŋga ti ŋac si lau bata ŋatô, ma sênti sêtêŋ lau toŋ dinaŋ si. Ma têŋ ndoc lau dau sêlic ŋgac bata ti iŋ ndê lau siŋ-ŋga, naŋ sic Pol tiyham dom.

33 Goc lau siŋ si ŋadau kôc ndê lau ma sêkôc Pol dôŋ, ma iŋ gic atu bu sêsô iŋ dôŋ ŋa sen lu. Goc iŋ ndac lau bu iŋ asa, ma iŋ kôm sac bocke. 34 Lau yêc toŋ atu ŋalôm sêmbwêc yom tidau-tidau, dec ŋgac dau kêyalê bu iŋ gitôm dom bu tap gêŋ dau ŋahu sa. Goc iŋ gic atu bu sêkôc Pol sêtêŋ lau siŋ-ŋga si gameŋ sêndi. 35 Têŋ ndoc sêhôc asê tuŋbôm ŋa-têc naŋ yêc gameŋ dau ŋasactô, naŋ lau sêkôm mwasac ŋaŋga bu sêndic Pol ndu. Tu dinaŋ-ŋga lau siŋ-ŋga sêhôc iŋ sa lôlôc bu sêkôc iŋ sôc ŋac si gameŋ sêndi. 36 Ma lau toŋ atu naŋ sêŋkuc, naŋ sêmbwêc ŋapaŋ, “Ndic iŋ ndu! Ndic iŋ ndu!”

37 Lau siŋ-ŋga bu sêkôc Pol sôc ŋac si gameŋ ŋalôm ndi, magoc iŋ ndac ŋac si ŋadau bocdec bu, “Gitôm bu wasôm yom daŋ têŋ am, me?” Ma ŋgac dau ndac, “Am kêyalê yom Grik, a? 38 Aö gam gauc bu am ŋgac Isip-ŋga naŋ ndoc dê giŋga su, gic nem lau gitôm 4,000 sa yêc gameŋ sawa, ma kêgilí ŋac bu sêndic siŋ têŋ lau Rom-ŋga.” 39 Magoc Pol sôm, “Mba! Aö ŋgac Israel-ŋga daŋ, ma aneŋ malac Tasis yêc gameŋ Silisia-ŋga. Iŋ malac ŋambwa dom, malac tiwaê. Kwahic dec aö bu wandac am gitôm bu wasôm yom têŋ lau dindec, me mba?” 40 Lau siŋ-ŋga si ŋadau gôlôc, dec Pol kac dau kwi kalhac têc, ma gic amba têŋ lau bu sênem dau dôŋ. Ma têŋ ndoc gameŋ ŋaŋeŋ sa, naŋ gic hu sôm yom têŋ ŋac ŋa Yom †Hibru.

22

Pol sôm yom têŋ lau Jerusalem-ŋga.

1 Iŋ sôm, “O asidôwai ti damaŋi. Akêŋ daŋam ma aö waô yom naŋ lau sêŋgôliŋ pi aö.” 2 Ŋac sêŋgô iŋ sôm yom têŋ ŋac yêc ŋac dau si awha, naŋ Yom Hibru, dec lau hoŋ sem dau dôŋ ma sêhê daŋga iŋ. Goc iŋ sôm, 3 “Aö ŋgac Israel-ŋga. Dinaŋ kôc aö yêc gameŋ Silisia-ŋga, ma aneŋ malachu Tasis. Magoc aö gatiatu yêc malac atu dindec, ma kadôhôŋ abaŋi si yomsu hoŋ ŋapep eŋ gambo Gamaliel ŋapu. Aö gayêm dauŋ su ŋandô tu wanem akiŋ Anötö-ŋga tôm kwahic dec mac daôm gauc gêm bu akôm. 4 Aö gakêŋ kisa lau naŋ sêŋkuc lêŋ wakuc dindec, ma gakêŋ lauwhê ma ŋgac sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga daêsam sêsôc gapocwalô, ma gac atu bu lau sêndic ŋatô ndu. 5 Dabuŋsiga ŋamata-ŋga ti lau bata hoŋ sêŋyalê aneŋ gweleŋ dinaŋ. Ŋac lau dinaŋ sêto bapia puc aö dôŋ-ŋga têŋ lau bata Israel-ŋga naŋ sêmbo malac Damaskas. Têŋ bêc daŋ aö kasêlêŋ gambo seŋ bu wasip Damaskas wandi, bu wakôc lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga yêc dindê sa sêtêŋ Jerusalem sêmeŋ, bu sêkêŋ ŋandê têŋ ŋac. 6 Aö kasêlêŋ e têŋ ac kac lhu gasuŋ sa Damaskas, ma sep tigeŋ ŋawê undambê-ŋga atu daŋ pô aö. 7 Dec gapeŋ gasip nom ma gaŋgô awha daŋ sôm yom têŋ aö bu, ‘Saul, Saul, tu sake-ŋga am kêŋ kisa aö?’ 8 Ma aö gandac bu, ‘O ŋadau, am asa?’ Goc awha dau ô yom ma sôm, ‘Aö Yisu Nasaret-ŋga naŋ am kêŋ kisa.’ 9 Lau naŋ sêwhiŋ aö naŋ sêlic ŋawê dau ma sêŋgô awha, magoc sêŋyalê yom naŋ Yisu sôm têŋ aö, naŋ dom. 10 Ma aö gandac, ‘Pômdau, aö wakôm sake?’ Ma iŋ sôm, ‘Tisa, ma sôc Damaskas ndi. Ma gêŋ bocke naŋ aö tac whiŋ bu am kôm-ŋga, naŋ aö oc waŋkiŋ lau bu sêwhê sa têŋ am yêc dindê.’

11 “Ŋawê dau kôm aö tanôŋ tipec, bocdinaŋ dec lau naŋ sêwhiŋ aö sêhê aö amaŋ,

ma sêwê aö gasôc Damaskas ga. 12 Ma ŋgac daŋ ŋaê Ananias meŋ gêlic aö. Iŋ ŋgac naŋ sa ndê lêŋ hoŋ kêkuc yomsu Israel-ŋga ŋapep, ma lau Israel Damaskas-ŋga hoŋ sêtoc iŋ sa. 13 Iŋ kalhac kêpiŋ aö ma sôm, ‘Asidôwa Saul, tanôm ŋawa sa!’ Ma têŋ ndoc dinaŋ eŋ aö tanôŋ ŋayham sa e galic iŋ. 14 Ma iŋ sôm, ‘Damaŋi si Anötö kêyaliŋ am sa bu êmyalê iŋ ndê atac whiŋ, ma bu lic ŋgac gitêŋ Yisu dau, ma bu ŋgô yom yêc iŋ dau whasuŋ. 15 Ma am oc hoc yom ŋandô pi iŋ asê têŋ lau hoŋ, ma sôm yom asê pi gêŋ hoŋ naŋ am gêlic ti ŋgô su. 16 Ma kwahic dec am hôŋ sake? Tisa ma liŋ busaŋgu tu Yisu ndê ŋaê-ŋga bu êŋgwasiŋ am nem sac hoŋ su.’

17 “Têŋ ndoc aö gambu gatêŋ Jerusalem gameŋ, naŋ gateŋ mbec gambo lôm dabuŋ e gatuŋ kaiŋ daŋ sa. 18 Ma galic Pômdau Yisu sôm yom têŋ aö bocdec bu, ‘Ŋagahô, hu Jerusalem siŋ kwahic dec, bu lau dec oc sêkôc yom naŋ am hoc asê pi aö, naŋ sa dom.’ 19 Dec aö gaô yom ma gasôm, ‘Pômdau, lau dindec sêŋyalê bu muŋ-ŋga aö kasalê lau sêkêŋ whiŋ am-ŋga tôm lôm wê-ŋga hoŋ, bu wandic ŋac ma wakêŋ ŋac sêndöc gapocwalô. 20 Ma têŋ ndoc naŋ lau sêkêc Steven ndê dac siŋ tu iŋ hoc yom asê pi am-ŋga, naŋ aö galhac ma galic ti atac ŋayham. Ma gayob lau naŋ sêtuc iŋ ŋa hoc, naŋ si ŋakwê.’ 21 Goc Pômdau sôm têŋ aö, ‘Ndi! Aö oc waŋkiŋ am sa yêc lau Israel si gameŋ, bu têŋ lau apa si gameŋ ndi.’ ”

22 Lau hoŋ sêŋgô Pol ndê yom ti sem dau dôŋ e iŋ sôm yom dinaŋ. Dec sêli awha sa ma sêmbwêc, “Iŋ gitôm bu mbo tali-ŋga dom. Ndic iŋ ndu niŋga!” 23 Ŋac sêmbwêc ti sêkac si ŋakwê andô-ŋga su ma sêmbalip kop pi lôlôc gi sêmbo. 24 Dec lau siŋ-ŋga si ŋadau kêŋ yatu ŋac bu sêkôc Pol sôc ŋac si gameŋ ndi. Iŋ sôm bu sêhi iŋ ŋa sö, ma sêŋsu iŋ tu bu sêtap sa bu ŋahu bocke dec lau sêmbwêc iŋ ŋalêŋ bocdinaŋ. 25 Sêsô iŋ amba ti gahi dôŋ pi a bu sêhi iŋ, dec Pol sôm têŋ ŋgac bata naŋ yob lau siŋ-ŋga toŋ daŋ, naŋ bocdec bu, “Bocke? Mac bu ahi ŋgac Rom-ŋga daŋ, naŋ atap giso daŋ sa yêc iŋ dom, naŋ dec oc aŋgilì Rom si ŋagôliŋ, me mba?” 26 Ŋgac dau ŋgô Pol ndê yom, dec têŋ lau siŋ-ŋga si ŋadau gi ma sôm têŋ iŋ bu, “Am oc kôm sake, bu ŋgac dindê iŋ ŋgac Rom-ŋga?” 27 Goc ŋgac dau têŋ Pol gi ma ndac iŋ, “Sôm asê têŋ aö. Am ŋgac Rom-ŋga, me mba?” Ma Pol sôm, “Aêc.” 28 Dec lau siŋ-ŋga si ŋadau sôm, “Aö gahu awa atu siŋ dec gamlhi aneŋ bapia bu wati ŋgac Rom-ŋga.” Magoc Pol sôm, “Aö damaŋ iŋ ŋgac Rom-ŋga, ma bocdinaŋ dec aö ŋgac Rom-ŋga gawhiŋ.”

29 Yom dau kôm ŋgac dau sö ŋandô, bu iŋ kôc Pol ma sô iŋ dôŋ, magoc kêyalê dom bu iŋ ŋgac Rom-ŋga. Ma lau naŋ bu sêŋsu Pol, naŋ ŋagahô sêkac dau su yêc iŋ.

Pol kalhac lau bata Israel-ŋga aŋgô-ŋga

30 Lau siŋ-ŋga si ŋadau bu tap sa bu ŋahu bocke dec lau Israel-ŋga sêŋgôliŋ yom pi Pol. Bocdinaŋ ŋagalaŋsê bêbêc iŋ kêŋ yatu bu lau dabuŋsiga ti lau bata Sanedrin-ŋga hoŋ sêkac dau sa, goc kôc Pol su yêc lau siŋ-ŋga si gameŋ, ma kêŋ iŋ kalhac ŋac aŋgô-ŋga.

23

1 Pol tahê lau Sanedrin-ŋg a hoŋ ma sôm, “O aneŋ asidôwai. Aö neŋ atac pa su pi lêŋ hoŋ naŋ gasa tu wanem akiŋ Anötö-ŋga ŋapaŋ, e meŋ têŋ acsalô lec galhac mac aŋôm-ŋga.” 2 Dabuŋsiga ŋamata-ŋga ŋaê Ananias ŋgô yom dinaŋ, dec sôm têŋ lau naŋ sêlhac sêmpiŋ Pol bu sêtap iŋ sôc tôkwa. 3 Goc Pol sôm têŋ iŋ, “Anötö oc ndic am ô! Bocke dec am ndöc tu êmatôc aö êŋkuc yomsu Israel-ŋga, magoc am daôm sôm lau sêtap aö dec kêgilì yomsu dau? Am gitôm a naŋ ŋadômbwê-ŋga ŋawasi, magoc ŋalôm-ŋga sop weŋ sa.” 4 Lau naŋ sêlhac sêmpiŋ Pol sêsôm têŋ iŋ bu, “Bocke dec am sôm yom sac-sac pi Anötö ndê dabuŋsiga ŋamata-ŋga?” 5 Ma Pol ô yom ma sôm, “Asidôwai. Aö kayalê dom bu iŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga. Bu sêto yom yêc bocdec bu, *‘Sôm yom sac pi ŋgac naŋ gêm gôliŋ nem lau, naŋ dom.’* ”

6 Pol kêyalê bu lau Sanedrin-ŋga ŋatô ŋac lau Palêsai, ma ŋatô ŋac lau Sadiusi. Tu di-naŋ-ŋga dec iŋ mbwêc yom têŋ ŋac bocdec bu, “Aneŋ asidôwai aŋgô. Aö damaŋ iŋ Palêsai daŋ, ma aö bocdinaŋ. Aö gakêŋ whiŋ bu yac oc datisa akêŋ lau batê-ŋga. Ma kwahic dec ŋac bu sêmatôc aö tu yom

dinaŋ-ŋga.” 7 Têŋ ndoc iŋ sôm yom dinaŋ,
dec lau Sanedrin-ŋga sêwhê dau kôc, ma lau
Sadiusi ti lau Palêsai sêseŋ dau. 8 Sêseŋ dau
ŋahu bu lau Sadiusi sêkêŋ whiŋ dom bu lau
batê oc sêtisa tiyham, ma sêsôm bu aŋela
ma ŋalau daŋ sêmbo dom. Magoc lau Palêsai
sêkêŋ whiŋ gêŋ hoŋ dinaŋ.
9 Bocdinaŋ lau dau sêli dau sa ŋalêŋ sac.
Ma Palêsai ŋatô naŋ sêndôhôŋ yomsu, naŋ
sêtisa ma sêsôm yom ti ŋaŋga, “Yac atap giso
daŋ sa yêc ŋgac dindec dom. Mboe aŋela me
ŋalau daŋ kêŋ yom naŋ iŋ êlêmê hoc asê têŋ
lau, naŋ têŋ iŋ.” 10 Kêpiŋ bu siŋ hôc asê, dec
lau siŋ-ŋga si ŋadau töc bu mboe lau oc sêkac
Pol kôc ndi lu. Bocdinaŋ iŋ kêkiŋ iŋ ndê lau
siŋ-ŋga bu sêsa sêndi ti ŋaŋga ma sêŋgaho Pol
su yêc lau dinaŋ, ma sêkôc iŋ mbu têŋ ŋac si
gameŋ ndi tiyham.
11 Têŋ ôbwêc Pômdau hoc dau asê têŋ Pol
ma sôm, “Hêgo daôm dom, puc daôm dôŋ!
Am hoc yom asê pi aö su yêc Jerusalem, ma
am oc kôm bocdinaŋ yêc malac Rom whiŋ.”

Lau Israel-ŋga sêkic yom bu sêndic Pol ndu

12 Galaŋsê bêbêc lau Israel-ŋga ŋatô sêkic
yom bu sêndic Pol ndu. Ma sêmatiŋ pwac
têŋ dau bu oc sêneŋ me sênôm gêŋ dom e iŋ
mbac ndu su. 13 Lauŋgac naŋ bu sêkôm gêŋ
dau naŋ si namba hôc gêlêc 40 su. 14 Ŋac
sêtêŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau bata ŋatô si,
ma sêsôm, “Yac amatiŋ pwac bu aneŋ gêŋ
dom e andic Pol ndu su naŋ. 15 Bocdinaŋ
yac gauc gêm bu mac awhiŋ lau Sanedrin-
ŋga andac lau siŋ si ŋadau bu hu Pol siŋ têŋ
mac, bu andac iŋ pi gêŋ ŋatô tiyham. Ma
yac oc asiŋ ambo seŋ bu têŋ ndoc sêwê iŋ
sêsa sêmeŋ, naŋ yac andic iŋ ndu.”
16 Pol lhuwê atuŋgac ŋgô gêŋ dau ŋawaê,
dec sôc lau siŋ-ŋga si gameŋ têŋ Pol gi ma
sôm asê têŋ iŋ. 17 Pol ŋgô su dec ta ŋgac naŋ
yob lau siŋ-ŋga toŋ daŋ ma sôm têŋ iŋ, “Kôc
balê dindec têŋ mac nem ŋadau ndi. Iŋ kôc
yom daŋ bu sôm têŋ iŋ.” 18 Goc ŋgac siŋ-ŋga
dinaŋ wê balê dau têŋ ŋac si ŋadau gi ma
sôm, “Pol, ŋgac naŋ ndöc gapocwalô, naŋ
ndac aö bu wakôc balê dindec têŋ am meŋ,
bu iŋ kôc yom daŋ bu sôm têŋ am.” 19 Ŋgac
dau kêm balê dau sa ma iŋlu sêsa ahic si,
ma iŋ ndac iŋ bu, “Am kôc yom bocke bu
sôm têŋ aö?” 20 Goc balê dau sôm, “Lau
Israel-ŋga sêkic yom bu sêndac am bu êmkiŋ
Pol ndi lhac lau Sanedrin-ŋga aŋgô-ŋga têŋ
laŋsê, bu ŋac tac whiŋ bu sêndac iŋ tu yom
ŋatô-ŋga. 21 Ŋgô ŋac si yom dom, bu ŋac si
lau hôc g êlêc 40 sem neneŋ sêhôŋ iŋ sêmbo
seŋ. Lau dau sêsôm tidôŋ su bu sêneŋ ma
sênôm gêŋ dom e sêndic iŋ ndu. Ŋac kwahic
dec sêmasaŋ dau sêmbo, sêhôŋ bu am lôc
têŋ ŋac si yom.” 22 L au siŋ-ŋga si ŋadau ŋ
gô balê dau ndê yom su, goc kêkiŋ iŋ sa gi
ma gic yomsu iŋ bocdec bu, “Sôm têŋ lau
daŋ dom bu am mweŋ kêŋ ŋawaê dindec
têŋ aö.”

Sêkôc Pol têŋ malac Sisaria gi

23 Goc iŋ ta ndê ŋgac lu naŋ sêyob lau
siŋ-ŋga toŋ lu naŋ sêtêŋ iŋ sêmeŋ, ma sôm
têŋ iŋlu bu, “Andic lau siŋ-ŋga tôm 200 sa,
ma lau siŋ sêndöc hosi-ŋga 70, ma lau siŋ
kêm-ŋga 200 sêwhiŋ. Asôm bu sêmasaŋ dau
bu sêtêŋ malac Sisaria sêndi têŋ 9 kilok
ôbwêc dindec. 24 Amasaŋ hosi tu Pol ndöc
ŋahô-ŋga, ma ayob iŋ ŋapep e akêŋ iŋ sip
gôliŋwaga Rom-ŋga Filiks amba.” 25 Ma ŋgac
atu dau to bapia daŋ bocdec:
26 Aö Klaudias Lisias dec gato têŋ am ŋgac
atu gôliŋwaga Filiks. Acsalô ŋayham am.
27 Lau Israel-ŋga sêkôc ŋgac dindec dôŋ
ma bu sêndic iŋ ndu. Magoc aö gatap sa
bu iŋ ŋgac Rom-ŋga daŋ, dec aö ti neŋ
lau siŋ-ŋga aŋgaho iŋ su yêc ŋac amba.
28 Aö bu watap yom naŋ sêŋgôliŋ pi iŋ,
naŋ ŋahu sa, dec gakêŋ iŋ kalhac lau
Israel si lau bata Sanedrin-ŋga aŋgô-
ŋga bu sêŋsahê iŋ. 29 Aö gatap sa bu
yom naŋ sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ hêganôŋ
lau Israel-ŋga si yomsu. Magoc aö
gatap yom daŋ sa gitôm bu yac andic
iŋ ndu me akêŋ iŋ ndöc gapocwalô-ŋga
dom. 30 Malô aö gaŋgô ŋawaê bu lau
ŋatô sêkic yom gelec bu sêndic iŋ ndu.
Bocdinaŋ dec aö kakiŋ iŋ têŋ am goloc
ŋagahô, bu am êmatôc iŋ ndê yom. Ma
aö gac a tu lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi iŋ,
bu sêwhê yom dau sa têŋ am.
31 Iŋ to yom dau su, goc kêŋ bapia sip iŋlu
amba, ma iŋlu sic lau siŋ-ŋga sa ma sêkôm
tôm iŋ gic atu ŋac. Têŋ ôbwêc dau dinaŋ
sêkôc Pol whiŋ ŋac, ma sêsa sêtêŋ malac
Antipatris si. 32 Galaŋsê bêbêc lau siŋ-ŋga

naŋ sêŋsêlêŋ sêmbo nom, naŋ sêlhö sêmbu sêtêŋ si gameŋ yêc Jerusalem si. Ma lau siŋ-ŋga naŋ sêndöc hosi sêhoŋ Pol sa si. 33 Têŋ ndoc sêhôc asê Sisaria, naŋ sêkêŋ Pol ti bapia dau têŋ gôliŋwaga Filiks. 34 Ma iŋ sam bapia dau, goc ndac Pol bu iŋ ŋgac gameŋ bocke-ŋga. Ma tap sa bu iŋ ŋgac gameŋ Silisia-ŋga. 35 Goc sôm, “Aö oc waŋgô am nem yom, têŋ ndoc lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi am, naŋ sêhôc asê.” Goc iŋ kêŋ yatu iŋ ndê lau bu sêyob Pol yêc andu atu naŋ muŋ-ŋga Kiŋ Herod kwê sa naŋ.

24

Pol kalhac Filiks aŋgô-ŋga

1 Bêc 5 giŋga su, goc dabuŋsiga ŋamata-ŋga Ananias ti lau bata Israel-ŋga ŋatô sêsip malac Sisaria si, bu sêkêŋ yom naŋ sêŋgôliŋ pi Pol, têŋ gôliŋwaga Filiks. Ma sêkôc ŋgac daŋ ŋaê Tetulus whiŋ ŋac, bu nem ŋac awha têŋ Filiks. 2-3 Lau sêkôc Pol sôc meŋ, goc Tetulus gic hu sôm ndê yom têŋ Fil-iks bocdec bu, “O ŋgac ŋayham kêlêc Filiks. Am gêm gôliŋ yac ŋapep, dec yac ambo ŋayham ma ti yom malô ŋasawa baliŋ su. Am ŋgac tigauc dec kêmasaŋ lêŋ wakuc ŋayham ŋatô, naŋ lau gameŋ dindec-ŋga kwahic dec sêŋkuc sêmbo. Yac ti mba lau hoŋ naŋ sêmbo am nem gôliŋ ŋapu, naŋ bu anem daŋge am ŋapaŋ. 4 Aö bu waŋyaiŋ am nem têm dom, ma bu wakôm am lic ŋakam sa dom. Bocdinaŋ wandac am bu ŋgô yac mba yom apê lec. 5 Ŋgac dindec iŋ ŋgac êŋgilí lau-ŋga, ma gêli lau Israel-ŋga ŋalôm sa tôm gameŋ hoŋ. Iŋ lau toŋ naŋ sêŋkuc yom so pi ŋgac Nasaret-ŋga dinaŋ, naŋ si ŋgac ŋamata-ŋga. 6-7 Ma gêŋ daŋ whiŋ. Iŋ bu kôm mêtê naŋ toc yac mba lôm dabuŋ sa bu gameŋ dabuŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga dec yac akôc iŋ dôŋ.* 8 Am daôm bu kip iŋ sa, dec am oc tap sa bu yom hoŋ naŋ yac aŋgôliŋ pi iŋ, naŋ yomandô.” 9 Tetulus sôm iŋ ndê yom dinaŋ, goc lau Israel-ŋga hoŋ naŋ sêwhiŋ iŋ, naŋ sêpuc iŋ ndê yom dôŋ ma sêsôm bu yomandô.

10 Goc gôliŋwaga Filiks tôc amba têŋ Pol bu sôm ndê yom, dec Pol sôm, “Aö kayalê bu am gêm gôliŋ gameŋ dindec ma kêmatôc lau si yom tôm yala ŋatô su. Bocdinaŋ aö atac ŋayham bu wasôm aneŋ yom têŋ am ma waô yom naŋ sêŋgôliŋ pi aö. 11 Am bu ndac lau ŋatô, dec am oc tap sa ŋagahô bu bêc 12 gi su, naŋ gapi Jerusalem ga, tu bu watoc Anötö sa-ŋga. 12 Lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi aö, naŋ sêŋyalê su bu aö gakôm mêtê sac daŋ dom. Aö gasôm ŋamalac daŋ yêc lôm dabuŋ dom, ma gali lau ŋalôm sa yêc lau Is-rael si lôm wê-ŋga me yêc malac Jerusalem ŋalôm dom. 13 Bocdinaŋ yom naŋ sêŋgôliŋ pi aö, naŋ ŋac gitôm dom bu oc sêtôc asê bu yomandô. 14 Magoc yom ŋandô tigeŋ dec wasôm asê têŋ am bocdec bu. Aö gam akiŋ damaŋi si Anötö kakuc lêŋ wakuc tôm lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga sêŋkuc. Lau dinaŋ sêlic lêŋ dau bu lêŋ so. Magoc aö gakêŋ whiŋ yom hoŋ naŋ kêkuc Moses ndê yomsu ti yom hoŋ naŋ lau propet sêto muŋ su. 15 Ma gakêŋ bataŋ bu Anötö oc uŋ lau gitêŋ ma lau sac hoŋ sa akêŋ lau batê-ŋga tôm ŋac lau dindê sêkêŋ whiŋ. 16 Ŋalêŋ dinaŋ dec aö kasahê bu wasa neŋ lêŋ hoŋ solop eŋ tu bu walhac ti neŋ atac pa su yêc Anötö ti ŋamalac aŋgô-ŋga. 17 Aö gahu Jerusalem siŋ yala ŋeŋ su, ma kwahic dec gambu gatêŋ Jerusalem ga, bu wanem aneŋ lau Israel-ŋga si lau ŋalôm sawa sa, ma bu wakêŋ da têŋ Anötö. 18 Aö kakuc lau Israel-ŋga si lêŋ sêmasaŋ dau ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga muŋ su, goc gasôc lôm dabuŋ ga bu wakêŋ neŋ da. Ma têŋ ndoc dinaŋ lau Israel-ŋga ŋatô akêŋ gameŋ Esia-ŋga sêlic aö. Aö gac lau toŋ atu sa dom, ma gali lau ŋalôm sa bu sêkôm kisa dom. 19 Ŋac lau Esia-ŋga dau sic hu sêŋgôliŋ yom pi aö, ma bocdinaŋ ŋac bu gauc nem bu aö gakôm giso, dec ŋac dau sêmeŋ ma sêsôm asê têŋ am. 20 Bu mba, goc sôm têŋ lau Israel-ŋga naŋ kwahic sêmbo dec, bu sêtôc asê têŋ am, giso bocke naŋ lau Israel si lau bata Sanedrin-ŋga sêtap sa yêc aö. 21 Mboe ŋac sêlic aö sac ma sêkêŋ aö galhac am aŋôm-ŋga bu êmatôc aö, pi yom

* **24:6-7:** Yêc bapia akwa ŋandô naŋ ŋabatiŋ 6b ma ndi têŋ 8a sêmbo dom. Lau atu-tu gauc gêm bu lau ŋatô sêto ŋabatiŋ 6b-8a tiŋambu-ŋga. Yom dau yêc bocdec bu: ... ma yac bu amatôc iŋ êŋkuc yac mba yomsu. vs7 Magoc lau siŋ-ŋga si ŋadau Lisias ti ndê lau siŋ-ŋga daêsam sêmeŋ sêŋgaho iŋ su yêc yac amaŋ. vs8 Ma Lisias gic atu bu lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi iŋ, naŋ sêmeŋ sêsôm asê têŋ am.

tigeŋ naŋ aö gambwêc têŋ ŋac bocdec bu, ‘Aö gakêŋ whiŋ bu yac oc datisa akêŋ lau batê-ŋga.’ ”

22 Filiks ŋgô ti kêyalê yom daêsam su pi lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga si lêŋ wakuc. Bocdinaŋ dec iŋ gic bata yom, ma sôm têŋ lau Israel-ŋga naŋ sêmeŋ akêŋ Jerusalem, “Têŋ ndoc lau siŋ-ŋga si ŋadau Lisias meŋ akêŋ Jerusalem, naŋ aö oc wasôm aneŋ gauc asê pi mac nem yom.” 23 Goc iŋ gic atu ŋgac naŋ yob lau siŋ-ŋga toŋ daŋ, bu sêyob Pol ŋapep, magoc sêsô iŋ dôŋ dom. Ma iŋ sôm têŋ iŋ bu kêŋ ŋasawa têŋ Pol ndê lau naŋ bu sêndic iŋ kêsi ti sênem iŋ sa, ma lhac ŋac ahuc dom.

Sêyob Pol sêmbo Sisaria

24 Bêc ŋatô giŋga su, dec Filiks lu nawhê Drusila, naŋ awhê Israel-ŋga daŋ, sêŋgalêm Pol bu sêŋgô iŋ whê yom sa pi lau sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga si lêŋ. 25 Pol gêm yomgalôm whiŋ iŋlu ma sôm yom ŋasawa hic baliŋ, pi lêŋ naŋ lau sêti lau gitêŋ, ma sêtimêtê dau ŋapep, ma pi Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga naŋ oc meŋ sa. Yom dau kôm Filiks töc dau sa, dec sôm, “Naŋ gitôm, am lhö mbu ndi. Têŋ ndoc aö bu walic ŋasawa ŋayham daŋ, naŋ wakêŋ yom am tiyham.” 26 Ma tiŋambu iŋ kêgalêm Pol ti gêm yomgalôm whiŋ iŋ tidim daêsam, bu iŋ kêŋ bata bu Pol oc kêŋ awa têŋ iŋ, bu nemlhi dau su yêc gapocwalô.

27 Filiks bu kôm lau Israel-ŋga sêlic iŋ ŋayham, dec kêŋ Pol ndöc gapocwalô ŋapaŋ. Yala lu giŋga su, goc Pokias Festus ti gôliŋwaga ô Filiks su.

25

Pol kalhac Festus aŋgô-ŋga

1 Têŋ ndoc Festus hôc asê bu nem gôliŋ gameŋ dinaŋ, naŋ iŋ mbo malac Sisaria tôm bêc tö eŋ, goc pi Jerusalem gi. 2 Ma yêc dindê dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga sêpitigeŋ, ma yom naŋ sêŋgôliŋ pi Pol su, naŋ sêhoc asê têŋ Festus. 3 Ŋac sêndac bu iŋ bu lic ŋac ŋayham, dec kêŋ Pol mbu pi Jerusalem ndi. Ŋac sêndac gêŋ dau, ŋahu bu ŋac sêmatiŋ yom tidôŋ su gelec, bu sêkêŋ lau ŋatô sêsiŋ sêmbo seŋ bu sêndic Pol ndu. 4 Magoc Festus ô yom ma sôm, “Pol dê sêyob sêmbo Sisaria, ma malô goc aö dauŋ oc wambu watêŋ malac dinaŋ wandi. 5 Mac asôm bu iŋ kôm giso, dec akêŋ nem lau bata ŋatô sêwhiŋ aö, bu sêsôm mac nem yom pi iŋ asê têŋ aö yêc dindê.”

6 Festus mbo Jerusalem bêc 8 me 10 su, goc sip Sisaria gi. Ma têŋ ŋagalaŋsê iŋ gi ndöc iŋ ndê pôŋ êmatôc yom-ŋga, ma gic atu bu sêkôc Pol meŋ lhac iŋ aŋgô-ŋga. 7 Têŋ ndoc Pol hôc asê, naŋ lau Israel-ŋga naŋ sêmeŋ akêŋ malac Jerusalem, naŋ sêlhac sêŋgihi iŋ ahuc, ma sêsôm bu iŋ kôm giso atu. Sêŋgôliŋ yom daêsam pi iŋ, magoc gitôm dom bu sêtôc ŋandô asê. 8 Goc Pol sôm ndê yom asê bocdec bu, “Aö gakôm giso daŋ pi lôm dabuŋ dom, ma kagilì lau Israel si yomsu, me Sisa ndê ŋagôliŋ daŋ dom.”

9 Festus tac whiŋ bu lau Israel-ŋga sêlic iŋ ŋayham, dec ndac Pol, “Am gêlic ŋayham bu pwi Jerusalem ndi, ma aö waŋsahê ŋac si yom pi am yêc dindê, me mba?” 10 Ma Pol sôm, “Mba. Aö ŋgac Rom-ŋga, ma am ndöc nem pôŋ êmatôc yom-ŋga g êm Sisa aŋgô. Bocdinaŋ êmatôc yom naŋ sêŋgôliŋ pi aö yêc dindec maŋ. Am kêyalê tidôŋ su bu aö gakôm giso daŋ têŋ lau Israel-ŋga dom. 11 Aö bu wakôm giso daŋ naŋ gic waê bu wambac ndu, naŋ dec ndic aö ndu. Magoc yom naŋ lau Israel-ŋga dindec sêŋgôliŋ pi aö, naŋ bu ŋandô mba, dec solop dom bu am kêŋ aö wasip ŋac amba. Sisa dau goc êmatôc aneŋ yom yêc malac Rom!”

12 Têŋ dinaŋ Festus gêm yomgalôm whiŋ lau atu-tu naŋ sêmbo iŋ ndê gôliŋ ŋapu, goc sôm têŋ Pol, “Am ndac bu Sisa êmatôc nem yom. Bocdinaŋ dec am oc têŋ Sisa ndi.”

Festus lu Kiŋ Agripa sem yomgalôm pi Pol

13 Bêc ŋatô giŋga su, goc Kiŋ Agripa* lu lhuwê Berenis sêhôc asê Sisaria bu sêti ŋacleŋ Festus. 14 Iŋlu sêmbo sêwhiŋ iŋ bêc daêsam su, goc Festus gic miŋ pi Pol ma sôm t êŋ Kiŋ Agripa, “Ŋgac daŋ mbo dec, naŋ Filiks kêŋ ndöc gapocwalô ŋapaŋ e meŋ têŋ kwahic dec. 15 Têŋ ndoc aö gapi Jerusalem ga, naŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga sêŋgôliŋ yom pi iŋ, ma sêndac aö bu

* **25:13:** Kiŋ Agripa gêm gôliŋ gameŋ daŋ yêc bugictoŋ Galili-ŋga ŋamakê, ma ndöc malac Sisaria Pilipai. Iŋ †Herod Agripa I (Apo 12:1-23) ndê atuŋgac.

walôc bu iŋ mbac ndu. 16 Aö gawhê sa têŋ ŋac bu yac lau Rom-ŋga neŋ mêtê bocdec bu. Dandic ŋamalac daŋ ndu dom e dakêŋ ŋasawa têŋ iŋ bu lhac lau naŋ sêŋgôliŋ yom pi iŋ, naŋ aŋgô-ŋga, ma iŋ ô ŋac si yom su naŋ. 17 Têŋ ndoc ŋac si lau ŋatô sêsip akêŋ Jerusalem sêwhiŋ aö, naŋ gahôŋ bêc daêsam dom. Aö gahôc asê, ma galaŋsê bêbêc aö gac atu aneŋ lau bu sêkôc ŋgac dau sôc meŋ lhac aneŋ pôŋ wamatôc yom-ŋga ŋa-ndö-ŋga. 18 Lau dau sêtisa bu sêŋgôliŋ yom pi iŋ, ma aö gauc gêm bu ŋac oc sêtôc iŋ ndê giso ŋandô daŋ asê. Magoc mba! 19 Ŋac sêsôm yom pi ŋac dau si mêtê sênem akiŋ si anötö-ŋga, naŋ ŋac gauc gêm bu Pol kêkuc dom. Ma sêlic iŋ sac pi ŋgac batê daŋ ŋaê Yisu, naŋ Pol sôm bu tisa akêŋ lau batê-ŋga ma mbo tali tiyham. 20 Aö gapônda dauŋ tu lêŋ wamatôc yom kaiŋ dinaŋ-ŋga. Bocdinaŋ aö gasôm têŋ Pol bu iŋ bu tac whiŋ bu pi Jerusalem ndi, dec yac oc amatôc iŋ ndê yom yêc dindê. 21 Magoc Pol tec ma ndac bu Sisa dau êmatôc iŋ ndê yom, dec aö gac atu bu aneŋ lau sêyob iŋ e waŋkiŋ iŋ têŋ Sisa ndi.” 22 Goc Agripa sôm têŋ Festus, “Aö dauŋ atac whiŋ bu waŋgô ŋamalac dau ndê yom.” Ma Festus sôm, “Bocdinaŋ, laŋsê naŋ am ŋgô iŋ ndê yom.”

Pol kalhac Agripa aŋgô-ŋga

23 Têŋ galaŋsê Agripa lu Berenis sêsôc si gôlôŋ kiŋ-ŋga sa, goc sêsôc andu sêŋgô yom-ŋga ŋalôm si sêndöc. Ma lau bata siŋ-ŋga ti lau bata malac-ŋga hoŋ sêwhiŋ iŋlu. Goc Festus kêŋ yatu bu sêkôc Pol sôc meŋ. 24 Ma iŋ sôm, “Kiŋ Agripa ti mac lau hoŋ naŋ ambo dindec. Alic iŋ ŋgac dec. Lau Israel-ŋga hoŋ sêteŋ aö yêc Jerusalem ma yêc malac Sisaria dindec, bu walôc bu iŋ mbac ndu. 25 Magoc aö gatap iŋ ndê giso daŋ sa, naŋ gitôm bu dandic iŋ ndu-ŋga dom. Ma iŋ dau ndac bu Sisa êmatôc iŋ ndê yom, madec aö bu waŋkiŋ iŋ têŋ Rom ndi. 26 Ma kwahic dec aö bu wato bapia daŋ têŋ Sisa, magoc aö kayalê yom ŋandô daŋ bu wato pi ŋgac dindec-ŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga Kiŋ Agripa, aö gakêŋ iŋ kalhac am ti mac lau hoŋ aŋôm-ŋga, bu dakip yom hoŋ sa, ma datap yom ŋandô daŋ sa, naŋ tôm bu wato têŋ Sisa. 27 Yac bu taŋkiŋ ŋamalac g apocwalô-ŋga daŋ têŋ Sisa, magoc dawhê iŋ ndê giso ŋahu sa whiŋ dom, oc solop dom.”

26

Pol whê dau sa têŋ Agripa

1 Têŋ dinaŋ Kiŋ Agripa sôm têŋ Pol, “Aö wakêŋ ŋasawa bu am sôm yom tu daôm-ŋga.” Goc Pol hôc amba sa têŋ lau, ma gic hu sôm iŋ ndê yom bocdec bu, 2 “Kiŋ Agripa, kwahic dec aö bu waô yom hoŋ naŋ lau Israel-ŋga sêŋgôliŋ pi aö. Ma aö atac ŋayham bu wasôm asê walhac am aŋôm-ŋga. 3 Gêŋ atu daŋ whiŋ bocdec bu, lau Israel-ŋga si mêtê ti yom naŋ sêwhê dau kôc pi, naŋ am kêyalê tidôŋ su. Bocdinaŋ aö wandac am bu kêŋ ŋasawa hic baliŋ têŋ aö bu wasôm neŋ yom hoŋ asê. 4 Lau Israel-ŋga hoŋ sêŋyalê aneŋ lêŋ têŋ ndoc gambo balê-ŋga yêc dauŋ neŋ gameŋ, ma lêŋ naŋ gasa têŋ ndoc gambo Jerusalem, naŋ bocdinaŋ. 5 Lau Palêsai ŋac lau naŋ sem akiŋ Anötö ŋaŋga sêhôc gêlêc lau Israel-ŋga ŋatô su. Ma oc tôm bu lau dinaŋ naŋ sêŋyalê aö têm baliŋ su, naŋ sêwhê sa bu aö kakuc lau Palêsai si lêŋ dinaŋ. Magoc sêsôm asê dom. 6 Aö gakêŋ bataŋ gêŋ naŋ Anötö gic bata têŋ damaŋi, ma tu dinaŋ-ŋga kwahic dec sêkêŋ aö galhac am aŋôm-ŋga. 7 Yac lau Israel-ŋga mba toŋ 12 sem akiŋ Anötö acsalô ti ôbwêc, ma sêkêŋ bata bu sêlic gêŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ ŋandô sa. O kiŋ, aö wasôm têŋ am bu lau Israel-ŋga sêkêŋ kisa aö tu gêŋ dinaŋ-ŋga eŋ. 8 Yac akêŋ bataŋ bu Anötö oc uŋ lau batê sa tiyham, ma bocke dec mac lau ŋatô asö ti gauc gêm bu gêŋ dau oc tôm dom bu ŋandô sa?

9 “Muŋ-ŋga lê aö dauŋ gauc gêm tidôŋ ma galic ŋayham bu wakôm gêŋ daêsam tu wakêŋ kisa lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Nasaret-ŋga. 10 Ma gêŋ dau dinaŋ dec gakôm yêc Jerusalem. Dabuŋsiga atu-tu sêlic ŋayham ma sêlôc têŋ aö bu wakôc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga daêsam dôŋ, ma wakêŋ ŋac sêndöc gapocwalô. Ma têŋ ndoc sic ŋac si lau ŋatô ndu, naŋ aö galhac gawhiŋ ŋac ma galic ŋayham. 11 Tôm têm daêsam aö galom-galom lôm wê-ŋga hoŋ ma kasalê lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga bu wakêŋ ŋagêyô têŋ ŋac. Aö gauc gêm bu wakêŋ ŋandê têŋ ŋac e sêsôm

yom sac sambuc.* Aö atac tec ŋac ŋandô, bocdinaŋ kasêlêŋ gatêŋ lau gameŋ apa-ŋga si malac atu-tu bu wakêŋ kisa têŋ Yisu ndê lau.

12-13 “O kiŋ, têŋ bêc daŋ dabuŋ-si ga atu-tu sêŋyaliŋ aö sa ma sêŋkiŋ aö bu wasip malac Damaskas wandi. Aö kasêlêŋ gambo seŋ, ma têŋ ac kalhac lhu ŋawê atu daŋ sip akêŋ undambê ma pô aö ti lau naŋ sêwhiŋ aö. 14 Yac hoŋ apeŋ asip nom, ma aö gaŋgô awha daŋ sôm yom têŋ aö yêc Yom Hibru bocdec bu, ‘Saul, Saul, tu sake-ŋga am kêŋ kisa aö? Am gitôm bôc naŋ gêli dau sa têŋ ŋadau ndê gôliŋ dec tap ŋandê sa.’ 15 Têŋ ndoc dinaŋ aö gandac, ‘O ŋadau, am asa?’ Ma iŋ ô yom ma sôm, ‘Aö Yisu, naŋ am kêŋ kisa. 16 Kwahic dec tisa. Aö gahoc dauŋ asê têŋ am, ma kayaliŋ am sa bu nem akiŋ aö. Ma gêŋ naŋ am kêyalê pi aö, ti gêŋ naŋ watôc têŋ am, naŋ am oc hoc asê têŋ lau. 17 Aö waŋgaho am su yêc lau Israel-ŋga amba, ma yêc lau naŋ lau Israel dom, naŋ si amba whiŋ. Kwahic dec waŋkiŋ am têŋ lau gameŋ apa-ŋga dinaŋ ndi. 18 Am oc kôm ŋac tandô po asê e sêkac dau kwi ma sêhu seŋ ŋasec-ŋga ma Sadaŋ ndê gôliŋ siŋ, ma sêsa seŋ ŋawê-ŋga ma sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. Ma lau naŋ sêkac si ŋalôm kwi, naŋ dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi, ma kêŋ ŋac sêwêkaiŋ gameŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga sêwhiŋ lau naŋ sêti lau dabuŋ tu ŋac si sêkêŋ whiŋ aö-ŋga.’

19 “O kiŋ Agripa. Aö galic Yisu hoc dau asê akêŋ undambê, ma aö gaŋgô iŋ ndê yom dec gasôc ŋapu. 20 Aö gam mêtê lau bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ŋapu, ma sêkôm mêtê gitêŋ bu sêtôc asê bu ŋac sem dau kwi ŋandô. Aö gac hu yêc malac Damaskas, ma malô goc gam mêtê yêc Jerusalem, ma yêc gameŋ Judia-ŋga hoŋ e gatêŋ lau apa si gameŋ whiŋ. 21 Tu dinaŋ-ŋga dec lau Israel-ŋga sêkôc aö dôŋ yêc lôm dabuŋ, ma bu sêndic aö ndu. 22 Magoc Anötö yob aö ŋapep e meŋ têŋ acsalô dindec aö galhac am aŋôm-ŋga. Ma kwahic dec aö wasôm asê têŋ lau hoŋ, lau tiwaê ma lau waêmba sêwhiŋ, bu yom hoŋ naŋ aö gahoc asê pi Yisu, naŋ ŋadaŋ so yom naŋ Moses ma lau propet sêhoc asê gwanaŋ su pi gêŋ naŋ oc hôc asê, naŋ dom. 23 Ŋac sêsôm bu Mesaya oc hôc ŋandê e mbac ndu, ma tiŋambu iŋ oc ti ŋgac ŋamata-ŋga bu tisa akêŋ lau batê-ŋga, ma hoc yom asê pi Anötö ndê lêŋ nem lau si sêmbo tali-ŋga têŋ iŋ ndê lau Israel-ŋga, ma têŋ lau naŋ lau Israel dom, naŋ sêwhiŋ. Yom dau oc tôm ŋawê bu pô gameŋ ŋasec-ŋga.”

24 Pol whê ndê yom sa mbo, ma Festus mbwêc iŋ awha ahuc ma sôm, “Pol, am nem yom iŋ yom solop dom. Yom daêsam naŋ sêndôhôŋ têŋ am, naŋ kôm am nem gauc kêŋsôŋ.” 25 Magoc Pol ô yom ma sôm, “O ŋgac atu Festus, aö neŋ gauc kêŋsôŋ dom. Aneŋ yom iŋ yom solop ma yom ŋandô. 26 Gêŋ hoŋ dindec hôc asê yêc lhu, ma bocdinaŋ dec kiŋ Agripa gitôm dom bu nem gauc gêŋ dau. Yomandô! Iŋ kêyalê gêŋ hoŋ dindec su, ma bocdinaŋ aö gasôm neŋ yom asê têŋ iŋ yêc awê. 27 Kiŋ Agripa, am kêŋ whiŋ lau propet si yom pi Mesaya, me mba? Aö gauc gêm bu am oc kêŋ whiŋ su.” 28 Dec Agripa sôm têŋ Pol, “Am gauc gêm bu ŋasawa apê lec am oc kac aneŋ ŋalôm kwi bu wakêŋ whiŋ Yisu, a?” 29 Ma Pol ô yom ma sôm, “Aö bu wasôm yom ŋasawa apê me ŋasawa baliŋ, aö oc atac whiŋ gêŋ tigeŋ. Aö wateŋ mbec pi am ti mac lau hoŋ naŋ aŋgô aneŋ yom dindec, bu Anötö kôm mac hoŋ andi atôm aö ma akêŋ whiŋ Yisu, magoc bu kôm mac atôm aö tu gandöc gapocwalô-ŋga lec dom.”

30 Pol sôm iŋ ndê yom meŋ têŋ dinaŋ, goc Kiŋ Agripa tisa, ma gôliŋwaga Festus ti Berenis ma lau hoŋ naŋ sêndöc sêwhiŋ iŋ, naŋ sêtisa bocdinaŋ. 31 Ŋac sêhu andu dau siŋ, ma sem yomgalôm têŋ dau ma sêsôm, “Ŋgac dindec kôm giso daŋ naŋ tôm bu sêndic iŋ ndu me sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô-ŋga lec dom.” 32 Ma Agripa sôm têŋ Festus, “Oc tôm bu yac dahu ŋgac dindec siŋ lhö ndi, tigeŋ iŋ dau ndac bu Sisa êmatôc iŋ ndê yom.”

* **26:11:** Yom sac sambuc - yêc Yom Inglis sêsam bu ‘blasphemy’. Lau ŋatô gauc gêm bu Pol ndê yom dau ŋahu bu iŋ bu kêŋ ŋandê têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga e sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ ma sêpu Yisu. Ma lau ŋatô gauc gêm bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêlhac ŋaŋga ma sêsôm bu Yisu iŋ Anötö ndê Atu, dec Pol ti lau Israel-ŋga oc sêlic yom dau bu yom sac sambuc gitôm bu sêndic ŋac ndu. Alic yom ŋatô yêc Mat 26:63-66.

27

Pol têŋ malac Rom gi

1 Ma tiŋambu sêsôm tidôŋ bu sêkêŋ Pol
ti lau gapocwalô-ŋga ŋatô sêpi waŋ daŋ,
ma sêŋkiŋ ŋac sêtêŋ malac Rom naŋ yêc
gameŋ Itali-ŋga sêndi. Sêkêŋ ŋac sêsip ŋgac
siŋ-ŋga daŋ amba, naŋ ndê ŋaê Julias, naŋ
ti ŋgac bata siŋ-ŋga naŋ yob Sisa ndê lau
siŋ-ŋga toŋ daŋ. 2 Dec ŋac sêpi waŋ si,
ma alu ŋgac daŋ ŋaê Aristakus akêŋ malac
Tesalonika yêc gameŋ Masedonia-ŋga api
awhiŋ, ma yac asa a. Waŋ dau meŋ akêŋ
malac Adramitiam ma gic waê bu êŋsêlêŋ
sôc malac ŋatô naŋ sêyêc gameŋ Esia-ŋga.
3 Ŋagalaŋsê waŋ dau sôc baö yêc malac
Saidon. Julias tawalô Pol dec kêŋ iŋ sip baö
gi bu ndic iŋ ndê silip kêsi tu bu sêpuc iŋ
dôŋ ŋa gêŋ ŋatô-ŋga. 4 Tiŋambu yac api waŋ
dau ma asa a tiyham. Yac bu ahôc gêlêc
nduc Saipras, tigeŋ mbu ŋadinda puc waŋ
dôŋ, dec yac aŋgihi aho yêc nduc ŋadômbwê-
ŋga. 5 Goc waŋ dau kêsêlêŋ mbo gwêc sawa,
ma gi e ahôc gêlêc gameŋ Silisia-ŋga ma
gameŋ Pampilia-ŋga su, ma gacgeŋ a asôc
malac Maira yêc gameŋ Lisia-ŋga. 6 Ma yêc
dindê ŋgac bata siŋ-ŋga dau tap waŋ daŋ
sa, naŋ meŋ akêŋ Aleksandria ma bu têŋ
Itali ndi. Dec iŋ kêŋ yac a alom. 7 Magoc
waŋ dau kêti ŋagahô dom. Yac ambo gwêc
ŋasawa bêc daêsam, e a ampiŋ malac Naidas.
Mbu ŋadinda puc yac dôŋ ŋapaŋ, bocdinaŋ
dec akac waŋ kwi aŋôŋ gêm nduc Krit ŋa-
awê-ŋga, ma anti a e ampiŋ malac daŋ ŋaê
Salmone. 8 Waŋ kêsêlêŋ ti ŋawapac e ahôc
asê söc naŋ sêsam bu Salaŋ Ŋayham, naŋ yêc
kêpiŋ malac Lasea. 9 Bêc daêsam giŋga su
ma lau Israel si om atu naŋ sêhu gêŋ daneŋ-
ŋga siŋ, naŋ pacndê su, dec yac aŋyalê bu
oc asip têm sac tu dalac waŋ-ŋga ŋalôm.
Bocdinaŋ Pol kêŋ puc lau waŋ-ŋga ma sôm,
10 “Mac lau, aö kayalê su bu oc dasip ŋasac
ŋalôm e waŋ ti wapa hoŋ oc sêniŋga, ma
mboe yac dauŋ dawhiŋ.” 11 Magoc ŋgac
bata siŋ-ŋga dau kêŋ daŋga Pol ndê yom
dom. Iŋ sôc ŋgac nem gôliŋ waŋ-ŋga ti
waŋ ŋadau si yom ŋapu. 12 Söc dinaŋ gitôm
dom bu waŋ poc ŋayham têŋ ndoc uhô-ŋga.
Bocdinaŋ dec lau waŋ-ŋga daêsam sêsôm
yom pitigeŋ bu sêsa tiyham ma sêŋsahê bu
sêlac sêtêŋ malac Pioniks sêndi, ma waŋ poc
dindê e têm ŋayham meŋ sa. Yêc malac
Pioniks, nduc Krit pôc mbu ahuc, ma bocd-
inaŋ söc naŋ yêc malac dinaŋ iŋ söc ŋayham
tu waŋ sêpoc-ŋga têŋ têm uhô-ŋga.

Mbu ŋadinda

13 Yac ahôŋ e bêc daŋ mbu lilic kêsêlêŋ
ŋayham, ma bocdinaŋ ŋac gauc gêm bu sêtap
têm ŋayham sa bu sêlom malac Pioniks. Ŋac
sêhê aŋga sa ma sêlac sêŋkuc baö Krit-ŋga
si. 14 Ŋasawa baliŋ dom ma mbu sac daŋ
puc ŋaŋga akêŋ baö-ŋga mbu sa têŋ gwêc
sawa-ŋga. 15 Waŋ dau sip mbu dinda ŋalôm
e tôm dom bu yac alac aŋkuc baö-ŋga. Boc-
dinaŋ yac am waŋ kwi kêsêlêŋ kêkuc mbu.
16 Mbu soc yac e nduc sauŋ daŋ ŋaê Kauda
pôc mbu ahuc ŋagec. Yac bu ahê waŋ ŋa-
gômbwa pi lôlôc meŋ, magoc akôm wapac-
wapac bu mbu puc ŋadinda sac andô. 17 Lau
sêhê gômbwa sa pi lôlôc meŋ su, goc sêkic po
pi waŋ atu ŋampê bu suc dom. Ŋac sêtöc
dau bu mbu oc soc yac ŋapaŋ e waŋ ndi
lôc pi gaŋgac yêc Sirtis, dec sêlêc lac su ma
sêkêŋ aŋga gwêc-ŋga sip gi bu teŋ waŋ dôŋ
ênti timalô, ma sêkêŋ waŋ dau tam mbo.
18 Têŋ bêc tilu-ŋga mbu ti gwêc gic pi waŋ
sac andô, dec lau waŋ-ŋga sêtöc dau atu
ma sic hu sêmbaliŋ wapa ŋatô siŋ sip gwêc.
19 Bêc titö-ŋga sêhôc waŋ ŋalac ti po ma
wapa waŋ-ŋga ŋatô sa ma sêmbaliŋ siŋ sip
gwêc gi. 20 Tigeŋ mbu dau timalô dom e bêc
daêsam yac alic ac ti tata dom. Ma yac hoŋ
mba gauc tigeŋ bu oc andiŋaŋ.

21 Lau waŋ-ŋga seŋ gêŋ daŋ dom tôm
bêc daêsam su, goc Pol tisa ma sôm, “Mac
lau, aö gakêŋ puc mac muŋ su, bu ahu
nduc Krit siŋ dom, magoc mac asôc aneŋ
yom ŋapu dom. Mac bu aŋgô aneŋ yom
dau, dec gitôm dom bu atap ŋawapac dindec
sa, ma gêŋ daŋ oc niŋga dom. 22 Magoc
kwahic dec wasôm têŋ mac bu nem ŋalôm
pêŋ dôŋ, bu mac nem daŋ oc niŋga dom.
Waŋ tigeŋ dec oc niŋga. 23 Aö Anötö ndê
ŋgac daŋ, ma gam akiŋ iŋ ŋapaŋ. Alhabêc
ôbwêc iŋ kêkiŋ ndê aŋela daŋ meŋ kalhac
whiŋ aö. 24 Ma sôm têŋ aö, ‘Pol, am töc daôm
dom. Am oc lhac Sisa aŋgô-ŋga bu iŋ êmatôc
nem yom. Ma tu am-ŋga, Anötö oc kêŋ lau
hoŋ naŋ sêmbo waŋ sêwhiŋ am, naŋ sêmbo
tali.’ 25 Bocdinaŋ mac lau, nem ŋalôm pêŋ

dôŋ, bu aö gakêŋ whiŋ Anötö bu yom dau oc ŋandô sa, tôm iŋ ndê aŋela sôm têŋ aö. 26 Waŋ oc ndi lôc pi nduc daŋ, tigeŋ yac oc dandiŋaŋ dom."

Waŋ gôlôc pi nduc

27 Mbu tam yac ŋapaŋ ambo Gwêc Adria-ŋga. Têŋ bêc ti-14-ŋga ma timaniŋhu goc lau waŋ-ŋga sêŋsahê bu yac asuŋ sa baö. 28 Sem dôhôŋ gwêc ŋagapoŋ ma sêtap sa b u ŋagapoŋ gitôm 37 mita. Ŋasawa sauŋ sem dôhôŋ tiyham ma sêtap sa bu ŋagapoŋ gitôm 27 mita. 29 Ŋac sêtöc bu waŋ oc popoc pi hoc, bocdinaŋ sêmbaliŋ aŋga hale sip waŋku-ŋga, ma sêkêŋ bata bu laŋsê ŋagahô. 30 Lau sêyob waŋ-ŋga gauc gêm bu sêhu waŋ ti lau ŋatô siŋ, dec sêkôm bu sêkêŋ gômbwa sip gwêc ndi, sêŋsau bu oc sêkêŋ aŋga ŋatô sip yêc waŋ ŋampê-ŋga. 31 Magoc Pol sôm têŋ ŋgac bata ti ndê lau siŋ-ŋga bu, "Lau dinaŋ bu sêhu waŋ siŋ, dec mac oc andiŋam." 32 Tu dinaŋ-ŋga lau siŋ-ŋga sêtim wac kic yêc g ômbwa, ma sêkêŋ peŋ sip gwêc gi.

33 Têŋ bêbêc ganduc Pol sôm têŋ lau bu sêneŋ gêŋ. Iŋ sôm, "Bêc 14 giŋga su lec mac ayob waŋ ŋapaŋ e mac aŋ gêŋ daŋ dom. 34 Kwahic dec aö wasôm têŋ mac bu gêŋ daŋ oc kôm mac ŋayom dom, mac hoŋ oc ambo tamli. Bocdinaŋ dec aneŋ gêŋ bu puc mac dôŋ." 35 Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc kôc bolom ma gêm daŋge Anötö yêc ŋac hoŋ aŋgô-ŋga, goc pô kôc ma gêŋ. 36 Dec lau hoŋ si ŋalôm timalô ma seŋ gêŋ sêwhiŋ. 37 Yac lau naŋ ambo waŋ, naŋ mba namba gitôm 276. 38 Lau hoŋ seŋ gêŋ hôc ŋac dôŋ, goc sêmbaliŋ bolom batac sip gwêc gi bu kôm waŋ tilo.

39 Têŋ ndoc gameŋ ŋawê sa naŋ sêlic baö, tigeŋ sem gauc gameŋ dau. Sêlic söc ti gaŋgac apa ŋayham, dec gauc gêm bu sêkêŋ waŋ ndi pi baö yêc dindê. 40 Ŋac sêtim aŋga ŋawac kic sip gwêc giŋga, ma sêŋgapwêc wac naŋ sô gôliŋ dôŋ, naŋ su. Goc sêsö lac waŋ ŋatôkwa-ŋga sa, bu mbu peŋ lac ma kôc yac api baö andi. 41 Magoc waŋ dau kêti gi gôlôc pi gaŋgac ŋabaö daŋ yêc gwêc lôm e gacgeŋ ŋaŋga sa. Ma gwêc dinda gic pi waŋ ŋambu-ŋga e kac popoc. 42 Têŋ ndoc dinaŋ lau siŋ-ŋga sêkic yom bu sêndic lau gapocwalô-ŋga hoŋ ndu, bu sêsip gwêc ma sêlhö sêndi dom. 43 Magoc ŋac si ŋgac bata bu nem Pol sa, dec kalhac ŋac ahuc bu sêkôm si yom ŋandô sa d om. Iŋ kêŋ yatu bu lau naŋ sêŋkôc tidôŋ naŋ sêpwê sêsip gwêc ma sêmuŋ sêsôc baö sêndi. 44 Ma iŋ kêŋ yatu bu lau ŋatô sêsac apa waŋ-ŋga ŋatô naŋ gwêc gic popoc. Ma ŋalêŋ dinaŋ dec lau hoŋ sêhôc asê baö ti lic sambuc.

28

Pol mbo nduc Malta

1 Yac hoŋ api baö ti lic sambuc, ma malô atap sa bu nduc dau ŋaê sêsam bu Malta. 2 Ma lau nduc-ŋga sêkôc yac hoŋ sa ma sêyob ti sêmwasiŋ yac ŋalêŋ ŋayham. Têŋ ndoc dinaŋ u gic ma gameŋ ŋalhuc atu, bocdinaŋ sêkôm ya golom bu yac aheŋ dauŋ. 3 Pol tap a basô ti gap bu kêŋ pi ya ndi, magoc mboc sac daŋ yêc gap ŋalôm, ma têŋ ndoc kêsahê ya ŋandê, dec sa bu lhö ndi ma seŋ Pol sip amba. 4 Lau malachu sêlic mboc dau keseŋeŋ Pol amba dôŋ gacgeŋ kêgalêŋ, dec sêsôm têŋ dau bu, "Ŋgac dê mboe iŋ ŋgac gic ŋamalac ndu-ŋga, dec iŋ wêkaiŋ ŋagêyô atu. Gitôm bu gwêc kô iŋ ndu su, magoc kwahic dec iŋ oc wê sa dom." 5 Tigeŋ Pol kêbalip mboc dau sip ya gi, ma gêŋ daŋ kôm iŋ dom. 6 Lau dau sêkêŋ bata bu iŋ amba oc suŋ me ŋagahô iŋ oc hudau sip ndi mbac ndu. Magoc sêhôŋ ŋasawa baliŋ e sêlic gêŋ daŋ hôc asê iŋ dom. Bocdinaŋ dec ŋac gauc gêm bu mboe iŋ oc anötö daŋ.

7 Ŋgac daŋ ŋaê Publias gêm gôliŋ nduc dinaŋ, ma iŋ wêkaiŋ ndê gameŋ daŋ yêc kêpiŋ baö naŋ waŋ popoc kalhac. Iŋ kôc yac sa a andöc iŋ ndê andu, ma yob yac ŋapep gitôm bêc tö. 8 Têŋ ndoc dinaŋ Publias damba gêmbac yêc, ŋamlic ŋamahom ti kêc dau. Pol sôc gi gêlic iŋ, ma teŋ mbec ti kêŋ amba sac iŋ, ma kôm iŋ ŋayham sa. 9 Ma têŋ ndoc lau nduc-ŋga sêlic gêŋ dinaŋ, naŋ sêhoŋ si lau gêmbac hoŋ sêtêŋ Pol sêmeŋ, ma iŋ kôm ŋac ŋayham sa tiyham. 10 Ma ŋac sêtoc yac sa ŋalêŋ ŋayham daêsam. Ma têŋ ndoc yac bu api waŋ ma alhö andi, naŋ sêkêŋ gêŋ hoŋ bu puc yac dôŋ ambo gwêc ŋasawa-ŋga têŋ yac.

Pol hôc asê Rom

11 Yac ambo nduc dau tôm ayô tö su, goc
api lau malac Aleksandria-ŋga si waŋ daŋ.
Waŋ dau poc nduc dinaŋ têŋ ndoc uhô-
ŋga ma hôŋ têm ŋayham, ma yêc ŋatôkwa-
ŋga sêlêŋ ŋac si anötö gwam lu si aŋgô,
daŋ sêsam ŋaê Kasto, ma daŋ ŋaê Polaks.
Yac ahu gameŋ dau siŋ, 12 ma alac e ahôc
asê malac Sairakyus ma ambo dinaŋ tôm
bêc tö. 13 Goc ahu malac dau siŋ ma alac
tiyham e a asôc malac Regiam. Têŋ galaŋsê
mbu ŋayham daŋ peŋ lac ŋapep, dec kêŋ
yac alac bêc tigeŋ a asôc söc yêc malac
Puteoli, ma asip baö a. 14 Yêc dinaŋ yac
atap lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga ŋatô sa, ma
sêkôc yac sa a ambo awhiŋ ŋac gitôm bêc 7.
Ma tiŋambu yac aŋsêlêŋ bu atêŋ malac Rom
andi.

15 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Rom
sêŋgô ŋawaê bu yac aŋsêlêŋ ambo seŋ, dec
sêsa sêmeŋ bu sêkôc yac sa. Ŋatô sêtap yac
sa yêc Apias ndê gameŋ sêtidulu gêŋ-ŋga,
ma ŋatô sêtap yac sa yêc gameŋ naŋ sêsam
bu Andu Ŋacleŋ-ŋga Tö. Têŋ ndoc Pol gêlic
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dinaŋ, naŋ iŋ atac pa
su ma gêm daŋge Anötö. 16 Yac hoŋ aŋsêlêŋ
a, e ahôc asê Rom su, goc sêkêŋ ŋasawa têŋ
Pol bu ndöc andu daŋ, ma sêkêŋ ŋgac siŋ-
ŋga daŋ yob iŋ.

Pol gêm mêtê mbo Rom

17 Bêc tö giŋga su, goc Pol kêgalêm lau
bata Israel-ŋga naŋ sêndöc Rom, naŋ sa
sêpitigeŋ, ma sôm têŋ ŋac, “Aneŋ asidôwai
Israel-ŋga, aö gakôm gêŋ so daŋ têŋ yac
neŋ lau Israel-ŋga dom. Ma gakôm gêŋ daŋ
naŋ so abaŋi si gêbôm, naŋ dom. Magoc
sêkôc aö dôŋ yêc Jerusalem ma sêkêŋ aö
gasip gôliŋwaga Rom-ŋga ti iŋ ndê lau siŋ-
ŋga amba. 18 Ma lau Rom-ŋga dau sêŋsahê
aö e sêtap sa bu aö gakôm gêŋ giso daŋ naŋ
tôm bu sêndic aö ndu-ŋga, naŋ dom. Dec
ŋac bu sêhu aö siŋ walhö wandi. 19 Magoc
lau Israel-ŋga sêtec, ma sêli awha sa e aneŋ
lêŋ daŋ mbasi, dec aö gandac bu Sisa ŋgô
aneŋ yom. Tigeŋ aö gakôm tu galic ŋac sac-
ŋga dom, me tu bu waŋgôliŋ yom pi ŋac-ŋga
dom. 20 Acsalô lec aö kagalêm mac sa ameŋ,
bu aŋgô aneŋ yom pi gêŋ hoŋ dinaŋ. Mac
alic bu sêsô aö dôŋ ŋa sen dindec, magoc aö
gakôm gêŋ sac daŋ dom. Gêŋ tigeŋ gakôm,
naŋ gakêŋ bataŋ gêŋ naŋ lau Israel dau
sêkêŋ bata.”

21 Lau Israel-ŋga dinaŋ sêŋgô Pol ndê
yom ma sêsôm, “Lau naŋ sêndöc gameŋ
Judia-ŋga naŋ sêto bapia daŋ têŋ yac, naŋ
hêganôŋ am dom. Ma asidôwai Israel-
ŋga akêŋ gameŋ dinaŋ, naŋ sêtêŋ yac
sêmeŋ, naŋ sêsôm yom sac daŋ pi am dom.
22 Magoc yac aŋyalê bu yêc gameŋ hoŋ
lau sêpu lêŋ naŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga
sêŋkuc. Bocdinaŋ yac bu aŋgô am nem
gauc ti yom pi lêŋ dau.” 23 Goc sêkêŋ bêc
daŋ bu sêkac sa sêwhiŋ Pol tiyham.

Ma têŋ bêc dau ŋac sêkac sa sêmbo andu
naŋ Pol yêc naŋ, ma lau Israel-ŋga hic
daêsam sêmeŋ sêwhiŋ, dec ti toŋ atu. Têŋ
bêbêc ŋapaŋ e telha Pol sôm yom têŋ ŋac. Iŋ
tôc Anötö ndê gôliŋ ŋahu asê têŋ ŋac. Ma iŋ
whê Moses ti lau propet si yom sa bu kôm
ŋac sêŋyalê bu Yisu iŋ Mesaya dau. 24 Lau
ŋatô sêŋgô iŋ ndê yom ma sêkêŋ whiŋ,
magoc ŋatô sêkêŋ whiŋ dom. 25 Ŋac sêseŋ
dau pi iŋ ndê yom, ma bocdinaŋ Pol sôm
ndê yom ŋambu-ŋga têŋ ŋac, ma tiŋambu
sêlhö têŋtêŋ. Ma yom ŋambu-ŋga naŋ iŋ sôm
têŋ ŋac naŋ sôm bocdec bu, “Yom dindec
naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ mac apami, naŋ
yom ŋandô ma hêganôŋ mac solop. Propet
Aisaya hoc yom dau asê bocdec bu:

> 26 Am têŋ lau dindê ndi ma sôm têŋ ŋac,
> ‘Mac aŋgô aneŋ yom ŋapaŋ, magoc
> aŋyalê ŋahu dom. Mac alic gêŋ naŋ
> aö gakôm, naŋ ŋapaŋ, tigeŋ mac nem
> gauc sa dom.’ 27 Bu lau dau si ŋalôm
> ŋadandi sa. Ŋac si daŋgasuŋ hôc ahuc,
> ma sêpôc si tandô ahuc. Bu bocdinaŋ
> dom, dec oc tôm tandô sêlic, daŋgasuŋ
> sêŋgô, ma sêŋyalê aö tidôŋ yêc ŋac si
> ŋalôm e sênem dau kwi ma wakôm ŋac
> ŋayham sa.” *[Ais 6:9-10]*

28 Goc Pol sôm, “Bocdinaŋ aŋyalê bu
Anötö kêkiŋ ŋawaê ŋayham pi iŋ ndê lêŋ
nem lau si-ŋga naŋ mac atec, naŋ têŋ lau
gameŋ apa-ŋga. Ma ŋac lau dau oc sêŋgô ti
sêkôc sa.” [29 Iŋ sôm su goc lau Israel-ŋga
sêlhö si, ma sêseŋ dau pi iŋ ndê yom.]

30 Tiŋambu Pol mbo malac Rom gitôm
yala lu. Ma tôm ŋasawa dinaŋ, iŋ gêmlhi
ŋamalac daŋ ndê andu daŋ tu ndöc-ŋga, ma
iŋ kôc lau daêsam sa yêc andu dau, naŋ

sêmeŋ bu sêndic iŋ kêsi. 31 Iŋ gêm mêtê pi
Anötö ndê gôliŋ ma kêdôhôŋ lau pi Pômdau
Yisu Kilisi. Iŋ kôm gêŋ dau ti atac pa su, ma
lau daŋ sêlhac iŋ ahuc dom.

Pol ndê bapia têŋ lau Rom-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol to bapia dindec têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêndöc malac atu Rom. Iŋ to têŋ ndoc iŋ mbo malac Korin, ma kêŋ têŋ awhê daŋ ŋaê Pibi (16:2) bu kôc sa ndi ma kêŋ têŋ lau malac Rom-ŋga. Pol tac whiŋ bu ndic lau Rom-ŋga kêsi, ma iŋ to bapia dindec muŋ, bu whê mêtê naŋ iŋ gêm, naŋ ŋahu sa.

Lau ŋatô gauc gêm bu Pol to 1:18-32 hêganôŋ lau gameŋ apa-ŋga, ma iŋ to 2:1-29 hêganôŋ iŋ dau ndê lau Israel-ŋga. Iŋ tôc yêc awê bu yac lau hoŋ dakôm sac, ma tu yac neŋ sac-ŋga, dec yac hoŋ dawêkaiŋ seŋ dambac ndu-ŋga. Magoc Anötö kêmasaŋ lêŋ bu suc lau nom-ŋga si sac kwi, ma asa naŋ bu kêŋ whiŋ gêŋ atu naŋ Yisu Kilisi kôm tu yac-ŋga, naŋ Anötö sam iŋ bu ŋamalac gitêŋ.

Ma Pol bu whê sa bu Anötö sam yac bu lau gitêŋ ŋambwa dom, magoc iŋ kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ yac tu bu kôm yac dati lau wakuc naŋ daŋaŋ wambu Anötö, ma dasa neŋ lêŋ gitêŋ ti dabuŋ. Bocdinaŋ Pol to yom pi lêŋ ŋayham tu dasa-ŋga, ma dapiŋ dauŋ dôŋ ma dahu mêtê sac siŋ. Yêc lôcwha (sapta) 9-11 Pol tôc asê bu iŋ ŋalôm ŋawapac pi iŋ dau ndê lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ dom, ma iŋ tac whiŋ ŋandô bu sêkêŋ whiŋ Yisu.

Pol gic hu ndê yom têŋ lau Rom-ŋga

1 Aö Pol, Yisu Kilisi ndê ŋgac akiŋ, gato bapia dindec. Anötö kêgalêm aö sa gati iŋ ndê †aposel, ma kêyaliŋ aö sa bu wahoc iŋ ndê ŋawaê ŋayham asê. 2 Ŋawaê ŋayham dau Anötö kêmatiŋ tidôŋ muŋ su, ma iŋ ndê propet sêhoc asê, ma sêto sip Buku Dabuŋ. 3-4 Ma yom dau hêganôŋ iŋ ndê Atu Yisu Kilisi, yac neŋ Pômdau. Iŋ ti ŋamalac naŋ sa akêŋ Kiŋ Dawid ndê toŋ. Ma tiŋambu Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, dec tôc asê tiawê bu iŋ Anötö Atu. 5 Ma Yisu Kilisi dau kêyaliŋ yac sa ma kêmwasiŋ yac bu ati aposel tu iŋ ndê ŋaê-ŋga, dec kêkiŋ yac bu aŋgalêm lau sa yêc gameŋ hoŋ bu s êkêŋ whiŋ iŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec daŋga wambu iŋ ndê yom. 6 Ma galem dau têŋ mac lau Rom-ŋga bu ati Yisu Kilisi ndê lau bocdinaŋ.

7 Aö gato bapia dindec têŋ mac lau Rom-ŋga hoŋ naŋ Anötö tac whiŋ mac, ma kêgalêm mac sa ati iŋ ndê lau dabuŋ. Mwasiŋ ti yom malô têŋ mac hoŋ akêŋ Damaŋ Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gauc gêm bu ndic lau Rom-ŋga kêsi

8 Gêŋ ŋamata-ŋga aö wasôm têŋ mac bu tôm bêc hoŋ, aö gateŋ mbec tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, ma gam daŋge aneŋ Anötö tu mac hoŋ-ŋga. Ŋahu bu yêc gameŋ hoŋ lau sêŋgô mac nem akêŋ whiŋ ŋawaê. 9 Ma Anötö naŋ aö gam akiŋ ti aneŋ ŋalôm sam-buc, ma gahoc iŋ Atu ndê ŋawaê ŋayham asê, naŋ kêyalê bu yomandô aö gauc gêm mac ŋapaŋ, 10 têŋ têm hoŋ naŋ gateŋ mbec. Ŋasawa baliŋ su, aö atac whiŋ bu wandic mac kêsi, ma kwahic dec aö gateŋ mbec têŋ Anötö bu lic aö neŋ gauc dinaŋ ŋayham, ma lêc gatam su têŋ aö bu watêŋ mac waloc. 11 Bu aö atac whiŋ ŋandô bu walic mac, tu bu wakêŋ Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ ŋatô lom mac bu puc mac dôŋ. 12 Ma têŋ ndoc yac dambo dawhiŋ dauŋ, naŋ mac nem akêŋ whiŋ ma aö neŋ gakêŋ whiŋ, oc piŋ yac hoŋ dôŋ bu dalhac ŋaŋga.

13 O asidôwai, aö atac whiŋ bu mac aŋyalê bu têm daêsam aö gauc gêm bu watêŋ mac waloc, magoc gêŋ daêsam kalhac aö ahuc e meŋ têŋ kwahic dec. Aö gam mêtê yêc lau apa si gameŋ ŋatô, ma aneŋ gweleŋ dau gêm ŋandô su. Boc-dinaŋ aö gauc gêm bu wakôm gweleŋ kaiŋ tigeŋ wawhiŋ mac e gweleŋ dau ŋandô sa yêc mac-ŋga whiŋ. 14 Gweleŋ dau gic aö ŋawaê bu wanem mêtê lau Grik ti lau naŋ lau Grik dom, ma lau ti gauc ma lau gauc mba sêwhiŋ. 15 Tu dinaŋ-ŋga dec aö neŋ ŋalôm kac aö bu wanem mêtê mac lau Rom-ŋga awhiŋ.

Anötö ndê ŋawaê ŋayham ti ŋaclai

16 Bu aö mayaŋ tu Anötö ndê ŋawaê ŋayham-ŋga dom. Ŋahu bu Anötö ndê ŋaclai yêc yom dau, bu nem lau naŋ bu sêkêŋ whiŋ, naŋ si. Iŋ gic bata têŋ lau Israel-ŋga muŋ, ma têŋ lau naŋ lau Israel dom, naŋ tiŋambu. 17 Ŋawaê ŋayham dau ndê ŋaclai yêc

bu nem lau si, ŋahu bu ŋawaê dau tôc lêŋ naŋ Anötö kêŋ bu ŋamalac sêti lau gitêŋ, naŋ asê. Lêŋ dau lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, ma ŋalêŋ daŋ mba. Tôm yom naŋ propet akwa daŋ to yêc bocdec bu:

Lau gitêŋ oc sêndöc tali tu si sêkêŋ whiŋ-ŋga. *[Hab 2:4]*

Ŋamalac hoŋ sêkôm giso

18 Anötö naŋ ndöc undambê, kwahic dec tôc iŋ ndê ŋalôm asê têŋ yac.* Iŋ tac ŋandê têŋ lau naŋ sêpuc dômbwê iŋ, ma sêkôm mêtê sac. Ŋac si mêtê sac kêgwiniŋ yom ŋandô dôŋ. 19 Gitôm bu lau nom-ŋga sêŋyalê yom ŋandô pi Anötö, bu gêŋ naŋ iŋ kôm, naŋ whê iŋ sa tiawê têŋ ŋac su. 20 Lau daŋ sêlic Anötö su dom, yomandô! Tigeŋ têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom e meŋ têŋ kwahic dec, naŋ sêlic gêŋ hoŋ naŋ iŋ kêŋ. Ma gêŋ dau whê iŋ ndê ŋahu sa ma tôc iŋ ndê ŋaclai atu naŋ yêc titêm-titêm, naŋ asê tiawê. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋamalac daŋ oc tôm dom bu pa dau ma sôm bu iŋ gêm gauc Anötö. 21 Lau nom-ŋga sêŋyalê bu Anötö dê mbo, magoc sêtoc iŋ sa ti ŋac si Anötö, ma sem daŋge iŋ tu gêŋ daŋ-ŋga dom. Ŋac sêhê gauc pi yom ŋambwa-ŋambwa daêsam e ŋasec kôm ŋac si ŋalôm ahuc. 22 Ŋac sêtoc dau sa bu ŋac lau ti gauc, magoc ŋac lau gauc mbasi. 23 Ŋac sêtec bu sênem akiŋ Anötö naŋ mbo titêm-titêm, magoc sem akiŋ gêŋ naŋ gic waê bu niŋga. Ŋac sêhu Anötö ti ndê ŋawasi atu siŋ, ma sem akiŋ gwam naŋ ŋac dau sêmasaŋ sem ŋamalac aŋgô, mbac aŋgô, bôc aŋgô, ma mboc aŋgô.

24 Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö hu ŋac siŋ bu sêkôm mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga tôm si atac whiŋ. Ma sêkôm mêtê ŋadômbwi pi dau ŋamlic gitôm gêŋ ŋambwa-ŋga. 25 Ŋac sêpuc dômbwê Anötö ndê yom ŋandô, ma yom tasaŋ gêm ŋac si ŋalôm ahuc. Ŋac sêtec bu sênem akiŋ Anötö naŋ kêŋ gêŋ hoŋ, ma sêhu iŋ siŋ ma sem akiŋ gêŋ naŋ iŋ kêŋ. Magoc iŋ gêŋ hoŋ ŋadau, ma ŋayham bu yac tampiŋ iŋ tôm bêc hoŋ. Yomandô!

26 Tu ŋamalac si giso-ŋga, dec Anötö hu ŋac siŋ bu sêkôm gêŋ mayaŋ-ŋga tôm ŋac si ŋalôm ŋagalac kêgilí ŋac. Ŋac si lauwhê sêhu lauwhê ti ŋgac si lêŋ solop sêmbo sêwhiŋ dauŋ-ŋga siŋ, ma sêsa lêŋ so. 27 Ma ŋalêŋ tigeŋ lauŋgac sêhu lauwhê ti ŋgac si lêŋ solop siŋ ma mêtê atac ŋagalac pi dandi-ŋga gêm ŋac ahuc sambuc. Lauŋgac sêkôm mêtê mayaŋ-ŋga sêwhiŋ lauŋgac, ma tu di-naŋ-ŋga sêtap ŋagêyô naŋ gic mêtê sac kaiŋ dinaŋ ŋawaê, naŋ sa yêc dau si ŋamlic.

28 Ŋamalac sêlic ŋayham bu s êpuc dômbwê Anötö, ma tu dinaŋ-ŋga iŋ hu ŋac siŋ e ŋac si gauc timboloc, ma sêkôm mêtê naŋ gic ŋamalac ŋawaê dom. 29 Mêtê sac tidau-tidau gêm ŋac si ŋalôm ahuc. Ŋac sêkôm mêtê gitôm mêtê wec ma mêtê mayaŋ-ŋga, ŋac tagatu gêŋ, ŋac sêlic lau ŋatô sac, sic ŋamalac ndu, sêŋgalôm lau, sêkôm gêŋ daêsam bu sêtim lau ma sêŋsau ŋac, ma sêsec lau. 30 Ŋac sêŋgôliŋ yom pi lau, atac tec Anötö, ma sêpu lau ŋatô. Sêpo dau ti sêtoc dau sa, sêkôc gauc pi lêŋ sac ŋapaŋ, ma ŋac daŋgapêc ŋawahô têŋ dinda ti dambai. 31 Ŋac lau gauc mbasi-ŋga, ma yom bocke naŋ sêsôm, naŋ sêkôm ŋandô sa dom. Ŋac lau ŋalôm ŋadandi-ŋga naŋ atac tec lau ma tawalô ŋac dom. 32 Lau sac dau sêŋyalê bu Anötö sôm tidôŋ su bu lau naŋ sêkôm mêtê sac kaiŋ bocdinaŋ, oc sêmbac ndu. Tigeŋ ŋac sêkôm sac sêsiŋ su eŋ. Ma gêŋ daŋ whiŋ bocdec bu, lau ŋatô naŋ sêkôm mêtê sac tôm ŋac dau sêkôm, naŋ sêlic ŋac ŋayham.

2

Anötö ndê lêŋ êmatôc lau-ŋga

1-3 Yac taŋyalê bu têŋ ndoc Anötö êmatôc lau naŋ sêkôm sac kaiŋ dinaŋ, dec iŋ oc êmatôc ŋac êŋkuc yom ŋandô pi ŋac. Boc-dinaŋ dec am asa naŋ kêgôliŋ yom pi lau ŋatô, ma sam ŋac bu lau sêkôm sac-ŋga, naŋ êmyalê bu am kêgôliŋ yom pi daôm whiŋ, bu am ŋamalac kôm sac-ŋga whiŋ. Ma am oc tôm dom bu êmasaŋ yom têŋ Anötö tu daôm nem sac-ŋga ma lhö su iŋ ndê matôc. 4 Am ŋgô su naŋ! Anötö tawalô yac ndu andô, dec kôc ndê ŋalôm dôŋ ma kêmatôc yac ŋagahô dom. Am gêlic iŋ ndê lêŋ dinaŋ bu gêŋ ŋambwa, a? Bocke? Am kêyalê dom bu

* **1:18:** Têŋ ndoc Yisu mbac ndu pi a gicso dau, naŋ tôc asê bu Anötö tac ŋandê tu ŋamalac si sac-ŋga. Magoc tu Yisu hôc ŋandê dau ô lau nom-ŋga su, dec tôc asê bu iŋ tac whiŋ lau nom-ŋga hoŋ ma tec bu daŋ niŋga. Alic Rom 2:4; 3:26; 8:3; ma Jon 3:16.

Anötö kôm gêŋ dinaŋ tu bu kêŋ ŋasawa têŋ yac bu danem dauŋ kwi-ŋga, a? 5 Magoc am nem ŋalôm ŋadandi ma am tec bu nem daôm kwi. Tu dinaŋ-ŋga am daôm gic Anötö ndê atac ŋandê sa tu daôm-ŋga, ma oc yêc tôm bêc ŋambu-ŋga naŋ Anötö dau oc tôc iŋ ndê matôc gitêŋ ma iŋ ndê atac ŋandê asê. 6 Têŋ bêc dinaŋ, iŋ oc kêŋ ŋagêyô têŋ lau hoŋ êŋkuc ŋac tigeŋ-tigeŋ si mêtê. 7 Lau naŋ sêsap mêtê ŋayham dôŋ ŋapaŋ ma takwê bu sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga ma ŋawasi ti waê atu sa, naŋ Anötö oc kêŋ ŋac sêndöc tali ŋapaŋ. 8 Magoc lau naŋ sêkôm gêŋ hoŋ tu sêpo dau sa-ŋga, ma sêtec yom ŋandô ma sêsap mêtê sac dôŋ, naŋ oc sêtap Anötö ndê atac ŋandê sa. 9-10 Aêc! Lau hoŋ naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ oc sêtap ŋawapac ti ŋasac sa. Tigeŋ lau naŋ sêkôm mêtê ŋayham, naŋ oc sêtap ŋawasi ti waê ŋayham ma yom malô sa. Oc ŋandô sa pi lau Israel-ŋga sêmuŋ, goc lau naŋ lau Israel dom, naŋ sêŋkuc. 11 Bu têŋ ndoc Anötö oc êŋsahê lau pi ŋac si mêtê, naŋ iŋ oc toc lau toŋ daŋ sa hôc gêlêc lau toŋ daŋ dom. 12 Bu lau hoŋ naŋ sêkôm sac, naŋ oc sêtap Anötö ndê matôc sa. Lau naŋ lau Israel-ŋga dom, naŋ sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, naŋ oc sêtap matôc sa tu yomsu-ŋga dom, ŋac dau si giso oc tiŋ ŋac su. Ma lau Israel-ŋga naŋ sêkôc Moses ndê yomsu sa, ma sêkôm mêtê sac, naŋ oc sêtap Anötö ndê matôc sa êŋkuc yomsu dau. 13 Bu Anötö oc sam ŋamalac daŋ bu ŋamalac gitêŋ tu iŋ ŋgô yomsu-ŋga ŋambwa lec dom. Tigeŋ ŋamalac naŋ sôc yomsu dau ŋapu ma daŋga wambu ŋapep eŋ, naŋ Anötö oc sam iŋ bu ŋamalac gitêŋ.*

14 Magoc lau naŋ lau Israel dom, naŋ sêkôc Anötö ndê yomsu sa dom, naŋ ŋalêŋ bocke? Ŋac bu sêkôm mêtê ŋayham naŋ tôm yomsu whê sa, dec tôc asê bu ŋac dau si yomsu yêc bocdinaŋ. 15 Ma tôc asê bu lêŋ gitêŋ tôm yomsu whê sa têŋ yac, naŋ yêc ŋac si ŋalôm. Ma ŋac dau sêtôm bu sêŋsahê si lêŋ ma sêŋyalê yêc ŋac si ŋalôm, mêtê bocke naŋ sêkôm solop, ma mêtê bocke naŋ sêkôm so. 16 Yom hoŋ dindec ŋahu oc tiawê têŋ bêc naŋ Anötö oc kêŋ Yisu Kilisi êŋsahê lau hoŋ, êŋkuc ŋac si yom naŋ yêc siŋ dau yêc ŋac si ŋalôm. Ŋawaê ŋayham naŋ aö gahoc asê, naŋ whê gêŋ hoŋ dinaŋ sa.

Lau Israel-ŋga ma Moses ndê yomsu

17 Mac lau naŋ ambo gameŋ bocke, ma asam daôm bu lau Israel-ŋga, aŋgô su naŋ. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa tu mac akôc Moses ndê yomsu su-ŋga, a? Mac atoc daôm sa bu mac ati Anötö ndê lau, a? 18 Bocke? Mac aŋyalê lêŋ naŋ Anötö tac whiŋ, ma gauc gêm bu mac ahôc gêlêc lau ŋatô tu mac aŋyalê yomsu-ŋga, a? 19-20 Mac gauc gêm bu yomsu whê mac nem gauc sa pi yom ŋandô, dec tac whiŋ bu andôhôŋ lau wakuc ti lau gauc mba, a? Mac bu awê lau naŋ tandô pec, me alic daôm gitôm ya ŋawê bu pô lau naŋ sêmbo ŋasec ŋalôm, a? 21 Mac andôhôŋ lau ŋatô, ma bocke dec andôhôŋ daôm dom? Mac am mêtê lau bu sênem kaŋ gêŋ dom. Mac daôm akôm, me mba? 22 Mac asôm têŋ lau bu sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom, ma mac daôm? Mac atac tec gwam, magoc têm ŋatô mac asôc lôm naŋ lau sem akiŋ gwam sêmbo, ma am kaŋ gêŋ, me mba? 23 Mac atoc daôm sa tu akôc yomsu su-ŋga, magoc têŋ ndoc mac aŋgilì yomsu, dec mac akôm Anötö ndê waê tisac. 24 Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm:

> Lau gameŋ apa-ŋga sêpu Anötö ndê ŋaê
> tu mac nem lêŋ sac-ŋga. *[Ais 52:5]*

25 Am ŋgac naŋ sêsê am nem ŋamlic ŋatô su kêkuc lau Israel-ŋga si †pwac, naŋ ŋgô. Am bu daŋam wambu yomsu hoŋ, dec gêŋ naŋ sêkôm têŋ am ŋamlic, naŋ gêŋ ti ŋahu ŋayham. Magoc am bu êmgilì yomsu, dec gêŋ naŋ sêkôm têŋ am, oc nditôm gêŋ ŋambwa. Yêc Anötö aŋgô-ŋga am oc tôm ŋgac †gameŋ apa-ŋga naŋ sêsê iŋ ŋamlic ŋatô su dom. 26 Ma lau naŋ sêsê ŋac si ŋamlic ŋatô su dom, magoc sêkôm mêtê ŋayham tôm yomsu whê sa, naŋ Anötö oc lic ŋac gitôm lau naŋ sêsê ŋac si ŋamlic ŋatô su. 27 Ma ŋgac naŋ sêsê iŋ dom, magoc kôm gêŋ naŋ kêkuc yomsu, naŋ oc puc am nem giso asê. Ŋahu bu am daôm kôc yomsu su, ma kêkuc pwac sêsê ŋamlic-ŋga, magoc am ŋgac êŋgilì yomsu-ŋga.

* **2:13:** Tiŋambu Pol tôc asê tiawê bu ŋamalac daŋ oc tôm dom bu êŋkuc yomsu hoŋ timala e Anötö lic iŋ bu ŋamalac gitêŋ - alic Rom 3:20, 23.

28 Lau si ŋahu sêti lau Israel-ŋga ŋandô sip
gêŋ ŋamlic-ŋga dom. Ma pwac sêsê ŋamlic-
ŋga naŋ ŋahu andô hêganôŋ gêŋ naŋ sêkôm
têŋ ŋamlic, naŋ dom. 29 Mba! Lau naŋ
sêmasaŋ si ŋalôm ŋapep yêc Anötö aŋgô-ŋga,
naŋ sêti lau Israel-ŋga ŋandô. Ma pwac sêsê
ŋamlic-ŋga ŋa-ŋahu andô, naŋ yomsu naŋ
sêto sip bapia, naŋ oc tôm dom bu kôm
ŋandô sa. Magoc gweleŋ naŋ Ŋalau kôm
mbo ŋamalac si ŋalôm, naŋ kôm pwac dau
ŋa-ŋahu andô ŋandô sa. Ŋamalac kaiŋ dinaŋ
hêgo dau bu tap ndê waê sa yêc lau nom-
ŋga dom, tigeŋ iŋ tap waê sa yêc Anötö dau.

3

Mêtê sac oc tôm dom bu nem ŋandô ŋayham

1 Bocdinaŋ lau Israel-ŋga sêtap mwasiŋ
bocke sa tu sêti lau Israel-ŋga, naŋ hôc
gêlêc lau ŋatô si mwasiŋ su? Ma ŋac si
pwac sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga oc nem ŋac sa
ŋalêŋ bocke? 2 Aŋgô! Lau Israel-ŋga sêtap
mwasiŋ tidau-tidau sa. Gêŋ ŋamata-ŋga ŋac
lau dau dinaŋ Anötö kêŋ iŋ ndê yom sip ŋac
apai amba.

3 Magoc lau Israel-ŋga ŋatô bu sêkêŋ
whiŋ Anötö dom, dec mac gauc gêm bocke?
Tu ŋac si sêkêŋ whiŋ dom-ŋga, dec Anötö
oc hu yom naŋ iŋ gic bata su, naŋ siŋ, me?
4 Mba andô! Tôm bu ŋamalac hoŋ sêti lau
sêŋsau tasaŋ-ŋga, magoc Anötö oc tôm dom
bu seŋ yom daŋ naŋ iŋ kêmatiŋ tidôŋ, naŋ
su. Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm:

> Yom hoŋ naŋ am sôm, naŋ oc sêlic bu
> yom ŋandô eŋ.
> Ma lau bu sêŋsahê am, dec oc tôm dom bu
> sêtap am nem giso daŋ sa. *[BW 51:4]*

5 Lau ŋatô gauc gêm gauc ŋambwa ma
sêsôm yom bocdec bu, “Yac neŋ lêŋ sac-ŋga
tôc Anötö ndê lêŋ gitêŋ asê yêc awê, dec tu
sake-ŋga iŋ atac ŋandê têŋ yac? Iŋ bu kêŋ
ŋagêyô têŋ yac, dec oc solop dom.” 6 Gauc
dinaŋ iŋ so sambuc! Bu bocdinaŋ, goc
Anötö oc êmatôc lau nom-ŋga ŋalêŋ nde?
7 Ma lau ŋatô sêsôm, “Aneŋ yom tasaŋ tôc
Anötö ndê yom ŋandô asê tiawê e lau sêhoc
iŋ ndê waê asê ŋapaŋ. Bocdinaŋ tu sake-
ŋga iŋ gêlic aö gitôm ŋgac sac daŋ ma kic
aneŋ yom bu watap matôc sa?” 8 Oyaê,
aŋgô su naŋ! Yom bu bocdinaŋ, dec gitôm
bu dasôm, “Yac dakôm sac tu bu sac nem
ŋandô ŋayham-ŋga.” Magoc bocdinaŋ dom.
Lau ŋatô sêŋsau ma sêŋgôliŋ yom pi yac lau
aposel ma sêsôm bu yom ŋalhô dinaŋ sa yac
whaŋsuŋ. Oc sêtap ŋagêyô sac sa tu ŋac si
yom tasaŋ dinaŋ-ŋga.

Ŋamalac gitêŋ daŋ mbo dom

9 Bocke, yac lau Israel-ŋga mba lêŋ naŋ
asa ambo Anötö aŋgô-ŋga, naŋ hôc gêlêc
lau ŋatô si su, me? Mba andô! Tôm yac
asôm su bocdec bu, lau Israel-ŋga ma lau
apa hoŋ sêmbo sac ŋa-ŋaclai ŋapu. 10 Tôm
yom naŋ sêto yêc naŋ sôm:

> Ŋamalac gitêŋ daŋ mbo dom andô. 11 Ma
> ŋamalac daŋ kêyalê Anötö, me kôm
> mwasac tu bu ti iŋ ndê gêŋ-ŋga lec
> dom. 12 Lau hoŋ sêpuc dômbwê Anötö e
> sêti gêŋ ŋapopoc-ŋga. Ŋamalac gitêŋ daŋ
> mbo dom. Mba andô! *[BW 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20]*
> 13 Ŋac si whasuŋ sac sambuc, gitôm gêŋ
> batê naŋ sêŋsuhuŋ si dom, ma ŋasu pôm
> gameŋ kwi. Ma ŋac lau sêsôm yom
> tasaŋ-ŋga. Yom naŋ sa ŋac tôkwa, naŋ
> gitôm mboc ŋamalic sac. *[BW 5:9; 140:3]*
> 14 Ŋac sêpucbo lau ŋawahô, ma yom
> ŋamakic gêm ŋac si whasuŋ ahuc. *[BW 10:7]*
> 15 Ŋac lau hôp-hôp tu sêkêc dac siŋ-ŋga.
> 16 Ma gameŋ bocke naŋ sêmbo, naŋ
> sêkôm tisac ma sêkêŋ ŋawapac têŋ lau.
> 17 Ŋac sêŋyalê lêŋ yom malô-ŋga dom.
> *[Ais 59:7-8]*
> 18 Ma ŋac sêtöc Anötö daŋ dom. *[BW 36:1]*

19 Yac taŋyalê bu Moses ndê yomsu hoŋ
hêganôŋ lau naŋ sêmbo yomsu dau ŋapu. Tu
dinaŋ-ŋga lau hoŋ si yom mba, ma ŋac hoŋ
sic waê bu sêtap Anötö ndê matôc sa. 20 B
ocdinaŋ ŋamalac daŋ mbo dom, naŋ tôm bu
êmasaŋ yomsu sambob ŋapep e Anötö lic iŋ
bu ŋamalac gitêŋ. Mba! Magoc Moses ndê
yomsu tôc yac neŋ sac asê têŋ yac.

Yac dati lau gitêŋ tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga

21 Kwahic dec Anötö tôc lêŋ dati lau gitêŋ-
ŋga asê, naŋ ŋahu sip yomsu dom. Moses
ti lau propet sêto yom pi lêŋ dau muŋ su.
22 Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi, naŋ

sêtap lêŋ dau sa su, ma Anötö gêlic ŋac bu lau gitêŋ. Lêŋ tigeŋ dinaŋ gic waê lau Israel-ŋga ti lau sambob. 23 Ŋahu bu yac hoŋ yac lau dakôm sac-ŋga, ma tu yac neŋ sac-ŋga, dec gitôm dom bu datigasuc Anötö ti iŋ ndê ŋawasi atu. 24 Magoc yac hoŋ datôm bu dati lau gitêŋ tu gweleŋ naŋ Yisu Kilisi kôm tu nem yac si-ŋga. Anötö kêmasaŋ lêŋ dinaŋ bu êmwasiŋ yac ŋambwa eŋ. 25 Iŋ kêŋ Yisu gitôm da bu hôc ŋandê ô yac neŋ sac ŋagêyô, ma dakêŋ whiŋ bu dac naŋ iŋ kêc siŋ, naŋ hê wamba yac su têŋ Anötö. Ŋalêŋ dinaŋ iŋ tôc asê bu iŋ Anötö gitêŋ. Bu iŋ gêlic sac gitôm gêŋ ŋambwa dom, magoc lau naŋ sêkôm sac muŋ-ŋga, naŋ iŋ hê ŋac si yom dôŋ. Ma iŋ kôc ndê ŋalôm dôŋ 26 e iŋ kêŋ lau hoŋ si sac ŋagêyô pi Yisu. Bocdinaŋ kwahic dec Anötö tôc asê bu iŋ dau iŋ gitêŋ, ma iŋ kêmasaŋ lêŋ bu sam lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ bu lau gitêŋ.

27 Bocdinaŋ ŋamalac daŋ gitôm dom bu toc dau sa. Ŋahu bu Anötö oc lic ŋamalac daŋ bu ŋamalac gitêŋ tu lêŋ yomsu-ŋga dom, magoc tu lêŋ dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga. 28 Mêtê naŋ yac ahoc asê, naŋ sôm bu yac dati lau gitêŋ tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, ma tu yac neŋ sakiŋ taŋkuc yomsu-ŋga dom. 29 Bocke? Anötö iŋ lau Israel-ŋga tawasê si Anötö, me? Mba! Iŋ lau Israel-ŋga si Anötö, ma lau gameŋ apa-ŋga si Anötö bocdinaŋ. 30 Bu Anötö tigeŋ dê mbo, naŋ sam lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu bu lau gitêŋ, lau naŋ sêŋkuc pwac sêsê ŋamlic ŋatô-ŋga, ma lau naŋ sêŋkuc pwac dau dom bocdinaŋ. 31 Magoc mac gauc gêm bocke? Yac asôm yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga tu bu aseŋ Moses ndê yomsu su-ŋga, me? Aö wasôm têŋ mac, mba andô! Yac apuc yomsu dau dôŋ.

4

Abraham kêŋ whiŋ Anötö dec ti ŋgac gitêŋ

1 Gauc nem abaŋ Abraham ndê lêŋ, oc whê gêŋ sake sa têŋ yac? 2 Anötö sam Abraham bu ŋgac gitêŋ tu gêŋ naŋ iŋ dau kôm-ŋga, a? Bu bocdinaŋ, dec oc tôm bu Abraham toc dau sa. Magoc Anötö gêlic iŋ ŋalêŋ bocdinaŋ dom. 3 Bu sêto yom yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Abraham kêŋ whiŋ Anötö, ma tu dinaŋ-ŋga Anötö gêlic iŋ bu ŋgac gitêŋ. *[Gen 15:6]*

4 Ŋgac naŋ kôm gweleŋ naŋ kôc iŋ ndê ŋaôli sa tôm mwasiŋ ŋambwa dom. Iŋ tap ŋaôli dau sa tu iŋ kôm gweleŋ-ŋga. 5 Magoc asa naŋ bu kêŋ whiŋ Anötö, dec Anötö oc êmwasiŋ iŋ ŋambwa ma lic iŋ bu ŋamalac gitêŋ. Iŋ tap mwasiŋ dau sa tu iŋ kôm gweleŋ daŋ-ŋga dom, magoc tap sa ŋambwa tu iŋ ndê kêŋ whiŋ-ŋga. Anötö dau kêmasaŋ lêŋ bu lau sac sêti lau gitêŋ.

6 Kiŋ Dawid sôm yom kaiŋ tigeŋ pi ŋamalac naŋ Anötö kêmwasiŋ ma sam iŋ bu ŋamalac gitêŋ, naŋ tap mwasiŋ dau sa ŋambwa, ma tu gweleŋ naŋ iŋ kôm-ŋga dom. Dawid to yom ma whê ŋamalac kaiŋ dinaŋ ndê ŋahu atac ŋayham-ŋga sa bocdec bu:

7 Mac lau naŋ Anötö suc mac nem sac kwi ma hu ŋayom siŋ, naŋ atac ŋayham sa. 8 Ma am asa naŋ Anötö suc nem giso kwi ma oc gauc nem tiyham dom, naŋ atac ŋayham sa bocdinaŋ. *[BW 32:1-2]*

9 Mac gauc gêm bocke? Yom dau gic waê lau Israel-ŋga naŋ sêŋkuc pwac sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga, naŋ tawasê, me gic waê lau naŋ sêŋkuc pwac dau dom, naŋ sêwhiŋ? Yac asôm su, bu Anötö gêlic Abraham bu ŋgac gitêŋ tu iŋ ndê kêŋ whiŋ-ŋga. 10 Bocke? Sêsê Abraham ndê ŋamlic ŋatô su, dec Anötö gêlic iŋ bu ŋgac gitêŋ, me? Wasôm mba. Anötö sam iŋ bu ŋgac gitêŋ muŋ su. 11 Têŋ têm sêsê Abraham su dom, naŋ iŋ kêŋ whiŋ, dec Anötö sam iŋ bu ŋgac gitêŋ. Ma tiŋambu Anötö kêmatiŋ pwac sêsê ŋamlic-ŋga têŋ iŋ, gitôm dôhôŋ daŋ, bu puc yom pi iŋ ti ŋgac gitêŋ tu kêŋ whiŋ-ŋga, naŋ dôŋ. Bocdinaŋ Abraham iŋ ti lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêsê ŋac dom magoc sêkêŋ whiŋ, naŋ hoŋ si damba. Ma tôm Anötö sam Abraham bu ŋgac gitêŋ, goc ŋalêŋ tigeŋ Anötö oc sam lau dau bu lau gitêŋ. 12 Ma lau Israel-ŋga naŋ sêŋkuc pwac sêsê ŋamlic-ŋga, naŋ bu sêkêŋ whiŋ, dec Abraham ti ŋac si damba bocdinaŋ. Bu ŋac lau dau sêŋkuc Abraham ndê lêŋ kêŋ whiŋ-ŋga, naŋ iŋ kêkuc têŋ têm sêsê iŋ su dom.

13 Anötö gêm mbec Abraham ma gic bata yom têŋ iŋ ti iŋ ndê lau wakuc, bu ŋac oc

sêwêkaiŋ nom sambuc. Ŋac sêtap mbec dau ŋa-ŋandô sa tu lêŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ kôm ŋac sêti lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga, ma tu sêŋkuc yomsu-ŋga dom. 14 Lau bu sêtap Anötö ndê mbec ŋamwasiŋ sa tu sêŋkuc yomsu-ŋga, dec lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga gitôm gêŋ ŋambwa, ma mwasiŋ naŋ Anötö gic bata bu kêŋ têŋ Abraham, naŋ gitôm gêŋ ŋambwa bocdinaŋ. 15 Ŋahu bu lau hoŋ naŋ sêŋgilì Moses ndê yomsu ma sêkôm sac, naŋ sic waê bu oc sêtap Anötö ndê atac ŋandê sa. Yomsu bu mba, goc yom taŋgilì yomsu-ŋga mba bocdinaŋ.

16 Ma bocdinaŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ sêtap yom naŋ Anötö gic bata têŋ Abraham, naŋ ŋa-ŋandô sa gitôm mwasiŋ ŋambwa. Ma Anötö puc yom naŋ iŋ gic bata têŋ Abraham ndê lau wakuc, naŋ dôŋ. Iŋ puc dôŋ têŋ lau Israel-ŋga naŋ sêkôc iŋ ndê yomsu sa, naŋ tawasê dom, magoc puc dôŋ têŋ lau naŋ sêŋkuc Abraham ndê lêŋ kêŋ whiŋ-ŋga sêwhiŋ. Tu dinaŋ-ŋga Abraham ti yac hoŋ neŋ damaŋ. 17 Tôm yom naŋ Anötö sôm têŋ Abraham, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Aö wakôm am ti lau toŋ daêsam si damba. *[Gen 17:5]*

Bocdinaŋ Abraham naŋ kêŋ whiŋ Anötö, naŋ ti yac hoŋ neŋ damaŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga.

Ma Anötö, iŋ Anötö naŋ ndê ŋaclai atu yêc bu uŋ lau batê sa sêmbo tali tiyham, ma bu sôm yom ŋa awha goc gêŋ naŋ yêc dom, naŋ meŋ hôc asê. 18 Abraham takwê gêŋ naŋ lau hoŋ gauc gêm bu tôm dom bu oc ŋandô sa. Ma Anötö tôc tata hoŋ têŋ Abraham goc sôm têŋ iŋ bu:

Am nem wakuc oc sêtôm dinaŋ. *[Gen 15:5]*

Abraham kêŋ whiŋ Anötö, dec kôm iŋ ti lau toŋ daêsam si damba. 19 Abraham kêyalê bu iŋ ndê yala ti 100 su, ma iŋ ndê licwalô pacndê su. Ma iŋ kêyalê bu Sara ndê têm kôc balêkoc-ŋga pacndê. Tigeŋ iŋ kôc iŋ ndê kêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga, 20 ma atac lu-lu dom pi gêŋ naŋ Anötö gic bata têŋ iŋ. Iŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga, ma po Anötö ndê waê sa. 21 Iŋ kêyalê tidôŋ bu Anötö ndê ŋaclai yêc bu kôm gêŋ naŋ iŋ gic bata, naŋ ŋandô sa. 22-23 Tu dinaŋ-ŋga dec sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö gêlic iŋ bu ŋgac gitêŋ. *[Gen 15:6]*

Yom dau sêto tu Abraham tawasê-ŋga dom. 24 Sêto tu yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Anötö naŋ uŋ yac neŋ Pômdau Yisu sa yêc lau batê-ŋga. Tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö oc lic yac bu lau gitêŋ bocdinaŋ. 25 Anötö kêŋ Yisu mbac ndu tu yac neŋ sac-ŋga, ma uŋ iŋ sa tiyham dec kêmasaŋ lêŋ bu dati lau gitêŋ.

5

Dati lau gitêŋ ŋa-ŋandô

1 Bocdinaŋ, tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö gêlic yac bu lau gitêŋ. Ma tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga, dec dambo Anötö aŋgô-ŋga ti atac pa su eŋ. 2 Yisu gêlêc gatam su têŋ yac bu dambo Anötö ndê mwasiŋ ŋalôm, tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga. Yac datap mwasiŋ dau sa su, ma bocdinaŋ dec dambo ti atac ŋayham tu gêŋ naŋ dakêŋ bataŋ dambo, naŋ bu oc datap Anötö ndê ŋawasi sa. 3 Ma gêŋ daŋ tiyham. Ŋawapac bocke naŋ dahôc tu dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga, naŋ dahôc ti atac ŋayham bocdinaŋ. Bu yac taŋyalê bu gêŋ wapac naŋ pi yac, naŋ gêm yac sa bu dalhac ŋaŋga. 4 Ma yac bu dati lau dalhac ŋaŋga-ŋga, dec tôc asê bu yac lau naŋ datôm bu dahôc gêlêc saê. Ma tu yac dahôc gêlêc saê-ŋga, dec puc yac dôŋ bu dakêŋ bataŋ gêŋ naŋ Anötö gic bata. 5 Ma yac neŋ dakêŋ bataŋ oc ŋandô mbasi dom, ma bocdinaŋ yac oc mayaŋ dauŋ dom. Bu yac taŋyalê Anötö ndê mêtê atac whiŋ yac-ŋga su, tu Ŋalau Dabuŋ naŋ iŋ kêŋ sip yac neŋ ŋalôm-ŋga.

Yisu Kilisi hê wamba Anötö tu yac-ŋga

6 Têŋ têm yac taŋyalê Anötö su dom, ma licwalô mba tu danem dauŋ sa-ŋga, naŋ Anötö kêkiŋ Yisu bu mbac ndu tu yac-ŋga, tôm têm naŋ iŋ dau kêyaliŋ sa su. 7 Lau daŋ oc sêmbac ndu tu ŋamalac gitêŋ daŋ-ŋga dom. Me mac gauc gêm bocke? Ŋamalac daŋ oc tôm bu puc dau dôŋ ma mbac ndu tu ŋamalac ŋayham daŋ-ŋga, me mba? 8 Tigeŋ Kilisi mbac ndu tu yac lau dakôm sac-ŋga. Ma ŋalêŋ dinaŋ dec Anötö tôc iŋ ndê atac whiŋ yac asê.

9 Kwahic dec yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Yisu, naŋ dati lau gitêŋ tu dac naŋ iŋ kêc siŋ-ŋga. Ma bocdinaŋ yac taŋyalê tidôŋ bu

Yisu oc nem yac sa, têŋ ndoc Anötö êŋsahê lau hoŋ-ŋga. Ma yac oc datap Anötö ndê atac ŋandê sa dom. 10 Muŋ-ŋga yac neŋ sac kôm yac dambo datôm Anötö ndê ŋacyo, magoc iŋ hê wamba yac ŋa iŋ ndê Atu ndê mbac ndu. Kwahic dec iŋ hê wamba yac su, ma iŋ ndê Atu mbo tali tiyham, dec taŋyalê bu yomandô, iŋ oc nem yac si têŋ bêc ŋambu-ŋga. 11 Ma gêŋ daŋ whiŋ bocdec bu. Tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi hê wamba yac têŋ Anötö-ŋga, dec yac dambo ti atac ŋayham atu, tu dati Anötö ndê lau-ŋga.

Adam ti dambac ndu ŋahu, ma Yisu ti dandöc taŋli ŋahu

12 Sac hôc asê nom tu ŋamalac tigeŋ-ŋga. Ma lêŋ dambac ndu-ŋga hôc asê nom tu sac-ŋga. Lau nom-ŋga hoŋ sêkôm sac, ma tu dinaŋ-ŋga ŋac sêmbac ndu. 13 Sac hôc asê nom muŋ su, ma tiŋambu Anötö kêŋ iŋ ndê yomsu têŋ Moses. Ma yomsu bu mba, goc ŋalêŋ mba bu Anötö hê lau si yom dôŋ tu sêŋgilì yomsu-ŋga. 14 Bocdinaŋ lau naŋ sêŋkuc Adam e meŋ têŋ têm naŋ Anötö kêŋ yomsu têŋ Moses, naŋ sêŋgilì Moses ndê yomsu dau ŋadaŋ dom. Magoc Anötö gic yomsu ŋgac ŋamata-ŋga Adam, ma iŋ kêgilì yomsu dau. Ma lau naŋ sêŋkuc Adam, naŋ sêmbac ndu tu sêwêkaiŋ iŋ ndê sac ŋagêyô-ŋga. Ŋgac ŋamata-ŋga Adam iŋ tôm dôhôŋ naŋ danem dôhôŋ whiŋ ŋgac naŋ meŋ sa kêkuc iŋ. 15 Lau daêsam sêmbac ndu tu ŋgac tigeŋ ndê sac-ŋga. Magoc Anötö ndê mwasiŋ naŋ kêŋ ŋambwa têŋ lau tu ŋgac tigeŋ Yisu Kilisi-ŋga, naŋ gêm lau daêsam sa kêlêc. Bocdinaŋ gêŋ lu dinaŋ, Anötö ndê mwasiŋ ma Adam ndê sac, naŋ sêtôm dau dom. 16 Yomandô. Anötö ndê mwasiŋ hôc gêlêc ŋgac tigeŋ ndê sac. Bu ŋgac tigeŋ ndê sac hê Anötö ndê matôc pi lau daêsam, magoc lau sac daêsam sêti lau gitêŋ tu Anötö ndê mwasiŋ-ŋga. 17 Tu ŋgac tigeŋ ndê sac-ŋga, dec ŋaclai dambac ndu-ŋga gêm gôliŋ lau nom-ŋga hoŋ. Magoc tu ŋgac tigeŋ Yisu Kilisi-ŋga, lau naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêti lau gitêŋ-ŋga sa, naŋ oc sêmbo tali ma sênem gôliŋ sêwhiŋ iŋ têŋ têm ŋambu-ŋga.

18 Bocdinaŋ, lau hoŋ sic waê bu sêtap matôc sa tu sac tigeŋ dinaŋ-ŋga. Magoc lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ sêti lau gitêŋ ma sêtap mwasiŋ dandöc taŋli-ŋga sa, tu gweleŋ gitêŋ tigeŋ naŋ Yisu Kilisi kôm-ŋga. 19 B u ŋgac tigeŋ daŋgapêc têŋ Anötö, dec lau daêsam sêti lau sêkôm sac-ŋga. Magoc ŋgac tigeŋ daŋga wambu Anötö, dec kêmasaŋ lêŋ bu lau daêsam oc tôm bu sêti lau gitêŋ.

20 Lau hoŋ sêwêkaiŋ Adam ndê sac ŋagêyô, magoc Anötö kêŋ ndê yomsu têŋ lau tu bu sêŋyalê si sac-ŋga. Magoc têŋ ndoc lau si sac kêsôwec tiatu, naŋ Anötö ndê mwasiŋ suc sac kwi-ŋga kêsôwec tiatu andô hôc gêlêc sac su. 21 Têŋ ŋamata-ŋga sac gêm gôliŋ lau hoŋ ma tu dinaŋ-ŋga ŋac sêmbac ndu. Ma ŋalêŋ tigeŋ kwahic dec Anötö ndê mwasiŋ gêm gôliŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ ma sêti lau gitêŋ, ma kêŋ ŋac sêndöc tali ŋapaŋ tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga.

6

Dapuc dômwêŋ sac tu Kilisi-ŋga

1 Mac gauc gêm bocke? Yac dakôm sac ŋapaŋ bu Anötö ndê mwasiŋ suc sac kwi-ŋga êŋsôwec tiatu ŋapaŋ, me? 2 Mba andô! Yac dahu mêtê sac siŋ su, gitôm lau batê naŋ sêhu gêŋ nom-ŋga siŋ. 3 Aŋgô. Busaŋgu naŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ Yisu Kilisi, naŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ iŋ ndê mbac ndu whiŋ. Mac aŋyalê yom dau, me mba? 4 Mac aŋyalê bu Yisu Kilisi mbac ndu ma sêŋsuhuŋ iŋ. Ma busaŋgu naŋ yac daliŋ su, naŋ gitôm Anötö kêsuhuŋ yac dawhiŋ Yisu Kilisi. Ma tu dinaŋ-ŋga tôm Damaŋ uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga ŋa iŋ ndê ŋaclai ti ŋawasi atu, dec kwahic dec iŋ gêlic yac gitôm lau naŋ sêtisa tiyham, ma bocdinaŋ taŋsêlêŋ ti dasa neŋ lêŋ tiwakuc.

5 Busaŋgu naŋ daliŋ, naŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ Yisu ndê mbac ndu, dec tôm yac dambac ndu dawhiŋ iŋ. Ma piŋ yac dôŋ tam damiŋ iŋ ndê tisa akêŋ lau batê-ŋga bocdinaŋ. 6 Tu dinaŋ-ŋga dec aŋyalê ŋapep bu yac neŋ ŋalôm akwa sac-ŋga, naŋ Anötö gic pi a gicso dau whiŋ Yisu, tu bu ŋalôm akwa nem gôliŋ yac dom, ma dambo datôm lau akiŋ mêtê sac-ŋga tiyham dom. 7 Bu yac dambac ndu dawhiŋ Kilisi su, ma asa naŋ mbac ndu su, naŋ Anötö kêgapwêc iŋ su yêc sac ŋa-ŋaclai.

8 Yac dambac ndu su dawhiŋ Kilisi, ma bocdinaŋ yac dakêŋ whiŋ bu yac oc dambo

taŋli dawhiŋ iŋ. 9 Ŋahu bu yac taŋyalê bu
Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga, ma
tu dinaŋ-ŋga tôm dom bu iŋ mbac ndu
tiyham. Ŋaclai dambac ndu-ŋga oc êŋgwiniŋ
iŋ tiyham dom. 10 Bu iŋ mbac ndu, ma iŋ
ndê mbac ndu tigeŋ dinaŋ gêmlhi lau hoŋ
si sac ŋatôp. Ma kwahic dec iŋ mbo tali
tiyham, ma mbo tali tu bu po Anötö ndê
waê sa-ŋga.
11 Ŋalêŋ tigeŋ akôc gauc pi daôm bocdec
bu, mac ahu mêtê sac siŋ su, gitôm lau batê
sêhu gêŋ nom-ŋga siŋ. Ma kwahic Anötö
piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi, dec mac
ambo tamli awhiŋ iŋ, tu bu apo Anötö ndê
waê sa-ŋga. 12 Sac tac whiŋ bu ti nem ŋadau,
ma hê mac bu akôm mêtê sac ŋapaŋ. Bocdi-
naŋ ayob daôm bu sac nem gôliŋ mac nem
ŋamlic ŋagêŋ daŋ dom. 13 Ayob tanôm ti
amam ma ŋamlic ŋagêŋ hoŋ bu sênem akiŋ
sac dom. Magoc akêŋ daôm sambuc têŋ
Anötö, atôm lau naŋ sêtisa akêŋ lau batê-
ŋga ma sêmbo tali. Ma akêŋ nem ŋamlic
ŋagêŋ hoŋ tu anem akiŋ Anötö-ŋga, ma
akôm mêtê gitêŋ eŋ. 14 Bu iŋ solop dom
bu sac ti ŋadau mac tiyham. Ŋahu bu mac
ambo yomsu ŋapu tôm muŋ-ŋga lê dom,
kwahic dec mac ambo Anötö ndê mwasiŋ
ŋapu.

Dati Anötö ndê lau akiŋ lêŋ gitêŋ-ŋga

15 Mac gauc gêm bocke? Yac dambo
yomsu ŋapu dom, magoc dambo Anötö ndê
mwasiŋ ŋapu. Bocdinaŋ yac oc dakôm sac
ŋapaŋ, a? Aö wasôm têŋ mac, mba andô!
16 Aŋgô su naŋ. Gêŋ bocke naŋ mac asôc
ŋapu, naŋ ti nem ŋadau. Sac bu ti nem ŋadau,
dec mac oc awêkaiŋ seŋ ambac ndu-ŋga.
Magoc mac bu akêŋ Anötö ti nem ŋadau ma
daŋam wambu iŋ, dec mac oc ati lau gitêŋ.
Mac aŋyalê yom dau, me mba? 17 Muŋ-
ŋga mac ati mêtê sac ndê lau akiŋ ŋambwa.
Magoc danem daŋge Anötö bu kwahic dec
mac akêŋ nem ŋalôm sambuc bu daŋam
wambu yom naŋ yac andôhôŋ mac, ma
akôc sa su. 18 Kilisi kêgapwêc mac su yêc sac
ŋa-ŋaclai, ma mac ac waê bu asa Anötö ndê
lêŋ gitêŋ, gitôm lau akiŋ sic waê bu daŋga
wambu si ŋadaui.
19 Mac nem gauc sa pi lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga si lêŋ wakuc dom, dec aö gam dôhôŋ
pi lau akiŋ ŋambwa ti ŋadaui nom-ŋga si lêŋ,
bu wawhê sa yêc awê têŋ mac. Muŋ-ŋga
mac akêŋ nem amam ti gahim ma mac
nem gêŋ hoŋ tu sênem akiŋ mêtê sac ma
mêtê ŋadômbwi-ŋga. Magoc kwahic dec
akêŋ nem gêŋ hoŋ bu ati lau akiŋ naŋ sêsa
lêŋ gitêŋ eŋ, e ati lau dabuŋ. 20 Têŋ ndoc
mac ambo atôm lau akiŋ mêtê sac-ŋga, naŋ
mac ac ahê lêŋ gitêŋ gacgeŋ. 21 Muŋ-ŋga
lê mac atap ŋandô ŋayham bocke sa tu lêŋ
naŋ kwahic dec kêŋ maya mac naŋ-ŋga?
Lêŋ sac-ŋga dau naŋ ŋa-ŋandô dambac ndu
goc. 22 Magoc kwahic dec Kilisi kêgapwêc
mac su yêc mêtê sac, ma mac ati Anötö
ndê lau akiŋ. Ma sakiŋ wakuc dindec
ŋa-ŋandô, naŋ mac ati lau dabuŋ ma oc
andöc tamli ŋapaŋ. 23 Bu ŋaôli naŋ gic waê
lau naŋ sêsa lêŋ sac-ŋga, naŋ sêmbac ndu.
Magoc mwasiŋ naŋ Anötö bu kêŋ ŋambwa
têŋ yac lau naŋ dakêŋ whiŋ, naŋ dandöc
taŋli ŋapaŋ, tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-
ŋga.

7

Pol whê yomsu, ma Ŋalau Dabuŋ si gôliŋ sa

1 O asidôwai, mac lau naŋ aŋyalê yomsu
tidôŋ. Mac aŋyalê su bu yomsu hêganôŋ
lau têŋ ndoc sêmbo tali eŋ. 2 Akôc gauc pi
yomsu lauwhê ti ŋgac sênem dau-ŋga. Awhê
daŋ bu nem ŋgac sa su, naŋ goc yomsu dau
sô iŋlu nakweŋ dôŋ, tôm têm nakweŋ mbo
tali. Magoc iŋ nakweŋ bu mbac ndu, goc
awhê dau mbo yomsu dau ndê gôliŋ ŋapu
tiyham dom. 3 Iŋ bu nem ŋgac wakuc têŋ
têm nakweŋ mbo tali dôŋ mbo, naŋ dasam
iŋ bu awhê kôm mockaiŋ-ŋga. Magoc iŋ
nakweŋ bu mbac ndu, goc yomsu sô iŋlu
dôŋ-ŋga pacndê, ma iŋ bu nem ŋgac wakuc,
goc dasam iŋ bu awhê mockaiŋ-ŋga dom.
4 Ma ŋalêŋ tigeŋ aneŋ asidôwai, tu Anötö
piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi-ŋga, dec tôm
mac ambac ndu su, ma ambo yomsu ndê
gôliŋ ŋapu tiyham dom. Ma kwahic dec
mac atap nem ŋadau wakuc sa, naŋ Anötö
uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga
dec yac danem ŋandô ŋayham tu Anötö-ŋga
dandic ŋawaê. 5 Bu têŋ ndoc yac dakêŋ
whiŋ su dom, naŋ yac neŋ ŋalôm akwa
gêm gôliŋ yac. Ma mêtê sac naŋ yomsu
sôm bu dakôm dom, naŋ ŋalôm akwa kac

yac bu dakôm. Ma mêtê dau ŋa-ŋandô naŋ dawêkaiŋ seŋ dambac ndu-ŋga. 6 Magoc kwahic dec yac dambac ndu su ma dahu gêŋ naŋ sô yac dôŋ, naŋ siŋ. Kilisi kêgapwêc yac su yêc yomsu akwa naŋ sêto su yêc, ma kwahic dec tam akiŋ Anötö ma taŋkuc lêŋ wakuc naŋ Ŋalau Dabuŋ tôc têŋ yac.

Moses ndê yomsu tôc sac asê tiawê

7 Bocdinaŋ dasôm yom bocke pi yomsu? Yomsu iŋ gêŋ sac me? Mbasi andô! Yomsu bu yêc dom, dec aö oc waŋyalê mêtê sac ŋalêŋ nde? Yomsu daŋ sôm bu, “Tamgatu gêŋ dom.” Ma tu dinaŋ-ŋga dec aö kayalê bu mêtê taŋgatu gêŋ-ŋga iŋ mêtê sac. 8 Magoc sac kêsalê lêŋ bu êŋgilí aneŋ ŋalôm e taŋgatu gêŋ ŋapaŋ, ma yomsu ŋayao tôc lêŋ dau têŋ sac. Yomsu bu mba, goc sac ŋa-ŋaclai dau oc pacndê bocdinaŋ. 9 Muŋ-ŋga aö kayalê yomsu dom, ma gambo ŋayham ma gauc gêm sac dom. Magoc têŋ ndoc aö kadôhôŋ yomsu, naŋ sac ŋa-ŋaclai tisa ti ŋaŋga e aö kayalê bu gawêkaiŋ seŋ wambac ndu-ŋga. 10 Aö gatap sa bu yomsu hoŋ naŋ Anötö kêŋ tu bu wê lau sêsa seŋ sêmbo tali-ŋga, naŋ wê aö gasa seŋ wambac ndu-ŋga. 11 Ŋahu bu yomsu dau kêŋ ŋasawa têŋ sac, dec sôc meŋ e ndê ŋaclai tim aö, ma wê aö gasa seŋ wambac ndu-ŋga. 12 Bocdinaŋ dasôm sake? Dasôm bu yomsu dau iŋ sac, a? Mba! Ŋagôliŋ hoŋ naŋ Moses to, naŋ gêŋ dabuŋ. Ma Anötö ndê yomsu hoŋ, naŋ gêŋ dabuŋ, ma gitêŋ, ma ŋayham.

13 Mac gauc gêm bocke? Gêŋ ŋayham di-naŋ wê aö gasa seŋ wambac ndu-ŋga? Mba andô! Magoc tu yomsu-ŋga dec aö kayalê bu gakôm sac ma gawêkaiŋ seŋ wambac ndu-ŋga. Ma yomsu dau tôc asê bu mêtê sac iŋ gêŋ sac sambuc.

Ŋalôm akwa ndê lêŋ so Ŋalau Dabuŋ ndê lêŋ

14 Yac taŋyalê bu Anötö ndê yomsu iŋ Ŋalau Dabuŋ ndê gêŋ. Magoc aneŋ ŋalôm akwa kêkuc Ŋalau ndê lêŋ dom, dec aö gati ŋgac akiŋ mêtê sac-ŋga. 15 Bu gêŋ naŋ aö gakôm, naŋ kayalê dom. Mêtê naŋ aö tac whiŋ bu wakôm, naŋ gakôm dom. Magoc mêtê naŋ aö atac tec, naŋ gakôm ŋapaŋ. 16 Mêtê sac naŋ gakôm, naŋ yomsu dau sôm bu mêtê so. Ma tu aö dauŋ atac tec mêtê sac naŋ gakôm-ŋga, dec galic bu yomsu iŋ solop ma ŋayham. 17 Bocdinaŋ dec aö dauŋ gakôm gêŋ dau dom, magoc sac naŋ yêc aneŋ ŋalôm, dec kêgilí aö bu wakôm gêŋ dau. 18 Aö kayalê bu gêŋ ŋayham daŋ yêc aneŋ ŋalôm akwa dom. Bu aö tac whiŋ bu wakôm mêtê ŋayham, magoc aö gakôm dom. 19 Bu aö gakôm mêtê naŋ aö atac whiŋ bu wakôm, naŋ dom, magoc mêtê naŋ aö atac tec bu wakôm, naŋ dec aö gakôm ŋapaŋ. 20 Ma tu gakôm gêŋ naŋ aö atac tec bu wakôm-ŋga, goc wasôm bu aö dauŋ gakôm gêŋ dau dom, magoc sac naŋ yêc aneŋ ŋalôm, dec kêgilí aö bu wakôm gêŋ dau.

21 Bocdinaŋ aö gatap ŋagôliŋ bocdec sa yêc aneŋ ŋalôm. Aö bu wakôm mêtê ŋayham, magoc sac kêti aö ahuc ŋapaŋ. 22 Bu yêc aneŋ gatuŋ aö galic Anötö ndê yomsu gitôm gêŋ atac whiŋ-ŋga. 23 Magoc aö kasahê bu ŋagôliŋ dau-ŋga daŋ gêm gôliŋ yêc aneŋ ŋamlic, ma bu wê aö amaŋ ti gahiŋ ma aneŋ gêŋ hoŋ bu sêkôm sac ŋapaŋ. Ŋagôliŋ sac-ŋga dau gic siŋ têŋ ŋagôliŋ ŋayham naŋ aö gauc gêm bu wakôm, ma kêgwiniŋ aö dôŋ gitôm ŋgac gapocwalô-ŋga. 24-25 Bocdinaŋ aö wasôm yom bocdec bu. Aneŋ gauc gêm bu wati ŋgac akiŋ naŋ sôc Anötö ndê yomsu ŋapu, magoc aneŋ ŋalôm akwa gêm akiŋ ŋagôliŋ sac-ŋga ŋapaŋ. Oyaê, asa oc êŋgaho aö ŋgac sac dec su, yêc ŋalôm akwa naŋ wêkaiŋ seŋ wambac ndu-ŋga? Magoc kwahic dec Anötö kêgaho aö su, ma tu dinaŋ-ŋga dec wanem daŋge iŋ tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga.

8

Dambo taŋli tu Ŋalau Dabuŋ-ŋga

1 Bocdinaŋ dec yac lau naŋ Anötö piŋ yac dôŋ tam damiŋ Yisu Kilisi, naŋ kwahic dec taŋyalê bu yac oc datap matôc sa dom andô. 2 Ŋahu bu Ŋalau gêm gôliŋ yac, ma kêŋ yac dambo taŋli tu Yisu Kilisi-ŋga, ma kêgapwêc yac su yêc ŋaclai sac ti dambac ndu-ŋga naŋ muŋ-ŋga gêm gôliŋ yac. 3 Tu yac neŋ ŋalôm akwa-ŋga, dec gitôm dom bu taŋkuc Anötö ndê yomsu. Ma bocdinaŋ yomsu dau gitôm dom bu kôm yac dati lau gitêŋ. Magoc Anötö kêmasaŋ lêŋ bu kôm yac dati lau gitêŋ bocdec bu. Iŋ kêkiŋ iŋ

ndê Atu tigeŋ meŋ mbo nom ti ŋamalac tôm lau sac nom-ŋga. Ma kêŋ iŋ ti da tu yac neŋ sac-ŋga. Ŋalêŋ dinaŋ Anötö kêŋ ŋamalac hoŋ si sac ŋagêyô pi ndê Atu ma kêmatôc iŋ gitôm ŋamalac sac daŋ. 4 Iŋ kôm gêŋ dau, tu bu yac dasa neŋ lêŋ taŋkuc ŋalôm akwa dom, magoc dasa neŋ lêŋ tôm Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ yac, dec dakôm mêtê gitêŋ eŋ, tôm yomsu tôc têŋ yac.

5 Lau naŋ sêsa si lêŋ sêŋkuc ŋalôm akwa, naŋ gauc gêm mêtê naŋ ŋalôm akwa kôm, naŋ ŋapaŋ. Magoc lau naŋ sêsa si lêŋ tôm Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac, naŋ gauc gêm mêtê naŋ Ŋalau tac whiŋ bu sêkôm, naŋ ŋapaŋ. 6 Ŋamalac naŋ ndê gauc sap mêtê ŋalôm akwa-ŋga dôŋ ŋapaŋ, naŋ gacgeŋ mbo seŋ mbac ndu-ŋga. Magoc asa naŋ ndê gauc sap mêtê naŋ Ŋalau Dabuŋ tac whiŋ, naŋ dôŋ ŋapaŋ, naŋ mbo seŋ ndöc tali-ŋga ma tap yom malô sa. 7 Bu gauc ŋalôm akwa-ŋga, iŋ êlêmê kêŋ kisa têŋ Anötö, ŋahu bu iŋ sôc Anötö ndê yomsu ŋapu dom, ma bu gauc nem bu sôc ŋapu, dec oc tôm dom. 8 Lau naŋ si ŋalôm akwa gêm gôliŋ ŋac, naŋ oc tôm dom bu Anötö lic ŋac ŋayham.

9 Magoc ŋalôm akwa gêm gôliŋ mac dom, Anötö ndê Ŋalau mbo mac nem ŋalôm ma gêm gôliŋ mac. Kilisi ndê Ŋalau bu mbo mac nem ŋalôm dom, dec mac ati Kilisi ndê gêŋ dom. 10 Mac nem ŋamlic wêkaiŋ seŋ ambac ndu-ŋga tu mac akôm sac-ŋga. Magoc Kilisi mbo mac nem ŋalôm ma Anötö gêlic mac bu lau gitêŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec mac nem gatôm wêkaiŋ seŋ ambo tamli-ŋga. 11 Anötö naŋ uŋ Yisu Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ ndê Ŋalau mbo nem ŋalôm, ma bocdinaŋ dec Anötö oc uŋ mac nem ŋamlic naŋ wêkaiŋ seŋ ambac ndu-ŋga, naŋ sa mbo tali tiyham tu iŋ ndê Ŋalau-ŋga.

Ŋalau Dabuŋ kôm yac dati Anötö ndê balêkoc

12 Bocdinaŋ asidôwai, lêŋ wakuc yêc naŋ gic yac ŋawaê bu taŋkuc-ŋga, ma dasa lêŋ ŋalôm akwa-ŋga tiyham dom. 13 Ŋahu bu asa naŋ sa lêŋ dinaŋ, oc mbac ndu. Magoc mac bu apuc dômwêm mêtê ŋalôm akwa-ŋga ŋa Ŋalau ndê ŋaclai, dec mac oc ambo tamli. 14 Bu lau naŋ Anötö ndê Ŋalau gêm gôliŋ ŋac, naŋ sêti Anötö ndê balêkoc. 15 Mac akôc Ŋalau dau su, ma iŋ kôm mac ati lau akiŋ naŋ atöc nem ŋadau, naŋ dom. Mba! Ŋalau dau kôm mac ati Anötö ndê atui awhê ma ŋgac, ma tôm bu ata Anötö bocdec bu, “Damaŋ, Damaŋ.” 16 Ma Ŋalau dau gêm yac neŋ gatuŋ sa, dec taŋyalê bu dati Anötö ndê balêkoc, yomandô. 17 Ma yac bu dati Anötö ndê balêkoc, dec yac oc dawêkaiŋ Anötö ndê gêŋ lêŋsêm dawhiŋ Kilisi. Yomandô! Yac bu taŋkuc Kilisi ndê lêŋ hôc ŋandê-ŋga, dec oc datap ŋawasi sa dawhiŋ iŋ bocdinaŋ.

Ŋawasi naŋ oc meŋ sa têŋ têm ŋambu-ŋga

18 Têŋ ndoc aö gakôc gauc pi waêŋ ŋayham ti ŋawasi naŋ yac oc datap sa têŋ têm ŋambu-ŋga, naŋ galic gêŋ wapac hoŋ naŋ kwahic dec dahôc dambo nom, naŋ gitôm gêŋ sauŋ. 19 Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ yêc nom, naŋ sêmbo sêtôm yac lau naŋ dakêŋ bataŋ ma dahôŋ têm naŋ Anötö oc tôc iŋ ndê balêkoc asê tiawê. 20 Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ sêtisac sêwhiŋ yac ŋamalac. Gêŋ dau si atac whiŋ lêŋ bocdinaŋ dom, magoc têŋ ndoc Anötö pucbo nom tu ŋamalac si sac-ŋga, naŋ iŋ ndê yom kêŋ sac gêŋ hoŋ. Magoc yac dakêŋ bataŋ 21 bu tiŋambu Anötö oc êŋgapwêc gêŋ hoŋ su yêc lêŋ sêtisac-ŋga. Ma têŋ têm dinaŋ ŋawapac dau oc êŋgwiniŋ yac lau naŋ dati Anötö ndê balêkoc, me gêŋ daŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ tiyham dom, ma yac ti gêŋ hoŋ oc dambo ŋayham ma ti ŋawasi eŋ.

22 Yac taŋyalê bu têŋ têm ŋamata-ŋga e meŋ, gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ sêhôc ŋawapac gitôm awhê naŋ bu kôc balêkoc, dec kêsahê ŋandê ma taŋ. 23 Ma ŋawapac dau kêgwiniŋ gêŋ nom-ŋga tawasê dom, magoc kêgwiniŋ yac ŋamalac whiŋ, dec dambo ti daŋgi yêc neŋ ŋalôm. Yomandô yac dakôc Ŋalau Dabuŋ su gitôm gêŋ ŋandô mbêc ŋayham. Tigeŋ gêŋ ŋatô naŋ Anötö gic bata bocdec bu, iŋ oc kôc yac sa dambo dawhiŋ iŋ datôm iŋ ndê balêkoc, ma nem yac si yêc ŋawapac nom-ŋga, naŋ ŋandô sa su dom. Bocdinaŋ kwahic dec yac dahôŋ ti dakêŋ bataŋ gêŋ ŋayham naŋ oc meŋ sa. 24 Têŋ ndoc yac dakêŋ whiŋ ma datap Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga sa, naŋ yac dakêŋ bataŋ bu oc datap gêŋ dinaŋ sa whiŋ. Magoc yac neŋ dakêŋ bataŋ ŋahu sip gêŋ naŋ datap sa su, naŋ dom. Yac bu

datap sa su, dec yac oc dakêŋ bataŋ dom.
25 Kwahic dec yac dakêŋ bataŋ gêŋ naŋ
dalic su dom, ma dahôŋ dambo ti atac pa
su eŋ.

Ŋalau Dabuŋ gêm yac sa tu dateŋ mbec-ŋga

26 Ma gêŋ daŋ whiŋ bocdec bu. Ŋalau
Dabuŋ oc nem yac sa têŋ ndoc yac bu dateŋ
mbec magoc dapônda dauŋ tu gêŋ naŋ gic
waê bu dateŋ mbec pi-ŋga. Ŋalau dau oc
nem yac awhaŋ têŋ Anötö, pi daŋgi naŋ yêc
yac neŋ ŋalôm, naŋ tôm dom bu yac dauŋ
dasôm asê. 27 Ma Anötö naŋ kêyalê ŋamalac
si ŋalôm e pi sa, naŋ oc ŋgô mbec dau, ŋahu
bu iŋlu ndê Ŋalau sêkôm si gêŋ hoŋ ŋa gauc
tigeŋ. Ma Ŋalau dau teŋ mbec tu lau dabuŋ-
ŋga, kêkuc Anötö ndê atac whiŋ solop.

Gêŋ daŋ gitôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiŋ

28 Ma yac lau naŋ Anötö kêgalêm yac sa
dati iŋ ndê lau, tôm iŋ dau gauc gêm tidôŋ,
naŋ taŋyalê bu iŋ gêm gôliŋ gêŋ hoŋ, bu ti
yac lau naŋ atac whiŋ iŋ, naŋ neŋ ŋayham.
29 Bu yac dahôc asê nom su dom, magoc
Anötö kêyalê yac muŋ su, ma kêyaliŋ yac sa
bu oc datôm iŋ Atuŋgac dau. Ma bocdinaŋ
iŋ ndê Atuŋgac ti ŋgac mbêc, ma yac dati iŋ
asii ti lhuwêi daêsam. 30 Ma yac lau naŋ iŋ
kêyaliŋ yac sa gwanaŋ su, naŋ iŋ kêgalêm
yac, ma kêmasaŋ lêŋ tu dati lau gitêŋ ma
datap iŋ ndê ŋawasi sa-ŋga.

31 Bocdinaŋ dasôm sake pi gêŋ hoŋ naŋ
Anötö kôm tu yac-ŋga? Yac bu dambo
Anötö ndê mwasiŋ ŋapu, dec ŋacyo bocke
oc ku yac dulu? 32 Iŋ kêgamiŋ iŋ dau ndê
Atu têŋ yac dom, magoc kêkiŋ iŋ meŋ mbac
ndu tu yac hoŋ-ŋga. Ma bocdinaŋ dec tôm
dom bu iŋ êŋgamiŋ gêŋ daŋ têŋ yac, iŋ oc
êmwasiŋ yac ŋa gêŋ bocke naŋ dapônda naŋ.
33 Iŋ dau kêyaliŋ yac sa, ma puŋ yac dôŋ
ma sam yac bu lau gitêŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec
asa gitôm bu oc êŋgôliŋ yom daŋ pi yac têŋ
iŋ? 34 Ma asa gitôm bu oc êmatôc yac ma
seŋ yac su? Ŋalêŋ mba. Ŋahu bu Yisu Kilisi
naŋ mbac ndu ma Anötö uŋ iŋ sa mbo tali
tiyham, naŋ ndöc Anötö ndê amba andô-
ŋga, ma gêm yac awhaŋ têŋ iŋ. 35-36 Ma asa
oc tôm bu êŋgaho yac su yêc Kilisi ndê atac
whiŋ ŋalôm? Ŋawapac daêsam sêyêc, tôm
yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Tôm bêc hoŋ lau tac whiŋ bu sêndic yac
ndu tu am-ŋga.
Ŋac sêlic yac datôm domba bu sêndic ndu-
ŋga. *[BW 44:22]*

Yac bu dahôc ŋawapac me ŋandê, ma lau
bu sêkêŋ kisa yac me sêndic yac ŋa bieŋ, me
yac bu dapônda gêŋ daneŋ-ŋga me ŋakwê,
me yac bu datap gêŋ ti ŋaclai naŋ bu seŋ
yac su-ŋga sa, goc gêŋ dinaŋ ŋadaŋ oc tôm
dom bu êŋgaho yac su yêc Kilisi ndê atac
whiŋ ŋalôm. 37 Mba andô! Tu Kilisi naŋ
atac whiŋ yac-ŋga, naŋ dec gêŋ hoŋ dinaŋ
ŋadaŋ oc tôm dom bu ku yac dulu. 38-39 Aêc!
Aö kayalê tidôŋ bu gêŋ daŋ oc tôm dom bu
kac yac su yêc Anötö ndê atac whiŋ, naŋ
datap sa tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga.
Mba! Yac bu dambac ndu me dambo taŋli,
yac bu dapi lôc baliŋ me dasip gwêc ŋalôm
dandi, tigeŋ oc tôm dom bu daso Anötö
ndê atac whiŋ. Ma aŋela me ŋalau sac me
gêŋ kwahic dec-ŋga me gêŋ naŋ oc meŋ sa
tiŋambu-ŋga, me ŋaclai tidau-tidau me gêŋ
hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ ŋadaŋ oc tôm dom
bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiŋ.

9

Pol tawalô lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom

1 Tu Kilisi naŋ aö gakêŋ whiŋ-ŋga, dec aö
wasôm yom ŋandô têŋ mac. Aö oc waŋsau
mac dom. Ma yêc aneŋ ŋalôm, naŋ Ŋalau
Dabuŋ gêm gôliŋ, dec kayalê tidôŋ bu aneŋ
yom iŋ yom ŋandô eŋ. 2 Aö wasôm têŋ mac
bu aneŋ ŋalôm ŋawapac ŋapaŋ ma kasahê
ŋandê atu, tu lau Israel-ŋga daêsam naŋ
sêkêŋ whiŋ Kilisi dom-ŋga. 3 Lau dau aneŋ
asidôwai ti lhuŋwêi Israel-ŋga, naŋ yac mba
ŋahu tigeŋ. Ma aö tac whiŋ ndu andô bu ŋac
lau dau sêkêŋ whiŋ Kilisi. Aêc, tôm Anötö
êmasuc aö su yêc Kilisi-ŋga, me lic aö gitôm
ŋgac sac sambuc, magoc lêŋ dau bu nem
ŋac sa tu sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga, dec aö oc
walic ŋayham bu wahôc ŋawapac dau.

4 Lau Israel-ŋga dinaŋ Anötö kêyaliŋ ŋac
sa bu sêti iŋ ndê lau, ma hoc iŋ ndê ŋawasi
asê têŋ ŋac. Iŋ kêmatiŋ pwac whiŋ ŋac si
apai, ma gic bata gêŋ ŋayham daêsam tu

nem ŋac sa-ŋga. Iŋ kêŋ yomsu ti sakiŋ lôm dabuŋ-ŋga têŋ ŋac. 5 Ŋac hoŋ sêsa akêŋ apai naŋ Anötö dau kêyaliŋ sa sêti iŋ ndê lau. Ma lau Israel-ŋga si †Mesaya dau meŋ sa akêŋ apai dinaŋ si dac ŋapu. Kilisi dau dinaŋ iŋ Anötö ŋandô ma gêŋ hoŋ ŋadau, dec gic waê bu tampiŋ iŋ tôm bêc hoŋ. Yomandô!

Anötö ndê lêŋ êŋyaliŋ lau sa-ŋga

6 Anötö gic bata mwasiŋ hoŋ dinaŋ têŋ lau Israel-ŋga. Magoc tu ŋac si daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu dom-ŋga, dec dasôm bu Anötö ndê yom dau ŋandô mba lec dom. Mba! Ŋahu bu lau hoŋ naŋ sêsa akêŋ †Jakob, naŋ sêti lau Israel-ŋga ŋandô, naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa, naŋ dom. 7 Ma ŋalêŋ tigeŋ, lau hoŋ naŋ sêsa akêŋ Abraham, naŋ dasam ŋac bu Abraham atui ŋandô dom. Tôm yom naŋ Anötö sôm têŋ Abraham bocdec bu:

> Lau oc sêsam lau wakuc naŋ sêsa akêŋ Aisak bu am nem gôlôwac ŋandô. *[Gen 21:12]*

8 Yom dau ŋahu bocdec bu, Ismael lu Aisak lu-lu sêsa akêŋ Abraham. Magoc Ismael ti ndê lau wakuc sêti lau Israel-ŋga ŋandô, naŋ Anötö sam bu iŋ ndê atui, naŋ dom. Magoc Aisak ti ndê lau wakuc naŋ Anötö kêmatiŋ pwac hêganôŋ ŋac, naŋ iŋ gêlic ŋac tôm Abraham ndê atui solop. 9 Bu Anötö kêmatiŋ pwac têŋ Abraham bocdec bu:

> Têŋ yala daŋ niŋga goc aö wambu wameŋ, ma am nem awhê Sara oc kôc nem atômŋgac daŋ su. *[Gen 18:10, 14]*

10 Ma gauc nem balêkoc lôcmpôŋ naŋ Rebeka kôc. Iŋlu si damba tigeŋ, yac mba abaŋ Aisak. 11-12 Magoc Rebeka kôc iŋlu su dom, ma sêkôm gêŋ ŋayham me sac daŋ su dom, naŋ Anötö kêyaliŋ iŋlu si daŋ sa gwanaŋ. Iŋ sôm yom têŋ Rebeka bocdec bu:

> Ŋgac atu oc nem akiŋ ŋgac sauŋ. *[Gen 25:23]*

Anötö kôm gêŋ dau kêkuc iŋ ndê lêŋ êŋyaliŋ lau sa-ŋga tôm iŋ dau gauc gêm, ma tu gweleŋ naŋ ŋac dau sêkôm naŋ-ŋga dom. 13 Sêto Anötö ndê yom daŋ tiyham pi balê lu dau bocdec bu:

> Aö atac whiŋ Jakob, magoc atac tec Iso. *[Mal 1:2-3]*

14 Bocdinaŋ oc dasôm sake? Dasôm bu Anötö ndê lêŋ êŋyaliŋ lau sa-ŋga iŋ solop dom, me? Mba andô! 15 Bu iŋ sôm yom têŋ Moses bocdec bu:

> Aö oc taŋwalô lau naŋ aö atac whiŋ bu taŋwalô ŋac. Ma aö oc atac apu lau naŋ aö atac whiŋ bu atac apu ŋac. *[Eks 33:19]*

16 Bocdinaŋ Anötö kêyaliŋ lau sa tu ŋac dau si atac whiŋ me ŋac si gweleŋ-ŋga dom, magoc tu iŋ dau ndê tawalô-ŋga.

17 Ma gêŋ daŋ tiyham. Sêto yom naŋ Anötö sôm têŋ Parao yêc bocdec bu:

> Aö gakêŋ am ti kiŋ bu watôc aneŋ ŋaclai asê pi gêŋ naŋ wakôm têŋ am, ma bu aneŋ ŋaê ŋawaê sa ma nem nom ŋagameŋ sambuc ahuc. *[Eks 9:16]*

18 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö tawalô lau naŋ iŋ tac whiŋ bu tawalô, ma lau naŋ iŋ tac whiŋ bu kôm ŋac si ŋalôm ŋadandi, naŋ kôm ŋadandi sa.

19 Ma mboe mac nem daŋ oc sôm yom têŋ aö bocdec bu, “Lêŋ dau bu bocdinaŋ, dec tu sake-ŋga Anötö puc yac neŋ giso asê? Bu Anötö kêmasaŋ lêŋ hoŋ tidôŋ tôm iŋ gauc gêm, dec asa gitôm bu sa lêŋ dau-ŋga daŋ?” 20 Magoc aö wasôm têŋ am ŋamalac bocke naŋ gauc gêm bu sôm yom kaiŋ dinaŋ pi Anötö. Bocke ma lôŋ andô daŋ oc sôm têŋ ŋamalac naŋ kêmasaŋ iŋ ma ndac, “Tu sake-ŋga am kêmasaŋ aö kaiŋ dindec?” 21 Yom dau solop dom. Bu ŋamalac kêmasaŋ lôŋ-ŋga dau iŋ ti ŋadau. Ma iŋ gitôm bu kôc nomdac ma êmasaŋ gêŋ ŋayham tiwaê daŋ, me gêŋ ŋambwa waêmba daŋ, tôm iŋ dau gauc gêm.

22 Ma ŋalêŋ tigeŋ Anötö iŋ ŋadau, ma tôm bu kôm tôm iŋ atac whiŋ. Lau naŋ sêkôm sac sic waê bu sêniŋga, ma Anötö bu tôc ndê atac ŋandê ti iŋ ndê ŋaclai asê têŋ ŋac, dec oc tôm. Ma iŋ bu gauc nem bu kôc ndê ŋalôm dôŋ, ma hê yom malô sa têŋ ŋac, dec oc tôm bocdinaŋ. 23 Iŋ bu êŋkuc lêŋ yom malô-ŋga dinaŋ, dec iŋ oc kôm tu bu tôc iŋ ndê ŋawasi atu asê têŋ lau naŋ sic waê bu sêtap iŋ ndê tawalô sa-ŋga. Lau dau iŋ kêyaliŋ ŋac sa gwanaŋ su, bu sêwêkaiŋ iŋ ndê ŋawasi. 24 Yom dau hêganôŋ yac lau naŋ Anötö kêgalêm yac sa, lau Israel, ma lau naŋ lau Israel dom, naŋ bocdinaŋ.

25 Tôm Anötö ndê yom naŋ propet Hosea to
bocdec bu:
Lau naŋ aneŋ lau dom, naŋ aö oc wasam
ŋac bu aneŋ lau. Ma bawhê naŋ muŋ-
ŋga aö atac whiŋ iŋ dom, naŋ aö oc
wasam iŋ bu aneŋ bawhê atac whiŋ-
ŋga.
26 Ma yêc gameŋ tigeŋ naŋ muŋ-ŋga aö
gasôm têŋ ŋac bu, “Aneŋ lau mac dom,”
naŋ lau oc sêsam ŋac bu, “Anötö Tali
Ŋadau ndê balêkoc.” *[Hos 2:23; 1:10]*
27 Ma propet Aisaya hoc yom asê pi lau
Israel-ŋga bocdec bu:
Lau Israel-ŋga ŋac lau daêsam ŋandô,
gitôm gaŋgac gwêc-ŋga. Magoc Pômdau
oc nem hoŋ si dom, oc kôc ŋandôlu
eŋ sa. 28 Bu yom naŋ Pômdau kêmatiŋ
tidôŋ, naŋ iŋ oc kôm ŋandô sa yêc nom,
ma ndic dabiŋ ŋagahô eŋ. *[Ais
10:22-23]*
29 Ma tôm yom daŋ tiyham naŋ Aisaya
hoc asê muŋ su:
Pômdau Ŋaclai Ŋadau bu hu yac neŋ lau
wakuc ŋatô siŋ gacgeŋ sêmbo dom, dec
oc dandiŋaŋ gitôm malac Sodom ma
Gomora. *[Ais 1:9]*

Lau Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ dom, dec sêti lau gitêŋ dom

30 Bocdinaŋ oc dasôm sake pi Anötö ndê
lêŋ êŋyaliŋ lau sa-ŋga? Lau naŋ lau Israel
dom, naŋ sêkôm gweleŋ tu sêŋsalê lêŋ gitêŋ-
ŋga dom, magoc sêtap sa tu sêkêŋ whiŋ
gweleŋ naŋ Yisu kôm tu ŋac-ŋga. 31 Ma
lau Israel-ŋga sêŋsalê lêŋ gitêŋ yêc yomsu
ŋalôm, magoc sêtap sa dom. 32 Ma sêtap sa
dom, ŋahu bu ŋac sêkêŋ whiŋ gweleŋ naŋ
Yisu kôm tu ŋac-ŋga, naŋ dom. Ŋac gauc
gêm bu ŋac oc sêti lau gitêŋ, tu ŋac dau
si gweleŋ-ŋga, ma bocdinaŋ ŋac sêtôm lau
naŋ sêtiŋ gahi pi hoc ma sêpeŋ. 33 Tôm yom
naŋ sêto yêc bocdec bu:
Alic su naŋ! Aö gakêŋ hoc daŋ kalhac Lôc
†Sayon, naŋ lau daêsam oc sêtiŋ gahi pi
ma sêpeŋ. Magoc asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ,
naŋ oc maya dau dom. *[Ais 28:16;
8:14]*

10

1 O asidôwai. Aö tac whiŋ ŋandô ma
gateŋ mbec têŋ Anötö, bu lau Israel-ŋga
naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ oc sêkêŋ
whiŋ dec sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac
si-ŋga sa. 2 A ö wasôm yomandô bu lau dau
sêyêm dau su bu sêsa Anötö ndê lêŋ. Ŋac
sêkôm gêŋ dau, magoc ŋac si gauc sa pi yom
ŋandô dom. 3 Ŋahu bu ŋac gauc gêm bu sêtôc
ŋac dau si lêŋ asê tôm lêŋ gitêŋ. Magoc ŋac
sem gauc lêŋ naŋ Anötö kêmasaŋ bu sam
yac bu lau gitêŋ, dec sêsôc lêŋ dau ŋapu
dom. 4 Bu Kilisi dau ndê lêŋ gitêŋ gic bata
yomsu hoŋ, dec lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ
Yisu, naŋ Anötö gêlic ŋac bu lau gitêŋ.

Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga

5 Lêŋ bu lau sêti lau gitêŋ tu sêŋkuc
yomsu-ŋga, naŋ Moses whê sa bocdec bu:
Asa naŋ bu êŋkuc yomsu hoŋ ŋapep eŋ,
naŋ oc ndöc tali tu yomsu-ŋga. *[Lev
18:5]*
6-7 Magoc ŋamalac daŋ oc tôm bu t i
ŋamalac gitêŋ tu iŋ kêkuc yomsu-ŋga lec
dom. Lêŋ dati lau gitêŋ tu yac neŋ dakêŋ
whiŋ-ŋga, naŋ meŋ sa tiawê su. Tôm yom
daŋ naŋ sêto yêc bocdec bu:
Akôc gauc daêsam pi asa oc pi undambê
ndi, me sip lambwam ndi dom. *[Diut
30:13]*
Bocdinaŋ yac dapônda ŋamalac daŋ bu pi
undambê ndi bu kôc Kilisi sa sip meŋ, me
bu sip lambwam ndi bu kôc iŋ su akêŋ lau
batê-ŋga dom, tu bu datap yom pi lêŋ dakêŋ
whiŋ-ŋga ŋahu sa. Mba! 8 Bu yom pi lêŋ
dakêŋ whiŋ-ŋga dec yac ahoc asê têŋ mac
su, tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec
bu:
Yom dau siŋ dau têŋ mac dom, bu mac
akôc sa sip nem ŋalôm su, ma mac asôm
ambo. *[Diut 30:14]*
9 Ma yom dau bocdec bu. Am bu kêŋ
whiŋ ti nem ŋalôm sambuc bu Anötö uŋ
Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga, ma whamsuŋ
hoc yom asê bu Yisu iŋ am nem Pômdau,
dec Anötö oc nem am si. 10 Bu yêc am nem
ŋalôm naŋ am kêŋ whiŋ, dec Anötö gêlic am
bu ŋamalac gitêŋ, ma yêc am nem whamsuŋ
am hoc nem kêŋ whiŋ Yisu-ŋga asê, dec
Anötö gêm am si. 11 Tôm Anötö ndê yom
naŋ sêto yêc naŋ sôm:
Asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc maya dau
dom. *[Ais 28:16]*
12 Bu Anötö gêlic lau Israel ma lau naŋ
lau Israel dom, naŋ ŋalêŋ tigeŋ. Pômdau

tigeŋ dec ti lau hoŋ si Pômdau, ma lau hoŋ naŋ sêta iŋ ndê ŋaê, naŋ iŋ oc êmwasiŋ ŋac ŋandô. 13 Tôm yom naŋ propet Joel to yêc bocdec bu:

Lau hoŋ naŋ sêta Pômdau ndê ŋaê, naŋ Anötö oc nem ŋac si. *[Joel 2:32]*

14 Magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu su dom, naŋ oc sêta iŋ ndê ŋaê ŋalêŋ bocke? Ŋac bu sêŋgô iŋ ŋawaê dom, dec oc sêkêŋ whiŋ ŋalêŋ bocke? Ma lau bu sêhoc ŋawaê ŋayham asê têŋ ŋac dom, dec oc sêŋgô ŋalêŋ bocke? 15 Ma lau bu sêŋkiŋ lau aheŋ-ŋga sêsa sêndi dom, dec ŋawaê ŋayham dau oc hôc asê lau dau ŋalêŋ bocke? Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm:

Lau naŋ sêŋgô ŋawaê ŋayham, naŋ oc sêtisambuc lau aheŋ-ŋga naŋ sêŋsêlêŋ sêmeŋ tu sêhoc ŋawaê dau asê-ŋga. *[Ais 52:7]*

16-17 Bocdinaŋ yac neŋ dakêŋ whiŋ ŋahu sip daŋgô ŋawaê ŋayham, ma yom pi Kilisi ti ŋawaê ŋayham ŋahu. Magoc lau Israel-ŋga hoŋ sêkôc ŋawaê ŋayham sa dom. Tôm Aisaya to:

O Pômdau, lau daŋ sêkêŋ whiŋ yom naŋ yac ahoc asê, naŋ dom. *[Ais 53:1a]*

18 Mac gauc gêm bocke? Lau Israel-ŋga sêŋgô ŋawaê ŋayham su, me mba? Aêc, ŋac sêŋgô su, tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Yom dau sa têŋ nom ŋabatiŋ hoŋ, ma lau sêŋgô yêc nom ŋagameŋ sambob. *[BW 19:4]*

19-21 Ma gêndac daŋ tiyham bocdec bu, lau Israel-ŋga sêŋyalê yom naŋ sêŋgô su, me mba? Gauc nem Anötö ndê yom, naŋ Aisaya to pi lau Israel-ŋga bocdec bu:

Tôm bêc hoŋ aö kamatôc amaŋ tu wakôc lau dau sa-ŋga, magoc ŋac lau daŋgapêc ma ŋac si ŋalôm ŋadandi. *[Ais 65:2]*

Lau Israel-ŋga sêtec bu sêkôc ŋawaê ŋayham sa, ma bocdinaŋ yom dau sa têŋ lau gameŋ apa-ŋga gi. Yom naŋ Anötö sôm têŋ lau Israel-ŋga, naŋ whê gêŋ dau sa, tôm Moses to yêc bocdec bu:

Aö oc watoc lau waêmba sa, e kôm mac anem lêmuŋ ŋac. Ma watoc lau gauc mbasi-ŋga sa, e kôm mac atac ŋandê. *[Diut 32:31]*

Ma Aisaya dau sôm yom yêc awê bocdec bu:

Lau naŋ sêŋsalê aö dom, naŋ sêtap aö sa. Ma gatôc dauŋ asê têŋ lau naŋ sêndac aö dom naŋ. *[Ais 65:1]*

11

Anötö puc dômbwê iŋ ndê lau Israel-ŋga dom

1 Bocdinaŋ aö bu wandac mac bocdec bu. Mac gauc gêm bu Anötö puc dômbwê iŋ ndê lau Israel-ŋga, me? Aö wasôm mba andô, bu aö dauŋ ŋgac Israel-ŋga, ma Abraham ndê wakuc daŋ, naŋ gasa akêŋ Benjamin ndê toŋ. 2 Anötö puc dômbwê iŋ ndê lau naŋ iŋ kêyaliŋ ŋac sa gwanaŋ su, naŋ dom. Gauc nem yom naŋ sêto yêc pi Elaija, têŋ ndoc iŋ pu lau Israel-ŋga têŋ Anötö, ma sôm yom bocdec bu:

3 Pômdau, ŋac sic am nem lau propet ndu, ma sêseŋ alta naŋ lau sem akiŋ am sêmbo, naŋ su. Aö taŋwasêŋ dec gasôc am ŋapu, ma ŋac bu sêndic aö ndu. *[1 Kiŋ 19:10, 14]*

4 Gauc nem yom naŋ Anötö ô têŋ iŋ bocdec bu:

Aö gasiŋ aneŋ lau 7,000 sêmbo lau Israel-ŋga ŋalôm, naŋ sêpôŋ haduc têŋ anötö tasaŋ Baal dom. *[1 Kiŋ 19:18]*

5 Ŋalêŋ tigeŋ kwahic dec lau toŋ daŋ sêmbo lau Israel-ŋga ŋalôm, naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa sêti iŋ ndê, kêkuc iŋ ndê lêŋ êmwasiŋ lau ŋambwa-ŋga. 6 Ŋac sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa tu ŋac dau si sakiŋ-ŋga dom. Anötö bu êŋyaliŋ ŋac sa tu ŋac si sakiŋ-ŋga, dec yom naŋ dasôm pi iŋ ndê lêŋ êmwasiŋ lau ŋambwa-ŋga, naŋ oc yom ŋandô dom.

7 Bocdinaŋ oc dasôm sake? Lau Israel-ŋga sêkôm mwasac bu sêti lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga, magoc gitôm dom. Magoc ŋac si lau naŋ Anötö dau kêyaliŋ ŋac sa, naŋ sêtap lêŋ sêti lau gitêŋ-ŋga sa. Ma ŋac si lau ŋatô, Anötö kôm ŋac si ŋalôm ŋadandi sa, 8 tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêŋ ŋasec kôm ŋac si ŋalôm ahuc, ma iŋ kôm ŋac si tandô tipec ma ŋac si daŋgasuŋ hôc ahuc. Ma ŋac sêmbo bocdinaŋ ŋapaŋ e meŋ têŋ kwahic dec. *[Diut 29:4; Ais 29:10]*

9 Ma Dawid to yom bocdec bu:

Mwasiŋ naŋ ŋac bu sêneŋ-ŋga, naŋ oc kac dau kwi ma kêŋ sac ŋac, gitôm huc

me akô bu kôc ŋac dôŋ-ŋga, ma gitôm
hoc sêtiŋ gahi pi-ŋga, ma gitôm ŋagêyô
sac bu kêŋ wapac ŋac. 10 Anötö kôm
ŋac si tandô tipec, e sêlic gameŋ apu.
Ma iŋ kêŋ ŋac sêhôc ŋawapac ŋapaŋ e
dômbwêkwa mbwê-alö. *[BW 69:22-23]*

Lau apa sêtap mwasiŋ sa tu lau Israel-ŋga

11 Aö bu wakêŋ gêndac daŋ tiyham. Mac
gauc gêm bu lau Israel-ŋga sêpeŋ e siŋga
gacgeŋ, me mba? Aö wasôm têŋ mac bu
mba andô. Magoc tu lau Israel si giso-
ŋga, dec lau naŋ lau Israel dom, naŋ sêtap
Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga sa. Ma gêŋ
dau oc kôm lau Israel-ŋga sênem lêmuŋ lau
apa dau. 12 Magoc ŋac si giso dau ti seŋ
bu lau apa hoŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ
sa hôc gêlêc. Ma ŋac lau Israel-ŋga dau bu
sêkac dau kwi ma sêkêŋ whiŋ Yisu, dec lau
daêsam andô oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa
êŋlêc, ŋac lau Israel-ŋga dau, ma lau gameŋ
apa-ŋga sêwhiŋ.

13 Aö gato yom dindec têŋ mac lau naŋ
lau Israel dom. Anötö kêyaliŋ aö sa gati
aposel tu bu wahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ
mac-ŋga. Ma aö atac ŋayham atu tu aneŋ
gweleŋ dindec-ŋga. 14 Ŋahu bu mboe aneŋ
asidôwai Israel-ŋga ŋatô oc sênem lêmuŋ
Anötö ndê mwasiŋ naŋ mac atap sa, e
kôm ŋac sênem dau kwi ma sêtap lêŋ Anötö
nem ŋac si-ŋga sa sêwhiŋ. 15 Kwahic dec
ŋac sêkôc ŋawaê ŋayham pi Yisu sa dom,
ma tu dinaŋ-ŋga dec lau gameŋ apa-ŋga
hoŋ sêŋgô ŋawaê naŋ hê wamba ŋac têŋ
Anötö. Magoc lau Israel-ŋga bu sêkôc ŋawaê
ŋayham dau sa ma sêkêŋ whiŋ Yisu, dec
ŋac oc sêtôm lau naŋ sêtisa akêŋ lau batê-
ŋga. 16 Gêŋ ŋandô mbêc naŋ dakêŋ ti da têŋ
Anötö naŋ gêŋ dabuŋ, ma oc kôm gêŋ ŋandô
ŋambu-ŋga hoŋ ti dabuŋ. Ma Anötö bu lic a
daŋ ŋawakac bu dabuŋ, dec iŋ oc lic a dau
ŋasaŋgac hoŋ bu dabuŋ bocdinaŋ.*

Pol gêm dôhôŋ lau Israel pi a olib

17 Lau Israel-ŋga gitôm a †olib malac-
ŋga naŋ Anötö tim ŋasaŋgac ŋatô kic. Ma
mac lau naŋ lau Israel dom, mac atôm a
olib saleŋ-ŋga ŋasili. Ma Anötö kôc mac,
ma sô mac dôŋ pi a olib malac-ŋga dau
ŋampê, awhiŋ a dau ŋasaŋgac ŋatô, bu atap
ŋakwi ŋayham sa yêc a olib dinaŋ ŋawakac.
18 Bocdinaŋ atoc daôm sa tu mac akôc a
ŋasaŋgac naŋ siŋga su, naŋ si mala-ŋga dom.
Mac bu akôm bocdinaŋ, dec gauc nem bu
mac akêŋ ŋaŋga têŋ a olib dau dom, magoc
mac daôm akôc ŋaŋga yêc a olib ŋawakac.
19 Ma mboe mac gauc gêm bu Anötö tim
ŋasaŋgac ŋatô su, tu bu kôc mac sa aô ŋac
su. 20 Yom dau iŋ yomandô, tigeŋ gauc nem
bocdec bu, Anötö kôc mac sa tu mac akêŋ
whiŋ Yisu-ŋga, ma tim ŋac su bu ŋac sêkêŋ
whiŋ dom. Bocdinaŋ atoc daôm sa dom,
magoc atöc Anötö. 21 Bu a dau ŋasaŋgac
solop naŋ Anötö tim ŋatô su. Ma iŋ gitôm
bu oc tim mac su bocdinaŋ.

22 Tu dinaŋ-ŋga dec aŋyalê tidôŋ bu Anötö
iŋ Anötö êmwasiŋ lau-ŋga, ma iŋ Anötö kêŋ
ŋagêyô têŋ lau-ŋga whiŋ. Iŋ kêŋ ŋagêyô
têŋ lau naŋ sêpeŋ, magoc kêmwasiŋ mac.
Asap iŋ ndê mwasiŋ dinaŋ dôŋ. Bu mba,
dec iŋ oc tim mac su. 23 Ma lau Israel-
ŋga dinaŋ bu sêkac dau kwi ma sêkêŋ whiŋ
Yisu, dec Anötö oc kôc ŋac sa, ma iŋ gitôm
bu kêŋ ŋac sêmbu sêndi sêsap a olib dau
dôŋ tiyham. 24 Bu mac a olib malac-ŋga
ŋasaŋgac solop dom, magoc Anötö kôc mac
yêc a olib saleŋ-ŋga, ma kêŋ mac ati a olib
malac-ŋga ŋasaŋgac. Bocdinaŋ oc ŋawapac
dom bu iŋ kôc a dau ŋasaŋgac solop, ma kêŋ
ŋac sêlhac si a ŋampê solop tiyham.

Anötö tawalô lau hoŋ

25 O asidôwai. Yom dindec ŋahu sip ŋalôm
gi, ma aö tac whiŋ bu mac aŋyalê ŋapep. Ma
bocdinaŋ oc tôm dom bu mac atoc daôm sa.
Anötö kôm lau Israel-ŋga si ŋalôm ŋadandi
sa, bu sêmbo bocdinaŋ e lau gameŋ apa-ŋga
hoŋ naŋ Anötö kêgalêm ŋac sa, naŋ sêmeŋ
sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu su naŋ. 26 Ma
ŋalêŋ dinaŋ dec Anötö oc nem lau Israel-
ŋga hoŋ si, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Ŋgac nem lau si-ŋga oc meŋ sa akêŋ Lôc
Sayon. Ma iŋ oc nem Jakob ndê wakuc
kwi sêhu mêtê sac siŋ. 27 Ma aö wa-
matiŋ aneŋ pwac whiŋ ŋac, têŋ têm

* **11:16:** Yom dau iŋ gitôm yom gôliŋ daŋ. Yom pi gêŋ ŋandô mbêc ma a ŋawakac, naŋ hêganôŋ lau Israel-ŋga si apai. Pol bu tôc asê bu Anötö kôc lau Israel-ŋga si apai sa ma gêlic ŋac bu lau dabuŋ, ma ŋac si lau wakuc bu sêkêŋ whiŋ Yisu, dec iŋ oc lic ŋac bu lau dabuŋ ŋalêŋ tigeŋ.

naŋ aö oc wasuc ŋac si sac kwi. *[Ais 59:20-21]*

28 Lau Israel-ŋga sêti Anötö ndê ŋacyo, ŋahu bu sêkôc ŋawaê ŋayham pi Yisu sa dom. Ma tu dinaŋ-ŋga ŋawaê dau golom mac. Magoc Anötö kêyaliŋ ŋac sa gwanaŋ su, dec tac whiŋ ŋac tu abaŋi Israel-ŋga. 29 Bu galem ti mwasiŋ naŋ Anötö gic bata têŋ lau, naŋ iŋ oc tôm dom bu seŋ su. 30-31 Muŋ-ŋga mac lau gameŋ apa-ŋga daŋampêc têŋ Anötö. Magoc kwahic dec lau Israel-ŋga daŋgapêc têŋ Anötö, dec mac atap iŋ ndê tawalô sa. Ma tu dinaŋ-ŋga ŋac lau Israel-ŋga naŋ kwahic dec daŋgapêc têŋ Anötö, naŋ tiŋambu oc sêtap iŋ ndê tawalô sa sêwhiŋ. 32 Bu Anötö sam lau hoŋ bu lau daŋgapêc-ŋga. Iŋ tôc gêŋ dau tiawê, dec lau hoŋ naŋ bu sênem dandi kwi, naŋ iŋ oc tawalô ŋac.

Datoc Anötö ndê waê sa

33 Oyaê. Anötö ndê mwasiŋ ti iŋ ndê gauc iŋ gêŋ atu andô, ma iŋ kêyalê gêŋ hoŋ e pi sa timala eŋ. Asa oc nditôm bu êŋyalê iŋ ndê lêŋ me yom naŋ tidôŋ yêc iŋ-ŋga?

34 Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, me gitôm bu kêŋ gauc têŋ iŋ? *[Ais 40:13]*

35 Ma asa tôm bu kêŋ gêŋ ŋayham daŋ têŋ Anötö, dec Anötö oc kêŋ gêŋ têŋ iŋ ô? *[Job 41:11]*

36 Bu gêŋ hoŋ sa akêŋ iŋ ndê, ma iŋ ti gêŋ hoŋ ŋahu ma ti gêŋ hoŋ ŋadau bocdinaŋ. Datoc iŋ ndê waê sa titêm-titêm. Yomandô.

12

Dasa neŋ lêŋ wakuc dawhiŋ Kilisi

1 O asidôwai. Gauc nem yom hoŋ naŋ aö gasôm tu gawhê Anötö ndê tawalô sa têŋ mac-ŋga naŋ. Dec akêŋ daôm sambuc bu anem akiŋ Anötö tôm mac nem bêc ambo tamli-ŋga hoŋ. Akêŋ daôm sambuc atôm da tali ma dabuŋ, naŋ oc ndic Anötö tandô ŋayham. Mac nem lêŋ ŋandô aŋkuc Ŋalau Dabuŋ tu anem akiŋ Anötö-ŋga dau dinaŋ. 2 Aŋsêlêŋ ti asa nem lêŋ atôm lau nom dindec-ŋga dom, magoc ati lau wakuc tôm Anötö kêŋ gauc wakuc têŋ mac. Ma bocdinaŋ mac oc atôm bu aŋsahê gêŋ hoŋ, ma aŋyalê mêtê gitêŋ, ma mêtê ŋawasi ma mêtê naŋ oc ndic Anötö tandô ŋayham, naŋ iŋ atac whiŋ bu yac dakôm.

Anötö kêmwasiŋ yac ŋalêŋ têŋtêŋ

3 Tôm Anötö ndê mwasiŋ puc aö dôŋ, dec wasôm têŋ mac hoŋ têŋtêŋ ndi, bu atoc daôm sa êŋlêc dom, magoc akôc gauc ŋapep pi daôm. Bu mac hoŋ akêŋ whiŋ Yisu tôm mwasiŋ naŋ Anötö dau gic sam têŋ mac ŋalêŋ têŋtêŋ. 4 Yac taŋyalê bu ŋamalac daŋ iŋ ŋamlic tigeŋ, magoc ŋagêŋ daêsam sêyêc iŋ ndê ŋamlic tigeŋ dinaŋ. Ma gêŋ dau sêwêkaiŋ gweleŋ têŋtêŋ. 5 Ma ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ, yac lau daêsam naŋ dakêŋ whiŋ Kilisi su, naŋ dati Yisu ndê gôlôwac dabuŋ tigeŋ, ma yac tigeŋ-tigeŋ dambo tu danem lau hoŋ naŋ sêmbo gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ sa. 6 Yac dawêkaiŋ mwasiŋ dakôm gweleŋ-ŋga têŋtêŋ, tôm Anötö kêmwasiŋ yac ŋalêŋ. Asa naŋ tap mwasiŋ hoc yom asê tôm propet-ŋga sa, naŋ kôm tôm iŋ ndê kêŋ whiŋ tôc asê. 7 Asa naŋ tap mwasiŋ nem akiŋ gôlôwac-ŋga sa, naŋ nem akiŋ maŋ. Ma iŋ naŋ tap mwasiŋ sa bu êndôhôŋ Anötö ndê yom têŋ lau, naŋ bocdinaŋ. 8 Asa naŋ tap mwasiŋ sôm yom ŋayham-ŋayham tu puc lau dôŋ-ŋga sa, naŋ kôm. Ma asa naŋ Anötö ndê mwasiŋ kac iŋ bu kêŋ gêŋ tu nem lau ŋalôm sawa sa-ŋga, naŋ kêŋ ti ndê ŋalôm sambuc. Asa naŋ tap mwasiŋ bu nem gôliŋ gôlôwac-ŋga sa, naŋ kôm ti licbalê, ma iŋ naŋ tap mwasiŋ tawalô lau-ŋga sa, naŋ tawalô lau ti atac ŋayham.

Mêtê atac whiŋ-ŋga

9 Mêtê atac whiŋ-ŋga iŋ gêŋ dasôm ŋambwa-ŋga dom. Dakôm ŋandô sa ŋalêŋ bocdec. Yac atac tec mêtê sac ma dasap mêtê ŋayham dôŋ. 10 Dakêŋ neŋ ŋalôm sambuc tu atac whiŋ asidôwai-ŋga, ma datoc ŋac sa hôc gêlêc dauŋ dandic ŋawaê. 11 Dakêŋ dauŋ sambuc tu danem akiŋ Pômdau-ŋga, ma dakôm ti ŋalôm lu-lu dom. 12 Gêŋ naŋ dakêŋ bataŋ bu Anötö kôm, naŋ dahôŋ ti atac ŋayham, dalhac ŋaŋga tu dahôc ŋawapac-ŋga ti neŋ atac pa su, ma dasap mêtê dateŋ mbec-ŋga dôŋ ŋapaŋ. 13 Dakêŋ gêŋ tu danem Anötö ndê lau dabuŋ naŋ sêpônda dau, naŋ sa-ŋga, ma dandic ya ŋac. 14 Lau naŋ sêkêŋ kisa mac, naŋ apucbo ŋac dom, magoc andac Anötö bu nem mbec ŋac. 15 Lau bu sêkôm atac ŋayham, dec atac ŋayham awhiŋ ŋac. Ma

lau bu sêtaŋ, naŋ ataŋ awhiŋ ŋac. 16 Apiŋ daôm dôŋ ti ŋalôm tigeŋ. Atoc daôm sa me alic daôm bu lau ti gauc atu-tu dom, magoc atac whiŋ lau waêmba ma ambo ahê ŋac dom.

17 Akôm mêtê sac ô sac naŋ sêkôm têŋ mac, naŋ dom. Ayob daôm ŋapep bu akôm mêtê naŋ lau hoŋ sêlic bu ŋayham eŋ. 18 Aŋsahê bu nditôm, dec ambo awhiŋ lau ti yom malô eŋ, ma mac daôm akôm gêŋ daŋ bu aseŋ yom malô su dom. 19 O aneŋ asidôwai, akêŋ ŋagêyô ô sac dom, magoc akêŋ lau naŋ sêkôm sac têŋ mac sêsip Anötö amba e sêtap iŋ dau ndê atac ŋandê sa. Bu sêto yom daŋ yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Pômdau sôm, “Gweleŋ sac ŋagêyô-ŋga yêc aö amaŋ, ma aö dauŋ oc wakêŋ.” *[Diut 32:35]*

20 Akêŋ ŋagêyô dom, magoc akôm tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Am nem ŋacyo bu gêŋ yô iŋ, naŋ kêŋ gêŋ iŋ neŋ. Iŋ bu bu yô iŋ, naŋ kêŋ bu iŋ nôm. Am bu kôm bocdinaŋ, dec oc kôm iŋ maya dau ŋalêŋ sac. *[Prov 25:21-22]*

21 Ayob bu sac ku mac dulu dom, magoc akôm mêtê ŋayham eŋ e aku sac dulu.

13

Dasôc gôliŋwaga ŋapu

1 Gôliŋwaga hoŋ naŋ sem gôliŋ sêmbo nom, naŋ si ŋaclai ŋahu yêc Anötö, ma iŋ dau kêŋ ŋasawa têŋ ŋac bu sênem gôliŋ. Ŋac si daŋ hôc asê ŋambwa dom. Bocdinaŋ lau hoŋ sêsôc ŋac ŋapu sêndic ŋawaê. 2 Asa naŋ tec bu sôc gôliŋwaga ŋapu, naŋ tec gôliŋ naŋ Anötö dau kêŋ, ma iŋ oc tap matôc sa. 3 Gôliŋwaga si ŋaclai yêc bu sêmatôc lau, magoc ŋac si matôc dau gic waê lau naŋ sêkôm mêtê ŋayham, naŋ dom, gic waê lau naŋ sêkôm mêtê sac. Tu dinaŋ-ŋga dec akôm mêtê ŋayham eŋ, ma gôliŋwaga oc sêlic mac ŋayham, ma mac oc atöc daôm tu gôliŋwaga si matôc-ŋga dom. 4 Ŋahu bu ŋac sêti Anötö ndê lau akiŋ bu sêyob yac dambo ŋayham-ŋga. Magoc mac bu akôm mêtê sac, naŋ atöc daôm, bu ŋac sêkôc ŋaclai bu sêmatôc lau, ma ŋaclai dau iŋ gêŋ ŋambwa dom. Ŋac Anötö ndê lau akiŋ naŋ sêô iŋ su sêmbo nom, bu sêkêŋ ŋagêyô têŋ lau naŋ sêkôm mêtê sac naŋ. 5 Tu dinaŋ-ŋga dec dasôc gôliŋwaga ŋapu. Ŋahu bu ŋac si ŋaclai yêc bu sêmatôc yac. Ma gêŋ daŋ whiŋ bocdec bu. Taŋyalê yêc neŋ ŋalôm bu dasôc ŋac ŋapu, iŋ lêŋ solop.

6 Gôliŋwaga dinaŋ sêkêŋ si têm tu sênem gôliŋ tôm Anötö ndê lau akiŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec iŋ solop bu mac akêŋ takis bu anemlhi ŋac. 7 Aêc! Gêŋ bocke naŋ mac ac waê bu akêŋ, naŋ akêŋ. Takis me mone bocke naŋ mac ac waê bu akêŋ, naŋ akêŋ. Lau naŋ sic waê bu mac atoc ŋac sa, naŋ dec atoc ŋac sa, ma lau ti ŋaclai, naŋ asôc ŋac ŋapu ŋapep.

Mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga

8 Ayob daôm bu tôp daŋ yêc mac-ŋga dom. Tôp tigeŋ yêc mac-ŋga, naŋ bu akêŋ nem atac whiŋ lom daôm. Bu asa naŋ tac whiŋ iŋ ndê asidôwa, naŋ kôm Anötö ndê yomsu hoŋ ŋandô sa. 9 Bu yomsu naŋ Moses to bocdec bu, *“Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom. Ndic ŋamalac ndu dom. Nem kaŋ gêŋ dom,”* ma *“Tamgatu gêŋ dom,”* ma yomsu ŋatô hoŋ, naŋ ŋahu sip yomsu tigeŋ dindec, *“Atac whiŋ lau meŋpaŋ am-ŋga gitôm am atac whiŋ daôm.”* 10 Asa naŋ kêkuc mêtê atac whiŋ-ŋga, naŋ oc kôm lau meŋpaŋ iŋ-ŋga ŋayom dom. Bocdinaŋ mêtê atac whiŋ lau-ŋga kôm yomsu hoŋ ŋandô sa.

Bêc ŋambu-ŋga meŋ kêpiŋ

11 Asap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ ŋapaŋ, bu mac aŋyalê têm kwahic dec-ŋga su. Têŋ ndoc dakêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ dalic bu bêc datap Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga ŋa-ŋandô sa, naŋ yêc ahê dôŋ yêc. Magoc kwahic dec bêc dau meŋ kêpiŋ su. Bocdinaŋ ayêc bêc dom, anem ali. 12 Ôbwêc pac-ndê su, ma kêpiŋ bu laŋsê. Bocdinaŋ dahu mêtê ŋasec-ŋga hoŋ siŋ, ma dasap mêtê ŋawê-ŋga dôŋ, gitôm dakôc wapa dandic siŋ-ŋga sa. 13 Taŋsêlêŋ ti dasa neŋ lêŋ ŋapep, nditôm lau naŋ sêmbo ŋawê ŋalôm. Dakôm mêtê sac atac ŋagalac-ŋga me danôm gêŋ êŋiŋ yac-ŋga dom. Dasa lêŋ mockaiŋ-ŋga ma dakôm mêtê mayaŋ-ŋga dom. Ma dahu mêtê atac ŋandê-ŋga ma mêtê lêmuŋ-ŋga hoŋ siŋ. 14 Aŋsêlêŋ ti asa nem lêŋ aŋkuc Pômdau Yisu Kilisi, gitôm mac asôc iŋ ti nem ŋakwê. Ma mac nem ŋalôm akwa bu êŋgilí

mac bu akôm sac, naŋ goc asôc ŋapu me akôm ŋandô sa dom.

14

Yom pi lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋaŋga dom

1 Lau naŋ si sêkêŋ whiŋ ŋaŋga dom, naŋ akôc ŋac sa, ma alic ŋac sac pi yom ma pi lêŋ naŋ Pômdau tôc tiawê têŋ yac dom, naŋ dom. 2 Lau ŋatô sêkêŋ whiŋ ŋaŋga dec seŋ gêŋ hoŋ. Magoc lau ŋatô sêkêŋ whiŋ ŋaŋga dom, dec sêkêŋ yao wata ma seŋ dom. 3 Am asa naŋ gêlic gêŋ hoŋ ŋayham tu neŋ-ŋga, naŋ pu lau naŋ sêtec wata, naŋ dom. Ma am asa naŋ gêŋ wata dom, naŋ pu lau naŋ seŋ wata, naŋ dom. Bu Anötö kôc lau dau sa su. 4 Am asa dec gauc gêm bu êmatôc ŋamalac daŋ ndê ŋgac akiŋ? Ŋgac akiŋ dau ndê ŋadau oc êŋsahê iŋ ndê lêŋ, ma sôm bu iŋ lhac, me iŋ peŋ. Ma iŋ oc lhac, ŋahu bu Pômdau gitôm bu puc iŋ dôŋ.

5 Ma yom daŋ tiyham. Lau ŋatô sêtoc bêc daŋ sa bu bêc dabuŋ hôc gêlêc bêc ŋatô su. Ma lau ŋatô sêlic bêc hoŋ tôm dau. Magoc ŋalêŋ solop bu lau hoŋ sêkôc gauc pi lêŋ sênem akiŋ Anötö-ŋga, ma sêkôm tôm ŋac dau si ŋalôm kac ŋac. 6 Lau naŋ sêtoc bêc ŋatô sa kêlêc, naŋ sêkôm tu sêtoc Pômdau saŋga. Ma lau naŋ seŋ wata, naŋ sem daŋge Anötö, dec seŋ gêŋ dau ma sêtoc Pômdau sa. Ma ŋac naŋ seŋ wata dom, naŋ sêkêŋ yao gêŋ dau tu sêtoc Pômdau sa-ŋga. Ma ŋac bocdinaŋ sem daŋge Anötö. 7 Bu yêc yac lau dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga ŋalôm, naŋ ŋamalac daŋ ti ŋadau dau tu iŋ ndê têm mbo tali-ŋga, me tu ndê têm mbac ndu-ŋga dom. 8 Yac bu dambo taŋli me dambac ndu, naŋ dambo tu dapo P ômdau ndê waê sa-ŋga. Yomandô. Yac bu dambo taŋli me dambac ndu, naŋ dati Pômdau ndê lau.

9 Kilisi mbac ndu ma tisa mbo tali tiyham, tu bu ti lau batê si Pômdau, ma lau tali si Pômdau bocdinaŋ. 10 Ma bocdinaŋ tu sake-ŋga mac alic nem asidôwai sac, me apu ŋac tu yom ŋambwa-ŋambwa-ŋga? Yac taŋyalê su bu yac hoŋ oc dalhac Anötö aŋgô-ŋga têŋ iŋ ndê bêc êmatôc lau-ŋga. 11 Tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Pômdau sôm, “Tôm aö gambo taŋli yomandô, dec aŋyalê pi ŋandô bu lau hoŋ oc sêpôŋ haduc têŋ aö, ma sêhoc si yom asê yêc Anötö angô-ŋga.” *[Ais 45:23]*

12 Yom dau tôc asê tiawê bu yac tigeŋ-tigeŋ oc dalhac Anötö aŋgô-ŋga, bu dawhê dauŋ neŋ lêŋ sa têŋ iŋ.

Mêtê atac whiŋ-ŋga oc kôm asidôwa daŋ peŋ dom

13 Tu dinaŋ-ŋga dec danem dôhôŋ dauŋ neŋ lêŋ whiŋ asidôwai si lêŋ tu dapu ŋac-ŋga dom. Ma dayob bu dakôm gêŋ daŋ, naŋ oc tôm bu lhac asidôwa daŋ ahuc e iŋ so Anötö ndê lêŋ, naŋ dom. 14 Aö gakêŋ whiŋ Pômdau Yisu, dec whê aneŋ gauc sa, ma kayalê tidôŋ bu gêŋ hoŋ iŋ ŋayham yêc Anötö aŋgô-ŋga. Magoc ŋamalac daŋ bu kêŋ whiŋ bu gêŋ daŋ iŋ ŋadômbwi yêc Anötö aŋgô-ŋga ma kêŋ yao bu neŋ dom, goc gêŋ dau ŋadômbwi yêc ŋamalac dau aŋgô-ŋga. 15 Magoc mac bu aneŋ gêŋ daŋ naŋ kôm nem asidôwa daŋ ndê ŋalôm ŋawapac, dec mac atôc mêtê atac whiŋ-ŋga têŋ iŋ dom. Ayob daôm bu mac nem lêŋ aneŋ gêŋ-ŋga kôm nem asidôwa naŋ Kilisi mbac ndu tu iŋ-ŋga, naŋ ndê kêŋ whiŋ tisac dom. 16 Akôm gêŋ hoŋ ti gauc, ma bocdinaŋ lau daŋ oc sêtôm dom bu sêpu gêŋ naŋ mac alic ŋayham. 17 Lêŋ naŋ dambo †Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ ŋahu hêganôŋ gêŋ daneŋ ti danôm-ŋga dom. Magoc dambo Anötö ndê gôliŋ ŋapu ŋahu sip dasa lêŋ gitêŋ, ma dambo ti yom malô ma ti atac ŋayham naŋ Ŋalau Dabuŋ puŋ dôŋ sip yac neŋ ŋalôm têŋtêŋ. 18 Asa naŋ bu nem akiŋ Kilisi êŋkuc lêŋ dinaŋ, naŋ Anötö oc lic iŋ ŋayham, ma lau nom-ŋga sêwhiŋ oc sêmpiŋ iŋ.

19 Bocdinaŋ dasap lêŋ yom malô-ŋga dôŋ, ma dakôm gêŋ hoŋ tu dapuc asidôwai hoŋ dôŋ ma dalhac ŋaŋga. 20 Akôm Anötö ndê gweleŋ popoc tu yom pi gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga dom. Gêŋ hoŋ iŋ ŋayham tu daneŋ-ŋga, magoc yac bu dakôm ŋamalac daŋ ndê kêŋ whiŋ tisac tu gêŋ naŋ taŋ-ŋga, dec dakôm giso. 21 Mac bu aneŋ wata me anôm wain me akôm gêŋ ŋatô naŋ kôm nem asidôwa daŋ ndê kêŋ whiŋ tisac, naŋ ŋayham bu mac ahu gêŋ dau siŋ yêc-ŋga.

22 Yom bocke naŋ am kêŋ whiŋ pi gêŋ hoŋ dinaŋ, naŋ kôc dôŋ yêc amlu Anötö ŋalhu. Asa naŋ kôc gauc ŋapep pi gêŋ hoŋ dinaŋ e kôm giso dom, naŋ oc tap Anötö

ndê mwasiŋ sa. 23 Magoc ŋamalac naŋ gêŋ gêŋ ma ŋalôm lu-lu pi gêŋ dau, naŋ kêkuc lêŋ kêŋ whiŋ-ŋga dom, ma oc tap Anötö ndê matôc sa. Lêŋ bocke naŋ am kêŋ whiŋ bu lêŋ solop yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ kôm. Gêŋ bocke naŋ am kôm ti atac lu-lu, naŋ sac.

15

Dakôm gêŋ hoŋ tu danem asidôwai sa-ŋga

1 Yac lau naŋ dakêŋ whiŋ ŋaŋga, naŋ dahôc ŋawapac dawhiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ babalê, tu bu danem ŋac sa-ŋga dandic ŋawaê. Dakôm gêŋ tu dapo dauŋ sa-ŋga dom. 2 Yac lau tigeŋ-tigeŋ dakôm mêtê ŋayham têŋ lau meŋpaŋ yac-ŋga tu danem ŋac sa-ŋga, ma tu dapuc ŋac dôŋ-ŋga. 3 Gauc nem Kilisi. Iŋ kôm gêŋ daŋ tu dau ndê atac whiŋ-ŋga dom, magoc kôm gêŋ hoŋ kêkuc Anötö ndê atac whiŋ. Ma tu dinaŋ-ŋga dec sêpu iŋ, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Lau naŋ sêpu am, naŋ sêpu aö bocdinaŋ. *[BW 69:9]*

4 Anötö ndê yom hoŋ naŋ sêto yêc muŋ su, naŋ Anötö kêŋ bu êndôhôŋ yac. Ma yom dau oc puc yac dôŋ bu dalhac ŋaŋga, ma êŋgilí yac bu dahu ŋandô ŋayham naŋ dakêŋ bataŋ dambo, naŋ siŋ dom.

5 Anötö naŋ puc mac dôŋ ma kêgilí mac bu alhac ŋaŋga, naŋ piŋ mac hoŋ dôŋ tu aŋkuc Yisu Kilisi-ŋga. 6 Ma ŋalêŋ dinaŋ iŋ oc kêŋ mac ambo ti nem ŋalôm tigeŋ, ma awham pitigeŋ ma ahoc yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba Anötö ndê waê asê.

Ŋawaê ŋayham gic lau Israel-ŋga ma lau apa hoŋ ŋawaê

7 Bocdinaŋ akôc lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga hoŋ sa, tôm Kilisi dau kôc mac sa. Ŋalêŋ dinaŋ mac oc apo Anötö ndê waê sa. 8 Aö wasôm têŋ mac bu Kilisi meŋ gitôm lau Israel-ŋga si ŋgac akiŋ, bu kôm yom naŋ Anötö gic bata têŋ abaŋi Israel-ŋga, naŋ ŋandô sa. 9 Ma lau naŋ lau Israel dom, naŋ oc sêmpiŋ Anötö tu iŋ ndê mêtê tawalô lauŋga. Gitôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Tu dinaŋ-ŋga aö wampiŋ am têŋ ndoc aö wambo wawhiŋ lau gameŋ apa-ŋga. Wanem wê tu watoc am nem ŋaê saŋga. *[BW 18:49]*

10 Ma yom daŋ tiyham yêc bocdec bu:

Mac lau gameŋ apa-ŋga, atac ŋayham awhiŋ Anötö ndê lau Israel-ŋga. *[Diut 32:43]*

11 Ma daŋ tiyham:

Mac lau gameŋ apa-ŋga hoŋ ampiŋ Pômdau. Ma mac lau hoŋ anem wê atoc iŋ sa-ŋga. *[BW 117:1]*

12 Ma Aisaya to yom bocdec bu:

Ŋasili daŋ oc puc pi meŋ yêc Jessi ndê ŋawakac. Ma iŋ oc tisa bu nem gôliŋ lau nom-ŋga hoŋ. Ma lau naŋ lau Israel dom, naŋ oc sêkêŋ bata bu iŋ nem ŋac si. *[Ais 11:10]*

13 Aö wateŋ Anötö, naŋ ti gêŋ ŋayham hoŋ naŋ yac dakêŋ bataŋ, naŋ ŋahu, bu kêŋ atac ŋayham ti yom malô nem mac ahuc tu mac nem akêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga. Ma bocdinaŋ Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai oc puc mac dôŋ bu alhac ti atac pa su, ma ahôŋ gêŋ ŋandô ŋayham naŋ mac akêŋ batam ambo.

Pol ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga

14 O aneŋ asidôwai. Yêc aneŋ ŋalôm aö gakêŋ whiŋ ŋaŋga bu mac akôm mêtê ŋayham eŋ, ma mac aŋyalê yom ŋandô tidôŋ, e mac atôm bu andôhôŋ têŋ daôm. 15 Tu Anötö ndê mwasiŋ naŋ kêŋ têŋ aö-ŋga, dec gato yom pi gêŋ ŋatô ti ŋaŋga têŋ mac, tu bu wawhê mac nem gauc sa, ma gauc nem yom dau tiyham. 16 Aêc. Anötö kêmwasiŋ aö, dec kêyaliŋ aö sa bu wanem akiŋ Yisu Kilisi tôm dabuŋsiga, bu wahoc Anötö ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ lau gameŋ apa-ŋga. Ma tu aneŋ gweleŋ dindec-ŋga dec lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ oc sêti lau dabuŋ ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma ŋac oc sêtôm da naŋ Anötö gêlic ŋayham.

17 Bocdinaŋ dec aneŋ ŋahu gapo dauŋ sa tu gweleŋ naŋ gakôm tu Anötö-ŋga, naŋ Yisu Kilisi dau. 18 Aö gatec bu wasôm yom pi gêŋ naŋ aö dauŋ gakôm, tigeŋ wasôm yom pi gêŋ hoŋ naŋ Kilisi dau kôm. Aö gahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau gameŋ apaŋga, ma sêlic gêŋ daêsam naŋ aö gakôm. Magoc Kilisi dau gêm ŋac si ŋalôm kwi e ŋac daŋga wambu Anötö. 19 Iŋ ndê Ŋalau Dabuŋ kêŋ ŋaclai têŋ aö bu wakôm gêŋ dalô ti gêŋ atu-tu daêsam. Bocdinaŋ aö gahoc ŋawaê ŋayham pi Kilisi asê timala eŋ, yêc malac Jerusalem ma yêc gameŋ hoŋ e meŋ têŋ gameŋ Ilirikum-ŋga. 20 Aö gatec bu wakwê

andu pi lhac alhö naŋ ŋamalac daŋ kêsuhuŋ muŋ su. Bocdinaŋ têŋ ŋamata-ŋga e meŋ, aö atac whiŋ bu wasôm ŋawaê ŋayham asê têŋ lau naŋ daŋgasuŋ sambuc Kilisi ndê ŋaê-ŋga. 21 Tôm yom daŋ naŋ sêto muŋ su pi Kilisi bocdec bu:

Lau naŋ sêŋgô iŋ ŋawaê daŋ dom, naŋ oc sêlic iŋ. Ma ŋac naŋ sêŋgô yom pi iŋ su dom, naŋ oc sêŋyalê iŋ. *[Ais 52:15]*

Pol gauc gêm bu ndic lau malac Rom-ŋga kêsi

22 Tu gweleŋ dinaŋ hê aö dôŋ ŋapaŋ-ŋga, dec gitôm dom bu watêŋ mac waloc. 23 Yala daêsam gi su, aö ŋalôm kac aö bu walic mac. Ma kwahic dec aneŋ gweleŋ pacndê yêc gameŋ dindec. 24 Bocdinaŋ aö gauc gêm bu watêŋ gameŋ Spein-ŋga wandi, ma têŋ ndoc waŋsêlêŋ wandi, naŋ dec gauc gêm bu walic mac têŋ ndoc di-naŋ. Aö tac whiŋ ŋandô bu wambo wawhiŋ mac tôm bêc ŋatô, ma gakêŋ bataŋ bu tiŋambu mac oc anem aö sa bu watêŋ Spein wandi. 25 Magoc gêŋ ŋamata-ŋga aö kwahic dec bu wapi Jerusalem wandi, bu wanem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa yêc dindê. 26 Bu lau gameŋ Masedonia ti Akaya-ŋga sêlic ŋayham bu sêndic awa sa bu sênem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêpônda dau yêc malac Jerusalem, naŋ sa. 27 Ŋac sêlic ŋayham bu sêkôm bocdinaŋ, ma lêŋ dau iŋ solop. Ŋahu bu lau gameŋ apa-ŋga si tôp yêc lau Israel-ŋga. Ŋac sêtap mwasiŋ nem ŋac si gatu sa-ŋga sa tu Kilisi-ŋga, naŋ meŋ akêŋ lau Israel-ŋga si toŋ. Bocdinaŋ solop bu ŋac sêkêŋ si awa nom-ŋga ŋatô, bu sênem lau Israel-ŋga naŋ sêpônda dau, naŋ sa, ma sêô si tôp.

28 Têŋ ndoc gweleŋ dindec pacndê su, ma wakêŋ awa dindec sip lau Jerusalem-ŋga amba su, naŋ goc watêŋ Spein wandi. Ma têŋ têm dinaŋ wameŋ walic mac. 29 Ma aö gakêŋ whiŋ bu têŋ ndoc waloc wambo wawhiŋ mac, naŋ Kilisi oc êmwasiŋ yac hoŋ êŋlêc.

30 Tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga, ma tu mêtê atac whiŋ-ŋga naŋ Ŋalau kêŋ têŋ yac, dec wateŋ mac bu alhac awhiŋ aö, ma dahôc ŋawapac ŋawaê ŋayham-ŋga dawhiŋ dauŋ. Ma ateŋ mbec têŋ Anötö tu aö-ŋga. 31 Ateŋ mbec bu Anötö êŋgaho aö su yêc lau gameŋ Judia-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ amba. Ma ateŋ mbec bu gweleŋ naŋ gakôm bu wanem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa yêc malac Jerusalem, naŋ oc sêkôc sa ti atac ŋayham. 32 Ma Anötö bu lic ŋayham, dec tiŋambu watêŋ mac waloc ti atac ŋayham, ma waŋwhaŋ dauŋ wawhiŋ mac e licwalô sa tiyham. 33 Anötö Yom Malô Ŋadau whiŋ mac sambob. Yomandô.

16

Pol kêŋ acsalô têŋ iŋ ndê silip naŋ sêmbo malac Rom

1 Yac neŋ lhuŋwê kêŋ whiŋ Yisu-ŋga daŋ gêm akiŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Kenkria, naŋ ndê ŋaê Pibi. Aö bu wawhê iŋ sa têŋ mac bu iŋ awhê ŋayham. 2 Iŋ gêm lau daêsam sa, ma gêm aö sa whiŋ, ma bocdinaŋ dec wandac mac bu akôc iŋ sa tu Pômdau ndê ŋaê-ŋga, aŋkuc Anötö ndê lau dabuŋ si lêŋ solop. Ma anem iŋ sa tu gêŋ bocke naŋ pônda dau-ŋga.

3 Akêŋ aneŋ acsalô ŋayham têŋ Prisila lu Akwila, awhê lu ŋgac naŋ sêkôm gweleŋ sem akiŋ Yisu Kilisi-ŋga sêmbo malac Rom, tôm aö gakôm gambo gameŋ dindec. 4 Muŋ-ŋga iŋlu sêkêŋ dau sambuc tu sênem aö sa-ŋga, ma sêhêgo dau bu sêmbac ndu tu aö-ŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga aö bu wanem daŋge iŋlu, ma gôlôwac dabuŋ hoŋ yêc lau apa si gameŋ, naŋ sem daŋge iŋlu sêwhiŋ. 5 Ma wandac mac bu akêŋ acsalô têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ sêkac dau sa bu sêlic om yêc iŋlu si andu, naŋ sêwhiŋ. Ma akêŋ aneŋ acsalô têŋ Epenetus, aneŋ ŋamalac atac whiŋ-ŋga, naŋ ti ŋgac ŋamata-ŋga bu kêŋ whiŋ Yisu yêc gameŋ Esia-ŋga. 6 Asôm aneŋ acsalô têŋ Maria naŋ kôm gweleŋ atu tu nem mac sa-ŋga. 7 Ma akêŋ acsalô têŋ Andronikus lu Junias, naŋ yac asa akêŋ abaŋ tigeŋ, ma muŋ-ŋga andöc gapoc-walô awhiŋ dauŋ. Iŋlu awhê lu ŋgac tiwaê yêc aposel si toŋ ŋalôm. Ma iŋlu sêkêŋ whiŋ Kilisi sêmuŋ aö.

8 Asôm acsalô têŋ Ampliatus, ŋgac kêŋ whiŋ Pômdau-ŋga naŋ aö atac whiŋ kêlêc. 9 Ma asôm acsalô têŋ Urbanus, naŋ alu am akiŋ Kilisi awhiŋ dauŋ, ma têŋ Stakis aneŋ ŋgac tac whiŋ-ŋga daŋ. 10 Ma têŋ

Apeles naŋ hôc ŋawapac daêsam tu Kilisiŋga, magoc kalhac ŋaŋga ma hu ndê kêŋ whiŋ siŋ dom. Ma akôm acsalô têŋ lau hoŋ naŋ sêmbo Aristobalus ndê andu, 11 ma têŋ Herodion, aneŋ ŋatô daŋ. Ma têŋ lau naŋ sêmbo Nasisus ndê andu, naŋ sêkêŋ whiŋ Pômdau. 12 Ma akôm acsalô têŋ Tripena lu Triposa, awhê lu naŋ sem gweleŋ ŋaŋga tu Pômdau-ŋga. Ma têŋ Pesis, awhê naŋ aö atac whiŋ kêlêc, naŋ kôm gweleŋ ŋaŋga tu Pômdau-ŋga whiŋ. 13 Akôm acsalô têŋ Rupas naŋ Pômdau kêyaliŋ iŋ sa, ma têŋ iŋ dinda naŋ yob aö gitôm aneŋ dinaŋ solop. 14 Ma asôm acsalô têŋ Asiŋkretus, Plegon, Hemes, Patrobas, Hemas ma asidôwai naŋ sêmbo sêwhiŋ ŋac. 15 Ma têŋ Pilologus, Julia, Nereus lu lhuwê, ma Olimpas ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ ŋac. 16 Akam daôm* aŋkuc Anötö ndê lau dabuŋ si lêŋ. Kilisi ndê gôlôwac dabuŋ toŋ tigeŋ-tigeŋ yêc gameŋ dindec, naŋ sêkêŋ si acsalô ŋayham têŋ mac sêwhiŋ.

Pol puc lau Rom-ŋga dôŋ bu sêlhac ŋaŋga

17 O asidôwai, aö wateŋ mac bu ayob daôm têŋ lau naŋ si mêtê kôm lau sêwhê dau kôc-kôc, ma sêsôm yom naŋ so yom ŋandô naŋ mac akôc sa su, bu ŋac si yom dau kôm lau si sêkêŋ whiŋ tisac. Andic ahê lau kaiŋ dinaŋ. 18 Bu ŋac sem akiŋ yac neŋ Pômdau Kilisi dom, magoc sêkôm tu dau-ŋga. Ŋac sêmbac-sêmbac yom lau, ma sêsôm yom ŋayham-ŋayham bu sêŋsau lau gauc babalê, naŋ sêtôm dom bu sêŋyalê yom ŋahu.

19 Lau hoŋ sêŋgô ŋawaê bu mac daŋam wambu Kilisi ndê yom, ma bocdinaŋ aö atac ŋayham atu tu mac-ŋga. Magoc aö wanem la mac, bu ati lau ti gauc tu lêŋ ŋayham-ŋga, ma andic ahê mêtê sac hoŋ. 20 Anötö Yom Malô Ŋadau ŋasawa sauŋ oc ku Sadaŋ dulu, ma kêŋ iŋ sôc mac gahim ŋapu. Yac neŋ Pômdau Yisu ndê mwasiŋ têŋ mac.

Lau ŋatô sêkêŋ si acsalô têŋ lau Rom-ŋga

21 Timoti, naŋ kôm gweleŋ whiŋ aö, naŋ kêŋ ndê acsalô ŋayham têŋ mac. Ma Lusias, Jason ma Sosipata, lau naŋ yac asa yêc abuŋ tigeŋ, naŋ sêwhiŋ. 22 (Ma aö Tetius, naŋ gato Pol ndê yom sip bapia dindec, naŋ wasôm acsalô têŋ mac tu Pômdau-ŋga.) 23 Ma Gaius, naŋ kôc aö Pol ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga malac dindec-ŋga sa, ma kêŋ ndê andu ti yac mba gameŋ akac sa amboŋga, naŋ kôm ndê acsalô têŋ mac whiŋ. Ma Erastas, ŋgac naŋ yob malac dindec si ganom mone-ŋga, lu yac mba asidôwa Kwatus, sêkôm si acsalô têŋ mac bocdinaŋ. [24 Yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiŋ têŋ mac hoŋ. Yomandô.]

Pol teŋ mbec êmpiŋ Anötö-ŋga

25 Tampiŋ Anötö dandic ŋawaê. Bu ŋawaê ŋayham naŋ aö gahoc asê, ma mêtê naŋ sem pi Yisu Kilisi, naŋ Anötö gitôm bu puŋ dôŋ yêc mac nem ŋalôm e kôm mac akêŋ whiŋ ma alhac ŋaŋga. Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga yêc siŋ dau ŋasawa baliŋ su. 26 Propet akwa sêto yom pi lêŋ dau muŋ su, ma kwahic dec Anötö naŋ mbo titêm-titêm, naŋ gic atu lau bu sêhoc yom dau asê tiawê, e lau nom-ŋga sambob sêkêŋ whiŋ, ma daŋga wambu iŋ. 27 Dahoc Anötö tigeŋ, gauc ti gauc Ŋahu, naŋ ndê waê sa tôm têm hoŋ, tu Yisu Kilisi-ŋga. Yomandô.

* **16:16:** Yêc iŋ ndê bapia, Pol to yom ma sôm têŋ lau Rom-ŋga bu sêŋgutô dau ŋa lêŋ dabuŋ. Mêtê dau bu tôc asê bu ŋac hoŋ sêmbo ti ŋalôm tigeŋ ma atac whiŋ dau. Alic yom kaiŋ tigeŋ yêc bapia ŋatô - 1 Kor 16:20; 2 Kor 13:12; 1 Tes 5:26; ma 1 Pit 5:14. Mêtê dau kêkuc lau Israel-ŋga si gêbôm, magoc lau Papua Niugini-ŋga si mêtê naŋ êlêmê sêkôm, naŋ sêkam dau.

Pol ndê bapia ŋamata-ŋga têŋ lau Korin-ŋga

Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol iŋ ŋgac ŋamata-ŋga bu hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau yêc malac Korin, ma iŋ kôm gweleŋ mbo malac dau ŋasawa hic baliŋ ma kêdôhôŋ lau naŋ sic hu sêkêŋ whiŋ Yisu (Apo 19:1-17).

Tiŋambu Pol mbo whiŋ ŋac dom, ma ŋgô ŋawaê pi ŋawapac daêsam naŋ hôc asê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma ŋac sêto bapia têŋ iŋ ma sêndac iŋ bu whê yom ŋatô sa. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ to bapia dindec têŋ ŋac, têŋ têm iŋ dau mbo malac Epesas. Ŋawapac ŋatô naŋ iŋ to yom pi, naŋ lau sêsa lêŋ mockaiŋ-ŋga, sêwhê dandi kôc-kôc, seŋ Mwasiŋ Dabuŋ ŋa lêŋ so, sêkôc gauc so pi yom datisa akêŋ lau batê-ŋga, ma sêŋyalê yom pi Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ ŋapep dom. Ma ŋac sêtoc mwasiŋ sêsôm yom awha wakuc-ŋga sa hôc gêlêc mwasiŋ hoŋ.

Pol to yom dindec têŋ lau Korin-ŋga, tigeŋ yom daêsam hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ, ma gitôm bu puc yac dôŋ bu datimêtê dauŋ ŋapep ma dasap mêtê ŋayham dôŋ.

Pol ndê yom ŋamata-ŋga

1 Aö Pol, naŋ Anötö kêgalêm aö sa kêkuc iŋ ndê atac whiŋ dec gati Yisu Kilisi ndê †aposel. Alu yac neŋ asidôwa Sostene ato bapia dindec 2 têŋ Anötö ndê gôlôwac dabuŋ yêc malac Korin. Alu ato têŋ mac lau hoŋ naŋ ati lau dabuŋ, ŋahu bu Anötö piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi. Aêc, Anötö kêgalêm mac sa bu ati iŋ ndê lau dabuŋ, awhiŋ lau akêŋ gameŋ hoŋ, naŋ sêtoc yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê sa. Yisu tigeŋ ti yac neŋ Pômdau, ma ŋac si Pômdau bocdinaŋ. 3 Mwasiŋ ti yom malô têŋ mac, akêŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gêm daŋge Anötö tu iŋ ndê mwasiŋ-ŋga

4 Tôm bêc hoŋ aö gam daŋge aneŋ Anötö, tu mwasiŋ naŋ iŋ kêŋ têŋ mac tu mac nem akêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga. 5 Yomandô. Tu mac ati Kilisi ndê lau-ŋga, dec Anötö ndê mwasiŋ kêsalê mac ahuc, ma gêm mac sa bu aŋyalê Anötö ndê yom ma asôm yom dau asê. 6 Ma ŋalêŋ dinaŋ Anötö ndê mwasiŋ puŋ ŋawaê naŋ yac ahoc asê pi Kilisi, naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ dôŋ yêc mac nem ŋalôm. 7 Tu dinaŋ-ŋga têŋ têm dindec naŋ mac hoŋ ambo ti tamkwê ŋandô bu alic bêc naŋ Anötö oc hoc yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi asê, naŋ mac apônda Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ daŋ dom. 8 Ma Anötö oc puc mac dôŋ bu alhac ŋaŋga e bêc naŋ yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi mbu meŋ, dec mac oc alhac iŋ aŋgô-ŋga ti nem yom me giso mbasi. 9 Anötö naŋ kêgalêm mac sa bu piŋ mac dôŋ anem damiŋ iŋ ndê Atu Yisu Kilisi, yac neŋ Pômdau, naŋ gic bata bu yob mac ŋalêŋ dinaŋ. Ma yom hoŋ naŋ iŋ gic bata têŋ yac, naŋ oc kôm ŋandô sa.

Yham dom bu Kilisi ndê lau sêwhê dau kôc

10 O asidôwai. Yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi kêkiŋ aö bu wanem gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga wanem iŋ aŋgô, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö bu w anem la mac bocdec bu. Ahu nem mêtê awhê daôm kôc-kôc-ŋga siŋ! Apiŋ daôm dôŋ ma ambo ti ŋalôm tigeŋ bu mac nem yom ti gauc daŋ so dau dom. 11 O asidôwai. Aö gasôm yom dinaŋ ŋahu bu Klowe ndê lau ŋatô sêkêŋ puc aö bu mac nem lau ŋatô sêseŋ dandi e sêwhê dandi kôc-kôc. 12 Aö gaŋgô bu mac nem lau ŋatô sêsôm bu sêŋkuc aö Pol, ma ŋatô sêsôm bu sêŋkuc Apolos, ma ŋatô sêŋkuc Pita, ma ŋatô sêsôm bu sêŋkuc Kilisi. 13 Oyaê! Mac gauc gêm sake? Kilisi whê dau kôc, a? Lau sic aö Pol lec ndu pi a gicso dau bu nem mac sa, a? Mac aliŋ busaŋgu tu aö neŋ ŋaê-ŋga, a? 14 Aö gam daŋge Anötö bu aö kaku mac nem lau daêsam dom. Aö kaku Krispas lu Gaius. 15 Tu dinaŋ-ŋga dec oc tôm dom bu ŋamalac daŋ sôm bu mac aliŋ busaŋgu tu aneŋ ŋaê-ŋga. 16 Yomandô aö kaku lau naŋ sêmbo Stepanas ndê andu sêwhiŋ, magoc ŋac lau dinaŋ eŋ. Aö bu waŋku mac nem lau ŋatô whiŋ, dec kalhiŋ siŋ su. 17 Kilisi kêkiŋ aö bu waŋku lau dom, magoc iŋ kêkiŋ aö bu wanem mêtê. Ma ŋawaê naŋ gahoc asê pi Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau, naŋ yom ti ŋaclai atu.

Bocdinaŋ aö taŋkwê gauc atu-tu nom-ŋga bu nem aö sa tu wanem mêtê-ŋga dom. Mba! Aö gatec bu wakôm a gicso dau ndê ŋaclai ti gêŋ ŋambwa.

Kilisi tôc Anötö ndê ŋaclai ti gauc atu asê

18 Aö gasôm yom dinaŋ, ŋahu bu ŋawaê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, tôc Anötö ndê ŋaclai asê têŋ yac lau naŋ iŋ bu nem yac si. Magoc lau naŋ sic waê bu sêniŋga, naŋ sêŋgô yom pi a gicso dau gitôm yom gauc mbasi-ŋga. 19 Bu sêto Anötö ndê yom daŋ yêc bocdec bu:

> Lau ti gauc atu-tu nom-ŋga, ma ŋac naŋ gauc gêm bu sêŋyalê gêŋ hoŋ ŋahu, naŋ waseŋ ŋac si gauc su, ma watôc asê bu gêŋ ŋambwa. *[Ais 29:14]*

20 Bocdinaŋ, mac lau tigauc ma gwalam akwa ma mac lau nom-ŋga naŋ aŋsahê bu akip gêŋ hoŋ ŋahu sa, mac nem gauc dau ŋandô nde? Anötö tôc asê bu ŋamalac si gauc atu-tu nom-ŋga, iŋ gitôm gêŋ gauc mbasi-ŋga. 21 Ma iŋ tôc iŋ ndê gauc atu asê bocdec bu. Iŋ kôm bu lau nom-ŋga sêtôm dom bu sêŋyalê iŋ ŋa ŋac dau si gauc. Ma iŋ ndê ŋawaê ŋayham naŋ yac ahoc asê, naŋ lau nom-ŋga sêlic bu yom gauc mbasi-ŋga. Tigeŋ Anötö dau gêlic ŋayham bu nem lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋawaê dau, naŋ si. 22 Lau Israel-ŋga takwê bu sêlic gêŋ dalô. Ŋac bu sêlic, dec oc sêkêŋ whiŋ. Ma lau Grik sêŋsalê yom ti gauc atu, bu sêŋgô dec oc sêkêŋ whiŋ. 23 Magoc yac mba mêtê hêganôŋ Kilisi ti iŋ ndê mbac ndu pi a gicso dau. Yom dau kêkuc gêŋ naŋ lau Israel-ŋga takwê, naŋ dom, ma bocdinaŋ dec sêkêŋ whiŋ dom. Ma lau Grik sêlic gitôm yom gauc mbasi-ŋga. 24 Magoc lau Israel ti lau Grik bocke naŋ Anötö kêgalêm ŋac sa sêti iŋ ndê, naŋ sêkôc yac mba yom pi Kilisi sa, ma sêŋyalê bu iŋ Anötö ndê ŋaclai ti gauc ŋahu. 25 Bu gauc naŋ Anötö kêkuc, dec kêmasaŋ lêŋ bu Yisu sip nom meŋ ma mbac ndu pi a gicso dau, naŋ lau sêlic bu lêŋ gauc mbasi-ŋga. Magoc Anötö ndê gauc dau hôc gêlêc ŋamalac si gauc atu-tu hoŋ. Ma Anötö ndê lêŋ dinaŋ, lau sêlic bu lêŋ ŋaclai mba-ŋga, magoc hôc gêlêc ŋamalac hoŋ si ŋaclai su.

26 O asidôwai, akôc gauc pi daôm. Têŋ ndoc mac aŋgô ŋawaê ŋayham tiwakuc ma atap Anötö ndê galem sa, naŋ mac ambo atôm lau tigauc me lau ti ŋaclai atu, me lau tiwaê? Mba! 27 Anötö tac whiŋ bu êŋyaliŋ lau naŋ lau nom-ŋga sêlic bu lau gauc mbasi-ŋga, ma lau ŋaclai mba-ŋga, naŋ sa, tu bu kôm lau tigauc ma lau tiŋaclai maya sa têŋ bêc ŋambu-ŋga. 28 Lau naŋ lau nom-ŋga sêpu ma sêlic bu lau waêmba ma lau ŋambwa, naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa, tu bu êŋgwiniŋ lau naŋ sêtoc dau sa-ŋga. 29 Tu dinaŋ-ŋga dec gitôm dom bu lau daŋ sêŋgiyaŋ dau sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. 30 Bu Anötö dau piŋ yac dôŋ tam damiŋ Yisu Kilisi, naŋ ti yac neŋ gauc ŋahu. Ma Kilisi dau ti yac neŋ ŋahu dati lau gitêŋ ti lau dabuŋ-ŋga, ma iŋ ti ŋahu Anötö gêm yac si-ŋga. 31 Bocdinaŋ, aŋkuc yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

> Asa naŋ bu po dau sa, naŋ po dau sa tu Pômdau-ŋga eŋ. *[Jer 9:24]*

2

Pol gêm mêtê ŋa iŋ dau ndê gauc ti licwalô dom

1 O asidôwai, gauc nem têm ŋamata-ŋga naŋ aö gahôc asê mac. Têŋ ndoc dinaŋ aö gahêgo dauŋ pi yom ŋayham-ŋayham me yom ti gauc atu-tu tu bu wawhê Anötö ndê yom sa têŋ mac-ŋga dom. Mba! 2 Aö gahu yom pi gêŋ daêsam siŋ, ŋahu bu aö gauc gêm tidôŋ bu wasôm yom pi Yisu Kilisi tawasê, ma pi iŋ ndê mbac ndu pi a gicso dau. 3 Têŋ têm aö gahôc asê mac, naŋ aö gameŋ tôm ŋgac ti licwalô dom. Aö gatöc dauŋ ma katitec ŋandô tu gweleŋ naŋ Anötö kêŋ sip aö amaŋ-ŋga. 4 Ma aö gam mêtê ti gasôm yom têŋ mac kakuc gauc atu-tu nom-ŋga tu wambac yom mac-ŋga dom. Aö gasôm aneŋ yom ma Anötö ndê Ŋalau tôc iŋ ndê ŋaclai asê bu puc aneŋ yom dôŋ. 5 Ŋalêŋ dinaŋ mac nem akêŋ whiŋ ŋahu sip aneŋ gauc me ŋamalac si gauc dom, magoc sip Anötö ndê ŋaclai.

Ŋalau tôc Anötö ndê gauc atu asê

6 Bocdinaŋ, têŋ ndoc yac bu anem mêtê, naŋ taŋkwê gauc atu-tu nom-ŋga tu puc yac mba yom dôŋ-ŋga dom. Mba. Magoc yac bu ambo awhiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋaŋga, naŋ dec oc tôm bu yac asôm yom ti gauc atu-tu têŋ ŋac. Magoc yom dau kêkuc lau

nom-ŋga si gauc, me gôliŋwaga têm dindec-ŋga naŋ oc sêniŋga, naŋ si gauc dom. 7 Mba. Yom naŋ yac ahoc asê, naŋ kêkuc Anötö ndê gauc, ma hêganôŋ lêŋ naŋ iŋ kêmasaŋ muŋ-ŋga andô lê, tu bu nem yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Yisu, naŋ si, ma datap iŋ ndê ŋawasi sa. Lêŋ dau kêkuc iŋ ndê gauc atu, naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, ma yêc siŋ dau têŋ lau nom-ŋga. 8 Gôliŋwaga têm dindec-ŋga daŋ sêŋyalê lêŋ dau ŋahu dom. Ŋac bu sêŋyalê, dec oc tôm dom bu sêkic yom bu sêndic Pômdau Ŋawasi Ŋadau ndu pi a gicso dau. 9 Magoc ŋac sêŋyalê dom. Tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc muŋ su, naŋ whê sa bocdec bu:

Gêŋ ŋayham naŋ Anötö kêmasaŋ gwanaŋ
tu lau naŋ atac whiŋ iŋ-ŋga, naŋ lau
daŋ sêlic dom, daŋ sêŋgô ŋawaê dom,
ma lau daŋ sêŋyalê dom. *[Ais 64:4]*

10 Tigeŋ Anötö ndê Ŋalau tôc gêŋ dau asê têŋ yac. Bu Ŋalau dau kip gêŋ hoŋ ŋahu sa, ma kêyalê gêŋ hoŋ. Ma iŋ kêyalê Anötö ndê gauc atu-tu, naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ whiŋ. 11 Aŋgô! Asa gitôm bu êŋyalê yom naŋ ŋamalac daŋ gauc gêm yêc ndê ŋalôm? Lau daŋ sêŋyalê dom, magoc ŋamalac dau ndê ŋalau kêyalê iŋ ndê gauc. Ma bocdinaŋ lau daŋ sêŋyalê Anötö dau ndê gauc dom, magoc Anötö ndê Ŋalau tawasê kêyalê. 12 Anötö tac whiŋ bu yac taŋyalê mwasiŋ naŋ iŋ kêŋ têŋ yac ŋambwa. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋalau naŋ iŋ kêŋ têŋ yac, naŋ ŋalau nom-ŋga daŋ dom, magoc iŋ dau ndê Ŋalau. 13 Ma yac ahoc yom asê pi Anötö ndê mwasiŋ dau. Magoc yac asôm yom aŋkuc gauc atu-tu naŋ lau nom-ŋga sêtoc sa, naŋ dom. Yac asôm asê tôm Ŋalau Dabuŋ kêdôhôŋ yac. Yom ŋandô pi gweleŋ naŋ Anötö kôm tu yac neŋ gatuŋ-ŋga, naŋ yac asôm asê têŋ lau naŋ Ŋalau Dabuŋ mbo ŋac si ŋalôm, aŋkuc yom ti gauc naŋ Ŋalau dau kêŋ têŋ yac. 14 Magoc lau naŋ Anötö ndê Ŋalau mbo ŋac si ŋalôm dom, naŋ oc sêtôm dom bu sêkôc yom naŋ Ŋalau dau kêdôhôŋ yac, naŋ sa. Ŋahu bu ŋac sêlic gêŋ dau gitôm gêŋ gauc mbasi-ŋga, ma tôm dom bu sêŋyalê. Ŋalêŋ tigeŋ naŋ tôm bu sêŋyalê, naŋ Ŋalau Dabuŋ whê ŋac si gauc sa. 15 Bocdinaŋ yac lau naŋ dakôc Ŋalau Dabuŋ sa su, naŋ datôm bu taŋsahê ti taŋyalê gêŋ hoŋ ŋahu. Magoc lau naŋ sêkôc Ŋalau sa su dom, naŋ sêtôm dom bu sêŋyalê yac neŋ ŋahu. 16 Gauc nem Anötö ndê yom daŋ, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, ma asa
gitôm bu êndôhôŋ iŋ? *[Ais 40:13]*

Lau nom-ŋga daŋ sêŋyalê dom, magoc yac taŋyalê, ŋahu bu Ŋalau Dabuŋ tôc Kilisi ndê gauc asê têŋ yac.

3

Lau Korin-ŋga sêkêŋ whiŋ gwalec

1 O asidôwai hac. Têŋ ndoc aö gambo gawhiŋ mac, naŋ aö gasôm yom têŋ mac tôm gasôm têŋ lau nom-ŋga naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac dom. Ŋahu bu mac atôm balêkoc dedec tu nem lêŋ akêŋ whiŋ Kilisi-ŋga. 2 Yom naŋ aö gasôm têŋ mac, naŋ tôm aö gakêŋ mac anôm su ŋambwa. Bu mac atôm balêkoc dedec naŋ sêtôm dom bu sênеŋ gêŋ ŋaŋga. Ma kwahic d ec aö galic bu mac ambo bocdinaŋ ŋapaŋ. 3 Ŋahu bu tôm bêc hoŋ mac am lêmuŋ ti aseŋ daôm ŋapaŋ. Mac asap lêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ, dec tôc asê bu mac aŋkuc lêŋ ŋalôm akwa-ŋga, ma Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ mac nem lêŋ dom. 4 Bu mac awhê daôm kôc-kôc, ma mac nem lau ŋatô sêsôm bu sêŋkuc aö Pol, ma ŋatô sêsôm bu sêŋkuc Apolos. Mac nem gauc dinaŋ iŋ gauc nom-ŋga ŋambwa.

Aposel sem gweleŋ sêtôm lau akiŋ ŋambwa

5 Aö bu wandac mac bu Apolos i ŋ asa? Ma aö Pol dec aö asa? Aŋgô su naŋ. Yac lau akiŋ ŋambwa, naŋ ahoc Pômdau ŋawaê asê, ma tu ŋawaê dinaŋ-ŋga dec mac akêŋ whiŋ iŋ. Yac akôm mba gweleŋ têŋtêŋ tôm iŋ kêŋ têŋ yac. 6 Aö d auŋ gatôm ŋgac naŋ sô gêŋ ŋawhê sip nom. Ma Apolos iŋ gitôm ŋgac naŋ kêsôwê bu sip gêŋ ŋawhê naŋ aö gasô. Magoc Anötö dau kôm gêŋ dau po pi meŋ. 7 Bocdinaŋ atoc ŋgac naŋ sô gêŋ, me ŋgac naŋ kêsôwê bu, naŋ sa dom, bu alu ŋgac akiŋ ŋambwa. Atoc Anötö sa, bu iŋ kôm gêŋ po tiatu. 8 Ŋamalac naŋ sô gêŋ ŋawhê, ma ŋamalac kêsôwê bu sip-ŋga, iŋlu lu-lu si gweleŋ ŋahu tigeŋ. Ma Anötö oc kêŋ ŋaôli têŋ iŋlu, êŋkuc gweleŋ naŋ iŋlu sêkôm. 9 Gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga naŋ yac akôm ambo mac ŋalôm, naŋ gitôm yac akôm gweleŋ yêc yac mba ôm têŋtêŋ dom. Mba.

Bu mac hoŋ atôm Anötö ndê ôm tigeŋ, ma yac atôm iŋ ndê lau akiŋ naŋ akôm gweleŋ yêc ôm dau.

Gôlôwac dabuŋ sêtôm Anötö ndê andu

Ma mac atôm Anötö ndê andu naŋ iŋ bu kwê sa. 10 Tôm Anötö ndê mwasiŋ puc aö dôŋ dec aö gam mêtê mac. Aö gakôm gweleŋ dinaŋ gitôm gwalam akwa kwê andu-ŋga, naŋ kêsuhuŋ alhö sip nom gi. Ma lau ŋatô naŋ sem gweleŋ mêtê-ŋga sêŋkuc aö, naŋ sêtôm lau naŋ sic daŋ ti lêlôm ma akiŋkwa pi alhö naŋ aö kasuhuŋ muŋ su. Mac lau asa naŋ bu akôm gweleŋ tu andic dabiŋ andu dau-ŋga, naŋ ayob daôm bu akôm gweleŋ dau ŋapep eŋ. 11 Bu Yisu Kilisi tawasê iŋ ti yac neŋ dakêŋ whiŋ ŋahu. Kilisi dau gitôm alhö naŋ Anötö kêŋ bu lau sêkwê andu pi-ŋga, ma alhö ŋandô daŋ yêc dom. 12 Lau ŋatô sêkôm gweleŋ ŋayham tu bu sêkwê andu sa pi alhö dau, naŋ gitôm sêkwê andu ŋa gol me silba me hoc ŋayham. Magoc lau ŋatô sêkôm gweleŋ bambaliŋ, naŋ gitôm sêkwê andu ŋa gêŋ ŋambwa gitôm kwaŋ me a babalê. 13 Têŋ bêc ŋambu-ŋga Anötö oc êŋsahê lau tigeŋ-tigeŋ si gweleŋ ŋa ya, ma ya oc tôc ŋac si gweleŋ ŋa-ŋandô asê tiawê. 14 Ŋac naŋ sêkôm gweleŋ ŋayham, naŋ si gweleŋ ŋa-ŋandô oc gacgeŋ yêc. Ya oc neŋ su dom, ma ŋac oc sêtap si ŋaôli sa. 15 Magoc ŋac naŋ sêkôm gweleŋ bambaliŋ, naŋ ya oc êŋsahê ŋac si gweleŋ ma neŋ hoŋ su niŋga. Ŋac lau dau oc sêwê sa yêc yawahô, magoc ŋac si gweleŋ ŋandô daŋ oc gacgeŋ yêc dom.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si ŋahu yêc nom dom

16 O lauhac! Mac atôm Anötö ndê lôm dabuŋ, ma Anötö ndê Ŋalau mbo mac nem ŋalôm. Mac aŋyalê yom dinaŋ, me mba? 17 Yomandô, mac atôm Anötö ndê lôm, ma lôm dau iŋ gêŋ dabuŋ. Tu dinaŋ-ŋga asa naŋ kôm Anötö ndê andu dabuŋ tisac, naŋ Anötö oc kôm iŋ tisac bocdinaŋ.

18-20 Aŋsau daôm pi gauc naŋ lau nom-ŋga sêlic bu gauc atu-tu, naŋ dom. Bu gauc naŋ lau nom-ŋg a sêlic bu gauc atu-tu, naŋ Anötö gêlic tôm gêŋ gauc mbasi-ŋga. Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Gauc atu-tu naŋ ŋamalac sêtoc dau sa pi,
naŋ Anötö oc nem kwi ti ŋac si akô bu
sêsip sêndi-ŋga. *[Job 5:13]*

Ma yom daŋ tiyham sêto yêc bocdec bu:

Pômdau kêyalê gauc naŋ lau nom-ŋga
sêtoc sa ti gauc atu-tu, ma iŋ gêlic gitôm
gêŋ ŋandô mbasi-ŋga. *[BW 94:11]*

Bocdinaŋ, mac nem asa naŋ gauc gêm bu iŋ ŋamalac ti gauc atu-tu pi gêŋ nom-ŋga, magoc kêyalê Anötö dom, naŋ hu gauc nom-ŋga siŋ, ma ti ŋamalac gauc mbasi-ŋga. Ma ŋalêŋ dinaŋ dec oc tôm bu iŋ ti ŋamalac tigauc yêc Anötö aŋgô-ŋga.

21 Bocdinaŋ dec atoc daôm sa tu aŋkuc aö Pol, me Apolos, me ŋamalac daŋ-ŋga dom! Bu gêŋ ŋayham hoŋ naŋ tôm bu po mac sa, naŋ meŋ akêŋ Anötö tigeŋ. 22 Iŋ kêkiŋ aö Pol, lu Apolos ma Pita atôm lau akiŋ, tu bu anem mac sa-ŋga. Ma mac nem gameŋ ambo-ŋga ti nem têm ambo tamli-ŋga ma têm ambac ndu-ŋga, gêŋ naŋ kwahic dec sêmbo ti gêŋ naŋ oc sêhôc asê tiŋambu, gêŋ hoŋ dinaŋ Anötö ti ŋadau ma kêŋ têŋ mac bu nem mac sa. 23 Ma Anötö tigeŋ piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi, ma Kilisi ndê ŋahu yêc Anötö dau.

4

Lau aposel si gweleŋ ti sakiŋ

1 Bocdinaŋ, alic yac atôm Kilisi ndê lau akiŋ ŋambwa, naŋ iŋ gêlic yac atôm bu akôm iŋ ndê gweleŋ, dec kêŋ Anötö ndê yom naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ sip yac amaŋ. 2 Ma yac hoŋ taŋyalê su, bu yac neŋ ŋadau bu kêŋ gweleŋ sip yac amaŋ, naŋ dayob ŋapep dandic ŋawaê. 3-4 Bocdinaŋ iŋ lêŋ solop bu yac datôc gwaniŋ yac neŋ gweleŋ ti sakiŋ tu bu taŋsahê bu yac akôm ŋapep me mba. Aö neŋ atac pa su pi gweleŋ naŋ Anötö kêŋ sip aö amaŋ. Tigeŋ yom dinaŋ whê aö sa bu aö ŋgac akiŋ gitêŋ lec dom. Aö gahêgo dauŋ tu gauc bocke mac akôc, me lau ŋatô sêkôc, me aö dauŋ gakôc pi aneŋ sakiŋ-ŋga lec dom. Bu Pômdau tawasê ti ŋadau bu êŋsahê aö-ŋga. 5 Bocdinaŋ gauc nem bu aŋsahê lau pi ŋac si lêŋ ti sakiŋ ŋagahô dom, ahôŋ Pômdau ndê bêc bu mbu meŋ-ŋga. Têŋ dinaŋ gêŋ naŋ siŋ dau yêc ŋasec ŋalôm, ma gauc hoŋ naŋ yêc ŋamalac si ŋalôm, naŋ Pômdau dau oc hoc asê tiawê.

Ma têŋ dinaŋ lau hoŋ naŋ sic waê bu sêtap waê sa, naŋ oc sêtap sa akêŋ Anötö tôm ndi.

6 O asidôwai hac. Aö gato yom dinaŋ pi alu Apolos gitôm yom gôliŋ daŋ, tu bu wawhê mac nem gauc sa-ŋga. Aö bu wandôhôŋ yom ŋalhô daŋ têŋ mac, naŋ sêsôm bocdec bu, “Ayob bu akôm gêŋ daŋ so Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ dom.” Mac bu aŋyalê yom dau ŋahu, dec oc tôm dom bu mac atoc ŋamalac daŋ sa hôc gêlêc daŋ su. 7 Am asa naŋ toc daôm sa, naŋ ŋgô. Asa sôm bu am hôc gêlêc lau ŋatô? Ma am nem gêŋ sake yêc, naŋ am tap sa yêc Anötö ndê dom? Ma am nem gauc ti gêŋ ŋayham hoŋ bu meŋ akêŋ Anötö, dec tu sake-ŋga am toc daôm sa bu am nem gêŋ hoŋ ŋahu am daôm?

8 Bocke? Anötö ndê mwasiŋ kêsalê mac ahuc su, a? Mac gauc gêm bu mac atôm lau ti lêlôm Anötö ndê mwasiŋ-ŋga, a? Mac atap têm ŋambu-ŋga sa su, dec andöc atôm kiŋ ma kwin ma am gôliŋ awhiŋ Kilisi, magoc yac hic lec mba, a? Oyaê! Têm dau bu meŋ sa su, dec oc ŋayham kêlêc, ma bocdinaŋ dec oc tôm bu yac hoŋ danem gôliŋ dawhiŋ dauŋ. Magoc mba! 9 Bu yac lau aposel ambo nom atôm lau waêmba naŋ atiŋambu lau hoŋ, ma atôm lau naŋ sêkic yom bu sêndic ŋac ndu. Aö gauc gêm bu Anötö kêgwiniŋ yac ma kêŋ yac ambo bocdinaŋ atôm dôhôŋ bu lau hoŋ ma aŋela sêwhiŋ sêlic. 10 Tu Kilisi-ŋga dec lau nom-ŋga sêlic yac atôm lau gauc mbasi-ŋga. Magoc yêc Kilisi ndê lau ŋalôm, mac apo daôm sa bu ati lau ti gauc atu-tu, a? Yac lau licwalô mba, magoc mac lau ti licwalô atu, a? Bocke dec mac lau ti waêm, magoc yac hic lec lau waêŋ mba? 11 Ŋasawa baliŋ su e meŋ têŋ kwahic dec, yac ahôc ŋawapac daêsam. Gêŋ yô yac, bu yô yac, yac mba ŋakwê mbasi, lau sic yac, ma yac mba gameŋ andöc-ŋga mbasi. 12 Yac amaŋ am gweleŋ atu tu akôm kwaŋ dauŋ-ŋga. Lau sêpu yac, tigeŋ yac am mbec ŋac ô. Sêkêŋ kisa yac, magoc ahôc ti atac pa su. 13 Lau sêsec yac, magoc yac asôm yom malô ô. Sêlic yac atôm gêŋ ŋapopoc nom-ŋga ŋambwa. Ŋawapac kaiŋ dinaŋ yac ahôc ŋapaŋ.

14 Aö gato yom dinaŋ tu bu wakôm mac mayam daôm-ŋga dom. Mba. Aö galic mac tôm aneŋ balêkoc atac whiŋ-ŋga, ma tu dinaŋ-ŋga dec gato tu wakêŋ puc mac-ŋga. 15 Yêc Kilisi ndê gôlôwac dabuŋ ŋalôm, lau daêsam sêmbo, naŋ sêtôm bu sêndôhôŋ mac. Tigeŋ tôm dom bu mac alic ŋac tôm damami. Magoc aö galic dauŋ tôm mac damam, ŋahu bu mac akêŋ whiŋ Yisu Kilisi tu ŋawaê ŋayham naŋ aö gahoc asê pi iŋ-ŋga. 16 Tu dinaŋ-ŋga dec waŋgilí mac bu aŋkuc aneŋ lêŋ. 17 Ma bocdinaŋ dec aö bu waŋkiŋ Timoti têŋ mac loc. Iŋ sap Pômdau dôŋ ŋaŋga eŋ, ma iŋ aneŋ balê atac whiŋ-ŋga solop. Aneŋ yom ti lêŋ hoŋ naŋ gasa tu kakuc Yisu Kilisi-ŋga, naŋ iŋ oc whê sa bu kêŋ gauc mac. Ma iŋ oc êndôhôŋ mac êŋkuc mêtê naŋ aö gam, ma yom naŋ aö dauŋ kadôhôŋ têŋ gôlôwac dabuŋ yêc gameŋ hoŋ.

18 Mac nem lau ŋatô sêtoc dau sa kêlêc ma sêpu aö ti aneŋ yom, ŋahu bu ŋac gauc gêm bu aö oc watêŋ mac waloc dom. 19 Tigeŋ Pômdau bu lic ŋayham, dec ŋasawa sauŋ eŋ aö oc waloc. Ma aö oc wakip lau naŋ sêtoc dau sa, naŋ si yom ŋahu sa. Ma gêŋ daŋ whiŋ, naŋ oc waŋyalê ŋaclai bocke dec puc ŋac dôŋ. 20 Bu lau naŋ Anötö gêm gôliŋ ŋac, naŋ sêsôm yom ŋambwa dom, magoc Anötö ndê ŋaclai puc ŋac si yom dôŋ. 21 Bocke? Mac atac whiŋ bu aö waloc ma wamatôc mac tôm damba naŋ hi iŋ ndê balêkoc ŋa sö, me mac atac whiŋ bu aö waloc ma waŋkuc mêtê atac whiŋ-ŋga ti lêŋ yom malô-ŋga?

5

Yom pi ŋgac mockaiŋ-ŋga

1 Lau daêsam sêŋgô ŋawaê pi ŋgac mock-aiŋ-ŋga daŋ naŋ mbo mac nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm. Yac gauc gêm bu lau sam-buc sêkôm mêtê sac, magoc ŋac oc sêkôm mêtê sac sambuc gitôm ŋgac dinaŋ kôm, naŋ dom. Iŋ gêm awhê naŋ iŋ damba gêm muŋ su. 2 Bocke? Mac atoc daôm sa ma alic mêtê dau ŋayham, a? Oc tôm bu iŋ ndê mêtê kôm mac nem ŋalôm ŋawapac ma mayam daôm atu, e atiŋ iŋ su yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm. Magoc tu sake-ŋga mac akôm dom? 3 Kwahic dec aö gambo ahê mac, magoc aneŋ ŋalôm sambuc yêc whiŋ mac. Ma aö gauc gêm lêŋ tamatôc ŋgac dau-ŋga gwanaŋ su, gitôm aö dauŋ gambo gawhiŋ mac ma

yac tamatôc iŋ. 4 Tu yac neŋ Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga, aö wasôm têŋ mac bu akac daôm sa ma amatôc giso dau. Aŋyalê bu Pômdau Yisu ndê ŋaclai yêc mac, ma aneŋ ŋalôm sambuc yêc whiŋ mac bocdinaŋ. 5 Atiŋ ŋgac dau su yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma akêŋ iŋ mbu sip Sadaŋ ndê gôliŋ ŋapu. Ŋalêŋ dinaŋ dec mboe iŋ oc nem dau kwi ma hu ndê mêtê ŋalôm akwa-ŋga siŋ. Ma bocdinaŋ dec têŋ Pômdau ndê bêc êmatôc lau-ŋga, iŋ ndê gatu oc niŋga dom.

6 Mac atoc daôm sa yham dom. Gauc nem yist. Mac aŋyalê su bu yist ŋagec oc êŋsôwec malô-malô yêc bolom ŋalôm e nem bolom sambuc ahuc. Ma mêtê sac gitôm bu êŋsôwec yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm gitôm yist. 7 Tu dinaŋ-ŋga dec atiŋ ŋgac mockaiŋ-ŋga dinaŋ su yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, bu iŋ ndê mêtê ŋalôm akwa-ŋga gitôm yist. Ma bocdinaŋ dec mac oc ambo atôm bolom wakuc yist mbasi-ŋga. Bu Kilisi, naŋ sic ndu gitôm Domba †Pasowa-ŋga, naŋ kêgaho mac su yêc lêŋ ŋalôm akwa-ŋga, dec mac ati lau wakuc su. 8 Bocdinaŋ dec atec yist akwa naŋ ŋahu sip mêtê sac, tôm lau Israel-ŋga naŋ sêkôc yist hoŋ su yêc ŋac si andu têŋ ndoc Pasowa-ŋga. Ma asa nem lêŋ tiwakuc, tu bu andi atôm bolom yist mba-ŋga, naŋ ŋahu hêganôŋ lêŋ ŋawasi ma lêŋ yom ŋandô-ŋga.

9 Aö gato bapia daŋ têŋ mac muŋ su, ma gasôm têŋ mac bu andic ahê lau mockaiŋ-ŋga. 10 Aö gato yom dau hêganôŋ lau sambuc dom. Aö gato hêganôŋ lau naŋ sêmbo gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ sêkôm sac. Ŋahu bu lau sambuc si lêŋ mockaiŋ-ŋga me mêtê sêneŋ gêŋ ŋawahô-ŋga me mêtê sêŋsau lau tu sêŋgaho ŋac si gêŋ-ŋga me lêŋ sênem akiŋ gwam-ŋga, naŋ gêm nom ahuc sambuc. Ma aö bu wasôm têŋ mac bu andic ahê lau sambuc ti ŋac si lêŋ sac, dec oc tôm dom bu mac atap ŋasawa daŋ sa yêc nom tu ambo-ŋga. 11 Aö gasôm têŋ mac bu andic ahê ŋamalac bocke naŋ sam dau bu ŋamalac kêŋ whiŋ-ŋga, magoc kôm sac ŋapaŋ. Mac nem asa naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga, me gêŋ gêŋ ŋawahô, me gêm akiŋ gwam, me sôm yom sac-sac, me nôm gêŋ e kêŋiŋ iŋ, me kêsau lau bu êŋgaho ŋac si gêŋ, naŋ andic ahê iŋ ŋapep. Andöc awhiŋ iŋ, ma aneŋ gêŋ awhiŋ iŋ dom.

12-13 Gweleŋ tamatôc lau naŋ sêmbo gôlôwac dabuŋ ŋalôm dom, naŋ gic waê yac dom. Anötö dau oc êmatôc ŋac. Magoc lau naŋ sêmbo gôlôwac dabuŋ ŋalôm bu sêkôm sac, dec iŋ yac neŋ gweleŋ bu tamatôc ŋac. Akôm tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bu:

> Ŋamalac bocke naŋ kôm sac, naŋ atiŋ iŋ su yêc mac nem toŋ ŋalôm. *[Diut 17:7]*

6

Lêŋ tamatôc ŋawapac-ŋga

1 Tu sake-ŋga dec mac akêŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si yom têŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga naŋ kêŋ whiŋ dom, bu êmatôc? Yom daŋ bu yêc ŋamalac sêkêŋ whiŋ-ŋga lu ŋasawa, dec mac daôm amasaŋ. 2 Aŋyalê tidôŋ! Têŋ ndoc Yisu mbu meŋ, naŋ Anötö oc kêŋ gweleŋ sip i ŋ ndê lau dabuŋ amba, bu sêmatôc lau nom-ŋga. Gweleŋ dau iŋ gweleŋ atu andô, ma yom naŋ kwahic dec yêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋasawa, naŋ gitôm gêŋ sauŋ. Boc-dinaŋ dec mac atôm bu amatôc. 3 Ma aŋyalê gêŋ atu daŋ tiyham. Yac oc tamatôc aŋela sac si yom whiŋ. Boc-dinaŋ têŋ têm kwahic dec-ŋga yac datôm bu tamatôc yom bocke naŋ yêc yac ŋasawa. 4 Tu dinaŋ-ŋga dec yom bu yêc mac nem ŋamalac lu ŋasawa, naŋ tu sake-ŋga mac akêŋ têŋ lau naŋ si ŋaê mba yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, bu sêmatôc? Mac daôm atôm dom bu amatôc, a? 5 Aö gato y om dindec bu wakôm mac mayam daôm. Bocke? Yêc mac nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ŋamalac tigauc naŋ gitôm bu êmatôc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si yom, naŋ daŋ mbo dom, a?

6-7 Bocke dec mac nem daŋ kêŋ iŋ ndê asidôwa daŋ kalhac lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ aŋgô-ŋga, tu bu sêmatôc iŋlu si yom-ŋga? Tu mac akôm bocdinaŋ-ŋga dec ku mac nem lêŋ aŋkuc Kilisi-ŋga dulu su. Mac nem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô bu sêkôm sac têŋ mac, me sêsôm yom tasaŋ bu sêŋgaho mac nem gêŋ ŋatô su, dec wasôm têŋ mac bu ahu gêŋ dau siŋ têŋ ŋac ma ahôc ŋawapac dau! 8 Magoc mac akôm dom. Mac daôm akôm sac t êŋ daôm, ma aŋgaho nem asidôwai si gêŋ su.

Lau sac oc sêtap undambê sa dom

9 Aŋgô ma aŋyalê! Lau naŋ sêkôm mêtê
sac, naŋ si daŋ oc wêkaiŋ ndê mala yêc
Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga dom. Akôc
gauc ŋapep ma aŋsau daôm dom! Lau
naŋ sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga ŋalêŋ tidau-
tidau naŋ so pwac naŋ Anötö kêmatiŋ tidôŋ
tu lauwhê ma launŋgac sênem dandi-ŋga,
launŋgac naŋ sêkêŋ dau têŋ launŋgac ŋatô, lau
naŋ sem akiŋ gwam, 10 lau kaŋ, lau naŋ seŋ
gêŋ ŋawahô, lau naŋ sênôm gêŋ e kêŋiŋ ŋac,
lau naŋ sêsôm yom sac-sac, lau naŋ sêŋsau
lau tu sêŋgaho ŋac si gêŋ-ŋga, lau kaiŋ dinaŋ
si daŋ oc wêkaiŋ ndê mala yêc Anötö ndê
gameŋ dom. 11 Muŋ-ŋga mac nem lau ŋatô
sêsa lêŋ sac bocdinaŋ. Tigeŋ kwahic dec
yac neŋ Anötö kôm gweleŋ pi mac ŋa iŋ ndê
Ŋalau Dabuŋ. Iŋ kêgwasiŋ mac nem sac hoŋ
su giŋga, ma kôm mac ati lau dabuŋ ma lau
gitêŋ tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga.

12 Mac nem lau ŋatô sêsôm yom bocdec
bu, “Gêŋ hoŋ gitôm bu yac dakôm. Yao daŋ
yêc dom.” Magoc aö wasôm têŋ mac bu
gêŋ hoŋ oc nem yac sa dom. Yomandô,
gêŋ hoŋ gitôm bu yac dakôm, ma yao daŋ
yêc dom. Magoc aö dauŋ gatec bu gêŋ
daŋ nem gôliŋ aö. 13 Ma mac nem lau
ŋatô sêsôm bu, “Anötö kêŋ gêŋ daneŋ-ŋga
tu ŋatac-ŋga, ma kêŋ ŋatac tu gêŋ daneŋ-
ŋga-ŋga. Magoc iŋ oc seŋ gêŋ daneŋ-ŋga
ma ŋatac lu-lu su sêniŋga.” Tu ŋac si
yom dinaŋ-ŋga dec sêlic si ŋamlic tôm gêŋ
ŋambwa-ŋga ma sêkêŋ si ŋamlic bambaliŋ
tu sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga tidau-tidau.
Magoc aŋgô! Anötö kêmasaŋ yac ne ŋ ŋamlic
tu danem akiŋ Pômdau-ŋga, ma Pômdau ndê
gweleŋ nem yac si-ŋga gic waê yac gatuŋ
tigeŋ dom, magoc gic waê yac neŋ ŋamlic
whiŋ. 14 Anötö ndê ŋaclai uŋ Pômdau sa
akêŋ lau batê-ŋga, ma oc uŋ yac sa ti ŋamlic
sambuc bocdinaŋ.

15 Aŋgô su naŋ! Mac nem akêŋ whiŋ
piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi, dec kôm
mac nem ŋamlic ti iŋ ndê ŋandô ŋadaŋga
daŋ. Mac aŋyalê yom dindec, me mba?
Ma bocke dec mac alic ŋayham bu akôc
Kilisi ndê ŋandô ŋadaŋga ma asap pi awhê
mockaiŋ-ŋga? Lêŋ dau sac sambuc! 16 Ŋgac
daŋ bu yêc whiŋ awhê mockaiŋ-ŋga daŋ,
naŋ iŋlu sêti ŋamlic tigeŋ. Mac aŋyalê, me
mba? Gauc nem Anötö ndê yom naŋ sêto
yêc bocdec bu:

Iŋlu oc sêti gêŋ tigeŋ. *[Gen 2:24]*

17 Magoc asa naŋ sap Pômdau dôŋ, naŋ
Ŋalau piŋ iŋlu dôŋ sêti gêŋ tigeŋ.

18 Bocdinaŋ alhö su yêc mêtê mockaiŋ-
ŋga. Bu asa naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga naŋ
kôm mêtê sac têŋ dau ŋamlic, bu mêtê dau
kêyaiŋ iŋ ndê ŋamlic hôc gêlêc mêtê sac ŋatô
naŋ iŋ bu kôm. 19 Aŋgô! Anötö kêŋ Ŋalau
Dabuŋ têŋ mac lau tigeŋ-tigeŋ ma iŋ mbo
nem ŋalôm, dec mac nem ŋamlic gitôm Ŋalau
ndê lôm dabuŋ. Aŋyalê, me mba? Mac
ŋadau daôm dom. 20 Mba! Anötö gêmlhi
mac su ati iŋ ndê, ŋa ŋaôli atu. Tu dinaŋ-ŋga
dec ayob nem ŋamlic ŋapep, tu bu gêŋ hoŋ
naŋ mac akôm, naŋ oc po Anötö ndê waê
sa.

7

Yom pi lauwhê ti launŋgac sênem dandi-ŋga

1 Kwahic dec aö bu waô yom ŋatô naŋ
mac ato sip nem bapia. Mac ato yom pi
mac nem gauc bocdec bu, lauwhê ma ŋgac
bu sênem dau dom, dec oc ŋayham. 2 Gauc
dinaŋ iŋ ŋayham, magoc lêŋ mockaiŋ-ŋga
kêsôwec tiatu yêc nom, ma tu dinaŋ-ŋga dec
wasôm têŋ mac bu iŋ lêŋ ŋayham kêlêc bu
lauwhê sênem ŋgac sa, ma launŋgac sênem
awhê sa. 3 Ma ŋgac daŋ êŋgamiŋ dau têŋ ndê
awhê dom, ma awhê êŋgamiŋ dau têŋ ndê
akweŋ dom. 4 Bu awhê daŋ ti ŋadau dau
ndê ŋamlic tawasê dom, iŋ nakweŋ ti ŋadau
whiŋ. Ma ŋgac daŋ ti ŋadau dau ndê ŋamlic
tawasê dom, iŋ ndê awhê ti ŋadau whiŋ.
5 Bocdinaŋ awhê lu ŋgac sêŋgamiŋ dau têŋ
dandi dom, mboe iŋlu si daŋ ndê ŋalôm kac
iŋ e Sadaŋ êntôm iŋ bu kôm mêtê mockaiŋ-
ŋga. Iŋlu bu si ŋalôm pitigeŋ bu sêmbo ahê
dau ŋasawa sauŋ bu sênem dabuŋ dau tu
sêteŋ mbec-ŋga, dec oc tôm. Magoc têŋ t êm
dau pacndê, naŋ sêmbo sêwhiŋ dau tiyham.
6 Aö gauc gêm bu iŋ lêŋ ŋayham bu lauwhê
ma ŋgac sênem dau, ma tu dinaŋ-ŋga dec
gawhê yom dau sa têŋ mac. Magoc aö gato
tu bu wandic yomsu lauwhê ma ŋgac hoŋ
bu sênem dau-ŋga lec dom. 7 Aö tac whiŋ
bu lau hoŋ sêmbo sêtôm aö dec gambo.
Tigeŋ Anötö gic sam iŋ ndê mwasiŋ tidau-
tidau têŋ ŋamalac tigeŋ-tigeŋ tôm gi. Yac hoŋ
dawêkaiŋ mwasiŋ kaiŋ tigeŋ dom.

8 Aö bu wasôm yom pi lauŋgac sawa, ma
lauwhê sawa. Ŋac bu sênem awhê me ŋgac
wakuc dom, ma sêmbo sêtôm aö gambo, dec
oc ŋayham. 9 Magoc ŋac bu sêŋsahê bu sêtôm
dom bu sêtimêtê dau tu lêŋ ŋalôm ŋagalac-
ŋga, naŋ iŋ oc ŋayham hôc gêlêc bu lauwhê
sawa sênem ŋgac sa, ma lauŋgac sawa sênem
awhê sa tiyham.

10 Aö bu wakêŋ ŋagôliŋ daŋ têŋ lauwhê
ma ŋgac naŋ sem dau sa su. Aö taŋwasêŋ
neŋ yom dom, bu Pômdau dau kêŋ ŋagôliŋ
bocdec bu, awhê daŋ hu ndê akweŋ siŋ
dom. 11 Magoc iŋ bu hu ndê akweŋ siŋ,
naŋ nem ŋgac wakuc dom. Iŋ êŋsahê bu
êmasaŋ yom whiŋ nakweŋ tiyham ma mbu
ndi mbo whiŋ iŋ. Bu mba, naŋ iŋ mbo
tawasê. Ma ŋagôliŋ tigeŋ dinaŋ gic waê
lauŋgac bocdinaŋ. Ŋgac daŋ hu ndê awhê
siŋ dom.

12 Ma aö bu wasôm yom têŋ mac hoŋ, pi
awhê lu ŋgac naŋ sem dau sa su, magoc
daŋ kêŋ whiŋ, ma daŋ kêŋ whiŋ dom. Yom
dindec Pômdau sôm têŋ aö dom, aö dauŋ
gauc gêm bu iŋ lêŋ ŋayham dec bu wasôm
têŋ mac. Ŋgac kêŋ whiŋ-ŋga daŋ bu ndê
awhê kêŋ whiŋ dom, magoc awhê dau tac
whiŋ bu mbo whiŋ iŋ, naŋ ŋgac dau hu iŋ
siŋ dom. 13 Ma awhê kêŋ whiŋ-ŋga daŋ
bu nakweŋ kêŋ whiŋ dom, magoc ŋgac dau
tac whiŋ bu mbo whiŋ iŋ, naŋ awhê dau
hu nakweŋ siŋ dom. 14 Ŋahu bu Anötö oc
lic iŋlu si sem dau-ŋga bu ŋadômbwi tu iŋlu
si daŋ kêŋ whiŋ dom-ŋga lec dom. Mba.
Tu awhê me ŋgac naŋ kêŋ whiŋ-ŋga, dec
Anötö gêlic iŋlu si sem dau-ŋga dinaŋ tôm
gêŋ dabuŋ. Bu bocdinaŋ dom, dec Anötö oc
lic balêkoc naŋ iŋlu sêkwê asê bu ŋadômbwi.
Magoc mba. Iŋ gêlic iŋlu si balêkoc bu
dabuŋ tu iŋ naŋ kêŋ whiŋ-ŋga.

15-16 Bocdinaŋ iŋ lêŋ ŋayham bu lauwhê
ma ŋgac kaiŋ dinaŋ naŋ sem dau su, naŋ
sêhu dandi siŋ dom. Bu mboe am awhê
naŋ kêŋ whiŋ, oc ti lêŋ bu am nem akweŋ
naŋ kêŋ whiŋ dom, naŋ oc tap Anötö ndê
mwasiŋ nem iŋ si-ŋga sa. Ma am ŋgac naŋ
kêŋ whiŋ, mboe am oc ti lêŋ bu Anötö nem
am nem awhê naŋ kêŋ whiŋ dom, naŋ si.
Asa kêyalê? Magoc yom dau iŋ bu ti balaŋ
ŋaŋga tu lauwhê ma lauŋgac sêhu dandi
siŋ-ŋga dom. Bu Anötö kêgalêm yac sa bu
dambo ti yom malô. Bocdinaŋ ŋgac naŋ
kêŋ whiŋ dom bu tac whiŋ bu hu ndê awhê
kêŋ whiŋ-ŋga siŋ, naŋ dec alhac iŋ ahuc
dom. Ma awhê naŋ kêŋ whiŋ dom, naŋ
bocdinaŋ.

Anötö ndê galem, ma lêŋ dambo-ŋga

17 Aö gakêŋ ŋagôliŋ daŋ têŋ gôlôwac
dabuŋ hoŋ naŋ gam mêtê ŋac su, naŋ
hêganôŋ yom hoŋ dindec, ma ŋagôliŋ dau
bocdec bu. Pômdau dau kêmasaŋ ŋamalac si
lêŋ têŋtêŋ su, ma ŋalêŋ bocke naŋ ŋamalac
daŋ mbo têŋ ndoc Anötö ndê galem tap
iŋ sa, naŋ iŋ gauc nem bu hu siŋ dom.
18 Anötö bu êŋgalêm ŋgac naŋ sêsê iŋ ndê
ŋamlic ŋatô su kêkuc lau Israel-ŋga si pwac,
naŋ sa, naŋ goc sêc gêŋ dau ahuc dom. Iŋ
bu êŋgalêm ŋgac daŋ sa naŋ sêsê iŋ su dom,
naŋ goc sêsê iŋ dom. 19 Yac bu dasê lauŋgac
me dasê ŋac dom, iŋ gêŋ ŋandô dom. Gêŋ
ŋandô dau bocdec bu, yac daŋaŋ wambu
Anötö ndê yom hoŋ maŋ. 20 Ŋalêŋ bocke
naŋ lau sêmbo têŋ ndoc Anötö kêgalêm ŋac
sa, naŋ sêsap dôŋ ŋapaŋ. 21 Am bu awhê me
ŋgac akiŋ ŋambwa têŋ têm Anötö ndê galem
tap am sa, naŋ goc hêgo daôm dom. Am bu
tap lêŋ daŋ sa bu nem ŋadau êŋgapwêc am
su, dec oc tôm, magoc iŋ gêŋ atu dom. 22 Bu
awhê me ŋgac akiŋ ŋambwa naŋ Pômdau
kêgalêm iŋ sa, naŋ Pômdau kêgapwêc iŋ su
yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga. Ma am asa naŋ gêm
akiŋ lau daŋ dom, magoc Pômdau kêgalêm
am sa, naŋ goc aŋyalê ŋapep bu kwahic dec
am ti Kilisi ndê awhê me ŋgac akiŋ. 23 Kilisi
gêmlhi mac su ŋa ŋaôli atu. Tu dinaŋ-ŋga
dec aŋyalê ŋapep bu ŋamalac nom-ŋga daŋ ti
mac nem ŋadau ŋandô dom. 24 O asidôwai
hac! Ŋalêŋ bocke naŋ mac ambo têŋ ndoc
Anötö ndê galem tap mac sa, naŋ gauc nem
bu akôm ŋapaŋ ambo Anötö aŋgô-ŋga.

Yom pi lau naŋ sem dandi sa su dom

25 Aö bu wasôm yom pi lau wakuc naŋ
sem dau sa su dom. Pômdau kêŋ ŋagôliŋ
daŋ têŋ aö hêganôŋ ŋac dom. Magoc iŋ
ndê mwasiŋ puc aö dôŋ, dec akêŋ whiŋ aö
ma akôc yom dindec sa. 26 Tu lau sêkêŋ
kisa ŋaŋga têŋ yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga têŋ
têm dindec-ŋga, dec aö gauc gêm lêŋ ŋayham
bocdec bu, lau naŋ sem dau sa su dom,
naŋ sêmbo bocdinaŋ. 27 Am ŋgac naŋ sêhoc

am nem yom asê su bu nem awhê daŋ, naŋ êmsalê lêŋ tu hu yom dau siŋ-ŋga dom. Ma am ŋgac naŋ sêhoc am nem yom asê su dom, naŋ êmsalê awhê tu nem-ŋga dom. 28 Magoc am asa naŋ gauc gêm tidôŋ bu nem awhê me ŋgac, naŋ am kôm sac dom. Tigeŋ lau naŋ sem dau sa su, naŋ oc sêhôc ŋawapac yêc nom dindec, ma aö gatec bu mac atap ŋawapac sa atôm ŋac, dec gasôm yom dinaŋ.

Danem akiŋ Pômdau ti neŋ ŋalôm sambuc

29 O asidôwai, aö wasôm têŋ mac bu têm tiapê su. Bocdinaŋ têŋ kwahic dec ma ndi, naŋ ambo bocdec. Lauŋgac naŋ sem awhê sa su, naŋ sêmbo tôm sem awhê sa dom. 30 Lau naŋ sêtaŋ daŋgibo, naŋ sêmbo tôm sêtaŋ dom. Lau naŋ atac ŋayham, naŋ sêmbo tôm ŋac atac ŋayham dom. Lau naŋ semlhi gêŋ, naŋ sêmbo tôm ŋac si wapa mbasi. 31 Ma lau naŋ sêkôm gweleŋ pi gêŋ nom-ŋga, naŋ gauc nem gêŋ dau êŋlêc dom. Yom dau ŋahu bu nom kwahic dec-ŋga oc yêc ŋapaŋ dom, oc niŋga.*

32 Aö tac whiŋ bu mac ayêm daôm su tu gêŋ nom-ŋga-ŋga lec dom. Lauŋgac naŋ sem awhê sa su dom, naŋ oc sêyêm dau su tu sêkôm Pômdau ndê gweleŋ-ŋga, ma bu sêkôm gêŋ naŋ gic Pômdau tandô ŋayham. 33 Magoc lauŋgac naŋ sem awhê sa su, naŋ oc sêyêm dau su tu gêŋ nom-ŋga-ŋga, tu bu sêkôm ŋac si lauwhêi atac ŋayham sa. 34 Bocdinaŋ sêyêm dau su tu Pômdau tigeŋ-ŋga dom, magoc sêkôm ti ŋalôm lu-lu. Ŋalêŋ tigeŋ, lauwhê akiŋ me lauwhê bocke naŋ sem ŋgac sa dom, naŋ oc sêyêm dau su tu sêkôm Pômdau ndê gweleŋ-ŋga, ma pi lêŋ bu sêtimêtê dau si ŋamlic ti gatu ŋapep. Magoc lauwhê naŋ sem ŋgac sa su, naŋ sêyêm dau su tu gêŋ nom-ŋga-ŋga tu bu sêkôm nakweŋi atac ŋayham sa. 35 Aö gato yom dindec tu bu waŋgwiniŋ mac-ŋga dom. Aö gato bu wanem mac sa, ma bu mac asa lêŋ ŋayham ma anem akiŋ Pômdau ti nem ŋalôm sambuc, ma ahê gauc pi gêŋ nom-ŋga êŋlêc dom.

Yom ŋatô pi lauwhê ma lauŋgac si lêŋ

36 Aö bu wasôm yom pi ŋgac naŋ sêhoc iŋlu awhê akiŋ daŋ si yom asê bu sênem dau, magoc iŋlu sem dau sa su dom. Ŋgac dau bu ndê ŋalôm kac iŋ ma tac whiŋ ŋandô bu nem awhê dau, dec iŋ kôm sac dom. Akêŋ iŋlu sênem dau. 37 Magoc ŋgac dau bu gauc nem tidôŋ yêc iŋ ndê ŋalôm bu nem iŋ ndê awhê akiŋ dinaŋ dom, naŋ iŋ kôm gêŋ ŋayham. Iŋ bu nditôm bu nem gôliŋ dau ndê lêŋ, dec kôm tôm iŋ ndê ŋalôm gauc gêm tidôŋ. Ŋamalac daŋ gitôm dom bu kac iŋ. 38 Bocdinaŋ ŋgac naŋ gêm ndê awhê sa, naŋ kôm mêtê ŋayham, ma iŋ naŋ gêm awhê sa dom, naŋ kôm mêtê ŋayham hôc gêlêc su.

39 Awhê naŋ gêm ŋgac sa su, naŋ iŋlu si yom sênem dau-ŋga piŋ iŋlu dôŋ e iŋ nakweŋ mbac ndu. Iŋ nakweŋ bu mbac ndu, ma awhê dau tac whiŋ bu nem ŋgac daŋ tiyham, naŋ yao mbasi. Oc tôm bu iŋ nem ŋgac kêŋ whiŋ-ŋga bocke naŋ iŋ tac whiŋ, magoc gitôm dom b u nem ŋgac naŋ kêŋ whiŋ Pômdau dom. 40 Magoc aö dauŋ gauc gêm bu awhê tuc dau bu mbo tawasê, dec oc êmwasiŋ iŋ êŋlêc. Aö dauŋ neŋ gauc dinaŋ, ma Anötö ndê Ŋalau, naŋ mac asôm bu gêm gôliŋ mac, naŋ mbo aneŋ ŋalôm whiŋ, dec puc aneŋ gauc dôŋ.

8

Gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ anötöi gwam

1 Mac ato yom ŋatô pi gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ anötöi gwam.* Tôm mac asôm, yac hoŋ datap gauc sa su. Magoc yac bu dakôm gêŋ naŋ taŋyalê bu yao daŋ kalhac yac ahuc bu dakôm-ŋga dom, dec taŋkuc lêŋ dapo dauŋ sa-ŋga. Yac bu dakôm gêŋ naŋ tôc asê bu yac atac whiŋ neŋ

* **7:31:** Yom naŋ Pol sôm yêc ŋabatiŋ 29-31 naŋ ŋahu bocdec, yac neŋ ŋahu andô dambo nom-ŋga naŋ sip gêŋ nom-ŋga dom. Iŋ sôm bu lauŋgac naŋ sem awhê sa su, naŋ sêmbo tôm sem awhê sa dom. Magoc iŋ sôm tu bu lauŋgac sêpu si awhêi me sêpuc dômbwê ŋac lec dom. Mba. Iŋ bu whê sa bu danem dauŋ, me dataŋ daŋgibo, me dambo ti atac ŋayham, me datidulu gêŋ, me dakôm gweleŋ pi gêŋ nom-ŋga, naŋ ti yac neŋ ŋahu andô dambo nom-ŋga dom. Dakêŋ whiŋ Pômdau ti danem akiŋ iŋ, naŋ iŋ gêŋ atu. * **8:1:** Têŋ têm dinaŋ lau daêsam sem akiŋ anötöi gwam. Ŋac sêkêŋ wata ti da pi alta gwam-ŋga, ma tiŋambu seŋ ŋatô, ma ŋatô sêkêŋ sa maket. Lau Korin-ŋga ŋatô gauc gêm bu yao daŋ kalhac ŋac ahuc tu sêneŋ wata kaiŋ dinaŋ dom, ma sêto yom têŋ Pol ma sêndac iŋ pi gêŋ dau.

asidôwai, ma bu dapo ŋac sa, naŋ iŋ lêŋ ŋayham kêlêc. 2 Asa naŋ toc dau sa bu iŋ ŋamalac ti gauc atu, naŋ tap sa gitôm su dom. 3 Magoc asa naŋ tac whiŋ Anötö, naŋ Anötö kêyalê iŋ.

4 Yom dinaŋ bu whê yom dec kwahic aö bu wasôm pi gêŋ daneŋ-ŋga naŋ sêkêŋ ti da têŋ gwam, naŋ sa. Yac taŋyalê bu Anötö ŋandô tigeŋ dec mbo, ma gwam iŋ gêŋ ŋambwa nom-ŋga. 5 Lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêtoc gêŋ daêsam sa ti ŋac si anötöi ma pômdaui. Ŋac sem akiŋ gêŋ nom-ŋga ma gêŋ undambê-ŋga ma sêsam bu ŋac si anötöi. 6 Magoc yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga datoc Anötö tigeŋ sa. Iŋ Damaŋ naŋ kêŋ gêŋ hoŋ, ma yac dati iŋ ndê. Ma Pômdau tigeŋ mbo. Iŋ Yisu Kilisi, naŋ Anötö kêŋ gêŋ hoŋ ŋa iŋ, ma ti yac neŋ ŋahu dambo taŋli-ŋga.

7 Tigeŋ lau hoŋ si gauc sa ŋapep pi gêŋ naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ gwam, naŋ dom. Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô muŋ-ŋga sem akiŋ gwam, ma sêhu siŋ su, magoc lêŋ dau k alhac ŋac si gauc ŋapaŋ. Bocdinaŋ kwahic dec ŋac bu sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ gwam, dec oc kôm ŋac si ŋalôm lu-lu bu mboe sêkôm sac. 8 Magoc Anötö oc lic yac ŋayham me sac tu gêŋ daneŋ-ŋga-ŋga dom. Yac bu daneŋ me daneŋ dom, naŋ lêŋ daŋ hôc gêlêc daŋ su dom.

9 Magoc ayob ŋapep bu gêŋ naŋ mac alic tôm bu akôm, naŋ kôm ŋamalac daŋ, naŋ ndê ŋalôm lu-lu pi gêŋ dau, naŋ ndê kêŋ whiŋ tisac dom. 10 Am asa naŋ kêyalê bu yao daŋ kalhac am ahuc dom bu neŋ gêŋ ndöc lôm sênem akiŋ gwam-ŋga, naŋ ŋgô. Ŋamalac kêŋ whiŋ-ŋga daŋ naŋ ndê gauc sa ŋapep pi gêŋ dau dom, naŋ bu lic am neŋ gêŋ ndöc dindê, dec oc mboe iŋ ndê ŋalôm oc pêŋ dôŋ bu neŋ gêŋ naŋ sêkêŋ ti da têŋ gwam, naŋ whiŋ am. 11-12 Am nem gauc sa ŋapep, magoc am nem lêŋ dinaŋ iŋ s o. Ŋahu bu mboe tiŋambu ŋamalac dinaŋ oc ŋalôm ŋawapac pi gêŋ naŋ iŋ kôm e kôm iŋ ndê kêŋ whiŋ tisac ma sa lêŋ niŋga-ŋga. Kilisi mbac ndu su bu nem am nem asidôwa dinaŋ, naŋ ndê gauc babalê, naŋ si-ŋga, ma bocdinaŋ gêŋ naŋ am kôm têŋ iŋ, naŋ tôm am kôm sac têŋ Kilisi dau. 13 Bocdinaŋ aö neŋ lêŋ waneŋ wata-ŋga bu wê aneŋ asidôwa daŋ sa seŋ sac-ŋga, dec waneŋ gêŋ dau tiyham dom andô. Ŋahu bu aö gatec bu wakôm aneŋ asidôwa daŋ ndê kêŋ whiŋ tisac.

9

Pol whê dau sa bu aposel ŋandô

1 Aö gambo ŋamalac daŋ ŋapu dom, ma aö aposel ŋandô. Aö galic yac neŋ Pômdau Yisu pi tanôŋ solop. Ma mac daôm ati lau akêŋ whiŋ-ŋga, tu mêtê naŋ aö gam pi Pômdau têŋ mac-ŋga. Yom hoŋ dinaŋ iŋ yom ŋandô, me? 2 Lau ŋatô sêlic aö gitôm aposel si daŋ dom, ma mac bocke? Oc tôm dom bu mac andac batam aö. Ŋahu bu mac ati lau akêŋ whiŋ Kilisi-ŋga tu ŋawaê ŋayham naŋ aö gahoc asê têŋ mac-ŋga, ma gêŋ dau tôc asê bu aö Pômdau ndê aposel ŋandô.

3 Mac lau naŋ andac batam aö bu aposel ŋandô me mba, naŋ aŋgô! 4 Aö ti lau naŋ sêkôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga sêwhiŋ aö, naŋ bu taŋkwê lau bu sêpuc yac dôŋ ŋa gêŋ aneŋ ti anôm-ŋga ô yac mba gweleŋ, dec yac akôm so, a? 5-6 Mac gauc gêm bocke? Iŋ solop bu alu Banabas taŋwasêŋ anem gweleŋ tu akôm kwaŋ dauŋ-ŋga, magoc aposel ŋatô takwê lau tu sênem ŋac sa-ŋga, a? Ma yac bu akôc mba lauwhêi naŋ sêkêŋ whiŋ sêŋsêlêŋ sêwhiŋ yac, ma taŋkwê lau bu sêkêŋ gêŋ sêpuc ŋac dôŋ sêwhiŋ yac-ŋga, naŋ iŋ lêŋ so, a? Mac aŋyalê su bu Pita ma lau aposel ŋatô ma Pômdau ndê asii sêkôc si lauwhêi sêŋsêlêŋ sêwhiŋ ŋac. 7 Ŋgac siŋ-ŋga bocke gêmlhi dau tu gweleŋ ndic siŋ-ŋga? Ma ŋamalac naŋ sô gêŋ ŋawhê, naŋ iŋ lêŋ solop bu iŋ neŋ gêŋ dau ŋa-ŋandô, me? Ma ŋamalac naŋ yob domba ma naniŋ, naŋ bu nôm su ŋagec ô iŋ ndê gweleŋ dinaŋ, naŋ so me?

8 Aö gasôm yom pi ŋamalac si lêŋ gweleŋ-ŋga ŋatô bu wawhê gêŋ dau sa. Magoc Anötö ndê yom whê gêŋ dau sa whiŋ. 9 Bu yomsu daŋ naŋ Moses to, naŋ sôm bu:

> Têŋ ndoc mac akêŋ makao sêkôm gweleŋ bolom-ŋga, naŋ asô ŋac tôkwa ahuc dom. Sêneŋ bolom ŋatô ô ŋac si gweleŋ. *[Diut 25:4]*

Mac gauc gêm bu Anötö kêŋ yom dau gic waê makao ŋambwa, a? 10 Iŋ kêŋ yom dau gic yac ŋamalac ŋawaê solop. Yomandô!

Moses to yom dau tu yac-ŋga. Bu ŋamalac naŋ sô gêŋ ŋawhê, ma ŋamalac naŋ gic gêŋ ŋandô sa, naŋ lu-lu sêkêŋ bata bu oc sênеŋ gêŋ ŋandô. 11 Ma yac lau aposel bocdinaŋ. Yac akôm gweleŋ tu mac gatôm-ŋga, tôm lau naŋ sêsô gêŋ ŋawhê sip ôm. Ma yac bu taŋkwê gêŋ ŋatô yêc mac tu bu puc yac dôŋ-ŋga, dec tu sake-ŋga mac alic sac? 12 Lau ŋatô sêkôm gweleŋ têŋ mac ma sêkac mac bu akêŋ gêŋ puc ŋac dôŋ-ŋga. Ma yac atôm bu andac mac bu anem yac sa hôc gêlêc su. Yac atôm, magoc yac akôm dom. Mba! Yac atec bu gêŋ daŋ lhac yac mba gweleŋ pi Kilisi ndê ŋawaê ŋayham ahuc. Ma tu dinaŋ-ŋga dec yac alic ŋayham bu ahôc ŋawapac daêsam.

13 Ma gêŋ daŋ tiyham. Mac aŋyalê su bu lau naŋ sem akiŋ Anötö sêmbo lôm dabuŋ, naŋ sêtap gêŋ daneŋ-ŋga sa yêc gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da pi alta yêc lôm dabuŋ. 14 Ma Pômdau dau gic atu yom kaiŋ tigeŋ, ma tôc asê bu iŋ lêŋ solop bu lau naŋ sêhoc ŋawaê ŋayham asê, naŋ sêtap gêŋ puc ŋac dôŋ-ŋga sa yêc lau naŋ sêkôc ŋawaê dau sa.

15 Bocdinaŋ, aö gatôm bu wakêŋ bataŋ gêŋ puc aö dôŋ-ŋga, magoc gakôm dom. Ma yom naŋ kwahic d ec aö gato, naŋ gato tu bu wandac mac bu anem aö sa-ŋga lec dom. Mba! Aö bu gêŋ yô aö e wambac ndu, naŋ ŋayham hôc gêlêc bu wandac gêŋ puc aö dôŋ-ŋga yêc lau ŋapaŋ, e sêtec bu sêŋgô ŋawaê ŋayham. Aö gapo dauŋ sa tu aneŋ lêŋ dinaŋ-ŋga, ma aö bu wasa lêŋ daŋ dau-ŋga, dec aneŋ ŋahu wapo dauŋ sa-ŋga oc mbasi. 16 Magoc aö oc wapo dauŋ waêŋ sa tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dom, ŋahu bu Anötö kêŋ gweleŋ dau sip aö amaŋ, dec aneŋ ŋalôm kac aö ŋandô bu wakôm. Ma aö bu wahoc ŋawaê ŋayham asê dom, dec oc kêŋ wapac aö sac sambuc. 17 Bu aö gakôm gweleŋ dau tu aö dauŋ gauc gêm tidôŋ bu wakôm-ŋga lec dom. Bu bocdinaŋ dec oc tôm bu taŋkwê bu wakôc ŋaôli ô aneŋ gweleŋ. Magoc aö gakôm gweleŋ dau tu Anötö-ŋga, bu iŋ dau kêyaliŋ aö sa gac waê gweleŋ dau. 18 Bocdinaŋ aö oc taŋkwê ŋaôli bocke? Gêŋ naŋ yac lau aheŋ-ŋga atôm bu taŋkwê, naŋ aö oc wahu siŋ. Aö tac whiŋ bu têŋ ndoc wahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau, naŋ wakêŋ têŋ ŋac ŋambwa. Lêŋ dinaŋ ti aneŋ ŋaôli.

19 Bu aö gambo ŋamalac daŋ ŋapu dom, magoc aö galic ŋayham bu wati lau hoŋ si ŋgac akiŋ ŋambwa, tu bu waŋsahê bu wanem lau daêsam kwi bu sêkêŋ whiŋ Kilisi ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa. 20 Têŋ ndoc naŋ aö gambo gawhiŋ lau Israel-ŋga, naŋ aö kasahê bu wambo watôm ŋac si daŋ, tu bu wanem ŋac si daêsam kwi e sêkêŋ whiŋ Kilisi. Aö gambo Moses ndê yomsu daŋ ŋapu dom, tigeŋ têŋ têm aö gambo gawhiŋ lau naŋ sêmbo yomsu ŋapu, naŋ aö kasahê bu wambo watôm ŋac si daŋ, tu bu wanem ŋac si lau daêsam kwi tu Kilisi-ŋga. 21 Ma têŋ ndoc aö gambo gawhiŋ ŧlau gameŋ apa-ŋga naŋ sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, naŋ kasahê bu wambo watôm ŋac si daŋ, tu bu wanem ŋac si lau daêsam kwi tu Kilisi-ŋga. (Aö gatec Anötö ndê yomsu dom, magoc aö gambo Kilisi ndê yomsu ŋapu.) 22 Têŋ ndoc aö gambo gawhiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ gwalec, naŋ aö kasahê bu wambo watôm ŋac sêmbo, tu bu wanem ŋac si daêsam kwi sêkêŋ whiŋ Kilisi.* Aö kakuc lêŋ daêsam têŋ ndoc gambo lau tidau-tidau si toŋ ŋalôm, ma gakôm gêŋ hoŋ tu bu wanem lau ŋatô kwi-ŋga. 23 Aö gakôm gêŋ hoŋ dinaŋ tu ŋawaê ŋayham-ŋga, tu bu lau daêsam sêtap ŋa-mwasiŋ sa sêwhiŋ aö.

24 Gauc nem lau naŋ sênti tu sêhôc gêgêlêc dandi-ŋga. Ŋac hoŋ sênti, magoc ŋamalac tigeŋ oc hôc gêlêc ma tap ŋamalac ŋamata-ŋga ndê ŋaôli sa. Asa nem lêŋ akêŋ whiŋ-ŋga atôm ŋamalac naŋ kêti hôc gêlêc lau ŋatô, tu bu atap nem ŋaôli ŋayham sa-ŋga. 25 Lau hoŋ naŋ bu sênti, naŋ sêtimêtê dau ŋapep tu bu sêtap ŋaôli sa-ŋga, magoc ŋaôli dau oc yêc ŋapaŋ dom. Yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga tanti tu bu datap ŋaôli yêc

* **9:22:** Pol tôc asê tiawê bu iŋ mbo yomsu ŋapu dom, magoc têŋ ndoc iŋ mbo whiŋ lau naŋ atac lu-lu pi gêŋ ŋatô, dec iŋ hu gêŋ naŋ iŋ kêyalê bu yao mba, naŋ siŋ tu bu êŋsôŋ ŋac-ŋga dom. Gauc nem yom naŋ iŋ to pi wata naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ gwam yêc 1 Kor 8:1-13. Pol ndê ŋalôm ŋawapac tu neŋ gêŋ dinaŋ-ŋga dom, tigeŋ lau ŋatô bu gauc nem yom daêsam pi gêŋ dau, dec iŋ oc hu siŋ têŋ têm iŋ mbo whiŋ ŋac, tu bu kôm ŋac si sêkêŋ whiŋ tisac dom-ŋga.

ŋapaŋ-ŋga sa. 26 Bocdinaŋ, aö dauŋ gasa neŋ lêŋ wanem akiŋ Anötö-ŋga gitôm ŋgac naŋ kêti bambaliŋ, naŋ dom. Ma aö gac siŋ gatôm ŋgac naŋ kêbaliŋ amba ŋambwa-ŋambwa, naŋ dom. 27 Mba! Aö gac siŋ ŋaŋga têŋ ŋalôm akwa bu watimêtê dauŋ ma wayob dauŋ neŋ lêŋ ŋapep eŋ. Aö bu wakôm bocdinaŋ dom, dec mêtê naŋ aö gam têŋ lau ŋatô, naŋ aö dauŋ oc waso ŋamwasiŋ.

10

Lau Israel si mêtê sac kêŋ puc yac

1 O asidôwai. Aö atac whiŋ bu mac akôc gauc ŋapep pi gêŋ naŋ tap abaŋi Israel-ŋga sa. Ŋac hoŋ sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Moses sêmbo Anötö ndê dao ŋapu, ma sêlom gwêc sêwhiŋ dau si. 2 Ŋac sêmbo sêwhiŋ Moses yêc gwêc ti dao dinaŋ, dec gitôm sêliŋ busaŋgu kaiŋ daŋ, naŋ piŋ ŋac hoŋ dôŋ sem damiŋ iŋ. 3 Ŋac hoŋ seŋ gêŋ daneŋ-ŋga kaiŋ tigeŋ, naŋ Anötö kêŋ ŋa iŋ ndê ŋaclai atu. 4 Ma ŋac hoŋ sênôm bu kaiŋ tigeŋ naŋ Anötö ndê ŋaclai kêŋ sa akêŋ hoc. Hoc dinaŋ iŋ Kilisi dau, naŋ kêsêlêŋ whiŋ ŋac têŋ ndoc sêmbo gameŋ sawa. 5 Aŋgô ŋapep! Lau dau hoŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa, tigeŋ ŋac si lau daêsam sêsa si lêŋ sic iŋ tandô dom, dec iŋ gic ŋac ndu yêc gameŋ sawa.

6 Gêŋ hoŋ dinaŋ ŋandô sa gitôm dôhôŋ bu kêŋ puc yac. Abaŋi Israel-ŋga dinaŋ si ŋalôm sap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ, ma bocdinaŋ dayob dauŋ bu taŋkuc ŋac si lêŋ dom. 7 Ŋac si lau ŋatô sem akiŋ anötöi gwam têŋ têm sêmbo gameŋ sawa. Sêto yom pi ŋac, naŋ yêc bocdec bu:

> Lau dau sêndöc sic bu sêneŋ ti sênôm gêŋ, ma sêtisa bu sêtê wê ma sêkôm mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga tidau-tidau. *[Eks 32:6]*

Bocdinaŋ ayob daôm ŋapep bu aŋkuc ŋac si lêŋ sênem akiŋ gwam-ŋga dom. 8 Ma akôm mêtê mockaiŋ-ŋga tôm ŋac si lau ŋatô sêkôm, naŋ dom. Bu Anötö gic ŋac si lau 23,000 ndu têŋ bêc tigeŋ. 9 Ma gauc nem ŋac si lau ŋatô naŋ sêŋsahê Pômdau, ma iŋ kêŋ mboc sac sêseŋ ŋac ndu. Bocdinaŋ gauc nem bu akôm sac ma aŋsahê Pômdau dom. 10 Ma atucdiŋ tôm ŋac si lau ŋatô sêkôm, naŋ dom. Ŋac sêtucdiŋ, dec Anötö kêkiŋ aŋela seŋ lau su-ŋga gic ŋac ndu.

11 Aŋgô su naŋ. Bêc ŋambu-ŋga meŋ kêpiŋ su. Ma gêŋ hoŋ naŋ hôc asê abaŋi, ma sêto ŋayom sa yêc, naŋ gitôm dôhôŋ bu kêŋ puc yac lau têm kwahic dec-ŋga, bu taŋkuc ŋac si lêŋ dom. 12 Bocdinaŋ am asa naŋ gauc gêm bu am kalhac ŋaŋga, naŋ yob daôm bu pweŋ dom! 13 Lêtôm bocke naŋ mac aŋsahê, naŋ tap lau hoŋ sa bocdinaŋ. Iŋ gêŋ wakuc dom. Magoc Anötö oc hu mac siŋ me tec mac dom. Iŋ oc yob mac bu lêtôm naŋ hôc gêlêc nem licwalô su, naŋ ŋadaŋ tap mac sa dom. Magoc lêtôm bu meŋ, dec iŋ oc êmasaŋ lêŋ bu mac alhö su yêc lêtôm dau, ma puc mac dôŋ bu alhac ŋaŋga ma aku sa dom.

Sakiŋ mwasiŋ dabuŋ-ŋga ma sakiŋ gwam-ŋga

14 Bocdinaŋ aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, aŋgô! Alhö su yêc sakiŋ gwam-ŋga. 15 Mac lau tigauc, ma bocdinaŋ aŋsahê aneŋ yom ma alic, iŋ yom ŋandô. 16 Têŋ ndoc yac daneŋ mwasiŋ dabuŋ, naŋ tam mbec laclhu wain-ŋga goc danôm, ma gêŋ dau piŋ yac dôŋ tam damiŋ Kilisi ndê dac. Ma têŋ ndoc yac taŋ bolom mwasiŋ dabuŋ-ŋga naŋ dapô kôc-kôc, dec gêŋ dau piŋ yac dôŋ tam damiŋ Kilisi ndê ŋandô. Yom dindec iŋ yom ŋandô, me? 17 Yac lau daêsam taŋ yêc bolom tigeŋ, dec gêŋ dau piŋ yac hoŋ dôŋ dati gêŋ tigeŋ.

18 Gauc nem lau Israel-ŋga naŋ seŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da pi alta. Lau hoŋ naŋ seŋ gêŋ dau, naŋ gêŋ dau piŋ ŋac dôŋ sem damiŋ alta dinaŋ ŋadau. 19 Aö gasôm yom dau tu bu watôc asê bu gwam iŋ gêŋ ŋandô lec dom, me da naŋ lau sêkêŋ pi alta tu sênem akiŋ gwam daŋ-ŋga, iŋ gêŋ ŋandô lec dom. Mba andô! 20 Magoc gêŋ naŋ lau sambuc sêkêŋ ti da, naŋ sêkêŋ ti da têŋ Anötö dom, sêkêŋ tu sênem akiŋ ŋalau sac-ŋga. Ma aö gatec bu mac aneŋ gêŋ naŋ oc piŋ mac dôŋ anem damiŋ ŋalau sac. 21 Gitôm dom andô bu mac anôm gêŋ yêc laclhu naŋ piŋ mac dôŋ am damiŋ Pômdau, ma tiŋambu andi anôm yêc laclhu naŋ oc piŋ mac dôŋ anem damiŋ ŋalau sac whiŋ. Gitôm dom andô bu mac aneŋ Pômdau ndê mwasiŋ, ma aneŋ mwasiŋ naŋ lau seŋ

tu sêtoc ŋalau sac sa-ŋga whiŋ. 22 Yac bu
dakôm, dec oc dakôm Pômdau tac ŋandê sa,
bu iŋ gêm lêmuŋ iŋ ndê gêŋ. Mac gauc gêm
bocke? Yac neŋ l icwalô hôc gêlêc iŋ ndê,
dec datôm bu taŋlêc iŋ ndê atac ŋandê, a?

Dakôm neŋ gêŋ hoŋ tu dapo Anötö waê sa-ŋga

23 Mac nem lau ŋatô sêsôm yom daŋ
bocdec bu, “Gêŋ hoŋ gitôm bu yac dakôm.
Yao daŋ yêc dom.” Tigeŋ aö wasôm têŋ mac
bu gêŋ hoŋ oc êmwasiŋ yac dom. Yomandô,
gêŋ hoŋ gitôm bu yac dakôm, ma yao daŋ
yêc dom, magoc gêŋ hoŋ oc puc yac dôŋ
dom. 24 Ayob daôm bu akôm gêŋ hoŋ tu
apo daôm sa-ŋga dom, magoc akôm tu bu
amwasiŋ lau ŋatô-ŋga.

25 Wata naŋ mac amlhi yêc maket ŋamala,
naŋ aneŋ ti atac lu-lu dom, aneŋ ti atac pa
su eŋ. 26 Bu sêto yom yêc bocdec:

Nom sambuc, ma gêŋ nom-ŋga hoŋ, naŋ
Pômdau ndê gêŋ. *[BW 24:1]*

27 Ŋamalac naŋ kêŋ whiŋ dom, naŋ bu
êŋgalêm mac bu aneŋ gêŋ awhiŋ iŋ, ma mac
bu atac whiŋ bu andi, naŋ andi. Ma gêŋ
hoŋ naŋ iŋ bu kêŋ têŋ mac, naŋ aneŋ ti atac
lu-lu dom. Aneŋ ti atac pa su. 28-29 Magoc
ŋgac daŋ bu lic mac ma sôm bu, “Ei! Wata
dinaŋ sêkêŋ ti da têŋ gwam muŋ su,” naŋ
aneŋ dom. Mac daôm aŋyalê ŋapep ma
atôm bu aneŋ ti atac pa su, magoc tu ŋgac
naŋ kêŋ puc mac-ŋga, dec aneŋ dom, bu
aŋsôŋ iŋ ndê gauc dom. Lau naŋ sêkêŋ
whiŋ ŋaŋga, naŋ sêŋyalê bu gêŋ hoŋ naŋ
Anötö kêŋ têŋ yac tu daneŋ-ŋga, naŋ yao
daŋ kalhac ahuc dom. Magoc yac bu daneŋ
gêŋ naŋ sêkêŋ ti da têŋ gwam, dec mboe
ŋamalac naŋ kêŋ whiŋ gwalec, naŋ ndê
gauc sa ŋapep pi gêŋ dau dom, naŋ oc pu
yac neŋ lêŋ yao mbasi-ŋga dinaŋ. 30 Yac bu
daneŋ gêŋ, naŋ danem daŋge Anötö muŋ,
ma aö gatec bu lau sêpu yac tu gêŋ daneŋ-
ŋga naŋ yac tam daŋge Anötö muŋ su ma
taŋ-ŋga.

31 Bocdinaŋ, gêŋ hoŋ naŋ mac bu aneŋ
ti anôm ma akôm, naŋ akôm ŋalêŋ ŋayham
naŋ tôm bu po Anötö ndê waê sa. 32 Gauc
nem lau hoŋ, lau Israel me lau Grik, ma lau
hoŋ naŋ sêmbo Anötö ndê gôlôwac dabuŋ
ŋalôm, ma ayob nem lêŋ hoŋ ŋapep, bu
akôm lau daŋ si sêkêŋ whiŋ tisac dom. 33 Aö
dauŋ neŋ lêŋ dinaŋ. Aö gayob neŋ lêŋ hoŋ
bu ndic lau hoŋ tandô ŋayham. Aö gakôm
tu bu wamwasiŋ dauŋ-ŋga dom, magoc
gakôm tu bu wanem lau daêsam sa bu sêtap
Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa.

11

1 Aŋkuc aneŋ lêŋ dinaŋ, tôm aö dauŋ
kakuc Kilisi ndê.

Ŋagôliŋ lauwhê ma lauŋgac sêlic om-ŋga

2 Aö wampiŋ mac bu mac gauc gêm aö
ŋapaŋ, ma mêtê naŋ aö kadôhôŋ ti gac dulu
têŋ mac, naŋ mac asap dôŋ ŋapaŋ. 3 Magoc
aö bu mac aŋyalê ŋapep bu Anötö iŋ Kilisi
ndê ŋagôlôŋ, ma Kilisi iŋ lauŋgac si ŋagôlôŋ,
ma lauŋgac sêti lauwhê si ŋagôlôŋ.

4 Ŋgac asa naŋ teŋ mbec me hoc yom asê
gitôm propet, magoc uŋ gêŋ daŋ kôm iŋ
ndê ŋagôlôŋ ahuc, naŋ toc iŋ ndê ŋagôlôŋ
Kilisi sa ŋapep dom. 5 Ma awhê asa naŋ teŋ
mbec me hoc yom asê gitôm propet, magoc
uŋ gêŋ daŋ kôm iŋ ndê ŋagôlôŋ ahuc dom,
naŋ kôm iŋ ndê ŋagôlôŋ naŋ iŋ nakweŋ
maya sa. Awhê dau iŋ gitôm awhê naŋ
sêŋgaliŋ kêclauŋ hoŋ su giŋga, naŋ lau sêlic
tôm gêŋ mayaŋ-ŋga. 6 Bocdinaŋ, awhê asa
naŋ tec bu uŋ gêŋ tiŋ ŋagôlôŋ, naŋ aŋgapiŋ
iŋ ndê kêclauŋ hoŋ su niŋga. Iŋ bu maya tu
aŋgapiŋ iŋ kêclauŋ su-ŋga, dec êŋkuc lauwhê
si lêŋ solop, ma uŋ gêŋ daŋ kôm ndê ŋagôlôŋ
ahuc. 7 Ŋahu bu iŋ lêŋ solop bu lauŋgac sêuŋ
gêŋ tiŋ ŋagôlôŋ dom, bu Anötö kêmasaŋ ŋac
bu sênem iŋ angô sêmbo nom, ma sêtôc iŋ
ndê waê asê. Ma iŋ lêŋ solop bu lauwhê
sêuŋ gêŋ kôm si ŋagôlôŋ ahuc, bu ŋac sêtôc
si lauŋgac si waê asê. 8 Bu têŋ ndoc Anötö
kêmasaŋ gêŋ hoŋ, naŋ ŋgac sa akêŋ awhê
dom, magoc awhê sa akêŋ ŋgac. 9 Ma Anötö
kêŋ ŋgac tu awhê-ŋga dom, iŋ kêŋ awhê
tu ŋgac-ŋga. 10 Tu dinaŋ-ŋga, ma tu aŋela-
ŋga, dec solop bu lauwhê sêuŋ gêŋ tu bu
sêtôc asê bu sêsôc si ŋagôlôŋ ŋapu. 11 Magoc
yêc yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Pômdau-ŋga,
naŋ mac lauwhê ambo tu daôm-ŋga dom,
ma mac lauŋgac ambo tu daôm-ŋga dom
bocdinaŋ. 12 Bu awhê ŋamata-ŋga sa akêŋ
ŋgac, ma tiŋambu lauŋgac sêsa akêŋ lauwhê.
Ma gêŋ hoŋ meŋ akêŋ Anötö.

13 Akôc gauc ŋapep pi lauwhê naŋ sêteŋ
mbec têŋ Anötö magoc sêuŋ gêŋ dom. Mac

aŋyalê dom bu iŋ lêŋ so, a? 14 Ŋamalac si lêŋ sêmbo-ŋga tôc sake asê pi gêŋ dindec? Ŋgac daŋ bu ndê kêclauŋ baliŋ, dec dasôm sake? Dalic gitôm gêŋ mayaŋ-ŋga. Yomandô, me? 15 Ma awhê daŋ bu ndê kêclauŋ baliŋ, naŋ dasôm sake? Dasôm bu gêŋ dau po iŋ ndê waê sa. Bu Anötö kêŋ kêclauŋ baliŋ têŋ lauwhê bu êŋgatöc ŋac si ŋagôlôŋ ahuc. 16 Lau daŋ bu sêseŋ yom dec ma sêsôc ŋapu dom, dec wasôm têŋ ŋac bu yac ma Anötö ndê gôlôwac dabuŋ hoŋ taŋkuc lêŋ tigeŋ dindec, ma lêŋ daŋ tiyham yêc dom.

Lau Korin-ŋga seŋ Mwasiŋ Dabuŋ ŋa lêŋ so

17 A ö bu wasôm yom pi mac nem lêŋ akac daôm sa tu alic om-ŋga. Aö wampiŋ mac pi lêŋ dinaŋ dom, magoc wandic yomsu mac. Mac nem lêŋ dau so, ma gêm gôlôwac dabuŋ sa dom. 18 Gêŋ ŋamata-ŋga aö gaŋgô ŋawaê bu têŋ ndoc mac akac daôm sa, naŋ mac awhê daôm kôc-kôc. Ma aö gauc gêm bu ŋawaê naŋ gaŋgô, naŋ yom tasaŋ dom, magoc yom ŋandô. 19 Iŋ solop dom bu mac awhê daôm kôc-kôc êŋkuc gêŋ nom-ŋga, magoc mac nem lêŋ ti sakiŋ bu whê mac kôc-kôc ma tôc asê bu lau nde sêkêŋ whiŋ ŋaŋga ma lau nde sêkêŋ whiŋ gwalec, dec iŋ lêŋ solop. 20 Têŋ têm mac akac daôm sa bu aneŋ Pômdau ndê Mwasiŋ, naŋ mac gauc gêm bu aŋ ŋapep. Magoc aö wasôm bu gêŋ naŋ mac aŋ, naŋ Pômdau ndê Mwasiŋ dom. 21 Bu têŋ ndoc mac bu aneŋ gêŋ, naŋ mac hoŋ aŋ têŋtêŋ e lau ŋatô gêŋ yô ŋac, magoc lau ŋatô sênôm gêŋ e kêŋiŋ ŋac. 22 Bocke? Mac nem andu sêlhac dom, a? Gitôm bu mac aneŋ ti anôm gêŋ yêc nem andu muŋ su, goc akac daôm sa. Mac nem lêŋ aneŋ Mwasiŋ Dabuŋ-ŋga tôc asê bu mac apu nem asidôwai naŋ sêmbo Anötö ndê gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma alic ŋayham bu akôm lau ŋalôm sawa maya sa. Aö wasôm yom bocke têŋ mac? Mac gauc gêm bu aö wampiŋ mac pi gêŋ dinaŋ, a? Mba andô!

Pômdau ndê yom pi Mwasiŋ Dabuŋ (Mat 26:26-28; Mak 14:22-24; Luk 22:17-20)

23 Bu yom naŋ aö gac dulu têŋ mac pi Mwasiŋ Dabuŋ, naŋ Pômdau dau kêŋ têŋ aö bocdec bu. Têŋ ôbwêc naŋ Judas hoc Pômdau Yisu asê, naŋ Yisu kôc bolom sa, 24 gêm daŋge Anötö, ma pô kôc goc sôm, “Aö neŋ ŋandô dau dec, naŋ wakêŋ tu mac-ŋga. Aneŋ gêŋ dindec tu bu gauc nem aö-ŋga.” 25 Ŋac seŋ gêŋ daneŋ-ŋga su, ma ŋalêŋ tigeŋ iŋ kôc laclhu wain-ŋga daŋ ma sôm, “Iŋ dindec aneŋ dac, naŋ aö wakêc siŋ tu wamatiŋ pwac wakuc-ŋga. Têm hoŋ naŋ mac bu anôm wain mwasiŋ dindec-ŋga tiyham, naŋ akôm tu bu gauc nem aö-ŋga.” 26 Gauc nem Pômdau ndê yom dinaŋ ŋapep, bu têm bocke naŋ mac bu aneŋ bolom ti anôm wain Mwasiŋ Dabuŋ-ŋga tiyham e iŋ mbu meŋ, naŋ gitôm mac ahoc iŋ ndê mbac ndu ŋawaê asê.

Daneŋ Mwasiŋ Dabuŋ ŋambwa dom

27 Bocdinaŋ dec asa naŋ bu neŋ bolom dau me nôm yêc Pômdau ndê laclhu, magoc gauc gêm ŋahu ti toc sa ŋapep dom, naŋ kôm giso pi Pômdau ndê ŋandô ti dac. 28 Lau tigeŋ-tigeŋ hoŋ sêtôc gwaniŋ dau si lêŋ muŋ su, goc sêneŋ bolom ti sênôm yêc laclhu. 29 Ŋahu bu asa naŋ bu neŋ ti nôm magoc iŋ ndê gauc sa ŋapep pi Pômdau ndê ŋandô dom,* naŋ oc tap Anötö ndê matôc sa tu iŋ ndê lêŋ neŋ Mwasiŋ Dabuŋ-ŋga. 30 Tu dinaŋ-ŋga dec mac nem lau daêsam licwalô mbasi ma gêmbac kôm ŋac, ma ŋatô sêmbac ndu su. 31 Yac bu taŋsahê dauŋ ŋapep, dec oc datap Pômdau ndê matôc kaiŋ dinaŋ sa dom. 32 Magoc Pômdau kêŋ ŋawapac têŋ yac ti kêmatôc yac tu bu danem dauŋ kwi e dandiŋaŋ dawhiŋ lau sac nom-ŋga dom.

33 Bocdinaŋ aneŋ asidôwai, aŋgô ŋapep. Têŋ ndoc mac akac daôm sa bu aneŋ Mwasiŋ Dabuŋ, naŋ ayob bu akôm ŋalêŋ naŋ toc asidôwai hoŋ sa ŋapep. 34 Ŋamalac daŋ bu gêŋ yô iŋ basô, naŋ neŋ gêŋ yêc ndê andu muŋ. Ma bocdinaŋ têŋ ndoc mac

* **11:29:** Lau ŋatô gauc gêm bu Pol ndê yom pi ‘Pômdau ndê ŋandô’ hêganôŋ gôlôwac dabuŋ (tôm iŋ to yêc 1 Kor 10:17), dec Pol to bu kêŋ puc lau naŋ seŋ Mwasiŋ Dabuŋ magoc sêtoc si asidôwai sa ŋapep dom (11:17-22). Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ Yisu dau ndê ŋandô (1 Kor 10:16), dec Pol to bu kêŋ puc lau naŋ sêlic sac gitôm gêŋ ŋambwa ma seŋ Mwasiŋ Dabuŋ, bu lau dau sêŋyalê dom bu gêŋ dau piŋ ŋac dôŋ sem damiŋ Yisu ndê ŋandô.

akac sa, naŋ oc tôm dom bu atap Pômdau ndê matôc sa tu akôm gêŋ bambaliŋ-ŋga. Gauc nem yom dinaŋ, ma têŋ ndoc aö watêŋ mac waloc, naŋ oc wawhê gêŋ ŋatô sa têŋ mac tiyham.

12

Ŋalau Dabuŋ ndê Mwasiŋ Ŋalôm-ŋga

1 O asidôwai, yêc mac nem bapia, mac ato yom ŋatô pi Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ, ma kwahic dec aö bu wato yom bu wawhê mac nem gauc sa ŋapep. 2 Mac aŋyalê ŋaliêŋ naŋ Sadaŋ gêm gôliŋ mac nem gauc têŋ têm mac akêŋ whiŋ su dom, ma wê mac asa lêŋ anem akiŋ anötöi gwam awha mba-ŋga. 3 Tu dinaŋ-ŋga dec mac oc atôm bu aŋyalê yom naŋ aö bu wasôm têŋ mac bocdec bu. Anötö ndê Ŋalau bu nem gôliŋ ŋamalac daŋ ndê whasuŋ, dec iŋ oc tôm dom bu sôm bu, “Aö wapucbo Yisu.” Ma ŋamalac naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ iŋ dom, naŋ oc tôm dom bu hoc yom asê ma sôm bu, “Yisu iŋ Pômdau.”

4 Yac datap mwasiŋ tidau-tidau sa, magoc meŋ akêŋ Ŋalau tigeŋ. 5 Ma yac tam akiŋ Pômdau ŋaliêŋ tidau-tidau, magoc tam akiŋ Pômdau tigeŋ. 6 Ma yac dakôm gweleŋ tidau-tidau tu danem akiŋ Anötö-ŋga, magoc Anötö tigeŋ kôm gweleŋ yêc yac hoŋ neŋ ŋalôm, ma kêŋ ŋaclai têŋ yac bu dakôm gêŋ dau. 7 Ma gêŋ hoŋ naŋ lau tigeŋ-tigeŋ sêkôm ŋa Ŋalau ndê ŋaclai, naŋ Anötö kêŋ tu bu êmwasiŋ yac lau hoŋ naŋ dambo gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma puc yac hoŋ dôŋ.

8 Ŋalau Dabuŋ kêŋ yom ti gauc têŋ ŋamalac daŋ bu hoc asê têŋ gôlôwac dabuŋ. Ma Ŋalau tigeŋ dinaŋ kêŋ gauc têŋ ŋamalac daŋ tiyham, bu êŋyalê gêŋ naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, ma sôm asê têŋ lau. 9 Ŋamalac daŋ oc tap mwasiŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga sa, ma daŋ tiyham oc tap mwasiŋ kôm lau ti gêmbac ŋayham sa-ŋga yêc Ŋalau tigeŋ di-naŋ. 10 Ŋamalac daŋ oc kôc ŋaclai bu kôm gêŋ dalô, ma daŋ oc kôc mwasiŋ tu hoc yom asê tôm lau propet-ŋga. Daŋ tiyham oc kôc mwasiŋ bu êŋyalê bu lau naŋ sêhoc yom asê, naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac, me ŋalau daŋ dau-ŋga daŋ gêm gôliŋ ŋac. Ma daŋ oc kôc mwasiŋ bu sôm yom awha wakuc-ŋga naŋ iŋ kêyalê muŋ su dom. Ma ŋamalac daŋ tiyham oc tap mwasiŋ sa bu êŋyalê yom awha wakuc-ŋga kaiŋ dinaŋ ma nem kwi. 11 Gweleŋ tidau-tidau hoŋ dinaŋ meŋ akêŋ Ŋalau tigeŋ dinaŋ, naŋ gic sam iŋ ndê mwasiŋ ti ŋaclai têŋ lau tigeŋ-tigeŋ tôm iŋ dau gêlic ŋayham.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêti gôlôwac dabuŋ tigeŋ

12 Alic su naŋ. Ŋamalac daŋ ndê ŋandô tigeŋ, magoc iŋ amba ti gahi ma tandô ma ŋagêŋ daêsam. Magoc gêŋ hoŋ dinaŋ sêyêc têŋtêŋ dom, sêyêc ŋandô tigeŋ dinaŋ. Ma ŋaliêŋ tigeŋ, yac lau naŋ dambo Kilisi ndê gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ dati ŋandô tigeŋ. 13 Bu Anötö kêku yac ŋa Ŋalau Dabuŋ ma piŋ yac dôŋ dati gôlôwac dabuŋ tigeŋ. Yac neŋ lau ŋatô lau Israel-ŋga, ma ŋatô ŋac lau gameŋ apa-ŋga. Ŋatô sem akiŋ ŋadaui nom-ŋga, ma ŋatô sem akiŋ dom. Magoc yac hoŋ dakôc Ŋalau tigeŋ sip yac neŋ ŋalôm têŋtêŋ.

14 Ma ŋamalac daŋ ndê ŋandô ŋagêŋ hoŋ kaiŋ tigeŋ dom. Gêŋ tidau-tidau sêyêc ŋandô tigeŋ dinaŋ. 15 Iŋ ndê gahi bu sôm bu, “Aö amba dom, bocdinaŋ gati ŋandô ŋagêŋ daŋ dom,” dec yom dau oc kac gahi dau su yêc ŋandô dinaŋ dom. 16 Me iŋ ndê daŋgasuŋ bu sôm bu, “Aö tandô dom, bocdinaŋ gati ŋandô ŋagêŋ daŋ dom,” dec yom dau oc kac daŋgasuŋ su yêc iŋ ndê ŋandô dom. 17 Ma gêŋ hoŋ naŋ sêyêc yac neŋ ŋandô bu tanôŋ hoŋ, dec oc daŋgô yom ŋaliêŋ bocke? Ma gêŋ hoŋ naŋ sêyêc yac neŋ ŋandô bu daŋaŋsuŋ hoŋ, dec oc daŋgu gêŋ ŋamalu ŋaliêŋ nde? 18 Magoc yac neŋ ŋandô iŋ bocdinaŋ dom. Anötö dau kêmasaŋ yac neŋ ŋandô ŋagêŋ tidau-tidau hoŋ tôm iŋ dau gêlic ŋayham. 19 Ma yac neŋ ŋandô ŋagêŋ hoŋ bu kaiŋ tigeŋ, dec yac oc dambo ŋaliêŋ bocke? Oc tôm dom bu dambo. 20 Magoc yac ŋagêŋ daêsam sêyêc ŋandô tigeŋ dinaŋ ŋalôm, dec dambo ŋayham.

21 Oc tôm dom bu tandô sôm têŋ amba, “Am bu mbo dom, aö wambo ŋayham eŋ.” Ma tôm dom bu ŋagôlôŋ sôm têŋ gahi, “Am bu mbo dom, oc wambo ŋayham eŋ.” 22 Mba andô! Yac ŋagêŋ ŋatô dalic bu gêŋ licwalô mba, tigeŋ gêŋ dau bu yêc dom, dec oc dambo ŋayham dom. 23 Ma ŋandô ŋagêŋ

ŋatô naŋ dalic bu gêŋ waêmba, naŋ datoc sa têŋ ndoc dakôm ahuc ŋa po. Ma ŋagêŋ naŋ dalic bu gêŋ mayaŋ-ŋga, naŋ dakôm ahuc ti dayob ŋapep. 24 Magoc ŋagêŋ ŋatô naŋ dalic bu gêŋ ŋayham tu lau sêlic-ŋga, naŋ sêpônda gôlôŋ dom, ma dakôm ahuc dom. Anötö dau kêmasaŋ yac ŋagêŋ hoŋ dinaŋ, ma toc gêŋ ŋambwa-ŋambwa sa kêlêc. 25 Iŋ kêmasaŋ ŋamalac ŋalêŋ dinaŋ tu bu ŋagêŋ hoŋ sênem ŋandô tigeŋ dinaŋ sa, ma sêwhê dau kôc-kôc dom. 26 Yac ŋagêŋ daŋ bu êŋsahê ŋandê, dec ŋagêŋ hoŋ oc sêŋsahê ŋandê sêwhiŋ. Ma ŋagêŋ daŋ bu tap waê sa, dec ŋagêŋ hoŋ oc atac ŋayham sêwhiŋ.

27 Aŋgô su naŋ! Mac lau tigeŋ-tigeŋ hoŋ ati Kilisi ndê ŋandô tigeŋ, naŋ gôlôwac dabuŋ. 28 Ma Anötö kêyaliŋ lau sa yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm bocdec bu. Lau ŋamata-ŋga ŋac lau aposel, lau tilu-ŋga lau propet, ma lau titö-ŋga iŋ kêŋ ŋac bu sêndôhôŋ gôlôwac dabuŋ. Ma iŋ kêmwasiŋ lau ŋatô bu sêkôm gêŋ dalô, ŋatô sêkôm lau gêmbac ŋayham sa, ŋatô bu sênem lau sa, ma ŋatô bu sênem gôliŋ gôlôwac dabuŋ. Ma ŋatô sêtap mwasiŋ sêsôm yom awha wakuc-ŋga sa. 29 Mac gauc gêm bocke? Iŋ kêmwasiŋ lau hoŋ tu bu sêti aposel, a? Ŋac hoŋ sêti propet, a? Ŋac hoŋ kêdôhôŋwaga, a? Hoŋ sêkôm gêŋ dalô, a? 30 Ŋac hoŋ sêtap mwasiŋ sêkôm gêmbac ŋayham sa-ŋga, a? Ŋac hoŋ sêkôc mwasiŋ sêsôm yom awha wakuc-ŋga me sênem yom awha wakuc kwi-ŋga, a? Mba andô! 31 Bocdinaŋ dec aö wasôm têŋ mac, bu tamkwê mwasiŋ ŋandô naŋ oc nem lau hoŋ sa êŋlêc. Ma lêŋ naŋ kwahic dec aö bu watôc têŋ mac naŋ hôc gêlêc lêŋ hoŋ su.

13

Mêtê ŋandô atac whiŋ-ŋga

1 Aö bu watôm bu wasôm ŋamalac si yom ma aŋela si yom, magoc mêtê atac whiŋ-ŋga m ba yêc aö, naŋ aö gatôm geŋgeleŋ me oŋ naŋ taŋ ŋambwa. 2 Ma aö bu wahoc yom asê gitôm propet, ma bu waŋyalê gêŋ hoŋ naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, ma watap gauc atu sa pi gêŋ hoŋ, ma bu wakêŋ whiŋ ŋaŋga tôm bu wasôm têŋ lôc daŋ bu puc dau sa ma lom gameŋ wakuc ndi, tigeŋ mêtê atac whiŋ-ŋga mba yêc aö, dec aö gatôm gêŋ ŋambwa. 3 Ma aö bu wakêŋ aneŋ gêŋ hoŋ tu wanem lau ŋalôm sawa sa-ŋga, me wakêŋ dauŋ sambuc tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga e tôm ŋacyo sêkêŋ ya neŋ aö su, magoc mêtê atac whiŋ-ŋga bu mba yêc aö, dec oc tôm dom bu wapo dauŋ sa tu gêŋ hoŋ dinaŋ ŋadaŋ-ŋga.

4 Mêtê atac whiŋ-ŋga ŋandô ŋahu bocdec. Ŋamalac naŋ mêtê atac whiŋ-ŋga kêsalê iŋ ahuc, naŋ kôc ndê ŋalôm dôŋ, ma kêmwasiŋ lau. Iŋ gêm lêmuŋ lau ŋatô dom, ma sôm yom toc dau sa-ŋga me po dau sa ŋambwa dom. 5 Iŋ kôm gêŋ mayaŋ-ŋga dom, gauc gêm gêŋ tu êmwasiŋ dau-ŋga kêlêc dom, ma atac ŋandê ŋagahô dom. Ma iŋ hê yom dôŋ pi sac naŋ lau sêkôm têŋ iŋ, naŋ dom. 6 Mêtê naŋ so lêŋ gitêŋ, naŋ ŋadaŋ oc kôm iŋ atac ŋayham dom, magoc iŋ oc atac ŋayham tu lau hoŋ naŋ sêŋkuc yom ŋandô-ŋga. 7 Iŋ oc hôc kisa ti atac pa su. Iŋ oc hu iŋ ndê kêŋ whiŋ ti gêŋ bocke naŋ iŋ takwê, naŋ siŋ dom, ma ŋawapac daŋ oc ku iŋ dulu dom.

8 Mêtê atac whiŋ-ŋga oc yêc ŋapaŋ. Magoc mêtê dahoc yom asê gitôm propet-ŋga oc pacndê. Ma mêtê dasôm yom awha wakuc-ŋga ma gauc pi gêŋ naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ oc sêniŋga. 9 Ŋahu bu têŋ têm kwahic dec-ŋga yac taŋyalê gêŋ hoŋ timala dom, ma yom naŋ lau propet sêhoc asê, naŋ tôc gêŋ hoŋ asê timala dom. 10 Magoc têŋ ndoc Yisu mbu meŋ, naŋ iŋ oc ndic dabiŋ gêŋ hoŋ, ma mêtê hoŋ naŋ kwahic dec dakôm timala dom, naŋ oc pacndê. 11 Têŋ têm naŋ aö gambo balê, naŋ gasôm yom gitôm balê, ma kayalê gêŋ gitôm balê, ma gakôc gauc gitôm balê. Magoc têŋ ndoc aö gati ŋgac su, naŋ gahu balêkoc si mêtê siŋ. 12 Kwahic dec yac taŋyalê gêŋ hoŋ yêc awê dom, gitôm datôc gwaniŋ sip busunôm* ŋadauŋ-dauŋ daŋ. Magoc têŋ têm ŋambu-ŋga yac oc dalic gêŋ hoŋ yêc awê eŋ. Kwahic dec aö kayalê gêŋ timala dom, magoc tiŋambu aö oc waŋyalê gêŋ hoŋ timala, tôm Anötö kêyalê aö e pi sa timala eŋ têŋ kwahic dec. 13 Mêtê atu tö kwahic dec sêyêc, mêtê dakêŋ whiŋ-ŋga, mêtê dakêŋ bataŋ-ŋga,

* **13:12:** Busunôm - lau ŋatô sêsam bu glas tasalagatu, ma yêc Yom Inglis sêsôm bu ‘mirror.’

ma mêtê atac whiŋ-ŋga. Magoc mêtê atac whiŋ-ŋga tiŋamata mêtê hoŋ.

14

Taŋkwê mwasiŋ naŋ tôm bu puc gôlôwac dabuŋ dôŋ

1 Bocdinaŋ asap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ, ma tamkwê Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ tidau-tidau. Ma tamkwê mwasiŋ bu ahoc yom asê nditôm lau propet hôc gêlêc mwasiŋ ŋatô su. 2 Bu Ŋalau ndê mwasiŋ dasôm yom awha wakuc-ŋga iŋ gêŋ ŋamata-ŋga dom. Ŋamalac naŋ sôm yom awha wakuc-ŋga, naŋ ndê yom yêc iŋ ma Anötö ŋasawa, ma lau daŋ oc s êŋyalê dom. Iŋ sôm yom naŋ ŋahu yêc siŋ dau, tôm Ŋalau Dabuŋ kac iŋ. 3 Magoc ŋamalac naŋ hoc yom asê gitôm propet, naŋ ndê yom gitôm bu po gôlôwac dabuŋ sa, ma êŋgilí ŋac bu sêlhac ŋaŋga ma nem malô ŋac si ŋalôm. 4 Ŋamalac naŋ sôm yom awha wakuc-ŋga, naŋ ndê yom dau gêm iŋ tawasê sa, magoc ŋamalac naŋ hoc yom asê gitôm propet, naŋ ndê yom oc tôm bu po gôlôwac dabuŋ hoŋ sa. 5 Aö tac whiŋ bu mac hoŋ asôm yom awha wakuc-ŋga, tigeŋ aö tac whiŋ kêlêc bu mac ahoc yom asê atôm propet. Bu ŋamalac naŋ hoc yom asê gitôm propet, naŋ ndê mwasiŋ hôc gêlêc iŋ naŋ sôm yom awha wakuc, naŋ ndê su. Magoc ŋamalac daŋ bu mbo mac nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ kôc mwasiŋ bu nem yom awha wakuc-ŋga kwi têŋ mac, dec yom dau oc tôm bu nem mac sa, tôm yom naŋ ŋamalac hoc asê gitôm propet.

Mwasiŋ dasôm yom awha wakuc-ŋga ŋahu

6 O asidôwai, aŋgô su naŋ. Aö bu watêŋ mac waloc, ma wasôm yom têŋ mac ŋa awha wakuc daŋ, dec oc wanem mac sa ŋalêŋ bocke? Ti geŋ aö bu waloc ma Ŋalau Dabuŋ kêŋ yom têŋ aö, tu bu wahoc asê têŋ mac, me tu wawhê nem gauc sa me wandôhôŋ mac-ŋga me wahoc asê gitôm propet, dec aneŋ yom dau oc nem mac sa. 7 Akôc gauc pi gêŋ naŋ dakôc tu danem wê sip-ŋga, gitôm gasuc me gita. Ŋamalac daŋ bu yu me ndic ŋapep dom, dec asa oc tôm bu êŋyalê wê dau ŋawa? 8 Ma ŋgac ndic dahuc-ŋga bu ndic ŋapep dom, dec asa oc êmasaŋ dau tu ndic siŋ-ŋga? 9 Ma mac lau naŋ asôm yom awha wakuc-ŋga yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ bocdinaŋ. Bu yom kaiŋ dinaŋ ŋahu yêc awê dom, ma lau oc sêŋyalê ŋalêŋ bocke? Mac oc asôm yom dau tôm gêŋ ŋakêcsia ŋambwa-ŋambwa.

10 Lau nom-ŋga si awha têŋtêŋ daêsam yêc, ma lau naŋ sêsôm dau si awha, naŋ sêŋyalê ŋahu. 11 Ŋgac daŋ bu sôm dau ndê awha ma aö bu waŋyalê ŋahu dom, dec aö walic iŋ gitôm ŋgac apa, ma iŋ oc lic aö bu ŋgac apa bocdinaŋ. 12 Ma yêc mac-ŋga bocdinaŋ. Mac tamkwê Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ, bocdinaŋ dec tamkwê mwasiŋ naŋ tôm bu po gôlôwac dabuŋ sa, naŋ hôc gêlêc mwasiŋ ŋatô, tu bu akôm gôlôwac dabuŋ êŋsôwec tiatu.

13 Bocdinaŋ dec ŋamalac naŋ sôm yom awha wakuc-ŋga, naŋ teŋ mbec bu Anötö kêŋ mwasiŋ nem yom dau kwi-ŋga têŋ iŋ whiŋ maŋ. 14 Bu têŋ ndoc aö gateŋ mbec ŋa yom awha wakuc-ŋga, naŋ aö dauŋ neŋ gatuŋ teŋ mbec, magoc aneŋ gauc kêkuc mbec dau dom. 15 Bocdinaŋ aö oc wakôm sake? Aö wateŋ mbec ŋa awha wakuc naŋ aneŋ gatuŋ kêyalê, ma wateŋ mbec ŋa aö dauŋ neŋ awhaŋ naŋ kayalê ŋahu, naŋ whiŋ. Aö wanem wê awha wakuc naŋ aneŋ gatuŋ kêyalê, ma wanem wê ŋa dauŋ neŋ awhaŋ naŋ kayalê ŋahu, naŋ whiŋ. 16 Am bu êmpiŋ Anötö ŋa yom awha w akuc-ŋga, tôm nem gatôm kêyalê, ma ŋamalac daŋ bu mbo gôlôwac dabuŋ ŋalôm naŋ kêyalê awha dau dom, dec iŋ oc tôm dom bu sôm, “Yomandô,” têŋ ndoc am gic bata nem yom. Ŋahu bu iŋ gêm gauc yom naŋ am sôm. 17 Am daôm gêm d aŋge Anötö ŋapep, magoc am nem yom gêm ŋamalac dinaŋ sa dom.

18 Aö gam daŋge Anötö bu iŋ kêŋ mwasiŋ wasôm yom awha wakuc-ŋga têŋ aö hôc gêlêc mac hoŋ su. 19 Magoc têŋ têm naŋ aö gambo gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ aö tac whiŋ bu wasôm yom naŋ lau hoŋ sêŋyalê, tu bu wandôhôŋ ŋac-ŋga. Aö bu wasôm yom ŋalhô amaŋdaŋ naŋ ŋahu yêc awê, naŋ hôc gêlêc bu wasôm yom awha wakuc-ŋga ŋalhô 10,000, naŋ lau hoŋ sêŋyalê ŋahu dom.

20 O asidôwai hac. Akôc gauc ŋapep, atôm lau atu-tu. Akôc gauc atôm balêkoc sauŋ

dom. Ambo atôm balêkoc dedec tu gêŋ
tigeŋ-ŋga, naŋ tu ambo ahê lêŋ sac-ŋga.
21 Gauc nem yom naŋ Pômdau sôm, naŋ sêto
yêc bocdec bu:

Aö waŋkiŋ lau apa sênem aö awhaŋ ma
wakêŋ puc lau dindec ŋa lau apa dau
awha. Magoc ŋac oc sêkêŋ daŋga aö
dom, tôm sêkêŋ daŋga aneŋ yom muŋ
su dom. *[Ais 28:11-12]*

22 Pômdau kêŋ lau naŋ sêsôm yom awha
apa gitôm gêŋ dalô kaiŋ daŋ, bu kêŋ puc
lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ dom. Ma
mwasiŋ dasôm yom awha wakuc-ŋga iŋ
kaiŋ tigeŋ. Anötö kêŋ gitôm gêŋ dalô tu
lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom-ŋga. Iŋ kêŋ tu lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga-ŋga dom. Magoc mwasiŋ
dahoc yom asê tôm propet-ŋga, naŋ iŋ
kêŋ tu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga-ŋga. Iŋ kêŋ tu
lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom naŋ-ŋga dom.*
23 Bocdinaŋ, mac lau akêŋ whiŋ-ŋga bu
akac daôm sa ma mac hoŋ bu asôm yom
awha wakuc-ŋga, ma lau ŋatô naŋ sêkêŋ
whiŋ dom me si gauc sa pi gêŋ dau dom,
naŋ bu sêmbo sêwhiŋ mac, dec ŋac oc sêsôm
sake? Ŋac oc sêsôm bu mac nem gauc
kêŋsôŋ. 24 Magoc mac hoŋ bu ahoc yom asê
atôm propet têŋ ndoc lau kaiŋ dinaŋ sêmbo
sêwhiŋ mac, dec mac nem yom oc kuŋ ŋac
si ŋalôm e sêŋyalê bu sic waê bu sêtap matôc
sa tu ŋac si mêtê sac-ŋga. 25 Ma yom pi ŋac
si mêtê sac, naŋ ŋac gauc gêm bu sêsiŋ yêc
ŋac si ŋalôm, naŋ mac nem yom oc puc asê
tiawê. Ma bocdinaŋ ŋac oc sêpôŋ haduc
aŋgô andô têŋ nom ma sêtoc Anötö sa. Ma
ŋac oc sêsôm asê bu, “Anötö mbo whiŋ mac,
yomandô!”

Pol whê ŋagôliŋ om-ŋga sa

26 Bocdinaŋ asidôwai, têŋ ndoc mac akac
daôm sa tu alic om-ŋga, naŋ lau ŋatô
sêkôc wê sêmeŋ, lau ŋatô sêkôc yom bu
sêndôhôŋ lau, lau ŋatô sêkôc yom naŋ Ŋalau
Dabuŋ hoc asê têŋ ŋac, ŋatô sêsôm yom
awha wakuc-ŋga, ma ŋatô sênem yom awha
wakuc-ŋga dau kwi. Gêŋ hoŋ naŋ mac bu
akôm, naŋ akôm tu apuc gôlôwac dabuŋ
hoŋ dôŋ-ŋga. 27 Lau bu sêsôm yom awha
wakuc-ŋga, dec lu me tö sêsôm goc tôm. Daŋ
sôm e pacndê, goc ŋamalac tilu-ŋga sôm ndê.
Ma ŋamalac daŋ nem ŋac si yom dau kwi
maŋ. 28 Magoc ŋamalac nem y om dau kwi-
ŋga daŋ bu mbo dom, goc ŋamalac naŋ tac
whiŋ bu sôm y om awha wakuc-ŋga nem
dau dôŋ yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm. Tôm bu
iŋ sôm iŋ ndê yom awha wakuc-ŋga têŋ
ndoc iŋ mbo tawasê, ma yom dau yêc iŋ ma
Anötö ŋasawa.

29 Ma lau bu sêhoc yom asê sêtôm propet
yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, dec lu me tö sêhoc
yom asê, ma lau hoŋ sêkêŋ daŋga ŋapep ma
sêŋsahê yom dau. 30 Ŋamalac daŋ bu ndöc
mac ŋalôm, ma Ŋalau Dabuŋ bu hoc yom
daŋ asê têŋ iŋ, dec ŋamalac naŋ sôm yom
mbo, naŋ hu siŋ ma kêŋ ŋasawa têŋ ŋamalac
dinaŋ bu sôm yom dau asê. 31 Gitôm bu mac
hoŋ ahoc yom asê atôm propet aô daôm aô
daôm, bu andôhôŋ ti apuc gôlôwac dabuŋ
hoŋ dôŋ. 32 Lau naŋ sêtap mwasiŋ sa bu
sêhoc yom asê sêtôm propet, naŋ sêtôm bu
sênem gôliŋ dau si lêŋ sêhoc yom dau asê-
ŋga. 33 Bu Anötö tec bu iŋ ndê lau sêkôm gêŋ
bambaliŋ. Iŋ Anötö yom malô-ŋga.

Anötö ndê gôlôwac dabuŋ hoŋ sêŋkuc lêŋ
tigeŋ bocdec bu. 34 Têŋ ndoc mac akac
sa tu alic om-ŋga, naŋ lauwhê sêsôm yom
dom sic ŋawaê. Ŋac sêsôc lauŋgac ŋapu tôm
yomsu sôm, ma sênem dau dôŋ. 35 Awhê
daŋ bu ŋgô yom daŋ naŋ iŋ kêyalê ŋahu
dom, naŋ nem dau dôŋ e om pacndê, ma
ndac nakweŋ têŋ ndoc iŋlu sêmbo si andu.
Iŋ bu sôm yom yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm,
naŋ gêŋ mayaŋ-ŋga.

36 Mac lau Korin-ŋga bu atec aneŋ yom
dindec, goc wandac mac bocdec bu. Anötö
kêŋ ndê yom têŋ mac tamwasêm, me kêŋ
têŋ mac muŋ bu andic dulu têŋ lau ŋatô,
a? 37 Asa naŋ gauc gêm bu iŋ propet daŋ,
me tap Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ sa kêlêc,
naŋ êŋyalê bu yom naŋ gato têŋ mac, naŋ
Pômdau dau ndê yatu. 38 Ŋamalac daŋ bu kôc
aneŋ yom sa dom, naŋ Pômdau oc kôc iŋ sa

* **14:22:** Aisaya ndê yom, naŋ Pol to yêc ŋabatiŋ 21, naŋ hêganôŋ lau apa naŋ Pômdau kêkiŋ bu sêŋgwiniŋ lau Israel-ŋga naŋ sêsôc iŋ ŋapu ti sêkêŋ whiŋ iŋ dom. Pol gêm dôhôŋ lau apa awha, naŋ lau Israel si ŋacyo dinaŋ sêsôm, ma mwasiŋ dasôm yom awha wakuc-ŋga. Lau Israel-ŋga sêkac si ŋalôm kwi tu lau apa si yom-ŋga dom, ma Pol bu tôc asê bu ŋalêŋ tigeŋ, yom awha wakuc oc nem lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sa dom, me kac si ŋalôm kwi e sêti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dom. Ŋabatiŋ 23 whê gêŋ dau sa tiawê.

dom. 39 Bocdinaŋ aneŋ asidôwai, tamkwê
mwasiŋ bu ahoc yom asê atôm lau propet,
ma alhac lau naŋ sêsôm yom awha wakuc-
ŋga, naŋ ahuc dom. 40 Magoc têŋ ndoc mac
bu alic om, naŋ akôm gêŋ hoŋ ŋapep ma
aŋkuc lêŋ solop.

15

Pol puc yom naŋ iŋ hoc asê pi Yisu, naŋ dôŋ

1 O asidôwai, aö bu wawhê mac nem gauc
sa tiyham pi ŋawaê ŋayham naŋ gahoc asê
têŋ mac muŋ su. Mac akôc ŋawaê dau sa,
ma ti mac nem akêŋ whiŋ ŋahu. 2 Ŋawaê
ŋayham naŋ gahoc asê têŋ mac, naŋ tôc lêŋ
Anötö nem mac si-ŋga asê, ma bocdinaŋ
dec asap dôŋ ŋapaŋ. Mac bu asap dôŋ dom,
dec mac nem akêŋ whiŋ oc tisac ma ŋandô
mbasi.
3 Bu yom naŋ gac dulu têŋ mac, naŋ kêkuc
yom naŋ aö dauŋ gaŋgô muŋ su. Ma yom
naŋ atu ma tiŋamata aneŋ yom hoŋ, naŋ
bocdec bu. Kilisi mbac ndu tu yac neŋ sac-
ŋga, tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm. 4 Lau
sêŋsuhuŋ iŋ, ma têŋ bêc titö-ŋga Anötö uŋ
iŋ sa, tôm sêto yêc naŋ. 5 Goc iŋ hoc dau
asê têŋ Pita, ma têŋ lau ŋatô naŋ sêmbo
ŧŋgacsêŋomi 12 si toŋ. 6 Ma tiŋambu iŋ hoc
dau asê têŋ asidôwai toŋ atu naŋ sêmbo
sêwhiŋ dau. Ŋac lau daêsam, sêhôc gêlêc
500 su. Kwahic dec ŋac si lau ŋatô sêmbac
ndu su, magoc daêsam gacgeŋ sêmbo tali.
7 Tiŋambu iŋ hoc dau asê têŋ Jems ma têŋ
lau aposel hoŋ. 8 Ma tiŋambu andô iŋ hoc
dau asê têŋ aö dauŋ, naŋ gati aposel gitôm
balêkoc naŋ dinda kôc so ndê têm. 9 Bu aö
galic dauŋ tôm lau aposel si ŋgac ŋambu-
ŋga solop. Sêsam aö bu aposel, magoc aö
ŋgac ŋayham dom bu sêhê ŋaê aposel pi aö.
Ŋahu bu muŋ-ŋga lê aö gakêŋ kisa Anötö
ndê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga. 10 Magoc tu Anötö
kêmwasiŋ aö-ŋga, dec aö gati aposel, ma iŋ
ndê mwasiŋ dau meŋ ŋambwa dom. Mba!
Bu aö gakôm gweleŋ gahoc gêlêc Kilisi ndê
aposel hoŋ su. Magoc aö dauŋ gakôm dom.
Anötö ndê mwasiŋ puc aö dôŋ, dec kêŋ
ŋaclai têŋ aö bu wakôm gweleŋ. 11 Bocdinaŋ
aŋyalê ŋapep bu yom naŋ aö gahoc asê pi
Kilisi, ma aposel hoŋ sêhoc asê, iŋ yom
tigeŋ. Ma yom dau ti mac nem akêŋ whiŋ
ŋahu.

Lau batê oc sêtisa

12 Yac am mêtê ma ahoc asê bu Anötö uŋ
Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga. Ma bocdinaŋ
bocke dec mac nem lau ŋatô sêsôm bu lau
batê oc sêtisa dom? 13 Aŋgô! Iŋ bu yom
ŋandô bu lau batê sêtôm dom bu sêtisa, dec
tôm dom bu Kilisi dau tisa ma mbo tali
tiyham bocdinaŋ. 14 Ma Kilisi bu tisa su
dom, dec mêtê naŋ yac am, naŋ oc ŋahu
mbasi, ma mac nem akêŋ whiŋ ŋahu mbasi
bocdinaŋ. 15 Ma gêŋ daŋ tiyham. Yac lau
aposel am mêtê ma asôm bu Anötö uŋ Kilisi
sa akêŋ lau batê-ŋga. Magoc mac asôm bu
lau batê oc sêtisa dom. Mac nem yom bu
yom ŋandô, dec mêtê naŋ yac ahoc asê pi
Anötö, naŋ yom tasaŋ. 16 Bu lau batê bu
sêtisa dom, dec Kilisi dau tisa su dom. 17 Ma
iŋ bu yom ŋandô bu Anötö uŋ Kilisi sa su
dom, dec mac nem akêŋ whiŋ oc ŋandô
mbasi, ma mac nem sac gacgeŋ yêc mac-
ŋga. 18 Ma Anötö bu uŋ Kilisi sa su dom,
dec lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêmbac ndu
su, naŋ gacgeŋ siŋga su. 19 Tu Kilisi-ŋga
dec yac dakêŋ bataŋ bu Anötö oc uŋ yac
hoŋ sa têŋ têm ŋambu-ŋga. Yom dau bu yom
ŋandô dom, dec gêŋ naŋ dakêŋ bataŋ, naŋ
gêŋ têm kwahic dec-ŋga ŋambwa ma ŋandô
mbasi têŋ têm ŋambu-ŋga. Ma lau hoŋ oc
sêpu yac ma sêlic yac tôm lau gauc mbasi-
ŋga.
20 Magoc Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-
ŋga yomandô. Iŋ gitôm lau hoŋ naŋ sêmbac
ndu su, naŋ si ŋgac mbêc. 21 Ŋamalac tigeŋ
ti dambac ndu ŋahu. Ma ŋamalac tigeŋ ti
datisa akêŋ lau batê-ŋga ŋahu. 22 Yomandô!
Tu Adam-ŋga dec yac hoŋ dawêkaiŋ seŋ
dambac ndu-ŋga. Magoc tu Kilisi-ŋga dec
lau naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ sêwêkaiŋ seŋ
sêmbo tali-ŋga. 23 Tigeŋ lau naŋ sêmbac ndu,
naŋ oc sêtisa tôm ŋandoc. Kilisi tisa muŋ,
gitôm gêŋ ŋandô mbêc. Ma têŋ ndoc iŋ mbu
meŋ, naŋ lau naŋ sêti iŋ ndê, naŋ oc sêtisa.
24 Têŋ dinaŋ iŋ oc ndic bata têm kwahic dec-
ŋga, ma iŋ oc seŋ ŋaclai ti ŋagôliŋ hoŋ su,
ma kêŋ gêŋ hoŋ sip Damaŋ Anötö amba
bu nem gôliŋ. 25 Bu Kilisi gic waê bu nem
gôliŋ e iŋ kêŋ iŋ ndê ŋacyo hoŋ sêsôc iŋ gahi
ŋapu. 26 Ma ŋacyo ŋambu-ŋga naŋ iŋ oc seŋ

su, naŋ ŋaclai dambac ndu-ŋga. 27 Sêto yom yêc bocdec bu:

Iŋ kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc iŋ gahi ŋapu. *[BW 8:6]*

Yom dinaŋ pi ‘gêŋ hoŋ,’ naŋ hêganôŋ Anötö dom, bu Anötö dau kêŋ ŋaclai têŋ Kilisi pi gêŋ hoŋ. 28 Tigeŋ têŋ ndoc Anötö ndê Atu dau kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc iŋ ndê gôliŋ ŋapu su, naŋ goc iŋ dau oc sôc Anötö ŋapu. Ma bocdinaŋ Anötö tigeŋ oc ti ŋadau ma nem gôliŋ gêŋ hoŋ.

29 Anötö oc uŋ lau batê sa têŋ têm ŋambu-ŋga, yomandô. Bu bocdinaŋ dom, dec tu sake-ŋga lau ŋatô sêliŋ saŋgu tu lau naŋ sêmbac ndu su-ŋga?* 30 Ma gauc nem yac lau aposel. Tu sake-ŋga yac ahôc ŋawapac ti kisa ŋapaŋ tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga? 31 O asidôwai. Aö gapo mac nem waêm sa tu mac nem akêŋ whiŋ yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga. Mac aŋyalê bu yom dau iŋ yom ŋandô, dec aŋyalê bu yom dec iŋ yom ŋandô bocdinaŋ. Lau sêkôm bu sêndic aö ndu tôm bêc hoŋ. 32 Yêc malac Epesas lau sêkêŋ kisa aö gitôm bôclai sac, magoc aö gac siŋ têŋ ŋac ti ŋaŋga. Magoc lau batê bu sêtisa dom, tôm mac nem lau ŋatô sêsôm, dec aö neŋ gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga iŋ ŋamalac ŋambwa si gêŋ, ma oc nem aö sa daŋ dom. Bu bocdinaŋ dec dakôm tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Gauc nem gêŋ daneŋ ti danôm-ŋga eŋ, bu ŋasawa apê eŋ yac oc dambac ndu ma dandiŋaŋ. *[Ais 22:13]*

33 Ayob daôm bu lau sêŋsau mac dom. Gauc nem yom naŋ sêsôm bocdec bu, “Mac bu ambo awhiŋ lau naŋ sêkôm mêtê sac, dec mêtê sac dau oc kôm mac nem mêtê ŋayham tisac whiŋ.” 34 Aö wasôm têŋ mac bu mayam daôm, bu mac nem lau ŋatô sêsa si lêŋ gitôm sem gauc Anötö ma sêsap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ. Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep ma ahu mêtê sac siŋ gacgeŋ.

Lau oc sêtisa ti ŋamlic kaiŋ bocke?

35 Mboe mac nem lau ŋatô oc sêndac, “Anötö oc uŋ lau batê sa ŋalêŋ bocke?” me “Lau batê oc sêtisa ti ŋamlic kaiŋ bocke?” 36 Yom dau iŋ yom gauc mbasi-ŋga. Aŋgô! Gêŋ naŋ mac asô sip nom, naŋ bu tibalê dom, dec oc po pi meŋ dom. 37 Mac bu asô gêŋ ŋamatu gitôm yaŋgom me gêŋ ŋawhê ŋatô, dec mac asô gêŋ dau ŋagatôm naŋ oc po pi meŋ tiŋambu, naŋ dom, magoc asô ŋamatu ŋambwa sip nom. 38 Ma Anötö dau kêŋ gêŋ ŋagatôm têŋ gêŋ ŋawhê tôm iŋ dau kêmasaŋ su. Iŋ kêŋ ŋagatôm tidau-tidau têŋ gêŋ ŋawhê tigeŋ-tigeŋ. 39 Ma ŋagatôm ti ŋamlic naŋ iŋ kêŋ têŋ gêŋ hoŋ, naŋ sêtôm dau d om. Iŋ kêŋ ŋamalac si ŋamlic kaiŋ daŋ, ma bôc si kaiŋ daŋ, ma mbac ti i bocdinaŋ. 40 Gêŋ undambê-ŋga sêmbo ti ŋac si ŋawasi kaiŋ daŋ, ma gêŋ nom-ŋga sêmbo ti ŋac si ŋawasi kaiŋ daŋ bocdinaŋ. 41 Ac ti ayô ma tata hoŋ si ŋawasi têŋtêŋ. Ma tata hoŋ si ŋawasi gitôm dau dom. 42 Ma têŋ ndoc lau batê sêtisa, naŋ oc ŋalêŋ kaiŋ tigeŋ. Lau batê naŋ taŋsuhuŋ sip nom, naŋ si ŋamlic iŋ gêŋ têm kwahic dec-ŋga, ma tôm dom bu yêc ŋapaŋ. Magoc Anötö oc uŋ sa ma nem kwi ti gêŋ yêc ŋapaŋ-ŋga. 43 Gêŋ naŋ taŋsuhuŋ iŋ gêŋ waêmba, magoc Anötö oc uŋ sa ma kôm ti gêŋ tiwaê. Taŋsuhuŋ gêŋ ŋaclai mba, magoc Anötö oc uŋ sa ti ŋaclai. 44 Bu yac taŋsuhuŋ ŋamlic nom-ŋga, magoc Anötö oc uŋ sa ti ŋamlic wakuc undambê-ŋga. Yac taŋyalê bu ŋamlic nom-ŋga dec yêc, ma ŋamlic undambê-ŋga yêc bocdinaŋ. 45 Anötö kêmasaŋ ŋamalac si ŋamlic nom-ŋga, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Ŋgac ŋamata-ŋga Adam iŋ ti gêŋ tali. *[Gen 2:7]*

Ma Adam ŋambu-ŋga, naŋ Kilisi dau, naŋ tisa ti ŋamlic undambê-ŋga. Ma yac oc dambo taŋli tu iŋ-ŋga, ma datap neŋ ŋamlic wakuc undambê-ŋga sa, tôm iŋ ndê. 46 Yac dakôc ŋamlic undambê-ŋga muŋ dom, magoc dakôc ŋamlic nom-ŋga muŋ, ma tiŋambu oc datap ŋamlic undambê-ŋga sa. 47 Ŋamalac ŋamata-ŋga meŋ akêŋ nom. Magoc ŋamalac tilu-ŋga meŋ akêŋ undambê. 48-49 Kwahic dec yac hoŋ dambo datôm ŋamalac nom-ŋga ŋamata-ŋga dinaŋ. Dinaŋi sêkôc yac bu dambo datôm ŋamalac nom-ŋga dinaŋ. Magoc lau naŋ sêmbo

* **15:29:** Mêtê dau ŋahu yêc awê dom, magoc Pol ndê yom tôc asê bu lau Korin ŋatô sêliŋ saŋgu tu ŋac si lau naŋ sêmbac ndu-ŋga. Mboe lau batê dinaŋ sêkêŋ whiŋ Yisu su, magoc sêliŋ busaŋgu su dom têŋ ndoc sêmbo tali, ma tu dinaŋ-ŋga dec lau ŋatô sêliŋ saŋgu tu ŋac-ŋga. Pol sôm bu mêtê dinaŋ iŋ solop me so dom, magoc iŋ sôm yom pi mêtê dau tu bu puc iŋ ndê yom pi lau batê sêtisa-ŋga naŋ dôŋ.

undambê, naŋ sêmbo sêtôm ŋ amalac undambê-ŋga, ma tiŋambu yac oc datiwakuc, ma dambo datôm ŋamalac undambê-ŋga.

50 Bocdinaŋ aneŋ asidôwai, aö wasôm têŋ mac bu yac datôm dom bu dasôc Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga ti neŋ ŋamlic têm kwahic dec-ŋga. Bu yac neŋ dac ti ŋamsôm iŋ gêŋ yêc ŋapaŋ-ŋga dom, ma tôm dom bu wêkaiŋ gameŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga. 51 Aö bu wasôm yom ŋahu atu daŋ têŋ mac aŋgô. Yac hoŋ oc dambac ndu dom, magoc Anötö oc nem yac hoŋ kwi ma kêŋ ŋamlic wakuc têŋ yac. 52 Têŋ bêc ŋambu-ŋga dahuc oc taŋ, ma sep tigeŋ lau batê oc sêtisa ti ŋamlic wakuc sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga. Ma Anötö oc nem yac lau naŋ dambo taŋli, naŋ kwi dawhiŋ, ma kêŋ ŋamlic wakuc têŋ yac. 53-54 Bu ŋamlic nom-ŋga oc tôm dom bu yêc ŋapaŋ, ma gic waê bu niŋga. Bocdinaŋ têŋ bêc ŋambu-ŋga Anötö oc nem ŋamlic nom-ŋga kwi ti gêŋ yêc ŋapaŋ-ŋga, naŋ tôm dom bu niŋga. Gauc nem yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Anötö ku ŋaclai dambac ndu-ŋga dulu su, ma pacndê sambuc. *[Ais 25:8]*

Yom dau oc ŋandô sa têŋ bêc ŋambu-ŋga.

> 55 O ŋaclai dambac ndu-ŋga, am oc ku yac dulu ŋalêŋ bocke? Am nem ŋamalic ndic yac ndu-ŋga yêc nde? *[Hos 13:14]*

56 Ŋamalic naŋ wê yac dasa seŋ dambac ndu-ŋga, naŋ mêtê sac. Ma yomsu kêŋ ŋaclai têŋ mêtê sac. 57 Magoc danem daŋge Anötö naŋ ku yac neŋ ŋacyo dulu tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga. 58 Bocdinaŋ, aneŋ asidôwai atac whiŋ-ŋga, alhac ŋaŋga ma ayob daôm bu gêŋ daŋ ku mac dulu dom. Akêŋ nem ŋalôm sambuc tu Pômdau ndê gweleŋ-ŋga. Bu mac aŋyalê su bu gêŋ bocke naŋ mac akôm tu Pômdau-ŋga, naŋ gêŋ ŋandô mbasi-ŋga dom. Oc nem ŋandô!

16

Sêkêŋ da bu sênem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa

1 Aö wasôm yom pi awa naŋ mac bu andic sa bu anem Anötö ndê lau dabuŋ Jerusalem-ŋga sa. Akôm tôm yom naŋ aö gasôm têŋ gôlôwac dabuŋ naŋ sêmbo gameŋ Galesia-ŋga, naŋ su. 2 Tôm wake ŋabêc ŋamata-ŋga sambob, mac tigeŋ-tigeŋ andic nem awa da-ŋga sa tôm awa naŋ mac tigeŋ-tigeŋ atap sa yêc wake dinaŋ ŋalôm. Andic sa gwanaŋ ma akêŋ ndöc. Ma têŋ ndoc aö wahôc asê mac yêc malac Korin, naŋ oc wakêŋ ŋawapac têŋ mac bu andic sa têŋ têm dinaŋ-ŋga dom. 3 Aŋyaliŋ lau ŋatô sa naŋ mac alic ŋayham bu sêkôc mac nem da dau, ma sêkêŋ têŋ gôlôwac dabuŋ Jerusalem-ŋga. Ma têŋ ndoc aö wahôc asê mac, naŋ wato bapia puc ŋac dôŋ-ŋga ma waŋkiŋ ŋac sêndi. 4 Ma aö bu walic tôm bu aö dauŋ watêŋ Jerusalem wandi, goc yac aŋsêlêŋ awhiŋ dauŋ.

Pol ti lau ŋatô oc sêndic lau Korin kêsi

5 Aö gauc gêm bu wandic lau gameŋ Masedonia-ŋga kêsi, ma tiŋambu watêŋ mac waloc. 6 Aö bu wambo wawhiŋ mac ŋasawa baliŋ, mboe aö oc wambo e ndoc uhô-ŋga pacndê. Ma bocdinaŋ oc tôm bu mac anem aö sa tu seŋ bocke naŋ wasa tiŋambu-ŋga. 7 Aö gakêŋ bataŋ bu Pômdau oc kêŋ ŋasawa baliŋ têŋ aö tu wambo wawhiŋ mac-ŋga. Magoc aö bu waloc ŋagahô, d ec oc tôm dom bu wambo wawhiŋ mac ŋasawa baliŋ. 8 Kwahic dec aö oc gacgeŋ wambo malac Epesas e Om †Pentikos-ŋga pacndê. 9 Ŋahu bu Pômdau gêlêc gatam su bu wakôm gweleŋ atu daŋ yêc dindec e ŋandô sa. Ma gêŋ daŋ whiŋ, naŋ lau daêsam sêkêŋ kisa aö yêc dec.

10 Timoti bu hôc asê mac, naŋ goc akôc iŋ sa ti yom malô, tu bu iŋ mbo whiŋ mac ti atac pa su eŋ. Ŋahu bu iŋ kôm Pômdau ndê gweleŋ tôm aö gakôm. 11 Alic bu lau daŋ sêtec iŋ me sêpu iŋ dom. Ma têŋ ndoc iŋ bu mbu têŋ aö meŋ, naŋ aŋkiŋ iŋ lhö meŋ ti yom malô. Aö gakêŋ bataŋ bu ŋasawa sauŋ Timoti ma asidôwai ŋatô oc sêmbu sêtêŋ aö sêmeŋ.

12 Yom pi yac neŋ asidôwa Apolos wasôm bocdec bu. Aö gateŋ iŋ tidim daêsam bu êŋsêlêŋ whiŋ asidôwai ŋatô ma têŋ mac loc. Kwahic dec iŋ sôm bu iŋ oc loc dom, magoc têŋ ndoc iŋ tap ŋasawa ŋayham daŋ sa, naŋ iŋ oc loc.

Yom ŋambu-ŋga

13 Anem ali, asap nem mêtê akêŋ whiŋ-ŋga dôŋ ŋapaŋ, ma alhac ŋaŋga ti nem ŋalôm

pêŋ dôŋ. 14 Ma akôm nem gêŋ hoŋ ti mêtê
atac whiŋ-ŋga.
15 O asidôwai. Mac aŋyalê bu Stepanas ma
lau hoŋ naŋ sêmbo iŋ ndê andu, naŋ sêti
lau ŋamata-ŋga tu sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga yêc
mac nem gameŋ Akaya-ŋga. Ma ŋac sêkêŋ
si ŋalôm sambuc tu sênem akiŋ Anötö ndê
lau dabuŋ-ŋga. Kwahic dec aö bu wandac
mac bocdec bu. 16 Lau kaiŋ dinaŋ, ma lau
asa naŋ sêlhac sêwhiŋ ŋac ma sêkôm gweleŋ
ŋawaê ŋayham-ŋga, naŋ asôc ŋac ŋapu. 17 Têŋ
ndoc Stepanas lu Fotunatas ma Akayakus
sêmeŋ akêŋ Korin ma sêhôc asê aö, naŋ
sêkôm aö atac ŋayham atu. Ŋahu bu ŋac
sêkôc mac hoŋ aŋôm sêtêŋ aö sêmeŋ. 18 Ŋac
sêkôm aö neŋ ŋalôm tigahô, tôm sêkôm mac
nem ŋalôm tigahô têŋ têm sêmbo sêwhiŋ
mac. Tu dinaŋ-ŋga dec wasôm têŋ mac bu
atoc lau kaiŋ dinaŋ sa ŋapep.

Pol ti lau ŋatô sêkôm acsalô têŋ lau Korin-ŋga

19 Gôlôwac dabuŋ titoŋ-titoŋ hoŋ naŋ
sêmbo gameŋ Esia-ŋga dindec, naŋ sêkêŋ si
acsalô ŋayham têŋ mac hoŋ. Ma Akwila lu
Prisila ti gôlôwac dabuŋ naŋ sêkac sa yêc
iŋlu si andu, naŋ sêkêŋ acsalô ŋayham ti
atac whiŋ têŋ mac tu Pômdau-ŋga. 20 Ma
asidôwai hoŋ naŋ sêmbo gameŋ dindec
sêkêŋ acsalô têŋ mac bocdinaŋ. Mac hoŋ
akam daôm, aŋkuc Anötö ndê lau dabuŋ si
lêŋ.
21 Aö Pol gato yom dindec ŋa dauŋ amaŋ
tu bu wakêŋ aneŋ acsalô têŋ mac-ŋga.
22 Ŋamalac daŋ bu atac tec Pômdau, naŋ
Anötö pucbo iŋ. O Pômdau, mbu mweŋ!
23 Pômdau Yisu ndê mwasiŋ têŋ mac. 24 Aö
bu wakêŋ aneŋ atac whiŋ têŋ mac lau akêŋ
whiŋ Yisu Kilisi-ŋga hoŋ.

Pol ndê bapia tilu-ŋga têŋ lau Korin-ŋga

Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol to bapia dindec têŋ ndoc iŋ mbo gameŋ Masedonia-ŋga. Iŋ tap sa bu aposel tasaŋ ŋatô sêkôm gweleŋ sêmbo malac Korin, ma sêndôhôŋ yom tasaŋ têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma sêpu Pol dau ma sêsôm bu iŋ aposel ŋandô dom. Bocdinaŋ Pol to bapia dindec têŋ ŋac bu whê dau sa bu iŋ aposel ŋandô, ma bu puc lau Korin-ŋga dôŋ tu bu sêsôc lau tasaŋ dinaŋ si yom ŋapu dom. Tiŋambu iŋ kêkiŋ Taitus têŋ ŋac gi bu lic ŋac sêmbo ŋalêŋ bocke, ma Taitus mbu meŋ ma sôm têŋ Pol bu lau Korin-ŋga daêsam sêsôc iŋ ndê yom ŋapu, ma sem dau kwi.

Pol to bapia dindec ma tôc asê bu iŋ tac ŋayham kêlêc tu ŋgô Taitus ndê ŋawaê pi lau Korin-ŋga. Ma iŋ whê iŋ ndê lêŋ tu ndic ŋac kêsi-ŋga sa. Iŋ sôm têŋ ŋac bu sêmatôc aposel tasaŋ dinaŋ, ma sêmatôc ŋac dau si lau naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ sêwhiŋ. Ma iŋ to yom pi ŋac si gweleŋ sic awa sa-ŋga tu sênem lau Jerusalem-ŋga naŋ sêpônda dau, naŋ sa-ŋga.

Yom ŋamata-ŋga

1 Aö Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê †aposel kêkuc Anötö ndê atac whiŋ, gambo gawhiŋ yac neŋ asidôwa Timoti, ma alu ato bapia dindec têŋ Anötö ndê gôlôwac dabuŋ yêc malac Korin, ma têŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ yêc gameŋ Akaya-ŋga. 2 Mwasiŋ ti yom malô akêŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têŋ mac.

Anötö gêm malô ndê lau

3-4 Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba. Iŋ Damaŋ naŋ tawalô ti gêm malô yac yêc ŋawapac hoŋ-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga dec yac atôm bu anem malô lau naŋ ŋawapac tidau-tidau tap ŋac sa, ŋalêŋ tigeŋ tôm Anötö dau kôm têŋ yac. 5 Ŋahu bu ŋawapac ti ŋandê tôm Kilisi hôc, naŋ kêsalê yac ahuc tu yac am akiŋ iŋ-ŋga. Magoc tu Kilisi-ŋga, dec Anötö ndê mwasiŋ nem malô yac-ŋga kêsalê yac ahuc bocdinaŋ. 6 Têŋ ndoc bocke ŋawapac tap yac sa, naŋ alic ŋayham bu ahôc tu bu anem malô mac-ŋga, ma tu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa. Ma têŋ ndoc Anötö gêm malô yac, naŋ mwasiŋ dau golom mac bocdinaŋ, ma gêm mac sa bu alhac ŋaŋga ti nem atac pa su, ma ahôc ŋawapac kaiŋ tigeŋ tôm yac ahôc. 7 Yac aŋyalê bu mac ahôc ŋawapac awhiŋ yac, ma Anötö oc nem malô mac ti puc mac dôŋ awhiŋ yac bocdinaŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec yac atac lu-lu tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga dom.

Aposel sêhôc ŋawapac daêsam

8 O asidôwai. Aŋyalê pi ŋandô eŋ bu yac ahôc ŋawapac atu-tu daêsam yêc gameŋ Esia-ŋga. Gêŋ dinaŋ kêgwiniŋ yac ŋandô ma hôc gêlêc yac mba licwalô su e yac gauc gêm bu oc seŋ yac su andiŋaŋ. 9 Yomandô! Yac gauc gêm bu yac mba têm ambo taŋli-ŋga pacndê têŋ ndoc dinaŋ. Magoc mba. Wapac dau tap yac sa bu êndôhôŋ yac bu taŋkwê yac dauŋ mba licwalô dom, magoc taŋkwê Anötö naŋ tôm bu uŋ lau batê sa, naŋ ndê ŋaclai. 10 Yac gauc gêm bu ŋawapac dinaŋ oc ku yac dulu, magoc Anötö kêgaho yac su. Ma yac akêŋ whiŋ ti taŋkwê iŋ bu nem yac sa ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ ŋapaŋ. 11 Ma yac akêŋ whiŋ bu mbec naŋ mac ateŋ, naŋ oc nem yac sa bocdinaŋ. Têŋ ndoc ŋawapac bu tap yac sa tiyham, naŋ Anötö oc nem yac sa tu mac nem mbec-ŋga. Ma lau daêsam naŋ sêlic gêŋ dau, naŋ oc sênem daŋge Anötö tu iŋ ndê mwasiŋ naŋ kêŋ têŋ yac-ŋga.

Pol kêŋ ndê têm ndic lau Korin kêsi-ŋga pi ahic

12 Aŋgô su naŋ. Lêŋ ti sakiŋ naŋ yac akôm ambo nom, naŋ akôm aŋkuc gauc nom-ŋga daŋ dom. Mba. Yêc yac mba ŋalôm yac akêŋ whiŋ bu yac asa mba lêŋ tôm Anötö atac whiŋ eŋ. Yac akôm gweleŋ hoŋ ti mba ŋalôm ma gauc sambuc, ma asa lêŋ ŋawasi eŋ, tôm Anötö ndê mwasiŋ puc yac dôŋ. Ma têŋ ndoc yac ambo awhiŋ mac, naŋ yac aŋkuc lêŋ tigeŋ dinaŋ. Lêŋ dau ti yac mba ŋahu apo dauŋ sa-ŋga. 13-14 Lau ŋatô sêsôm bu yom hoŋ naŋ yac ato têŋ mac, naŋ ŋahu yêc awê dom, ma mac atôm dom bu asam ma aŋyalê. Magoc mba. Kwahic dec mac aŋyalê yac ti mba gweleŋ ŋahu ŋapep

su dom. Magoc yac akêŋ bataŋ bu mac oc aŋyalê yac pi ŋandô eŋ. Ma bocdinaŋ yac oc ati mac nem ŋahu apo daôm sa-ŋga, ma mac oc ati yac mba ŋahu apo dauŋ sa-ŋga têŋ ndoc Pômdau Yisu mbu meŋ.

15-16 Aneŋ ŋalôm pêŋ dôŋ pi mac, dec galic ŋayham ma kamasaŋ neŋ lêŋ bu wandic mac kêsi tidim lu. Aö gauc gêm bu wandic mac kêsi têŋ ndoc watêŋ gameŋ Masedonia-ŋga wandi. Ma têŋ ndoc wambu akêŋ gameŋ dinaŋ wameŋ, naŋ gauc gêm bu oc walic mac tiyham. Ŋalêŋ dinaŋ oc tôm bu wanem mac sa tidim lu, ma tiŋambu dec oc tôm bu mac aŋkiŋ aö watêŋ gameŋ Judia-ŋga wandi. 17 Magoc tu aö gac mac kêsi dom têŋ ndoc gambu akêŋ gameŋ Masedonia-ŋga, dec mac gauc gêm bocke? Aö kamasaŋ lêŋ dinaŋ gitôm gêŋ ŋambwa-ŋga, a? Me aö gasôm “Aêc, aö waloc,” ma ŋasawa sauŋ gakac awhaŋ kwi, ma gasôm bu “Mba, aö oc waloc dom,” kakuc lau nom-ŋga si lêŋ, a?

18 Aŋgô su naŋ. Anötö iŋ Yom Ŋandô Ŋadau, ma bocdinaŋ yac lau naŋ am akiŋ iŋ, naŋ atôm dom bu aŋsau mac atôm lau naŋ sêsôm “Aêc,” ma ŋasawa sauŋ sêkac si ŋalôm kwi tiyham, ma sêsôm “Mba.” 19 Bu ŋawaê ŋayham naŋ alu Sailas ma Timoti ahoc asê têŋ mac pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi, naŋ tôc asê bu Anötö gôlôc tidôŋ bu kôc yac sa, ma sôm “Aêc” têŋ yac tu Kilisi-ŋga. Ma iŋ gitôm dom bu sôm “Aêc” têŋ mac, ma ŋagahô kac ndê awha kwi, ma sôm “Mba.” 20 Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ iŋ oc kôm ŋandô sa ma sôm “Aêc” têŋ yac tu Kilisi-ŋga. Ma tu Yisu Kilisi-ŋga dasôm “Yomandô” tu Anötö ndê yom-ŋga, ma datoc iŋ ndê waê sa. 21 Anötö dau puc mac ma yac dôŋ, bu dasap neŋ dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi dôŋ ŋapaŋ. Iŋ kêyaliŋ yac sa dati iŋ ndê. 22 Ma iŋ kêŋ ndê Ŋalau Dabuŋ sip yac neŋ ŋalôm tôm gêŋ ŋandô mbêc. Ma tu dinaŋ-ŋga yac taŋyalê bu mwasiŋ hoŋ naŋ iŋ gic bata bu kêŋ têŋ yac, naŋ iŋ oc kôm ŋandô sa. Ma Ŋalau dau ti Anötö ndê ŋadalô naŋ tôc asê bu iŋ ndê lau yac.

23 Aŋgô su naŋ. Aö gambu gatêŋ malac Korin dom, ŋahu bu mac asap nem lêŋ giso ŋatô dôŋ ambo, ma aö gatec bu waloc ma wakôm mac nem ŋalôm ŋawapac andô tu wamatôc mac-ŋga. Anötö kêyalê aneŋ ŋalôm, ma aö wasôm yêc iŋ aŋgô-ŋga bu yom dau iŋ yom ŋandô. 24 Aö gasôm yom pi mac nem lêŋ giso tu bu yac ati mac nem akêŋ whiŋ ŋadaui lec dom. Mba. Mac tigeŋ-tigeŋ alhac Anötö aŋgô-ŋga tu daôm nem akêŋ whiŋ-ŋga. Ma yac akôm gweleŋ awhiŋ mac tu bu mac asa nem lêŋ ŋapep e ambo ti atac ŋayham eŋ.

2

1 Tu dinaŋ-ŋga dec aö gauc gêm tidôŋ bu wambu watêŋ mac waloc dom, ŋahu bu aö gatec bu yac dambo ti ŋalôm ŋawapac tiyham tu wamatôc mac-ŋga. 2 Ma aö bu wakôm mac ŋalôm ŋawapac, dec asa mbo bu kôm aö atac ŋayham? Bu mac lau daôm dinaŋ ati aneŋ atac ŋayham ŋahu. 3 Tu dinaŋ-ŋga dec aö gac mac kêsi tôm aö gasôm su, naŋ dom, magoc gato bapia daŋ têŋ mac. Ma aö gakêŋ bataŋ bu mac oc asôc aneŋ yom dau ŋapu. Ma bocdinaŋ têŋ ndoc aö bu watêŋ mac waloc, naŋ ŋawapac daŋ oc yêc yac ŋasawa dom, ma gêŋ dau oc kôm aö atac ŋayham. Ma aö gakêŋ whiŋ bu mac hoŋ oc atac ŋayham awhiŋ aö. 4 Yom dau aö kayalê bu yom ŋaŋga, ma aö gato ti taŋsulu eŋ, ma kasahê ŋawapac ti ŋandê atu yêc neŋ ŋalôm. Aö gato tu bu wakêŋ ŋawapac têŋ mac-ŋga dom, magoc tu bu watôc asê bu aö atac whiŋ mac ndu andô.

Pol sôm bu sêsuc ŋac si ŋamalac daŋ ndê sac kwi

5 Mac nem ŋgac daŋ kôm aö ŋayom, ma gêŋ dau kêŋ ŋawapac têŋ aö taŋwasêŋ dom. Aö gatec bu wasôm yom daêsam pi gêŋ dau, tigeŋ aö wasôm têŋ mac bu iŋ kêŋ wapac mac hoŋ bocdinaŋ. 6 Magoc kwahic dec iŋ pu dau, dec aö wasôm têŋ mac bu lêŋ bocke naŋ gôlôwac dabuŋ sêsôm tidôŋ tu sêmatôc iŋ-ŋga, naŋ gitôm. 7 Aö gatec bu iŋ mbo ti ŋalôm ŋawapac atu ŋapaŋ, ma bocdinaŋ asuc iŋ ndê sac kwi, ma anem malô iŋ ndê ŋalôm. 8 Aö atac whiŋ bu mac akôm bocdinaŋ, tu bu atôc asê têŋ iŋ bu mac atac whiŋ iŋ. 9 Yom naŋ aö gato pi ŋgac dinaŋ, naŋ gato tu bu waŋsahê mac bu oc asôc aneŋ yom hoŋ ŋapu, me mba. 10 Mac bu asuc ŋamalac dinaŋ ndê giso kwi, dec aö wasuc iŋ ndê sac kwi bocdinaŋ. Bu giso

bocke naŋ iŋ kôm têŋ aö, naŋ Kilisi kêyalê bu aö gasuc kwi, ma aö gakôm bocdinaŋ tu bu wanem mac sa tu lêŋ amatôc gisoŋga ti apiŋ daôm dôŋ-ŋga. 11 Aö gatec bu mac akêŋ ŋasawa têŋ Sadaŋ bu seŋ lêŋ dapiŋ dauŋ dôŋ-ŋga su. Bu yac taŋyalê Sadaŋ ndê lêŋ hoŋ su.

Pol tac whiŋ bu lic Taitus

12 Têŋ ndoc aö gatêŋ malac Troas ga, naŋ galic bu Pômdau gêlêc gatam su têŋ aö bu wahoc Kilisi ndê ŋawaê ŋayham asê yêc gameŋ dinaŋ. 13 Magoc aneŋ ŋalôm gi lu gi lu, ŋahu bu aö gatap aneŋ asidôwa Taitus sa yêc malac dinaŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga aö gahu lau malac dinaŋ-ŋga siŋ, ma gatêŋ gameŋ Masedonia-ŋga ga.

Pol whê lau aposel si gweleŋ sa

14 Magoc aö bu wanem daŋge Anötö, ŋahu bu iŋ wê yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Kilisi, gitôm ŋgac siŋsêlêc ti ndê lau siŋ-ŋga naŋ sêku si ŋacyo hoŋ dulu. Ma wanem daŋge iŋ bu lau daêsam sêtap gauc sa pi Kilisi, tu gweleŋ naŋ iŋ kêŋ sip yac amaŋ-ŋga. Ma gauc pi Kilisi dau, iŋ gitôm gêŋ malu ŋayham naŋ ŋamalu pôm gameŋ kwi. 15-16 Bu Anötö gêlic yac atôm gêŋ malu ŋayham, tu yac mba gweleŋ ahoc ŋawaê ŋayham asê pi Kilisiŋga. Lau naŋ sêkôc ŋawaê dau sa ma sêtap seŋ sêndöc tali-ŋga sa, naŋ sêlic yac ti mba gweleŋ tôm sêŋgu gêŋ ŋamalu ŋayham. Magoc lau naŋ sêkôc sa dom dec sic waê bu sêniŋga, naŋ sêtec yac ti mba gweleŋ tôm sêŋgu gêŋ mbôp ŋasu. Gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dau iŋ gweleŋ atu andô, ma yac neŋ asa gitôm bu kôm? 17 Magoc tu Anötö puc yac dôŋ-ŋga, dec yac atôm bu akôm. Ma yac akôm tôm lau daêsam naŋ sêkôm tu sêtap awa sa-ŋga lec dom. Mba. Yac aŋyalê tidôŋ bu Anötö kêyaliŋ yac sa ma piŋ yac dôŋ am damiŋ Kilisi, dec akôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga ti ŋalôm ŋawasi ambo iŋ aŋgô-ŋga.

3

Lau Korin-ŋga si lêŋ whê Pol ndê gweleŋ sa

1 Mac gauc gêm bu yac asôm yom dindec tu bu atoc dauŋ sa-ŋga, a? Mba. Lau ŋatô sêkôc bapia whê ŋac sa tu sêkôm gweleŋ-ŋga. Magoc yac atôm lau dinaŋ dom. Yac ahêgo dauŋ bu akôc bapia daŋ bu whê yac sa têŋ mac, me bu mac ato bapia whê yac sa têŋ lau ŋatô-ŋga dom. Mba. 2 Ŋahu bu mac daôm atôm bapia whê yac sa-ŋga, naŋ sêto yêc yac mba ŋalôm. Ma têŋ ndoc lau sêlic mac nem lêŋ ti sakiŋ, naŋ tôm ŋac sêsam bapia dau, ma sêŋyalê bu yac aposel ŋandô. 3 Kwahic dec mac ati Kilisi ndê lau tu yac mba gweleŋ-ŋga. Ma têŋ ndoc lau sêlic mac asa nem lêŋ tiwakuc, naŋ tôm sêlic bapia whê yac sa têŋ ŋac-ŋga. Ma mac atôm bapia naŋ sêto ŋa kêlêpê me atôm Moses ndê yomsu naŋ Anötö to pi hoc, naŋ dom. Mba! Mac atôm bapia naŋ Anötö Tali Ŋadau ndê Ŋalau to, ma iŋ to sip ŋamalac si ŋalôm.

Pwac wakuc oc kêŋ yac dandöc taŋli

4 Tu Kilisi-ŋga dec yac akêŋ whiŋ bu mac oc asap nem lêŋ ti sakiŋ ŋayham dinaŋ dôŋ ŋapaŋ. Bocdinaŋ yac ambo ti atac pa su tu mac-ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga. 5 Yac bu atoc dauŋ sa ma asôm bu yac dauŋ atôm bu akôm Anötö ndê gweleŋ lec dom. Mba. Tigeŋ tu Anötö kêŋ ŋaŋga têŋ yac-ŋga, dec yac atôm bu akôm. 6 Aêc! Tu ŋaclai naŋ Anötö dau kêŋ têŋ yac-ŋga, dec yac atôm bu anem akiŋ iŋ, ma ati lau akiŋ pwac wakuc-ŋga. Ma pwac wakuc dau, iŋ gitôm pwac akwa yomsu-ŋga dom. Bu lau daŋ sêtôm dom bu sêŋkuc pwac yomsu-ŋga ŋapep, ma bocdinaŋ pwac dau tôc asê bu tac waê bu dambac ndu. Tigeŋ pwac wakuc naŋ hêganôŋ Ŋalau ndê gweleŋ, naŋ oc nem yac sa bu dandöc taŋli.

Pwac wakuc hôc gêlêc pwac akwa su

7 Aŋgô su naŋ. Pwac akwa naŋ Anötö to pi hoc ma kêŋ têŋ Moses, naŋ meŋ ti Anötö ndê ŋawasi. Ŋawasi dau gêm Moses ahuc dec lau Israel-ŋga daŋ sêtôm dom bu sêlic iŋ aŋgô andô solop e ŋawasi dau hê su. Pwac dau meŋ ti ŋawasi, magoc sakiŋ pwac akwa-ŋga dau ŋa-ŋandô, naŋ dambac ndu.* 8 Tigeŋ sakiŋ pwac wakuc-ŋga, naŋ Ŋalau

* **3:7:** Yom dau ŋahu bocdec bu. Yac bu gauc nem bu danem akiŋ Anötö taŋkuc lêŋ pwac yomsu-ŋga, dec oc tôm dom bu dati lau gitêŋ ma datap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa. Bu ŋamalac daŋ oc tôm dom bu êŋkuc yomsu hoŋ ŋapep, ma bocdinaŋ lêŋ yomsu-ŋga oc tôm dom bu kêŋ yac dandöc taŋli. Alic yom ŋatô yêc Rom 3:20; Gal 2:16; ma Jem 2:10.

Dabuŋ gêm gôliŋ, naŋ ndê ŋawasi hôc gêlêc su. 9 Pwac yomsu-ŋga ŋa-ŋandô naŋ datap Anötö ndê matôc sa. Tigeŋ pwac wakuc ŋa-ŋandô naŋ dati lau gitêŋ tu Ŋalau Dabuŋ ndê gweleŋ-ŋga. Bocdinaŋ pwac wakuc ndê ŋawasi hôc gêlêc pwac akwa ndê su. 10 Pwac akwa meŋ ti ŋawasi, tigeŋ yac bu danem dôhôŋ pwac akwa dau whiŋ pwac wakuc, oc dalic gitôm gêŋ ŋawasi mba, bu pwac wakuc ndê ŋawasi hôc gêlêc su. 11 Ŋawasi naŋ gêm Moses ahuc têŋ ndoc iŋ kôc pwac akwa, naŋ yêc baliŋ dom ma hê su, magoc pwac wakuc ndê ŋawasi iŋ atu andô, ma oc pacndê dom.

12 Bocdinaŋ yac akêŋ bataŋ pwac wakuc ŋa-ŋandô, ma akôm mba gweleŋ ti atac pa su. 13 Ma yac akôm Anötö ndê ŋawasi ahuc tôm Moses kôm, naŋ dom. Bu têŋ ndoc Anötö ndê ŋawasi gêm Moses ahuc, naŋ iŋ kôm aŋgô andô ahuc ŋa po, bu lau Israel-ŋga sêlic iŋ aŋgô andô dom e ŋawasi dau hê su. 14-15 Magoc lau dau si gauc ti ŋalôm ŋadandi, ma ŋac gauc gêm bu pwac yomsu-ŋga naŋ Anötö kêŋ sip Moses amba, naŋ ti lêŋ Anötö nem ŋac si-ŋga. Têŋ ndoc sêsam pwac yomsu-ŋga dinaŋ, naŋ sêŋyalê ŋahu andô dom, tôm po daŋ kôm ŋac si ŋalôm ahuc. Ma têŋ Moses ndê têm e meŋ têŋ kwahic dec, po dau gacgeŋ yêc. Ŋalêŋ tigeŋ yêc bu po dau niŋga yêc ŋac si ŋalôm, naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi, dec iŋ oc kac po dau su. 16 Yomandô. Asa naŋ gêm ndê ŋalôm kwi ma kêŋ whiŋ Pômdau, naŋ Pômdau dau oc kac po dau su yêc iŋ.

17 Pômdau iŋ Ŋalau, ma Pômdau ndê Ŋalau bu mbo whiŋ yac, dec iŋ oc êŋgapwêc yac su yêc gapocwalô yomsu-ŋga. 18 Kwahic dec po daŋ kôm yac aŋôŋ andô ahuc gitôm Moses dom, magoc yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga hoŋ datôc Pômdau ndê ŋawasi asê tiawê gitôm busunôm. Ma ŋawasi dau oc hê su dom, magoc oc tiatu-tiatu ndi. Ŋahu bu Pômdau ndê Ŋalau gêm gweleŋ yêc yac neŋ ŋalôm ŋapaŋ, tu bu kôm yac datiwakuc.

4

Ŋawaê ŋayham gitôm ya ŋawê

1 Anötö tawalô yac ma kêŋ sakiŋ pwac wakuc-ŋga sip yac amaŋ, ma tu iŋ tawalô yac-ŋga dec yac atôm dom bu ahu gweleŋ dau siŋ têŋ ndoc ŋawapac tap yac sa. 2 Mba. Mêtê mayaŋ-ŋga naŋ lau sêkôm sêsiŋ-sêsiŋ sêmbo, naŋ yac ac ahê su. Yac aŋgaluŋ yom daŋ whiŋ Anötö ndê yom, me aŋsau lau daŋ bu sêkêŋ whiŋ-ŋga lec dom. Mba. Yac ahoc yomandô asê yêc awê. Ma ŋalêŋ dinaŋ, lau oc sêŋyalê yêc ŋac si ŋalôm, bu yac akôm mba gweleŋ solop ambo Anötö aŋgô-ŋga. 3 Lau ŋatô sêŋgô ŋawaê ŋayham naŋ yac ahoc asê, magoc sêkêŋ whiŋ dom, gitôm gêŋ daŋ kôm ŋac si gauc ti ŋalôm ahuc, ma bocdinaŋ ŋac gacgeŋ sêmbo seŋ sêniŋga-ŋga. 4 Anötö tasaŋ têm dindec-ŋga, naŋ Sadaŋ dau, iŋ kêŋ ŋasec atu pôc lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ si gauc ahuc. Ma ŋac gitôm dom bu sêkôc ŋawaê ŋayham sa. Bocdinaŋ dec sêŋyalê Kilisi ndê ŋawasi dom. Ma sêŋyalê Anötö ndê ŋawasi dom bocdinaŋ, bu Kilisi gêm Anötö dau aŋgô bu tôc Anötö asê têŋ yac.

5 Aŋgô su naŋ. Yac am mêtê hêganôŋ dauŋ dom. Mba. Yac am mêtê pi Yisu Kilisi, ma akac lau bu sêkôc iŋ sa ti ŋac si Pômdau. Ma yac am akiŋ mac atôm lau akiŋ, tu bu apo Yisu ndê waê sa-ŋga. 6 Anötö iŋ Ŋawê Ŋadau naŋ sôm, “Ŋawê sa ma pô gameŋ ŋasec,” têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom. Ma iŋ kêŋ ndê ŋawê pô yac neŋ ŋalôm tu bu taŋyalê iŋ ndê ŋawasi atu-ŋga. Ma ŋawasi atu dau, naŋ dalic yêc Kilisi, naŋ gêm Anötö aŋgô têŋ yac.

Anötö kêŋ ndê ŋawaê ŋayham têŋ lau licwalô mba bu sêhoc asê

7 Yac dauŋ mba licwalô gitôm dom bu akôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, tigeŋ Anötö kêŋ gweleŋ dau sip yac amaŋ. Iŋ ndê lêŋ dinaŋ gitôm iŋ kêŋ gêŋ ŋaôli atu daŋ sip gêŋ ŋambwa-ŋga gitôm lôŋ-si. Iŋ kôm bocdinaŋ dec tôc asê bu ŋaclai puc gweleŋ dau dôŋ-ŋga, naŋ hôc gêlêc ŋaclai hoŋ su, naŋ meŋ akêŋ iŋ ndê. 8 Ŋawapac daêsam sêyêc, magoc kêgwiniŋ yac dom. Yac aŋsalê lêŋ bu aŋlêc ŋawapac daêsam dinaŋ ŋapaŋ, magoc kôm yac atac tec mba gweleŋ dom. 9 Daêsam sêkêŋ kisa yac, magoc yac aŋyalê bu Anötö mbo whiŋ yac ma tôm dom bu hu yac siŋ. Sêpu ti sêkôm yac ŋayom, magoc sêseŋ yac su dom. 10-11 Yac akôm gweleŋ tu Yisu-ŋga, ma tu dinaŋ-ŋga dec lau sêkôm bu sêndic yac ndu, magoc mba, yac ambo taŋli.

Yac ahôc ŋandê ti ŋawapac ŋapaŋ, naŋ tôc asê bu yac aŋkuc Yisu ndê lêŋ mbac nduŋga. Magoc gêŋ dau ku yac dulu dom, tu bu tôc asê bu Yisu mbo tali tiyham ma kêŋ ŋaclai têŋ yac bu akôm gweleŋ. 12 Bocdinaŋ, tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dec yac ahôc ŋawapac atu ŋapaŋ, tôm bu ndic yac ndu, magoc mac atap Anötö ndê ŋaclai kêŋ mac andöc tamli-ŋga sa.

13 Sêto yom daŋ yêc bocdec bu:

Aö gakêŋ whiŋ Pômdau, dec gahoc iŋ ndê waê asê. *[BW 116:10]*

Ma yac aŋkuc gauc tigeŋ dinaŋ. Yac akêŋ whiŋ Pômdau, dec ahoc iŋ ndê waê asê. 14 Ma yac aŋyalê bu Anötö, naŋ uŋ Pômdau Yisu Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ oc uŋ yac sa awhiŋ Yisu bocdinaŋ, ma kêŋ yac alhac iŋ aŋgô-ŋga awhiŋ mac. 15 Yac alic ŋayham bu ahôc ŋawapac tu bu anem mac sa-ŋga. Ma tu yac mba gweleŋ-ŋga, dec Anötö ndê mwasiŋ oc êŋsalê mac nem lau daêsam ahuc, ma mac oc anem daŋge Anötö êŋlêc e iŋ ndê waê tiatu ma tiapa.

16 Tu dinaŋ-ŋga yac atôm dom bu ahu gweleŋ dau siŋ têŋ ndoc ŋawapac tap yac sa. Yomandô. Yêc awê-ŋga yac neŋ ŋamlic tiakwa ma tisac, magoc yêc ŋalôm-ŋga Anötö kôm yac atiwakuc tôm bêc hoŋ. 17 Bu ŋawapac naŋ yac ahôc, naŋ yac alic gitôm gêŋ ŋambwa têm apê-ŋga. Ma tu yac ahôc ŋawapac dinaŋ-ŋga, dec oc atap Anötö ndê ŋawasi atu sa. Ma ŋawasi dau oc pacndê dom, magoc oc yêc titêm-titêm, ma iŋ gêŋ ŋandô hôc gêlêc ŋawapac hoŋ dinaŋ su. 18 Bocdinaŋ yac taŋkwê gêŋ nom-ŋga naŋ tanôŋ alic su, naŋ dom, ŋahu bu gêŋ dau oc niŋga. Magoc yac akêŋ bataŋ gêŋ naŋ yac tanôŋ alic su dom, bu gêŋ dau oc yêc ŋapaŋ ma pacndê dom.

5

Yac neŋ ŋamlic nom-ŋga oc pô dau su tiwakuc

1 Yac neŋ ŋamlic nom-ŋga gitôm bac batac, ma iŋ bu tisac, dec yac taŋyalê bu Anötö kêmasaŋ yac neŋ ŋamlic wakuc undambê-ŋga, naŋ gitôm andu ŋandô naŋ oc lhac ŋapaŋ. Andu ŋandô dau gitôm andu me bac têm apê-ŋga naŋ ŋamalac sêkwê, naŋ dom. 2 Ma yac neŋ ŋamlic nom-ŋga gitôm yac neŋ ŋakwê têm dindec-ŋga. Magoc tu gêŋ wapac nom dindec-ŋga, dec yac atac whiŋ ndu andô bu dasôc neŋ ŋamlic wakuc undambê-ŋga ti ŋakwê, dec yac tam awhaŋ su bu datap gêŋ dau sa. 3 Ma yac bu dasôc ŋakwê undambê-ŋga dau sa, dec oc ti yac neŋ ŋakwê ŋandô, ma oc dambo ŋamlic ŋambwa dom. 4 Têŋ ndoc ŋamlic nom-ŋga ti yac neŋ bac, naŋ dahôc ŋawapac ŋapaŋ, ma bocdinaŋ tam awhaŋ su bu datap neŋ ŋamlic wakuc undambê-ŋga sa. Yac atac tec ŋamlic dindec dom, magoc yac atac whiŋ ndu andô bu ŋamlic têm dindec-ŋga naŋ gitôm dom bu yêc ŋapaŋ, naŋ pô dau su ti gêŋ wakuc naŋ oc yêc ŋapaŋ. 5 Anötö kêmasaŋ yac tac waê gêŋ dau solop. Ma iŋ kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ yac gitôm gêŋ ŋandô mbêc, naŋ tôc asê bu gêŋ ŋandô naŋ iŋ gic bata bu kêŋ têŋ yac tiŋambu, naŋ oc ŋandô sa bocdinaŋ.

6 Tu dinaŋ-ŋga dec yac ambo ti atac pa su eŋ. Yac aŋyalê bu têm hoŋ naŋ yac ambo nom ma ŋamlic nom-ŋga ti yac mba ŋakwê, naŋ yac ambo awhiŋ Pômdau yêc undambê dom. 7 Bu gêŋ naŋ Anötö gic bata bu kêŋ têŋ yac tiŋambu, naŋ yac alic ŋa-ŋandô su dom, magoc akêŋ whiŋ bu oc ŋandô sa. 8 Yac atac pa su ma alic ŋayham bu ambo ti ŋamlic nom dindec-ŋga, tigeŋ oc ŋayham hôc gêlêc bu ahu ŋamlic dau siŋ, ma andi ambo awhiŋ Pômdau. 9 Bocdinaŋ yac bu ambo nom dindec me ahu siŋ, naŋ yac taŋkwê ŋandô tigeŋ, naŋ bu asa mba lêŋ ndic Pômdau tandô ŋayham eŋ. 10 Ŋahu bu tiŋambu yac hoŋ oc dalhac Kilisi aŋgô-ŋga bu êmatôc yac. Iŋ oc kêŋ ŋagêyô têŋ yac êŋkuc gêŋ ŋayham me sac bocke naŋ dakôm têŋ ndoc dambo nom dindec.

Pol whê ndê gweleŋ ŋahu sa

11 Yac aŋyalê gêŋ dau su, dec atoc Pômdau sa ti asôc iŋ ŋapu, ma tu dinaŋ-ŋga dec yac am mêtê lau ma akac ŋac bu sênem dau kwi. Yac mba lêŋ ti sakiŋ ŋahu yêc awê têŋ Anötö, ma aö gakêŋ bataŋ bu mac oc aŋyalê yac mba lêŋ ti sakiŋ ŋahu bocdinaŋ. 12 Yac ato yom dindec tiyham tu bu atoc dauŋ sa têŋ mac-ŋga dom. Mba. Yac atac whiŋ bu mac aŋyalê yac mba gauc ti ŋalôm tidôŋ, ma bocdinaŋ mac oc alic yac ŋayham. Ma oc tôm bu mac apo yac mba waêŋ sa

têŋ lau naŋ sêpu yac. Bu lau dau sêkôc gauc nom-ŋga ŋambwa ma sêtoc gêŋ awê-ŋga sa hôc gêlêc gêŋ ŋalôm-ŋga. 13 Magoc yac ahêgo dauŋ tu lau naŋ sêsôm bu yac mba gauc kêŋsôŋ, naŋ dom. Bu gêŋ naŋ yac akôm, naŋ akôm tu Anötö-ŋga. Ma yac akôm ti mba gauc ŋawa, tu bu anem mac sa-ŋga. 14 Kilisi ndê atac whiŋ kêgilí yac bu ahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau. Bu yac akêŋ whiŋ bu ŋgac tigeŋ mbac ndu ô lau hoŋ, dec gitôm lau hoŋ sêmbac ndu. 15 Aêc! Kilisi mbac ndu tu lau hoŋ-ŋga, tu bu lau naŋ sêmbo tali naŋ sêŋkuc dau si atac whiŋ dom, magoc sêŋkuc iŋ naŋ mbac ndu tu ŋac-ŋga ma tisa ma mbo tali tiyham, naŋ ndê atac whiŋ.

Kilisi hê wamba yac têŋ Anötö

16 Muŋ-ŋga yac alic Kilisi gitôm ŋamalac nom-ŋga ŋambwa, magoc kwahic dec yac akôc gauc kaiŋ dinaŋ tiyham dom. Ma ŋalêŋ tigeŋ kwahic dec yac ahêgo dauŋ pi gêŋ awê-ŋga dom têŋ ndoc yac akôc gauc pi lau nom-ŋga. 17 Bu ŋamalac bocke naŋ kêŋ whiŋ Kilisi, naŋ yac aŋyalê bu Anötö kôm iŋ tiwakuc su. Iŋ hu lêŋ akwa siŋ, ma sa ndê lêŋ tiwakuc. 18 Anötö dau kôm gêŋ hoŋ dinaŋ ŋandô sa. Yac neŋ sac kac yac su yêc Anötö, magoc iŋ kêkiŋ Kilisi sip nom meŋ ma mbac ndu tu yac neŋ sac-ŋga, dec hê wamba yac têŋ Anötö, ma kêmasaŋ lêŋ bu datigasuc iŋ tiyham. Ma iŋ kêŋ ŋawaê ŋayham pi iŋ ndê lêŋ dinaŋ sip yac amaŋ, bu ahoc asê têŋ lau. 19 Ma ŋawaê ŋayham dau bocdec. Anötö kêkiŋ Kilisi sip nom meŋ, ma tu Kilisi-ŋga dec suc lau nom-ŋga si sac kwi, ma kêmasaŋ lêŋ bu sêmbu sêtêŋ iŋ sêndi. Ma iŋ kêŋ gweleŋ têŋ yac bu ahoc ŋawaê dau asê têŋ lau nom-ŋga.

20 Tu dinaŋ-ŋga dec yac akôm gweleŋ dau am Kilisi aŋgô, gitôm Anötö dau sôm ndê yom têŋ mac sa yac whaŋsuŋ. Ma yac ateŋ mac am Kilisi aŋgô, bu gauc nem yom pi gweleŋ atu naŋ Kilisi kôm tu bu suc mac nem sac kwi ma hê wamba mac têŋ Anötö-ŋga, ma akôc yom dau sa. 21 Alic su naŋ. Kilisi ndê sac mbasi, magoc Anötö kêŋ yac neŋ sac ŋagêyô hoŋ pi iŋ, tu bu nem yac sa-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga asa naŋ kêŋ whiŋ Kilisi, naŋ Anötö gêlic iŋ bu ŋamalac gitêŋ.

6

1-2 Anötö sôm yom bocdec bu:

Têm naŋ aö galic ŋayham bu wamwasiŋ mac-ŋga, dec gaŋgô mac nem yom. Ma têŋ bêc naŋ kamatiŋ tidôŋ bu wanem mac si, naŋ gam mac sa. *[Ais 49:8]*

Aö wasôm têŋ mac bu têm kwahic dec-ŋga iŋ Anötö ndê têm êmwasiŋ ti nem yac si-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga yac lau naŋ akôm gweleŋ awhiŋ Anötö, naŋ ateŋ mac bu akôc Anötö ndê mwasiŋ ŋambwa dom.

Pol hôc ŋawapac tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga

3 Yac atec bu lau daŋ sêpu yac mba gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga e sêtec Anötö ndê yom. Tu dinaŋ-ŋga dec yac ayob mba lêŋ bu akôm giso daŋ dom. 4 Gêŋ naŋ yac akôm, naŋ whê sa bu yac Anötö ndê lau akiŋ. Yac ahôc ŋawapac ti aŋsahê ŋandê tidau-tidau kêgwiniŋ yac, tigeŋ ahu mba gweleŋ siŋ dom, akôm ti atac pa su eŋ. 5 Lau sic yac, sêkêŋ yac andöc gapocwalô, ma sêli dau sa tu yac-ŋga. Yac akôm gweleŋ atu, ma têm daêsam gêŋ yô yac, ma yac ayêc bêc tanôŋ dom. 6 Magoc gweleŋ atu naŋ yac akôm, naŋ akôm ti mba ŋalôm ŋawasi, ma ti gauc ŋawa, akôc mba ŋalôm dôŋ ma akôm mêtê ŋayham têŋ lau hoŋ. Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ yac, ma yac asap mêtê atac whiŋ lau-ŋga dôŋ ŋapaŋ. 7 Yac akôm gweleŋ dau ŋa Anötö ndê ŋaclai, ma asôm yom ŋandô eŋ. Ma yac asap lêŋ gitêŋ dôŋ, gitôm yac akôc wapa siŋ-ŋga yêc amaŋ daŋga lu-lu bu andic siŋ. 8 Lau ŋatô sêŋyalê bu yac aposel ŋandô, ma sêmpiŋ yac ma sem ŋawaê sa pi gweleŋ naŋ yac akôm. Ma ŋatô sêpu ma sêŋgôliŋ yom pi yac ti mba gweleŋ, ma sêsôm bu yac lau tasaŋ. 9 Ŋatô sêŋyalê yac, ma ŋatô sem gauc yac. Yac ahôc ŋawapac ŋapaŋ tôm bu ambac ndu, magoc mba, yac ambo taŋli. Lau sic yac, magoc sic yac ndu dom. 10 Gêŋ hoŋ dinaŋ gitôm bu kôm yac ŋalôm ŋawapac, magoc ambo ti atac ŋayham ŋapaŋ. Yac atôm lau ŋalôm sawa, tigeŋ yac am lau daêsam sa sêti lau ti lêlôm tu sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa-ŋga. Yac awêkaiŋ gêŋ nom-ŋga daŋ dom, magoc tu Kilisi-ŋga dec yac awêkaiŋ gêŋ hoŋ tu puc yac gatuŋ dôŋ-ŋga.

Pol teŋ lau Korin-ŋga bu sêtôc si atac whiŋ asê

11 Yac asôm mba yom hoŋ tiawê têŋ mac
lau Korin-ŋga, ma akêŋ mba ŋalôm sambuc
têŋ mac. 12 Yac atôc têŋ mac bu yac atac
whiŋ mac, tigeŋ mac atôc nem atac whiŋ
yac-ŋga asê su dom. 13 Aö galic mac atôm
aneŋ balêkoc, dec wateŋ mac bu akêŋ nem
ŋalôm sambuc têŋ yac, tôm yac akôm têŋ
mac.

Pol kêŋ puc lau Korin-ŋga pi lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom

14 Aŋgô su naŋ. Lau gitêŋ ti lau ŋawê-ŋga
oc sêwêkaiŋ gêŋ daŋ sêwhiŋ lau ŋasec-ŋga ti
lau sac-ŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga yac lau naŋ
dakêŋ whiŋ Yisu, naŋ dayob bu dandic sôŋ
dauŋ dawhiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ
dom. 15 Yomandô! Kilisi lu Belial* oc tôm
dom bu sêkêŋ si ŋalôm pitigeŋ tu gêŋ daŋ-
ŋga. Ma ŋgac naŋ kêŋ whiŋ ma ŋgac naŋ
kêŋ whiŋ dom, iŋlu si gauc kaiŋ tigeŋ dom.
16 Ma lau naŋ sem akiŋ Anötö bu sêndic sôŋ
dau sêwhiŋ lau naŋ sem akiŋ anötöi gwam,
naŋ iŋ gêŋ so sambuc. Bu yac lau dakêŋ
whiŋ-ŋga datôm Anötö Tali Ŋadau ndê lôm
dabuŋ. Anötö dau sôm yom pi ndê lau
bocdec bu:

> Aö oc waŋsêlêŋ ti wambo wawhiŋ ŋac.
> Aö wati ŋac si Anötö, ma ŋac oc sêti
> aneŋ lau. *[Lev 26:12]*

17 Tu dinaŋ-ŋga dec andic ahê lau naŋ
sêsap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ, tôm Pômdau ndê
yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Ahu ŋac siŋ ma andic ahê ŋac. Amasec
> gêŋ ŋadômbwi daŋ dom, ma aö oc
> wakôc mac sa. *[Ais 52:11]*

18 Ma Pômdau, Ŋaclai Ŋadau kêmatiŋ yom
tidôŋ bocdec bu:

> Aö oc wati mac Damam, ma mac ati aneŋ
> balêkoc ŋgac ti awhê. *[2 Sam 7:14]*

7

1 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Anötö
kêmatiŋ yom tidôŋ bu kôc yac sa ŋalêŋ di-
naŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec danem dabuŋ
dauŋ, ma dandic ahê gêŋ hoŋ naŋ oc kôm
yac neŋ ŋamlic ma gatuŋ ŋadômbwi sa yêc
iŋ aŋgô-ŋga. Yomandô! Yac bu datöc Anötö
ti datoc iŋ sa ŋapep, dec dandic dabiŋ dauŋ
e dasa neŋ lêŋ dabuŋ eŋ.

Lau Korin-ŋga si ŋawaê kôm Pol tac ŋayham

2 Yac ateŋ mac bu gauc nem yac yêc mac
nem ŋalôm ti atac ŋayham eŋ. Aŋgô su naŋ.
Yac akôm mêtê sac têŋ lau dom, yac aŋsôŋ
lau si gauc dom, ma yac ambac-ambac yom
lau tu bu akôc ŋac si gêŋ-ŋga dom. Mba.
3 Gauc nem bu aö gato yom dinaŋ tu bu
wamatôc mac-ŋga dom. Tôm aö gasôm têŋ
mac muŋ su, bu yac akêŋ mba ŋalôm ti atac
whiŋ têŋ mac. Yac atac whiŋ mac kêlêc, dec
yac bu ambo taŋli me ambac ndu awhiŋ
mac, oc ŋayham. 4 Aö gasôm aneŋ yom hoŋ
haŋ têŋ mac, ŋahu bu aö gakêŋ whiŋ bu mac
oc akôc sa. Ma aö gatoc mac nem waêm sa
yêc lau ŋatô aŋgô-ŋga. Mac nem ŋawaê kôm
aö lic pi ma ŋalôm tigahô. Ŋawapac daêsam
kêsalê yac ahuc, magoc yac gauc gêm mac,
dec kôm yac atac ŋayham atu andô.

5 Têŋ ndoc yac ahôc asê gameŋ
Masedonia-ŋga, naŋ ŋawapac daêsam tap
yac sa. Lau sêkêŋ kisa yac ŋandô, ma yêc
yac mba ŋalôm atöc dauŋ atu. Tu dinaŋ-
ŋga dec ŋasawa mba bu yac aŋwhaŋ dauŋ.
6 Magoc Anötö, naŋ gêm malô lau ti ŋalôm
ŋawapac, naŋ kêkiŋ Taitus mbu têŋ yac, dec
kôm yac mba ŋalôm tigahô. 7 Ma Taitus gic
miŋ pi mac, ma whê sa bu mac nem lêŋ gêm
malô iŋ ndê ŋalôm. Iŋ sôm bu mac aŋyalê
nem giso ma apu daôm, ma whê sa bu mac
gauc gêm aö ŋapaŋ, ma tamkwê bu alic aö
tiyham. Bocdinaŋ yac mba ŋalôm tigahô tu
alic iŋ-ŋga, ma tu aŋgô iŋ ndê yom pi mac-
ŋga. Yom hoŋ dinaŋ kôm aö atac ŋayham
atu andô.

8-9 Têŋ ndoc aö gaŋgô bu bapia naŋ gato
têŋ mac, naŋ kôm mac nem ŋalôm ŋawapac,
dec kasahê yham dom tu gakêŋ bapia dau
têŋ mac-ŋga. Magoc aneŋ bapia kêŋ wa-
pac mac ŋapaŋ dom, ma boc-dinaŋ kwahic
dec aö atac ŋayham pi gêŋ dau. Aö atac
ŋayham tu gakêŋ ŋawapac têŋ mac-ŋga dom,
magoc tu ŋawapac dau whê nem gauc sa pi
nem giso e am daôm kwi. Ŋalêŋ dinaŋ dec
ŋawapac naŋ aö gakêŋ têŋ mac, naŋ kêkuc
Anötö ndê atac whiŋ. Ma yom naŋ yac ato
têŋ mac, naŋ kôm mac atisac dom, magoc
gêm mac sa. 10 Têm ŋatô Anötö gêlic ŋayham
bu yac dahôc ŋawapac tu bu yac taŋyalê yac

* **6:15:** Belial - Sadaŋ ndê ŋaê daŋ.

neŋ sac ma danem dauŋ kwi-ŋga. Ŋawapac kaiŋ dinaŋ oc dalic sac dom, ŋahu bu iŋ gêm yac sa tu datap Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga sa. Yac bu dahôc ŋawapac nom-ŋga ŋambwa ma danem dauŋ kwi dom, dec yac oc gacgeŋ dambo lêŋ dandiŋaŋ-ŋga.

11 Mac aŋyalê su bu ŋalôm ŋawapac naŋ mac aŋsahê, naŋ kêkuc Anötö ndê atac whiŋ, ma gêm ŋandô bocdec. Têŋ ndoc aneŋ bapia whê mac nem gauc sa pi nem giso, dec kôm mac asö ma atöc daôm. Ma bocdinaŋ mac akôc gauc ŋaŋga pi lêŋ bu amatôc giso dinaŋ, ma amasaŋ tisolop. Mac akêŋ daôm sambuc tu akôm bocdinaŋ, tu bu atôc asê bu mac atec lêŋ sac. Gêŋ hoŋ naŋ mac akôm tu amatôc gêŋ dau-ŋga, naŋ tôc asê bu giso daŋ yêc mac-ŋga dom. 12 Yêc aneŋ bapia aö gato yom pi ŋamalac naŋ kôm giso, ma gato pi ŋamalac naŋ giso dau kêŋ wapac iŋ. Magoc bapia dau iŋ ŋahu andô dinaŋ dom. Aö gato tu bu watôc asê yêc awê, bu mac akêŋ daôm sambuc tu asôc yac mba yom ŋapu yêc Anötö aŋgô-ŋga.

13 Yac aŋgô ŋawaê bu mac am daôm kwi ma akôm gêŋ hoŋ dinaŋ, dec kôm yac mba ŋalôm tigahô. Ma gêŋ daŋ whiŋ kôm yac atac ŋayham, naŋ Taitus gic miŋ bu têŋ ndoc iŋ hôc asê mac, naŋ mac akôc iŋ sa ti atac ŋayham, dec kôm iŋ ndê ŋalôm timalô. 14 Muŋ-ŋga aö gatoc mac nem waêm sa têŋ Taitus. Ma kwahic dec iŋ kêyalê bu yom naŋ aö gasôm pi mac iŋ yomandô, dec kôm aö mayaŋ dauŋ dom. Mac aŋyalê bu yom hoŋ naŋ yac asôm têŋ mac, iŋ yomandô eŋ, ma ŋalêŋ tigeŋ yom naŋ yac asôm tu ampiŋ mac-ŋga, naŋ Taitus tap sa bu yomandô bocdinaŋ. 15 Têŋ ndoc iŋ hôc asê mac, naŋ mac akôc iŋ sa ŋalêŋ ŋayham, ma iŋ gêlic bu mac apu daôm ti atöc Anötö, dec asôc yac mba yom ŋapu. Bocdinaŋ ndoc bocke iŋ gauc gêm mac nem lêŋ dinaŋ, dec kôm iŋ atac whiŋ mac kêlêc su. 16 Ma aö Pol gaŋgô su bu mac aŋkuc lêŋ solop, dec gakêŋ whiŋ bu mac oc asap lêŋ dinaŋ dôŋ ŋapaŋ. Ma tu dinaŋ-ŋga aö atac ŋayham atu.

8

Lau Korin-ŋga sic awa sa tu sênem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa

1 O asidôwai. Yac bu awhê mac nem gauc sa pi lêŋ naŋ Anötö ndê mwasiŋ gêm ŋandô yêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo gameŋ Masedonia-ŋga. 2 Ŋac lau ŋalôm sawa, ma ŋawapac atu-tu daêsam kêgwiniŋ ŋac, magoc sêmbo ti atac ŋayham ma sic awa daêsam sa tu sênem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sa-ŋga. 3 Aö wasôm yomandô têŋ mac, bu awa hoŋ naŋ sêtap sa, naŋ sêkêŋ. Magoc awa tigeŋ dinaŋ dom. Iŋ naŋ bu yob ŋac-ŋga, naŋ sêkêŋ ŋatô gi whiŋ. Yac akac ŋac bu sêkôm bocdinaŋ dom. Mba. 4 Ŋac dau sêlic gweleŋ dinaŋ bu gêŋ ŋayham kêlêc, dec sêteŋ yac ŋapaŋ bu sênem gweleŋ dau sêwhiŋ gôlôwac dabuŋ ŋatô, tu bu sênem Anötö ndê lau dabuŋ Jerusalem-ŋga naŋ sêpônda dau, naŋ sa. 5 Gêŋ ŋamata-ŋga ŋac sêkêŋ si ŋalôm sambuc têŋ Pômdau, ma têŋ yac bocdinaŋ. Lêŋ dau kêkuc Anötö ndê atac whiŋ. Yac gauc gêm bu Anötö ndê mwasiŋ oc nem ŋandô yêc ŋac, magoc taŋkwê ŋandô atu kaiŋ dinaŋ dom.

6 Têŋ têm Taitus mbo whiŋ mac, naŋ iŋ gic hu gweleŋ dinaŋ ma mac ac awa ŋatô sa su. Tu dinaŋ-ŋga yac akac iŋ bu mbu têŋ mac loc, ma kôm gweleŋ dau whiŋ mac e pacndê. 7 Yac aŋyalê su bu mac akôm nem gêŋ hoŋ ŋalêŋ ŋayham. Mac akêŋ whiŋ ŋaŋga, asôm yom ŋayham, ma aŋyalê ŋawaê ŋayham ŋapep. Mac akêŋ daôm sambuc tu anem akiŋ Anötö-ŋga, ma mac atac whiŋ yac kêlêc. Bocdinaŋ akôm gweleŋ andic awa sa-ŋga dinaŋ aŋkuc nem lêŋ ŋayham dinaŋ. 8 Aö bu wakac mac bu akôm gêŋ dinaŋ dom. Mba. Aö bu walic bu mac nem mêtê atac whiŋ-ŋga iŋ mêtê ŋandô naŋ tap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô si sa, me mba.

9 Bu mac aŋyalê Pômdau Yisu Kilisi ndê lêŋ êmwasiŋ yac-ŋga. Iŋ gêŋ hoŋ ŋadau, magoc iŋ hu iŋ ndê ŋaclai ti ŋawasi atu hoŋ siŋ, ma sip nom meŋ gitôm ŋamalac ŋambwa. Iŋ kôm dau gitôm ŋgac ŋalôm sawa, tu bu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa, dec ati lau ti lêlôm.

10 Têŋ yala akwa mac lau ŋamata-ŋga bu atôc asê bu mac atac whiŋ ndu andô bu anem lau Jerusalem-ŋga sa, ma mac ac awa ŋatô sa. Kwahic dec aö bu watôc aneŋ gauc têŋ mac pi lêŋ ŋayham bu andic bata gweleŋ dau-ŋga. 11 Mac ac hu gweleŋ dau ti atac

ŋayham atu, ma bocdinaŋ kwahic dec andic bata gweleŋ dau ŋalêŋ tigeŋ, ma ti nem ŋalôm sambuc eŋ. Mac bu atôm bu akêŋ awa atu, dec akêŋ. Ma bu mba, naŋ akêŋ tôm Anötö kêmwasiŋ mac. 12 Bu lau ŋalôm sawa oc tôm dom bu sêkêŋ atu. Bocdinaŋ gêŋ bocke naŋ mac atôm bu akêŋ, naŋ akêŋ ti atac whiŋ ma ti nem ŋalôm sambuc, dec Anötö oc lic ŋayham.

13 Yac bu akac mac bu akêŋ gêŋ daêsam bu anem lau ŋatô sa, e mac daôm ati lau ŋalôm sawa lec dom. Mba. Yac atac whiŋ bu Anötö ndê mwasiŋ nem yac hoŋ sa tôm ndi. 14 Kwahic dec mac atap gêŋ daêsam sa, ma bocdinaŋ mac atôm bu anem lau naŋ sêpônda dau, naŋ sa. Ma mboe tiŋambu ŋac oc sêtap daêsam sa, ma sênem mac sa têŋ ndoc mac apônda daôm. Ŋalêŋ dinaŋ dec Anötö ndê mwasiŋ oc nem yac hoŋ sa tôm ndi. 15 Gauc nem lau Israel-ŋga naŋ sic †mana sa yêc gameŋ sawa, tôm sêto yêc bocdec bu:

> Lau naŋ sic gêŋ ŋagec sa, naŋ sêpônda dau dom, ma lau naŋ sic gêŋ daêsam sa, naŋ si gêŋ hôc gêlêc dom. *[Eks 16:18]*

Taitus ti lau ŋatô oc sêtêŋ malac Korin sêndi

16 Aö gam daŋge Anötö bu iŋ kêŋ gauc sip Taitus ndê ŋalôm bu nem mac sa, gitôm iŋ kêŋ gauc kaiŋ tigeŋ têŋ aö. 17 Bu yac andac Taitus bu mbu têŋ mac loc, ma iŋ gêlic ŋayham. Magoc iŋ oc loc tu yac andac iŋ-ŋga lec dom. Iŋ dau atac whiŋ ŋandô bu lic mac tiyham. 18 Ma yac neŋ asidôwa daŋ, naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ yêc gameŋ dindec sêmpiŋ iŋ tu iŋ ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, naŋ yac bu aŋkiŋ iŋ whiŋ Taitus loc. 19 Iŋ ŋgac dinaŋ, gôlôwac dabuŋ sêŋyaliŋ iŋ sa bu êŋsêlêŋ whiŋ yac, ma yac akôc awa naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sic sa, ma akêŋ têŋ lau Jerusalem-ŋga. Gweleŋ dau, yac akôm tu bu atoc Pômdau sa-ŋga, ma bu atôc asê bu yac atac whiŋ bu anem lau ŋalôm sawa sa. 20 Magoc yac atec bu lau daŋ sêŋgôliŋ yom pi yac tu awa dinaŋ-ŋga. 21 Bocdinaŋ dec yac ayob dauŋ ŋapep bu akôm giso daŋ yêc Pômdau me yêc ŋamalac aŋgô-ŋga dom. 22 Ma yac bu aŋkiŋ yac neŋ asidôwa daŋ tiyham têŋ mac loc, whiŋ ŋgac lu dinaŋ. Gêŋ hoŋ naŋ yac akêŋ sip iŋ amba, naŋ kôm ŋapep eŋ, dec tôc asê bu iŋ kêŋ ndê ŋalôm sambuc tu nem akiŋ Anötö-ŋga. Iŋ ŋgô ŋawaê pi mac su, dec kôm iŋ ndê atac pa su, ma iŋ atac whiŋ bu têŋ mac loc.

23 Lau ŋatô bu sêndac bata lau tö dinaŋ, dec awhê sa têŋ ŋac bu Taitus kôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga whiŋ aö, dec galic ŋayham bu waŋkiŋ iŋ têŋ mac loc bu nem akiŋ mac. Ma awhê sa bu asidôwai lu dinaŋ sem gôlôwac dabuŋ hoŋ aŋgô, ma sêkôm gweleŋ ŋaŋga bu sêkôm Kilisi ndê waê tiapa. 24 Bocdinaŋ têŋ ndoc yac neŋ asidôwai tö dinaŋ sêhôc asê mac, naŋ akôc ŋac sa ŋapep, tu bu atôc nem mêtê atac whiŋ-ŋga yêc awê têŋ ŋac. Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ oc sêŋyalê bu yac apo mac waêm sa ŋambwa dom.

9

Yom ŋatô pi gweleŋ sêndic awa sa-ŋga

1 Oc tôm dom bu wato yom daêsam pi mac nem gweleŋ andic awa sa tu anem Anötö ndê lau dabuŋ sa-ŋga. 2 Ŋahu bu aö kayalê su bu mac atac whiŋ ndu andô bu akôm gêŋ dau, ma tu dinaŋ-ŋga dec gapo mac nem waêm sa têŋ lau Masedonia-ŋga. Aö gasôm têŋ ŋac bocdec bu, “Ŋac lau gameŋ Akaya-ŋga dinaŋ, ŋac atac whiŋ ŋandô bu sênem yac neŋ asidôwai sa, ma sic hu gweleŋ sêndic awa sa-ŋga têŋ yala akwa.” Lau Masedonia-ŋga sêŋgô mac nem ŋawaê dec kêgilí ŋac si daêsam bu sêndic awa ŋatô sa sêwhiŋ. 3 Magoc aö bu waŋkiŋ yac neŋ asidôwai tö dinaŋ sêtêŋ mac sêloc, bu sênem mac sa bu andic bata gweleŋ awa-ŋga dinaŋ gwanaŋ. Ŋahu bu yac apo mac waêm sa ma asôm bu mac atac whiŋ gweleŋ dau, ma mac bu akôm yac mba yom ŋandô sa dom, dec oc yham dom. 4 Lau Masedonia-ŋga ŋatô bu sêwhiŋ aö sêloc, ma sêlic bu mac akôm gêŋ dau ŋandô sa dom, dec oc kêŋ maya mac. Ma oc kêŋ maya aö bocdinaŋ, bu aö gakêŋ whiŋ bu mac oc akôm, magoc akôm dom. 5 Tu dinaŋ-ŋga aö galic ŋayham bu waŋkiŋ asidôwai tö dinaŋ sêmuŋ aö, bu sêndic bata gweleŋ dau sêwhiŋ mac. Mac asôm tidôŋ bu andic awa sa tu amwasiŋ lau ŋalôm sawa, bocdinaŋ akôm. Aö gatec bu wahôc asê ma wakac mac bu andic dabiŋ gêŋ dau. Bu bocdinaŋ, mac oc

akêŋ ti nem ŋalôm sambuc dom. Andic sa gwanaŋ, ma ti nem ŋalôm sambuc.

Dakêŋ gêŋ ti ŋalôm sambuc eŋ

6 Gauc nem yom bocdec bu. Asa naŋ sô gêŋ ŋawhê daêsam, naŋ oc tap ŋandô daêsam sa. Ma asa naŋ sô gêŋ ŋandôlu, naŋ oc tap ŋandô daêsam sa dom. Yom dau hêganôŋ lêŋ dakêŋ gêŋ-ŋga. 7 Anötö tac whiŋ lau naŋ sêkêŋ gêŋ ti si ŋalôm sambuc. Yac bu dakêŋ ti atac lu-lu, me tu sêkac yac-ŋga, dec oc tap Anötö ndê atac whiŋ sa dom. Bocdinaŋ iŋ lêŋ solop bu yac tigeŋ-tigeŋ dakêŋ gêŋ tôm yac neŋ ŋalôm kac yac. 8 Ma Anötö dau gitôm bu êmwasiŋ mac ŋa gêŋ daêsam. Ma bocdinaŋ bêc hoŋ mac oc apônda daôm tu gêŋ daŋ-ŋga dom, ma oc atôm bu akôm gêŋ daêsam tu anem lau ŋatô sa-ŋga. 9 Gauc nem yom pi ŋgac mwasiŋ, naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Iŋ gic sam iŋ ndê gêŋ bu êmwasiŋ lau ŋalôm sawa. Ma iŋ ndê lêŋ gitêŋ ŋa-ŋandô oc yêc ŋapaŋ. *[BW 112:9]*

10 Gauc nem bu Anötö, naŋ kêŋ gêŋ ŋawhê têŋ lau sêsô gêŋ-ŋga, ma kêŋ gö têŋ lau tu sêneŋ-ŋga, naŋ gitôm bu kêŋ gêŋ daêsam têŋ mac tu amwasiŋ lau ŋalôm sawa-ŋga. Ma iŋ oc kôm mac nem lêŋ gitêŋ anem lau sa-ŋga nem ŋandô daêsam. 11 Anötö oc êmwasiŋ mac ŋa gêŋ daêsam, ma mac oc atôm bu anem lau sa êŋlêc. Ma lau daêsam oc sênem daŋge Anötö tu awa naŋ mac ac sa bu yac akêŋ têŋ lau Jerusalem-ŋga naŋ sêpônda dau.

12 Yomandô. Awa naŋ mac bu andic sa, naŋ oc nem Anötö ndê lau dabuŋ naŋ sêpônda dau, naŋ sa. Ma gêŋ atu daŋ whiŋ. Lau daêsam oc atac ŋayham atu ma sênem daŋge Anötö êŋlêc tu mac-ŋga. 13 Mac ahoc yom asê ma asôm bu mac akêŋ whiŋ ŋawaê ŋayham pi Kilisi, ma bu daŋam wambu iŋ. Ma gêŋ naŋ mac akêŋ bu anem lau Jerusalem-ŋga dinaŋ ma lau ŋatô sa-ŋga, naŋ tôc asê bu mac nem yom iŋ yomandô. Ma lau dau oc sêmpiŋ Anötö tu mac nem lêŋ ti sakiŋ dinaŋ-ŋga. 14 Ŋac oc sêŋyalê bu Anötö ndê mwasiŋ kôm gweleŋ yêc mac nem ŋalôm. Ma ŋac oc atac whiŋ mac ŋandô ma gauc nem mac ŋapaŋ yêc ŋac si mbec ŋalôm. 15 Oyaê. Mwasiŋ naŋ Anötö kêŋ têŋ yac ŋambwa iŋ gêŋ atu andô, hôc gêlêc gêŋ hoŋ su. Tu dinaŋ-ŋga danem daŋge iŋ ŋapaŋ.

10

Pol whê ndê lêŋ sa

1 Lau ŋatô sêsec aö ma sêsôm yom bocdec bu, “Pol, iŋ ŋgac kaiŋ daŋ. Têŋ ndoc iŋ mbo whiŋ mac, naŋ iŋ töc dau bu sôm yom ti ŋaŋga têŋ mac, magoc têŋ ndoc iŋ hu mac siŋ, naŋ iŋ ndê ŋalôm pêŋ dôŋ ma to yom ŋaŋga sip iŋ ndê bapia têŋ mac.” Aö Pol bu waŋkuc Kilisi ndê lêŋ malô kêgwiniŋ dau-ŋga, ma wandac mac bu mac akôc gauc kaiŋ tigeŋ pi aö, me mba? 2 Aö wateŋ mac bu akôc gauc pi yom dau, ma amasaŋ nem ŋalôm tisolop muŋ su naŋ. Ma bocdinaŋ têŋ ndoc aö watêŋ mac waloc, naŋ gêŋ daŋ oc yêc bu wasôm yom ŋaŋga pi-ŋga dom. Tigeŋ aö bu waloc ma watap sa bu lau ŋatô gauc gêm bu yac aŋkuc lau nom-ŋga si mêtê, dec aö oc wakêŋ gêli ŋac dom. 3 Yomandô yac ambo nom, magoc yac ac siŋ tôm lau nom-ŋga sic dom. 4 Ma yac mba wapa siŋ-ŋga iŋ gitôm lau nom-ŋga si wapa sêndic siŋ-ŋga dom. Mba. Yac akôc Anötö dau ndê ŋaclai bu andic siŋ, ma bu aseŋ ŋacyo si tuŋbôm ŋaŋga hoŋ su. 5 Gauc ti yom tasaŋ hoŋ, ma lau hoŋ naŋ sêtoc dau sa ma sêkêŋ kisa Anötö, ma sêlhac lau ahuc tu bu sêŋyalê Anötö ti ndê yom dom, naŋ yac akôc Anötö ndê ŋaclai bu aseŋ ŋac su. Gauc sac-sac hoŋ, naŋ yac akwê dôŋ yêc-ŋga, tu bu akêŋ gauc hoŋ sôc Kilisi ŋapu-ŋga. 6 Têŋ ndoc yac aloc, naŋ yac oc akêŋ ŋagêyô têŋ lau daŋgapêc-ŋga hoŋ. Bocdinaŋ kwahic dec yac asôm têŋ mac bu amasaŋ nem ŋalôm, ma asôc Kilisi ndê yom ti yac mba yom hoŋ ŋapu.

7 Mac nem lau ŋatô sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu ŋac tawasê sêti Kilisi ndê. Am bu ŋamalac kaiŋ dinaŋ, dec wasôm têŋ am bu kôc gauc ŋapep pi gêŋ naŋ yêc awê, ma am oc êmyalê bu yac ati Kilisi ndê, atôm am. 8 Ma mboe mac gauc gêm bu têm daêsam yac apo dauŋ mba waêŋ sa tu ŋaclai naŋ Kilisi kêŋ têŋ yac, dec kêyaliŋ yac sa ati aposel. Aö oc mayaŋ dauŋ tu yom dinaŋ-ŋga dom. Ŋahu bu Kilisi kêŋ ŋaclai dau têŋ yac tu bu aŋgwiniŋ mac-ŋga dom, magoc tu bu apuc mac dôŋ-ŋga. 9 Aneŋ bapia ŋatô,

naŋ gato têŋ mac muŋ su, naŋ ŋahu dau dinaŋ. Aö gato tu wakôm mac atöc daôm-ŋga dom. 10 Bu lau ŋatô sêsôm yom pi aö bocdec bu, “Pol to yom ŋaŋga daêsam sip iŋ ndê bapia, tu kêŋ wapac yac-ŋga. Tigeŋ têŋ têm iŋ dau meŋ kalhac yac aŋôŋ-ŋga, naŋ dalic iŋ gitôm ŋgac ti ŋaclai atu dom, ma iŋ sôm yom ŋaŋga dom.” 11 Mac lau naŋ asôm yom kaiŋ dinaŋ pi yac, naŋ ayob daôm. Bu têŋ ndoc yac bu ahôc asê mac, naŋ mac oc alic bu gêŋ naŋ yac oc akôm, naŋ oc êŋkuc yom naŋ ato sip bapia.

Pol ndê ŋahu po dau waê sa-ŋga

12 Yac atec bu atoc dauŋ sa tôm aposel tasaŋ sêkôm, me anem dôhôŋ mba lêŋ ma ŋac si lêŋ. Bu aposel tasaŋ dinaŋ sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu lau daŋ si lêŋ gi tap ŋac si sa dom. Ma bocdinaŋ ŋac sem dôhôŋ dau si lêŋ whiŋ ŋac dau si lêŋ. Ŋac si gauc dinaŋ solop dom. 13 Yac atôm dom bu apo dauŋ mba waêŋ sa tôm ŋac lau dau sêkôm, magoc apo dauŋ sa tu gweleŋ naŋ Anötö kêŋ têŋ yac-ŋga. Bu Anötö dau kêyaliŋ gameŋ sa bu yac akôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga ambo, ma yac akôm gweleŋ dau e akôm yêc mac nem gameŋ whiŋ. 14 Yomandô. Yac akôm gweleŋ ma ahoc ŋawaê ŋayham pi Kilisi asê e meŋ têŋ mac nem gameŋ. Yac bu akôm bocdinaŋ dom, dec oc tôm dom bu yac apo dauŋ sa tu mba gweleŋ-ŋga. 15 Ma yac atec bu apo dauŋ sa tu gweleŋ naŋ lau ŋatô sêkôm-ŋga. Yac akêŋ bataŋ bu mac nem akêŋ whiŋ oc êŋsôwec tiatu, ma tu di-naŋ-ŋga gweleŋ naŋ yac akôm awhiŋ mac, naŋ ŋa-ŋandô oc êŋsôwec tiatu bocdinaŋ. 16 Ŋalêŋ dinaŋ yac oc atôm bu anem mêtê lau ŋatô, naŋ si gameŋ yêc mac nem ŋa-ŋambu-ŋga. Yac bu anem mêtê lau wakuc, ŋahu bu yac atec bu apo dauŋ sa pi lau ŋatô si gweleŋ ŋa-ŋandô.

17 Aneŋ lêŋ wapo dauŋ sa-ŋga kêkuc Anötö ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Asa naŋ bu po dau sa, naŋ po dau sa tu Pômdau-ŋga eŋ. *[Jer 9:24]*

18 Bu ŋamalac naŋ po dau sa tu dau ndê lêŋ-ŋga, naŋ Anötö gêlic bu yham dom. Magoc ŋamalac naŋ Pômdau po iŋ sa, naŋ Anötö oc lic iŋ ŋayham.

11

Pol ndê puc pi aposel tasaŋ

1 Mboe lau ŋatô sêlic aneŋ yom gitôm yom gauc mbasi-ŋga. Magoc aö bu wasôm yom ŋatô tiyham, ma gakêŋ whiŋ bu mac oc alic aö sac dom. 2 Bu Anötö kac aneŋ ŋalôm bu wanem lêmuŋ mac, ma wayob mac ati Kilisi ndê lau solop. Aö galic mac atôm aö atuŋwê ŋayham daŋ, naŋ kamatiŋ yom whiŋ ŋgac daŋ bu nem. Tu dinaŋ-ŋga dec gakôc gauc ŋaŋga pi iŋ bu wayob iŋ ŋapep bu sa ndê lêŋ ŋawasi ma mbo whiŋ ŋgac daŋ dom e nem ndê ŋgac solop. Ma ŋgac dau iŋ Kilisi. 3 Kwahic dec mac asap Kilisi dôŋ ti nem ŋalôm ŋawasi. Tigeŋ aö gatöc dauŋ bu mboe lau tasaŋ ŋatô oc sêmeŋ ma sêtim yom mac bu ahu mac nem lêŋ dinaŋ siŋ, tôm mboc tasaŋ ŋadau meŋ ma tim yom Ewa. 4 Bocke? Lau ŋatô bu sêhôc asê mac ma sênem mêtê pi Yisu, magoc ŋac si yom pi iŋ so yom ŋandô naŋ yac ahoc asê pi iŋ, dec mac oc akôm sake? Aö gatöc dauŋ bu mboe mac oc gauc nem yom daêsam dom, oc akôc ŋac si yom sa ŋagahô eŋ. Mac akôc Ŋalau Dabuŋ su, magoc lau ŋatô bu sêmeŋ ma sêkac mac bu akôc ŋalau daŋ dau-ŋga, me sêhoc ŋawaê ŋayham asê naŋ so yac mba, dec aö gatöc dauŋ bu mboe mac oc akôc sa eŋ. 5 Mac alic lau tasaŋ dinaŋ bu aposel ŋandô, a? Ŋac si asa hôc gêlêc aö su? 6 Aö ŋgac ŋayham tu wasôm yom ti gauc atu-tu-ŋga dom, magoc aö kayalê Anötö ti ndê yom. Ma gêŋ hoŋ naŋ aö gakôm, naŋ tu bu wawhê Anötö ti ndê yom sa tiawê têŋ mac.

7 Têŋ ndoc aö gahoc Anötö ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ mac, naŋ aö taŋkwê mac dom, magoc kagwiniŋ dauŋ ma gakôm gweleŋ tu wakôm kwaŋ dauŋ-ŋga. Aö kakuc lêŋ dau, tu bu watoc mac sa ma wanem mac sa-ŋga. Bocke? Aneŋ lêŋ dinaŋ iŋ so, a? 8 Gôlôwac dabuŋ gameŋ ŋatô-ŋga sêkêŋ gêŋ tu sêpuc aö dôŋ-ŋga. Ŋalêŋ dinaŋ gitôm aö gam kaŋ ŋac si gêŋ tu wanem akiŋ mac-ŋga. 9 Ma têŋ ndoc aö gambo gawhiŋ mac ma gapônda gêŋ daŋ, naŋ gateŋ mac nem ŋamalac daŋ bu nem aö sa dom. Magoc asidôwai naŋ sêmeŋ akêŋ Masedonia sem aö sa. Aö gayob neŋ lêŋ hoŋ tu bu wakêŋ ŋawapac têŋ mac dom, ma oc waŋkuc lêŋ tigeŋ dinaŋ. 10-11 Mac gauc gêm bocke? Aö

kakuc lêŋ dinaŋ ŋahu bu aö tac whiŋ mac dom, a? Mba! Anötö dau kêyalê bu aö atac whiŋ mac ndu andô. Aö gapo dauŋ sa tu aneŋ lêŋ gakôm gweleŋ ŋaôli mbasi-ŋga, ma gweleŋ bocke naŋ aö bu wakôm wawhiŋ mac lau gameŋ Akaya-ŋga, naŋ waŋkuc lêŋ tigeŋ dinaŋ ŋapaŋ. Kilisi dau ndê yom ŋandô yêc aneŋ ŋalôm, dec gasôm yom dau.

12 Aö taŋkwê mac bu anemlhi aö tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dom, ma oc wakôm bocdinaŋ ŋapaŋ. Aö gatec bu wakêŋ ŋasawa têŋ lau naŋ sêkôm gweleŋ tu sêkôc awa-ŋga, bu sêtoc dau sa ma sêsôm bu ŋac si lêŋ gweleŋ-ŋga gi tap yac mba sa. 13 Lau kaiŋ dinaŋ, ŋac aposel tasaŋ. Ŋac si gweleŋ ŋandô bu sêtim yom lau. Bu ŋac sêsiŋ si mêtê tasaŋ kwi, ma sem Kilisi ndê aposel ŋandô aŋgô. 14 Asö tu aneŋ yom dinaŋ-ŋga dom, bu Sadaŋ dau muŋ apu lêŋ tasaŋ dinaŋ ma gêm aŋela ŋawê-ŋga aŋgô. 15 Bocdinaŋ iŋ ndê lau akiŋ bu sênem lau gitêŋ naŋ sem akiŋ Anötö, naŋ aŋgô, dec oc kôm yac dasö dom. Magoc tiŋambu ŋac oc sêtap ŋagêyô sa tu si lêŋ sac dinaŋ-ŋga.

Pol hôc ŋawapac daêsam

16 Aö wateŋ mac tiyham bu alic aö tôm ŋgac gauc mba-ŋga dom. Magoc aö bu wapo dauŋ sa pi ahic tiyham tôm ŋac lau tasaŋ dinaŋ sêkôm. Ma mac bu alic aneŋ yom gitôm ŋgac gauc mba-ŋga ndê, naŋ akôc aö sa tôm mac akôc lau gauc mba dinaŋ sa. 17 Aö kayalê bu yom naŋ aö bu wasôm tu wapo dauŋ sa-ŋga, naŋ kêkuc Pômdau ndê lêŋ dom, magoc aö gasôm kakuc lau gauc mbasi si lêŋ. 18 Aêc. Lau tasaŋ dinaŋ sêŋkuc lêŋ nom-ŋga ma sêpo dau waê sa, dec aö bu wapo dauŋ sa bocd-inaŋ. 19 Mac lau ti gauc atu, a? Bocke dec mac alic ŋayham bu akôc lau gauc mbasi-ŋga sa sêmbo sêwhiŋ mac? 20 Yomandô. Ŋac lau tasaŋ dinaŋ sêŋgwiniŋ mac e ati lau akiŋ ŋambwa, sêmbac yom mac bu sêŋgaho mac nem gêŋ su, sêŋsôŋ mac nem gauc e asôc ŋac ŋapu, sêtoc dau sa têŋ mac, ma sêhôc mac mayam su, tigeŋ mac akôc ŋac sa. 21 Mac gauc gêm bocke? Yac mayaŋ dauŋ bu yac lau licwalô mba dec aŋkuc lau dau si lêŋ dom, a? Lau gauc mbasi-ŋga dinaŋ sêpo dau sa tu ŋac si lêŋ-ŋga ti atac pa su. Bocdinaŋ kwahic dec aö bu waŋkuc ŋac si lêŋ dinaŋ wawhiŋ. 22 Ŋac sêpo dau sa bu ŋac lau †Hibru, a? Aö Hibru bocdinaŋ. Ŋac lau Israel-ŋga, a? Aö bocdinaŋ. Ŋac Abraham ndê wakuc ŋac? Aö bocdinaŋ. 23 Ŋac sêsôm bu ŋac sem akiŋ Kilisi, a? Aö kayalê bu mac oc alic aneŋ yom tôm ŋgac ŋagulu kêŋsôŋ daŋ ndê, magoc aö wasôm têŋ mac bu aö gam akiŋ Kilisi ma gakôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga gahôc gêlêc ŋac su. Lau sêkêŋ aö gandöc gapocwalô, sic aö basô, ma têm daêsam kêpiŋ bu wambac ndu tu gam akiŋ Kilisi-ŋga. Ma ŋac lau dau? Mba. 24 Lau bata Israel-ŋga sêmatôc aö tidim 5, ma tôm têm matôc-ŋga 5 dinaŋ sêhi aö tidim 39* ŋa po naŋ sem bocbiŋ. 25 Ŋac sic aö ŋa sö tidim tö. Sêtuc aö ŋa-hoc tidim tigeŋ. Aö gapac waŋ tidim tö, ma gapoc gwêc sawa tôm ôbwêc daŋ ma acsalô daŋ. 26 Aö ga gameŋ ga gameŋ ŋapaŋ ma gandöc sic teŋ dom. Ma ŋawapac ŋatô naŋ gahôc whiŋ, naŋ bocdec. Aö galom bu hêc ŋasambac atu, ma gambo gwêc têŋ têm sac. Lau kaŋ sêkôm aö ŋayom, ma aö gatap kisa sa yêc aö dauŋ neŋ lau Israel-ŋga ma yêc †lau gameŋ apa-ŋga, ma yêc lau malac atu-tu-ŋga ma lau malac sauŋ-sauŋ-ŋga, ma yêc asidôwai tasaŋ bocdinaŋ. Gêŋ hoŋ dinaŋ gitôm bu seŋ aö su, magoc mba. 27 Aö gakôm gweleŋ ti gahôc ŋawapac atu ŋapaŋ. Têm daêsam aö gayêc bêc ŋapep dom, gêŋ yô a ö, bu yô aö, gambo ŋamlic ŋalhuc, ma gapônda ŋakwê. 28 Wapac hoŋ dinaŋ kêsalê aö ahuc. Ma gêŋ daŋ tiyham kêŋ wapac aö tôm bêc hoŋ, naŋ bocdec bu. Aö gitôm dom bu waŋlhiŋ lau sêkêŋ whiŋ Kilisi-ŋga daŋ siŋ, tigeŋ gauc gêm ŋac ŋapaŋ. 29 Ŋamalac daŋ bu ndê kêŋ whiŋ ŋaŋga dom, dec oc wahêgo dauŋ tu iŋ-ŋga e aneŋ licwalô pacndê. Ma gêŋ lêtôm-ŋga bu kôm ŋamalac daŋ peŋ sip sac ŋalôm, dec aö oc atac ŋandê pi gêŋ dinaŋ.

30 Aö gatec bu wapo dauŋ sa, magoc aö bu wakôm, dec wasôm yom pi gêŋ naŋ tôc asê bu aö ŋgac licwalô mba-ŋga. 31 Anötö

* **11:24:** Lau Israel-ŋga si yomsu daŋ (Diut 25:3) sôm bu sêhi ŋamalac giso ŋa-po sêhôc gêlêc tidim 40 dom. Bocdinaŋ lau bata Israel-ŋga bu sêmatôc ŋamalac daŋ, naŋ sêhi iŋ tidim 39 bu sêŋgilì yomsu dau ŋadôhôŋ dom.

kêyalê bu aö kasau dom. Iŋ Pômdau Yisu Damba, ma yac tac waê bu tampiŋ iŋ tôm bêc hoŋ.

32 Têŋ ndoc aö gambo malac Damaskas, naŋ gôliŋwaga naŋ yob malac dau mbo Kiŋ Aretus ŋapu, naŋ gic atu iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêyob gatam malac-ŋga hoŋ tu sêkôc aö dôŋ-ŋga. 33 Magoc mba. Asidôwai sêkêŋ aö gasip sambec sö daŋ, ma sêŋwhaŋ aö gasip yêc gatam atu daŋ yêc malac dau ŋatuŋbôm ŋadômbwê-ŋga ma galhö ga.

12

Pol gêlic undambê ŋagatu

1 Mêtê dapo dauŋ waêŋ sa-ŋga oc kêŋ ŋayham daŋ têŋ yac dom. Magoc aneŋ ŋalôm kac aö, dec oc wapo dauŋ sa ma wandic têku yom, ma wasôm yom pi gêŋ ŋagatu, ma pi gêŋ ŋatô naŋ Pômdau hoc asê têŋ aö. 2-3 Aö kayalê ŋgac kêŋ whiŋ Kilisi-ŋga daŋ. Yala 14 gi su, Anötö kôc iŋ sa pi lôlôc solop têŋ iŋ yêc undambê gi. Anötö kôc iŋ ti ŋamlic sambuc me kôc iŋ gatu ŋambwa, aö gam gauc. Anötö tawasê kêyalê. 4 Ma Anötö tôc gameŋ †Paradais-ŋga têŋ iŋ. Iŋ ŋgô yom pi gêŋ atu-tu ŋatô naŋ iŋ gitôm dom bu w hê sa, ma Anötö gic yao iŋ bu sôm asê dom. 5 Aö oc wapo ŋamalac kaiŋ dinaŋ waê sa, magoc aö bu wapo dauŋ sa, dec wasôm yom pi gêŋ tigeŋ, naŋ bu watôc asê bu aö ŋgac licwalô mba. 6 Gêŋ ŋatô yêc bu wapo dauŋ sa pi-ŋga, ma aö bu wakôm, dec oc watôm ŋgac gauc mbasi-ŋga dom. Ŋahu bu aneŋ yom iŋ yomandô. Magoc aö watoc dauŋ sa pi gêŋ dinaŋ dom. Lau bu sêmpiŋ aö tu lêŋ naŋ sêlic aö gasa-ŋga, ma tu yom ŋandô naŋ gahoc asê-ŋga, dec oc solop.

Anötö kêmwasiŋ lau licwalô mba, bu tôc iŋ ndê ŋaclai asê

7 Yomandô Anötö tôc gêŋ atu têŋ aö. Magoc iŋ tec bu aö wapo dauŋ sa pi gêŋ dau. Tu dinaŋ-ŋga iŋ kêŋ ŋasawa têŋ Sadaŋ bu êŋkiŋ iŋ ndê aŋela daŋ bu êŋgwiniŋ aö ŋa gêŋ wapac ŋamlic-ŋga daŋ. Gêŋ dau kêŋ ŋandê têŋ aö gitôm gêŋ ŋakwa kuŋ aö. 8 Aö gateŋ mbec ŋaŋga têŋ Pômdau ma gandac iŋ tidim tö bu kôc gêŋ wapac dau su yêc aö. 9 Magoc iŋ sôm têŋ aö bu, “Mba. Aneŋ mwasiŋ gitôm bu puc am dôŋ ma hôc ŋawapac dinaŋ. Bu aö oc wamwasiŋ lau licwalô mba, bu watôc aneŋ ŋaclai asê.” Tu dinaŋ-ŋga aö Pol oc wapo dauŋ sa tu ŋawapac bocke naŋ kêgwiniŋ aö e kôm aö licwalô mba. Ŋalêŋ dinaŋ aö oc taŋkwê Kilisi bu kêŋ iŋ ndê ŋaclai tu nem aö sa-ŋga. 10 Tu dinaŋ-ŋga aö bu wambo licwalô mba, me lau bu sêpu aö ma sêkêŋ kisa aö, aö bu wapônda dauŋ, me aö bu wahôc ŋawapac tidau-tidau tu Kilisi-ŋga, dec wahôc ti atac ŋayham. Bu têŋ ndoc aö kasahê licwalô tôm dom, naŋ taŋkwê Kilisi ndê ŋaclai bu puc aö dôŋ ma walhac ŋaŋga.

Pol tac whiŋ lau Korin-ŋga

11 Aö galic dauŋ gitôm ŋgac ŋambwa-ŋga daŋ, magoc aposel tasaŋ naŋ mac atoc ŋac sa, naŋ si asa hôc gêlêc aö su? Oc tôm bu mac apo aö waêŋ sa, magoc mba. Mac akôm dom, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö kakuc lau gauc mbasi-ŋga si lêŋ ma gapo dauŋ sa têŋ mac. 12 Têŋ têm aö gambo gawhiŋ mac, naŋ aö gakôm gêŋ naŋ aposel ŋandô sic waê bu sêkôm. Aö gakôm gêŋ dalô, gêŋ atu-tu ma gêŋ ti ŋaclai atu daêsam. 13 Bocdinaŋ mac gauc gêm bu aö gakôm gêŋ sake têŋ gôlôwac dabuŋ ŋatô, naŋ gakôm têŋ mac dom? Mboe mac alic aö sac bu gandac mac bu akêŋ gêŋ tu anem aö sa-ŋga dom, a? Bu bocdinaŋ, dec wateŋ mac bu asuc aneŋ sac kwi.

14 Kwahic dec aö kamasaŋ dauŋ bu wandic mac kêsi tidim tö-ŋga. Magoc aö waloc tu bu wakôc mac nem gêŋ daŋ-ŋga dom. Bu gêŋ naŋ aö tac whiŋ, naŋ mac nem wapa ti mone dom, magoc mac daôm. Y omandô. Aö bu wakêŋ wapac mac dom, bu aö gatôm mac damam, ma solop dom bu balêkoc sêkêŋ gêŋ tu sêlôm damba ti dindai-ŋga. Damba ti dindai bu sêkêŋ gêŋ tu sêlôm si balêkoc-ŋga, dec oc solop. 15 Boc-dinaŋ aö galic ŋayham bu wakêŋ neŋ gêŋ hoŋ tu wanem mac sa-ŋga, e wakêŋ dauŋ sambuc tu mac-ŋga whiŋ. Ŋalêŋ dinaŋ aö bu watôc asê bu aö atac whiŋ mac ndu andô, ma mac bu atac whiŋ aö gwalec, oc ŋayham me mba? 16 Mac bu atac whiŋ aö me atac whiŋ aö dom, magoc mac aŋyalê su bu aö gakêŋ ŋawapac daŋ têŋ mac dom. Magoc mboe lau naŋ sêkêŋ kisa aö, naŋ oc sêsôm bu aö kasalê lêŋ bu waŋsau mac ma malô

wakôc mac nem gêŋ ŋatô-ŋga. 17 Mac gauc gêm bu aö kakiŋ aneŋ lau ŋatô sêtêŋ mac sêloc, bu sêŋgaho mac nem gêŋ ŋatô su tu aö-ŋga, a? 18 Aö gandac Taitus bu têŋ mac loc, ma kakiŋ yac neŋ asidôwa daŋ whiŋ iŋ. Ma Taitus kôc mac nem gêŋ bocke, a? Mba andô. Alu akôc gauc tigeŋ ma asa lêŋ tigeŋ, naŋ akôm gweleŋ ŋaôli mbasi-ŋga.

Pol gêm la lau Korin-ŋga

19 Mac gauc gêm bu yac asôm yom hoŋ dinaŋ tu bu alhac dauŋ ahuc, a? Mba. Yac akêŋ whiŋ Kilisi, ma asôm mba yom hoŋ yêc awê têŋ mac yêc Anötö aŋgô-ŋga. Ma gêŋ hoŋ naŋ yac akôm, naŋ akôm tu bu apuc yac mba lau atac whiŋ-ŋga mac dôŋ alhac ŋaŋga-ŋga. 20 Aö gatöc dauŋ bu mboe aö waloc ma watap sa bu mac nem la u ŋatô sêsap mêtê sac dôŋ sêmbo. Bocke? Mac nem lau ŋatô sêsôm dau, me sem lêmuŋ dau, a? Lau ŋatô atac ŋandê têŋ dau, sêwhê dau kôc-kôc, sêpu si asidôwai ma sêsec gameŋ, sêtoc dau sa, me sêli dau sa, a? Aö bu waloc ma walic bu mac nem lau ŋatô sêŋkuc lêŋ naŋ aö atac whiŋ dom, dec aö oc waŋkuc lêŋ matôc-ŋga naŋ mac oc atac whiŋ dom. 21 Muŋ-ŋga, mac nem lau daêsam sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga ti atac ŋagalac-ŋga tidau-tidau. Aö gasôm têŋ ŋac bu sênem dau kwi ma sêhu lêŋ sac dinaŋ siŋ. Kwahic dec aö gatöc dauŋ bu mboe aö wambu waloc, ma walic bu ŋac sêsap lêŋ dinaŋ dôŋ ŋapaŋ sêmbo. Bu bocdinaŋ, dec mêtê sac dau oc kêŋ wapac aö, ma aneŋ Anötö oc kêŋ aö mayaŋ dauŋ atu tu mac-ŋga.

13

Pol oc kêŋ gêli lau naŋ sêkôm sac, naŋ dom

1 Ŋasawa sauŋ aö oc wandic mac kêsi tidim tö-ŋga. Ma aö bu wamatôc mac nem lau ŋatô, dec aö oc waŋkuc ŋagôliŋ solop tamatôc lau giso-ŋga, naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Ŋamalac tigeŋ bu êŋgôliŋ yom pi ŋgac daŋ, dec oc tôm dom bu dakôc iŋ ndê yom sa. Ŋamalac lu me tö bu sêpuc yom dau dôŋ, dec dalic bu yomandô. *[Diut 19:15]*

2 Têŋ ndoc aö gac mac kêsi tidim lu-ŋga, naŋ gasôm têŋ lau naŋ sêkôm mêtê sac bu sêhu siŋ. Ma aö gakêŋ puc mac bu têŋ ndoc aö bu wambu waloc, ma watap sa bu lau dau sêsap si lêŋ dinaŋ dôŋ ŋapaŋ sêmbo, dec oc wakêŋ matôc ŋaŋga têŋ ŋac, ma têŋ lau ŋatô naŋ sêkôm sac, naŋ bocdinaŋ. Kwahic dec aö gambo ahê, magoc ndoc kêpiŋ bu wambu waloc, dec wakêŋ puc mac pi gêŋ tigeŋ dinaŋ tiyham. 3 Mac nem lau ŋatô sêndac aö bu w atôc gêŋ daŋ têŋ mac, naŋ oc whê sa bu aö gasôm yom gam Kilisi aŋgô. Bocdinaŋ ayob daôm ŋapep, bu aö oc wamatôc lau sêkôm mêtê sac-ŋga hoŋ ti ŋaŋga. Kilisi dau bu mbo whiŋ mac, dec oc kêŋ gêli mac dom, iŋ oc kôm mêtê ŋaŋga kaiŋ tigeŋ. 4 Yomandô. Lau sic Kilisi pi a gicso dau gitôm ŋgac licwalô mba. Magoc Anötö ndê ŋaclai uŋ iŋ sa ma kêŋ iŋ mbo tali ŋapaŋ. Ma yac lau naŋ mba akêŋ whiŋ piŋ yac dôŋ am damiŋ Kilisi, naŋ lau licwalô mbasi bocdinaŋ. Magoc Anötö ndê ŋaclai kêŋ yac ambo taŋli awhiŋ iŋ, tu bu anem akiŋ mac-ŋga.

Pol gêm la lau Korin-ŋga tiyham

5-6 Mac bu andac batam yac bu aposel ŋandô me mba, dec atôc gwaniŋ daôm nem lêŋ. Mac aŋyalê su bu ŋamalac naŋ kêŋ whiŋ dom, naŋ Kilisi mbo iŋ ndê ŋalôm dom. Bocdinaŋ mac bu alic bu mac akêŋ whiŋ ambo, ma Yisu Kilisi mbo nem ŋalôm, dec aŋyalê bu yac mba gweleŋ ŋa-ŋandô dinaŋ, ma whê yac sa bu aposel ŋandô. 7 Yac ateŋ mbec têŋ Anötö bu puc mac dôŋ ma akôm sac daŋ dom. Yac atac whiŋ bu mac asa lêŋ gitêŋ, tu bu mac nem lêŋ tôc asê bu yac aposel ŋandô lec dom. Mba. Lau ŋatô bu gauc nem bu yac aposel tasaŋ, naŋ iŋ gêŋ ŋambwa. Yac mba mbec dinaŋ ŋa-ŋahu andô, naŋ yac atac whiŋ bu Anötö puc mac dôŋ bu aŋkuc lêŋ gitêŋ eŋ. 8 Lau bu sêsap lêŋ yom ŋandô-ŋga dôŋ, dec oc tôm dom bu yac akôm gêŋ ti ŋaclai tu amatôc ŋac-ŋga. Magoc lau naŋ sêŋkuc lêŋ yom ŋandô-ŋga dom, naŋ yac akôm gêŋ ti ŋaclai tu bu amatôc ŋac-ŋga e sêhu si giso siŋ. 9 Bocdinaŋ mac bu alhac ŋaŋga ma asap yom ŋandô dôŋ, dec oc tôm dom bu yac atôc mba ŋaclai têŋ mac, magoc yac oc atac ŋayham atu tu mac nem lêŋ ŋayham-ŋga. Ma yac ateŋ mbec bu mac lau akêŋ whiŋ-ŋga asa nem lêŋ hoŋ ŋapep eŋ.

10 Aö gato yom hoŋ dinaŋ bu wakêŋ puc
mac bu ahu nem mêtê s ac hoŋ siŋ muŋ,
bu têŋ ndoc aö bu wahôc asê, naŋ gatec bu
wamatôc mac ŋa ŋaclai naŋ Pômdau kêŋ têŋ
aö. Bu iŋ kêyaliŋ aö sa ma kêŋ ŋaclai têŋ
aö bu wapuc mac dôŋ, ma tu bu waŋgwiniŋ
mac-ŋga dom.

Pol ndê yom ŋambu-ŋga

11 O asidôwai, aö bu wandic bata bapia
dindec, dec bu wakôm neŋ acsalô têŋ mac
hoŋ. Aŋsahê ŋaŋga bu andic dabiŋ nem
lêŋ akêŋ whiŋ-ŋga hoŋ tisolop. Aneŋ yom
hoŋ dindec puc mac dôŋ. Akêŋ nem gauc
ti ŋalôm pitigeŋ, ma ambo awhiŋ daôm ti
yom malô. Akôm bocdinaŋ, ma Anötö, naŋ
Atac Whiŋ ti Yom Malô Ŋadau, naŋ oc mbo
whiŋ mac.
12 Akam daôm aŋkuc gôlôwac dabuŋ si
lêŋ. 13 Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ naŋ sêmbo
gameŋ Masedonia-ŋga dindec, naŋ sêkôm
si acsalô ŋayham têŋ mac. 14 Pômdau Yisu
Kilisi ndê mwasiŋ ti Anötö ndê atac whiŋ
puc mac dôŋ, ma Ŋalau Dabuŋ piŋ mac hoŋ
dôŋ ŋapaŋ.

Pol ndê bapia têŋ lau Galasia-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Aposel Pol to bapia dindec têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo gameŋ Galesia-ŋga. Muŋ-ŋga iŋ dau kêsêlêŋ tôm malac ma hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau Galesia-ŋga, dec lau sic hu sêkêŋ whiŋ Yisu (Apo 13:14–14:23).

Tiŋambu lau Israel-ŋga ŋatô sêhôc asê gôlôwac dabuŋ Galesia-ŋga, ma sêŋsôŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga si gauc pi lêŋ sêti lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga. Ŋac lau naŋ sêsap lau Israel-ŋga si sakiŋ akwa dôŋ, ma sêkac lau Galesia-ŋga bu sêŋkuc pwac sêsê launŋgac si ŋamlic ŋatô su-ŋga, ma sêsôc Moses ndê yomsu hoŋ ŋapu. Ŋac sêsôm bu lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ lau Israel dom, naŋ bu sêkôm bocdinaŋ dom, dec oc tôm dom bu Anötö kôc ŋac sa me lic ŋac bu lau gitêŋ. Ma lau dau sêpu Pol ma sêsôm bu iŋ aposel ŋandô dom, ŋahu bu iŋ kac lau gameŋ apa-ŋga bu sêŋkuc Israel si sakiŋ akwa dom.

Tu dinaŋ-ŋga Pol to bapia dindec tu bu whê dau sa bu iŋ aposel ŋandô, naŋ Yisu Kilisi lu Anötö sêŋyaliŋ iŋ sa (1:1), ma gêm mêtê tôm Yisu dau hoc asê têŋ iŋ (1:12). Ma iŋ bu puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ bu sêsôc lau tasaŋ dinaŋ si yom ŋapu dom. Iŋ sôm bu ŋawaê ŋayham tigeŋ iŋ yom ŋandô, ma ŋawaê dau tôc asê tiawê bu lau sêti lau gitêŋ tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma tu sêŋkuc yomsu-ŋga lec dom. Yêc lôcwha 5 - 6 iŋ to yom ŋatô tu bu puc lau dôŋ bu sêkêŋ whiŋ ŋaŋga, sêsap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ, ma sêpiŋ dau dôŋ ŋapep. Lau naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac, naŋ oc sêhu mêtê sac siŋ, ma sêkôm mêtê ŋayham eŋ (5:16-26).

Pol ndê yom ŋamata-ŋga

1-2 Aö Pol, ma asidôwai naŋ sêmbo sêwhiŋ aö, ato bapia dindec têŋ Kilisi ndê gôlôwac dabuŋ hoŋ yêc gameŋ Galesia-ŋga. Aö gati †aposel magoc ŋamalac daŋ kêyaliŋ aö sa, me lau toŋ daŋ sêŋkiŋ aö bu wati aposel dom. Mba. Yisu Kilisi lu iŋ Damba Anötö naŋ uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ dec sêŋyaliŋ aö sa ti sêŋkiŋ aö. 3 Mwasiŋ ti yom malô têŋ mac akêŋ yac neŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. 4 Yisu kêŋ dau mbac ndu tu yac neŋ sac-ŋga, bu êŋgaho yac su yêc mêtê sac naŋ gêm nom dindec ahuc. Lêŋ dau Damaŋ Anötö gauc gêm tidôŋ ma tac whiŋ bu Yisu kôm ŋandô sa. 5 Bocdinaŋ datoc Anötö ndê waê sa tôm têm sambob dandic ŋawaê. Yomandô!

Pol kêŋ puc lau bu sêŋkuc ŋawaê ŋayham tigeŋ

6 Tu Kilisi-ŋga dec Anötö kêmwasiŋ mac, ma kêgalêm mac sa ati iŋ ndê lau. Magoc ŋagahô eŋ, mac ahu iŋ ti ŋawaê ŋayham naŋ aposel sem, naŋ siŋ, ma aŋkuc yom wakuc. Mac nem lêŋ dinaŋ kôm aö gahêdaêŋ. 7 Yom naŋ mac aŋkuc, naŋ yom ŋandô dom. Mboe lau ŋatô sêŋsôŋ mac nem gauc ma sêŋsahê bu sêŋsôŋ ŋawaê ŋayham pi Kilisi whiŋ. 8 Aŋgô su naŋ! Yac dauŋ me aŋela un-dambê-ŋga daŋ, me asa bu têŋ mac meŋ ma nem mêtê wakuc, naŋ so mêtê naŋ muŋ-ŋga yac ahoc asê têŋ mac, naŋ oc tap Anötö ndê atac ŋandê sa. 9 Aêc! Yac asôm su, ma aö wasôm tiyham. Asa naŋ bu hoc mêtê asê têŋ mac naŋ so yac lau aposel mba mêtê naŋ mac akôc sa su, naŋ oc tap Anötö ndê atac ŋandê sa.

10 Mac gauc gêm sake? Aö gato yom dindec tu bu lau sêlic aö ŋayham ma sêmpiŋ aö-ŋga, me tu bu Anötö lic aö ŋayham-ŋga? Aŋgô! Aö bu wakôm tu ŋamalac-ŋga, dec aö Kilisi ndê ŋgac akiŋ dom.

Pol whê sa bu iŋ Anötö ndê aposel ŋandô

11 O asidôwai, aö bu wawhê sa têŋ mac bu mêtê naŋ gahoc asê têŋ mac, naŋ ŋamalac si yom dom. 12 Bu ŋamalac daŋ kêŋ têŋ aö me kêdôhôŋ aö dom, magoc Yisu Kilisi hoc asê têŋ aö. 13-14 Mac aŋgô aö ŋawaê su, dec aŋyalê bu muŋ-ŋga lê aö gam akiŋ Anötö kakuc lau Israel-ŋga si sakiŋ akwa. Aö gasa ŋac si lêŋ dau gahôc gêlêc ŋac si daêsam naŋ si yala gitôm aö neŋ. Ma gayêm dauŋ su tu waŋkuc abaŋi Israel-ŋga si ŋagôliŋ. Ma mac aŋgô bu aö gakêŋ kisa ŋaŋga têŋ Anötö ndê gôlôwac dabuŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, ma gakôm bu waseŋ ŋac su. 15 Magoc

Anötö kêyaliŋ aö sa gwanaŋ su, têŋ têm aö gambo dinaŋ atac ŋalôm eŋ, ma tu iŋ ndê lêŋ êmwasiŋ lau-ŋga dec kêgalêm aö sa bu wanem akiŋ iŋ. Ma tiŋambu iŋ gêlic ŋayham 16 bu hoc iŋ ndê Atu Yisu asê têŋ aö, tu bu wasôm iŋ ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ lau naŋ lau Israel dom. Têŋ dinaŋ aö gasôm yom gawhiŋ lau ŋatô dom. 17 Ma aö gapi Jerusalem bu walic lau naŋ sêti aposel sêmuŋ aö, naŋ dom. Mba. Aö gatêŋ gameŋ Arabia-ŋga ga, ma tiŋambu gambu gatêŋ malac Damaskas. 18 Aö gambo malac dinaŋ yala tö su, goc gapi Jerusalem ga bu walic Pita, ma gambo gawhiŋ iŋ tôm bêc 15. 19 Aö galic Pômdau asi Jems, magoc galic aposel ŋatô dom. 20 Aö wasôm yêc Anötö aŋgô-ŋga bu yom naŋ kwahic dec gato, naŋ yom tasaŋ dom. 21 Tiŋambu aö gatêŋ gameŋ Siria ma Silisia-ŋga ga. 22 Gôlôwac dabuŋ gameŋ Judia-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi, naŋ sêlic aö aŋôŋ andô dom. 23 Magoc sêŋgô ŋawaê pi aö bocdec bu, “Ŋgac naŋ muŋ-ŋga kêŋ kisa têŋ yac, kwahic dec kôm gweleŋ ma gêm mêtê pi lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga naŋ muŋ-ŋga iŋ kôm bu seŋ su.” 24 Bocdinaŋ sêmpiŋ Anötö tu iŋ gêm aö kwi-ŋga.

2

Lau aposel Jerusalem-ŋga sêkôc Pol sa

1 Yala 14 giŋga su goc gapi Jerusalem ga tiyham, ma gakôc Banabas lu Taitus sêwhiŋ aö. 2 Anötö dau hoc yom daŋ asê têŋ aö ma kac aö, dec gapi Jerusalem ga têŋ ndoc dinaŋ. Ma ŋawaê ŋayham naŋ gahoc asê têŋ †lau gameŋ apa-ŋga, naŋ aö gawhê sa yêc Jerusalem. Aö gawhê sa têŋ lau hoŋ dom, magoc gawhê sa têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lau bata. Aö gatec bu lau sêpu gweleŋ naŋ gakôm, me sêsôm bu aö gakôm ŋambwa, ma tu dinaŋ-ŋga dec gawhê dauŋ sa têŋ ŋac lau dau. 3 Ŋac sêŋyalê bu Taitus naŋ whiŋ aö têŋ têm dinaŋ, iŋ ŋgac Grik-ŋga. Magoc sêkac yac bu asê iŋ ndê ŋamlic ŋatô êŋkuc lau Israel-ŋga si pwac naŋ dom.

4 Yom hoŋ dinaŋ hôc asê, ŋahu bu lau ŋatô sêŋsau bu sêti yac mba asidôwai ma sêmeŋ sêmbo sêwhiŋ yac bu sêtip lêŋ ti sakiŋ naŋ yac andôhôŋ têŋ lau gameŋ apa-ŋga. Yisu Kilisi kêgapwêc yac su yêc sakiŋ yomsu-ŋga, magoc ŋac lau tasaŋ dinaŋ sêkôm bu sêkac yac kwi ma aŋkuc lêŋ yomsu-ŋga tiyham atôm lau akiŋ ŋambwa. 5 Tigeŋ yac alhac ŋaŋga ma asôc ŋac ŋapu daŋ dom, ŋahu bu yac atac whiŋ bu mac lau Galesia-ŋga aŋyalê yom ŋandô pi ŋawaê ŋayham, ma asap dôŋ ŋapaŋ.

6 Aö kayalê bu Anötö toc ŋamalac daŋ sa hôc gêlêc daŋ su dom. Tu dinaŋ-ŋga dec gahêgo dauŋ dom têŋ ndoc naŋ gawhê dauŋ sa têŋ lau naŋ gôlôwac dabuŋ Jerusalem-ŋga sêtoc sa sêti ŋac si lau bata. Ma ŋac sêsôm yom daŋ bu sêmatôc ŋawaê ŋayham naŋ gam yêc lau apa si gameŋ, naŋ dom. 7 Mba! Ŋac sêlic bu Anötö kêŋ ŋawaê ŋayham sip aö amaŋ bu wahoc asê têŋ lau naŋ lau Israel dom, tôm iŋ kêŋ sip Pita amba bu hoc asê têŋ lau Israel-ŋga. 8 Bu Anötö kêŋ ŋaclai têŋ Pita ma kêyaliŋ iŋ sa ti lau Israel-ŋga si aposel, ma kêŋ ŋaclai têŋ aö bocdinaŋ, ma kêyaliŋ aö sa gati lau gameŋ apa-ŋga si aposel. 9 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc Jerusalem sêtoc Jems, Pita ma Jon sa sêti ŋac si ŋagôlôŋ. Ma têŋ ndoc lau tö dinaŋ sêlic bu aö gatap Anötö ndê mwasiŋ sa su, dec sêkam alu Banabas tu bu sêtôc asê bu ŋac sêkôc alu ti alu mba yom sa. Ma ŋac si ŋalôm pitigeŋ bu yac akôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga awhiŋ lau gameŋ apa-ŋga, ma ŋac sêkôm sêwhiŋ lau Israel-ŋga. 10 Ŋac sêndac gêŋ tigeŋ, naŋ bu yac gauc nem ŋac si lau naŋ sêpônda dau. Ma gêŋ dau aö gauc gêm tidôŋ su bu wakôm.

Pol sôm Pita yêc malac Antiok

11 Tiŋambu aö gambo malac Antiok, ma Pita meŋ mbo malac dau whiŋ. Magoc malô aö galic yêc awê bu iŋ kôm gêŋ daŋ, naŋ so yom ŋandô ŋawaê ŋayham-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga dec aö gasôm yom sêmbalaŋ-ŋga solop têŋ iŋ. 12 Bu têŋ ndoc iŋ hôc asê Antiok tiwakuc, naŋ iŋ kôm mêtê solop. Iŋ ndöc ti gêŋ gêŋ whiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ lau Israel dom, dec tôc asê bu iŋ hêgo dau tu Moses ndê yomsu-ŋga dom. Magoc tiŋambu lau Israel-ŋga ŋatô naŋ sem gweleŋ sêwhiŋ Jems, naŋ sêhôc asê malac Antiok. Pita kêyalê bu ŋac sêsap Moses ndê yomsu dôŋ ma ŋac bu sêkac lau gameŋ apa-ŋga bu sêŋkuc lau Israel-ŋga si †pwac sêsê launŋgac ŋamlic ŋatô su-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ töc dau ma kêdahiŋ dau su yêc lau

naŋ lau Israel dom. Iŋ ndê lêŋ dau iŋ lêŋ giso. 13 Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga Israel-ŋga ŋatô naŋ sêmbo malac Antiok, naŋ sêŋkuc iŋ ma sêsa lêŋ tasaŋ dinaŋ sêwhiŋ, e lêŋ dau hê Banabas kwi whiŋ. 14 Têŋ ndoc aö galic bu ŋac si mêtê dau so yom ŋandô ŋawaê ŋayham-ŋga, dec gasôm yom têŋ Pita yêc ŋac hoŋ aŋgô-ŋga bocdec bu, “Am ŋgac Israel-ŋga, magoc têŋ ndoc am mweŋ hôc asê malac Antiok, naŋ am mbo whiŋ lau naŋ lau Israel dom, ma hêgo daôm tu Israel-ŋga si yomsu-ŋga dom. Magoc malô am kac nem ŋalôm kwi ma kôm gitôm am gêlic Moses ndê yomsu gitôm gêŋ atu, ma hu lau dau siŋ ma mbo ahê ŋac. Bocke? Kwahic dec am bu kac lau gameŋ apa-ŋga bu sêsôc lau Israel-ŋga si ŋagôliŋ ŋapu, a?”

Lêŋ tigeŋ yêc bu dati lau gitêŋ, naŋ dakêŋ whiŋ

15 Ma aö gasôm têŋ Pita, “Yac lau Israel-ŋga êlêmê dasam lau gameŋ apa-ŋga bu lau sac, bu ŋac sêŋkuc Moses ndê yomsu dom. Magoc hêclu neŋ ŋahu yêc lau gameŋ apa-ŋga dom. Mba. Dinaŋi sêkôc hêclu dambo lau Israel-ŋga naŋ dakôc Moses ndê yomsu, naŋ ŋalôm. 16 Magoc yac taŋyalê su bu ŋamalac daŋ oc ti ŋamalac gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga tu iŋ kêkuc lêŋ yomsu-ŋga dom. Mba, oc tôm dom. Magoc tu ŋamalac daŋ kêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga, dec Anötö gêlic iŋ bu ŋamalac gitêŋ. Seŋ tigeŋ dinaŋ gic lau hoŋ ŋawaê, yac lau Israel-ŋga, ma lau gameŋ apa-ŋga boc-dinaŋ. Taŋkuc lêŋ dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga tu bu dati lau gitêŋ tu lêŋ dinaŋ-ŋga, ma tu taŋkuc lêŋ yomsu-ŋga lec dom.”

17 Kwahic dec yac taŋkuc lêŋ dakêŋ whiŋ Kilisi-ŋga tu bu dati lau gitêŋ-ŋga. Mboe lau ŋatô oc sêsam yac bu lau sac tu yac taŋkuc lêŋ yomsu-ŋga tiyham dom. Magoc yac oc dasôm sake? Lêŋ dakêŋ whiŋ Kilisi-ŋga kêŋ ŋasawa têŋ yac tu dakôm sac-ŋga, a? Aö wasôm, mba andô! 18 Muŋ-ŋga aö kasahê bu wati ŋgac gitêŋ tu kakuc yomsu-ŋga, magoc kwahic dec gahu lêŋ dau siŋ su. Aö bu wambu wandi wasôc yomsu ŋapu tiyham, dec oc tôc gêŋ tigeŋ asê têŋ aö, naŋ bu aö ŋgac kagilì yomsu-ŋga. 19 Bu sakiŋ yomsu-ŋga tôc asê têŋ aö bu gawêkaiŋ seŋ wambac ndu-ŋga, ma bocdinaŋ dec aö taŋkwê lêŋ yomsu-ŋga bu nem aö sa tiyham lec dom. Yomandô. Aö gahu lêŋ yomsu-ŋga siŋ, tu bu wanem akiŋ Anötö tôm aneŋ bêc hoŋ wambo taŋli-ŋga. Anötö dau piŋ aö dôŋ gam damiŋ Kilisi gitôm gambac ndu pi a gicso dau gawhiŋ iŋ. 20 Ma kwahic dec aneŋ ŋahu gambo taŋli-ŋga sip aö dauŋ dom, magoc gambo taŋli tu Kilisi naŋ tisa mbo tali tiyham ma mbo aneŋ ŋalôm naŋ-ŋga. Ma tôm bêc hoŋ naŋ wambo taŋli wambo nom lec, naŋ wasa lêŋ tigeŋ bocdec bu, wakêŋ whiŋ Anötö Atu naŋ tac whiŋ aö ma kêŋ dau tu aö-ŋga. 21 Aö galic Anötö ndê mwasiŋ gitôm gêŋ ŋambwa dom. Mba. Ŋahu bu ŋamalac daŋ gitôm dom bu ti ŋamalac gitêŋ tu iŋ kêkuc yomsu-ŋga. Bu bocdinaŋ, dec Kilisi ndê mbac ndu naŋ oc ŋahu mbasi.

3

Lêŋ yomsu-ŋga ma lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga

1 O mac lau Galesia-ŋga, mac lau gauc mba. Yac awhê yom hoŋ pi Yisu Kilisi sa yêc awê têŋ mac, e tôm mac daôm tanôm alic iŋ mbac ndu pi a gicso dau. Magoc asa dec meŋ ma kêŋsôŋ mac nem gauc? 2 Aö bu wakêŋ gêndac têŋ mac pi yom tigeŋ bocdec bu, mac aŋkuc yomsu dec Anötö kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ mac, me mac akêŋ whiŋ ŋawaê ŋayham pi Kilisi, naŋ mac aŋgô su, dec iŋ kêŋ Ŋalau têŋ mac? 3-4 Bocke ma kwahic dec mac nem gauc tisac? Têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ mac asa nem lêŋ ti Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma ahu lêŋ yomsu-ŋga siŋ. Tu dinaŋ-ŋga lau naŋ sêsap yomsu dôŋ, naŋ sêkêŋ kisa mac. Tu sake-ŋga kwahic dec mac bu ambu asôc yomsu ŋapu tiyham, ma gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa tu gêŋ naŋ mac daôm akôm tu aŋkuc yomsu-ŋga. Mac bu akôm bocdinaŋ, dec kisa atu naŋ mac ahôc têŋ ŋamata-ŋga, naŋ ŋahu mbasi. 5 Aŋgô! Anötö kêŋ ndê Ŋalau Dabuŋ têŋ mac ma kôm gêŋ dalô daêsam yêc mac aŋôm-ŋga. Iŋ kôm gêŋ dau tu mac aŋkuc yomsu-ŋga, me tu mac akêŋ whiŋ yom pi Kilisi, naŋ mac aŋgô su-ŋga?

6 Gauc nem Abraham. Iŋ kêŋ whiŋ Anötö, ma tu dinaŋ-ŋga Anötö gêlic iŋ bu ŋgac gitêŋ. 7 Bocdinaŋ aŋyalê bu lau hoŋ naŋ sêŋkuc lêŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga, naŋ Anötö gêlic ŋac sêtôm Abraham ndê lau wakuc.

8 Yom naŋ sêto yêc, naŋ tôc asê gwanaŋ bu
Anötö oc lic lau naŋ lau Israel dom, naŋ bu
lau gitêŋ, tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga. Anötö
sôm ŋawaê ŋayham dau asê têŋ Abraham
gwanaŋ su bocdec bu:
Lau nom-ŋga hoŋ oc sêtap aneŋ mbec
ŋamwasiŋ sa yêc am. *[Gen 12:3]*
9 Abraham kêŋ whiŋ, dec tap Anötö ndê
mbec ŋamwasiŋ sa. Ma bocdinaŋ lau hoŋ
naŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ oc sêtap mbec dau
ŋamwasiŋ sa sêwhiŋ Abraham. 10 Magoc lau
hoŋ naŋ gauc gêm bu ŋac oc sêti lau gitêŋ tu
sêŋkuc yomsu-ŋga, naŋ oc sêtap Anötö ndê
tac ŋandê sa, tôm yom daŋ naŋ sêto yêc, naŋ
sôm bocdec bu:
Asa naŋ kêkuc yomsu hoŋ naŋ sêto sip
buku yomsu-ŋga, naŋ ŋapep ma timala
dom, naŋ oc tap Anötö ndê tac ŋandê
sa. *[Diut 27:26]*
11 Ma yom daŋ tiyham sêto yêc bocdec
bu:
Lau gitêŋ oc sêndöc tali tu ŋac si sêkêŋ
whiŋ-ŋga. *[Hab 2:4]*
Yom dau tôc asê tiawê bu ŋamalac daŋ
oc ti ŋamalac gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga tu
iŋ kêkuc yomsu-ŋga dom. 12 Lêŋ yomsu-
ŋga sôm bu ŋamalac naŋ tôm bu sa ndê lêŋ
êŋkuc yomsu hoŋ ŋapep eŋ, naŋ oc ndöc tali.
Magoc lêŋ yomsu-ŋga dinaŋ so lêŋ dakêŋ
whiŋ-ŋga. 13 Asa naŋ takwê lêŋ yomsu-ŋga
bu nem iŋ sa, naŋ gic waê bu tap Anötö ndê
atac ŋandê sa. Magoc Kilisi kêgaho yac su
yêc lêŋ datap atac ŋandê dinaŋ sa-ŋga. Iŋ
dau hôc Anötö ndê atac ŋandê tu yac-ŋga,
tôm yom naŋ sêto pi lau sac, naŋ yêc bocdec
bu:
Lau hoŋ naŋ sêkêŋ ŋac sêŋgalêŋ a, naŋ
dalic ŋac gitôm lau naŋ sêtap Anötö ndê
tac ŋandê sa. *[Diut 21:23]*
14 Yisu Kilisi hôc ŋandê dinaŋ tu bu lau
naŋ lau Israel dom, naŋ dec oc sêtap Abra-
ham ndê mbec ŋamwasiŋ sa sêwhiŋ lau
Israel-ŋga. Ma yac hoŋ oc dakôc Ŋalau
Dabuŋ, naŋ Anötö gic bata su, naŋ sa tu yac
neŋ dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga.

Pwac yomsu-ŋga, ma pwac mwasiŋ-ŋga

15 O asidôwai, wanem dôhôŋ pi ŋamalac
si lêŋ bu wawhê gêŋ dau sa. Pwac naŋ
ŋamalac lu sêmatiŋ tidôŋ su, naŋ oc tôm
dom bu ŋgac daŋ ndic têku, me seŋ su. Ma
Anötö ndê pwac bocdinaŋ. 16 Iŋ gic bata
yom têŋ Abraham ma sôm bocdec bu, "*Aö
oc wanem mbec am ti nem wakuc.*" Yom
naŋ iŋ sôm pi Abraham ndê wakuc, naŋ
hêganôŋ lau daêsam dom, magoc hêganôŋ
Abraham ndê ŋgac wakuc tigeŋ, naŋ Kilisi
dau. 17 Aö wasôm têŋ mac bu Anötö gic bata
yom dau têŋ Abraham muŋ su, ma tiŋambu
yala 430 giŋga su, dec iŋ kêŋ ndê yomsu
têŋ lau Israel-ŋga. Magoc yomsu dau seŋ
pwac mwasiŋ-ŋga naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ
Abraham, naŋ su dom. 18 Lau bu sêtap
Anötö ndê mwasiŋ sa tu sêŋkuc yomsu-
ŋga, naŋ dec lêŋ dau kêkuc yom naŋ Anötö
gic bata têŋ Abraham, naŋ dom. Magoc
bocdinaŋ dom. Bu Anötö gic bata yom têŋ
Abraham ma sôm bu êmwasiŋ iŋ ŋambwa.
19 Bocdinaŋ Anötö kêŋ yomsu ŋahu
bocke? Iŋ kêŋ tu bu tôc ŋamalac si sac asê-
ŋga, bu lhac e Abraham ndê wakuc naŋ
Anötö gic bata yom pi iŋ, naŋ hoc asê.
Ma gêŋ daŋ tiyham. Aŋela sêkôc Anötö
ndê yomsu ma sêkêŋ têŋ ŋgac ŋalhu-ŋga
daŋ, naŋ Moses. 20 Ŋgac ŋalhu-ŋga dau kôm
gweleŋ mbo Anötö ma lau Israel-ŋga ŋalhu
ma kôc yomsu. Magoc pwac mwasiŋ-ŋga
naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ Abraham, naŋ
iŋ dau kêŋ solop têŋ iŋ, ma ŋgac ŋalhu-ŋga
mbasi.

Yomsu oc tôc yac neŋ sac asê, ma wê yac datêŋ Kilisi dandi

21 Bocdinaŋ wandac mac bocdec bu,
yomsu seŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata
tidôŋ bu kêŋ têŋ Abraham naŋ su, me?
Wasôm têŋ mac bu mba andô. Yac bu
datôm bu datap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa yêc
yomsu, dec yomsu dau oc ti yac neŋ seŋ
dati lau gitêŋ-ŋga. 22 Magoc oc tôm dom.
Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ whê sa
bu lau nom-ŋga hoŋ sêndöc gapocwalô sac-
ŋga. Ŋalêŋ dinaŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic
bata, naŋ hêganôŋ lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, ma
datap mwasiŋ dau sa tu dakêŋ whiŋ Yisu
Kilisi-ŋga.
23 Muŋ-ŋga, lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga dinaŋ
meŋ sa tiawê su dom. Têŋ têm dinaŋ
yac dambo datôm lau gapocwalô-ŋga naŋ
yomsu sô yac dôŋ, bu dambo bocdinaŋ e
Anötö tôc lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga asê tiawê.
24 Anötö kêŋ yomsu bu nem gôliŋ yac ma

tôc yac neŋ sac asê, goc wê yac datêŋ Kilisi dandi, bu datap lêŋ dati lau gitêŋ-ŋga sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ iŋ-ŋga. 25 Ma kwahic dec lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga meŋ sa su, dec dambo yomsu ŋapu tiyham dom.

Dati Anötö atuwêi ti ŋgac

26 Mac hoŋ ati Anötö ndê balêkoc tu mac nem akêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga. 27 Bu mac hoŋ naŋ aliŋ busaŋgu, naŋ gêŋ dau piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi, tôm mac asôc iŋ ti nem ŋakwê. 28 Ma Anötö kôc mac sa kêkuc mac nem ŋahu nom-ŋga dom. Mba. Mac bu lau Israel-ŋga, me lau apa, lau akiŋ ŋambwa me lau naŋ dau sêmbo si gêŋ, lauwhê me lauŋgac, tigeŋ aŋyalê bu Anötö kôc yac hoŋ sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga, naŋ piŋ yac hoŋ dôŋ dapitigeŋ. 29 Ma mac lau asa naŋ ati Kilisi ndê, naŋ ati Abraham ndê lau wakuc bocdinaŋ, ma awêkaiŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata têŋ Abraham.

4

1 Aö wawhê gêŋ dau sa têŋ mac bocdec bu. Balê naŋ damba gic bata bu kêŋ ndê wapa lêŋsêm têŋ iŋ, naŋ oc wêkaiŋ gêŋ dau yomandô. Magoc damba bu mbac ndu têŋ ndoc iŋ mbo balê, dec iŋ oc kôc wapa dau sep dom, ma iŋ oc mbo gitôm damba ndê ŋgac akiŋ ŋambwa daŋ. 2 Ma lau ŋatô oc sêyob iŋ ti ndê wapa lêŋsêm e iŋ ndê yala gitôm naŋ damba sôm tidôŋ gwanaŋ su. 3 Ma yac bocdinaŋ. Muŋ-ŋga yac dakêŋ whiŋ su dom, naŋ dambo datôm balêkoc sauŋ, ma datôm lau akiŋ ŋambwa naŋ dambo yomsu ti ŋagôliŋ nom-ŋga ŋapu. 4 Magoc têŋ ndoc naŋ Anötö sôm gwanaŋ su, naŋ meŋ sa, goc iŋ kêŋ ndê Atuŋgac meŋ mbo nom. Iŋ dinda kôc iŋ ti ŋamalac nom-ŋga naŋ mbo yomsu ŋapu, 5 bu êŋgapwêc yac lau naŋ dambo yomsu ŋapu, naŋ su, ma yac dati Anötö ndê balêkoc. 6 Ma Anötö kêŋ ndê Atu ndê Ŋalau sip yac hoŋ neŋ ŋalôm, dec tôc asê bu mac lau gameŋ apa-ŋga ati Anötö ndê balêkoc awhiŋ yac lau Israel-ŋga. Ma Ŋalau dau gêm yac sa dec data Anötö ti atac pa su, ma dasam iŋ bu, “Damaŋ, Damaŋ.” 7 Bocdinaŋ kwahic dec yac lau akiŋ tiyham dom, magoc yac Anötö ndê balêkoc solop. Ma yac dati Anötö ndê balêkoc, dec dawêkaiŋ gêŋ lêŋsêm naŋ gic waê iŋ ndê balêkoc.

Pol ŋalôm ŋawapac tu lau Galesia-ŋga

8 Muŋ-ŋga mac am gauc Anötö, ma am akiŋ gêŋ nom-ŋga ŋambwa naŋ Anötö ŋandô dom. 9 Magoc kwahic dec mac aŋyalê Anötö, ma gêŋ atu daŋ whiŋ bocdec bu, Anötö dau kêyalê mac su. Ma bocke dec mac bu akac daôm kwi, ma ambu andi asôc yomsu ŋapu, dec ambo atôm lau akiŋ tiyham? Bu yomsu hoŋ, naŋ ŋagôliŋ nom-ŋga ŋambwa naŋ ŋa-ŋaclai ti ŋandô mbasi. 10 Tu sake-ŋga mac bu aŋkuc ŋagôliŋ ŋambwa naŋ hêganôŋ bêc ti ayô, ma yala ti têm ŋatô? 11 Aö gatöc dauŋ tu mac-ŋga bu mboe gweleŋ naŋ aö gakôm têŋ mac, naŋ oc ŋandô mbasi. 12 O asidôwai. Muŋ-ŋga mac lau apa ambo yomsu ŋapu dom, ma aö gahu lêŋ yomsu-ŋga siŋ tu bu wambo watôm mac. Magoc kwahic dec lau ŋatô sêŋsau mac, dec mac ambo atôm lau akiŋ tiyham tu yomsu-ŋga. Bocdinaŋ dec wateŋ mac bu ahu lêŋ dinaŋ siŋ ma ambo atôm aö. Ma alic aö ŋayham tôm muŋ-ŋga naŋ aö gambo gawhiŋ mac, naŋ mac akôm aö sac dom. 13 Têŋ têm dinaŋ gêmbac kôm aö, dec gambo teŋ gawhiŋ mac, ma gahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ mac. Mac aŋyalê gêŋ dau su. 14 Aneŋ gêmbac dau kêŋ ŋawapac têŋ mac bu ayob aö, magoc mac apu aö me alic aö sac dom. Mba. Mac akôc aö sa gitôm Anötö ndê aŋela daŋ, me tôm mac akôc Yisu Kilisi dau sa. 15 Têŋ ndoc dinaŋ mac atac whiŋ bu anem aö sa êŋlêc, e tôm mac bu akip nem tanôm ŋakôp sa ma akêŋ têŋ aö. Yomandô. Magoc kwahic dec mac nem atac ŋayham tu aö-ŋga giŋga su. 16 Bocke? Tu aö gasôm yom ŋandô asê têŋ mac-ŋga, dec kwahic mac alic aö tôm nem ŋacyo, a?

17 Ŋac lau tasaŋ dinaŋ sêkôm ŋaŋga bu sêkac mac kwi asôc yomsu ŋapu tiyham. Magoc sêkôm tu mac atap ŋandô ŋayham daŋ sa-ŋga dom. Ŋac atac whiŋ bu mac ahu aö siŋ ma akêŋ daôm sambuc tu aŋkuc ŋac-ŋga. 18 Iŋ lêŋ ŋayham bu mac akêŋ daôm sambuc tu bu akôm gêŋ naŋ ŋahu ŋayham yêc. Ma aö bu wambo wawhiŋ mac, me aö bu wambo dom, magoc akôm bocdinaŋ ŋapaŋ.

19 O aneŋ balêkoc awhê ma ŋgac. Kwahic
dec aö kasahê ŋandê atu tiyham tu mac-
ŋga, gitôm awhê naŋ balêkoc tuŋ iŋ. Ŋahu
bu aö tac whiŋ ndu andô bu Kilisi ndê yom
tidôŋ yêc mac nem ŋalôm, e andi atôm iŋ
dau. 20 Aö neŋ ŋalôm ŋawapac atu tu mac-
ŋga, ma seŋ daŋ bu hôc pi aö, dec aö atac
whiŋ kêlêc bu wambo wawhiŋ mac, ma
wasôm yom ŋayham-ŋayham têŋ mac, ô yom
ŋaŋga naŋ kwahic dec gato têŋ mac.

Sara lu Haga sêti ŋadôhôŋ

21 Mac lau naŋ atac whiŋ bu ambo yomsu
ŋapu, aö bu wandac mac bocdec bu. Mac
aŋyalê seŋ naŋ yomsu bu wê mac atêŋ
andi, me mba? 22 Gauc nem yom naŋ
sêto yêc pi balêkoc ŋgac lu naŋ Abraham
kwê asê. Balê daŋ dinda Haga iŋ awhê
akiŋ ŋambwa, ma balê daŋ dinda Sara iŋ
awhê akiŋ dom, iŋ Abraham nawhê solop.
23 Haga kôc balêkoc kêkuc ŋamalac nom-ŋga
si lêŋ ŋambwa. Magoc Sara kôc balêkoc
kêkuc yom naŋ Anötö gic bata têŋ Abra-
ham. 24-25 Gêŋ dau iŋ gitôm yom gôliŋ daŋ,
bu awhê lu dinaŋ sêti pwac lu ŋadôhôŋ.
Haga ti dôhôŋ pwac akwa yomsu-ŋga naŋ
Anötö kêmatiŋ yêc Lôc †Sainai yêc gameŋ
Arabia-ŋga. Ma balêkoc pwac dinaŋ-ŋga
sêti lau akiŋ ŋambwa tôm Haga. Ma Haga ti
dôhôŋ malac Jerusalem têm dindec-ŋga, bu
malac dau ti ndê lau sêmbo sêtôm lau akiŋ
ŋambwa bocdinaŋ. 26 Magoc Sara ti dôhôŋ
malac Jerusalem wakuc naŋ yêc undambê,
ma iŋ gitôm yac neŋ dinaŋ ŋandô naŋ awhê
akiŋ ŋambwa dom. 27 Bu sêto yom daŋ yêc
bocdec bu:

> Am awhê gapoc naŋ kôc balêkoc dom,
> atac ŋayham sa. Am naŋ kêsahê balêkoc
> tuŋ am dom, naŋ mbwêc ti atac
> ŋayham. Bu kwahic dec am mbo gitôm
> awhê naŋ balêkoc mba, magoc tiŋambu
> am oc tap nem balêkoc sa hôc gêlêc
> awhê naŋ gêm ŋgac sa, naŋ su.* *[Ais
> 54:1]*

28 Aneŋ asidôwai. Tu Kilisi-ŋga dec mac
ati balêkoc pwac mwasiŋ-ŋga gitôm Aisak,
balêkoc naŋ hôc asê kêkuc yom naŋ Anötö
gic bata têŋ Abraham. 29 Muŋ-ŋga Ismael,
balêkoc naŋ hôc asê kêkuc ŋamalac si lêŋ,
naŋ kêŋ kisa Aisak, naŋ hôc asê ŋa Ŋalau
Dabuŋ ndê ŋaclai. Ma kwahic dec mac
aŋsahê kisa ŋalêŋ kaiŋ tigeŋ yêc lau naŋ
sêsap lêŋ yomsu-ŋga dôŋ. 30 Magoc gauc
nem yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Kêŋ awhê akiŋ lu iŋ atuŋgac sêlhö sêndi,
> bu awhê akiŋ ndê balê dau oc wêkaiŋ
> wapa lêŋsêm ŋatô whiŋ ŋadauwê ndê
> atuŋgac dom. *[Gen 21:10]*

31 Bocdinaŋ asidôwai, akôc gauc ŋaŋga
bocdec bu. Yac awhê akiŋ Haga ndê
balêkoc dom, magoc yac ŋadauwê Sara ndê
balêkoc solop.

5

Dasap lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga dôŋ, bu Kilisi kêgapwêc yac su yêc lêŋ yomsu-ŋga

1 Kilisi kêgapwêc yac su dec dambo datôm
lau akiŋ ŋambwa tiyham dom. Bocdinaŋ
alhac ŋaŋga, ma ayob daôm bu wapac lêŋ
yomsu-ŋga êŋgiwiniŋ mac e ati lau akiŋ tiy-
ham dom. 2 Aö Pol wasôm têŋ mac bu asa
naŋ gauc gêm bu ti ŋgac gitêŋ tu iŋ kêkuc
yomsu sêsê lauŋgac ŋamlic ŋatô su-ŋga, naŋ
Kilisi gitôm dom bu oc nem iŋ sa. 3 Aö
wasôm tiyham têŋ mac, bu asa naŋ sôc
yomsu tigeŋ dinaŋ ŋapu, naŋ êŋkuc yomsu
hoŋ bocdinaŋ ndic ŋawaê. 4 Mac lau naŋ
gauc gêm bu ati lau gitêŋ tu aŋkuc yomsu-
ŋga, naŋ akac daôm su yêc Kilisi ma yêc
Anötö ndê mwasiŋ. 5 Ŋahu bu Anötö gêlic
yac tôm lau gitêŋ tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-
ŋga. Ma Ŋalau Dabuŋ puc yac dôŋ bu dahôŋ
ti dakêŋ bataŋ gêŋ dau ŋa-ŋandô. 6 Bu yac
lau naŋ dati Yisu Kilisi ndê, naŋ taŋyalê
bu lêŋ yomsu-ŋga daŋ oc nem yac sa ŋandô
dom. Ŋac bu sêsê yac ŋamlic ŋatô su, me
sêsê yac dom, naŋ dalic tôm gêŋ ŋambwa.
Gêŋ tigeŋ yac dalic bu gêŋ atu, naŋ dakêŋ
whiŋ Kilisi. Ma yac neŋ mêtê atac whiŋ

* **4:27:** Aisaya to yom dau pi malac Jerusalem têŋ ndoc ŋacyo sêŋgaho lau Israel-ŋga su ma sêkôc ŋac sa si sêndöc gameŋ Babilon-ŋga gitôm lau gapocwalô-ŋga. Aisaya gêlic bu malac dau tigasaŋ, dec gêm dôhôŋ pi awhê gapoc. Pol kôc Aisaya ndê yom ma to sip iŋ ndê bapia têŋ lau Galesia-ŋga bu whê yom naŋ iŋ to pi malac Jerusalem lu, naŋ sa. Yom pi awhê naŋ gêm ŋgac sa su, naŋ hêganôŋ lau Israel-ŋga ma malac Jerusalem akwa. Ma yom pi awhê gapoc naŋ oc tap balêkoc daêsam sa, naŋ hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ oc sêndöc malac Jerusalem wakuc.

neŋ asidôwai-ŋga tôc yac neŋ dakêŋ whiŋ asê.
7 Muŋ-ŋga lê, mac asa nem lêŋ akêŋ whiŋ-ŋga ŋapep eŋ, atôm lau naŋ sênti ŋaŋga. Tigeŋ asa kalhac mac ahuc e ahu yom ŋandô siŋ? 8 Lau naŋ sêlhac mac ahuc, naŋ sêmeŋ akêŋ Anötö naŋ kêgalêm mac sa, naŋ ndê dom. 9 Ayob daôm ŋapep têŋ lau kaiŋ dinaŋ, bu yom naŋ ŋac sêndôhôŋ, naŋ gitôm yist naŋ sêkêŋ sip bolom ŋalôm ma kôm gweleŋ malô-malô e gêm bolom sambuc ahuc. 10 Tu Kilisi piŋ yac hoŋ dôŋ-ŋga, dec gakêŋ whiŋ bu mac oc akôc aneŋ yom dindec sa, ma atec yom bambaliŋ hoŋ. Ma asa naŋ bu lhac mac ahuc ma êŋsôŋ mac nem gauc, naŋ oc tap iŋ ndê gweleŋ dau ŋagêyô sa.
11 O asidôwai, lau ŋatô sêŋgôliŋ yom pi aö ma sêsôm bu aö gam mêtê ma gapuc yomsu sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga dôŋ. Aŋgô su naŋ. Aö bu wapuc yomsu dau dôŋ, dec tu sake-ŋga lau Israel-ŋga naŋ sêsap yomsu dôŋ, naŋ sêkêŋ kisa aö? Ma aö bu wapuc yomsu dau dôŋ, dec yom naŋ yac ahoc asê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, naŋ dec oc wakôm nditôm yom ŋambwa. Yom pi Yisu ndê mbac ndu, naŋ gitôm hoc naŋ lau Israel-ŋga daêsam sêtiŋ gahi pi-ŋga. 12 Oc ŋayham bu lau naŋ sêŋgilí mac bu aŋkuc yomsu sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga, naŋ sêtim dandi ŋamlic sambuc kic-kic.
13 O aneŋ asidôwai. Anötö kêgalêm mac sa bu ambo atôm lau akiŋ yomsu-ŋga dom. Tigeŋ iŋ ndê galem dinaŋ kêŋ ŋasawa têŋ mac bu akôm sac tôm ŋalôm akwa kêgilí mac dom. Mba! Anem akiŋ asidôwai ti aŋkuc mêtê atac whiŋ-ŋga. 14 Bu yomsu hoŋ sôc yomsu tigeŋ ŋapu, naŋ yêc bocdec bu, “*Am atac whiŋ lau meŋpaŋ am, gitôm am atac whiŋ daôm.*” 15 Magoc mac bu alic daôm sac-sac me awhê daôm kôc-kôc, dec lêŋ dinaŋ gitôm bu oc seŋ mac su andiŋam.

Lêŋ nom-ŋga, ma Ŋalau Dabuŋ ndê lêŋ

16 Bocdinaŋ wasôm têŋ mac bu asa nem lêŋ tôm Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ mac, dec oc tôm dom bu akôm mêtê ŋalôm akwa-ŋga ŋandô sa. 17 Bu mêtê naŋ mac nem ŋalôm akwa bu êŋgilí mac bu akôm, ma mêtê naŋ Ŋalau tac whiŋ bu mac akôm, naŋ sêtôm dau dom. Ŋahu bu mac nem ŋalôm akwa ma Ŋalau Dabuŋ sic siŋ têŋ dandi, tu bu sênem gôliŋ mac-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec mac atôm dom bu akôm tôm mac daôm atac whiŋ. Mac oc aŋkuc ŋalôm akwa ndê ŋagôliŋ, me Ŋalau Dabuŋ oc nem gôliŋ mac. 18 Magoc Ŋalau bu nem gôliŋ mac, dec mac ambo yomsu ŋapu tiyham dom.
19 Lau naŋ ŋalôm akwa gêm gôliŋ ŋac, naŋ si mêtê sac-sac tôc dau yêc awê. Ŋac sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga, mêtê ŋadômbwi, ma mêtê atac ŋagalac-ŋga. 20 Ŋac sem akiŋ anötö tasaŋ, sêpec balö, sêkêŋ kisa lau, sêŋgilí siŋ, tagatu gêŋ, ŋac lau atac ŋandê-ŋga, ma sêpo dau sa hôc gêlêc. Ŋac si lêŋ kôm lau sêlic dau sac-sac e sêwhê dau kôc. 21 Ŋac sem lêmuŋ lau ŋatô si gêŋ, ma êlêmê seŋ asam ti sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga, ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau bocdinaŋ. Aö wakêŋ puc mac, tôm gakêŋ puc mac su, bu lau naŋ sêsa lêŋ kaiŋ dinaŋ, naŋ oc sêwêkaiŋ si mala yêc Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga dom andô.
22 Magoc lau naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac, naŋ sêsa lêŋ bocdec bu. Ŋac atac whiŋ lau, sêmbo ti atac ŋayham, ma sêsa si lêŋ ti yom malô, sêkôc si ŋalôm dôŋ pi lêŋ agwa-agwa hoŋ, ŋac tawalô lau, sêkôm mêtê ŋayham eŋ, ma gweleŋ bocke naŋ sêsôm bu sêkôm, naŋ sêkôm ŋandô sa. 23 Ŋac sêtoc dau sa dom, ma sêtimêtê dau ŋapep. Mêtê kaiŋ dinaŋ so yomsu daŋ dom. 24 Ma yac lau naŋ dati Yisu Kilisi ndê, naŋ dahu mêtê atac ŋagalac-ŋga ti mêtê sac hoŋ naŋ meŋ akêŋ ŋalôm akwa, naŋ siŋ, tôm yac tac ŋalôm akwa ndu pi a gicso dau gi. 25 Yac oc dandöc taŋli tu Ŋalau Dabuŋ ndê gweleŋ-ŋga, dec dakêŋ Ŋalau ti gôliŋ yac neŋ lêŋ hoŋ. 26 Datoc dauŋ sa dom, ma danem lêmuŋ asidôwai ti dali ŋac ŋalôm sa dom.

6

Lêŋ ŋayham ŋatô

1 O asidôwai, mac bu aŋyalê bu mac nem daŋ kôm sac, dec mac lau naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gweleŋ ŋaŋga yêc nem ŋalôm, naŋ aŋsahê bu anem iŋ sa. Akôm lêŋ malô eŋ têŋ iŋ, e iŋ nem dau kwi ma sa Pômdau ndê lêŋ tiyham. Magoc ayob daôm bu lêtôm tap mac sa whiŋ dom. 2 Dahôc asidôwai si ŋawapac dawhiŋ ŋac, ma ŋalêŋ dinaŋ

yac oc dakôm Kilisi ndê yomsu atac whiŋ asidôwai-ŋga ŋandô sa. 3 Bu asa naŋ toc dau sa bu iŋ ŋamalac tiwaê hôc gêlêc ndê asidôwai su, naŋ kêsau dau. Iŋ ŋamalac waêmba. 4 Anem dôhôŋ daôm nem lêŋ pi asidôwai ŋatô si lêŋ tu bu apo daôm sa-ŋga dom. Mba. Mac tigeŋ-tigeŋ akôm gweleŋ bocke naŋ Anötö kêŋ sip mac amam, naŋ ŋapep eŋ, dec oc ti mac nem ŋahu apo daôm sa-ŋga. 5 Bu Anötö gic sam gweleŋ ti sakiŋ tidau-tidau têŋ yac tigeŋ-tigeŋ bu dawêkaiŋ, ma bocdinaŋ dakôc sa tôm ndi, ma dakôm ŋapep.

6 Asa naŋ bu ndöc ŋamalac daŋ ŋapu tu êndôhôŋ Anötö ndê yom-ŋga, naŋ goc êmwasiŋ iŋ ndê kêdôhôŋwaga dau ŋa gêŋ ŋayham-ŋayham ŋatô ndic ŋawaê.

Anötö oc kêŋ ŋagêyô têŋ lau êŋkuc ŋac si mêtê têŋtêŋ

7 Akôc gauc ŋapep pi yom dindec. Mac atôm dom bu aŋsau Anötö ma asiŋ gêŋ daŋ têŋ iŋ. Mba! Bu gêŋ ŋandô naŋ datap sa yêc yac neŋ ôm, naŋ kêkuc gêŋ ŋawhê naŋ dasô muŋ. 8 Am bu kôm mêtê êŋkuc lêŋ ŋalôm akwa-ŋga, naŋ gitôm am sô gêŋ ŋawhê sac yêc ôm, ma am oc tap ŋandô sac sa. Am oc niŋam tu ŋalôm akwa-ŋga. Magoc am bu kôm mêtê êŋkuc Ŋalau Dabuŋ ndê atac whiŋ, naŋ gitôm am sô gêŋ ŋawhê ŋayham. Ma am oc tap ŋandô ŋayham sa bocdec bu, Ŋalau dau oc kêŋ am ndöc tamli ŋapaŋ.

9 Yac dakôm mêtê ŋayham dasiŋ su, ma lic ŋakam dom. Yac bu dahu siŋ dom, dec oc datap ŋandô ŋayham sa tôm ŋandoc. 10 Tu dinaŋ-ŋga têm hoŋ naŋ Anötö kêŋ têŋ yac, naŋ dakôm mêtê ŋayham têŋ lau hoŋ. Ma dakôm hôc gêlêc têŋ lau sêkêŋ whiŋ Kilisi-ŋga.

Yac datiwakuc iŋ gêŋ atu

11 Alic yom ŋalhô atu-tu dindec naŋ aö dauŋ amaŋ gato têŋ mac.

12 Lau naŋ sêkac mac bu asôc yomsu sêsê ŋamlic-ŋga ŋapu, naŋ sêkôm gêŋ dau ŋahu bu sêtec bu sêtap kisa sa tu Kilisi ndê a gicso-ŋga. Ŋac atac whiŋ bu lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi dom, naŋ sêlic ŋac ŋayham. 13 Bu ŋac lau dau sêsôc yomsu sêsê ŋamlic-ŋga ŋapu su, magoc ŋac sêŋkuc Anötö ndê yomsu ŋatô hoŋ dom. Ŋac sêkac mac bu aŋkuc yomsu sêsê ŋamlic-ŋga, tu bu sêtoc dau sa pi gêŋ naŋ sêkôm têŋ mac nem ŋamlic-ŋga ŋambwa.

14 Magoc aö oc watoc dauŋ sa pi gêŋ tigeŋ, naŋ gêŋ atu naŋ Pômdau Yisu Kilisi kôm têŋ ndoc iŋ mbac ndu pi a gicso dau. Bu gêŋ dau gêm aö sa bu wahu mêtê ti lêŋ nom-ŋga hoŋ siŋ, tôm aö gac pi a gicso gi. Ma ŋalêŋ dinaŋ tôm aö dauŋ gambac ndu pi a gicso dau gawhiŋ. 15 Mac lau naŋ sêsê mac nem ŋamlic ŋatô su, ma mac lau naŋ sêsê mac dom, aŋyalê bu gêŋ dau iŋ gêŋ ŋambwa. Gêŋ atu tigeŋ bocdec yêc, naŋ bu dati lau wakuc tu Yisu Kilisi-ŋga. 16 Pômdau ndê yom malô ti tawalô têŋ mac hoŋ naŋ aŋkuc ŋagôliŋ wakuc dindec. Mac atôm Anötö ndê lau Israel-ŋga wakuc.

17 Aö gatec bu ŋamalac daŋ kêŋ ŋawapac têŋ aö pi yom kaiŋ dindec tiyham. Lau sic aö ma sêkêŋ gôc daêsam têŋ aö tu kakuc Yisu-ŋga, naŋ whê aö sa bu iŋ ndê ŋgac akiŋ.

18 O aneŋ asidôwai. Mwasiŋ akêŋ yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi puc mac gatôm dôŋ. Yomandô.

Pol ndê bapia têŋ lau Epesas-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Epesas iŋ malac tiwaê daŋ yêc gameŋ Esia-ŋga, ma Luk to yom pi Pol ndê gweleŋ yêc malac Epesas yêc Apo 18:18-21, ma 19:1-41. Lau daêsam gauc gêm bu Pol to bapia dindec têŋ gôlôwac dabuŋ malac Epesas-ŋga têŋ ndoc iŋ ndöc gapocwalô ndöc malac Rom, ma gauc gêm bu iŋ to bapia dau têŋ lau Epesas-ŋga tawasê dom, magoc gitôm bapia naŋ gic waê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ bu puc ŋac dôŋ.

Yêc lôcwha (sapta) 1-3 Pol to yom pi mwasiŋ ti ŋaclai atu naŋ Anötö gic bata têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma pi lêŋ naŋ iŋ gauc gêm tidôŋ muŋ su bu piŋ gêŋ undambê-ŋga ti gêŋ nom-ŋga hoŋ dôŋ pitigeŋ, ma kêŋ Yisu ti ŋagôlôŋ (1:10). Yisu ndê gweleŋ gic lau Israel-ŋga ma lau gameŋ apa-ŋga, naŋ ŋawaê bocdinaŋ. Ŋac hoŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, gitôm mwasiŋ ŋambwa (2:8-10).

Yêc lôcwha 4-6 Pol to yom ma gêm la lau sêkêŋ whiŋ-ŋga pi lêŋ ŋayham tu sêsa-ŋga, ma tu sêmbo sêwhiŋ dandi-ŋga, ma tu sêlhac ŋaŋga ma sêndic siŋ têŋ Sadaŋ-ŋga.

Pol gic hu ndê bapia têŋ lau Epesas-ŋga

1 Aö Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê †aposel kêkuc Anötö ndê atac whiŋ, gato bapia dindec têŋ lau dabuŋ malac Epesas-ŋga, mac lau naŋ akêŋ whiŋ Yisu Kilisi. 2 Mwasiŋ ti yom malô têŋ mac akêŋ Damaŋ Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Mwasiŋ ŋalôm-ŋga naŋ datap sa tu Kilisi-ŋga

3 Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba, naŋ kêmwasiŋ yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Kilisi, ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ ŋalôm-ŋga tidau-tidau, naŋ ŋahu yêc undambê. 4 Bu têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom su dom, naŋ iŋ kêyaliŋ yac sa gwanaŋ su, bu piŋ yac dôŋ danem damiŋ Kilisi, ma bu dati lau dabuŋ ma dambo iŋ aŋgô-ŋga ti neŋ giso mbasi. Iŋ tac whiŋ yac ndu andô, 5 dec kêyaliŋ yac sa gwanaŋ su, ma kêmasaŋ lêŋ bu kôc yac sa dati iŋ ndê balêkoc, tu Yisu Kilisi-ŋga. Lêŋ dau kêkuc iŋ ndê atac whiŋ, ma iŋ gêlic ŋayham bu kôm ŋandô sa, 6 tu bu yac dapo Anötö ndê waê sa tiatu, tu mwasiŋ atu naŋ datap sa ŋambwa, tu iŋ ndê Atuŋgac naŋ iŋ atac whiŋ kêlêc-ŋga. 7 Yac lau naŋ dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, naŋ Anötö suc yac neŋ sac kwi ma gêmlhi yac neŋ sac ŋatôp, ŋa Kilisi ndê dac. Anötö iŋ mwasiŋ ti mwasiŋ Ŋadau, dec kôm gêŋ dau ŋandô sa. 8 Iŋ ndê mwasiŋ kêsalê yac ahuc, ma kêŋ gauc ŋayham-ŋayham têŋ yac bu taŋyalê iŋ ti ndê yom-ŋga. 9 Ma lêŋ naŋ Anötö gauc gêm tidôŋ muŋ su, ma gêlic ŋayham bu Kilisi kôm ŋandô sa, naŋ yêc siŋ dau têŋ têm ŋamata-ŋga andô e meŋ, magoc kwahic dec Anötö hoc asê têŋ yac. 10 Lêŋ dau bocdec. Anötö tac whiŋ bu piŋ gêŋ undambê-ŋga ti gêŋ nom-ŋga hoŋ dôŋ sêsôc ŋagôlôŋ tigeŋ ŋapu, ma ŋagôlôŋ dau iŋ Kilisi. Ma gêŋ dau oc ŋandô sa têŋ ndoc naŋ Anötö kêmatiŋ tidôŋ.

11 Lêŋ hoŋ naŋ Anötö gauc gêm tidôŋ, naŋ kôm ŋandô sa kêkuc iŋ dau ndê atac whiŋ. Ma têŋ têm ŋamata-ŋga andô, iŋ gauc gêm tidôŋ bu êŋyaliŋ yac lau naŋ ambo Israel si toŋ ŋalôm naŋ sa, bu piŋ yac dôŋ anem damiŋ Kilisi. 12 Anötö kôm gêŋ dau, bu yac lau naŋ ati lau ŋamata-ŋga bu akêŋ bataŋ bu atap Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga sa tu Kilisi-ŋga, naŋ oc ambo tu ampiŋ iŋ, ma tu apo iŋ ndê waê sa-ŋga. 13 Ma mac †lau gameŋ apa-ŋga bocdinaŋ. Anötö piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi awhiŋ yac lau Israel-ŋga, têŋ ndoc mac aŋgô yom ŋandô ŋawaê ŋayham-ŋga, naŋ whê Anötö ndê lêŋ nem mac si-ŋga sa. Ma têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ, naŋ Anötö kêŋ Ŋalau Dabuŋ naŋ iŋ gic bata muŋ su, bu ti mac nem ŋadalô bu tôc asê bu mac ati Kilisi ndê lau. 14 Ŋalau dau, Anötö kêŋ têŋ yac gitôm gêŋ ŋandô mbêc, tu bu tôc asê bu mwasiŋ hoŋ naŋ iŋ gic bata bu dawêkaiŋ tiŋambu, naŋ oc datap sa yomandô. Anötö gêmlhi yac su dati iŋ ndê, ma gêŋ dau ŋa-ŋandô yac oc datap sa têŋ bêc ŋambu-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga tampiŋ Anötö ma dapo iŋ ndê waê sa.

Pol teŋ mbec tu lau Epesas-ŋga

15 Aö gaŋgô ŋawaê bu mac akêŋ whiŋ Pômdau Yisu Kilisi ŋaŋga, ma atac whiŋ lau

dabuŋ hoŋ. Ma tu dinaŋ-ŋga dec, 16 aö gateŋ mbec ma gam daŋge Anötö tu mac-ŋga tôm bêc hoŋ. 17 Yêc aneŋ mbec hoŋ ŋalôm, aö gateŋ yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba, Ŋawasi Ŋadau Anötö, bu iŋ ndê Ŋalau kêŋ gauc ŋayham têŋ mac, ma whê Anötö ndê yom sa têŋ mac e aŋyalê iŋ tidôŋ andô. 18 Ma aö gateŋ whiŋ bu Anötö whê mac nem gauc sa e aŋyalê sôc ŋalôm ndi, mwasiŋ ti ŋawasi atu naŋ iŋ kêgalêm mac sa bu awêkaiŋ awhiŋ iŋ ndê lau dabuŋ hoŋ, naŋ mac tamkwê ambo. 19 Ma aö gateŋ mbec bu mac aŋyalê Anötö ndê ŋaclai naŋ hôc gêlêc ŋaclai hoŋ su, naŋ iŋ kêŋ bu nem yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga sa. Anötö ndê ŋaclai atu tigeŋ dinaŋ, 20 uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga, ma kêŋ iŋ ndöc iŋ dau amba andô-ŋga yêc undambê. 21 Ma Kilisi ndöc Anötö ndê andô-ŋga, dec hôc gêlêc kiŋ ti gôliŋwaga ma ŋaclai ti ŋaŋga hoŋ naŋ sêmbo undambê me sêmbo nom, ma iŋ hôc gêlêc ŋaê ti waê hoŋ naŋ sêtoc sa têŋ têm kwahic dec-ŋga ma têŋ têm ŋambu-ŋga bocdinaŋ. 22 Ma Anötö kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc Kilisi gahi ŋapu, ma kêyaliŋ iŋ sa ti gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ bu nem gôliŋ gêŋ hoŋ. 23 Gôlôwac dabuŋ dau ti Kilisi ndê ŋandô. Ma Kilisi ndê mwasiŋ ti ŋaclai naŋ gêm gameŋ hoŋ ahuc, naŋ kêsalê gôlôwac dabuŋ ahuc.

2

Kilisi ti yac neŋ dandöc taŋli ŋahu

1 Muŋ-ŋga, mac akêŋ whiŋ Kilisi su dom, naŋ mac atôm lau batê yêc Anötö aŋgô-ŋga, bu mac asa lêŋ giso ma akôm sac ŋapaŋ. 2 Mac asa nem lêŋ dinaŋ aŋkuc lau nom-ŋga si mêtê sac, ma Sadaŋ, naŋ gêm gôliŋ iŋ ndê gameŋ yêc umboŋ ŋasawa, naŋ ti mac nem ŋadau. Ma kwahic dec iŋ kôm gweleŋ ŋapaŋ, mbo lau naŋ daŋgapêc têŋ Anötö, naŋ ŋalôm. 3 Muŋ-ŋga, yac hoŋ dasa lêŋ daŋaŋpêc-ŋga dawhiŋ ŋac. Ma mêtê atac ŋagalac-ŋga ti gauc sac-sac hoŋ naŋ meŋ akêŋ ŋalôm akwa, naŋ yac dakôm su. Tu dinaŋ-ŋga yac tac waê bu datap Anötö ndê atac ŋandê sa tôm ŋac lau dinaŋ. 4 Magoc Anötö iŋ Tawalô Ŋadau ma tac whiŋ yac ndu andô, ma tu dinaŋ-ŋga dec, 5 iŋ kêmwasiŋ yac ma gêm yac si. Mwasiŋ dau iŋ kêŋ têŋ yac ŋambwa eŋ. Têŋ ndoc dinaŋ yac gacgeŋ dambo datôm lau batê tu yac neŋ sac-ŋga, magoc iŋ kêmasaŋ lêŋ tu suc yac neŋ sac dau kwi-ŋga ma piŋ yac dôŋ danem damiŋ Kilisi, ma ŋalêŋ dinaŋ kwahic dec dambo taŋli ŋandô dawhiŋ Kilisi. 6 Anötö uŋ Yisu Kilisi sa ma kêŋ iŋ ndöc undambê, ma tu iŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ Kilisi-ŋga, dec tôm iŋ uŋ yac sa ma kêŋ yac dandöc undambê dawhiŋ Kilisi bocdinaŋ. 7 Iŋ kôm gêŋ hoŋ dinaŋ ŋahu bu iŋ tac whiŋ bu tôc mwasiŋ atu naŋ iŋ kêŋ têŋ yac tu Yisu Kilisi-ŋga, naŋ asê tiawê têŋ lau hoŋ têŋ têm hoŋ naŋ oc meŋ sa. Mwasiŋ atu dau hôc gêlêc gêŋ hoŋ su. 8 Bu Anötö gêm yac si naŋ ŋahu andô iŋ ndê mwasiŋ naŋ kêŋ ŋambwa têŋ yac, ma datap sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga. Ma yac neŋ dakêŋ whiŋ ŋahu yêc yac-ŋga dom, magoc ŋahu yêc Anötö ndê mwasiŋ. 9 Iŋ gêm yac si tu yac neŋ gweleŋ ŋayham daŋ-ŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga ŋalêŋ mba bu ŋamalac daŋ toc dau sa. 10 Bu Anötö dau ndê gweleŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ Kilisi, ma kôm yac dati lau wakuc bu dakôm mêtê ŋayham tidau-tidau naŋ iŋ kêmasaŋ gwanaŋ su tu bu dakôm-ŋga.

Kilisi piŋ lau hoŋ dôŋ

11 Kwahic dec mac lau apa naŋ dinami sêkôc mac yêc Israel-ŋga si toŋ ŋalôm dom, naŋ atap Anötö ndê mwasiŋ atu sa su. Bocdinaŋ aö bu wandac mac bu gauc nem lêŋ naŋ mac ambo muŋ-ŋga lê. Lau Israel-ŋga naŋ sêŋkuc †pwac sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga, naŋ sêpu mac ma sêsam mac bu lau sambuc, ŋahu bu mac aŋkuc pwac dinaŋ dom. Pwac dau hêganôŋ ŋamlic ŋambwa, ma iŋ gêŋ naŋ ŋamalac amba ŋambwa kôm. 12 Gauc nem bu têŋ ndoc dinaŋ mac awêkaiŋ gêŋ daŋ awhiŋ Anötö ndê lau Israel-ŋga dom. Pwac hoŋ naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ lau Israel-ŋga tu êmwasiŋ ŋac-ŋga, naŋ ŋadaŋ gic mac ŋawaê dom. Mac akêŋ batam ŋandô ŋayham naŋ Anötö gic bata têŋ lau Israel-ŋga, naŋ daŋ dom, ma gacgeŋ ambo ahê A nötö dau. Tu dinaŋ-ŋga mac ambo ahê Kilisi dau whiŋ. 13 Magoc mac lau naŋ muŋ-ŋga ambo ahê Anötö, kwahic dec mac ati Yisu Kilisi ndê lau. Anötö kêmasaŋ lêŋ bu mac atigasuc iŋ, tu dac naŋ Kilisi kêc siŋ-ŋga.

14 Bu kwahic dec yac lau hoŋ datap yom
malô sa su tu Kilisi-ŋga. Muŋ-ŋga lau Israel-
ŋga ma lau apa sêlic dandi sac-sac, gitôm
tuŋbôm atu kalhac ŋac ŋalhu ma whê ŋac
kôc. Magoc Kilisi seŋ tuŋbôm dau su giŋga,
ma kêŋ lau toŋ lu dau sêpitigeŋ. 15 Tuŋbôm
dau iŋ lau Israel-ŋga si yomsu, ma têŋ ndoc
Kilisi mbac ndu, naŋ iŋ kêmasaŋ seŋ wakuc
tu lau sêtigasuc Anötö-ŋga, naŋ hôc gêlêc
yomsu ti ŋa-ŋagôliŋ hoŋ su. Iŋ kôm gêŋ
dau bu hê wamba toŋ lu dau e sêti toŋ
wakuc ma toŋ tigeŋ tu ŋac si sêkêŋ whiŋ iŋ-
ŋga. 16 Ma toŋ lu naŋ iŋ kêŋ pitigeŋ, naŋ
iŋ mbac ndu pi a gicso dau, bu hê wamba
toŋ tigeŋ dinaŋ têŋ Anötö. Ma ŋac si mêtê
sêkêŋ kisa dandi-ŋga, naŋ iŋ gic ndu pi a
gicso dau whiŋ. 17 Bocdinaŋ Kilisi meŋ
ma kêŋ ŋawaê ŋayham yom malô-ŋga têŋ
mac lau apa naŋ ambo ahê Anötö, ma têŋ
yac lau Israel-ŋga naŋ ambo ahê iŋ dom.
18 Ma Ŋalau tigeŋ wê yac lau Israel-ŋga ti
mac lau apa hoŋ datigasuc Damaŋ Anötö,
tu gweleŋ naŋ Kilisi kôm-ŋga.
19 Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö gêlic mac atôm
lau apa tiyham dom. Magoc mac ati iŋ ndê
lau solop, ma lau dabuŋ, awhiŋ yac lau
Israel-ŋga. Yac hoŋ datôm andu tigeŋ naŋ
iŋ bu kwê sa. 20 Yêc andu dau lau propet
ti aposel sêtôm daŋ ti lêlôm, ma Yisu Kilisi
dau gitôm andu ŋa-alhö. 21 Ma Anötö piŋ
yac hoŋ dôŋ tam damiŋ Kilisi, datôm andu
ŋa-gêŋ lêlôm hoŋ, naŋ iŋ gic dôŋ pi sac alhö
ma daŋ ti lêlôm. Ma iŋ gêm gweleŋ bu ndic
têku andu dau tiatu ŋapaŋ e ti lôm dabuŋ
atu tu Pômdau-ŋga. 22 Yom dau hêganôŋ
mac lau apa awhiŋ. Anötö piŋ mac dôŋ
awhiŋ yac lau Israel-ŋga tam damiŋ Kilisi,
ma datôm andu naŋ Anötö ndê Ŋalau ndöc
ŋalôm.

3

Pol gêm akiŋ lau apa

1 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö kêmwasiŋ mac lau
apa, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö Pol, gati Yisu
Kilisi ndê ŋgac gapocwalô-ŋga tu wanem
gweleŋ ma wanem mac sa bu atap mwasiŋ
dau sa. 2 Mac aŋgô ŋawaê su, pi lêŋ naŋ
Anötö kêmasaŋ tu bu êmwasiŋ mac lau
gameŋ apa-ŋga, dec kêyaliŋ aö sa bu wahoc
yom dau asê têŋ mac. 3 Bu yom pi Anötö
ndê lêŋ nem lau si-ŋga, naŋ muŋ-ŋga yêc
siŋ dau, naŋ iŋ hoc asê têŋ aö. Aö gato
bapia ŋalhô apê têŋ mac pi gêŋ dau su. 4 Ma
bapia naŋ kwahic dec gato, naŋ bu whê
nem gauc sa pi Kilisi ndê gweleŋ naŋ ŋahu
yêc siŋ dau, naŋ Anötö hoc asê têŋ aö. 5 Yom
pi Kilisi dau iŋ tiawê têŋ lau ŋamata-ŋga
dom. Magoc kwahic dec Ŋalau Dabuŋ hoc
asê têŋ Anötö ndê aposel dabuŋ ma têŋ lau
propet. 6 Ma yom naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau
naŋ bocdec bu, mwasiŋ ŋayham hoŋ naŋ
Anötö gic bata bu kêŋ têŋ yac, naŋ mac lau
apa awêkaiŋ awhiŋ yac lau Israel-ŋga, ma
yac hoŋ dati toŋ tigeŋ. Asa naŋ kêŋ whiŋ
Yisu Kilisi, naŋ oc tap mwasiŋ dau sa, tôm
ŋawaê ŋayham whê sa têŋ yac.
7 Anötö kêmwasiŋ aö ma puc aö dôŋ ŋa
iŋ ndê ŋaclai atu, ma bocdinaŋ dec gati iŋ
ndê ŋgac akiŋ bu wahoc ŋawaê ŋayham dau
asê. 8 Aö gati Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ si
ŋgac ŋambu-ŋga, tigeŋ iŋ kêmwasiŋ ma kêkiŋ
aö bu wahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ mac lau
apa, pi mwasiŋ atu naŋ datap sa yêc Kilisi.
Mwasiŋ dau atu andô, ŋahu sip ŋalôm gi
ma pi lôlôc gi, ma hôc gêlêc ŋamalac si gauc
atu-tu hoŋ. 9 Ma iŋ kêkiŋ aö bu wawhê
lau hoŋ si gauc sa pi Anötö ndê lêŋ nem
lau si-ŋga, naŋ têm hic baliŋ su yêc siŋ dau
yêc Anötö naŋ kêŋ undambê ti nom ma gêŋ
hoŋ. 10 Magoc kwahic dec Anötö tac whiŋ
bu ŋaclai ti gôliŋ hoŋ naŋ sêmbo undambê
ma sêmbo umboŋ ŋasawa, naŋ oc sêŋyalê iŋ
ndê gauc atu-tu. Iŋ piŋ lau apa ma lau
Israel-ŋga dôŋ sêti gôlôwac dabuŋ tigeŋ, ma
lêŋ dinaŋ tôc iŋ ndê gauc asê tiawê. 11 Lêŋ
dau iŋ gauc gêm tidôŋ muŋ su, ma kwahic
dec yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi kôm ŋandô
sa.
12 Tu dakêŋ whiŋ ti dasap Kilisi dôŋ-
ŋga, dec gêŋ daŋ kalhac yac ahuc bu datêŋ
Anötö dandi-ŋga dom, ma datigasuc iŋ ti
atac pa su. 13 Bocdinaŋ aö wateŋ mac bu
ahêgo daôm dom tu ŋawapac hoŋ naŋ gahôc
tu mac-ŋga, bu gahôc tu bu mac ati lau
tiwaê yêc Anötö aŋgô-ŋga.

Pol teŋ mbec tu lau Epesas-ŋga

14-15 Tu gêŋ hoŋ dinaŋ-ŋga, dec aö gapôŋ
haŋduc têŋ Damaŋ Anötö, naŋ gêlic ŋayham
bu hê ndê ŋaê pi lau undambê ti nom-ŋga
hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi, ma sam ŋac bu

iŋ ndê balêkoc. 16 Ma aö gateŋ Mwasiŋ
Ŋadau Anötö, bu kêŋ ndê Ŋalau sip nem
ŋalôm, bu puc mac dôŋ ŋa iŋ ndê ŋaclai
atu. 17 Ma gateŋ iŋ bu kêŋ Kilisi ndöc
nem ŋalôm tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga. Ma
mêtê atac whiŋ-ŋga puc mac dôŋ bu alhac
ŋaŋga, tôm a naŋ ŋawakac gacgeŋ sip nom
ŋalôm gi. 18-19 Kilisi ndê atac whiŋ yac
iŋ gêŋ atu andô, naŋ tôm dom bu danem
dôhôŋ, ma ŋahu hôc gêlêc gauc nom-ŋga
hoŋ su. Magoc aö gateŋ Anötö bu kêŋ
ŋaclai ti gauc têŋ mac bu aŋyalê Kilisi ndê
atac whiŋ, awhiŋ lau dabuŋ hoŋ. Aö gateŋ
mbec pi gêŋ hoŋ dinaŋ, tu bu mac ati lau
gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga naŋ Anötö ti
ndê mwasiŋ ti ŋawasi ma ŋaclai atu nem
mac hoŋ ahuc.

20 Anötö ndê ŋaclai, naŋ gêm gweleŋ yêc
yac neŋ ŋalôm, naŋ ŋaclai atu andô. Yac
datôm dom bu gauc nem me dateŋ gêŋ daŋ,
naŋ iŋ ndê ŋaclai oc tôm dom bu kôm ŋandô
sa ŋagahô eŋ. 21 Tu dinaŋ-ŋga yac lau naŋ
dambo gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma yac neŋ
wakuc hoŋ naŋ bu sêŋkuc yac, naŋ dahoc
Anötö ndê waê asê tu Yisu Kilisi-ŋga, tôm
têm hoŋ ndi. Yomandô.

4

Yac gôlôwac dabuŋ dapiŋ dauŋ dôŋ dati Kilisi ndê ŋandô

1 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö tac whiŋ mac ma
kêgalêm mac sa bu ati iŋ ndê lau dabuŋ. Tu
dinaŋ-ŋga dec aö, naŋ gati Pômdau ndê ŋgac
gapocwalô-ŋga, waŋgilí mac bu asa nem
lêŋ gitêŋ ti dabuŋ, aŋkuc iŋ ndê galem dau.
2 Akôm nem gêŋ hoŋ ti aŋgwiniŋ daôm, ma
ti lêŋ malô. Akôc nem ŋalôm dôŋ, ma giso
bocke naŋ asidôwai bu sêkôm têŋ mac, naŋ
asuc kwi ma akôc ŋac sa bu atôc nem mêtê
atac whiŋ-ŋga asê. 3 Ayob bu gêŋ daŋ seŋ
Ŋalau Dabuŋ ndê gweleŋ piŋ mac dôŋ-ŋga
su dom. Ma bocdinaŋ iŋ ndê yom malô
oc piŋ mac hoŋ dôŋ bu ambo ti nem ŋalôm
tigeŋ. 4 Yac dati Kilisi ndê ŋandô tigeŋ, ma
Ŋalau tigeŋ mbo yac tigeŋ-tigeŋ neŋ ŋalôm.
Ma tu Anötö kêgalêm mac sa awhiŋ yac-
ŋga, dec yac hoŋ taŋkwê mwasiŋ atu tigeŋ.
5 Tam akiŋ Pômdau tigeŋ, dakêŋ whiŋ yom
ŋandô tigeŋ, ma busaŋgu tigeŋ piŋ yac hoŋ
dôŋ tam damiŋ Yisu Kilisi. 6 Anötö tigeŋ ti
yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga hoŋ Damaŋ, ma iŋ
gêm gôliŋ yac. Iŋ mbo yac hoŋ ŋalôm, ma
puc yac dôŋ bu dakôm iŋ ndê gweleŋ.

Kilisi kêmwasiŋ yac tu bu dapo gôlôwac dabuŋ sa-ŋga

7 Ma Anötö kêmwasiŋ yac tigeŋ-tigeŋ ŋa
mwasiŋ ŋalôm-ŋga tidau-tidau, tôm Kilisi
gic sam têŋ yac ŋambwa. 8 Tôm Anötö ndê
yom daŋ, naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Iŋ ku ndê ŋacyo dulu ma wê ŋac gitôm
> lau gapocwalô-ŋga, goc pi lôlôc gi ma
> kêmwasiŋ lau ŋa gêŋ ŋayham-ŋayham,
> naŋ kêŋ têŋ ŋac ŋambwa. *[BW 68:18]*

9 Yom dau sôm bu iŋ pi lôlôc gi, dec whê
sa bu iŋ sip nom meŋ muŋ. 10 Ma iŋ ŋgac
tigeŋ dinaŋ, naŋ sip nom meŋ, naŋ mbu
pi lôlôc gi mbo gameŋ ŋamata-ŋga andô yêc
undambê, tu bu nem gôliŋ gêŋ hoŋ ma
êmwasiŋ iŋ ndê lau hoŋ êŋlêc.

11 Ma bocdinaŋ iŋ kêyaliŋ iŋ ndê lau ŋatô
sa sêti aposel, ŋatô sêti propet, ŋatô sêti
lau aheŋ-ŋga, ŋatô sêti ŋacsakiŋ, ma ŋatô bu
sêndôhôŋ Anötö ndê mêtê. 12 Iŋ kêmwasiŋ ti
kêyaliŋ ŋac sa bu sêndôhôŋ ma sêpuc Anötö
ndê lau dabuŋ dôŋ e ŋac hoŋ sêkôm sakiŋ
tidau-tidau tu bu sêpo gôlôwac dabuŋ, naŋ
sêti Kilisi ndê ŋandô, naŋ sa-ŋga. 13 Ma
yac hoŋ dakôm neŋ sakiŋ tidau-tidau e
yac neŋ dakêŋ whiŋ ti gauc taŋyalê Anötö
ndê Atu-ŋga êŋsôwec tiatu ma piŋ yac hoŋ
dôŋ pitigeŋ. Ma ŋalêŋ dinaŋ yac oc dati
lau gwalam akwa dakêŋ whiŋ-ŋga ma dasa
neŋ lêŋ gitêŋ eŋ tôm Kilisi dau.

14 Ma bocdinaŋ yac oc dambo datôm
balêkoc tiyham dom. Ma lau naŋ sêndôhôŋ
yom tasaŋ ma sêŋsalê lêŋ bu sêtim yac ma
sêkôm yac neŋ dakêŋ whiŋ tisac, naŋ oc
sêtôm dom bu sêkôm yac atac lu-lu tôm
gakoc naŋ mbu kêyôc, me agatê naŋ gwêc
ŋampoŋ kêŋiŋ gi ma meŋ. 15 Magoc yac oc
dati lau naŋ dalhac ŋaŋga ma dasap yom
ŋandô ti mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ eŋ. Ma
dakôm gêŋ hoŋ datôm lau gwalam akwa
naŋ dasap yac neŋ ŋagôlôŋ tigeŋ, naŋ Kilisi
dôŋ. 16 Bu iŋ dau piŋ yac hoŋ dôŋ dati
iŋ ndê ŋandô, ma kêmwasiŋ yac tigeŋ-tigeŋ
tu bu danem akiŋ asidôwai-ŋga ma dasap
mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ. Ma ŋalêŋ dinaŋ
gôlôwac dabuŋ oc êŋsôwec tiatu-tiatu ndi.

Dasa neŋ lêŋ tiwakuc

17 Tu dinaŋ-ŋga dec aö bu wasôm yom
têŋ mac wanem Pômdau aŋgô, ma wakac
mac bu ambu atêŋ lêŋ akwa tiyham dom.
Ambo atôm lau naŋ daŋgasuŋ sambuc
ŋawaê ŋayham ma sêsap gauc ti lêŋ ŋandô
mba-ŋga dôŋ ŋapaŋ, naŋ dom. 18 Ŋasec kôm
ŋac si gauc ahuc. Ma sêsa lêŋ gauc mbasi-
ŋga tu ŋac si ŋalôm ŋadandi-ŋga, dec kalhac
ŋac ahuc bu sêtap Anötö ndê lêŋ sêndöc tali-
ŋga sa dom. 19 Ŋac maya dau daŋ dom,
ma sêkêŋ dau sambuc têŋ lêŋ ŋalôm ŋagalac-
ŋga. Ŋac si ŋalôm kac ŋac bu sêkôm mêtê
ŋadômbwi tidau-tidau ŋapaŋ, ma ŋac atac
whiŋ awa ti wapa hôc gêlêc.

20 Magoc têŋ ndoc mac aŋgô ŋawaê
ŋayham pi Kilisi, naŋ sêndôhôŋ mac bu asa
lêŋ kaiŋ dinaŋ dom. 21 Mac aŋgô yom
pi Yisu ma akêŋ whiŋ iŋ, ma sêndôhôŋ
mac sêŋkuc yom ŋandô naŋ ŋahu yêc iŋ.
22 Sêndôhôŋ mac su bu ahu lêŋ ŋalôm akwa-
ŋga naŋ muŋ-ŋga asa ambo, naŋ siŋ. Bu
lêŋ dau kêgilí mac bu asa lêŋ tasaŋ ŋalôm
ŋagalac-ŋga, naŋ kôm mac nem lêŋ ambo-
ŋga tisac, ma ac waê bu andiŋam. 23 Ma
sêndôhôŋ mac bu aŋkuc gauc wakuc naŋ
Anötö ndê Ŋalau kêŋ sip nem ŋalôm, dec asa
nem lêŋ tiwakuc. 24 Asa lêŋ ŋalôm wakuc-
ŋga tôm mac asôc nem ŋakwê wakuc sa.
Anötö dau kêŋ ŋalôm wakuc têŋ yac, naŋ
iŋ kêmasaŋ tu bu datôm iŋ dau, ma taŋkuc
iŋ ndê yom ŋandô ti dasa neŋ lêŋ dabuŋ ma
gitêŋ eŋ.

25 Tu dinaŋ-ŋga ahu yom tasaŋ hoŋ siŋ,
ma asôm yom ŋandô eŋ awhiŋ daôm. Bu
yac hoŋ dambo datôm Kilisi ndê ŋandô
tigeŋ, ma yac bu taŋsau neŋ asidôwai, dec oc
seŋ yac neŋ lêŋ dapiŋ dauŋ dôŋ-ŋga popoc.
26 Mac bu atac ŋandê, naŋ ayob daôm bu
akôm sac dom. Yom atac ŋandê-ŋga bu lhac
mac ŋasawa, naŋ amasaŋ têŋ acsalô dau
dinaŋ, muŋ su naŋ ac ndi sip. 27 Akêŋ
ŋasawa têŋ Sadaŋ bu êntôm mac dom. 28 Am
asa naŋ gêm kaŋ gêŋ, naŋ hu siŋ ma kôm
gweleŋ ŋayham ŋa amam bu nem daôm
sa, ma nem lau naŋ sêpônda dau, naŋ sa
sêwhiŋ.

29 Ayob nem whamsuŋ têŋ yom sac-sac
hoŋ. Asôm yom ŋayham eŋ, naŋ tôm bu
nem asidôwai sa ma puc ŋac dôŋ, ma mac
nem yom oc êmwasiŋ lau naŋ sêŋgô. 30 Ayob
daôm bu asa lêŋ gitêŋ ti dabuŋ eŋ, bu akêŋ
ŋawapac têŋ Ŋalau Dabuŋ dom. Bu Anötö
kêŋ ndê Ŋalau dau têŋ mac ti nem ŋadalô,
bu tôc asê bu mac ati iŋ ndê, ma bu wê mac
asa nem lêŋ gitêŋ ti dabuŋ eŋ, e iŋ kôc mac
sa têŋ bêc ŋambu-ŋga, awhiŋ lau hoŋ naŋ
iŋ gêmlhi ŋac su sêti iŋ ndê. 31 Yom dalic
dauŋ sac-ŋga, yom atac ŋandê-ŋga, mêtê
dali dauŋ sa ti dasôm dauŋ-ŋga, ma yom
datigasec lau-ŋga, mêtê kaiŋ dinaŋ hoŋ
naŋ ahu siŋ sambuc. 32 Ma ambo ti atac
whiŋ nem asidôwai hoŋ, ma tamwalô ŋac ti
anem ŋac sa. Ma asuc sac naŋ asidôwai bu
sêkôm têŋ mac, naŋ kwi, tôm Anötö suc mac
nem sac kwi tu Kilisi-ŋga.

5

1 Bocdinaŋ asa nem lêŋ aŋkuc Anötö ndê,
atôm iŋ ndê balêkoc atac whiŋ-ŋga. 2 Ma
asa nem lêŋ ti atac whiŋ asidôwai hoŋ, tôm
Kilisi tac whiŋ yac ma kêŋ dau sambuc ti da
tu yac-ŋga, naŋ Anötö gêlic gitôm da ŋamalu
ŋayham.

3 Ayob daôm bu mêtê kaiŋ bocdec daŋ
yêc mac ŋasawa dom. Mêtê mockaiŋ-ŋga,
mêtê ŋadômbwi tidau-tidau ma lau si mêtê
sêpo awa ti wapa sa tu dau-ŋga. Bu lêŋ
bocdinaŋ gic lau naŋ sêti Anötö ndê lau
dabuŋ, naŋ ŋawaê dom. 4 Ma yom sac-sac
ti yom gauc mbasi-ŋga ma yom mayaŋ-ŋga
bocdinaŋ gic waê lau dabuŋ dom. Magoc
yom danem daŋge Anötö ti danem daŋge
yac neŋ asidôwai-ŋga dec gic yac ŋawaê
solop. 5 Bu mac aŋyalê pi ŋandô bu Anötö oc
kôc lau kaiŋ bocdec sa dom. Lau mockaiŋ-
ŋga, lau naŋ sêsa lêŋ ŋadômbwi, ma lau
naŋ sêkêŋ awa ti wapa nom-ŋga kalhac
si gauc ŋamata ŋapaŋ, naŋ gitôm ŋac sem
akiŋ anötöi gwam. Lau naŋ sêsa lêŋ kaiŋ
dinaŋ, naŋ oc sêwêkaiŋ si mala yêc Kilisi ma
Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga dom andô.
6 Ayob daôm bu lau tasaŋ si yom ŋambwa-
ŋambwa êŋsau mac pi lêŋ sac-sac dinaŋ dom.
Aŋyalê ŋapep bu lau daŋgapêc naŋ sêsa lêŋ
sac-ŋga, naŋ oc sêtap Anötö ndê atac ŋandê
sa. 7 Tu dinaŋ-ŋga andic sôŋ daôm awhiŋ
ŋac dom.

8 Bu muŋ-ŋga mac asa lêŋ ŋasec-ŋga,
magoc kwahic dec mac akêŋ whiŋ Pômdau

dec ati balêkoc gameŋ ŋawê-ŋga. Bocdinaŋ asa lêŋ ŋawê-ŋga eŋ andic ŋawaê. 9 Ma lêŋ ŋawê-ŋga ŋa-ŋandô bocdec, dakôm mêtê ŋayham tidau-tidau, dasa lêŋ gitêŋ, ma dasap yom ŋandô dôŋ. 10 Bocdinaŋ akôc gauc pi mêtê bocke naŋ gic Pômdau tandô ŋayham. 11 Andic ahê lau naŋ sêsap mêtê ŋasec-ŋga, naŋ ŋandô ŋayham mbasi, naŋ dôŋ. Asa lêŋ ŋawê-ŋga eŋ, tu bu atôc asê tiawê bu ŋac si mêtê dau iŋ sac sambuc. 12 Bu mêtê naŋ lau sac sêkôm sêsiŋ-sêsiŋ sêmbo, naŋ bu dasôm yom pi, dec oc kêŋ maya yac atu andô. 13 Magoc Anötö ndê ŋawê pô gêŋ hoŋ dinaŋ, ma tôc gêŋ naŋ yêc siŋ dau, naŋ ŋahu asê tiawê. 14 Tu dinaŋ-ŋga sêsôm yom gôliŋ daŋ pi ŋamalac naŋ sap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ, naŋ yêc bocdec bu, “Am ŋgac naŋ yêc bêc yêc, tampo sa ma tisa! Tisa akêŋ lau batê-ŋga, ma Kilisi ndê ŋawê pô am.”

15 Bocdinaŋ dec ayob daôm bu asa lêŋ gauc mbasi-ŋga dom, magoc asa nem lêŋ ti gauc eŋ. 16 Akôc gauc bu akôm mêtê ŋayham eŋ, tôm nem têm ambo tamli-ŋga hoŋ, bu yac dambo têm sac-ŋga ŋalôm. 17 Tu dinaŋ-ŋga ambo ti nem gauc ŋawa ma aŋyalê lêŋ naŋ Pômdau tac whiŋ bu dakôm-ŋga. 18 Anôm gêŋ êŋiŋ mac-ŋga dom, bu lau naŋ sêsa lêŋ dinaŋ sêŋyaiŋ dau ti si gêŋ hoŋ. Magoc akêŋ nem ŋalôm sambuc têŋ Ŋalau Dabuŋ bu nem mac ahuc. 19 Ma bocdinaŋ asôm yom ŋayham-ŋayham têŋ daôm tu apuc daôm dôŋ-ŋga, tôm mac atap sa yêc Buku Wê-ŋga ti Wê Dabuŋ ma wê naŋ Ŋalau dau kêŋ têŋ mac. Anem wê, ma gauc nem wê tu ampiŋ Pômdau-ŋga yêc nem ŋalôm tôm bêc hoŋ. 20 Ma gêŋ hoŋ naŋ Damaŋ Anötö kêŋ têŋ mac, naŋ anem daŋge iŋ ŋapaŋ, tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga. 21 Asôc nem asidôwai ŋapu tu bu atôc asê bu mac atoc Kilisi sa-ŋga.

Pol to yom pi lauwhê ma ŋgac

22 Mac lauwhê tigeŋ-tigeŋ asôc nem ŋgaci ŋapu tôm asôc Pômdau dau ŋapu. 23 Ŋahu bu lauŋgac sêti lauwhê si ŋagôlôŋ, ŋalêŋ tigeŋ tôm Kilisi ti gôlôwac dabuŋ naŋ iŋ gêm ŋac si ma sêti iŋ ndê ŋandô, naŋ si ŋagôlôŋ. 24 Bocdinaŋ tôm gôlôwac dabuŋ sêsôc Kilisi ŋapu, dec mac lauwhê asôc nem ŋgaci ŋapu tu gêŋ hoŋ-ŋga. 25 Ma mac lauŋgac, atac whiŋ nem awhêi, ŋalêŋ tigeŋ tôm Kilisi tac whiŋ gôlôwac dabuŋ dec kêc ndê dac siŋ ma mbac ndu tu ŋac-ŋga. 26 Iŋ kôm gêŋ dau tu bu êŋgwasiŋ ŋac si sac hoŋ su e sêti lau dabuŋ, ma busaŋgu ti Anötö ndê yom kôm gêŋ dau ŋandô sa. 27 Ma iŋ bu kêŋ gôlôwac dabuŋ sêlhac iŋ aŋgô-ŋga tôm lau dabuŋ ti ŋawasi atu, naŋ giso me mêtê sac me yom daŋ yêc ŋac-ŋga dom. 28 Ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ mac lauŋgac atac whiŋ nem lauwhê andic ŋawaê. Atac whiŋ ŋac tôm mac atac whiŋ daôm nem ŋamlic. Asa naŋ tac whiŋ ndê awhê, naŋ gitôm iŋ atac whiŋ dau. 29-30 Bu ŋamalac daŋ oc tec iŋ dau ndê ŋamlic dom, magoc yob ti gêm yaom ŋapep tôm Kilisi kôm têŋ yac lau naŋ dati iŋ ndê ŋandô, naŋ gôlôwac dabuŋ. 31 Anötö sôm yom pi lauwhê ma ŋgac, tôm sêto yêc bocdec bu:

> Tu dinaŋ-ŋga dec ŋgac daŋ oc hu damba lu dinda siŋ, ma sap iŋ nawhê dôŋ, ma iŋlu sêti gêŋ tigeŋ. *[Gen 2:24]*

32 Yom pi lauwhê ma ŋgac, aö gam dôhôŋ whiŋ yom pi Kilisi ma gôlôwac dabuŋ, ma yom dau ŋahu sip ŋalôm gi. 33 Magoc aö wasôm têŋ mac lauŋgac tigeŋ-tigeŋ, bu atac whiŋ nem awhêi tôm mac atac whiŋ daôm. Ma mac lauwhê hoŋ atoc nem ŋgaci sa.

6

Damba ti dindai ma balêkoc si yom ŋatô

1 Mac balêkoc, daŋam wambu dinam ti damami tu Pômdau-ŋga, bu lêŋ dau iŋ lêŋ gitêŋ. 2 Bu Anötö ndê yomsu naŋ sôm bu, “*Toc damam lu dinam sa,*” naŋ yomsu ŋamata-ŋga naŋ Anötö gic bata yom daŋ whiŋ bocdec bu, 3 “*Kôm bocdinaŋ, dec aö wanem mbec am nem lêŋ hoŋ, ma wandic têku nem têm mbo tamli yêc nom-ŋga.*”

4 Mac dambai, ayob daôm bu akôm nem balêkoc atac ŋandê dom. Magoc tôm têm hoŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ mac, naŋ andôhôŋ ti anem la ŋac ŋalêŋ solop naŋ gic Pômdau ndê lau ŋawaê, e sêtiatu.

Lau akiŋ ma ŋadaui si yom

5 Mac lau akiŋ, daŋam wambu nem ŋadaui nom-ŋga, ma atoc ŋac sa ti asôc ŋac ŋapu ŋapep. Akôm ti nem ŋalôm sambuc, tôm mac am akiŋ Kilisi dau. 6-7 Ma gauc

nem bu akôm tu bu nem ŋadaui sêlic mac ŋayham-ŋga ŋambwa lec dom. Mba. Mac nem ŋadaui bu sêmbo sêwhiŋ mac, me sêmbo dom, magoc anem akiŋ ŋapep eŋ. Anem akiŋ ŋac ti nem ŋalôm sambuc, bu Anötö tac whiŋ bu mac akôm bocdinaŋ. Akôm tôm mac am akiŋ Kilisi dau, ma tôm mac am akiŋ lau nom-ŋga tawasê dom. 8 Bu mac aŋyalê su, bu lau hoŋ oc sêtap si ŋagêyô sa yêc Pômdau, tu gêŋ ŋayham bocke naŋ sêkôm-ŋga. Lau naŋ sem akiŋ ŋadaui, ma lau naŋ sêkôm gweleŋ tu dau-ŋga, naŋ sêwhiŋ.

9 Ma mac ŋadaui, ayob nem lau akiŋ ŋalêŋ ŋayham eŋ. Asôm yom matôc-ŋga tu bu akac nem lau akiŋ tu sêkôm gweleŋ-ŋga, naŋ dom. Bu mac aŋyalê su bu Pômdau, naŋ ti mac nem Ŋadau ma ŋac si Ŋadau whiŋ, naŋ mbo undambê, ma iŋ oc toc ŋamalac daŋ sa hôc gêlêc daŋ dom, iŋ oc êŋsahê yac hoŋ ŋa saê tigeŋ.

Dandic siŋ ti Anötö ndê ŋaclai

10 Aneŋ yom ŋambu-ŋga bocdec. Tamkwê Pômdau ti ndê ŋaclai atu bu puc mac dôŋ alhac ŋaŋga. 11 Asôc Anötö ndê wapa siŋ-ŋga hoŋ sa, dec oc tôm bu mac alhac ŋaŋga ma aku Sadaŋ ndê lêŋ tasaŋ ti saê hoŋ dulu. 12 Bu yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga neŋ ŋacyo dec ŋamalac nom-ŋga dom. Mba! Yac tac siŋ têŋ gôliŋ ti ŋaclai hoŋ naŋ sêmbo Sadaŋ ŋapu. Yomandô! Yac tac siŋ têŋ Sadaŋ ma têŋ iŋ ndê ŋalau sac naŋ sêmbo umboŋ ŋasawa, ma sem gôliŋ lau sac têŋ têm ŋasec-ŋga dindec. 13 Tu dinaŋ-ŋga asôc Anötö ndê wapa siŋ-ŋga hoŋ sa, bu alhac ŋaŋga ma andic siŋ têŋ ndoc mac nem ŋacyo sac hôc asê mac. Ma ŋalêŋ dinaŋ ŋacyo dau ndê lêŋ daŋ oc tôm dom bu kôm mac aku sa. 14 Bocdinaŋ alhac ŋaŋga. Asap yom ŋandô dôŋ ŋapaŋ bu puc mac dôŋ, gitôm piŋkap naŋ lau siŋ-ŋga sêkic pi ŋac si ŋampêbalê. Ayob daôm bu asa lêŋ gitêŋ eŋ, gitôm lau siŋ-ŋga sêyob si ŋabapo ŋa wapa siŋ-ŋga. 15 Amasaŋ daôm ŋapep tu ahoc ŋawaê ŋayham yom malô-ŋga asê, tôm lau siŋ-ŋga sêsôc atapa sa bu sêmasaŋ dau tu sêŋsêlêŋ-ŋga. 16 Ma asap nem akêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga tôm têm hoŋ, bu yob mac têŋ Sadaŋ, gitôm lau siŋ-ŋga si lautuc naŋ tiŋ ŋac, ma si ŋacyo si sôp ti ya hoŋ ndu. 17 Gauc nem ŋapaŋ bu Anötö gêm mac si su, ma yom dau oc yob mac nem gauc gitôm guluŋ ain naŋ lau siŋ-ŋga sêuŋ tiŋ ŋagôlôŋ. Ma Anötö ndê yom tidôŋ yêc mac, bu yom dau ti Ŋalau Dabuŋ ndê bieŋ baliŋ bu andic siŋ-ŋga. 18 Akôc wapa siŋ-ŋga hoŋ dinaŋ, ma ateŋ mbec têŋ Anötö ti Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma andac iŋ bu nem mac sa tôm têm hoŋ. Anem ali, alhac ŋaŋga, ma ateŋ mbec tu lau dabuŋ-ŋga tôm bêc hoŋ.

19-20 Ma ateŋ mbec tu aö-ŋga whiŋ. Anötö kêyaliŋ aö sa bu wahoc ŋawaê ŋayham asê pi iŋ ndê lêŋ nem lau si-ŋga, naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau. Ateŋ mbec bu Anötö puc aö dôŋ ma kêŋ yom ti gauc têŋ aö bu wawhê ŋawaê dau ŋahu sa ŋapep eŋ, ma ti neŋ atac pa su, tôm iŋ ndê atac whiŋ. Kwahic dec aö gandöc gapocwalô tu aö neŋ gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dinaŋ.

Pol gic bata ndê yom

21 Tikikus, yac neŋ asidôwa atac whiŋ-ŋga, ma Pômdau ndê ŋgac akiŋ ŋandô, naŋ oc têŋ mac loc, bu ndic miŋ aneŋ yom ti gweleŋ ŋawaê hoŋ têŋ mac. 22 Aö waŋkiŋ iŋ têŋ mac loc, tu bu ndic miŋ yac mba yom hoŋ têŋ mac, ma bu êŋgilí mac bu alhac ŋaŋga.

23 Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi sêpuc mac asidôwai hoŋ dôŋ, bu asap mêtê atac whiŋ ti akêŋ whiŋ-ŋga dôŋ ŋaŋga, ma ambo ti yom malô. 24 Anötö ndê mwasiŋ nem mac lau hoŋ naŋ atac whiŋ yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi, naŋ ahuc tôm têm hoŋ ndi.

Pol ndê bapia têŋ lau Pilipai-ŋga

Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol gic lau naŋ sêmbo malac Pilipai kêsi ma hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ ŋac, tôm dasam yêc Aposel 16:12-40. Tiŋambu iŋ ndöc gapocwalô yêc malac Rom, ma têŋ ndoc dinaŋ iŋ to bapia dindec têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu yêc malac Pilipai.

Malac Pilipai iŋ malac tiwaê, ma lau Rom-ŋga daêsam sêndöc dinaŋ tu sênem gôliŋ gameŋ Masedonia-ŋga. Luk whê sa yêc Apo 16:13 bu têŋ ndoc Pol bu hoc ŋawaê ŋayham asê yêc malac Pilipai, naŋ iŋ gauc gêm bu tap lau naŋ sêtoc Anötö sa yêc malac dau ŋamakê. Tu dinaŋ-ŋga lau ŋatô gauc gêm bu mboe lau Israel-ŋga si lôm wê-ŋga daŋ kalhac malac Pilipai têŋ têm dinaŋ dom, bu Pol sôc lau Israel-ŋga si lôm wê-ŋga yêc malac hoŋ tu bu nem mêtê-ŋga.

Pol to bapia dindec tu bu tôc iŋ ndê atac ŋayham ŋahu asê, ma bu nem daŋge lau Pilipai tu gêŋ naŋ sêkêŋ têŋ iŋ tu sênem iŋ sa-ŋga. Ma iŋ whê iŋ ndê lêŋ naŋ mbo-ŋga, naŋ sa têŋ ŋac, ma gic miŋ pi iŋ ndê gweleŋ. Iŋ kac lau Pilipai bu sêlhac ŋaŋga, ma gêŋ ŋayham me sac bocke bu hôc asê ŋac, naŋ sêmbo ti atac ŋayham ŋapaŋ. Ma iŋ kêŋ puc ŋac pi kêdôhôŋwaga tasaŋ.

Pol gic hu ndê bapia

1 Pol lu Timoti, naŋ am akiŋ Yisu Kilisi,
ato bapia dindec têŋ mac lau naŋ akêŋ
whiŋ Yisu Kilisi yêc malac atu Pilipai.
Alu ato têŋ gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ, ma têŋ lau
naŋ sem akiŋ gôlôwac dabuŋ, ma têŋ Anötö
ndê lau dabuŋ hoŋ. 2 Mwasiŋ ti yom malô
akêŋ yac neŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu
Kilisi têŋ mac.

Pol teŋ mbec ti gêm daŋge Anötö

3 Têm hoŋ naŋ aö gauc gêm mac, naŋ gam
daŋge aneŋ Anötö tu mac-ŋga. 4 Tôm bêc
hoŋ aö gateŋ mbec têŋ Anötö tu mac hoŋ-
ŋga, ma gakôm ti atac ŋayham atu. 5 Ŋahu
bu têŋ têm mac akêŋ whiŋ tiwakuc e meŋ
têŋ kwahic dec, naŋ mac apuc aneŋ gweleŋ
ŋawaê ŋayham-ŋga dôŋ ŋapaŋ. 6 Ma aö gakêŋ
whiŋ bu Anötö, naŋ gic hu iŋ ndê gweleŋ
ŋayham yêc mac nem ŋalôm, naŋ oc ndic
dabiŋ gweleŋ dau ma puc mac dôŋ e Yisu
Kilisi mbu meŋ. 7 Aö gakôc gauc bocdi-
naŋ pi mac hoŋ gac ŋawaê, ŋahu bu aö tac
whiŋ mac ma gauc gêm mac ŋapaŋ. Mac
awêkaiŋ Anötö ndê mwasiŋ awhiŋ aö, ma
alhac awhiŋ aö ŋapaŋ. Mac alhac awhiŋ
aö têŋ têm naŋ aö gandöc gapocwalô, ma
têŋ têm naŋ galhac tu wapuc ŋawaê ŋayham
dôŋ ma wawhê sa bu yom ŋandô-ŋga, naŋ
bocdinaŋ. 8 Ma aö wasôm yom ŋandô yêc
Anötö aŋgô-ŋga, bu aö atac whiŋ mac ndu
andô, tôm Yisu Kilisi dau tac whiŋ ti tawalô
mac.

9 Ma aö gateŋ mbec bu Anötö kôm mac
nem gauc aŋyalê iŋ-ŋga ti aŋyalê lêŋ ŋayham
ma sac-ŋga êŋsôwec tiatu. Ma gauc dinaŋ
oc puc mac nem mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ
e êŋsôwec tiatu bocdinaŋ. 10 Ma bocdinaŋ
mac oc atôm bu aŋsahê gêŋ hoŋ ma aŋyalê
sac ma ŋayham. Asap ŋayham dôŋ ŋapaŋ
ma bocdinaŋ têŋ Kilisi ndê bêc mbu meŋ-
ŋga, naŋ mac oc atôm bu alhac iŋ aŋgô-ŋga
ti nem ŋalôm ŋawasi ma nem giso mbasi.
11 Ma ŋalêŋ dinaŋ dec mêtê gitêŋ oc ti mac
nem akêŋ whiŋ Yisu Kilisi ŋa-ŋandô. Ma
mac nem lêŋ gitêŋ dinaŋ oc po Anötö ndê
waê sa, ma lau daêsam oc sêmpiŋ iŋ tu mac-
ŋga.

Pol ndê ŋahu mbo tali-ŋga yêc Kilisi

12 O asidôwai, aö atac whiŋ bu mac aŋyalê
ŋapep bu ŋawapac naŋ hôc asê aö, naŋ
kalhac ŋawaê ŋayham ahuc dom, magoc
gêm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga sa. 13 Bu
lau hoŋ naŋ sêmbo Sisa ndê andu kiŋ-ŋga,
ma lau hoŋ yêc malac atu dindec, naŋ
sêŋyalê bu aö gandöc gapocwalô tu Kilisi-
ŋga. 14 Ma aö neŋ gandöc gapocwalô puc
asidôwai sêkêŋ whiŋ Pômdau-ŋga daêsam
dôŋ bu sêlhac ŋaŋga ma sêhoc Anötö ndê
yom asê ti atac pa su, hôc gêlêc ŋamata-ŋga
lê su. 15 Asidôwai ŋatô sêkôc gauc ŋayham
pi aö ma tu dinaŋ-ŋga dec sêhoc Kilisi ndê
ŋawaê asê. Ma ŋatô sêhoc ŋawaê ŋayham
asê bu ŋac sem lêmuŋ aö ma sêkôm tu bu
sêhôc gêlêc aö-ŋga. 16-17 Ŋac si ŋahu sem
Kilisi ŋawaê sa-ŋga solop dom, ma sêkôm

tu sêpo dau sa-ŋga ma tu sêkêŋ ŋawapac atu têŋ aö, pi sac aneŋ ŋawapac gapocwalô-ŋga ŋahô. Magoc asidôwai ŋayham sêlhac sêwhiŋ aö, ŋahu bu ŋac atac whiŋ aö, ma sêŋyalê bu aö gandöc gapocwalô tu aneŋ gweleŋ wapuc ŋawaê ŋayham dôŋ-ŋga. 18 Aö wasôm sake? Ŋac si ŋahu sêkôm gweleŋ-ŋga bu ŋayham me sac, naŋ gêŋ atu dom. Tigeŋ aö galic gêŋ atu daŋ, naŋ bocdec bu, Kilisi ndê ŋawaê tiapa, ma gêŋ dau kôm aö atac ŋayham atu. Ma aö wambo ti atac ŋayham ŋapaŋ, 19 ŋahu bu aö kayalê tidôŋ bu Yisu Kilisi ndê Ŋalau, ma mbec naŋ mac ateŋ, naŋ lu-lu oc sênem aö sa yêc ŋawapac gapocwalô-ŋga. 20 Aö tac whiŋ ma gakêŋ bataŋ bu aö oc mayaŋ tu gêŋ daŋ-ŋga dom, magoc aö bu walhac ti neŋ atac pa su, ma wapo Kilisi ndê waê sa, tôm aö gakôm ŋapaŋ e meŋ têŋ kwahic dec. Aö bu wambo taŋli me aö bu wambac ndu, magoc gêŋ atu tigeŋ yêc, naŋ bu wapo Kilisi ndê waê sa. 21 Aö bu wambo taŋli, dec wambo tu wapo Kilisi ndê waê sa-ŋga eŋ, ma bu wambac ndu, dec wandi wambo wawhiŋ iŋ, naŋ oc êmwasiŋ aö êŋlêc. 22 Magoc aö bu wambo taŋli, dec oc nditôm bu gweleŋ naŋ iŋ kêŋ sip aö amaŋ, naŋ oc ŋandô sa. Aö galic seŋ lu dinaŋ, magoc kayalê lêŋ bu wasa-ŋga, naŋ dom. 23 Seŋ lu dinaŋ kôm aö neŋ ŋalôm gi lu. Aö tac whiŋ bu wahu nom dindec siŋ, wandi wambo wawhiŋ Kilisi. Seŋ dau ŋayham kêlêc. 24 Tigeŋ aneŋ ŋalôm kac aö bu wanem mac sa, ma bocdinaŋ aö bu wambo taŋli, naŋ dec oc êmwasiŋ mac êŋlêc. 25 Aö gakêŋ whiŋ bu aö wambo nom wawhiŋ mac hoŋ tu bu wapuc mac nem akêŋ whiŋ dôŋ, e alhac ŋaŋga ma ti atac ŋayham atu tu nem akêŋ whiŋ-ŋga. 26 Ma tu gêŋ hoŋ dinaŋ-ŋga, dec mac oc apo Yisu Kilisi ndê waê sa êŋlêc, ma atac ŋayham atu tu aö wambu wameŋ ma wambo wawhiŋ mac tiyham-ŋga.

27 Yom atu dec wasôm têŋ mac. Ayob daôm bu asa nem lêŋ hoŋ aŋkuc lêŋ gitêŋ, naŋ gic lau naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi ndê ŋawaê ŋayham, naŋ ŋawaê. Ma bocdinaŋ aö bu waloc ma walic mac tiyham, me bu waŋgô ŋawaê ŋambwa pi mac, goc waŋyalê bu mac hoŋ apiŋ daôm dôŋ, ma ambo ti nem ŋalôm tigeŋ, ma alhac ŋaŋga tu apuc ŋawaê ŋayham, naŋ mac akêŋ whiŋ, naŋ dôŋ. 28 Ma aö oc waŋyalê bu mac atöc daôm tu lau naŋ sêkêŋ kisa mac-ŋga dom. Gêŋ dau oc tôc asê bu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa su, ma lau naŋ sêkêŋ kisa mac, naŋ sic waê bu Anötö seŋ ŋac su sêniŋga. 29 Aŋgô su naŋ. Anötö kêmwasiŋ mac tu Yisu Kilisi-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec mac akêŋ whiŋ Yisu, ma gêŋ daŋ whiŋ bocdec bu, mac ahôc ŋawapac tu iŋ-ŋga whiŋ. 30 Ŋawapac kaiŋ tigeŋ mac alic aö gahôc muŋ-ŋga, ma kwahic dec mac aŋgô bu gahôc ŋapaŋ gambo, naŋ kwahic dec tap mac sa su bocdinaŋ.

2

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

1 Mac ati Kilisi ndê lau, dec gêm mac sa, me mba? Iŋ ndê atac whiŋ mac-ŋga kêgilí mac bu atac whiŋ nem asidôwai, me mba? Ŋalau Dabuŋ kêŋ mac nem ŋalôm pitigeŋ, me mba? Mac nem akêŋ whiŋ Kilisi kêgilí mac bu tamwalô nem asidôwai ti anem ŋac sa, me mba? 2 Bu bocdinaŋ, dec wandac mac bu ambo ti nem gauc pitigeŋ, ma ti nem ŋalôm tigeŋ, ma asap mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga dôŋ ŋapaŋ. Ambo bocdinaŋ, dec mac oc akôm aö atac ŋayham êŋlêc. 3 Mac lau tigeŋ-tigeŋ gauc nem daôm êŋlêc dom ma atoc daôm sa dom, magoc aŋgwiniŋ daôm ma atoc nem asidôwai sa hôc gêlêc daôm. 4 Akôc gauc pi lêŋ anem daôm sa-ŋga ŋapaŋ dom, magoc akôc gauc pi lêŋ anem asidôwai sa-ŋga.

Kilisi kêgwiniŋ dau, ma Anötö toc iŋ sa

5 Akôc gauc kaiŋ tigeŋ dinaŋ bu iŋ kêkuc Yisu Kilisi dau ndê lêŋ. 6 Bu Kilisi iŋ Anötö ŋandô. Tigeŋ iŋ gauc gêm bu kôc ŋaclai ti ŋawasi atu tôm Anötö dau ndê, naŋ dôŋ ma mbo gitôm Anötö dau ŋapaŋ dom. 7 Iŋ gêlic ŋayham bu hu gêŋ undambê-ŋga hoŋ dinaŋ siŋ, ma ti ŋgac akiŋ ŋambwa. Iŋ meŋ mbo nom, ma lau nom-ŋga sêlic iŋ gitôm ŋac dau si daŋ. 8 Iŋ kêgwiniŋ dau ma daŋga wambu têŋ Damba e tôm iŋ mbac ndu. Yomandô. Iŋ mbac ndu pi a gicso dau gitôm ŋgac sac daŋ. 9 Tu iŋ ndê lêŋ hoŋ dinaŋ-ŋga dec Anötö toc iŋ sa kêlêc, ma kêŋ ŋaê ti waê têŋ iŋ naŋ hôc gêlêc ŋaê ti waê hoŋ su. 10 Ma

tu dinaŋ-ŋga aŋela ma ŋamalac ti gêŋ hoŋ naŋ sêmbo undambê ma sêmbo nom me nom ŋalôm, naŋ oc sêtoc Yisu ndê ŋaê sa ma sêpôŋ haduc têŋ iŋ. 11 Ma ŋac hoŋ oc sêhoc yom asê ma sêsôm asê bu yomandô, Yisu Kilisi iŋ Pômdau. Ma ŋalêŋ dinaŋ ŋac oc sêtoc Damaŋ Anötö ndê waê sa.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêtôm ŋawê nom-ŋga

12 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Têŋ têm aö gambo gawhiŋ mac, naŋ aö galic bu mac daŋam wambu Anötö ŋapep. Ma kwahic dec aö g ambo gawhiŋ mac dom, ma gaŋgô ŋawaê bu mac akôm bocdinaŋ hôc gêlêc ŋamata-ŋga su. Asap nem lêŋ dinaŋ dôŋ ŋapaŋ andic ŋawaê. Atoc Anötö sa ma atöc iŋ, ma asa nem lêŋ hoŋ tôm iŋ atac whiŋ. Ma ŋalêŋ dinaŋ iŋ ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga, naŋ mac atap sa su, naŋ oc ti gêŋ ŋandô mbasi-ŋga dom. 13 Bu Anötö dau ndê ŋaclai gêm gweleŋ yêc mac nem ŋalôm, tu bu kôm mac atac tec lêŋ bocke naŋ so iŋ ndê atac whiŋ. Ma ŋaclai dau oc nem mac sa bu asa nem lêŋ aŋkuc iŋ ndê atac whiŋ. 14 Gêŋ hoŋ naŋ mac bu akôm, naŋ ayob daôm bu atucdiŋ me aseŋ daôm pi dom. 15 Ma ŋalêŋ dinaŋ mac oc ambo ti nem ŋalôm ŋawasi ma giso mbasi. Bu mac ati Anötö atui awhê ma ŋgac, ma ambo nom ambo lau sac naŋ si lêŋ daŋ solop dom, naŋ ŋalôm. Magoc mac akôm mêtê solop eŋ andic ŋawaê, bu ambo lau dau ŋalôm atôm ya ŋawê naŋ pô gameŋ têŋ ôbwêc. 16 Ma ŋalêŋ dinaŋ oc nem lau dau sa tu bu sêŋyalê yom ŋandô naŋ tôc seŋ dandöc taŋli-ŋga asê, naŋ mac asap dôŋ ambo. Ma tu dinaŋ-ŋga gweleŋ naŋ gakôm yêc mac-ŋga oc ŋandô mbasi dom, ma têŋ ndoc Kilisi mbu meŋ, naŋ mac oc ati aneŋ ŋahu wapo dauŋ sa-ŋga. 17-18 Gweleŋ ti sakiŋ naŋ ti mac nem akêŋ whiŋ ŋa-ŋandô, naŋ gitôm da ŋayham naŋ mac akêŋ têŋ Anötö. Ma lau Rom-ŋga bu sêkic yom bu sêkêc aneŋ dac siŋ, dec oc tôm da daŋ tiyham naŋ sêkêc sac mac nem da dau ŋahô. Tigeŋ aö neŋ atac ŋayham tu mac-ŋga oc pacndê dom, aö oc wambo ti atac ŋayham eŋ. Ma mac bocdinaŋ, ambo ti nem atac ŋayham awhiŋ aö.

Pol bu êŋkiŋ Timoti têŋ Pilipai ndi

19 Pômdau Yisu bu lic ŋayham, dec gakêŋ bataŋ bu ŋasawa sauŋ aö oc waŋkiŋ Timoti têŋ mac loc. Aö atac whiŋ bu waŋgô ŋawaê pi mac, oc kôm aneŋ ŋalôm tigahô. 20 Aö bu waŋkiŋ iŋ, ŋahu bu ŋamalac daŋ tôm iŋ mbo dom, naŋ kêŋ ndê ŋalôm sambuc tu nem yaom mac-ŋga. 21 Bu lau daêsam gauc gêm Yisu Kilisi ndê gweleŋ hôc gêlêc dom, magoc gauc gêm dau si gêŋ hôc gêlêc su. 22 Magoc Timoti ndê lêŋ ti sakiŋ ŋa-ŋandô ŋayham mac alic su, ma aŋyalê bu iŋ gêm akiŋ aö gitôm iŋ dau damba, tu puc gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dôŋ. 23 Bocdinaŋ têŋ ndoc aö bu walic seŋ bocke ŋac oc sêkôm têŋ aö, naŋ aö gauc gêm bu waŋkiŋ iŋ têŋ mac loc ŋagahô. 24 Ma aö gakêŋ whiŋ bu Pômdau dau oc nem aö sa, ma ŋasawa sauŋ aö dauŋ oc watêŋ mac waloc bocdinaŋ.

Pol sôm bu êŋkiŋ Epaprodaitas têŋ ŋac ndi

25 Muŋ-ŋga mac aŋgô bu aö gandöc ti ŋawapac, dec aŋkiŋ Epaprodaitas bu nem aö sa. Iŋ gêm gweleŋ whiŋ aö gitôm aneŋ asidôwa ŋandô, ma kalhac gitôm ŋgac siŋ-ŋga ŋayham tu kôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga. Kwahic dec aö gauc gêm tidôŋ bu waŋkiŋ iŋ mbu têŋ mac loc ŋagahô. 26 Iŋ tac whiŋ ŋandô bu lic mac hoŋ tiyham, ma iŋ kêyalê bu mac aŋgô ŋawaê pi iŋ ndê gêmbac, dec kôm iŋ ŋalôm ŋawapac tu mac-ŋga. 27 Bu gêmbac dau kôm iŋ yham dom, kêpiŋ bu iŋ mbac ndu. Tigeŋ Anötö tawalô iŋ ma kôm iŋ ŋayham sa. Ma Anötö tawalô aö bocdi-naŋ, bu Epaprodaitas bu mbac ndu ma hu aö siŋ, dec oc kêŋ ŋawapac atu daŋ tiyham têŋ aö. 28 Tu dinaŋ-ŋga dec aneŋ ŋalôm kac aö bu waŋkiŋ iŋ mbu têŋ mac loc, ma mac oc atac ŋayham bu alic iŋ tiyham, ma aneŋ ŋalôm ŋawapac oc tigahô bocdinaŋ. 29 Tu Pômdau-ŋga dec akôc iŋ sa ti atac ŋayham atu têŋ ndoc iŋ hôc asê mac. Aö wasôm têŋ mac bu atoc iŋ ma lau naŋ sêtôm iŋ, naŋ sa ŋapep. 30 Bu iŋ kêŋ dau sambuc ma töc dau dom bu mbac ndu tu Kilisi ndê gweleŋ-ŋga. Bu iŋ gêm akiŋ aö gêm mac hoŋ aŋôm, e kêpiŋ bu iŋ mbac ndu.

3

Ŋahu andô dati lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga

1 A neŋ asidôwai, aö bu wasôm yom ŋatô têŋ mac whiŋ bocdec bu. Ambo ti atac ŋayham ŋapaŋ tu mac ati Pômdau ndê lauŋga. Yom naŋ kwahic dec aö bu wato, naŋ gato kaiŋ tigeŋ têŋ mac muŋ su, magoc aö galic ŋayham bu wato tiyham, tu bu wapuc mac dôŋ bu yom tasaŋ kôm mac nem akêŋ whiŋ tisac dom. 2 Ayob daôm ŋapep têŋ lau sac naŋ sêkac mac bu asôc †pwac sêsê lauŋgac ŋamlic ŋatô su-ŋga ŋapu. Ŋac sêtôm giam pôm ma atac whiŋ bu sêkôm mac nem ŋamlic tisac ŋambwa. 3 Ŋac gauc gêm bu pwac sêsê ŋamlic-ŋga dinaŋ kôm ŋac sêti Anötö ndê lau solop. Magoc mba. Pwac dinaŋ ŋa-ŋahu andô hêganôŋ yac lau naŋ tam akiŋ Anötö tôm Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ yac. Yac neŋ ŋahu dapo dauŋ sa-ŋga sip gêŋ naŋ ŋamalac ŋambwa sêkôm têŋ yac ŋamlic, naŋ dom, magoc sip gweleŋ naŋ Yisu Kilisi kôm yêc yac neŋ ŋalôm-ŋga.

Kilisi tigeŋ ti Pol ndê ŋahu po dau sa-ŋga

4 Lau ŋatô gauc gêm bu Anötö oc kôc ŋac sa tu gêŋ ŋamlic-ŋga. Oc tôm bu wapo dauŋ sa pi gêŋ kaiŋ dinaŋ whiŋ, ma aö bu wakôm dec aneŋ ŋahu wapo dauŋ sa-ŋga hôc gêlêc lau hoŋ si su. 5 Bu sêsê aneŋ ŋamlic ŋatô su têŋ aneŋ bêc ti-8-ŋga kêkuc lau Israelŋga si pwac. Aö Israel si daŋ, naŋ gasa akêŋ Benjamin ndê toŋ. Aö kayalê abaŋi si yom Hibru ti gêbôm hoŋ. Aö kakuc lau Palêsai si lêŋ sêsôc Moses ndê yomsu hoŋ ŋapu-ŋga. 6 Aö gakêŋ dauŋ sambuc tu gêŋ bocke naŋ gakôm, tôm naŋ muŋ-ŋga gakêŋ kisa lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga ti neŋ ŋalôm sambuc. Ma yêc ŋamalac aŋgô-ŋga aö gatôm ŋgac gitêŋ tu kakuc Moses ndê yomsu hoŋ ŋapep-ŋga.

7 Muŋ-ŋga aö gapo dauŋ sa ma gauc gêm bu Anötö oc kôc aö sa tu gêŋ dinaŋŋga, tigeŋ kwahic dec aö kayalê Kilisi, dec taŋkwê gêŋ dinaŋ ŋadaŋ bu nem aö sa tiyham lec dom. 8 Yomandô. Kwahic dec aö gatap mwasiŋ atu andô sa, tu kayalê Yisu Kilisi-ŋga, ma tu aneŋ Pômdau iŋ-ŋga. Ma aö taŋkwê iŋ tigeŋ bu nem aö sa. Tu dinaŋ-ŋga dec galic gêŋ ŋatô hoŋ gitôm gêŋ ŋambwa ma gêŋ ŋagolop, ma gahu siŋ su tu bu Kilisi tigeŋ ti aneŋ ŋahu gapo dauŋ sa-ŋga. 9 Aö bu wasap Kilisi tawasê dôŋ ŋaŋga, ŋahu bu Anötö kôc aö sa ma gêlic aö gitôm ŋgac gitêŋ tu gakêŋ whiŋ Kilisi-ŋga, ma tu kakuc lêŋ yomsu-ŋga dom. Yomandô. Anötö kêmwasiŋ aö ŋambwa, dec sam aö bu ŋgac gitêŋ tu gakêŋ whiŋ Kilisi-ŋga. 10 Aö tac whiŋ bu waŋyalê Kilisi ti Anötö ndê ŋaclai atu, naŋ uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga. Ma waŋkuc iŋ ndê lêŋ hôc ŋandê ti mbac nduŋga. 11 Ma aö gakêŋ bataŋ bu oc waŋkuc iŋ ndê lêŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga bocdinaŋ.

Polyêm dau su ŋandô tu bu êŋkuc Kilisi-ŋga

12 Ŋalêŋ dinaŋ aö tac whiŋ ndu andô bu waŋyalê Kilisi ti waŋkuc iŋ-ŋga, tigeŋ aö wasôm bu aö gac dabiŋ neŋ lêŋ hoŋ tu waŋkuc iŋ-ŋga su lec dom. Mba. Magoc Yisu Kilisi kôc aö dôŋ ma gêm aö k wi tu bu wati iŋ ndê, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö gayêm dauŋ su tu bu waŋyalê ti waŋkuc iŋ ŋapep eŋ, gakôm gitôm ŋgac naŋ kêti ŋaŋga bu tap iŋ ndê ŋaôli sa. 13 Asidôwai, aö kayalê bu aö gac dabiŋ lêŋ dau su dom. Magoc aö gakôm gêŋ tigeŋ bocdec bu, aö waŋlhiŋ gêŋ naŋ yêc aö dômwêŋ-mbu naŋ siŋ, ma wakôm ŋaŋga bu wakôc gêŋ naŋ yêc aö aŋôŋ ndöŋga, 14 gitôm ŋgac naŋ kêti ŋaŋga ma gêm nenеŋ bu hôc asê batiŋ pacndê-ŋga ma tap ndê ŋaôli sa. Ma ŋaôli naŋ aö gayêm dauŋ su bu wakôc, ma Anötö kêgalêm aö sa ma piŋ aö dôŋ gam damiŋ Yisu Kilisi tu bu watap sa-ŋga, naŋ mwasiŋ dandöc taŋli yêc undambê-ŋga.

Dasa neŋ lêŋ bambaliŋ dom

15 Yac lau naŋ dati gwalam akwa dakêŋ whiŋ-ŋga, naŋ taŋkuc gauc tigeŋ dinaŋ dandic ŋawaê. Ma mac bu gauc nem yom ŋatô so aneŋ, naŋ Anötö oc tôc tiawê têŋ mac. 16 Magoc lêŋ naŋ Anötö tôc têŋ yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga su, naŋ dasa dandic ŋawaê. 17 O asidôwai. Aneŋ lêŋ ti mac hoŋ nem dôhôŋ aŋkuc-ŋga. Ma tamtiŋ lau naŋ sêŋkuc aö neŋ lêŋ, ma aŋkuc ŋac bocdinaŋ. 18 Aö gasôm yom dinaŋ, ŋahu bu lau daêsam sêsa si lêŋ bambaliŋ, dec tôc asê bu sêlic Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau gitôm gêŋ ŋambwa, ma sêtôm ŋacyo yom ŋandôŋga. Aö gasôm yom dau têŋ mac têm ŋatô su, ma kwahic dec wasôm tiyham ti taŋsulu eŋ. 19 Lau kaiŋ dinaŋ sic waê bu sêniŋga. Ŋac gauc gêm gêŋ nom-ŋga gitôm gêŋ daneŋ ti danôm-ŋga kêlêc, ma bocdinaŋ dec gêŋ

dau ti ŋac si pômdau. Magoc gêŋ naŋ sêlic bu ŋayham ma sêtoc dau sa pi, naŋ dalic bu gêŋ mayaŋ-ŋga. 20 Yac neŋ malaŋ ŋandô yêc undambê. Ma yac dakêŋ bataŋ ti dahôŋ yac neŋ †Ŋgac Nem Yac Si-ŋga bu mbu akêŋ undambê meŋ, naŋ Pômdau Yisu Kilisi dau. 21 Iŋ kôc ŋaclai atu gitôm bu kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc iŋ ndê gôliŋ ŋapu, ma iŋ oc nem yac neŋ ŋamlic waêmba kwi ti ŋamlic wakuc ma ti ŋawasi atu, ŋa ŋaclai tigeŋ dinaŋ.

4

Pol gêm la lau Pilipai

1 Tu dinaŋ-ŋga dec aneŋ asidôwai, aö wasôm têŋ mac bu alhac ŋaŋga ti asap nem akêŋ whiŋ Pômdau dôŋ. Aö atac whiŋ mac ndu andô, ma gakêŋ bataŋ bu walic mac tiyham. Aneŋ gweleŋ ŋa-ŋaôli ŋayham ti neŋ atac ŋayham ŋahu, naŋ mac daôm.

2 Aö gaŋgô bu mac nem awhê lu, naŋ Yuodia lu Sintike sêseŋ dau. Aö bu wasôm têŋ iŋlu bu sêmasaŋ yom naŋ yêc iŋlu ŋasawa, ma sêmbo ti si ŋalôm tigeŋ tu iŋlu sêkêŋ whiŋ Pômdau-ŋga. 3 Ma aneŋ silip ŋayham Sisigus,* aö bu wandac am bu nem awhê lu dinaŋ sa, ŋahu bu muŋ-ŋga iŋlu sem gweleŋ tu sêpuc ŋawaê ŋayham dôŋ-ŋga sêwhiŋ aö ma Klemen ti aneŋ asidôwai ŋatô, naŋ si ŋaê hoŋ yêc Anötö ndê Buku Taŋliŋga.

4 Tu mac ati Pômdau ndê lau-ŋga dec wasôm têŋ mac bu ambo ti atac ŋayham ŋapaŋ. Aö wasôm tiyham bu ambo ti atac ŋayham ŋapaŋ. 5 Asap lêŋ malô dôŋ tu bu lau hoŋ sêŋyalê bu yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga neŋ mêtê dau dinaŋ. Gauc nem bu ndoc kêpiŋ bu Pômdau mbu meŋ.

6 Ahêgo daôm tu gêŋ daŋ-ŋga dom. Ŋawapac bocke naŋ tap mac sa, naŋ atôc têŋ Anötö sip nem mbec ŋalôm, ma andac iŋ bu nem mac sa. Ma anem daŋge iŋ tu gêŋ hoŋ-ŋga. 7 Ma Anötö ndê yom malô oc nem mac lau naŋ iŋ piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi, naŋ ahuc, ma nem gôliŋ mac nem gauc ti ŋalôm. Bu Anötö ndê yom malô iŋ gêŋ atu andô, hôc gêlêc ŋamalac hoŋ si gauc.

8 O aneŋ asidôwai. Aö wasôm yom daŋ tiyham. Yom bocke naŋ yomandô, ma gêŋ bocke naŋ gêŋ tiwaê ma gêŋ solop ma ŋawasi, gêŋ naŋ gic lau hoŋ tandô ŋayham, ma gêŋ ŋayham datoc sa-ŋga, ma mêtê ti yom ma gauc hoŋ naŋ gitêŋ eŋ, naŋ wasôm têŋ mac bu gauc nem lhac nem gauc ŋapaŋ. 9 L êŋ ti sakiŋ bocke naŋ aö kadôhôŋ ti gac dulu têŋ mac, me mac aŋgô y êc aö me alic aö gakôm, naŋ akôm andic ŋawaê. Ma Yom Malô Ŋadau Anötö dau oc mbo whiŋ mac.

Pol gêm daŋge lau Pilipai

10 Muŋ-ŋga mac am aö sa, magoc ŋasawa lê e meŋ têŋ kwahic dec, mac atap seŋ daŋ sa tu anem aö sa tiyham-ŋga dom. Kwahic dec mac gauc gêm aö ma aŋkiŋ gêŋ tu anem aö sa-ŋga, ma gêŋ dinaŋ kôm aö atac ŋayham atu, ma kapiŋ Pômdau tu mac am aö sa-ŋga. 11-12 Aö gato yom dinaŋ tu gapônda dauŋ-ŋga dom. Mba. Aö kayalê têm gapônda dauŋ-ŋga, ma kayalê têm gandöc mwasiŋ ŋalôm-ŋga. Aö bu neŋ gêŋ mba ma gêŋ yô aö, me bu neŋ gêŋ daêsam ma waneŋ hôc aö dôŋ, tigeŋ wahêgo dauŋ dom. Ŋahu bu aö kadôhôŋ dauŋ su bu ŋayham me sac bocke bu tap aö sa, naŋ aö oc wambo ti atac ŋayham eŋ. 13 Kilisi kêŋ ŋaclai têŋ aö bu wakôm gêŋ hoŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö gatôm bu wambo ti atac ŋayham eŋ.

14 Bocdinaŋ, aö bu wapônda dauŋ, dec wambo ti atac ŋayham eŋ, magoc mac akôm mêtê ŋayham ma gauc gêm aneŋ ŋawapac dec aŋkiŋ gêŋ tu anem aö sa-ŋga. 15-16 Mac lau Pilipai-ŋga aŋyalê su bu têŋ ndoc mac aŋgô ŋawaê ŋayham tiwakuc, ma aö galom malac atu Tesalonika, naŋ mac aŋkiŋ gêŋ tu anem aö sa-ŋga têm ŋatô. Ma têŋ têm naŋ gahu mac nem gameŋ Masedonia-ŋga siŋ, naŋ gôlôwac dabuŋ malac ŋatô-ŋga sêkêŋ gêŋ daŋ tu sênem aö sa-ŋga dom. Mac tamwasêm. 17 Aö tac whiŋ bu mac asap nem mêtê akêŋ gêŋ-ŋga dinaŋ dôŋ ŋapaŋ. Aö gasôm yom dau tu bu wakac mac bu akêŋ gêŋ têŋ aö-ŋga lec dom, magoc aö kayalê bu mac bu asap nem lêŋ amwasiŋ aö ma lau ŋatô-ŋga dôŋ, dec lêŋ dau oc êmwasiŋ mac hôc gêlêc su ô. 18 Kwahic dec aö

* **4:3:** Sisigus - yom dau yêc Yom Grik, ma danem kwi bu ‘ŋamalac naŋ kôm gweleŋ whiŋ ndê silip.’ Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau iŋ ŋgac Pilipai-ŋga daŋ ndê ŋaê, ma lau ŋatô gauc gêm bu iŋ ŋaê dom, magoc Pol to yom dau hêganôŋ ŋamalac daŋ naŋ kôm gweleŋ whiŋ iŋ.

gapônda gêŋ daŋ dom. Gêŋ naŋ mac aŋkiŋ têŋ aö ma Epaprodaitas kêŋ têŋ aö gêm mac aŋôm, naŋ daêsam ŋandô dec gêm aö sa kêlêc. Gêŋ dau gitôm da ŋamalu ŋayham naŋ Anötö tac whiŋ, ma gic iŋ tandô ŋayham.
19 Anötö, naŋ yob aö ŋapaŋ, iŋ Mwasiŋ ti Ŋawasi atu Ŋadau, ma Yisu Kilisi ti ŋahu datap iŋ ndê mwasiŋ atu sa-ŋga. Ma aö kayalê bu gêŋ bocke naŋ mac apônda, naŋ yêc iŋ ndê mwasiŋ atu ŋalôm, ma iŋ oc kêŋ têŋ mac. 20 Bocdinaŋ dapo Damaŋ Anötö ndê waê sa tôm têm hoŋ ndi. Yomandô.

Pol gic bata iŋ ndê bapia

21 Akêŋ aneŋ acsalô têŋ lau dabuŋ hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi yêc malac Pilipai. Asidôwai naŋ sêmbo sêwhiŋ aö, naŋ sêkêŋ si acsalô têŋ mac bocdinaŋ. 22 Ma Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ naŋ sêmbo malac dindec, naŋ boc-dinaŋ. Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sem gweleŋ sêmbo Sisa ndê andu, naŋ gauc gêm mac hôc gêlêc.
23 Mwasiŋ akêŋ Pômdau Yisu Kilisi puc mac nem gatôm dôŋ.

Pol ndê bapia têŋ lau Kolosi-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Malac Kolosi yêc gameŋ Esia-ŋga, magoc Pol dau iŋ gêm mêtê yêc malac Kolosi dom. Têŋ ndoc iŋ gêm mêtê mbo malac Epesas, naŋ ŋgac Kolosi-ŋga daŋ ŋaê Epapras ŋgô ma kêŋ whiŋ, ma tiŋambu Epapras mbu gi hoc ŋawaê ŋayham asê yêc ndê malachu Kolosi (1:7; 4:12), ma lau ŋatô sic hu sêkêŋ whiŋ Yisu. Tiŋambu Epapras ndöc gapoc-walô whiŋ Pol (Pilemon 23), ma gic miŋ têŋ Pol pi lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Kolosi.

Pol to bapia dindec ma sôm têŋ lau Kolosi-ŋga bu iŋ gêm daŋge Anötö tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma iŋ tôc lêŋ ŋayham daêsam têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga tu sêŋkuc-ŋga. Ma iŋ to yom ŋatô bu whê lau Kolosi si gauc sa pi yom ŋandô. Ŋahu bu lau ŋatô sêŋsôŋ ŋac pi lau nom-ŋga si lêŋ ŋatô (2:4, 8, 16-23), ma ŋac sêtoc Kilisi sa ŋapep dom, ma bocdinaŋ iŋ tôc asê bu Anötö kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc Kilisi ŋapu (1:15-20; 2:9-15).

Pol gic hu ndê bapia

1 Aö Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê aposel kêkuc Anötö ndê atac whiŋ, lu yac neŋ asidôwa Timoti ato bapia dindec. 2 Ato têŋ mac asidôwai naŋ andöc malac atu Kolosi, mac lau dabuŋ naŋ akêŋ whiŋ Kil-isi. Mwasiŋ ti yom malô akêŋ Daman Anötö têŋ mac.

Pol teŋ mbec tu lau Kolosi-ŋga

3 Tôm bêc hoŋ yac ateŋ mbec têŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba, ma am daŋge iŋ tu mac-ŋga. 4 Ŋahu bu yac aŋgô ŋawaê bu mac akêŋ whiŋ Yisu Kilisi ŋaŋga, ma atac whiŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ. 5 Mac nem akêŋ whiŋ ti atac whiŋ ŋahu sip mwasiŋ atu naŋ mac akêŋ batam ambo, naŋ Anötö po sa gwanaŋ tu mac-ŋga yêc undambê. Yom pi gêŋ dau mac aŋgô muŋ su, têŋ ndoc sêhoc yom ŋandô ŋawaê ŋayham-ŋga asê têŋ mac. 6 Ŋawaê ŋayham dau têŋ mac meŋ, ma mac aŋgô ti aŋyalê yom ŋandô pi Anötö ndê mwasiŋ atu. Têŋ ndoc mac aŋgô tiwakuc e meŋ têŋ kwahic dec, naŋ ŋawaê ŋayham dau gêm ŋandô ma tiapa yêc mac nem gameŋ. Ma ŋalêŋ tigeŋ iŋ gêm ŋandô ma tiapa ma gêm gameŋ naŋ lau Rom-ŋga sem gôliŋ, naŋ ahuc. 7 Ŋawaê dau Epapras kêdôhôŋ têŋ mac. Iŋ yac neŋ ŋgac atac whiŋ-ŋga naŋ gêm gweleŋ whiŋ yac, ma ŋgac akiŋ ŋandô naŋ gêm akiŋ Kilisi tu mac-ŋga. 8 Ma iŋ gic miŋ têŋ yac pi mac nem lêŋ atac whiŋ asidôwai-ŋga naŋ Ŋalau Dabuŋ kêŋ têŋ mac.

9 Tu dinaŋ-ŋga têŋ bêc ŋamata-ŋga naŋ yac aŋgô mac nem ŋawaê e meŋ têŋ kwahic dec, naŋ yac ateŋ mbec tu mac-ŋga ŋapaŋ. Yac andac Anötö bu kêŋ gauc têŋ mac e aŋyalê Ŋalau Dabuŋ ndê lêŋ tidôŋ. Ma ŋalêŋ dinaŋ mac oc aŋyalê lêŋ naŋ Anötö tac whiŋ bu yac dasa-ŋga, naŋ ŋapep eŋ. 10 Yac ateŋ mbec bu mac asa nem lêŋ gitêŋ, bu tôc asê bu mac ati Pômdau ndê lau, ma iŋ oc lic mac nem lêŋ hoŋ ndic iŋ tandô ŋayham. Yac ateŋ mbec bu mac nem akêŋ whiŋ oc nem ŋandô ŋayham yêc gweleŋ hoŋ naŋ mac akôm, ma bu mac nem gauc aŋyalê Anötö-ŋga êŋsôwec tiatu. 11 Anötö ndê ŋaclai ti ŋawasi atu kêŋ ŋaŋga têŋ mac bu akôm gêŋ hoŋ, ma ŋawapac bu tap mac sa, dec mac atôm bu alhac ŋaŋga ma ahôc ti atac pa su. Ma ambo ti atac ŋayham, 12 ma anem daŋge Daman Anötö, naŋ gic dabiŋ mac e atôm bu awêkaiŋ iŋ ndê gameŋ ŋawê-ŋga awhiŋ iŋ ndê lau dabuŋ hoŋ. 13 Iŋ kêgaho yac su yêc ŋaclai ŋasec-ŋga, ma kêŋ yac dambo iŋ ndê Atu naŋ iŋ atac whiŋ ŋandô, naŋ ndê gôliŋ ŋapu. 14 Ma Anötö kêmwasiŋ yac, dec gêmlhi yac ti kêgapwêc yac su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga, ma suc yac neŋ sac kwi. Ma datap mwasiŋ atu dau sa yêc iŋ ndê Atu dau.

Kilisi ti ndê gweleŋ

15 Lau daŋ sêlic Anötö dom, magoc iŋ Atu Kilisi gêm iŋ aŋgô ma tôc iŋ asê têŋ yac. Iŋ tiŋamata gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ. 16 Bu gêŋ undambê-ŋga ti gêŋ nom-ŋga hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ kêŋ ŋa Kilisi. Gêŋ naŋ dalic ŋa tanôŋ, ma gêŋ naŋ tôm dom bu dalic ŋa tanôŋ, gitôm aŋela me ŋalau me gôliŋ ma ŋaclai tidau-tidau, gêŋ hoŋ dinaŋ Anötö kêŋ ŋa Kilisi ma kêŋ tu Kilisi-ŋga. 17 Iŋ tiŋamata gêŋ hoŋ, ma gêŋ hoŋ si ŋahu

sêmbo-ŋga yêc iŋ. 18 Ma iŋ gêm gôliŋ gôlôwac
dabuŋ. Iŋ ti ŋagôlôŋ, ma gôlôwac dabuŋ sêti
iŋ ndê ŋandô. Ma iŋ muŋ gôlôwac dabuŋ
bu ti ŋgac ŋamata-ŋga bu tisa akêŋ lau batê-
ŋga. Ma bocdinaŋ gêŋ daŋ hôc gêlêc iŋ su
dom. 19 Bu Anötö gêlic ŋayham bu kêŋ dau
sambuc sip Atuŋgac ŋalôm ma mbo whiŋ
iŋ. 20 Ma iŋ kêkiŋ Atu dau sip nom meŋ bu
hê wamba ŋamalac ma gêŋ nom-ŋga ti gêŋ
undambê-ŋga hoŋ têŋ Anötö. Ma kwahic
dec ŋamalac sêtôm bu sêmbo Anötö aŋgô-ŋga
ti yom malô, tu Atuŋgac ndê dac naŋ kêc siŋ
pi a gicso-ŋga.
21 Muŋ-ŋga, mac ambo ahê têŋ Anötö.
Mac ambo atôm iŋ ndê ŋacyo tu gauc ti
mêtê sac-sac naŋ yêc mac-ŋga. 22 Magoc
iŋ dau kêmasaŋ lêŋ bu Kilisi sip nom meŋ
ti ŋamalac ma mbac ndu, tu bu hê wamba
mac têŋ Anötö tiyham. Ma iŋ tac whiŋ bu
kêŋ mac alhac iŋ aŋgô-ŋga atôm lau dabuŋ
naŋ nem giso ti yom mbasi. 23 Mac bu alhac
ti akêŋ whiŋ ŋaŋga ma akêŋ batam Anötö
ndê mwasiŋ naŋ ŋawaê ŋayham tôc asê têŋ
mac, ma ahu siŋ dom, dec mac oc atap
mwasiŋ dau sa. Ŋawaê ŋayham dau mac
aŋgô su, ma sêhoc asê yêc gameŋ hoŋ naŋ
yêc lau Rom si gôliŋ ŋapu, naŋ bocdinaŋ.
Ma aö Pol gati ŋgac akiŋ ŋawaê ŋayham dau-
ŋga.

Pol whê ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga sa

24 Ŋandê bocke naŋ aö gahôc tu wapuc
mac nem akêŋ whiŋ dôŋ-ŋga, naŋ gahôc ti
atac ŋayham eŋ. Ma aö kayalê bu aö gac
waê bu wahôc ŋandê ŋapaŋ, tu gweleŋ naŋ
aö gakôm tu bu wapo Kilisi ndê ŋandô, naŋ
gôlôwac dabuŋ sa-ŋga. M agoc aö oc wahôc
e wandic dabiŋ gêŋ hoŋ naŋ Kilisi kêyaliŋ
sa bu wahôc. 25 Aö gakôm gweleŋ gam
akiŋ gôlôwac dabuŋ, kakuc lêŋ naŋ Anötö
dau kêmasaŋ dec kêyaliŋ aö sa tu mac-ŋga,
ma kêkiŋ aö bu wahoc ŋawaê ŋayham asê e
Anötö ndê yom tiapa yêc gameŋ hoŋ. 26 Têŋ
ŋamata-ŋga e meŋ, yom pi Anötö ndê lêŋ
nem lau si-ŋga, naŋ ŋahu yêc siŋ dau têŋ
lau nom-ŋga. Magoc kwahic dec iŋ tôc asê
tiawê têŋ iŋ ndê lau dabuŋ. 27 Iŋ tac whiŋ
bu lau dabuŋ sêŋyalê yom naŋ muŋ-ŋga yêc
siŋ dau, naŋ bocdec bu. Iŋ bu êmwasiŋ mac
†lau gameŋ apa-ŋga bu atap iŋ ndê ŋawasi
atu sa, dec kêŋ Kilisi sip nem ŋalôm. Ma gêŋ
dinaŋ ti mac nem ŋahu akêŋ batam bu atap
iŋ ndê ŋawasi sa-ŋga.
28 Yac ahoc Kilisi ndê ŋawaê ŋayham asê,
ma Anötö kêŋ gauc ŋayham têŋ yac bu akêŋ
puc ti andôhôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ.
Ma yac akôm bocdinaŋ tu bu andic dabiŋ
ŋac hoŋ e akêŋ ŋac sêlhac Anötö aŋgô-ŋga
sêtôm lau gwalam akwa sêkêŋ whiŋ Kilisi-
ŋga. 29 Ma aö gakôm gweleŋ ti gahôc ŋandê
atu, tu bu wakôm gêŋ dau ŋandô sa-ŋga, ŋa
Kilisi dau ndê ŋaclai naŋ gêm gweleŋ ŋaŋga
yêc aö neŋ ŋalôm.

2

1 Aö gawhê neŋ gweleŋ sa têŋ mac, ŋahu
bu aö atac whiŋ bu mac aŋyalê bu aö
gayêm dauŋ su ŋandô tu mac-ŋga, ma tu lau
Laodisia-ŋga, ma tu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ
naŋ sêlic aö aŋôŋ dom-ŋga, naŋ bocdinaŋ.
2 Aö tac whiŋ bu mêtê atac whiŋ-ŋga piŋ
mac hoŋ dôŋ, ma puc mac dôŋ bu alhac
ŋaŋga. Ma yom pi Anötö ndê lêŋ nem lau
si-ŋga naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau, naŋ aö
tac whiŋ bu mac aŋyalê tidôŋ andô, e kôm
mac alhac ti akêŋ whiŋ ŋaŋga eŋ. Yom
dau hêganôŋ Kilisi. 3 Bu yom ti gauc naŋ
atu andô ma tôm bu êmwasiŋ yac-ŋga, naŋ
Anötö gêm ahuc yêc iŋ-ŋga.
4 Aö gawhê yom hoŋ dinaŋ sa têŋ mac,
ŋahu bu aö gatec bu lau ŋatô sêmbac yom
mac ma sêŋsau mac. 5 Bu aö dauŋ gambo
gawhiŋ mac dom, tigeŋ yêc aneŋ ŋalôm aö
gauc gêm mac ŋapaŋ. Ma aö atac ŋayham
atu, bu kayalê bu mac akêŋ whiŋ Kilisi
ŋaŋga, ma asa nem lêŋ hoŋ ŋapep.

Dasa neŋ lêŋ tiwakuc tu Kilisi-ŋga

6 Mac akôc Yisu Kilisi sa su ti mac nem
Pômdau, dec akêŋ iŋ tiŋamata nem lêŋ hoŋ.
7 Akôc ŋaŋga yêc iŋ tôm a naŋ ŋawakac
gacgeŋ sip nom ŋalôm gi. Ma iŋ ndê ŋaclai
po mac nem akêŋ whiŋ sa bu alhac ŋaŋga,
alhac yom ŋandô naŋ sêndôhôŋ têŋ mac,
naŋ ŋahô. Ma yom anem daŋge Anötö-ŋga
nem mac ahuc tôm bêc hoŋ. 8 Ayob daôm
ŋapep bu lau tasaŋ si yom ŋambwa-ŋambwa
êŋsôŋ mac nem gauc ma êŋgaho mac su
yêc yom ŋandô e ati lau gapocwalô-ŋga lec
dom. Ŋac si yom dau ŋahu kêkuc abuŋgaci si
lêŋ ti mêtê nom-ŋga ŋambwa, ma meŋ akêŋ
Kilisi ndê dom.

9 Bu Anötö kêŋ dau sambuc sip Kilisi ŋalôm, ma meŋ mbo nom gitôm ŋamalac.
10 Kilisi dau iŋ gôliŋ ti ŋaclai hoŋ ŋadau. Ma
tu mac nem akêŋ whiŋ piŋ mac dôŋ am
damiŋ iŋ-ŋga, dec Anötö ndê mwasiŋ gêm
mac ahuc. 11 Kilisi kôm lau Israel-ŋga si
†pwac sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga ŋandô sa pi
mac lau naŋ ati iŋ ndê. Gêŋ dau hôc asê
kêkuc ŋamalac si lêŋ sêsê ŋamlic-ŋga dom,
magoc Kilisi dau kôm gweleŋ yêc mac nem
ŋalôm gitôm iŋ sê mac nem mêtê sac ŋalôm
akwa-ŋga su giŋga. 12 Busaŋgu naŋ mac
aliŋ, naŋ piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi, tôm
sêŋsuhuŋ mac awhiŋ iŋ, ma Anötö uŋ mac
sa awhiŋ iŋ. Gêŋ dau ŋandô sa tu mac akêŋ
whiŋ Anötö, naŋ uŋ Kilisi dau sa akêŋ lau
batê-ŋga, naŋ ndê ŋaclai.

13 Muŋ-ŋga, mac ambo atôm lau batê tu
mac nem sac-ŋga, ma tu mac asap mêtê
ŋalôm akwa-ŋga dôŋ ŋapaŋ-ŋga. Tigeŋ
Anötö suc mac nem sac hoŋ kwi, ma kôm
mac ati lau ambo tamli tiyham-ŋga awhiŋ
Kilisi. 14 Tu yac taŋgilì Anötö ndê yomsu-
ŋga, dec yac datôm lau naŋ si bapia tôp-ŋga
yêc, ma datôm dom bu dandic tôp dau, dec
tac waê bu datap matôc sa. Magoc Anötö
kôc bapia tôp-ŋga dau su yêc yac, ma gic
pi a gicso dau whiŋ Kilisi. 15 Ma Kilisi ndê
mbac ndu pi a gicso dau ti lêŋ bu Anötö ku
Sadaŋ ti ndê ŋalau ma ŋaclai sac hoŋ dulu,
gitôm ŋgac bata siŋ-ŋga naŋ kôc ŋacyo si
wapa siŋ-ŋga hoŋ su, ma wê ŋac gitôm lau
gapocwalô-ŋga bu tôc asê tiawê bu ŋac si
ŋaclai pacndê sambuc.

Yom pi ŋagôliŋ nom-ŋga

16 Tu dinaŋ-ŋga dec lau ŋatô bu sêŋgôliŋ
yom pi mac tu gêŋ naŋ aŋ ti anôm-ŋga, me
tu om naŋ lau sêlic tôm wake me ayô me
yala-ŋg a, me tu bêc Sabat-ŋga, naŋ aŋgô
ŋac si yom dom. 17 Bu gêŋ hoŋ dinaŋ gitôm
gêŋ ŋagatu ŋambwa naŋ dalic muŋ su, ma
tiŋambu ŋandô meŋ hôc asê. Ma ŋandô dau,
naŋ Kilisi. 18 Lau ŋatô sêŋkuc lêŋ ŋalôm
akwa-ŋga ma sêtoc dau sa tu ŋac si lêŋ sem
akiŋ Kilisi-ŋga. Ŋac sêsôm bu sêpu dau
ŋandô, ma sem akiŋ aŋela kêkuc gêŋ ŋatô
naŋ sêyêc mbê ma sêlic. Lau kaiŋ dinaŋ b
u sêpu mac ma sêsôm bu mac nem a kêŋ
whiŋ iŋ gêŋ ŋandô mbasi-ŋga, dec akôc ŋac
si yom sa dom. 19 Bu lau kaiŋ dinaŋ sêsap
Kilisi, naŋ ti gôlôwac dabuŋ hoŋ si ŋagôlôŋ,
naŋ dôŋ dom. Iŋ tawasê piŋ yac hoŋ dôŋ
dapitigeŋ, ma gôlôwac d abuŋ kêsôwec ŋa
ŋaclai naŋ Anötö dau kêŋ.

20 Aŋgô su naŋ. Têŋ ndoc ŋamalac d aŋ
mbac ndu, naŋ ŋagôliŋ ti ŋaclai nom-ŋga
gêm gôliŋ iŋ tiyham dom. Ma tu Anötö piŋ
mac dôŋ am damiŋ Kilisi-ŋga, dec tôm mac
ambac ndu awhiŋ iŋ. Bocdinaŋ tu sake-
ŋga mac ambo atôm lau naŋ sêhêgo dau pi
ŋagôliŋ nom-ŋga? 21 Lau kaiŋ dinaŋ sic yao
gêŋ tidau-tidau ma sêsôm bocdec bu, “Akôc
dom, aneŋ ti anôm dom, ma amasec dom.”
22 Yom kaiŋ dinaŋ kêkuc gauc ti ŋagôliŋ naŋ
lau nom-ŋga sêndôhôŋ, ma hêganôŋ gêŋ têm
kwahic dec-ŋga naŋ taŋ ti danôm ma gêŋ
dau meŋ giŋga. 23 Lau naŋ sêsôc ŋagôliŋ
kaiŋ dinaŋ ŋapu, naŋ sêŋkuc gauc ŋamalac-
ŋga tu lêŋ sênem akiŋ Anötö-ŋga ti sêŋgwiniŋ
dau-ŋga ma lêŋ sêkêŋ wapac pi dau ŋamlic-
ŋga. Sêtoc lêŋ dau sa gitôm lêŋ ti gauc
atu, ma gauc gêm bu oc ndic Pômdau tandô
ŋayham. Magoc mba. Lêŋ dau hêganôŋ gêŋ
awê-ŋga ŋambwa, ma oc tôm dom bu nem
ŋac si ŋalôm kwi e sêhu lêŋ ŋalôm ŋagalac-ŋga
siŋ.

3

Kilisi ti yac neŋ dambo taŋli ŋahu

1 Anötö uŋ mac sa awhiŋ Kilisi, ma
kwahic dec iŋ ndöc Anötö ndê andô-ŋga
yêc undambê. Tu dinaŋ-ŋga dec asa nem
lêŋ ti tamkwê gêŋ undambê-ŋga eŋ. 2 Gauc
nem gêŋ nom-ŋga êŋlêc dom. Gauc nem gêŋ
undambê-ŋga hôc gêlêc. 3 Bu mac ambac
ndu su awhiŋ Kilisi, ma mac nem ŋahu ŋ
andô ambo tamli awhiŋ Kilisi-ŋga, naŋ yêc
siŋ dau yêc Anötö-ŋga. 4 Têŋ ndoc mac
nem tamli ŋahu Kilisi dau meŋ hôc asê, naŋ
Anötö oc tôc mac nem lêŋ ambo tamli-ŋga
asê tiawê, ma mac oc alhac awhiŋ Kilisi ti
ŋawasi atu.

Lêŋ ŋalôm akwa-ŋga

5 Bocdinaŋ ahu mêtê sac hoŋ naŋ meŋ
akêŋ ŋalôm akwa, naŋ siŋ. Mêtê dau gitôm
mac nem ŋacyo daŋ naŋ kalhac seŋ andöc
tamli-ŋga ahuc, bocdinaŋ andic iŋ ndu.
Mêtê kaiŋ bocdec ahu hoŋ siŋ, mêtê mock-
aiŋ-ŋga, mêtê ŋadômbwi, ma mêtê sac-sac

ŋalôm ŋagalac-ŋga. Ma ayob daôm bu aŋkuc lau naŋ sêkêŋ awa ti wapa nom-ŋga kalhac si gauc ŋamata ŋapaŋ, naŋ dom. Bu lêŋ dau gitôm ŋac sem akiŋ anötö gwam. 6 Lau hoŋ naŋ sêsa lêŋ kaiŋ dinaŋ, oc sêtap Anötö ndê atac ŋandê sa. 7 Muŋ-ŋga, mac daôm akôc gauc tôm ŋac lau dinaŋ sêkôc, ma aŋkuc ŋac si mêtê sac. 8 Magoc kwahic dec ahu mêtê sac hoŋ siŋ. Atac ŋandê têŋ lau me alic ŋac sac dom, ŋalôm li sa dom, ma ayob nem whamsuŋ bu asôm yom sac-sac apu lau-ŋga ti yom mayaŋ-ŋga dom. 9 Ma asôm yom tasaŋ têŋ nem asidôwai dom. Gauc nem bu mac ahu lêŋ ŋalôm akwa-ŋga siŋ su, dec akôm mêtê kaiŋ dinaŋ tiyham dom. 10 Ma asa nem lêŋ ti ŋalôm wakuc. Bu Anötö, naŋ kêmasaŋ ŋamalac bu sênem iŋ aŋgô sêmbo nom, naŋ gêm gweleŋ pi mac mbo, tu bu mac atiwakuc, ma tu bu mac aŋyalê iŋ ti ndê lêŋ gitêŋ tidôŋ. 11 Ma yac lau naŋ dasa lêŋ wakuc dinaŋ, naŋ dahêgo dauŋ tu yac neŋ ŋahu nom-ŋga tiyham dom. Yac bu lau Grik me lau Israel-ŋga, gai me lau aŋgô batac, lau naŋ taŋkuc pwac sêsê ŋamlic-ŋga me taŋkuc dom, lau akiŋ ŋambwa me lau naŋ dau sêmbo si gêŋ, naŋ Anötö gauc gêm lêŋ hoŋ dinaŋ ŋadaŋ hôc gêlêc su dom. Gêŋ tigeŋ naŋ gêŋ atu têŋ iŋ, naŋ Kilisi piŋ yac hoŋ dôŋ dati iŋ ndê.

Lêŋ ŋalôm wakuc-ŋga

12 Anötö tac whiŋ mac ma kêyaliŋ mac sa ati iŋ ndê lau dabuŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec asap mêtê ŋayham bocdec dôŋ gitôm mac asôc ti nem ŋakwê. Tamwalô lau ma atac apu ŋac ti nem ŋalôm sambuc, aŋgwiniŋ daôm, asa lêŋ malô, ma akôc nem ŋalôm dôŋ. 13 Asa naŋ ndê asidôwa kôm sac têŋ iŋ, naŋ kôc ndê ŋalôm dôŋ bu hôc ŋawapac dau, ma suc iŋ ndê sac kwi. Asuc sac naŋ asidôwai sêkôm têŋ mac naŋ kwi, tôm Pômdau dau suc mac nem kwi. 14 Ma asap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ, bu mêtê dau piŋ mêtê ŋayham-ŋayham hoŋ dôŋ sêpitigeŋ. 15 Kilisi ndê yom malô nem gôliŋ mac nem ŋalôm. Bu Anötö kêgalêm mac sa bu ati gôlôwac dabuŋ tigeŋ, naŋ yom malô dau piŋ mac dôŋ. Ma anem daŋge Anötö ŋapaŋ. 16 Kilisi ndê yom ŋandô nem mac nem ŋalôm ahuc sambuc, dec kêŋ gauc ŋayham têŋ mac bu anem la ti andôhôŋ têŋ daôm. Anem wê yêc Buku Wê-ŋga, ti wê dabuŋ ma wê ŋatô naŋ Ŋalau Dabuŋ kêŋ têŋ mac, bu ampiŋ Anötö ma anem daŋge iŋ ti nem ŋalôm sambuc. 17 Gêŋ hoŋ naŋ mac akôm ti yom hoŋ naŋ asôm, naŋ akôm tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga. Ma anem daŋge Damaŋ Anötö tu Kilisi-ŋga.

Damba ti dindai ma balêkoc si ŋagôliŋ ŋatô

18 Mac lauwhê, asôc nem ŋgaci ŋapu, bu lêŋ dinaŋ gic waê lauwhê naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi. 19 Ma mac lauŋgac, atac whiŋ nem lauwhê ma atigasec ŋac dom. 20 Balêkoc, mac daŋam wambu yom hoŋ naŋ dinam ti damami sêsôm têŋ mac. Bu lêŋ dinaŋ gic Pômdau tandô ŋayham. 21 Mac dambai, ali nem balêkoc si ŋalôm sa dom. Ayob ŋac ŋapep tu bu ŋac lic ŋakam sa e sêtec lêŋ ŋayham lec dom.

Lau akiŋ ma ŋadaui si ŋagôliŋ

22 Mac lau akiŋ, asôc nem ŋadaui nom-ŋga si yom hoŋ ŋapu. Anem akiŋ tu bu mac nem ŋadaui sêlic mac ŋayham-ŋga ŋambwa lec dom. Mba. Mac nem ŋadaui bu sêmbo sêwhiŋ mac me sêmbo dom, magoc akôm nem gweleŋ hoŋ ŋapep eŋ. Anem akiŋ ti nem ŋalôm sambuc, ma atôc asê bu mac atoc Pômdau sa. 23 Akôm gêŋ hoŋ ti nem ŋalôm sambuc eŋ, gitôm mac am akiŋ Pômdau, ma tôm mac am akiŋ lau nom-ŋga tawasê dom. 24 Mac aŋyalê su bu mac am akiŋ Kilisi mac nem Pômdau, ma iŋ oc kêŋ mac awêkaiŋ nem gêŋ lêŋsêm yêc undambê ti mac nem ŋagêyô ŋayham. 25 Magoc asa naŋ kôm giso, naŋ oc tap ndê ŋagêyô sa. Ma Anötö oc toc ŋamalac daŋ sa hôc gêlêc daŋ dom. Iŋ oc êŋsahê yac hoŋ ŋa saê tigeŋ.

4

1 Mac ŋadaui, aŋyalê ŋapep bu mac daôm nem Ŋadau mbo undambê, ma bocdinaŋ ayob nem lau akiŋ ŋapep, ma ŋaôli bocke naŋ gic ŋac ŋawaê, naŋ akêŋ têŋ ŋac.

Pol gêm la lau Kolosi-ŋga

2 Anem ali ma asap mêtê dateŋ mbec-ŋga ti danem daŋge Anötö-ŋga dôŋ ŋaŋga. 3 Ma ateŋ mbec tu yac-ŋga whiŋ, bu Anötö lêc gatam su têŋ yac bu ahoc iŋ ndê yom asê, ma bu awhê yom pi Kilisi naŋ muŋ-ŋga yêc siŋ dau, naŋ sa tiawê. Tu Kilisi ndê yom

dinaŋ-ŋga dec aö gandöc gapocwalô. 4 Ateŋ
mbec bu Anötö puc aö dôŋ bu wakôm neŋ
gweleŋ ŋapep, ma wawhê yom dau sa yêc
awê eŋ. 5 Asa nem lêŋ ambo lau sêkêŋ whiŋ
dom-ŋga ŋalôm ti gauc eŋ. Ma aŋsalê lêŋ tu
bu atôc Kilisi têŋ ŋac tôm bêc hoŋ. 6 Akôc
gauc ŋapep pi yom asôm-ŋga bu asôm yom
êmwasiŋ lau ti nem ŋac sa-ŋga, ma aô lau si
yom ŋalêŋ ŋayham.

Pol sôm bu êŋkiŋ Tikikus lu Onesimus sêtêŋ Kolosi sêndi

7-8 Kwahic dec aö bu waŋkiŋ yac neŋ
asidôwa ma ŋgac atac whiŋ-ŋga Tikikus têŋ
mac loc. Iŋ kalhac ŋaŋga ma gêm akiŋ
Pômdau whiŋ aö. Aö waŋkiŋ iŋ loc bu ndic
miŋ aneŋ yom, ma asidôwai gameŋ dindec-
ŋga si yom hoŋ têŋ mac. Ma iŋ oc nem malô
mac nem ŋalôm. 9 Ma aö waŋkiŋ Onesimus,
naŋ mac nem daŋ ma yac mba asidôwa
atac whiŋ-ŋga naŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga eŋ, whiŋ
Tikikus têŋ mac loc. Iŋlu oc sêndic miŋ yom
gameŋ dindec-ŋga hoŋ têŋ mac.

Pol kêŋ ndê acsalô têŋ lau ŋatô

10 A ristakus, naŋ ndöc gapocwalô whiŋ
aö, naŋ kêŋ ndê acsalô têŋ mac, ma Ban-
abas ndê têŋgac Mak kôm acsalô têŋ mac
bocdinaŋ. Mak bu hôc asê mac, dec akôm
tôm aö gasôm têŋ mac muŋ su, ma akôc iŋ
sa. 11 Ma Jisas, ŋgac naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê
daŋ bu Justus, naŋ kêŋ ndê acsalô têŋ mac
whiŋ. Ŋac lau tö dinaŋ sêmbo sêwhiŋ aö
ma sem malô aneŋ ŋalôm. Ŋac lau Israel-
ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi, ma sem gweleŋ
sêwhiŋ aö ma yac ahoc ŋawaê pi Anötö ndê
gôliŋ asê. Lau Israel-ŋga daêsam sêmbo
sêwhiŋ aö dom, ŋac lau tö dinaŋ solop.
12 Ma Epapras, Kilisi ndê ŋgac akiŋ, naŋ
mac daôm nem daŋ, naŋ kêŋ ndê acsalô têŋ
mac bocdinaŋ. Iŋ tôm bêc hoŋ teŋ mbec
tu mac-ŋga bu mac alhac ŋaŋga atôm lau
gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga, ma asa nem
lêŋ hoŋ tôm Anötö tac whiŋ. 13 Aö wasôm
yom ŋandô têŋ mac bu iŋ yêm dau su ŋandô
tu mac-ŋga ŋapaŋ, ma tu lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga naŋ sêmbo malac Laodisia ma malac
Hierapolis-ŋga bocdinaŋ.

14 Luk, dokta naŋ yac atac whiŋ, lu De-
mas sêkêŋ si acsalô têŋ mac whiŋ. 15 Akêŋ
yac mba acsalô têŋ asidôwai Laodisia-ŋga,
ma têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêkac sa yêc
Nimpa ndê andu tu sêlic om-ŋga, ma têŋ
Nimpa dau bocdinaŋ.

16 Têŋ ndoc sêsam bapia dindec têŋ mac
su, naŋ akêŋ têŋ gôlôwac dabuŋ yêc Lao-
disia bu ŋac sêsam whiŋ. Ma bapia naŋ
aö gakêŋ têŋ ŋac, naŋ sêkêŋ têŋ mac asam
bocdinaŋ. 17 Asôm têŋ Akipus bu sap sakiŋ
naŋ Pômdau kêŋ sip iŋ amba, naŋ dôŋ, ma
kôm ŋapaŋ e ndic dabiŋ.

18 Aneŋ ŋaê Pol dec, gato ŋa aö dauŋ
amaŋ. Aö gacgeŋ gandöc gapocwalô, dec
wandac mac bu gauc nem aö. Anötö ndê
mwasiŋ whiŋ mac hoŋ.

Pol ndê bapia ŋamata-ŋga têŋ lau Tesalonika-ŋga

Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Tesalonika iŋ malac atu daŋ naŋ yêc gameŋ Masedonia-ŋga. Pol iŋ ŋgac ŋamata-ŋga bu hoc ŋawaê ŋayham asê yêc Tesalonika (Apo 17:1-9). Iŋ mbo whiŋ ŋac bêc daêsam dom, ma lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom yêc malac dau, naŋ sem lêmuŋ iŋ ma sêkêŋ kisa iŋ, dec iŋ kölhö gi. Magoc lau Tesalonika-ŋga naŋ sic hu sêkêŋ whiŋ Pômdau, naŋ sêsap si sêkêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga, e ŋawaê ŋayham gi tiapa yêc gameŋ hoŋ dinaŋ (1:8).

Tiŋambu Pol gauc gêm ŋac ŋapaŋ ma kêkiŋ Timoti bu mbo whiŋ ŋac ma êndôhôŋ ŋac, ma bu lic ŋac sêmbo ŋalêŋ bocke (3:1-5). Ma Timoti mbu têŋ Pol gi tiyham, ma gic miŋ pi ŋac si lêŋ ŋayham (3:6-10). Ŋawaê dau kôm Pol tac ŋayham sambuc, dec iŋ to bapia dindec têŋ ŋac.

Pol to yom ŋatô têŋ lau Tesalonika-ŋga, bu puc ŋac dôŋ bu sêsap mêtê ŋayham dôŋ ma sêtimêtê dau ŋapep. Iŋ whê lau batê si sêtisa ŋalêŋ sa têŋ ŋac, bu nem malô ŋac ma sêtaŋ lau naŋ sêmbac ndu su, naŋ êŋlêc dom. Ma iŋ to yom pi mêtê ŋayham-ŋayham daêsam naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋawaê.

Pol gic hu ndê bapia

1 Aö Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindec têŋ gôlôwac dabuŋ malac Tesalonika-ŋga, mac lau naŋ akêŋ whiŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. Pômdau ndê mwasiŋ ti yom malô têŋ mac hoŋ.

Pol tac ŋayham tu lau Tesalonika si mêtê-ŋga

2 Tôm bêc hoŋ yac ateŋ mbec, ma am daŋge Anötö tu mac hoŋ-ŋga. 3 Têm hoŋ yac ateŋ mbec têŋ Damaŋ Anötö, naŋ yac gauc gêm mac nem mêtê ŋayham. Mac akôm gweleŋ ŋayham tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga, ma akôm gêŋ daêsam bu anem akiŋ asidôwai, tu mac nem mêtê atac whiŋ lau-ŋga. Ma mac akêŋ batam bu Pômdau Yisu Kilisi oc mbu meŋ, dec mac alhac ŋaŋga eŋ. 4 O asidôwai naŋ Anötö tac whiŋ mac ndu andô. Yac aŋyalê su bu Anötö kêgalêm mac sa ati iŋ ndê. 5 Ŋahu bu têŋ ndoc yac ahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ mac, naŋ yom dau meŋ ŋambwa dom, magoc meŋ ti Anötö ndê ŋaclai. Ma Ŋalau Dabuŋ puŋ ŋawaê dau dôŋ sip nem ŋalôm, e mac akêŋ whiŋ ŋaŋga eŋ. Ma mac daôm aŋyalê mêtê naŋ yac akôm, bu anem mac sa têŋ ndoc yac ambo awhiŋ mac.

6 Ŋawapac daêsam tap mac sa, magoc Ŋalau Dabuŋ puc mac dôŋ, dec akôc ŋawaê ŋayham sa ti atac ŋayham atu. Ŋalêŋ dinaŋ mac apuc yac mba waŋaŋ, ma apuc Pômdau ndê waŋga bocdinaŋ. 7 Mac nem lêŋ di-naŋ ti dôhôŋ ŋayham, bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc gameŋ Masedonia ti Akaya-ŋga hoŋ sêlic ma sêŋkuc. 8 Ma mac nem lêŋ ŋayham kôm Pômdau ndê ŋawaê ŋayham tiapa yêc gameŋ Masedonia-ŋga ma gameŋ Akaya-ŋga tawasê dom. Lau yêc gameŋ hoŋ sêŋgô ŋawaê bu mac akêŋ whiŋ Anötö. Bocdinaŋ gitôm dom bu yac asôm yom daŋ bu awhê mac nem lêŋ sa têŋ lau. 9 Lau dau sic miŋ yom hoŋ pi mac nem lêŋ ŋayham. Sic miŋ bu mac akôc yac sa ŋalêŋ ŋayham, ma mac ahu anötöi gwam siŋ, ma anem daôm kwi bu anem akiŋ Anötö naŋ Anötö ŋandô, ma mbo tali ŋapaŋ. 10 Ma kwahic dec mac akêŋ batam iŋ ndê Atu Yisu bu mbu akêŋ undambê meŋ. Iŋ Yisu naŋ Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. Yisu dau dinaŋ dec kêgaho yac su yêc Anötö ndê atac ŋandê, naŋ oc meŋ sa tiawê têŋ bêc ŋambu-ŋga.

2

Pol ndê gweleŋ yêc Tesalonika

1 O asidôwai, mac aŋyalê bu yac ac mac kêsi ŋambwa dom, magoc gweleŋ naŋ akôm têŋ mac, naŋ ŋandô sa su. 2 Mac aŋgô su bu têŋ ndoc yac ambo malac Pilipai, naŋ lau sêpu ti sêkôm yac ŋayom daêsam. Ma têŋ ndoc yac ahôc asê mac nem malac Tesalonika, naŋ lau sêkêŋ kisa yac ŋaŋga bocdinaŋ. Magoc Anötö puc yac dôŋ, dec alhac ŋaŋga ma ahoc iŋ ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ mac. 3 Yac alhac ŋaŋga ma akac

mac bu akêŋ whiŋ Yisu, ŋahu bu yac aŋyalê bu yom naŋ yac ahoc asê, naŋ yom tasaŋ dom, ma yac ameŋ ambo awhiŋ mac tu bu akôm mêtê sac me aŋsau mac-ŋga dom. 4 Mba! Yac aŋyalê bu Anötö gêlic yac atôm solop, dec kêŋ ŋawaê ŋayham sip yac amaŋ. Ma bocdinaŋ yac ahoc ŋawaê ŋayham asê tu bu lau sêlic yac ŋayham-ŋga dom. Mba! Yac akôm tu bu Anötö, naŋ kêyalê yac neŋ ŋalôm e pi sa, naŋ lic ŋayham. 5 Mac aŋyalê bu yac ambac yom mac dom. Ma Anötö dau kêyalê bu yom taŋgatu gêŋ-ŋga daŋ siŋ dau yêc yac mba ŋalôm dom. 6 Ma yac akôm tu bu mac me lau ŋatô sêtoc yac mba waêŋ sa-ŋga dom.

7 Kilisi dau kêyaliŋ yac sa ati †aposel, ma tu dinaŋ-ŋga dec gitôm bu yac oc taŋkwê mac bu akêŋ gêŋ tu anem yac sa-ŋga. Tigeŋ yac atec bu akêŋ ŋawapac têŋ mac, dec andac mac bu akêŋ gêŋ daŋ têŋ yac dom. Yac ambo awhiŋ mac ti akôm gêŋ malô, gitôm dinda daŋ yob iŋ ndê balêkoc. 8 Yac atac ŋayham atu bu ahoc Anötö ndê ŋawaê ŋayham asê têŋ mac. Magoc yac akêŋ gêŋ tigeŋ dinaŋ dom. Yac alic ŋayham bu akêŋ dauŋ sambuc tu mac-ŋga bocdinaŋ. Ŋahu bu yac atac whiŋ mac ndu andô. 9 O asidôwai, gauc nem gweleŋ naŋ yac akôm yêc mac nem gameŋ. Yac ambo awhiŋ mac bu ahoc Anötö ndê ŋawaê ŋayham asê, magoc tôm ac ti ôbwêc yac akôm gweleŋ atu whiŋ, bu akôm kwaŋ dauŋ-ŋga. Yac atec bu akêŋ ŋawapac têŋ mac, ma tu dinaŋ-ŋga dec yac akôm gweleŋ dinaŋ.

10 Mac lau naŋ akêŋ whiŋ Yisu alic yac mba mêtê hoŋ naŋ akôm têŋ ndoc yac ambo awhiŋ mac, ma aŋyalê bu yac akôm gêŋ so daŋ dom. Yac akôm mêtê gitêŋ ti dabuŋ eŋ. Ma Anötö kêyalê yac mba mêtê hoŋ whiŋ. 11 Mac aŋyalê bu yac akôm mêtê ŋayham têŋ mac hoŋ, gitôm damba daŋ kôm têŋ iŋ ndê balêkoc. 12 Yac am malô mac, ma aŋgilí mac ti ac yomsu mac bu aŋsêlêŋ ti asa nem lêŋ atôm Anötö ndê lau dabuŋ solop. Bu iŋ kêgalêm mac sa bu asôc iŋ ndê †gôliŋ ŋapu, ma bu atap iŋ ndê ŋawasi atu sa.

Lau Tesalonika-ŋga sêhôc ŋawapac magoc sêlhac ŋaŋga

13 Ma yac am daŋge Anötö tôm bêc hoŋ, bu têŋ ndoc mac aŋgô iŋ ndê yom yêc yac, naŋ mac akôc sa gitôm ŋamalac si yom ŋambwa dom. Mba! Mac aŋyalê ŋapep bu Anötö ndê yom solop, ma bocdinaŋ dec mac akôc sa. Ma kwahic dec yac aŋyalê bu yom dau kôm gweleŋ yêc mac nem ŋalôm. 14 Ŋahu bu mac daôm nem lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêkêŋ ŋawapac daêsam têŋ mac, magoc yac alic bu mac alhac ŋaŋga. O asidôwai, ŋalêŋ dinaŋ mac aŋkuc Anötö ndê gôlôwac dabuŋ naŋ sêmbo gameŋ Judia-ŋga, naŋ si lêŋ. Bu ŋac dau si lau Israel-ŋga sêkêŋ ŋawapac têŋ ŋac tu sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga. 15 Aŋgô su naŋ! Muŋ-ŋga lau Israel-ŋga dau sic Anötö ndê lau propet ndu, ma ŋasawa lec ŋac sic Pômdau Yisu ndu, ma sêsoc yac su yêc ŋac si gameŋ. Ŋac si lêŋ dinaŋ Anötö gêlic sac. Ma ŋac sêkêŋ kisa lau yêc gameŋ hoŋ, 16 bu ŋac sêkôm bu sêlhac yac mba gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga ahuc e yac atôm dom bu ahoc yom asê têŋ †lau gameŋ apa-ŋga pi Anötö ndê lêŋ nem ŋac si-ŋga. Bocdinaŋ sac naŋ ŋac sêkôm, naŋ kêsôwec tiatu ŋapaŋ, ma ŋac sic waê bu sêtap Anötö ndê tac ŋandê atu sa.

Pol tac whiŋ bu lic lau Tesalonika-ŋga tiyham

17 O asidôwai, lau naŋ sêkêŋ kisa yac, naŋ sêkac yac su ambo ahê mac ŋasawa apê lec. Yac aŋôŋ mba, magoc yac gauc gêm mac ŋapaŋ, ma yac atac whiŋ kêlêc bu alic mac tiyham. 18 Yac atac whiŋ bu ambu aloc, ma aö Pol kasahê tidim daêsam bu waloc, tigeŋ Sadaŋ kalhac yac ahuc. 19 O lauhac! Têŋ ndoc Pômdau Yisu bu mbu meŋ, naŋ yac lau aposel oc akêŋ bataŋ gêŋ sake? Ma gêŋ sake oc kôm yac atisambuc? Ma ŋaôli ŋayham bocke oc po yac sa yêc Yisu aŋgô-ŋga? Aö wasôm têŋ mac! Mac lau daôm dinaŋ. 20 Yomandô! Mac daôm ati yac mba waêŋ ti atac ŋayham ŋahu.

3

Pol kêkiŋ Timoti têŋ malac Tesalonika gi

1 Yac mba ŋalôm kac yac ŋandô bu alic mac. Magoc atap seŋ daŋ sa dom. Bocdinaŋ yac alic ŋayham bu ambo malac Atens, 2 ma aŋkiŋ Timoti têŋ mac goloc. Iŋ yac neŋ asidôwa daŋ, naŋ kôm Anötö ndê gweleŋ ma hoc Kilisi ndê ŋawaê ŋayham asê whiŋ

yac. Yac aŋkiŋ iŋ têŋ mac goloc, bu puc mac dôŋ ma êŋgilí mac bu asap nem akêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga. 3 Yac ahêgo dauŋ bu mboe ŋawapac naŋ tap mac sa, naŋ oc kôm mac nem lau ŋatô sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ. Magoc mac aŋyalê su, bu ŋawapac kaiŋ dinaŋ gic waê yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga. 4 Gauc nem bu têŋ ndoc yac ambo awhiŋ mac, naŋ yac asôm asê têŋ mac tidim daêsam, bu kisa oc tap yac sa. Ma yac mba yom dinaŋ, kwahic dec ŋandô sa su. 5 Aö gahêgo dauŋ bu mboe Sadaŋ êntôm mac e gweleŋ naŋ yac akôm têŋ mac, naŋ oc ŋandô mba. Gauc dinaŋ kôm aö ŋalôm ŋawapac ŋapaŋ, dec kakiŋ Timoti bu lic mac ma kêŋ ŋawaê têŋ aö bu mac asap nem lêŋ akêŋ whiŋ-ŋga dôŋ, me ahu siŋ su.

Pol tac ŋayham têŋ ndoc iŋ ŋgô Timoti ndê yom

6 Ma kwahic dec Timoti mbu meŋ hôc asê aö, ma kêŋ puc ŋayham pi mac nem lêŋ akêŋ whiŋ Pômdau ti atac whiŋ lau-ŋga. Ma iŋ sôm bu mac gauc gêm yac ti atac ŋayham ŋapaŋ, ma atac whiŋ bu alic yac tiyham, tôm yac atac whiŋ bu alic mac tiyham bocdinaŋ. 7 O asidôwai. Yac dec ambo ti ahôc ŋawapac daêsam, ma lau sêkêŋ kisa yac ŋapaŋ. Tigeŋ kwahic dec yac aŋgô bu mac akêŋ whiŋ ŋaŋga ambo, ma ŋawaê dau puc yac dôŋ ma kôm yac ŋalôm tigahô. 8 Kwahic dec yac aŋyalê bu mac asap Pômdau dôŋ ma ahu iŋ siŋ dom, dec ambo ti atac ŋayham sambuc.

Pol teŋ mbec tu lau Tesalonika-ŋga

9 Yac mba atac ŋayham tu mac-ŋga gêm yac mba ŋalôm ahuc têŋ ndoc yac ateŋ mbec yêc yac neŋ Anötö aŋgô-ŋga. Yac atac whiŋ ŋandô bu anem daŋge iŋ tu mac-ŋga, madec oc akôm andic ŋawaê. 10 Tôm acsalô ti ôbwêc yac ateŋ mbec ŋaŋga, ma andac Anötö bu tôc seŋ daŋ têŋ yac bu alic mac tiyham. Yac atac whiŋ bu atêŋ mac aloc, ma awhê mac nem gauc sa tiyham pi Anötö ndê yom ŋatô, bu apuc mac nem akêŋ whiŋ dôŋ.

11 Yac andac Damaŋ Anötö lu yac neŋ Pômdau Yisu bu sêmasaŋ seŋ bu yac atêŋ mac aloc. 12 Ma yac ateŋ mbec tu mac-ŋga bocdec bu. Pômdau êmwasiŋ mac e mac nem mêtê atac whiŋ asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga êŋsôwec tiatu. Ma mac atac whiŋ lau hoŋ bocdinaŋ, e mac nem mêtê atac whiŋ-ŋga êŋsalê mac ahuc, tôm yac atac whiŋ mac. 13 Ma iŋ puc mac nem ŋalôm dôŋ bu asa Anötö ndê lêŋ eŋ, e Pômdau Yisu mbu meŋ whiŋ iŋ ndê aŋela ti lau dabuŋ hoŋ. Bocdinaŋ têŋ ndoc mac alhac Damaŋ Anötö aŋgô-ŋga, naŋ iŋ oc lic mac bu lau dabuŋ ma mac nem giso mbasi.

4

Taŋkuc lêŋ naŋ Anötö tac whiŋ

1 O asidôwai, yac mba yom ŋambu-ŋga têŋ mac bocdec. Lêŋ gitêŋ naŋ Anötö gêlic ŋayham, ma yac andôhôŋ têŋ mac su, naŋ mac akôm ambo. Ma kwahic dec yac bu ateŋ mac tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga, bu asap lêŋ dau dôŋ ŋapaŋ, ma akôm tiatu-tiatu ndi. 2 Bu yom hoŋ naŋ yac andôhôŋ têŋ mac am Pômdau Yisu aŋgô, naŋ mac aŋyalê su. 3 Ma lêŋ naŋ Anötö tac whiŋ, naŋ bocdec. Asa nem lêŋ solop e ati lau dabuŋ ŋandô. Ma andic ahê mêtê mockaiŋ-ŋga tidau-tidau. 4 Anötö kêmasaŋ lêŋ ŋayham ma dabuŋ bu awhê lu ŋgac sêmbo sêwhiŋ dau, dec mac lau tigeŋ-tigeŋ ayob daôm bu asa lêŋ dau ŋapep eŋ. 5 Yomandô! Akôm mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga tôm lau sambuc dom, bu ŋac sêŋyalê Anötö dom. 6 Ayob ŋapep bu mac nem daŋ kôm mêtê mock-aiŋ-ŋga whiŋ asidôwa daŋ ndê awhê dom. Yac asôm asê ti akêŋ puc mac muŋ su, bu Pômdau oc kêŋ ŋagêyô têŋ lau pi sac kaiŋ dinaŋ hoŋ. 7 Aŋgô! Anötö kêgalêm yac sa bu dasa lêŋ ŋadômbwi dom. Mba! Iŋ kêgalêm yac sa bu dasa lêŋ dabuŋ eŋ. 8 Yom dindec meŋ akêŋ Anötö, naŋ kêŋ ndê Ŋalau Dabuŋ sip mac nem ŋalôm. Bocdinaŋ asa naŋ sôc yom dau ŋapu dom, naŋ tec ŋamalac si yom dom, iŋ tec Anötö dau ndê yom bocdinaŋ.

9 Anötö dau kêdôhôŋ mac pi mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga, ma bocdinaŋ dec yac gauc gêm bu ato yom têŋ mac pi mêtê dau dom. 10 Bu yac aŋyalê su bu mac atac whiŋ asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ sêndöc gameŋ Masedonia-ŋga. Kwahic dec yac bu asôm têŋ mac bu asap mêtê dau dôŋ ŋapaŋ eŋ, ma akôm tiatu-tiatu ndi. 11 Akêŋ nem gauc ti atac whiŋ sambuc bu asa nem lêŋ

malô. Gauc nem gêŋ naŋ gic mac ŋawaê solop, ma auŋ lau ŋatô si yom sa dom. Ma anem gweleŋ bu akôm kwam daôm-ŋga, tôm yac asôm têŋ mac su. 12 Akôm bocdinaŋ bu akêŋ ŋawapac têŋ lau ŋatô tu sênem mac sa-ŋga dom. Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ oc sêlic mac nem mêtê dinaŋ, ma sêtoc mac nem lêŋ sa.

Lau batê oc sêtisa tiyham

13 O asidôwai, yac atac whiŋ bu awhê mac nem gauc sa pi lau naŋ sêmbac ndu su. Yac atec bu mac ataŋ daŋgibo atu tu ŋac-ŋga, gitôm lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtaŋ. Lau dau sêtaŋ daŋgibo atu, ŋahu bu sêkêŋ bata bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. 14 Tigeŋ yac dakêŋ whiŋ bu Yisu mbac ndu ma tisa tiyham, ma tu dinaŋ-ŋga dec yac dakêŋ whiŋ bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ ma sêmbac ndu su, naŋ Anötö oc uŋ ŋac sa têŋ ndoc Yisu mbu meŋ. 15 Pômdau dau sôm têŋ yac, ma kwahic dec yac ahoc iŋ ndê yom asê têŋ mac bocdec bu. Têŋ ndoc iŋ mbu meŋ, naŋ iŋ oc kôc yac lau naŋ dambo taŋli, naŋ sa muŋ dom. Iŋ oc kôc lau naŋ sêmbac ndu su, naŋ sa muŋ. 16 Anötö oc ndic atu yom ti ŋaŋga, ma aŋela ŋamata-ŋga oc mbwêc awha atu, ma Anötö ndê dahuc oc taŋ, goc Pômdau oc sip akêŋ undambê meŋ. Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi ma sêmbac ndu su, naŋ oc sêtisa sêmuŋ. 17 Goc Anötö oc kôc yac lau naŋ dambo taŋli, naŋ sa dapi lôlôc dandi dawhiŋ ŋac, ma yac hoŋ oc datap Pômdau sa yêc dao ŋalôm. Ma yac oc dambo dawhiŋ iŋ ŋapaŋ eŋ. 18 Bocdinaŋ, asôm yom dindec têŋ daôm, bu puc mac dôŋ ma ndic malô mac nem ŋalôm.

5

Pômdau ndê bêc mbu meŋ-ŋga

1-2 O asidôwai. Mac aŋyalê su, bu bêc Pômdau mbu meŋ-ŋga naŋ ŋapuc mbasi, tôm ŋgac kaŋ naŋ sôc andu têŋ ôbwêc. Bocdinaŋ yac gauc gêm bu ato yom têŋ mac pi têm ti bêc dom. 3 Lau ŋatô oc sêsôm yom bocdec bu, “Yac dambo têm ŋayham ma ŋawapac mba.” Ŋac oc sêsôm yom kaiŋ dinaŋ sêmbo, ma ŋagahô eŋ bêc ŋambu-ŋga dau oc meŋ sa ma ŋac oc sêniŋga. Lau daŋ oc sêlhö su têm dinaŋ dom. Oc tôm awhê tidaê naŋ kêlhiŋ dau siŋ, magoc ŋandê tu kôc balêkoc-ŋga meŋ sa iŋ ŋagahô ŋambwa.

4 Magoc asidôwai, mac aŋyalê yom pi bêc ŋambu-ŋga dau su. Mac atôm lau naŋ sêmbo ŋasec ŋalôm, naŋ dom. Ma bocdinaŋ oc tôm dom bu bêc dau hôc asê mac gitôm ŋgac kaŋ e kôm mac asö. 5 Bu mac ati balêkoc ŋasec ti ôbwêc-ŋga dom. Mac hoŋ ati balêkoc ŋawê ti acsalô-ŋga. 6 Bocdinaŋ dambo datôm lau naŋ sêyêc bêc pu, naŋ dom. Mba! Dambo ti neŋ gauc ŋawa ma danem ali. 7 Bu lau naŋ sênôm bu ŋaŋga e si gauc timboloc ma sêyêc bêc pu ŋawahô, naŋ lau ŋasec ti ôbwêc-ŋga. 8 Magoc yac lau ŋawê-ŋga, ma bocdinaŋ dambo ti neŋ gauc ŋawa. Mêtê dakêŋ whiŋ-ŋga ma atac whiŋ lau-ŋga, naŋ dasap dôŋ ŋaŋga, gitôm ŋakwê siŋ-ŋga naŋ dasôc sac yac ŋabapo. Ma yac neŋ dakêŋ bataŋ Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga ŋa-ŋandô, naŋ gitôm guluŋ ain naŋ lau siŋ-ŋga sêuŋ. 9 Bu Anötö kêyaliŋ yac sa bu dahôc iŋ ndê tac ŋandê dom. Iŋ kêyaliŋ yac sa bu datap iŋ ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga sa tu Pômdau Yisu Kilisi-ŋga. 10 Yisu mbac ndu tu yac-ŋga, ma bocdinaŋ yac bu dambac ndu me dambo taŋli têŋ ndoc iŋ mbu meŋ, naŋ taŋyalê bu yac oc dambo taŋli dawhiŋ iŋ. 11 Tu dinaŋ-ŋga asôm yom ŋayham-ŋayham têŋ daôm, ma apuc daôm dôŋ bu alhac ŋaŋga, tôm mac akôm ambo.

Yom ŋambu-ŋga

12 O asidôwai. Yac bu andac mac bu atoc lau bata naŋ sêyob mac sem Pômdau aŋgô, naŋ sa ŋapep. Ŋac sêkôm gweleŋ atu tu sênem mac sa-ŋga, ma sem la mac tu bu mac asap lêŋ gitêŋ dôŋ eŋ. 13 Boc-dinaŋ atoc ŋac sa ma atac whiŋ ŋac tu gweleŋ atu naŋ sêkôm têŋ mac-ŋga. Ma mac hoŋ ambo awhiŋ daôm ti atac malô eŋ.

14 Asidôwai. Yac bu anem la mac bocdec bu. Akêŋ puc lau oyom bu sêndöc ŋambwa dom. Lau naŋ maya ti sêtöc dau, naŋ aŋgilí ŋac bu sêlhac ŋaŋga. Ma anem lau gauc babalê ma lau licwalô mba, naŋ sa. Akôc nem ŋalôm dôŋ ma akôm mêtê malô têŋ lau hoŋ. 15 Lau bu sêkôm sac têŋ mac, naŋ dec mac hoŋ ayob daôm bu aô dom. Mac lau akêŋ whiŋ-ŋga akôm mêtê ŋayham eŋ têŋ daôm, ma têŋ lau hoŋ bocdinaŋ.

16 Tôm bêc hoŋ ambo ti atac ŋayham.
17 Ma ateŋ mbec ŋapaŋ. 18 Anem daŋge
Anötö tu gêŋ wapac me gêŋ ŋayham bocke
naŋ tap mac sa-ŋga. Bu iŋ tac whiŋ bu mac
lau naŋ akêŋ whiŋ Yisu Kilisi, naŋ aŋkuc lêŋ
dinaŋ. 19 Ma asi Ŋalau Dabuŋ ndê ya ndu
dom. 20 Iŋ bu kac lau ŋatô bu sêhoc yom
asê gitôm propet, naŋ dec apu ŋac si yom
dom. 21 Aŋsahê gêŋ hoŋ, ma asap ŋayham
dôŋ. 22 Ma andic ahê mêtê sac-sac hoŋ.
23 Yac ateŋ mbec tu mac-ŋga bocdec bu.
Anötö Yom Malô Ŋadau ndic dabiŋ mac ati
lau dabuŋ solop. Ma bocdinaŋ têŋ bêc naŋ
Pômdau Yisu Kilisi mbu meŋ, naŋ Anötö oc
tap sa bu mac nem giso mbasi, ma lic mac
nem gatôm ti nem ŋalôm ma ŋamlic sambuc
bu dabuŋ. 24 Yac akêŋ whiŋ bu Anötö, naŋ
kêgalêm mac sa, naŋ oc ŋgô yac mba mbec
ma kôm ŋandô sa.
25 O asidôwai, ateŋ mbec tu yac-ŋga.
26 Ma akam asidôwai hoŋ anem yac aŋôŋ tu
Pômdau Yisu-ŋga. 27 Yêc Pômdau aŋgô-ŋga,
aö wandac mac bu asam bapia dindec têŋ
asidôwai hoŋ naŋ sêmbo mac nem gameŋ.
28 Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiŋ têŋ mac
hoŋ.

Pol ndê bapia tilu-ŋga têŋ lau Tesalonika-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol to bapia tilu-ŋga dindec tu bu puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo malac Tesalonika, naŋ dôŋ-ŋga. Iŋ gêm daŋge Anötö bu ŋac sêsap si sêkêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga, ma tôc asê bu ŋawapac naŋ sêhôc, naŋ oc nem ŋac sa ma puc ŋac dôŋ bu sêlhac ŋaŋga.

Lau tasaŋ ŋatô sêŋsôŋ lau Tesalonika-ŋga, ma sêsôm bu Kilisi mbu meŋ su, ma bocdinaŋ lau ŋatô sêhu si gweleŋ ti gêŋ hoŋ siŋ ma sêhôŋ sêmbo. Bocdinaŋ Pol gêm la lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêkôc yom tasaŋ sa dom, ma sêhu lêŋ oyom-ŋga siŋ, ma sêŋkuc iŋ ti lau aposel si lêŋ sem gweleŋ amaŋ-ŋga. Iŋ whê sa bu Kilisi oc mbu meŋ dom e ŋgac sac sambuc naŋ iŋ sam bu ‘wachuc hoŋ ŋadamba,’ naŋ meŋ sa tiawê, ma têŋ ndoc dinaŋ mêtê sac oc êŋsôwec tiatu sambuc yêc nom.

Pol gic hu ndê bapia

1 Aö Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindec têŋ gôlôwac dabuŋ Tesalonika-ŋga, mac lau naŋ akêŋ whiŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. 2 Mwasiŋ ti yom malô têŋ mac akêŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Lau Tesalonika-ŋga sêhôc ŋawapac magoc sêlhac ŋaŋga

3 O asidôwai, tôm bêc hoŋ yac mba ŋalôm kac yac bu anem daŋge Anötö tu mac-ŋga. Yac alic ŋayham bu akôm bocdinaŋ, ŋahu bu mac nem akêŋ whiŋ ti mac lau tigeŋ-tigeŋ nem mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga, kêsôwec tiatu ŋapaŋ. 4 Ma yac ampiŋ mac yêc Anötö ndê gôlôwac dabuŋ ŋatô aŋgô-ŋga, ŋahu bu yac aŋgô ŋawaê bu mac ahôc ŋawapac daêsam ma bu lau sêkêŋ kisa mac, tigeŋ mac alhac ti akêŋ whiŋ ŋaŋga.

Anötö oc kêŋ ŋagêyô têŋ lau naŋ sêtec yom ŋandô

5-6 Gêŋ naŋ hôc asê mac, naŋ tôc asê bu Anötö ndê lêŋ êmatôc lau-ŋga iŋ lêŋ gitêŋ. Bu mac ahôc ŋawapac, ŋahu bu mac am akiŋ Anötö ma atoc iŋ sa ti mac nem Kiŋ. Magoc mac alhac ŋaŋga, ma tu dinaŋ-ŋga dec Anötö gêlic mac atôm solop bu ambo iŋ ndê †gôliŋ ŋapu. Ma iŋ oc kêŋ ŋawapac têŋ lau naŋ sêkêŋ kisa mac, ô ŋawapac naŋ sêkêŋ têŋ mac, naŋ su. 7 Ma iŋ oc kêŋ mac asê awham su yêc ŋawapac naŋ mac ahôc, ma yac bocdinaŋ. Têŋ ndoc Pômdau Yisu ti iŋ ndê aŋela ŋaŋga sêsip akêŋ un-dambê sêmeŋ, ma sêhoc dau asê ti ya ŋawê atu, naŋ goc Anötö oc kôm gêŋ hoŋ dinaŋ ŋandô sa. 8 Lau naŋ sêtoc Anötö sa dom ma sêsôc Pômdau Yisu ndê ŋawaê ŋayham ŋapu dom, naŋ Anötö oc kêŋ ŋagêyô têŋ ŋac. 9 Iŋ oc êmasuc ŋac su yêc Pômdau, naŋ ndöc undambê ti ndê ŋaclai ma ŋawasi atu, naŋ aŋgô-ŋga. Ma ŋac oc sêkôc si ŋagêyô naŋ sêmbo sac ŋapaŋ ma ŋapaŋ. 10 Gêŋ dau oc ŋandô sa têŋ ndoc Pômdau mbu meŋ, ma lau dabuŋ hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc sêtoc iŋ ndê waê sa ti sêmpiŋ iŋ. Ma mac awhiŋ, oc ambo awhiŋ lau dau, ŋahu bu mac akêŋ whiŋ ŋawaê ŋayham naŋ yac ahoc asê têŋ mac.

Mbec pi lau Tesalonika-ŋga

11 Yac gauc gêm gêŋ hoŋ dinaŋ dec ateŋ mbec tu mac-ŋga ŋapaŋ. Yac neŋ Anötö kêgalêm mac sa ati iŋ ndê lau, ma bocdinaŋ dec yac ateŋ mbec bu iŋ puc mac dôŋ, e andic dabiŋ nem lêŋ ti sakiŋ hoŋ nditôm iŋ ndê atac whiŋ. Ma yac ateŋ mbec bu lêŋ ti sakiŋ ŋayham hoŋ naŋ mac bu akôm tu mac nem akêŋ whiŋ Pômdau-ŋga, naŋ Anötö ndê ŋaclai oc nem mac sa bu akôm ŋandô sa. 12 Ma bocdinaŋ mac oc apo Pômdau Yisu ndê waê sa, ma mac daôm oc atap nem waêm sa tu iŋ-ŋga. Mwasiŋ akêŋ yac neŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, naŋ oc kôm gêŋ dau ŋandô sa.

2

Wachuc hoŋ Ŋadambaoc hoc dau asê

1 * O asidôwai. Yac ato yom têŋ mac su, pi Pômdau Yisu Kilisi ndê bêc mbu meŋ-ŋga,

* **2:1:** Wachuc hoŋ Ŋadamba - yom naŋ Pol to yêc Yom Grik naŋ danem kwi bu ‘ŋgac sôc yomsu ŋapu-ŋga dom,’ me ‘ŋgac naŋ yomsu mbasi yêc iŋ ndê ŋalôm.’ (Yom Inglis: ‘lawless one.’) Ŋgac dau oc tec Anötö ndê yomsu ma kôm gêŋ hoŋ bambaliŋ tôm iŋ dau atac whiŋ.

naŋ Anötö oc ndic yac hoŋ sa dapitigeŋ, ma dambo dawhiŋ Yisu. Yac gauc gêm yom dau, ma bu anem la mac bocdec bu. 2 Lau ŋatô bu sêsôm têŋ mac bu Pômdau ndê bêc dau meŋ hôc asê su, naŋ goc ahêgo daôm dom me atac lu-lu dom. Lau dau bu sêsôm bu Ŋalau Dabuŋ kêŋ ŋawaê dau têŋ ŋac, me yac dauŋ asôm me ato têŋ ŋac, dec akêŋ whiŋ dom. Yom dau yom tasaŋ! 3 Ayob daôm bu lau daŋ sêŋsau mac dom, bu gêŋ ŋatô oc sêhôc asê muŋ su, naŋ goc Pômdau ndê bêc oc meŋ sa. Têm daŋ oc meŋ sa, naŋ lau daêsam oc sêhu Anötö ti ndê yom siŋ. Ma tiŋambu wachuc hoŋ ŋadamba dau oc meŋ sa tiawê. Iŋ ŋgac naŋ gic waê bu niŋga gacgeŋ. 4 Iŋ oc toc dau sa ma kêŋ kisa Anötö ŋandô ti gêŋ hoŋ naŋ lau sem akiŋ ti ŋac si anötöi yêc nom, naŋ bocdinaŋ. Ma iŋ oc sôc ndi ndöc Anötö ndê ŧlôm dabuŋ, ma êŋsau lau bu iŋ Anötö dau. 5 Yom dindec pi ŋgac wachuc, iŋ yom wakuc dom. Gauc nem bu têŋ ndoc aö gambo gawhiŋ mac, naŋ gasôm têŋ mac su. 6 Ma gêŋ naŋ kwahic dec kalhac iŋ ahuc dec iŋ meŋ sa tiawê su dom, naŋ mac aŋyalê su. Iŋ oc hôc asê tôm ŋandoc naŋ Anötö dau kêmatiŋ tidôŋ su. 7 Kwahic dec iŋ ndê ŋaclai naŋ kêgilí lau bu sêkôm mêtê sac, naŋ kôm gweleŋ yêc siŋ dau. Ma ŋaclai dau oc kôm gweleŋ bocdinaŋ, e Anötö kôc gêŋ naŋ kalhac ŋgac dau ahuc, naŋ su. 8 Têŋ dinaŋ wachuc hoŋ ŋadamba dau oc meŋ sa tiawê. Tigeŋ têŋ têm naŋ Pômdau Yisu mbu meŋ ti ndê ŋawasi ma ŋaclai atu, naŋ iŋ oc yu wayahô, ma seŋ iŋ su ŋagahô ŋambwa. 9 Têŋ ndoc ŋgac sac dau meŋ, naŋ Sadaŋ oc kêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu kôm gêŋ dalô atu-tu, ma gêŋ ti ŋaclai, ma êŋsau bu Anötö ndê ŋaclai kôm gêŋ dau. 10 Iŋ oc kôm gêŋ sac daêsam ma êŋsau lau naŋ sêsa lêŋ sêniŋga-ŋga. Ŋac lau dau sêtec Anötö ndê yom ŋandô, naŋ tôm bu tôc seŋ dandöc taŋli-ŋga asê têŋ ŋac. 11 Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö oc hu ŋac siŋ bu Sadaŋ êŋsôŋ ŋac, e sêkêŋ whiŋ yom tasaŋ. 12 Ma lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ yom ŋandô dom, ma atac ŋayham atu tu lêŋ sac-ŋga, naŋ oc sêtap si ŋagêyô sac sa, têŋ Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga.

Anötö kêyaliŋ iŋ ndê lau sa gwanaŋ

13 O asidôwai naŋ Pômdau tac whiŋ mac ndu andô, yac mba ŋalôm kac yac bu anem daŋge Anötö tu mac-ŋga tôm bêc hoŋ. Ŋahu bu têŋ têm ŋamata-ŋga andô iŋ kêyaliŋ mac sa gwanaŋ, bu atap iŋ ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa. Ma gêŋ dau ŋandô sa bocdec bu, kwahic dec mac akêŋ whiŋ yom ŋandô, ma Ŋalau Dabuŋ kôm gweleŋ yêc mac nem ŋalôm bu êmasaŋ mac ati lau dabuŋ. 14 Anötö kêgalêm mac sa bu awêkaiŋ mwasiŋ dinaŋ, ma bu atap yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋawasi atu sa. Ma mac atap galem dau sa têŋ ndoc iŋ kêkiŋ yac bu ahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ mac naŋ. 15 Bocdinaŋ asidôwai, alhac ŋaŋga. Yom ŋandô hoŋ naŋ yac ac dulu têŋ mac ŋa whaŋsuŋ me ato sip bapia, naŋ akôc dôŋ ma aŋkuc ŋapep.

Pol teŋ mbec pi ŋac

16-17 Yac ateŋ yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi lu Damaŋ Anötö bu kôm mac nem ŋalôm tigahô, ma puc mac dôŋ bu akôm mêtê ti asôm yom ŋayham eŋ. Anötö dau iŋ tac whiŋ yac ndu andô ma iŋ gic bata mwasiŋ ŋayham naŋ ŋa-ŋandô dakêŋ bataŋ dambo, ma mwasiŋ dau oc puc yac neŋ ŋalôm dôŋ tôm bêc hoŋ.

3

Pol tac whiŋ bu sêteŋ mbec tu iŋ ti ndê lau-ŋga

1 Asidôwai, aneŋ yom daŋ yêc bu wandac mac bocdec bu. Ateŋ mbec tu yac-ŋga, tu bu Pômdau ndê ŋawaê tiapa tôm gameŋ hoŋ-ŋga ma bu lau sêtoc yom dau sa, tôm mac atoc sa. 2 Ma ateŋ mbec bu Anötö êŋgaho yac su yêc lau sac amba. Bu lau daêsam sêkêŋ whiŋ Pômdau dom, ma sêkêŋ kisa yac. 3 Tigeŋ Pômdau oc hu yac siŋ dom. Iŋ oc puc mac dôŋ ma yob mac tu ŋgac sac Sadaŋ-ŋga. 4 Ma iŋ kôm yac atac pa su pi mac, dec yac akêŋ whiŋ bu yatu hoŋ naŋ yac akêŋ têŋ mac, naŋ mac asôc ŋapu kwahic dec, ma oc aŋkuc ŋapaŋ. 5 Yac ateŋ mbec ma andac Pômdau bu whê mac nem gauc sa, e aŋyalê Anötö ndê mêtê atac whiŋ mac-ŋga tidôŋ. Ma yac ateŋ iŋ bu nem mac sa, bu alhac ŋaŋga ma ahôc ŋawapac ti nem atac pa su, tôm Kilisi dau.

Pol kêŋ puc lau oyom dinda

6 Tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, yac bu akêŋ yatu mac asidôwai bocdec bu.

Andic ahê asidôwai oyom hoŋ naŋ sêsôc
yom naŋ yac ac dulu têŋ mac, naŋ ŋapu
dom. 7 Têŋ têm yac ambo awhiŋ mac,
naŋ yac ambo ŋambwa dom, magoc akôm
gweleŋ tu anem dauŋ sa-ŋga. Ma mac
aŋyalê bu iŋ lêŋ solop bu mac aŋkuc yac
mba mêtê dinaŋ andic ŋawaê. 8 Yac akôc
gêŋ daneŋ-ŋga ŋambwa yêc mac dom. Mba!
Yac amlhi dec aŋ. Yac am gweleŋ atu ôbwêc
ma ac bu akôm kwaŋ dauŋ, ma bu akêŋ
ŋawapac têŋ mac nem lau tu sêyob yac-ŋga
dom. 9 Pômdau ndê yom tôc asê bu yac atôm
bu andac mac bu akêŋ gêŋ puc yac dôŋ-ŋga,
ô yac mba gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga. Tigeŋ
yac akôm kwaŋ dauŋ bu atôc lêŋ ŋayham têŋ
mac bu aŋkuc. 10 Ma gauc nem ŋagôliŋ naŋ
yac akêŋ têŋ mac têŋ têm yac ambo awhiŋ
mac, naŋ yêc bocdec bu, “Asa naŋ tec bu
kôm gweleŋ, naŋ neŋ gêŋ dom.”
11 Yac aŋgô ŋawaê pi mac nem lau oyom
ŋatô, dec ato yom dinaŋ. Ŋac lau dau sem
gweleŋ amaŋ-ŋga dom, magoc sem gweleŋ
whaŋsuŋ-ŋga hôc gêlêc, ma sêuŋ lau ŋatô
si yom sa sêtôm andu. 12 Lau kaiŋ dinaŋ
yac bu akêŋ yatu ti anem la ŋac tu Pômdau
Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, bu sêhu lêŋ oyom-
ŋga dau siŋ, ma sênem gweleŋ tu sêkôm kwa
dau-ŋga.
13 O asidôwai, alhac ŋaŋga ma lic kam sa
tu akôm mêtê ŋayham-ŋga dom. 14 Asa naŋ
bu sôc yom naŋ yac ato sip bapia dindec
ŋapu dom, naŋ tamtiŋ iŋ ŋapep. Ambo ahê
iŋ, e iŋ êŋyalê iŋ ndê giso ma maya dau.
15 Alic iŋ gitôm nem ŋacyo dom, magoc akêŋ
puc iŋ tôm mac nem asidôwa daŋ.

Yom ndic bata-ŋga

16 Pômdau whiŋ mac hoŋ. Iŋ Yom Malô
Ŋadau dau kêŋ mac nem atac timalô pi gêŋ
hoŋ ma tôm bêc hoŋ.
17 Aö Pol dauŋ gato yom ŋambu-ŋga din-
dec, bu wakêŋ neŋ acsalô têŋ mac. Aö gato
yom bocdinaŋ ŋa aö dauŋ amaŋ, sip aneŋ
bapia hoŋ tôm aneŋ ŋadôhôŋ.
18 Mwasiŋ akêŋ Pômdau Yisu Kilisi têŋ
mac hoŋ.

Pol ndê bapia ŋamata-ŋga têŋ Timoti

Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Timoti iŋ ŋgac gameŋ Galesia-ŋga, naŋ ndê malachu Listra. Timoti damba iŋ ŋgac Grik-ŋga, ma dinda iŋ awhê Israel-ŋga naŋ kêŋ whiŋ Yisu (2 Tim 1:5). Têm daêsam Timoti kêsêlêŋ whiŋ Pol ma kôm gweleŋ whiŋ iŋ (Rom 16:21, Apo 16-20). Tiŋambu Timoti yob lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Epesas, ma Pol to bapia dindec têŋ iŋ têŋ ndoc dinaŋ. Iŋ kêkiŋ bapia dau têŋ Timoti, magoc to yom daêsam naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ ŋawaê.

Pol kêŋ puc Timoti tu kêdôhôŋwaga tasaŋ-ŋga. Iŋ töc bu mboe ŋac oc sêkôm lau si sêkêŋ whiŋ tisac. Iŋ gêm la Timoti bu yob ndê lêŋ ti sakiŋ ŋapep bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêlic ma sêŋkuc. Ma iŋ tôc lêŋ ŋayham-ŋayham naŋ gic waê lau bata ti lau naŋ sem akiŋ ti sêyob gôlôwac dabuŋ.

Pol gic hu ndê bapia têŋ Timoti

1 Aö Pol, Yisu Kilisi ndê †aposel, gato bapia dindec. Anötö naŋ gêm yac si, lu Yisu Kilisi sic atu yom ma sêŋyaliŋ aö sa, dec gati aposel. Yisu dau, iŋ ti gêŋ ŋayham hoŋ naŋ dakêŋ bataŋ, naŋ ŋadau. 2 Aö gato yom dindec têŋ am Timoti, naŋ aö galic am gitôm aö atuŋgac ŋandô, tu am nem kêŋ whiŋ-ŋga. Mwasiŋ ti tawalô ma yom malô têŋ am, akêŋ Damaŋ Anötö lu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi.

Yom pi kêdôhôŋwaga tasaŋ

3 Têŋ ndoc aö gatêŋ gameŋ Masedonia-ŋga ga, naŋ aö gateŋ am bu gacgeŋ mbo malac Epesas, bu kêŋ yao lau naŋ sêndôhôŋ yom tasaŋ bu sêhu siŋ. 4 Ma bu sôm têŋ ŋac bu sêhu miŋ akwa ŋambwa-ŋambwa siŋ, ma yom daêsam naŋ êlêmê sêsôm pi apai ti puŋgaci si ŋaê, naŋ sêhu siŋ bocdinaŋ. Yom kaiŋ dinaŋ kôm lau atac lu-lu, ma sêhu lêŋ ŋayham sem akiŋ Anötö ti sêkêŋ whiŋ iŋ-ŋga siŋ. 5 Aö gateŋ am bu ndic yao lau dau bu sêhu si yom tasaŋ hoŋ siŋ, tu bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sêsap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ. Mêtê dau datap sa yêc lau ti ŋalôm ŋawasi, naŋ sêmbo ti atac pa su tu ŋac si lêŋ gitêŋ-ŋga, ma sêkêŋ whiŋ ŋaŋga. 6 Lau ŋatô sêhu lêŋ dau siŋ su ma sêsap yom ŋambwa-ŋambwa dôŋ. 7 Ŋac atac whiŋ bu sêndôhôŋ Anötö ndê yomsu têŋ lau, ma sêkôm gêŋ dau ti licwalô eŋ sêmbo. Tigeŋ ŋac sêŋyalê yom dau ŋahu ŋandô dom.

8 Yac bu neŋ gauc sa pi Anötö ndê yomsu ŋa-gweleŋ ti ŋahu ŋapep, dec oc dalic bu yomsu dau iŋ gêŋ ŋayham. 9 Ma taŋyalê bu yomsu naŋ Anötö kêŋ têŋ Moses, naŋ gic waê lau gitêŋ dom. Magoc iŋ ndê yomsu gic waê lau kaiŋ bocdec. Lau wachuc dinda naŋ sêtec bu sêsôc yomsu dau ŋapu, lau naŋ sêtec Anötö ti ndê gêŋ dabuŋ hoŋ, ma sêsap mêtê sac ti mêtê ŋadômbwi dôŋ. Ma lau naŋ sic dindai ti dambai me lau ŋatô ndu-ŋga. 10 Ma yomsu dau gic waê lau naŋ sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga ti mêtê naŋ so pwac naŋ Anötö kêmatiŋ tu awhê lu ŋgac sênem dau-ŋga, ma lau naŋ sêŋgaho lau ma sêkêŋ têŋ lau ŋatô semlhi ŋac sêti lau akiŋ ŋambwa, lau tasaŋ, ma lau naŋ sêsôm yom tasaŋ yêc lau sêmatôc yom-ŋga aŋgô-ŋga. Aêc! Anötö ndê yomsu gic waê lau bocke naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ so yom pi lêŋ solop naŋ yac tandôhôŋ. 11 Ma lêŋ solop dau kêkuc ŋawaê ŋayham naŋ Anötö kêŋ sip aö amaŋ bu wandôhôŋ têŋ lau. Ma ŋawaê dau tôc iŋ ndê waê ti ŋaclai ma ŋawasi asê têŋ yac.

Pol gêm daŋge Pômdau tu tawalô iŋ-ŋga

12 Aö wanem daŋge yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi, naŋ kêŋ ŋaŋga têŋ aö, bu iŋ gêlic aö gitôm bu wakôm iŋ ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, dec kêyaliŋ aö sa bu wanem akiŋ iŋ. 13 Aö ŋgac naŋ muŋ-ŋga gasôm yom sac sambuc pi Yisu ti ndê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma gakêŋ kisa ŋac ma gac lau ŋatô. Magoc Yisu Kilisi gêlic bu aö neŋ gauc sa dom, ma gakêŋ whiŋ iŋ su dom, dec gakôm gêŋ dinaŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec iŋ tawalô aö ma gêm aneŋ ŋalôm kwi. 14 Yac neŋ Pômdau kêsalê aö ahuc ŋa iŋ ndê mwasiŋ, dec mêtê dakêŋ whiŋ-ŋga ti mêtê atac whiŋ-ŋga naŋ gic lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi ŋawaê, naŋ iŋ kêŋ têŋ aö.

15 Yom dec aö bu wasôm, iŋ yom ŋandô
ma yom ŋayham bu lau hoŋ sêkôc sa ma
sêkêŋ whiŋ. Ma yom dau bocdec, “Yisu
Kilisi sip nom meŋ bu nem lau naŋ sêkôm
mêtê sac, naŋ si.” Yom dau gic waê aö dauŋ
solop, bu muŋ-ŋga aö ŋgac gakôm sac-ŋga
gahôc gêlêc lau hoŋ su. 16 Ma bocdinaŋ dec
Yisu Kilisi tawalô aö ŋgac sac dec, tu bu lau
hoŋ sêlic ŋalêŋ naŋ iŋ hê yom malô sa têŋ
aö, ma kêŋ ŋasawa têŋ aö bu wanem neŋ
ŋalôm kwi. Ma lau naŋ bu sêkêŋ whiŋ iŋ,
ma sêtap seŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa, naŋ
oc tôm bu sêtap iŋ ndê tawalô sa, ŋalêŋ tigeŋ
tôm aö gatap sa.

17 Yac neŋ Anötö iŋ Kiŋ atu naŋ mbo
titêm-titêm, ma oc pacndê dom. Ŋamalac
daŋ sêlic iŋ aŋgô su dom, magoc iŋ tigeŋ
iŋ Anötö ŋandô. Tu yom hoŋ dinaŋ-ŋga dec
tampiŋ iŋ, ma dapo iŋ ndê waê sa, kwahic
dec ma nditôm bêc hoŋ. Yomandô!

Pol puc Timoti dôŋ bu lhac ŋaŋga

18 Aneŋ balê Timoti. Muŋ-ŋga lau sêkêŋ
whiŋ-ŋga ŋatô sêlhac sêtôm propet ma sêhoc
yom asê pi am. Kwahic dec aö bu wanem
la am bu gauc nem lau dau si yom ŋapaŋ,
bu puc am dôŋ bu lhac ŋaŋga, ma ndic siŋ
ŋaŋga tu Anötö ndê yom ŋandô-ŋga. 19 Kôc
nem kêŋ whiŋ dôŋ, ma atac pa su tu am
nem lêŋ naŋ am sa mbo Anötö aŋgô-ŋga.
Lau ŋatô sêtec yom ŋandô, ma bocdinaŋ
dec ŋac si sêkêŋ whiŋ giŋga su, gitôm waŋ
naŋ gwêc gic popoc pi hoc gi. 20 Gauc nem
Himeneus lu Aleksanda, ŋgac lu naŋ sêtec
yom ŋandô dec kamasuc iŋlu su sêsip Sadaŋ
amba, tu bu sêŋyalê si giso, ma sêsôm yom
sac pi Anötö tiyham dom.

2

Ŋagôliŋ dateŋ mbec-ŋga

1 Gêŋ ŋamata-ŋga aö bu wateŋ am bu
êmgilí lau sêkêŋ whiŋ-ŋga pi lêŋ dateŋ
mbec-ŋga. Sôm têŋ ŋac bu sêteŋ mbec tu lau
hoŋ-ŋga, ma sênem daŋge Anötö tu ŋac-ŋga.
Gêŋ bocke naŋ sêpônda, naŋ sêndac Anötö,
ma sênem lau ŋatô awha têŋ iŋ. 2 Aö atac
whiŋ bu sêteŋ mbec tu kiŋ ma lau hoŋ naŋ
sem gôliŋ yac-ŋga, bu sênem gôliŋ yac ŋapep
e dambo ti yom malô, ma datoc Anötö sa
ti dasa neŋ lêŋ hoŋ dabuŋ eŋ. 3 Mbec kaiŋ
dinaŋ iŋ gêŋ ŋayham, ma yac neŋ Anötö naŋ
gêm yac si, naŋ gêlic ŋayham. 4 Bu Anötö
tac whiŋ bu lau hoŋ sêŋyalê yom ŋandô
pi Yisu, e sêkêŋ whiŋ ma sêtap Anötö ndê
mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa. 5 Yac taŋyalê
bu Anötö tigeŋ dê mbo, ma ŋgac nem siliŋ-
ŋga tigeŋ mbo Anötö ma lau nom-ŋga ŋalhu,
iŋ Yisu Kilisi dau. 6 Iŋ ŋgac naŋ kêŋ dau
ma mbac ndu bu nemlhi lau hoŋ si sac
ŋatôp, ma êŋgapwêc ŋac su yêc sakiŋ mêtê
sac-ŋga. Gêŋ dau meŋ sa tôm ŋandoc naŋ
Anötö kêmatiŋ tidôŋ muŋ su, ma tôc Anötö
ndê lêŋ nem lau si-ŋga asê. 7 Ma iŋ kêyaliŋ
aö sa gati iŋ ndê ŋgac aheŋ-ŋga ti iŋ ndê
aposel, bu wandôhôŋ yom ŋandô naŋ yac
lau dakêŋ whiŋ-ŋga hoŋ dasap dôŋ, naŋ têŋ
†lau gameŋ apa-ŋga. Aö gasôm yomandô,
aö kasau dom.

8 Aö tac whiŋ bu lau sêhôc amba sa ma
sêteŋ mbec tôm gameŋ sambob. Magoc ŋac
sêyob dau bu sêsa si lêŋ dabuŋ eŋ. Asa naŋ
atac ŋandê têŋ lau me sôm lau ŋatô, naŋ hôc
amba sa ma teŋ mbec dom.

Lauwhê sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

9 Aö tac whiŋ bu lauwhê sêhêgo dau êŋlêc
tu ŋakwê ŋayham-ŋayham bu sêsôc-ŋga dom.
Whê ŋac si gauc sa pi ŋakwê ŋaôli atu-tu
ma gôlôŋ ŋayham gitôm gol me kôm, ma pi
mêtê sênem bocbiŋ kêclauŋ-ŋga, bu gêŋ hoŋ
dinaŋ iŋ gêŋ ŋambwa-ŋga yêc Anötö aŋgô-
ŋga. 10 Awhê asa naŋ sôm bu nem akiŋ
Anötö, naŋ bu kôm mêtê ŋayham, dec mêtê
dau gitôm iŋ ndê ŋakwê ti gôlôŋ ŋayham.

11 Têŋ ndoc lau sêkac sa tu sêlic om-ŋga,
naŋ aö tac whiŋ bu lauwhê sênem dau
dôŋ ma sêkêŋ daŋga Anötö ndê yom ŋapep,
ma sêsôc lauŋgac ŋapu. 12 Aö atac whiŋ
bu lauwhê sênem dau dôŋ, ma gakêŋ yao
bu ŋac sêndôhôŋ me sênem gôliŋ lauŋgac
dom. 13 Bu Anötö kêmasaŋ Adam muŋ,
goc kêmasaŋ Ewa kêkuc iŋ. 14 Ma Sadaŋ
kêsau Adam muŋ dom, iŋ kêsau Ewa e iŋ
kêgilì Anötö ndê yom ma kôm sac. 15 Magoc
tiŋambu awhê daŋ kôc Anötö ndê †Ŋgac
Nem Lau Si-ŋga, ma oc tôm bu lauwhê sêtap
Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa tu
ŋgac dinaŋ-ŋga, ma tu ŋac sêsap mêtê dakêŋ
whiŋ-ŋga ti atac whiŋ-ŋga dôŋ, ma sem
dabuŋ dau ma sêsa si lêŋ ti gauc ŋayham eŋ.

3

Yom pi gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ

1 Yom dindec iŋ yom ŋandô. Asa naŋ tac
whiŋ bu ti gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ,* naŋ
atac whiŋ gweleŋ ŋayham daŋ. 2 Bocdinaŋ
ŋgac naŋ bu yob gôlôwac dabuŋ, naŋ yob
dau ŋapep, ma sa ndê lêŋ gitêŋ e lau daŋ
gitôm dom bu sêpu iŋ. Iŋ nem awhê tigeŋ,
ma kôm gêŋ hoŋ ti gauc ŋawa. Alic bu iŋ
ŋgac kaiŋ bocdec. Iŋ ŋgac kôc lau sa ti
êmwasiŋ ŋac-ŋga, ma ŋgac ti gauc gitôm bu
êndôhôŋ lau. 3 I ŋ ŋgac nôm gêŋ êŋiŋ iŋ-
ŋga dom, ma ŋgac tac ŋandê-ŋga me ŋgac
sôm lau-ŋga dom. Iŋ ŋgac malô ma iŋ
atac whiŋ mone kêlêc dom. 4 Ŋgac naŋ
bu yob gôlôwac dabuŋ, naŋ yob dau ndê
balêkoc ŋapep e sêsôc iŋ ŋapu ma sêtoc iŋ sa.
5 Ŋamalac daŋ naŋ tôm dom bu nem gôliŋ iŋ
dau ndê gôlôwac, naŋ oc tôm dom bu nem
gôliŋ Anötö ndê gôlôwac bocdinaŋ. 6 Ma
ŋgac naŋ gêm dau kwi ma kêŋ whiŋ ŋasawa
apê eŋ, naŋ akêŋ iŋ yob gôlôwac dabuŋ
dom. Bu mboe iŋ oc toc dau sa e Anötö kêŋ
ŋagêyô têŋ iŋ, gitôm iŋ kêŋ têŋ Sadaŋ. 7 Alic
bu iŋ ŋgac naŋ gôlôwac dabuŋ ti lau naŋ
sêmbo gôlôwac ŋalôm dom, naŋ hoŋ sêlic iŋ
ŋayham. Ma bocdinaŋ gitôm dom bu lau
daŋ sêpu iŋ, ma Sadaŋ oc tôm dom bu ku iŋ
dulu.

8 Ma lau naŋ bu sênem akiŋ gôlôwac
dabuŋ,† naŋ bocdinaŋ. Ŋac lau naŋ sêsa
lêŋ gitêŋ eŋ ma tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ sêtoc
ŋac sa. Ŋac lau tasaŋ dom, magoc sêsôm
yom ŋandô eŋ. Ŋac lau sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-
ŋga dom, ma lau naŋ sêŋsalê lêŋ daêsam
tu sêtap awa sa-ŋga dom. 9 Yom ŋandô
dakêŋ whiŋ-ŋga naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ
sêsap dôŋ ŋaŋga, ma sêsa lêŋ gitêŋ eŋ tu
bu sêmbo Anötö aŋgô-ŋga ti atac pa su eŋ.
10 Bocdinaŋ lau naŋ mac bu akêŋ ŋac tu
sênem akiŋ gôlôwac dabuŋ-ŋga, naŋ aŋsahê
ŋac si lêŋ ti sakiŋ muŋ, ma lau naŋ si giso
mbasi, naŋ goc sêkôc gweleŋ dau. 11 Yom
kaiŋ tigeŋ hêganôŋ lau dau si lauwhê. Ŋac
lauwhê ti lêŋ solop naŋ lau hoŋ sêtoc ŋac
sa. Ŋac sêyob si whasuŋ bu sêsôm yom
bambaliŋ pi lau ŋatô dom, lauwhê gauc
ŋawa, m a lauwhê naŋ lau hoŋ sêkêŋ whiŋ
bu gêŋ bocke naŋ sêkêŋ sip ŋac amba, naŋ
ŋac oc sêyob ŋapep eŋ. 12 Ŋgac bocke naŋ bu
nem akiŋ gôlôwac dabuŋ, naŋ nem awhê
tigeŋ ma nem gôliŋ iŋ ndê awhê ti balêkoc
ŋapep. 13 Lau naŋ sem akiŋ ŋapep, naŋ oc
sêtap waê ŋayham sa, ma ŋac oc sêlhac ŋaŋga
ma atac l u-lu dom tu ŋac si sêkêŋ whiŋ Yisu
Kilisi-ŋga.

Pol whê ndê bapia ŋahu sa

14-15 Aö gakêŋ bataŋ bu ŋasawa sauŋ aö oc
watêŋ am waloc. Magoc aö gakôc gauc gi
lu gi lu, bu mboe gweleŋ daŋ oc hê aö dôŋ,
ma boc-dinaŋ dec gato bapia dindec têŋ
am. Ma gato yom hoŋ dindec bu wawhê
am nem gauc sa pi lêŋ solop tu yac gôlôwac
dabuŋ taŋkuc-ŋga. Bu yac dati Anötö Tali
Ŋadau ndê gôlôwac dabuŋ ma yac datôm
alhö ŋaŋga bu tambalaŋ iŋ ndê yom ŋandô.

Yom tampiŋ Kilisi-ŋga

16 Ma yac lau naŋ tam akiŋ Anötö, naŋ
dakêŋ whiŋ yom pi Kilisi, naŋ ŋahu atu ma
sip ŋalôm gi. Yomandô! Bu yac dakêŋ whiŋ
yom bocdec bu:

Iŋ sip nom meŋ ti ŋamalac.
Ŋalau Dabuŋ whê iŋ sa ma tôc asê bu iŋ
ŋgac gitêŋ.
Ma aŋela sêlic iŋ.
Lau sêhoc ŋawaê ŋayham asê pi iŋ yêc nom
ŋagameŋ hoŋ.
Ma lau sêkêŋ whiŋ iŋ yêc gameŋ sambob.
Ma Anötö kôc iŋ sa, mbu têŋ iŋ ndê
gameŋ ŋawasi-ŋga gi.

4

Lau oc sêhu yom ŋandô siŋ

1 Ŋalau Dabuŋ tôc asê yêc awê bu têŋ
têm ŋambu-ŋga, lau ŋatô oc sêhu yom ŋandô
dakêŋ whiŋ-ŋga siŋ. Ma ŋac oc sêŋkuc
Sadaŋ ndê ŋalau sac ti ŋac si yom tasaŋ.
2 Lau tasaŋ oc sêmeŋ ma sêndôhôŋ yom

* **3:1:** Yêc 3:1-7 Pol to yom pi gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ. Yêc Yom Grik iŋ to episkopos, naŋ danem kwi bu 'ŋgac ŋamata-ŋga' me 'hetman.' Lau ŋatô sem kwi bu 'Bisop.' Bocdinaŋ Pol ndê yom hêganôŋ gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ hoŋ gitôm Bisop me Siots Presiden me gêyobwaga. † **3:8:** Yêc 3:8-13 Pol to yom pi lau bocke naŋ bu sênem akiŋ gôlôwac dabuŋ. Yêc Yom Grik iŋ to diakonoi, naŋ danem kwi bu 'lau akiŋ.' Bocdinaŋ yom dau gic waê lau naŋ bu sênem akiŋ gôlôwac dabuŋ, gitôm pasto (ŋgacsakiŋ), ma lau bata (ol elda), ma dabuŋwaga.

tasaŋ dau e sêtim lau ŋatô ma sêhu yom ŋandô siŋ. Lau tasaŋ dinaŋ sêkôm gêŋ dau ti atac pa su, ŋahu bu Sadaŋ pôc ŋac si gauc ahuc e sêŋyalê si giso dom. 3 Ŋac sêkêŋ yao bu lauwhê ma ŋgac sênem dau dom, ma sic yao ŋac bu sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga ŋatô dom. Magoc yac lau naŋ dakêŋ whiŋ ma taŋkuc yom ŋandô, naŋ taŋyalê bu Anötö kêŋ gêŋ daneŋ-ŋga dau bu yac daneŋ ti danem daŋge iŋ. 4 Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ gêŋ ŋayham ma bocdinaŋ datec dom. Dakôc sa ma danem daŋge iŋ. 5 Anötö ndê yom ma mbec naŋ dateŋ, naŋ gitôm bu kôm gêŋ hoŋ ti dabuŋ.

Pol gêm la Timoti

6 Am bu whê yom hoŋ dindec sa têŋ am nem asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga, dec am oc ti Yisu Kilisi ndê ŋgac akiŋ-ŋga ŋayham. Tôm am kôm e meŋ têŋ kwahic dec, sap yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga dôŋ, ma daŋam wambu yom ŋayham naŋ yac ac dulu têŋ am, bu gêŋ dau oc puc am dôŋ bu lhac ŋaŋga tôm bêc hoŋ. 7 Ma miŋ ŋambwa naŋ lau andô naŋ sem gauc Anötö, naŋ sic dulu têŋ lau wakuc, ma yom ŋasawa-ŋga hoŋ, naŋ am tec yêc-ŋga. Yob daôm nem lêŋ ŋapep, ma timêtê daôm tu bu ti Anötö ndê ŋgac gitêŋ-ŋga. 8 Lau naŋ sêtimêtê dau ŋamlic tu sêtap licwalô sa tu gêŋ nom-ŋga-ŋga, naŋ oc nem ŋac sa ŋandô dom. Magoc yac bu datimêtê dauŋ tu dasa Anötö ndê lêŋ gitêŋ-ŋga, oc nem yac sa ŋandô. Oc nem yac sa têŋ kwahic dec, ma têŋ têm ŋambu-ŋga bocdinaŋ.

9 Yom dec aö bu wasôm, iŋ yom ŋandô ma yom ŋayham tu lau hoŋ sêkôc sa ma sêkêŋ whiŋ-ŋga. 10 Anötö Tali Ŋadau kêmasaŋ lêŋ bu nem lau hoŋ si, ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ sêtap lêŋ dau sa su. Bocdinaŋ yac dakêŋ bataŋ bu oc datap yom dau ŋa-ŋandô sa, dec dalhac ŋaŋga ti dakôm gweleŋ bu dapuc yom dau dôŋ.

11 Êmdôhôŋ yom hoŋ dindec ma ndic atu lau bu sêsôc ŋapu. 12 Yob daôm bu kôm nem gêŋ hoŋ ŋapep, ma lau daŋ oc sêpu am bu am balê wakuc dom. Yob nem lêŋ mbo-ŋga, sôm yom ŋayham eŋ, sap mêtê atac whiŋ lau ti kêŋ whiŋ-ŋga dôŋ ŋaŋga, ma sa nem lêŋ gitêŋ bu tôc dôhôŋ ŋayham têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêlic ma sêŋkuc. 13 Kêŋ daôm sambuc bu nem akiŋ Anötö e tôm aö wahôc asê am. Sam iŋ ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ asê têŋ lau, nem mêtê ŋac, ma êmdôhôŋ ŋac.

14 Muŋ-ŋga, têŋ ndoc lau bata sêkêŋ amba sac am, naŋ ŋac si daŋ tisa gitôm propet, ma hoc yom asê pi mwasiŋ naŋ Ŋalau Dabuŋ oc kêŋ têŋ am, tu kôm Anötö ndê gweleŋ-ŋga. Kwahic dec aö bu wapuc am dôŋ bu kôm nem gweleŋ ŋapaŋ ŋa mwasiŋ dinaŋ ŋa-ŋaclai. 15 Kôc aneŋ yom dindec sa ma kôm ŋandô sa. Kêŋ nem ŋalôm sambuc tu kôm Anötö ndê gweleŋ-ŋga, ma lau hoŋ oc sêlic am nem gweleŋ ŋa-ŋandô yêc awê. 16 Yob daôm nem lêŋ ti yom naŋ am kêdôhôŋ têŋ lau, naŋ ŋapep. Sap lêŋ ŋayham ti yom ŋandô dôŋ ma lhac ŋaŋga, ma am bu kôm bocdi-naŋ, dec am oc tap Anötö ndê mwasiŋ nem am si-ŋga ŋa-ŋandô sa, ma lau naŋ sêkôc am nem yom sa, naŋ bocdinaŋ.

5

1 Am bu nem la ŋamalac andô daŋ, naŋ goc sôm yom ŋaŋga têŋ iŋ dom. Sôm yom tôm am bu sôm têŋ am daôm damam. Ma nem la balêi wakuc tôm am bu kôm têŋ am daôm nem asimi. 2 Lic lauwhê atu-tu tôm am daôm dinam, ma bawhêi nditôm am lhômwêi, ma kôm mêtê ŋawasi eŋ têŋ ŋac.

Yom pi lauwhê sawa

3 Lauwhê sawa naŋ si lau mba tu sênem ŋac sa-ŋga, naŋ toc ŋac sa ŋapep ma nem ŋac sa. 4 Magoc awhê sawa daŋ bu ndê balêkoc me puŋgaci ti puwêi sêmbo, goc gweleŋ sênem iŋ sa-ŋga yêc ŋac amba. Ŋalêŋ dinaŋ ŋac si lêŋ sênem akiŋ Anötö-ŋga oc nem ŋandô, ma sêô sakiŋ naŋ dinda ti dambai ma pui sêkôm têŋ ŋac muŋ su. Ma lêŋ dinaŋ gic Anötö tandô ŋayham. 5 Magoc awhê sawa daŋ naŋ mbo tawasê ma pônda lau tu sênem iŋ sa-ŋga, naŋ oc teŋ mbec ôbwêc ma ac, ma takwê Anötö bu nem iŋ sa. 6 Awhê sawa naŋ êlêmê po dau sa ŋa gêŋ ŋayham-ŋayham nom-ŋga, naŋ gitôm awhê batê daŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga.

7 Am whê yom dindec sa têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ, bu sêsa si lêŋ ŋapep e lau daŋ sêtôm dom bu sêŋgôliŋ yom pi ŋac. 8 Asa naŋ sôm bu iŋ kêŋ whiŋ Yisu, magoc gêm dinda lu damba me iŋ dau ndê lau sa dom,

naŋ tôc asê bu iŋ ndê kêŋ whiŋ iŋ gêŋ tasaŋ, ma kôm mêtê sac sambuc hôc gêlêc lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ si mêtê sac su.

9 Mac bu akêŋ awhê sawa daŋ ndê ŋaê sip lauwhê sawa si ŋadênaŋ,* goc gauc nem gêŋ bocdec. Iŋ bu ndê yala hôc gêlêc 60 su, naŋ goc gitôm bu mac akêŋ iŋ ndê ŋaê sip lauwhê sawa si ŋadênaŋ. Ma alic bu iŋ awhê naŋ sap iŋ nakweŋ dôŋ ŋapep têŋ ndoc iŋ mbo tali. 10 Ma iŋ awhê naŋ lau hoŋ sêtoc iŋ sa bu iŋ awhê kôm mêtê ŋayham-ŋga. Iŋ yob ndê balêkoc ŋapep, iŋ awhê kôc lau sa ti êmwasiŋ ŋac-ŋga, ma iŋ gêm akiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, gitôm iŋ kêgwiniŋ dau ma kêgwasiŋ ŋac gahi. Ma iŋ awhê naŋ êlêmê gêm lau ti ŋawapac sa, ma kôm gweleŋ ŋayham daêsam whiŋ bocdinaŋ. Awhê sawa naŋ ndê lêŋ ŋayham gitôm dinaŋ, naŋ akêŋ iŋ ndê ŋaê sip lauwhê sawa si ŋadênaŋ.

11 Magoc lauwhê wakuc naŋ sêti lauwhê sawa, naŋ akêŋ ŋac si ŋaê sip ŋadênaŋ dom. Têŋ ŋamata-ŋga ŋac oc sêkêŋ si atac whiŋ ma sêmatiŋ pwac bu sênem akiŋ Kilisi, magoc mboe ŋasawa sauŋ ŋac oc ŋalôm pwê bu sênem ŋgac tiyham. 12 Ŋac bu sêkôm bocdinaŋ, dec tôm ŋac sic si pwac dinaŋ popoc ma sêkôm giso atu. 13 Ma gêŋ ŋatô whiŋ. Lauwhê sawa wakuc ŋatô sêsa lêŋ oyom-ŋga e tidôŋ ŋac. Ŋac atac whiŋ bu sêŋsêlêŋ sêlom-sêlom andu, ma sêsec gameŋ ti sêuŋ lau ŋatô si yom sa. Ŋac sêsôm yom daêsam so yom ŋayham dasôm-ŋga. 14 Tu dinaŋ-ŋga dec aö êlêmê gakêŋ ŋagôliŋ têŋ lauwhê sawa wakuc bu sênem ŋgac tiyham, sêkôc balêkoc, ma sêyob si andu ti si lau. Ma bocdinaŋ oc nditôm dom bu yac neŋ ŋacyo daŋ sôm yom bu pu yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga neŋ lêŋ. 15 Aö gasôm yom dinaŋ, ŋahu bu lauwhê sawa ŋatô sêhu Anötö siŋ su, ma sêsa Sadaŋ ndê lêŋ.

16 Mac lauwhê naŋ akêŋ whiŋ Yisu, naŋ aŋgô. Awhê sawa daŋ bu mbo mac nem toŋ, dec mac anem iŋ sa andic ŋawaê. Ma bocdinaŋ oc kêŋ ŋawapac têŋ gôlôwac dabuŋ dom, ma lauwhê sawa naŋ sêpônda dau ŋandô, naŋ gôlôwac dau oc tôm bu sênem ŋac sa.

Yom pi lau bata

17 Lau bata naŋ sêkêŋ dau sambuc ma sem gôliŋ gôlôwac dabuŋ ŋapep, naŋ datoc ŋac sa êŋlêc. Ma ŋac naŋ sem mêtê ti sêndôhôŋ lau, naŋ yom dindec hêganôŋ ŋac solop. 18 Gauc nem Anötö ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Têŋ ndoc mac akêŋ makao sêkôm gweleŋ bolom-ŋga, naŋ asô ŋac tôkwa ahuc dom. Sêneŋ bolom ŋatô ô ŋac si gweleŋ. *[Diut 25:4]*

Ma yac neŋ yom daŋ tiyham yêc bocdec, “Asa naŋ bu kôm gweleŋ, naŋ akêŋ iŋ ndê ŋaôli têŋ iŋ ŋapep.” 19 Ŋamalac tigeŋ bu êŋgôliŋ yom pi ŋgac bata daŋ, naŋ am ŋgô iŋ ndê yom dau dom. Magoc lu me tö bu sêpuc iŋ ndê yom dau dôŋ, naŋ goc êmatôc yom dau. 20 Am bu tap sa bu yom ŋandô, dec sôm ŋgac bata dau yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, bu lau sêlic ma sêtöc dau.

Pol gêm la Timoti

21 Yêc Anötö lu Yisu Kilisi ma aŋela naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa, naŋ si aŋgô-ŋga, naŋ wasôm têŋ am bu êmkuc aneŋ yom hoŋ dindec, ma kôm mêtê ŋayham eŋ têŋ lau hoŋ. Lhac whiŋ lau toŋ daŋ, ma lic toŋ daŋ sac dom. 22 Am bu êmyaliŋ lau ŋatô sa tu sêkôm gweleŋ-ŋga, dec êmsahê ŋac si lêŋ muŋ, ma kêŋ amam sac ŋac sep dom. Ma yob daôm bu sa nem lêŋ ŋawasi eŋ. Ndic ahê lau naŋ sêkôm mêtê sac, bu wêkaiŋ ŋac si sac ŋagêyô dom.

23 Nôm bu ŋambwa dom. Nôm wain ŋagec tu am ŋatac-ŋga. Ma oc nem am sa tu am nem gêmbac naŋ kôm am ŋapaŋ-ŋga.

Mêtê hoŋ naŋ lau sêkôm oc meŋ tiawê

24 Lau ŋatô si mêtê sac yêc awê, ma bocdinaŋ ŋac si yom pi undambê gi su, ma Anötö kêmasaŋ ŋagêyô su bu kêŋ têŋ ŋac têŋ têm ŋambu-ŋga. Ma lau ŋatô si sac yêc siŋ dau têŋ kwahic dec, magoc oc meŋ sa tiawê têŋ têm ŋambu-ŋga, ma sêtap si ŋagêyô sa. 25 Ma ŋalêŋ tigeŋ, lau gitêŋ ŋatô si mêtê ŋayham yêc awê. Ma mêtê ŋayham naŋ kwahic dec

* **5:9:** Pol to yom pi lauwhê sawa si ŋadênaŋ, magoc iŋ tôc ŋadênaŋ dau ŋahu tiawê dom. Lau ŋatô gauc gêm bu ŋadênaŋ dau gic waê lauwhê sawa hoŋ naŋ gôlôwac dabuŋ Epesas-ŋga sêyob ti sem sa - alic ŋabatiŋ 16. Ma lau ŋatô gauc gêm bu lauwhê naŋ si ŋaê yêc ŋadênaŋ, naŋ sêkêŋ dau sambuc tu sênem akiŋ Yisu ma gôlôwac dabuŋ-ŋga (ŋabatiŋ 5, 10 ma 11).

yêc awê dom, naŋ oc tôm dom bu yêc siŋ dau ŋapaŋ. Oc sa meŋ tiawê.

6

Yom pi lau akiŋ ŋambwa

1 Sôm têŋ lau akiŋ ŋambwa naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, bu sêsôc si ŋadaui ŋapu, ma sêtoc ŋac sa ŋapep. Ŋac bu sêkôm dom, goc lau naŋ sêlic, naŋ oc sêpu Anötö ndê ŋaê ti yom naŋ yac tandôhôŋ pi iŋ. 2 Ma ŋgac akiŋ daŋ bu ndê ŋadau kêŋ whiŋ Yisu whiŋ, goc sôm têŋ ŋgac akiŋ dau bu toc dau sa têŋ iŋ ndê ŋadau bu iŋlu sêti asidôwa tu iŋlu si sêkêŋ whiŋ-ŋga lec dom. Magoc iŋ nem akiŋ iŋ ndê ŋadau ŋapep eŋ, ŋahu bu iŋ ndê gweleŋ oc nem ndê asidôwa kêŋ whiŋ-ŋga naŋ Anötö tac whiŋ, naŋ sa.

Puc pi lau naŋ sêndôhôŋ yom tasaŋ

Êmdôhôŋ yom hoŋ dindec têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma êmgilí ŋac bu sêŋkuc ŋapep. 3 Ŋamalac daŋ bu êndôhôŋ yom naŋ so aneŋ yom naŋ gato sip bapia dindec, me so yom ŋandô naŋ Pômdau Yisu Kilisi dau kêdôhôŋ, me so yom naŋ tandôhôŋ pi Anötö ndê lêŋ, naŋ tôc asê bocdec bu. 4 Iŋ ŋgac toc dau sa-ŋga, ma kêyalê gêŋ daŋ ŋapep dom. Iŋ tac whiŋ yom agwa-agwa ŋambwa, ma yom naŋ kôm lau sêseŋ dau. Tu yom kaiŋ dinaŋ-ŋga dec lau sem lêmuŋ dau, sic dau, sêsôm yom sac-sac pi dau, ma sêkôc gauc sac pi si asidôwai. 5 Lau kaiŋ dinaŋ si gauc kêŋsôŋ, ma sêseŋ dau ŋapaŋ. Yom ŋandô daŋ yêc ŋac si ŋalôm dom. Ŋac gauc gêm bu lêŋ danem akiŋ Anötö-ŋga ti lêŋ sêtap awa saŋga ŋambwa.

Yom pi lêŋ atac whiŋ mone-ŋga

6 Magoc yac bu danem akiŋ Anötö ma atac ŋayham pi gêŋ bocke naŋ iŋ bu kêŋ têŋ yac, naŋ gitôm datap awa ŋandô sa su. 7 Bu têŋ têm dinaŋi sêkôc yac, naŋ dahôc asê amaŋ sawa, ma dambac ndu ti amaŋ sawa bocdinaŋ. 8 Magoc gêŋ daneŋ-ŋga ti ŋakwê bu yêc yac-ŋga, dec yac atac ŋayham pi gêŋ dau. 9 Lau naŋ atac whiŋ bu sêti lau ti lêlôm, naŋ si atac whiŋ dinaŋ oc ti lêŋ Sadaŋ êntôm ŋac-ŋga, ma ŋac oc sêpeŋ ma sêsip iŋ ndê akô sêndi. Ŋac oc tagatu gêŋ daêsam, ma sêsa lêŋ gauc mbasi-ŋga tu sêtap gêŋ dau sa-ŋga, e kôm ŋac sêtisac ma sêniŋga. 10 Sac daêsam ŋahu yêc lêŋ atac whiŋ mone-ŋga. Lau ŋatô sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ su, ŋahu bu mêtê atac whiŋ mone-ŋga gêm ŋac ahuc sambuc. Ma tu dinaŋ-ŋga dec ŋawapac daêsam tap ŋac sa.

Pol gic yomsu Timoti

11 O Anötö ndê ŋgac, am ŋgô su naŋ. Ndic ahê mêtê sac hoŋ dinaŋ. Êmsahê ŋaŋga bu kôm mêtê gitêŋ ma sa Anötö ndê lêŋ eŋ. Sap nem kêŋ whiŋ ti mêtê atac whiŋ lau-ŋga dôŋ, puc daôm dôŋ bu kôm Anötö ndê gweleŋ ma lic ŋakam sa dom, ma mbo ti nem lêŋ malô eŋ. 12 Lhac ŋaŋga ma ndic siŋ têŋ lêtôm hoŋ naŋ bu ku am nem kêŋ whiŋ dulu. Muŋ-ŋga lê am hoc yom asê yêc lau daêsam aŋgô-ŋga bu am kêŋ whiŋ Yisu Kilisi. Gêŋ dau tôc asê bu am tap Anötö ndê galem ndöc tamli ŋapaŋ-ŋga sa su. Boc-dinaŋ sap galem dau ŋa-ŋandô dôŋ ŋaŋga eŋ. 13 Yêc Yisu Kilisi, naŋ sôm ndê yom asê solop têŋ Pontias Pailot, ma yêc Anötö naŋ kêŋ gêŋ hoŋ sêmbo tali, naŋ aŋgô-ŋga, aö wandic atu am bocdec bu. 14 Yom hoŋ naŋ aö gac atu am, naŋ êmkuc ŋapep, ma sa nem lêŋ solop ti dabuŋ eŋ, e yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi mbu meŋ hôc asê, 15 têŋ ndoc naŋ Anötö kêyaliŋ sa su.

Tampiŋ Anötö dandic ŋawaê. Iŋ tigeŋ iŋ gêŋ hoŋ ŋadau. Iŋ kiŋ hoŋ si Kiŋ, ma pômdau hoŋ si Pômdau. 16 Iŋ mbo titêm-titêm ma oc pacndê dom. Iŋ ndöc ndê ŋawê atu ŋalôm, tôm dom bu ŋamalac daŋ tigasuc ŋawê dau me lic iŋ. Iŋ ndê waê ŋayham ti iŋ ndê ŋaclai atu oc yêc ŋapaŋ. Yomandô!

17 Sôm têŋ lau ti lêlôm bu sêtoc dau sa dom ma takwê ŋac si awa nom-ŋga bu nem ŋac sa lec dom. Bu awa iŋ gêŋ yêc ŋapaŋ-ŋga dom, oc niŋga. Ndic atu ŋac bu takwê Anötö naŋ kêmwasiŋ yac ŋa gêŋ daêsam tu kôm yac atac ŋayham-ŋga. 18 Ma ndic atu ŋac bu sêkôm mêtê ŋayham eŋ têŋ lau hoŋ, ma bu sêkêŋ si awa ti wapa tu bu sênem lau ŋatô sa, ma sêmwasiŋ ŋac-ŋga. 19 Sêkôm bocdinaŋ dec ŋac oc sêpo si awa ŋandô sa yêc undambê tu têm ŋambu-ŋga-ŋga, naŋ ŋac oc sêtap lêŋ ŋandô dandöc taŋli-ŋga sa.

20 O Timoti. Gweleŋ ti yom ŋandô hoŋ naŋ Anötö kêŋ sip am amam, naŋ yob ŋapep eŋ. Ndic ahê lau naŋ sêsap yom

ŋambwa-ŋambwa dôŋ, ma sêndôhôŋ yom naŋ so yom ŋandô. Lau dau gauc gêm bu ŋac sêtap gauc ŋandô sa, magoc mba. 21 Lau naŋ sêkêŋ whiŋ yom tasaŋ dinaŋ, naŋ sêhu si sêkêŋ whiŋ Yisu siŋ su.

Anötö ndê mwasiŋ têŋ mac.

Pol ndê bapia tilu-ŋga têŋ Timoti

Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pol ndöc gapocwalô ndöc Rom, ma kêsahê bu ŋasawa sauŋ oc sêndic iŋ ndu, dec to ndê bapia tilu-ŋga dindec têŋ Timoti. Pol tac whiŋ Timoti ndu andô, ma to bapia dindec bu puc iŋ dôŋ bu lhac ŋaŋga, ma maya dau me töc dau dom bu hoc ŋawaê ŋayham asê. Iŋ tac whiŋ bu Timoti lhac gitôm Yisu ndê ŋgac siŋ-ŋga ŋayham daŋ. Ma Pol gêm la Timoti bu yob dau tu mêtê sac tidau-tidau naŋ oc êŋsôwec tiatu têŋ têm ŋambu-ŋga, ma kêŋ puc iŋ pi kêdôhôŋwaga tasaŋ.

Pol gic hu ndê bapia

1 Aö Pol, naŋ gati Yisu Kilisi ndê †aposel kêkuc Anötö ndê atac whiŋ. Iŋ gic bata bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi oc sêtap seŋ sêndöc tali-ŋga sa, dec kêyaliŋ aö sa gati aposel, bu wahoc yom dau asê têŋ lau. 2 Gato bapia dindec têŋ aneŋ atuŋgac tac whiŋ-ŋga, am Timoti. Mwasiŋ ti tawalô ma yom malô akêŋ Damaŋ Anötö lu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi têŋ am.

Pol puc Timoti dôŋ

3 Aö gam akiŋ Anötö tôm damaŋi sêkôm, ma galhac iŋ aŋgô-ŋga ti atac pa su tu aneŋ lêŋ-ŋga. Ma tôm ôbwêc ti acsalô, aö gauc gêm am yêc aneŋ mbec ŋalôm, ma aö gam daŋge Anötö tu am-ŋga. 4 Aö gauc gêm ndoc naŋ hêclu dahu dauŋ siŋ, ma am taŋ. Tu dinaŋ-ŋga aö tac whiŋ bu walic am tiyham, oc kôm aö atac ŋayham sa. 5 Ma aö gauc gêm am nem lêŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga. Aö kayalê bu am nem pômwê Lois lu dinam Yunis sêkêŋ whiŋ ŋaŋga, ma gakêŋ whiŋ bu am kêkuc iŋlu si lêŋ. 6 Tu dinaŋ-ŋga dec aö bu wateŋ am bu gauc nem Anötö ndê mwasiŋ naŋ am kôc têŋ ndoc aö gakêŋ amaŋ sac am. Lhac ŋaŋga ma kôm gweleŋ ŋa mwasiŋ dau ŋa-ŋaclai, gitôm am kôm ya golom tiatu. 7 Anötö kêŋ ndê Ŋalau têŋ yac, ma bocdinaŋ dec datöc dauŋ tu sake-ŋga? Iŋ kêŋ ndê Ŋalau tu kêŋ ŋaclai têŋ yac, ma tu dambo ti mêtê atac whiŋ lau-ŋga, ma dayob dauŋ neŋ lêŋ-ŋga.

8 Bocdinaŋ mayam daôm tu hoc yom asê pi yac neŋ Pômdau-ŋga dom. Ma mayam tu aö gandöc gapocwalô tu iŋ-ŋga dom. Mba! Lhac ŋaŋga whiŋ aö ma hêclu dahôc ŋawapac tu Yisu ndê ŋawaê ŋayham-ŋga, tôm Anötö dau kêŋ ndê ŋaclai bu puc hêclu dôŋ. 9 Iŋ gêm yac si ma kêgalêm yac sa bu dasa iŋ ndê lêŋ dabuŋ. Iŋ kôm gêŋ dau tu yac neŋ ŋayham daŋ-ŋga dom. Magoc iŋ kôm tu iŋ dau ndê mêtê atac whiŋ ti êmwasiŋ yac-ŋga. Têŋ têm iŋ kêŋ undambê ti nom su dom, naŋ iŋ kêmatiŋ yom tidôŋ bu êmwasiŋ yac tu Yisu Kilisi-ŋga. 10 Ma yac neŋ †Ŋgac Nem Yac Si-ŋga Yisu Kilisi meŋ hôc asê nom su, dec Anötö ndê mwasiŋ dau meŋ tiawê. Ma ŋawaê ŋayham tôc asê bu Yisu Kilisi ku ŋaclai dambac ndu-ŋga dulu, ma iŋ ti yac neŋ seŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga. 11 Ma tu ŋawaê ŋayham dau-ŋga, dec Anötö kêyaliŋ aö sa gati ŋgac aheŋ-ŋga ma aposel, ma kêkiŋ aö bu wandôhôŋ lau. 12 Tu dinaŋ-ŋga dec gahôc ŋawapac dindec. Magoc aö mayaŋ dauŋ dom, galhac ti atac pa su. Ŋahu bu aö gakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, ma aö kayalê iŋ tidôŋ. Ma gakêŋ dauŋ ti neŋ gêŋ hoŋ sip iŋ amba, ma gakêŋ whiŋ bu iŋ gitôm bu yob ŋapep e bêc ŋambu-ŋga.

13 Yom ŋandô naŋ aö kadôhôŋ têŋ am, naŋ kôc dôŋ gitôm dôhôŋ ŋayham bu êndôhôŋ têŋ lau. Ma lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga ti atac whiŋ asidôwai-ŋga, naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga ŋawaê, naŋ am sap dôŋ ŋaŋga. 14 Ŋalau Dabuŋ naŋ mbo yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga neŋ ŋalôm, naŋ puc am dôŋ bu yob yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga naŋ aö gakêŋ sip am amam su.

15 Am kêyalê bu Pigelas lu Hemogene ma lau Esia-ŋga hoŋ naŋ sêmbo malac Rom, naŋ sêhu aö siŋ su. 16 Magoc aö wateŋ Pômdau bu tawalô Onesiporas ti ndê gôlôwac hoŋ, ŋahu bu iŋ gêm aö sa tidim daêsam. Ma iŋ maya tu aö gandöc gapocwalô-ŋga dom. 17 Têŋ ndoc iŋ hôc asê malac Rom, naŋ kêsalê aö ŋaŋga e tap aö sa. 18 Ma am kêyalê su bu têŋ ndoc aö gambo malac Epesas, naŋ iŋ gêm aö sa daêsam. Tu dinaŋ-ŋga aö wateŋ Pômdau bu tawalô iŋ, ma nem iŋ sa têŋ bêc ŋambu-ŋga.

2

1 Bocdinaŋ aneŋ balê, lhac ŋaŋga tôm
Yisu Kilisi ndê mwasiŋ puc am dôŋ. 2 Yom
naŋ aö gahoc asê yêc lau daêsam aŋgô-ŋga,
naŋ am ŋgô su ma kêyalê. Kwahic dec aö bu
wasôm têŋ am bu êmyaliŋ lau ŋatô sa, naŋ
sêsap Kilisi ma yom ŋandô dôŋ ŋaŋga, ma
êmdôhôŋ yom dau têŋ ŋac e sêŋyalê tidôŋ,
goc sêkôm gweleŋ sêwhiŋ am ma sêndôhôŋ
lau ŋatô. 3 Lhac ŋaŋga ma hôc ŋawapac whiŋ
yac, tôm Yisu Kilisi ndê ŋgac siŋ-ŋga ŋayham
daŋ. 4 Ŋgac siŋ-ŋga ŋayham kôc gauc pi iŋ
ndê gweleŋ ndic siŋ-ŋga ŋapaŋ, ma hêgo
dau tu gêŋ ŋatô-ŋga dom. Ŋahu bu iŋ bu
kôm gêŋ hoŋ tôm iŋ ndê ŋadau tac whiŋ.
5 Ma ŋalêŋ tigeŋ, asa naŋ kêti whiŋ lau naŋ
sênti tu sêhôc gêgêlêc dandi-ŋga, naŋ kêti
kêkuc ŋagôliŋ solop. Iŋ bu êŋkuc ŋagôliŋ
dom, dec oc tôm dom bu iŋ kôc ŋaôli naŋ
gic waê ŋgac ŋamata-ŋga. 6 Ma ŋalêŋ solop
bu ŋgac gweleŋ andô kôc gêŋ ŋandô tu neŋ-
ŋga yêc ndê ôm tiŋamata. 7 Kôc gauc pi aneŋ
yom hoŋ dindec, bu Pômdau oc whê am
nem gauc sa pi yom dau ŋahu.

8 Am bu hôc ŋawapac, dec gauc nem Yisu
Kilisi naŋ sa akêŋ Dawid ndê toŋ, naŋ
Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. Ŋawaê
ŋayham naŋ aö gahoc asê, naŋ ŋahu iŋ
dau. 9 Tu ŋawaê ŋayham dau-ŋga, dec gahôc
ŋawapac ma sêsô aö dôŋ ŋa sen gitôm ŋgac
sac daŋ. Ŋac sêsô aö dôŋ, magoc oc tôm
dom bu sêsô Anötö ndê yom dôŋ. 10 Aö galic
ŋayham bu wahôc ŋawapac, tu bu wanem
lau naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa muŋ su, naŋ
sa. Aö bu watôc seŋ têŋ ŋac bu sêtap Anötö
ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa tu Yisu Kilisi-
ŋga, ma sêndöc tali ŋapaŋ yêc Anötö ndê
gameŋ ŋawê-ŋga.

11 Yom dindec iŋ yom ŋandô solop:

Yac bu dambac ndu dawhiŋ Yisu, oc
dambo taŋli dawhiŋ iŋ bocdinaŋ.

12 Yac bu dalhac ŋaŋga têŋ ndoc ŋawapac
tap yac sa, dec yac oc danem gôliŋ
dawhiŋ iŋ.

Yac bu dasôm bu dati iŋ ndê dom ma
dasêc iŋ ahuc, dec iŋ oc sêc yac ahuc
bocdinaŋ.

13 Yac bu dakêŋ whiŋ gwalec, tigeŋ Yisu
iŋ Yom Ŋandô Ŋadau, ma yom bocke
naŋ iŋ gic bata tu yac-ŋga, naŋ oc kôm
ŋandô sa. Ŋahu bu iŋ gitôm dom bu sêc
dau ndê yom ahuc.

Anötö ndê lau gweleŋ-ŋga si lêŋ

14 Yom hoŋ dindec, am kêŋ lhac gôlôwac
dabuŋ si gauc ŋapaŋ e tidôŋ ŋac. Yêc Anötö
aŋgô-ŋga kêŋ puc ŋac bu sêseŋ dandi tu yom
ŋambwa-ŋambwa-ŋga dom. Ŋac bu sêseŋ
dau, dec oc ŋandô mba, ma oc kôm lau ŋatô
si sêkêŋ whiŋ tisac. 15 Êmsahê ŋaŋga bu
kôm nem gweleŋ hoŋ bu ndic Anötö tandô
ŋayham. Ma iŋ oc lic am gitôm ŋgac gweleŋ-
ŋga ŋayham naŋ whê iŋ ndê yom ŋandô sa
ŋapep, ma gêŋ daŋ oc kôm am mayam daôm
dom. 16 Ndic ahê lau naŋ sêŋlhiŋ Anötö siŋ
ma sem yomgalôm pi gêŋ ŋambwa-ŋambwa
nom-ŋga ŋapaŋ. Bu lau naŋ sêsap yom kaiŋ
dinaŋ dôŋ, naŋ si mêtê sac oc êŋsôwec tiatu
ŋapaŋ e sêhu Anötö siŋ gacgeŋ. 17 Ma yom
dau oc tiapa ma kôm lau sêtisac, nditôm
gambocbôm sac naŋ gêŋ lau tidac-tidac.
Himeneus lu Piletus sêmbo lau dinaŋ si toŋ
ŋalôm. 18 Iŋlu sêhu yom ŋandô siŋ su. Sêsôm
têŋ lau bu ndoc lau sêtisa akêŋ lau batê-ŋga
meŋ hôc asê su. Ma bocdinaŋ sêkôm lau
ŋatô si sêkêŋ whiŋ tisac.

19 Magoc Anötö ndê yom ŋandô iŋ gitôm
alhö ŋaŋga, naŋ iŋ po iŋ ndê gôlôwac dabuŋ
sa sêlhac ŋahô. Ma iŋ kêŋ yom ŋalhô dinda
lu têŋ yac bocdec bu, “Lau naŋ sêti Pômdau
ndê lau, naŋ iŋ kêyalê ŋac hoŋ tidôŋ,” ma
“Lau hoŋ naŋ sêsôm bu sêkêŋ whiŋ Pômdau,
naŋ sêhu mêtê sac hoŋ siŋ maŋ.”

20 Wapa gweleŋ-ŋga tidau-tidau yêc ŋgac
ti lêlôm ndê andu ŋalôm. Ŋatô gic waê
gweleŋ tiwaê, ma ŋatô gic waê gweleŋ
bambaliŋ. Gêŋ tiwaê sêmasaŋ ŋa gol ma
silba, ma gêŋ waêmba sêmasaŋ ŋa a me
nom. 21 Ma yêc yac ŋamalac bocdinaŋ. Mêtê
daêsam yêc tu taŋkuc-ŋga. Asa naŋ timêtê
dau ŋapep ma hu mêtê sac hoŋ siŋ, naŋ
gitôm gêŋ naŋ sêmasaŋ ŋa gol ma silba. Iŋ oc
ti ŋgac akiŋ ŋayham ma dabuŋ bu nem akiŋ
yac neŋ Ŋadau, ma iŋ oc tôm bu kôm gweleŋ
ŋayham-ŋayham daêsam.

22 Mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga naŋ balêi
sêkôm, naŋ hu siŋ gacgeŋ. Ma êmkuc lêŋ
gitêŋ ti mêtê dakêŋ whiŋ-ŋga ti atac whiŋ
lau-ŋga ma lêŋ yom malô-ŋga, tôm lau naŋ
sêkêŋ whiŋ Pômdau sêkôm ti ŋalôm ŋawasi

eŋ. 23 Lau naŋ sêseŋ dau tu yom gauc mbasi-ŋga, naŋ ndic sôŋ daôm whiŋ ŋac dom. Bu yom kaiŋ dinaŋ oc li lau sa ma sêkêŋ kisa dandi.

24 Asa naŋ bu ti Pômdau ndê ŋgac akiŋ ŋayham, naŋ ndic ahê yom naŋ kôm lau sêseŋ dau-ŋga maŋ. Ma iŋ kôc ndê ŋalôm dôŋ ma tac ŋandê ŋagahô tu gêŋ naŋ lau sêkôm têŋ iŋ-ŋga, naŋ dom. Ŋayham bu iŋ ŋgac tigauc naŋ gitôm bu êndôhôŋ lau ŋatô, ma iŋ kôm mêtê malô ti ŋayham têŋ lau hoŋ. 25 Lau naŋ bu sêseŋ Anötö ndê yom ŋandô, naŋ goc iŋ oc êndôhôŋ ŋac ti ndê ŋalôm malô, bu mboe Anötö oc kêŋ ŋac sênem si ŋalôm kwi, ma whê ŋac si gauc sa e sêŋyalê yom ŋandô. 26 Ŋac oc sêŋyalê bu muŋ-ŋga sêpeŋ sêsip Sadaŋ ndê akô si, ma sêti iŋ ndê lau akiŋ ŋambwa naŋ sêkôm tôm iŋ atac whiŋ. Magoc ŋac bu si gauc sa ma sênem dau kwi, dec oc tôm bu sêhu Sadaŋ siŋ ma sêsa Anötö ndê lêŋ.

3

Mêtê sac têm ŋambu-ŋga-ŋga

1 Aö wasôm têŋ am bu têŋ têm ŋambu-ŋga mêtê sac daêsam oc meŋ sa. 2 Lau oc atac whiŋ dau ma atac whiŋ mone hôc gêlêc, ŋac oc sêpo dau sa ma sêsôm yom sêtoc dau sa-ŋga daêsam, sêsôm yom sac-sac daêsam, daŋgapêc têŋ damba ti dindai, sênem daŋge lau naŋ sêkêŋ gêŋ têŋ ŋac-ŋga dom, ma sêtec mêtê dabuŋ ti mêtê gitêŋ. 3 Ŋac oc atac whiŋ lau dom ma sêsôm yom sac pi ŋac, ma ŋac oc sêsuc lau ŋatô si yom kwi dom. Ŋac oc sênem gôliŋ dau si lêŋ ŋapep dom, sêkôm gêŋ hoŋ bambaliŋ tôm si atac whiŋ, sêndic lau ti sêkôm ŋac ŋayom, ma sêtec mêtê ŋayham ti gêŋ ŋayham hoŋ. 4 Ŋac lau sêpêŋ biakiŋ-ŋga, lau naŋ si lêŋ saŋsalaŋ, ma lau sêtoc dau sa-ŋga. Ŋac atac whiŋ Anötö dom, tigeŋ ŋac atac whiŋ gêŋ ŋayham-ŋayham nom-ŋga hôc gêlêc su. 5 Ŋac sêsa si lêŋ gitôm sem akiŋ Anötö, tigeŋ sêsêc iŋ ndê ŋaclai ahuc. Am mbo ahê lau kaiŋ dinaŋ hoŋ. 6 Bu ŋac si lau ŋatô sêmbac yom lau e lau dau sêkôc ŋac sa. Ma sêndôhôŋ ŋac si yom tasaŋ têŋ lauwhê gauc babalê, e lauwhê dau sêsôc ŋac si yom ŋapu. Lauwhê kaiŋ dinaŋ mêtê sac ti mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga gêm ŋac si ŋalôm ahuc. 7 Ŋac atac whiŋ bu sêŋgô yom daêsam, ma tac whiŋ bu lau sêndôhôŋ ŋac, magoc ŋac si gauc sa dom pi yom bocke iŋ yom ŋandô. 8 Kêdôhôŋwaga tasaŋ dinaŋ sêkêŋ kisa yom ŋandô tôm Yanis lu Yambres sêkêŋ kisa Moses.* Ŋac si gauc tisac su, ma ŋac si sêkêŋ whiŋ Anötö mbasi sambuc. 9 Magoc ŋac si gweleŋ oc nem ŋandô dom, ŋahu bu lau tigauc hoŋ oc sêŋyalê bu ŋac si lêŋ iŋ lêŋ gauc mbasi-ŋga, tôm Yanis lu Yambres si lêŋ.

Pol gêm la Timoti

10 Am daôm kêyalê aö tidôŋ. Am kêyalê yom hoŋ naŋ aö kadôhôŋ, ti aneŋ lêŋ gambo-ŋga, ma ŋahu bocke dec gakôm gweleŋ, aneŋ lêŋ gakêŋ whiŋ-ŋga ti atac whiŋ lau-ŋga, ma lêŋ galhac ŋaŋga ma gahôc ŋawapac ti atac malô-ŋga. 11 Am kêyalê gêŋ hoŋ naŋ hôc asê aö yêc malac Antiok, malac Aikoniam ma malac Listra, ma ŋawapac ti ŋandê hoŋ naŋ aö gahôc. Magoc Pômdau kêgaho aö su yêc gêŋ hoŋ dinaŋ. 12 Yomandô wasôm têŋ am. Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi, ma atac whiŋ bu sêsa lêŋ gitêŋ, naŋ lau oc sêkêŋ kisa ŋac bocdinaŋ. 13 Ma lau sac ti lau tasaŋ si lêŋ sac oc tisac sambuc. Ŋac oc sêŋsau lau ma lau oc sêŋsau ŋac.

14 Ma am daôm, yom naŋ am kêdôhôŋ ma kêŋ whiŋ su, naŋ sap dôŋ. Ŋahu bu lau naŋ sêndôhôŋ am, naŋ am kêyalê ŋac ti ŋac si lêŋ gitêŋ su. 15 Têŋ ndoc am mbo balê, naŋ am kêyalê Anötö ndê yom dabuŋ naŋ sêto yêc naŋ. Yom dau gitôm bu kêŋ gauc têŋ yac e dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi ma datap Anötö ndê mwasiŋ nem lau si-ŋga sa. 16 Ma Anötö ndê yom hoŋ naŋ sêto yêc naŋ, iŋ ndê Ŋalau gêm gôliŋ lau dec sêto. Bocdinaŋ yom dau iŋ ŋayham bu tandôhôŋ têŋ lau, tu datôc lau si giso asê ma tamatôc ŋac-ŋga, ma tu dawhê Anötö ndê lêŋ gitêŋ sa-ŋga. 17 Yac dakôm bocdinaŋ tu bu Anötö ndê lau sêŋyalê iŋ ndê yom hoŋ tidôŋ, ma yom dau nem ŋac sa e sêkôm si gêŋ sambob ŋapep eŋ.

---

* **3:8:** Yanis lu Yambres - ŋgac lu dinaŋ si ŋaê yac oc datap sa yêc Yom Lêŋsêm Akwa dom. Magoc lau ŋatô gauc gêm bu iŋlu ŋgac mbectoma lu naŋ sêkôm gêŋ dalô bu sêhôc gêlêc gêŋ dalô naŋ Moses kôm. Alic Eks 7:11, 22; ma 9:11.

4

1 Am kêyalê bu Yisu Kilisi oc mbu meŋ ti
ŋaclai atu bu nem gôliŋ gêŋ hoŋ, ma iŋ oc
êŋsahê lau tali ma lau batê pi ŋac si mêtê.
Yêc iŋ aŋgô-ŋga, ma yêc Anötö aŋgô-ŋga, aö
bu wandic yomsu am bocdec bu. 2 Nem
mêtê lau, ma whê Anötö ndê yom sa têŋ
ŋac tôm têm hoŋ. Kêŋ puc lau bu sêkôm sac
dom, ma ŋac naŋ sêkôm giso, naŋ tôc ŋac
si giso asê e sêkac si ŋalôm kwi. Êmgilí lau
hoŋ bu sêlhac ŋaŋga. Puc daôm dôŋ ma lhac
ŋaŋga ti atac pa su. Ma whê gêŋ hoŋ sa yêc
awê têŋ lau. 3 Bu têm oc meŋ sa, naŋ lau
oc sêtec bu sêŋgô yom ŋandô pi Anötö ndê
lêŋ. Magoc ŋac oc atac whiŋ bu sêŋgô yom
naŋ puc ŋac dôŋ bu sêkôm mêtê sac-sac tôm
ŋac dau si atac whiŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋac
oc sêsap kêdôhôŋwaga tasaŋ dôŋ, ma sêhê
daŋga ŋac si yom ŋapep eŋ. 4 Ŋac oc sêpôc
daŋgasuŋ ahuc têŋ yom ŋandô, ma tac whiŋ
bu sêŋgô lau andô si miŋ ŋambwa-ŋambwa.
5 Magoc am ŋgac daôm ŋgô. Yob daôm
bu kôm gêŋ hoŋ ti gauc eŋ. Hôc ŋawapac ti
atac pa su, hoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau,
ma kôm am nem gweleŋ nem akiŋ Anötö-
ŋga hoŋ ŋapep ma ti atac whiŋ.
6 Ma aö dauŋ dec, kasahê bu têm meŋ
kêpiŋ bu wahu nom dindec siŋ. Aneŋ
têm wambo nom-ŋga gitôm laclhu wain-ŋga
naŋ sêkêc pi alta ti da têŋ Anötö, ma kêpiŋ
bu pacndê. 7 Aö galhac ŋaŋga ma gac siŋ tu
Anötö ndê yom ŋayham-ŋga, aö kati e gahôc
asê ŋabatiŋ su, ma gakôc aneŋ gakêŋ whiŋ
dôŋ. 8 Pômdau, yac neŋ ŋgac gitêŋ êmatôc
yac-ŋga kêmasaŋ ŋaôli ŋayham bu kêŋ têŋ lau
gitêŋ têŋ bêc ŋambu-ŋga. Ma malô aö watap
ŋaôli ŋayham dau sa. Magoc aö taŋwasêŋ
dom. Lau hoŋ naŋ sêkêŋ bata Yisu bu
mbu meŋ, naŋ oc sêtap si ŋaôli ŋayham sa
bocdinaŋ.

Pol tac whiŋ bu Timoti têŋ iŋ ndi

9 Aö tac whiŋ bu am êmasaŋ daôm ŋagahô
ma têŋ aö mweŋ. 10 Bu aö kakiŋ Kresens
têŋ gameŋ Galesia-ŋga gi, ma Taitus têŋ
gameŋ Dalmesia-ŋga gi. Ma Demas hu aö
siŋ ma kölhö têŋ malac Tesalonika gi, ŋahu
bu iŋ tac whiŋ gêŋ nom-ŋga hôc gêlêc su.
11-12 Aö kakiŋ Tikikus têŋ malac Epesas gi
su, ma Luk tawasê dec mbo whiŋ aö. Têŋ
ndoc am mweŋ, goc kôc Mak whiŋ am,
bu iŋ ŋgac ŋayham bu nem aö sa tu aneŋ
gweleŋ-ŋga. 13 Ma kôc aneŋ ŋakwê baliŋ
naŋ gahu siŋ whiŋ Kapus yêc malac Troas,
ma kôc aneŋ bapia tilhuŋ. Ma aö tac whiŋ
ŋandô bu am kôc aneŋ bôc ŋamlic ŋatô, naŋ
sêto Anötö ndê yom pi, naŋ whiŋ.
14 Aleksanda, ŋgac pec ain-ŋga dinaŋ, iŋ
kêŋ kisa aö ma kôm mêtê sac daêsam têŋ aö.
Pômdau oc kêŋ ŋagêyô têŋ iŋ, êŋkuc iŋ ndê
mêtê sac. 15 Yob daôm tu iŋ-ŋga, bu iŋ kêŋ
kisa yac tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, ma
kalhac lau ahuc bu sêŋgô dom.
16 Têŋ ndoc ŋamata-ŋga naŋ lau Rom-ŋga
sêmatôc aneŋ yom, naŋ lau daŋ sêpuc aö
dôŋ dom, hoŋ sêhu aö siŋ. Magoc aö wa-
teŋ Anötö bu suc ŋac si giso kwi. 17 Têŋ
ndoc dinaŋ Pômdau dau kalhac whiŋ aö ma
puc aö dôŋ, dec gam mêtê hoŋ timala ma
†lau gameŋ apa-ŋga hoŋ naŋ sêmbo andu
sêmatôc yom-ŋga, naŋ sêŋgô. Ma iŋ kêgaho
aö su yêc layon whasuŋ.* 18 Ma aö gakêŋ
whiŋ bu iŋ oc nem aö si yêc gêŋ hoŋ naŋ
lau sac bu sêkôm têŋ aö, ma kêŋ aö wandöc
ŋayham yêc iŋ ndê gameŋ undambê-ŋga.
Dahoc iŋ ndê waê asê kwahic dec ma tôm
bêc hoŋ ndi. Yomandô!

Yom ŋambu-ŋga

19 Kôm aneŋ acsalô ŋayham têŋ Prisila
lu iŋ nakweŋ Akwila ma têŋ lau hoŋ naŋ
sêmbo Onesiporas ndê andu. 20 Erastas
gacgeŋ mbo malac Korin, ma gahu
Tropimus siŋ mbo malac Miletus, bu iŋ
gêmbac. 21 Aö tac whiŋ bu am mweŋ ŋagahô,
ma hôc asê dindec muŋ su, naŋ goc ndoc
uhô-ŋga. Yubelas lu Pudens, ma Lainas
lu Klaudia ma asidôwai gameŋ dindec-ŋga
hoŋ sêkêŋ si acsalô têŋ am. 22 Pômdau whiŋ
am ma iŋ ndê mwasiŋ puc mac hoŋ dôŋ.

* **4:17:** Pol sôm bu Pômdau gêm iŋ sa bu layon seŋ iŋ dom. Têŋ têm dinaŋ lau naŋ sêkêŋ kisa lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêkêŋ daêsam têŋ layon seŋ ŋac. Tigeŋ ŋac sic yao bu sêkêŋ lau Rom-ŋga têŋ layon dom. Pol iŋ ŋgac Rom-ŋga (Apo 16:37) ma tu dinaŋ-ŋga lau atu-tu gauc gêm bu Pol ndê yom dinaŋ iŋ gitôm yom gôliŋ, ma lau sac naŋ sêkêŋ kisa iŋ, naŋ iŋ gêm dôhôŋ ŋac pi layon.

Pol ndê bapia têŋ Taitus
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Taitus iŋ ŋgac Israel-ŋga dom, magoc iŋ ŋgô ŋawaê ŋayham naŋ Pol hoc asê, dec kêŋ whiŋ Yisu Kilisi. Tiŋambu iŋ kêsêlêŋ whiŋ Pol, ma kôm gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga whiŋ iŋ. Iŋ pi malac Jerusalem whiŋ Pol lu Banabas têŋ têm naŋ iŋlu si sêlic lau aposel yêc dinaŋ (Gal 2:1; Apo 15:2). Pol kêkiŋ Taitus têŋ malac Korin tidim lu (2 Kor 7:6-7; 8:6, 16), ma tiŋambu iŋlu sêkôm gweleŋ sêmbo nduc Krit. Pol hu Taitus siŋ mbo nduc Krit tu yob lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo dinaŋ (Taitus 1:5), ma tiŋambu iŋ to bapia dindec têŋ Taitus.

Yêc bapia dindec Pol to yom pi lêŋ bu Taitus êŋyaliŋ lau bata sa tu sênem gôliŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga. Iŋ kêŋ puc Taitus pi kêdôhôŋwaga tasaŋ, ma whê iŋ ndê gauc sa pi yom tu êndôhôŋ têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma pi mêtê ŋayham ma lêŋ gitêŋ tu sêŋkuc-ŋga. Yom atu naŋ Pol tac whiŋ bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga gauc nem ŋapaŋ, naŋ bu ŋac sêti lau wakuc ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai (2:14; 3:1-8).

Pol gic hu ndê bapia têŋ Taitus

1 Aö Pol, Anötö ndê ŋgac akiŋ ma Yisu Kilisi ndê †aposel, gato bapia dindec. Aö gati aposel bu wapuc lau naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa, naŋ dôŋ, tu bu sêkêŋ whiŋ Yisu ŋaŋga, ma sêŋyalê yom ŋandô naŋ tôc Anötö ndê lêŋ gitêŋ têŋ ŋac tu sêŋkuc-ŋga. 2 Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ ma daŋga wambu yom ŋandô dau, naŋ sêkêŋ bata mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga. Anötö gic bata mwasiŋ dau têŋ yac muŋ su, têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom su dom. Ma yac taŋyalê bu Anötö gitôm dom bu êŋsau yac, ma boc-dinaŋ yom bocke naŋ iŋ kêmatiŋ tidôŋ, naŋ oc ŋandô sa. 3 Yac neŋ Anötö Nem Yac Si-ŋga kêyaliŋ ndoc sa bu yom pi mwasiŋ dau meŋ sa tiawê, dec kwahic dec gic atu aö ma kêŋ yom dau sip aö amaŋ bu wahoc asê têŋ lau. 4 Bapia dindec gato têŋ am Taitus, naŋ aö galic am gitôm aö atuŋ ŋandô tu hêclu neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga. Mwasiŋ ti yom malô têŋ am, akêŋ Damaŋ Anötö lu yac neŋ †Ŋgac Nem Yac Si-ŋga Yisu Kilisi.

Taitus ndê gweleŋ

5 Aö gahu am siŋ mbo nduc Krit, ŋahu bu aö tac whiŋ bu am mbo whiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ma ndic dabiŋ gweleŋ ŋatô. Ma êmyaliŋ lau bata sa tôm malac ndi, tôm naŋ gasôm têŋ am muŋ su. 6 Lic bu ŋamalac bocke naŋ am bu kêŋ ti ŋgac bata, naŋ ndê lêŋ bocdec. Iŋ ŋgac naŋ ndê giso mbasi, ma iŋ gêm awhê tigeŋ. Iŋ ndê balêkoc sêkêŋ whiŋ Yisu, sêŋgô yom, ma sêsa si lêŋ malô. Ma bocdinaŋ lau daŋ oc tôm dom bu sêŋgôliŋ yom pi ŋac. 7 Bu ŋgac naŋ ti gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ, naŋ yob Anötö dau ndê gêŋ, ma bocdinaŋ lic bu iŋ ŋgac naŋ kôm giso daŋ dom. Lau sêtoc dau sa-ŋga, lau atac ŋandê-ŋga, lau sêndic lau bambaliŋ-ŋga, lau sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga, ma ŋac naŋ atac whiŋ mone kêlêc, naŋ si daŋ oc tôm dom bu ti ŋgac bata. 8 Ŋgac ŋayham bu am kêŋ ti ŋgac bata, naŋ ŋamalac kôc lau sa ma êmwasiŋ ŋac-ŋga, iŋ atac whiŋ mêtê ŋayham ti gêŋ ŋayham hoŋ, iŋ ŋamalac gauc ŋawa, ma iŋ sa ndê lêŋ gitêŋ ti dabuŋ ma timêtê dau ŋapep. 9 Iŋ sap yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga tôm aposel sêndôhôŋ, naŋ dôŋ. Ma bocdinaŋ dec iŋ gitôm bu whê yom sa ŋapep bu puc lau dôŋ, ma tôc lau naŋ sêseŋ yom ŋandô, naŋ si giso asê.

10 Bu lau sêseŋ yom ŋandô-ŋga daêsam dec sêmbo. Ŋac lau whapaŋ ŋambwa naŋ sêndôhôŋ yom tasaŋ tu sêŋsau lau-ŋga. Ma mêtê kaiŋ dinaŋ, lau naŋ sêsap lau Israel-ŋga si †pwac sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga dôŋ, naŋ sêkôm hôc gêlêc su. 11 Sôm têŋ lau dinaŋ bu sênem dau dôŋ. Bu yom naŋ sêndôhôŋ, naŋ yom so, ma kêŋsôŋ lau daêsam si sêkêŋ whiŋ. Ma sêndôhôŋ yom dau tu sêkôc awa-ŋga ŋambwa. 12 Ŋac dau si propet daŋ hoc yom asê pi ŋac ma sôm, “Lau Krit ŋac lau tasaŋ ma lau siŋsêlêc. Ŋac lau oyom dinda, ma êlêmê seŋ gêŋ ŋawahô.” 13 Yom dau iŋ yom ŋandô. Bocdinaŋ sôm yom sêmbalaŋ-ŋga solop têŋ lau Krit naŋ sêndôhôŋ yom tasaŋ, bu sênem dau kwi ma

sêkêŋ whiŋ yom ŋandô. 14 Ma sêhu l au andô
Israel-ŋga si miŋ ŋambwa-ŋambwa hoŋ siŋ,
ma sêsôc lau naŋ sêhu yom ŋandô siŋ, naŋ
si ŋagôliŋ ŋambwa ŋapu tiyham dom.
15 Lau naŋ si ŋalôm ŋawasi, naŋ si gêŋ hoŋ
oc ŋawasi bocdinaŋ. Magoc lau ti ŋalôm
ŋadômbwi naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ
si gêŋ daŋ oc ŋawasi yêc Anötö aŋgô-ŋga
dom. Ŋac si gauc ti ŋalôm ŋadômbwi sa ma
tisac su. 16 Lau kaiŋ dinaŋ sêsôm bu sêŋyalê
Anötö, magoc ŋac si mêtê tôc asê bu sêŋyalê
iŋ daŋ dom. Ŋac lau sac sambuc, ma lau
daŋgapêc-ŋga. Oc tôm bu ŋac sêkôm gêŋ
ŋayham daŋ dom.

2

Pol kêŋ yom têŋ Taitus bu êndôhôŋ têŋ lau

1 Taitus, êmdôhôŋ lau êmkuc yom ŋandô
naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sêŋkuc.
2 Êmdôhôŋ lauŋgac akwa-kwa bu sênôm gêŋ
êŋiŋ ŋac-ŋga dom ma sêmbo gauc ŋawa eŋ,
sêtimêtê dau ŋapep, ma sêsa si lêŋ solop
eŋ. Puc ŋac dôŋ bu sêsap yom ŋandô dakêŋ
whiŋ-ŋga ma mêtê atac whiŋ lau-ŋga dôŋ,
ma sêlhac ŋaŋga. 3 Ma ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ,
êmdôhôŋ lauwhê akwa-kwa bu sêsa si lêŋ
gitôm lauwhê dabuŋ andô, sêsôm yom
bambaliŋ pi lau dom, sênôm wain êŋlêc
dom, ma sêti kêdôhôŋwaga mêtê ŋayham-
ŋga. 4 Bocdinaŋ ŋac oc sêtôm bu sêndôhôŋ
lauwhê wakuc bu atac whiŋ si lauŋgaci
ti balêkoc, 5 sêtimêtê dau ŋapep, sêsa lêŋ
ŋayham ma ŋawasi, sêkôm si gweleŋ andu-
ŋga ŋapep eŋ ma ti atac whiŋ, ma sêsôc si
lauŋgaci ŋapu. Ŋac bu sêkôm bocdinaŋ, dec
oc tôm dom bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom,
naŋ sêsu Anötö ndê yom susu.
6 Ma êmgilí balêi wakuc bu sênem gôliŋ
si lêŋ ŋapep. 7 Am daôm yob nem lêŋ hoŋ
bu ti dôhôŋ ŋayham bu balêi sêlic ma sêŋkuc.
Gêŋ bocke naŋ am bu êmdôhôŋ têŋ ŋac, naŋ
am daôm kôm muŋ, goc ŋac sêlic ma sêŋkuc.
Kôm ti ŋandô ma ti nem ŋalôm sambuc eŋ.
8 Yob nem whamsuŋ bu sôm yom ŋayham
eŋ têŋ ndoc am bu êmdôhôŋ ŋac, ma bocdi-
naŋ lau daŋ oc sêtôm dom bu sêpu am nem
yom. Ma bocdinaŋ lau naŋ sêkêŋ kisa am,
naŋ oc tôm dom bu sêtap yom daŋ sa bu
sêŋgôliŋ pi yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga, ma tu
dinaŋ-ŋga ŋac oc maya dau.
9 Sôm têŋ lau akiŋ ŋambwa naŋ sêkêŋ
whiŋ Yisu, bu sêsôc si ŋadaui si yom hoŋ
ŋapu, ma sêsôm yom sac daŋ pi ŋac dom.
Sênem akiŋ ŋapep, tu bu si ŋadaui sêlic ŋac
ŋayham-ŋga. 10 Ŋac sênem kaŋ si ŋadaui si
gêŋ dom, dec ŋadaui oc atac lu-lu dom bu
sêkêŋ gêŋ sip ŋac amba bu sêyob. Ŋac bu
sêkôm si mêtê hoŋ ŋapep, dec lau daêsam oc
tac whiŋ bu sêŋgô yom naŋ tandôhôŋ pi yac
neŋ Anötö, naŋ gêm yac si.

Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga ŋa-ŋandô

11 Bu Anötö kêkiŋ Kilisi sip nom meŋ ma
mbac ndu tu lau hoŋ-ŋga, ma bocdinaŋ
iŋ ndê mwasiŋ atu nem lau si-ŋga meŋ sa
tiawê. 12 Ma mwasiŋ dau gêm yac sa tu
lêŋ dambo nom-ŋga, ma kêdôhôŋ yac bu
dapuc dômwêŋ mêtê sac nom-ŋga hoŋ, ma
datimêtê dauŋ bu dasa lêŋ gitêŋ ti dabuŋ
eŋ. 13 Dasap lêŋ dau dôŋ, ma dahôŋ bêc
ŋayham naŋ dakêŋ bataŋ dambo, naŋ yac
neŋ Anötö tiwaê ma Ŋgac Nem Yac Si-ŋga
Yisu Kilisi, oc mbu meŋ ti ŋawasi atu. 14 Yisu
Kilisi kêŋ dau tu yac-ŋga, bu nemlhi yac ma
êŋgapwêc yac su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga, ma
bu kôm yac dati iŋ dau ndê lau wakuc. Ma
iŋ atac whiŋ bu yac dambo ti lêŋ ŋawasi ma
dakêŋ neŋ ŋalôm sambuc tu dakôm mêtê
ŋayham-ŋga.
15 Taitus, êmdôhôŋ yom hoŋ dindec têŋ
lau sêkêŋ whiŋ-ŋga. Êmgilí ŋac ti ŋaŋga bu
sêsôc yom dau ŋapu, ma lau naŋ sêkôm giso,
naŋ êmatôc ŋac ti ŋaclai bocdinaŋ. Ma yob
daôm ŋapep bu lau daŋ sêpu am dom.

3

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ wakuc

1 Whê sa tiyham têŋ lau sêkêŋ whiŋ-
ŋga, bu mêtê ŋayham bocdec gic ŋac ŋawaê.
Sêsôc gôliŋwaga ti lau bata ŋapu, ma daŋga
wambu yom ŋapep. Ma ŋac sêhê gauc pi
mêtê ŋayham e sêkôm ŋapaŋ. 2 Ŋac sêsôm
yom sac-sac pi lau dom, sêseŋ dau dom,
ma sêkôm mêtê malô têŋ lau hoŋ. Ma
sêmbo ti sêŋgwiniŋ dau ma sêtoc lau hoŋ
sa ŋapep. 3 Bu kwahic dec yac dasa neŋ
lêŋ tiwakuc. Magoc muŋ-ŋga, yac dakêŋ
whiŋ su dom, ma dasa lêŋ gauc mbasi-
ŋga. Yac lau daŋaŋpêc-ŋga, ma mêtê ŋalôm

ŋagalac-ŋga ti mêtê nom-ŋga kôm yac neŋ gauc kêŋsôŋ e tam akiŋ mêtê sac dau tac ŋawaê. Dambo ti dalic lau ŋatô sac ma tam lêmuŋ ŋac, ma mêtê atac tec asidôwai-ŋga gêm yac hoŋ ahuc. 4 Tigeŋ tiŋambu yac neŋ Anötö Nem Yac Si-ŋga ndê lêŋ tawalô ti atac whiŋ yac-ŋga meŋ tiawê. 5 Iŋ gêm yac si, tu yac neŋ lêŋ ŋayham daŋ-ŋga dom, magoc tu iŋ dau ndê mêtê tawalô yac-ŋga. Iŋ gêm yac si ŋalêŋ bocdec. Iŋ kêgwasiŋ yac neŋ mêtê sac hoŋ su dec yac dati lau wakuc, ma Ŋalau Dabuŋ wê yac dasa neŋ lêŋ tiwakuc. 6 Yomandô. Tu Yisu Kilisi yac neŋ Ŋgac Nem Yac Si-ŋga, dec Anötö kêmwasiŋ yac kêlêc ma kêŋ Ŋalau Dabuŋ dau sip yac neŋ ŋalôm. 7 Iŋ kôm boc-dinaŋ dec sam yac bu lau gitêŋ, kêkuc iŋ ndê lêŋ êmwasiŋ yac-ŋga. Ma kwahic dec yac dawêkaiŋ gameŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga, naŋ dakêŋ bataŋ dambo. 8 Yom hoŋ dinaŋ iŋ yom ŋandô ma ŋayham tu dakêŋ whiŋ-ŋga.

Aö tac whiŋ bu am puc aneŋ yom hoŋ dôŋ têŋ gôlôwac dabuŋ, bu lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö, naŋ sêyob dau ŋapep bu sêkôm mêtê ŋayham ŋapaŋ. Lêŋ dinaŋ iŋ lêŋ ŋayham ma oc êmwasiŋ lau hoŋ.

9 Am ndic ahê lau naŋ êlêmê sêseŋ dau tu yom gauc mbasi-ŋga, ma tu yom pi abaŋi si ŋaê-ŋga. Ma ndic ahê lau naŋ sêwhê dau kôc ma sêseŋ dau pi lau Israel-ŋga si yomsu. Ŋahu bu ŋac si yom hoŋ dinaŋ ŋandô mba, ma oc nem lau sa dom. 10 Asa naŋ bu kôm mêtê whê lau kôc-ŋga, naŋ sôm iŋ. Iŋ bu kôm tiyham, goc sôm iŋ tidim lu-ŋga. Ma iŋ bu sôc ŋapu dom, dec am ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ apuc dômwêm iŋ. 11 Am kêyalê su, bu ŋamalac kaiŋ dinaŋ ndê lêŋ kêŋsôŋ, ma iŋ kôm sac. Iŋ kic dau ndê yom tu tap Anötö ndê matôc sa-ŋga, ŋahu bu iŋ sap lêŋ naŋ iŋ kêyalê bu lêŋ so, naŋ dôŋ.

Yom ŋambu-ŋga

12 Malô waŋkiŋ Atemas me Tikikus têŋ am loc, ma têŋ ndoc iŋlu si daŋ hôc asê am, naŋ êmsalê seŋ bu têŋ malac Nikopolis mweŋ ŋagahô ma lic aö. Ŋahu bu aö gauc gêm bu wambo malac dindê têŋ ndoc uhô-ŋga. 13 Têŋ ndoc Senas, ŋgac êmatôc yom-ŋga, lu Apolos bu sêhu nduc Krit siŋ, naŋ goc kôm gêŋ hoŋ bu êmasaŋ iŋlu si seŋ gwanaŋ. Ma bocdinaŋ iŋlu oc sêpônda gêŋ daŋ dom. 14 Êmdôhôŋ yac neŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêkôm gweleŋ ŋayham tu bu sêkôm kwa dau ma sênem lau naŋ sêpônda dau, naŋ sa-ŋga. Ma bocdinaŋ ŋac si sêkêŋ whiŋ oc nem ŋandô. 15 Lau hoŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ aö, naŋ sêkêŋ si acsalô têŋ am. Ma aö wandac am bu kêŋ aneŋ acsalô têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ atac whiŋ yac. Pômdau ndê mwasiŋ whiŋ mac hoŋ.

Pol ndê bapia têŋ Pilemon

Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pilemon dau iŋ ŋgac kêŋ whiŋ Pômdau-ŋga naŋ ndöc malac Kolosi, ma iŋ ŋgac ti lêlôm. Muŋ-ŋga Pilemon gêmlhi ŋgac daŋ ŋaê Onesimus bu ti iŋ ndê ŋgac akiŋ ŋambwa, magoc malô iŋ siŋ Pilemon ma kölhö gi mbo malac daŋ. Tiŋambu Onesimus ŋgô ŋawaê ŋayham naŋ Pol hoc asê e iŋ gêm dau kwi ma kêŋ whiŋ Yisu. Iŋlu sêmbo sêwhiŋ dau e Pol bu êŋkiŋ Onesimus mbu têŋ Pilemon ndi, dec to bapia dindec têŋ iŋ. Lau Rom-ŋga si yomsu daŋ yêc bocdec bu, ŋgac akiŋ bocke naŋ siŋ ndê ŋadau ma kölhö su yêc iŋ, naŋ tôm bu ŋadau ndic iŋ ndu. Tu dinaŋ-ŋga dec Pol to bapia ma ndac Pilemon bu kôc Onesimus sa ti atac ŋayham, ma lic iŋ tôm ŋgac akiŋ dom, magoc tôm asidôwa kêŋ whiŋ-ŋga daŋ. Bu kwahic dec ŋgac dau kêŋ whiŋ Yisu Kilisi.

Pol whê bapia dindec ŋahu sa

1 Aö Pol, naŋ gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-ŋga, alu Timoti yac neŋ asidôwa, ato bapia dindec têŋ Pilemon, alu mba silip ŋayham naŋ kôm Anötö ndê gweleŋ whiŋ alu. 2 Ma yac ato têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ êlêmê sêkac sa bu sêlic om sêmbo am nem andu, ma têŋ yac neŋ lhuŋwê Apia, ma têŋ Akipus yac neŋ asidôwa naŋ kôm gweleŋ whiŋ yac tôm Anötö ndê ŋgac siŋ-ŋga ŋayham. 3 Mwasiŋ ti yom malô akêŋ Damaŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, têŋ mac hoŋ.

Pol gêm daŋge Anötö tu Pilemon-ŋga

4 Yêc aneŋ mbec hoŋ ŋalôm, aö gauc gêm am, ma gam daŋge aneŋ Anötö tu am-ŋga. 5 Ŋahu bu aö gaŋgô bu am kêŋ whiŋ Pômdau Yisu ŋaŋga, ma am atac whiŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ. 6 Aö gateŋ mbec bu mwasiŋ ŋayham hoŋ naŋ yac datap sa yêc Kilisi, naŋ oc lhac am nem gauc ŋamata tôm bêc hoŋ. Ma bocdinaŋ am nem kêŋ whiŋ oc nem ŋandô daêsam ma nem lau daêsam sa. 7 O aneŋ asidôwa, ŋawaê pi am nem mêtê atac whiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ti gêm ŋac sa-ŋga, dec kôm aö atac ŋayham atu ma puc aö dôŋ.

Pol gêm malô Pilemon ndê ŋalôm tu Onesimus-ŋga

8 Aö bu wandac am tu gêŋ daŋ-ŋga. Gitôm bu wandic atu am bu kôm gêŋ dau tu Kilisi ndê ŋaê-ŋga. 9 Magoc tu mêtê atac whiŋ dauŋ-ŋga, dec wasôm ŋambwa têŋ am. Am kêyalê aö su, aö ŋgac andô Pol naŋ gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-ŋga. 10 Aö bu wanem aö neŋ balê Onesimus awha têŋ am. Iŋ ŋgô mêtê naŋ aö gahoc asê yêc gapocwalô, ma kêŋ whiŋ dec aö gasam iŋ bu aö atuŋgac. 11 Muŋ-ŋga iŋ gêm akiŋ am, tigeŋ iŋ hu am siŋ dec am gêlic iŋ bu ŋgac akiŋ sac. Magoc kwahic dec iŋ ti ŋgac akiŋ ŋayham tôm bu oc nem alu lu-lu sa. 12 Aö tac whiŋ iŋ ŋandô, magoc kwahic dec waŋkiŋ iŋ mbu têŋ am loc. 13 Aö gandöc gapocwalô tu gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, ma aö tac whiŋ bu wakôc Onesimus dôŋ gacgeŋ mbo whiŋ aö bu nem aö sa. Am bu lic ŋayham bu hu iŋ siŋ bu mbo whiŋ aö, dec am oc nem aö sa ŋandô. 14 Magoc aö gatec bu wakac am bu hu iŋ siŋ têŋ aö. Aö atac whiŋ bu am kôm tu am daôm nem atac whiŋ-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec aö oc wakôc iŋ dôŋ bu mbo whiŋ aö lec dom, bu aö gaŋgô yom gatô yêc am su dom.

15 Mboe Anötö gêlic ŋayham bu Onesimus hu am siŋ ŋasawa apê, tu bu iŋ tap seŋ ndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa, ma bocdinaŋ iŋ oc mbu loc ma mbo whiŋ am ŋapaŋ eŋ. 16 Ma iŋ oc mbo whiŋ am gitôm ŋgac akiŋ ŋambwa dom. Kwahic dec iŋ hôc gêlêc ŋgac akiŋ, iŋ ti am nem asidôwa tac whiŋ-ŋga solop. Aö atac whiŋ iŋ ndu andô, magoc aö kayalê bu am oc atac whiŋ iŋ hôc gêlêc. Ŋahu bu iŋ am nem ŋgac akiŋ, ma iŋ am nem asidôwa kêŋ whiŋ Pômdau-ŋga whiŋ.

17 Bocdinaŋ am bu lic aö tôm nem asidôwa daŋ, dec kôc iŋ sa tôm am kôc aö dauŋ sa. 18 Giso me tôp bocke naŋ iŋ kôm têŋ am, naŋ hu siŋ sip aö amaŋ. 19 Aö Pol gato yom dindec ŋa aö dauŋ amaŋ, ma aö wasôm têŋ am bu aö oc waô iŋ ndê tôp têŋ am. Magoc gauc nem bu am daôm nem tôp yêc aö bocdinaŋ, ŋahu bu tu aö-ŋga dec am tap seŋ mbo tamli-ŋga sa. 20 O aneŋ asidôwa, aö wandac am bu kôc Onesimus

sa tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, dec oc kôm aneŋ ŋalôm tigahô. 21 Aö gato bapia
dindec têŋ am, ma gakêŋ whiŋ bu am oc sôc
aneŋ yom ŋapu, ma kôc Onesimus sa ti atac
whiŋ, hôc gêlêc gêŋ naŋ aö gandac, naŋ su.

Yom ŋambu-ŋga

22 Ma gêŋ daŋ tiyham. Aö wandac am bu
êmasaŋ am nem andu ŋalôm daŋ gwanaŋ,
tu aö waloc wambo-ŋga. Ŋahu bu aö gakêŋ
whiŋ bu Anötö oc ŋgô mac nem mbec,
dec gakêŋ bataŋ bu wahu gapocwalô siŋ
ma wati ŋacleŋ mac. 23 Epapras naŋ ndöc
gapocwalô whiŋ aö tu Yisu Kilisi-ŋga, naŋ
kêŋ ndê acsalô têŋ am. 24 Ma Mak lu Aris-
takus, ma Demas lu Luk naŋ sêkôm gweleŋ
sêwhiŋ aö, naŋ bocdinaŋ.

25 Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiŋ puc
mac hoŋ nem ŋalôm dôŋ.

Hibru
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ to ndê ŋaê dom, magoc iŋ kêyalê lau Israel-ŋga si lêŋ ti sakiŋ akwa, ma yom naŋ sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa, naŋ tidôŋ. Lau ŋatô gauc gêm bu mboe Banabas to, ma ŋatô gauc gêm bu ŋgac daŋ ŋaê Apolos to, tigeŋ yac taŋyalê dom bu asa solop to bapia dau.

Bapia dindec hêganôŋ lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi. Lau dau sêtap kisa daêsam sa tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, dec ŋatô gauc gêm bu sêmbu sêtêŋ si lêŋ akwa sem akiŋ Anötö-ŋga sêndi. Tu dinaŋ-ŋga, ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ bu puc ŋac si sêkêŋ whiŋ Kilisi dôŋ. Iŋ tôc asê tiawê bu Yisu ndê waê hôc gêlêc Anötö ndê aŋela si, ma hôc gêlêc Moses ndê bocdinaŋ. Ma Yisu iŋ ti dabuŋsiga atu pwac wakuc-ŋga, naŋ hôc gêlêc lau Israel-ŋga si lau dabuŋsiga pwac akwa-ŋga su. Ma Yisu ndê sakiŋ pwac wakuc-ŋga dau, hôc gêlêc dabuŋsiga pwac akwa-ŋga si sakiŋ su bocdinaŋ.

Bapia dindec whê sa bu lêŋ tigeŋ yêc bu lau sêti lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi dau. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ bu êŋgilí lau bu sêsap si sêkêŋ whiŋ Yisu dôŋ ŋaŋga. Iŋ to yom pi lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö têŋ Abraham ndê têm ma meŋ, ma toc ŋac sa ti dôhôŋ ŋayham bu lau têm kwahic dec-ŋga sêŋkuc. Ma iŋ tôc lêŋ ŋayham têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêlhac ŋaŋga têŋ ndoc ŋawapac me kisa tap ŋac sa, ma sêsap mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga dôŋ.

Yisu tôc Anötö ndê ŋawasi asê

1 Muŋ-ŋga Anötö hoc iŋ ndê yom asê têŋ abaŋi Israel-ŋga tidim daêsam ma ŋalêŋ daêsam, ŋa iŋ ndê lau propet. 2 Magoc tiŋambu iŋ kêkiŋ iŋ dau Atuŋgac sip nom meŋ, ma Atu dau hoc Anötö ndê yom asê têŋ yac. Anötö kêŋ undambê ti nom ma gêŋ hoŋ ŋa Atu dau, ma kêŋ iŋ ti ŋadau bu wêkaiŋ gêŋ hoŋ. 3 Atu dau ndê yom ŋa-ŋaclai yob gêŋ hoŋ, ma ti ŋac si ŋahu sêmbo-ŋga. Iŋ kôc Damba Anötö aŋgô solop, ma dalic Anötö ndê ŋawasi atu yêc iŋ. Iŋ sip nom meŋ ma kêmasaŋ lêŋ bu êŋgwasiŋ yac neŋ mêtê sac ŋ adômbwi su, goc mbu pi undambê gi ndöc Anötö ŋaclai ti ŋawasi ŋadau ndê andô-ŋga.

Anötö toc Atu sa hôc gêlêc aŋela su

4 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö toc iŋ ndê Atu sa hôc gêlêc aŋela hoŋ su, ma ŋaê ti waê naŋ Anötö kêŋ têŋ iŋ, naŋ hôc gêlêc aŋela hoŋ si su bocdinaŋ. 5 Gauc nem yom naŋ Anötö gic bata pi kiŋ naŋ oc wêkaiŋ Dawid ndê pôŋ kiŋ-ŋga, naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Acsalô lec am ti aö neŋ atuŋgac solop, ma aö gati am Damam. *[BW 2:7]*
>
> Ma sêto yom kaiŋ tigeŋ pi iŋ bocdec bu:
>
> Aö wati iŋ Damba, ma iŋ oc ti aö Atuŋgac. *[2 Sam 7:14]*

Yom lu dinaŋ gic waê Anötö Atu solop, magoc Anötö sôm yom kaiŋ dinaŋ pi aŋela daŋ dom.

6 Ma têŋ ndoc Anötö kêkiŋ Atu mbêc dau sip nom meŋ, naŋ iŋ sôm yom pi iŋ tôm sêto yêc bocdec bu:

> Anötö ndê aŋela hoŋ sêpôŋ haduc têŋ iŋ ma sêtoc iŋ sa sêndic ŋawaê. *[Diut 32:43 LXX]**

7 Aŋela dau sem akiŋ Anötö, tôm yom naŋ iŋ sôm pi ŋac bocdec bu:

> Iŋ kêkiŋ iŋ ndê aŋela bu sênem akiŋ iŋ gitôm mbu ma gitôm ya ŋawahô. *[BW 104:4]*

8 Magoc iŋ toc iŋ Atuŋgac sa kêlêc, ma sôm yom pi iŋ bocdec bu:

> O Anötö, am nem gôliŋ oc yêc titêm-titêm, ma am oc nem gôliŋ am nem lau ti lêŋ gitêŋ eŋ.

9 Am tac whiŋ lêŋ gitêŋ ma tec lêŋ sac, ma tu dinaŋ-ŋga dec Anötö, am nem Anötö, toc am sa hôc gêlêc nem asidôwai hoŋ su, ma kêŋ atac ŋayham kêsalê am ahuc, gitôm iŋ kêc ndip kwi pi am e gêm am ahuc. *[BW 45:6-7]*

---

* **1:6:** Yom naŋ sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa, naŋ sêto ŋa Yom Hibru, ma tiŋambu lau Israel-ŋga sem kwi sip Yom Grik, ma sêsam trenslesen dau bu ‘Septuagint.’ Mac bu alic ‘LXX’ yêc whiŋ ŋabatiŋ daŋ ŋanamba, naŋ tôc asê bu yom dau meŋ akêŋ Septuagint. Têm ŋatô yom naŋ yêc Septuagint ma yom naŋ yêc Hibru Baibel sêso dau.

10 Ma sêto yom daŋ tiyham pi Atuŋgac,
naŋ yêc bocdec bu:
O Pômdau, têŋ têm ŋamata-ŋga andô, am
kêmasaŋ nom ti gêŋ hoŋ, ma undambê
iŋ am amam ŋa-geleŋ. 11 Nom ti
undambê oc sêniŋga, magoc am oc
mbo. Gameŋ lu dinaŋ oc sêtisac gitôm
ŋakwê akwa. 12 Am oc kôc undambê
ti nom su, tôm ŋamalac daŋ kôc ndê
ŋakwê akwa su ma kêlhuŋ sa. Tigeŋ am
oc nem daôm kwi dom, ma am nem
têm mbo-ŋga oc pacndê dom bocdinaŋ.
[BW 102:25-27]
13 Ma yom daŋ tiyham Anötö sôm gic waê
iŋ Atuŋgac bocdec bu:
Am ndöc aö amaŋ andô-ŋga e nditôm aö
wakêŋ nem ŋacyo sêsôc am gahim ŋapu.
[BW 110:1]
Iŋ sôm yom kaiŋ bocdinaŋ pi aŋela si daŋ
dom. Mba! 14 Anötö ndê aŋela ŋac ŋalau naŋ
sem akiŋ iŋ, ma iŋ kêkiŋ ŋac bu sênem akiŋ
lau naŋ sêwêkaiŋ mwasiŋ sêndöc tali-ŋga.

2

Dayob dauŋ bu daso mwasiŋ dandöc taŋli-ŋga dom

1 Tu dinaŋ-ŋga dec yom naŋ Anötö ndê
Atu hoc asê, ma yac daŋgô ŋawaê su, naŋ
dakôc tidôŋ lhac neŋ gauc ŋapaŋ, bu daso
Anötö ndê mwasiŋ dom. 2 Gauc nem
abaŋi Israel-ŋga naŋ aŋela sêhoc Anötö ndê
yomsu asê têŋ ŋac. Yom dau iŋ yom ŋambwa
dom. Bu ŋac si asa naŋ kêgilì yomsu dau
ŋadaŋ, me daŋgapêc têŋ Anötö, naŋ tap
ŋagêyô sa tu gêŋ dinaŋ-ŋga. 3 Bocdinaŋ yac
lau têm kwahic dec-ŋga bu dapuc dômwêŋ
Anötö ndê mwasiŋ atu naŋ kôm tu nem yac
si-ŋga, dec ŋalêŋ mba bu dalhö su yêc iŋ ndê
matôc. Pômdau Yisu hoc yom asê pi mwasiŋ
dau su, ma lau naŋ sêŋgô sa iŋ whasuŋ
solop, naŋ sic dulu têŋ yac ma sêpuc dôŋ
bu yomandô. 4 Ma Anötö dau puc yom dau
dôŋ bocdec bu. Iŋ kêŋ ŋaclai têŋ lau naŋ
sêhoc yom dau asê bu sêkôm gêŋ dalô ti gêŋ
atu-tu tidau-tidau, ma iŋ puc ŋac dôŋ ŋa
Ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ tidau-tidau, naŋ
gic sam têŋ ŋac tôm iŋ ndê atac whiŋ.

Yisu meŋ ti ŋamalac bu kôm Anötö ndê lêŋ nem yac si-ŋga ŋandô sa

5 Yom pi têm wakuc, naŋ yac asôm asê su.
Ma têŋ ndoc dau meŋ sa, naŋ goc aŋela daŋ
oc sênem gôliŋ dom. 6 Magoc gauc nem yom
naŋ ŋamalac daŋ sôm têŋ Anötö, naŋ sêto
yêc bocdec bu:
Yac ŋamalac yac sake dec am gauc gêm
yac ŋapaŋ?
Ma tu sake-ŋga am yob Adam ndê wakuc
yac?
7 Ŋawasi ti waê naŋ am kêŋ têŋ yac, naŋ
kêpiŋ bu tap aŋela dau si sa.
8 Ma am kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc yac ŋapu. *[BW
8:4-6]*
Yom naŋ sôm bu Anötö kêŋ gêŋ hoŋ sêsôc
yac ŋamalac ŋapu, naŋ hêganôŋ gêŋ hoŋ naŋ
Anötö kêŋ. Tigeŋ kwahic dec dalic gitôm
gêŋ hoŋ sêsôc yac ŋapu su dom. 9 Magoc
yac dalic Yisu, naŋ Anötö kêkiŋ sip nom
meŋ, dec hu ndê waê naŋ hôc gêlêc aŋela
si su, naŋ siŋ, ma meŋ ti ŋamalac. Ma iŋ
mbac ndu tu lau hoŋ si sac-ŋga, kêkuc Anötö
ndê lêŋ êmwasiŋ lau-ŋga, dec Anötö uŋ iŋ
sa tiyham, ma kêŋ waê ti ŋawasi atu têŋ
iŋ. 10 Bu Anötö tac whiŋ bu êmasaŋ lêŋ bu
lau daêsam sêti iŋ atuŋgaci ti atuwêi, ma
sêtap iŋ ndê ŋawasi sa. Ma lêŋ dau ŋandô
sa bocdec bu, Yisu ti ŋamalac ma hôc ŋandê
atu e mbac ndu. Ma ŋalêŋ dinaŋ Anötö gêlic
iŋ gitôm solop bu ti ŋadau nem lau si-ŋga.
Anötö kêmasaŋ gêŋ hoŋ, ma gêŋ hoŋ sêmbo
tu iŋ-ŋga, ma bocdinaŋ lêŋ kaiŋ dinaŋ gic
iŋ ŋawaê solop.
11 Yisu kêkuc lêŋ dinaŋ bu kôm lau sêti
dabuŋ, ma lau naŋ sêti dabuŋ kwahic dec
sêsam Anötö bu ŋac si Damba sêwhiŋ iŋ. Tu
dinaŋ-ŋga Yisu maya dau dom bu sam ŋac
bu iŋ ndê asii ti lhuwêi. 12 Tôm yom naŋ
sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:
Aö oc wahoc am nem waêm asê têŋ aö
neŋ asidôwai ti lhuŋwêi,
ma wanem wê wampiŋ am-ŋga yêc
gôlôwac dabuŋ aŋgô-ŋga. *[BW 22:22]*
13 Ma yom daŋ tiyham sôm:
Aö oc wakêŋ whiŋ Anötö. *[Ais 8:17]*
Ma daŋ tiyham yêc bocdec bu:
Alic aö dec galhac gawhiŋ balêkoc naŋ
Anötö kêŋ têŋ aö. *[Ais 8:18]*
14 Balêkoc naŋ Yisu sôm yom dinaŋ
hêganôŋ ŋac, naŋ ŋamalac ti dac ma ŋamsôm.
Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ ti ŋamalac gitôm ŋac,

ma mbac ndu gitôm ŋamalac. Ma iŋ ndê mbac ndu ma tisa akêŋ lau batê-ŋga ŋa-ŋahu andô, naŋ bu ku Sadaŋ, naŋ ti ŋaclai dambac ndu-ŋga ŋadau, naŋ dulu. 15 Ma lau naŋ sêtöc dambac ndu e gêŋ dau kôm ŋac sêmbo sêtôm lau naŋ sêndöc gapoc-walô ŋapaŋ, naŋ Yisu ndê gweleŋ dinaŋ kêgapwêc ŋac su.

16 Gêŋ dau tôc dau yêc awê bu iŋ kôm tu bu nem aŋela sa-ŋga dom, magoc iŋ kôm bu nem Abraham ndê wakuc sa. 17 Ŋalêŋ tigeŋ yêc bu Yisu nem iŋ ndê asii ti lhuwêi nom-ŋga sa ŋapep, ma nem akiŋ ŋac yêc Anötö aŋgô-ŋga gitôm dabuŋsiga ŋayham naŋ tôm bu tawalô ŋac, ma tôm bu êmasaŋ lêŋ bu Anötö suc ŋac si sac kwi-ŋga. Ma ŋalêŋ dau bocdec, têŋ ndoc iŋ mbo nom, naŋ iŋ ti ŋamalac ma mbo gitôm ŋac, ma kêsahê gêŋ hoŋ gitôm ŋac sêŋsahê. 18 Bu iŋ dau kêsahê ŋawapac lêtôm-ŋga su, ma tu dinaŋ-ŋga iŋ gitôm bu nem yac lau nom-ŋga sa têŋ ndoc lêtôm tap yac sa.

3

Yisu ndê waê hôc gêlêc Moses ndê su

1 Bocdinaŋ aneŋ asidôwai dabuŋ, naŋ datap Anötö ndê galem undambê-ŋga sa dawhiŋ dauŋ, akôc gauc pi Yisu. Iŋ têŋ yac meŋ gitôm aposel gêm Anötö aŋgô, ma ti yac neŋ †dabuŋsiga atu naŋ kalhac Anötö aŋgô-ŋga tu yac-ŋga, tôm yom naŋ yac dakêŋ whiŋ ti dahoc asê. Kwahic dec aö bu wasôm têŋ mac bu akêŋ iŋ lhac nem gauc ŋamata. 2 Anötö kêyaliŋ Yisu sa ma iŋ gêm ndê gweleŋ ŋapep e gic dabiŋ, tôm Moses gêm iŋ ndê gweleŋ ma gêm akiŋ Anötö ndê lau Israel-ŋga ŋapep eŋ. 3 Magoc Anötö po Yisu ndê waê sa hôc gêlêc Moses ndê su, ma tu dinaŋ-ŋga dec akêŋ Yisu lhac nem gauc ŋamata. Ŋalêŋ tigeŋ, yac datoc ŋamalac naŋ kwê andu, naŋ sa hôc gêlêc andu naŋ iŋ kwê, naŋ su. 4 Bu andu daŋ dau kwê dau dom, ŋamalac kwê-ŋga mbo. Magoc gêŋ hoŋ ŋahu, naŋ Anötö dau.

5 Moses kôm iŋ ndê gweleŋ hoŋ ŋapep mbo Anötö ndê lau Israel-ŋga ŋalôm, ma hoc yom asê gwanaŋ pi gêŋ naŋ tiŋambu Anötö oc tôc tiawê. Iŋ kôm gweleŋ dau gitôm Anötö ndê ŋgac akiŋ ŋambwa. 6 Magoc Kilisi iŋ Anötö ndê Atuŋgac solop, ma kôm ndê gweleŋ ŋapep ma yob Anötö ndê lau gitôm ŋac si ŋagôlôŋ. Ma yac bu dasap neŋ dakêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga ti neŋ ŋalôm pêŋ dôŋ, ma mayaŋ dauŋ dom pi mwasiŋ naŋ taŋkwê bu datap sa tu Yisu-ŋga, dec yac oc dati Anötö ndê lau solop.

Puc dasap neŋ dakêŋ whiŋ dôŋ-ŋga

7 Tu dinaŋ-ŋga dec akôc gauc ŋapep pi yom naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec mac bu aŋgô Anötö awha,
8 naŋ ayob bu asôŋ daŋamsuŋ ahuc têŋ iŋ dom, tôm lau Israel-ŋga sêkôm têŋ ndoc sêtap lêtôm sa, ma sêli dau sa têŋ iŋ yêc gameŋ sawa. 9 Yêc dinaŋ mac apami sêlic gêŋ dalô naŋ aö gakôm têŋ ŋac gitôm yala 40, tigeŋ sêtec aö ma sêŋsahê aö ŋapaŋ ŋa ŋac si mêtê sac.
10 Tu dinaŋ-ŋga dec aö atac ŋandê têŋ lau têm dinaŋ-ŋga, ma gasôm têŋ dauŋ, “Ŋac si ŋalôm ŋadandi ŋapaŋ, ma sêsap aö dôŋ dom. Ma sêsa aneŋ lêŋ dom.”
11 Ma tu aneŋ atac ŋandê-ŋga dec ka-matiŋ yom tidôŋ bocdec bu, “Ŋac oc sêtap têm naŋ aö kayaliŋ sa tu sêŋwhaŋ dau-ŋga, naŋ sa dom.” *[BW 95:7b-11]*
12 Bocdinaŋ aneŋ asidôwai, mac tigeŋ-tigeŋ ayob daôm bu mêtê sac êŋgalôm nem ŋalôm e akêŋ whiŋ gwalec, ma akac daôm su yêc Anötö Tali Ŋadau dom. 13 Aŋgilí nem asidôwai hoŋ bu sêsap lêŋ gitêŋ dôŋ ma sêyob dau têŋ mêtê sac, bu kôm ŋac si daŋ ndê ŋalôm ŋadandi sa e iŋ hu Anötö ti ndê lêŋ siŋ dom. Akôm bocdinaŋ tôm bêc hoŋ, bu Anötö kêŋ ŋasawa têŋ yac bu dasôc iŋ ndê yom ŋapu têŋ têm kwahic dec-ŋga. 14 Bu têŋ têm yac dakêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ dalhac ŋaŋga ma taŋkwê Yisu ti dakêŋ whiŋ iŋ ti neŋ ŋalôm sambuc. Magoc yac bu dakôm bocdinaŋ dom e dahu nom dindec siŋ, dec oc tôm dom bu dawêkaiŋ Anötö ndê mwasiŋ atu, naŋ gic lau naŋ sêti Kilisi ndê, naŋ ŋawaê. 15 Gauc nem yom naŋ Anötö sôm bocdec bu:

Acsalô lec mac bu aŋgô Anötö awha, naŋ ayob bu asôŋ daŋamsuŋ ahuc têŋ iŋ dom, tôm lau Israel-ŋga sêkôm têŋ ndoc sêli dau sa têŋ iŋ. *[BW 95:7b-8]*

16 Aŋgô su naŋ! Lau naŋ sêŋgô Anötö awha magoc sêli dau sa têŋ iŋ, ŋac asa? Ŋac

lau naŋ Moses wê ŋac sêsa akêŋ gameŋ Isip-ŋga sêmeŋ. 17 Ma lau naŋ Anötö tac ŋandê têŋ ŋac gitôm yala 40, ŋac asa? Ŋac lau naŋ sêkôm sac ŋapaŋ, ma sêmbac ndu sêyêc gameŋ sawa. 18 Ma lau bocke dec Anötö kêmatiŋ yom tidôŋ pi ŋac, ma sôm bu ŋac oc sêtap têm naŋ iŋ kêyaliŋ sa tu sêŋwhaŋ dau-ŋga, naŋ sa dom? Iŋ sôm yom dinaŋ hêganôŋ lau naŋ daŋgapêc têŋ iŋ. 19 Yom dau tôc tiawê têŋ yac bu ŋac sêtôm dom bu sêtap iŋ ndê têm sêŋwhaŋ dau-ŋga sa, ŋahu bu ŋac sêkêŋ whiŋ dom.

4

Anötö oc kêŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêŋwhaŋ dau

1 Yom naŋ Anötö gic bata pi têm tu iŋ ndê lau sêŋwhaŋ dau-ŋga, naŋ gacgeŋ yêc. Tu dinaŋ-ŋga dayob dauŋ ŋapep bu Anötö lic yac hoŋ datôm bu datap mwasiŋ dau sa, ma yac neŋ daŋ so gêŋ dau dom. 2 Bu ŋawaê ŋayham pi gêŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ yac daŋgô su, gitôm abaŋi Israel-ŋga sêŋgô yom naŋ iŋ gic bata têŋ ŋac. Ŋac sêŋgô, magoc sêkêŋ whiŋ dom, ma bocdinaŋ yom dau gêm ŋac sa dom. 3 Bu yac lau naŋ dakêŋ whiŋ, naŋ datôm bu datap Anötö ndê mwasiŋ taŋwhaŋ dauŋ-ŋga sa, magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ oc sêso, tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

> Tu aneŋ atac ŋandê-ŋga dec kamatiŋ yom tidôŋ bocdec bu, “Ŋac oc sêtap têm naŋ aö kayaliŋ sa tu sêŋwhaŋ dau-ŋga, naŋ sa dom.” *[BW 95:11]*

Têm dau Anötö kêmatiŋ tidôŋ têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom, ma gic dabiŋ gêŋ hoŋ. 4 Bu yêc Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sêto yom daŋ pi bêc ti-7-ŋga bocdec bu:

> Têŋ bêc ti-7-ŋga Anötö ndê gweleŋ hoŋ pacndê, ma iŋ kêwhaŋ dau. *[Gen 2:2]*

5 Ma iŋ sôm yom pi lau daŋgapêc, tôm yom naŋ gato yêc ŋahô-ŋga su, naŋ yêc bocdec bu:

> Ŋac oc sêtap têm naŋ aö kayaliŋ sa tu sêŋwhaŋ dau-ŋga, naŋ sa dom. *[BW 95:11]*

6 Bocdinaŋ Anötö ndê mwasiŋ taŋwhaŋ dauŋ-ŋga gacgeŋ yêc tu bu lau têm kwahic dec-ŋga sêtap sa-ŋga. Anötö gic bata mwasiŋ dau têŋ abaŋi Israel-ŋga, ma sêŋgô ŋawaê ŋayham pi gêŋ dau, magoc sêtap sa dom, ŋahu bu ŋac daŋgapêc têŋ iŋ. 7 Ma tiŋambu yala daêsam giŋga su, goc Anötö sôm ndê yom sa Kiŋ Dawid whasuŋ, tôm gato su bocdec bu:

> Acsalô lec mac bu aŋgô Anötö awha, naŋ ayob bu asôŋ daŋamsuŋ ahuc têŋ iŋ dom. *[BW 95:7b-8]*

Gêŋ dau tôc asê bu Anötö kêmatiŋ têm wakuc bu lau sêŋgô iŋ awha ma sêsôc ŋapu, dec sêtap iŋ ndê mwasiŋ sêŋwhaŋ dau-ŋga sa. Ma têm dau, iŋ bêc dau dindec.

8 Yom hoŋ dinaŋ hêganôŋ têm naŋ Josua wê abaŋi Israel-ŋga sêsôc gameŋ Kanan-ŋga si dom. Bu bocdinaŋ, dec Anötö oc sôm yom tiŋambu, pi têm daŋ tiyham tu dakêŋ daŋaŋ iŋ ndê awha-ŋga lec dom. 9 Tu dinaŋ-ŋga taŋyalê bu Anötö ndê lau si têm sêŋwhaŋ dau-ŋga gacgeŋ yêc, tôm bêc ti-7-ŋga naŋ Anötö dau kêwhaŋ dau. Ma yac lau têm kwahic dec-ŋga datôm bu datap têm dau sa. 10 Bu asa naŋ tap Anötö ndê mwasiŋ êŋwhaŋ dauŋ-ŋga sa, naŋ kêwhaŋ dau yêc iŋ dau ndê gweleŋ,* tôm Anötö dau kêwhaŋ dau têŋ ndoc iŋ ndê gweleŋ kêŋ undambê ti nom-ŋga pacndê. 11 Tu dinaŋ-ŋga dec taŋsahê ŋaŋga bu datap mwasiŋ dinaŋ sa, ma dayob dauŋ ŋapep bu yac neŋ daŋ daŋgapêc têŋ Anötö ndê yom, ma peŋ tôm abaŋi Israel-ŋga dom.

12 Yac datôm dom bu taŋsau Anötö. Bu iŋ ndê yom iŋ gitôm gêŋ tali, ma kôm gweleŋ ti ŋaclai mbo. Yom dau iŋ ŋamata hôc gêlêc bieŋ ŋamata daŋga lu-lu su, naŋ gitôm bu kuŋ yac ma sê yac neŋ ŋalôm ŋagêŋ hoŋ kic-kic. Ma ŋalêŋ tigeŋ Anötö ndê yom gitôm bu êŋsahê yac neŋ gauc ti gêŋ hoŋ naŋ yêc yac neŋ ŋalôm ma kôm gweleŋ pi yac neŋ gatuŋ. 13 Gêŋ nom-ŋga me undambê-ŋga daŋ oc tôm bu siŋ dau têŋ Anötö dom. Kwahic dec iŋ gêlic gêŋ hoŋ yêc awê eŋ, ma têŋ têm ŋambu-ŋga yac tigeŋ-tigeŋ oc dalhac

* **4:10:** Lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôŋ lau sêmbac ndu ma sêŋwhaŋ dau yêc gweleŋ nom-ŋga lec dom. Iŋ hêganôŋ lau naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa, ma sêŋyalê bu iŋ gêlic ŋac tôm lau gitêŋ tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga. Bocdinaŋ sêŋwhaŋ dau yêc gweleŋ naŋ ŋac dau sêkôm muŋ-ŋga, naŋ sêŋsahê bu sêti lau gitêŋ ŋa ŋac dau si licwalô, ma ŋa lêŋ yomsu-ŋga.

iŋ aŋgô-ŋga bu dawhê gêŋ hoŋ naŋ dakôm, naŋ sa têŋ iŋ.

Yisu ti yac neŋ dabuŋsiga atu

14 Yac neŋ dabuŋsiga atu mbo, naŋ Yisu, Anötö Atu dau. Iŋ pi undambê gi su ma kalhac Anötö aŋgô-ŋga. Bocdinaŋ iŋ ŋayham bu yac gauc nem iŋ ŋapaŋ tu bu puc yac dôŋ ma dasap yom ŋandô naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêhoc asê pi Kilisi, naŋ dôŋ ŋaŋga.
15 Bu yac neŋ dabuŋsiga dau kêsahê lêtôm ti saê hoŋ tôm yac taŋsahê, magoc iŋ kôm sac daŋ dom. Bocdinaŋ dec iŋ gitôm andô bu tawalô yac ma nem yac sa. 16 Tu dinaŋ-ŋga datigasuc yac neŋ mwasiŋ ŋadau Anötö ti neŋ atac pa su, tu bu datap iŋ ndê tawalô sa-ŋga, ma tu datap iŋ ndê mwasiŋ sa bu puc yac dôŋ têŋ têm bocke naŋ lêtôm me saê tap yac sa.

5

Yom pi dabuŋsiga nom-ŋga

1 Lau Israel-ŋga sêŋyaliŋ lau sa sêti si dabuŋsiga atu-tu bu sênem akiŋ Anötö sênem ŋac aŋgô, ma bu sêkêŋ da tidau-tidau ma da ya ô lau si sac ŋagêyô-ŋga. Ma ŋgac bocke naŋ sêŋyaliŋ iŋ sa ti dabuŋsiga atu, naŋ ŋamalac gitôm iŋ ndê asidôwai Israel-ŋga. 2 Iŋ ndê gauc ti licwalô gitôm ŋac si, ma bocdinaŋ iŋ gitôm bu tawalô ti kôm mêtê malô têŋ lau gauc pôc ma lau naŋ sêŋkuc Anötö ndê lêŋ ŋapep dom. 3 Ma tu iŋ gitôm iŋ ndê asidôwai nom-ŋga, dec iŋ gic waê bu kêŋ da ya ô dau ndê sac ŋagêyô, ma tu lau si-ŋga bocdinaŋ. 4 Gweleŋ dabuŋsiga-ŋga iŋ gweleŋ tiwaê, ma oc tôm dom bu ŋamalac daŋ kôc gweleŋ dau sa tôm iŋ dau ndê atac whiŋ. Anötö bu êŋyaliŋ iŋ sa tôm iŋ kêgalêm ti kêyaliŋ Aron sa, dec oc tôm bu iŋ ti dabuŋsiga atu.

Kilisi ndê gweleŋ dabuŋsiga-ŋga

5 Ŋalêŋ tigeŋ Kilisi po dau sa bu ti dabuŋsiga atu dom. Magoc Anötö dau kêyaliŋ iŋ sa, ma sôm yom têŋ iŋ, tôm sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aö neŋ atuŋgac solop, ma aö gati am Damam. *[BW 2:7]*

6 Ma Anötö ndê yom daŋ tiyham naŋ sôm têŋ Kilisi bocdec bu:

Am dabuŋsiga mbo ŋapaŋ-ŋga, naŋ kêkuc dabuŋsiga atu Melkisedek.* *[BW 110:4]*

7 Têŋ ndoc Yisu meŋ mbo nom tôm ŋamalac, naŋ iŋ teŋ mbec daêsam ti tasulu, ma mbwêc awha atu têŋ Anötö, naŋ ndê ŋaclai yêc tôm bu êŋgaho iŋ su yêc ŋandê dambac ndu-ŋga. Ma tu iŋ toc Anötö sa ma sôc iŋ ndê yom hoŋ ŋapu-ŋga, dec Anötö kôc iŋ ndê mbec sa. 8 Yisu iŋ Anötö ndê Atu yomandô, tigeŋ iŋ meŋ ti ŋamalac, ma ŋandê naŋ iŋ hôc dec kêdôhôŋ iŋ pi lêŋ daŋaŋ wambu Anötö-ŋga. 9 Lêŋ dinaŋ gic dabiŋ iŋ bu ti lau naŋ daŋga wambu iŋ, naŋ si ŋahu sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si, ti sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga sa. 10 Ma bocdinaŋ dec Anötö kêyaliŋ iŋ sa ti lau si dabuŋsiga atu, naŋ kêkuc Melkisedek.

Dayob dauŋ bu dakêŋ whiŋ tôm balêkoc dedec ŋapaŋ dom

11 Yom daêsam yêc tu yac asôm pi Melkisedek lu Kilisi-ŋga, magoc yac alic bu mac nem daŋamsuŋ kwa ŋaŋga, ma oc tôm dom bu mac aŋyalê yom dau ŋapep. 12 Bu mac akêŋ whiŋ ŋasawa baliŋ su, ma oc tôm bu mac andôhôŋ yom ŋandô pi Kilisi têŋ lau ŋatô. Magoc mbasi. Mac nem gauc sa dom pi Anötö ndê yom naŋ sêndôhôŋ têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga wakuc, ma tu dinaŋ-ŋga mac apônda lau bu sêndôhôŋ mac tiyham. Mac atôm balêkoc dedec naŋ sênôm su ŋapaŋ, ma sêtôm dom bu sêneŋ gö me bockoc. 13 Ma lau naŋ sêtôm balêkoc dedec naŋ sênôm su ŋambwa, naŋ sêtôm dom bu sêŋyalê mêtê bocke iŋ mêtê gitêŋ me mêtê sac. 14 Magoc lau naŋ sêsap Anötö ndê yom dôŋ ma sêndôhôŋ ŋapaŋ, naŋ sêtôm bu sêŋyalê ŋayham ma sac, ma sêtôm lau atu-tu naŋ sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga ŋaŋga.

* **5:6:** Aron ti lau Israel-ŋga si dabuŋsiga hoŋ sêsa akêŋ Liwai ndê toŋ, magoc Yisu sa akêŋ Juda ndê toŋ kêkuc iŋ apaŋgac Kiŋ Dawid. Melkisedek bocdinaŋ iŋ sa akêŋ Liwai ndê toŋ dom. Iŋ Kiŋ Salem-ŋga (alic Gen 14:18), magoc Anötö sam iŋ bu Anötö Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau ndê dabuŋsiga. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋgac naŋ to Hibru sam Yisu bu dabuŋsiga kêkuc Melkisedek.

6

1-2 Gauc nem yom pi Kilisi naŋ tandôhôŋ têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ tiwakuc. Tandôhôŋ ŋac bu sênem si ŋalôm kwi, ma sêhu mêtê sac naŋ gic waê bu sêniŋga, naŋ siŋ, ma sêkêŋ whiŋ Anötö. Tandôhôŋ ŋac pi busaŋgu ma pi mêtê dakêŋ amaŋ sac lauŋga, yom datisa akêŋ lau batê-ŋga, ma yom pi Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga, naŋ iŋ oc kic ŋac si yom pi gameŋ bocke bu sêndöc ŋapaŋ-ŋga. Magoc yom hoŋ dinaŋ gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga wakuc ŋawaê, ma aö tac whiŋ bu dasôm yom kaiŋ dinaŋ ŋapaŋ dom. Aö tac whiŋ bu dalom yom naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga ŋawaê. 3 Ma Anötö bu lic ŋayham, dec yac oc dakôm bocdinaŋ.

Puc dahu neŋ dakêŋ whiŋ siŋ dom-ŋga

4 Ŋamalac naŋ bu kêŋ whiŋ Yisu, magoc tiŋambu puc dômbwê iŋ, naŋ dec oc ŋalêŋ ŋawapac bu danem iŋ kwi tiyham. Yomandô. Asa naŋ kêyalê Kilisi ndê ŋawaê ŋayham tidôŋ su, ma tap mwasiŋ undambêŋga sa, ma kôc Ŋalau Dabuŋ su, 5 ma ŋgô Anötö ndê yom ma kêsahê bu yom ŋayham, ma gêlic Anötö ndê ŋaclai atu naŋ iŋ oc tôc tiawê têŋ têm ŋambu-ŋga, 6 magoc tiŋambu tec gêŋ hoŋ dinaŋ ma hu ndê kêŋ whiŋ siŋ, dec oc ŋalêŋ ŋawapac bu danem iŋ kwi tiyham. Bu iŋ kêsahê mwasiŋ hoŋ dinaŋ su, magoc tiŋambu puc dômbwê, naŋ tôm iŋ dau bu ndic Anötö ndê Atu pi a gicso tidim tiluŋga, ma su iŋ susu yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga dec iŋ gic waê bu niŋga.

7 Ŋamalac naŋ kêsahê Anötö ndê mwasiŋ tidau-tidau, ma sa ndê lêŋ kêkuc Anötö ndê atac whiŋ, naŋ gitôm ôm naŋ u gic sip ŋapaŋ e gêm ŋandô ŋayham tu ŋadau-ŋga. Anötö oc nem mbec ŋamalac kaiŋ dinaŋ. 8 Ma ôm naŋ u gic sip ŋapaŋ, magoc kwaŋ ŋakwa-ŋakwa ŋambwa hôc ahuc, naŋ ôm ŋadau oc lic bu nom sac, ma pucbo iŋ bu tisac, ma kêŋ ya neŋ su.

9 O yac mba lau atac whiŋ-ŋga, yac asôm yom dinaŋ bu akêŋ puc mac, magoc yac akêŋ whiŋ bu mac oc asa nem lêŋ ŋapep, ma akôm mêtê naŋ gic lau naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa su, naŋ ŋawaê. 10 Bu Anötö kôm mêtê gitêŋ eŋ, ma gweleŋ naŋ mac akôm ŋapaŋ am iŋ aŋgô, tu bu anem akiŋ lau dabuŋ, ma atôc nem atac whiŋ ŋac-ŋga asê, naŋ iŋ oc tôm dom bu êŋlhiŋ siŋ. 11 Yac atac whiŋ bu mac lau tigeŋ-tigeŋ asap nem lêŋ ŋayham dinaŋ dôŋ ŋapaŋ. Akôm bocdinaŋ e mac nem têm ambo nom-ŋga pacndê, dec mac oc atap mwasiŋ atu naŋ mac akêŋ batam ambo, naŋ sa. 12 Yac atec bu mac lic ŋakam sa e mac nem akêŋ whiŋ ŋandô mba. Akôc gauc pi lau naŋ sêlhac ti atac lu-lu dom, ma sêsap si sêkêŋ whiŋ dôŋ e sêtap mwasiŋ atu naŋ Anötö gic bata têŋ ŋac, naŋ sa. Aŋkuc lau kaiŋ dinaŋ si lêŋ, bu iŋ dôhôŋ ŋayham.

Yom naŋ Anötö gic bata, naŋ tidôŋ su

13 Gauc nem yom naŋ Anötö gic bata têŋ Abraham. Anötö puc yom dau dôŋ ŋa iŋ dau ndê ŋaê, ŋahu bu ŋaê daŋ naŋ hôc gêlêc iŋ ndê ŋaê su, naŋ yêc dom. Iŋ gic bata yom têŋ Abraham, tôm sêto yêc bocdec bu:

14 Yomandô aö wanem mbec am, ma wakôm am nem wakuc sêŋsôwec sêti daêsam ŋandô. *[Gen 22:17]*

15 Ma tiŋambu Abraham kalhac ti atac lu-lu dom, ma hôŋ yom dau ŋa-ŋandô e iŋ tap sa.

16 Mac aŋyalê lau nom-ŋga si lêŋ sêmatiŋ yom tidôŋ-ŋga. Ŋac oc sêta ŋamalac naŋ ndê ŋaclai hôc gêlêc ŋac dau si su, naŋ ndê ŋaê asê tu bu sêpuc si yom dôŋ-ŋga. Ma ŋalêŋ dinaŋ oc tôm dom bu ŋamalac daŋ sêô ŋac si yom me sêseŋ su. 17 Ma ŋalêŋ tigeŋ Anötö puc yom naŋ iŋ gic bata têŋ Abraham, naŋ dôŋ ŋa iŋ dau ndê ŋaê. Ŋahu bu iŋ bu tôc asê têŋ yac lau naŋ dawêkaiŋ yom naŋ iŋ gic bata têŋ Abraham, naŋ ŋa-ŋandô, bu iŋ gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi pi lêŋ naŋ iŋ gic bata tu êmwasiŋ yac-ŋga. 18 Ŋalêŋ dinaŋ Anötö gic bata yom, ma puc yom dau dôŋ. Iŋ gitôm dom bu seŋ gêŋ lu dinaŋ su, me êŋsau yac. Ma bocdinaŋ yom dau gitôm bu puc yac lau naŋ datêŋ Anötö ta, ma taŋkwê iŋ bu nem yac sa, naŋ dôŋ. Dalhac ŋaŋga, ma dahôŋ ŋandô ŋayham naŋ dakêŋ bataŋ dambo, naŋ ti atac pa su.

19-20 Ŋandô ŋayham naŋ dakêŋ bataŋ dambo, naŋ ŋahu Yisu Kilisi. Ma yac neŋ dakêŋ bataŋ iŋ gitôm aŋga ŋadehe naŋ ndöc teŋ, ma teŋ yac dôŋ dalhac teŋ. Ma po aŋga-ŋga sô yac dôŋ tam damiŋ Yisu. Ma tôm lau Israel-ŋga si dabuŋsiga ŋamata-ŋga sip po baliŋ ŋambu-ŋga yêc Anötö ndê lôm

dabuŋ bu sôc Ŋalôm Dabuŋ Andô ndi, dec Yisu muŋ yac pi undambê gi su, ma kalhac Anötö aŋgô-ŋga gitôm yac neŋ dabuŋsiga atu. Bu iŋ ti yac neŋ dabuŋsiga naŋ kêkuc Melkisedek, ma iŋ oc mbo ŋapaŋ.

7

Yom pi dabuŋsiga atu Melkisedek

1 Melkisedek iŋ Kiŋ Salem-ŋga, ma Anötö, Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau ndê dabuŋsiga atu. Iŋ tap Abraham sa ma gêm mbec iŋ têŋ ndoc Abraham ku kiŋ naŋ sêŋgaho iŋ nêsip Lot su, naŋ dulu, ma kêsêlêŋ bu mbu têŋ iŋ ndê gameŋ ndi. 2 Ma Abraham whê wapa naŋ iŋ kêgaho su yêc kiŋ dinaŋ amba, naŋ kôc gi toŋ amaŋlu, dec kêŋ toŋ daŋ têŋ Melkisedek, ma iŋ dau kôc toŋ 9. Ŋaê Melkisedek ŋahu bu Kiŋ Lêŋ Gitêŋ-ŋga, ma ŋaê Kiŋ Salem-ŋga ŋahu bu Kiŋ Yom Malô-ŋga. 3 Yêc Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ datap yom daŋ sa pi Melkisedek dinda me damba me apai si ŋadênaŋ dom. Ma datap yom daŋ sa pi iŋ ndê bêc dinda kôc iŋ-ŋga me bêc mbac ndu-ŋga dom. Magoc tôm Anötö ndê Atu naŋ mbo ŋapaŋ, ma iŋ ndê têm oc pacndê dom, naŋ dalic Melkisedek gitôm dabuŋsiga mbo ŋapaŋ-ŋga.

Melkisedek hôc gêlêc lau dabuŋsiga akêŋ Liwai ndê toŋ, naŋ su

4 Alic gêŋ naŋ tôc asê bu Melkisedek iŋ dabuŋsiga ti waê atu. Abraham iŋ lau Israel-ŋga hoŋ si damba, magoc iŋ toc Melkisedek sa têŋ ndoc iŋ whê wapa naŋ iŋ kêgaho su yêc ŋacyo amba, naŋ kôc gi ti toŋ amaŋlu, ma kêŋ toŋ daŋ têŋ iŋ. 5 Ma gauc nem lau akêŋ Liwai ndê toŋ, naŋ sêti dabuŋsiga. Lau Liwai dau, ti lau Israel-ŋga hoŋ sêsa akêŋ Abraham, magoc ŋac si yomsu daŋ sôm tidôŋ bu lau Liwai si asidôwai sêwhê si gêŋ kôc ndi toŋ amaŋlu, ma sêkêŋ toŋ daŋ têŋ lau Liwai. 6 Magoc Melkisedek, naŋ sa akêŋ Liwai ndê toŋ dom, naŋ kôc wapa toŋ daŋ yêc ŋac hoŋ apaŋgac Abraham, ŋgac naŋ Anötö kêmatiŋ pwac whiŋ iŋ. Ma tiŋambu Melkisedek gêm mbec Abraham. 7 Ma yac hoŋ taŋyalê bu ŋamalac naŋ gêm mbec lau ŋatô, naŋ ndê waê hôc gêlêc lau naŋ iŋ gêm mbec, naŋ si su. 8 Ma alic su naŋ. Lau dabuŋsiga akêŋ Liwai ndê toŋ sêkôc wapa toŋ daŋ yêc ŋac si asidôwai Israel-ŋga, magoc ŋac sêmbac ndu. Magoc Melkisedek kôc wapa toŋ daŋ yêc ŋac hoŋ si apaŋgac Abraham, ma datap yom daŋ sa pi Melkisedek ndê bêc mbac ndu-ŋga yêc Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ dom. 9 Ma gêŋ daŋ whiŋ. Liwai ndê lau wakuc naŋ sêti dabuŋsiga ma sêkôc wapa toŋ daŋ yêc lau Israel-ŋga, naŋ oc tôm bu dasôm bu ŋac dau sêtoc Melkisedek sa, ma sêkêŋ wapa toŋ daŋ têŋ iŋ. Ŋahu bu lau Liwai si apaŋgac Abraham kêŋ wapa toŋ daŋ têŋ Melkisedek gêm ŋac hoŋ aŋgô. 10 Bu têŋ têm Melkisedek tap Abraham sa, naŋ Liwai dau yêc Abraham ndê dac dôŋ yêc.

Yisu ndê gweleŋ dabuŋsiga-ŋga hôc gêlêc lau Liwai si su

11 Aron ma lau hoŋ akêŋ Liwai ndê toŋ naŋ sêti dabuŋsiga Israel-ŋga, naŋ si sakiŋ ŋahu yêc pwac akwa yomsu-ŋga. Magoc sakiŋ dau gitôm dom bu ndic dabiŋ Anötö ndê lau. Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö kêŋ Yisu ti dabuŋsiga naŋ ndê sakiŋ kêkuc lau Liwai si dom, magoc kêkuc Melkisedek ndê. 12 Anötö kêŋ sakiŋ wakuc ô lau Liwai si, ma bocdinaŋ dec iŋ gic waê bu kêŋ yomsu wakuc bu puc sakiŋ wakuc dau dôŋ. 13 Bu Yisu, naŋ yom dindec hêganôŋ, naŋ sa akêŋ Liwai ndê toŋ dom. Iŋ sa akêŋ lau Israel-ŋga si toŋ daŋ dau-ŋga, naŋ si daŋ ti dabuŋsiga dom. 14 Mba. Yac taŋyalê su bu yac neŋ Pômdau sa akêŋ Juda ndê toŋ. Ma Moses to yom daŋ naŋ hêganôŋ lau akêŋ Juda ndê toŋ bu sêti dabuŋsiga-ŋga lec dom. 15 Magoc Yisu ti dabuŋ-siga kêkuc Melkisedek, dec tôc asê tiawê bu iŋ dabuŋsiga pwac wakuc-ŋga. 16 Yisu ti dabuŋsiga kêkuc yomsu naŋ kêŋ gweleŋ dau têŋ Liwai ndê wakuc tawasê, naŋ dom. Magoc iŋ ti dabuŋsiga tu ŋaclai mbo tali ŋapaŋ-ŋga naŋ Anötö kêŋ têŋ iŋ-ŋga. 17 Bu Anötö ndê yom whê gêŋ dau sa, tôm sêto yêc bocdec bu:

> Am dabuŋsiga mbo ŋapaŋ-ŋga, kêkuc dabuŋsiga atu Melkisedek. *[BW 110:4]*

18 Bocdinaŋ yomsu akwa naŋ hêganôŋ lau Liwai si gweleŋ dabuŋsiga-ŋga, naŋ Anötö seŋ su. Ŋahu bu yomsu dau ndê ŋaŋga mba, ma tôm dom bu nem lau daŋ sa. 19 Yomandô. Sakiŋ pwac akwa-ŋga

dinaŋ gic dabiŋ gêŋ daŋ me kôm tisolop su dom. Magoc Kilisi ndê sakiŋ dabuŋsiga-ŋga hôc gêlêc sakiŋ akwa dinaŋ su, ma gêm ŋandô ŋayham tu dakêŋ bataŋ-ŋga, ma ti lêŋ datigasuc Anötö-ŋga.

20 Ma Anötö sôm tidôŋ bu Yisu oc ti dabuŋsiga bu mbo ŋapaŋ. Iŋ kêmatiŋ yom bocdinaŋ pi lau dabuŋsiga naŋ sêsa akêŋ Li-wai ndê toŋ, naŋ dom. 21 Magoc iŋ kêmatiŋ yom têŋ Yisu, tôm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm yom tidôŋ su, ma iŋ oc seŋ yom dau su dom. Yom dau bocdec bu, “Am dabuŋsiga mbo ŋapaŋ-ŋga.” *[BW 110:4]*

22 Bocdinaŋ Anötö kêmatiŋ pwac wakuc naŋ hôc gêlêc pwac akwa su. Ma iŋ sôm yom tidôŋ pi Yisu, dec kêyaliŋ iŋ sa ti pwac wakuc dau ŋadau.

23 Dabuŋsiga daêsam sem gweleŋ sêmbo pwac akwa ŋapu, ŋahu bu daŋ bu mbac ndu, naŋ daŋ oc kôc iŋ ndê mala. 24 Magoc Yisu ndê gweleŋ dabuŋsiga-ŋga oc yêc ŋapaŋ, ŋahu bu iŋ mbo tali ŋapaŋ. 25 Ma bocdinaŋ lau naŋ sêtigasuc Anötö tu iŋ-ŋga, naŋ Yisu gitôm andô bu nem ŋac si. Ŋahu bu iŋ mbo tali ŋapaŋ, ma tôm bu nem ŋac awha têŋ Anötö.

26 Gauc nem yac neŋ dabuŋsiga atu Yisu. Iŋ dabuŋ, iŋ ndê giso mbasi, iŋ ndê lêŋ ŋawasi eŋ, ma Anötö toc iŋ sa hôc gêlêc lau sac nom-ŋga ma kôc iŋ sa pi undambê gi. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ †dabuŋsiga ŋayham solop, ma gitôm andô bu nem yac sa. 27 Dabuŋsiga nom-ŋga h oŋ sêkêŋ da ya tu sac-ŋga tôm bêc hoŋ. Sêkêŋ tu ŋac dau si sac-ŋga muŋ, goc sêkêŋ tu lau ŋatô si-ŋga kêkuc. Magoc Yisu iŋ bocdinaŋ dom, bu iŋ dau ndê sac mbasi, ma iŋ kêŋ dau ti da tu lau si sac-ŋga dim tigeŋ eŋ. 28 Bu Moses ndê yomsu kêyaliŋ lau sa sêti lau Israel-ŋga si dabuŋsiga atu-tu, naŋ sêpônda gauc ti licwalô, tôm ŋac si asidôwai nom-ŋga. Magoc Yisu, naŋ tiŋambu Anötö sôm yom tidôŋ dec kêyaliŋ iŋ sa ti yac neŋ dabuŋ-siga, naŋ Anötö dau ndê Atu. Ma i ŋ gic dabiŋ Anötö ndê lêŋ nem yac si-ŋga, dec ti dabuŋsiga ŋayham andô, naŋ oc mbo ŋapaŋ.

8

Yisu iŋ dabuŋsiga pwac wakuc-ŋga

1 Yom hoŋ naŋ yac asôm, naŋ ŋahu bocdec. Yac neŋ †dabuŋsiga atu mbo, naŋ ndöc Anötö Ŋawasi ti Ŋaclai Ŋadau ndê andô-ŋga yêc undambê. 2 Ma iŋ gêm ndê sakiŋ mbo lôm dabuŋ naŋ ŋamalac sêkwê, naŋ dom, magoc mbo lôm dabuŋ ŋandô naŋ Pômdau dau kwê kalhac undambê. 3 Dabuŋsiga atu-tu hoŋ naŋ lau Israel-ŋga sêŋyaliŋ ŋac sa, naŋ si gweleŋ bu sêkêŋ da daŋge ti da ya ô sac-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec Yisu, naŋ ti yac neŋ dabuŋsiga atu, naŋ gic waê bu kêŋ da bocdinaŋ. 4 Iŋ bu mbo nom, dec oc ti dabuŋsiga dom, bu dabuŋsiga nom-ŋga naŋ sêkôm gweleŋ sêkêŋ da-ŋga tôm yomsu sôm, naŋ dec sêmbo. 5 Ma lôm dabuŋ naŋ dabuŋsiga nom-ŋga sêkôm gweleŋ sêmbo, naŋ gitôm ŋagatu ŋambwa, naŋ gêm dôhôŋ lôm dabuŋ undambê-ŋga. Bu têŋ ndoc Moses bu kwê bac dabuŋ sa, naŋ Anötö gic atu ma whê sa têŋ iŋ bocdec bu:

Yob daôm bu êmasaŋ gêŋ hoŋ êŋkuc ŋagatu naŋ gatôc têŋ am yêc Lôc Sainai. *[Eks 25:40]*

6 Magoc sakiŋ naŋ Anötö kêŋ têŋ Yisu, naŋ hôc gêlêc dabuŋsiga pwac akwa-ŋga si sakiŋ. Bu pwac wakuc naŋ Yisu ti ŋa-ŋgac ŋalhu-ŋga, naŋ hôc gêlêc pwac akwa su. Ma gêŋ naŋ pwac wakuc gic bata bu datap sa, naŋ hôc gêlêc pwac akwa ndê su.

7 Aŋgô su naŋ. Pwac ŋamata-ŋga bu ŋa-giso mbasi, dec Anötö oc gauc nem bu êmatiŋ pwac wakuc dom. 8 Magoc Anötö gêlic ŋagôliŋ pwac akwa-ŋga bu gitôm dom, dec sôm yom pi pwac wakuc, tôm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Alic su naŋ. Bêc oc meŋ sa, naŋ aö oc wamatiŋ pwac wakuc wawhiŋ lau Israel-ŋga ma lau †Juda-ŋga.* 9 Oc tôm pwac naŋ kamatiŋ gawhiŋ ŋac si apai têŋ ndoc aö amaŋ wê ŋac sêsa akêŋ gameŋ Isip-ŋga sêmeŋ, naŋ dom.

* **8:8:** Lau hoŋ naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa sêti iŋ ndê, naŋ dasam ŋac bu lau Israel-ŋga. Magoc muŋ-ŋga sêwhê dau kôc gi toŋ lu, naŋ sêsam bu Israel ma Juda, ma toŋ tigeŋ-tigeŋ sêŋyaliŋ dau si kiŋ sa tu nem gôliŋ ŋac-ŋga. Alic 1 Kiŋ 11:9-13, 31-39; 12:20-24; Ais 11:12; ma Jer 3:18.

Ŋac sêsôc aö neŋ yom pwac dinaŋ-ŋga ŋapu dom, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö Pômdau gasôm bu wapuc dômwêŋ ŋac.
10 Magoc têŋ têm pwac akwa-ŋga pac-ndê, naŋ aö Pômdau, oc wamatiŋ pwac wakuc wawhiŋ lau Israel-ŋga, naŋ bocdec bu. Aö oc wakêŋ neŋ yomsu sip ŋac si ŋagulu, ma wato sip ŋac si ŋalôm. Aö oc wati ŋac si Anötö, ma ŋac oc sêti aö neŋ lau.
11 Têŋ dinaŋ, oc tôm dom bu ŋamalac daŋ êndôhôŋ iŋ ndê asidôwai me lau meŋpaŋ iŋ-ŋga, ma sôm têŋ ŋac, ‘Aŋyalê Anötö ma akôc iŋ sa ti mac nem Pômdau.’ Ŋahu bu aö neŋ lau hoŋ oc sêŋyalê aö, lau tiwaê, ma lau waêmba sêwhiŋ.
12 Ma aö oc taŋwalô ŋac, ma wasuc ŋac si giso kwi, ma gauc nem ŋac si sac tiyham dom.” *[Jer 31:31-34]*
13 Anötö sam gêŋ dau bu pwac wakuc, ma ŋalêŋ dinaŋ iŋ tôc asê bu pwac ŋamata-ŋga tiakwa su. Ma gêŋ naŋ tiakwa su, naŋ kêpiŋ bu hê su niŋga.

9

Israel si lôm dabuŋ ŋasakiŋ

1 Têŋ têm Anötö kêmatiŋ pwac ŋamata-ŋga whiŋ lau Israel-ŋga, naŋ iŋ kêŋ yomsu pi lêŋ sênem akiŋ iŋ-ŋga, ma pi †bac dabuŋ naŋ sêkwê yêc nom. 2 Ŋalôm lu sêyêc bac dabuŋ ŋalôm. Ŋalôm ŋamata-ŋga sêsam bu Ŋalôm Dabuŋ, ma yakaiŋ ti deŋ da-ŋga ma bolom da-ŋga sêyêc ŋalôm dinaŋ. 3 Ma sêkêŋ po baliŋ d aŋ kêgalêŋ bu whê ŋalôm ŋamata-ŋga ma tilu-ŋga kôc. Ma ŋalôm tilu-ŋga sêsam bu Ŋalôm Dabuŋ Andô. 4 Yêc ŋalôm tilu-ŋga, alta gol naŋ sêkêŋ da ŋamalu ŋayham pi, ma apa pwac yomsu-ŋga sêyêc. Apa dau sêmasaŋ ŋa a, ma sêmpaŋ ahuc ŋa gol. Sêkêŋ lôŋ gol daŋ ti bolom mana, ma Aron ndê tôc naŋ muŋ-ŋga ŋasili puc pi meŋ, ma hoc lu naŋ Anötö to yomsu amaŋlu pi, naŋ sêyêc apa pwac-ŋga dau ŋalôm. 5 Sêmasaŋ aŋela ŋagatu lu naŋ sêsam bu aŋela Anötö ndê ŋawasi-ŋga, naŋ sêlhac apa dau ŋahô. Sêmasaŋ iŋlu ŋamakê galam kêgatöc apa dau ŋampêlhu naŋ sêsam bu Anötö ndê pôŋ suc sac kwi-ŋga, naŋ ahuc. Ma gêŋ daêsam yêc, magoc tôm dom bu yac awhê sa yêc bapia dindec.

6 Têŋ ndoc sêmasaŋ gêŋ hoŋ dinaŋ su, naŋ dabuŋsiga sem si gweleŋ sêsôc sêsa sêmbo ŋalôm ŋamata-ŋga tôm bêc hoŋ. 7 Magoc †dabuŋsiga ŋamata-ŋga tawasê sôc ŋalôm tilu-ŋga, ma sôc tidim tigeŋ yêc yala tigeŋ ŋalôm. Ma têŋ bêc tigeŋ dinaŋ, iŋ sôc gi ma kôc dac tôhôŋ, bu kêŋ ti da tu sac-ŋga. Iŋ kêŋ tu dau-ŋga, ma tu sac naŋ Anötö ndê lau sêŋyalê dom ma sêkôm-ŋga. Iŋ bu kôc dac dom, dec oc tôm dom bu iŋ sôc ndi. 8 Ŋalêŋ dinaŋ Ŋalau Dabuŋ bu whê yom sa têŋ yac pi pwac akwa bocdec bu. Iŋ tôc asê bu ŋalêŋ mba bu lau sêsôc Ŋalôm Dabuŋ Andô sêndi, têŋ têm dabuŋsiga sêŋkuc sakiŋ pwac akwa-ŋga, ma lôm dabuŋ pwac akwa-ŋga kalhac dôŋ kalhac.

9 Sakiŋ pwac akwa-ŋga dinaŋ iŋ ti dôhôŋ têŋ yac lau têm kwahic dec-ŋga. Ma tôc asê têŋ yac bu da daŋge ti da ya naŋ dabuŋsiga sêkêŋ tu lau-ŋga, naŋ gitôm dom bu kôm lau dau si ŋalôm timalô tu ŋac si sac-ŋga. 10 Bu sakiŋ dinaŋ ti ŋa-yomsu hoŋ hêganôŋ gêŋ daneŋ ti danôm-ŋga, ma lau Israel-ŋga si lêŋ sêŋgwasiŋ dau ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Ma gêŋ hoŋ dinaŋ iŋ gêŋ ŋamlic-ŋga ŋambwa, bu yêc e pwac wakuc naŋ Anötö kêŋ tu nem gôliŋ yac-ŋga, naŋ meŋ sa su naŋ.

Dac Pwac Akwa ma Pwac Wakuc-ŋga

11 Magoc Kilisi meŋ ti dabuŋsiga atu, naŋ ndê sakiŋ ŋa-ŋandô ŋayham meŋ sa su. Ma lôm dabuŋ naŋ iŋ sôc gi, naŋ ŋayham kêlêc ma hôc gêlêc lôm dabuŋ naŋ ŋamalac amba sêkwê kalhac nom dindec, naŋ su. 12 Iŋ gacgeŋ sôc lôm dau Ŋalôm Dabuŋ Andô gi, magoc iŋ kôc makao ŋatu me naniŋ gapoc si dac bu kêŋ ti da ô sac-ŋga dom. Iŋ sôc gi tidim tigeŋ, ma kêŋ dau ndê dac tu bu nemlhi yac neŋ sac ŋatôp, dec kêmasaŋ lêŋ dambo taŋli ŋapaŋ-ŋga.

13 Pwac akwa yomsu-ŋga sôm bu lau Israel-ŋga si dabuŋsiga sêkôc naniŋ gapoc ti makao gapoc ŋadac, ma sêŋgaluŋ whiŋ makao ŋatu dinda naŋ sêpec ti da ya naŋ ŋagasi, goc sêmbalip pi lau bu kôm ŋac sêti

dabuŋ ma ŋamlic ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga.* 14 Magoc Kilisi, naŋ ndê giso mbasi andô, ma kêŋ dau ti da têŋ Anötö tôm Ŋalau mbo ŋapaŋ-ŋga puc iŋ dôŋ, naŋ ndê dac hôc gêlêc dac pwac akwa-ŋga, ma gêm yac sa ŋandô. Ŋahu bu iŋ ndê dac kêmasaŋ yac neŋ ŋalôm ŋawasi sa, ma kêgwasiŋ m êtê sac naŋ gic waê lêŋ dandiŋaŋ-ŋga, naŋ su. Ma bocdinaŋ datôm bu danem akiŋ Anötö Tali Ŋadau ti atac pa su eŋ. 15 Kilisi kêmasaŋ lêŋ dinaŋ, ma bocdinaŋ kwahic dec iŋ kalhac Anötö ma lau nom-ŋga ŋalhu bu ti pwac wakuc ŋadau. Iŋ ndê mbac ndu gêmlhi lau naŋ sêmbo pwac akwa ŋapu, naŋ si sac ŋatôp, ma kêgapwêc ŋac su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga ŋac oc sêtap gameŋ sêndöc t ali-ŋga naŋ Anötö gic bata têŋ ŋac, ma kêgalêm ŋac sa bu sêwêkaiŋ, naŋ sa.

16-17 Gauc nem lau nom-ŋga si lêŋ sêmatiŋ pwac pi wapa lêŋsêm-ŋga. Lau naŋ bu sêwêkaiŋ ŋamalac daŋ ndê wapa lêŋsêm, naŋ oc sêtap gêŋ daŋ sa dom e sêŋyalê pi ŋandô bu ŋamalac dau mbac ndu su. Iŋ bu mbo tali, naŋ pwac dinaŋ ŋayom oc gacgeŋ lhac. 18 Tu dinaŋ-ŋga dec pwac akwa yomsu-ŋga sôm bu lau Israel-ŋga sêndic domba ti makao ndu, ma ŋadac ti pwac dau ŋahu. 19 Bu Moses to Anötö ndê yomsu pwac-ŋga hoŋ sip bapia, ma sam asê têŋ lau Israel-ŋga. Goc iŋ kôc makao ŋatu [ma naniŋ] ŋadac ma kêgaluŋ whiŋ bu, sô domba ŋamliclhu kokoc pi a ŋasaŋgac daŋ, goc kêŋ sip dac ti bu ma kêbalip pi bapia dau ma pi lau hoŋ. 20 Ma sôm, “Pwac naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ mac ma gic atu mac bu asôc ŋapu, naŋ ŋadac dau dindec.” 21 Ma ŋalêŋ tigeŋ iŋ kêbalip dac pi lau Israel si bac sênem akiŋ Anötö-ŋga, ma pi dabuŋsiga si lôŋ ti laclhu sakiŋ dabuŋ-ŋga hoŋ. 22 Yomandô! Moses ndê yomsu pi lau Israel-ŋga si lêŋ sêmasaŋ dau ŋawasi sa-ŋga, gic atu ŋac bu sêmbalip dac pi gêŋ hoŋ bocdinaŋ. Ŋac bu sêndic makao ti domba ndu ma sêkêc dac siŋ dom, dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi dom.

Kilisi kêŋ dau ti da dec gêm yac si

23 Lau Israel-ŋga si bac ti gêŋ sênem akiŋ Anötö-ŋga, naŋ gitôm ŋagatu ŋambwa bu tôc gêŋ ŋandô undambê-ŋga asê têŋ yac. Ma lau Israel-ŋga sem dabuŋ gêŋ nom-ŋga dinaŋ ma sêkôm gêŋ dau ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga ŋa domba ti makao si dac. Magoc Kilisi ndê dac hôc gêlêc dac dinaŋ su, dec kêŋ ŋawasi atu têŋ gêŋ ŋandô undambê-ŋga. 24 Bu Kilisi sôc lôm dabuŋ naŋ ŋamalac sêkwê, naŋ dom. Ma lôm naŋ iŋ sôc, naŋ gitôm gêŋ ŋandô undambê-ŋga ŋagatu ŋambwa dom. Mba. Iŋ sôc undambê dau gi, ma kalhac Anötö aŋgô-ŋga gêm yac hoŋ aŋôŋ.

25 Ma Israel si dabuŋsiga atu naŋ sôc Ŋalôm Dabuŋ Andô ti yala ti yala, naŋ kôc dau ndê dac dom. Magoc Kilisi sôc undambê tidim tigeŋ eŋ, ma kôc dau ndê dac solop. 26 Iŋ kêŋ dau ti da gitôm dabuŋsiga nom-ŋga sêkêŋ da ŋapaŋ ma ŋapaŋ, naŋ dom. Bu bocdinaŋ, dec têŋ ndoc Anötö kêŋ undambê ti nom ma meŋ, naŋ iŋ oc hôc ŋandê tidim daêsam bocdinaŋ. Magoc Kilisi gitôm dabuŋsiga nom-ŋga dom. Iŋ meŋ ma kêŋ dau ti da tidim tigeŋ, tu bu êŋgaho lau nom-ŋga si sac ŋagêyô su pi dau. 27 Yac lau tigeŋ-tigeŋ tac waê bu dambac ndu tidim tigeŋ, ma tiŋambu yac oc dalhac Anötö aŋgô-ŋga bu êŋsahê yac. 28 Ma ŋalêŋ tigeŋ Kilisi mbac ndu tidim tigeŋ eŋ, bu êŋgaho lau daêsam si sac ŋagêyô su. Ma iŋ oc mbu meŋ tiyham bu hôc ŋandê tu sac-ŋga tiyham dom, magoc tu bu kêŋ Anötö ndê mwasiŋ gêm lau si-ŋga ŋa-ŋandô têŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ ti sêkêŋ bata iŋ bu mbu meŋ.

10

Kilisi gic da lau nom-ŋga tidim tigeŋ eŋ

1 Pwac akwa yomsu-ŋga iŋ gitôm ŋagatu ŋambwa bu tôc gêŋ ŋayham naŋ oc meŋ sa, naŋ asê têŋ yac. Magoc iŋ gêŋ ŋandô dau dom. Yomsu dau sôm bu lau Israel-ŋga sêkêŋ da tôm yala hoŋ, dec tôc asê bu da kaiŋ dinaŋ gitôm dom bu seŋ lau si sac su, me ndic dabiŋ ŋac bu sêtigasuc Anötö. 2 Da kaiŋ dinaŋ bu nditôm bu ndic dabiŋ lau, dec oc sêkêŋ ŋapaŋ dom. Ma iŋ bu nditôm bu kôm ŋac si ŋalôm ŋawasi sa yêc Anötö

* **9:13:** Ŋac si mêtê dinaŋ hêganôŋ ŋamalac naŋ kêmasec awhê me ŋgac batê, dec kôm iŋ ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Alic Nam 19:1-22 yêc Yom Lêŋsêm Akwa.

aŋgô-ŋga, dec ŋac oc ŋalôm ŋawapac tu ŋac si giso-ŋga tiyham dom. 3 Magoc sêkêŋ da dau tôm yala hoŋ, dec kêŋ gauc ŋac bu ŋac si sac yêc ŋac dôŋ yêc. 4 Ŋahu bu makao gapoc ti naniŋ si dac gitôm dom bu seŋ sac su.

5 Tu dinaŋ-ŋga dec têŋ ndoc Kilisi meŋ mbo nom, naŋ sôm yom asê têŋ Anötö, tôm sêto yêc muŋ su bocdec bu:

> Am atac whiŋ bu sêndic makao ti domba ma sêkêŋ ti da têŋ am lec dom. Magoc am kêmasaŋ aö dauŋ neŋ ŋamlic ti ŋandô.

6 Da ya ti da bocke naŋ sêkêŋ tu sac-ŋga, naŋ gic am tanôm dom bocdinaŋ.

7 Ma aö gasôm bu, “O Anötö, lic aö dec gameŋ bu wakôm am nem atac whiŋ ŋandô sa, tôm yom naŋ sêto pi aö muŋ su, yêc bapia tilhuŋ.” *[BW 40:6-8]*

8 Moses ndê buku yomsu-ŋga tôc bocdec bu. Sêkêŋ makao ti domba ti da, ma sêkêŋ da ya ti da tidau-tidau tu sac-ŋga. Magoc Kilisi dau sôm bu Anötö atac whiŋ bu sêkêŋ da hoŋ dinaŋ dom, ma gic iŋ tandô dom bocdinaŋ. 9 Ma tiŋambu Kilisi sôm têŋ Anötö bu iŋ dau meŋ su, bu kôm Anötö ndê atac whiŋ ŋandô sa. Bocdinaŋ dec iŋ seŋ lêŋ akwa da-ŋga su, ma kêmasaŋ lêŋ wakuc. 10 Ma Anötö ndê atac whiŋ, naŋ Kilisi kôm ŋandô sa, naŋ bocdec bu. Yisu Kilisi kêŋ dau ti da tidim tigeŋ, dec kêmasaŋ lêŋ bu dati lau dabuŋ.

11 Dabuŋsiga pwac akwa-ŋga sêlhac ti sem gweleŋ tôm bêc hoŋ, ma sêkêŋ da kaiŋ tigeŋ ŋapaŋ, naŋ tôm dom bu seŋ sac su. 12 Magoc Yisu, naŋ ti yac neŋ dabuŋsiga atu, kêŋ dau ti da dim tigeŋ eŋ, tu sac têm hoŋ-ŋga, goc gi ndöc Anötö ndê andô-ŋga. 13-14 Ŋahu bu da tigeŋ dinaŋ kêmasaŋ lêŋ bu seŋ lau naŋ iŋ bu kôm ŋac sêti lau dabuŋ, naŋ si sac su, ma gic dabiŋ ŋac bu sêmbo tali ŋapaŋ. Ma kwahic dec iŋ hôŋ bu Anötö kêŋ iŋ ndê ŋacyo hoŋ sêsôc iŋ gahi ŋapu.

15 Ma Ŋalau Dabuŋ hoc yom ŋandô asê pi gêŋ dau whiŋ, tôm yom daŋ naŋ sêto yêc bocdec bu:

> 16 Magoc têŋ têm pwac akwa-ŋga pac-ndê, naŋ aö Pômdau, oc wamatiŋ pwac wakuc wawhiŋ lau Israel-ŋga, naŋ bocdec bu. Aö oc wakêŋ aö neŋ yomsu sip ŋac si ŋagulu, ma wato sip ŋac si ŋalôm. *[Jer 31:33]*
>
> 17 Ma tiŋambu iŋ gic têku yom ma sôm yom bocdec:
>
> Aö wasuc ŋac si giso kwi, ma gauc nem ŋac si sac tiyham dom. *[Jer 31:34]*

18 Bocdinaŋ, Pômdau sôm bu suc yac neŋ sac kwi, ma tu dinaŋ-ŋga dec dapônda dabuŋsiga daŋ bu kêŋ da tu sac-ŋga tiyham dom.

Kilisi kêmasaŋ seŋ datigasuc Anötö-ŋga

19 Tu dinaŋ-ŋga asidôwai, datigasuc Anötö ti neŋ atac pa su, gitôm dasôc Ŋalôm Dabuŋ Andô dandi, tu dac naŋ Yisu kêc siŋ-ŋga. 20 Muŋ-ŋga, po baliŋ daŋ kêgalêŋ naŋ kalhac lau ahuc bu sêsôc Ŋalôm Dabuŋ Andô sêndi dom. Magoc Yisu ndê ŋamlic ô po dau su, ma iŋ mbo tali ŋapaŋ, dec iŋ ti seŋ wakuc datigasuc Anötö-ŋga. 21 Ma iŋ yac neŋ dabuŋsiga tiwaê, naŋ gêm gôliŋ Anötö ndê lau hoŋ. 22 Iŋ ndê dac kêgwasiŋ yac neŋ sac hoŋ su, dec dambo ti ŋalôm ŋawapac tu yac neŋ sac-ŋga tiyham dom. Ma bu ŋawa kêgwasiŋ yac neŋ ŋamlic ŋawasi sa su. Tu dinaŋ-ŋga dec datigasuc Anötö ti neŋ ŋalôm ŋawasi, ma dakêŋ whiŋ ti neŋ ŋalôm pêŋ dôŋ.

Puc dalhac ŋaŋga-ŋga

23 Yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga dahoc yom asê ma dasôm bu dakêŋ bataŋ ŋandô ŋayham naŋ Anötö gic bata têŋ yac. Iŋ gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi, ma tu dinaŋ-ŋga taŋkwê ŋandô dau ti atac lu-lu dom. 24 Ma dakôc gauc pi lêŋ bu dapuc dauŋ dôŋ bu atac whiŋ asidôwai, ma dakôm mêtê ŋayham eŋ. 25 Dahu mêtê dapitigeŋ-ŋga siŋ tôm lau ŋatô sêkôm, naŋ dom. Mba. Dakac sa dapitigeŋ, ma tangilí dauŋ bu dalhac ŋaŋga. Mac aŋyalê bu Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su, ma bocdinaŋ dec akôm asiŋ su eŋ.

26 Aŋgô ŋapep! Yac bu taŋyalê Anötö ndê yom ŋandô tidôŋ su, magoc tiŋambu dalic sac gitôm gêŋ ŋambwa ma dakôm, dec da daŋ yêc naŋ tôm bu seŋ yac neŋ sac dinaŋ ŋagêyô su-ŋga, yêc dom. 27 Ŋamalac naŋ sa lêŋ kaiŋ dinaŋ, naŋ bu ndê gauc sa, dec oc töc dau ŋalêŋ sac pi gêŋ naŋ gic iŋ ŋawaê bocdec bu, iŋ oc tap Anötö ndê matôc sa,

ma sip ya atu naŋ Anötö kêmasaŋ tu iŋ ndê ŋacyo-ŋga ndi. 28 Gauc nem ŋamalac naŋ kêgilì Moses ndê yomsu. Ŋamalac lu me tö bu sêpuc si yom dôŋ ma sêtôc asê bu yomandô bu ŋamalac dau kôm giso, dec yomsu dau sôm bu tawalô iŋ dom, sêndic iŋ ndu eŋ. 29 Bocdinaŋ mac gauc gêm bocke pi ŋamalac naŋ kêyalê su bu Kilisi ndê dac pwac wakuc-ŋga kôm iŋ ti dabuŋ, magoc tiŋambu iŋ pu gêŋ dau ma gêlic gitôm gêŋ ŋambwa? Ŋalêŋ dinaŋ iŋ pu Anötö ndê Atu, gitôm iŋ kwê iŋ dôŋ yêc iŋ gahi ŋapu gitôm gêŋ ŋapopoc, ma iŋ pu Anötö ndê Ŋalau êmwasiŋ yac-ŋga whiŋ. Ŋamalac naŋ kôm bocdinaŋ oc tôm dom andô bu êŋlêc Anötö ndê matôc. Iŋ oc tap matôc sac sambuc sa. 30 Bu yac taŋyalê Pômdau, naŋ sôm yom bocdec bu:

> Gweleŋ sac ŋagêyô-ŋga yêc aö amaŋ, ma aö dauŋ oc wakêŋ. *[Diut 32:35]*

Ma sêto yom daŋ whiŋ, naŋ yêc bocdec bu:

> Pômdau oc êŋsahê ti êmatôc iŋ ndê lau. *[Diut 32:36]*

31 Oyaê, ŋamalac naŋ sip Anötö Tali Ŋadau amba bu tap iŋ ndê matôc sa, naŋ töc dau maŋ.

32 Gauc nem têm naŋ mac akêŋ whiŋ tiwakuc, ma akôc ŋawaê ŋayham sa gitôm ŋawê bu pô nem ŋalôm. Têŋ ndoc dinaŋ, ŋawapac daêsam tap mac sa tu akêŋ whiŋ Kilisi-ŋga, magoc mac alhac ŋaŋga. 33 Têm ŋatô lau sêkêŋ kisa mac, ma sêsu mac susu yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga. Ma têm ŋatô mac alhac awhiŋ lau naŋ sêhôc wapac kaiŋ dinaŋ ma apuc ŋac dôŋ. 34 Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêkêŋ ŋac sêndöc gapocwalô, naŋ mac tamwalô ŋac, ma am ŋac sa bocdinaŋ. Ma têŋ ndoc lau sêŋgaho mac nem wapa ti gêŋ hoŋ su, naŋ mac ambo ti atac ŋayham eŋ. Ŋahu bu mac aŋyalê bu mac nem awa ŋandô yêc ŋapaŋ-ŋga yêc undambê.

35 Bocdinaŋ asap nem akêŋ whiŋ Pômdau dôŋ, ma atac lu-lu dom, dec mac oc atap mwasiŋ atu sa. 36 Alhac ŋaŋga ti ŋalôm pêŋ dôŋ, ma akôm gêŋ hoŋ ŋapep tôm Anötö ndê atac whiŋ. Ma bocdinaŋ mac oc atap ŋandô ŋayham naŋ iŋ gic bata, naŋ sa. 37 Bu ŋasawa sauŋ eŋ, tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bocdec bu:

> Iŋ naŋ dakêŋ bataŋ bu meŋ, naŋ oc meŋ. Ma iŋ oc meŋ ŋagahô eŋ. 38 Ma aneŋ lau gitêŋ oc sêndöc tali tu si sêkêŋ whiŋ-ŋga. Magoc ŋac naŋ sêhu siŋ, naŋ aö oc walic ŋac sac sambuc. *[Hab 2:3-4]*

39 Magoc yac datôm lau naŋ sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ ma sêmbo seŋ sêniŋga-ŋga dom. Mba. Yac dalhac ŋaŋga ma dakêŋ whiŋ dandic ŋawaê, e datap mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga ŋa-ŋandô sa.

11

Abaŋi Israel-ŋga si lêŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga ti dôhôŋ têŋ yac

1 Yac bu dakêŋ whiŋ ŋaŋga, dec yac oc atac lu-lu dom tu gêŋ naŋ dakêŋ bataŋ dambo, me tu gêŋ naŋ tanôŋ dalic dom-ŋga. 2 Abaŋi Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ ŋalêŋ dinaŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec Anötö toc ŋac sa. 3 Yac dakêŋ whiŋ, dec taŋyalê bu muŋ-ŋga, gêŋ naŋ kwahic dec tanôŋ dalic, naŋ ŋadaŋ yêc dom, magoc meŋ hôc asê ŋa Anötö ndê yom.

4 Tu Abel ndê kêŋ whiŋ-ŋga dec Anötö gêlic da naŋ iŋ kêŋ bu ŋayham, hôc gêlêc Kein ndê su. Ma tu Anötö kôc Abel ndê da sa-ŋga, dec tôc asê bu iŋ gêlic Abel bu ŋgac gitêŋ. Ma iŋ mbac ndu su, magoc iŋ ndê lêŋ kêŋ whiŋ-ŋga dinaŋ gacgeŋ kalhac tôm dôhôŋ ŋayham.

5 Ma Inok kêŋ whiŋ, dec sêto yom pi iŋ ma sêsôm bu Anötö gêlic iŋ ŋayham. Ma tu iŋ ndê kêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö kôc iŋ su yêc nom ti tali, ma sêlic iŋ tiyham dom. 6 Ŋamalac daŋ bu kêŋ whiŋ dom, dec gêŋ hoŋ naŋ iŋ kôm, naŋ ŋadaŋ oc tôm dom bu ndic Anötö tandô ŋayham. Bu asa naŋ bu tigasuc Anötö, naŋ kêŋ whiŋ bu iŋ mbo yomandô, ma kêŋ whiŋ bu iŋ oc êmwasiŋ lau naŋ sêkêŋ dau sambuc tu sêŋsalê iŋ-ŋga.

7 Ma têŋ ndoc Anötö kêŋ puc Noa pi gêŋ naŋ iŋ tandô gêlic su dom, magoc tiŋambu oc meŋ hôc asê, naŋ Noa kêŋ whiŋ Anötö, ma toc iŋ sa ti sôc iŋ ndê yom ŋapu. Iŋ sô waŋ atu daŋ bu nem iŋ ti ndê b alêkoc sa. Tu iŋ ndê lêŋ kêŋ whiŋ-ŋga dec iŋ tôc lau naŋ sêmbo nom têŋ têm dinaŋ, naŋ si giso asê tiawê, ma Anötö kêŋ iŋ wêkaiŋ lêŋ dati lau gitêŋ tu dakêŋ whiŋ-ŋga.

8 Abraham kêŋ whiŋ Anötö têŋ ndoc
Anötö kêgalêm iŋ sa ma kêkiŋ iŋ têŋ gameŋ
naŋ iŋ gic bata têŋ iŋ, naŋ gi. Iŋ gêm gauc
gameŋ dau, magoc daŋga wambu Anötö
ma gi. 9 Ma yom tigeŋ naŋ Anötö gic bata
têŋ Abraham, naŋ gic Aisak lu Jakob ŋawaê
bocdinaŋ. Magoc Abraham, ma Aisak lu
Jakob naŋ sêŋkuc iŋ, naŋ sêti nom ŋadaui
dom, sêndöc bac po gitôm lau apa. Magoc
Abraham kêŋ whiŋ yom naŋ Anötö gic bata
têŋ iŋ. 10 Ŋahu bu iŋ kêŋ bata bu ndöc malac
atu naŋ oc yêc ŋapaŋ, naŋ Anötö dau kwê sa
kêkuc ŋagatu naŋ iŋ dau gauc gêm tidôŋ.
11 Abraham ti ŋamalac andô su, ma iŋ
nawhê Sara dau iŋ awhê gapoc, magoc iŋ
kêŋ whiŋ yom naŋ Anötö gic bata têŋ iŋ,
dec Anötö kêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu kwê balêkoc
asê. 12 A braham ndê têm pacndê su, tigeŋ
tu iŋ kêŋ whiŋ-ŋga, dec lau toŋ atu sêsa akêŋ
ŋgac tigeŋ dinaŋ. Iŋ ndê lau wakuc dinaŋ
sêtôm tata umboŋ-ŋga, ma gaŋgac gwêc-
ŋga, naŋ gitôm dom bu dasê sa.
13 Têŋ têm abaŋi Israel-ŋga sêmbo tali, naŋ
ŋac si daŋ tap ŋandô naŋ Anötö gic bata têŋ
ŋac, naŋ sa dom. Ŋalêŋ dinaŋ dec sêsa si
lêŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga e sêmbac ndu. Tu ŋac si
sêkêŋ whiŋ-ŋga dec tôm sêlic gêŋ ŋandô dau
gatuc-gatuc ma sêkêŋ bata bu sêtap ŋandô
sa. Ma ŋac sêlic dandi sêtôm lau naŋ sem
apa nom. 14 Ma lau naŋ gauc gêm bu ŋac lau
kaiŋ dinaŋ, naŋ sêtôc asê bu ŋac sêŋsalê si
malac ŋandô sêndöc-ŋga. 15 Abaŋi Israel-ŋga
bu sêlic gameŋ naŋ sêhu siŋ su tôm si malac
ŋandô, dec oc tôm bu sêmbu sêndi sêndöc
dinaŋ. 16 Magoc mba. Ŋac atac whiŋ malac
daŋ, naŋ hôc gêlêc iŋ dindec su. Malac dau
yêc undambê, ma Anötö kwê malac dau sa
su tu ŋac-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ maya
dau dom bu ŋac sêsam iŋ bu ŋac si Anötö.
17-18 Abraham kêŋ whiŋ Anötö têŋ ndoc
iŋ kêsahê iŋ, ma sôm têŋ iŋ bu kêŋ Aisak
ti da têŋ iŋ. Anötö gic bata yom têŋ Abra-
ham muŋ su, ma sôm bu lau oc sêsam lau
wakuc naŋ sêsa akêŋ Aisak, bu Abraham
ndê gôlôwac ŋandô. Magoc iŋ sap ndê kêŋ
whiŋ dôŋ dec bu kêŋ ndê atu tigeŋ dinaŋ
ti da. 19 Iŋ gauc gêm bu Anötö gitôm bu oc
uŋ lau batê sa. Ma gêŋ naŋ hôc asê, naŋ
gitôm iŋ kôc Aisak mbu akêŋ lau batê-ŋga
meŋ tiyham.
20 Ma tiŋambu, têŋ ndoc naŋ Aisak gêm
mbec Jakob lu Iso, naŋ dec kêŋ whiŋ bu
Anötö gitôm bu kôm iŋ ndê mbec ŋandô
sa. 21 Ma Jakob bocdinaŋ kêŋ whiŋ Anötö.
Têŋ ndoc iŋ kêsahê bu iŋ ndê têm kêpiŋ bu
pacndê, naŋ iŋ gêm mbec Josep atu lu. Ma
iŋ gic seŋeŋ dau ŋa ndê tôc ma kêpiŋ Anötö.
22 Josep kêŋ whiŋ bu Anötö oc êŋgaho lau
Israel-ŋga su yêc gameŋ Isip-ŋga, dec têŋ
ndoc iŋ ndê têm kêpiŋ bu pacndê, naŋ sôm
yom asê pi gêŋ dau, ma gic atu ŋac bu sêkôc
iŋ ndê ŋakwa whiŋ ŋac, têŋ ndoc ŋac bu
sêlhö sêndi.
23 Ma Moses damba lu dinda sêkêŋ whiŋ
Anötö, dec sêsiŋ iŋ gitôm ayô tö têŋ ndoc
dinda kôc iŋ. Ŋahu bu iŋlu sêlic bu iŋ
balêkoc ti aŋgô, ma sêtöc dau tu yom naŋ
kiŋ Isip-ŋga gic atu naŋ-ŋga dom. 24 Ma têŋ
ndoc Moses tiatu, naŋ iŋ kêŋ whiŋ Anötö
dec tec bu sêsam iŋ bu Parao atuwê ndê
balê. 25 Iŋ tec bu mbo ti atac ŋayham tôm
ŋasawa apê tu mêtê sac-ŋga whiŋ Parao
ndê lau, ma gêlic ŋayham bu hôc ŋandê ti
ŋawapac whiŋ Anötö ndê lau. 26 Iŋ gêlic lêŋ
mayaŋ-ŋga naŋ gic waê Anötö ndê Mesaya
bu ŋayham hôc gêlêc lau Isip si awa ti gêŋ
ŋayham-ŋayham hoŋ su. Ŋahu bu iŋ takwê
ndê ŋaôli ŋayham, naŋ iŋ oc tap sa tiŋambu.
27 Iŋ kêŋ whiŋ, dec hu gameŋ Isip-ŋga siŋ,
ma töc dau tu kiŋ Isip-ŋga ndê atac ŋandê-
ŋga dom. Iŋ puc dau dôŋ ma kalhac ŋaŋga,
ŋahu bu iŋ gêlic Anötö, naŋ lau daŋ sêlic su
dom. 28 Iŋ kêŋ whiŋ Anötö dec sôm têŋ lau
Israel-ŋga bu sêmasaŋ Pasowa tôm Anötö
sôm, ma sêsê domba ŋadac pi gatam ŋac si
andu-ŋga. Ma ŋalêŋ dinaŋ aŋela naŋ gic
balêkoc ŋgac mbêc Isip-ŋga hoŋ ndu, naŋ
kêlêc lau Israel-ŋga si andu hoŋ.
29 Lau dau sêkêŋ whiŋ Anötö naŋ gêlêc
Gwêc Koc sa, dec sêlom gitôm sêŋsêlêŋ
sêmbo gameŋ basô si. Magoc têŋ ndoc
lau Isip-ŋga bu sêlom sêŋkuc ŋac, naŋ gwêc
kêgatöc ŋac ahuc e sênôm gwêc su ma siŋga.
30 Tiŋambu lau Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ
Anötö, dec sêŋsêlêŋ sêŋgihi malac Jeriko
tôm bêc 7 e malac dau ŋatuŋbôm ku sa.
31 Magoc Anötö seŋ awhê mockaiŋ-ŋga Ra-
hab su whiŋ lau daŋgapêc malac dinaŋ-ŋga
dom. Ŋahu bu muŋ-ŋga Rahab dau tôc asê
bu iŋ kêŋ whiŋ Anötö, têŋ têm iŋ kôc lau

Israel-ŋga si lau sêtip gameŋ Kanan-ŋga sa ti yom malô.
32 Ma lau sêkêŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga daêsam sêmbo, tôm Gideon, Barak, Samson, Jepta, Dawid, ma Samuel ti Anötö ndê lau propet ŋatô. Magoc ŋasawa mba bu wasôm yom pi ŋac tigeŋ-tigeŋ. 33 Ŋatô sêkêŋ whiŋ ŋaŋga, dec sêku kiŋ gameŋ ŋatô-ŋ ga dulu. Ŋatô sem gôliŋ lau Israel-ŋga ti sêŋgilí ŋac bu sêsa si lêŋ gitêŋ. Ma Anötö gic bata yom têŋ ŋac bu yob ŋac. Tu lau ŋatô si sêkêŋ whiŋ-ŋga dec Anötö kêgapic layon si whasuŋ ahuc, 34 ma kêgaho ya ŋa-ŋandê su yêc ŋatô, ma yob ŋatô bu sêlhö su yêc ŋacyo si bieŋ. Lau ŋatô ŋac lau licwalô mba, magoc tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö kêŋ ŋaŋga têŋ ŋac. Ŋac sêti lau siŋ-ŋga ti ŋaclai atu, ma sêku lau apa si lau siŋ-ŋga dulu. 35 Lauwhê ŋatô sêkêŋ whiŋ Anötö, dec iŋ uŋ ŋac si balêkoc ŋgac naŋ sêmbac ndu su, naŋ sa sêmeŋ sêmbo sêwhiŋ ŋac tiyham. Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô, naŋ sic ŋac ŋa sö e sêmbac ndu. Magoc lau dau sêtec bu sêsêc si sêkêŋ whiŋ ahuc tu bu sênem dau si yêc ŋandê dinaŋ, ŋahu bu sêkêŋ bata bu Anötö gitôm bu oc uŋ ŋac sa, ma kêŋ ŋac sêmbo ŋayham eŋ. 36 Ŋatô, lau sêsu ŋac susu, ma sêhi ŋac ŋa sö, ma ŋatô sêsô ŋac dôŋ ma sêkêŋ ŋac sêndöc gapocwalô. 37 Sêtuc ŋatô ŋa hoc ndu, sêhê ŋatô ŋa sege kic gi lu, ma ŋatô naŋ lau siŋ sêkuŋ ŋac ndu ŋa bieŋ baliŋ. Ŋac sêsôc ŋakwê sac-sac naŋ sêmasaŋ ŋa domba ti naniŋ ŋamlic, sêpônda dau ŋandô, ma lau sêkêŋ kisa ŋac ti sêkôm ŋac ŋayom. 38 Ŋac sêŋgihi sêmbo gameŋ sawa ti gameŋ lôc-ŋga gitôm lau waêmba, ma sêndöc hoc ŋasuŋ ti suŋ naŋ yêc nom. Magoc tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga dec Anötö gêlic ŋac ŋayham kêlêc, hôc gêlêc lau nom-ŋga hoŋ su.
39 Ŋawaê pi lau hoŋ dinaŋ si sêkêŋ whiŋ yêc tu bu whê ŋac sa têŋ yac-ŋga. Magoc ŋac si daŋ gêlic ŋandô naŋ Anötö gic bata têŋ ŋac, naŋ dom. 40 Ŋahu bu lêŋ ŋayham andô naŋ Anötö kêmasaŋ bu êmwasiŋ yac lau têm kwahic dec-ŋga, naŋ gic waê ŋac lau dau sêwhiŋ. Ma yac hoŋ oc datap sa dawhiŋ dauŋ.

12

Taŋtiŋ Yisu ma dalhac ŋaŋga

1 Lau hoŋ dinaŋ sêmuŋ yac su, ŋac lau toŋ atu andô, ma sêtôc lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga ŋayham têŋ yac tu taŋkuc-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec dakac dauŋ su yêc gêŋ hoŋ naŋ kalhac yac ahuc tu taŋkuc Yisu-ŋga, ma yêc mêtê sac naŋ bu êntôm yac ma kôm yac dapeŋ. Ma tanti ŋaŋga dapêŋ lêŋ naŋ Anötö gic bata tu tanti daho-ŋga ma dahu siŋ dom. 2 Tanti ma taŋtiŋ Yisu, bu iŋ ti yac neŋ dakêŋ whiŋ ŋahu, ma iŋ oc ndic dabiŋ yac neŋ dakêŋ whiŋ. Iŋ kêyalê bu iŋ ndê mbac ndu oc ti lêŋ atac ŋayham-ŋga tiŋambu, ma tu dinaŋ-ŋga iŋ puc dau dôŋ tu hôc ŋandê a gicso-ŋga, ma hêgo dau tu maya atu naŋ gic lêŋ dinaŋ ŋawaê, naŋ dom. Ma kwahic dec iŋ pi undambê g i ndöc Anötö ndê pôŋ atu ŋa-andô-ŋga. 3 Akôc gauc pi Yisu, ma pi lêŋ kisa-ŋga naŋ lau sac sêkôm têŋ iŋ. Iŋ hôc kisa dau magoc kalhac ŋaŋga, dec tôc dôhôŋ ŋayham têŋ mac bu aŋkuc, ma bu nem mac sa bu kwampac sa ma ahu nem akêŋ whiŋ siŋ dom.

Anötö kêmatôc lau naŋ iŋ atac whiŋ

4 Mac ahôc ŋawapac tu saê ti kisa naŋ lau sac sêkêŋ têŋ mac-ŋga, magoc sêkôm e sêkêc mac nem daŋ ndê dac siŋ su dom. 5 Bocke? Mac aŋlhiŋ Anötö ndê yom, naŋ kêgilí mac bu alhac ŋaŋga, naŋ siŋ, a? Yom dau sam mac bu Anötö atui awhê ma ŋgac, ma sêto yêc bocdec bu:

> Aneŋ balêkoc awhê ma ŋgac, Pômdau bu êmatôc mac, me bu kêŋ ŋawapac têŋ mac bu whê nem gauc sa pi nem giso, naŋ alic tôm gêŋ ŋambwa dom, ma lic ŋakam sa tu aŋkuc iŋ-ŋga dom. 6 Ŋahu bu Pômdau kêmatôc lau naŋ iŋ atac whiŋ ŋac, ma lau naŋ iŋ kôc ŋac sa sêti iŋ ndê balêkoc, naŋ iŋ kêŋ ŋandê têŋ ŋac. *[Prov 3:11-12]*

7 Mac aŋyalê bu dambai nom-ŋga hoŋ sêmatôc si balêkoc tu bu sêndôhôŋ ŋac bu sêŋkuc lêŋ ŋayham-ŋga. Ma bocdinaŋ Anötö bu êmatôc mac, naŋ alhac ŋaŋga. Bu gêŋ dau tôc asê bu iŋ gêlic mac bu iŋ ndê balêkoc solop. 8 Ma Anötö kêŋ ŋawapac têŋ iŋ ndê balêkoc hoŋ tu bu êndôhôŋ ŋac-ŋga. Iŋ bu kêŋ têŋ mac dom, dec oc tôc asê bu mac atôm balêkoc ŋasawa-ŋga, ma Anötö ndê balêkoc solop dom. 9 Ma têŋ ndoc damaŋi nom-ŋga sêmatôc yac, naŋ dalic ŋac

sac dom, magoc datoc ŋac sa. Bocdinaŋ dasôc Damaŋ undambê-ŋga ŋapu hôc gêlêc damaŋi nom-ŋga su dandic ŋawaê. Ŋahu bu iŋ ti ŋadau yac neŋ gatuŋ, ma iŋ kêmatôc yac tu bu daso mwasiŋ dandöc taŋli-ŋga dom. 10 Damaŋi nom-ŋga gauc gêm bu sêndôhôŋ yac tu bu dasa lêŋ ŋayham-ŋga, ma ŋac si matôc iŋ gêŋ ŋasawa apê-ŋga eŋ. Magoc A nötö kêyalê gêŋ bocke naŋ oc nem yac sa ŋandô, dec kêmatôc yac tu bu dati lau dabuŋ-ŋga, datôm iŋ dau. 11 Têŋ ndoc yac bu dahôc ŋawapac tu êmatôc yac-ŋga, naŋ oc kôm yac atac ŋayham dom, magoc oc kêŋ ŋandê têŋ yac. Magoc tiŋambu yac taŋyalê bu ŋawapac dau gêm yac sa bu dambo ti yom malô, ma kêdôhôŋ yac bu dasa neŋ lêŋ gitêŋ eŋ.

12 Tu dinaŋ-ŋga dec mac nem lau naŋ si amba tibalê, me gahiduc tigoloŋ tu wapac naŋ sêhôc-ŋga, naŋ apuc ŋac dôŋ bu sêlhac ŋaŋga tiyham. 13 Amasaŋ seŋ gahim-ŋga tisolop, bu lau gahi sac naŋ sêŋkuc mac, naŋ sêpeŋ ma sêtisac dom, magoc ŋayham sa tiyham.

Dayob dauŋ bu daso Anötö ndê mwasiŋ dom

14 Aŋsahê ŋaŋga bu ambo awhiŋ lau hoŋ ti yom malô, ma bu asa nem lêŋ dabuŋ eŋ. Bu asa naŋ sa lêŋ dabuŋ dom, naŋ oc tôm dom bu lic Pômdau ma mbo whiŋ iŋ. 15 Ayob daôm ŋapep bu mac nem daŋ so Anötö ndê mwasiŋ dom, ma bu ŋasili mêtê sac-ŋga lêc tiyham yêc mac-ŋga dom. Bu mêtê sac dau gitôm gêŋ ŋamakic ma oc kêŋ ŋawapac têŋ lau daêsam, ma kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. 16 Ayob bu mac nem daŋ sa lêŋ mockaiŋ-ŋga dom, me gauc nem gêŋ nom-ŋga êŋlêc dom, ma êŋlhiŋ Anötö siŋ gitôm Iso, naŋ hu ndê wapa lêŋsêm ŋgac mbêc-ŋga siŋ, tu neŋ gêŋ dim tigeŋ-ŋga. 17 Mac aŋyalê su, bu tiŋambu iŋ tac whiŋ bu wêkaiŋ ndê gêŋ lêŋsêm dau tiyham, dec ndac damba Jakob bu nem mbec iŋ. Magoc damba tec iŋ dec kôm dom. Iŋ taŋ dau ndu, ma kêsahê ŋaŋga bu kac damba ndê ŋalôm kwi, magoc tôm dom.

Lôc Sainai ma Lôc Sayon sêti dôhôŋ pwac lu-ŋga

18 Lau Israel-ŋga sêtigasuc Lôc Sainai tu sêtap pwac akwa sa-ŋga. Magoc lôc naŋ mac atigasuc tu akôc pwac wakuc-ŋga, naŋ lôc kaiŋ daŋ dau-ŋga. Lôc Sainai dau kalhac nom, ma lau Israel-ŋga sêlic ya atu, ma ŋasec ti sômôm ma mbu lalahi atu gêm, yêc lôc dinaŋ. 19 Ma ŋac sêŋgô Anötö ndê dahuc ma iŋ dau ndê awha, e sêtöc dau ma sêteŋ bu sêŋgô tiyham dom. 20 Bu Anötö gic yomsu ŋac ma sôm bu ŋamalac me bôc bocke bu meŋ êmpiŋ lôc dau, naŋ sêtuc iŋ ŋa hoc ndu. Lau Israel-ŋga sêlic bu yomsu dau kêŋ ŋawapac atu têŋ ŋac. 21 Ma Moses gêlic gêŋ hoŋ dinaŋ ma kôm iŋ töc dau ma kêtitec ŋandô.

22 M agoc tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga dec tôm mac ahôc asê Lôc †Sayon, naŋ malac Jerusalem wakuc naŋ yêc undambê, ma Anötö Taŋli Ŋadau ndê malac. Mac ahôc asê aŋela tausen ma tausen naŋ sêkac sa sêmbo gameŋ dinaŋ ti atac ŋayham atu. 23 Ma mac asôc Anötö ndê gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma ambo awhiŋ yac lau naŋ iŋ gêlic yac datôm iŋ ndê balêkoc mbêc, ma to yac neŋ ŋaê sa yêc undambê. Mac atigasuc Anötö dau, naŋ oc êŋsahê lau hoŋ pi ŋac si mêtê. Ma mac ahôc asê gameŋ naŋ lau gitêŋ naŋ Anötö gic dabiŋ ŋac, naŋ si gatu sêmbo. 24 Ma mac atigasuc Yisu, naŋ ti pwac wakuc ŋa-ŋgac ŋalhu-ŋga. Ma mac atap mwasiŋ atu sa, tu dac naŋ iŋ kêc siŋ tu êŋgwasiŋ mac nem sac su-ŋga. Muŋ-ŋga, Abel ndê dac ta yom pi têŋ Anötö bu kêŋ ŋagêyô ô iŋ ndê dac. Magoc Yisu ndê dac ti ŋahu datap mwasiŋ sa yêc Anötö-ŋga, dec hôc gêlêc Abel ndê su.

Dalic Anötö ndê puc gitôm gêŋ ŋambwa dom

25 B ocdinaŋ apôc daŋamsuŋ ahuc têŋ yom naŋ Anötö sôm têŋ mac, naŋ dom. Lau Israel-ŋga sêŋgô Anötö awha kêŋ puc ŋac yêc nom, ma ŋac naŋ sêtec bu sêŋgô iŋ ndê y om, naŋ sêlhö su yêc iŋ ndê matôc dom. Bocdinaŋ yac lau naŋ Anötö kêŋ puc yac akêŋ undambê, naŋ bu dapuc dômwêŋ iŋ, dec oc tôm dom andô bu dalhö su iŋ ndê matôc.

26 Têŋ ndoc Anötö sôm yom yêc Lôc Sainai, naŋ iŋ awha kôm nom wiwic sa. Ma

tiŋambu, têŋ ndoc daŋ tiyham iŋ gic bata yom, tôm sêto yêc bocdec bu:

Têm daŋ tiyham aö oc waŋwic gameŋ tiyham, magoc waŋwic gameŋ nom-ŋga tawasê dom, undambê whiŋ. *[Hag 2:6]*

27 Iŋ sôm bu kôm gêŋ dau dim daŋ tiyham, ma yom dau hêganôŋ têm naŋ iŋ oc êŋwic gêŋ undambê ti nom-ŋga hoŋ naŋ iŋ kêŋ. Ma gêŋ naŋ bu yêc ŋapaŋ-ŋga dom, naŋ oc wiwic sa e niŋga. Ma ŋalêŋ dinaŋ, gêŋ naŋ wiwic dom oc gacgeŋ sêlhac.

28 Anötö gic bata têŋ yac bu yac oc dawêkaiŋ gameŋ naŋ oc wiwic ma niŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga dec danem daŋge iŋ, ma danem akiŋ iŋ ŋalêŋ ŋayham naŋ tôm bu ndic iŋ tandô ŋayham. Dakôm ti datoc iŋ sa ma datöc iŋ, 29 ŋahu bu yac neŋ Anötö ndê ŋaclai gitôm ya atu, naŋ gitôm bu neŋ gêŋ sambob su.

13

Sakiŋ naŋ gic Anötö tandô ŋayham

1 Ambo ti atac whiŋ asidôwai ŋapaŋ. 2 Aŋlhiŋ daôm siŋ dom bu akôc lau aŋgô batac sa ma andic ya ŋac. Ŋahu bu lau ŋatô naŋ sêkôm bocdinaŋ, dec sic ya aŋela magoc sem gauc. 3 Ma gauc nem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêndöc gapocwalô, ti ŋac naŋ lau sêkêŋ kisa ŋac, ma anem ŋac sa gitôm mac daôm ahôc ŋawapac dinaŋ awhiŋ.

4 Mac hoŋ atoc lêŋ lauwhê ti ŋgac sênem dau-ŋga sa ŋapep andic ŋawaê. Awhê ma ŋgac bocke naŋ sem dau sa su, naŋ sêmbo sêwhiŋ dau ti sêsa lêŋ ŋawasi eŋ. Ŋahu bu lau hoŋ naŋ sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga, me sêndic sêmbôc-walô kic, naŋ oc sêtap Anötö ndê matôc sa.

5 Ayob daôm bu mêtê atac whiŋ mone-ŋga nem mac nem ŋalôm ahuc dom. Ambo ti atac ŋayham pi gêŋ bocke naŋ Anötö kêŋ têŋ mac. Bu Anötö dau sôm bu yob mac, tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ bocdec bu:

Aö wahu am siŋ me wapuc dômwêŋ am daŋ dom. *[Diut 31:6, 8]*

6 Tu dinaŋ-ŋga dec ŋalôm pêŋ dôŋ ma dasôm yom asê tôm sêto yêc Buku Wê-ŋga bocdec bu:

Pômdau oc nem aö sa, ma bocdinaŋ aö oc watöc dauŋ dom. Asa oc tôm bu kac aö su yêc Pômdau ndê atac whiŋ? *[BW 118:6-7]*

7 Gauc nem mac nem lau bata naŋ sêndôhôŋ Anötö ndê yom têŋ mac. Akôc gauc pi ŋac si lêŋ ŋayham naŋ sêsap dôŋ e si têm pacndê, ma aŋkuc ŋac si lêŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga. 8 Yisu Kilisi oc kac dau kwi-kwi dom. Ŋalêŋ naŋ iŋ mbo muŋ-ŋga, naŋ iŋ mbo kwahic dec, ma oc mbo bocdinaŋ ŋapaŋ.

9 Ayob daôm bu yom ti mêtê wakuc naŋ so yom ŋandô, naŋ êŋsôŋ mac nem gauc e hê mac su yêc Kilisi dom. Tamkwê Anötö ndê mwasiŋ bu puc nem gatôm dôŋ, ma gauc nem gêŋ daneŋ-ŋga me ŋagôliŋ pi gêŋ daneŋ-ŋga êŋlêc dom. Bu lau naŋ sêmbo pwac akwa ŋapu ma gauc gêm gêŋ kaiŋ dinaŋ kêlêc, naŋ gêm ŋac sa bu sêti lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga dom.

10 Yac tam akiŋ Anötö dambo pwac wakuc ŋapu, ma lau naŋ sem akiŋ Anötö sêmbo pwac akwa ŋapu, naŋ sêtôm dom bu sêwêkaiŋ pwac wakuc dindec ŋamwasiŋ. 11 Domba ti makao naŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga Israel-ŋga kôc ŋadac ma sôc lôm dabuŋ Ŋalôm Dabuŋ Andô gi bu kêŋ ti da ô lau si sac ŋagêyô, naŋ lau sêkôc ŋamsôm su yêc malac ma sêpec su giŋga yêc gameŋ ŋamakê-ŋga.* 12 Ma ŋalêŋ tigeŋ Yisu hôc ŋandê ma mbac ndu yêc malac Jerusalem ŋamakê, tu bu kôm lau sêti dabuŋ tu iŋ dau ndê dac naŋ kêc siŋ-ŋga. 13 Bocdinaŋ dahu lau Israel-ŋga si sakiŋ pwac akwa-ŋga siŋ gacgeŋ, gitôm yac dasa yêc malac Jerusalem, ma datêŋ Yisu dandi, ma dahôc yom mayaŋ-ŋga naŋ ŋacyo sêmbaliŋ pi yac tu dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga, naŋ dawhiŋ. 14 Ŋahu bu gameŋ nom-ŋga naŋ kwahic dec ti yac neŋ malac dambo-ŋga, naŋ malac yêc ŋapaŋ-ŋga dom. Ma yac taŋkwê malac ŋandô naŋ oc meŋ sa tiŋambu.

15 Tu Yisu-ŋga dec tampiŋ Anötö tôm bêc hoŋ. Yac lau hoŋ naŋ dasôm bu dakêŋ

* **13:11:** - alic Lev 16:27. Yom pi lau Israel-ŋga si Om Atu Sêkêŋ Da ô Sac Ŋagêyô-ŋga (Day of Atonement), naŋ sêto yêc Lev 16:1-34. Hib 13:12 bu tôc asê tiawê bu Yisu ndê mbac ndu hôc gêlêc da naŋ dabuŋsiga Israel-ŋga sêkêŋ ti yala ti yala (Hib 7:11–9:18), ma bu êŋgilí lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêŋkuc Yisu ti atac pa su eŋ.

whiŋ Yisu, naŋ tac waê bu tampiŋ Anötö, ma yac neŋ yom tampiŋ iŋ-ŋga gitôm da daŋge ŋayham. 16 Aŋlhiŋ daôm siŋ dom bu akôm mêtê ŋayham eŋ, ma bu akêŋ nem gêŋ tu anem lau ŋatô sa-ŋga. Mêtê dau iŋ gitôm da naŋ Anötö gêlic ŋayham whiŋ. 17 Daŋam wambu lau bata naŋ sêyob mac lau akêŋ whiŋ-ŋga, ma asôc ŋac ŋapu, tu bu sêkôm si gweleŋ ti atac ŋayham-ŋga. Bu ŋac sem gweleŋ pi Anötö ndê yom bu sêpuc mac nem gatôm dôŋ, ma tiŋambu Anötö oc kip ŋac sa ŋapep pi gweleŋ dau. Mac bu daŋam wambu ŋac ŋapep dom, dec oc kôm ŋac ŋalôm ŋawapac, ma oc tôm dom bu sênem mac sa ŋapep.

18 Ateŋ mbec tu yac-ŋga, bu yac aŋsahê ŋaŋga bu asa mba lêŋ gitêŋ eŋ, ma yac ambo ti atac pa su pi yac mba lêŋ. 19 Ma ateŋ mbec ŋaŋga bu Pômdau nem aö sa bu watap seŋ watêŋ mac waloc-ŋga sa ŋagahô.

Yom ŋambu-ŋga

20 Yac neŋ Pômdau Yisu ma ŋgac ŋayham yob domba-ŋga kêc ndê dac siŋ tu êmatiŋ pwac yêc ŋapaŋ-ŋga, dec Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. Ma aö bu wateŋ Yom Malô Ŋadau, Anötö dau, 21 bu ndic dabiŋ mac bu akôm mêtê ŋayham eŋ ma asa nem lêŋ hoŋ tôm iŋ ndê atac whiŋ. Ma tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, dec aö wateŋ iŋ bu puc yac hoŋ dôŋ tu bu gêŋ hoŋ naŋ dakôm, naŋ ndic iŋ tandô ŋayham. Datoc Yisu ndê waê sa tôm bêc sambob. Yomandô.

22 O asidôwai. Aö gato bapia apê dindec bu waŋgilí mac bu asap lêŋ ŋayham dôŋ ŋapaŋ. Ma kwahic dec aö bu wateŋ mac bu akôc aneŋ yom hoŋ sa ma asôc ŋapu. 23 Aö wakêŋ ŋawaê têŋ mac bu sêhu yac neŋ asidôwa Timoti siŋ su yêc gapocwalô. Iŋ bu hôc asê aö ŋagahô, dec alu oc aloc ma alic mac. 24 Akêŋ aneŋ acsalô ŋayham têŋ mac nem lau bata hoŋ, ma têŋ A nötö ndê lau dabuŋ hoŋ bocdinaŋ. Ma lau gameŋ Italiŋga sêkêŋ si acsalô têŋ mac whiŋ.

25 Anötö ndê mwasiŋ whiŋ mac hoŋ.

Jems
ndê bapia
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ ndê ŋaê Jems. Iŋ ŋgac bata naŋ yob lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ sêndöc malac Jerusalem (Apo 15:13). Lau tigauc daêsam gauc gêm bu Jems iŋ Pômdau Yisu asi (Mak 6:3).

Jems to bapia dindec têŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga naŋ sêndöc babalip yêc lau naŋ lau Israel dom, naŋ si gameŋ. Iŋ sam ŋac bu lau naŋ sêsa akêŋ gôlôwac Israel-ŋga si toŋ 12 (1:1), ma bocdinaŋ lau ŋatô gauc gêm bu mboe iŋ to bapia dindec têŋ lau Israel-ŋga naŋ sêlhö su yêc malac Jerusalem têŋ ndoc lau sêkêŋ kisa ŋac (Apo 8:1; 11:19). Ma lau ŋatô gauc gêm bu bapia dindec gic waê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ, lau Israel-ŋga, ma lau gameŋ apa-ŋga sêwhiŋ.

Iŋ ndê bapia dau hêganôŋ lêŋ ti sakiŋ ŋayham naŋ gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋawaê. Iŋ bu kêŋ puc ŋac bu sêtôc si sêkêŋ whiŋ ŋandô tiawê, ma bu sêhu mêtê sac-sac hoŋ siŋ. Jems bu tôc asê bu lau si sêkêŋ whiŋ iŋ gêŋ naŋ sêsôm ŋa whasuŋ ŋambwa dom, magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋandô, naŋ si lêŋ ti sakiŋ oc tôc gêŋ dau asê tiawê.

Jems gic hu ndê bapia

1 Aö Jems naŋ gam akiŋ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, gato yom dindec têŋ mac lau akêŋ whiŋ Yisu-ŋga, naŋ asa akêŋ gôlôwac Israel-ŋga toŋ 12, mac lau naŋ andöc babalip yêc lau apa si gameŋ. Acsalô têŋ mac hoŋ.

Dahôc ŋawapac ti atac lu-lu dom

2 O aneŋ asidôwai. Gêŋ wapac me lêtôm bu tap mac sa, naŋ alic nditôm gêŋ atac ŋayham-ŋga. 3 Mac aŋyalê bu gêŋ bocke naŋ kêsahê mac nem akêŋ whiŋ, naŋ gêm mac sa bu alhac ŋaŋga. 4 Ma mac bu ati lau alhac ŋaŋga-ŋga, dec oc ndic dabiŋ mac atôm gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga, ma mac oc apônda gêŋ daŋ dom. 5 Magoc mac nem asa bu pônda gauc, naŋ teŋ Anötö bu kêŋ gauc têŋ am, ma iŋ oc kêŋ. Bu Anötö iŋ mwasiŋ ŋadau, ma oc lic ŋamalac naŋ teŋ gêŋ têŋ iŋ, naŋ sac dom, iŋ oc kêŋ gêŋ têŋ iŋ ti atac whiŋ. 6 Magoc têŋ ndoc am teŋ gêŋ dau, naŋ teŋ ti atac lu-lu dom. Teŋ ti kêŋ whiŋ bu am oc tap ŋandô sa. Asa naŋ teŋ gêŋ ti atac lu-lu, naŋ gitôm gwêc naŋ mbu gêli sa ma pi sip ŋapaŋ. 7 Iŋ ŋamalac kaiŋ dinaŋ, gauc nem bu iŋ oc kôc gêŋ daŋ yêc Pômdau dom. 8 Iŋ ŋamalac gauc lu-lu-ŋga, ma kôm ndê gêŋ hoŋ bambaliŋ.

Dahê gauc pi mone ti wapa ŋapaŋ dom

9 Mac asidôwai naŋ lau waêm mba ma lau ŋalôm sawa, aö wasôm têŋ mac bu atac ŋayham sa, bu Pômdau gêlic mac atôm lau tiwaê tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga. 10 Ma mac lau ti lêlôm, Anötö bu êŋgwiniŋ mac, goc atac ŋayham sa. Ahê gauc pi mac nem mone ti wapa dom. Bu gêŋ dau oc niŋga gitôm a ŋamlha ŋayham, naŋ 11 ac pi ti ŋandê atu, ma pec e ŋamlha kêsôlô, dec ŋamlha ŋayham dau pacndê. Ma ŋalêŋ tigeŋ, lau ti lêlôm naŋ sem gweleŋ ŋapaŋ tu sêtap mone sa-ŋga, naŋ oc sêniŋga bocdinaŋ.

Lêtôm ti saê

12 Asa naŋ bu lhac ŋaŋga têŋ ndoc iŋ kêsahê lêtôm ti saê, naŋ oc tap Anötö ndê mwasiŋ sa, bu ŋawapac dau kôm iŋ hu ndê kêŋ whiŋ siŋ dom, ma Anötö oc kêŋ iŋ ndöc tali ŋapaŋ. Ŋaôli dau dinaŋ Anötö gic bata su bu kêŋ têŋ lau naŋ atac whiŋ iŋ naŋ.

13 Ŋamalac daŋ bu lêtôm tap iŋ sa, naŋ hê gauc bu Anötö kêŋ lêtôm têŋ iŋ lec dom. Bu gêŋ daŋ gitôm dom bu êntôm Anötö, ma Anötö dau kêtôm ŋamalac daŋ dom. 14 Mba! Lêtôm ŋahu sip ŋamalac dau ndê atac galac, naŋ kêŋ gauc têŋ iŋ ma kêtôm iŋ bu kôm sac. 15 Ma ŋamalac naŋ sôc atac galac ŋapu, naŋ kôm mêtê sac. Ma ŋamalac naŋ kôm mêtê sac, naŋ wêkaiŋ seŋ mbac ndu-ŋga.

16 Bocdinaŋ aneŋ asidôwai atac whiŋ-ŋga, ayob daôm bu lau daŋ sêŋsau mac dom. Lêtôm meŋ akêŋ Anötö dom. Mba! 17 Damaŋ undambê-ŋga, naŋ kêŋ ŋawê hoŋ sêlhac umboŋ, naŋ mwasiŋ ŋayham hoŋ ŋadau, ma gêŋ ŋayham hoŋ naŋ datap sa, naŋ meŋ akêŋ iŋ ndê. Tôm bêc hoŋ ac pi ma sip tiyham, ma ac ŋa-ayuŋ yêc teŋ dom. Magoc Anötö gitôm ac ŋa-ayuŋ dom. Iŋ kôm gêŋ ŋayham eŋ tu êmwasiŋ yac-ŋga, ma kac

ndê awha kwi-kwi dom. 18 Ma iŋ kêŋ iŋ ndê
yom ŋandô sip yac neŋ ŋalôm tu bu kôm yac
dati lau wakuc, datôm gêŋ hoŋ naŋ iŋ kêŋ,
naŋ si ŋandô mbêc.

Daŋgô mêtê ti dakôm ŋandô sa

19 O aneŋ asidôwai atac whiŋ-ŋga, aŋgô
su naŋ. Atisa ŋagahô tu asôm daôm nem
yom-ŋga dom, magoc akêŋ daŋam lau ŋatô
si yom ŋapep muŋ. Ma ayob daôm bu atac
ŋandê ŋagahô dom. 20 Bu ŋamalac si atac
ŋandê kalhac ŋac ahuc e sêso lêŋ gitêŋ naŋ
Anötö tac whiŋ. 21 Tu dinaŋ-ŋga dec aö
wasôm têŋ mac bu mêtê ŋadômbwi ma mêtê
sac hoŋ naŋ kêsôwec tiatu yêc gameŋ nom-
ŋga, naŋ ahu siŋ! Aŋgwiniŋ daôm ma akôc
Anötö ndê mêtê naŋ sic dulu têŋ mac su,
naŋ sa sip nem ŋalôm e tidôŋ, bu yom dau
gitôm bu nem mac si.

22 Mac bu aŋgô Anötö ndê yom ŋambwa,
dec oc aŋsau daôm. Aŋgô ma akôm ŋandô
sa! 23 Asa naŋ ŋgô mêtê magoc kôm ŋandô
sa dom, naŋ gitôm ŋamalac naŋ tôc gwaniŋ
sip busunôm bu lic dau aŋgô andô. 24 Iŋ
gêlic su, goc sa gi ma ŋagahô kêlhiŋ aŋgô
andô siŋ. 25 Magoc asa naŋ tôc gwaniŋ
Anötö ndê yomsu ŋandô* naŋ kêgapwêc yac
su yêc mêtê sac, ma sôc ŋapu ti gauc gêm
ŋapaŋ, naŋ Anötö oc nem mbec gêŋ hoŋ
naŋ iŋ kôm.

26 Asa naŋ gauc gêm bu iŋ gêm akiŋ Anötö
ŋapep, magoc gêm gôliŋ dau ndê êmbala
dom, naŋ kêsau dau. Ma gêŋ hoŋ naŋ iŋ
kôm bu nem akiŋ Anötö, naŋ gitôm gêŋ
ŋambwa ma gic Anötö tandô ŋayham dom.
27 Mac bu anem akiŋ Anötö ŋalêŋ gitêŋ
naŋ iŋ oc lic ŋayham, goc akôm gêŋ bocdec.
Anem mosibu ti lauwhê sawa naŋ sêhôc
ŋawapac, naŋ sa. Ma ambo ahê têŋ mêtê
ŋadômbwi nom-ŋga hoŋ.

2

Datoc lau hoŋ sa

1 O aneŋ asidôwai, mac naŋ akêŋ whiŋ
yac neŋ ŋawasi ŋadau Pômdau Yisu Kilisi.
Atoc lau tiwaê ma lau waêmba hoŋ sa ŋalêŋ
tigeŋ. 2 Mboe mac akac daôm sa tu alic
om-ŋga, ma ŋamalac lu sêsôc sêmeŋ. Ŋgac
daŋ sôc ŋakwê ŋawasi ti gôlôŋ gol, magoc
ŋgac daŋ iŋ ŋgac ŋalôm sawa naŋ sôc ŋakwê
akwa gweleŋ-ŋga. 3 Mac oc akôm sake?
Mboe mac oc atoc ŋgac ti ŋakwê ŋawasi sa,
ma asôm têŋ iŋ bu, “Am ndöc pôŋ ŋayham
dindec,” a? Ma asôm têŋ ŋgac ŋalôm sawa,
“Am lhac ŋambu-ŋga dê,” me “Ndöc nom
dindec yêc yac gahiŋ-ŋga,” a? 4 Mac bu
akôm bocdinaŋ ma atoc mac nem lau ŋatô
sa hôc gêlêc lau ŋatô su, dec mac atôm lau
sêmatôc yom-ŋga naŋ si gauc tisac.

5 O aneŋ asidôwai atac whiŋ-ŋga, aŋgô
su naŋ. Lau naŋ lau nom-ŋga sêlic bu lau
ŋalôm sawa, naŋ Anötö tac whiŋ bu êŋyaliŋ
ŋac sa bu sêkêŋ whiŋ ŋaŋga, dec sêti lau ti
lêlôm yêc iŋ aŋgô-ŋga. Ma iŋ oc kêŋ ŋac
sêwêkaiŋ gameŋ undambê-ŋga naŋ iŋ gic
bata bu kêŋ têŋ lau naŋ atac whiŋ iŋ. Yom
dau iŋ yom ŋandô. 6 Magoc mac apu lau
ŋalôm sawa. Ma lau ti lêlôm naŋ mac atoc
ŋac sa, naŋ sêtoc mac sa ô dom. Ŋac sêlic
ŋayham bu sêŋgwiniŋ mac, ma ŋac bu sêtap
yom daŋ sa pi mac, dec ŋac oc sêwê mac
atêŋ lau sêmatôc yom-ŋga andi. 7 Yomandô!
Ma têŋ ndoc lau dau sêŋgwiniŋ mac, naŋ
sêpu mac nem ŋadau ndê ŋaê ŋayham whiŋ.

8 Anötö ndê yomsu naŋ sêto yêc bocdec
bu, “Atac whiŋ lau meŋpaŋ am-ŋga gitôm
mac atac whiŋ daôm,” naŋ tiŋamata yomsu
hoŋ naŋ sêhêganôŋ ŋamalac si lêŋ sêmbo
sêwhiŋ dandi-ŋga ma piŋ ŋac hoŋ dôŋ
sêpitigeŋ. Mac bu daŋam wambu yomsu
dau, dec mac oc atoc nem asidôwai sa
ŋapep. 9 Magoc mac bu atoc lau tiwaê sa
ma apu lau waêmba, dec mac akôm sac,
ma yomsu dau kêmatôc mac, ma tôc asê
bu mac lau aŋgilì yomsu-ŋga. 10 Aö wasôm
têŋ mac, bu asa naŋ daŋga wambu yomsu
hoŋ ŋapep, magoc kêgilì yomsu ŋalhô atêc
daŋ, naŋ gitôm ŋamalac naŋ kêgilì yomsu
hoŋ. 11 Anötö dau kêŋ yomsu daŋ bocdec,
‘I’ “Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom,” ma kêŋ
daŋ tiyham bocdec, ‘I’ “Ndic ŋamalac ndu
dom.” Am bu kôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom,

* **1:25:** Ŋgac naŋ to Hibru tôc asê bu yomsu amaŋlu gitôm dom bu ndic dabiŋ lau bu sêti lau gitêŋ (7:19; 10:1). Bocdinaŋ lau daêsam gauc gêm bu yom naŋ Jems to pi Anötö ndê yomsu ŋandô, naŋ hêganôŋ yomsu amaŋlu dom, magoc hêganôŋ ŋawaê ŋayham. Bu ŋawaê ŋayham whê sa bu Yisu gic dabiŋ yomsu pwac akwa-ŋga hoŋ (Mat 5:17) ô yac, ma Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ma gêm ŋac sa bu sêsa lêŋ gitêŋ tôm yomsu sôm (Rom 8:2-4).

tigeŋ am bu ndic ŋamalac daŋ ndu, naŋ dec am gitôm ŋamalac kêgilì yomsu hoŋ-ŋga.
12 Mac aŋyalê su bu ŋasawa sauŋ Anötö oc êŋsahê mac, êŋkuc yomsu naŋ iŋ kêŋ bu êŋgapwêc yac su. Bocdinaŋ dec asôm yom ti akôm nem mêtê hoŋ ŋapep eŋ. 13 Mac bu tamwalô lau dom, dec Anötö oc tawalô mac dom têŋ iŋ ndê bêc matôc-ŋga. Tamwalô lau, ma mac oc atap iŋ ndê matôc sa dom.

Dakôm mêtê ŋayham tôc yac neŋ dakêŋ whiŋ asê

14 O aneŋ asidôwai. Ŋamalac daŋ bu sôm, “Aö gakêŋ whiŋ Yisu Kilisi,” magoc kôm mêtê ŋayham dom, dec iŋ ndê kêŋ whiŋ ŋandô mba, ma oc nem iŋ si dom. 15 Mac bu alic awhê me ŋgac kêŋ whiŋ-ŋga daŋ naŋ pônda ŋakwê ti gêŋ daneŋ-ŋga, dec mac oc akôm sake? 16 Mac bu asôm têŋ iŋ bu, “Am ndi ti yom malô, ma oc ŋayham bu am tap nem gêŋ daneŋ-ŋga ti ŋakwê sa,” magoc akêŋ gêŋ daŋ bu anem iŋ sa dom, dec mac nem akêŋ whiŋ oc ŋandô mbasi. 17 Bocdinaŋ, asa naŋ sôm bu iŋ kêŋ whiŋ, magoc kôm ŋa-sakiŋ dom, naŋ ndê kêŋ whiŋ gitôm gêŋ batê.
18 Mboe ŋamalac daŋ oc sôm, “Aö gakêŋ whiŋ, dec gitôm,” ma daŋ oc sôm bu, “Aö gakôm mêtê ŋayham, dec gitôm.” Oyaê! Am bu ŋamalac naŋ mêtê ŋayham mbasi, dec ŋalêŋ bocke aö oc waŋyalê bu am kêŋ whiŋ ŋandô? Magoc lic mêtê ŋayham dec aö gakôm gambo, oc tôc aneŋ gakêŋ whiŋ asê têŋ am. 19 Bocke? Am toc daôm sa bu am kêŋ whiŋ bu Anötö tigeŋ dê mbo, a? Aluê! Ŋalau sac sêkêŋ whiŋ bocdinaŋ sêwhiŋ, ma sêtöc dau ŋandô!
20 Am ŋamalac gauc mbasi-ŋga! Am nem kêŋ whiŋ naŋ mêtê ŋayham mbasi, naŋ ti gêŋ ŋambwa. Gauc nem yom bocdec. 21 Abaŋ Abraham iŋ bu kêŋ iŋ ndê atu Aisak ti da pi alta, ma tu dinaŋ-ŋga dec Anötö gêlic iŋ bu ŋgac gitêŋ. 22 Mac hoŋ alic su naŋ. Abraham ndê kêŋ whiŋ ti iŋ ndê gweleŋ sêpuc dau dôŋ. Ma iŋ ndê gweleŋ ti sakiŋ gic dabiŋ iŋ ndê kêŋ whiŋ. 23 Yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bu, “*Abraham kêŋ whiŋ Anötö dec Anötö gêlic iŋ ti ŋgac gitêŋ*.” Yom dau ŋandô sa pi gêŋ naŋ iŋ kôm, ma Anötö dau sam Abraham bu iŋ ndê silip.
24 Bocdinaŋ mac hoŋ alic! Dakêŋ whiŋ ŋambwa kôm yac dati lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga dom. Gêŋ naŋ dakôm tu daŋaŋ wambu Anötö-ŋga, ma yac neŋ dakêŋ whiŋ, naŋ lu-lu sêkôm yac dati lau gitêŋ. 25 Ma gêŋ daŋ tiyham. Gauc nem awhê seŋ-ŋga Rahab. Iŋ gêm yaom lau Israel-ŋga naŋ sêtip gameŋ Kanan-ŋga, ma kêmasaŋ ŋac si lêŋ bu sêlhö sêndi. Ma tu dinaŋ-ŋga Anötö gêlic iŋ bu awhê gitêŋ.
26 Ŋamalac naŋ wayahô mbasi, naŋ iŋ gêŋ batê. Ma yac bu dakêŋ whiŋ magoc dakôm mêtê ŋayham dom, dec yac neŋ dakêŋ whiŋ gitôm gêŋ batê bocdinaŋ.

3

Dayob êmbalaŋ

1 Aneŋ asidôwai, aŋgô su naŋ! Têŋ Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga, naŋ iŋ oc kip yac lau naŋ andôhôŋ iŋ ndê mêtê têŋ lau, naŋ sa ŋapep pi yac mba gweleŋ dau. Tu dinaŋ-ŋga mac nem asa bu ti kêdôhôŋwaga mêtê-ŋga, naŋ kôc gauc pi yom dau muŋ su naŋ. 2 Mêtê sac kôm yac hoŋ dapeŋ ŋalêŋ daêsam. Ŋamalac naŋ gitôm bu yob ndê êmbala e sôm yom so daŋ dom, naŋ ŋamalac gitêŋ, ma gitôm bu nem gôliŋ iŋ ndê ŋamlic ŋagêŋ hoŋ ŋapep.
3 Lau naŋ sêndöc hosi ŋahô, naŋ sêkêŋ ain sôc hosi whasuŋ, bu sênem gôliŋ hosi ma sêkac iŋ kwi êŋkuc ŋac si atac whiŋ. 4 Ma akôc gauc pi waŋ atu-tu. Mbu ŋadinda peŋ lac sac andô, magoc gôliŋ atêc dinaŋ kêŋ iŋ kêti kêkuc ŋgac gôliŋ-ŋga ndê atac whiŋ. 5 Ŋalêŋ tigeŋ, yac êmbalaŋ iŋ gêŋ sauŋ andô daŋ yêc ŋamlic ŋagêŋ hoŋ, magoc iŋ yom datoc dauŋ sa-ŋga daêsam ŋahu. Mac aŋyalê bu ya ŋamsi sauŋ daŋ gitôm bu ti ya atu ma neŋ pwa atu daŋ su. 6 Ma yac êmbalaŋ dau gitôm ya. Yêc yac neŋ ŋamlic ŋagêŋ hoŋ, sac ŋahu yêc êmbalaŋ, ma yac bu dayob ŋapep dom, dec sac oc êŋsôwec e nem ŋamlic sambuc ahuc ma kôm yac neŋ têm dambo taŋli-ŋga hoŋ tisac. Ma sac naŋ ŋahu yêc êmbalaŋ, naŋ meŋ akêŋ ya lambwam-ŋga.
7 Lau ŋatô sêkôc bôc ti mbac ma sêyob e gêŋ dau timalô. Ma gitôm bu sêkôm mboc ma gêŋ gwêc-ŋga timalô bocdinaŋ. 8 Magoc lau daŋ sêtôm dom bu oc sênem malô êmbala. Bu ŋamalac êmbala iŋ gêŋ sac

naŋ yêc teŋ dom, ma ŋamalic sac gêm iŋ ahuc. 9 Yac tam daŋge yac neŋ Pômdau ti Damaŋ undambê-ŋga ŋa êmbalaŋ, magoc ŋamalac naŋ Anötö kêmasaŋ bu sênem iŋ aŋgô sêmbo nom, naŋ yac dapucbo ŋac ŋa gêŋ tigeŋ dinaŋ. 10 Aŋgô su naŋ. Mbec ti yom sac, lu-lu sêsa akêŋ whaŋsuŋ tigeŋ. O aneŋ asidôwai, mêtê dau iŋ sac sambuc! 11 Mac gauc gêm bocke? Oc tôm bu gwêc ma bu ŋayham tu danôm-ŋga lu-lu sêsa akêŋ bubata tigeŋ? Mba! 12 O aneŋ asidôwai. Gitôm dom bu datap bu danôm-ŋga sa yêc gwêc ŋalôm. Ma gêŋ daŋ tiyham. Oc datap wa ŋandô sa yêc a kiŋ, me a kiŋ ŋandô yêc wa? Mba.

Lau tigauc sêkôm mêtê ŋayham

13 Mac nem asa iŋ ŋamalac tigauc, naŋ toc dau sa pi ndê gauc dom, magoc kôm mêtê ŋayham ma sa lêŋ gitêŋ eŋ, tu bu tôc gêŋ dau asê. 14 Tigeŋ mac lau naŋ asa lêŋ atoc daôm sa tu ahôc gêlêc asidôwai-ŋga, me mêtê lêmuŋ-ŋga bu yêc mac nem ŋalôm, naŋ atoc daôm sa me aŋsau daôm bu mac lau tigauc lec dom. 15 Bu lau naŋ sêkôm mêtê lêmuŋ-ŋga ti mêtê sêhôc gêlêc dau-ŋga, naŋ si gauc meŋ akêŋ Anötö ndê dom. Mêtê dau ŋahu yêc nom, kêkuc ŋamalac nom-ŋga si gauc ŋambwa, ma meŋ akêŋ Sadaŋ ndê. 16 Mêtê lêmuŋ-ŋga ti ahôc gêgêlêc daôm-ŋga bu yêc mac nem ŋalôm, dec mac oc apiŋ daôm dôŋ ŋapep dom, ma mêtê sac tidau-tidau oc nem mac ahuc. 17 Asa naŋ kôc gauc ŋayham yêc Anötö ndê, naŋ gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc kôm mêtê ŋawasi eŋ. Iŋ oc yob dau bu tac ŋandê ŋagahô dom, ma iŋ oc ti ŋamalac atac whiŋ lau ti sôc yom ŋapu-ŋga. Iŋ ŋamalac tawalô lau-ŋga ma ndê gweleŋ oc nem ŋandô daêsam. Iŋ oc kôm mêtê ŋayham têŋ lau tiwaê ma têŋ lau waêmba sêwhiŋ, ma oc êŋsau lau daŋ dom. 18 Lau naŋ sêkôm gêŋ malô ma sêhê wamba lau, naŋ sêtôm lau naŋ sêsô gêŋ ŋawhê ŋayham sip si ôm. Ma ŋac si gweleŋ dau oc nem ŋandô bu ŋac ma lau daêsam sêtap lêŋ gitêŋ sa.

4

Lêŋ atac whiŋ gêŋ nom-ŋga-ŋga

1 Akôc gauc pi gêŋ naŋ kôm mac atac ŋandê ti asôm daôm. Äö wasôm têŋ mac, bu mêtê dau meŋ akêŋ mac nem ŋalôm akwa, naŋ kac mac tu asa lêŋ atac whiŋ gêŋ nom-ŋga-ŋga. 2 Gêŋ naŋ mac atac whiŋ, naŋ mac atap sa dom, ŋahu bu mac ateŋ têŋ Anötö dom. Mac tamgatu gêŋ dau ŋapaŋ e mac atac ŋandê sa ti asôm daôm, ma mac oc akôm mwasac e nditôm bu andic ŋamalac ndu. Magoc mac atôm dom bu akôc gêŋ naŋ mac atac whiŋ. 3 Ma têm ŋatô mac ateŋ gêŋ têŋ Anötö, magoc iŋ kêŋ têŋ mac dom. Mac atap sa dom, ŋahu bu mac ateŋ gêŋ dau tu bu amwasiŋ daôm-ŋga ŋambwa, ma gauc dinaŋ iŋ solop dom.

4 Mac atôm lau mockaiŋ-ŋga, bu mac ahu Anötö siŋ ma asap gêŋ nom-ŋga dôŋ. Mac aŋgô! Asa naŋ tac whiŋ gêŋ nom-ŋga hôc gêlêc, naŋ Anötö ndê silip dom, iŋ Anötö ndê ŋacyo. 5 Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ whê sa bu Ŋalau naŋ Anötö kêŋ mbo yac neŋ ŋalôm, naŋ gêm lêmuŋ yac neŋ gatuŋ ma tac whiŋ ŋandô bu dasap iŋ dôŋ ŋapaŋ. Gauc nem yom dau ŋapep, bu iŋ yom ŋambwa dom. 6 Anötö kêŋ ndê mwasiŋ têŋ yac tu bu puc yac dôŋ pi lêŋ sac-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga sêto yom yêc bocdec bu:

> Anötö kêgwiniŋ lau naŋ sêtoc dau sa,
> magoc kêmwasiŋ lau naŋ sêŋgwiniŋ dau. *[Prov 3:34]*

7 Bocdinaŋ asôc Anötö ŋapu. Apuc daôm dôŋ têŋ Sadaŋ bu êntôm mac dom. Amasuc iŋ su ma iŋ oc lhö su yêc mac. 8 Atigasuc Anötö dec iŋ oc tigasuc mac. Mac lau naŋ akôm mêtê sac, naŋ aŋgwasiŋ amam ma ahu mêtê dau siŋ. Ma mac lau naŋ aŋkuc Anötö ti gauc lu-lu, naŋ amasaŋ nem ŋalôm ŋawasi sa. 9 Anem daôm kwi ma ataŋ tu mac nem sac-ŋga. Mac nem mbwac nem dau kwi ti daŋgibo, ma mac nem atac ŋayham nem dau kwi ti atac ŋawapac. 10 Aŋgwiniŋ daôm yêc Pômdau aŋgô-ŋga, goc iŋ oc toc mac sa.

Aŋgôliŋ yom pi nem asidôwai dom

11 O asidôwai, aŋgôliŋ yom pi daôm dom. Asa naŋ gêm dôhôŋ dau pi ndê asidôwa daŋ, naŋ gêlic asidôwa dau sac ma sôm yom pu iŋ-ŋga, naŋ pu yomsu ma gêlic yomsu dau

* **4:11:** Lau atu-tu gauc gêm bu Jems kôc gauc pi yomsu tigeŋ bu ‘Atac whiŋ nem asidôwai tôm am tac whiŋ daôm,’ dec to yom dinaŋ. Yomsu dau yêc Lev 19:18; ma Jem 2:8.

sac whiŋ.* Ma am bu pu yomsu, dec am sôc yomsu dau ŋapu dom. 12 Anötö naŋ kêŋ yomsu, naŋ ndê ŋaclai yêc bu nem lau si, me seŋ ŋac su. Ma iŋ tawasê oc êŋsahê lau hoŋ pi ŋac si mêtê. Bocdinaŋ am asa dec gauc gêm bu êmsahê nem asidôwai?

Datoc dauŋ sa dom

13 Aö wasôm yom pi lau naŋ gauc gêm bu sêti ŋadau dau. Mboe ŋamalac daŋ oc sôm yom bu, “Kwahic dec me laŋsê, aö watêŋ malac atu daŋ wandi, wanem gweleŋ nditôm yala daŋ sambuc, ma watap mone daêsam sa.” 14 Mac atôm dom bu aŋyalê gêŋ naŋ oc hôc asê têŋ laŋsê. Mac alic nem têm ambo tamli-ŋga bu iŋ gêŋ atu, a? Mba! Iŋ gitôm yawalec naŋ puc pi meŋ magoc ŋasawa sauŋ eŋ hê su. 15 Gauc nem bu ati ŋadau tu amasaŋ daôm nem lêŋ asa-ŋga dom, magoc asôm yom bocdec bu, “Pômdau bu lic ŋayham, dec yac oc ambo taŋli ma akôm gêŋ bocdec me gêŋ bocdê.” 16 Magoc mac lau wachuc naŋ êlêmê atoc daôm sa, ma mac nem mêtê dau iŋ mêtê sac. 17 Bocdinaŋ asa naŋ kêyalê lêŋ ŋayham magoc kôm dom, naŋ kôm sac.

5

Jems kêŋ puc lau ti lêlôm

1 Mac lau ti lêlôm naŋ ac mone ti wapa daêsam sa, naŋ aŋgô! Apuc daŋgibo sa ma ataŋ pi ŋawapac naŋ gic waê bu tap mac sa têŋ bêc ŋambu-ŋga. 2 Awa ti wapa ma ŋakwê naŋ mac ac sa tu daôm-ŋga, naŋ hôc gêlêc su ma yêc ŋambwa e da nôm ma sop seŋ su. 3 Oyaê! Bêc ŋambu-ŋga meŋ kêpiŋ su, magoc mac akôm bu andic nem awa silba ma gol sa ŋapaŋ. Mac oc atap matôc sa tu mac nem awa naŋ hêko wêmbwa e da nôm su. Ma tu gêŋ dinaŋ-ŋga dec mac nem ŋamsôm oc tisac whiŋ, gitôm ya gêŋ mac. 4 Aŋgô! Mac aŋgamiŋ ŋaôli ŋayham têŋ lau naŋ sêkôm gweleŋ têŋ mac. Ma Pômdau Ŋaclai Ŋadau ŋgô ŋawaê ma oc êmatôc mac pi gêŋ dau. 5 Mac ambo nom ti amwasiŋ daôm kêlêc, atôm bôc naŋ seŋ gêŋ ŋawahô e sêtôp atu, ma sêŋyalê dom bu ŋasawa sauŋ ŋac si ŋadaui oc sêndic ŋac ndu ma sêneŋ. 6 Mac êlêmê amatôc lau gitêŋ ma akic yom bu andic ŋac ndu, magoc lau dau sêkêŋ kisa mac dom.

Dahôc ŋawapac ti atac pa su

7 Bocdinaŋ asidôwai, ahôŋ Pômdau ndê bêc mbu meŋ-ŋga ti nem atac pa su. Lau naŋ sêsô gêŋ sip ôm, naŋ sêhôŋ gêŋ dau bu nem ŋandô. Sêmbo ti atac pa su ma sêhôŋ u bu ndic ma ac bu pi tôm ŋandoc. 8 Ma mac bocdinaŋ. Ndoc meŋ kêpiŋ bu Pômdau oc mbu meŋ, dec apuc daôm dôŋ bu alhac ŋaŋga, ma ahôŋ iŋ ti nem atac pa su.

9 O asidôwai, asec daôm dom. Mac bu asec daôm, dec oc atap Anötö ndê matôc sa, bu iŋ ndê bêc êmatôc lau-ŋga meŋ kêpiŋ, gitôm iŋ dau meŋ kalhac mac nem andu ŋagatam.

10 Asidôwai, akôc gauc pi propet akwa-kwa. Ŋac sêhôc ŋawapac daêsam, magoc sêhoc yom asê sem Pômdau aŋgô ti atac pa su. Gauc nem ŋac si lêŋ dinaŋ ma aŋkuc. 11 Lau naŋ sêhôc ŋawapac ti atac pa su, naŋ yac tampiŋ ŋac. Mac aŋgô miŋ pi Job, naŋ hôc ŋawapac daêsam, magoc gêŋ dau ku iŋ dulu dom, iŋ kalhac ŋaŋga. Ma mac aŋyalê bu tiŋambu Pômdau gêm iŋ sa tiyham. Yomandô! Pômdau iŋ tawalô yac ma atac apu yac ŋandô.

12 O aneŋ asidôwai, ayob daôm tu gêŋ atu dindec-ŋga. Mac bu akôm gêŋ daŋ, dec asôm, “Aêc,” ma yom dau gitôm. Mac bu akôm dom, dec asôm, “Mba,” ma mac nem yom dau gitôm. Atôc amam pi undambê me pi nom me pi gêŋ daŋ tu bu andic seŋeŋ nem yom-ŋga dom. Mac bu akôm bocdinaŋ, dec oc atap Anötö ndê matôc sa.

Yom dateŋ mbec-ŋga

13 Mac nem asa bu tap ŋawapac sa, naŋ teŋ mbec. Ma mac nem asa naŋ atac ŋayham sa, naŋ nem wê ma êmpiŋ Pômdau. 14 Mac nem asa bu gêmbac, naŋ kêŋ yom têŋ gôlôwac dabuŋ si lau bata sêmeŋ, ma sêteŋ mbec tu iŋ-ŋga ma sêmbac ndip kwi pi iŋ ŋagôlôŋ sênem Pômdau aŋgô. 15 Mbec naŋ mac ateŋ ti akêŋ whiŋ, naŋ oc nem ŋamalac gêmbac dau sa. Pômdau oc nem iŋ sa ma kôm iŋ ŋayham sa tiyham. Ma iŋ ndê sac bu yêc, goc teŋ mbec tu gêŋ dau-ŋga whiŋ, ma Pômdau oc suc kwi. 16 Bocdinaŋ asa naŋ kôm sac, naŋ hoc ŋayom asê têŋ asidôwa daŋ, ma asidôwa dau teŋ mbec tu iŋ-ŋga. Akôm bocdinaŋ, ma ateŋ mbec pi mac nem asidôwai naŋ gêmbac, bu akôm ŋac ŋayham

sa tiyham. Mbec naŋ ŋamalac gitêŋ daŋ teŋ, naŋ mbec ti ŋaclai, ma oc nem ŋandô.
17 Gauc nem propet Elaija. Iŋ ŋamalac gitôm
yac. Iŋ teŋ mbec bu u ndic dom, dec u gic
dom gitôm yala tö ma ayô 6. 18 Goc iŋ teŋ
mbec tiyham, dec Anötö kêŋ u gic ma gêŋ
ôm-ŋga sem ŋandô tiyham.

Danem lau naŋ sêhu Anötö ndê lêŋ siŋ, naŋ sa

19 Aneŋ asidôwai. Mac nem daŋ bu hu
Anötö ndê lêŋ ti yom ŋandô siŋ, ma daŋ bu
nem iŋ ndê ŋalôm kwi ma kôc iŋ mbu meŋ
tiyham, 20 dec aŋyalê gêŋ bocdec. Asa naŋ
gêm ŋamalac sac kwi bu hu mêtê sac siŋ,
naŋ kêgaho iŋ su yêc seŋ mbac ndu-ŋga, ma
gêm iŋ sa bu tap ŋagêyô sa tu iŋ ndê sac
daêsam-ŋga dom.

Pita
ndê bapia ŋamata-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Ŋgac naŋ to bapia dindec iŋ Pita, Yisu ndê aposel daŋ. Iŋ to têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo babalip tôm gameŋ hoŋ naŋ lau Rom-ŋga sem gôliŋ. Lau dau sêhôc ŋawapac daêsam, ma lau sêkêŋ kisa ŋac tu sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga.

Pita tac whiŋ bu puc ŋac dôŋ, bu sêlhac ŋaŋga ma ti atac ŋayham tu mwasiŋ atu ti ŋawasi atu naŋ Anötö gic bata tu ŋac-ŋga yêc undambê. Tôm Anötö uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ oc kôm têŋ ŋac bocdinaŋ. Iŋ to yom pi ŋandê ti ŋawapac daêsam naŋ Yisu hôc têŋ ndoc iŋ mbo nom, ma sôm bu lau naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ sêwêkaiŋ iŋ ndê lêŋ dinaŋ. Iŋ whê sa bu ŋawapac tidau-tidau gitôm bu puc ŋac dôŋ, ma tiŋambu têŋ ndoc Pômdau mbu meŋ, naŋ ŋac oc sêtap waê atu sa. Ma Pita to yom pi lêŋ ŋayham ma dabuŋ bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêŋkuc.

Pita gic hu ndê bapia ŋamata-ŋga

1 Aö Pita, Yisu Kilisi ndê aposel, gato bapia dindec têŋ mac lau naŋ Anötö kêyaliŋ mac sa, mac lau naŋ ambo nom atôm lau apa, ma andöc babalip yêc gameŋ Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ma Bitinia-ŋga. 2 Damaŋ Anötö kêyalê gêŋ hoŋ muŋ su, dec kêyaliŋ mac sa bu Yisu Kilisi ndê dac êŋgwasiŋ mac nem sac hoŋ su, ma bu Ŋalau Dabuŋ kôm mac ati lau dabuŋ, naŋ daŋam wambu Kilisi ŋapep. Mwasiŋ ti yom malô akêŋ Anötö êŋsalê mac ahuc.

Yom pi Anötö ndê mwasiŋ atu nem yac si-ŋga

3 Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba. Ŋahu bu iŋ tawalô yac ndu andô, dec kôm yac datiwakuc. Gêŋ dau ŋandô sa bocdec bu, iŋ uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga, ma piŋ yac dôŋ tam damiŋ iŋ, ma bocdinaŋ dec yac dakêŋ bataŋ ŋandô ŋayham kêlêc, naŋ bu oc dandöc taŋli ŋapaŋ. 4 Ma dawêkaiŋ gêŋ lêŋsêm ŋayham, naŋ ndê ŋawasi oc niŋga dom, ma tôm dom bu tisac me hê su. Anötö po gêŋ dau sa gwanaŋ tu mac-ŋga yêc undambê. 5 Mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa su, ma iŋ kêmasaŋ mwasiŋ dau ŋa-ŋandô su ma hôŋ têm bu tôc ŋandô dau asê tiawê têŋ bêc ŋambu-ŋga. Ma tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö ndê ŋaclai oc yob mac e atap ŋandô dau sa.

6 Aö kayalê bu mac ambo ti atac ŋayham atu ŋapaŋ tu Anötö ndê mwasiŋ hoŋ dinaŋ-ŋga. Magoc aö kayalê bu ŋawapac daêsam tap mac sa têŋ ŋasawa dindec, dec kôm mac nem ŋalôm ŋawapac whiŋ. Mac ac waê bu atap gêŋ dau sa, magoc iŋ gêŋ ŋasawa apê-ŋga eŋ. 7 Mac aŋyalê bu lau sêpec gol tu bu ŋadômbwi niŋga ma gol ŋawasi solop gacgeŋ yêc. Ma ŋalêŋ tigeŋ, ŋawapac naŋ tap mac sa, naŋ meŋ bu êŋsahê mac nem akêŋ whiŋ. Anötö gêlic mac nem akêŋ whiŋ bu gêŋ ŋandô, gitôm gêŋ ŋaôli atu, naŋ hôc gêlêc gol naŋ oc niŋga whiŋ nom dindec, naŋ su. Ma mac bu ahôc ŋawapac ma asap nem akêŋ whiŋ dôŋ ŋaŋga, dec têŋ ndoc Yisu Kilisi mbu meŋ têŋ bêc ŋambu-ŋga, naŋ iŋ oc toc mac sa ma kêŋ waê ti ŋawasi ŋayham têŋ mac. 8 Mac nem daŋ gêlic Yisu pi tandô dom, têŋ ŋamata-ŋga e meŋ têŋ kwahic dec, magoc mac atac whiŋ iŋ ma akêŋ whiŋ iŋ ambo. Ma mac nem atac ŋayham tu iŋ-ŋga iŋ gêŋ atu andô, ma hôc gêlêc ŋamalac si gauc me yom tu awhê sa-ŋga. 9 Ma ndoc meŋ kêpiŋ bu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga ŋa-ŋandô sa, naŋ ti mac nem akêŋ whiŋ ŋahu.

Propet sêhoc Anötö ndê lêŋ nem yac si-ŋga asê

10-11 Lau propet sêhoc yom asê muŋ su, pi mwasiŋ naŋ mac atap sa su. Kilisi ndê Ŋalau mbo ŋac si ŋalôm, ma kêgilí ŋac bu sêhoc yom asê pi Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga. Ŋalau dau hoc asê têŋ ŋac gwanaŋ su, bu Anötö ndê Mesaya oc hôc ŋandê, ma tiŋambu tap ŋawasi atu sa. Magoc ŋac sêŋyalê têm ti ndoc ma ŋalêŋ su dom, ma tu dinaŋ-ŋga dec sêkôm ŋaŋga bu sêkip ŋahu sa. 12 Ŋalau tôc asê têŋ lau propet bu yom naŋ sêhoc asê, naŋ tu ŋac dau-ŋga dom, magoc sêhoc asê gwanaŋ tu sênem mac sa-ŋga. Ma lau naŋ sêhoc ŋawaê ŋayham asê têŋ mac, naŋ sêwhê yom dau sa ŋa Ŋalau Dabuŋ

naŋ Anötö kêŋ sip akêŋ undambê meŋ, naŋ ndê ŋaclai. Gêŋ hoŋ naŋ propet sêhoc asê, naŋ Anötö ndê aŋela bocdinaŋ tac whiŋ ndu andô bu sêŋyalê ma sêlic ŋandô.

Dasa lêŋ dabuŋ dandic ŋawaê

13 Tu dinaŋ-ŋga dec akôc gauc ŋapep pi lêŋ bocke iŋ lêŋ solop tu asa-ŋga, ma ambo ti nem gauc ŋawa. Akêŋ batam ŋapaŋ ti tamkwê mwasiŋ atu naŋ mac oc atap sa têŋ bêc naŋ Yisu oc hoc dau asê. 14 Mac ati Anötö ndê balêkoc solop, dec daŋam wambu iŋ ŋapep, ma ahu mêtê sac hoŋ naŋ mac akôm têŋ ndoc mac am gauc Anötö, naŋ siŋ. 15 Anötö naŋ kêgalêm mac sa ati iŋ ndê, naŋ iŋ dabuŋ andô. Tu dinaŋ-ŋga dec ayob daôm nem lêŋ hoŋ bu akôm mêtê dabuŋ eŋ, atôm iŋ dau. 16 Bu sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu:

Aö Anötö dabuŋ, bocdinaŋ asa nem lêŋ dabuŋ eŋ. *[Lev 11:44-45]*

17 Ambo nom atôm lau apa, ma atöc Anötö ma atoc iŋ sa ŋapep. Ŋahu bu Anötö, naŋ mac ata bu Damaŋ, naŋ oc toc ŋamalac daŋ sa hôc gêlêc daŋ dom, têŋ ndoc iŋ êŋsahê lau hoŋ pi ŋac si lêŋ. Iŋ oc êŋsahê lau hoŋ ŋa dôhôŋ tigeŋ. 18 Muŋ-ŋga mac atôm lau akiŋ mêtê sac-ŋga, tu lêŋ gauc mbasi-ŋga naŋ apami sic dulu têŋ mac. Magoc Anötö gêmlhi ti kêgapwêc mac su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga dinaŋ. Iŋ gêmlhi mac su, ŋa gêŋ naŋ oc niŋga whiŋ nom dindec gitôm gol me silba, naŋ dom. Mba. Mac aŋyalê su bu 19 iŋ gêmlhi mac su ŋa Kilisi ndê dac, naŋ hôc gêlêc gêŋ ŋaôli atu-tu nom-ŋga hoŋ su. Kilisi kêŋ dau ti da gitôm domba ŋawasi ŋayham naŋ ŋasac mbasi. 20 Anötö kêyaliŋ iŋ sa têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom su dom, ma tôc iŋ asê tiawê têŋ têm ŋambu-ŋga dindec, tu mac-ŋga. 21 Ma tu gêŋ naŋ Kilisi dau kôm tu mac-ŋga, dec mac akêŋ whiŋ Anötö, naŋ uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga, ma kêŋ ŋawasi atu têŋ iŋ. Bocdinaŋ kwahic dec Anötö ti mac nem akêŋ whiŋ ŋahu, ma mac akêŋ batam bu atap mwasiŋ atu naŋ iŋ gic bata têŋ mac, naŋ sa.

22 Mac asôc yom ŋandô ŋapu su, dec ahu lêŋ ti mêtê ŋadômbwi hoŋ siŋ su, tu bu aŋkuc mêtê ŋandô atac whiŋ asidôwai-ŋga. Bocdinaŋ kwahic dec aö wateŋ mac bu akêŋ nem ŋalôm sambuc bu akôm mêtê dau ŋandô sa-ŋga. 23 Bu mac atiwakuc su. Mac atiwakuc ŋahu sip gêŋ nom-ŋga naŋ gic waê bu niŋga, naŋ daŋ dom. Mba. Mac atiwakuc ŋahu sip Anötö ndê Yom naŋ gitôm gêŋ tali, ma oc yêc ŋapaŋ eŋ. 24 Tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Ŋamalac nom-ŋga hoŋ sêtôm kwaŋ, ma ŋac si waê gitôm ŋaola ôm-ŋga.
Kwaŋ yêc ŋasawa apê ma tibasô, ma ŋaola bocdinaŋ kêsôlô.
25 Magoc Pômdau ndê yom yêc ŋapaŋ. *[Ais 40:6-8]*

Ma Pômdau ndê yom dau, iŋ ŋawaê ŋayham naŋ sêhoc asê têŋ mac su.

2

1 Tu dinaŋ-ŋga dec ahu mêtê sac-sac hoŋ siŋ. Mêtê alic lau sac-ŋga hoŋ, mêtê aŋsau lau-ŋga, mêtê dasôm yom ŋayham magoc dakôm ŋandô sa dom-ŋga, mêtê lêmuŋ-ŋga ti lêŋ dapu lau-ŋga tidau-tidau, naŋ ahu hoŋ siŋ. 2 Akôm ŋaŋga bu akôc Anötö ndê yom sa sip nem ŋalôm e tidôŋ, ŋalêŋ tigeŋ tôm balêkoc dedec tac whiŋ bu sênôm su. Ma tôm dinda ndê su gêm balêkoc dedec sa bu sêtiatu, dec Anötö ndê yom oc kôm mac nem akêŋ whiŋ êŋsôwec tiatu ma alhac ŋaŋga e atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga ŋa-ŋandô sa. 3 Mac aŋyalê Pômdau su ma aŋsahê su bu iŋ ndê mwasiŋ iŋ ŋayham, bocdinaŋ dec ahu mêtê sac hoŋ siŋ, ma aŋsalê gêŋ tu puc gatôm dôŋ-ŋga.

Yisu ti hoc ŋamata-ŋga andu-ŋga

4 Atigasuc Pômdau Yisu naŋ gitôm hoc tali naŋ Anötö kêyaliŋ sa ti hoc ŋamata-ŋga bu kwê ndê andu lhac ŋahô-ŋga. Ŋamalac sêtec iŋ, magoc Anötö dau kêyaliŋ iŋ sa, ma gêlic iŋ ŋayham kêlêc. 5 Mac bocdinaŋ atôm hoc tali naŋ Anötö bu kwê sa ti Ŋalau Dabuŋ ndê andu. Ma iŋ kêyaliŋ mac sa ati lau dabuŋ, bu anem akiŋ iŋ atôm iŋ ndê lau dabuŋsiga. Ma mac nem gweleŋ ŋandô, naŋ bu akêŋ daôm sambuc atôm da naŋ iŋ oc lic ŋayham, ma kôc sa tu Yisu Kilisi-ŋga. 6 Tôm yom naŋ Anötö sôm pi Kilisi, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Alic su naŋ! Aö gakêŋ hoc daŋ kalhac Lôc †Sayon, naŋ aö dauŋ kayaliŋ sa ma

galic ŋayham kêlêc bu ti hoc ŋamata-ŋga andu-ŋga.
Asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc maya dau dom. *[Ais 28:16]*
7 Mac akêŋ whiŋ dec alic hoc dau ŋayham kêlêc. Magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêtec hoc dau tôm sêto yêc bocdec bu:
Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic ti hoc ŋamata-ŋga yêc andu dau. *[BW 118:22]*
8 Ma yom daŋ tiyham yêc bocdec:
Iŋ hoc naŋ lau daêsam oc sêtiŋ gahi pi ma sêpeŋ. *[Ais 8:14-15]*
Ŋac sêpeŋ, ŋahu bu sêtec yom pi Kilisi, tôm yom naŋ Anötö hoc asê gwanaŋ su.

Anötö ndê lau si lêŋ

9 Magoc Anötö, naŋ kêgalêm mac sa bu ahu ŋasec siŋ ma ambo iŋ ndê ŋawê atu ŋalôm, naŋ kêyaliŋ mac sa muŋ su ati iŋ ndê, ma bu ati gôlôwac dabuŋ toŋ tigeŋ, ma anem akiŋ iŋ gitôm lau dabuŋsiga naŋ sem akiŋ ŋac si Kiŋ. Iŋ kôc mac sa ati iŋ dau ndê lau, tu bu ahoc yom asê pi gêŋ atu-tu hoŋ naŋ iŋ kôm tu mac-ŋga. 10 Muŋ-ŋga mac Anötö ndê lau dom, magoc kwahic dec ati Anötö ndê lau solop. Ma muŋ-ŋga mac atap iŋ ndê tawalô sa dom, magoc kwahic dec mac atap sa su.*
11 Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Nom din-dec ti mac nem malam ŋandô dom, magoc mac ambo atôm lau apa. Aö bu wanem la mac bu akôm mêtê sac-sac ŋalôm akwa-ŋga ŋandô sa dom. Bu mêtê kaiŋ dinaŋ gitôm ŋacyo naŋ gic siŋ têŋ mac ŋapaŋ, ma gitôm bu seŋ mac nem gatôm su. 12 Mboe lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ oc sêŋgôliŋ yom pi mac, ma sêsôm bu mac lau akôm sac-ŋga. Magoc ambo awhiŋ ŋac ma ayob bu akôm mêtê ŋayham eŋ, dec ŋac oc sêlic bu mac nem lêŋ ti sakiŋ hoŋ ŋayham, ma mboe oc ti lêŋ bu sênem dau kwi ma sêkôc Anötö sa ti ŋac si Pômdau, ma sêmpiŋ iŋ têŋ ndoc iŋ mbu têŋ yac meŋ.

Dasôc gôliŋwaga ti ŋadaui ŋapu

13 Tu Pômdau-ŋga dec asôc lau hoŋ naŋ sem gôliŋ sêmbo nom, naŋ ŋapu. Asa naŋ ti mac nem kiŋ atu, naŋ asôc iŋ ŋapu. 14 Ma lau naŋ kiŋ dau kêkiŋ bu sênem gôliŋ gameŋ ŋatô, naŋ asôc ŋac ŋapu bocdinaŋ. Iŋ kêkiŋ ŋac bu sêkêŋ ŋagêyô têŋ lau naŋ sêkôm sac, ma bu sêtoc lau naŋ sêkôm ŋayham, naŋ sa. 15 Bu Anötö tac whiŋ bu mac akôm mêtê ŋayham eŋ, e lau gauc mbasi-ŋga naŋ sêŋyalê iŋ ti ndê yom dom, naŋ sêŋgapic whasuŋ ahuc, ma tôm dom bu sêŋgôliŋ yom pi mac. 16 Ambo atôm lau akiŋ ŋambwa dom, magoc ambo atôm lau naŋ sêti ŋadau dau. Magoc gauc nem bu yom dau kêŋ ŋasawa têŋ mac bu asa lêŋ sac-ŋga dom. Mba. Bu kwahic dec mac ati Anötö dau ndê lau akiŋ, dec asa nem lêŋ aŋkuc iŋ ndê atac whiŋ. 17 Atoc lau hoŋ sa ŋapep, ambo ti atac whiŋ asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ, atöc Anötö ti asôc iŋ ŋapu ŋapep, ma atoc nem kiŋ nom-ŋga sa.
18 Mac lau naŋ am akiŋ ŋadaui, asôc ŋac ŋapu ma atoc ŋac sa ŋapep. Akôm ŋalêŋ tigeŋ têŋ ŋadaui ŋayham naŋ sêyob mac ŋapep, ma têŋ ŋadaui sac naŋ si ŋalôm apê, naŋ bocdinaŋ. 19-20 Mac bu akôm sac dom, magoc sêkêŋ ŋandê têŋ mac tu aŋyalê Anötö ma aŋkuc iŋ-ŋga, dec ahôc gêŋ dau, ma gauc nem bu Anötö gitôm bu êmwasiŋ mac ô ŋandê dinaŋ. Magoc mac bu akôm sac ma sêndic mac, naŋ tamkwê mwasiŋ daŋ ô ŋandê dau dom, bu iŋ lêŋ solop bu sêmatôc mac.

Taŋkuc Kilisi ndê dôhôŋ hôc ŋandê-ŋga

21 Bu lau naŋ Anötö kêgalêm ŋac sa, naŋ sic waê bu sêhôc ŋawapac kaiŋ dinaŋ. Ŋahu bu Kilisi hôc ŋandê tu mac-ŋga bocdinaŋ, dec tôc dôhôŋ têŋ mac bu aŋkuc-ŋga. 22 Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bocdec bu:
Iŋ kôm sac daŋ dom, ma sôm yom sac daŋ sa whasuŋ dom. *[Ais 53:9]*
23 Têŋ ndoc lau sêsôm yom sac-sac pi iŋ ti sêpu iŋ, naŋ iŋ sôm yom sac daŋ ô dom. Ma têŋ ndoc sêkêŋ iŋ hôc ŋandê, naŋ gic ndoc ŋac bu kêŋ ŋagêyô-ŋga dom. Mba. Iŋ kêŋ dau sambuc sip Anötö amba, naŋ oc êmatôc

* **2:10:** Pita kôc gauc pi yom naŋ propet akwa Hosea to muŋ su. Anötö sôm têŋ Hosea bu sam iŋ ndê balêkoc daŋ bu ‘Aneŋ lau dom’ (Hos 1:9; 2:23b), ma daŋ bu ‘Lau naŋ aö atac whiŋ ŋac dom’ (Hos 1:6; 2:23a). Balêkoc lu dinaŋ sêti dôhôŋ lau Israel-ŋga naŋ daŋgapêc têŋ Anötö. Magoc tiŋambu iŋ tawalô lau Israel-ŋga, dec sam ŋac bu ‘Aneŋ lau’ (Hos 2:1, 23b) ma ‘Lau atac whiŋ-ŋga’ (Hos 2:1, 23a).

gêŋ hoŋ ŋalêŋ gitêŋ. 24 Iŋ hôc yac neŋ sac
ŋagêyô pi dau ŋamlic, têŋ ndoc iŋ mbac ndu
pi a gicso dau. Iŋ kôm bocdinaŋ tu bu yac
dahu mêtê sac siŋ gitôm lau batê sêhu gêŋ
nom-ŋga siŋ, ma dambo taŋli ti dasa lêŋ
gitêŋ eŋ. Mêtê sac iŋ gitôm gêmbac atu naŋ
kôm yac hoŋ, magoc ŋandê atu naŋ Yisu
hôc, naŋ kôm yac ŋayham sa tiyham. 25 Bu
muŋ-ŋga mac akôm mêtê sac tidau-tidau
tôm domba naŋ si ŋadau mbasi, ma sêmbo
babalip. Magoc kwahic dec mac ambu atêŋ
ŋgac ŋayham yob domba-ŋga, naŋ yob mac
nem gatôm ŋapep eŋ.

3

Lauwhê ma lauŋgac si lêŋ ŋayham

1 Aö bu wanem la mac lauwhê whiŋ
bocdec bu, asôc nem akweŋi ŋapu ŋapep.
Ma ŋalêŋ dinaŋ mac naŋ nem akweŋi sêkêŋ
whiŋ yom ŋandô dom, naŋ mboe mac nem
lêŋ ŋayham oc nditôm bu nem ŋac kwi ma
sêkêŋ whiŋ. Ŋac oc sênem dau kwi ŋahu sip
yom daêsam naŋ mac bu asôm tu bu anem
ŋac kwi-ŋga dom. 2 Mba. Sêkac dau kwi
ŋahu sip ŋac sêlic bu mac atoc Pômdau sa
ŋandô, ma asa nem lêŋ ŋawasi eŋ.

3 Mac lauwhê aŋgô. Akôc gauc ŋapep pi
gêŋ awê-ŋga tôm anem bocbiŋ kêclauŋ, me
gôlôŋ ŋamlic-ŋga ti ŋakwê ŋaôli atu-tu. Bu
gêŋ dinaŋ ŋadaŋ oc kôm mac ati lauwhê ti
aŋôm yêc Anötö aŋgô-ŋga dom, ma bocdi-
naŋ gauc nem êŋlêc dom. 4 Gêŋ naŋ kôm
mac ati lauwhê ti aŋôm yêc Anötö aŋgô-ŋga,
naŋ lêŋ ŋayham ti lêŋ malô naŋ yêc siŋ dau
yêc nem ŋalôm. Mêtê kaiŋ dinaŋ Anötö tac
whiŋ hôc gêlêc, ma oc tôm dom bu niŋga.
5 Bu lauwhê dabuŋ muŋ-ŋga-ŋga naŋ sêkêŋ
whiŋ Anötö, naŋ sêŋkuc lêŋ tigeŋ dinaŋ.
Ŋac sêsôc si ŋgaci ŋapu, dec sêti lauwhê ti
aŋgô. 6 Gauc nem Sara, naŋ sôc iŋ nakweŋ
Abraham ŋapu ma sam iŋ bu ndê ŋadau.
Ma mac bu akôm mêtê ŋayham eŋ, ma atöc
daôm tu gêŋ daŋ-ŋga dom, naŋ mac atôm
Sara ndê atuwêi.

7 Ma aö bu wanem la mac lau-ŋgac whiŋ
bocdec bu. Mac aŋyalê su bu mac nem
lauwhêi si licwalô gitôm mac nem dom.
Bocdinaŋ ayob bu asa lêŋ ti gauc tu ambo
awhiŋ ŋac-ŋga, ma bu atoc ŋac sa ŋapep. Ma
gauc nem bu mac hoŋ oc atap Anötö ndê
mwasiŋ andöc tamli-ŋga sa awhiŋ daôm.
Mac lauŋgac aŋkuc lêŋ dinaŋ, dec gêŋ daŋ
oc lhac mbec naŋ ateŋ têŋ Anötö, naŋ ahuc
dom.

Lêŋ ŋayham bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sêŋkuc

8 Aö bu wasôm yom ŋatô tiyham naŋ gic
waê mac hoŋ. Ambo awhiŋ daôm ti ŋalôm
tigeŋ. Tamwalô nem asidôwai naŋ sêhôc
ŋawapac, ma anem ŋac sa bu atôc nem atac
whiŋ ŋac-ŋga asê. Ma ahu gauc atoc daôm
sa-ŋga hoŋ siŋ. 9 Lau bu sêpu mac me sêkôm
mêtê sac tidau-tidau têŋ mac, naŋ ayob bu
akôm ô dom. Magoc asôm yom ŋayham
ma anem mbec lau dau. Ŋahu bu Anötö
kêgalêm mac sa bu atap iŋ dau ndê mbec
ŋamwasiŋ sa. 10 Gauc nem yom naŋ sêto yêc
bocdec:

> Asa naŋ tac whiŋ bu mbo ŋayham tôm iŋ
> ndê têm mbo tali-ŋga, naŋ yob whasuŋ
> têŋ yom sac-sac ma yom tasaŋ hoŋ.
> 11 Iŋ puc dômbwê mêtê sac hoŋ ma kôm
> mêtê ŋayham eŋ, ma êŋsahê ŋaŋga bu sa
> ndê lêŋ hoŋ malô eŋ.
> 12 Ŋahu bu Pômdau tatiŋ lau gitêŋ ma kêŋ
> daŋga ŋac si mbec. Magoc iŋ atac tec
> ma aŋgô yaê lau sêkôm sac-ŋga. *[BW 34:12-16]*

Lau naŋ sêsa lêŋ gitêŋ, naŋ oc sêtap kisa sa

13 Mac bu akêŋ nem ŋalôm sambuc tu
akôm mêtê ŋayham-ŋga, dec asa oc kêŋ sac
mac? 14 Magoc mac bu ahôc ŋawapac ma
atap kisa sa tu asa lêŋ gitêŋ-ŋga, naŋ atöc
daôm ti ahêgo daôm dom, bu mac atap
Anötö ndê mwasiŋ sa su. 15 Apo Kilisi
sa ti Pômdau ndöc nem ŋalôm. Akôc gauc
ŋapaŋ pi Anötö ndê mwasiŋ ŋayham naŋ
mac tamkwê ambo, dec têm bocke lau bu
sêndac mac pi gêŋ dau, naŋ mac atôm bu
awhê gêŋ dau ŋahu sa têŋ ŋac. 16 Magoc
akôm gêŋ dau ti asap lêŋ malô dôŋ, ma atoc
lau hoŋ sa. Ayob daôm bu asa nem lêŋ hoŋ
ŋapep eŋ, dec oc tôm bu ambo ti atac pa
su bu mac nem giso mbasi. Ma lau naŋ
sêpu lêŋ ŋayham naŋ mac asa tu akêŋ whiŋ
Kilisi-ŋga, naŋ oc maya dau tu ŋac si yom-
ŋga. 17 Anötö bu kêŋ ŋasawa têŋ lau bu sêkêŋ
ŋawapac têŋ mac tu akôm mêtê ŋayham-ŋga,
naŋ ŋayham, hôc gêlêc sêkêŋ ŋawapac têŋ
mac tu akôm mêtê sac-ŋga.

Kilisi ndê mbac ndu ŋa-ŋandô

18 Bu Kilisi dau mbac ndu tidim tigeŋ
tu lau hoŋ si sac-ŋga. Kilisi iŋ ŋgac gitêŋ,
tigeŋ iŋ hôc ŋawapac dau ô yac lau dakôm
sac-ŋga, bu êmasaŋ lêŋ datigasuc Anötö-ŋga.
Iŋ mbac ndu gitôm ŋamalac ti ŋamlic nom-
ŋga, magoc Anötö uŋ iŋ sa ti ŋalau. 19 Ma
ti ŋalau dec iŋ gi hoc ndê tisa ŋawaê asê,
têŋ ŋalau naŋ sêndöc gapocwalô. 20 Ŋalau
dinaŋ,* ŋac daŋgapêc têŋ Anötö têŋ Noa ndê
têm. Têŋ têm dinaŋ Anötö kôc ndê ŋalôm
dôŋ, ma hôŋ Noa bu ndic dabiŋ waŋ atu
naŋ iŋ sô. Ma waŋ dau gêm lau 8 solop si
têŋ ndoc bu suŋ atu. 21 Bu dau tôm d ôhôŋ
tu busaŋgu naŋ gêm mac lau têm kwahic
dec-ŋga si. Busaŋgu dau gêm mac sa bu
kêgwasiŋ ŋadômbwi ŋamlic-ŋga su ŋambwa
dom. Magoc bu dau gêm mac si bu iŋ piŋ
mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi tu iŋ ndê
tisa akêŋ lau batê-ŋga, ma tôc asê bu mac
amatiŋ pwac awhiŋ Anötö bu asa nem lêŋ
ŋawasi eŋ ambo iŋ aŋgô-ŋga. 22 Ma Kilisi
dau pi undambê gi su, ma ndöc Anötö ndê
andô-ŋga, ma aŋela ma gôliŋ ti ŋaclai hoŋ
sêsôc iŋ ŋapu.

4

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

1 Kilisi hôc ŋandê ma mbac ndu tôm
ŋamalac, ma boc-dinaŋ dec akôc gauc pi iŋ
ndê lêŋ dinaŋ, ma amasaŋ daôm bu aŋkuc
iŋ. Bu asa naŋ töc dau dom bu hôc ŋandê tu
Kilisi-ŋga, naŋ tôc asê bu iŋ tec lêŋ mêtê sac-
ŋga. 2 Ma boc-dinaŋ mêtê sac ŋalôm ŋagalac-
ŋga oc tôm dom bu nem gôliŋ iŋ tiyham, ma
iŋ oc sa ndê lêŋ hoŋ tôm Anötö ndê atac
whiŋ, e iŋ ndê têm mbo tali-ŋga pacndê.
3 Bu têm baliŋ hic su mac akôm mêtê sac
tidau-tidau, tôm lau naŋ sem gauc Anötö,
naŋ sêkôm. Lau kaiŋ dinaŋ sêŋgamiŋ dau
têŋ mêtê sac daŋ dom. Sêkôm mêtê ŋalôm
ŋagalac-ŋga ti mockaiŋ-ŋga maya pac, seŋ
asam ti sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga ŋapaŋ, ma
sêkôm mêtê sac tu sênem akiŋ gwam-ŋga.
4 Ma kwahic dec sêlic bu mac lau akêŋ
whiŋ-ŋga ahu ŋac si mêtê wachuc ti lêŋ
sêkôm mêtê sac bambaliŋ-ŋga siŋ su, dec
ŋac gauc gêm yom daêsam ma sêmbaliŋ yom
ŋamalic daêsam pi mac, tu sêpu mac-ŋga.
5 Magoc Anötö oc êŋsu lau dau pi ŋac si mêtê
têŋ iŋ ndê bêc êmatôc lau-ŋga. Iŋ kêmasaŋ
dau su bu êŋsahê lau naŋ sêmbo tali ti ŋac
naŋ sêmbac ndu su. 6 Tu yom dinaŋ-ŋga
dec sêhoc ŋawaê ŋayham asê têŋ lau. Ma lau
naŋ sêmbac ndu su, naŋ si sêmbac ndu kêkuc
lêŋ matôc-ŋga naŋ lau nom-ŋga hoŋ sic waê
bu sêtap sa tu sêkôm sac-ŋga. Magoc tu ŋac
sêŋgô ŋawaê ŋayham su-ŋga, dec ŋac si gatu
gitôm bu oc mbo tali whiŋ Anötö.

7 Têm meŋ kêpiŋ su bu gêŋ kwahic dec-
ŋga hoŋ oc niŋga. Bocdinaŋ atimêtê daôm
ŋapep ma ambo ti gauc ŋawa tu ateŋ mbec-
ŋga. 8 Asap mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga
dôŋ hôc gêlêc mêtê ŋayham hoŋ su. Bu asa
naŋ mêtê atac whiŋ-ŋga gêm iŋ ahuc, naŋ
tôm bu suc sac bocke naŋ iŋ ndê asidôwai
sêkôm têŋ iŋ ŋapaŋ, naŋ kwi. 9 Akôc lau
sa ti andic ya ŋac, ma akôm ti atac ŋayham
eŋ. 10 Anötö gic sam iŋ ndê mwasiŋ têŋ
mac hoŋ bu akôm gweleŋ tidau-tidau. Akôc
mwasiŋ dau sa ŋambwa dom, magoc mac
tigeŋ-tigeŋ anem akiŋ nem asidôwai ŋapep
tôm mwasiŋ dau puc mac dôŋ. 11 Am
asa naŋ tap mwasiŋ hoc yom asê-ŋga sa,
naŋ sôm yom tôm Anötö dau sôm yom sa
am whamsuŋ. Am asa naŋ bu nem akiŋ
gôlôwac dabuŋ, naŋ nem akiŋ tôm licwalô
naŋ Anötö kêŋ têŋ am. Ma tu sakiŋ tidau-
tidau naŋ mac hoŋ akôm-ŋga, naŋ dec lau
oc sêmpiŋ Anötö tu Yisu Kilisi-ŋga. Datoc iŋ
sa tu iŋ ndê ŋawasi ti ŋaclai-ŋga tôm têm hoŋ
ndi. Yomandô.

Lau naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi oc sêtap kisa sa

12 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Asö tu
ŋawapac ti kisa naŋ kwahic dec mac ahôc,
naŋ-ŋga dom. Alic tôm gêŋ wakuc naŋ am
gauc ŋahu, naŋ dom. 13 Magoc atac ŋayham
bu mac awêkaiŋ Kilisi ndê lêŋ hôc ŋandê-
ŋga. Ma bocdinaŋ têŋ ndoc iŋ mbu meŋ, ma
lau hoŋ sêlic iŋ ndê ŋawasi atu, naŋ mac oc

* **3:20:** Yom dau ŋahu yêc awê dom. Lau ŋatô gauc gêm bu ŋalau dinaŋ, ŋac aŋela sac naŋ daŋgapêc têŋ Anötö têŋ Noa ndê têm, dec iŋ kêŋ ŋac sêndöc gapocwalô ŋapaŋ (alic Gen 6:1-3; ma 2 Pit 2:4). Ma lau ŋatô gauc gêm bu ŋac lau nom-ŋga naŋ daŋgapêc têŋ Anötö têŋ Noa ndê têm, naŋ si ŋalau. Ma yom naŋ Yisu hoc asê têŋ ŋalau dinaŋ, naŋ bu tôc asê têŋ ŋac bu iŋ ku ŋac ti iŋ ndê ŋacyo hoŋ dulu, têŋ ndoc iŋ mbac ndu pi a gicso dau ma tisa tiyham.

atac ŋayham atu bocdinaŋ. 14 Lau bu sêpu mac tu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, naŋ gauc nem mwasiŋ atu naŋ mac atap sa su, bu Anötö ndê Ŋalau ti ŋawasi atu mbo whiŋ mac.

15 Aö gasôm yom dec hêganôŋ ŋandê ti ŋagêyô naŋ lau sêhôc tu sic yomsu nom-ŋga popoc-ŋga dom. Mba. Bu mêtê dandic ŋamalac ndu-ŋga, danem kaŋ gêŋ-ŋga ma taŋgalôm lau daŋ si yom-ŋga, naŋ gic waê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dom. 16 Magoc mac bu ahôc ŋandê tu aŋkuc Kilisi-ŋga, naŋ mayam daôm dom, magoc ampiŋ Anötö bu iŋ hê Kilisi ndê ŋaê pi mac. 17 Bu ŋawapac bocke naŋ tap yac sa têŋ têm kwahic-ŋga, naŋ meŋ bu êŋsahê Anötö ndê lau yac muŋ. Bocdinaŋ oc ŋalêŋ mba bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö ndê ŋawaê ŋayham dom, naŋ sêŋlêc saê ti ŋawapac têŋ têm ŋambu-ŋga. 18 Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bu:

> Lau gitêŋ naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa, naŋ sêŋlêc ŋawapac dom. Bocdinaŋ lau naŋ daŋgapêc têŋ Anötö ma sêkôm sac ŋapaŋ, naŋ oc sêlhö su dom andô. *[Prov 11:31]*

19 Bocdinaŋ Anötö bu kêŋ ŋasawa têŋ lau bu sêkêŋ ŋawapac têŋ mac lau naŋ ati iŋ ndê, naŋ gauc nem yom daêsam e ahu mêtê ŋayham siŋ dom. Magoc akêŋ daôm sambuc asôc iŋ amba ŋapu, bu iŋ kêmasaŋ mac ti gêŋ hoŋ, ma oc hu mac siŋ dom.

5

Pita gêm la lau bata ma lau wakuc ti lau hoŋ

1 Kwahic dec aö bu wanem la lau bata naŋ sêyob mac. Aö dauŋ ŋgac bata daŋ, ma aö dauŋ galic Kilisi hôc ŋandê ma mbac ndu. Ma aö oc wawêkaiŋ iŋ ndê ŋawasi naŋ oc meŋ sa tiawê têŋ bêc iŋ mbu meŋ-ŋga. 2 Mac lau bata, ayob Anötö ndê domba naŋ sêmbo mac nem gôliŋ ŋapu, naŋ ŋapep. Akôm tu lau sêŋyaliŋ mac sa ti sêkac mac-ŋga dom, me tu akôc ŋaôli-ŋga dom, magoc ayob ŋac ti atac ŋayham ma ti nem ŋalôm sambuc tu anem akiŋ Anötö-ŋga. 3 Ma atôc dôhôŋ ŋayham têŋ Anötö ndê domba naŋ sêmbo mac ŋapu. Mac ŋadau ŋac, magoc atoc daôm sa me akôm gêŋ ti ŋaŋga têŋ ŋac dom. 4 Ma têŋ ndoc Yisu, naŋ ti lau sêyob domba-ŋga hoŋ si ŋgac atu, naŋ mbu meŋ, naŋ iŋ oc kôc mac sa ma kêŋ ŋaôli ŋayham ti ŋawasi atu têŋ mac, naŋ oc niŋga dom.

5 Mac lau wakuc, daŋam wambu ti asôc nem lau bata ŋapu. Ma mac lau hoŋ akôc gauc daêsam pi daôm me apo daôm sa hôc gêlêc nem asidôwai dom, magoc ambo ti aŋgiwiniŋ daôm. Bu Anötö ndê yom daŋ, sêto yêc bocdec bu:

> Anötö kêgwiniŋ lau naŋ sêtoc dau sa, magoc kêmwasiŋ lau naŋ sêŋgwiniŋ dau. *[Prov 3:34]*

6 Tu dinaŋ-ŋga dec ambo Anötö ndê ŋaclai ŋapu ma aŋgwiniŋ daôm, ma bocdinaŋ têŋ ndoc naŋ iŋ gêlic ŋayham, dec iŋ oc po nem waêm sa. 7 Gêŋ bocke naŋ kêŋ wapac mac, naŋ akêŋ sip Anötö amba, ŋahu bu iŋ gauc gêm mac ŋapaŋ, ma tac whiŋ bu nem mac sa.

8 Atimêtê daôm ŋapep ma anem ali, bu mac nem ŋacyo Sadaŋ kêsalê ŋasawa tu bu êntôm mac-ŋga ŋapaŋ. Iŋ gitôm layon naŋ taŋ atu ma kêsêlêŋ kêgihi ŋapaŋ ma kêsalê gêŋ tu neŋ-ŋga. 9 Alhac ŋaŋga ma asap nem akêŋ whiŋ dôŋ bu akêŋ ŋasawa daŋ têŋ Sadaŋ dom, ma amasuc iŋ su. Ma gauc nem bu mac nem asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo nom ŋagameŋ hoŋ, naŋ sêŋsahê ŋawapac kaiŋ tigeŋ tôm mac.

10 Anötö iŋ mwasiŋ hoŋ ŋadau naŋ kêgalêm mac sa bu piŋ mac dôŋ anem damiŋ Kilisi, ma awêkaiŋ iŋ ndê ŋawasi naŋ oc niŋga dom. Ŋasawa sauŋ iŋ oc êŋgaho mac su yêc ŋawapac naŋ kwahic dec mac ahôc, ma iŋ oc ndic seŋeŋ mac ma puc mac dôŋ ŋa iŋ ndê ŋaclai, bu alhac ŋaŋga. 11 Iŋ ndê ŋaclai atu oc yêc ŋapaŋ. Yomandô.

Pita gic bata ndê yom

12 Sailas naŋ galic gitôm aneŋ asidôwa ŋandô tu puc aö dôŋ-ŋga, naŋ gêm aö sa dec alu ato bapia apê dindec têŋ mac. Bapia dau bu puc yom pi Anötö ndê mwasiŋ dôŋ bu gêŋ ŋandô, ma êŋgilí mac bu tamkwê mwasiŋ dau ŋapaŋ.

13 Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêndöc malac Babilon,* naŋ Anötö kêgalêm sa sêti iŋ ndê lau sêwhiŋ mac, naŋ sêkêŋ si acsalô têŋ

* **5:13:** Pita to yom pi malac Babilon, magoc lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôŋ malac Rom.

mac. Ma Mak, naŋ galic gitôm aneŋ balê,
naŋ bocdinaŋ. 14 Akam daôm aŋkuc lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ. Yom malô têŋ mac
hoŋ naŋ akêŋ whiŋ Kilisi.

Pita
ndê bapia tilu-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Pita to ndê bapia tilu-ŋga hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo babalip yêc nom ŋagameŋ tidau-tidau. Iŋ to bu kêŋ puc ŋac pi kêdôhôŋwaga tasaŋ daêsam naŋ sêhôc asê. Lau dau sêndôhôŋ lau bu Yisu oc mbu meŋ dom, ma sêsôm bu mêtê sac iŋ mêtê ŋayham.

Pita po lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa tu ŋac si lêŋ ti sakiŋ-ŋga ma kêgilí ŋac bu sêlhac ŋaŋga tu Yisu-ŋga. Iŋ whê sa bu Yisu mbu meŋ ŋagahô dom, ŋahu bu Anötö atac whiŋ bu lau hoŋ sênem dau kwi, ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa, dec tiŋambu Yisu oc mbu meŋ. Ma iŋ kêŋ puc lau pi ŋagêyô sac naŋ gic waê kêdôhôŋwaga tasaŋ, ma pi lau hoŋ naŋ sêtec yom ŋandô ma sêsap mêtê sac dôŋ.

Pita gic hu ndê bapia tilu-ŋga

1 Aö Saimon Pita, Yisu Kilisi ndê aposel ti ndê ŋgac akiŋ, gato bapia dindec têŋ mac lau naŋ akêŋ whiŋ iŋ. Anötö kêmwasiŋ mac awhiŋ yac ŋa mwasiŋ ŋayham kêlêc, dec dati lau dakêŋ whiŋ-ŋga. Ma yac dakêŋ whiŋ bocdec bu, Anötö gêlic yac datôm lau gitêŋ tu Yisu Kilisi, yac neŋ Anötö ma Ŋgac Gêm Yac Si-ŋga, naŋ ndê lêŋ gitêŋ-ŋga. 2 Yac ateŋ mbec bu Anötö kêŋ gauc têŋ mac bu aŋyalê iŋlu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi, e iŋlu si mwasiŋ ti yom malô êŋsalê mac ahuc.

Anötö ndê kêyaliŋ ti kêgalêm yac sa ŋa-ŋandô

3 Anötö kêgalêm yac sa, ŋahu sip iŋ dau ndê ŋawasi atu ti ndê mêtê gitêŋ. Ma iŋ kêmwasiŋ yac ŋa iŋ dau ndê ŋaclai atu, dec puc yac dôŋ bu dambo taŋli ti datoc iŋ sa ŋapep ŋa yac neŋ lêŋ hoŋ. Ma yac datôm bu dakôm bocdinaŋ, ŋahu bu iŋ ndê ŋaclai gêm yac sa bu taŋyalê iŋ tidôŋ. 4 Ma tu iŋ dau ndê ŋawasi ti mêtê gitêŋ-ŋga, dec iŋ gic bata bu kêŋ mwasiŋ atu ma ŋayham kêlêc têŋ yac. Ma mwasiŋ dau oc kôm gweleŋ yêc yac neŋ ŋalôm, tu bu nem yac kwi-ŋga e dasa neŋ lêŋ gitêŋ ti dabuŋ eŋ ma datôm iŋ dau, ma dalhö su yêc lêŋ dandiŋaŋ-ŋga naŋ gic waê lau naŋ sêsap mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga dôŋ.

5 Tu yom hoŋ dinaŋ-ŋga dec ayob daôm ŋapep bu mac nem akêŋ whiŋ ti gêŋ ŋandô mbasi-ŋga dom. Asa nem lêŋ akêŋ whiŋ-ŋga ti nem ŋalôm sambuc, ma asap mêtê ŋayham dôŋ. Ma ati lau tigauc tu lêŋ ŋayham bu asa-ŋga. 6 Atimêtê daôm ŋapep, ma alhac ŋaŋga eŋ. Asa nem lêŋ hoŋ ŋapep eŋ, tu bu atôc asê bu mac atoc Anötö sa. 7 Ma asap mêtê atac whiŋ nem asidôwai-ŋga dôŋ e andic dabiŋ nem lêŋ atac whiŋ lau hoŋ-ŋga. Ŋalêŋ dinaŋ dec mac nem akêŋ whiŋ oc ti gêŋ ŋandô mbasi-ŋga dom. 8 Mêtê hoŋ dinaŋ bu êŋsôwec tiatu-tiatu ŋapaŋ e tidôŋ mac ŋandô, dec mac nem gauc aŋyalê yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga oc ti gêŋ ŋambwa ma ŋandô mbasi-ŋga dom. 9 Bu asa naŋ sôm bu iŋ kêyalê Pômdau, magoc kôm mêtê ŋayham-ŋayham dinaŋ dom, naŋ gitôm ŋamalac tandô pec naŋ gêlic gameŋ dom, ma iŋ kêlhiŋ siŋ bu sac hoŋ naŋ iŋ kôm muŋ-ŋga, naŋ Anötö suc kwi su ma kêgwasiŋ iŋ ndê ŋalôm ŋawasi sa.

10 Tu dinaŋ-ŋga aneŋ asidôwai, aŋsahê ŋaŋga bu asap mêtê ŋayham hoŋ dinaŋ dôŋ, tu bu tôc asê bu Anötö kêyaliŋ ti kêgalêm mac sa ŋambwa lec dom. Ŋahu bu mac bu asap mêtê dau dôŋ, dec oc tôm dom bu mac apeŋ. 11 Ma bocdinaŋ Anötö oc kôc mac sa atôm lau ti waê atu, bu ambo gameŋ naŋ yac neŋ Pômdau ti Ŋgac Gêm Yac Si-ŋga Yisu Kilisi gêm gôliŋ, naŋ oc yêc ŋapaŋ.

Pita tec bu sêŋlhiŋ yom ŋandô siŋ

12 Tu dinaŋ-ŋga dec aö bu wakêŋ puc mac bu gauc nem yom hoŋ dinaŋ ŋapaŋ. Aö kayalê bu mac akôc yom ŋandô sa ma aŋyalê tidôŋ su. 13 Magoc aö galic ŋayham bu wakêŋ puc mac tôm aneŋ têm wambo taŋli-ŋga hoŋ bu aŋlhiŋ yom dau siŋ dom. 14 Bu Pômdau Yisu Kilisi hoc asê têŋ aö bu aneŋ têm wahu nom dindec siŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su. 15 Bocdinaŋ kwahic dec aö tac whiŋ ŋandô bu mac aŋyalê yom hoŋ dindec tidôŋ sambuc yêc nem ŋalôm, bu têŋ ndoc aö bu wahu mac siŋ, naŋ mac oc gauc nem yom dindec ŋapaŋ, ma akôm ŋandô sa.

Pita puc lau aposel ti propet si yom dôŋ bu yom ŋandô

16 Yom naŋ yac lau aposel ahoc asê têŋ
mac pi Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaclai ti
ndê bêc mbu meŋ-ŋga, naŋ ŋahu sip yom
ŋambwa naŋ ŋamalac gauc kê dom. Mba.
Yac dauŋ alic iŋ ndê ŋaclai ti ŋawasi atu
su. 17-18 Bu yac ambo awhiŋ Kilisi yêc lôc
dabuŋ, ma aŋgô iŋ Damba Anötö Ŋawasi
Ŋadau ndê awha naŋ sa akêŋ undambê.
Anötö dau toc Kilisi sa, ma po iŋ ndê waê
sa têŋ ndoc iŋ sôm yom pi iŋ bocdec bu,
“Aö neŋ atuŋgac dau dindec. Aö galic iŋ
ŋayham, ma atac whiŋ iŋ ndu andô.”
19 Gêŋ hoŋ naŋ yac alic ti aŋgô, naŋ puŋ
yom naŋ propet akwa-kwa sêhoc asê ti sêto
muŋ su, naŋ dôŋ têŋ yac. Bocdinaŋ atôc
gwaniŋ yom dau ŋapep, bu whê nem gauc
sa pi yom ŋandô, gitôm ya ŋawê naŋ pô
gameŋ ŋasec. Ma asap yom dau dôŋ e
Kilisi mbu meŋ, ma tôc gêŋ hoŋ tiawê têŋ
mac, gitôm Têtênda bêbêc-ŋga pi meŋ ma
bêc wakuc meŋ sa. 20 Ma aŋyalê gêŋ atu daŋ
bocdec bu, yom hoŋ naŋ Anötö ndê propet
sêto, naŋ ŋadaŋ ŋahu yêc ŋac dau-ŋga dom.
21 Bu yom naŋ propet sêhoc asê, naŋ ŋahu
yêc ŋamalac dom, magoc sêhoc Anötö dau
ndê gauc ti yom asê tôm Ŋalau Dabuŋ kac
ŋac.

2

Kêdôhôŋwaga tasaŋ oc sêmeŋ

1 Magoc propet tasaŋ sêmbo lau Israel-
ŋga ŋalôm, sêwhiŋ Anötö ndê propet ŋandô,
ma ŋalêŋ tigeŋ kêdôhôŋwaga tasaŋ oc sêtisa
yêc mac lau akêŋ whiŋ-ŋga nem toŋ ŋalôm
bocdinaŋ. Ŋac oc sêŋsau bu sêndôhôŋ yom
ŋandô, magoc yom dau iŋ yom tasaŋ, ma
gitôm bu tim lau e sêniŋga gacgeŋ. Yom
ŋandô pi Pômdau naŋ gêmlhi ŋac su, naŋ
ŋac oc sêsêc ahuc, ma bocdinaŋ dec têŋ
bêc ŋambu-ŋga, Anötö oc tiŋ ŋac su sêniŋga
ŋagahô eŋ. 2 Ŋac oc sêtim lau daêsam naŋ
sêkêŋ whiŋ gwalec, e sêŋkuc ŋac ma sêkôm
mêtê mayaŋ-ŋga tidau-tidau tôm ŋac dau
sêkôm. Ma tu ŋac si lêŋ dinaŋ-ŋga, dec lau
ŋatô oc sêpu yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga neŋ lêŋ
yom ŋandô-ŋga. 3 Ŋac lau atac whiŋ mone-
ŋga, dec ŋac oc gauc kê miŋ tu sêndôhôŋ
mac-ŋga, ma sêmbac-sêmbac yom mac bu
anemlhi ŋac. Magoc yom matôc-ŋga naŋ
Anötö kêmatiŋ tidôŋ muŋ su tu sêniŋga-ŋga,
naŋ hôŋ ŋac gitôm ŋacyo naŋ yêc bêc dom,
magoc gêm neneŋ ŋac mbo.

Lau sac oc sêwê Anötö ndê matôc sa dom

4 Akôc gauc pi yom dindec. Aŋela naŋ
sêkôm sac, naŋ Anötö hu ŋac si yom siŋ
dom, magoc kêŋ ŋac sêndöc gapocwalô
lambwam-ŋga, bu sêndöc ŋasec ŋalôm e tôm
bêc matôc-ŋga hôc asê. 5 Ma lau naŋ sêkôm
sac têŋ têm ŋamata-ŋga, naŋ Anötö hu ŋac
si yom siŋ dom bocdinaŋ. Mba. Iŋ kêŋ bu
suŋ atu ma seŋ lau sac hoŋ su siŋga, magoc
Noa naŋ tôc lêŋ gitêŋ ti ndê gôlôwac 7, naŋ
Anötö gêm ŋac sa. 6 Ma gauc nem malac atu
Sodom ma Gomora ti lau hoŋ naŋ sêndöc
dinaŋ, naŋ Anötö kêŋ ya gêŋ su e ŋadaê
ŋambwa yêc. Gêŋ dau tôm dôhôŋ pi gêŋ naŋ
lau naŋ sêsap mêtê sac dôŋ, naŋ oc sêtap sa
têŋ bêc ŋambu-ŋga. 7 Têŋ ndoc dinaŋ Anötö
kêgaho Lot su yêc malac Sodom, bu iŋ ŋgac
gitêŋ naŋ ŋalôm ŋawapac ŋandô tu lau sac
malac dinaŋ-ŋga si mêtê ŋadômbwi tidau-
tidau-ŋga. 8 Yomandô. Lot iŋ ŋgac gitêŋ ma
ndê ŋalôm ŋawasi. Ma mêtê sac naŋ iŋ ŋgô
ti gêlic yêc malac dinaŋ tôm bêc hoŋ, naŋ
kêŋ wapac iŋ ndê ŋalôm. 9 Yom hoŋ dinaŋ
tôc asê bu lau naŋ sêsap Anötö ti ndê lêŋ
dôŋ, naŋ Pômdau gitôm bu nem ŋac si yêc
ŋawapac ti saê naŋ tap ŋac sa. Ma iŋ gitôm
bu hê lau sac si yom dôŋ e iŋ kêŋ ŋagêyô
têŋ ŋac têŋ bêc ŋambu-ŋga. 10 Ma iŋ oc kêŋ
ŋagêyô sac sambuc têŋ lau naŋ sêŋkuc mêtê
ŋalôm akwa-ŋga naŋ kôm ŋac ŋadômbwi sa
yêc iŋ aŋgô-ŋga, ma sêtec bu sêsôc Pômdau
me lau daŋ ŋapu.

Kêdôhôŋwaga tasaŋ si lêŋ

Kêdôhôŋwaga tasaŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ
mac, naŋ sêtoc dau sa ma sêkôm gêŋ hoŋ
yêc lau aŋgô-ŋga ti maya pac. Ŋac sêtöc dau
dom tu sêsôm yom sac-sac pi Anötö ndê lau
ti ŋawasi.* 11 Anötö dau ndê aŋela naŋ si
ŋaclai ti ŋaŋga hôc gêlêc ŋac lau dau si su,
naŋ sêŋgôliŋ yom me sêsôm yom sac daŋ

* **2:10:** Lau ti ŋawasi - yêc ndê bapia, Pita to yom tigeŋ naŋ ‘ŋawasi.’ Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ aŋela, magoc lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, me lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lau bata.

pi lau ti ŋawasi yêc Pômdau aŋgô-ŋga dom.
12 Magoc kêdôhôŋwaga tasaŋ dinaŋ sêsôm
yom sac-sac daêsam pi Anötö ndê gêŋ naŋ
sêŋyalê ŋahu dom. Ŋac sêtôm bôclai naŋ
sêŋyalê lêŋ malô ti gauc ŋayham daŋ dom,
naŋ lau sêlô sip huc ma sic ndu. Ma tôm
bôclai sic waê bu sêniŋga, dec kêdôhôŋwaga
tasaŋ dinaŋ oc sêniŋga bocdinaŋ.
13 Anötö oc kêŋ ŋagêyô sac têŋ ŋac ô sac
naŋ sêkôm têŋ lau. Ŋac atac whiŋ mêtê
sênôm ti sêneŋ asam-ŋga, ma maya mbasi
dec sêkôm têŋ acsalô eŋ. Têŋ ndoc sêndöc
ti seŋ gêŋ sêwhiŋ mac, naŋ sêhu si mêtê
sac siŋ daŋ dom, ma bocdinaŋ sêkôm mac
nem waêm ŋayham tisac. 14 Ŋac lau tagatu
mockaiŋ-ŋga, naŋ si ŋalôm ti gauc sap mêtê
sac dôŋ ŋapaŋ. Ŋac sêtim lau naŋ si sêkêŋ
whiŋ babalê, ma sêhê ŋac bu sêkôm sac
sêwhiŋ ŋac. Ma ŋac lau gwalam akwa tu
tagatu lau si gêŋ-ŋga. Bocdinaŋ dec sic waê
bu sêtap Anötö ndê atac ŋandê sa. 15 Ŋac
sêhu lêŋ solop siŋ gacgeŋ, ma sêŋkuc Beo
atuŋgac Balam ndê lêŋ. Ŋgac dau atac whiŋ
mone hôc gêlêc, dec kôm sac tu tap awa
sa-ŋga. 16 Ma tu iŋ ndê lêŋ dinaŋ-ŋga dec
Anötö kêŋ doŋki daŋ sôm iŋ. Doŋki dau iŋ
gêŋ sôm yom-ŋga dom, tigeŋ Anötö kôm iŋ
sôm yom tôm ŋamalac, bu lhac propet dau
ndê lêŋ gauc mbasi-ŋga ahuc.
17 Lau dinaŋ sêtôm bubata naŋ tibasô ma
yawalec naŋ mbu oc soc su niŋga ŋagahô
eŋ. Anötö kêmasaŋ gameŋ ŋasec atu daŋ tu
ŋac sêndöc-ŋga. 18 Ŋac sêsôm yom ŋambwa-
ŋambwa tu sêtoc dau sa-ŋga. Ma sêŋsahê bu
sêtim lau sêkêŋ whiŋ-ŋga wakuc bu sêmbu
sêtêŋ lêŋ sac-ŋga naŋ ŋasawa apê eŋ sêhu siŋ
su, naŋ sêndi. Ŋac sêŋgilí lau kaiŋ dinaŋ bu
sêsa lêŋ ŋalôm ŋagalac-ŋga, naŋ meŋ akêŋ
ŋalôm akwa. 19 Ŋac sêndôhôŋ lau dau bu
yao daŋ yêc dom, dec sêtôm bu sêkôm gêŋ
tôm si atac whiŋ. Magoc ŋac dau ŋac lau
akiŋ ŋambwa ma mêtê sac ti ŋac si ŋadau.
Tôm mac aŋyalê su, gêŋ sake naŋ ndê ŋaclai
gêm gôliŋ yac, naŋ ti yac neŋ ŋadau ma tam
akiŋ iŋ. Tu mêtê sac dinaŋ-ŋga, dec sic waê
bu sêniŋga.
20 Bu lau naŋ sêŋyalê yac neŋ Pômdau
ma Ŋgac Gêm Yac Si-ŋga Yisu Kilisi, naŋ
sêhu lêŋ sêniŋga-ŋga siŋ su. Magoc ŋac bu
sêmbu sêtêŋ lêŋ sac-ŋga dau tiyham, goc
mêtê sac ku ŋac dulu. Ŋac sêkôm dandi
sêtisac sambuc, hôc gêlêc ŋamata-ŋga su.
21 Ŋac bu sêŋyalê lêŋ gitêŋ daŋ su dom, naŋ
oc ŋayham hôc gêlêc sêŋyalê su ma sêhu
siŋ, ma sêpuc dômbwê Pômdau ndê yomsu
dabuŋ naŋ aposel sic dulu têŋ ŋac. 22 Gauc
nem yom gôliŋ lu naŋ lau sêsôm bocdec bu,
“Giam daŋ guluc ma kac dau kwi gi gêŋ
tiyham,” ma “Bôc naŋ sêŋgwasiŋ ŋawasi sa,
naŋ mbu gi gic matob tiyham.” Yom gôliŋ
lu dinaŋ hêganôŋ lau tasaŋ dinaŋ solop.
Ŋahu bu sêŋyalê Pômdau su, magoc sêmbu
sêtêŋ lêŋ sac-ŋga tiyham.

3

Pômdau ndê bêc mbu meŋ-ŋga

1 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, kwahic dec
aö gato bapia tilu-ŋga têŋ mac. Bapia lu-lu
bu sêpuc yom ŋandô naŋ akôc sa su, naŋ dôŋ
yêc nem gauc ŋapaŋ, ma bu êŋgilí mac bu
akôc gauc ŋayham eŋ. 2 Aö tac whiŋ bu mac
akôc gauc tiyham pi yom naŋ propet dabuŋ
sêhoc asê muŋ su, ma pi yom naŋ yac neŋ
Pômdau ma Ŋgac Gêm Yac Si-ŋga gic atu ma
kêŋ têŋ lau aposel bu sêndic dulu têŋ lau.
3 Gêŋ atu naŋ aö bu wakêŋ puc mac pi,
naŋ bocdec bu. Gauc nem bu têŋ têm
ŋambu-ŋga lau oc sêmeŋ naŋ sêkôm gêŋ hoŋ
tôm ŋac dau si atac whiŋ, ma sêsu mac susu
ma sêpu Anötö ndê lêŋ. 4 Ŋac oc sêsôm,
“Yisu sôm bu oc mbu meŋ ma kôm gêŋ hoŋ
tiwakuc, a? Iŋ mbo nde? Têŋ ndoc damaŋi
sêmbac ndu ma meŋ têŋ kwahic dec, naŋ
dalic bu gêŋ daŋ tiwakuc dom, ma gêŋ hoŋ
yêc tôm têm ŋamata-ŋga andô, têŋ ndoc nom
ti gêŋ hoŋ sêhôc asê ma kêsêlêŋ meŋ.” 5 Lau
naŋ sêsôm yom kaiŋ dinaŋ, sêsêc Anötö ndê
ŋaclai, naŋ sêŋyalê su, naŋ ahuc. Bu ŋac
sêŋyalê su bu wandêc daŋ su Anötö sôm
yom ŋa whaŋsuŋ ŋambwa ma undambê hôc
asê, ma iŋ sôm bu bu lêc dau sa ndi poc dau-
ŋga, e gameŋ tibasô yêc bu ŋasawa. 6 Ma
tiŋambu iŋ kêŋ bu dau dinaŋ suŋ e seŋ nom
ti gêŋ hoŋ su siŋga. 7 Ma Anötö kêmatiŋ yom
tidôŋ whiŋ, bu ya oc neŋ undambê ti nom
kwahic dec-ŋga su, têŋ bêc naŋ iŋ oc êmatôc
lau hoŋ, ma seŋ lau sac su sêniŋga.
8 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Aŋlhiŋ siŋ
dom bu Pômdau gêlic bêc tigeŋ gitôm yala
1,000, ma yala 1,000 gitôm bêc tigeŋ. 9 Lau

ŋatô sêlic bu Pômdau mbu meŋ ŋagahô dom, dec sêkôc gauc so ma sêsôm bu yom ŋatô naŋ iŋ gic bata su, naŋ iŋ oc kôm ŋandô sa ŋagahô dom. Magoc mba. Iŋ kôc ndê ŋalôm dôŋ tu mac-ŋga, ŋahu bu iŋ tec bu lau daŋ sêniŋga, magoc tac whiŋ bu lau hoŋ sênem si ŋalôm kwi ma sêhu sac siŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec iŋ mbu meŋ ŋagahô dom.

10 Magoc Pômdau ndê bêc mbu meŋ-ŋga oc hôc asê ŋapuc mbasi tôm lau kaŋ si ndoc sêmeŋ-ŋga. Undambê oc hê su ti ŋakêcsia atu, ma ya oc neŋ nom ti gêŋ hoŋ naŋ yêc nom ti umboŋ ŋapu, naŋ su sêniŋga. 11 Akôc gauc ŋapep. Gêŋ hoŋ oc sêniŋga ŋalêŋ dinaŋ, ma bocdinaŋ dec mac gauc gêm bu lêŋ bocke solop gic waê yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga bu taŋkuc? Solop bu mac asa lêŋ dabuŋ, ma akôm mêtê naŋ Anötö tac whiŋ eŋ. 12 Ahôŋ Anötö ndê bêc ŋambu-ŋga ti aŋkuc lêŋ bocdinaŋ, ma akôm gêŋ hoŋ tu bu bêc dau hôc asê ŋagahô-ŋga.* Têŋ bêc dinaŋ ya oc neŋ gêŋ undambê-ŋga ti gêŋ nom-ŋga hoŋ su. 13 M agoc Pômdau gic bata nom ti undambê wakuc têŋ yac, naŋ oc ti lau gitêŋ si gameŋ sêmbo-ŋga. Kwahic dec yac taŋkwê bu dambo dinaŋ, ma dahôŋ bu gêŋ dau hôc asê.

14 Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, mac akêŋ batam gêŋ dau ambo, ma tu dinaŋ-ŋga dec akêŋ nem ŋalôm sambuc bu asa nem lêŋ hoŋ gitêŋ eŋ, e bêc ŋambu-ŋga hôc asê. Ma bocdinaŋ dec Pômdau oc tap giso daŋ sa yêc mac-ŋga dom. Iŋ oc lic bu mac nem lêŋ hoŋ ŋawasi, ma mac oc atôm bu ambo iŋ aŋgô-ŋga ti yom malô. 15 Aŋyalê bu Pômdau gic têku iŋ ndê têm mbu meŋ-ŋga ma kôc ndê ŋalôm dôŋ, tu bu kêŋ ŋasawa têŋ lau daêsam bu sênem dau kwi ma sêtap iŋ ndê mwasiŋ nem ŋac si-ŋga sa. Anötö kêŋ gauc ŋayham têŋ yac neŋ asidôwa atac whiŋ-ŋga Pol, dec iŋ to yom kaiŋ tigeŋ têŋ mac. 16 Yêc iŋ ndê bapia hoŋ iŋ to yom pi gêŋ hoŋ dindec. Yom ŋatô naŋ iŋ to sip ndê bapia, naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, ma lau gauc babalê naŋ sêkêŋ whiŋ gwalec, naŋ sêŋsôŋ Pol ndê yom ŋatô ma sêŋsôŋ Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ ŋatô bocdinaŋ. Tu ŋac si lêŋ dinaŋ-ŋga dec ŋac oc sêniŋga.

17 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga naŋ asap Kilisi dôŋ ambo. Aö gakêŋ puc mac gwanaŋ su, ma bocdinaŋ dec ayob daôm ŋapep bu lau naŋ sêsôc Anötö ndê yom ŋapu dom, naŋ sêŋsôŋ mac, me sêkac mac su yêc Kilisi dom. 18 Asap yac neŋ Pômdau ma Ŋgac Gêm Yac Si-ŋga Yisu Kilisi ndê mwasiŋ dôŋ, bu nem ŋandô daêsam yêc mac nem ŋalôm, ma mac nem gauc aŋyalê iŋ-ŋga êŋsôwec tiatu-tiatu ndi e ati gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga. Datoc iŋ ndê waê sa kwahic dec ma tôm bêc sambob. Yomandô.

* **3:12:** Yêc ŋabatiŋ 9 Pita sôm bu Pômdau gic têku iŋ ndê têm tu mbu meŋ-ŋga bu kêŋ ŋasawa têŋ lau bu sêkac si ŋalôm kwi. Ma yêc Mat 24:14 Yisu sôm bu bêc ŋambu-ŋga oc hôc asê dom e ŋawaê ŋayham nem nom ŋagameŋ hoŋ ahuc. Pita gêm la lau dau bu sêsa lêŋ gitêŋ eŋ, tu bu lau sêlic ma sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga. Yac dakôm bocdinaŋ, ma dateŋ mbec ti dapuc gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga dôŋ, dec bêc ŋambu-ŋga dau oc hôc asê ŋagahô.

Jon
ndê bapia ŋamata-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Ŋgac naŋ to bapia dindec, naŋ whê dau sa yêc bapia dau ŋalôm dom, magoc lau tigauc daêsam sêsôm bu Jon, Yisu ndê aposel naŋ to Jon ndê ŋawaê ŋayham, naŋ to bapia dindec whiŋ. Iŋ to bapia dindec gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ ŋawaê. Lau ŋatô gauc gêm bu Jon to bapia dindec têŋ ndoc iŋ ti ŋamalac andô ma ndöc malac Epesas, ma bocdinaŋ iŋ to bu lau gameŋ Esia-ŋga sêsam muŋ.

Jon kêŋ puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga pi kêdôhôŋwaga tasaŋ naŋ sêsôm bu ŋamalac si ŋamlic ma gêŋ nom-ŋga hoŋ tisac su. Bocdinaŋ sêsôm yom pi Anötö ndê Atu (Mesaya) bocdec bu, oc tôm dom bu iŋ sip nom ma mbo tôm ŋamalac. Ma sêsôm bu Yisu iŋ ŋamalac ŋambwa, ma sêkêŋ whiŋ dom bu iŋ Anötö ndê Atu me Anötö ŋandô. Ŋac sêtoc lau si gauc sa kêlêc ma sêsôm bu datap gauc sa, dec tôm bu dambo dawhiŋ Anötö. Ma sêlic ŋamalac si lêŋ gitôm gêŋ ŋambwa, dec sêhêgo dau pi mêtê atac whiŋ-ŋga dom, ma gauc gêm bu oc tôm bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêkôm mêtê sac ŋapaŋ.

Jon kêŋ puc iŋ ndê lau bu sêsôc yom tasaŋ kaiŋ dinaŋ ŋapu dom, ma sêsap yom ŋandô pi Yisu Kilisi ma mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ ŋaŋga.

Anötö ndê Atu meŋ mbo nom ti ŋamalac ŋandô

1-2 Yac bu ahoc yom ŋandô asê têŋ mac, pi Yisu naŋ dasam bu ‘Yom Taŋli-ŋga.’ Iŋ yac neŋ dambo taŋli ŋapaŋ-ŋga ŋahu, naŋ mbo whiŋ Damaŋ Anötö têŋ têm ŋamata-ŋga andô, ma tiŋambu hoc dau asê têŋ yac. Iŋ meŋ mbo nom whiŋ yac, dec yac alic iŋ pi tanôŋ, amasec iŋ ŋa amaŋ, ma aŋgô iŋ dau ndê yom. Ma bocdinaŋ dec yac bu apuc yom pi taŋli ŋahu dau dôŋ bu yom ŋandô. 3 Aêc! Yac ahoc yom asê têŋ mac, pi iŋ naŋ yac alic ti aŋgô su. Yac atac whiŋ bu mac akôc yom dau sa, dec yac hoŋ oc dapiŋ dauŋ dôŋ ti dasap yom ŋandô pi Yisu dôŋ. Ma yom ŋandô dau oc piŋ yac hoŋ dôŋ danem damiŋ Damaŋ Anötö lu iŋ ndê Atu, Yisu Kilisi. 4 Yac ato yom dindec têŋ mac, ma akêŋ bataŋ bu mac oc akôc sa, dec oc kôm yac hoŋ datisambuc.

Taŋsêlêŋ dambo Anötö ndê ŋawê ŋalôm

5 Ŋawaê naŋ Yisu dau gic dulu têŋ yac, naŋ yac ahoc asê têŋ mac bocdec bu, Anötö iŋ Ŋawê Ŋadau, ma mêtê ŋasec-ŋga daŋ yêc iŋ-ŋga dom. 6 Bocdinaŋ yac bu dasôm bu dati Anötö ndê lau, tigeŋ dasa lêŋ ŋasec-ŋga, goc yac lau tasaŋ, ma taŋkuc yom ŋandô dom. 7 Magoc yac bu dasa neŋ lêŋ dambo ŋawê ŋalôm gitôm Anötö dau mbo ŋawê ŋalôm, dec ŋawê dau piŋ yac dôŋ dawhiŋ dauŋ, ma iŋ ndê Atuŋgac Yisu ndê dac oc êŋgwasiŋ yac neŋ sac hoŋ su. 8 Yac bu dasôm bu yac neŋ sac mbasi, dec oc taŋsau dauŋ, ma yom ŋandô yêc yac neŋ ŋalôm dom. 9 Magoc yac bu dapu dauŋ ma dahoc neŋ sac asê têŋ Anötö, dec dakêŋ whiŋ bu iŋ oc suc yac neŋ sac kwi, ma êŋgwasiŋ yac neŋ ŋalôm ŋawasi sa tiyham. Bu Anötö kôm gêŋ gitêŋ eŋ, ma dakêŋ whiŋ bu gêŋ bocke naŋ iŋ kêmatiŋ tidôŋ bu kôm, naŋ iŋ oc kôm. 10 Yac bu dasôm bu yac neŋ sac mbasi, naŋ tôc asê bu dalic Anötö ndê yom gitôm yom tasaŋ, ma iŋ ndê yom ŋandô daŋ yêc yac neŋ ŋalôm dom.

2

Yisu gêm yac awhaŋ têŋ Damaŋ

1 O aneŋ balêkoc, aö atac whiŋ bu mac ahu mêtê sac siŋ gacgeŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö gato yom dindec têŋ mac. Tigeŋ yac neŋ daŋ bu kôm sac ma pu dau, goc yac neŋ ŋgac nem yac awhaŋ-ŋga mbo bu nem yac sa. Iŋ ŋgac gitêŋ Yisu Kilisi, ma iŋ oc lhac ŋalhu ma nem yac awhaŋ têŋ Damaŋ. 2 Iŋ kêŋ dau ti da ma mbac ndu ô yac, ma gêmlhi yac neŋ sac ŋatôp su. Magoc iŋ kôm gêŋ dau tu yac taŋwasêŋ-ŋga dom, iŋ gêmlhi lau nom-ŋga hoŋ si sac ŋatôp bocdinaŋ.

3 Yac bu daŋaŋ wambu iŋ ndê yomsu, dec oc tôc asê bu taŋyalê iŋ tidôŋ. 4 Asa naŋ sôm bu, “Aö kayalê iŋ tidôŋ,” tigeŋ daŋga wambu iŋ ndê yomsu dom, naŋ kôm tasaŋ, ma yom ŋandô yêc iŋ ndê ŋalôm daŋ dom.

5 Magoc asa naŋ kôc Anötö ndê yom sa ma daŋga wambu, naŋ Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gêm ŋandô su yêc iŋ ndê ŋalôm. Ma yac taŋyalê bu dati Anötö ndê lau ŋalêŋ bocdec. 6 Yac bu dasôm bu dati iŋ ndê lau, naŋ goc dasa lêŋ gitêŋ tôm Kilisi dau maŋ.

Yisu ndê yomsu pi mêtê atac whiŋ-ŋga

7 Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Aö bu wapuc yomsu naŋ mac akôc su têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ dôŋ, magoc aö bu wato tôm yomsu wakuc dom. Iŋ yomsu akwa naŋ mac aŋgô têŋ ndoc lau sêhoc yom pi Yisu asê têŋ mac. 8 Magoc kwahic dec aö bu wato yomsu dau tiwakuc tiyham têŋ mac. Yisu ndê lêŋ hoŋ tôc yomsu ŋa-ŋandô asê, ma mac nem lêŋ wakuc kôm yomsu dau ŋandô sa bocdinaŋ. Bu têm ŋasec-ŋga kêpiŋ bu pacndê, ma ŋawê ŋandô dau po asê su.

9 Asa naŋ sôm bu iŋ mbo ŋawê ŋalôm, tigeŋ atac whiŋ iŋ ndê asidôwai dom, naŋ gacgeŋ mbo ŋasec ŋalôm. 10 Magoc asa naŋ tac whiŋ iŋ ndê asidôwai, naŋ mbo ŋawê ŋalôm, ma tu dinaŋ-ŋga gêŋ daŋ oc kôm iŋ peŋ dom. 11 Aö wasôm tiyham, bu asa naŋ gêlic iŋ ndê asidôwa sac, naŋ mbo ŋasec ŋalôm. Iŋ kêsêlêŋ mbo ŋasec, ma ŋasec dau kôm iŋ tandô tipec e iŋ kêyalê gameŋ naŋ iŋ kêsêlêŋ mbo, naŋ dom.

12 O aneŋ balêkoc, aö gato yom dindec têŋ mac, ŋahu bu Anötö suc mac nem sac kwi su tu Yisu ndê ŋaê-ŋga. 13 Ma aö gato yom têŋ mac lau andô, bu mac aŋyalê iŋ naŋ mbo têŋ têm ŋamata-ŋga ma mbo ŋapaŋ. Ma aö gato yom têŋ mac lau batac, bu mac aku Sadaŋ dulu su. O aneŋ balêkoc, mac aŋyalê Damaŋ tidôŋ su, dec aö gato yom têŋ mac. 14 Mac lau andô, mac aŋyalê iŋ naŋ mbo têŋ têm ŋamata-ŋga, ma mbo ŋapaŋ, ma bocdinaŋ dec aö gato yom têŋ mac. Ma mac lau batac, mac alhac ŋaŋga ma daŋam wambu Anötö ndê yom naŋ tidôŋ yêc nem ŋalôm, ma mac aku Sadaŋ dulu su. Tu dinaŋ-ŋga dec aö gato yom dindec têŋ mac.

Dasap gêŋ nom-ŋga dôŋ dom

15 Asa naŋ tac whiŋ gêŋ nom-ŋga, naŋ Damaŋ Anötö ndê atac whiŋ yêc iŋ ndê ŋalôm dom. Bocdinaŋ atac whiŋ nom ti gêŋ nom-ŋga dom. 16 Ŋahu bu lau naŋ atac whiŋ gêŋ nom-ŋga kêlêc, naŋ sêsa lêŋ ŋalôm ŋagalac-ŋga, ŋac tagatu gêŋ, ma sêtoc dau sa tu ŋac si gêŋ nom-ŋga-ŋga. Mêtê kaiŋ dinaŋ iŋ mêtê nom dindec-ŋga ŋambwa, naŋ ŋadaŋ meŋ akêŋ Damaŋ Anötö dom. Mba! 17 Ma nom dindec ti mêtê nom dindec-ŋga gic waê bu niŋga, tigeŋ asa naŋ sap Anötö ti iŋ ndê lêŋ gitêŋ dôŋ, naŋ oc niŋga dom, iŋ oc mbo tali ŋapaŋ.

*Kilisi ndê Ŋacyo**

18 O aneŋ balêkoc atac whiŋ-ŋga, têm kwahic dec-ŋga ti têm ŋambu-ŋga. Mac aŋgô su bu Kilisi ndê ŋacyo oc meŋ, ma kwahic dec Kilisi ndê ŋacyo daêsam sêhôc asê yac su. Ma bocdinaŋ dec taŋyalê bu têm ŋambu-ŋga dau dindec. 19 Lau dinaŋ muŋ-ŋga sêmbo sêwhiŋ yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga, magoc sêhu yac siŋ, dec taŋyalê bu ŋac yac neŋ lau solop dom. Ŋac bu yac neŋ lau solop, oc sêhu yac siŋ dom.

20 Tigeŋ Yisu kêŋ Ŋalau Dabuŋ sip mac nem ŋalôm su, ma mac hoŋ aŋyalê su bu yom bocke iŋ yom ŋandô. 21 Aö gato bapia dindec têŋ mac tu wawhê yom ŋandô sa têŋ mac-ŋga dom. Mba! Mac aŋyalê yom ŋandô su, ma yom tasaŋ daŋ meŋ akêŋ Yom Ŋandô Ŋadau Anötö dom. 22 Aö bu watôc ŋgac tasaŋ-nda asê têŋ mac. Asa naŋ sôm bu Yisu iŋ †Mesaya dom, naŋ Kilisi ndê ŋacyo, ma sêc yom ŋandô pi Damaŋ Anötö lu Atu ahuc. 23 Bu asa naŋ sôm bu Yisu iŋ Anötö ndê Atu dom, naŋ ti Damba ndê gêŋ dom. Magoc asa naŋ kêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Anötö Atu, naŋ ti Damba ndê gêŋ. 24 Ayob daôm ŋapep bu yom ŋandô naŋ mac aŋgô têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ tidôŋ yêc nem ŋalôm ŋapaŋ. Yom dau bu yêc nem ŋalôm ŋapaŋ, dec yom dau piŋ mac dôŋ am damiŋ Atuŋgac ma piŋ mac dôŋ am damiŋ Damba whiŋ. 25 Ma bocdinaŋ mac oc atap mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga sa, tôm iŋ gic bata têŋ yac su.

26 Aö gato yom dindec bu wakêŋ puc mac pi lau naŋ bu sêŋsau mac. 27 Aŋgô

* **2:17:** Kilisi ndê ŋacyo - yêc Yom Grik sêto ‘anti-kristos.’ Yom dau danem kwi bu ‘Iŋ naŋ bu kôc †Mesaya (Kilisi) ndê mala,’ ma yom dau hêganôŋ lau tasaŋ naŋ sêŋsau lau bu ŋac Mesaya dau, ma sêsêc yom ŋandô pi Yisu ahuc. Jon to yom ŋatô pi ŋac yêc 1 Jon 4:1-6.

su naŋ! Ŋalau naŋ gêm gôliŋ lau tasaŋ di-naŋ, iŋ Ŋalau Dabuŋ dom. Magoc Yisu kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ mac su, ma iŋ Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga. Ma iŋ mbo nem ŋalôm ŋapaŋ bu êndôhôŋ mac pi gêŋ hoŋ. Tu dinaŋ-ŋga mac apônda lau tu sêndôhôŋ mac-ŋga dom. Bocdinaŋ aŋkuc yom naŋ Ŋalau Dabuŋ kêŋ têŋ mac, ma asap Yisu dôŋ ŋapaŋ.

Anötö ndê Balêkoc

28 Aneŋ balêkoc, aö wasôm têŋ mac bu asap Kilisi dôŋ. Ma boc-dinaŋ têŋ ndoc iŋ mbu meŋ ma hoc dau asê, naŋ yac oc dalhac iŋ aŋgô-ŋga ti atac pa su ma mayaŋ dauŋ dom. 29 Mac aŋyalê su bu iŋ ndê lêŋ hoŋ iŋ lêŋ gitêŋ eŋ, ma bocdinaŋ aŋyalê bu lau hoŋ naŋ sêsa lêŋ gitêŋ, naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc sêti iŋ ndê balêkoc su.

3

1 Alic su naŋ. Damaŋ Anötö tac whiŋ yac ndu andô, dec sam yac bu iŋ ndê balêkoc. Ma yac dati iŋ ndê balêkoc su yomandô. Magoc lau nom dindec-ŋga sêŋyalê yac bu Anötö ndê balêkoc dom, ŋahu bu ŋac sêŋyalê iŋ dom boc-dinaŋ. 2 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, kwahic dec yac taŋyalê su bu dati Anötö ndê balêkoc, magoc ŋalêŋ bocke naŋ yac oc dambo têŋ têm ŋambu-ŋga, naŋ Anötö tôc asê têŋ yac su dom. Tigeŋ têŋ ndoc Yisu mbu meŋ, naŋ yac oc dalic iŋ ndê ŋawasi ti lêŋ naŋ iŋ dau mbo, ma taŋyalê bu yac oc dambo ŋalêŋ kaiŋ tigeŋ. 3 Ma lau hoŋ naŋ sêkêŋ bata gêŋ dinaŋ, naŋ sêmasaŋ dau si ŋalôm ŋawasi sa, ma sêsa lêŋ ŋawasi tôm iŋ dau.

4 Asa naŋ kôm sac, naŋ kêgilì Anötö ndê yomsu. Bu sac ŋahu sip yac dakôm gêŋ naŋ so Anötö ndê yomsu. 5 Magoc mac aŋyalê bu Yisu sip meŋ bu kôc yac neŋ sac su. Ma iŋ dau ndê sac mbasi. 6 Bocdinaŋ asa naŋ sap Yisu dôŋ, naŋ hu mêtê sac siŋ ndic ŋawaê. Magoc asa naŋ kôm sac ŋapaŋ, naŋ ndê gauc sa pi Yisu dom, ma kêyalê iŋ dom.

7 Aneŋ balêkoc, ayob daôm bu ŋamalac daŋ êŋsau mac pi mêtê sac dom. Asa naŋ kôm mêtê ŋayham, naŋ ti ŋamalac gitêŋ kêkuc Yisu dau ndê lêŋ gitêŋ. 8 Magoc asa naŋ kôm sac, naŋ ti Sadaŋ ndê. Bu Sadaŋ dau kôm sac têŋ têm ŋamata-ŋga andô ma kôm ŋapaŋ e meŋ. Anötö ndê Atu sip nom meŋ naŋ ŋahu bocdec bu, tu bu seŋ Sadaŋ ndê gweleŋ su. 9 Ŋamalac bocke naŋ Anötö kôm iŋ tiwakuc, naŋ puc dômbwê mêtê sac. Ŋahu bu Anötö ndê yom yêc iŋ ndê ŋalôm gitôm gêŋ ŋawhê ŋayham. Yomandô! Gitôm dom bu iŋ sap mêtê sac dôŋ, ŋahu bu Anötö kôm iŋ tiwakuc su. 10 Tu dinaŋ-ŋga dec taŋyalê yêc awê lau bocke naŋ sêti Anötö ndê balêkoc, ma ŋac naŋ sêti Sadaŋ ndê. Lau naŋ sêsap lêŋ gitêŋ dôŋ dom, ma ŋac naŋ sêtec si asidôwai, naŋ sêti Anötö ndê balêkoc dom.

Mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga

11 Yom atu naŋ sêhoc asê têŋ mac têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ bocdec bu, yac atac whiŋ neŋ asidôwai sêkêŋ whiŋ-ŋga dandic ŋawaê. 12 Aŋkuc Kein dom, bu iŋ kêkuc lêŋ atac whiŋ-ŋga dom. Iŋ Sadaŋ ndê atu, ma gic asi Abel ndu. Ŋahu bu iŋ dau ndê lêŋ sac, ma iŋ gêm lêmuŋ Abel ndê lêŋ solop.

13 O asidôwai. Lau nom-ŋga bu sêtec mac, naŋ ahêgo daôm dom. 14 Yac taŋyalê bu dahu seŋ dambac ndu-ŋga siŋ, ma dambo seŋ dandöc taŋli-ŋga. Ŋahu bu yac atac whiŋ asidôwai. Lau naŋ atac whiŋ asidôwai dom, naŋ gacgeŋ sêmbo seŋ sêmbac ndu-ŋga. 15 Asa naŋ atac tec iŋ ndê asidôwa, naŋ Anötö gêlic iŋ gitôm ŋgac ndic ŋamalac ndu-ŋga. Ma mac aŋyalê su bu asa naŋ gic ŋamalac ndu, naŋ wêkaiŋ gameŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga dom.

16 Yac taŋyalê mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu bocdec bu. Yisu Kilisi dau mbac ndu tu yac-ŋga. Bocdinaŋ dakêŋ dauŋ sambuc tu danem asidôwai sa-ŋga e tôm dambac ndu tu ŋac-ŋga. 17 Asa naŋ gêlic asidôwa daŋ pônda dau, ma ndê gêŋ yêc tu nem iŋ sa-ŋga, magoc tawalô iŋ ma gêm iŋ sa dom, naŋ tôc asê bu Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga yêc iŋ ndê ŋalôm dom. 18 O aneŋ balêkoc, yham dom bu dasôm bu yac atac whiŋ asidôwai ŋa yom ti whaŋsuŋ ŋambwa. Danem ŋac sa, goc tôc asê bu yac atac whiŋ ŋac yomandô.

Dalhac ti atac pa su yêc Anötö aŋgô-ŋga

19-20 Bocdinaŋ, yac bu atac whiŋ neŋ asidôwai, goc taŋyalê tidôŋ bu taŋkuc lêŋ yom ŋandô-ŋga. Magoc yac bu ŋalôm ŋawapac yêc Anötö aŋgô-ŋga tu mêtê ŋatô

naŋ dakôm-ŋga, naŋ goc gauc nem yom bocdec bu. Anötö kêyalê yac neŋ ŋalôm ti gêŋ hoŋ, ma iŋ ndê tawalô iŋ gêŋ atu. Ma yom dau gitôm bu kôm yac ŋalôm pêŋ dôŋ. 21 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, yac bu ŋalôm lu-lu tu neŋ lêŋ-ŋga dom, dec oc tôm bu datigasuc Anötö ti atac pa su. 22 Ma taŋyalê bu gêŋ naŋ dateŋ, naŋ iŋ oc kêŋ têŋ yac. Ŋahu bu yac dasôc iŋ ndê yomsu ŋapu, ma dakôm mêtê naŋ iŋ gêlic ŋayham. 23 Ma iŋ ndê yomsu dau bocdec bu. Dakêŋ whiŋ iŋ ndê Atu Yisu Kilisi, ma atac whiŋ neŋ asidôwai tôm iŋ gic atu yac. 24 Lau hoŋ naŋ daŋga wambu Anötö ndê yomsu, naŋ sêmbo iŋ ŋalôm, ma iŋ mbo ŋac ŋalôm. Ma taŋyalê bu iŋ mbo yac ŋalôm, tu Ŋalau Dabuŋ naŋ iŋ kêŋ têŋ yac-ŋga.

4

Taŋsahê ŋalau hoŋ

1 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, akêŋ whiŋ lau hoŋ naŋ sêsam dau bu Anötö ndê propet, naŋ dom. Mba! Ayob daôm ŋapep, bu propet tasaŋ daêsam sêhôc asê su. Bocdinaŋ aŋsahê ŋac si yom, tu bu alic bu Anötö ndê Ŋalau gêm gôliŋ ŋac, me mba. 2 Ma mac oc aŋyalê Anötö ndê Ŋalau ŋalêŋ bocdec. Asa naŋ sôm bu Yisu Kilisi meŋ ti ŋamalac ŋandô ma mbo nom, naŋ Anötö ndê Ŋalau gêm gôliŋ iŋ. 3 Tigeŋ lau hoŋ naŋ sêsêc yom ŋandô pi Yisu ahuc, naŋ sêkôc Anötö ndê Ŋalau dom. Ŋalau naŋ gêm gôliŋ ŋac, naŋ Kilisi ndê ŋacyo ndê. Mac aŋgô su bu Kilisi ndê ŋacyo oc meŋ, ma iŋ meŋ hôc asê nom su.

4 Aneŋ balêkoc, mac ati Anötö ndê, ma mac aku ŋac lau tasaŋ dinaŋ dulu su. Ŋahu bu Anötö ndê Ŋalau naŋ mbo mac nem ŋalôm, naŋ hôc gêlêc Sadaŋ, naŋ mbo lau nom-ŋga si ŋalôm, naŋ su. 5 Lau tasaŋ dinaŋ si ŋahu yêc nom, ma sêsôm yom nom-ŋga ŋambwa. Ma lau nom-ŋga sêkôc ŋac si yom sa. 6 Magoc ŋac sêkôc yac mba yom sa dom, ŋahu bu ŋac sêti Anötö ndê lau dom. Yac ati Anötö ndê, ma lau hoŋ naŋ sêŋyalê Anötö, naŋ sêkôc yac mba yom sa. Ŋalêŋ dinaŋ dec yac taŋyalê lau asa naŋ Anötö ndê Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga gêm gôliŋ ŋac, ma lau asa naŋ Sadaŋ ndê ŋalau yom tasaŋ-ŋga gêm gôliŋ ŋac.

Mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu Anötö dau

7 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, yac atac whiŋ neŋ asidôwai dandic ŋawaê, bu mêtê atac whiŋ-ŋga meŋ akêŋ Anötö dau. Lau hoŋ naŋ atac whiŋ asidôwai, naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc, ma ŋac sêŋyalê iŋ tidôŋ. 8 Asa naŋ tac whiŋ ndê asidôwai dom, naŋ kêyalê Anötö dom, bu Anötö iŋ mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu. 9 Ma iŋ tôc iŋ ndê mêtê atac whiŋ yac-ŋga yêc awê bocdec bu. Iŋ kêŋ iŋ ndê Atu tigeŋ sip nom meŋ, bu yac datap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa yêc iŋ. 10 Yac neŋ mêtê atac whiŋ Anötö-ŋga naŋ ti mêtê atac whiŋ-ŋga ŋa-ŋahu andô dom. Tigeŋ Anötö ndê mêtê atac whiŋ yac-ŋga, naŋ mêtê atac whiŋ-ŋga ŋa-ŋahu andô. Bu iŋ kêŋ ndê Atu sip nom meŋ, ma kêŋ dau ti da bu nemlhi yac neŋ sac ŋatôp.

11 O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, Anötö tac whiŋ yac ndu andô, ma bocdinaŋ yac atac whiŋ neŋ asidôwai dandic ŋawaê. 12 Ŋamalac daŋ gêlic Anötö su dom, tigeŋ yac bu atac whiŋ neŋ asidôwai ŋandô, dec Anötö mbo yac neŋ ŋalôm, ma iŋ ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gêm ŋandô su yêc yac neŋ ŋalôm.

13 Yac taŋyalê bu dambo iŋ ŋalôm ma iŋ mbo yac ŋalôm, tu Ŋalau Dabuŋ naŋ iŋ kêŋ têŋ yac-ŋga. 14 Damaŋ Anötö kêkiŋ ndê Atu sip nom meŋ bu nem lau nom-ŋga si. Yac alic su, dec ahoc asê têŋ lau bu yomandô. 15 Ma asa naŋ kêŋ whiŋ ma sôm asê bu Yisu iŋ Anötö ndê Atu, naŋ mbo Anötö ŋalôm ma Anötö mbo iŋ ŋalôm. 16 Yac taŋyalê ti dakêŋ whiŋ su, bu Anötö atac whiŋ yac ndu andô. Bu Anötö iŋ mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu, ma asa naŋ sap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ, naŋ mbo Anötö ŋalôm, ma Anötö mbo iŋ ŋalôm. 17 Ma ŋalêŋ dau dinaŋ iŋ ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gic dabiŋ dau yêc yac neŋ ŋalôm, ma yac dasa neŋ lêŋ gitôm iŋ ndê, tôm yac neŋ têm dambo nom-ŋga hoŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec yac oc dalhac ti atac pa su têŋ bêc Anötö êmatôc yac-ŋga. 18 Têŋ ndoc Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gic dabiŋ dau su yêc yac neŋ ŋalôm, naŋ yac datöc dauŋ tiyham dom. Magoc asa naŋ töc dau tu Anötö ndê bêc matôc-ŋga, naŋ tôc asê bu Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gic dabiŋ dau yêc iŋ ndê ŋalôm su dom.

19 Yac taŋkuc mêtê atac whiŋ-ŋga, ŋahu bu
Anötö atac whiŋ yac muŋ su. 20 Asa naŋ
sôm bu, “Aö atac whiŋ Anötö,” tigeŋ tec iŋ
ndê asidôwa, naŋ kôm tasaŋ. Ŋahu bu asa
naŋ tec asidôwa naŋ iŋ gêlic su, naŋ gitôm
dom bu tac whiŋ Anötö naŋ iŋ gêlic su dom.
21 Ma Anötö gic yomsu yac bocdec bu, “Asa
naŋ atac whiŋ aö, naŋ atac whiŋ iŋ ndê
asidôwai maŋ.”

5

Dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, Anötö Atu

1 Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ bu Yisu iŋ
Mesaya dau, naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc
sêti iŋ ndê balêkoc. Ma asa naŋ tac whiŋ
Damba, naŋ tac whiŋ lau naŋ sêti iŋ ndê
balêkoc, naŋ sêwhiŋ. 2 Ma yac datôc asê
bu yac atac whiŋ Anötö ndê balêkoc ŋalêŋ
bocdec bu, yac atac whiŋ Anötö dau, ma
dasôc iŋ ndê yomsu ŋapu. 3 Yomandô! Yac
atac whiŋ Anötö ŋalêŋ bocdec bu, daŋaŋ
wambu iŋ ndê yomsu. Ma iŋ ndê yomsu
kêŋ wapac yac dom. 4 Lau hoŋ naŋ Anötö
kôm ŋac sêtiwakuc, naŋ sêku ŋaclai sac nom-
ŋga dulu. Ma gêŋ naŋ ku ŋaclai sac nom-ŋga
dulu, naŋ yac neŋ dakêŋ whiŋ. 5 Seŋ tigeŋ
yêc bu daku ŋaclai sac nom-ŋga dulu, naŋ
dakêŋ whiŋ bu Yisu iŋ Anötö ndê Atu.

Gêŋ naŋ sêpuc yom ŋandô pi Yisu dôŋ

6 Yisu Kilisi sip nom meŋ, ma bu ti dac
whê iŋ sa bu Anötö Atu. Bu ŋambwa dom,
magoc bu ma dac whiŋ. Ma Ŋalau Dabuŋ,
naŋ Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga, naŋ puŋ yom
ŋandô pi iŋ dôŋ bocdinaŋ. 7 Boc-dinaŋ, gêŋ
tö sêwhê iŋ sa, 8 naŋ Ŋalau, bu, ma dac. Ma
gêŋ tö dinaŋ sêpuc dau dôŋ. 9 Yac dakôc
yom naŋ lau sêhoc asê pi Yisu, naŋ sa, ma
bocdinaŋ yom bocke naŋ meŋ akêŋ Anötö,
naŋ dakôc sa eŋ, bu Anötö ndê yom hôc
gêlêc ŋamalac si yom. Ma Anötö kêŋ gêŋ
tö dinaŋ tu bu whê iŋ ndê Atu sa têŋ yac.
10 Asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö ndê Atu, naŋ
kôc Anötö ndê yom pi iŋ ndê Atu sa sip iŋ
ndê ŋalôm. Magoc asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö
dom, naŋ tôc asê bu iŋ gêlic Anötö ndê yom
gitôm yom tasaŋ. Ŋahu bu iŋ kêŋ whiŋ gêŋ
naŋ Anötö kêŋ bu whê iŋ ndê Atu sa, naŋ
dom.

Mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga

11 Ma yom naŋ Anötö hoc asê têŋ yac
naŋ bocdec bu. Iŋ kêmwasiŋ yac ŋa mwasiŋ
dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga, ma datap mwasiŋ
dau sa yêc iŋ ndê Atu. 12 Asa naŋ kêŋ whiŋ
Anötö ndê Atu, naŋ tap seŋ ndöc tali-ŋga sa.
Tigeŋ asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ ndê Atu dom,
naŋ tap seŋ ndöc tali-ŋga sa dom.
13 Mac lau naŋ akêŋ whiŋ Anötö ndê Atu.
Aö gato yom dindec, ŋahu bu aö atac whiŋ
bu mac aŋyalê tidôŋ bu mac atap mwasiŋ
andöc tamli-ŋga sa su. 14 Bocdinaŋ têŋ ndoc
naŋ yac bu dateŋ mbec têŋ Anötö, naŋ
dateŋ ti atac pa su. Ma yac bu dateŋ gêŋ
naŋ gi tap iŋ ndê atac whiŋ sa, naŋ yac
taŋyalê bu iŋ oc ŋgô yac neŋ mbec. 15 Ma
yac bu taŋyalê bu iŋ kêŋ daŋga yac neŋ
mbec su, goc taŋyalê bu gêŋ naŋ dateŋ, naŋ
iŋ oc kôm ŋandô sa.

Dateŋ mbec pi lau naŋ sêkôm sac

16-17 Mac bu alic nem asidôwa daŋ kôm
sac, goc ateŋ mbec têŋ Anötö bu nem iŋ
kwi e iŋ mbu meŋ mbo seŋ dandöc taŋli-
ŋga tiyham. Mêtê hoŋ naŋ so Anötö ndê lêŋ,
naŋ mêtê sac, ma iŋ gêlic bu gêŋ ŋambwa
dom. Magoc sac hoŋ gic waê lambwam
dom. Ateŋ mbec tu lau naŋ sêkôm sac kaiŋ
dinaŋ-ŋga. Mêtê sac daŋ yêc, naŋ gic waê
lambwam solop.* Ateŋ mbec tu lau naŋ
sêkôm sac kaiŋ dinaŋ-ŋga dom, bu oc nem
ŋac sa dom.

Yom ŋambu-ŋga

18 Taŋyalê bu lau hoŋ naŋ Anötö kôm ŋac
sêtiwakuc su, naŋ sêhu mêtê sac siŋ. Anötö
ndê Atu yob ŋac ŋapep ma Sadaŋ gitôm dom
bu êmasec ŋac. 19 Ma yac taŋyalê bu yac
dati Anötö ndê balêkoc su, magoc lau hoŋ
naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêmbo Sadaŋ ndê
gôliŋ ŋapu. 20 Ma yac taŋyalê bu Anötö ndê
Atu sip nom meŋ ma whê yac neŋ gauc

* **5:16-17:** Lau ti gauc mêtê-ŋga gauc gêm bu Jon ndê yom pi sac naŋ gic waê lambwam solop, naŋ ŋahu bocdec bu. Lau naŋ sêkôm mêtê sac ŋapaŋ ma sêlic bu gêŋ ŋambwa, naŋ gitôm sêpuc dômbwê Anötö ti iŋ ndê yom, ma sêpu Yisu ndê mbac ndu tu ŋac si sac-ŋga (Hib 6:4-6; 10:29-31). Tu ŋac si sac dinaŋ-ŋga dec ŋac sic waê bu sêsip lambwam sêndi. Ŋac si ŋalôm ŋadandi sa su, ma yac bu dateŋ mbec tu ŋac-ŋga, dec oc nem ŋac sa dom. Alic yom naŋ Yisu sôm pi sac naŋ Anötö oc suc kwi dom (Mat 12:31; ma Mak 3:29).

sa bu taŋyalê Anötö Yom Ŋandô Ŋadau. Ma
yac dambo iŋ ŋalôm, ma dambo iŋ ndê Atu,
Yisu Kilisi ndê ŋalôm bocdinaŋ. Iŋ dau
Anötö ŋandô, ma ti yac neŋ dandöc taŋli
ŋahu.
21 Aneŋ balêkoc, ayob daôm ŋapep bu
anem akiŋ anötöi gwam dom.

Jon
ndê bapia tilu-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Lau tigauc daêsam sêsôm bu Jon, naŋ Yisu ndê aposel daŋ, naŋ to bapia dindec, magoc iŋ sam dau bu ‘ŋgac bata’ daŋ, ma to dau ndê ŋaê dom. Iŋ to bapia dindec têŋ awhê daŋ ti ndê balêkoc (1, 4-5), ma yêc bapia dau ŋambu-ŋga, Jon kêŋ acsalô têŋ awhê dau akêŋ iŋ dôwawê daŋ ndê balêkoc (13). Lau daêsam gauc gêm bu yom pi awhê lu dinaŋ hêganôŋ gôlôwac dabuŋ toŋ lu, ma yom pi iŋlu si balêkoc, naŋ hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo gôlôwac dau ŋalôm.

Jon to bapia dindec tu puc ŋac dôŋ bu sêsap yom ŋandô ma mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ. Iŋ kêŋ puc ŋac pi lau naŋ sêndôhôŋ yom tasaŋ, naŋ sêsêc yom ŋandô pi Yisu ahuc, ma sêsôm bu Yisu iŋ Anötö ndê Atu dom. Jon sôm têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêmbo ahê lau kaiŋ dinaŋ hoŋ.

Jon gêm mbec lau

1 Aö ŋgac bata dec, gato yom têŋ am awhê naŋ Anötö kêyaliŋ am sa su, ma têŋ am nem balêkoc. Yac hoŋ dasap yom ŋandô dôŋ, ma tu dinaŋ-ŋga aö tac whiŋ mac kêlêc. Aö taŋwasêŋ dom, lau hoŋ naŋ sêŋyalê yom ŋandô, naŋ atac whiŋ mac sêwhiŋ. 2 Ŋahu bu yom ŋandô yêc yac neŋ ŋalôm, ma oc yêc yac ŋalôm ŋapaŋ. 3 Damaŋ Anötö lu iŋ ndê Atu Yisu Kilisi si mwasiŋ ti tawalô ma yom malô whiŋ yac lau naŋ dasap yom ŋandô ti mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ.

Yom ŋandô ma mêtê atac whiŋ-ŋga

4 Aö gatap mac nem balêkoc ŋatô sa, ma aö galic bu ŋac sêsa lêŋ yom ŋandô-ŋga sêŋkuc yomsu naŋ Damaŋ Anötö kêŋ têŋ yac. Tu dinaŋ-ŋga aö atac ŋayham atu. 5 O awhê ŋayham, kwahic dec aö bu wateŋ mac bu asap yomsu dau dôŋ ŋapaŋ. Yac hoŋ dakôc yomsu dau sa, têŋ ndoc yac dakêŋ whiŋ tiwakuc. Ma bocdinaŋ dec aö gato tôm yomsu wakuc dom. Ma yomsu dau bocdec bu, yac atac whiŋ neŋ asidôwai dandic ŋawaê. 6 Ma mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu bocdec bu, yac dasa neŋ lêŋ ti daŋaŋ wambu Anötö ndê yomsu. Yomsu dau mac aŋgô têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, ma yêc bocdec bu, asa nem lêŋ ti asap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ.

7 Lau tasaŋ daêsam sêmbo nom, naŋ sêsôm bu Anötö ndê Mesaya meŋ mbo nom ti ŋamalac ŋandô dom, ma bocdinaŋ sêsêc yom ŋandô pi Yisu ahuc. Asa naŋ sôm yom dinaŋ, iŋ tasaŋ dinda ma Kilisi ndê ŋacyo. 8 Bocdinaŋ ayob daôm ŋapep bu sêŋsau mac e aso ŋandô ŋayham naŋ mac am gweleŋ atu bu atap sa-ŋga, naŋ dom. Alhac ŋaŋga, tu bu atap ŋandô dau sa. 9 Bu asa naŋ kêdôhôŋ yom naŋ so yom ŋandô pi Yisu Kilisi, naŋ meŋ akêŋ Anötö ndê dom. Magoc asa naŋ sap yom ŋandô pi Yisu dôŋ ŋapaŋ, naŋ ti Damba ndê, ma ti Atu ndê gêŋ whiŋ. 10 Asa naŋ bu têŋ mac meŋ, magoc êndôhôŋ yom ŋandô pi Yisu dom, naŋ akôc iŋ sa pi nem andu dom, ma akam iŋ dom. 11 Bu asa naŋ kôc ŋamalac kaiŋ dinaŋ sa, naŋ wêkaiŋ iŋ ndê gweleŋ sac dinaŋ whiŋ.

Yom ŋambu-ŋga

12 Yom daêsam yêc bu wakêŋ têŋ mac, tigeŋ aö bu wato sip bapia dindec dom. Aö gakêŋ bataŋ bu wandic mac kêsi, goc danem yom-galôm aŋôŋ andô pitigeŋ. Ma boc-dinaŋ yac oc datisambuc. 13 Am dôwamwê naŋ Anötö kêyaliŋ sa yêc gameŋ dindec, naŋ ndê balêkoc sêkôm acsalô ŋayham têŋ mac.

Jon
ndê bapia titö-ŋga
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ sam dau bu ‘ŋgac bata’ daŋ, tôm ŋamalac naŋ to 2 Jon. Iŋ to bapia dindec têŋ ŋgac kêŋ whiŋ-ŋga daŋ ŋaê Gaius.

Jon kêkiŋ lau aheŋ-ŋga ŋatô sêsa si bu sêkôm gweleŋ sêwhiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga toŋ daŋ yêc gameŋ Esia-ŋga. Magoc ŋgac daŋ ŋaê Diotrepe kêŋ kisa Jon ndê lau, ma kêmasuc lau naŋ sêkôc lau dau sa, naŋ su yêc gôlôwac dabuŋ dinaŋ. Jon to bapia dindec tu puc Gaius dôŋ ma kêpiŋ iŋ bu iŋ puc lau aheŋ-ŋga dau dôŋ.

Jon to yom têŋ iŋ ndê silip Gaius

1 Aö ŋgac bata dec, gato yom dindec têŋ Gaius, aneŋ silip. Hêclu dasap yom ŋandô dôŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö atac whiŋ am kêlêc. 2 Aneŋ ŋgac atac whiŋ-ŋga, aö gateŋ mbec têŋ Anötö bu yob am bu mbo ŋayham eŋ, ma bu nem mbec am nem gweleŋ hoŋ, tôm iŋ yob am gatôm ŋapep. 3 Asidôwai ŋatô sêhôc asê aö, ma sêsôm asê bu am sa nem lêŋ kêkuc yom ŋandô ŋapaŋ, ma gêŋ hoŋ naŋ am kôm, naŋ puc yom ŋandô dôŋ. Ŋac si yom dinaŋ kôm aö tac ŋayham atu. 4 Têŋ ndoc aö gaŋgô ŋawaê bu aneŋ balêkoc ŋatô sêŋsêlêŋ ti sêsap yom ŋandô dôŋ, goc aö atac ŋayham kêlêc.

Jon kêpiŋ Gaius ndê mêtê nem lau sa-ŋga

5 O aneŋ ŋgac atac whiŋ-ŋga, am gêm asidôwai naŋ sem gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, naŋ sa ŋalêŋ ŋayham eŋ. Am kêyalê lau dau muŋ su dom, magoc têŋ ndoc ŋac sic am kêsi, naŋ am yob ŋac ŋapep. 6 Ŋac sic miŋ têŋ gôlôwac dabuŋ yêc gameŋ dindec, pi am nem mêtê atac whiŋ-ŋga. Ŋayham kêlêc bu am toc lau kaiŋ dinaŋ sa gitôm Anötö ndê lau akiŋ, ma gêm ŋac sa ŋa gêŋ tu puc ŋac dôŋ têŋ ndoc sêŋsêlêŋ-ŋga. 7 Lau dau sêsa tu Yisu ndê ŋaê-ŋga bu sênem mêtê, ma ŋac takwê lau sambuc bu sênem ŋac sa dom. 8 Ma tu dinaŋ-ŋga yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga danem lau mêtê-ŋga kaiŋ dinaŋ sa dandic ŋawaê. Dakôm bocdinaŋ dec tôm yac dakôm gweleŋ yom ŋandô-ŋga dawhiŋ ŋac.

Diotrepe ndê mêtê sac

9 Aö gato yom pi lau aheŋ-ŋga dinaŋ têŋ am nem gôlôwac dabuŋ su, tigeŋ Diotrepe, ŋgac naŋ toc dau sa bu ŋgac ŋamata-ŋga, naŋ kôc aneŋ yom sa dom. 10 Bocdinaŋ aö bu watêŋ mac waloc, goc wasôm iŋ ndê mêtê sac asê yêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ aŋgô-ŋga. Iŋ kêgôliŋ yom sac pi yac, ma tec bu kôc asidôwai sa. Ma lau naŋ atac whiŋ bu sêkôc asidôwai sa, naŋ iŋ kalhac ŋac ahuc, ma kêmasuc ŋac su yêc gôlôwac dabuŋ.

Anötö ndê lau sêkôm mêtê ŋayham

11 O aneŋ ŋgac atac whiŋ-ŋga, kôm mêtê ŋayham eŋ, ma êmkuc lau naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ dom. Asa naŋ kôm mêtê ŋayham, naŋ meŋ akêŋ Anötö ndê, magoc asa naŋ kôm mêtê sac, naŋ kêyalê Anötö dom. 12 Lau hoŋ sêsôm yom ŋayham pi Dimitrias, ma iŋ ndê mêtê gitêŋ tôc asê bu iŋ kêkuc yom ŋandô. Ma yac bocdinaŋ bu apuc iŋ dôŋ têŋ am bu ŋgac ŋayham, ma am kêyalê bu yac mba yom iŋ yom ŋandô.

Yom ŋambu-ŋga

13 Aneŋ yom daêsam yêc bu wakêŋ têŋ am, tigeŋ aö gatec bu wato têŋ am. 14 Aö gakêŋ bataŋ bu ŋasawa sauŋ aö oc walic am, ma hêclu dasôm yom aŋôŋ pitigeŋ. 15 Yom malô whiŋ am. Am nem asidôwai naŋ sêmbo dec, naŋ sêkôm acsalô ŋayham têŋ am. Ma ŋac sêndac am bu sam yac mba asidôwai naŋ sêmbo dinaŋ, naŋ si ŋaê, ma kôm acsalô têŋ ŋac bocdinaŋ.

Jud
ndê bapia
Yom whê Jud ndê bapia sa-ŋga

Jud sam dau bu ‘Jems asi.’ Lau daêsam gauc gêm bu Jems dau iŋ Yisu asi (Mat 13:55; Mak 6:3), naŋ ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga Jerusalem-ŋga si ŋagôlôŋ (Apo 15:13; Gal 1:19). Jud to bapia dindec têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, magoc gameŋ ti malac bocke naŋ ŋac sêmbo, naŋ iŋ tôc asê yêc bapia dindec dom.

Iŋ to bapia dindec tu bu kêŋ puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga pi kêdôhôŋwaga tasaŋ naŋ sêŋsôŋ yom pi Anötö ndê mwasiŋ, ma sêndôhôŋ lau bu gitôm bu sêkôm mêtê sac daêsam, ma Anötö oc suc kwi. Iŋ bu puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ bu sêlhac ŋaŋga ma sêkôc yom tasaŋ dinaŋ sa dom.

Jud ndê yom ŋamata-ŋga

1 Aö Jud, Yisu Kilisi ndê ŋgac akiŋ ma Jems asi. Aö gato bapia dindec têŋ mac lau naŋ Damaŋ Anötö tac whiŋ mac ndu andô, ma kêgalêm mac sa ati iŋ ndê, ma piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi tu yob mac-ŋga.
2 Anötö ndê tawalô, ti yom malô ma iŋ ndê atac whiŋ nem mac hoŋ ahuc êŋlêc.

Jud kêŋ puc ŋac pi lau naŋ sêndôhôŋ mêtê tasaŋ

3 O aneŋ lau ŋayham, aneŋ ŋalôm kac aö bu wato yom têŋ mac pi Anötö ndê lêŋ nem yac si-ŋga, naŋ tap yac sa su. Magoc kwahic dec aö galic bu ŋawapac daŋ hôc asê, ma tu dinaŋ-ŋga dec gato yom dindec hêganôŋ ŋawapac dau. Aö bu wapuc mac dôŋ bu alhac ŋaŋga ma asap Anötö ndê yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga dôŋ. Iŋ kêŋ yom dau têŋ iŋ ndê lau dabuŋ bu sêyob ŋapep.
4 Ŋawapac dau hêganôŋ lau sac ŋatô naŋ sêtec Anötö ndê lêŋ, naŋ sêsôc mac nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm sêmeŋ sêsiŋ sêmbo, ma sêndôhôŋ mêtê tasaŋ. Ŋac sêsôm gitôm bu dakôm mêtê sac ŋapaŋ, ma Anötö oc suc kwi. Bocdinaŋ sêŋsôŋ yom pi Anötö ndê tawalô, ma sêsêc yac neŋ Ŋadau tigeŋ, Pômdau Yisu Kilisi ahuc. Lau kaiŋ dinaŋ, ŋac Anötö ndê lau dom, ma muŋ-ŋga iŋ ndê propet sêto yom pi ŋagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ ŋac.

Ŋagêyô naŋ Anötö kêŋ têŋ lau sac

5 Yom pi ŋagêyô dinaŋ mac aŋyalê su, tigeŋ aö wasôm tiyham bu mac gauc nem ŋapep. Muŋ-ŋga Pômdau kêgaho lau Israel-ŋga su yêc gameŋ Isip-ŋga. Magoc tiŋambu ŋac si lau ŋatô sêkêŋ whiŋ iŋ dom ma sêli dau sa têŋ iŋ, dec iŋ seŋ ŋac su. 6 Ma gauc nem aŋela naŋ daŋga wambu Anötö dom, ma sêhu gameŋ naŋ Anötö kêŋ tu ŋac-ŋga yêc undambê, naŋ siŋ. Bocdinaŋ iŋ sô ŋac dôŋ ŋa sen ŋaŋga bu sêmbo gameŋ ŋasec-ŋga ŋapaŋ, e sêtap matôc sa têŋ bêc atu naŋ oc meŋ sa tiŋambu. 7 Ma gauc nem lau naŋ muŋ-ŋga sêndöc malac Sodom ti Gomora ma malac ŋatô naŋ sêyêc malac lu dinaŋ ŋamakê. Ŋac sêkôm mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga ma mêtê mockaiŋ-ŋga tidau-tidau, ma tu dinaŋ-ŋga Anötö seŋ ŋac su. Gêŋ dinaŋ ti dôhôŋ ma kêŋ puc yac pi ŋagêyô naŋ lau sac oc sêtap sa yêc ya naŋ sa ŋapaŋ.

8 Ma lau tasaŋ naŋ sêmbo mac nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ sêsa lêŋ sac-ŋga gitôm lau ŋamata-ŋga dinaŋ. Lêŋ sêkôm sac-ŋga kalhac ŋac si gauc ŋapaŋ, ma ŋac si mêtê sac kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Sêtoc dau sa ma sêsôc Anötö ma lau bata ŋapu dom, ma sêsôm yom sac bu sêŋgwiniŋ Anötö ndê lau ti ŋawasi.*
9 Magoc gauc nem Anötö ndê aŋela ŋamata-ŋga Maikel. Têŋ ndoc iŋlu Sadaŋ sêseŋ dau pi Moses ndê ŋamlaŋ, naŋ iŋ yob dau ndê whasuŋ bu sôm yom sac pi Sadaŋ dom. Magoc iŋ sôm yom têŋ iŋ bocdec bu, “Pômdau dau goc sôm am.”†

Lau tasaŋ si mêtê

10 Magoc lau tasaŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ mac, naŋ sêsôm yom sac-sac pi gêŋ dabuŋ

* **1:8:** Lau ti ŋawasi - yêc ndê bapia, Jud to yom tigeŋ naŋ ‘ŋawasi.’ Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ aŋela, magoc lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, me lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lau bata. Pita to yom kaiŋ tigeŋ yêc 2 Pit 2:10. † **1:9:** Yom naŋ Maikel sôm têŋ Sadaŋ naŋ sêto yêc Sek 3:2. Tigeŋ yom pi Moses dinaŋ yêc Yom Lêŋsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-ŋga si buku akwa daŋ.

naŋ sêŋyalê dom. Tigeŋ mêtê sac nom-ŋga, naŋ tidôŋ ŋac su, naŋ sêŋkuc gitôm bôc gapuŋ naŋ gauc mbasi. Ma tu mêtê sac dinaŋ-ŋga dec ŋac oc sêniŋga.

11 Oyaê! Lau dinaŋ oc sêtisac. Ŋac sêŋkuc Kein ndê lêŋ. Ma ŋac sêkôm gêŋ tu sêkôc awa-ŋga ŋambwa, ma bocdinaŋ sêŋkuc Balam ndê giso. Ma ŋac sêli dau sa têŋ Anötö ti iŋ ndê lau bata, ma bocdinaŋ ŋac oc sêniŋga gitôm Kora.

12 Têŋ ndoc mac lau akêŋ whiŋ-ŋga akac sa bu aneŋ gêŋ ma ateŋ mbec, naŋ ŋagahô lau sac dinaŋ sêsôc sêmeŋ ma seŋ gêŋ sêwhiŋ mac. Magoc ŋac maya dau tu ŋac si mêtê sac-ŋga dom, ma bocdinaŋ ŋac sêkôm gôlôwac dabuŋ si ŋaê ŋayham tisac. Ŋac sêmwasiŋ dau ma gauc gêm lau ŋatô dom. Ŋac lau sêhôŋ-sêhôŋ ŋambwa sêtôm yawalec naŋ puc pi meŋ ma mbu soc su giŋga. Ma ŋac sêtôm a naŋ gêm ŋandô tôm ŋandoc dom dec lau sêlêŋ su, ma bocdinaŋ a dau gitôm a naŋ mbac tidim lu. 13 Ŋac si lêŋ gitôm gwêc ŋadinda, ma ŋac si mêtê mayaŋ-ŋga gitôm ŋapwic naŋ gwêc ŋampoŋ dau hu pi baö. Magoc ŋac maya dau dom. Ma ŋac sêtôm tata naŋ sêlhac si mala solop dom, ma bocdinaŋ Anötö kêyaliŋ ŋac si mala sa yêc gameŋ ŋasec-ŋga bu ŋac sêmbo ŋapaŋ.

14 Ŋgac ŋamata-ŋga Adam ndê apaŋgac ti-7-ŋga naŋ sêsam bu Inok,‡ naŋ hoc yom asê muŋ su pi lau sac dinaŋ bocdec bu, “Alic su naŋ. Pômdau oc meŋ whiŋ iŋ ndê aŋela dabuŋ tausen ma tausen. 15 Iŋ oc êŋsahê lau hoŋ pi ŋac si mêtê, ma lau hoŋ naŋ sêtec Anötö ndê lêŋ, naŋ iŋ oc kêŋ ŋagêyô atu têŋ ŋac tu ŋac si mêtê sac-ŋga, ma tu yom sac naŋ sêsôm pi iŋ-ŋga.”

16 Lau tasaŋ dinaŋ êlêmê sêtucdiŋ tu gêŋ hoŋ-ŋga, ma sêpu lau ŋatô. Ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau gitôm ŋac dau si atac whiŋ. Sêsôm yom sêtoc dau sa-ŋga, ma sêmbac-sêmbac yom lau bu sêkêŋ gêŋ têŋ ŋac.

Jud to yom puc ŋac dôŋ-ŋga

17 O aneŋ lau, gauc nem yom naŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê lau †aposel sêhoc asê gwanaŋ su. 18 Ŋac sêsôm têŋ mac bocdec bu, “Têŋ têm ŋambu-ŋga, lau oc sêtisa, naŋ sêtaŋ b ôlê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma sêkôm mêtê sac sêŋkuc ŋac dau si ŋalôm naŋ tec Anötö ndê lêŋ.” 19 Yom dau hêganôŋ lau dinaŋ, naŋ sêwhê mac n em gôlôwac dabuŋ kôc, ma sêŋkuc mêtê nom-ŋga ŋapaŋ sêtôm lau gauc mbasi-ŋga. Bu Ŋalau Dabuŋ mbo ŋac si ŋalôm dom.

20 Tigeŋ mac lau ŋayham. Akôm bocdinaŋ dom. Asap yom dabuŋ dakêŋ whiŋ-ŋga dôŋ, bu puc mac dôŋ ma alhac ŋaŋga. Ma ateŋ mbec ŋa Ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai. 21 Ambo ti Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga nem mac ahuc, ma akêŋ batam Pômdau Yisu Kilisi ndê tawalô naŋ yac oc datap sa têŋ ndoc iŋ kôc yac sa dandöc taŋli ŋapaŋ yêc undambê.

22 Tamwalô lau naŋ atac lu-lu, ma anem ŋac sa. 23 Mac nem lau ŋatô sêsip mêtê sac ŋalôm su, dec sic waê bu sêsip ya lambwam-ŋga sêndi. Akôm bu anem ŋac si ŋalôm kwi, dec oc nditôm mac aŋgaho ŋac su yêc ya dau. Tamwalô lau naŋ sêkôm sac ma akôm bu anem ŋac sa, magoc atöc ŋac si sac ma ayob daôm ŋapep bu sac dau kôm mac apeŋ dom.

Jud gic bata iŋ ndê yom

24-25 Tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga, tampiŋ yac neŋ Anötö ŋandô tigeŋ naŋ gêm yac si. Iŋ gitôm bu yob mac ma nem mac sa bu apeŋ dom. Iŋ kêgwasiŋ mac nem sac hoŋ su, dec mac atôm bu alhac aŋôm sawa ma atac ŋayham atu yêc iŋ aŋgô-ŋga ti iŋ ndê ŋawasi atu. Dapo iŋ ndê waê sa, bu iŋ ndê ŋawasi ti ŋaclai ma ŋaŋga atu andô. Ma iŋ mbo bocdinaŋ têŋ têm ŋamata-ŋga, kwahic dec, ma oc mbo ŋapaŋ. Yomandô.

‡ **1:14:** Inok ndê miŋ sêto yêc Gen 5:18-24. Yom naŋ iŋ sôm naŋ sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-ŋga si bapia akwa daŋ.

Revelesen
(Gêŋ naŋ Yisu hoc asê têŋ Jon)
Yom whê bapia dindec sa-ŋga

Lau tigauc sêsôm bu Jon, naŋ to bapia dindec (1:1-2, 4), naŋ iŋ ŋgac tigeŋ naŋ to Jon ndê ŋawaê ŋayham ma Jon ndê bapia tö. Têŋ ndoc iŋ to bapia dindec, naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêtap kisa atu ti ŋawapac daêsam sa. Ŋacyo sêkêŋ Jon dau ndöc nduc Patmos tu iŋ ndê gweleŋ ŋawaê ŋayham-ŋga. Jon to bapia dindec, tu bu puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôŋ bu sêlhac ŋaŋga ma sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ dom.

Gêŋ daêsam naŋ Jon to sip bapia dindec, naŋ iŋ sôm bu Ŋalau Dabuŋ kôm iŋ ndê gatu kaiŋ daŋ sa, ma Anötö hoc asê têŋ iŋ gitôm gêŋ ŋagatu. Mac oc alic bu Jon to namba 7 ma namba 12 tidim daêsam yêc bapia dindec ŋalôm. Lau Israel-ŋga sêlic namba 12 bu gêŋ atu, ma hêganôŋ lau Israel-ŋga si toŋ 12. Ma namba 7 hêganôŋ gêŋ naŋ ŋayham sambuc, ma ŋac sêsôm bu Anötö ndê namba.

Yom daêsam hêganôŋ gêŋ naŋ oc meŋ sa têŋ têm ŋambu-ŋga. Sadaŋ oc kôm gweleŋ ŋaŋga bu êntôm lau nom-ŋga, magoc tiŋambu Anötö oc êŋgwiniŋ iŋ ti lau hoŋ naŋ sêŋkuc iŋ, ma seŋ ŋac su. Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ dom, naŋ oc sêtap mwasiŋ atu sa, ma Anötö oc kôc ŋac sa sêndöc malac Jerusalem wakuc.

Yom ŋamata-ŋga

1 Yom dindec ŋahu Yisu Kilisi, naŋ hoc asê têŋ Jon. Yom dau hêganôŋ gêŋ hoŋ naŋ kêpiŋ bu hôc asê. Anötö kêŋ yom dau têŋ Yisu Kilisi bu tôc asê têŋ lau naŋ sem akiŋ iŋ. Ma Yisu kêkiŋ iŋ ndê aŋela daŋ bu hoc yom dau asê têŋ iŋ ndê ŋgac akiŋ Jon. 2 Ma Jon to yom dindec pi gêŋ hoŋ naŋ iŋ gêlic, ma puc yom dau dôŋ bu yom ŋandô naŋ meŋ akêŋ Anötö lu Yisu Kilisi dau.

3 Yom naŋ yêc bapia dindec, naŋ bu tôc gêŋ naŋ oc hôc asê têŋ têm ŋambu-ŋga, naŋ asê, gitôm yom naŋ propet akwa-kwa sêhoc asê muŋ su. Ma ndoc meŋ kêpiŋ bu gêŋ hoŋ dau ŋandô sa. Bocdinaŋ lau naŋ sêsam yom dindec asê, ma lau naŋ sêŋgô ma sêkôc sa tidôŋ sip ŋac si ŋalôm, naŋ hoŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa.

Jon kêkiŋ yom têŋ gôlôwac dabuŋ toŋ 7

4 Aö Jon, gato yom dindec têŋ Kilisi ndê gôlôwac dabuŋ toŋ 7 naŋ sêmbo gameŋ Esia-ŋga. Mwasiŋ ti atac malô têŋ mac akêŋ Damaŋ Anötö naŋ mbo têŋ ŋamata-ŋga, kwahic dec mbo, ma oc meŋ tiŋambu-ŋga, ma akêŋ ŋalau 7 naŋ sêlhac iŋ ndê pôŋ kiŋ-ŋga ŋa-ndö-ŋga, 5 ma akêŋ Yisu Kilisi. Yisu iŋ ŋgac ŋamata-ŋga bu tisa akêŋ lau batê-ŋga, ma iŋ gêm gôliŋ kiŋ nom-ŋga hoŋ. Iŋ kalhac ŋaŋga bu hoc yom ŋandô asê pi Anötö. Ma iŋ tac whiŋ yac, dec kêc ndê dac siŋ bu êŋgapwêc yac su yêc yac neŋ sac. 6 Ma iŋ kôc yac sa datôm lau toŋ tigeŋ naŋ dambo iŋ ndê †gôliŋ ŋapu, ma datôm lau dabuŋ-siga bu danem akiŋ iŋ ndê Damba Anötö. Iŋ ŋaclai ti ŋawasi ŋadau, dec dahoc iŋ ndê waê asê tôm bêc hoŋ. Yomandô! 7 Alic su naŋ. Iŋ oc sip whiŋ dao meŋ, ma lau hoŋ oc sêlic iŋ. Aêc, ma lau naŋ sic iŋ ndu, naŋ oc sêlic iŋ sêwhiŋ. Lau nom-ŋga hoŋ oc sêtaŋ atu tu iŋ-ŋga. Yomandô andô!

8 Pômdau Anötö sôm, “Aö Ŋaclai Ŋadau. Têŋ ŋamata-ŋga aö gambo, kwahic dec aö gambo, ma aö oc wambu wameŋ tiyham. Aêc, aö gac hu gêŋ hoŋ, ma wandic dabiŋ gêŋ hoŋ.”

Yisu hoc dau asê têŋ Jon

9 Aö Jon, mac nem asidôwa gato yom dindec. Yac dati Yisu ndê lau, ma dambo iŋ ndê gôliŋ ŋapu. Tu dinaŋ-ŋga lau sêkêŋ kisa yac, magoc tamasaŋ dauŋ bu dalhac ŋaŋga. Muŋ-ŋga lau sêmasuc aö ma sêkêŋ aö gandöc nduc naŋ sêsam bu Patmos. Ŋahu bu aö galhac ŋaŋga ma gapuc Anötö ndê yom dôŋ, ma gahoc yom ŋandô asê pi Yisu. 10 Aö gandöc Patmos, ma têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si bêc sênem akiŋ Pômdau-ŋga daŋ, Ŋalau Dabuŋ kôm aö gatuŋ kaiŋ daŋ sa. Ma aö gaŋgô awha atu daŋ gitôm dahuc taŋ yêc aö ŋambu-ŋga. 11 Ma awha dau sôm, “Gêŋ naŋ am oc lic, naŋ to sip bapia, ma êmkiŋ têŋ gôlôwac dabuŋ toŋ 7

naŋ sêndöc malac 7, naŋ Epesas, Smena, Pegamam, Tayatira, Sadis, Piladelpia ma Laodisia."
12 Aö gaŋgô yom dau, goc gakac dauŋ kwi bu walic bu asa sôm yom dau. Ma aö galic yakaiŋ 7 naŋ sêmasaŋ ŋa gol. 13 Ma yêc yakaiŋ 7 dau ŋalhu aö galic ŋgac daŋ gitôm Ŋamalac ndê Atu. Iŋ sôc ŋakwê baliŋ naŋ sip têŋ iŋ gahi, ma kic po naŋ ŋawasi gitôm gol kêgihi iŋ ŋabapo. 14 Iŋ kêclauŋ sêp sambuc, ma iŋ tandô ŋawê gitôm ya. 15 Iŋ gahiapa ŋawasi gitôm ain yaŋyaŋ ŋaê brons naŋ sêpec sa ya ma ŋamsic. Ma iŋ awha ŋakêcsia gitôm bu naŋ hêc atu. 16 Iŋ aŋgô andô ŋawasi atu gitôm ac ŋawê. Yêc iŋ amba andô-ŋga iŋ kôc tata 7, ma bieŋ baliŋ ti ŋamata yêc daŋga-daŋga sa akêŋ iŋ whasuŋ.
17 Têŋ ndoc aö galic iŋ aö gahu dauŋ gasip nom gayêc iŋ gahi-ŋga gitôm ŋgac batê daŋ. Magoc iŋ kêŋ amba andô-ŋga sac aö, ma sôm, "Töc daôm dom. Aö gati ŋamata gêŋ hoŋ, ma aö gati ŋambu gêŋ hoŋ. 18 Aö Anötö naŋ gambo taŋli. Muŋ-ŋga aö gambac ndu, tigeŋ lic! Kwahic dec aö gambo taŋli, ma wambo taŋli ŋapaŋ. Ma aö gakôc ki gatam-ŋga bu waŋgapwêc lau su yêc lambwam ma yêc lau batê si gameŋ.
19 "Bocdinaŋ to yom pi gêŋ naŋ am gêlic su, pi gêŋ naŋ kwahic dec ŋandô sa, ma pi gêŋ naŋ oc ŋandô sa tiŋambu. 20 Tata 7 naŋ yêc amaŋ andô-ŋga, ma yakaiŋ gol 7 naŋ aö wawhê ŋahu sa têŋ am. Tata 7 dinaŋ sêti dôhôŋ aŋela 7 naŋ sêyob gôlôwac dabuŋ toŋ 7, ma yakaiŋ 7 sêti dôhôŋ gôlôwac dabuŋ toŋ 7 dinaŋ-ŋga."

2

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Epesas

1 Ma iŋ sôm têŋ aö, "To yom têŋ aŋela naŋ yob gôlôwac dabuŋ Epesas-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ iŋ naŋ kôc tata 7 yêc amba andô-ŋga, ma kêsêlêŋ mbo yakaiŋ gol 7 ŋalhu. 2 Mac lau Epesas-ŋga. Aö kayalê mac nem mêtê hoŋ su, ma mac akôm gweleŋ atu ayêm daôm su, ma mac alhac ŋaŋga tu ahôc ŋawapac-ŋga. Ma aö kayalê bu mac atac tec lau sac ma amasuc ŋac su. Ma lau naŋ sêŋsau ma sêsam dau bu aposel, naŋ mac aŋsahê ŋac, ma aŋyalê ŋac bu lau tasaŋ. 3 Mac alhac ŋaŋga ma ahôc ŋawapac ti kisa tu aneŋ ŋaê-ŋga, magoc mac kwampac sa dom. Gêŋ hoŋ dinaŋ mac akôm ŋayham.
4 Tigeŋ mac nem mêtê so daŋ yêc naŋ aö galic yham dom. Ŋamata-ŋga mac atac whiŋ aö ŋandô. Tigeŋ kwahic dec mba! 5 Bocdinaŋ gauc nem mac nem mêtê ŋamata-ŋga dinaŋ, naŋ kwahic dec mac ahu siŋ su. Ma anem nem ŋalôm kwi ma akôm mêtê ŋayham gitôm ŋamata-ŋga. Bu mba, dec aö watêŋ mac wameŋ, ma wakôc mac nem yakaiŋ su.
6 Magoc aö galic ŋayham bu mac atac tec Nikolai* ndê lau si lêŋ sac, gitôm aö dauŋ gatec.
7 Asa ndê daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô yom dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ Anötö ndê gôlôwac dabuŋ. Lau hoŋ naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêku sac dulu, naŋ wakêŋ ŋac sêmbo Anötö ndê †Paradais ma sêneŋ ŋandô yêc A Taŋli-ŋga.

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Smena

8 "Ma to yom têŋ aŋela naŋ yob gôlôwac dabuŋ Smena-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ iŋ naŋ tiŋamata gêŋ hoŋ ma tiŋambu gêŋ hoŋ, iŋ naŋ mbac ndu ma tisa ma mbo tali tiyham.
9 Aö kayalê bu mac lau Smena-ŋga ahôc ŋawapac atu, ma mac andöc nom atôm lau ŋalôm sawa. Tigeŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga mac ati lau ti lêlôm. Aö kayalê yom hoŋ naŋ lau naŋ sêsap lau Israel-ŋga si sakiŋ akwa dôŋ, naŋ sêsôm pi mac. Ŋac lau dau sêtoc dau sa bu ŋac lau Israel-ŋga naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa sêti iŋ ndê lau. Tigeŋ mba! Ŋac Sadaŋ ndê lau solop. 10 Atöc daôm dom pi ŋawapac naŋ oc meŋ. Aŋgô! Sadaŋ tac whiŋ bu êŋsahê mac, ma iŋ ndê lau oc sêkêŋ mac nem lau ŋatô sêndöc gapocwalô. Tigeŋ mac oc ahôc ŋawapac tôm bêc 10 ma pacndê. Mac bu ahôc ŋawapac e tôm

* **2:6:** Nikolai kêdôhôŋ lau bu sêlic mêtê sac gitôm gêŋ ŋambwa. Iŋ sôm bu Kilisi ndê lau gitôm bu sênem akiŋ anötöi gwam, ma sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga.

lau sêndic mac ndu, magoc alhac ŋaŋga
ma ahu aö siŋ dom. Ma bocdinaŋ aö
wakêŋ mac andöc tamli ŋapaŋ, naŋ ti
mac nem ŋaôli.
11 Asa ndê daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô yom
dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ Anötö
ndê gôlôwac dabuŋ. Lau hoŋ naŋ sêlhac
ŋaŋga ma sêku sac dulu, naŋ oc sêtap
ŋandê sa têŋ bêc naŋ lau sêmbac ndu
tidim tilu-ŋga,† naŋ dom.

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Pegamam

12 “Ma to yom têŋ aŋela naŋ yob gôlôwac
dabuŋ Pegamam-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ iŋ naŋ hôc bieŋ
baliŋ naŋ ŋamata yêc daŋga-daŋga.
13 Aö kayalê mac lau Pegamam-ŋga
nem gameŋ, naŋ lau daêsam sêmbo
Sadaŋ ndê gôliŋ ŋapu. Tigeŋ mac asap
aö dôŋ ŋapaŋ, ma ahu nem akêŋ whiŋ
aö-ŋga siŋ su dom. Yêc Sadaŋ ndê
malac dinaŋ, lau sic aneŋ ŋgac akiŋ
Antipas ndu. Ŋahu bu iŋ hoc yom
ŋandô asê pi aö, ma sêc aö ahuc dom.
Ma mac bocdinaŋ, têŋ ndoc dinaŋ aö
galic bu mac ahu aö siŋ dom.
14 Tigeŋ mac akôm gêŋ ŋatô naŋ aö
galic bu solop dom. Mac nem lau
ŋatô sêŋkuc Balam ndê yom. Têŋ têm
ŋamata-ŋga Balam kêdôhôŋ lau Israel si
ŋgac bata Balak bu êntôm lau Israel-
ŋga bu sêkôm mêtê sac. Ŋac seŋ gêŋ
daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ anötö
gwam. Ma sêkôm mêtê sac mockaiŋ-
ŋga whiŋ. Ma kwahic dec mac nem
lau ŋatô sêŋkuc mêtê kaiŋ dinaŋ. 15 Ma
gêŋ daŋ tiyham. Mac nem lau ŋatô
sêŋkuc yom naŋ Nikolai kêdôhôŋ têŋ
lau. 16 Bocdinaŋ anem daôm kwi. Bu
mba, dec ŋasawa sauŋ aö watêŋ mac
waloc, ma wandic lau naŋ sêsa lêŋ
kaiŋ dinaŋ ŋa bieŋ baliŋ naŋ sa yêc aö
whaŋsuŋ.
17 Asa ndê daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô yom
dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ Anötö
ndê gôlôwac dabuŋ. Lau hoŋ naŋ sêlhac
ŋaŋga ma sêku sac dulu, naŋ wakêŋ
ŋac sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ kwahic
dec yêc siŋ dau yêc undambê, gitôm
gakêŋ †mana têŋ lau Israel-ŋga seŋ yêc
gameŋ sawa. Ma aö wakêŋ hoc sêsêp
tigeŋ-tigeŋ têŋ ŋac tôm ndi. Yêc hoc
tigeŋ-tigeŋ aö wato ŋaê wakuc pi, naŋ
lau daŋ sêŋyalê dom. Asa naŋ kôc hoc
dau ŋadaŋ, naŋ oc êŋyalê.

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Tayatira

18 “Ma to yom têŋ aŋela naŋ yob gôlôwac
dabuŋ Tayatira-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ Anötö ndê Atu, iŋ
naŋ ndê tandô ŋawê gitôm ya ŋawahô,
ma gahi gitôm brons naŋ ŋawasi atu.
19 Aö kayalê mac lau Tayatira-ŋga nem
mêtê hoŋ su, bu mac akêŋ whiŋ aö
ŋaŋga, ma asap mêtê atac whiŋ-ŋga
dôŋ. Aö kayalê bu mac alhac ŋaŋga ma
am akiŋ aneŋ lau. Ma kwahic dec mac
akôm gêŋ dinaŋ hôc gêlêc ŋamata-ŋga
su.
20 Tigeŋ mac nem mêtê daŋ aö galic
yham dom. Awhê sac daŋ mbo mac
nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ gitôm
kwin sac Jesebel. Iŋ sam dau bu aneŋ
propet awhê daŋ, magoc iŋ kêdôhôŋ
aneŋ lau bu sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga,
ma bu sêneŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau
sêkêŋ ti da têŋ anötöi gwam. Iŋ kôm
mêtê sac bocdinaŋ, magoc mac asoc iŋ
su yêc mac nem gôlôwac dabuŋ dom.
21 Aö gakêŋ ŋasawa têŋ iŋ bu nem dau
kwi, tigeŋ iŋ sap iŋ ndê mêtê sac dôŋ
ŋapaŋ. 22 Alic su naŋ! Kwahic dec
aö wakêŋ ŋandê atu têŋ iŋ, ma têŋ lau
naŋ sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga sêwhiŋ
iŋ, naŋ bocdinaŋ. Ŋac bu sênem dau
kwi dom, dec ŋac oc sêhôc ŋawapac atu.
23 Ma aö oc wandic iŋ ndê balêkoc ndu
sêwhiŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec Kilisi ndê lau
hoŋ oc sêŋyalê bu aö kayalê ŋamalac si
gauc ti ŋalôm hoŋ. Ma aö wakêŋ ŋagêyô
têŋ mac hoŋ tôm ndi, êŋkuc mêtê naŋ
mac lau tigeŋ-tigeŋ akôm.
24 Mac lau Tayatira-ŋga ŋatô asôc awhê
sac dinaŋ ndê yom ŋapu dom. Ma yom
naŋ sêsam bu Sadaŋ ndê yom naŋ yêc

† **2:11:** Bêc naŋ lau sêmbac ndu tidim tilu-ŋga - bêc naŋ Anötö oc êmatôc lau hoŋ, ma lau sac oc sêsip ya atu naŋ sa ŋapaŋ sêndi bu sêhôc ŋandê ŋapaŋ. Alic yom ŋatô yêc Rev 20:14; ma 21:8.

siŋ dau, naŋ mac akip sa dom. Bocdinaŋ aö oc wakêŋ ŋawapac wakuc têŋ mac ahôc dom. 25 Gêŋ tigeŋ aö atac whiŋ, naŋ asap mêtê ŋayham naŋ mac akôm ambo, naŋ dôŋ e wambu wameŋ.
26 Asa naŋ bu lhac ŋaŋga ma ku sac dulu, ma sôc aneŋ yom ŋapu e bêc ŋambu-ŋga, naŋ wakêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu nem gôliŋ lau sambuc, 27 gitôm Damaŋ kêŋ ŋaclai têŋ aö dauŋ. Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bocdec bu:
Iŋ kôc tôc kiŋ-ŋga bu nem gôliŋ lau sambuc ti ŋaclai atu, ma iŋ oc ku ŋac dulu gitôm ŋgac daŋ tuc lôŋ andô daŋ popoc. *[BW 2:9]*
28 Ma asa naŋ bu lhac ŋaŋga, naŋ aö dauŋ oc wambo wawhiŋ iŋ ti ŋawasi atu gitôm tata bêbêc-ŋga. 29 Asa ndê daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô yom dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ Anötö ndê gôlôwac dabuŋ.

3

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Sadis

1 “Ma to yom têŋ aŋela naŋ yob gôlôwac dabuŋ Sadis-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ iŋ naŋ mbo whiŋ Anötö ndê ŋalau 7 ma kôc tata 7. Aö kayalê mac lau Sadis-ŋga nem mêtê hoŋ. Lau ŋatô gauc gêm bu mac alhac ŋaŋga ma akôm Anötö ndê gweleŋ. Tigeŋ mba! Mac atôm lau batê! 2 Yêc aneŋ Anötö aŋgô-ŋga aö galic bu mac ac dabiŋ mac nem gweleŋ ŋapep dom. Bocdinaŋ tampo sa ma atisa! Mac nem akêŋ whiŋ kêpiŋ bu oc pacndê. Bocdinaŋ apuc nem akêŋ whiŋ dôŋ maŋ. 3 Gauc nem yom hoŋ naŋ mac aŋgô ti akôc sa su. Ma anem nem ŋalôm kwi ma daŋam wambu yom dau. Mac bu anem ali dom, dec wambu wameŋ gitôm ŋgac kaŋ, ma mac oc aŋyalê ndoc wameŋ-ŋga dom.
4 Magoc aö kayalê lau Sadis-ŋga ŋatô naŋ sêkôm mêtê sac dom, dec galic ŋac tôm lau ti ŋakwê ŋawasi. Aö oc wakêŋ ŋakwê sêsêp têŋ lau dinaŋ sêsôc, bu aö galic ŋac ŋayham, ma ŋac oc sêmbo sêwhiŋ aö ŋapaŋ. 5 Ma lau ŋatô naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêku sac dulu, naŋ wakêŋ ŋakwê sêsêp têŋ ŋac bocdinaŋ. Ma yêc Damaŋ ti iŋ ndê aŋela aŋgô-ŋga, aö wasam ŋac si ŋaê asê, ma watôc asê bu sêti aneŋ lau solop. Ma ŋac si ŋaê oc yêc Buku Taŋli-ŋga* ŋapaŋ.
6 Asa ndê daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô yom dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ Anötö ndê gôlôwac dabuŋ.

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Piladelpia

7 “Ma to yom têŋ aŋela naŋ yob gôlôwac dabuŋ Piladelpia-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ ŋgac dabuŋ naŋ sôm yom ŋandô eŋ. Iŋ kôc Kiŋ Dawid ndê ki gatam-ŋga, ma gatam bocke naŋ iŋ gêlêc su, naŋ lau daŋ sêtôm bu sêndic ahuc dom. Ma gatam naŋ iŋ gic ahuc, naŋ lau daŋ sêtôm bu sêkac sa dom. 8 Mac lau Piladelpia-ŋga. Aö kayalê mac nem mêtê hoŋ su. Mac lau ti licwalô atu dom, tigeŋ aö kayalê bu mac daŋam wambu aneŋ yom, ma asêc aneŋ ŋaê ahuc dom. Bocdinaŋ alic su naŋ! Kwahic dec aö walêc gatam daŋ su bu wanem mac sa-ŋga, ma lau daŋ oc sêtôm dom bu sêndic ahuc. 9 Lau naŋ sêsap lau Israel-ŋga si sakiŋ akwa dôŋ, naŋ sêtoc dau sa bu ŋac lau Israel-ŋga naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa. Magoc mba. Ŋac lau tasaŋ, ma Sadaŋ ndê lau ŋac. Aö waŋginiŋ ŋac e sêtêŋ mac sêmeŋ ma sêhu dau sêyêc mac gahim-ŋga. Ma têŋ ndoc dinaŋ ŋac hoŋ oc sêŋyalê tidôŋ bu mac lau naŋ aö atac whiŋ mac ndu andô.
10 Mac apuc daôm dôŋ ma alhac ŋaŋga têŋ ndoc ŋawapac ti kisa tap mac sa, tôm aö gac atu mac muŋ su. Bocdinaŋ aö wayob mac têŋ ndoc ŋawapac-ŋga naŋ oc hôc asê bu êŋsahê lau nom-ŋga hoŋ. 11 Ndoc meŋ kêpiŋ bu aö wambu wameŋ. Bocdinaŋ akôc yom ŋandô dôŋ

* **3:5:** Buku Taŋli-ŋga - lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga sa, naŋ si ŋaê yêc Buku Taŋli-ŋga dau. Buku ŋatô sêyêc undambê, naŋ sêto yom yêc ŋalôm pi gêŋ ŋayham ma sac hoŋ naŋ yac tigeŋ-tigeŋ dakôm (Rev 20:12-13). Sêto yom pi Buku Taŋli-ŋga dau yêc Pil 4:3; Rev 13:18; 17:8; 20:12, 15; ma 21:27.

ma ayob ŋapep, bu lau daŋ sênem kaŋ
nem ŋaôli ŋayham dom. 12 Lau naŋ
sêlhac ŋaŋga ma sêku sac dulu, naŋ aö
wakêŋ ŋac sêndöc aneŋ Anötö aŋgô-ŋga
ŋapaŋ tôm alhö ŋaŋga naŋ sêlhac iŋ ndê
lôm dabuŋ. Lau dinaŋ oc sêmbo sêwhiŋ
Anötö yêc malac Jerusalem wakuc,
naŋ iŋ oc kêŋ sip akêŋ undambê meŋ,
dec aö oc wato aneŋ Anötö ndê ŋaê ma
iŋ ndê malac wakuc dau ŋaê pi ŋac. Ma
aö wato aö dauŋ neŋ ŋaê wakuc pi ŋac
whiŋ.
13 Asa ndê daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô yom
dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ Anötö
ndê gôlôwac dabuŋ.

Jon to yom têŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Laodisia

14 “Ma to yom têŋ aŋela naŋ yob gôlôwac
dabuŋ Laodisia-ŋga bocdec bu:
Yom dindec meŋ akêŋ Yom Ŋandô Ŋadau.
Iŋ sôm yom ŋandô eŋ, ma bocdinaŋ
yac dakêŋ whiŋ iŋ ndê yom ma atac
lu-lu dom. Ma iŋ gêm gôliŋ gêŋ hoŋ
naŋ Anötö kêŋ. 15 Aö kayalê mac lau
Laodisia-ŋga nem mêtê hoŋ. Mac asôm
bu akêŋ whiŋ aö, tigeŋ mac akêŋ whiŋ
aö ti nem ŋalôm sambuc dom. Mac lau
tasaŋ! Mac bu ahu aö siŋ gacgeŋ, me
akêŋ whiŋ aö ti nem ŋalôm sambuc,
dec oc ŋayham. 16 Tigeŋ mba! Mac
aŋsau bu aŋkuc aö. Bocdinaŋ oc waseŋ
mac su tôm ŋgac naŋ kêsahê gêŋ sac yêc
iŋ whasuŋ dec kêlôwê sa. 17 Mac asôm
bu mac ati lau ti lêlôm ma lau tiwaê
naŋ apônda gêŋ daŋ dom. Tigeŋ mac
aŋyalê dom bu yêc Anötö angô-ŋga mac
atôm lau ŋalôm sawa, ma lau tandô
pec, ma lau ŋakwê mbasi. 18 Bocdinaŋ
aŋgô aneŋ yom dindec. Mac bu ati
lau ti lêlôm, dec atêŋ aö ameŋ, ma
aö wakêŋ gol ŋandô ŋayham têŋ mac
anemlhi. Ma anemlhi ŋakwê sêsêp
asôc-ŋga bu ambo ŋamlic ŋambwa dom
ma mayam pac. Ma anemlhi malasin
bu aŋgwasiŋ tanôm e tanôm ŋawa sa.
19 Lau naŋ aö atac whiŋ, naŋ bu sêkôm
gêŋ giso, dec aö wasôm ŋac ma wa-
matôc ŋac tu bu sêhu mêtê sac dau
siŋ. Boc-dinaŋ aŋgô aneŋ yom. Anem
daôm kwi ma akôm ŋaŋga bu aŋkuc aö.
20 Alic! Aö gatôm mac nem silip daŋ
naŋ meŋ kalhac am nem andu ŋagatam
ma kêmati gatam mbo. Ma bocdinaŋ
asa naŋ ŋgô aö awhaŋ ma gêlêc gatam
dau su têŋ aö, naŋ aö oc wasôc watêŋ iŋ
wandi, ma alu aneŋ gêŋ awhiŋ dauŋ.
21 Aö gaku ŋaclai sac-ŋga hoŋ dulu, dec
Damaŋ kôc aö sa gandöc gawhiŋ iŋ yêc
iŋ ndê pôŋ kiŋ-ŋga. Ma ŋalêŋ tigeŋ
lau hoŋ naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêku sac
dulu, naŋ wakôc ŋac sa bu sênem gôliŋ
sêwhiŋ aö yêc aneŋ pôŋ kiŋ-ŋga.
22 Asa ndê daŋgasuŋ yêc, naŋ ŋgô yom
dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têŋ Anötö
ndê gôlôwac dabuŋ.”

4

Jon gêlic gêŋ atu undambê-ŋga

1 Dinaŋ su, goc aö galic gatam daŋ naŋ
kac sa su yêc undambê. Ma awha naŋ aö
gaŋgô muŋ su gitôm dahuc taŋ, naŋ sôm
têŋ aö bu, “Pwi mweŋ, ma gêŋ naŋ oc hôc
asê tiŋambu-ŋga, naŋ watôc têŋ am.” 2 Têŋ
dinaŋ Ŋalau Dabuŋ kôm aö gatuŋ kaiŋ daŋ
sa, ma aö galic pôŋ kiŋ-ŋga daŋ kalhac
undambê, ma pôŋ ŋadau ndöc ŋahô. 3 Ma
iŋ naŋ ndöc, naŋ ndê ŋawasi atu, gitôm †hoc
ŋayham lu naŋ sêsam bu jaspa ma kanelian.
Ma gasuŋ bu êp naŋ ŋadalô ŋayham ma
ŋawasi gitôm hoc ŋayham emerel, naŋ kêgihi
pôŋ atu dau ahuc. 4 Ma aö galic pôŋ 24
sêlhac sêŋgihi pôŋ atu, ma lau bata 24 sêndöc
ŋahô. Ŋac sêsôc ŋakwê sêsêp, ma sanem gol
yêc ŋac si ŋagôlôŋ tôm gi.
5 Ma aö galic sickac, ma gaŋgô wapap gic
ti ŋakêcsia atu sa akêŋ pôŋ atu. Ma lam ti
ŋawê atu 7 sêlhac pôŋ ŋa-ndö-ŋga. Lam 7
dinaŋ Anötö ndê ŋalau 7. 6 Ma yêc pôŋ dau
ŋa-ndö-ŋga aö galic gêŋ ŋawasi atu poc gitôm
bugictoŋ, ma ŋawa gitôm glas.
Ma aö galic aŋela atu hale sêlhac sêŋgihi
pôŋ atu. Ŋac sem gêŋ tali ŋatô aŋgô, ma
tandô daêsam sêyêc ŋac ŋabapo ti ŋadômbwê.
7 Aŋela hale dinaŋ aŋgô andô bocdec. Aŋela
ŋamata-ŋga ndê aŋgô gitôm layon, tilu-ŋga
gitôm makao, titö-ŋga gitôm ŋamalac, ma
aŋela tihale-ŋga ndê aŋgô gitôm macmpoŋ
naŋ hu mbo lôlôc. 8 Ŋac tigeŋ-tigeŋ si
ŋamakê 6, ma tandô daêsam sem ŋac ahuc,
yêc ŋamakê ŋapu-ŋga whiŋ. Ma ŋac sêmpiŋ

Anötö ma sêsôm, “O Pômdau Anötö, Ŋaŋga Ŋadau, am dabuŋ, dabuŋ, ma dabuŋ eŋ. Am mbo têŋ ŋamata-ŋga, kwahic dec am mbo, ma tiŋambu am oc mbu mweŋ.” Ŋalêŋ dinaŋ ŋac sêmpiŋ iŋ acsalô ma ôbwêc hoŋ, sêŋwhaŋ dau dom.

9 Têm bocke naŋ aŋela hale dinaŋ sêsôm
yom dinaŋ sêmpiŋ iŋ naŋ ndöc pôŋ atu
ma mbo tali ŋapaŋ, ma sem daŋge iŋ ti
sêtoc iŋ ndê waê sa, goc 10 lau bata 24 sêhu
dau sêsip nom ma sêpôŋ haduc têŋ iŋ. Ma
sêkêŋ ŋac si sanem sêyêc pôŋ atu ndö-ŋga,
ma sêsôm yom bocdec bu, 11 “O Pômdau
yac mba Anötö. Am gêŋ hoŋ ŋadau. Am
kêmasaŋ gêŋ hoŋ ma kêŋ gêŋ hoŋ sêmbo tali,
tôm am daôm tac whiŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec
am ŋayham kêlêc, ma gic waê bu yac ampiŋ
am ti apo nem waêm sa, ma atoc am sa tu
am nem ŋawasi ti ŋaclai atu-ŋga.”

5

†Anötö ndê Domba ma bapia tilhuŋ

1 Aö taŋhê iŋ naŋ ndöc pôŋ atu, ma galic
bapia tilhuŋ daŋ yêc iŋ amba andô-ŋga, ma
yom yêc bapia dau daŋga lu-lu. Bapia dau
sêŋlhuŋ sa, ma sêkêŋ gêŋ ŋabalêp 7 pi ŋadali
bu kôc dôŋ.* 2 Ma aö galic aŋela ŋaŋga daŋ,
naŋ mbwêc awha atu bocdec bu, “Asa iŋ
ŋamalac gitêŋ, gitôm bu kôc gêŋ ŋabalêp su
ma kac bapia dau sa?” 3-4 Iŋ mbwêc yom
dinaŋ asê, tigeŋ yêc undambê, ma yêc nom
ma nom ŋapu-ŋga, sêtap ŋamalac gitêŋ daŋ
sa dom, naŋ gitôm bu kac bapia dau sa ma
sam. Têŋ ndoc aö galic bu sêtap ŋamalac
gitêŋ daŋ sa dom, naŋ aö gataŋ atu andô.
5 Magoc lau bata 24 si daŋ sôm têŋ aö, “Am
taŋ dom! Lic su naŋ. Ŋamalac gitêŋ daŋ
mbo, naŋ ku ŋaclai sac-ŋga ti ŋaclai dambac
ndu-ŋga dulu su, ma iŋ gitôm bu kôc gêŋ
ŋabalêp 7 su, ma kac bapia dau sa. Iŋ naŋ
sêsam bu ‘Layon naŋ sa akêŋ Juda ndê toŋ,’
ma ‘Dawid ndê Wakuc,’ naŋ gitôm.”

6 Têŋ dinaŋ aö galic Domba daŋ naŋ ŋa-
aŋgô gitôm sic iŋ ndu su, magoc mbo tali
tiyham. Iŋ kalhac ŋalhu kêpiŋ pôŋ atu, ma
aŋela hale ti lau bata 24 sêŋgihi iŋ ahuc. Iŋ
ndê ŋapo 7, ma tandô 7, naŋ sem dôhôŋ
Anötö ndê ŋalau 7 naŋ iŋ kêŋ ŋac sêsa sêtêŋ
nom ŋabatiŋ hoŋ. 7 Ma Domba dau gi kôc
bapia dau su yêc iŋ naŋ ndöc pôŋ atu ndê
amba andô-ŋga. 8 Iŋ kôc sa su goc aŋela hale
ti lau bata 24 sêpôŋ haduc têŋ iŋ. Yêc ŋac
hoŋ si amba sêkôc gêŋ wê-ŋga naŋ sêsam
bu hap,† ma sùc naŋ sêmasaŋ ŋa gol, naŋ
sêkêŋ gêŋ ŋamalu ŋayham sip e meŋhu. Gêŋ
ŋamalu dinaŋ, naŋ mbec hoŋ naŋ Anötö
ndê lau dabuŋ sêteŋ têŋ iŋ. 9 Ma ŋac sem wê
wakuc daŋ bocdec, “Am gitêŋ andô, gitôm
bu kôc bapia ma kac gêŋ ŋabalêp su. Ŋahu
bu lau sic am ndu, ma am nem dac gêmlhi
lau su sêti Anötö ndê lau. Am gêmlhi lau yêc
nom ŋagameŋ hoŋ, ma yêc lau titoŋ-titoŋ
ma awha têŋtêŋ hoŋ naŋ sêmbo nom. 10 Ma
am kôm ŋac sêti lau toŋ tigeŋ, bu sênem akiŋ
yac neŋ Anötö sêtôm lau †dabuŋsiga, ma
ŋac oc sênem gôliŋ sêmbo nom.”

11 Têŋ dinaŋ aö galic ti gaŋgô aŋela
daêsam ma daêsam ma daêsam, oc tôm dom
bu dasê sa. Ŋac sêŋgihi pôŋ atu ma aŋela
hale ti lau bata ahuc. 12 Ma ŋac sem wê
ŋa awha atu bocdec bu, “O Domba ŋayham
kêlêc, am naŋ lau sic am ndu. Yac ampiŋ
am, bu am gêŋ hoŋ ŋadau, ma am nem
ŋaclai, ti gauc, ma licwalô, ma waêm ti ŋawê
ma ŋawasi atu hôc gêlêc su.”

13 Têŋ dinaŋ aö gaŋgô gêŋ tali hoŋ naŋ
sêmbo undambê ti nom ma nom ŋapu-ŋga,
ma naŋ sêmbo gwêc. Ŋac hoŋ sem wê
bocdec bu, “Kwahic dec, ma tôm bêc hoŋ,
yac ampiŋ iŋ naŋ ndöc pôŋ atu, ma yac
ampiŋ Domba. Bu iŋlu si waê, ti ŋawê ma
ŋawasi, ma ŋaclai atu andô!” 14 Ma aŋela
hale sêsôm, “Yomandô!” Ma lau bata hoŋ
sêhu dau sêyêc nom ma sêmpiŋ iŋlu.

6

Anötö ndê Domba kac bapia tilhuŋ sa

1 Dinaŋ su, goc aö galic Anötö ndê Domba
dau kôc gêŋ ŋabalêp ŋamata-ŋga su yêc bapia
tilhuŋ. Ma aŋela hale si daŋ ta yom ŋa awha
atu gitôm wapap, ma sôm, “Mweŋ!” 2 Dec
aö taŋhê gameŋ, ma galic hosi sêsêp daŋ.

* **5:1:** Têŋ têm Jon to bapia dindec, naŋ lau naŋ bu sêkêŋ bapia daŋ têŋ lau ŋatô, naŋ sêkêŋ gêŋ ŋabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia dau bu sêsap dôŋ. Ma bocdinaŋ lau bambaliŋ gitôm dom bu sêkac bapia dau sa ma sêsam e hôc asê ŋamalac naŋ bapia dau gic iŋ ŋawaê. † **5:8:** Hap - gêŋ gitôm gita ti wac daêsam, naŋ lau sêndic têŋ ndoc sênem wê-ŋga. Alic Rev 14:2; ma 15:2.

Ma aö galic ŋgac naŋ ndöc hosi ŋahô, naŋ kôc bakôc sôp-ŋga daŋ. Anötö kêŋ sanem daŋ têŋ iŋ, goc iŋ sa ti ŋaclai atu bu ku ŋacyo dulu.
3 Goc Anötö ndê Domba kôc gêŋ ŋabalêp tilu-ŋga su, ma aö gaŋgô aŋela tilu-ŋga sôm, “Mweŋ!” 4 Ma hosi kokoc daŋ sa meŋ. Anötö kêŋ bieŋ baliŋ daŋ têŋ ŋgac naŋ ndöc hosi ŋahô, ma kêŋ ŋaclai têŋ iŋ bu kôc yom malô su yêc lau nom-ŋga, bu kôm ŋac sêndic dandi ndu.
5 Goc Anötö ndê Domba kôc gêŋ ŋabalêp titö-ŋga su, ma aŋela titö-ŋga sôm, “Mweŋ!” Dec aö taŋhê gameŋ ma galic hosi yeyec daŋ. Ma ŋgac naŋ ndöc hosi ŋahô kôc gêŋ danem dôhôŋ gêŋ-ŋga yêc iŋ amba. Gêŋ kaiŋ dinaŋ dakôc bu danem dôhôŋ gêŋ bu ŋadehe me lolo. 6 Ma awha daŋ sa akêŋ pôŋ atu naŋ kalhac aŋela hale ŋalhu, naŋ sôm, “Kêŋ tôbôm sa bu lau nom-ŋga sêpônda gêŋ sêneŋ-ŋga, ma ŋac oc sênem dôhôŋ gêŋ bu lau sênemlhi gêŋ daneŋ-ŋga ŋagec-ŋagec ŋa ŋaôli atu. Tigeŋ kôm ôm a †olib-ŋga ti ôm wain-ŋga tisac dom.”
7 Têŋ dinaŋ Anötö ndê Domba kôc gêŋ ŋabalêp tihale-ŋga su, ma aŋela tihale-ŋga sôm, “Mweŋ!” 8 Goc aö taŋhê gameŋ, ma galic hosi yaŋyaŋ daŋ. Ma ŋgac naŋ ndöc ŋahô, naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê bu ‘Mbac Ndu,’ ma daŋ tiyham, naŋ ndê ŋaê ‘Lambwam’ kêkuc iŋ. Ma Anötö kêkiŋ iŋlu bu sêwhê lau nom-ŋga hoŋ kôc ndi toŋ hale, ma sêndic toŋ daŋ ndu. Iŋlu oc sêŋgilí siŋ, ma sêkêŋ tôbôm ma gêmbac atu ma bôclai bu sêseŋ lau toŋ tihale-ŋga dinaŋ su.
9 Têŋ ndoc Anötö ndê Domba kôc gêŋ ŋabalêp ti-5-ŋga su, naŋ galic lau ŋatô si gatu sêmbo Anötö ndê alta ŋapu. Lau dinaŋ, muŋ-ŋga lau nom-ŋga sic ŋac ndu, ŋahu bu sêkêŋ whiŋ Anötö ndê yom, ma sêhoc iŋ ndê yom asê. 10 Ma ŋac sêta awha atu têŋ iŋ, “O Pômdau Dabuŋ ma Yom Ŋandô Ŋadau. Têŋ bêc bocke am oc êmatôc lau sac nom-ŋga, ma kêŋ ŋagêyô têŋ ŋac ô yac mba dac naŋ ŋac sêkêc siŋ su?” 11 Sêsôm yom dinaŋ su, ma Anötö kêŋ ŋakwê sêsêp baliŋ têŋ ŋac tôm gi. Ma iŋ sôm têŋ ŋac bu, “Mac nem asidôwai ŋatô sem akiŋ aö sêmbo, naŋ lau nom-ŋga oc sêndic ŋac ndu gitôm ŋac sic mac ndu. Bocdinaŋ ahôŋ malô e gêŋ dinaŋ pacndê su.”
12 Aö taŋhê Anötö ndê Domba ma iŋ kôc gêŋ ŋabalêp ti-6-ŋga su, goc tiyhô atu gêm, ma aö galic ac tiyec gitôm sêcyaê, ma ayô tikoc gitôm dac. 13 Ma tata umboŋ-ŋga sêpeŋ sêsip nom gitôm mbu puc atu ma kêwic ahi goc ŋalôwê sêpeŋ sêsip nom si. 14 Ma umboŋ giŋga tôm mbu soc po daŋ su, ma lôc ti nduc hoŋ siŋga bocdinaŋ.
15 Tu dinaŋ-ŋga lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtöc dau ŋandô, ma sêŋsalê gameŋ bu sêsiŋ dau. Kiŋ ma lau bata, ma lau siŋ-ŋga, ma lau ti lêlôm ma lau ti licwalô atu, ma lau naŋ sem akiŋ ŋadaui ti lau naŋ sêmbo ŋambwa, naŋ hoŋ sêlhö bambaliŋ. Ma sêŋsalê mala sêsiŋ dau kwi-ŋga sêsôc hocsuŋ ti hoc naŋ sêyêc gameŋ lôc-ŋga, naŋ ŋapu. 16 Ma ŋac sêta yom têŋ lôc ti hoc bu êŋgatöc ŋac si e iŋ naŋ ndöc pôŋ atu, naŋ oc tôm dom bu lic ŋac, ma bocdinaŋ ŋac oc sêtap Anötö ndê Domba ndê atac ŋandê sa dom. 17 Sêkôm gêŋ dinaŋ, ŋahu bu bêc dinaŋ ti bêc sêtap ŋandê sa tu ŋac si sac-ŋga, ma lau sac daŋ oc sêtôm dom bu sêŋlêc Anötö ndê matôc.

7

Sêpuc ŋadalô pi lau Israel-ŋga 144,000

1 Dinaŋ su, goc aö galic aŋela hale naŋ sêyob mbu. Ŋac sêlhac nom ŋabatiŋ hale ma sêkôc ŋaclai bu sêlhac mbu nom-ŋga hale ahuc, tu bu sêpuc ŋadinda e sêkôm nom me gwêc me a tisac dom. 2 Anötö kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêyob mbu e tiŋambu sêhu mbu nom-ŋga siŋ bu kôm nom ma gwêc tisac. Ma aö galic aŋela daŋ tiyham naŋ sa akêŋ gameŋ ac pi-ŋga meŋ, ma yêc iŋ amba iŋ kôc Anötö Taŋli Ŋadau ndê gêŋ dapuc ŋadalô-ŋga.* Iŋ mbwêc ŋa awha atu têŋ aŋela hale dinaŋ ma sôm, 3 “Akôm nom ti gwêc ma a tisac dom, e yac apuc yac neŋ Anötö ndê ŋadalô pi iŋ ndê lau akiŋ si sêcbala su.”
4 Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc aö gaŋgô lau naŋ sêpuc ŋadalô pi ŋac si sêcbala, naŋ si namba, naŋ gitôm 144,000. Ma lau dinaŋ

* **7:2:** Têŋ têm dinaŋ lau sêkêŋ gêŋ ŋabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia bu sêsap dôŋ, ma sêpuc ŋadalô daŋ pi lêlêp dau bu tôc asê bu ŋac sêti bapia dau ŋadau. Sêmasaŋ gôlôŋ amaŋatu-ŋga (ring) me gêŋ daŋ naŋ sênôŋ ti kôm bu sêpuc ŋadalô dau.

sêmeŋ akêŋ lau Israel-ŋga si gôlôwac toŋ
12. 5 Yêc Juda ndê toŋ, sêkeŋ ŋadalô pi lau
12,000, ma pi lau 12,000 yêc Ruben ndê,
12,000 yêc Gad ndê, 6 12,000 yêc Aser ndê,
12,000 yêc Naptali ndê, 12,000 yêc Manase
ndê, 7 12,000 yêc Simeon ndê, 12,000 yêc
Liwai ndê, 12,000 yêc Isaka ndê, 8 12,000
yêc Sebulun ndê, 12,000 yêc Josep ndê, ma
pi lau 12,000 yêc Benjamin ndê toŋ.

Lau daêsam sêmpiŋ Anötö

9 Tiŋambu aö taŋhê gameŋ ma galic lau
daêsam andô, gitôm dom bu lau daŋ sêsê
ŋac sa. Sêmeŋ akêŋ nom ŋagameŋ hoŋ,
ma akêŋ lau titoŋ-titoŋ hoŋ, ma akêŋ lau
awha têŋtêŋ. Ma sêlhac pôŋ atu ti Anötö
ndê Domba aŋgô andô-ŋga. Ŋac hoŋ sêsôc
ŋakwê sêsêp, ma sêhôc tômtôm ŋalauŋ. 10 Ma
sêmbwêc ŋaŋga bu, “Yac tampiŋ yac neŋ
Anötö naŋ ndöc pôŋ atu, ma iŋ ndê Domba,
bu mwasiŋ nem lau si-ŋga yêc iŋlu.”

11 Ma aŋela hoŋ naŋ sêlhac sêŋgihi pôŋ atu
ti aŋela hale ma lau bata ahuc, naŋ sêhu
dau aŋgô sip nom sêyêc pôŋ atu ndö-ŋga.
Ma sêmpiŋ Anötö, 12 ma sêsôm, “Yomandô!
Yac neŋ Anötö ndê ŋawasi ti gauc ma waê
ti ŋaclai ma licwalô hôc gêlêc gêŋ hoŋ su.
Bocdinaŋ tampiŋ iŋ, ma danem daŋge iŋ
kwahic dec ma tôm bêc hoŋ. Yomandô!”

13 Têŋ dinaŋ lau bata si daŋ meŋ ma ndac
aö bocdec bu, “Lau ti ŋakwê sêsêp dindê,
ŋac lau asa, ma sêmeŋ akêŋ nde?” 14 Ma aö
gaô iŋ ndê awha ma gasôm, “O ŋgac atu, am
daôm kêyalê.” Dec iŋ sôm têŋ aö, “Lau dinaŋ
sêmbo nom têŋ ndoc ŋawapac atu hôc asê,
ma kwahic dec sêmeŋ sêmbo lec. Sêŋgwasiŋ
si ŋakwê sip Anötö ndê Domba ŋadac, ma
ŋakwê dau sêp sambuc. 15 Tu dinaŋ-ŋga
sêlhac Anötö ndê pôŋ atu ndö-ŋga yêc iŋ
ndê lôm dabuŋ, ma sem akiŋ iŋ acsalô ma
ôbwêc. Ma iŋ naŋ ndöc pôŋ atu, naŋ oc
mbo whiŋ ŋac ma yob ŋac. 16 Tôm dom bu
sêpônda gêŋ sêneŋ-ŋga ti sênôm-ŋga tiyham.
Ma ac oc pec ŋac dom, ma gêŋ ŋandê daŋ
oc tap ŋac sa dom. 17 Ŋahu bu Anötö ndê
Domba naŋ mbo pôŋ atu ŋalhu, naŋ oc ti
ŋac si ŋgac yob ŋac-ŋga, ma wê ŋac sêsa bu
sênôm bu yêc bubata taŋli-ŋga. Ma Anötö
dau oc puŋ ŋac tasulu su yêc ŋac tandô.”

8

Anötö ndê Domba kôc gêŋ ŋabalêp ti-7-ŋga su

1 Têŋ dinaŋ Anötö ndê Domba kôc gêŋ
ŋabalêp ti-7-ŋga su yêc bapia, ma gameŋ
undambê-ŋga ŋaŋeŋ sa gitôm acgatu ŋasawa
daŋga. 2 Ma aö galic aŋela 7 naŋ sêlhac
Anötö aŋgô-ŋga, ma iŋ kêŋ dahuc têŋ ŋac
hoŋ tôm gi. 3 Ma aŋela daŋ tiyham meŋ
kalhac alta gol kêpiŋ pôŋ atu. Iŋ kôc lôŋ gol
daŋ, ma sêkêŋ gêŋ ŋamalu ŋayham daêsam
têŋ iŋ. Goc iŋ kêgaluŋ whiŋ Anötö ndê
lau dabuŋ si mbec yêc lôŋ dau, ma kêc pi
alta ti da têŋ Anötö. 4 Ma ŋawasu akêŋ gêŋ
ŋamalu ti lau dabuŋ si mbec, sa akêŋ lôŋ
naŋ yêc aŋela amba, ma pi têŋ Anötö aŋgô-
ŋga. 5 Pacndê, goc iŋ kôc ya ŋanda akêŋ alta,
ma kêŋ sip lôŋ gêŋ ŋamalu-ŋga e meŋhu, ma
tuc sip gameŋ nom-ŋga gi. Ma aö gaŋgô
ŋakêcsia atu, ma sickac ti wapap gic ma
tiyhô gêm.

Aŋela hale sêyu dahuc

6 Têŋ dinaŋ aŋela 7 naŋ sêkôc dahuc, naŋ
sêmasaŋ dau bu sêyu. 7 Aŋela ŋamata-ŋga yu
iŋ ndê, ma sêmbaliŋ u ŋalhuc gitôm ais, ma
ya naŋ sêŋgaluŋ whiŋ dac naŋ sip nom gi.
Ma ya dau gêŋ gameŋ nom-ŋga ti a daêsam
su. Aö galic gitôm sêwhê gameŋ nom-ŋga ti
a hoŋ kôc gi ŋatoŋ tö, ma toŋ daŋ ya gêŋ su,
ma lu sêyêc ŋayham. Ma kwaŋ batac-batac,
naŋ ya gêŋ hoŋ su.

8 Goc aŋela tilu-ŋga yu dahuc, ma
sêmbaliŋ gêŋ daŋ gitôm lôc atu ti ya sip gwêc
gi. Ma tiyham aö galic gitôm sêwhê gwêc
kôc gi toŋ tö, ma toŋ daŋ gêm dau kwi ti
dac, ma toŋ lu sêyêc ŋayham. 9 Ma i ti gêŋ
tali hoŋ naŋ sêmbo gwêc ti dac, naŋ sêmbac
ndu. Ma waŋ naŋ sêpoc gwêc bocdinaŋ, toŋ
daŋ siŋga su, toŋ lu sêpoc ŋayham.

10 Têŋ ndoc aŋela titö-ŋga yu ndê dahuc,
naŋ tata atu daŋ peŋ sip akêŋ umboŋ. Tata
dau ŋawê atu, ma peŋ sip nom ma kôm bu ti
bubata daêsam sêtisac. Aö galic gitôm sêwhê
bu ti bubata hoŋ kôc gi toŋ tö, ma toŋ daŋ
tisac. 11 Sêsam tata dau ŋaê bu ‘Ŋamakic.’ Ma
yêc bu nom-ŋga hoŋ, toŋ daŋ ŋamakic sa ma
toŋ lu sêyêc ŋayham. Ma lau hoŋ naŋ sênôm
bu ŋamakic dinaŋ, naŋ sêmbac ndu.

12 Goc aŋela tihale-ŋga yu ndê dahuc, ma
ac ti ayô ma tata ŋatô sêtisac. Tu dinaŋ-
ŋga têŋ acsalô, ac pô gameŋ gitôm acgatu
ŋasawa 8, ma ŋasec sa gitôm acgatu ŋasawa
hale. Ma têŋ ôbwêc bocdinaŋ, ayô ti tata
ŋawê mba gitôm acgatu ŋasawa hale.
13 Aö galic gêŋ hoŋ dinaŋ su, ma aö gaŋgô
macmpoŋ daŋ naŋ hu mbo umboŋ, ma taŋ
ŋa awha atu bocdec bu, “Oyaê! Oyaê! Oyaê!
Aŋela hale sêyu dahuc su, ma aŋela tö sêmbo
dôŋ sêmbo. Bocdinaŋ mac lau nom-ŋga oc
atap ŋawapac sa tiyham.”

9

Aŋela ti-5-ŋga yu dahuc

1 Goc aŋela ti-5-ŋga yu ndê dahuc, ma aö
galic tata daŋ peŋ yêc umboŋ sip nom gi.
Ma Anötö kêŋ ki têŋ iŋ bu yob suŋ baliŋ sac
naŋ sêsam bu Abis,* naŋ ŋagatam. 2 Goc iŋ
gêlêc gatam dau su, ma yawasu pi akêŋ suŋ
baliŋ dinaŋ meŋ. Yawasu dau atu andô,
gitôm yawasu têŋ ndoc lau sêkêc pwa atu
daŋ. Yawasu dau gêm ac ahuc ma kôm
umboŋ ŋasec sa. 3 Ma aö galic wakô sêsip
akêŋ yawasu sêmeŋ. Ŋac si ŋaclai gitôm
gapiŋgap bu sêkêŋ ŋandê atu têŋ lau nom-
ŋga. 4 Magoc Anötö gic yao ŋac bu sêkôm
kwaŋ ma gêŋ batac-batac ma a tisac dom,
ma sêkôm lau naŋ aŋela sêpuc Anötö ndê
ŋadalô pi ŋac sêcbala su, naŋ sêtisac dom.
Magoc lau ŋatô, naŋ wakô dinaŋ oc sêkôm
ŋac sêtisac. 5 Ŋac sêkôc ŋaclai bu sêkêŋ ŋandê
atu têŋ lau dinaŋ gitôm ayô 5, magoc ŋac oc
sêndic ŋac ndu dom. Ma ŋandê dau gitôm
gapiŋgap seŋ lau. 6 Têŋ ndoc dinaŋ lau
oc sêtec bu sêmbo tali. Ŋac oc tac whiŋ
bu sêmbac ndu, tigeŋ ŋac oc sêmbo tali ma
sêhôc ŋandê ŋapaŋ.
7 Aö galic wakô dinaŋ sêtôm hosi naŋ
sêmasaŋ tu sêndic siŋ-ŋga. Gêŋ gitôm guluŋ
gol sac ŋac si ŋagôlôŋ, ma ŋac si aŋgô gitôm
ŋamalac. 8 Ŋac si kêclauŋ baliŋ gitôm lauwhê
si, ma ŋac si ŋalhô atu gitôm layon si. 9 Ma
yêc ŋac si ŋabapo aö galic gêŋ ŋaŋga gitôm
lautuc ain. Ma têŋ ndoc ŋac sêhu sêmbo
lôlôc, ŋac si ŋamakê ŋakêcsia atu gitôm hosi
daêsam sêhê kaleta ma sênti bu sêndic siŋ.
10 Ŋac si ŋaŋguc gitôm gapiŋgap si ŋaŋguc bu
sêtìŋ ŋamalac. Ŋaclai atu yêc ŋac si ŋaŋguc,
bu sêkêŋ ŋandê têŋ lau gitôm ayô amaŋdaŋ.
11 Ŋac si kiŋ iŋ aŋela sac suŋ baliŋ-ŋga. Yêc
Yom †Hibru sêsam iŋ ndê ŋaê bu Abadon,
ma yêc Yom Grik sêsam iŋ bu Apolion.†
12 Ŋawapac dinaŋ ti ŋawapac ŋamata-ŋga. Ma
ŋawapac lu sêyêc dôŋ sêyêc.

Aŋela ti-6-ŋga yu dahuc

13 Têŋ dinaŋ aŋela ti-6-ŋga yu ndê dahuc.
Ma aö gaŋgô awha daŋ sa akêŋ alta gol naŋ
kalhac Anötö aŋgô-ŋga. Ŋapo hale sêyêc
alta dau ŋakêcsu hale, ma awha dau sa akêŋ
ŋapo dau ŋalhu, 14 ma ta yom têŋ aŋela naŋ
yu dahuc bocdec bu, “Sa têŋ aŋela hale
naŋ sêsô ŋac dôŋ sêmbo bu atu Yupretes,
naŋ ndi, ma êmgapwêc ŋac su.” 15 Muŋ-
ŋga Anötö kêyaliŋ ndoc daŋ sa bu aŋela hale
dinaŋ sêndic lau sac ndu, ma ŋac sêhôŋ
ndoc dau sêmbo Bu Yupretes. Goc aŋela dau
sa gi ma kêgapwêc aŋela hale dinaŋ su, bu
sêwhê lau nom-ŋga kôc ndi toŋ tö. Ma toŋ
daŋ ŋac oc sêndic ŋac ndu, ma toŋ lu sêhu
ŋac siŋ.
16-17 Têŋ dinaŋ aö galic gêŋ ŋagatu daŋ,
lau siŋ-ŋga daêsam kêlêc sêndöc hosi ŋahô.
Ma awha daŋ sam ŋac si namba asê têŋ
aö, naŋ gitôm 200 milien. Ma aö galic lau-
tuc ŋaŋga sêyêc ŋac ŋabapo. Lautuc dinaŋ
ŋadalô kokoc gitôm ya, ma ŋamayaŋ gitôm
umboŋ, ma yaŋyaŋ gitôm gêŋ ŋandê ŋaê
†solpa. Ma aö galic hosi si ŋagôlôŋ gitôm
layon si, ma ya ti yawasu ma solpa sa
akêŋ ŋac si whasuŋ. 18 Gêŋ tö dinaŋ, ya ti
yawahô ma solpa, naŋ sêsa hosi whasuŋ
naŋ tôm ŋawapac atu bu seŋ lau nom-ŋga
ŋatô su. Lau toŋ daŋ oc sêmbac ndu, magoc
toŋ lu oc sêmbo tali. 19 Hosi dinaŋ sêkôc
ŋaclai atu yêc ŋac si whasuŋ, ma yêc ŋac si
ŋaŋguc whiŋ. Bu ŋac si ŋaŋguc gitôm mboc
ŋagôlôŋ bu seŋ lau ma kôm ŋac sêtisac.
20 Ŋawapac tö dinaŋ kôm lau toŋ daŋ
sêmbac ndu. Ma lau ŋatô naŋ sêmbac ndu
dom, naŋ sêlic su, magoc sem si ŋalôm kwi
dom. Mba! Ŋac sêsap ŋac si mêtê sac dôŋ
ŋapaŋ. Ŋac sem akiŋ ŋalau sac ma anötöi
gwam naŋ sêmasaŋ ŋa gol ti silba ma brons

* **9:1:** Ŋaê ‘Abis’ (Abyss) kêkuc Yom Grik. Suŋ baliŋ dinaŋ ti ŋalau sac si gapocwalô. † **9:11:** Abadon ma Apolion - ŋaê lu dinaŋ ŋahu tigeŋ. Danem kwi bu ‘Ndic Ndu’ me ‘Seŋ su.’

ti hoc ma ŋa a. Gwam hoŋ dinaŋ gitôm dom bu sêlic gameŋ me sêŋgô yom, ma sêŋsêlêŋ dom, tigeŋ lau nom-ŋga sem akiŋ ŋac ŋapaŋ. 21 Ma ŋac sêkôm mêtê sac daêsam tôm sic ŋamalac ndu, sêpec balö, sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga, ma sem kaŋ gêŋ. Ŋac sêlic ŋawapac dau, magoc sem dau kwi dom, ŋac sêsap si mêtê sac dinaŋ dôŋ ŋapaŋ.

10

Aŋela kêŋ bapia sauŋ daŋ têŋ Jon

1 Têŋ dinaŋ aö galic aŋela ŋaŋga daŋ sip akêŋ undambê meŋ. Iŋ ndê ŋakwê gitôm dao, ma gasuŋ bu êp daŋ yêc iŋ ŋagôlôŋ ŋahô-ŋga. Iŋ ndê aŋgô andô ŋawasi gitôm ac, ma iŋ gahi gitôm alhö ti ya. 2 Ma iŋ kôc bapia sauŋ daŋ naŋ kac sa su, yêc iŋ amba. Iŋ sip gi ma kêŋ gahi gasê-ŋga kalhac nom, ma gahi andô-ŋga kalhac gwêc. 3 Ma iŋ mbwêc ŋaŋga, gitôm layon daŋ taŋ. Têŋ ndoc iŋ mbwêc, naŋ aö gaŋgô awha 7 sêta yom, naŋ ŋakêcsia gitôm wapap gic. 4 Aö gaŋgô awha 7 dinaŋ su, ma bu wato ŋac si yom sip bapia, tigeŋ awha daŋ akêŋ undambê sôm têŋ aö bu, “To yom naŋ am ŋgô akêŋ awha wapap-ŋga 7, naŋ dom. Mba! Kôc dôŋ ma sêc ahuc yêc am-ŋga.”

5 Goc aŋela naŋ kalhac nom ti gwêc, naŋ tôc iŋ amba andô-ŋga pi undambê. 6 Iŋ bu sôm yom ma puc dôŋ ŋa Anötö ndê ŋaê, dec sôm, “Aö wasôm yom ŋandô yêc iŋ naŋ mbo tali ŋapaŋ, naŋ aŋgô-ŋga, iŋ naŋ kêŋ undambê ma nom ti gwêc, ma gêŋ hoŋ naŋ sêmbo gameŋ dinaŋ. Dahôŋ têm daŋ tiyham dom, 7 bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêmatiŋ tidôŋ muŋ su, ma yêc siŋ dau e meŋ têŋ kwahic dec, naŋ oc meŋ sa tiawê. Têŋ bêc naŋ aŋela ti-7-ŋga yu dahuc, naŋ gêŋ hoŋ dinaŋ oc ŋandô sa tôm iŋ hoc asê gwanaŋ su têŋ lau propet naŋ sem akiŋ iŋ.”

8 Dinaŋ su, goc awha akêŋ undambê naŋ aö gaŋgô su, naŋ sôm yom têŋ aö tiyham bocdec bu, “Am sa têŋ aŋela naŋ kalhac nom ma gwêc, naŋ ndi, ma kôc bapia naŋ kac sa yêc iŋ amba, naŋ su.” 9 Bocdinaŋ aö gatêŋ aŋela dau ga, ma gandac bapia sauŋ dinaŋ. Ma iŋ sôm têŋ aö, “Am kôc su, ma neŋ. Yêc whamsuŋ am oc êmsahê ŋaganda gitôm lêp. Tigeŋ bapia dau oc kôm am nem ŋatac yham dom.” 10 Aö gakôc bapia sauŋ dau su yêc iŋ amba, ma gaŋ. Yêc whaŋsuŋ aö kasahê bu ŋaganda gitôm lêp, tigeŋ tiŋambu sip aö ŋatac gi ma kôm aö ŋatac yham dom. 11 Goc Anötö sôm têŋ aö, “Am oc hoc yom asê tiyham gitôm propet, ma sôm yom pi lau daêsam, pi lau titoŋ-titoŋ ma lau awha têŋtêŋ, ma pi kiŋ sêwhiŋ.”

11

Anötö ndê propet lu

1 Dinaŋ su, goc Anötö kêŋ gakoc baliŋ daŋ têŋ aö bu wanem dôhôŋ gêŋ. Ma iŋ sôm têŋ aö, “Am ndi, ma nem dôhôŋ aneŋ lôm dabuŋ, ma alta naŋ kalhac dê. Ma lau naŋ sêtoc aö sa ma sêteŋ mbec têŋ aö sêmbo dindê, naŋ sê ŋac sa. 2 Tigeŋ nem dôhôŋ gameŋ yêc lôm dabuŋ ŋabatêmndö dom, bu aö gakêŋ gameŋ dinaŋ têŋ lau sambuc ti ŋac si gameŋ. Ma ŋac oc sênem gôliŋ aneŋ malac dabuŋ, ma sêŋgwiniŋ aneŋ lau gitôm ayô 42. 3 Magoc aö wakêŋ ŋaclai têŋ aneŋ propet lu, dec iŋlu oc sêsôc ŋakwê yeyec ma sêsôm aneŋ yom asê gitôm bêc 1,260.”

4 Propet lu dau sêlhac Pômdau, naŋ gêm gôliŋ nom sambuc, naŋ aŋgô-ŋga, sêtôm a olib lu, ma sêtôm yakaiŋ lu. 5 Lau naŋ bu sêkôm iŋlu ŋa yom, naŋ oc sêmbac ndu ŋalêŋ bocdec. Ya oc sa yêc iŋlu whasuŋ ma neŋ ŋac su. 6 Ma têŋ ndoc sêhoc Anötö ndê yom asê, naŋ sêkôc ŋaclai bu sêsôm u ndic dom yêc umboŋ. Ma sêkôc ŋaclai bu sênem bu kwi ti dac, ma bu sêkêŋ ŋawapac tidau-tidau têŋ lau nom-ŋga têŋ ndoc bocke naŋ iŋlu atac whiŋ naŋ.

7 Têŋ iŋlu si têm sêhoc Anötö ndê yom asê-ŋga pacndê su, naŋ aö galic bu gêŋ sac daŋ pi akêŋ suŋ baliŋ sac dinaŋ meŋ, ma gic siŋ têŋ iŋlu. Ma iŋ ku iŋlu dulu ma gic iŋlu ndu. 8 Ma iŋlu si ŋamlaŋ sêyêc ŋambwa sêyêc malac atu dau ŋa-malac lôm. Yêc malac atu dau lau sic iŋlu si Pômdau ndu pi a gicso dau, ma bocdinaŋ lau ŋatô sem malac dau ŋaê kwi ma sêsam bu Sodom ma Isip. 9 Têŋ dinaŋ, lau akêŋ nom ŋagameŋ hoŋ, ma akêŋ lau titoŋ-titoŋ ma awha têŋtêŋ hoŋ tahê iŋlu si ŋamlaŋ gitôm bêc tö ma ŋadaŋga. Ma ŋac sêkêŋ yao bu lau daŋ sêŋsuhuŋ iŋlu dom. 10 Lau sac nom-ŋga sêtisambuc bu iŋlu sêmbac ndu, ma ŋac sêkêŋ gêŋ ŋayham-ŋayham têŋ dandi ti atac ŋayham atu. Ŋahu

bu muŋ-ŋga propet lu dinaŋ sêkêŋ ŋawapac têŋ ŋac.

11 Aö galic bu iŋlu sêyêc boc-dinaŋ tôm
bêc tö ma ŋadaŋga, goc Anötö kêŋ iŋ ndê
wayahô tali-ŋga têŋ iŋlu dec sêtisa tiyham
ma sêlhac. Ma lau hoŋ naŋ sêlic, naŋ sêtöc
dau ŋandô. 12 Ma aö gaŋgô Anötö ta yom
awha atu têŋ iŋlu ma sôm bu sêpi sa sêtêŋ
iŋ sêmeŋ. Goc dao daŋ kôc iŋlu sa sêpi
undambê si, ma iŋlu si ŋacyo sêlic. 13 Têŋ
têm dinaŋ tiyhô atu gêm, ma malac atu dau
ŋagameŋ ŋatô sêtisac. Gitôm sêwhê malac
dau kôc ti gameŋ 10, ma gameŋ 9 sêyêc
ŋayham, ma gameŋ ti-10-ŋga tisac. Ma lau
7,000 sêmbac ndu. Gêŋ dau kôm lau naŋ
sêmbo tali, naŋ sêtöc dau atu, ma sêtoc
Anötö undambê-ŋga ndê waê ti ŋaclai atu
sa.

14 Dinaŋ ti ŋawapac tilu-ŋga, ma titö-ŋga
kêpiŋ bu hôc asê.

Dahuc ti-7-ŋga taŋ

15 Têŋ dinaŋ aŋela ti-7-ŋga yu dahuc, ma
aö gaŋgô awha daêsam sêta yom ŋaŋga yêc
undambê bocdec bu, “Kwahic dec yac neŋ
Pômdau lu iŋ ndê Mesaya sem gôliŋ nom
ŋagameŋ sambuc. Ma gôliŋ dau oc pacndê
dom.”

16 Ma lau bata 24 naŋ sêndöc ŋac si pôŋ
yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ sêhu dau aŋgô
sip nom, ma sêmpiŋ iŋ, 17 ma sêsôm, “O
Pômdau Anötö Ŋaclai Ŋadau, am naŋ mbo
têŋ ŋamata-ŋga, ma kwahic dec mbo. Yac
bu anem daŋge am bu am gêm gôliŋ nom
ti am nem ŋaclai atu. 18 Lau nom-ŋga atac
ŋandê sa, magoc kwahic dec ŋac oc sêŋsahê
am nem atac ŋandê. Ndoc meŋ su, bu am
êmsahê lau naŋ sêmbac ndu su. Ma am oc
kêŋ ŋagêyô ŋayham têŋ lau hoŋ naŋ sem
akiŋ am, lau propet ti am nem lau dabuŋ,
ma têŋ lau hoŋ naŋ sêtoc nem ŋaê sa, lau
tiwaê, ma lau waêmba sêwhiŋ. Tigeŋ lau
naŋ sêkôm nom tisac, naŋ am oc seŋ ŋac
su.”

19 Ŋac sêmpiŋ Anötö su, goc gatam yêc
Anötö ndê lôm dabuŋ undambê-ŋga kac sa,
ma aö galic apa Anötö ndê pwac dabuŋ-ŋga
yêc lôm dabuŋ ŋalôm. Ma sickac ti wapap
gic, ma aö gaŋgô ŋantiŋ atu, ma tiyhô gêm
ma u gic ŋalhuc atu ma ŋaŋga gitôm ais.

12

Awhê daŋ, ma Akô

1 Têŋ dinaŋ gêŋ dalô atu daŋ hôc asê yêc
undambê, ma kôm aö gasö. Aö galic awhê
daŋ, ma ac kêgihi iŋ ahuc gitôm ŋakwê. Ayô
yêc iŋ gahi ŋapu, ma tata 12 sac iŋ ŋagôlôŋ
gitôm kiŋ si sanem. 2 Awhê dau daê, ma
iŋ ndê ndoc kôc balêkoc-ŋga meŋ sa. Tu
dinaŋ-ŋga dec iŋ kêsahê ŋandê atu, ma taŋ
asê. 3 Ma gêŋ dalô daŋ tiyham hôc asê yêc
undambê. Aö galic gêŋ kokoc atu gitôm akô
daŋ. Iŋ ndê ŋagôlôŋ 7, ma ŋapo 10. Ma
sanem kiŋ-ŋga 7 sac iŋ ndê ŋagôlôŋ 7. 4 Ma
iŋ ndê ŋaŋguc gic tata umboŋ-ŋga daêsam
sa, ma kêbalip ŋac sêsip nom si. Tata toŋ lu
gacgeŋ sêlhac umboŋ, ma toŋ daŋ iŋ kêbalip
sip nom gi. Goc iŋ gi kalhac awhê dau aŋgô-
ŋga, ma hôŋ bu iŋ kôc balêkoc su, goc iŋ neŋ.

5 Ma awhê dau kôc balêkoc ŋgac* daŋ.
Iŋ ŋgac naŋ oc nem gôliŋ lau nom-ŋga hoŋ
ti ŋaclai atu, gitôm iŋ kôc tôc kiŋ-ŋga ain
tu êmatôc ŋac-ŋga. Akô tac whiŋ bu neŋ
balêkoc dau, tigeŋ gitôm dom. Ŋahu bu
sêŋgaho balêkoc dau su pi undambê gi, bu
mbo whiŋ Anötö naŋ ndöc pôŋ atu. 6 Ma
balê dinda kölhö kêti gi mbo gameŋ sawa.
Anötö kêyaliŋ gameŋ sa gwanaŋ yêc dindê,
bu yob awhê dau gitôm bêc 1,260.

7 Têŋ dinaŋ aö galic siŋ atu yêc undambê.
Anötö ndê aŋela ŋamata-ŋga Maikel ti iŋ ndê
aŋela sic siŋ têŋ akô, ma akô ti ndê aŋela
sac sic siŋ ô. 8 Magoc akô ndê ŋaclai gitôm
dom, dec iŋ ti ndê aŋela sac si mala sêmbo
undambê-ŋga mba. 9 Anötö ndê aŋela sêsoc
ŋac su ma sêmbaliŋ ŋac sêsip nom si. Iŋ
akô akwa dinaŋ, naŋ dasam iŋ ndê ŋaê bu
Sadaŋ me ŋgac yeyec. Iŋ êlêmê kêsau lau
nom-ŋga ma kêtôm ŋac bu sêkôm mêtê sac.

10 Têŋ ndoc dinaŋ aö gaŋgô awha atu daŋ
yêc undambê, naŋ sôm, “Kwahic dec Anötö
ndê ndoc bu nem gôliŋ nom sambuc-ŋga,
naŋ hôc asê su, ma iŋ tôc iŋ ndê ŋaclai asê
yêc awê. Iŋ ndê gweleŋ nem lau si-ŋga
kwahic dec ŋandô sa, ma lau hoŋ oc sêlic

* **12:5:** Awhê dinaŋ iŋ ti dôhôŋ Anötö ndê lau. Ma balê dau Yisu. Ma akô dinaŋ iŋ ti dôhôŋ Sadaŋ. Iŋ kêsahê bu seŋ Yisu su magoc gitôm dom. Dec tiŋambu iŋ kêŋ kisa Yisu ndê lau, magoc Anötö yob ŋac.

†Mesaya ndê ŋaclai. Têŋ ŋamata-ŋga Sadaŋ kalhac Anötö aŋgô-ŋga têŋ acsalô ma ôbwêc hoŋ, ma kêgôliŋ yom pi yac neŋ asidôwai. Magoc kwahic dec Anötö kêmasuc iŋ su yêc undambê. 11 Dac naŋ Anötö ndê Domba kêc siŋ, naŋ puc yac neŋ asidôwai dôŋ, ma sêhoc Anötö ndê yom ŋandô asê. Ma tu dinaŋ-ŋga ŋac sêku Sadaŋ dulu. Sêlhac ŋaŋga ma sêtöc dau dom bu lau sêndic ŋac ndu. 12 Bocdinaŋ mac lau undambê-ŋga, atac ŋayham ma atisambuc. Tigeŋ ŋawapac atu gic mac lau nom ti gwêc-ŋga ŋawaê. Oyaê. Sadaŋ sip têŋ mac meŋ, ma iŋ tac ŋandê atu andô. Ŋahu bu iŋ kêyalê bu iŋ ndê têm tiapê su."

13 Têŋ ndoc akô gêlic bu sêsoc iŋ su sip nom gi, naŋ iŋ gic hu kêbulu awhê naŋ kôc balêkoc ŋgac naŋ. 14 Tigeŋ Anötö kêŋ ŋamakê lu têŋ awhê dau gitôm macmpoŋ atu daŋ ndê, bu hu sa ndi mbo iŋ ndê mala naŋ Anötö kêyaliŋ sa su yêc gameŋ sawa. Yêc dinaŋ Anötö oc yob iŋ tôm yala tö ma ayô 6, bu akô dau kôm iŋ tisac dom. 15 Têŋ dinaŋ akô kac whasuŋ sa ma guluc bu atu sa bu hêc awhê dau su. 16 Magoc Anötö gêm awhê dau sa ma kôm nom hôc kôc, e bu naŋ sa akêŋ akô whasuŋ naŋ sip nom ŋalôm gi. 17 Têŋ dinaŋ akô tac ŋandê têŋ awhê dau, ma hu iŋ siŋ sa gi, bu ndic siŋ têŋ iŋ ndê lau wakuc ŋatô. Ŋac lau naŋ daŋga wambu Anötö ndê yomsu ti sêsap Yisu ndê yom ŋandô dôŋ. 18 M a akô dau gi kalhac kêpiŋ gwêc ŋadali.

13

Gêŋ sac atu daŋ pi akêŋ gwêc ŋalôm meŋ

1 Ma aö galic gêŋ sac atu daŋ pi akêŋ gwêc ŋalôm meŋ. Iŋ ndê ŋagôlôŋ 7, ma ŋapo 10, ma sanem 10 sac ŋapo ŋahô tôm gi. Ma aö galic ŋaê sac sambuc 7 sêyêc iŋ ndê ŋagôlôŋ 7 dinaŋ. 2 Gêŋ sac dau ŋa-aŋgô gitôm pôsip pôm atu ŋaê lepat, ma gahi gitôm bea ndê, ma whasuŋ atu gitôm layon ndê. Ma akô naŋ kalhac gwêc ŋadali, naŋ kêŋ ndê ŋaclai ti licwalô têŋ gêŋ sac dinaŋ, bu nem gôliŋ lau sac nem iŋ aŋgô. 3 Aö galic gamboc atu yêc gêŋ sac ndê ŋagôlôŋ daŋ, naŋ gitôm sic iŋ ndu su, magoc gêŋ dau tisa ma ŋayham sa tiyham. Lau sac nom-ŋga hoŋ naŋ sêlic gêŋ dau, naŋ sêhêdaê ma sêŋkuc gêŋ sac dau. 4 Ma sêlic bu akô kêŋ iŋ ndê ŋaclai têŋ gêŋ sac, dec ŋac sêtoc akô sa ma sem akiŋ iŋ, ma sem akiŋ gêŋ sac dau whiŋ. Ma sêsôm têŋ dandi, "Aluê! Gêŋ sac dinaŋ hôc gêlêc gêŋ hoŋ su. Ŋamalac daŋ gitôm dom bu ndic siŋ têŋ iŋ!"

5 Gêŋ sac dau kôc ŋaclai bu sôm yom toc dau sa-ŋga ma yom sac-sac gitôm ayô 42. 6 Dec gêŋ sac dau kac whasuŋ sa bu sôm yom sac s ambuc pi Anötö, ma pi iŋ ndê ŋaê, ma pi undambê, ma pi lau naŋ sêndöc undambê whiŋ. 7 Ma iŋ kôc ŋaclai bu ndic siŋ têŋ Anötö ndê lau dabuŋ ma ku ŋac dulu. Iŋ kôc ŋaclai atu bu nem gôliŋ lau hoŋ, lau akêŋ nom ŋagameŋ hoŋ, ma akêŋ lau titoŋ-titoŋ, ma awha têŋtêŋ. 8 Ma lau nom-ŋga hoŋ naŋ si ŋaê yêc Buku Taŋli-ŋga dom, naŋ oc sêtoc gêŋ sac sa ma sênem akiŋ iŋ. Anötö ndê Domba yob Buku Taŋli-ŋga dau. Iŋ Domba naŋ nom dindec mbasi eŋ, ma Anötö kêyaliŋ iŋ sa ma kêyalê bu tiŋambu, lau oc sêndic iŋ ndu.

9 Asa ndê daŋgasuŋ bu yêc, naŋ ŋgô yom dindec. 10 Yomandô! Ŋawapac daêsam oc sêhôc asê. Lau ŋatô sic ŋawaê bu sêndöc gapocwalô, ma ŋatô oc sêndic ŋac ndu ŋa bieŋ baliŋ. Bocdinaŋ mac lau dabuŋ, alhac ŋaŋga ma ahu nem akêŋ whiŋ siŋ dom.

Gêŋ sac tilu-ŋga pi sa akêŋ nom ŋalôm

11 Têŋ dinaŋ aö galic gêŋ sac daŋ tiyham pi sa akêŋ nom ŋalôm meŋ. Iŋ ndê ŋapo sauŋ lu, gitôm domba ŋatu daŋ ndê. Magoc iŋ ndê awha atu gitôm layon ndê. 12 Gêŋ sac ŋamata-ŋga naŋ sic iŋ pi ŋagôlôŋ magoc ŋayham sa tiyham, naŋ kêŋ ndê ŋaclai atu têŋ gêŋ sac tilu-ŋga dinaŋ, dec iŋ gêm gôliŋ gêm iŋ aŋgô, ma kêgilí lau nom-ŋga hoŋ bu sênem akiŋ gêŋ sac ŋamata-ŋga dinaŋ. 13 Ma gêŋ sac tilu-ŋga kôm gêŋ dalô atu-tu. Iŋ sôm, ma ya sip akêŋ undambê meŋ, ma lau hoŋ sêlic. 14 Iŋ kôc ŋaclai bu kôm gêŋ dalô nem gêŋ sac ŋamata-ŋga aŋgô, gêŋ sac naŋ sic iŋ ŋa bieŋ baliŋ, magoc mbo tali. Bocdinaŋ iŋ kôm gêŋ dalô ma kêsau lau nom-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, ma kêŋ yatu têŋ ŋac bu sêmasaŋ gêŋ sac ŋamata-ŋga ndê ŋagatu. 15 Ma iŋ kôc ŋaclai bu yu wayahô sôc gêŋ ŋagatu, dec gêŋ dau sôm yom asê. Ma lau naŋ sem akiŋ gêŋ ŋagatu

dom, dec iŋ gic ŋac ndu. 16 Iŋ kac lau hoŋ
ma sôm ŋaŋga bu sêkôc ŋadalô daŋ pi ŋac
si amba andô-ŋga me pi ŋac si sêcbala. Lau
tiwaê ma lau waêmba, lau ti lêlôm ma lau
ŋalôm sawa, lau naŋ sem akiŋ ŋadaui ti lau
naŋ sêmbo ŋambwa, lau hoŋ iŋ kac ŋac bu
sêkôc ŋadalô dinaŋ. 17 Ma iŋ gic yao bu
asa naŋ kôc ŋadalô dom, naŋ gitôm dom bu
nemlhi gêŋ, ma gitôm dom bu kêŋ gêŋ têŋ
lau bu sênemlhi. Ma ŋadalô dau dinaŋ, iŋ
gêŋ sac ŋamata-ŋga ndê ŋaê me ŋaê ŋanamba.
18 Gêŋ sac ŋanamba dau ŋahu yêc siŋ dau.
Asa naŋ ŋamalac ti gauc atu, naŋ êŋsahê bu
kip namba dau ŋahu sa. Namba dau iŋ
ŋamalac daŋ ndê namba, ma iŋ ndê namba
666.

14

Jon gêlic Anötö ndê Domba ti iŋ ndê lau

1 Tiŋambu aö galic Anötö ndê Domba
kalhac Lôc †Sayon. Ma lau 144,000 naŋ
iŋlu damba si ŋaê kalhac ŋac si sêcbala, naŋ
sêlhac sêwhiŋ iŋ. 2 Ma aö gaŋgô awha daŋ
sa akêŋ undambê. Awha dau gitôm bu
hêc ŋakêcsia, ma gitôm wapap naŋ gic atu,
ma gitôm hap naŋ lau wê-ŋga sic. 3 Lau
144,000 dinaŋ sêlhac pôŋ atu, ti aŋela atu
hale ma lau bata 24 si aŋgô-ŋga, ma sem
wê wakuc daŋ. Anötö gêm lau dinaŋ si
yêc ŋamalac nom-ŋga hoŋ ŋalôm, ma ŋac
tawasê sêŋyalê wê dau. 4 Ŋac lau dinaŋ sem
dabuŋ dau ŋapep, ma mêtê sac naŋ kôm
ŋamalac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga,*
naŋ sêkôm daŋ dom. Gameŋ bocke naŋ
Anötö ndê Domba bu ndi, naŋ ŋac sêŋkuc
iŋ. Domba dau gêmlhi ŋac su yêc ŋamalac
nom-ŋga, ma kêŋ ŋac sêlhac iŋlu Anötö
aŋgô-ŋga gitôm gêŋ ŋandô mbêc. 5 Ŋac sêsôm
yom tasaŋ daŋ dom, ma ŋac si giso mbasi.

Aŋela tö si yom

6 Aö taŋhê gameŋ tiyham ma galic aŋela
daŋ hu mbo umboŋ, naŋ kôc ŋawaê ŋayham
bu hoc asê têŋ lau yêc nom ŋagameŋ hoŋ,
ma têŋ lau titoŋ-titoŋ ma awha têŋtêŋ hoŋ.
Ŋawaê ŋayham dau oc yêc ŋapaŋ, ma oc pac-
ndê dom. 7 Iŋ sôm ŋa awha atu, “Atoc Anötö
sa ma anem akiŋ iŋ, bu iŋ kêŋ undambê ti
nom, ma gwêc ti bubata hoŋ. Ma kwahic
dec iŋ ndê ndoc êmatôc lau-ŋga meŋ sa su.
Bocdinaŋ atöc iŋ, ma apo iŋ ndê waê sa.”

8 Dinaŋ su, ma aŋela tilu-ŋga meŋ ma
sôm, “Malac atu Babilon† tisac su. Aŋgô su
naŋ! Babilon tisac sambuc. Iŋ hu Anötö siŋ
ma kôm mêtê sac, ma hê lau daêsam sêsa iŋ
ndê lêŋ sac sêŋkuc iŋ, e ŋac si gauc timboloc
tôm lau naŋ sênôm wain ma kêŋiŋ ŋac.”

9 Ma aö galic aŋela titö-ŋga meŋ kêkuc
aŋela lu dinaŋ, ma iŋ sôm ŋa awha atu,
“Mac lau hoŋ naŋ atoc gêŋ sac ma iŋ ndê
ŋagatu sa, ma akôc iŋ ndê ŋadalô pi nem
sêmbalam me amam, naŋ aŋgô. 10 Mac oc
aŋsahê Anötö ndê atac ŋandê. Yomandô! Iŋ
ndê atac ŋandê atu gitôm wain ŋaŋga naŋ
iŋ kêc sip laclhu bu mac anôm. Mac oc
alhac Anötö ndê Domba ma aŋela dabuŋ
aŋgô-ŋga, ma atap nem ŋagêyô sac sa. Gêŋ
ŋandê solpa ma ya oc kêŋ ŋandê atu têŋ
mac. 11 Y omandô! Lau hoŋ naŋ sem
akiŋ gêŋ sac me iŋ ndê ŋagatu, ma sêkôc
iŋ ndê ŋaê ŋanamba pi ŋac si ŋamlic, naŋ
oc sêtap ŋawapac atu dinaŋ sa. Gameŋ naŋ
ŋac sêmbo, naŋ yawasu oc pi ŋapaŋ, ma oc
pacndê dom. Ŋac oc sêŋsahê ŋandê atu dau
tôm acsalô ti ôbwêc hoŋ, ma ŋac oc sêŋwhaŋ
dau dom.”

12 Yom dec kêŋ puc mac lau naŋ daŋam
wambu Anötö ndê yomsu ma akêŋ whiŋ
Yisu. Alhac ŋaŋga, ma ahu nem akêŋ whiŋ
siŋ dom!

13 Dinaŋ su, goc aö gaŋgô awha daŋ sa
akêŋ undambê, naŋ sôm têŋ aö bu, “To
yom bocdindec. Têŋ kwahic dec ma ndi,
lau hoŋ naŋ sêsap si sêkêŋ whiŋ Pômdau
dôŋ e sêmbac ndu, naŋ oc sêtap Anötö ndê
mwasiŋ atu sa.” Ma Ŋalau Dabuŋ sôm,
“Yomandô! Ŋac oc sêŋwhaŋ dau yêc gweleŋ
naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêkôm. Ma ŋac si
gweleŋ ŋa-ŋandô oc êŋkuc ŋac pi undambê
ndi.”

---

* **14:4:** Jon to yom ma sôm bu lau dau sêyêc sêwhiŋ lauwhê dom, dec sêmbo ŋawasi yêc Anötö aŋgô-ŋga. Magoc lau tigauc daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôŋ mêtê sac tidau-tidau naŋ kôm ŋamalac ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Awhê lu ŋgac naŋ sem dau su, naŋ bu sêyêc sêwhiŋ dau, dec Anötö oc lic sac dom. † **14:8:** Tiŋambu Jon to yom pi malac atu Babilon, ma gêm dôhôŋ iŋ pi awhê mockaiŋ-ŋga daŋ. Asam yêc Rev 17-19, ma alic footnote yêc Rev 17:1.

Anötö ndê aŋela sic gêŋ ŋandô nom-ŋga sa

14 Têŋ dinaŋ aö galic dao sêsêp daŋ, ma
ŋamalac daŋ gitôm Ŋamalac ndê Atu ndöc
dao ŋahô. Sanem gol daŋ sac iŋ ŋagôlôŋ,
ma iŋ kôc bieŋ mbwê-alö ma ŋamata sac
andô. 15 Ma aŋela daŋ sa akêŋ Anötö ndê
lôm dabuŋ, ma ta yom awha atu têŋ iŋ naŋ
ndöc dao ŋahô bocdec bu, “Kwahic dec ôm
nom-ŋga ŋandô sa, ma gêŋ hoŋ tilôwê su.
Bocdinaŋ dec kôc nem bieŋ sa ndi, ma ndic
gêŋ ŋandô sa pitigeŋ.” 16 Dec iŋ naŋ ndöc
dao ŋahô, naŋ sip têŋ nom gi, ma tim gêŋ
ŋandô nom-ŋga ŋa iŋ ndê bieŋ dinaŋ, goc
gic hoŋ sa sêpitigeŋ.
17 Ma aŋela daŋ tiyham sa akêŋ lôm
dabuŋ undambê-ŋga meŋ, naŋ kôc bieŋ
mbwê-alö daŋ ŋamata sac andô. 18 Ma aŋela
daŋ tiyham naŋ yob ya yêc Anötö ndê alta,
naŋ sa meŋ, ma mbwêc awha atu têŋ aŋela
naŋ hôc bieŋ ŋamata bu, “Kôc nem bieŋ, ma
sôc ôm wain-ŋga naŋ yêc nom, naŋ ndi, ma
ndic wain ŋandô sa. Bu wain ŋandô kwahic
dec ŋalôwê sa su.” 19 Dec aŋela dau sip
nom gi ma tim wain ŋandô nom-ŋga ŋa iŋ
ndê bieŋ. Ma iŋ gic sa pi gameŋ sênem kiŋ
wain ŋakwi-ŋga. Gêŋ dinaŋ ti dôhôŋ Anötö
ndê atac ŋandê pi lau sac nom-ŋga. 20 Ma
aö galic bu sem kiŋ wain ŋandô nom-ŋga
dinaŋ yêc malac atu ŋamakê. Ma dac atu
sa meŋ, ma hêc sa ŋasawa baliŋ gitôm 300
kilometa, ma suŋ ŋagapoŋ atu. Ŋagapoŋ
dau, hosi daŋ bu lom, dec oc meŋ têŋ iŋ
tôkwa.

15

Aŋela 7 ma ŋawapac 7

1 Dinaŋ su, ma aö galic gêŋ dalô atu
daŋ tiyham yêc undambê, dec gasö ŋandô.
Aŋela 7 sêkôc ŋawapac atu 7 bu sêkêŋ pi
lau sac nom-ŋga, naŋ ti ŋawapac ŋambu-ŋga
naŋ Anötö oc kêŋ. Bu ŋawapac 7 dinaŋ oc
ndic dabiŋ iŋ ndê atac ŋandê pi lau nom-
ŋga e nom ŋatêm pacndê. 2 Ma aö galic gêŋ
daŋ gitôm gwêc naŋ ŋawa gitôm glas, ma
ya yêc ŋalôm. Ma lau naŋ sêku gêŋ sac atu
d ulu, naŋ sêlhac gwêc dau ŋamakê. Ŋac
lau naŋ sêtec bu sênem akiŋ gêŋ sac dau
me sêtoc iŋ ndê ŋagatu sa, ma sêkôc iŋ ndê
ŋaê ŋanamba dom, ma ŋalêŋ dau dec sêku
iŋ dulu. Ŋac sêkôc gêŋ wê-ŋga ŋaê hap naŋ
Anötö dau kêŋ têŋ ŋac. 3 Ma ŋac sem Anötö
ndê ŋgac akiŋ Moses ndê wê ma Anötö ndê
Domba ndê wê. Ŋac sem bocdec, “O Pômdau
Anötö Ŋaŋga. Am kôm gêŋ atu-tu ti gêŋ
ŋayham daêsam. O Kiŋ atu, naŋ gêm gôliŋ
nem lau tôm têm hoŋ, am nem lêŋ iŋ lêŋ
ŋandô ma gitêŋ eŋ. 4 O Pômdau, am tigeŋ
dabuŋ. Bocdinaŋ solop bu lau hoŋ sêtöc
am, ma sêtoc am nem waêm sa. Lau akêŋ
gameŋ hoŋ oc sêmeŋ ma sênem akiŋ am, bu
kwahic dec sêlic yêc awê bu am kôm gêŋ
hoŋ ŋalêŋ gitêŋ eŋ.”
5 Dinaŋ su, ma aö galic lau Israel-ŋga si
†bac dabuŋ ŋagatam kac sa yêc undambê.
Bac dau ti lau Israel-ŋga si lôm dabuŋ yêc
gameŋ sawa, naŋ sêkêŋ Anötö ndê yomsu
yêc ŋalôm. 6 Ma aŋela 7 sêsa akêŋ lôm dabuŋ
dau sêmeŋ, ma sêkôc ŋawapac atu 7. Ŋac
sêsôc ŋakwê ŋawasi sêsêp, ma sêkic po gol
kêgihi ŋac ŋabapo. 7 Ma aŋela atu hale si
daŋ kôc sùc 7 naŋ sêmasaŋ ŋa gol, ma kêŋ
têŋ aŋela 7 dinaŋ. Anötö naŋ mbo tali
ŋapaŋ, naŋ kêŋ ŋawapac tidau-tidau naŋ tôc
iŋ ndê atac ŋandê asê, naŋ sip sùc 7 dinaŋ
e meŋhu. 8 Têŋ dinaŋ yawasu atu naŋ meŋ
akêŋ Anötö ndê ŋawasi ti licwalô, naŋ gêm
lôm dabuŋ ŋalôm ahuc. Ma tu dinaŋ-ŋga
gitôm dom bu lau daŋ sêsôc lôm dabuŋ
sêndi e aŋela 7 sêndic dabiŋ si gweleŋ sêkêŋ
ŋawapac 7-ŋga dinaŋ pacndê.

16

Sùc ŋawapac-ŋga 7

1 Têŋ dinaŋ aö gaŋgô awha atu daŋ yêc
lôm dabuŋ ta yom têŋ aŋela 7 dinaŋ bocdec
bu, “Andi, ma ŋawapac tôc Anötö ndê atac
ŋandê asê-ŋga naŋ yêc mac nem sùc, naŋ
atac sa sip nom ndi.”
2 Dec aŋela ŋamata-ŋga tisa ma pô iŋ ndê
sùc tuc, ma kêŋ ŋawapac daŋ sip nom gi. Ma
lau naŋ sêkôc gêŋ sac ndê ŋadalô ma sêpôŋ
haduc têŋ iŋ ndê ŋagatu, naŋ gamboc andô
gêm ŋac ahuc ma sêŋsahê ŋandê atu.
3 Goc aŋela tilu-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc sip
gwêc, ma gwêc gêm dau kwi ti dac yeyec
gitôm ŋgac batê daŋ ndê dac. Ma gêŋ tali
gwêc-ŋga hoŋ sêmbac ndu.
4 Aŋela titö-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc sip bu ti
bubata, dec sêti dac. 5 Ma aö gaŋgô aŋela
naŋ yob bu, naŋ sôm, “O Pômdau dabuŋ

ŋandô, am naŋ mbo têŋ ŋamata-ŋga, ma kwahic dec mbo. Am kêmatôc lau, ma kêŋ ŋagêyô têŋ ŋac ŋalêŋ gitêŋ. 6 Ŋahu bu lau dinaŋ sêkêc am nem lau propet ti lau dabuŋ si dac siŋ. Ma kwahic dec am kêŋ dac têŋ ŋac sênôm. Ŋagêyô dau gic ŋac ŋawaê solop." 7 Iŋ sôm yom dinaŋ su, goc aö gaŋgô awha daŋ sa akêŋ alta, naŋ ô yom ma sôm, "Aêc, Pômdau Anötö Ŋaclai Ŋadau. Am kêkuc yom ŋandô ma kêmatôc lau, ma kêŋ ŋagêyô solop têŋ ŋac."

8 Têŋ dinaŋ aŋela tihale-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc pi ac, dec ac pec lau nom-ŋga gitôm ya gêŋ ŋac. 9 Ŋac sêŋsahê ŋandê atu ma sêtisac ŋandô. Magoc ŋac si ŋalôm ŋadandi ma ŋac sem dau kwi dom, ma sêtoc Anötö naŋ kêŋ ŋawapac dau têŋ ŋac, naŋ sa dom. Mba! Ŋac sêsôm yom sac sambuc pi iŋ ndê ŋaê.

10-11 Goc aŋela ti-5-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc pi gêŋ sac ndê pôŋ atu, ma gameŋ hoŋ naŋ gêŋ sac gêm gôliŋ, naŋ ŋasec sa. Gamboc sac daêsam sem lau sac nom-ŋga ahuc, ma sêŋsahê ŋandê atu e kôm ŋac sêseŋ êmbala. Magoc ŋac sem dau kwi ma sêhu si mêtê sac siŋ dom. Sêsôm yom sac-sac pi Anötö undambê-ŋga bu iŋ kêŋ ŋawapac dinaŋ têŋ ŋac.

12 Ma aŋela ti-6-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc sip bu atu Yupretes, dec bu dau pa. Bocdinaŋ kiŋ naŋ sêmeŋ akêŋ gameŋ ac pi-ŋga, naŋ si seŋ yêc bu sêlom bu dau. 13 Ma aö galic ŋalau sac tö, naŋ sêtôm pocwê. Daŋ sa akêŋ akô whasuŋ, ma daŋ sa akêŋ gêŋ sac whasuŋ. Ma ŋalau sac titö-ŋga sa akêŋ propet tasaŋ* whasuŋ. 14 Sadaŋ ndê ŋalau sac tö dinaŋ sêkôm gêŋ dalô atu-tu. Ma sêsa si bu sêndic kiŋ nom-ŋga hoŋ sa, bu sêndic siŋ têŋ têm Anötö Ŋaclai Ŋadau ndê bêc atu hôc asê. 15-16 Ma ŋac sic kiŋ hoŋ sa sêmbo gameŋ naŋ yêc Yom Hibru sêsam bu Amagedon.

Pômdau sôm yom bocdec, "Ayob daôm ŋapep! Aö wakêŋ puc pi ndoc wameŋ-ŋga dom, aö wameŋ gitôm ŋgac kaŋ. Mac lau naŋ anem ali ma amasaŋ daôm ŋapep ambo, mac oc atac ŋayham tu atap Anötö ndê mwasiŋ sa-ŋga. Tigeŋ lau naŋ sêmasaŋ dau dom têŋ bêc aö wambu wameŋ, naŋ ŋac oc maya dau atu, gitôm lau naŋ sêmbo ŋamlic ŋambwa."

17 Têŋ dinaŋ aŋela ti-7-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc pi umboŋ. Ma awha atu daŋ akêŋ pôŋ atu yêc lôm dabuŋ ta yom ma sôm, "Gêŋ hoŋ pacndê su!" 18 Ma sickac ti wapap gic ti ŋakêcsia atu, ma tiyhô gêm. Tiyhô dau atu andô. Têŋ lau ŋamata-ŋga si têm e meŋ têŋ kwahic dec, tiyhô daŋ gêm atu gitôm iŋ dinaŋ dom. 19 Anötö gauc gêm malac atu Babilon ndê lau si mêtê sac, dec kêmatôc ŋac gitôm iŋ kêŋ iŋ ndê tac ŋandê atu sip laclhu daŋ ma kêŋ têŋ ŋac bu sênôm. Ma tu dinaŋ-ŋga tiyhô atu dau gêm e gic malac atu Babilon kôc gi toŋ tö. Ma lau nom-ŋga si malac hoŋ sêtisac bocdinaŋ. 20 Ma nduc ti lôc hoŋ siŋga. 21 Ma u ŋalhuc ŋaŋga gitôm hoc ais sip meŋ tuc lau. Ais dinaŋ atu sac ma ŋadehe gitôm 40 kilogram tôm gi. Gêŋ dau kêŋ ŋawapac atu têŋ lau nom-ŋga, ma sêsôm yom sac sambuc pi Anötö.

17

Awhê mockaiŋ-ŋga ma gêŋ sac

1 Ma aŋela naŋ sêkôc sùc 7, naŋ si daŋ têŋ aö meŋ ma sôm, "Mweŋ ma lic! Ŋagêyô naŋ Anötö oc kêŋ têŋ lauwhê mockaiŋ-ŋga hoŋ ŋadinda,* naŋ ndöc gameŋ naŋ bu daêsam sêpoc, n aŋ aö bu watôc têŋ am. 2 Kiŋ nom-ŋga daêsam sêtêŋ awhê mockaiŋ-ŋga dinaŋ si, ma sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga sêwhiŋ iŋ. Ma lau nom-ŋga sêŋkuc iŋ ndê mêtê sac sêwhiŋ, e ŋac si gauc timboloc gitôm lau naŋ sênôm wain ŋaŋga ma kêŋiŋ ŋac."

3 Têŋ dinaŋ Ŋalau Dabuŋ kôm aö gatuŋ kaiŋ daŋ sa, ma aŋela dau kôc aö gasa gameŋ sawa ga. Ma yêc dindê aö galic awhê daŋ ndöc gêŋ sac kokoc ŋahô. Gêŋ sac dinaŋ ndê ŋagôlôŋ 7, ma ŋapo 10, ma

* **16:13:** Jon sam gêŋ sac tilu-ŋga naŋ sa akêŋ nom ŋalôm (Rev 13:11-18) bu propet tasaŋ. Ŋahu bu iŋ kôm gêŋ dalô atu-tu bu êŋsau lau nom-ŋga. Alic Rev 19:20. * **17:1:** Yêc 17:5 Jon whê sa bu yom naŋ iŋ to pi lauwhê mockaiŋ-ŋga ŋadinda, naŋ hêganôŋ malac Babilon, ma Rev 18:1-24 tôc ŋalêŋ naŋ Anötö oc kêŋ ŋagêyô têŋ iŋ, naŋ asê. Lau ŋatô gauc gêm bu iŋ to yom dau pi malac Rom. Ma lau ŋatô sêŋyalê bu yom dau gitôm yom gôliŋ daŋ, ma hêganôŋ lau hoŋ naŋ sêtec bu sêsôc Anötö ŋapu ma sêkêŋ kisa iŋ ndê lau, tôm lau Babilon-ŋga sêkôm têŋ lau Israel-ŋga muŋ su. Mêtê mockaiŋ-ŋga ti dôhôŋ pi mêtê sac naŋ lau kaiŋ dinaŋ sêkôm (alic Ais 23:16-17; ma Nah 3:4). Jon sôm bu awhê mockaiŋ-ŋga ndöc kêpiŋ bu daêsam, tôm malac Babilon dau (Jer 51:13).

aö galic ŋaê sac-sac gêm iŋ ŋamlic sambuc ahuc. 4 Awhê dau sôc ŋakwê ŋayham dadalô kokoc ma ŋamayaŋ. Ma iŋ kêgôlôŋ dau ŋa gol, ma hoc ŋayham, ma ŋa gêŋ ŋawasi gwêc-ŋga naŋ sêsam bu pearl. Sùc gol daŋ yêc iŋ amba, ma iŋ ndê mêtê sac ti mêtê ŋadômbwi atu naŋ iŋ kôm, naŋ sip sùc dau ŋalôm e meŋhu. 5 Ma iŋ ndê ŋaê naŋ ŋahu yêc siŋ dau, naŋ sêto pi iŋ sêcbala bocdec bu:

Malac atu Babilon.
Lauwhê mockaiŋ-ŋga ma mêtê ŋadômbwi
nom-ŋga hoŋ
Ŋadinda.

6 Iŋ awhê naŋ kêgilí lau nom-ŋga bu sêndic Anötö ndê lau dabuŋ naŋ sêhoc yom asê pi Yisu, naŋ ndu. Ma aö galic bu dac naŋ sêkêc siŋ, naŋ kôm awhê dinaŋ ndê gauc tisac, gitôm iŋ nôm wain ŋaŋga. Aö galic iŋ ma gasö ŋandô.

7 Goc aŋela ndac aö bocdec bu, “Bocke dec am sö? Kêŋ daŋam aö, dec oc wawhê gêŋ sac ti ŋagôlôŋ 7 ma ŋapo 10, ma awhê naŋ ndöc gêŋ sac dau ŋahô, naŋ ŋahu sa têŋ am. 8 Gêŋ sac dinaŋ iŋ mbo muŋ-ŋga, magoc kwahic dec iŋ aŋgô mba. Ma tiŋambu iŋ oc pi sa akêŋ suŋ baliŋ sac ma Anötö oc seŋ iŋ su niŋga gacgeŋ. Ma lau nom-ŋga oc sêhêdaê ŋandô têŋ têm sêlic gêŋ sac dau. Ŋahu bu ŋamata-ŋga gêŋ sac dau mbo, ma kwahic dec aŋgô mba, tigeŋ tiŋambu oc mbu meŋ tiyham. Anötö kêyalê lau sac nom-ŋga dinaŋ gwanaŋ su, têŋ ndoc iŋ kêŋ undambê ti nom, dec iŋ to ŋac si ŋaê sip Buku Taŋli-ŋga dom.

9 “Lau naŋ sêkôc gauc ŋapep, naŋ oc sêŋyalê gêŋ dau ŋahu. Gêŋ sac ndê ŋagôlôŋ 7 sem dôhôŋ lôc 7 naŋ awhê dau ndöc. 10 Ma sem dôhôŋ kiŋ 7 whiŋ. Kiŋ amaŋdaŋ si ndoc pacndê su, ma kwahic dec kiŋ ti-6-ŋga gêm gôliŋ mbo, ma kiŋ ti-7-ŋga ndê ndoc yêc dôŋ yêc. Tiŋambu kiŋ dau oc meŋ, magoc iŋ oc nem gôliŋ ŋasawa baliŋ dom. 11 Ma gêŋ sac naŋ muŋ-ŋga mbo, ma kwahic dec aŋgô mba, naŋ oc ti kiŋ ti-8-ŋga. Iŋ oc mbo whiŋ kiŋ 7 si toŋ, magoc iŋ gic waê bu Pômdau oc seŋ iŋ su niŋga. 12 Ma ŋapo 10 naŋ am gêlic, naŋ sêti dôhôŋ kiŋ 10 naŋ si ndoc sênem gôliŋ-ŋga yêc dôŋ yêc. Tigeŋ têŋ ndoc gêŋ sac mbu meŋ bu nem gôliŋ, naŋ kiŋ 10 dinaŋ oc sênem gôliŋ sêwhiŋ iŋ. Magoc ŋac si ndoc dau oc apê eŋ. 13 Ŋac hoŋ oc sêpiŋ dau dôŋ, ma sêkêŋ ŋac si ŋaclai têŋ gêŋ sac ma sêsôc iŋ ŋapu. 14 Ma ŋac oc sêndic siŋ têŋ Anötö ndê Domba ti iŋ ndê lau. Tigeŋ Domba dau oc ku ŋac dulu. Ŋahu bu Anötö ndê Domba iŋ kiŋ hoŋ si Kiŋ, ma iŋ pômdau hoŋ si Pômdau. Ma iŋ ndê lau oc sêlhac sêwhiŋ iŋ. Ŋac lau naŋ iŋ kêyaliŋ ŋac sa sêti iŋ ndê, ma kêgalêm ŋac sa, ma sêsap si sêkêŋ whiŋ iŋ dôŋ ŋapaŋ.”

15 Ma aŋela dau gic têku yom ma sôm têŋ aö, “Am gêlic bu daêsam naŋ awhê mock-aiŋ-ŋga ndöc. Bu dinaŋ sem dôhôŋ lau titoŋ-titoŋ ma lau awha têŋtêŋ, ma lau akêŋ nom ŋagameŋ hoŋ. 16 Ma am gêlic gêŋ sac ti iŋ ndê ŋapo 10 naŋ sêti dôhôŋ kiŋ sac 10 dinaŋ. Ŋac oc sêkêŋ kisa awhê mockaiŋ-ŋga dau, ma sêkôm iŋ tisac. Ŋac oc sêkôc iŋ ndê ŋakwê su, sêneŋ iŋ ndê ŋamsôm, ma sêkêŋ ya neŋ iŋ su. 17 Ŋac oc sêkôm bocdinaŋ, ŋahu bu Anötö dau kêŋ gauc sip ŋac si ŋalôm bu sêkêŋ si ŋaclai têŋ gêŋ sac ma sêsôc iŋ ŋapu, ma sêkêŋ kisa awhê mockaiŋ-ŋga. Anötö k êyaliŋ ŋagêyô dinaŋ sa gwanaŋ su, ma kiŋ sac dinaŋ oc sêkôm iŋ ndê yom ŋandô sa. 18 Awhê mockaiŋ-ŋga naŋ am gêlic su, iŋ ti dôhôŋ malac atu naŋ kiŋ nom-ŋga hoŋ s êsôc iŋ ndê ŋagôliŋ sac-ŋga ŋapu.”

18

Babilon tisac

1 Dinaŋ su, ma aö galic aŋela daŋ tiyham sip akêŋ undambê meŋ. Iŋ ndê ŋaclai atu, ma iŋ ndê ŋawê ti ŋawasi atu pô nom. 2 Ma iŋ mbwêc awha atu, “Malac atu Babilon tisac su. Aêc, tisac su ma tigasaŋ. Kwahic dec lau daŋ oc sêndöc malac dau tiyham dom, ma oc ti ŋalau sac si gameŋ, ma mbac naŋ seŋ gêŋ ŋasu, naŋ si gameŋ. 3 Malac dau tisac, ŋahu bu iŋ wê lau nom-ŋga sêsa seŋ sac-ŋga gitôm awhê mockaiŋ-ŋga daŋ. Kiŋ nom-ŋga sêkôm mêtê sac sêwhiŋ iŋ, ma lau nom-ŋga bocdinaŋ. Ŋac sêŋkuc iŋ ndê mêtê sac e ŋac si gauc timboloc tôm lau naŋ sênôm wain ma kêŋiŋ ŋac. Ma lau sêtidulu gêŋ-ŋga sêtap awa atu sa tu iŋ ndê mêtê êmwasiŋ dau ŋa gêŋ ŋayham-ŋayham-ŋga.”

4 Ma aö gaŋgô awha daŋ tiyham akêŋ undambê naŋ sôm yom bocdec, “O aneŋ lau. Aŋgô! Alhö su yêc malac dinaŋ ma

ambo awê, mboe mac aŋkuc iŋ ndê mêtê sac ma atap ŋawapac atu sa tôm iŋ dau. 5 Alhö su, ŋahu bu iŋ ndê sac pi e gi suŋ undambê sa, ma Anötö gauc gêm mêtê sac hoŋ dinaŋ. 6 Kwahic dec sac naŋ malac dau kôm têŋ lau, naŋ oc sêô tidim lu mbu têŋ iŋ. Iŋ oc êŋsahê ŋawapac atu, naŋ hôc gêlêc ŋawapac naŋ iŋ kêŋ têŋ lau, naŋ su. Oc nditôm iŋ nôm gêŋ yêc dau ndê laclhu ŋawapac-ŋga naŋ iŋ kêŋ têŋ lau sênôm. 7 Têŋ ŋamata-ŋga iŋ toc dau sa, ma kêmwasiŋ dau ŋa gêŋ ŋayham-ŋayham. Tigeŋ kwahic dec iŋ oc êŋsahê ŋawapac ti ŋandê atu ô gêŋ ŋayham dinaŋ su. Tôm ŋasawa baliŋ lec iŋ sôm yom pi dau bocdec bu, ‘Aö gambo gatôm kwin, ma oc wambo ŋayham eŋ. Wataŋ daŋgibo gitôm awhê sawa daŋ dom.’ 8 Tu dinaŋ-ŋga, yêc bêc tigeŋ ŋalôm, ŋawapac daêsam oc nem iŋ ahuc. Iŋ ndê lau oc sêpônda gêŋ daneŋ-ŋga, daêsam oc sêmbac ndu ma daêsam oc sêtaŋ daŋgibo, ma Pômdau Anötö oc kêŋ ya neŋ iŋ su. Anötö iŋ Ŋaclai Ŋadau, ma iŋ oc êmatôc iŋ, ma kêŋ ŋawapac hoŋ dinaŋ têŋ iŋ.

9 “Ma kiŋ nom-ŋga naŋ sêkôm mêtê sac sêwhiŋ iŋ, ma sêpo dau sa ŋa iŋ ndê gêŋ ŋayham-ŋayham, naŋ oc sêlic yawasu atu naŋ sa akêŋ iŋ. Ma ŋac oc sêtaŋ atu pi iŋ. 10 Ŋandê naŋ iŋ hôc, naŋ oc kôm ŋac sêtöc dau atu, ma ŋac oc sêlhac ahê ma sêtaŋ bocdec bu, ‘Oyaê, Oyaê! O malac atu Babilon. Muŋ-ŋga am malac ti ŋaclai atu! Tigeŋ acgatu ŋasawa tigeŋ lec am tisac, ma gacgeŋ giŋam su!’

11 “Ma lau sêtidulu gêŋ-ŋga bocdinaŋ. Ŋac hoŋ oc sêtaŋ atu tu iŋ-ŋga. Ŋahu bu iŋ giŋga su, ma lau mba bu sênemlhi ŋac si wapa tiyham. 12 Muŋ-ŋga lau Babilon-ŋga semlhi ŋac si gêŋ kaiŋ gitôm gol, silba, ma †hoc ŋayham-ŋayham, pearl, ma po ŋawasi ti ŋadalô ŋayham-ŋayham. Ma semlhi a ŋayham tidau-tidau, ma gêŋ daêsam naŋ lau sêmasaŋ ŋa a ŋayham-ŋayham, ma ŋa elepan ŋapo ti ain, brons, ma hoc ŋawasi. 13 M a semlhi gêŋ naŋ dakêŋ sip gêŋ daneŋ-ŋga gitôm msê, ma semlhi a ŋakwi ti gêŋ ŋamalu ŋayham ŋaôli atu-tu, wain, olib ŋakwi, bolom ma plawa. Ma semlhi makao, domba, hosi, ma kaleta. Ma semlhi lau ŋatô tu bu sêti ŋac si lau akiŋ ŋambwa-ŋga.

14 “B ocdinaŋ lau wapa-ŋga dinaŋ oc sêsôm, ‘Gêŋ ŋayham-ŋayham hoŋ naŋ am tac whiŋ, naŋ kwahic dec giŋga su. Am nem mone ti ŋawasi hoŋ pacndê sambuc.’ 15 Lau naŋ sêtidulu gêŋ dau ma sêtap mone daêsam sa yêc Babilon, naŋ oc sêlhac ahê ti sêtöc dau atu, ma sêhu daŋgibo atu asê ti sêtaŋ. 16 M a ŋac oc sêmbwêc, ‘Oyaê, Oyaê, malac atu! Ŋamata-ŋga am nem lau sêsôc ŋakwê ŋayham gitôm kiŋ si. Ma g ol ti pearl ma hoc ŋayham-ŋayham daêsam ti nem gôlôŋ atu. 17 Tigeŋ acgatu ŋasawa tigeŋ ma gêŋ ŋayham hoŋ dinaŋ siŋga su.’

“Ma lau naŋ sem gôliŋ waŋ atu gwêc-ŋga, ma lau naŋ sêkôm gweleŋ sêmbo waŋ, ma lau naŋ sêpi waŋ sêsôc sêsa tu sêtap awa saŋga, naŋ hoŋ oc sêlhac ahê ma tahê. 18 Têŋ ndoc sêlic yawasu atu naŋ pi akêŋ malac dau, naŋ ŋac oc sêsôm, ‘Malac daŋ hôc gêlêc malac atu dinaŋ su dom. Yomandô!’ 19 Ŋac si ŋalôm oc ŋawapac atu e sêkêŋ kop pi ŋac ŋagôlôŋ. Ma ŋac oc sêtaŋ atu ti sêmbwêc bocdec bu, ‘Oyaê, Oyaê, malac atu! Ŋamata-ŋga iŋ malac ti lêlôm. Ma waŋ ŋadau hoŋ naŋ sêkôc wapa sêsôc sêsa ŋapaŋ, naŋ sêtap mone atu sa yêc iŋ. Magoc acgatu ŋasawa tigeŋ lec ma iŋ giŋga su.’ ”

20 Ma aö gaŋgô awha daŋ sôm yom bocdec bu, “Mac lau undambê-ŋga hoŋ atac ŋayham atu! Anötö ndê lau †aposel, ti lau propet, ma lau dabuŋ ŋatô, mac hoŋ atisambuc! Kwahic dec Anötö kêŋ ŋagêyô têŋ malac atu Babilon, ô mêtê sac naŋ Babilon kôm têŋ mac.”

21 Têŋ dinaŋ aŋela ŋaŋga daŋ hôc hoc atu daŋ sa, goc tuc sip gwêc gi, ma sôm, “Ŋalêŋ tigeŋ Anötö oc tôc iŋ ndê ŋaclai asê ma seŋ malac atu Babilon su. 22 Lau daŋ oc sêmbo malac dau ŋalôm tiyham dom. Oc tôm dom bu daŋgô lau wê-ŋga sêyu gasuc me dahuc ma sêndic hap tiyham. Ma lau naŋ sêkôm gweleŋ tidau-tidau me lau naŋ sêmasaŋ bolom, naŋ si daŋ oc sêmbo tiyham dom. 23 Lam daŋ oc ŋawê sa dom, ma lauwhê ti ŋgac oc sênem dau tiyham dom. Muŋ-ŋga lau Babilon-ŋga naŋ sêtidulu gêŋ, naŋ sêti lau tiwaê nom-ŋga. Ma Babilon ndê mêtê sac gic wasu lau hoŋ e ŋac si gauc kêŋsôŋ ma wê ŋac sêsa seŋ sac-ŋga. 24 Ma yêc malac dau, lau sêkêc Anötö ndê lau propet ti ndê

lau dabuŋ si dac siŋ, tôm ŋac sic Anötö ndê lau ŋatô ndu yêc nom ŋagameŋ hoŋ.”

19

Lau undambê-ŋga sêmpiŋ Anötö

1 Têŋ dinaŋ aö gaŋgô ŋ akêcsia atu yêc undambê g itôm lau daêsam sêmbwêc bocdec, “Haleluya! Tampiŋ yac neŋ Anötö, bu iŋ ndê ŋaclai ti waê ma ŋawasi atu, ma mwasiŋ nem lau si-ŋga yêc iŋ tawasê. 2 Tampiŋ iŋ, bu iŋ kêmatôc lau ŋalêŋ gitêŋ ma ti yom ŋandô. Bu malac atu Babilon iŋ gitôm awhê mockaiŋ-ŋga daŋ, ma iŋ ndê mêtê sac tidau-tidau kôm gameŋ nom-ŋga hoŋ sêtisac. Ma kwahic dec Anötö kêmatôc malac dau ma kêŋ ŋagêyô atu ô iŋ ndê lau akiŋ si dac.” 3 M a ŋac hoŋ sêmbwêc tiyham ma sêsôm, “Haleluya! Yawasu atu oc pi akêŋ Babilon ŋapaŋ.” 4 Ma lau bata 24 ti aŋela atu hale sêpôŋ haduc ma sêmpiŋ Anötö naŋ ndöc ndê pôŋ atu. Ma sêmbwêc bocdec, “Yomandô! Haleluya!”

5 Têŋ dinaŋ aö gaŋgô awha daŋ s a akêŋ pôŋ atu, naŋ sôm, “O Anötö ndê lau akiŋ! Mac lau hoŋ naŋ atoc iŋ sa ma asôc iŋ ŋapu, mac lau tiwaê ma lau waêmba hoŋ ampiŋ yac neŋ Anötö!” 6 Ma aö gaŋgô awha daêsam sêmbwêc yom tiyham. Ŋakêcsia dau gitôm bu hêc atu, ma gitôm wapap gic. Ma sêsôm, “Haleluya! Yac neŋ Pômdau, Anötö Ŋaclai ŋadau, gêm gôliŋ gêŋ hoŋ. 7 Datoc iŋ ndê waê sa ti atac ŋayham atu! Bu ndoc meŋ sa bu Anötö ndê Domba nem iŋ ndê awhê.* Awhê dau kêmasaŋ dau su, 8 ma Anötö kêŋ ŋakwê ŋayham ma ti ŋawasi atu têŋ iŋ bu sôc.” Ŋakwê ŋayham dinaŋ gêm dôhôŋ mêtê gitêŋ hoŋ naŋ Anötö ndê lau dabuŋ sêkôm.

9 Goc aŋela dinaŋ sôm têŋ aö, “To yom dindec, ‘Atac ŋayham mac lau hoŋ naŋ Anötö kêgalêm mac sa bu aneŋ Domba ndê mwasiŋ nem awhê-ŋga.’ ” Ma iŋ gic têku yom ma sôm, “Yom dindec iŋ Anötö ndê yom ŋandô.” 10 Aö gaŋgô yom dinaŋ su, goc gahu dauŋ gayêc iŋ gahi-ŋga bu wampiŋ iŋ. Magoc iŋ kalhac aö ahuc ma sôm, “Mba! Kôm bocdinaŋ dom! Bu aö ŋgac akiŋ ŋambwa, gitôm am, ma gitôm am nem asidôwai hoŋ naŋ sêsap yom ŋandô pi Yisu dôŋ. Pôŋ hamduc têŋ Anötö ma nem akiŋ iŋ tigeŋ! Bu yom ŋandô naŋ lau sêhoc asê pi Yisu, naŋ ti lau propet si yom, naŋ ŋahu andô.”

Siŋ atu têŋ bêc ŋambu-ŋga

11 Têŋ dinaŋ aö galic undambê kac sa, ma hosi sêsêp daŋ kalhac aö aŋôŋ-ŋga. Ma ŋgac naŋ ndöc hosi dau ŋahô, naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê bu “Ŋgac sôm yom ŋandô ti kôm ndê yom ŋandô sa-ŋga.” Iŋ kêmatôc yom ma gic siŋ têŋ lau ŋalêŋ gitêŋ. 12 Iŋ tandô gitôm ya ŋawê, ma sanem kiŋ-ŋga daêsam sac iŋ ŋagôlôŋ. Ma ŋaê naŋ Anötö to pi iŋ, naŋ ŋamalac daŋ sêŋyalê dom. Iŋ tigeŋ kêyalê. 13 Aö galic ŋakwê baliŋ naŋ iŋ sôc, naŋ dac hi ahuc.† Sêsam iŋ ndê ŋaê bu, “Anötö ndê Yom.” 14 Ma lau siŋ-ŋga undambê-ŋga sêndöc hosi sêsêp, sêsôc ŋakwê sêsêp ŋawasi ŋayham, ma sêŋkuc iŋ. 15 Aö galic bieŋ ŋamata sa yêc iŋ ndê whasuŋ bu ndic lau sac nom-ŋga, ma iŋ kôc tôc kiŋ-ŋga ti ŋaclai atu bu êŋgwiniŋ ŋac ma ku ŋac dulu. Anötö Ŋaclai Ŋadau iŋ tac ŋandê atu pi lau nom-ŋga, ma ŋgac dinaŋ oc kwê ŋac dôŋ, gitôm lau sêkwê wain ŋandô dôŋ e ŋakwi sa. 16 Ma aö galic bu sêto ŋaê daŋ pi iŋ ndê ŋakwê, ma pi iŋ apuhu bocdec bu, “Kiŋ hoŋ si Kiŋ, ma pômdau hoŋ si Pômdau.”

17 Têŋ dinaŋ aö galic aŋela daŋ kalhac ac ŋahô. Ma iŋ mbwêc awha atu têŋ mbac hoŋ naŋ sêhu sêmbo lôlôc bocdec bu, “Akac daôm sa ameŋ, bu aneŋ mwasiŋ atu naŋ Anötö kêmasaŋ. 18 Ameŋ ma aneŋ lau sac nom-ŋga si ŋamsôm. Kiŋ ti lau bata siŋ-ŋga ma lau atu-tu, ma lau siŋ-ŋga ti ŋac si hosi, lau akiŋ ti lau naŋ sêmbo ŋambwa, ma lau tiwaê ma lau waêmba, lau hoŋ dinaŋ mac ameŋ aneŋ ŋac si ŋamsôm.”

19 Ma aö galic gêŋ sac ŋamata-ŋga, ma kiŋ nom-ŋga, ma ŋac si lau siŋ-ŋga hoŋ sêkac dau sa bu sêndic siŋ têŋ iŋ naŋ ndöc hosi sêsêp ŋahô ti iŋ ndê lau. 20 Magoc sêkôc gêŋ sac dau dôŋ, ma propet tasaŋ whiŋ. Propet tasaŋ dinaŋ, iŋ gêŋ sac tilu-ŋga naŋ kôm gêŋ dalô atu-tu gêm gêŋ sac ŋamata-ŋga aŋgô.

* **19:7:** Awhê naŋ Domba oc nem, naŋ gêm dôhôŋ lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ sêti iŋ ndê gôlôwac dabuŋ.

† **19:13:** Lau ŋatô gauc gêm bu dac dinaŋ iŋ ndê ŋacyo si dac - alic Rev 14:14-20; ma Ais 63:1-3. Ma ŋatô gauc gêm bu Yisu dau ndê dac, naŋ iŋ ndê ŋacyo sêkêc siŋ.

Iŋ kôm gêŋ dalô dinaŋ ma kêsau lau naŋ gêŋ sac ndê ŋadalô kalhac ŋac si sêcbala ma sêpôŋ haduc têŋ iŋ ndê ŋagatu. Têŋ ndoc sêlô gêŋ sac lu dinaŋ dôŋ, naŋ ŋac sic iŋlu ndu dom. Sêmbo tali, ma sêmbaliŋ iŋlu sêsip sê atu ya-ŋga, naŋ gêŋ ŋandê solpa golom ŋapaŋ. 21 M a bieŋ ŋamata sa akêŋ ŋgac naŋ ndöc hosi ŋahô whasuŋ, ma gic iŋlu si lau hoŋ ndu. Ma mbac hoŋ sêhu sêsip ma seŋ ŋac si ŋamsôm. Seŋ ma seŋ ma seŋ, e sêlic ŋa tandô.

20

Yala 1,000

1 Ma aö galic aŋela daŋ sip akêŋ undambê meŋ. Iŋ aŋela naŋ kôc ki bu yob suŋ baliŋ sac ŋagatam. Ma iŋ kôc sen gapocwalô-ŋga atu daŋ yêc iŋ amba. 2-3 Iŋ sip nom gi ma kôc akô dôŋ, mboc akwa naŋ dasam bu ŋgac yeyec me Sadaŋ. Iŋ kôc iŋ ma sô iŋ dôŋ ŋa sen dinaŋ, goc kêbaliŋ iŋ sip suŋ baliŋ gi. Ma iŋ kêlahi gatam ahuc ma sap dôŋ. Sadaŋ oc ndöc gapocwalô dinaŋ gitôm yala 1,000. Bocdinaŋ oc tôm dom bu iŋ sa ndi bu êŋsau lau nom-ŋga tiyham e yala 1,000 dinaŋ pacndê su. Ma tiŋambu Anötö oc êŋgapwêc iŋ su ma iŋ oc sa awê meŋ ma mbo ŋasawa apê.

4 Aö taŋhê undambê tiyham, ma galic lau naŋ Anötö kêŋ ŋaclai têŋ ŋac bu sêmatôc lau, naŋ sêndöc si pôŋ atu. Ma aö galic lau ŋatô. Muŋ-ŋga lau dinaŋ sêlhac ŋaŋga ma sêpuc Anötö ndê yom dôŋ, ma sêhoc yom asê pi Yisu. Ŋac sêpôŋ haduc têŋ gêŋ sac ma têŋ iŋ ndê ŋagatu dom, ma sêkôc iŋ ndê ŋadalô pi ŋac si sêcbala me amba dom. Ma tu dinaŋ-ŋga lau ŋatô sêkêŋ kisa ŋac ma sêtim ŋac si ŋagôlôŋ kic. Magoc kwahic dec Anötö uŋ ŋac sa sêmbo tali tiyham, bu sênem g ôliŋ sêwhiŋ Yisu gitôm yala 1,000. 5 Dinaŋ ti têm lau ŋamata-ŋga sêtisa-ŋga. Lau ŋatô naŋ sêmbac ndu su, naŋ oc sêtisa dom e yala 1,000 dinaŋ pacndê. 6 Lau naŋ sêtisa têŋ têm ŋamata-ŋga dinaŋ, ŋac lau dabuŋ ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ atu sa. Ŋac oc sêti lau dabuŋsiga bu sêlhac Anötö lu Yisu aŋgô-ŋga, ma ŋac oc sênem gôliŋ sêwhiŋ iŋ gitôm yala 1,000. Ma ŋac oc sêmbo ŋayham têŋ bêc Anötö êmatôc lau, bêc naŋ lau sêmbac ndu tidim tilu-ŋga.

Sadaŋ ndê têm pacndê

7 Tiŋambu, têŋ yala 1,000 dinaŋ pacndê su goc Anötö oc êŋgapwêc Sadaŋ su yêc gapocwalô. 8 Ma iŋ oc sa ndi bu êŋsau lau naŋ sêmbo nom ŋagameŋ hoŋ, ma ndic ŋac sa bu sêndic siŋ têŋ Anötö ndê lau. Sadaŋ oc ndic lau daêsam andô sa, nditôm gaŋgac gwêc-ŋga, oc dasê sa nditôm dom. Anötö ndê ŋacyo dinaŋ sêtôm Gog ma Magog.* 9 Aö galic ŋac sêti akêŋ gameŋ hoŋ ma sêŋsêlêŋ tawahô sa e sêhôc asê gameŋ naŋ Anötö ndê lau sêndöc. Gameŋ dinaŋ malac atu naŋ Anötö tac whiŋ. Ma sêŋgihi Anötö ndê lau ahuc bu sêndic ŋac, magoc Anötö kêŋ ya sip akêŋ undambê meŋ gêŋ ŋac hoŋ su. 10 Ma têŋ dinaŋ iŋ kêŋ ŋagêyô atu têŋ Sadaŋ naŋ kêsau ŋac. Iŋ kêbaliŋ iŋ sip sê atu ya ti gêŋ ŋandê solpa-ŋga, naŋ muŋ-ŋga sêmbaliŋ gêŋ sac lu propet tasaŋ sêsip si su. Yêc gameŋ dindê ŋac oc sêŋsahê ŋandê atu andô ŋapaŋ têŋ acsalô ma têŋ ôbwêc, oc pacndê dom.

Anötö oc êmatôc lau batê

11 Dinaŋ su, goc aö galic pôŋ sêsêp atu, ma Pômdau dau ndöc ŋahô. Ma umboŋ ma nom giŋga su yêc iŋ aŋgô-ŋga, ma pacndê sambuc. 12 Goc aö galic lau batê hoŋ naŋ sêtisa tiyham. Lau tiwaê, ma lau waêmba sêwhiŋ, hoŋ sêtisa s êmbo tali tiyham, ma sêlhac Anötö ndê pôŋ atu ŋa-ndö-ŋga. Muŋ-ŋga, têŋ ndoc lau dinaŋ sêmbo tali, naŋ yom pi ŋac si mêtê, ma gêŋ hoŋ naŋ sêkôm, naŋ sêto sip buku yêc undambê. Ma kwahic dec Anötö kac buku hoŋ dinaŋ sa, ma Buku Taŋli-ŋga whiŋ, bu êmatôc ŋac hoŋ êŋkuc mêtê bocke naŋ sêkôm têŋ têm sêmbo tali. 13 Lau hoŋ naŋ sêmbac ndu sêsip gwêc si, naŋ sêtisa yêc gwêc ŋalôm. Ma lau batê sêsa akêŋ gameŋ bocke naŋ sêmbac ndu sêyêc naŋ. Ma Anötö kêmatôc ŋac hoŋ tôm gi, kêkuc gêŋ bocke naŋ ŋac sêkôm su. 14 Pacndê su, goc iŋ kêbaliŋ iŋ ndê ŋacyo lu naŋ sêsam bu, “Ŋaclai Dambac Ndu-ŋga” ma “Ŋaclai Lambwam-ŋga,” naŋ sêsip sê atu ya-ŋga ŋalôm si. Ya atu dinaŋ ti gameŋ bu lau

* **20:8:** Gog ma Magog - ŋaê lu dinaŋ hêganôŋ lau hoŋ naŋ daŋgapêc têŋ Anötö ma sêkêŋ kisa têŋ iŋ ndê lau. Alic yom ŋatô yêc Ese 38-39.

sac sêmbac ndu tidim tilu-ŋga. 15 Ma lau
hoŋ naŋ si ŋaê yêc Buku Taŋli-ŋga dom, naŋ
Anötö kêbaliŋ ŋac sêsip ya atu sêwhiŋ.

21

Malac Jerusalem Wakuc

1 Têŋ ndoc dinaŋ aö galic undambê
wakuc, ma nom w akuc, bu nom ti gwêc
ŋamata-ŋga ma undambê ŋamata-ŋga siŋga
su. 2 Ma aö galic malac dabuŋ Jerusalem
wakuc, naŋ Anötö kêŋ sip akêŋ undambê
meŋ. Iŋ kêgôlôŋ malac wakuc dau ŋa gôlôŋ
ŋayham kêlêc, gitôm sêŋgôlôŋ awhê daŋ tu
bu nem ŋgac-ŋga. 3 Ma aö gaŋgô awha atu
daŋ sa akêŋ pôŋ atu meŋ, naŋ sôm, "Kwahic
dec Anötö ma iŋ ndê lau oc sêmbo sêwhiŋ
dau. Iŋ dau oc ndöc whiŋ ŋac ti ŋac si Anötö,
ma ŋac sêti iŋ ndê lau. 4 Ŋawapac têm akwa-
ŋga hoŋ pacndê su. Anötö oc puŋ tasulu
su yêc iŋ ndê lau tandô. Ma ŋac oc sêmbac
ndu me sêhôc ŋandê tiyham dom, ma ŋac oc
tasulu sa me sêtaŋ daŋgibo tiyham dom."
5 Ma iŋ naŋ ndöc pôŋ atu, naŋ sôm têŋ
aö, "Kwahic dec aö oc wamasaŋ gêŋ hoŋ
tiwakuc. Am to yom naŋ aö wasôm têŋ
am, bu aneŋ yom iŋ yom ŋandô, ma am
to sip bapia bu lau sêsam ma sêkêŋ whiŋ."
6 Goc iŋ sôm têŋ aö, "Aö gac hu gêŋ hoŋ,
ma wandic dabiŋ gêŋ hoŋ. Aêc, aö gati
ŋamata gêŋ hoŋ, ma aö gati ŋambu gêŋ hoŋ.
Ma kwahic dec gêŋ hoŋ ŋandô sa su. Lau
hoŋ naŋ bu yô ŋac, naŋ wakêŋ bu têŋ ŋac
sênôm yêc Bubata Taŋli-ŋga. Aö wakêŋ bu
dau têŋ ŋac ŋambwa. 7 Lau hoŋ naŋ sêlhac
ŋaŋga ma sêku sac dulu, naŋ oc sêwêkaiŋ
gêŋ wakuc hoŋ dindec. Aö wati ŋac si
Anötö, ma ŋac oc sêti aneŋ balêkoc awhê
ma ŋgac. 8 Tigeŋ lau naŋ sêtöc dau ma sêsêc
si sêkeŋ whiŋ Yisu ahuc, ma lau naŋ sêkeŋ
whiŋ dom, lau naŋ sêkôm mêtê sac ti mêtê
mockaiŋ-ŋga, ŋac naŋ sic ŋamalac ndu, lau
m bectoma, lau naŋ sem akiŋ gwam, ma
lau naŋ sêkôm tasaŋ, lau kaiŋ dinaŋ hoŋ
oc sêwêkaiŋ gameŋ ya-ŋga, naŋ ya sa ŋapaŋ,
ma gêŋ ŋandê solpa oc tuŋ ŋac. Gêŋ dinaŋ ti
ŋac si sêmbac ndu tilu-ŋga."
9 Aö gaŋgô yom dinaŋ su, goc aŋela daŋ
têŋ aö meŋ. Iŋ aŋela 7 naŋ sêkôc sùc ŋawapac
ŋambu-ŋga-ŋga, naŋ si daŋ. Ma iŋ sôm têŋ aö
bu, "Mweŋ, ma lic! Aö watôc têŋ am, awhê
naŋ Anötö ndê Domba oc nem." 10 Goc
Ŋalau kôm aö gatuŋ kaiŋ daŋ sa, ma aŋela
dau kôc aö sa ma kêŋ aö galhac lôc atu
daŋ ŋahô. Ma malac dabuŋ Jerusalem, naŋ
Anötö kêŋ sip akêŋ undambê meŋ, naŋ iŋ
tôc têŋ aö. 11 Anötö ndê ŋawasi gêm malac
dau ahuc. Ma malac dau ŋawasi sa gitôm
hoc ŋayham jaspa ma ŋawa gitôm glas. 12 Aö
galic tuŋ baliŋ daŋ kêgihi malac dau, ma
gatam 12, ma aŋela 12 naŋ sêyob gatam. Ma
yêc gatam 12 aö galic ŋaê 12. Lau Israel-ŋga
si gôlôwac toŋ 12 si ŋaê dinaŋ. 13 G atam tö
sêyêc tuŋ têŋ ac pi-ŋga, gatam tö têŋ ac sip-
ŋga, gatam tö yêc ŋamakê daŋga, ma gatam
tö yêc daŋga. 14 Tuŋ dau sêkwê sac hoc atu
12 ŋahô. Ma aö galic Anötö ndê Domba ndê
lau aposel 12 si ŋaê sêyêc hoc 12 dinaŋ.
15 Aŋela naŋ sôm yom dau têŋ aö, naŋ kôc
gêŋ danem dôhôŋ gêŋ-ŋga daŋ naŋ sêmasaŋ
ŋa gol, bu nem dôhôŋ malac, ma tuŋ ti
gatam. 16 Iŋ gêm dôhôŋ malac, ma tap sa bu
malac ŋa-baliŋ-ŋga gitôm dôŋ 12,000, ma gic
pôc-ŋga gitôm dôŋ 12,000, ma pi lôlôc-ŋga
gitôm dôŋ 12,000.* 17 Ma iŋ gêm dôhôŋ tuŋ
dau ŋadandi, naŋ gitôm dôŋ 144.† Iŋ kêkuc
dôhôŋ naŋ ŋamalac sênem dôhôŋ gêŋ-ŋga,
ma gêm dôhôŋ malac dau. 18 Tuŋ dinaŋ,
sêmasaŋ ŋa hoc ŋawasi jaspa. Ma malac dau
sêmasaŋ ŋa gol ŋawasi atu ma ŋawa gitôm
glas. 19-20 Ma hoc atu-tu 12 naŋ tuŋ sac
ŋahô, naŋ sêŋgôlôŋ ŋa †hoc ŋayham-ŋayham.
Sêŋgôlôŋ hoc ŋamata-ŋga ŋa hoc ŋayham naŋ
sêsam bu jaspa, ma hoc tilu-ŋga sêŋgôlôŋ ŋa
sapaya, ma hoc titö-ŋga e têŋ hoc a tu ti-
12-ŋga, naŋ sêŋgôlôŋ ŋa aget, emerel, oniks,
kanelian, krisolait, beril, topas, krisopras,
yasint, ma ametis. 21 Ma gatam 12 dinaŋ
sêmasaŋ ŋa gêŋ ŋawasi gwêc-ŋga 12 naŋ
sêsam bu pearl. Ma seŋ atu naŋ gic malac
dau kôc, naŋ sêmasaŋ ŋa gol ŋawasi atu, ma
ŋawa gitôm glas.
22 Aö taŋhê malac, ma galic bu Anötö
ndê lôm dabuŋ daŋ kalhac dom. Ŋahu
bu Pômdau Anötö Ŋaclai Ŋadau, lu iŋ ndê
Domba sêndöc malac dau ŋalôm, ma lau
malac-ŋga sêpônda lôm dabuŋ daŋ tu bu

* **21:16:** Dôŋ dinaŋ sêsam bu 'Stedia,' ma stedia 12,000 dinaŋ gitôm 2,200 kilometa. † **21:17:** Dôŋ dinaŋ sêsam bu 'Kyubit,' ma kyubit 144 gitôm 65 mita.

sênem akiŋ Anötö-ŋga dom. 23 Ma ac ti
ayô mba, ŋahu bu Anötö dau ndê ŋawasi
pô malac, ma iŋ ndê Domba ndê ŋawê ti
lam malac-ŋga. 24 Lau akêŋ gameŋ hoŋ oc
sêŋsêlêŋ sêmbo ŋawê atu naŋ sa akêŋ malac
dau. Ma kiŋ nom-ŋga oc sêsôc malac dau
sêndi ti ŋac si waê ti ŋawasi tôhôŋ. 25 Ôbwêc
ti ŋ asec pacndê sambuc, ma tu dinaŋ-ŋga
oc sêsêc gatam ahuc dom. 26 Gêŋ ŋawasi ma
gêŋ tiwaê akêŋ nom ŋagameŋ sambob, naŋ
Anötö oc kôc sa sôc malac dau ndi. 27 Magoc
gêŋ ŋadômbwi daŋ oc sôc ndi dom. Lau naŋ
sêkôm mêtê sac ma lau tasaŋ daŋ oc sêsôc
sêndi dom. Lau naŋ si ŋaê yêc Anötö ndê
Domba ndê Buku Taŋli-ŋga, naŋ tawasê oc
sêsôc sêndi.

22

Bu Taŋli-ŋga

1 Goc aŋela dinaŋ tôc Bu Taŋli-ŋga têŋ aö,
naŋ ŋawa gitôm glas. Bu dau hêc sa yêc
Anötö ma Domba si pôŋ atu, 2 ma k eseleŋ
kêkuc seŋ atu naŋ gic malac dau kôc. Ma
A Taŋli-ŋga kalhac bu dau ŋamakê daŋga
lu-lu, ma gêm ŋandô tôm ayô hoŋ. Ma lau
nom-ŋga hoŋ naŋ sêndöc malac Jerusalem
wakuc, naŋ oc gêmbac kôm ŋac dom, bu
A Taŋli-ŋga dau ŋalauŋ oc kôm ŋac ŋamlic
ŋayham ŋapaŋ. 3 Têŋ têm ŋamata-ŋga Anötö
pucbo nom tu ŋamalac si sac-ŋga, tigeŋ têŋ
têm ŋambu-ŋga ŋawapac dau oc pacndê sam-
buc. Anötö lu Domba si pôŋ kiŋ-ŋga oc lhac
malac lôm, ma iŋ ndê lau oc sênem akiŋ iŋ
yêc dindê. 4 Ŋac oc sêlic iŋ aŋgô andô, ma
iŋ ndê ŋaê oc yêc ŋac si sêcbala. 5 Gameŋ
oc ŋasec sa tiyham dom, bu ôbwêc pacndê,
ma lau oc sêpônda lam ŋawê ti ac ŋawê dom.
Ŋahu bu Pômdau Anötö ndê ŋawê oc pô ŋac.
Ma lau dinaŋ oc sêmbo ti sênem gôliŋ sêtôm
kiŋ ŋapaŋ.

Pômdau Yisu oc mbu meŋ

6 Aö galic gêŋ hoŋ dinaŋ su, goc aŋela dau
sôm têŋ aö, “Yom hoŋ dindec iŋ yom ŋandô,
ma yom ŋayham tu lau hoŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga.
Pômdau Anötö naŋ kêŋ iŋ ndê Ŋalau puc lau
propet dôŋ, naŋ kwahic dec kêkiŋ iŋ ndê
aŋela bu tôc gêŋ hoŋ dindec asê têŋ iŋ ndê
lau akiŋ. Ma gêŋ dau kêpiŋ bu oc ŋandô sa.”

7 Ma Yisu sôm, “Aŋgô! Kêpiŋ su oc wambu
wameŋ. Asa naŋ kôc yom naŋ Anötö
hoc asê gwanaŋ yêc buku dindec, naŋ sa
ma daŋga wambu, naŋ oc tap Anötö ndê
mwasiŋ atu sa.”

8 Aö Jon gaŋgô ma galic gêŋ hoŋ naŋ gato
sip bapia dindec. Ma têŋ ndoc aŋela tôc gêŋ
hoŋ dau asê têŋ aö su, naŋ aö gahu dauŋ
gayêc iŋ gahi-ŋga bu wampiŋ iŋ. 9 Tigeŋ
iŋ sôm têŋ aö, “Kôm bocdinaŋ dom! Pôŋ
hamduc têŋ Anötö ma êmpiŋ iŋ tigeŋ! Aö
ŋgac akiŋ ŋambwa, gatôm am, ma gatôm
am nem asidôwai lau propet, ma gatôm lau
naŋ daŋga wambu yom hoŋ naŋ yêc buku
dindec.”

10 Goc iŋ sôm têŋ aö, “Ndoc meŋ kêpiŋ.
Bocdinaŋ yom naŋ Anötö hoc asê yêc buku
dindec naŋ, siŋ kwi dom, magoc kêŋ yêc
lhu bu lau sêsam. 11 Lau naŋ sêsap mêtê
sac ma mêtê ŋadômbwi dôŋ, naŋ oc sêkôm
sêmbo e Yisu mbu meŋ. Magoc lau naŋ
sêsa lêŋ gitêŋ ma lêŋ dabuŋ, naŋ sêsap si lêŋ
ŋayham dau dôŋ maŋ e Yisu mbu meŋ.”

12 Ma Yisu sôm, “Am ŋgô! Kêpiŋ su oc
wambu wameŋ, ma wakêŋ ŋagêyô ŋayham
me sac têŋ lau hoŋ êŋkuc mêtê naŋ ŋac
sêkôm. 13 Ŋamata-ŋga têŋ gêŋ hoŋ, ma têŋ
gêŋ hoŋ ŋambu-ŋga, aö dec gambo. Aêc,
aö gati ŋamata gêŋ hoŋ, ma gati ŋambu gêŋ
hoŋ. Aö gac hu gêŋ hoŋ, ma wandic bata
gêŋ hoŋ. 14 Mac lau naŋ ambo ahê mêtê
sac hoŋ, dec tôm mac aŋgwasiŋ nem ŋakwê
ŋawasi sa, naŋ oc atap Anötö ndê mwasiŋ
atu sa. Iŋ oc kêŋ mac aneŋ ŋandô yêc A
Taŋli-ŋga, ma mac oc asôc malac Jerusalem
wakuc ŋagatam andi. 15 Magoc lau sac
oc sêsôc sêndi dom. Lau mbectoma, lau
naŋ sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga, ŋac naŋ sic
ŋamalac ndu, ma lau naŋ sem akiŋ anötöi
gwam, ti lau naŋ sêkôm tasaŋ ma ŋac naŋ
atac whiŋ mêtê tasaŋ, lau hoŋ dinaŋ oc
gacgeŋ sêmbo awê gitôm giam pôm.

16 “Aö Yisu dec, kakiŋ aneŋ aŋela bu hoc
yom hoŋ dindec asê têŋ mac, bu andic
dulu têŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ. Aö
Dawid ndê Ŋahu, naŋ gambo gamuŋ iŋ, ma
Dawid ndê Wakuc bocdinaŋ. Ma aö gatôm
Têtênda, tata bêbêc-ŋga naŋ ŋawasi atu.”

17 Ŋalau Dabuŋ, lu awhê naŋ oc nem
Anötö ndê Domba, naŋ sêsôm bu, “Mweŋ!”

Ma am asa naŋ ŋgô yom dindec, naŋ sôm,
“Mweŋ!” Am asa naŋ bu yô am, naŋ
mweŋ, ma nôm Bu Taŋli-ŋga naŋ am oc kôc
sa ŋambwa, ŋaôli mba. 18 Tigeŋ aö wapuc
yom hoŋ naŋ Anötö hoc asê gwanaŋ yêc
buku dindec, naŋ dôŋ. Ŋamalac daŋ bu ndic
têku yom dindec ŋa iŋ dau ndê yom, dec
Anötö oc kêŋ ŋawapac hoŋ naŋ gato ŋayom
sip buku dindec, naŋ têŋ iŋ. 19 Ma ŋamalac
daŋ bu kôc yom ŋalhô daŋ su yêc yom naŋ
Anötö hoc asê gwanaŋ yêc buku dindec,
dec Anötö oc seŋ iŋ su bocdinaŋ, ma iŋ
oc so gêŋ ŋayham-ŋayham naŋ buku dindec
tôc asê. Iŋ oc wêkaiŋ ndê mala yêc malac
dabuŋ dom, ma neŋ ŋandô yêc A Taŋli-ŋga
dom.
20 Iŋ naŋ hoc yom ŋandô asê pi gêŋ hoŋ
dindec, naŋ sôm, “Yomandô! Kêpiŋ su aö oc
wambu waloc.”
Yomandô! Mweŋ Pômdau Yisu!
21 Pômdau Yisu ndê mwasiŋ ndi têŋ Anötö
ndê lau hoŋ. Yomandô!

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Matyu 1:1–2:12
2	Matyu 2:13–3:6
3	Matyu 3:7–4:11
4	Matyu 4:12-25
5	Matyu 5:1-26
6	Matyu 5:27-48
7	Matyu 6:1-24
8	Matyu 6:25–7:14
9	Matyu 7:15-29
10	Matyu 8:1-17
11	Matyu 8:18-34
12	Matyu 9:1-17
13	Matyu 9:18-38
14	Matyu 10:1-23
15	Matyu 10:24–11:6
16	Matyu 11:7-30
17	Matyu 12:1-21
18	Matyu 12:22-45
19	Matyu 12:46–13:23
20	Matyu 13:24-46
21	Matyu 13:47–14:12
22	Matyu 14:13-36
23	Matyu 15:1-28
24	Matyu 15:29–16:12
25	Matyu 16:13–17:9
26	Matyu 17:10-27
27	Matyu 18:1-22
28	Matyu 18:23–19:12
29	Matyu 19:13-30
30	Matyu 20:1-28
31	Matyu 20:29–21:22

February

March

date	Scripture
1	Matyu 21:23-46
2	Matyu 22:1-33
3	Matyu 22:34–23:12
4	Matyu 23:13-39
5	Matyu 24:1-28
6	Matyu 24:29-51
7	Matyu 25:1-30
8	Matyu 25:31–26:13
9	Matyu 26:14-46
10	Matyu 26:47-68
11	Matyu 26:69–27:14
12	Matyu 27:15-31
13	Matyu 27:32-66
14	Matyu 28:1-20
15	Mak 1:1-28
16	Mak 1:29–2:12
17	Mak 2:13–3:6
18	Mak 3:7-30
19	Mak 3:31–4:25
20	Mak 4:26–5:20
21	Mak 5:21-43
22	Mak 6:1-29
23	Mak 6:30-56
24	Mak 7:1-23
25	Mak 7:24–8:10
26	Mak 8:11–9:1
27	Mak 9:2-29
28	Mak 9:30–10:12

date	Scripture
1	Mak 10:13-31
2	Mak 10:32-52
3	Mak 11:1-26
4	Mak 11:27–12:17
5	Mak 12:18-37
6	Mak 12:38–13:13
7	Mak 13:14-37
8	Mak 14:1-21
9	Mak 14:22-52
10	Mak 14:53-72
11	Mak 15:1-47
12	Mak 16:1-20
13	Luk 1:1-25
14	Luk 1:26-56
15	Luk 1:57-80
16	Luk 2:1-35
17	Luk 2:36-52
18	Luk 3:1-22
19	Luk 3:23-38
20	Luk 4:1-30
21	Luk 4:31–5:11
22	Luk 5:12-28
23	Luk 5:29–6:11
24	Luk 6:12-38
25	Luk 6:39–7:10
26	Luk 7:11-35
27	Luk 7:36–8:3
28	Luk 8:4-21
29	Luk 8:22-39
30	Luk 8:40–9:6
31	Luk 9:7-27

date	Scripture
1	Luk 9:28-50
2	Luk 9:51–10:12
3	Luk 10:13-37
4	Luk 10:38–11:13
5	Luk 11:14-36
6	Luk 11:37–12:7
7	Luk 12:8-34
8	Luk 12:35-59
9	Luk 13:1-21
10	Luk 13:22–14:6
11	Luk 14:7-35
12	Luk 15:1-32
13	Luk 16:1-18
14	Luk 16:19–17:10
15	Luk 17:11-37
16	Luk 18:1-17
17	Luk 18:18-43
18	Luk 19:1-27
19	Luk 19:28-48
20	Luk 20:1-26
21	Luk 20:27-47
22	Luk 21:1-28
23	Luk 21:29–22:13
24	Luk 22:14-34
25	Luk 22:35-53
26	Luk 22:54–23:12
27	Luk 23:13-43
28	Luk 23:44–24:12
29	Luk 24:13-53
30	Jon 1:1-28

date	Scripture
1	Jon 1:29-51
2	Jon 2:1-25
3	Jon 3:1-21
4	Jon 3:22–4:3
5	Jon 4:4-42
6	Jon 4:43-54
7	Jon 5:1-23
8	Jon 5:24-47
9	Jon 6:1-21
10	Jon 6:22-40
11	Jon 6:41-71
12	Jon 7:1-29
13	Jon 7:30-52
14	Jon 7:53–8:20
15	Jon 8:21-30
16	Jon 8:31-59
17	Jon 9:1-41
18	Jon 10:1-21
19	Jon 10:22-42
20	Jon 11:1-53
21	Jon 11:54–12:19
22	Jon 12:20-50
23	Jon 13:1-30
24	Jon 13:31–14:14
25	Jon 14:15-31
26	Jon 15:1-27
27	Jon 16:1-33
28	Jon 17:1-26
29	Jon 18:1-24
30	Jon 18:25–19:22
31	Jon 19:23-42

date	Scripture
1	Jon 20:1-31
2	Jon 21:1-25
3	Aposel 1:1-26
4	Aposel 2:1-47
5	Aposel 3:1-26
6	Aposel 4:1-37
7	Aposel 5:1-42
8	Aposel 6:1-15
9	Aposel 7:1-29
10	Aposel 7:30-50
11	Aposel 7:51–8:13
12	Aposel 8:14-40
13	Aposel 9:1-25
14	Aposel 9:26-43
15	Aposel 10:1-33
16	Aposel 10:34-48
17	Aposel 11:1-30
18	Aposel 12:1-23
19	Aposel 12:24–13:12
20	Aposel 13:13-41
21	Aposel 13:42–14:7
22	Aposel 14:8-28
23	Aposel 15:1-35
24	Aposel 15:36–16:15
25	Aposel 16:16-40
26	Aposel 17:1-34
27	Aposel 18:1-21
28	Aposel 18:22–19:12
29	Aposel 19:13-41
30	Aposel 20:1-38

date	Scripture
1	Aposel 21:1-16
2	Aposel 21:17-36
3	Aposel 21:37–22:16
4	Aposel 22:17–23:10
5	Aposel 23:11-35
6	Aposel 24:1-27
7	Aposel 25:1-27
8	Aposel 26:1-32
9	Aposel 27:1-20
10	Aposel 27:21-44
11	Aposel 28:1-31
12	Rom 1:1-17
13	Rom 1:18-32
14	Rom 2:1-24
15	Rom 2:25–3:8
16	Rom 3:9-31
17	Rom 4:1-12
18	Rom 4:13–5:5
19	Rom 5:6-21
20	Rom 6:1-23
21	Rom 7:1-14
22	Rom 7:15–8:6
23	Rom 8:7-21
24	Rom 8:22-39
25	Rom 9:1-21
26	Rom 9:22–10:13
27	Rom 10:14–11:12
28	Rom 11:13-36
29	Rom 12:1-21
30	Rom 13:1-14
31	Rom 14:1-23

date	Scripture
1	Rom 15:1-21
2	Rom 15:22–16:7
3	Rom 16:8-27
4	1 Korin 1:1-17
5	1 Korin 1:18–2:5
6	1 Korin 2:6–3:4
7	1 Korin 3:5-23
8	1 Korin 4:1-21
9	1 Korin 5:1-13
10	1 Korin 6:1-20
11	1 Korin 7:1-24
12	1 Korin 7:25-40
13	1 Korin 8:1-13
14	1 Korin 9:1-18
15	1 Korin 9:19–10:13
16	1 Korin 10:14–11:1
17	1 Korin 11:2-16
18	1 Korin 11:17-34
19	1 Korin 12:1-26
20	1 Korin 12:27–13:13
21	1 Korin 14:1-17
22	1 Korin 14:18-40
23	1 Korin 15:1-28
24	1 Korin 15:29-58
25	1 Korin 16:1-24
26	2 Korin 1:1-11
27	2 Korin 1:12–2:11
28	2 Korin 2:12-17
29	2 Korin 3:1-18
30	2 Korin 4:1-12
31	2 Korin 4:13–5:10

date	Scripture
1	2 Korin 5:11-21
2	2 Korin 6:1-13
3	2 Korin 6:14–7:7
4	2 Korin 7:8-16
5	2 Korin 8:1-15
6	2 Korin 8:16-24
7	2 Korin 9:1-15
8	2 Korin 10:1-18
9	2 Korin 11:1-15
10	2 Korin 11:16-33
11	2 Korin 12:1-10
12	2 Korin 12:11-21
13	2 Korin 13:1-14
14	Galasia 1:1-24
15	Galasia 2:1-16
16	Galasia 2:17–3:9
17	Galasia 3:10-22
18	Galasia 3:23–4:20
19	Galasia 4:21–5:12
20	Galasia 5:13-26
21	Galasia 6:1-18
22	Epesas 1:1-23
23	Epesas 2:1-22
24	Epesas 3:1-21
25	Epesas 4:1-16
26	Epesas 4:17–5:2
27	Epesas 5:3-33
28	Epesas 6:1-24
29	Pilipai 1:1-26
30	Pilipai 1:27–2:18

date	Scripture
1	Pilipai 2:19–3:6
2	Pilipai 3:7–4:1
3	Pilipai 4:2-23
4	Kolosi 1:1-20
5	Kolosi 1:21–2:7
6	Kolosi 2:8-23
7	Kolosi 3:1-17
8	Kolosi 3:18–4:18
9	1 Tesalonika 1:1–2:9
10	1 Tesalonika 2:10–3:13
11	1 Tesalonika 4:1–5:3
12	1 Tesalonika 5:4-28
13	2 Tesalonika 1:1-12
14	2 Tesalonika 2:1-17
15	2 Tesalonika 3:1-18
16	1 Timoti 1:1-20
17	1 Timoti 2:1-15
18	1 Timoti 3:1-16
19	1 Timoti 4:1-16
20	1 Timoti 5:1-25
21	1 Timoti 6:1-21
22	2 Timoti 1:1-18
23	2 Timoti 2:1-21
24	2 Timoti 2:22–3:17
25	2 Timoti 4:1-22
26	Taitus 1:1-16
27	Taitus 2:1-14
28	Taitus 2:15–3:15
29	Pilemon 1:1-25
30	Hibru 1:1-14
31	Hibru 2:1-18

date	Scripture
1	Hibru 3:1-19
2	Hibru 4:1-13
3	Hibru 4:14–5:14
4	Hibru 6:1-20
5	Hibru 7:1-19
6	Hibru 7:20-28
7	Hibru 8:1-13
8	Hibru 9:1-10
9	Hibru 9:11-28
10	Hibru 10:1-18
11	Hibru 10:19-39
12	Hibru 11:1-16
13	Hibru 11:17-31
14	Hibru 11:32–12:13
15	Hibru 12:14-29
16	Hibru 13:1-25
17	Jems 1:1-18
18	Jems 1:19–2:17
19	Jems 2:18–3:18
20	Jems 4:1-17
21	Jems 5:1-20
22	1 Pita 1:1-12
23	1 Pita 1:13–2:10
24	1 Pita 2:11–3:7
25	1 Pita 3:8–4:6
26	1 Pita 4:7–5:14
27	2 Pita 1:1-21
28	2 Pita 2:1-22
29	2 Pita 3:1-18
30	1 Jon 1:1-10

date	Scripture
1	1 Jon 2:1-17
2	1 Jon 2:18–3:2
3	1 Jon 3:3-24
4	1 Jon 4:1-21
5	1 Jon 5:1-21
6	2 Jon 1:1-13
7	3 Jon 1:1-14
8	Jud 1:1-25
9	Revelesen 1:1-20
10	Revelesen 2:1-17
11	Revelesen 2:18–3:6
12	Revelesen 3:7-22
13	Revelesen 4:1-11
14	Revelesen 5:1-14
15	Revelesen 6:1-17
16	Revelesen 7:1-17
17	Revelesen 8:1-13
18	Revelesen 9:1-21
19	Revelesen 10:1-11
20	Revelesen 11:1-19
21	Revelesen 12:1-18
22	Revelesen 13:1-18
23	Revelesen 14:1-20
24	Revelesen 15:1-8
25	Revelesen 16:1-21
26	Revelesen 17:1-18
27	Revelesen 18:1-24
28	Revelesen 19:1-21
29	Revelesen 20:1-15
30	Revelesen 21:1-27
31	Revelesen 22:1-21

December

YOM ŊATÔ ŊAHU (Glossary)

Mac bu alic ŋadalô gitôm: † kalhac whiŋ yom daŋ yêc buku dindec ŋalôm, naŋ tôc asê bu mac atôm bu atap yom dau ŋahu sa yêc buku ŋatêku dindec.

ANÖTÖ NDÊ DOMBA (Lamb of God)
Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, sam Yisu bu 'Anötö ndê Domba' (Jon 1:29, 36). Yêc pwac akwa ŋapu, lau Israel-ŋga sic domba daêsam ndu ma sêkêŋ ti da ya ô lau si sac ŋagêyô. Yisu iŋ Anötö ndê Domba pwac wakuc-ŋga naŋ kêŋ dau ti da dim tigeŋ, dec kêmasaŋ lêŋ bu Anötö suc lau si sac kwi-ŋga. Tiŋambu Jon to yom daêsam pi Anötö ndê Domba yêc Revelesen (Rev 5:6; 7:10, 17; 14:4, 10; 15:3; 19:9; 21:22-23; 22:1, 3).

ANÖTÖ NDÊ GÔLIŊ / GAMEŊ UNDAMBÊ-ŊGA (Kingdom of God)
Yêc Yom Lêŋsêm Wakuc, Yom Inglis 'Kingdom of God' naŋ ŋahu tigeŋ dom.

1. Têm ŋatô 'Kingdom of God' hêganôŋ undambê - gameŋ naŋ Anötö dau mbo, ma gameŋ naŋ Anötö ndê lau gitêŋ oc sêndöc têŋ têm ŋambu-ŋga. (Alic Mat 7:21; Luk 13:28-29; 1 Kor 6:9-10; 15:50; Gal 5:21; Epe 5:5; 2 Tim 4:18; ma 2 Pit 1:11.) Bocdinaŋ yac am kwi bu **Gameŋ undambê-ŋga** me **Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga**.
2. Têm ŋatô 'Kingdom of God' hêganôŋ bêc naŋ Pômdau Yisu oc mbu meŋ ma êŋsahê lau hoŋ. (Mat 13:24-30, 41; 13:47-49; 20:1-16; 22:1-14; 25:1-13, 14-30.)
3. Têm daêsam 'Kingdom of God' hêganôŋ gameŋ daŋ me têm daŋ dom. Yom dau hêganôŋ Anötö ndê ŋaclai tu nem gôliŋ-ŋga. Iŋ ndê gôliŋ dinaŋ iŋ gêŋ têm kwahic dec-ŋga ma hêganôŋ gweleŋ naŋ iŋ kôm yêc ŋamalac si ŋalôm. Asa naŋ kêŋ whiŋ ma sôc Anötö ŋapu, naŋ mbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu su. Yom kaiŋ dinaŋ danem kwi bu **Anötö ndê gôliŋ**. (Alic yom ŋatô yêc Mat 3:2; 6:33; 12:28; 13:44-46; Luk 16:16; 17:20-21; Rom 14:17; 1 Kor 4:20; ma Kol 1:13.)

APA PWAC YOMSU-ŊGA (Ark of the Covenant)
Têŋ ndoc lau Israel-ŋga sêmbo gameŋ sawa, naŋ Anötö sôm têŋ ŋac bu sêmasaŋ apa daŋ ŋa a, ma sêmpaŋ ahuc ŋa gol (Eks 25:11-22). Apa dau sêkêŋ yêc †bac dabuŋ ŋalôm dabuŋ andô. Hoc lu naŋ Anötö to yomsu amaŋlu (pwac akwa) pi, naŋ sêkêŋ yêc apa dau ŋalôm. Ma sêkêŋ Aron ndê tôc ti †mana ŋatô yêc ŋalôm whiŋ (Hib 9:4-5).
Têŋ ndoc lau Israel-ŋga sêkwê lôm dabuŋ kalhac Jerusalem, naŋ sêkêŋ apa dau yêc ŋalôm dabuŋ andô (1 Kiŋ 8:1-13; ma 2 Kr 35:3). Magoc tiŋambu lau Israel-ŋga si ŋacyo sêseŋ gameŋ ma apa dau giŋga. Jon to yom pi apa dau yêc Rev 11:19.

APOSEL (Apostle)
Ŋaê dau ŋahu bu 'Lau naŋ sêŋkiŋ ŋac sêsa si.' Yom 'misineri' yêc Yom Inglis naŋ ŋahu kaiŋ tigeŋ.
Têm ŋatô ŋaê aposel hêganôŋ †ŋgacsêŋomi 12 (Mat 10:1-4; Mak 3:13-19; 6:30; ma Luk 6:12-16; 24:10). Ŋac sêti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lau bata, ma sêkôm gêŋ dalô ma gêŋ ti ŋaclai daêsam (Apo 2:42-43). Ma têm ŋatô yom dau hêganôŋ lau naŋ sêmbo ŋgacsêŋomi 12 si toŋ dom, gitôm Matias (Apo 1:26), Pol lu Banabas (Apo 14:4, 14; Rom 1:1), ma lau ŋatô (Rom 16:7).

BAC DABUŊ (Tabernacle)
Têŋ têm Moses wê lau Israel-ŋga sa akêŋ gameŋ Isip-ŋga, ma sêmbo gameŋ sawa, naŋ Anötö sôm têŋ Moses bu êmasaŋ bac po tu sênem akiŋ iŋ-ŋga (Eks 25:8-9; 26:1-37). Alic bac dau ŋagatu daŋ yêc p 250.

BELSEBAL - Alic **Sadaŋ**.

BUKU TAŊLI-ŊGA (Book of Life)
Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga sa, naŋ si ŋaê yêc Buku Taŋli-ŋga yêc undambê. Alic yom ŋapu-ŋga (footnote) yêc Rev 3:5.

DABUŊSIGA (Priest)
Anötö dau kêyaliŋ Aron ti ndê lau wakuc naŋ sêsa akêŋ †Liwai ndê toŋ, naŋ sa bu sêti lau Israel-ŋga si dabuŋsiga (Eks 28:1). Ŋac si gweleŋ bu sênem akiŋ Anötö, sêyob lau Israel-ŋga si gêŋ dabuŋ, ma bu sêkêŋ

da tidau-tidau ma da ô lau Israel-ŋga si sac ŋagêyô-ŋga.
Sêŋyaliŋ dabuŋsiga atu-tu ŋatô sa bocdec bu:

DABUŊSIGA **ŊAMATA-ŊGA** (High Priest / Chief Priest)
Tôm yala tigeŋ-tigeŋ, lau Israel-ŋga sêŋyaliŋ dabuŋsiga daŋ sa bu ti dabuŋsiga ŋamata-ŋga. Iŋ tawasê gitôm bu sôc ŋalôm dabuŋ andô yêc lôm dabuŋ bu kêŋ da dim tigeŋ yêc yala tigeŋ ŋalôm. Têm ŋatô dasam iŋ bu **Dabuŋ**siga **Atu.**

DABUŊSIGA **ATU-TU** (Chief Priests)
Lau Israel-ŋga sêsam ŋac si dabuŋsiga ŋatô bu dabuŋsiga atu-tu. Ŋac lau naŋ muŋ-ŋga sêŋyaliŋ ŋac sa sêti dabuŋsiga ŋamata-ŋga, ma dabuŋsiga tiwaê ŋatô.

DAWID NDÊ ATU (Son of David)
Lau Israel-ŋga sêkêŋ bata bu †Mesaya oc sa akêŋ Dawid ndê wakuc, ma tu dinaŋ-ŋga sêsam Mesaya bu Dawid ndê Atu.

DENARIAS
Lau Rom-ŋga si mone silba daŋ. Lau semlhi gêŋ ŋa mone dinaŋ yêc gameŋ naŋ lau Rom sem gôliŋ. Têŋ Yisu ndê têm, lau naŋ bu sêkôm ŋgac daŋ ndê gweleŋ ôm-ŋga me domba-ŋga têŋ bêc tigeŋ naŋ oc nemlhi ŋac ŋa denarias tigeŋ-tigeŋ. Ŋaê denarias hêganôŋ mone tigeŋ. Mone lu me daêsam sêsam bu 'denarii.'

GAMEŊ APA-ŊGA - Alic **Lau Gameŋ Apa-ŋga**.

GAMEŊ UNDAMBÊ-ŊGA - Alic **Anötö ndê gameŋ**.

HEROD
Yêc Yom Lêŋsêm Wakuc dasam yom pi kiŋ hale naŋ si ŋaê Herod. Ŋac hoŋ sem gôliŋ gameŋ ŋatô sêmbo †Sisa ndê gôliŋ ŋapu.

1. **Kiŋ Herod (Herod the Great)** - alic Mat 2:1-22; ma Luk 1:5.

Iŋ kiŋ ti waê atu naŋ gêm gôliŋ gameŋ Judia ma Galili-ŋga têŋ ndoc Yisu dinda kôc iŋ. Iŋ ŋgac dau dinaŋ naŋ kôm bu ndic Yisu ndu têŋ ndoc iŋ balêkoc dedec. Iŋ mbac ndu têŋ yala 4BC.

2. **Herod Antipas** - alic Mak 6:14-29; ma Luk 23:6-12.

Iŋ Kiŋ Herod ndê atu naŋ gêm gôliŋ gameŋ Galili ma Perea-ŋga têŋ ndoc Yisu gêm mêtê ti kôm gêŋ dalô mbo gameŋ di-naŋ. Iŋ ŋgac dau dinaŋ nawhê Herodias naŋ sôm bu sêtim Jon (Ŋgac Kêku Lau-ŋga) kachu kic.

3. **Herod Agripa 1** - alic Apo 12:1-23.

Iŋ Herod Antipas nêsip naŋ gêm gôliŋ gameŋ Galili-ŋga, ma tiŋambu gameŋ Samaria ti Judia-ŋga whiŋ. Iŋ kêŋ kisa ti kêmatôc lau ŋamata-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu. Iŋ ŋgac naŋ gic Jon ndê asidôwa Jems ndu.

4. **Herod Agripa 2** - alic Apo 25:13–26:2; ma 26:19.

Iŋ Herod Agripa 1 ndê atu. Iŋ gêm gôliŋ ndöc Sisaria Pilipai, ma kêmatôc Pol ma kêkiŋ iŋ têŋ Rom gi bu Sisa êmatôc iŋ ndê yom.

HIBRU (Hebrew)
Têm ŋatô sêsam lau Israel-ŋga bu 'Lau Hibru,' ma ŋac si awha naŋ sêsam bu 'Yom Hibru' whiŋ. Ŋaê dau meŋ akêŋ ŋac si apaŋgac daŋ ŋaê Eber (Gen 10:21).
Yom naŋ sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa naŋ sêto ŋa Yom Hibru ŋandô. Yom Hibru naŋ lau Israel-ŋga sêsôm têŋ Yisu ndê têm, naŋ sêsam yêc Inglis translesen ŋatô bu 'Yom Aramaik.' Yom dau kêpiŋ bu tap Yom Hibru ŋandô sa, magoc iŋ yom ŋasaê daŋ dau-ŋga.

HOC ŊAYHAM-ŊAYHAM (Jewel)
Yêc Rev 21:19-20 Jon to yom pi hoc ŋayham-ŋayham ma ŋaôli atu naŋ gêlic yêc malac Jerusalem wakuc. Hoc tigeŋ-tigeŋ dinaŋ bocdec bu:

HOC JASPA (Jasper) - hoc ŋadalô batac-batac me ŋawa (green or clear).
HOC SAPAYA (Sapphire) - hoc ŋadalô ŋamayaŋ (blue).
HOC AGET (Agate) - hoc ŋadalô tidau-tidau.
HOC EMEREL (Emerald) - hoc ŋadalô batac-batac (bright green).
HOC ONIKS (Onyx) - hoc ŋadalô yeyec (black).
HOC KANELIAN (Carnelian) - hoc ŋadalô kokoc (bright red).
HOC KRISOLAIT (Chrysolite) - hoc ŋadalô yaŋyaŋ.
HOC BERIL (Beryl) - hoc ŋadalô batac-batac me ŋamayaŋ (green/ blue-green).

HOC TOPAS (Topaz) - hoc ŋadalô yaŋyaŋ.

HOC KRISOPRAS (Chrysoprase) - hoc ŋadalô ŋamayaŋ (milky or grey).

HOC YASINT (Jasinth) - hoc ŋadalô ŋamayaŋ me batac-batac (blue/green-ish-blue).

HOC AMETIS (Amethyst) - hoc ŋadalô kokoc (purple-blue).

ISRAEL

Ŋaê Israel hêganôŋ Jakob, naŋ Aisak lu nawhê Rebeka si balêkoc lu dinaŋ ŋadaŋ. Anötö dau kêŋ ŋaê wakuc Israel têŋ iŋ (Gen 32:28). Ŋaê dau sêhê pi lau toŋ atu naŋ sêsa akêŋ Jakob, naŋ sêsam ŋac bu †lau Israel-ŋga.

Ma ŋaê dau hêganôŋ gameŋ naŋ lau Israel-ŋga sêndöc, naŋ sêsam bu 'Israel' me 'Palestine.' Muŋ-ŋga sêsam gameŋ dau bu 'Gameŋ Kanan-ŋga.'

JAKOB (Jacob) - Alic **Israel.**

JUDA (Judah)

Jakob ndê atui 12 si daŋ iŋ Juda, ma sêsam lau Israel si toŋ 12 ŋadaŋ kêkuc iŋ ndê ŋaê. Têŋ ndoc lau Israel sêmbu akêŋ gameŋ Isip-ŋga ma sêndöc gameŋ Kanan-ŋga, naŋ Juda ndê toŋ sêwêkaiŋ gameŋ naŋ sêsam bu Judia. Malac Betlehem yêc gameŋ dinaŋ (Mat 2:6).

Yisu sa akêŋ Juda ndê toŋ, ma Jon sam iŋ bu 'Layon naŋ sa akêŋ Juda ndê toŋ' yêc Rev 5:5.

Muŋ-ŋga lau Israel-ŋga sêwhê dau kôc gi toŋ lu, naŋ sêsam bu 'Lau Israel-ŋga' ma 'Lau Juda-ŋga.' Toŋ lu dinaŋ sêŋyaliŋ dau si kiŋ sa tu nem gôliŋ ŋac-ŋga. Alic yom ŋapu-ŋga (footnote) yêc Hib 8:8.

KÊDÔHÔŊWAGA YOMSU-ŊGA - Alic **Skraib.**

KILISI (Christ)

Alic **Mesaya.**

Yom ŋalhô 'Kilisi' meŋ akêŋ Yom Grik *kreistos*, ma yom ŋalhô 'Mesaya' meŋ akêŋ Yom Hibru. Ŋaê lu dinaŋ ŋahu tigeŋ, ma danem kwi bu 'ŋamalac naŋ sêkêc gêŋ ŋakwi pi iŋ.' Muŋ-ŋga lau naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa bu sêti lau Israel-ŋga si kiŋ, naŋ sêkêc olib ŋakwi pi ŋac, bu tôc asê bu ŋac kiŋ. Alic 1 Sam 16:12; ma 2 Kiŋ 9:6.

Yom Grik *kreistos* yêc Yom Lêŋsêm Wakuc, naŋ ŋahu lu. Têm ŋatô yom dau hêganôŋ Yisu ndê gweleŋ nem lau si-ŋga, ma bocdinaŋ yac am kwi bu †Mesaya, ma têm ŋatô yom dau iŋ Yisu ndê ŋaê daŋ, ma bocdinaŋ yac am kwi bu Kilisi.

LAU GAMEŊ APA-ŊGA (Gentiles)

Yom Inglis 'Gentile' heganôŋ lau hoŋ naŋ lau Israel dom. Lau Israel-ŋga ŋatô sêtoc dau sa bu Anötö kêyaliŋ ŋac sa sêti iŋ ndê lau, ma bocdinaŋ sêpu lau gameŋ apa-ŋga hoŋ naŋ lau Israel dom, ma sêsam ŋac bu 'lau sac,' ŋahu bu ŋac sêŋkuc Moses ndê yomsu dom (Gal 2:15). Magoc lau gameŋ apa-ŋga daêsam sêkêŋ whiŋ Yisu sêhôc gêlêc lau Israel-ŋga su.

Lau gameŋ apa-ŋga naŋ daŋgasuŋ sambuc ŋawaê ŋayham ma sêsap lêŋ sac-sac nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ, naŋ têm ŋatô dasam ŋac bu 'lau sambuc.'

LAU ISRAEL-ŊGA (Jew / Hebrew / Israelite)

Lau Israel-ŋga naŋ sêsa akêŋ †Jakob, naŋ sêsam ŋac yêc Yom Inglis bu 'Jew' ma 'Hebrew' ma 'Israelite.'

LAU SÈTIM YOM LAU-ŊGA (Hypocrite)

Yom Inglis 'hypocrite' kêkuc Yom Grik *hypocriteis* ma hêganôŋ lau naŋ sêsôm yom ŋayham-ŋayham tu bu lau ŋatô sêlic ŋac ŋayham-ŋga, magoc ŋac dau sêŋkuc yom dau dom, ma sêkôm ŋandô sa dom. Têm daêsam Yisu pu lau †Palêsai ma lau †Skraib, ŋahu bu ŋac si mêtê dau dinaŋ.

LEPRASI (Leprosy)

Ŋaê leprasi hêganôŋ gêmbac ŋamlic-ŋga. Lau ŋatô gauc gêm bu gêmbac naŋ sêsam bu leprasi têŋ Yisu ndê têm, naŋ gitôm gêmbac naŋ dasam bu leprasi têŋ têm kwahic dec-ŋga dom.

Lau Israel-ŋga sêmbo ahê lau ti gêmbac leprasi ma sêyob bu sêmasec ŋac dom, bu oc kôm lau ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Anötö kêŋ gweleŋ têŋ lau dabuŋsiga bu sêŋsahê lau si gêmbac ŋamlic-ŋga (Lev 13:1-46; 14:1-32).

LIWAI (Levi)

Liwai iŋ †Jakob ndê atui 12 si daŋ, ma sêsam lau Israel si toŋ 12 ŋadaŋ kêkuc iŋ ndê ŋaê.

Ma ŋgac daŋ ŋaê Liwai, iŋ Yisu ndê ŋgacsêŋom daŋ naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê daŋ bu Matyu (Mat 9:9-13).

LAU LIWAI (Levites)

Anötö kêyaliŋ Liwai ndê lau wakuc sa bu sênem akiŋ iŋ yêc †bac dabuŋ ma †lôm dabuŋ, ma bu sênem lau †dabuŋsiga sa (Nam 1:47-53; 18:2-6; ma Diut 10:8-9). Anötö sôm bu lau Liwai sêwêkaiŋ nom yêc gameŋ Kanan-ŋga dom. Lau naŋ sêmbo lau Israel si toŋ 11, naŋ sêwhê si gêŋ hoŋ kôc gi toŋ 10, ma sêkêŋ toŋ daŋ têŋ lau Liwai tu yob ŋac ti ŋac si gôlôwac-ŋga (Nam 18:21-24). Lau naŋ sêti lau Israel-ŋga si dabuŋsiga, naŋ sêŋyaliŋ ŋac sa yêc Aron ndê wakuc naŋ sêsa akêŋ Liwai ndê toŋ (Hib 7:5-10).

LÔM DABUŊ (Temple)

Têm ŋatô sêsam lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga bu Anötö me Pômdau ndê Andu. Lau Israel-ŋga sêteŋ mbec ti sêlic om tôm ŋac si malac yêc ŋac si †lôm wê-ŋga. Magoc ŋac bu sêkêŋ da ya me da ŋatô, naŋ sêtêŋ lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga si, ma lau dabuŋsiga sêmbo tu sêkêŋ lau dau si da. Ma ŋac sêlic om atu-tu yêc lôm dabuŋ dau.

LÔM WÊ-ŊGA (Synagogue)

Yom Inglis ‘Synagogue’ meŋ akêŋ Yom Grik daŋ, naŋ ŋahu bu ‘gameŋ sêkac sa-ŋga.’ Yom dau hêganôŋ andu naŋ lau Israel-ŋga sêkac sa sêmbo têŋ ndoc Sabat-ŋga bu sêsam ti sêŋgô Pômdau ndê yom, ma sênem wê ti sêteŋ mbec têŋ iŋ. Lau Israel-ŋga sêkwê lôm wê-ŋga sêlhac tôm ŋac si malac atu-tu ti sauŋ-sauŋ hoŋ gi. Ma yêc lau apa si gameŋ naŋ lau Israel-ŋga daêsam sêmbo, naŋ sêkwê si lôm wê-ŋga tu sêlic om-ŋga bocdinaŋ. Têŋ ndoc Pol kôm gweleŋ yêc lau apa si gameŋ, naŋ êlêmê gêm mêtê yêc lôm wê-ŋga naŋ sêlhac gameŋ dinaŋ.

MANA (Manna)

Têŋ ndoc Moses wê lau Israel-ŋga ma sêmbo gameŋ sawa gitôm yala 40, naŋ Anötö gôlôm ŋac ŋa bolom kaiŋ daŋ naŋ sêsam bu ‘Mana.’ Yom dau iŋ Yom Hibru daŋ, ma danem kwi bu ‘iŋ dinaŋ gêŋ sake?’ Bu lau Israel sêsôm yom dau têŋ ndoc ŋamata-ŋga naŋ sêlic bolom dau (Eks 16:15).

MESAYA (Messiah/Christ)

Anötö gic bata têŋ lau Israel-ŋga bu êŋkiŋ Mesaya naŋ oc nem ŋac si ma puc †Anötö ndê gôliŋ dôŋ. Yom Grik *kreistos* bu hêganôŋ Yisu ndê gweleŋ dinaŋ, dec yac am kwi bu Mesaya.

Alic **Kilisi** whiŋ.

MWASIŊ / OM ATU (Festivals / Feasts)

Lau Israel sêlic om atu-tu ŋatô tôm yala hoŋ, bu gauc nem Anötö ti gêŋ atu-tu naŋ iŋ kôm tu nem ŋac sa-ŋga.

MWASIŊ BOLOM YIST MBA-ŊGA (Unleavened Bread)

Alic Mat 26:17; Mak 14:1; Luk 22:7; Apo 12:3; ma 20:6. Pômdau gic hu Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga têŋ ndoc lau Israel-ŋga sêmbo gameŋ Isip-ŋga - alic Eks 12:15-20. Mwasiŋ dau yêc tôm bêc 8, ma Pômdau gic yomsu ŋac bu sêkôc yist hoŋ su yêc ŋac si andu, ma sêneŋ gêŋ ti yist dom e mwasiŋ ŋatêm dau pacndê. Têŋ mwasiŋ dau ŋabêc ŋamata-ŋga ŋa-ôbwêc, naŋ ŋac seŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga.

MWASIŊ LÔM BAC-ŊGA (Tabernacles)

Alic Jon 7:2-52. Lau Israel-ŋga sêndê Mwasiŋ Lôm Bac-ŋga têŋ ndoc sic bata si gweleŋ sêndic bolom ŋandô sa-ŋga tôm yala hoŋ. Ŋac sêkwê bac, ma sêkac dau sa gitôm bêc 7, ma gauc gêm têm naŋ ŋac si apai sêndöc andu bac yêc gameŋ sawa. Ma ŋac sem mbec gêŋ ŋandô ôm-ŋga yêc wake dinaŋ ŋalôm (Lev 23:33-43; Diut 16:13-15; ma Sek 14:16-19).

MWASIŊ PASOWA-ŊGA (Passover)

Lau Israel-ŋga seŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga tu bu gauc nem ndoc naŋ Anötö kêgaho ŋac su yêc lau Isip-ŋga amba (Eks 12). Yom Inglis ‘Passover’ naŋ danem kwi bu ‘êŋlêc têŋ ŋahô-ŋga,’ ma hêganôŋ têm naŋ Anötö ndê aŋela naŋ gic balêkoc ŋgac mbêc Isip-ŋga hoŋ ndu, naŋ kêlêc lau Israel-ŋga si andu.

MWASIŊ PENTIKOS-ŊGA (Pentecost)

Alic Apo 2:1; 20:16; ma 1 Kor 16:8. Ŋaê ‘Pentikos’ ŋahu bu ‘bêc 50.’ Lau Israel-ŋga seŋ Mwasiŋ Pasowa, ma tiŋambu bêc 50 pacndê su goc sêlic om atu daŋ naŋ sêsam bu Pentikos. Têŋ ndoc dinaŋ ŋac sem daŋge Anötö tu bolom wit naŋ sic sa-ŋga, ma gauc gêm têm naŋ Anötö kêŋ yomsu amaŋlu têŋ Moses yêc Lôc Sainai. Alic yom pi Om Pentikos yêc Lev 23:15-16; Diut 16:10; ma Nam 28:26-30.

Kwahic dec, lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga

gauc gêm Om Pentikos naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm lau aposel ahuc (Apo 2:1).

MWASIŊ SIC GAWI LÔM-**Ŋ**GA (Temple Dedication)

Têŋ yala 167BC lau Siria-ŋga sic siŋ têŋ lau Israel-ŋga ma sêŋgaho malac Jerusalem ti ŋac si lôm dabuŋ su, ma sêkêŋ si anötö gwam daŋ kalhac alta. Magoc tiŋambu, têŋ yala 165BC, Judas Makabias kôc gêŋ sac dau su, ma lau Israel-ŋga sic gawi lôm bu ŋawasi sa tiyham. Bocdinaŋ tôm yala hoŋ lau Israel-ŋga sêndê Mwasiŋ Sic Gawi Lôm-ŋga bu gauc nem gêŋ dau (Jon 10:22).

ŊAMALAC **NDÊ ATU** (Son of Man)

Têŋ têm ŋamata-ŋga, propet Daniel sôm yom pi ŋamalac naŋ Pômdau kêkiŋ bu nem lau sa yêc si sac hoŋ, ma sam iŋ bu Ŋamalac ndê Atu. Ŋaê dau iŋ ŋahu tigeŋ gitôm †Mesaya.

Yisu sam dau bu Ŋamalac ndê Atu, bu whê sa bu iŋ ŋamalac naŋ Pômdau kêkiŋ, ma iŋ kôc ŋaclai ti ŋawasi atu meŋ akêŋ Anötö dau. Iŋ meŋ mbo nom gitôm ŋamalac, tigeŋ iŋ Anötö dau.

Yêc Yom Hibru, ŋaê 'Adam' ŋahu bu 'ŋamalac.' Bocdinaŋ oc tôm bu danem ŋaê 'Ŋamalac ndê Atu' kwi bu 'Adam ndê wakuc.' Tu dinaŋ-ŋga lau ŋatô gauc gêm bu ŋaê dau ŋahu bu Yisu dau iŋ ŋamalac ŋandô gi tap Adam sa têŋ ndoc Pômdau kêmasaŋ iŋ, ma iŋ kôm sac su dom. Têm ŋatô Pol to yom pi Yisu ma sam iŋ bu 'Adam wakuc' (1 Kor 15:45).

ŊGAC **NEM LAU SI-Ŋ**GA (Saviour)

Dasam Yisu bu 'Ŋgac Nem Lau Si-ŋga,' ŋahu bu iŋ gêm lau si bu sêtap ŋagêyô naŋ gic ŋac ŋawaê tu sêkôm sac-ŋga, naŋ dom. Bu Yisu dau hôc lau hoŋ si sac ŋagêyô pi dau. Asa naŋ kêŋ whiŋ Yisu, naŋ Anötö suc iŋ ndê sac kwi, ma gêlic iŋ bu ŋamalac gitêŋ tu iŋ ndê kêŋ whiŋ Yisu-ŋga.

ŊGACS**Ê**ŊOM (Disciple)

Ŋaê dindec meŋ akêŋ Yom Grik *mathetes*, naŋ sem kwi yêc Yom Inglis bu 'disciple.' Yom Grik dau ŋahu hêganôŋ lau kwapuc, me lau naŋ sêndôhôŋ gêŋ. ŋaê dau hêganôŋ lau naŋ sêŋkuc Yisu ma sêŋsêlêŋ sêwhiŋ iŋ ti sêkêŋ whiŋ iŋ.

Yêc Yom Lêŋsêm Wakuc, ŋaê **ŋ**gacs**ê**ŋom hêganôŋ launŋgac 12 naŋ Yisu kêyaliŋ ŋac sa bu sêŋkuc iŋ. Magoc lau toŋ atu naŋ sêŋkuc Yisu, naŋ launŋgac hoŋ dom, lauwhê sêwhiŋ sêŋkuc iŋ (Luk 8:1-3). Bocdinaŋ yac asam ŋac bu 'sêŋomi.' Ŋaê sêŋomi dau sêsôm pi lau naŋ sêŋkuc Yisu, ma lau naŋ sêŋkuc Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga (Mat 8:25), ma lau Palêsai si sêŋomi (Mak 2:18).

OLIB (Olive)

A olib iŋ a kaiŋ daŋ naŋ sêpo ŋapep yêc lau Israel-ŋga si gameŋ. U bu ndic dom tôm ŋasawa baliŋ, magoc a olib oc sêlhac ŋayham.

Lau Israel-ŋga seŋ a olib dau ŋandô, ma sêkôc ŋandô tu sêmasaŋ olib ŋakwi-ŋga. Sêkôm gweleŋ daêsam ŋa olib ŋakwi, sêkêŋ sip gêŋ daneŋ-ŋga, sem oso lau ŋa olib ŋakwi, ma sêkêŋ sip ŋac si lam gitôm buya.

Lôc daŋ ŋaê Lôc Olib kalhac kêpiŋ malac Jerusalem. Malac Betani ma Betpagi sêyêc dinaŋ.

PALÊSAI (Pharisee)

Lau Israel-ŋga si toŋ daŋ. Ŋac ti lau †Skraib si gweleŋ ŋandô naŋ bu sêŋyalê Moses ndê yomsu ŋapep eŋ, ma sêndôhôŋ ti sêwhê sa têŋ lau. Magoc Lau Palêsai sêndôhôŋ yomsu ti ŋagôliŋ daêsam whiŋ, naŋ kêkuc ŋamalac ŋambwa si gauc. Ŋac sêŋsahê ŋaŋga bu sênem dabuŋ dau, sêhu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu sêteŋ mbec ma sêtoc Anötö sa-ŋga, ma sêwhê si gêŋ hoŋ kôc gi toŋ 10 ma sêkêŋ toŋ daŋ ti da (Mat 23:23; Luk 18:12). Magoc têm daêsam ŋac sêtoc dau sa bu ŋac gauc gêm bu ŋac lau gitêŋ sêhôc gêlêc lau Israel-ŋga ŋatô su. Ma sêmbo ahê lau naŋ sêŋkuc Moses ndê yomsu ŋapep dom.

Yisu pu Lau Palêsai ma sam ŋac bu †lau sêtim yom lau-ŋga (hypocrites), ŋahu bu ndoc daêsam ŋac sêsôm ti sêndôhôŋ yom ŋayham, magoc ŋac dau sêŋkuc yom dau me sêkôm ŋandô sa dom. Tu Yisu ndê yom dinaŋ-ŋga, dec lau Palêsai daêsam sêkêŋ kisa Yisu ma sêŋsalê lêŋ tu sêndic iŋ ndu-ŋga.

PARADAIS (Paradise)

Paradais ŋahu bu 'ôm ŋayham.' Têm ŋatô sêsam gameŋ undambê-ŋga bu 'Paradais' (Luk 23:43; Rev 2:7).

PASOWA - alic **Mwasiŋ**/ Om **Atu Pasowa-ŋ**ga.

PWAC SÊSÊ LAUŊGAC **Ŋ**AMLIC-**Ŋ**GA (Circumcision)
Lau Israel-ŋga sêsê ŋac si balêkoc ŋgac hoŋ si ŋamlic ŋatô su têŋ ŋac si bêc ti-8-ŋga, sêŋkuc pwac naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ Abraham (Gen 17:9-14).
Têŋ ndoc lau aposel sêhoc ŋawaê ŋayham asê tiwakuc, naŋ lau Israel-ŋga ŋatô gauc gêm bu †lau gameŋ apa-ŋga naŋ sic hu sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ bu sêŋkuc lau Israel-ŋga si pwac akwa dinaŋ dom, dec Anötö oc nem lau apa dau si dom. Tigeŋ Pol ma aposel ŋatô sêlhac ŋaŋga ma sêwhê sa bu Anötö gêm lau si tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-ŋga, ma tu sêŋkuc pwac akwa yomsu-ŋga dom.

RABAI (Rabbi)
Lau Israel-ŋga sêsam ŋac si lau bata ti kêdôhôŋwaga bu 'Rabai.' Lau bocke naŋ si gauc atu ma ŋayham naŋ sêkêŋ ŋaê Rabai pi ŋac. (Ŋaê **Raboni** naŋ Maria sam Yisu (Jon 20:16), naŋ ŋahu tigeŋ.)

ROM (Rome)
Malac ŋamata-ŋga yêc gameŋ naŋ sêsam bu Itali. Lau Rom-ŋga sic siŋ ma sêkêŋ gameŋ daêsam sêsôc ŋac si gôliŋ ŋapu. Ŋac sem gôliŋ lau Israel-ŋga si gameŋ whiŋ, têŋ têm Yisu meŋ mbo nom.
Lau Rom-ŋga hoŋ si kiŋ atu naŋ sêsam iŋ bu †Sisa. Iŋ gêm gôliŋ gameŋ Rom-ŋga sambob têŋ têm dinaŋ, ma kêyaliŋ lau ŋatô sa gitôm Herod ma Pailot, bu sênem gôliŋ gameŋ tidau-tidau sêmbo iŋ ŋapu.

SABAT (Sabbath)
Lau Israel-ŋga si bêc sêlic om-ŋga, kêkuc bêc naŋ Anötö gic bata ndê gweleŋ kêŋ undambê ti nom-ŋga, ma kêwhaŋ dau. Anötö sôm bu lau hoŋ sêkôm gweleŋ tôm bêc 6 yêc wake daŋ ŋalôm, ma bêc ti-7-ŋga naŋ ŋac sêŋwhaŋ dau ma sêtoc iŋ sa.
Lau Israel-ŋga si yomsu ti ŋagôliŋ daêsam hêganôŋ bêc Sabat-ŋga. Ŋac sêsôm bu lau sêkôm gweleŋ tidau-tidau têŋ bêc dinaŋ dom. Lau bata Israel-ŋga tac ŋandê têŋ Yisu tidim daêsam, ŋahu bu iŋ kôm lau gêmbac ŋayham sa têŋ bêc Sabat-ŋga.

SADAŊ (Satan)
Sadaŋ iŋ ŋalau sac si ŋadau. Iŋ kêŋ kisa Anötö, ma bu êŋgilí lau bu sêkôm mêtê sac.
Sêsam Sadaŋ ndê ŋaê ŋatô bu 'Belsebal,' 'Belial,' ma 'nom dindec ŋadau' (Jon 12:31; 14:30; ma Epe 2:2). Yêc Yom Inglis sêsam iŋ bu 'Devil.'

SADIUSI (Sadducee)
Lau Israel-ŋga toŋ daŋ naŋ sêmbo têŋ Yisu ndê têm. Ŋaê dau kêkuc dabuŋsiga têm ŋamata-ŋga-ŋga daŋ ndê ŋaê 'Sadok' (1 Kr 16:39). Lau Sadiusi daêsam ŋac lau dabuŋsiga, ma ŋatô ŋac lau tiwaê. Ŋac sêndôhôŋ ti sêkac lau hoŋ bu sêŋkuc yomsu amaŋlu naŋ Anötö kêŋ têŋ Moses, ma yomsu naŋ Moses dau to sip iŋ ndê buku. Ŋac lau kaiŋ tigeŋ gitôm lau †Palêsai, tigeŋ lau Sadiusi ma lau Palêsai sêseŋ dau pi yom ŋatô. Lau Palêsai sêkêŋ whiŋ bu lau naŋ sêmbac ndu su, naŋ oc sêtisa têŋ bêc ŋambu-ŋga, magoc Sadiusi sêkêŋ whiŋ iŋ dinaŋ dom. Ma sêkêŋ whiŋ bu aŋela ti ŋalau daŋ sêmbo dom (Apo 23:8).

SAINAI
Lôc daŋ ŋaê. Yomsu amaŋlu naŋ Anötö kêŋ têŋ iŋ ndê lau Israel-ŋga, naŋ kêŋ têŋ Moses yêc Lôc Sainai.

SAMARIA
Gameŋ daŋ ŋaê. Gameŋ dau yêc gameŋ Galili ma Judia-ŋga ŋasawa, ma yêc Bu Jordan ŋadali têŋ gameŋ ac sip-ŋga.
Lau Samaria-ŋga sêsa akêŋ apai Israel-ŋga, magoc ŋac sem lauwhê apa, ma tu dinaŋ-ŋga lau Israel-ŋga sêlic ŋac gitôm lau Israel-ŋga ŋandô dom. Sêlic ŋac gitôm lau ŋambwa me lau apa.

SANEDRIN (Sanhedrin)
Lau bata naŋ sem gôliŋ lau Israel-ŋga, naŋ sêsam ŋac si toŋ bu 'Sanedrin' (yêc Yom Inglis sêsam toŋ dinaŋ bu 'Council'). Lau dabuŋsiga ti lau bata ma kêdôhôŋwaga yomsu-ŋga gitôm 71 sêmbo toŋ dau ŋalôm. Lau Rom-ŋga sêkêŋ ŋasawa têŋ ŋac bu sênem gôliŋ ti sêmatôc lau Israel-ŋga si gêŋ ŋatô, magoc ŋac sêtôm dom bu sêkic ŋamalac daŋ ndê yom bu sêndic iŋ ndu. Tu dinaŋ-ŋga dec sêkêŋ Yisu sip lau Rom-ŋga amba (Jon 18:31-32).

SAYON (Zion)
Sêkwê malac Jerusalem kalhac lôc ŋatô ŋahô, ma lôc dau ŋadaŋ sêsam bu 'Lôc Sayon.' Iŋ gameŋ naŋ lau Israel-ŋga

si lôm dabuŋ kalhac têŋ Yisu ndê têm. Têm ŋatô ŋaê 'Sayon' hêganôŋ malac Jerusalem ma têm ŋatô ŋaê dau hêganôŋ lau Jerusalem-ŋga (Mat 21:5; Rom 9:33; 11:26; ma 1 Pit 2:6).

SELOT (Zealot)

Ŋaê 'Selot' ŋahu 'lau naŋ sêyêm dau su tu sêkôm gêŋ-ŋga.' Lau Israel-ŋga si toŋ daŋ sêsam bu 'Lau Selot' - ŋac lau naŋ sêtec bu lau Rom-ŋga sênem gôliŋ gameŋ Israel-ŋga, ma sêtec bu sênemlhi takis têŋ kiŋ Rom-ŋga. Têm ŋatô lau Selot sêli dau sa, ma sic siŋ têŋ lau Rom-ŋga. Ŋgac Galili-ŋga Judas (Apo 5:37) iŋ lau Selot si ŋgac bata daŋ.

Yisu ndê †ŋgacsêŋom daŋ ŋaê Saimon sêsam bu 'Ŋgac Selot' (Mat 10:4; Mak 3:18; Luk 6:15; ma Apo 1:13). Lau ŋatô gauc gêm bu muŋ-ŋga iŋ mbo Lau Selot si toŋ, ma ŋatô gauc gêm bu iŋ ŋgac naŋ yêm dau su tu kôm ndê gweleŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec lau sêsam iŋ bu 'Ŋgac Selot.'

SÊŋOMI (Disciples) - Alic **Ŋ**gacs**ê**ŋom.

SISA (Caesar)

Ŋaê Sisa dau hêganôŋ kiŋ atu naŋ gêm gôliŋ gameŋ †Rom-ŋga hoŋ.

SKRAIB (Scribe)

Yom ŋalhô 'skraib' meŋ akêŋ Yom Inglis 'scribe,' naŋ danem kwi bu 'ŋamalac to yom-ŋga.' Bapia hoŋ naŋ Pol to, naŋ iŋ kôc ŋamalac daŋ (scribe) bu nem iŋ sa tu to ndê yom-ŋga, ma iŋ dau to yom apê tu bu ndic bata bapia tigeŋ-tigeŋ-ŋga (Rom 16:22; 1 Kor 16:21; ma Gal 6:11). Esra iŋ skraib ŋamata-ŋga daŋ (Esra 7:6-10).

LAU SKRAIB (Scribes / Teachers of the Law)

Lau Skraib ŋac lau Israel-ŋga si toŋ daŋ naŋ lau ti gauc tu sêsam ma sêto yom-ŋga. Ŋac si gweleŋ atu naŋ bu sêwhê Moses ndê yomsu sa ti sêndôhôŋ têŋ lau. Lau Skraib daêsam sêmbo lau Palêsai ti lau Sadiusi si toŋ. Têm ŋatô dasam ŋac bu **lau naŋ sê**nd**ô**h**ô**ŋ **yomsu** me **kê**d**ô**h**ô**ŋwaga **yomsu-ŋ**ga.

SOLPA (Sulphur)

Têm ŋatô sêsam solpa bu 'hoc ti ya' (Yom Inglis: brimstone). Iŋ gêŋ yaŋyaŋ naŋ ŋamalic ŋaŋga. Yêc Revelesen Jon to yom daêsam pi solpa naŋ hêganôŋ ŋawapac ti ŋandê naŋ oc tap lau sac sa (Rev 9:17-18; 14:10) ma sê atu ya-ŋga naŋ lau sac oc sêsip têŋ ndoc sêtap matôc sa têŋ bêc ŋambu-ŋga (Rev 19:20; 20:10; ma 21:8).

YISU (Jesus)

Yêc Yom Hibru sêsam ŋaê dec bu 'Josua' ma ŋaê dau ŋahu bu 'Anötö gêm lau si' (Mat 1:21). Ŋaê ŋatô naŋ hêganôŋ Yisu, naŋ bocdec: 'Yisu Kilisi,' 'Anötö Atu,' 'Ŋamalac ndê Atu,' ma 'Dawid ndê Atu.'